Alcorani textus universus ex correctioribus Arabum exemplaribus... descriptus... in latinum translatus, appositis [...]

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

{BnF

gallica
BIBLIOTHÈQUE
NUMÉRIQUE

Marracci, Lodovico (1612-1700). Alcorani textus universus ex correctioribus Arabum exemplaribus... descriptus... in latinum translatus, appositis unicuique capiti notis atque refutatione . His omnibus premissus est Prodromus totum priorem tomum implens... auctore Ludovico Marracci,.... 1698.

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF.Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :
*La réutilisation non commerciale de ces contenus est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source.
*La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service.

Cliquer ici pour accéder aux tarifs et à la licence

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

*des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés, sauf dans le cadre de la copie privée, sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.
*des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est le producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue dans un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter reutilisation@bnf.fr.

ALCORANI
TEXTUS UNIVERSUS

Ex correctioribus Arabum exemplaribus ſumma fide, atque pulcherrimis characteribus deſcriptus,

Eademque fide, ac pari diligentia ex Arabico idiomate in Latinum translatus;

Appoſitis unicuique capiti notis, atque refutatione:

His omnibus præmiſſus eſt
PRODROMUS
Totum priorem Tomum implens,

In quo contenta indicantur pagina ſequenti,

AUCTORE

LUDOVICO MARRACCIO

E' Congregatione Clericorum Regularium Matris Dei,

INNOCENTII XI.

Glorioſiſſimæ memoriæ olim Confeſſario.

PATAVII,

M. DC. XCVIII.

Ex Typographia Seminarii.

SUPERIORUM PERMISSU.

162.

BIBLIOTHECÆ REGIÆ

PRODROMUS
AD REFUTATIONEM
ALCORANI,

IN QUO

Mahumetis vita, ac res geſtæ ex probatiſſimis apud Arabes ſcriptoribus collectæ referuntur.

De Alcorani nomine, auctore, idiomate, ſtylo, ſumma apud Mahumetanos veneratione, aliiſque ſimilibus ad integram illius, abſolutamque notitiam pertinentibus agitur.

Denique per quatuor veræ Religionis notas Sectæ Mahumetanicæ falſitas oſtenditur, & Chriſtianæ Religionis veritas comprobatur.

IN QUATUOR PARTES DIVISUS.

PRÆFATIO
AD
LECTOREM.

SEmper miratus ſum, Chriſtiane Lector, quòd, cùm tot doctiſſimi, ſanctiſſimique viri, adverſus alias Orthodoxæ Religioni oppoſitas ſectas immenſa volumina conſcripſerint: contra Mahumetum, impiamque ejus legem tam pauci, ac tam parcè calamo decertaverint. Arianam hæreſim in ipſis incunabulis à trecentis decem & octo Nicæni Concilii Patribus præfocatam, per aliquot deinceps ſæcula, cùm vegetiores ſpiritus reſumpſiſſet, omnes ferè totius Chriſtiani Orbis Scriptores validiſſimè oppugnaverunt. Contra Eutychetis, Dioſcori, Neſtorii, Macedonii, aliorumque antiquiorum Hæreſiarcharum errores, non minor Catholicorum Doctorum acies inſurrexit; atque ad eos profligandos plura OEcumenica Concilia celebrata ſunt. Lutherum, Calvinum, Zuinglium, Melanchthonem, Servetum, alioſque recentiorum temporum Novatores, quis orthodoxorum in Italia, Hiſpania, Gallia, Germania, cæteriſque Europæ Provinciis non confutavit? Contra Mahumetum, Mahumeticamque ſuperſtitionem, quæ per annos ſupra mille perſeverat, qui ſcripſerint, ſive ex antiquioribus, ſive ex recentioribus, pauci, ne dicam pauciſſimi, numerantur. Quod verò diſſimulandum non eſt, licèt quidam doctè ſatis, ſolidèque ſcripſerint: nonnulli tamen ex rerum Saracenicarum ignorantia, vera plerumque omittentes, ficta ac fabuloſa in medium protulerunt, quæ Mahumetanis riſus excitarent, eoſque in errore ſuo obſtinatiores efficerent. Sed his prætermiſſis, videamus, quinam ſint, qui cum laude contra Mahumetanicam ſectam ſcripſere.

Unus ex his hoc noſtro ævo fuit P. Philippus Guadagnolus è Religione Clericorum Minorum, Arabicæ linguæ in Romano Lycæo Profeſſor, & Moslemicarum rerum peritiſſimus, cujus extat Apologia Arabicè, ac Latinè impreſſa adverſus Ahmedum filium Zini Principem in Regno Perſarum, qui contra Chriſtianam Religionem unà cum aliis Perſarum Sapientibus librum ſcripſerat,

& aureis characteribus exaratum, ad Romanum Pontificem Urbanum VIII. ut eidem reſpondendum curaret, tranſmiſerat. Contra eumdem librum calamum exacuit P. Bonaventura Malvaſia ex Ordine Minorum Conventualium, doctè ſanè, atque eruditè, ſed non adeò feliciter, quia Arabici idiomatis erat ignarus. Poſt hos duos prodiit in lucem opuſculum Joſephi Martellini Sacerdotis è Civitate Roccella, cum titulo: *Triumphus Catholicæ fidei contra Sectam Mahumetanam*: & aliud opuſculum cujuſdam Theologi è Societate Jeſu in Gallia, cujus nomen mihi excidit: ſed utrumque lectu digniſſimum. Noviſſimè autem prodiit ex Hiſpania, *Manuductio ad converſionem Mahumetanorum*: opus prorsùs egregium, ac præclarum, atque Authore ſuo dignum, nempe, Reverendiſs. P. Tyrſi Gonzales de Santalla è Societate Jeſu, olim in Salmaticenſi Academia Sacræ Theologiæ Primario Anteceſſore Emerito: nunc verò ejuſdem Societatis Præpoſito Generali digniſſimo. Quo ſanè opere tam validè, ac nervosè Mahumetanica Secta à fundamentis diruitur ac deſtruitur, ut omnis alia argumentorum ac rationum machina, ſuperflua eſſe videatur. Erunt fortaſſe alii, qui hoc tempore pro Alcoranica ſuperſtitione confutanda, ingenia laudabiliter exercuerint: ſed horum opera ad manus meas non devenere. Quædam tantummodò manuſcripta videre licuit, quæ ſi in lucem prodirent, magna, ut opinor, cum laude, & utilitate legerentur.

Nec inter antiquiores defuere, qui contra Mahumetum ſtrenuè, laudabiliterque decertarent. Tales fuerunt, S. Joannes Damaſcenus: S. Petrus Paſchaſius Giennenſis Epiſcopus ac Martyr, ex Ordine B. Mariæ de Mercede redemptionis captivorum: Petrus Abbas Cluniacenſis: Joannes Cantacuzenus Imperator Conſtantinopolitanus: Abunuhus Chaldæus, & Abrahamus de Bethale item Chaldæus; quos ponit Hebedieſu Metropolita Sobenſis in Catalogo Scriptorum Chaldæorum. Ricardus, ſeu Ricoldus ex Ordine Sacro Prædicatorum: Joannes de Turrecremata Cardinalis: Dionyſius Chartuſianus: Cardinalis Cuſanus: Hieronymus Savonarola: & alii fortaſsè nonnulli obſcurioris nominis, quos mihi videre non licuit.

Verùm hactenus

Apparent rari nantes in gurgite vaſto:

vel potius, rari pugnantes contrà exercitum immenſum. Quid enim ſunt hi, ſi vel cum hoſtibus, à quibus penè obruimur; vel cum noſtris, qui contra alias ſectas dimicavere, comparentur? Fateri omninò neceſſe eſt, inter magna Chriſtianæ Reipublicæ mala illud eſſe maximum, quòd, & aliquorum Regum ac Principum ejus enſes, quibus tam acriter in ſeipſos mutuò deſævierunt, adverſus Othomannicam potentiam penitùs elanguerint: & quòd Doctorum ac Sapientum illius calami, quos contra ſe invicem pro leviſſimis quæſtionibus identidem exacuunt; adverſus Saracenicam impietatem prorsùs erubeſcant. An verò hoc evenit, quia, vel Mahumetanica contagio lenior ſit, & Chriſtianæ fidei minus noxia: vel quia exiguum Orbis ſpatium, minimèque curandum, occupet: vel demum quia in angulo & in tenebris deliteſcat? Verùm norunt omnes, nullam unquam Chriſtianis rebus ſectam magis hac infenſam, pernicioſam, atque exitialem fuiſſe, quippe quæ omnium hereſeon, atque errorum collectio ſit, & colluvies. Nullam etiam magis dilatatam fuiſſe; cùm & Aſiam, & Africam penè totam, & maximam nobiliſſimamque Europę partem invaſerit: & aliquot etiam novi

Orbis

Orbis provincias infecerit: & majora in dies incrementa illam accipere videamus.

Plures tanti mali cauſas eſſe intelligo, quas quidam, ad propriam ignaviam & inſcitiam cohoneſtandam, vel ad alienam virtutem deprimendam, in medium tanquam juſtas adducunt.

Prima eſt, quòd, cùm Alcoranus, omnium & præcedentium, & ſubſequentium hæreſeon congeries, & ſentina ſit, ſatiſque ad has ſuperque à multis reſponſum fuerit: ſupervacaneum nunc foret illum confutare: & ſi quis id faceret, actum agere videretur. Inſulſa prorſus excuſatio. Quaſi verò innumera atque immenſa Controverſiarum volumina poſſit quilibet in promptu & ad manus habere: vel unus error una tantùm poſſet ratione confutari: vel Alcoranus ex proprio nihil mali haberet, ſed præcedentium tantùm Sectariorum abſurda contineret.

Secunda affertur cauſa: quia cùm Mahumetus aſſeclis ſuis diſceptationes de religione prohibuerit; hi verò non ſolùm illas refugiant; ſed in audentes ſecum diſceptare, capitali pœna animadvertant, & ferro tantùm ſectam ſuam tueri ac ſuſtinere, fixum firmumque habeant: fruſtrà ad eam oppugnandam calamus aſſumeretur, cui non niſi gladio aſſertores ejus reſponderent. Quamobrem peſtem hanc, non libris, aut linguis; ſed ferro, ac flamma ab Orbe depellendam eſſe, plerique pronunciant. Pronunciant ſanè; ſed quàm verè, ipſi viderint. Certum apud me, & apud eos, qui rem benè norunt, omninò eſt, & lingua, & calamo fas eſſe cum Mahumetanis, etiam in ipſorum regionibus, à Chriſtianis diſputari; dummodo id publicè non fiat (quamvis & hoc alicubi permittatur) & citra omnem in Mahumetum, & Alcoranum injuriam, aut convicium; & cum iis, quibuſcum amicitiam, ac familiaritatem contraxeris. His poteris modeſtè, & veluti diſcendi cupidus, multa circa eorum legem, ac ſectam, præſertim è Sacris Literis perperam ab ipſis uſurpata, proponere: rationem exquirere: quæ in contrarium faciant, ſine contentione objicere: ſi quid ipſi contra religionem noſtram proferant, prudenter refellere; imò & religionis ipſius myſteria exponere, eorumque veritatem demonſtrare. Faciunt hoc quotidiè, & impunè, Miſſionarii noſtri, & ſæpè non ſine fructu. Quòd ſi nihil aliud inde lucrareris, quàm ut Moslemi de rebus noſtris melius ſentirent, de ſuis hæſitarent; non mediocre lucrum eſſet exiſtimandum.

Auctor libri, qui Italicè inſcribitur, *Teatro della Turchia*, in lucem editi à Marchione Febure, Venetiis anno 1684. cùm per multos annos inter Mahumetanos verſatus fuerit, eorumque mores penitiſſimè noverit: proponit modum inter eoſdem à noſtris Miſſionariis, vel aliis ſervandum, quo illis & Mahumeticæ ſuperſtitionis fidem detrahere, & Chriſtianæ religionis æſtimationem ingerere citra periculum poſſimus. Summatim hìc illius verba referam. Evitentur primò ea, quæ ad controverſiam de religione ſpectant: & adiaphora tantummodò quædam proponantur, quibus aliquis docti & eruditi apud eos opinionem acquirat. Tum verò de iis ſermo introducatur, quæ ad Deum, ejuſque divina attributa ſpectant. Mirabilia quæ in rerum natura ſunt, proponantur: cœleſtium orbium immenſa moles, ſtellarum ornatus, citiſſimus motus: ſolis amplitudo et ſplendor: lunæ viciſſitudines: elementorum diſcordia concors: admirabilis maris vaſtitas: auri, argenti, aliorumque metallorum, ac gemma-

rum copia, quæ in viſceribus terræ reconditur: atque alia hujuſmodi maris terræque mirabilia. Poterit deinde gradus fieri à mundo majori ad minorem, nempe hominem, in quo omnia propè quæ in majori ſunt, admiranda continentur, tàm ſi ea quæ ad corpus ejus, quàm ſi ea, quæ ad animam ſpectant, attentiùs conſiderentur. Ubi verò de ſuprema illius felicitate ſermo inciderit, neceſſariò ad aliquid circa religionem proponendum, vel exquirendum, eos inducemus. Expectandum verò erit, ut ipſi de noſtra à nobis rationem exquirant: & tunc opportunum erit myſteriorum illius gravitatem, ſanctitatem, probabilitatem, imò veritatem illis explicare, eademque diſſimulanter, citra ullam Alcorani, & Mahumeti injuriam, vel etiam mentionem, legi Saracenicæ opponendo, illius falſitatem, & abſurditatem ipſismet cognoſcendam relinquere. Quòd ſi ipſi ulterius amicè & fidenter progredi velint (dummodò ſincerè eos nobiſcum agere non dubitemus:) diſputationem protrahere poterimus. Hactenus Auctor laudatus, qui alia multa prudenter in hanc ipſam rem proponit: aſſeritque, ſe hac ratione plures Mahumetanorum, ſi non ad ſuſcipiendam, ſaltem ad agnoſcendam, & confitendam Chriſtianæ religionis veritatem induxiſſe. Legatur articul. 12. & 13. ejuſdem operis.

Tertia cauſa adducitur, quia cùm ſectæ hujus errores adeò craſſi apertique ſint, ut vel ipſo naturæ lumine omnibus pateſcant: inanis operæ foret, magnis illos voluminibus confutare. Hinc factum eſt, ut pauci contra Idololatriam, atque Ethnicorum ſuperſtitiones ſcripſerint: neque hodie aliquis eſt, qui vel Synenſium, vel Japonum errores ac fabulas refellere laboret. Sint quamtumvis Agarenicæ ſuperſtitionis errores craſſi, & aperti: an non ideò explodendi, & rejiciendi ſunt? Quàm craſſa, ac patentia ſunt Lutheri, & cæterorum hujus ævi Hæreſiarcharum abſurda? Et tamen quàm multi ex Orthodoxis contra illa ſtylum exacuerunt? Sed, crede mihi, Lector, res non ita ſe habet, ut ſupponitur: majus latet in hac ſecta venenum, quàm putent hi, qui de ea nihil, niſi quòd ab ignariſſimis audierunt, cognovere. Alioquin, cur tàm ingens mortalium turba, non ſolùm Ethnicorum, qui adhuc ſuperſunt; ſed Judæorum, Chriſtianorum, & ipſorum, qui in religioſis clauſtris degunt, ad Mahumetiſmum dilabitur? Vivendi licentia, inquies, illos allicit. Ita puto: ſed aliquid aliud eſt, quod illos ſub boni, verique ſpecie decipiat. Habet nimirùm hæc ſuperſtitio quidquid plauſibile, ac probabile in Chriſtiana Religione reperitur, & quæ naturæ legi, ac lumini conſentanea videntur. Myſteria illa fidei noſtræ, quæ primo aſpectu incredibilia, & impoſſibilia apparent; & præcipuè, quæ nimis ardua humanæ naturæ cenſentur, penitus excludit. Hinc moderni Idolorum cultores, faciliùs ac promptiùs Saracenicam, quàm Euangelicam legem amplectuntur; & in poſterum amplectentur, niſi à Miſſionariis noſtris, his, quę ego in meo opere pono, argumentis præveniantur, ac præmuniantur. Nunquam enim Agarenicum virus haurient, hauſtum ſemper evoment; ſi Mahumeti, Alcoranique impoſturas, & Chriſtianæ Religionis ſolidiſſima fundamenta probè intellexerint. Quod de Idololatris antiquis objiciebatur, negamus, non multos contra illos ſcripſiſſe. Sed quamvis concederemus, omnium librorum vice erat tunc Spiritus Sanctus, & fervor ille divinus, quo Chriſtiani ardebant, qui nunc adeo in iiſdem deferbuit, ac defecit. Synenſium, ac Japonum, aliarumque hujuſmodi Gentium contagio, non ita nobis proxima eſt, ut ex ea malum aliquod timen-

timendum sit: & nihilominus viri Apostolici, qui in regionibus illis versantur, & calamo, & lingua illam pro viribus exterminare conantur.

Quarta causa additur, quia inanis et improbus, vel etiam pernicioſus ac noxius esset labor. Nam Mahumetanis nihil prodesset; Christianis verò vel foret inutilis, quia non eo morbo laborant: vel exitioſus, quia sæpè placet agnitum, quod ignoratum minimè curatur. Etsi enim falsa impostorum dogmata refellantur, nihilominus homines malè sani, veneno potiùs, quàm antidoto delectantur. Si hæc ratio aliquid valeret, probaret etiam, contra nullos perversorum dogmatum magistros esse scribendum. Verùm jam ostendi, quantum ad Mahumetanos, nullo modo posse laborem meum inutilem censeri. Saltem illud efficiet, ut qui inter eos prudentiores ac sapientiores sunt, veritatis, ac rationum vim persentiant, et de sectæ suæ falsitate in suspicionem aliquam veniant. Quòd si opportunitas detur è suis terris ad nostras evadendi, Christianam etiam fidem suscipiant, ut multi non rarò suscepere. Si verò aliquando eveniat (eventurum autem brevi spero) ut Provinciæ aliquæ, aut Urbes è Mahumetanorum manibus recuperentur (divinavi, dum hæc scriberem: nondum enim evenerat, quod nunc factum videmus) proderit hoc meum opus ad Saracenos, Turcasque subactos, ab Arabica superstitione faciliùs retrahendos. Etenim hoc hominum genus, non ideò in errore suo plerumque constans est, quia illum non agnoscat: sed quia ab eo deponendo, facultates, vitamque amittendi metu deterreatur. Si verò labor meus inutilis, aut noxius Christianis fore existimetur: eadem ratione Controversiarum adversus Hæreticos libri, qui tàm multi in lucem prodierunt, et quotidie prodeunt, Catholicis inutiles erunt, et noxii: imò multò magis, quia horum sophismata ac paralogismi multò majorem vim habent ad persuadendum, quàm inepta Mahumeti, Mahumetanorumque argumenta. Nugæ sunt istæ, homine sano indignæ.

Postrema causa, quæ gravioris momenti apparet, est omnium prædictarum leviſſima. Si libri (inquiunt) contra Alcoranum scripti inter Turcas deferantur, magnum malum parient et iis, apud quos reperti fuerint, et cæteris etiam Christianis, qui ibidem commorantur. Ut hoc daremus; quis cogit ministros Euangelii hujusmodi libros secum ad Mahumetanorum terras deferre? Nonne possunt eos inter nos legere, et summatim, quæ in iis præcipua continentur, vernacula lingua, et obscuriori charactere styloque transcribere? Verùm, nego tanti esse periculi aliquem ex his libris secum deferre, et penes se inter Moslemos habere. Nolo, publicè illum teneant: nolo, passim cuilibet legant, vel ostendant. Scio graviſſimam pœnam impositam esse Christianis, apud quos Alcorani codex repertus fuerit: sed scio etiam, nullum propè esse Missionarium, qui eundem Alcoranum apud se non habeat, non legat, et magis familiaribus Moslemis non ostendat, et ab illis ejusdem glossemata, et explicationes non excipiat. Postremò, in Perside, et aliis etiam Mahumetanorum provinciis, et privatim, et publicè hujusmodi libros impunè licet habere, præsertim si nullam in Mahumetum, et Alcoranum injuriam apertam contineant. Sed, cùm hoc meum opus Latino idiomate scriptum sit (quæ enim in illo Arabicè habentur, cùm sint Alcorani, ejusque Expositorum verba, non possunt Mahumetanos offendere) etiam si quid in eo adversus eosdem mordaciùs, vel liberiùs proferatur, periculi nihil poterit afferre, cùm Barbari illi Latinam lin-

guam, ſaltem communiter, ignotam atque exoſam habeant. Verùm, nonne æquum eſt, pro Chriſti fide dilatanda, ſeſe periculis omnibus, etiam vitæ ipſius, exponere, dummodò id prudenter, & non temerè fiat? Nonne hoc fecerunt olim, & hodie faciunt, Viri Apoſtolici, qui in Ethnicorum Regna Chriſti fidem legemque invexerunt? Nonne primi illi Chriſtiani contra Imperatorum, ac Præfectorum edicta, ſacros apud ſe libros, ſacras pro Sacerdotibus veſtes, ſacra pro Sacrificio vaſa, aſſiduo cum vitæ periculo aſſervabant? Proh temporum noſtrorum teporem, atque ignaviam!

Atqui, ſi ita res ſe habet, cur (inquies) tàm pauci contra Alcoranicam impietatem ſcripſerunt? Potiſſimam, ac ferè unicam hujus rei cauſam fuiſſe puto, quia cùm remotiſſimè à noſtris regionibus hæc tàm dira lues exorta ſit, à paucis, & ſerò agnita fuit. Neque in hoc me falli opinor, cùm hodieque non paucos ex noſtris, alioqui non indoctos, Mahumeticarum rerum adeò rudes videam, ut Mahumetanos, idololatras, Lunæque, ac Mahumeti adoratores exiſtiment, aliaſque de Agarenica ſecta, ejuſque Auctore ineptias effutiant. Porrò quamvis à Chriſtianis Orientalibus Arabiæ proximis, vel in Arabia ipſa degentibus, ſyncerior ſuperſtitionis hujus notitia ſtatim ab initio habita ſit: quia tamen eo tempore bonarum artium uſus obſoleverat, & Oriente toto bellis involuto, Græci ipſi ſapientiam amiſerant: non mirum, ſi pauci illam libris ſcriptis confutaverunt: præſertim cùm non libris, aut verbis; ſed ferro, atque igni, Arabes illam propugnarent, & propagarent. Neque tamen negaverim, multos, præſertim ex Græcis, contra eam ſtylos exacuiſſe (id ſaltem mihi perſuadeo:) verùm inter tot rerum turbas, ac turbines, librorum jacturam factam fuiſſe credendum eſt: id quod apud nos etiam in Gothorum, Vandalorum, aliarumque Barbararum gentium incurſionibus eveniſſe, & ſcimus, & dolemus.

Neque dubitari poteſt, ut ſuperiùs innui, humanæ ſalutis hoſtis Diaboli aſtu, quemadmodum Chriſtianorum Principum arma, ita Catholicorum Doctorum ingenia ab hac peſte profliganda atque exterminanda diſtenta ac diſtracta fuiſſe; ut in ſe potiùs mutuò utraque ex inanibus cauſis deſævirent; quàm contra Mahumetum & Alcoranum, pro Chriſti religione pugnando, exercerentur. Utcumque ſe res habeat (nam magnum, & inſcrutabile Dei judicium in hoc agnoſco) ego & Chriſtianæ religionis propugnandæ zelo, & Mahumetanæ ſuperſtitionis oppugnandæ ardore impulſus; & multorum doctiſſimorum, ac piiſſimorum virorum hortatu incitatus; & INNOCENTII XI. Pontificis Maximi, dum adhuc inter mortales verſaretur, iteratis imperiis adactus; opus hoc meum, quod diù in ſcriniis delituit, evulgare decrevi. Faxit DEUS Optimus Maximus, ut labor ad illius gloriam, & ad Sacroſanctæ ejuſdem Eccleſiæ utilitatem à me ſuſceptus, finem illum, quem cupio, & quem mihi propoſui, fortiatur. Spero autem ſortiturum, hoc potiſſimùm tempore, cùm Invictiſſimi Cæſaris LEOPOLDI, Principumque fœderatorum arma, Sanctiſſimi, ſemperque Glorioſſimi Pontificis INNOCENTII XI. opera ſociata, atque ejuſdem opibus precibuſque roborata; Othomannicam Potentiam, unicum propè Mahumetanicæ ſuperſtitionis columen, ita depreſſerunt, atque infregerunt; ut omnem prorsùs priſtinas vires recuperandi ſpem amiſerit; & majora quotidie mala, atque extremam denique perniciem à Cæſareis fulminibus timere cogatur.

Super-

Supereſt, ut aliquid de Operis ipſius argumento & ordine breviter dicam. Fuit jampridem in animo, Alcoranum, Saracenicæ impietatis fontem ac fomitem, exactè, quantum fieri poſſet, refutare. Id demùm aggreſſus ſum, & non ſine multo labore ſudoreque perfeci. Opus jam ab aliquot annis torculari paratum eſt. Interim verò, dum varia impreſſioni obſtacula fieri viderem: operæ pretium duxi, hunc veluti PRODROMUM, quo generalis Alcorani ipſius confutatio continetur, præmittere. Quia verò quatuor præcipuè fundamentis Mahumetani Sectam ſuam contra Chriſtianam Religionem ſtabilire conantur, nempè: Sacrarum Scripturarum, ac Traditionum auctoritate: Miraculorum teſtimonio: Dogmatum veritate: Legumque, ac morum ſanctitate: & ad hæc quatuor capita, univerſa ferè Alcorani farrago reducitur: idcircò in totidem Partes, ſeu Tractatus, hunc meum Prodromum dividere decrevi.

In Prima Parte, Sacrorum utriuſque Teſtamenti librorum, et veterum ex Chriſtianis, et Hebræis traditionum teſtimonia, quibus Mahumetus et Moslemi ad errorem ſuum confirmandum abutuntur, diſcutio: eorumque verum legitimumque ſenſum demonſtro.

In Secunda, de Miraculis ago, quæ iidem non ſolùm Mahumeto, ſed illis etiam, quos inter ſuos tanquam Sanctos venerantur, attribuunt: et hæc omnia falſa, ac ficta: quemadmodum vera, quæ Chriſtus, Sanctique Chriſtiani patraverunt, eſſe convinco.

In Tertia, præcipua Chriſtianæ fidei Dogmata, quæ Mahumetus, atque ejus aſſeclæ oppugnant, propugno: et Agarenicæ perfidiæ impia ac ſuperſtitioſa axiomata convello.

In Quarta, de iis, quæ ad Legum praxin, morumque ac vitæ probitatem ac ſanctitatem pertinent, tracto: atque ut in Chriſtianis veram ac ſynceram virtutem, et ſanctitatem; ita in Mahumetanis fictam ac fucatam eſſe demonſtro. Totum verò opus, præcipuis Alcorani erroribus, mendaciis, ac fabulis referendis, abſolvo.

Placuit autem, ad majorem eorum, quæ à me ſcribuntur, notitiam, aliquid breviter de Mahumeto, ejuſque Alcorano præmittere: copioſiùs de utroque in ipſa Alcorani confutatione tractaturus.

Porrò in hoc meo opere, non Theologorum, vel Doctorum noſtrorum auctoritatibus (niſi rarò) utor: has enim Mahumetani vel rejicerent, vel etiam deriderent: ſed armis ſuis hoſtes aggredior; Moslemicorum ſcilicet Auctorum, & præſertim Alcorani, ſententiis, & effatis eos invado: Goliæ caput gladio ſuo amputare contendo. Hęc verò non ex vitioſa ac fallaci alicujus interpretis verſione, vel ex ſuſpectis Auctorum noſtrorum allegationibus: verùm ex ipſis Arabicis codicibus hauſi, quos mihi variæ in Urbe Bibliothecæ ſuppeditaverunt: nimirùm Vaticana: Collegii Urbani de Propaganda fide: Collegii Maronitarum: Conventus S. Petri Minorum Reformatorum in Janiculo, ſeu Monte aureo: Collegii S. Pancratii Carmelitarum Diſcalceatorum: Conventus S. Laurentii in Lucina Clericorum Minorum: Eminentiſſimi Cardinalis Camilli de Maximis, glorioſæ memoriæ: D. Abrahami Ecchellenſis Maronitæ in Syriaco atque Arabico Idiomate Regii in Gallia, & Pontificii in Urbe Profeſſoris: D. Petri à Valle Patricii Romani, qui ut olim vivens magnam terrarum Orbis partem peragravit; ita nunc vita functus, nominis ſui fama, atque operum luce, perluſtrat.

Opta-

Optaviſſem & alios plures, nomine tantùm mihi notos, Auctores Arabes videre, ſed non potui Romæ reperire, vel aliunde mihi comparare. Alii fortaſſe reperient: & quod ego tenui, atque imperfecto opere exorſum, grandiori molimine perficient. *Non omnia poſſumus omnes*. Quod potui, pro meis viribus effeci.

Dabis autem veniam, benigne Lector, ſi ea, quæ ex Arabico Idiomate tranſtuli, non ita verbo tenus Latina reddiderim. Tædium rigidæ translationis, fateor ingenuè, ſæpè perferre non potui: ſatis habui, ſententiam fideliter exprimere: dictionem unam vel alteram demere, vel addere, quò faciliorem ſenſum redderem, religioni mihi non duxi. Hoc & alii, non ſolùm in Arabicis, ſed in aliis quoque idiomatibus fecerunt. Si tu id piaculum putas, ignoſce. Sed non eris, ſcio, mecum cenſor adeò auſterus, ſi animadverteris, etiam in Sacrorum Librorum verſionibus Interpretes id ſibi permiſiſſe. Sæpè verò ad tædium mihi, & ad laborem Typographo minuendum, Latina interpretatione contentus, Arabica verba prætermiſi; præſertim ubi minus neceſſaria exiſtimavi.

Nec minus indulgentem ac benignum te mihi eſſe exopto, ſi Arabicis Latinè transferendis, vel ex propria ignorantia erravi; vel ex corruptorum codicum errore deceptus ſum (in ſubſtantia me non erraſſe ferè certò ſcio:) vel ſi in argumento ipſo pertractando infelicior fui, vel aliqua in re hallucinatus ſum. Sunt in Arabica lingua, quemadmodum etiam in cæteris, peculiares quidam idiotiſmi, alluſiones, adagia, apophthegmata; quæ non niſi nativi Arabes, iique doctiſſimi & eruditiſſimi, valeant explicare: hos autem hìc Romæ non licuit reperire. Ego vero, *Davus ſum non OEdipus*. Quòd ſi etiam OEdipus eſſem, ingenuè tamen cum Terentiano Chremete faterer:

Homo ſum: Humani à me nihil alienum puto.

Te quoque, Amice Lector, ut homo erga me ſis, & humanitate tua mecum utaris, obnixè oro, atque obſecro.

MAHU-

MAHUMETI

AUCTORIS

ALCORANI

VITÆ RERUMQUE GESTARUM SYNOPSIS.

PRÆFATIO.

SI Mahumeti vitam, ac res gestas, juxta ea, quę ab Auctoribus nostris referuntur, describere vellem: ridiculum, puto, me Mahumetanis præberem. Adeo enim quæ ab his, & ab illis narrantur, inter se dissident: ut vix credas de eodem homine utrosque tractare. Quamobrem iis, quæ à nostris scribuntur, prætermissis, vel ad lectoris notitiam tantummodò indicatis: illos in cæteris sequi decrevi. Non quòd Mahumetanorum fidem synceram existimem: sed quòd, cùm contra hostes religionis agimus, eosdem suis ipsorum armis faciliùs quàm nostris oppugnamus, & feliciùs superamus. Hùc accedit, multos ex nostris Scriptoribus quædam de Mahumeto referre, quæ & Mahumetanis risum excitent, & eosdem in superstitione sua firmiores efficiant. Ex probatissimis igitur apud Arabes Auctoribus Mahumeti vitam desumam. Quamvis enim hos etiam in multis mentiri, & plurima affingere ad Pseudoprophetæ sui dedecora tegenda, vel cohonestanda, ipsumque Prophetam verum venditandum certissimè sciam: non tamen ab illis mendax ipse habebor: i-

mò

mò majori fide mendaces eos ac falſos oſtendam, ſi ſuis ipſorum verbis, ſuoque teſtimonio tales omnibus manifeſtè appareant. Lectorem interim precor, ne offendatur, ſi audiat me aliquando abſolutè referentem tanquam vera aliqua falſa aut ficta à Mahumetanis: proteſtor enim, me loqui ex ſenſu, & verbis eorum: neque puto, ullum reperiendum eſſe tàm in me iniquum judicem, ut me eorum nugis, & mendaciis fidem ullam adhibere ſibi perſuadeat.

CAPUT PRIMUM.

De Progenie Mahumeti.

MAHUMETUS, Arabicè dicitur محمد *Mohammad*: ideſt, *Laudatus*; per antiphraſim: quemadmodum auri fames, *Sacra*, pro execranda, à Poeta appellata fuit: & filius ille David, qui contra patrem bellum excitavit, Abſalom, i. *Pater pacis*, nominatus fuit. Duo etiam alia nomina illi velut propria tribuunt; nempe احمد *Ahmad*, quod idem propè ſignificat ac Mohammad: & ابو القاسم *Abu-lcaſem*, ideſt, *Pater Caſemi*. Primus enim filius quem genuit, *Caſemus* vocatus fuit: obtinuit quippè conſuetudo apud Arabes, ut ex nomine primogeniti, pater cognominetur. Ego, *Mahumetum*, ut plerique noſtrorum conſueverunt, appellabo.

Patriam habuit Mahumetus مكة *Meccam*, quæ etiam dicitur بكة *Becca*; urbem Arabiæ celeberrimam, quam communiter ponunt in اليمن *Arabia felici*: ſed Gabriel Sionita, & Geographi ipſi Arabes aſſerunt, eſſe metropolin Arabiæ Petreæ, ſitam in valle quadam glareis referta, quæ dicitur بطحاء *Batahà*, atque etiam عقاط *Akat*, & عمق *Omok*.

Ortus eſt ex nobiliſſima familia Coraſina, cui nomen dedit قريش *Corais*, alio nomine فهر *Phaher*, oriundus ab Iſmaele filio Abrahæ ex Hagar ancilla Ægyptia. Conveniunt omnes, patrem ejus fuiſſe عبد الله *Abdallah*: avum verò paternum عبد المطلب *Abdalmottaleb*: proavum autem هاشم *Haſcem*, & abavum عبد مناف *Abdomonaph*, cujus progenitores certos quindecim enumerant uſque ad عدنان *Adnan*: nempe قصي *Coſa*, كلاب *Kelab*, مرة *Morra*, كعب *Caab*, لوي *Louva*, غالب *Galeb*, فهر *Phaher*, ſeu قريش *Corais*, مالك *Malec*, النضر *Nodhar*, كنانة *Kenana*, حزيمة *Hazima*, مدركة *Medraca*, الياس *Elias*, مضر *Modhar*, نزار *Nazar*, معد *Moad*, qui filius fuit prædicti Adnan, cujus progenitores, alii per plures, alii per pauciores ſucceſſiones, omnes tamen incertas, uſque ad Cedar filium Iſmaelis deducunt.

Mahumeti Mater fuit امنة *Amena*, ſeu *Emina*, filia وهب *Vaheb*, filii Abdomonaph, qui videtur diverſus à proavo paterno Mahumeti, cùm hic dicatur fuiſſe filius زهرة *Zaharæ* filii Kelab, in quo uniuntur lineæ paterna ac materna Mahumeti, & fortaſſe in avo ejus Abdomonaph. Placuit nomina propria Arabicis characteribus exprimere, quia plerumque in alienas linguas translata, in alia prorſus nomina transeunt.

CAPUT SECUNDUM.

De Nativitate Mahumeti, & prodigiis, quæ in ea eveniſſe finguntur.

NAtus eſt Mahumetus die lunæ poſt decimum diem menſis Rabii (ſeu Verni) prioris. Alii tamen ſcribunt, natum fuiſſe octavo die, alii ſecundo, alii decimo ſeptimo, alii die Veneris in ortu Auroræ; anno trigeſimo quarto, & menſe octavo Regni Coſroæ cognomento Anuaſruan filii Cabad: & anno octavo, ac menſe octavo regni Amru filii Hend Regis Arabum, qui cognominatus fuit Abulkaſem; octingenteſimo octuageſimo primo anno poſt devictum ab Alexandro Darium Regem Perſarum. Fuit hic annus Chriſti, juxta Almacinum, 571. Alii volunt fuiſſe 570. alii 578. alii 580. alii 600. alii demùm, inter quos eſt Kiſſæus, 620. Noſtri etiam Auctores in hoc plurimum inter ſe diſſident, quia ſcilicet nihil certi apud Arabes invenire potuerunt.

Multa fingunt Moslemi in ortu Mahumeti prodigia, quæ tamen prudentiores ac ſapientiores inter eos, ut puto, non ita facilè credunt: cùm certum ſit ex ipſo Alcorano, Mahumetum uſque ad annum ætatis ſuæ quadrageſimum peccatorem, & idololatram ſemper fuiſſe. Scribit Abu-nazar, matrem ejus, nullam, dum illum utero geſtaret, moleſtiam ſenſiſſe, eumque ſine ullo dolore peperiſſe. Prætereà aſſerit, Mahumetum in ortu repertum fuiſſe circumciſum, reſectoque umbilico. Alii tamen volunt, ſeptima die à nativitate ab avo ſuo Abdalmotalleb circumciſum fuiſſe. Scribunt alii, Gabrielem non ſolùm illum circumcidiſſe, ſed etiam diſcidiſſe per medium pectus ejus, & cor purificaſſe. *Eodem tempore* (inquit Abunazar) *Dæmones ex orbibus cœleſtibus ejecti, convenerunt ad Diabolum, ut hoc idem ei ſignificarent. Ille verò juſſit eos univerſam terram circumire, ut*

quid

quid novi evenisset, viderent. Cùm itaque illi terram pervagarentur, pervenerunt Meccam, in qua viderunt domum quamdam Angelis circumdatam: ex ea verò ignis ad Cœlum usque emicabat. Reversi igitur dæmones, Diabolo, id quod viderant retulerunt; qui ex hoc, ortum jam esse Mahumetum intellexit. Portenta alia aggerat Albacarius. Primò: Prodeunte in lucem Mahumeto, idola omnia ac simulacra prono ore in terram cecidere. Secundò: Imminuta est aqua lacus Savà, & exundavit torrens Samavà. Tertiò: Sacri Persarum ignes extincti sunt. Quartò: Regia Cosroæ concussa est, & quatuordecim illius turres corruere.

Addit Albacarius alias nugas. Cùm Amena partui proxima, sola domi moraretur, audivit magnum fragorem, viditque avem albam, alis suis uterum ipsius contingentem. Tum mulieres quædam proceræ, vestibus pretiosis indutæ, ac suavissimum spirantes odorem, clausis januis ad eam ingressæ, scyphis gemmeis, quos manu tenebant, eam potavere: & post potum facies illius mira luce coruscavit. Deinde audivit strepitum alarum Angelorum, & eorumdem canoras voces, varioque inspexit colores, & volucres cum rostris rubris. Hæc cùm admiraretur, peperit Mahumetum, quem candida nubes statim abscondit ab ea, & interim ab Angelis circumductus est per omnes partes terræ, & maris, ut omnes tàm homines, quàm Dæmones, agnoscerent eum. Deinde matri suæ restitutus est veste lanea involutus, & tres claves manu tenebat, quas ex quadam voce intellexit mater, esse claves Victoriæ, Prophetię, & Templi Meccani. Et ecce interim nubes alia major priori, cum hinnitu equorum, & strepitu alarum: & rursum evanuit infans ab oculis parentis, delatus ab Angelis ad loca, in quibus Prophetæ, & Legati nati fuisse ferebantur, resonante interim voce: *Induite illum stola Adam, & sublimitate Noe, & scientia Abraham, & lingua Ismael, & pulchritudine Joseph, & patientia Jacob, & voce David, & castitate Joannis, & honorificentia Jesu, & fortitudine Moysi; & date illi dotes, & indolem Prophetarum.* Mox vidit eum Amena tenentem nescio quid manu, quod significabat, illum futurum esse Dominum totius Orbis terrrarum. Et ecce tibi tres viri splendidissimi cum gutturnio argenteo, & patina, smaragdina, sericoque complicato: cùmque infantem septies lavissent; unus eorum instrumento lucidissimo signum propheticum inter humeros ejus impressit: tum serico involutum posuit sub alis suis (erat enim Angelus Custos Paradisi:) mox extracto, insusurravit nescio quid in auriculam ejus: & cùm osculatus eùm fuisset, prædixit ei, fore ipsum Dominum, & Intercessorem omnium in die Judicii. Vidit deinde Amena tria simulacra ex luce confecta, pendentia, inter cœlum & terram; & interim nubes per longum tempus iterùm abscondit infantem: & denique apparuit stibio illitus, circumcisus, & fasciis suavissimum odorem spirantibus obvolutus.

Eodem tempore Abdalmotalleb Caabam, seu Delubrum Meccanum, circumibat; viditque idola, quę in ea erant, corruere, ac dispergi: vocemque audivit: *Nunc Amena peperit Mahumetum.* Cùmque ad Amenæ domum festinus properaret, vidit duos montes Sapham, & Meruam subsilire. Ubi autem ad Amenæ domum pervenit, nube candida illam coopertam aspexit; & ex ejus penetrali suavissimum odorem exhalari sensit. Cùm verò infantem ostendi sibi postularet, & recusantem Amenam minis perterreret: vir quidam procerus ac terribilis, evaginato gladio, repulit eum, asserens, nulli fas esse Mahumetum videre, donec Angeli illum visitassent. Demùm illud habetur ex traditione; nato Mahumeto, multos Dæmones excæcatos, multos etiam mortuos fuisse.

CAPUT TERTIUM.

De iis, quæ post ortum Mahumeti evenere, usque ad illius profectionem in Syriam.

ORto Mahumeto, magna fuit frequentia congratulantium Amenæ, & Abdalmotallebo: nam Abdallah pater ejus jam vita functus fuerat duobus mensibus antequam nasceretur: (quamvis Sciahinsciah scribat, mortuum fuisse, cùm Mahumetus esset jam bimestris, & juxta alios septimestris; juxta alios verò ferè trimulus.) Experiebantur autem omnes ex puero & matre suavissimum odorem. Septima ab ejus ortu die, celebravit Abdalmotalleb populo Meccano per tres dies opiparum convivium, cujus reliquias jussit in sylvas ad avium, ferarumque cibum deportari. Assignata est nutrix puero Halima Saadiensis, quam advocavit Amena, priùs in somnis admonita: imò Halima ipsa cùm esset in regione sua, in qua magna erat sterilitas, & rerum omnium caritas: vidit semisopita nescio quem ad se venire, qui manu prehensam duxit ad fontem quemdam aquæ suavissimę, ex qua cùm bibisset, percussit ille manu pectus ejus; dixitque ei: *Vade in Meccam, ubi copiosam alimoniam invenies per puerum qui ibi natus est: & Deus tibi copiosum lac uberibus infundet, quo eum lactare possis.* Evigilans autem Halima, ubera sua, lacte turgentia invenit, & exinde pinguior, & corpulentior apparuit: & cùm Meccam venisset, incidit in Abdalmotalleb, qui duxit eam ad Amenam, cujus cubiculum ingressa, vidit illud undequaque luce coruscare, quæ erat lux Mahumeti, cujus gratia nunquam Amena lucernam nocta accendebat. Cùm verò Halima dextrum uber infanti præbuisset; suxit ille ex eo quantum libuit: è sinistra verò fugere deinde recusavit. Imò nunquam in posterum lac fugebat, nisi priùs alius collactaneus suxisset. Acceptum Halima infantem secum duxit regrediens ad suos: in itinere verò lapides omnes, cespites, & arbores illi de ipsius fortuna congratulabantur. Cùmque super asinam sederet, puerumque lævo brachio sustineret, ad instar venti asina volabat. Accidit, ut proficiscens obvios haberet quadraginta monachos Christianos cum ipsorum Abbate, qui admonuit eos, puerum illum esse, quem ipsi timebant. Multò verò magis timuerunt, cùm lucem è vultu ejus exire conspexere. Interim Diabolus adfuit sub humana specie, incitavitque eos, ut infantem occiderent. Illi, evaginatis gladiis, in eum irruerunt. At puer extulit ad Cœlum caput, & repentè portæ ejus apertæ sunt, descendensque ex eo ignis, Monachos omnes combussit. Statim verò ubi Halima cum infante ad suos pervenit, reviruit terra eorum, & arbores anteà steriles fructum produxerunt; pecora etiam priùs macilenta ac sterilia, repentè pinguefacta, fœcunda evasere. Cùm id vidissent Saadienses, magnum erga puerum illum amorem concepere; præsertim ubi viderunt, eum ægrotos tactu manus sanare, & prodigia multa patrare: nam cum modicus illi cibus apponeretur, ita augebatur, ut omnes ex eo domestici satiarentur. Cùm verò interim adolesceret, pulchritudi-

tudine & decore in dies augebatur. Fertur autem, Halimam nunquam illius veſtes laviſſe.

Cùm ad ſeptennium perveniſſet, pergebat cum ſuis collactaneis paſtorali cultu indutus, ut paſceret oves Halimæ. Inter has quædam macilenta, quam unus ex collactaneis baculo male contriverat, confugit ad Mahumetum, & apud eum de accepta injuria conqueſta eſt. Ille verò eam contrectans, blandis verbis ſolatus eſt, ac ſanam integramque dimiſit. Quotidiè verò miracula, prodigiaque patrabat: inter quæ illud erat, quòd oves nutui ejus erant obſequentiſſima. Die quadam, dum ſolus in valle quadam ſylveſtri moraretur, adveniens leo ſubmiſit illi caput ſuum, blandè agitans caudam. Mahumetus verò præcepit ei, ne ultra in locum illum reverteretur. Eodem tempore Halima ſomnio quodam perterrita eſt, in quo vidit Mahumeto commoranti in paſcendis ovibus, à duobus viris immenſæ magnitudinis fulgenti ſica ventrem diſcindi. Somnium eventus comprobavit: ſequenti enim die, dum eſſet in paſcuis unà cum collactaneis, duo ingentis ſtaturæ viri arripientes illum, duxerunt in verticem montis. Cùmque eum humi proſtraſſent; gladio ſciderunt ventrem ejus, & cor extraxerunt. Quod cùm collactanei vidiſſent, aufugientes, venerunt ad Halimam, eique id quòd Mahumeto evenerat, narraverunt. Erupit ſtatim in fletus & clamores Halima; & advolans cum tota vicinia ad montem illum, invenit Mahumetum in medio ovium abſque ulla læſione, prorsùſque incolumem. Quamobrem domum reverſa, cœpit fuſtibus ac lapidibus filios tanquam mendaces appetere. At Mahumetus illam prohibuit, aſſerens, verum eſſe quod filii narraverant: *Nam reverà duo proceriſſimæ ſtaturæ juvenes* (inquit) *fulgenti ſica aperuerunt ventrem meum, & cor diſciderunt, ex quo extraxerunt guttulam nigram, aſſerentes eam eſſe portionem, quam habebat Sathanas in corpore meo. Deinde cùm cor aqua laviſſent, atque in loco ſuo reposuiſſent, impreſſerunt ei ſignum ſigillo fulguranti: meque ambo manibus contrectantes, fauſtiſſima mihi prænunciavere. Deinde appenderunt me in ſtatera, primò cum decem Arabibus ex altera parte; deinde cum viginti: demùm cum univerſis Arabibus: & ſemper præponderavi. His ita geſtis, in cœlum reverſi ſunt.*

Cùm autem Halima Mahumetum ablactaſſet, jamque is grandior eſſe cœpiſſet, retulit eum Meccam ad Abdalmotalleb. In itinere autem incidit in Ariolum quendam ſenem grandævum, qui, cum Halima Mahumetum ſuper camelam geſtans transiret, cecidit ſemimortuus. Mox ad ſenſus rediens, incitavit eos cum quibus erat, ut fœminam illam ac puerum occiderent; ab his enim pernicies ipſis ventura erat. Id cùm illi aggrederentur, camela præteriit citiſſimo curſu; nec eam aſſequi potuerunt. Cùm Halima Meccam perveniſſet, ventris onus depoſitura ſeceſſit, puerum interim ſolum relinquens. Sed ſubito clamore revocata, illum minimè invenit. Cùmque de eo quosdam, qui aderant interrogaſſet, illi puerum ſe nullum vidiſſe affirmavere. Quamobrem Halima veſtibus diſciſſis, ac faciem palmis verberans, minabatur ſeipſam præcipitem è ſublimi loco daturam. At Senex quidam illius miſertus: *Ne deſperes mulier* (inquit,) *ſed mecum perge: nam ut filium tuum invenias, efficiam.* Duxit igitur eam ſecum ad Caabam, ſeu templum, ibique idolum quoddam rogavit, ut ubinam Mahumetus eſſet, indicaret. Mahumeti nomine audito, corruit repente idolum: quamobrem ſenex perterritus aufugit. Halimā verò audivit vocem, qua certior fiebat de puero reperiendo. Venit igitur ad Abdalmotalleb, ſperans ſe eum apud ipſum inventuram. Sed ſpes eam fefellit. Abdalmotalleb autem cum tota vicinia diù illum fruſtra quæſivit: tandemque veniens ad Caabam, ſepties eam circumivit, deoſque precatus eſt, ut nepotem ſibi reſtituerent. Ex eorum reſponſo intellexit, ubinam Mahumetus reperiretur. Pergens igitur ad locum ſibi indicatum, ibi puerum invenit ſedentem ſub arbore Mauſæ, quæ ramis inclinatis, fructus ſuos illi præbebat. Et ipſe confeſsus eſt, ſe eò ab ave candida deportatum fuiſſe, quam omnes Gabrielem fuiſſe crediderunt. Interim cùm matri reſtitutus fuiſset, ſuſcepit Abdalmotalleb in curam ſuam: cùmque ophthalmia, ſeu oculorum morbo, laboraret, camelæ impoſitum, ad monachum quemdam medicinæ peritum detulit. Cùm autem monachus pueri vultum, ob morbum velatum, detegi juſſiſſet, cœpit ejus cella repentino motu concuti. Tunc verò prædixit Monachus Abdalmotallebo, qualiſnam, quantuſque puer ille futurus eſſet. Morbum verò, quo laborabat, nullius periculi eſſe affirmavit. Morti jam proximus Abdalmotalleb, Mahumetum Abutalebo ejus patruo commendavit. Hujus, quemadmodum etiam Phatemæ uxoris ſuæ, tanta fuit in puerum charitas, ut eum propriis liberis longè præferrent. Septenni jam, vel juxta alios, ſexenni Mahumeto, obiit mater ejus Amena in Abava, dum Medina rediret. Scripſere quidam, Mahumetum jam grandem & prophetam, ſuſcitaſſe matrem ſuam, eamque Moslemam reddidiſſe: alii tamen id ut fabuloſum negantes, eum matris ſepulchrum tantùm inviſiſſe, & ubertim ibidem fleviſſe affirmant.

CAPUT QUARTUM.

De Profectione Mahumeti in Syriam ad procuranda negotia Chadiges.

CUm die quadam transiret Mahumetus juxta ædes Chadiges filiæ Chaviled, quæ erat ſibi ſanguine conjuncta, atque inter omnes Meccanos ditiſſima, ac potentiſſima: Sacerdos quidam Judæus, qui juxta Chadigen in grege fœminarum nobilium, & ancillarum aſſidebat, fixit in illum obtutum: oravitque Chadigen, ut juvenem illum qui transibat, per unam ex ancillis accerſeret. Obſecuta eſt Chadige: & ut illum vidit, ſtatim amore ejus capta eſt, nihilque ardentiùs optare cœpit, quàm cum illo maritali nodo copulari.

Habuerat Chadige anteà duos maritos, quibus mortuis, procos multos, qui nuptias ejus ambirent, acquiſivit. At illa patruo, ſe velle quidem iterum nubere manifeſtavit: ſed de novo ſponſo adhuc ſe hærere aſſeruit.

Intereà adfuit Abutaleb cum omnibus cognatis ſuis ad januam Chadiges, ut nepotem ſuum illi commendaret. Sperans autem illa inter eos eſſe Mahumetum, quem jam deperibat, in cantum amatorium velut amens erupit. Verùm ubi illum abeſſe intellexit, ſtatim accerſendum curavit: & interim opiparo convivio eos, qui advenerant, excepit. Perrexit Abbas, unus ex iis, qui cum Abutaleb profecti fuerant, ut Mahumetum exquireret, invenitque eum in monte Hora dormientem, ubi olim Abraham dormierat, pallio involutum. Erat autem juxta caput ejus ingens draco, qui halitu ſuo Mahume-

humetum perflabat. Cùmque Abbas evaginato gladio vellet eum occidere, & draco in eum insiliret: clamore elato Mahumetum dormientem excitavit; & draco evanuit. Intellexit autem Abbas à Mahumeto, draconem illum esse Angelum missum à Deo ad custodiam ipsius. Venit itaque Mahumetus cum Abbas ad Chadigen, præcedente eum consueta luce, quam videns Chadige, existimavit Solem in domum suam ingressum fuisse. Advenienti autem assurrexerunt omnes: exhibuitque ei Chadige lautissimum convivium. Deinde interposito honestatis causa velamine, blandissimis verbis Mahumetum allocuta est, eique negotiorum suorum, non sine mercedis magnæ promissione, curam exhibuit, quam Abutaleb ab ea nepoti postulaverat. Statim verò ferocissimum camelum, cui nemo insidere poterat, jussit adduci, ut eo ad itinera uteretur. Voluit enim per hoc Mahumeti audaciam experiri. Camelus eo viso, voceque ejus audita, procidit ad pedes illius, rictuque submisso, osculatus est eos, & humana voce locutus, dixit: *Quis est similis mei? Palpavit enim dorsum meum manus Domini primorum & novissimorum*. Fœminæ, quæ cum Chadige erant, magicis hoc artibus tribuerunt. Sed redarguit eas Domina, propheticum opus hoc esse affirmans. Erat Mahumetus viliori veste indutus: quamobrem jussit Chadige eum decentiùs vestiri; eique camelam suam ad profectionem in Syriam exhiberi: duosque famulos, qui eidem proficiscenti in obsequiis essent, Meiseram scilicet, & Naschum, assignavit. In ipso autem discessu cœpit Chadige velut amens, ob amoris vim, licentiùs cantare.

CAPUT QUINTUM.

De iis, quæ Mahumeto in profectione Syriaca evenisse referuntur.

EGresso Mahumeto cum mercatoribus Meccanis, præibat eum nubes à Gabriele efformata, quæ illum à solis æstu defenderet: pervenitque in locum quemdam, qui Vadilmiah, idest torrens aquarum, vocabatur, eò quòd omnes ibi regionis illius aquæ confluerent. Quamobrem Mahumeti hortatu, mercatores, ne subita aliqua aquarum irruptione obruerentur, sese cum sarcinis suis versus montem receperunt. Quidam autem, qui illius consilium sequi renuit, mercium suarum jacturam, aquis subitò excrescentibus, passus est. Cùm quatuor ibi dies morati fuissent, & torrens interim augeretur; auctor fuit Meisera, ut Meccam reverterentur. At Mahumetus Angeli cujusdam, ut ipse asserebat, admonitu, manè constitit supra ripam torrentis, & jussit suos iter prosequi in Syriam per eam partem, per quam avis quædam candida volatu suo viam signabat, & cum iisdem iter ingressus est per aquas præcipites ac profundas: omnesque incolumes transiere. At verò Abugehel, homo Mahumeto semper infestus, hoc magicis illius artibus attribuit: & præcurrens ad locum quemdam, in quo mercatores consistere solebant, opplevit arena & lapillis puteum, qui ibi erat, ne Mahumetus ejusque socii aquas invenirent. At Mahumetus ubi eò pervenit, constitit juxta puteum, oculisque elatis, preces quasdam obmurmuravit, quibus absolutis, arena ac lapilli ab Abugehel injecti, cum strepitu exilierunt, & aquæ ubertissimæ emanaverunt. In furorem actus propter hoc Abugehel discessit; cùmque in sylvam quamdam Syriæ pervenisset, obvium habuit draconem quemdam aperto ore sibilantem, atque ex oculis scintillas evibrantem; ex quo camela, cui insidebat, exterrita, in terram illum dejecit, & costis ejus confractis, diù exanimatus jacuit. Tandem verò ad se reversus, tentavit inducere Mahumetum, & Hasemitas ejus socios in idem discrimen. Prævidit id Mahumetus; & nihilominus in eandem sylvam se contulit. Cùm autem Camela ejus, viso dracone, retrocederet, increpitans eam dixit: Væ tibi: quomodo times, cùm gestes sigillum Prophetarum, & Principem Legatorum? Deinde ad draconem conversus: Aufer te hinc, inquit, quocumque vis, neque ultrà hìc appareas: ego enim sum Mahumetus, cui Deus benedictionem contulit & felicitatem: alioqui conquerar de te apud Deum. Tunc draco salutavit eum, asseruitque, se non esse draconem, sed unum ex regibus dæmonum, nomine Alham filium Alhim, qui fidem amplexus fuerat opera Abrahæ Patriarchæ, qui prædixerat sibi adventum ipsius Mahumeti, & occursum ejus in hoc eodem loco, in quo ipsum diù expectaverat. Se quoque præsentem fuisse, quando Christus ascendit in Cœlum, præcepitque Apostolis, ut Mahumeticam legem sequerentur. Dimisit tandem Mahumetus illum, promittens se pro eo oraturum; dummodo inde statim discederet, nunquam in posterum eo in loco appariturus.

Inde Caravana, seu Mercatorum societas, progrediens, pervenit ad Vallem quandam, in quam aquarum copiosæ scaturigines confluebant antèa, sed tunc ne vestigium quidem aquæ apparebat. Mahumetus palmas in arenam immergens, oculos in cœlum extulit, & verba nescio quæ mussitavit: statimque è digitis ejus aquæ tàm copiosæ eruperunt, ut cameli cum sarcinis submersi fuissent, nisi Abbasis admonitu, aquarum impetum compescuisset. Eodem in loco nucleos aliquot dactylorum sputo suo illitos terræ infodit; qui eadem hora in arbores dactylis maturis onustas excreverunt; ex quibus omnes comederunt; & Abbas camelam suam oneravit. Sed magicis artibus hoc etiam Abugehel attribuit.

Pervenerunt inde ad locum quemdam, in quo erat Monachorum cœnobium, quibus præerat Abbas quidam, nomine Felix, filius Junan, filii Abdalsalib, cognomento Bahira, qui in Prophetis, & Euangelio jam legerat vaticinia de Mahumeto; habebatque penes se volumen scriptum à tempore Christi, in quo ea, quæ ad eundem Mahumetum spectabant, continebantur; & ex multis lacrymis, ob desiderium adventus ejus effusis, oculorum lumen amiserat. Quid verò ibi Mahumeto evenerit, in Prima Prodr. hujus parte Cap. 4. refertur.

Cùm à Bahiræ cœnobio Mahumetus discessisset, venit cum cæteris ad Emporium quoddam nobile Syriæ, ubi omnes, præter illum, merces suas vendiderunt. Cùm verò propter hoc Abugehel de eo jocum captaret, postera die plurimi è variis regionibus institores advenere peregrinas merces empturi; quamobrem Mahumetus suas, quæ solæ remanserant, duplo pretio distraxit. Accidit autem, ut Judæus quidam Sacerdos, nomine Said filius Cattim, qui ex vaticiniis, quæ in Sacris Scripturis legerat, cognoverat Mahumetum esse Prophetam illum Arabem, qui Judæos erat perditurus, rogaret eundem, ut sibi venderet camelum rufum, residuum mercium ipsius, ultrò offerens ei quantumcumque pretium vellet, dummodò domum suam venire, ibique cibum sumere dignaretur. Obsequutus est Mahumetus Judæo;

dæo, qui præcurrens, præcepit uxori ſuæ, ut lapide molari ex ſuperiori parte domus, Mahumetum, januam ingreſſurum, interficeret. Paruit fœmina, ſed dum putat ſe Mahumetum perimere, duos filios ſuos jactu molæ interemit. Tunc Judæus ſublato clamore viciniam omnem in Mahumetum concitavit, quaſi ipſe duos filios ſuos interfeciſſet. Statim Judei omnes adfuere, & inter eos & Haſemitas Mahumeti ſocios acre bellum commiſſum eſt. Haſemitæ in certamine ſuperiores, Judæis profligatis, opima de eis ſpolia retulere; & quilibet ex parte ſua Mahumeto, cujus precibus victoriam tribuebant, aliquid, muneris titulo, impertitus eſt.

CAPUT SEXTUM.

De regreſſu Mahumeti è Syria, ejuſque conjugio cum Chadige.

REgreſſi Mercatores Coraiſitæ è Syria, in loco quodam aliquanto ſpatio à Mecca diſſito ſubſtitere. At Mahumetus conſcenſa camela, ſolus iter proſequutus eſt. Angelus autem à Deo miſſus, vias longas, breviores; aſperas verò ac ſalebroſas, planas molleſque illi effecit. Ubi verò Meccæ montes in proſpectu habuit, gravem illi ſoporem Deus immiſit; & interim præcepit Gabrieli, ut tabernaculum, quod duobus millibus annis, antequam Adam crearet, pro Mahumeto efformaverat, è Paradiſo extraheret, & ſupra ipſius nunc dormientis caput expanderet. Erat autem hoc tabernaculum diaphanum, quippe totum ex lucidiſſimis ac pretioſiſſimis gemmis compactum: & quatuor per quatuor angulos portas habebat. Dum autem Gabriel illud è Paradiſo aſportaret, puellæ omnes Paradiſi ex palatiorum ſuorum feneſtris proſpexere, Deum laudantes, quòd jam Mahumetum in mundum miſiſſet: & auræ miſericordiæ efflavere, arborumque folia agitata ſunt, & aves in garritus erupere. Interea Chadige reſidens cum puellis ſuis, comitatuque procorum in loco ſublimi, vidit lucem fulgurantem, & tabernaculum illud ſupra Mahumetum dormientem expanſum, quod Angeli cum vexillis explicatis ambiebant. Cùm autem ancillæ Chadiges lucem tantùm viderent, ipſa Mahumetum etiam ſuper camelam ſuam in tabernaculo dormientem proſpiciebat. Porrò camela portam urbis ingreſſa, Gabriel & Angeli cum tabernaculo & vexillis in Paradiſum rediere. Mahumetus experrectus, contulit ſeſe ad Chadigen, quæ impatientiſſimè, utpote amore ejus ſaucia expectabat. Ubi verò præſentem illum aſpexit, in verba amatoria erupit, ſolem ſuum, ſuumque dilectum eum appellans. Sed timens, ne merces ſuæ, quas Mahumetus aliquantò procul ab Urbe apud Mercatores Coraiſitas reliquerat, diſpendium aliquod paterentur, rogavit eum, ut ad illas repetendas quantocius regrederetur. Diſceſſit è veſtigio Mahumetus: & interim Chadige è ſublimiori domus parte proſpiciens, vidit Gabrielem & Angelos iterùm è Paradiſo dilabi cum tabernaculo & vexillis ad Mahumetum geſtandum: qui ubi breviſſimo paucarum horarum ſpatio ad locum illum, ubi mercatores conſtiterant, perveniſſet; rediit cum iiſdem Meccam, merceſque omnes integras, magnoque cum incremento, ad Chadigen reportavit. Hæc omnia cùm illa patri ſuo Chavailedo enarraſſet, viam ſibi ad Mahumeti conjugium parare ſtudebat. Deinde cùm eumdem ad ſe advocaſſet, nullo velamine interjecto, apud ſe juſſit reſidere: & quamvis à Meiſera, univerſa quæ in itinere evenerant, anteà audiſſet: eadem nihilominus ab ipſo iterùm voluit audire. Tandem blandiſſimis verbis ab ea dimiſſus, venit ad Abutaleb patruum ſuum. Ubi verò poſtera dies illuxit, feſtivis veſtibus ornatus, ac ſuaveolentibus unguentis delibutus, ad Chadiges domum regreſſus eſt; quæ eo conſpecto, cœpit geſtire lætitia, & in carmina amatoria erumpere. Tandemque verecundia omni depoſita, ſeſe illi in uxorem & ancillam exhibuit. Erubuit Mahumetus, pudoreque, ac ſudore vultum perfudit, penituſque obmutuit. At Chadige, amoris vi propè amens, blandiſſimis verbis juvenem titillabat, atque amatorio carmine cantando demulcebat. Cùmque ille paupertatem, & tenuitatem ſuam potentiſſimæ ac ditiſſimæ dominæ ob oculos poneret; juravit Chadige, opes ſuas omnes in poteſtate illius futuras. Mahumetus, felicitate tàm inſperata lætiſſimus, & Chadiges amore jam totus incaleſcens, ad Abutalebum venit: orat atque obſecrat, ut ſibi ad has nuptias adjutor eſſe velit; id verò feliciter eventurum, ſi Chavailedo Chadiges patri, & Varkæ ejuſdem patruo perſuadeat, ut ille in filiæ, hic in neptis vota conſentiant. Omnem lapidem movit Abutaleb apud utrumque, ut Chadigæ, id maximè cupienti, Mahumetum conjugem concederent. Varkam facilè inflexit: at Chavailedus inexorabilem ſe diù oſtendit, donec & Abutalebi fratrumque ejus importunis precibus, & Mahumeti ſupplici rogatu, & Chadiges lacrymis, ac penè deſperatione, expugnatus in hoc conjugium conſenſit invitus, quod ſibi, filiæque indecorum, ac probroſum eſſe manifeſtè agnoſcebat. Sed tamen ut illud felici omine cohoneſtaret, aſſeruit Abubakar filius Cahaphæ, ſe vidiſſe per ſomnium elevari ſtellam è domo Abutalebi, & ad modum Lunæ plenæ excurrere, atque in ædes Chadiges deſcendere, & ſub illius veſtibus ſeſe celare. Hoc autem conjugii Mahumeti cum Chadige præſagium eſſe, univerſi intellexere. Dum autem ad nuptias celebrandas ſolemniſſimum convivium pararetur, concuſsus eſt, Angelis admirantibus, thronus Dei: atque ipſe Deus majeſtate plenus præcepit Cuſtodi Paradiſi, ut puellas, & pueros ejus cum feſtivis ornamentis educeret, & calices ad bibendum ordinatim diſponeret: grandiores item puellas, & jam fororiantibus mammis præditas, & juvenes illis coævos, pretioſis veſtibus indueret. Juſſit præterea, Gabrielem vexillum laudis ſupra Meccanum Templum explicare. Tunc verò valles omnes & montes præ lætitia geſtire cœperunt, & tota Mecca nocte illa velut olla ſuper ignem impoſita efferbuit. Manè verò convenere in ædes Chadiges cum Mahumeto & patruis ejus Magnates, & Principes vicinarum regionum. Inito autem convivio, vox è Cœlo in hæc verba reſonuit: *Deus jam conjugio Purum cum Pura, & Veracem cum Veraci copulavit*. Eodem tempore præcepit Deus Gabrieli, ut ſuper omnes mortales unguenta pretioſiſſima diſpergeret, admirantibus omnibus ſubitum illum atque inſolitum odorem, quem in gratiam novorum conjugum divinitùs exhalaſſe univerſi cognovere. Hoc modo nuptiæ Mahumeti cum Chadige omni cum luxu, ac lætitia celebratæ ſunt.

CAPUT SEPTIMUM.

De Nova Secta à Mahumeto instituta.

POst quindecim annos, quibus cum Chadige vixerat, ferunt, Mahumetum Propheticum munus accepisse: deinde verò per tres annos cum eadem in Mecca vixisse. Defuncta est autem Chadige ætatis suæ anno quadragesimo nono, & mense octavo, dum Mahumetus quadragesimum tertium annum percurreret.

Consueverat autem Mahumetus secedere quotannis per mensem in deserta montis Harra, erat quippe solitudinis amicus. Anno itaque quadragesimo ætatis suæ, in mense Rhomadan, in illum cum uxore & familia sua secessit. Quadam autem nocte apparuit ei nescio quis, qui se Gabrielem esse asserebat, præcepitque illi, ut legeret. Cùm verò Mahumetus se legendi ignarum esse respondisset; Gabriel eum arripuit, atque in terram projectum maximas in angustias redegit. Deinde rursum præcepit ei, ut legeret. Cùmque Mahumetus se legendi artem ignorare respondisset, tertiò addidit Gabriel: *Lege in nomine Domini tui, qui creavit: creavit hominem ex sanguine coagulato. Lege, & Dominus tuus gloriosissimus, qui docuit scribere calamo, docuit hominem id quod nesciebat.* Sunt autem hæc verba initium Suræ 96. Legit igitur, seu potiùs recitavit eadem verba Mahumetus. Deinde ad medium montis egressus, hanc vocem è cœlo audivit: *O Mahumete, tu es Legatus Dei, & ego sum Gabriel.* Quibus auditis, constitit eodem in loco prospiciens Gabrielem, qui mox ab eo recedens evanuit. Regressus ad Chadigen, timore perculsus, totoque corpore contremiscens, jussit se vestibus cooperiri, donec à timore conquiesceret. Advocavit deinde Chadigen; id quod sibi evenerat illi narravit: sese malum aliquod sibi timere affirmavit. Illa verò solata est eum: nihil ipsi timendum esse asserens, qui pietate ac fide cæteros mortales superaret. Mox adduxit illum ad Varkam patruum suum, anteà idololatram, modò Christianum, ob multam ætatem oculorum lumine destitutum. Hic verò, ut id quod Mahumeto evenerat audivit; illum Prophetam Arabum futurum, sed à suis concivibus rejiciendum esse prædixit; nec multò post ex humanis excessit.

Mahumetus è Montis Harra solitudine egressus, Meccam venit; ubi septies Meccanum delubrum ritè circumivit. Cùm verò Gabrielem amplius non videret, tàm magnum animo concepit mœrorem, ut à suis discedens, non semel sese è culminibus montium præcipitem dare tentaverit. At quoties id aggrediebatur, Gabriel eum detinebat, dicens: *O Mahumete, tu es verè Legatus Dei.* Tandem verò frequentiùs sibi Gabriele apparente, cessavit ab hac amentia sese è montibus præcipitandi: credensque se verè esse Prophetam, & Legatum Dei, Meccam regressus est. In itinere autem lapides, & arbores omnes salutabant eum his verbis: *Pax super te, ò Legate Dei.* Nec prætereundum est id, quod refert Giaber filius Samaræ, Mahumetum ipsum dixisse post aliquod tempus; nimirum: *Est nunc in Mecca lapis, qui salutabat me illis noctibus, quibus missus fui ad prophetandum; sed modò eum non recognosco.* Ubi igitur Meccam pervenit, cœpit sectæ suæ fundamenta jacere, & prima, quæ in eum credidit, fuit Chadige.

Hæc, quæ ex Ismaele filio Aly relata sunt, paulò aliter ab aliis enarrantur. Auctor libri اعلام الهدي ideſt, *de signis directionis*, scribit: Mahumetum, cùm ad trigesimum septimum ætatis annum pervenisset, & inter montes in pascendis Abutalebi patrui sui pecoribus moraretur, vidisse nescio quem, salutem sibi tanquam Dei legato impertientem. Id cùm sæpiùs accideret, interrogavit eum Mahumetus, quisnam esset? Ille verò Gabrielem se esse affirmavit, missum à Deo, ut in Legatum suum ipsum assumeret. Hoc cùm Chadigæ tantùm ille retulisset, bonam spem hæc ei fecit. Paulò post regressus Gabriel, jussit eum aqua è Cœlo subitò delapsa sese abluere, quò puriùs posset orare: docuitque eum ritum, faciem, & manus à curvatura cubiti purificandi; caput, & pedes usque ad talos confricandi; & totum corpus ad fundendas preces incurvandi, & orandi. At verò nonnisi post annum quadragesimum, modum legesque orationis, nullo tamen determinato tempore, præscripsit. Habetur autem ex traditione per longissimam seriem deductam; cùm Mahumetus hoc tempore extra Meccam iter ageret, montes omnes, arbores, & lapides, quacumque transibat, consuevisse eum salutare his verbis: *Pax super te, ò Legate Dei.*

Anno ætatis suæ quadragesimo (Auctore Aly filio Ebrahim) accepit Mahumetus à Gabriele verba illa Alcorani: *Manifesta id quod præcipitur tibi: & longè recede ab Idololatris.* Quamobrem egressus constitit supra Petram: (erat autem hic locus, in quo populus conveniebat, ad latus septentrionale Caabæ) cœpitque Meccanis unius Dei cultum prædicare; seque Prophetam & Legatum Dei venditare. Hæc ex Auctore prædicto.

S. Petrus Paschasius Episcopus Giennensis, & Martyr, ex libris & testimonio Saracenorum, similia jam relatis scribit: nimirum, *Mahumetum, cùm quadraginta esset annorum, idolorum cultum reliquisse, & Prophetam se vulgasse; perque montes solitarium pergere, & per valles & per colles, tanquam à Dæmone exagitatum vagari cœpisse: aliquoties verò supra spatium unius mensis solum in monte prope Meccam sito, nomine Yran (corruptè pro Horram) commoratum fuisse. Hoc in loco Gabrielem sibi apparuisse dictitabat, post cujus aspectum, venit ad Chadigen, & super genu illius sedit, accubuitque super eam. Illa non Gabrielem hunc, sed malum aliquem Dæmonem fuisse suspicata (erat enim mos Dæmonibus gentem illam ita illudere) rogavit Mahumetum, ut sibi quoque Gabrielem ostenderet. Asseruit ille, Gabrielem ibi adesse, & à se videri. Sed cùm Chadige eum minimè videret, jussit Mahumetum primò super genu suum sinistrum, deinde super dextrum assidere: tum in sinu suo recumbere: semperque rogabat, utrum Gabrielem videret. Asserebat ille se videre. At Chadige cùm minimè eum aspiceret, velavit faciem Mahumeti velamine suo: vel, ut alii scribunt, abscondit eum sub vestimentis suis: & tunc rursum interrogavit, utrum Gabrielem intueretur. Respondit ille, se amplius eum non videre. Tunc Chadige: Æquo animo esto (inquit;) nam pro comperto habeo, amicum istum tuum non esse Dæmonem, ut suspicabar, sed Angelum bonum: & spero, te gentis hujus Prophetam esse futurum. Chadige itaque omnium prima credidit in eum.* Hactenus Sanctus Petrus Paschasius, qui addit ex aliis Maurorum libris illud haberi, quòd cùm Gabriel Mahu-

meto ſe videndum exhibebat, ipſe in terram corruebat in morem eorum, qui à malo Dæmone opprimuntur. Tunc verò ſudario capiti ejus impoſito, ſindone cooperiebatur, totoque è corpore ſudorem emittebat. Ut autem ſenſuum compos fiebat, ſurgens vaticinabatur. Aſſerebat verò, ita ſe exanimatum cadere, eò quòd Gabrielis ſplendorem ſuſtinere non poſſet. Hæc S. Pater ex ipſis Mahumetanis. Porrò quòd Mahumetus, cùm ob aſpectum Gabrielis exanimatum ſe cadere aſſerebat, veſtibus cooperiretur, patet ex Sura 73. quæ inſcribitur المزمل *Involutus*. Et 27. cujus titulus eſt المدثر *Coopertus*. Puto autem, hoc illum feciſſe, quò faciliùs motus indecoros celaret, quos à Dæmone exagitatus patiebatur.

P. Philippus Guadagnolus alibi à me laudatus, in Apologia ſua, cap. 10. ſect. 1. agens de Mahumeto, refert ex libro Hagar, aliiſque Mahumetanorum Scripturis, Mahumetum uſque ad quadrageſimum ætatis ſuæ annum idola coluiſſe. Ab anno verò decimo ſexto uſque ad vigeſimum quintum, mulionem, ſeu camelarium, Chadiges amitæ ſuæ fuiſſe, quam, defuncto marito, duxit in uxorem, atque ex ea tres filios, & filiam unam ſuſcepit. *Ab anno autem trigeſimo octavo cœpit ſolitarius ſecedere in ſpeluncam, quæ dicebatur* غار هار *Gar Har (puto corrigendum* غار حرا *Gar Harra) ibique dies totos ſolus verſabatur: tandemque relicto idolorum cultu, Deum unum cœpit adorare. Prætereà ita à potu ciboque abſtinebat, ut ex inedia cerebrum ejus evaneſceret. Audiebat autem varias voces, neminem tamen loquentem videbat: licet figuras quaſdam perſonarum, ac phantaſmata quædam rerum mirabilium ſe aſpicere affirmaret. Id cùm ſæpè Chadigæ indicaſſet, illa ſemper hæc Dæmonum ludibria eſſe dicebat. Quamobrem mœrore ac deſperatione adactus, conſcenſo monte, inde ſe præcipitem dare conſtituit. Interea apparuit ei Gabriel, ſalutemque illi impartiens ex nomine Dei, Prophetiæ donum, legationis divinæ munus, & ſuper omnes creaturas excellentiam promiſit. Deinde præcepit ei, ut legeret ea verba Alcorani* Suræ *96. Lege in nomine Domini tui, &c. tradiditque illi Suram Alcorani ſexageſimam octavam, quæ inſcribitur* العلق (*per errorem poſuit* القلم *Calamus*) *ſanguis coagulatus: atque ab eo diſceſſit. Redeunti Mahumeto domum ſuam, jumenta omnia, omneſque arbores ſalutem dicebant his verbis: Salve, ò Mahumete, & lætare, quia tu es Legatus Dei, & optima creaturarum ejus. Cùm autem hæc uxori narraſſet; illa rurſus malorum Dæmonum præſtigias eſſe reſpondit. Quamobrem Mahumetus frigido quodam horrore ex magna triſtitia correptus, in lectulum ſe projecit, ſeque multis veſtibus juſſit cooperiri. Tum verò apparuit ei Gabriel, tradiditque ſecundam Suram, quæ inſcribitur* المدثر *Coopertus, & in Alcorano ſeptuageſima quarta recenſetur. Hanc ille Chadigæ oſtendit, quæ diabolicum figmentum eſſe pronuntiavit: addidit tamen: Si iterum ac ſæpiùs ſpiritus ille rediret, fore Angelum bonum; malum verò, ſi amplius non regrederetur. Rediit igitur Gabriel, tradiditque Mahumeto Suram tertiam, in Alcorano nonageſimam tertiam, quæ inſcribitur* الضحى *Diluculum. Hanc etiam uxori oſtendit: ſed illa nihilominus Satanæ commentum eſſe affirmavit; nec aliàs unquam aliter ſe crediturum, niſi Gabrielem ipſa etiam vidiſſet. Cùm verò Mahumetus reſpondiſſet, ipſam non eſſe tanta virtute prædita, ut poſſet Angelum videre, acquievit Chadige, tandemque credidit in Mahumetum.* Hæc P. Guadagnolus ex libro *Hagar*.

CAPUT OCTAVUM.

Digreſſio circa Mahumeti Idololatriam.

MAhumetum uſque ad annum ætatis circiter quadrageſimum idola cum cæteris Meccanis coluiſſe, nec unum verumque Deum agnoviſſe, multis argumentis manifeſtè convincitur.

Primò. Sura 42. الشورى *Conſultatio*. §. 52. fingit Mahumetus hæc ſibi dici à Deo: وكذلك اوحينا اليك روحا من امرنا ما كنت تدري ما الكتاب ولا الايمان: *Et ita revelavimus tibi ſpiritum ex mandato noſtro: non noveras quid eſſet Liber, neque quid fides.* Gelaleddinus, & Zamchaſcerius pro روحا *Spiritum*, explicant القران *Alcoranum*. Mahumetus igitur ante traditum ſibi Alcoranum, neſciebat, quid eſſet fides: ita exponit idem Interpres: ما كنت تعرف قبل الوحي اليك: *Non noveras, antequam fieret tibi hæc revelatio* (nempe Alcorani) *quid eſſet Liber, neque quid fides.* Sed Gelaleddinus non ſine manifeſto mendacio, & aperta impudentia, pro الايمان *fide*, intelligit شرايعه *leges*, ſeu *ſanctiones ejus*, ſcilicet Alcorani; cùm certiſſimum ſit apud Arabes الايمان *fidem* diſtingui prorſus ab الشريعة *lege*, ſeu *ſanctione*. Verùm laqueo ſuo capitur: nam inter leges, ſeu ſanctiones Alcorani, præcipua eſt, cultus unius Dei, pluriumque Deorum rejectio.

Secundò. Sura 74. المدثر *Coopertus*; fingitur Deus ita cum Mahumeto loqui: والرجز فاهجر: *Et abominationem relinque*. Nomine الرجز *abominationis*, Gelaleddinus, Zamchaſcerius, & Expoſitores cæteri communiter, idololatriam intelligunt, nam فسره النبي ص بالاوثان: *Mahumetus ipſe idola illam eſſe expoſuit*. Atqui hæc Sura tradita fuit Mahumeto, cùm eſſet quadraginta annos natus, ut conſtat; ergo adhuc eo tempore idola colebat. Gelaleddinus, فاهجر *Et relinque*, explicat, دم على هجره: *Perſevera in relictione eorum*. Eodem modo Zamchaſcerius: والمعنى الثبات على هجره لانه كان بريًا منه: *Et ſignificat perſeverantiam in relinquendo ea; nam ipſe purus erat ab iis*. Sed retorqueo in eos eorum jacula: Ergo Mahumetus ſaltem per aliquod tempus adoravit ido-

idola : nemo enim propriè dici poteſt illud relinquere, vel perſeverare in relinquendo illud, quod nunquam habuit, & quod ad ipſum nunquam pertinuit. Verùm audiamus circa primum Alcorani locum verba ipſa Zamchaſcerii. فان قلت قد علم ان رسول الله من ما كان يدري ما القران قبل نزولة عليه فما معني قوله ولا الايمان والانبياء لايجوز عليهم اذا عقلوا وتمكنوا من النظر والاستدلال ان يخطيهم الايمان بالله وتوحيده ويجب ان يكونوا معصومين من ارتكاب الكبايز ومن الصغايز التي فيها يتغيز قبل المبعث وبعده فكيف لا يعصمون من الكفر قلت الايمان اسم يتناول اشياء بعضها الطريق اليه العقل وبعضها الطريق اليه السمع فعني به ما الطريق اليه السمع دون العقل وذلك ما كان لغة فيه علم حتي كسبة بالوحي: *Quòd ſi dicas: Certum eſt Mahumetum non intellexiſſe quid eſſet Alcoranus, antequam acciperet illum: ſed quomodo dici poteſt, cum non intellexiſſe quid eſset fides? Nam dici non poteſt, Prophetas poſtquam intelligentia & viſione potiti ſunt per demonſtrationes, neſciſſe quid eſset fides, & unitas Dei. Cùm enim conveniat, ut cuſtodiantur immunes à perpetrandis peccatis tàm mortalibus, quàm venialibus, in quibus fit mutatio, (id eſt correctio, ſeu emendatio) ante eorum miſſionem ad prophetandum, & poſt eam: quomodo non ſervabuntur immunes ab infidelitate? Reſpondeo, fidem eſſe nomen quod multa ſignificat, ad quorum quædam fit via per intellectum; ad quædam autem per auditum. Hìc verò ſignificantur ea, ad quæ fit via per auditum citra intellectum. Et hæc ſunt, de quibus Mahumetus non habuit ſcientiam, donec per revelationem acquiſivit eam.* Sed inepta eſt objectio, ineptior verò reſponſio, ut quilibet facilè agnoſcere poteſt. Nam eodem modo dicitur Mahumetus neſciſſe ante revelationem Alcorani, quid eſſet fides, ac quid eſſet Alcoranus, in quo ſanè pleraque ſpectant ad fidem. Dicere autem tunc ignoraſſe Alcoranum ſolùm quoad ea, quæ ſpectabant ad auditum, nempe ad ritus quoſdam ac leges, minimè verò ad dogmata fidei; idem erit ac dicere, illum neſciſſe ea ex fide, quę continebant الشرايع videlicet ritus ac ſtatuta, quæ fidei dogmata minimè attingunt: in quo erit ineptiſſima ταυτολογία. Deinde, nos non dicimus, Mahumetum, poſtquam prophetam ſe cœpit venditare, ignoraſſe quid eſset fides, quæ unum tantùm, non plures docet eſse Deos: negamus tamen prophetas tàm ante, quàm poſt propheticum munus acceptum, ab omnibus peccatis tàm gravibus, quàm levibus immunes fuiſse, ut patet ex ſacris literis; imò etiam ex eo quod Mahumetani ipſi fateri coguntur. Conſtat enim ex Alcorano, Mahumetum & ante, & poſt munus propheticum ſibi arrogatum, peccata multa etiam gravia perpetraſſe: nam orat in eodem, vel potiùs orare jubetur pro delictis ſuis: & Deus affirmat, ſe illi peccata omnia tàm gravia, quàm levia condonare. Illa porrò diſtinctio de via auditus & intellectus circa ea, quæ ſpectant ad fidem, eſt prorſus inepta. Nam fides, juxta D. Paulum, gignitur ex auditu in intellectu: nec aliquid eſt in intellectu circa fidem, quod priùs non fuerit in ſenſu, nempe in auditu. Quòd ſi dicas, poſse Deum immediatè infundere fidem in intellectu ſine auditu: reſpondeo, hanc infuſionem à revelatione non differre: hujuſmodi autem revelationem Mahumetus nunquam habuit ante annum ætatis ſuę circiter quadrageſimum.

Tertiò. Sura 93. الضحي *Diluculum*, fingitur Gabriel dicere Mahumeto: وجدك ضالاً فهدي: *Invenit te* (Deus) *errantem: & direxit*. Gelal: & Jahias exponunt: ضالاً عمّا انت الان عليه من الشريعة *errantem ab ea lege, in qua nunc es*. Porrò nomine *legis*, ea tantùm intelligunt, quæ ad ritus, & cęremonias religionis pertinent, cujuſmodi ſunt oratio, jejunium, eleemoſyna, & peregrinatio. Sed audiamus explicationem Zamchaſcerii: ضالاً معناه الضلال عن علم الشرايع وما طريقه السمع كقوله تعالي ما كنت تدري ما الكتاب وما الايمان: وقيل ضل في صباه في بعض شعاب مكة حين حليمة فطمته وجاءت به لتردّه على عبد المطلب: وقيل ضلّ في طريق الشام حين خرج به ابوطالب: فهداك فعرفك القران والشرايع اى غازال ضلالك عن جدك وعمك: ومن قال كان على امر قومه اربعين سنة فان اراد انه كان على خلوهم عن العلوم السمعية: فنعم: وان اراد انه كان على دينهم وكفرهم فمعاذ الله والانبياء يجب ان يكونوا معصومين قبل النبوة وبعدها من الكبايز والصغايز الشانية فما بال الكفر والجهل بالصانع: *Errantem, denotat errorem ſeu ignorantiam circa leges, & circa id, ad quod eſt via per auditum: juxta illud Alcorani: Non noveras, quid eſset liber, quidve fides. Quidam dicunt, illum erraſſe, dum eſset puer, per quemdam montem Meccæ, quando Halima ablactavit eum, & reduxit ad Abdalmotalleb. Alii dicunt, illum erraſſe in itinere, quando profectus eſt cum Abutaleb in Syriam. Quod verò dicitur: Et direxit te: idem valet, ac fecit ut cognoſceres Alcoranum & leges: vel fecit ceſſare errorem tuum ab avo tuo, & patruo tuo: ideſt, reduxit te ad Abdalmotallebum, & ad Abutalebum, à quibus erraveras. Qui autem dicunt, illum fuiſſe in ſtatu gentis ſuæ per quadraginta annos: ſi intelligant de errore vel ignorantia circa ea, quæ diximus ad auditum* (id eſt ad leges) *pertinere: conſentimus illis. Si autem velint, illum fuiſſe in religione, & infidelitate eorum: negamus omninò: nam ſi oportet Prophetas immunes eſſe, & præſervari ante & poſt munus Propheticum ſuſceptum à peccatis gravibus, & levibus perſonalibus: quantò magis præſervari debent ab infidelitate & ignorantia Creatoris ſui?* Sed jam ſuprà reſpondi, & nunc iterùm reſpondeo, nomen الايمان *Fides*, ſeu *Credere*, non ſpectare ad الشرايع *leges*, ſeu *ſanctiones*: illa enim reſpicit aſſenſum intellectus circa res à Deo revelatas: hæ autem exercitium operis circa res à Deo præ-

præceptas . Quamobrem profeſſio ipſa ſectæ Mahumetanicæ edita ab Algazelo, & aliis, ponit الايمان *Fidem*, & الشرايع *ſanctiones* in الدين, ſcilicet *Religione*, tamquam duo membra ipſius inter ſe diſtincta, & oppoſita, quorum unum ſpectat ad credendum, alterum ad operandum ; unum ad theoriam, alterum ad praxin. Totum verò fundamentum accipiendi hoc loco الايمان *fidem*, pro الشرايع *ſanctionibus*, contra omnem proprietatem & uſum loquendi, eſt illud, quod allegat Zamchaſcerius ex Sura 2. البقرة *Vacca*: §. 145. وما كان الله ليضيع ايمانكم بالصلوة : *Et non fuit Deus, ut perire ſineret fidem veſtram in oratione* ; En (inquit) hoc loco *oratio*, quæ ſpectat ad ſanctiones, appellatur *fides*, لانها بعض ما يتنا ولة الايمان : *Nam ipſa eſt una earum rerum, quas recipit fides*. Nihil ineptius dici poterat. Primò enim in Alcorano non eſt additio illa بالصلوة *in oratione*. Deinde aliud eſt oratio, aliud fides, cum qua conjungitur oratio ; quemadmodum aliud eſt opus, aliud circumſtantiæ, quæ comitantur opus.

Poſtremò Sura 94. الانشراخ *Dilatatio*. Fingit Mahumetus Deum ita ſecum loqui : وضعنا عنك وزرك الذي انقض ظهرك : *Depoſuimus à te pondus tuum, quod aggravaverat dorſum tuum*. Nomine *ponderis tui* intelligit Gelaleddinus, ذنبك *delictum tuum*. Expreſſiùs explicat Jahias : الذنوب التي كانت علية في الجاهليه : *Pondus tuum : intelliguntur eſſe peccata, quæ fuerunt ſuper eum in Ignorantia* : ideſt tempore idololatriæ : ita enim vocant Arabes tempus, quo, vero Deo ignorato, plures dii colebantur. Per quod manifeſtè oſtenditur, Mahumetum, ſicut cęteros Meccanos, idola coluiſſe. Idem confirmatur ex Sura 48. الفتح *Victoria*, in qua fingitur Deus dicere Mahumeto : انا فتحنا لك فتحا مبينا ليغفر لك الله ما تقدم من ذنبك وما تاخر : *Nos quidem conceſsimus tibi victoriam manifeſtam, ut ignoſcat tibi Deus quod præceſſit de peccato tuo, & quod ſubſecutum eſt*. Explicat Mocatel, relatus nec rejectus à Zamchaſcerio : ما تقدم في الجاهلية وما بعدها *Quod præceſſit in Ignorantia* (idololatria,) *& quod poſt illam ſecutum eſt* : Omitto alia loca Alcorani, in quibus evidenter habetur, Mahumetum non ſolùm magnum peccatorem, ſed idolorum quoque cultorem, ſaltem per plures annos, fuiſſe : ut quivis agnoſcere poſſit, inſanire omninò Zamchaſcerium, & alios Interpretes Alcorani, qui tanquam è tripode pronuntient, Prophetas omnes tàm ante, quàm poſt Propheticum munus ſuſceptum, à peccatis omnibus tàm gravibus, quàm levibus immunes eſſe debere.

Ex his etiam manifeſtè patet, omnia, quę de Mahumeto adhuc infante, vel puero, vel juvene, tàm mirabilia, ac portentoſa Mahumetani referunt, figmenta eſſe, & mendacia: & tàm illis, quàm cæteris, quæ deinceps ex eorum hiſtoriis in Mahumeti laudem relaturi ſumus, nullam prorsùs fidem adhibendam eſſe.

CAPUT NONUM.

De iis, qui primi Mahumeto adhæſere.

ISmael filius Aly, quem plerique ſequuntur, ſcribit, Chadigen Mahumeti uxorem, omnium primam in illum credidiſſe. Secundum ponit Aly filium Abutalebi, patruelem Mahumeti, quem ipſe adhuc puerum in contubernium ſuum à patre familia gravato acceperat. Tertium Zaidum filium Harethæ libertum ipſius Mahumeti, à Chadige illi donatum, & ab eodem in filium adoptatum. Mox alii nonnulli in partes ejus transierunt, clandeſtinis illius hortationibus, quibus per tres annos plures juniores ſibi adjunxit, allecti. Poſteà publicè legem ſuam prædicandi mandatum à Deo ſe accepiſſe affirmans per verba illa Alcorani : *Et prædica contribulibus tuis propinquioribus* ; præcepit patrueli ſuo Aly nondum ex ephebis egreſſo, ut eos, qui erant ex familia Abdalmotallebi, (ad quadraginta circiter viros perveniebant) ad convivium invitaret, tantumque cibi apponeret, quantum vix uni homini ſatis fuiſſet. Id fecit Aly, omneſque ad ſatietatem comederunt. Cùm autem Abulaheb, unus ex convivis, hoc magicis artibus tribuiſſet: omnes à Mahumeto, ſectam ſuam illis prædicare volenti, tanquam à præſtigiatore diſceſſere. At ille præcepit Aly, ut eoſdem ſequenti die ad ſimile convivium invitaret. Venerunt igitur rurſum univerſi; prandioque abſoluto, cœpit Mahumetus illis ſectam ſuam prædicare, eoſque ad ſui ſequelam adhortari. Verùm nemine ei reſpondente, ſolus Aly obtulit ſeſe illi aſſeclam & adjutorem : quamobrem Mahumetus Vicarium ſuum illum conſtituit, cui omnes obedire deberent. Hoc verò riſus magnos excitavit inter convivas, cùm viderent, novum Prophetam puero vices ſuas delegaſſe.

Cœpit intereà religionem ſuam palam evulgare : nec obſtiterunt ei Meccani, donec eorum deos conviciis appetere, & ipſos impietatis atque infidelitatis cœpit redarguere : tunc enim eum prohibere, atque hoſtiliter inſectari cœperunt. Cùm autem Abutalebus nepotem acriter defenderet, venerunt ad eum Coraſini, rogaveruntque, ut Mahumetum à ſe ejiceret, proculque amandaret. Conatus eſt ille blandis verbis ac promiſſis Coraſinos lenire. Sed cùm Mahumetus in ſua ſecta vulganda, eorumque ſuperſtitione damnanda perſiſteret, Abutalebum minis, & armis terruere, niſi quantocyus vel Mahumetum ab incœpto prohiberet, vel in exteras regiones amandaret. Perterritus ſenex, nepotem advocat, Coraſinorum minas commemorat, ut ab incœptis deſiſtat hortatur. Ille verò obſtinatiſſimum ſe in propoſito ſuo oſtendens, non ſine lacrymis à patruo indignatus diſceſſit. Sed revocavit eum Abutaleb, promiſitque ſe illi contra adverſarios defenſorem & adjutorem. Non ceſsabant intereà Meccani Mahumetum, ejuſque aſſeclas vexare. Ut autem à patruo illum obtinerent, poſtmodum occidendum, adoleſcentem pulcherrimum, nobiliſſimum, ac delicioſiſſimum, nomine Emarat filium Validi, nepotem illi adoptandum obtulerunt, dummodo Mahumetum interficiendum ipſis traderet.

Sed

Sed recuſavit hoc Abutaleb, nimis ſe ridiculum fore aſſerens, ſi extraneum alendum domi ſuæ reciperet, ut nepotem ejiceret ab ipſis occidendum.

Hoc tempore nonnulli ſeſe Mahumeto ſocios addebant, religionis veræ ſpecie ab eo allecti: prædicabat enim unum Deum: idolorum vanitatem manifeſtè oſtendebat: futuri Judicii, ac Gehennæ metu homines deterrebat: Paradiſum, deliciis, & corporeis voluptatibus plenum proponebat: Imperium denique & potentiam aſſeclis ſuis promittebat. Inter eos, qui hoc tempore ſectæ illius adhæſere, unus fuit Talha, qui aſſerebat, ſe interfuiſſe in Emporio Boſroæ, ubi quidam monachus cognovit Mahumetum fore Prophetam, eique futura multa prædixit. Hunc ſequutus eſt alius quidam nomine Abubacar filius Abu-cahaphæ: ſed Nuphel filius Chavailed, Princeps Coraſinorum, utrumque arripuit, atque in arctiſſima vincula conjecit.

Cùm verò die quadam Mahumetus prope montem Sapha moraretur, Abugehel ejus patruus, ſed ſemper illi infenſus, cœpit eum maledictis inceſſere. Nihil patruo Mahumetus reſpondit: ſed Hamza, qui ejus partes ſequebatur, hoc audito, Abugehelum cum aliis armatis adorſus eſt, ac malè multavit. Quamobrem Mahumetus Hamza ad ſectam ſuam propagandam deinde ſemper uſus eſt.

Inter eos, qui illum hoſtiliter inſectabantur, fuit Omar filius Chottabi. Hic arrepto gladio, perrexit ut eum occideret. Sed deterruit illum Naim filius Abdallah. Habebat autem Omar ſororem, & nepotem, qui Mahumetum ſequebantur. Hos cùm Omar inveniſſet legentes in quodam codice Suram vigeſimam Alcorani, cui titulus eſt: *Tah*: voluit per vim codicem à ſorore arripere, tandemque minis & verberibus illum obtinuit, ſed non ſine promiſſione reſtituendi. Cùm autem cœpiſſet codicem legere, lectionis pulchritudine allectus, ad Mahumetum ſe contulit, atque in illius verba juravit. Cùm pergeret Mahumetus ſectam ſuam evulgando, & Alcoranum recitando, alii alia de eodem Alcorano pronuntiabant; quibuſdam poeſin, quibuſdam ſolutam orationem, quibuſdam præſtigium, ſeu carmen magicum, illum eſſe affirmantibus. Quamobrem convenerunt ad Validum filium Mogheiræ, poeticarum rerum peritiſſimum, ſine cujus cenſura, & approbatione, carmina nulla vulgabantur, ut illius ſententiam de Mahumeti Alcorano explorarent. Ille advocatum ad ſe Mahumetum, rogavit, ut aliquid ſibi de libro ſuo recitaret. Hic verò legit ei verba illa, quæ primo loco in Alcorano ponuntur: *In nomine Dei Miſeratoris, Miſericordis*. Quibus auditis, in profuſos riſus Validus erupit. Cùm enim eſſet Jemanita quidam, qui *Miſerator* (Arabicè الرحمن Alrahhman) vocabatur; exiſtimavit Mahumetum invitare homines ad illum, tanquam Deum, adorandum. Sed cùm Mahumetus Validum de errore ſuo commonuiſſet, legit illi Suram 41. quæ inſcribitur حم السجدة *H. M. Adoratio*. Cùmque perveniſſet ad ea verba verſiculi 14. *Quòd ſi longè receſſerint, dic illis: Comminor vobis ſupplicium, ſicut ſupplicium Aad, & Themud:* totus exhorruit Validus, itaut arrexerint ſe capilli capitis ac pili barbæ ejus: tacituſque diſceſſit, nec ultra ad Coraſinos, qui præſentes fuerant, reverſus eſt. Illi ſuſpicati ſunt, Validum Muhumetanum factum fuiſſe. Sed Validus hanc ab eis ſuſpicionem removit: ſe tamen ex Alcorani verbis conterritum fuiſſe, ingenuè confeſsus eſt. Interrogatus autem quid de illo ſentiret: poſt multum temporis ſpatium reſpondit, illum eſſe opus magicum, ad hominum corda faſcinanda. Alii tamen ſcribunt, Mahumetum non verba ex Sura 41. allegata Valido legiſſe, ſed illa, quæ habentur in alia Sura: *Certè Deus præcipit juſtitiam, & beneficentiam, & ut donetur propinquis: & prohibet obſcœnitatem, & injuſtitiam & violentiam. Ad hoc hortatur vos, ut commoneſiatis*.

Cùm autem viderent Meccani, Mahumetum novam ſectam inſtituere, & ſe Prophetam, in Pentateucho & Euangelio à Deo promiſſum, jactare: primò exigere cœperunt ab eo miracula, tanquam teſtimonia, quibus illum à Deo miſsum fuiſse credere poſſent. At ille ſemper ſe excuſavit, affirmans, non ad miracula patranda, ſed ad veritatem prædicandam ſe miſſum fuiſſe: aliaſque excuſationes afferebat, quas videre licet in Alcorano. Deinde miſerunt ad Judęos, qui erant in Medina, quoſdam è ſuis, ut reſciſcerent ab eis, utrum aliquid de Mahumeto in ſacris eorum Libris reperiretur. Reſponderunt illi, ſe nihil prorsùs in ſcripturis ſuis invenire, quod ad hujuſmodi hominem pertineret: poſſe tamen Meccanos cognoſcere, utrum hic Propheta eſſet, nec ne: ſi nimirum ad quædam, de quibus interrogaretur, legitimè reſpondiſset. Erant hæc, quædam quęſtiones leviſſimæ, & prorsùs ridiculæ, de quibus vide in Prodromo, par. 2.

Poſtremò, ut probaret Mahumetus Meccanis ſuis, ſe verum eſse Prophetam, & Dei legatum; ſæpiùs eoſdem ad aliquid Alcorano ſuo ſimile conſcribendum provocavit: ſanctè affirmans, eos, etiamſi univerſi ſimul ad hoc convenirent, & prætereà Dæmones omnes in auxilium advocarent, nunquam tamen, ne unam quidem Suram, parem vel ſimilem ſuis eſse facturos: prout etiam in ipſo Alcorano confirmatur.

CAPUT DECIMUM.

De Emigratione Sociorum Mahumeti in Æthiopiam.

CUm pergerent Meccani, præſertim Coraſini, Mahumeti contribules, illum, & ejus aſſeclas divexare, atque in dies acriùs contra eos deſævirent; præcepit Mahumetus ſuis, ut in Æthiopiam ad النجاشي *Alnogiaſci* (hoc enim nomine Æthiopum Reges vocabantur) confugerent: prefecitque eis Giaapher filium Abu-taleb, patruelem ſuum, qui cum ſeptuaginta viris conſcenſa navi ſolvit Æthiopiam verſus. Id cùm Coraiſitæ reſciſsent, miſerunt & ipſi aliquot è ſuis poſt eos, ſub ductu Amru filii Aàs Sahemienſis, & Emarat filii Valid, adoleſcentis omnium Meccanorum pulcherrimi, ac delicioſiſſimi: qui in navi ebrius, uxorem Amru voluit oſculari. Sed cùm Amru uxoris ſuę injuriam vellet arcere, arripuit eum Emarat, ut in mare projiceret. Verùm obſtitere ſocii, ne eum demergeret, non tamen ne uxorem ejus oſcularetur. Quid verò in Æthiopia evenerit, vide in parte 2. Prodromi. Cùm autem ſcripſiſset Mahumetus ad Alnogiaſci Epiſtolam, qua invitabat eum ad ſectam ſuam, reſcripſit ei Alnogiaſci in hæc verba.

In nomine Dei Miſeratoris Miſericordis. Mahumeto Legato Dei, Alnogiaſci Alasham filius Aibar. Pax ſuper te, ò Propheta Dei, qui direxit me ad religio-

ligionem Aslam. Jam pervenit ad me Epiſtola tua, ò Legate Dei. In eo quod ſcripſiſti de Jeſu, teſtor Dominum Cæli, & terræ, Jeſum nihil addidiſſe illis, quæ tu dixiſti. Jam agnovimus id quod ſcripſiſti ad nos, & ſecuro hoſpitio recepimus patruelem tuum, & ſocios ejus. Profiteor autem, te eſſe legatum Dei verum, & veridicum: & juravi fidelitatem tibi, & patrueli tuo: & profeſſus ſum religionem Aslam in manibus ejus Deo Domino ſæculorum. Jamque miſi ad te, ò Propheta Dei, Alaribam filium Alasbam filii Aibar. Ego ſanè non poſſideo niſi animam meam. Quòd ſi volueris, ut veniam ad te, veniam, ò Legate Dei. Ego enim teſtificor, id quod tu dicis, eſſe veritatem.

Addit Auctor, Regem miſiſſe ad Mahumetum munera multa, inter quæ fuit ancilla nomine Maria Cophtha, quæ peperit Mahumeto filium, nomine Ebrahim. (Sed omnes conveniunt, hanc non à Rege Æthiopiæ, ſed ab Almacucco Præfecto Alexandriæ illi donatam fuiſſe: & idem fatetur hic Auctor, dum agit de ancillis Mahumeti: ex quo patet, quanta fides Mahumetanis hiſtoricis adhibenda ſit.

Auctor eſt Thalebienſis, Regem hunc Æthiopum Mahumetanum obiiſſe; & Gabrielem, mortem ejus Mahumeto revelaſſe; & effeciſſe, ut ſtans in Medina, corpus ejus defuncti in Æthiopia intueretur. S. Petrus Paſchaſius, non ex ſua, ſed ex Maurorum fide, ſcribit; Regem hunc, Tregeſſium dictum fuiſſe. Cùmque Æthiopes illum ad Mahumeticam ſectam proclivem viderent, occidere eum voluiſſe: ſed ipſum ſeſe ab eorum manibus liberaſſe, Chriſtianæ fidei profeſſionem, licet fictè ac fraudulenter, ſcribendo, eamque publicando.

Ne autem aliquid nugarum, quas hîc Mahumetani Auctores excogitarunt, omittam, illud appendicis loco ſubnecto, quod refert liber اعلام الهدى Cùm puella, quæ flabello muſcas à Rege Æthiopum abigebat, aſpectu & amore Emarat, illius adoleſcentis ſpecioſiſſimi, capta fuiſſet, & ab eodem per literas requiſita, pretioſiſſima illi unguenta, quibus Rex tantùm utebatur, clam miſiſſet; id ut Rex reſcivit, noluit illum occidere, ne fidem ſecuritatis jam datam violaret: ſed juſſit per foramen virgæ virilis illius, inſtrumento quodam hydrargyrum, ſeu argentum vivum, immitti, quo ille in furorem actus, in ſylvas ac nemora inter feras vagabatur: tandemque à ſuis captus, tandiù ſeſe inter eorum manus concuſſit, & agitavit, donec animam efflavit.

CAPUT DECIMUMPRIMUM.

De his, quæ Mahumetus, & ejus aſſeclæ paſſi ſunt ab Infidelibus Meccanis.

NOn ceſſabant interim Meccani, & præſertim Coraſini, quorum dux erat Omar Abu-laheb, Mahumetum, & ejus ſocios divexare. Cùmque die quadam ſederet Mahumetus in Petra, qui erat locus prope Caabam; projecerunt quidam ex ipſis ſecundinas ovis ſuper eum. Ille tantam injuriam ſibi perferendam minimè ratus, venit ad Abutaleb patruum ſuum, conquerens de eo, quod à Coraſinis paſſus fuerat. Abutaleb juſſit Hamzam, arrepto gladio, ingredi ſecum in Caabam, ubi Coraſini aſſidebant, & ſingulorum labiis ſecundinas illas affricare; reluctantes verò gladio confodere. Id fecit ſolerter Hamza, nec ullus ei reſiſtere, aut ſeſe defendere auſus eſt. Alius Auctor nomine Abu David, ſcribit, ſecundinas illas fuiſſe cameli, & conjectas à quodam nomine Akeba filio Abu Moait, Coraſinorum hortatu, ſupra dorſum Mahumeti ſeſe in precibus incurvantis. Id autem videns Phatema Mahumeti filia accurrit, & abſtulit à dorſo ejus ſecundinas illas, maledictis onerans eos qui hoc fecerant. Ipſe etiam Mahumetus diras imprecatus eſt illis, à Deo expoſcens ultionem. Habetur autem ex vetuſta traditione, hos univerſos in prælio Bedrenſi occiſos fuiſſe, & eorum cadavera in puteum Alcalib, vel juxta alios Janzair, fuiſſe projecta.

Conquerentibus autem Mahumeti ſociis de his, quæ à Meccanis patiebantur (nam ex iis quidam miſerè torquebantur, ac diſcruciabantur) hortabatur ille eos exemplo Martyrum Chriſtianorum, promittens illis, hujuſmodi tempeſtatem quamprimùm ceſſaturam. Interim Abugehel transfodit haſta uterum Sammiæ matris Omar, quòd Mahumetum ſequeretur. Coraſini verò videntes hanc ſectam in dies augeri, conſpiravere inter ſe, ne quis cum Mahumeti cognatis & propinquis, nimirum Haſemitis, & Abdalmotallebitis iniret matrimonia, aut negotia ulla exerceret: deque hac re Decretum ſanxerunt, quod in Caabæ medio ſuſpenderent. Id videns Abu-laheb Haſemita, transiit ad partes Coraſinorum reliquorum, unà cum Ommogemila uxore ſua, confugientibus cæteris Haſemitis ad Abutaleb, ſeque intra ſepta illius ab adverſariorum furore tuentibus. Ommogemila autem virgas ſpinoſas in via, per quam transiturus erat Mahumetus, ponebat, ut in eas pedibus impingens, ſauciaretur.

Per ſpatium trium circiter annorum commoratus eſt cum Haſemitis in ſeptis Abutaleb, qui poſt novem ferè menſes, mortuus eſt. Auctor de ſignis Directionis, ſcribit, Mahumetum in ſeptis patrui quatuor annos commoratum fuiſſe, quamvis ſubinde furtim egrederetur ad conventicula nonnullorum, quos non adeò adverſarios ſibi eſſe ſciebat, legeretque ipſis Alcoranum ſuum. Poſt duos autem menſes egreſſionis ejus à ſeptis, defunctum eſſe Abutaleb; poſt cujus obitum, transacto quinto ac trigeſimo die, mortuam fuiſſe Chadigen. Hæc duo infortunia maximo dolore Mahumetum affecerunt. Addit Sciahinſciah anno quinquageſimo, & menſe tertio vitæ Mahumeti, veniſſe ad eum dæmones, ſeu genios Niſibinos, atque in eum credidiſſe.

CAPUT DECIMUMSECUNDUM.

De Nocturno Mahumeti itinere in Jeruſalem, ejuſque in Cœlum translatione: & de incremento Sectæ illius.

QUæ de hoc Mahumeti nocturno itinere Auctores Arabes fuſiſſimè enarrant, nullam aliam habent fidem, quàm quæ futilibus unius Mahumeti dictis debetur: omnia enim inter ipſum, & fictitium illum Gabrielem noctu transacta ſunt. Nimis longum ac prorſus moleſtum eſſet totam hîc fabulam referre. Vide, quæ dicam in Prodromo par. 2.

Poſt mortem Chadiges, & Abu-taleb (quem plerique idololatram mortuum fuiſſe ſcribunt) circumibat Mahumetus conventus Meccanorum, & nobiliſſimos eorum blandis verbis ad ſectam ſuam allectos attrahere conabatur: nihil aliud ab eis exigens, niſi ut ipſum tuerentur, ne quis eum occideret, donec legem ſuam publicaſſet. At omnes eum tam-

quam

quam impoſtorem ac nebulonem magno cum ſpretu rejecerunt. Quamobrem Mecca diſcedens, profectus eſt in Taiph, Urbem Arabiæ, ad populos Tekiphenſes, ſperans, ſe ab illis benignè recipiendum. At verò ſpes ſua illum fefellit; etenim hi quoque tamquam erronem ac ſeductorem è finibus ſuis illum expulere: & obſidentes hinc inde vias, per quas transiturus erat, lapidibus pedes ejus infeſtare cœperunt: quamobrem malè ſaucius, ac dolore triſtitiaque exagitatus, in hortum quendam confugit: unde etiam, quia illius Dominos ſibi infenſos eſſe cognovit, ſtatim diſcedere coactus fuit. Sed illi miſerunt poſt eum adoleſcentem Chriſtianum, nomine Adas, natione Ninivitam, qui aliquot uvæ racemos ſecum deferebat. Hunc ubi Mahumetus vidit, & ex ipſius confeſſione Ninivitam eſſe cognovit: *E civitate* (inquit) *viri optimi es tu*; *Jonæ ſcilicet filii Matai*. Cui dixit Adas: *Undenam Jonam noſti?* Reſpondit ille: *Ego ſum legatus Dei*: *& Deus mihi hiſtoriam Jonæ revelavit*. Cùmque eandem hiſtoriam adoleſcenti narraſſet; ille procidens, pedes ejus cruore fœdatos oſculabatur, prophetam eum eſſe exiſtimans.

Inde Meccam regreſſus, ut Caabam religionis gratia ſepties de more circumiret; antequam Urbem ingrederetur, miſit quendam è ſuis aſſeclis, qui amicos rogaret, ut ſibi in eo religionis officio aſſiſterent, ne à Coraſinis injuriam aliquam pateretur. Sed omnes id facere recuſarunt, præter Motaam filium Addi, qui libenter ſe illi cuſtodem ac defenſorem exhibuit. Ingreſſus igitur Mahumetus Meccam unà cum Zeido liberto ſuo, Caabam ſepties circumivit, defendente latus ejus Motaamo cum decem filiis armatis. Id videns Abugehel, Coraſinos contra eum, & contra Motaam filioſque ejus incitavit. Nec tamen obtinuit, ut Mahumetum à ſacra circumitione impediret: qua peracta, gratias egit Mahumetus Motaamo: nec tamen hoſpitio illius ultra unum diem uti voluit, eò quòd eſſet idololatra, atque infidelis.

Accidit hoc eodem tempore, ut Aſaad filius Zeraræ Chazragenſis veniret Meccam, auxilium contra Auſinos Chazragenſium hoſtes petiturus, ſimulque Ædem ſacram viſitaturus. Cùm autem audiſſet anteà à Judæis, eo tempore Prophetam Mecca egreſſurum, ſimulque ea, quæ circa Mahumetum contingebant, & per urbem vulgabantur, intelligeret; ſuſpicatus illum eſſe Prophetam à Judæis prænuntiatum; rogavit Otbam filium Rabiæ, apud quem diverterat, ut ubinam Mahumetus eſſet, ſibi indicaret. *Invenies illum* (inquit Otba) *in foro Petræ prope Caabam, quam ſi circumieris, illum omninò videbis. Sed cave omnino ne eum vel audias, vel alloquaris: eſt enim præſtigiator inſignis, & facilè dementabit te.* Aſaad ſacram Ædem obiturus, ut ab hoc ſe periculo liberaret, goſſypio aures obturavit, oculoſque valdè depreſſos tenebat. Verùm prima vice circuitus ſui ſemel quaſi furtivè Mahumetum ſuſpexit. Secunda verò vice non ſolùm curioſiùs eum intuitus eſt, ſed etiam goſſypio ex auribus extracto, ad illum propius acceſſit, atque amicè ſalutavit. Cùmque Mahumetus ſalutem illi reſtituiſſet: interrogavit eum Aſaad, quidnam novæ religionis prædicaret. Ille verò reſpondit, ſe docere homines unius Dei cultum; beneficentiam erga parentes; abſtinentiam à cæde filiorum ob inopiam, & cujuſcumque alterius hominis citra legum præſcripta; flagitiique omnis etiam clandeſtini fugam. Prætereà pupillorum bona non attingere: juſtam menſuram in rebus vendendis & emendis ſervare: perjurium ac mendacium effugere: & promiſſa Deo complere. Statim in verba Mahumeti juravit Aſaad, obtulitque ei quemdam ſocium ſuum, qui Decuan vocabatur: & hic quoque in eum credidit, recognoſcens in eo omnia illa, quæ de venturo per id tempus Propheta Judæi anteà ſibi prænuntiaverant. Deinde rogavit uterque Mahumetum, ut in ipſorum regionem virum mitteret, qui indigenas Alcoranum doceret. Miſit igitur Mahumetus cum eis Moſaab filium Omeir, adoleſcentem pulcherrimum ac florentiſſimum, & in magnis deliciis apud ſuos enutritum; qui, propter Mahumeti ſequelam, multa à domeſticis perpeſſus fuerat. Didicerat hic multa ex Alcorano: quamobrem cùm ad Chazragenſes perveniſſet, Mahumeti ſectam unà cum Aſaad & Decuan ſingulas domos circumiens prædicabat; crediderunt-que ex qualibet familia unus vel duo: illi autem, qui Moſaabo adhærebant, erant juniores. Abdallah verò filius Obai princeps inter Chazragenos obſiſtebat Aſaado, ac Decuano, ne novam religionem prædicarent: illi autem venerunt unà cum Moſaabo ad Saad principem Auſinorum, avunculum ipſius Abdallah, rogantes eum, ut id ipſis permitteret, quod nepos negaverat. Sed cùm animadvertiſſet Saad, ad eorum adventum magnam juniorum turbam confluxiſſe, & curioſiùs Alcorano aures præbere; tanquam juventutis corruptores juſſit eos procul amandari. Sed is, per quem hoc præceperat, Oſeid nomine filius Hodheir, vir primarius inter Auſinos, audita à Moſaab una Alcorani Sura, Mahumetanus factus eſt. Saad quoque cùm vidiſſet Oſeid redeuntem vultu mutato; & audiſſet à Moſaab Suram ﷺ, quę incipit: *Demiſſio à Miſeratore Miſericorde*; Mahumeti ſectam ſuſcepit. Mos autem, ſeu ritus, quem in ſuſcipienda hac ſecta eo tempore ſervabant, hic erat. Aqua ſeſe lavabant: deinde duas veſtes mundas induebant: tum pronuntiando conſuetam fidei profeſſionem: *Non eſt Deus, niſi Deus*; *Mahumetus Legatus Dei*; bis ſeſe incurvando, orabant. Congregavit igitur Saad univerſum populum, & hortatus omnes ad novam religionem amplectendam, præcepit Moſaabo, ut eam palàm prædicaret, (qui ſcilicet magis venuſtate vultus ad libidinem, quàm ſermonis vi ad pietatem poſſet homines allicere.) Magna propterea Chazragenſium, & Auſinorum multitudo in regione Medinæ, etiam ex nobilioribus, Eslamiticam legem profeſſa eſt, præſertim propter teſtimonium Judæorum: (at hi nihil, quod pro Mahumeto faceret in Libris ſuis eſſe aſſerebant:) quæ omnia ſcripſit Moſaab in Mahumetum in Meccam, ubi ex oppoſito, quiſquis Mahumeto ex Coraſinis adhæſiſſet, verbera & ſupplicia à contribulibus ſuis perferre cogebatur. Sed Mahumetus eos in Medinam ad Chazragenſes, & Auſinos tranſmittebat, à quibus humaniſſimè excipiebantur: illos verò Meccam, ſacræ peregrinationis cauſa, venientes, pari humanitate Mahumetus recipiebat.

Cùm igitur Mahumetani in magnum numerum, præſertim Medinæ, excreviſſent, omneſque in Mahumeti obſequium viribus atque opibus ſuis eſſent parati, elegit ille duodecim ex ipſis, tanquam cæterorum duces, innuente ſibi ſingulos Gabriele, ad ſimilitudinem, ut ajebat, Moyſis, qui totidem præfectos Iſraelitis conſtituit. Erant autem ex his novem Chazrageni, & tres Auſini. Omnes verò ſe illi fidelitatis ſacramento obſtrinxerunt in loco, qui dicebatur جمرة العقبة *Gemarat Alakeba*. Fuit hæc prima Mahumeti inauguratio in Principem: in qua,

ut

ut ſcribit Sciahinſciah, duodecim prædicti Moslemorum duces, (qui vocati ſunt الانصار *Alanſar*, ideſt *Auxiliatores*,) obligaverunt ſe Mahumeto, بيعة النساء *Sacramento mulierum*, quod continebat promiſſionem colendi unum Deum: non furandi: non mœchandi: non occidendi filias ſuas, & non mentiendi. Fortaſſe quia hæc, mulieres potiùs, quàm viros bellatores reſpiciebant: vel quia æquè ad viros atque ad fœminas pertinebant.

Ponit idem Sciahinſciah ſecundam Mahumeti inaugurationem eodem in loco Gemarat-alakeba, anno tertiodecimo poſt acceptum munus propheticum, cùm Moſaab jam commemoratus, rediens Meccam, duxit ſecum ex iis, qui Eslamiticam ſectam profeſſi fuerant, tres ac ſeptuaginta viros, ac duas mulieres. His, cùm in locum prædictum conveniſſent, legit Mahumetus Alcoranum; ac deinde ita loquutus eſt: *Accipiam ſacramentum veſtrum, eum pacto, ut defendatis me ab iis incommodis, à quibus defenditis uxores veſtras, & filios veſtros*. Cum hac igitur conditione fidelitatem ſuam illi juramento obſtrinxere. Mahumetus verò in ſignum fidei eorum à ſe acceptæ, extenſa manu, promiſit illis, ſi pro ipſo occiderentur, Paradiſi felicitatem. Quibus ita peractis, edixit ſuis aſſeclis emigrationem è Mecca in Medinam. Itaque ſinguli cœperunt paulatim emigrare: ipſe tamen Meccæ remanſit, expectans, ut ajebat, præceptum Dei.

Huic ſubitę emigrationi Diabolum cauſam dediſſe ferunt, qui immiſcens ſe Coraſinis, cęteriſque Meccanis, magnis vocibus contra Mahumetum & Mahumetanos eos incitavit, tanquam contra novarum rerum molitores, quippe qui in monte Akeba ſimul conveniſſent, & Mahumeto ipſi, tanquam Regi, ſeſe fidei ſacramento obligaſſent. Sumptis igitur armis cucurrerunt contra eos magno cum furore in Akebam. At Mahumetus eorum clamore ſtrepituque audito, juſſit ſuos, quantumvis pugnare cupientes, clam recedere. Remanſitque ſolus ipſe unà cum Hamza, & Aly: qui duo, arrepto gladio, in clivo montis conſtitere. Cùmque Coraſini ſupervenientes, quærerent ab eis, quodnam conventiculum illic contra rem publicam ageretur: negavit Hamza, conventiculum ullum eo in loco haberi: ſeque tantùm ibi unà cum Aly reperiri: ſi quis verò eorum ulterius transire auderet, comminatus eſt, ſe illum gladio confoſſurum. Quamobrem regreſſi ſunt Coraſini, poſt quos Mahumetus etiam è latebris egreſſus, Meccam repetiit, diſcedentibus aſſeclis ejus Medinam verſus, non ſimul omnibus, ſed ſingillatim, & cum intervallo, ne poſſent adverſariis ſuſpicionem movere.

CAPUT DECIMUMTERTIUM.

De Tranſmigratione Mahumeti è Mecca in Medinam, quæ dicitur Hegira.

CUm Meccani, & præſertim Coraſini, viderent res Mahumeti majus in dies robur acquirere, timentes rebus ſuis, convocato Senatorum Concilio, illum è medio tollere decreverunt. Miſerunt igitur, qui eum noctu domi commorantem occiderent. At cùm id Mahumetus præſenſiſſet, collocato Aly in lecto ſuo, veſteque ſtriata, qua ipſe utebatur, cooperto, domo aufugit, iterque arripuit verſus Medinam. Coraſini verò ita ſe illuſos ægrè ferentes, probè Aly pulſavere, reque infecta diſceſſerunt. In fuga obvium habuit Mahumetus Abubacrum, cum quo pervenit ad montem Thaurum, ibique ſpeluncam quandam ingreſſus, triduo in ea latitavit, donec illi, qui à Coraſinis ad eum inſequendum & capiendum miſſi fuerant, de illo inveniendo deſperantes regrederentur. Fingunt hìc quidam miraculum: araneas os ſpeluncæ, in qua Mahumetus cum Abubacro latitabat, telis ſuis repentè cooperuiſſe. Fabulæ Thalmudicæ de David.

Poſt triduum Mahumetus ſpelunca egreſſus, paſtore quodam duce, per ignotas ſemitas (comparato priùs ab amicis Meccanis viatico) Medinam verſus tendebat. Addiderunt ſe illi nonnulli ſocios itineris, cum quibus noctem totam, & partem ſequentis diei vagatus, pervenit cum illis ad locum quemdam ſalebroſum ac lutoſum, ubi à quibusdam Coraſinis, qui eum inſequebantur, deprehenſus, ſeſe ab eorum manibus, non miraculo, ut fingunt, ſed aſtu, & arte liberavit.

Antequam ulteriùs progrediar, lectorem admoneo, Mahumetanos computare annos ſuos ab hac Hegira, ſeu tranſmigratione Mahumeti è Mecca in Medinam: quæ incidit juxta probabiliorem ſententiam in annum Chriſti ſexcenteſimum trigeſimum & unum, circa menſem Martium, cùm eſſet Mahumetus quinquaginta ac trium circiter annorum.

Pervenit tandem profugus Medinam, atque hoſpitio exceptus eſt per quatuor dies à quodam Medinenſi nomine Chaltum, in loco qui dicebatur Coba, ubi jecit fundamenta Meskitæ, ſeu Oratorii Cobenſis. Inde egreſſus, obviam habuit magnam virorum ac puerorum turbam; aſcendentibus multis ſupra tecta domorum, ut eum viderent: univerſique felicitatem illi apprecabantur. Plures ei hoſpitium obtulere: ſed Abu-Ajub, unus ex duodecim Adjutoribus, arrepta ejus camela, coegit illum divertere in domum ſuam. Apud eum igitur moratus eſt, donec compleretur ædificium Meskitæ, quam ædificare decreverat in loco, in quo conſtiterat, ac genua flexerat camela ejus.

Intereà advenit è Mecca Aly cum familia ſua: cœperuntque aſſeclæ Mahumeti confringere ſimulacra idolorum Medinenſium, in quo egregiè ſe geſſerunt duodecim Adjutores, & ſeptuaginta viri, qui ſe peculiari ſacramento obſtrinxerant Mahumeto, cujus ſecta magnum ab hoc tempore accepit incrementum.

CAPUT DECIMUMQUARTUM.

De his, quæ primo anno Hegiræ evenere.

MOrabantur in Medina plures Judęi, qui venientes ad novum Prophetam, interrogaverunt eum, quiſnam eſſet, & quam legem prædicaret. Ille verò reſpondit, ſe prædicare unitatem Dei: ſeque eſſe Legatum ejus, & Prophetam illum, qui prædicebatur in Pentateucho eorum: expoſuitque eis quędam vaticinia futilia; quæ de ſe in eodem Pentateucho reperiri, & Sapientibus ipſorum notiſſima eſſe affirmabat. Judæi, ne cum homine fanatico ac potenti certamen ſuſciperent, vel, ut eidem aſſentarentur, reſponderunt; veriſſima eſſe, quæ ipſe dicebat: propterea ſe ad eum veniſſe, rogaturos, ut ſibi permitteret, ne eſſent pro ipſo, neque contra ipſum: eodemque modo ipſe ſe cum eis haberet, donec appare-

pareret, quem exitum res ejus eſsent habiturę. Conſenſit illis Mahumetus, & hujuſmodi pactum inter utroſque firmatum eſt.

Intereà Mahumetus Meskitam eo in loco, ante quem camela ejus primò conſtiterat, nempe in ſtabulo, cœpit ædificare, ad cujus fundamenta ipſe etiam lapidem humeris portavit, ac manibus conjecit. Exſtructa autem Meskita ad ſtaturam hominis in altitudine, cum longitudine, ac latitudine centum cubiturum: ut homines à fervore Solis defenſarentur, ſuper ligneas columnas, ex ramis palmarum umbracula compoſuit: atque in ambitu Meskitæ ſibi ſuiſque aſseclis habitacula ædificavit.

Hoc anno (quamvis alii anno ſecundo eveniſse ſcribant) tradidit Mahumetus in ſponſam Phatemam filiam ſuam adhuc novennem patrueli ſuo Aly, à quo accepit in dotem duodecim uncias ريش *plumarum* (i. pennarum ſtruthionis, quæ in pretio habebantur) & loricam ejus, cùm nihil aliud penes ſe Aly haberet. Mahumetus etiam duxit Aiſam filiam Abubacri, adhuc ſeptennem: quamvis Iſmael velit duxiſſe eam octo menſibus ante Hegiram. Hanc ſolam accepiſſe virginem ſcribunt Moslemi; quaſi verò prodigium ſit, quòd adhuc ſeptennis jam ſcortum non eſſet. Refert Abdalrahman Hamdanius in libro الشبعيات *Septenariorum*, Abubakrum diù reſtitiſſe, ne filia in tàm parva ætate nuberet Mahumeto. At ille aſſeruit, Deum ſibi præcepiſſe, ut eam duceret. Quamobrem Abubaker miſit filiam cum calatho dactylorum ad Mahumetum, qui ubi puellam ſolam in cubiculo, in quo erat, aſpexit, ſcribit Auctor prædictus, مد يد المباركة واخذ بطرف ردايها ومدها اليه: *Porrexit manum ſuam benedictam, & arripuit extremitatem pallioli ejus, & extendit eam ad ſe.* Tantam hominis petulantiam non ferens puella, (pergit Auctor) *torvo iratoque aſpectu eum intuita, dixit: Homines vocant te Fidelem: verùm hoc quod in me agis, perfidum te oſtendit. Et retrahens ad ſe veſtem, exivit è manibus ejus: venitque ad patrem ſuum, conquerens de eo, quod ſecum fecerat Mahumetus, ac dicens: Ille apprehendit me per veſtem, & extendit me.* Quibus verbis non obſcurè innuit hominis laſciviam ac petulantiam. At pater, puellæ blanditus: *Deus* (inquit) *jam deſpondit te Mahumeto: atque adeò hic tecum egit tanquam cum ſponſa ſua.*

Uſque ad ſeptimum menſem (quamvis alii uſque ad decimum octavum ſcribant) ſervavit Mahumetus Medinæ ritum in orando, quem Meccę obſervaverat, convertendo ſcilicet ſe ad templum Jeroſolymitanum. Id ei exprobrantibus Judæis ſe convertere, duabus vicibus ad Templum Jeroſolymitanum, & duabus ad Meccanum. At deinde ſemper in orando ad Templum Meccanum ſe convertebat.

Menſe octavo hujus anni, inter ſe ac ſuos confraternitatem inſtituit: ita ut ipſe prior acceperit in fratrem Aly filium Abutaleb patruelem ſuum. Deinde quilibet Moslemorum cæterorum, alteri Moslemo ſeſe vinculo fraternitatis obſtrinxit.

CAPUT DECIMUMQUINTUM.

De anno Hegiræ ſecundo.

HOc anno inſtituit Mahumetus jejunium menſis lunaris Romadhan: cujus jejunii leges in ſecunda Alcorani Sura præſcribuntur. Ut autem ſtatum rerum Coraſinorum in Mecca exploraret, miſit quoſdam è ſuis, qui cùm in itinere in mercatores Coraſinos incidiſſent, deprædati ſunt eos, duoſque præcipuos ad Mahumetum captivos adduxerunt.

Plura commiſit hoc anno cum populis Medinę confinibus prælia. Primum fuit contra Gioheinenſes: in quo cùm jam utraque acies eſſet congreſſura, interpoſuit ſe ſequeſtrem pacis Maged filius Amru Gioheinenſis; quamobrem utrique ſine certamine regreſſi ſunt. Movit præterea arma in Abava contra Dhamaræos: ſed ſine ullo conflictu reverſus eſt Medinam. Deinde miſit Amidam filium Hareth, ut pugnaret contra alios quoſdam Meccanis fœderatos. At is etiam, re infecta, regreſſus eſt.

Paulò poſt ſuſcepit expeditionem contra Coraſinos: cùmque perveniſſet cum exercitu prope hoſtes, illi in fugam ſe dederunt. Cùm autem non poſſet illos aſſequi, ſubſtitit ibi aliquot dies. Atque interim cum Dhamaræis pace compoſita, Medinam repetiit. Sed vix decem dies ibi transegerat, cùm Caraz filius Giaber per agros Medinæ cœpit excurrere, & pecora prædari. Quamobrem Mahumetus perſecutus eſt eum uſque ad torrentem Sephuan, qui pertinet ad Bedrum: propterea appellatum fuit hoc, primum bellum Bedrenſe, ſeu Bedrenſe minus. Sed Caraz fuga ſe proripuit cum ſuis.

Eodem tempore miſit Mahumetus Abdallah filium Giahſci in Nahalam, non ut pugnaret, ſed ut Coraſinorum conſilia exploraret. Verùm cùm is in aliquot Coraſinos, qui peregrinationem Meccanam ſuſceperant, incidiſſet, uno ex illis occiſo, duos vivos cepit: alii autem fuga ſaluti ſuę conſuluerunt. Reverſus Abdallah cum captivis & præda ad Mahumetum; ille factum improbavit, quòd in menſe Moharram, quo bella prohibebantur, quippe ſacro, contra hoſtes pugnaſſet: & aliquandiù renuit prædam, & captivos accipere. At ægrè ferens, ſi è manibus ſuis evaſiſſent, protulit verſiculum Alcorani, quo Deus (nempe ſua dira cupido) præcipiebat ei, ut prædam illam, captivoſque acciperet: ſed captivos redimi permiſit. Id ægrè tulerunt illius aſſeclæ, quia videbatur per hoc approbare bellum in menſe ſacro. Ille verò reſpondit, Deum ſibi revelaſſe, ut quocumque tempore, etiam ſacro, Fideles contra Infideles pugnare deberent.

Elapſis deinde duobus menſibus contigit bellum illud famoſiſſimum, ſeu potiùs latrocinium infamiſſimum, quod appellatum fuit Bedrenſe majus. Cùm enim audiviſſet Mahumetus, redire è Syria cum mercibus Abu-Sophian filium Harbi, cum quadraginta mercatoribus Coraſinis, ne præda tàm opulenta ſibi effugeret, egreſsus eſt contra illos cum multis peditibus, & equitibus, & octoginta camelis. Id audiens Abu-Sophian, duxit ſuos cum mercibus ſuper litus maris: miſitque ad Meccanos, ut peteret ab eis auxilium. Illi autem mille circiter milites cum ducentis equis ad eum direxerunt. Cùm autem perveniſſet Mahumetus in caſtra, obvium habuit ibi exercitum Coraſinorum. Commiſſum eſt certamen: & occiſi

ſunt

ſunt ex Coraſinis ſeptuaginta circiter viri, ac totidem capti. E Mahumetanis autem quatuordecim tantùm interfecti ſunt. Conſtabat porrò exercitus Coraſinorum minus mille viris. Mahumetani verò ad trecentos viginti circiter perveniebant. Fingunt hìc Moslemi ſexcentas miraculorum quisquilias: quaſi verò miraculis opus eſſet ad tàm macram emunctamque victoriam.

Hoc bello confecto, reverſus eſt Mahumetus Medinam. Sed vix ſex dies transierant, cùm expeditionem contra Selimitas ſuſcepit. Verùm cùm ad eorum fines perveniſſet, ibique triduum conſtitiſſet, re infecta, rediit Medinam.

Mox conſequutum eſt bellum Savicenſe contra Abu-Sophian, qui cum centum, vel, ut alii ſcribunt, ducentis equitibus Medinæ appropinquaverat, Mahumetum aggreſſurus, qui contra eum ſtatim exercitum ſuum movit, ad cujus aſpectum Abu-Sophian cum ſuis in fugam ſe conjecit, abjecto viatico, quod ex ptiſanis, & polenta conſtabat. Propterea hoc bellum dictum fuit غزوة السويق *Bellum Savic*, ſeu Savicenſe, ideſt *polentæ*.

Deinde poſt duos menſes contigit prelium Duamarenſe. Cùm enim audiſſet Mahumetus, plures ex Gotphanenſibus, ſub duce Daathur, ad Medinæ fines deprædandos collectos fuiſſe, egreſſus eſt contra eos cum quadringentis quinquaginta viris. Sed hoſtes, cognito illius adventu, in montium cacumina confugere. Dum autem in Duamar cum exercitu moraretur, vehemens pluvia repentè ſupervenit, & Mahumetum, qui à ſuis receſſerat, ventrem exoneraturus, totum madefecit. Quamobrem veſtibus ad Solem ſiccandis appenſis, ipſe interim ſub arbore procumbebat. De hoc commonitus Daathur à ſuis, arrepto gladio illum inopinantem adorſus eſt. Fingunt hìc miraculum: ſed revera nullum aliud miraculum fuit, niſi quòd Mahumetus validè ſe defendit: itaut Daathur victum ſe videns, ſupplex ab eo vitam poſtulaverit, ſanctè jurans, ſe in poſterum fore Mahumetanum. Quidam ſcribunt, Mahumetum in hoc prælio inſtituiſſe orationem, quæ dicta fuit: صلاة الخوف *Oratio timoris*, de qua alibi dicemus.

Poſt ſex menſes fuit expeditio Caradenſis, ita dicta ab aqua, ſeu puteo in Naged, nomine Carada: in qua cùm Mahumetus miſiſſet Zeidum filium Harethæ, hic incidit in agmen quoddam mercatorum Coraſinorum, qui viſis militibus Mahumetanis, relinquentes jumenta ac ſarcinas, in fugam ſe dederunt. Et ne iterùm in Mahumetanorum inſidias inciderent, commutato itinere, per Meſopotamiam viam ſuſceperunt: nec tamen ita etiam eorum rapacitatem effugere potuerunt.

Menſe vigeſimo Hegiræ, decrevit Mahumetus bello appetere Judæos Caincaenſes, qui habebant peculiare domicilium in Medina, ubi cùm Mahumetus eos congregaſſet, hortatus eſt ad ſuſcipiendam ſectam ſuam: niſi id facerent, arma ipſius contra ſe experturos. Cùm verò illi audacter atque intrepidè reſpondiſſent, ſe nunquam religionem avitam eſſe deſerturos: ita ille excanduit, ut ſtatim arma moverit contra eos, & per ſex dies in ipſorum arcibus eoſdem obſederit. Quo tempore Abdallah princeps Chazragenorum rogavit Mahumetum, ut Judæos illos imperio ſuo ſubjiceret. Fecit id libenter Mahumetus. At illi hanc ignominiam ſibi non ferendam rati, Medina diſcedentes in Syriam emigravere. Ismael filius Aly ſcribit, Judæos Caincaenſes non ſponte in Syriam emigraſſe, ſed à Mahumeto per vim expulſos fuiſſe; qui deinde omnia illorum bona diripuit, ſub ſpecie, quòd fœdus cum ipſo à principio initum violaſſent. At hoc fuit mera calumnia.

CAPUT DECIMUMSEXTUM.

De geſtis à Mahumeto anno tertio Hegiræ.

PUgnavit hoc anno contra Coraſinos, eorumque fœderatos in monte Ohod prope Medinam: quamobrem appellatum fuit hoc prælium Ohodenſe. Erant Mahumetani circiter mille: hoſtes verò ad duo, vel ut alii ſcribunt, ad tria millia perveniebant. Dum autem Mahumetus Coraſinos expectaret, milites ejus ſeditionem excitavere, reditum in Medinam poſtulantes: & re ipſa trecenti circiter reverſi ſunt. At Mahumetus conſtanter cum reliquis perſeverans, advenientes hoſtes invaſit. Primo conflictu victi, ac profligati Coraſini, magnam cladem acceperunt. At dum Mahumetani in diripienda fugientium præda avidiùs contra Mahumeti juſsum detinentur, egreſſi hoſtes ex inſidiis adorti ſunt eos, occiſoque duce Abdallah filio Giobeir, in fugam reliquos convertere. Mahumetus verò voce ac manu ſuos à fuga revocare ſtudebat. Interim Aly, qui cum eo perſtiterat, irruens in hoſtes, quoſcunque obvios habuit, occidit. Cecidere ex Mahumetanis ſeptuaginta, ex hoſtibus verò duo ſupra viginti. Mahumetus in ſpeluncam quandam confugit, ibique delituit, poſtquam manus illius dextera jaculo vulnerata fuit, & facies ejus cum labio ferro diſciſsa: præterea brachium ejus lapide funda jacto graviter ictum; & duo dentes, vel ut alii ſcribunt, quatuor, excuſſi. Erat dux hoſtium Abu-Sophian, cujus uxor, nomine Henda, cùm vidiſſet Hamzam patruum Mahumeti occiſum, extraxit jecur ejus, cœpitque illud dentibus corrodere, ac devorare: aliæ verò mulieres ludicrum captantes de Mahumetanis occiſis, abſciſſis auribus ac naſis eorum, torques ex eis ſibi fecerunt. Mahumetus autem è ſpelunca egreſsus, cùm vidiſſet corpus Hamzæ patrui ſui undique dilaceratum ac transformatum, juravit, ſe de eo vindictam in triplum ſumpturum ex ſeptuaginta Coraſinis, ſi eos in manus habere potuiſſet. Deinde ita vulneratus, ac ſanguine reſperſus venit ad Phatemam filiam ſuam, quæ in fletus erumpens, diras cœpit contra hoſtes imprecari.

CAPUT DECIMUMSEPTIMUM.

De geſtis quarto anno Hegiræ.

HOc anno venerunt ad Mahumetum quidam ex Adhal, & Caret, rogaveruntque eum, ut mitteret è ſuis aliquos, qui illos in Alcoranica lege inſtruerent. Miſit ille ſex viros, qui cùm perveniſſent prope eam gentem, Adhalenſes ex inſidiis illos adorti, tres occiderunt, tres autem vivos ceperunt: atque hos etiam deinde peremerunt.

Amer quoque Princeps Nagedinorum, quamvis Ethnicus, rogavit Mahumetum, ut mitteret aliquos Moslemos ad prædicandam ſuis novam religionem. Ille verò miſit quadraginta è ſuis præcipuos. Sed cùm hi perveniſſent in Birmaunam, is, qui juſſu Amer eos

duce-

ducebat, occidit Moslemum, qui portabat Alcoranum, cæteros verò, immissis armatis, trucidavit, præter unum, qui saucius fuga sibi salutem comparavit. Alius etiam Moslemus, qui à cæteris aberat, comperta suorum cæde, venit ad Mahumetum, eique, quod acciderat, narravit.

Deinde per sex menses obsedit Mahumetus Judęos Nodeirenses: qui tandem rogaverunt illum, ut sineret ipsos extorres abire, secumque asportare quę possent, præter arma. Id illis concessum fuit; quamobrem magna cum lætitia discessere, & partim in Chaiber, partim in Syriam se recepere. Alii rem ita narrant. Cùm postulasset Mahumetus pecuniam fœnebrem à Caab principe Judęorum, hic non solùm illam ei promptè exhibuit, sed etiam ad convivium invitavit, ut per fraudem occideret. At Mahumetus cùm fraudem persensisset, convivium recusavit: & post triduum è solo Medinensi Judæos ejecit. Hoc eodem tempore vulgavit Mahumetus præceptum de prohibitione vini, quod à Deo finxerat sibi traditum fuisse.

Postremò hoc eodem anno in mense Sciaaban egressus est Mahumetus cum exercitu pugnaturus, juxta id, quod inter ipsos convenerat, contra Abu-Sophian & Corasinos in Bedro. At Abu-Sophian Mecca cum suis egressus, audito Mahumetanorum numero, ac viribus, statim regressus est. Quamobrem Mahumetus etiam, diù illo frustrà expectato, rediit Medinam.

CAPUT DECIMUMOCTAVUM.

De anno quinto Hegiræ.

CUm intellexisset Mahumetus, Meccanos, atque alios Arabes simul conspirasse, ut bello eum in Medina adorirentur, jussit magnam fossam urbi circumduci: in qua effodienda, fingunt, nescio quæ miracula satis frivola ab eodem patrata fuisse, de quibus fortasse alibi dicemus. Fovea absoluta, supervenere octo millia ex conjuratis, duce Caab filio Asad: quos videntes Mahumetani, perterriti, contra Mahumetum obloqui cœperunt, fugamque tentaverunt. Triginta ferè dierum spatio hinc inde sagittarum jactu pugnatum fuit. Deinde convenerunt, ut res per monomachiam decideretur. Ex parte igitur conjuratorum electus fuit Amru filius Abdud: ex parte verò Moslemorum Aly filius Abutaleb, nepos ipsius Amru. Inito autem duello, occisus fuit Amru ab Aly: & interim ventus adeo vehemens excitatus est, ut omnia, quæ erant in hostium castris, susque deque revolveret. Deinde exorto inter conjuratos dissidio, omnes discessere.

Paulò post profectus est Mahumetus contra Judęos Coraiditas; cùmque ad eorum urbem perveniisset, obsidione eam cinxit per viginti quinque dies, post quos illi sese ei dedidere. At Mahumetus judicio Saad filii Moad, qui item erat Judæus, eosdem remisit. Libenter ipsi acquievere, sperantes, Saad, utpote ejusdem generis, sibi fore benignum. At ille, ut Mahumeto rem gratam faceret, jussit omnes viros occidi: mulieres verò & pueros captivos fieri, & facultates in prædam militibus Mahumetanis distribui. In partitione prædæ, Mahumetus elegit sibi Ricanam filiam Amru, eamque in uxorem accepit. Hoc factum Saad Scriptores Arabes vehementer detestantur, feruntque, illum à Deo propterea subita miseraque morte punitum fuisse. At Mahumetus non solùm illud non damnavit, sed etiam comprobavit, accipiendo sibi partem prædæ: ex quo apertè conjicitur, illum cum Saado de tanto scelere perpetrando convenisse: sed voluit ostendere, Saadum esse auctorem ejus, ut in illum odium hominum caderet, sibi autem ac suis emolumentum prædę proveniret. In eo etiam Mahumetus dedecus magnum commeruit, quòd cùm Coraiditas prædictos obsideret, tanquam unus ex lixis & calonibus, cœpit in eos convicia & maledicta conjicere. At illi eum amicè commonuerunt, ut modestiùs loqueretur, & ab intemperantia illa oris abstineret. Quæ admonitio adeò Mahumetum pupugit, tantoque rubore ac pudore perfudit, ut hasta è manu ejus, & pallium ex humeris exciderit, pedemque retrò pudibundus retraxerit.

CAPUT DECIMUMNONUM.

De iis, quæ anno sexto Hegiræ evenere.

HOc anno commissum est prælium contra populum Lokah in loco, qui dicebatur Dhucard, non longè à Medina. Cùmque hostes se fuga in saltibus proripuissent, Mahumetus regressus est Medinam.

Deinde profectus est contra Hajamitas, qui dicebantur Regienses. At illi etiam se in cacuminibus montium munierunt. Quamobrem descendit in Asphan, ut terrorem Meccanis incuteret.

Non multò post profectus est contra Mostalecenses: commissoque cum eis certamine, plures occidit, alios verò captivos duxit, atque eorum facultates diripuit, duxitque in uxorem Geviriam filiam Hareth ducis Mostalecensium. Contigit in hoc prælio, ut Aisa Mahumeti uxor, quam, utpote super cæteras dilectam, secum duxerat; discedente illo cum exercitu, sola remaneret cum adolescente quodam nomine Sephuan, qui Mahumeti domum valdè frequentabat. Cùmque is eam solam invenisset, camelo suo impositam duxit ad locum, ad quem Mahumetus cum exercitu pervenerat. Magnam hoc genuit suspicionem in universis contra honestatem, ac pudicitiam Aisæ: cùmque de aliquo inter eam & Sephuan flagitio argumenta ferè manifesta apparerent: Mahumetus ostendit, se velle eam repudiare. Sed cùm nimis durum illi esset à suis deliciis divelli, finxit sibi revelatam fuisse à Deo innocentiam Aisæ: quamobrem illam retinuit, & flagellari jussit octoginta ictibus eos, qui contra illius pudicitiam fuerant obloquuti, excepto Abdallah filio Obba, cui, quamvis præcipuo auctori, pepercit, eo quòd esset vir potens, & facilè posset sese suorum auxilio defendere. In hac eadem expeditione, tradunt revelatum fuisse Mahumeto ritum التيمم idest purificandi se pulvere in defectu aquæ. De quo ritu agitur in Alcorano Sura 5. *Mensa*, ver. 7.

Plures expeditiones suscepit hoc anno Mahumetus. Primam contra Omrenses, contra quos misit Acasciam filium Machad, qui, fugientibus Omrensibus, ducentos eorum camelos deprædatus est. Secundam contra Cassanenses, ad quos deprædandos misit Abu-Obeidam filium Gera. At illi se fuga in montes proripuerunt. Tertiam contra quosdam ex Havazensibus, contra quos misit Mohammed filium Moslemæ, cui Havazenses insidias tetenderunt, & in fugam compulso, socios illius omnes trucidaverunt. Quartam contra Solimitas in Gemum, quos Zeid filius Har aggressus nocte, pecora eorum deprædatus est: homines verò captivos abduxit. Quintam contra Aisinos, & Thelaebinos, adversus quos misit Zeid filium

Harethæ. At cùm Thelaebini ſe in fugam conjeciſſent, viginti tantùm camelos eorum Zeid abduxit. Sextam, in qua miſit Aly contra Phadacenſes, eo quòd audiſſet, eos validam manum collegiſſe ad opem ferendam Judæis Chaiberenſibus. Septimam, in qua miſit Abdalrahman filium Auph contra habitatores Dhumat Algendal, quod eſt oppidum inter Perſidem, & Syriam. Cùm verò hi ſtatim ſeſe dediſſent, ac præterea Mahumeticam ſectam amplexi fuiſſent, accepit Abdalrahman in uxorem Themadar filiam Regis eorum; eo quòd ita ipſi Mahumetus præcepiſſet. Octavam, in qua miſit aliquot equites contra populos, ſeu Tribus Arinenſium, qui paſtores Mahumeti occiderant, eorumque camelos abduxerant. Cùm autem hos habuiſſet in poteſtate captivos, juſſit abſcindi manus, ac pedes eorum, candentique ferro oculos excæcari, atque ita relinqui, donec miſerè perirent. Nonam, in qua milites Mahumetani invaſerunt Abu-Alas cum aliquot Coraſinis, qui cum mercibus è Syria redibant, quas à Mahumetanis direptas Mahumetus inter ſuos milites partitus eſt. At Abu-Alas fugiens, venit ad Zeinabam uxorem Mahumeti, & per illam obtinuit, ut merces direptæ ſibi, ſuiſque reſtituerentur.

Hoc anno Mahumetus unà cum mille & quadringentis è ſuis profectus eſt, ut inviſeret ſacram Ædem Meccanam, duxitque ſecum oves immolandas, ac cæteros ritus ſervavit peregrinis præſcriptos. At Coraſini, audito illius adventu, miſerunt Aruam Dynaſtam Taiph, ut eum ab ingreſſu Meccæ diſſuaderet; timebant enim, ne illam armis invaderet. Cùm perveniſſet Arua ad Mahumetum, cœpit eum familiariùs alloqui, & barbam illius manu attrectare: quod cæteris indignè ferentibus, ille riſu diſſimulavit. Obſtupuit porrò Arua, cùm vidit Mahumetanos certatim accurrere ad colligendam aquam, quæ à corpore Mahumeti defluebat, cùm ſeſe purificaret: & ſi quando ſpuiſſet, ſputum illius tanquam muſcum ſuaviſſimum olfacere: quinetiam pilos, qui in radendo corpore, vel tondendo capite illius decidebant, ſtudioſiſſimè tanquam gemmas colligere. Mahumetus autem miſit Othman ad Coraſinos, qui certos ipſos faceret, ſe non belli cauſa, ſed ſacræ Viſitationis Meccam advenire. At Coraſini captum Othman in carcerem conjecerunt. Intereà Mahumetus ſuis ad concionem congregatis, fuit ab iiſdem tertiò in Principem inauguratus, atque univerſi fidelitatem illi juravere. Coraſini autem miſerunt ad illum Soheil filium Amru, ut cum illo fœdus pacis inirent. Mahumetus verò ea conditione promiſit ſe fœdus inieturum, ut futuro anno ſibi ſuiſque per triduum liberam Meccam relinquerent ad ſacram Viſitationem peragendam: atque interim Coraſini in cacumina montium ſecederent. Inito fœdere, Mahumetus reditum parabat in Medinam: cùmque eſſet in itinere, fingunt, Deum revelaſſe illi victoriam, quam proximo anno de Meccanis erat habiturus. Interim verò plures è Meccanis adhærentes Mahumeto, ad illius partes transfugiebant, ſub ſpecie religionis; ſed revera, ut latrocinia impunè exercerent. Scribunt enim Auctores Arabes, hos novos proſelytos transfugas nullam mercatorum Coraſinorum ſocietatem reliquiſſe, quin eam deprædarentur, & mercatores occiderent. Quamobrem miſerunt Coraſini ad Mahumetum, eum obſecrantes, ut hujuſmodi prædones cohiberet: & Meccanis ſecuritatem ab illis concederet. Mahumetus verò eorum poſtulationibus annuit.

CAPUT VIGESIMUM.

De anno ſeptimo Hegiræ.

IN hujus anni principio obſedit Mahumetus Judæos Chaiberinos, qui plures arces munitas poſſidebant. Erat dux exercitus Abu-Baker, quo ab hoſtibus repulſo, ſucceſſit Omar: qui etiam terga vertit. Quamobrem Mahumetus tradidit vexillum patrueli ſuo Aly, etiamſi ophthalmia laboraret, & penè cæcus eſſet. Nam fingunt, Mahumetum expuiſſe in oculos ejus, & ſtatim curatum fuiſſe. Aly igitur irruens in hoſtes, qui contra eum ex arcibus egreſſi fuerant, eos profligavit: & janua arcis revulſa, eam pro clypeo adhibuit: erat autem tàm vaſta, ut milites omnes tentantes eam revolvere, eo quòd ſub ea cuneum fœminarum latere ſuſpicarentur, etiam ſi omnes ſimul conatum omnem adhiberent, nunquam movere potuerint. Tandem devicti Judæi, ſeſe dedidere cum conditionibus, quas Mahumetus admiſit: cum pacto tamen, ut quandocunque vellet, ejicere poſſet eos ex Arabia.

Cœpit hoc anno Mahumetus concionari è ſuggeſtu, qui duobus gradibus & ſedili conſtabat. Neque diù poſt miſit Aly cum exercitu contra Phadacenſes, qui ſtatim ſeſe illi dedidere: eorumque regio ceſſit in poſſeſſionem peculiarem Mahumeti. Deinde ſubjecit ſibi armis populum, qui incolebat Vadilcoram, ideſt, *vallem urbium*.

Hoc tempore regreſſi ſunt ex Æthiopia ii, quos miſerat Mahumetus, inter quos erat Ommohabiba filia Abu-Sophian, cujus vir remanſerat in Æthiopia. Illam igitur Mahumetus duxit in uxorem. Quod cùm audiſſet Abu-Sophian pater ejus, dixit quaſi per jocum: *Hic eſt camelus admiſſarius, cujus nares capiſtro non cohibebuntur*. Per quod effrænatam illius libidinem notavit.

Poſt victoriam Chaiberenſem, fœmina quædam Judea, nomine Zaineba, filia Hareth, cùm ſciret, Mahumetum harmis ovium aſſis valdè delectari, ut injuriam genti ſuæ illatam ulciſceretur, obtulit ei hujuſmodi harmum veneno infectum. Cùmque ex eo Mahumetus fruſtum comediſſet; harmus illum commonuit, ſe eſſe veneno infectum: ita fingunt. Statim verò vim veneni perſenſit: atque ex illo cœpit paulatim dolore tentari, & brevi tandem conſumptus interiit.

Scribunt, ſeu potiùs fingunt quidam Auctores Arabes, Mahumetum hoc anno ad omnes ferè Reges, & Principes literas, ac legatos miſiſſe, quibus eos ad religionem ſuam invitabat. Quoſdam porrò literas ac legatos ejus honorificè ſuſcepiſſe, humaniterque reſcripſiſſe: munera etiam ad eum miſiſſe, & ad ſectam ejus amplectendam propenſos, vel non alienos ſe oſtendiſſe. Alios verò & literas ejus laceraſſe, & legatos rejeciſſe, & audaciam ejus ac ſtultitiam deriſiſſe.

Hoc eodem anno miſit Mahumetus Abdallah filium Anis cum triginta equitibus ad Jaſir filium Razam Judæum, quem audierat ſolicitare Gotphanenſes contra ſe. Cùm igitur perveniſſet Abdallah ad Jaſir, adduxit eum, ut Mahumeti partes ſequeretur, & triginta è ſuis daret, qui triginta Moslemos, quos ſecum adduxerat, adjuvarent. Sed deinde mutato conſilio, tentavit occidere Abdallah, qui in eum irruens, pedem ejus abſcidit, quamvis hic etiam baculo aduncо faciem illius laceraverit. Id videntes Moslemi,

Ju-

Judæos omnes occiderunt, quos Jasir secum adduxerat.

Duas alias expeditiones ponunt hoc anno quidam Auctores. Primam, in qua Mahumetus immissis militibus in terram Masaræ, ejus habitatores partim occidit, partim captivos duxit. Alteram contra Ambaritas, ex quibus item nonnullos occidit, alios verò captivos abduxit.

Postremò, juxta condictum cum Corasinis superiori anno, suscepit Mahumetus peregrinationem Meccanam, ut sacra Meccę loca visitaret: cùmque jam propior esset urbi, Corasini, juxta pacta, sese in montes receperunt. Moratus est autem Mahumetus tres dies Meccæ, quibus Caabam, & reliqua sacra loca visitaret. Quo tempore duxit in uxorem Maimunam filiam Hareth, quamvis illicitum esset in sacra visitatione matrimonia contrahere. At ille asserebat, se in hoc à Deo dispensatum fuisse. Triduo transacto, postulavit à Corasinis, ut liceret sibi per alios tres dies ibidem commorari, ut eos in suis ædibus convivio exciperet. Illi verò inurbanè convivio recusato, jusserunt eum statim ex urbe discedere. Discedens igitur rediit Medinam, ubi proselytos aliquot ad se profugientes excepit.

CAPUT VIGESIMUMPRIMUM.

De octavo anno Hegiræ, & expugnatione Meccæ.

HOc anno commissum est bellum in Mauta, quæ est in Syria, inter Romanos & Mahumetanos, in quo occisi sunt primò tres duces Mahumetani. Erant autem Romanorum centum millia, & juxta alios ducenta millia, inter quos erant plures Arabes Christiani: Mahumetanorum autem tria millia tantummodo. Quamobrem hi hostium multitudine perterriti, fuga sibi salutem comparavere: multi tamen occisi sunt.

Hoc eodem anno contigit Meccæ expugnatio. Cùm enim Corasini Bacarensibus fœderatis suis pugnantibus contra Chazaenses, qui cum Mahumeto fœderati erant, opem tulissent; existimavit Mahumetus Corasinos fœdus initum per hoc infregisse. Et quamvis Corasini de hoc se apud Mahumetum submissè excusarent, mittentes ad eum legatum Abu-Sophian socerum ipsius: ille tamen excusationem, aut submissionem ullam admittere recusavit: imò ne verbo quidem socerum dignatus est.

Post decimam igitur diem mensis Rhomadan, Mahumetus cum decem millibus militum Medina discessit: cùmque Meccam perveniset, jussit ingredi in illam aliquot milites cum Aly, penes quem erat vexillum militare. Scribunt quidam, Mahumetum suis interdixisse, ne Meccanum ullum occiderent: atque pacificè in urbem ingressum fuisse. Sed verius est, & probabilius, quod referunt alii, Meccam ab eo per vim, & cum multa sanguinis effusione captam fuisse. Ingressus igitur Meccam, ad sævitiem, & impietatem suam religione fucandam, invisit Caabam, seu Templum illius, & septies illud mulæ insidens circuivit: jussitque amoveri ab eo simulacra, quæ ibi colebantur. Posteà jussit occidi nonnullos, qui se illi adversarios ostenderant.

Hoc igitur pacto Mahumetus hostiliter patria expugnata, sibique subacta, misit per confines regiones armatos, ut incolas ad sectam suam perducerent, sub ductu Chaled filii Valid, qui cùm perveniset in regionem Chazimæorum, jussit eos arma deponere, (armati quippe illi occurrerant) deinde manibus eorum post terga alligatis, militibus suis trucidandos objecit. Quod cùm audisset Mahumetus, factum Chaledi improbavit, jussitque quadam pecuniarum summa Chazimæis pro illata injuria satisfieri.

Misit etiam ad populos Madlegitas, & Dailitas, quosdam qui eos ad sectam suam invitarent. Illis verò eam rejicientibus, noluit per vim compellere.

Mecca expugnata, Chavazeni, qui habitabant in valle Honein, tribus passuum millibus procul à Mecca, collegerunt exercitum contra Mahumetum, advocatis in auxilium confinibus populis. Id ille audiens, egressus est Mecca contra eos cum duodecim millibus militum. Et quamvis Chavazenorum milites essent longè pauciores, Mahumetanos tamen terga dare coegerunt. Sed Mahumeti hortatu, & increpatione regressi, contra hostes pugnantes, victoriam de illis retulere, captis quatuor millibus hominum, & duodecim millibus camelorum, aliaque præda copiosa. Inter captivos fuit Scebama filia Halimæ, soror collactanea Mahumeti, quæ cognovit eum, seque illi cognoscendam dedit, ex vestigio morsus, quem ipse puer dentibus impresserat dorso ejus (agnosce Mahumeti adhuc ab incunabulis lasciviam.) Concessit igitur illi Mahumetus libertatem, cum aliis fœminis, quas illa postulavit, cum parte prædæ suæ, & cæterorum Moslemorum. Porrò hostes, qui Mahumetanorum manus effugerant, Mahumetus insecutus est, missis post eos militibus sub ducibus Abu-Amer, (qui ab hostibus interfectus est,) & Abu-Musa patruele illius. Erat dux hostium Malec filius Auph, qui cùm fugiens Mahumetanos, in arcem Taiph cum suis confugisset, obsessus fuit per viginti ferè dies, ac machinis, & balliſtis oppugnatus: tandemque hostes sese Mahumeto dedidere, & plures ex eis sectam illius suscepere.

Posteà Mahumetus profectus est in Algeranam, ubi prædas ex Havazenis relatas deposuerat; partemque earum iisdem restituit, unà cum fœminis, & filiis eorum. Qua beneficentia devictus Malec dux Havazenorum, Eslamiticam sectam suscepit, & à Mahumeto gentis suæ præfectus constitutus est. Cùm verò Mahumetus prædam inter suos æqualiter divisisset, & singulis ducibus centenos camelos donasset; quatuor tantùm dedit Abbaso filio Mardasi: qui propterea indignatus, satyram vulgavit, qua illum non obscurè pungebat. Quamobrem Mahumetus iram præferens, præcepit Aly, ut linguam illius abscinderet. Sed deinde curavit, ut Aly daret ei optionem, ut si quatuor camelis non esset contentus, centum acciperet. Ille verò tanta humanitate victus, centum recusavit, & quatuor tantùm cum lingua incolumi retinuit. Cùm verò ex hac præda nihil Auxiliatoribus tribuisset, illi vehementer indignati sunt. Sed deinde ab eo placidè commoniti, quievere; veniamque ab eo cum fletu postulavere. Cuidam verò illum incusanti, quòd non justè prædam partitus esset, indignatus respondit: Væ tibi: si non est justitia apud me, apud quem erit? Cùmque Omar vellet hominem tàm audacem occidere, prohibuit eum, prædixitque illum fore caput cujusdam Sectæ, quę à religione sua deviaret: & ferunt evenisse id quod prædixerat. Sed si hoc verum fuisset, valdè imprudenter prohibuisset ne occideretur, præsertim cùm ob suam temeritatem morte dignus esset.

Intereà redeunte Mahumeto ex Algerana, orta est seditio inter milites, eo quòd suspicarentur se

ab illo in partitione prædæ fraudatos fuiſſe. Cùmque eum uſque ad arborem quamdam compuliſſent, pallium ab eo per vim abſtulerunt. Ille verò ſeſe purgans, ac defendens, oſtendit ſe nihil prædæ, quod ad ipſos pertineret, ſibi retinuiſſe.

Veniens deinde Meccam, ſacram Viſitationem obivit: qua peracta, Medinam reverſus eſt, relictis Vicariis ſuis in Mecca. Cùmque Medinæ moraretur, ſuſcepit ex Maria Ægyptia filium nomine Ebrahim, qui adhuc puer interiit.

CAPUT VIGESIMUM SECUNDUM.

De his, quæ anno Hegiræ nono evenere.

HOc anno venerunt ad Mahumetum in Medinam plures Legati Arabum, inter quos fuit Caab filius Zoheir, cui, quamvis ſibi infenſo, ob elegantiſſimum Epigramma in laudem ſuam conſcriptum, lacernam propriam donavit.

Contigit hoc anno bellum Tabucenſe, in quo Mahumetus profectus eſt cum exercitu contra Romanos cum triginta millibus militum, & decem millibus equitum. Cùmque perveniſſet in Geraph, inde venit in Tabuc, ubi ſupra menſem commoratus eſt. Inde etiam miſit quoſdam è ſuis contra Gedamitas ſub duce Abu-Obeida, qui plures ex eis captivos fecit, ac prædas ex eis retulit. Miſit etiam contra Solimæos, & Talienſes Saadum cum militibus: ſed utrique ſe in fugam proripuere. Prætereà juſſit Chaledum proficiſci contra Ocaider præfectum Dumat Algendal, Chriſtianum; qui copioſiſſimam prædam, unà cum ipſo Ocaider vivo adduxit ad Mahumetum. Sed ille eum liberum dimiſit, cum pacto, ut annuum ſibi tributum perſolveret. De ſucceſſu belli Tabucenſis, ne verbum quidem faciunt Scriptores Moslemi, quia nimirum in eo Mahumetani, ut probabile eſt, à Romanis victi profligatique ſunt.

In reditu Mahumeti ex Tabuc, quidam ex ipſius militibus, facta conſpiratione, decreverunt in itinere ducere eum per vias abruptas, in montem, & inde præcipitare eum. Perſenſit ille dolum, & quamvis diſſimulaverit, viamque ab illis oſtenſam tenuerit, ubi tamen pervenit ad clivum montis, aſtu ſe ab eorum manibus eripuit. Nec quemquam conjuratorum occidere voluit; imò nec manifeſtare, ad hominum malevolentiam evitandam. Medinam regreſſus, animadvertit in quoſdam, qui ſecum ad bellum Tabucenſe proficiſci recuſaverant: neque alia contra eos pœna uſus eſt, quàm ut à commercio omnium etiam domeſticorum, atque ipſarum uxorum, per plures dies illos ſepararet, & quodammodo anathemate feriret. Sed tandem, cùm illos valdè facti pœniteret, & ſupplices veniam precarentur, eos ab anathemate abſolvit. Cùmque quidam ex ipſis vellet pro hoc peccato ſuo, omnes facultates ſuas in eleemoſynam elargiri, non permiſit Mahumetus, contentus, quòd promitteret tantummodo ſe in poſterum fore veracem. Cùm Mahumetus ſe jam potentem, ſecurumque videret, vulgavit, tanquam ſibi à Deo revelatam Suram nonam Alcorani, in qua jubebatur renunciare pactis omnibus, quæ inierat cum infidelibus, ubi ad terminum præſcriptum perveniſſent. Illis verò, cùm quibus pactum nullum initum fuiſſet, quatuor menſes immunitatis concederentur: quibus elapſis, ubicunque deprehenſi fuiſſent, interficerentur, niſi vel Mahumetani fierent, vel tributum ſolverent. Amplexi ſunt igitur legem Alcoranicam plures Idololatræ, & præſertim Thaiphenſes, qui miſerunt ad Mahumetum decem legatos è primis gentis ſuæ: ipſe verò magnis eos honoribus ac muneribus eſt proſequutus. Regreſſis igitur legatis, Taiphenſes ſimulacra omnia Deorum ſuorum demoliti ſunt, non ſine magno fletu muliercularum, quæ illa impensè venerabantur.

Poſt Thaiphenſes, venerunt turmatim legati cæterorum Arabum, ut Mahumeticam ſectam ſuſciperent. Duo tamen ex illis, ſimulantes fidem Eslamiticam, in Mahumeti necem conſpiravere: verùm id illis non ſucceſſit. Ex legatis etiam Tajenſium Odda filius Hatem, poſt Eslamiſmum ſuſceptum, illum deſeruit. Sed reverſus ad Mahumetum, iterum ſectæ ejus adhæſit. Ille verò cum multo honore eum ſuſcepit, & pulvinar ſupra quod ſederet, manu ſua ad illum projecit.

Hoc eodem tempore miſit Mahumetus Aly contra Zobeidenſes, qui, aliquot eorum occiſis, & captis, reliquos tributum ſolvere coegit.

Celeberrima fuit hoc anno legatio Chriſtianorum Nageranenſium ad Mahumetum: erant enim viginti legati nobiliſſimi illius gentis, quibus præerat Abu-Haretha Epiſcopus eorum. Multæ transierunt diſceptationes inter hunc, & Mahumetum circa Chriſtianam religionem: tandemque conventum eſt, ut per imprecationem maledictionis à Deo contra eos, qui errarent, diſcerneretur, qualis eſſet vera religio, Chriſtianane, an Mahumetana. Sed cùm ſimul adhunc effectum conveniſſent, recuſavit Abu-Haretha Mahumeto, & Mahumetanis malè precari: pacemque fecit cum iiſdem, pacto mittendi Mahumeto bis mille veſtes duplices magni pretii: deque hoc ſyngraphan conſcripſere. Scribunt nonnulli, Mahumetum, cùm vidiſſet hos Legatos pretioſiſſimis veſtibus indutos, noluiſſe eos recipere, & ne quidem reſalutare: humiliùs verò indutos, humaniter, ac perbenignè ad colloquium admiſiſſe.

Denique miſit hoc anno Mahumetus Aly ad Jemanitas, ut quintam partem facultatum eorum eleemoſynæ nomine, reciperet. Itemque ad Nageranenſes, ut tributum ab illis, & eleemoſynas exigeret.

CAPUT VIGESIMUMTERTIUM.

De anno decimo Hegiræ.

HOc anno indixit Mahumetus per præconem ſacram peregrinationem ad Meccam. Ex omni igitur regione innumerus populus Medinam confluxit. Egreſſus eſt cum illis Mahumetus; & antequam Meccam ingrederentur, conſuetis ritibus ſeſe præparavere. Ducebat autem ſecum centum, ſeu, ut alii ſcribunt, ſexaginta & ſex oves mactandas. Et in itinere ſeorſim ab aliis incedebat, nullaque in re ſe cum cæteris conformabat. Sunt qui ſcribant, quotidie in itinere Alcoranum ſuper eum de Cœlo deſcendiſſe.

Ingreſſus Meccam cum peregrinis, primus circuivit ſepties Caabam: ter velociter currens: quater autem pedetentim incedens. Deinde inviſit montes Sapham, & Meruan, & vallem Minam, & montem Araphat, ubi concionem ad populum habuit: aliaque ſacra loca viſitavit. Deinde regrediens in vallem Minam, ſeptem lapillos de more poſt tergum ſuum projecit, quibus Diabolum lapidaret: & mox oves, quas adduxerat, immolavit: nempe tres

ac

ac ſexaginta manu ſua : triginta autem & ſeptem per manum Aly.

Deinde ad Caabam reverſus, ſepties iterùm eam circumivit. Bibit etiam aquam hauſtam ex puteo Zamzam. Poſteà rediens in Minam, moratus eſt ibi tribus diebus: projecitque quotidie contra diabolum tres lapillos, ſepties deambulando.

Voluit deinde, Aiſam (quam, utpotè præ cæteris dilectam, ſecum duxerat,) ſacram Viſitationem ea nocte obire. Deinde, præparatis iis, quæ ad reditum erant neceſſaria, iterùm Cabaam circumivit, ac deinde Medinam verſus iter ſuſcepit.

Scribunt multi, Mahumetum in regreſſu declaraſſe ex præcepto Gabrielis ſucceſſorem ſuum in Imperio Aly, collocando eum in ſuggeſtu ad dexteram ſuam, atque omnibus præcipiendo, tàm viris, quàm fœminis, ut ad eumdem accedentes, illum ſalutarent, & cum eo de proximo Imperio congratularentur. Hoc fortaſse Sciaitæ ſeu Perſæ admittent: ſed negabunt Sonnitæ.

CAPUT VIGESIMUMQUARTUM.

De anno decimo primo Hegiræ, in quo mortuus eſt Mahumetus.

IN ingreſſu hujus anni cœpit Mahumetus vim veneni, in harmo ovis accepti, acriorem, atque acerbiorem experiri. Cùm itaque maximis doloribus excruciaretur, per domos uxorum ſuarum velut amens vagabatur. Cùmque eas ſimul congregaſſet, voluit, ut ſibi præſcriberent, apud quam earum eſſet decubiturus. Illæ, ejus genii non ignaræ, conſenſerunt omnes, ut in domum deliciarum ſuarum, nempe Aiſæ ſe reciperet: id quod ille libentiſſimè fecit. Prima ejus ac maxima ſolicitudo fuit, ut Aſma, qui militiæ præerat, recederet cum exercitu procul à Medina, unà cum Abubakro, Omare, & aliis Primoribus Moslemorum, ne fortè, ſi tempore mortis ſuæ in Urbe reperirentur, turbas excitarent, ac per technas Imperium à ſe τῷ Aly deſtinatum præriperent.

Ubi igitur apud Aiſam ſe recepit, illa conqueſta eſt, ſe capitis dolore laborare. Sed Mahumetus dixit ei: Sine me, ò Aiſa, conqueri de capitis mei dolore. Tibi porrò melius fuerit, ſi ante me moriaris: ego enim aſſiſtam funeri tuo, pro te orabo, ac te in ſepulchro componam. Hæc verba ægrè tulit Aiſa, atque indignata voluit abire, & ad ſuos reverti. Sed Mahumetus blandis verbis conatus eſt eam placare. Mox dolore excruciatus, atque agitatus, egreſſus è domo Aiſæ, à nonnullis ſuſtentatus contulit ſe in publicum, juſſitque omnes ad concionem vocari: cùmque ſuper ſuggeſtum aſcendiſſet, prolixam ad eos paræneſin habuit. Deinde poſtulavit ab eis, ut ſi quis ab ipſo damni aliquid accepiſſet, manifeſtaret: ſe enim paratum eſſe ſingulis ſatisfacere. Quidam verò exurgens, aſſeruit deberi ſibi ab eo tres drachmas, quas ſtatim juſſit illi reſtitui. Sed hæc, & alia, quæ quidam ſcribunt, eſſe figmenta, patet ex eo, quod per duos tantùm dies illum ante mortem in domo Aiſæ ægrotaſſe, graviſſimi Scriptores affirmant.

Cùm ſe morti proximum agnoſceret, rogavit Aly, ut cadaver ſuum lavaret, tegeretque verenda ejus, ne cujuſpiam aſpectui paterent. Deinde datis ſupremis mandatis Auxiliatoribus, juſſit chartam atque atramentum ſibi afferri, ut librum aſſeclis ſuis ſcriberet, per quem poſt mortem ſuam nunquam à vera religione aberrarent. At verò qui aderant, cognoſcentes eum delirare, noluerunt ei obſequi, ſed turbati confuſique diſceſſerunt. Scribunt autem quidam, eo tempore, quo ægrotavit, conſuetas quinque preces cum populo perſolviſſe.

Tandem vi morbi conſumptus obiit die Lunæ in ortu diei, vel juxta alios, in meridie, translatumque eſt cadaver ejus in cubiculum Aiſæ, quæ fertur dixiſſe: *Nunquam mirabor de morte cujusvis hominis, quamvis valdè cruda ſit, & cruciatibus plena, cùm viderim duram, & crudelem, quam ſubivit Mahumetus.* Referebat prætereà eadem Aiſa, Mahumetum inter mortis anguſtias poſtulaſſe à ſe vas aquæ, & manu propria faciem ſuam laviſſe, & deinde aquam ſuper ſe ipſum effudiſſe: jamque morti proximum, jactaſſe ſe in ſinum illius, & petiiſſe ab ea matellam ad mingendum: & poſtquam minxit, ſtatim mortuum fuiſſe. Addunt alii, Aly poſuiſſe caput Mahumeti moribundi in ſinu ſuo: cùmque expiraret, excepiſſe dextera manu animam ejus, & affricuiſſe eam ad vultum ſuum. Mortuus eſt Mahumetus juxta communem ſententiam, anno ſexageſimo tertio vitæ ſuæ, in menſe Rabio priori, qui partim Aprili, partim Majo noſtro reſpondet.

CAPUT VIGESIMUMQUINTUM.

Quid poſt mortem Mahumeti evenerit.

EXtincto jam Mahumeto, reſilierunt plerique Arabum à ſecta ejus. Cùm verò mors illius Medinæ vulgata eſſet, confluxit cum tumultu turba hominum, ut viderent, utrum verè mortuus eſſet: hoc enim non poterant ſibi perſuadere. Quamobrem obſtinatè obſiſtebant, ne corpus ejus ſepeliretur. Verùm Abbas juravit illis per Deum, verè mortuum eſſe, atque ita quieverunt. Quidam ſcribunt, biduo inſepultum manſiſſe: alii triduo. Laverunt autem corpus ejus Aly, Abbas, & alii ex magis domeſticis ejus, & involutum tribus veſtibus, conditum eſt aromatibus immixtis muſco, qui reſiduus erat ex eo, quo vivens utebatur. Poſteà oraverunt ſuper illud Moslemi ſingillatim. Effoſſum eſt autem, ſeu potiùs exciſum in lapide, illi ſepulchrum ſub lecto, in quo mortuus fuerat, in domo Aiſæ. In ipſo verò ſepulchro poſita eſt ſubtus eum pænula coccinea, qua vivens utebatur. Super tumulum autem ejus erectus fuit fornix laterculis novem contextus.

Cùm autem Aly, & cæteri è Mahumeti familia, in ſepeliendo ejus corpore occupati eſſent, orta eſt ſeditio inter Auxiliatores, & reliquum populum, circa eum, qui rerum ſummæ eſſet præficiendus: atque hac occaſione Abubaker Imperium ſibi arripuit, illique omnes fidelitatem juraverunt. Sepultus igitur fuit Mahumetus in Medina, non autem in Mecca, quæ longiſſimè diſtat à Medina, ut plerique ex noſtris per errorem ſcripſere. Monumentum autem ejus hodie reperitur in delubro quodam in meditullio urbis illius conſtructo. Non erit Lectori ingratum, ſi ea hìc referam, quæ ſcripſit de hoc templo, & de Mahumeti ſepulchro Gabriel Bremond Maſſilienſis, familiaritate mihi intima conjunctus, in Opere ſuo, inſcripto: *Deſcrittioni eſatte dell'Egitto ſuperiore, & inferiore, &c. Lib. 1. c. 30.* Verba ejus in Italico idiomate hæc ſunt. *Queſto Tempio è fabricato come quello di Gieruſalemme; non così bello, mà ricchiſſimo; tutto coperto di marmi fini, co-*

me diaſpro verde, lapislazzoli, & abbondanza d'agate: & in più luoghi laſtre d'oro, e d'argento, in particolare nelle congionture più riguardevoli. Si dice per certo, che vi ſiano venti mille lampade da accendere, mentre vi ſono i pellegrini; e molti vaſi, in cui fanno ardere odori aromatici. Il ſepolcro di Mahometto è una cappella fatta in forma di torretta, ò fabrica tonda, con una cuppola, che i Mahomettani chiamano Turbè. Queſt'edificio dal mezzo in sù verſo la cuppola è aperto, & all'intorno vi è una picciola galleria (ò ringhiera:) la muraglia è piena di quantità di fineſtre, che hanno geloſie d'argento. La parte inferiore della torretta è apparata, & arricchita d'oro, e gioje, ſopra tutto dove riſponde la teſta del ſepolcro, di valore ineſtimabile, mandate da i Prencipi Mahomettani in tanti ſecoli. Et paulò poſt. *La porta, per dove s'entra alla galleria, è d'argento; e così quella, per la quale s'entra nel Turbè, ove ſi ſcendono alcuni ſcalini per andare al ſepolcro. I pellegrini non vedono queſto ſepolcro, perche è chiuſo; e vi biſogna la chiave d'oro per iſcendervi: e non lo poſſono vedere che per la galleria; eſſendo coperto per ogni lato dal Padiglione, & altri ornamenti. Mà paſſata la folla, quei che riſiedono in Medina, per favore lo poſſono vedere, & entrarvi. Quel gentilhuomo c'hò detto, l'hà veduto più volte, per haver ſervito in quel tempio: e però io voglio quì riferire ciò, che mi diſſe, e che mi fù anche confermato da altre perſone degne di fede. E' dunque queſto ſepolcro di pietre concie, riveſtite di marmi finiſſimi, poſato nel mezzo di queſta torre à terreno piano, longo ſette piedi, largo quattro; havendo verſo la teſta una colonna di diaſpro ſcannellata, ſopra la quale vi è un turbante verde, e verſo i piedi vi è un'altra ſimile; e sù queſta continuamente ſi abbrucciano odori ſuaviſſimi, come balſamo, e legno d'Aloè. Sopra queſto ſepolcro, verſo il ſuo mezzo, vi è un pezzo di marmo, che ſi leva ſegretamente, e ſotto di eſſo è un forame, per cui può paſſare un braccio, & un cereo acceſo, per vedere dentro una teſta di morto, che non hà, che quattro denti. L'oſſo d'una coſcia, e gamba, & alcune vertebre tarlate, ſtanno ſeparatamente: e queſto è il reſiduo del corpo di Mahometto. Vi ſono attorno al ſepolcro più lampade d'argento, che ardono notte e giorno: e ſopra, un baldacchino d'oro ricamato di perle: e ſotto di eſſo, ſopra il ſepolcro, ſi pone il padiglione, che à tale effetto ſi porta ogn'anno da Damaſco, riportandoſi il vecchio al Gran Signore. Dal lato di mezzogiorno, nel muro ſotto la Galleria, che ſporge in fuori per reggere la balauſtrata, v'è una pietra di calamita, groſſa tre diti, di due piedi in quadro; la quale è attaccata con quattro groſſi rampini d'argento: e ſotto di eſſa ſi vede una mezza luna d'oro con le punte rivolte in alto; nel mezzo della quale vi è un chiodo di ferro, groſſo come un dito, che tirato dalla calamita, ſi tiene ſoſpeſo per aria frà la calamita, e la caſſa. In queſta mezza luna ſono incaſtrati diamanti, & altre gioje di gran preggio. Queſto è il tanto decantato miracolo del ſepolcro di Mahometto, che alli Mahomettani idioti, e più zelanti, cagiona eſtaſi furioſe: perche alcuni ſi fanno crepare gl'occhi per non vedere doppo ciò coſa alcuna.* Hactenus Auctor; ex cujus verbis, quibus aſſerit in ſepulchro Mahumeti tàm exiguam corporis ejus portionem inveniri, perſuadetur, verum eſse id, quod graviſſimi Scriptores tradidere; nimirum, dum Primates Mahumetani poſt mortem Mahumeti de Imperio inter ſe contendebant, ac populus tumultuabatur, nullo illius cadaver interim cuſtodiente, fuiſse à canibus dilaceratum, cùm jam triduo, vel quatriduo expoſitum, corrumpi ac fœtere cœpiſset.

Deſcriptioni jam allatæ Delubri Medinenſis, in quo Mahumeti tumulus aſſervatur, ſubjiciam id, quod de Templo Meccano tàm celebri apud Mahumetanos, & toties in Alcorano recantato, ſcribit idem Auctor Lib. 1. c. 29. Italicis verbis retentis. *La Mecca è in grandiſſima ſtima de' Mahomettani, non ſolo per eſſervi nato Mahometto, mà per cauſa del Tempio, ch'eſſi chiamano Kaabe, cioè caſa quadrata; & è ancor detta Beitallah, cioè Caſa di Dio: e credono, che ſia ſtata fabricata da Abramo più degnamente del Tempio di Salomone. Si vede, nell'entrar di queſto Tempio vicino alla porta, una pietra nera, groſſa come la teſta d'un'huomo, che dicono eſſere ſceſa dal cielo: e che altre volte era bianca, mà per i peccati degl'huomini diveniſse negra. Eſſi l'hanno in gran veneratione, perche dicono, che quando Abramo fabricava con le ſue mani queſta caſa à Dio, era ſopra queſta pietra, che ſi alzava, & abbaſsava, ſecondo il biſogno, acciò non vi laſciaſse alcun bugio, ò altro mancamento ne' muri. Quello, che la bagia il primo nel tempo del Salamè, ch'è doppo la preghiera del Kous Klouk, il Venerdì, che s'incontra ne' trè giorni, che ſtanno alla Mecca (che però non vi s'incontra ogn'anno) è riputato Santo, & ogn'uno procura di bagiarli i piedi, e vi ſi affollano in modo, che ſe non ſi ſalva in luogo di difeſa, lo ſoffogano. Vogliono, che queſto Tempio ſia lungo 15. paſſi, largo dodici, & alto cinque braccia. Il ſuolo della porta è alto da terra, quanto può un'huomo alzarſi à toccarlo con la punta de' diti. La porta è alta un braccio, e mezzo, e larga uno, & è vicina al cantone ſiniſtro, volta à Settentrione. Si chiude con argento maſſiccio in due parti, e vi ſi monta con una ſcala. E' coperta da un terrazzo ſoſtenuto da trè colonne di figura ottangolare, che ſono di legno d'aloè della groſſezza d'un'huomo, alte trè braccia e mezzo, tutto d'un pezzo, e di ottimo odore. Nel di dentro è tutta parata di ſeta roſſa, e bianca, & in eſſa è ſcritto à lettere d'oro Arabiche: La Elàh, cllà Allàh: Mohammed Raſul Allàh: parole di lor fede. Stà in mezzo della Città, circondato d'un muro in quadro, eſſendo frà il recinto, & il Tempio un buon ſpatio. E' coperto d'una bella cuppola. Il cortile, che è attorno, ſi chiama Haràm, ove ſono trè ordini di colonne, e quattro volte nel muro, per le quattro ſette del Mahomettiſmo, ove fanno le loro orationi. Ogni volta riguarda verſo il Beit Allàh, (ò vero Tempio) dove guardano pregando. Il Beit Allàh è cinto di due cinture dorate, una in alto, l'altra à baſſo. Le tegole ſono dorate, che ſporgono in fuori del terrazzo per la lunghezza d'un braccio. I Mahomettani dicono, che ſono d'oro maſſiccio, come ancora le cinture; mà non è credibile. Servono à gettar l'acqua della pioggia, acciò non guaſti i paramenti, che il gran Signore, & altri Prencipi Mahomettani inviano in dono à gara.* Et nonnullis interjectis. *Non ſi può entrare in queſto Tempio, che ſtimano ſacroſanto, ſe non quattro volte l'anno. L'una nel Romadan, per lavarlo d'acqua roſa, doppo haverlo ben nettato: mà chi vuol donare un centinaro di Zecchini, trova il modo d'entrarvi.* Et concludit. *Hò ſaputo tutti queſti particolari da un Gentil'huomo degno di fede, che dimorò ſette anni al ſervitio del Rè Sceriffo, havendo rinegato: e che io in Damaſco agiutai à ſalvarſi: & il medemo poi mi fù confermato da molti.*

Hæc

Hæc Auctor de Kaaba, ſeu Templo Meccano. Sed ea, quæ ad Mahumetum ſpectant, proſequamur.

CAPUT VIGESIMUMSEXTUM.

De naturalibus, ac moralibus Mahumeti qualitatibus.

IN his utriſque deſcribendis, partim ridiculos, partim mendaces ſe oſtendunt Auctores Mahumetani, ex quibus nonnulli potiùs ideam perfectiſſimi Principis, quàm Mahumetum deſcribunt. Cæterùm ex iis, quæ in vita ejus relata ſunt ab ipſis Mahumetanis, poteſt unuſquiſque apertè cognoſcere, quis, & qualis fuerit Mahumetus. Hìc breviter tantùm minus incredibilia indicabo.

Fuit Mahumetus ſtaturæ quadratæ, quæ neque in longitudine, neque in brevitate excederet. Color ejus erat albus rubro temperatus. Pauciſſimos in capite vel barba canos habebat. Erat perfectiſſimę conſtitutionis: nec macie, nec calvitie deformatus. Habuit oculos nigros cum albedine, in qua apparebant tenuiſſimæ venæ rubræ. Vox ejus equorum hinnitum referebat: alii dicunt, fuiſſe aliquanto raucam. Collo erat longiori, barba verò denſa. Habuit maxillas læves ac planas, caput amplum, palmas, ac plantas craſſiores. Gravitatem, ac majeſtatem præferebat. Dulcis erat in loquendo. Latera frontis ejus erant ampla: ſupercilia tenuia, & disjuncta, cum gibboſitate prope ſuperciliorum commiſſuram. Erat naſo aquilino: amplo ore: diſſitis inter ſe dentibus: ſubtilibus capillis. Piloſa habebat brachia & humeros: ſerieſque pilorum in modum calami decurrebat à ſummitate pectoris uſque ad umbilicum: cæteræ partes pilis omninò carebant. Pinguis fuit, & bene complexus; excepto ventre & pectore: Agiliter, & feſtinè incedebat, & tibiis divaricatis. Tingebat ſe cypro, & herba catam. Fluebat è plantis pedum ejus humor, qui cùm ceſſabat, relinquebat in eis inflammationem. Utebatur ad iter agendum equo, vel mulo, vel aſino (neſcio cur camelum omittat.) Confricabat faciem equi ſui extremitate manicarum tunicæ. Innitebatur virgæ vel baculo, juxta morem Prophetarum, (ut ipſe ajebat:) & ob eamdem rationem, paſcebat etiam oves, affirmans, nullum fuiſſe Prophetam, qui oves non paverit. Erat amicus ominis, ideſt augurii portendentis felicitatem: & abhorrebat ab auguriis infauſtis. Cùm ſternutabat, id ſine ſtrepitu faciebat, apponens ori veſtem vel manum. Cùm dormiebat, ſufflabat quidem, ſed non ronchizabat. Cùm vellet dormire, ſupponebat palmam manus dexteræ maxillæ ſuæ. Cùm loquebatur, probè verba diſtinguebat, & ter idem verbum repetebat, ut melius perciperetur. Cæterùm parcus erat in loquendo, verbiſque æquivocis utebatur: aliquando etiam aliquid poeticum, & parabolicum uſurpabat. Erat riſus ejus modeſtus, & placidus: & dum rideret, apparebant dentes ejus genuini, ſeu molares. Non comedebat accumbens, neque ſuper menſam. Cibos obvios ac vulgares manducabat. Panem etiam vulgarem amabat: & affirmabat Abo-Horeira, illum nunquam ſatiatum fuiſſe pane hordeaceo. Transibant unus, vel duo menſes, abſque eo quòd in domo ejus ignis accenderetur: & interim fructibus ſuſtentabatur. Dicere autem conſueverat: *Una die eſurio, & altera ſatior*. Veſcebatur libenter carnibus gallinæ, & hobaræ, ſeu otis, quæ eſt avis valdè ſuavis ad cibum. Erat etiam valdè amicus cucurbitæ, quam comedebat expanſam in patina. Prætereà valdè delectabatur harmo ovillo, aſſerens, carnem humeri optimam eſſe. Comedebat panem cum aceto, dicens, illud eſſe præſtantiſſimum condimentum. Oleum etiam tùm ad cibos condiendos, tùm ad corpus unguendum maximè commendabat. Oleribus cujuſque generis apprimè delectabatur. Nullam verò aliam rem magis amabat, quàm ſuaves odores, ſeque odoriferis rebus aſſiduè perfundebat, dicere conſuetus: *Deus poſuit delectationem meam in ſuavibus odoribus, & in mulieribus*. Et in itineribus ſemper ferebat ſecum vaſculum unguenti, & ſtibium, & ſpeculum.

Omitto alias hujuſmodi quisquilias circa naturales qualitates, & conſuetudines Mahumeti: quemadmodum etiam ea, quæ de moralibus illius virtutibus referunt Scriptores Arabes: hæc enim multò meliùs ex iis, quæ in vita ejus ſcripſimus, quàm ex Mahumetanorum aſſentatoriis verbis colliguntur. Et profectò quidquid in laudem illius jactant, dum de virtutibus loquuntur, deſtruitur ab eo, quod in vita ejus enarrant. Sit exempli loco. Scribunt de ejus virtutibus: *Non rependebat malum pro malo: imò ignoſcebat, & condonabat*. At in ejus Vita ſcribunt, eos, qui camelos illius diripuerant, & paſtores occiderant, fuiſſe ab eo crudeliſſimè interfectos, abſciſſis eorum pedibus, ac manibus, oculiſque candenti ferro erutis, atque ita, donec miſerè animam efflarent, relictos. Scribunt prætereà: *Erat omnium modeſtiſſimus, & pudore virgines ipſas ſuperabat*. Et nihilominus referunt, illum ſeptennem puellam, nempe Aiſam, per veſtem attractam extendiſſe ad ſe tàm inverecundè, ut puella ipſa in eum iratis verbis inveheretur. Scribunt prætereà: *Nunquam tetigit manu ſua mulierem*. Fieri poteſt, ut Mahumetus in aliorum conſpectu fœminam nullam tetigerit. Satis enim ipſi erat, ſi, nullo vidente, fœminas quaſque libidini ſuæ obvias contrectaret. Prætereà adeò erat in fœminas procax, ut ne filię quidem ſuæ Phatemæ pudori pepercerit, quamvis jam nuptæ. Hoc enim narrat Aly Ebrahim filius Haſcem, ex auctoritate Alſadec Giaapher filii Mohammed, prout habetur in Vita ipſius Mahumeti ſcripta ab Auctore libri اعلام الهدي *de Signis Directionis*. قد بلغنا عن ابائنا انهم قالوا كان رسول الله يكثر تقبيل فم فاطمة سيدة نساء العالمين الي ان قالت له عايشة رسول الله اراك كثيرا ما تقبل فم فاطمة وتدخل لسانك في فيها قال نعم ياعايشة انه لما اسري بي الي السماء ادخلني جبرايبل ع م الجنة فادناني من شجرة طوبي وناولني من ثمارها تفاحة فاكلتها فصارت نطفة في صلبي فلما هبطت الي الارض وقعت خديجة فحملت بفاطمة فكلما اشتقت الي الجنة قبلتها وادخلت لساني في فيها فاجد منها ريح الجنة ومن رايحة شجرة طوبي فهي انسنية سماوية: *Accepimus per traditionem à patribus noſtris, Legatum Dei Mahumetum conſuevisſe multiplicare oſcula in ore Phatemæ* (filiæ ſuæ) *Dominæ mulierum omnium ſæculorum: ita ut dixerit ei Aiſa* (uxor ejus, zelotypia tacta:) *O Legate Dei, ego video te valdè frequenter oſculari os Phatemæ, & intru-*

intrudere linguam tuam in buccam ejus. Reſpondit ille: Ita eſt, ò Aiſa: nam poſtquam nocturno tempore translatus fui in Cælum, introduxit me Gabriel, cui ſit pax, in Paradiſum, & adduxit me ad arborem Tuba (1. beatitudinis) *& præbuit mihi unum ex pomis ejus, & comedi illud, & converſum eſt in ſperma in lumbis meis. Cùm autem deſcendiſſem in terram, concubui cum Chadige, quæ concepit Phatemam. Quotieſcumque ergo ſubit mihi deſiderium Paradiſi, oſculor illam, & ingero linguam meam in os ejus, & ſentio ex ea auram Paradiſi; & odorem arboris Tuba, qui eſt mixtus ex terreno, & cæleſti.* En tibi modeſtiſſimus ille, qui nunquam mulieres tetigiſſe jactatur. Nihil hìc dico de adulterio, & inceſtu illius cum Zainaba, (ſeu Zenoobia) uxore Zeidi filii ſui adoptivi: nihil de intemperantia cum Maria Ægyptia ancilla ſua; nihil de aliis ejus hujuſmodi flagitiis: de quibus in Prodromi Par. 4. aliquid innuam. Supereſt nunc, ut nonnulla de iis, quæ ad res Mahumeti pertinent, appendicis loco ſubjungamus.

CAPUT VIGESIMUMSEPTIMUM.

De Uxoribus, filiis, aliiſque rebus ad Mahumetum ſpectantibus.

HAbuit Mahumetus, juxta communiorem ſententiam, uxores viginti & unam. Alii ſex & viginti illi tribuunt: & præter uxores legitimas, quatuor etiam pellices ancillas habuit. Ex prædictis uxoribus ſex repudiavit: quinque mortuæ ſunt, dum adhuc ipſe viveret: undecim verò poſt mortem ejus, cum quibus matrimonium non conſummaverat. Sed cùm inter has numeretur Aiſa, vel mendacium eſt, vel ea ad nefariam tantummodò libidinem uſus fuit. Prima illius uxor fuit Chadige, qua vivente, nullam aliam accepit uxorem. Jam verò ſuperiùs diximus ex Mahumetanorum aſſerto, nullam Mahumetum duxiſſe uxorem virginem, præter Aiſam ſeptennem.

Suſcepit Mahumetus ex Chadige quatuor mares, qui omnes in infantia mortui ſunt. Quatuor item fœminas, quę omnes ſupervixerunt, viriſque traditæ ſunt ad conjugium. Inter has Phatema Mahumeti delicium, tradita fuit Aly: tantaque in veneratione apud Moslemos habetur, ut mulierum omnium ſęculorum excellentiſſima cenſeatur. Pręter filios prædictos ex Chadige, alium genuit Mahumetus ex pellice Maria Cophtha, quem Ebrahim, ſeu Abraham, appellavit. Sed hic etiam poſt paucos ab ortu menſes interiit: providente Deo, ne ex tàm immani monſtro progenies virilis ſupereſſet.

Fuerunt præterea illi novem patrui, omnes filii Abdalmotallebi: & ſex amitæ è diverſis matribus. Nullus verò fuit ei propinquus maternus: mater enim ejus Amena nullum habuit fratrem aut ſororem. Ipſe quoque Mahumetus unicus fuit parentibus ſuis.

Libertos ejus uſque ad quadraginta fuiſſe ſcribunt; quorum præcipuus fuit Zeidus filius Harethæ, quem in filium adoptavit, & nihilominus abſtulit ab eo uxorem, quam impotenter deperibat.

Ancillæ ejus, ſeu libertæ, ſeptem enumerantur, quarum præcipua fuit Maria Cophtha.

Quindecim famulis ad obſequia ſua diverſa utebatur.

Habuit quindecim Scriptores, quatuor præcones, octo cuſtodes corporis ſui in pręliis.

Illius prælia nonnulli decem ac novem: alii duo & viginti: alii uſque ad ſeptem ſupra viginti enumerant. Expeditiones tamen ab eo ſuſceptas, uſque ad quinquaginta recenſent.

Decem habuit equos, tres mulas, & quatuor aſinos: camelos autem uſque ad quadraginta quinque. Centum etiam habebat oves: & unum gallum gallinaceum album. Omnibus his animantibus ſingillatim proprium nomen impoſuerat.

Habuit etiam arma diverſa, diverſaſque veſtes, & multa vaſa & inſtrumenta, quę ſupervacaneum eſt hoc loco ſingillatim recenſere.

Hæc ſunt, quæ de Mahumeti Vita, ac rebus geſtis referunt Hiſtorici Mahumetani, & quæ illum non Prophetam, aut Legatum Dei, ſed prædonem, impium, laſcivum, maximumque hypocritam fuiſſe oſtendunt. Certè ſi Mahumetus comparetur, non dico cum aliquo ex ſanctioribus Regibus, vel Imperatoribus Chriſtianis, quales S. Ludovicus Rex Gallię, & S. Henricus Imperator fuere: ſed cum multis Principibus Ethnicis, exempli cauſa cum Numa Pompilio, ſecundo Rege Romanorum: cum Veſpaſiano, Tito, Trajano, eorumdem Imperatoribus (detractis quibusdam frivolis, ac ridiculis miraculis, quę illi affingunt etiam reluctanti, & ea ſe feciſſe neganti) Mahumetus longè illis inferior vitæ probitate, morumque honeſtate remanebit.

DE

DE ALCORANO.

CAPUT PRIMUM.

De Nomine Alcorani.

ALCORANUS, Arabicè القران, eſt vox deducta à verbo قَرَءَ, quod eaſdem ferè ſignificationes habet ac verbum latinum, *legere*, & Hebraicum קָרָא, cum quo etiam convenit in ſono. Significat enim legere librum; atque etiam colligere, & congregare plura in unum. Hinc dicimus, *legere flores*, ideſt colligere. Itaque Alcoranus idem erit ac *lectio*, ſeu *liber lectionis*: eò quòd in eo legantur Mahumeticæ Sectæ Sanctiones: vel *collectio*; eò quòd in eo collecta ſint, quæ ſparſim Mahumeto per ſpatium viginti ac trium annorum revelata eſſe finguntur: vel quia in eo Saracenicæ legis ſtatuta colligantur.

Notandum eſt autem القران *Alcoran*, eſſe cum articulo Arabico ال *al*, qui reſpondet ex parte Italico, *il*, & Græco ὁ: ſed propriè Hebraicę literæ ה, quàm vocant הַיְדִיעָה ideſt *notificativam*. Porrò ſine articulo ſcriberetur قران *Coran*; & ſignificaret indeterminatè quemvis librum legibilem: cum articulo autem prædicto ſignificat determinatè Librum ſpecialem legis Mahumetanicæ, reſpondetque voci הַמִּקְרָא, qua Hebræi Sacra Volumina inſcribunt, quæ Græci τὰ βιβλία; nos cum iiſdem, *Biblia*, appellamus. Ut autem in lege ſcripta, ita in orali, quę traditiones à Legislatore non ſcriptas continet, Hebræorum ſimias Mahumetani ſe exhibent. Quemadmodum enim hanc ſecundam Hebræi מִשְׁנָה *Miſcnàh*; ita Arabes, Prophetæ ſui traditiones سنة *Sonnat*, voce non abſimili nuncupant.

Prætereà, ut Hebræi Sacrorum Voluminum, ita Arabes Alcorani ſui non ſolùm Suras ſeu Capita; ſed verſus, dictiones, & characteres enumeravere. Quin etiam varias lectiones ad eorum imitationem adnotavere, quas in ipſius Alcorani explicatione licebit recognoſcere. Extat de illis libellus manuſcriptus, Auctore محمد بن محمود بن محمد السمرقندي *Mohammad filio Mahmud filii Mohammad Samarcandio*, in Bibliotheca Illuſtr. Abbatis D. Eraſmi filii celeberrimi Viri Petri de Valle nobilis Romani. Vixit Auctor anno Hegirę ſeptingenteſimo quinquageſimo quarto; qui reſpondet anno Chriſti, circiter 1354.

Vocatur etiam Alcoranus الفرقان *Alphorcan*, à verbo فرق *diſtinguere*: quaſi diſtinguat vera à falſis, & licita ab illicitis. Hoc tamen nomine etiam Pentateuchus, & quilibet liber ſacer appellatur. Dicitur prætereà الذكر *Aldhecr*, ideſt *Commemoratio*, ſeu *Commonitio*: quia in eo commemorentur verba Dei, & quia per illa homines commoneantur. Sed hoc nomen commune eſt etiam Pentateucho, & Euangelio. Vocant etiam Alcoranum ſimpliciter per Antonomaſiam الكتاب, ideſt *Librum*, ſicut Græci Sacra Volumina, τὰ Βιβλία: & كتاب الله, ideſt *Librum Dei*: aliiſque nominibus, ac titulis honorificis illum inſigniunt.

CAPUT SECUNDUM.

De Alcorani Idiomate, verſionibus, diſpoſitione, & ſtylo.

ALcoranus Arabico idiomate primò ſcriptus ac vulgatus eſt: deinde in Perſicam linguam translatus, ſed multa cum variatione; itaut ab Arabico notabiliter diſſidere dicatur. In alias linguas, quantum reſcire potui, non ſinunt Moslemi cum transferri. In Latinum idioma converti curavit Venerabilis Abbas Petrus Cluniacenſis. Hæc translatio Baſileæ impreſſa, in Indice Romano meritò prohibetur, non tàm ob ipſam Alcorani doctrinam, quàm propter marginales adnotationes, quæ in impietate Alcoranum ipſum excedunt. Nuper prodiit Verſio Gallica, à D. de Beyr elaborata. Extat etiam interpretatio Italica, & Hiſpanica; ſed hanc poſtremam nondum vidi. Ego verſionem meam feci, adhibitis doctiſſimis Alcorani Interpretibus Arabibus, ſine quorum ope fruſtrà omnino in ea deſudaſſem. Eſt enim Alcoranus ita obſcurus, conciſus, perplexus, diſſutus, atque elumbatus; ut, niſi illius Expoſitores ſuppetias ad ejus intelligentiam ferrent, OEdipo ipſi fruſtrà explicandus traderetur. Verùm, Arabes etiam Interpretes plerumque divinant, ſed falsò; & Prophetæ

ſui

ſui ineptias in myſteria transformant. Quamobrem mirum non eſt, ſi in hominum noſtrorum verſionibus Alcorani, innumeræ propè hallucinationes deprehendantur. Hoc autem me movit, ut interpretationem meam ita concinnarem, ut verbotenus Arabico textui reſponderet. Et ut non ſolùm in verbis, ſed etiam in ſententiis fidem meam oſtenderem; obſcuriora, ac magis ambigua, quæ in eo reperiuntur, Mahumetanorum Interpretum Gloſſis, partim in ipſo Textu, partim in Notis adjunctis, explicavi.

De Alcorani diſpoſitione, ita breviter Auctor celeberrimus inter Mahumetanos محمود ابن عمر الزمخشري *Mahmud filius Omar, vulgò Zamchaſcerius*, in principio الكشاف ſeu *expoſitionis* Alcorani: الحمد لله الذي انزل القران وفصله سوراً وسورة ايات وميز بينهن بفصول وغايات: *Laus Deo, qui demiſit è Cœlo Alcoranum, & diſtinxit eum in Suras* (ideſt capita:) *Suras verò diſtinxit in Signa* (ideſt periodos:) *hæc autem diſcrevit diſtinctionibus, & terminationibus*. Notandum hìc obiter Suram, Arabicè سورة ſignificare *Structuram*, ſeu ſeriem ædificii; & convenire prorſus cum Hebraica voce שׁוּרָה. Minus propriè quidam ex noſtris pro *Suris*, ſeu *Suratis*, ſcribunt *Azoaras*.

Diſtinguitur itaque liber totus Alcorani in Suras, ſeu Capita, centum & quatuordecim, in qua enumeratione non pauci ex noſtris manifeſtè errant, plures vel pauciores recenſendo. Ex his quædam ita breves ſunt, ut tres, vel quatuor verſiculos non excedant. Quædam verò ad trecentos ferè verſus, & pleroſque ſatis prolixos perveniant. Itaut ſimilis ſit Alcoranus Tigellio illi Sardio, de quo Horatius, lib. 1. Sat. 3. ſcribit: *Nil æquale homini fuit illi. Habebat ſæpè ducentos, ſæpè decem ſervos.* Alias diviſiones invenio Alcorani, in quibus tamen non omnes conveniunt.

Inſcribuntur autem Suræ, vel à prima ipſarum dictione, de more Hebræorum; vel à materia aliqua partiali, quæ in iis tractetur; rarò à totali: nam nulla ferè Sura habet unam certam materiam; ſed per ſexcentas nugas inordinatim vagatur. Non tamen inſcriptiones, ſeu tituli earum ſunt uniformes in omnibus Alcorani exemplaribus, ut ſuis locis videbimus.

Prætereà quædam ex his Suris inſcribuntur مكية 1. *Meccanæ*, quia revelatæ dicuntur Mahumeto Meccę: quædam verò مدنيات 1. *Medinenſes*, quia traditæ ſint illi Medinę. Quædam ex parte Meccanæ ſunt, & ex parte Medinenſes: quia pars earum Meccæ, pars Medinæ revelata feratur. Quædam dubiæ habentur, quas notant Interpretes his verbis مختلف فيها 1. *Variatio eſt in illa*: quia ſcilicet non convenit inter Doctores, utrum Meccæ, an Medinę Mahumetus eas acceperit. Auctor المسعودي *Maſaudius*, & alii communiter ſcribunt, revelatas fuiſſe Mahumeto Medinæ triginta ac duas Suras: reliquas verò Meccæ. Eſt autem Mecca Urbs Arabiæ Petręæ, ſeu juxta alios, Felicis, in qua natus eſt Mahumetus, & vixit per plures annos. Alio nomine appellatur, بكة *Becca*. Medina autem eſt Urbs Arabiæ Petręæ, alio nomine يثرب *Jathret*; ad quam transmigravit Mahumetus ejectus Mecca: vixitq; in ea per decem circiter annos, ac mortuus, ſepultuſque eſt. Ibidem nunc illius ſepulchrum inviſitur, quod multi ex noſtris per errorem Meccæ conſtituunt. Propterea vulgò مدينة النبي *Medinat Alnabì*, ideſt *Urbs Prophetæ*, nuncupatur. Diſtat autem Mecca à Medina itinere decem dierum.

Suræ, ſeu capita, ut dixi, diſtinguuntur in verſiculos, quos Moslemi ايات 1. *Signa* appellant, quaſi quilibet verſiculus ſignum ſit vel miraculum. Hęc autem ſigna dignoſcuntur ex terminatione rhythmica in morem carminum Etruſcorum. Verùm quia hujuſmodi rhythmus non ſemper eſt uniformis in tota qualibet Sura: ideo in nulla ferè eſt certus numerus Signorum: & quidam plura, quidam pauciora conſtituunt. Eadem ſigna non ſunt regulata numero ſyllabarum, itaut legitimum carmen efficiant (ſicut apud omnes Arabes, Hebræos, Græcos, Latinos, Etruſcos, & reliquas ferè gentes moris eſt:) ſed ſine ulla ſyllabarum regula, vel numero, ſępè breviùs, ſępè longiùs proſaicè decurrunt, donec in rhythmum deſinant, qui ut plurimum conſonans eſt, vocali affecta, cum una ex tribus quieſcentibus præcedente: ut ون *ùna*, ين *ìna*, ان *àno*: itaut Alcoranica Poeſis non ſit diſſimilis ab ea, qua cæci, vel errones in triviis & plateis ex tempore utuntur: imò longè minus lepida & concinna.

Stylum Alcorani Arabes ad Cœlum efferunt. Styli autem nomine, elegantiam, & pulchram rerum, verborumque diſpoſitionem intelligo. Eſt ſanè in Alcorano fluxus quidam verborum ad aurium pruritum ac lenocinium accommodatus: præſertim ubi modum loquendi propheticum affectat, & Sacrarum Scripturarum phraſin imitatur. Cæterùm ubi è proprio loquitur, nihil habet, niſi quiſquilias, & meras ineptias, quas tamen Moslemi pro miraculo venerantur. Sed de hoc Alcorani miraculo fuſiùs proprio in loco differemus.

Dixi, Alcoranum affectare ſtylum propheticum. Id verò facit non ſolùm in verbis, & ſententiis: ſed etiam in commutatione temporum, & perſonarum. Sæpè enim loquens de præteritis, utitur tempore futuro: contrà verò futura tanquam præterita enunciat. Sæpè transit à perſona tertia in primam, & à prima in tertiam, & à tertia in ſecundam: quemadmodum videmus in Prophetis, & aliquando etiam in noſtris Poetis contingere.

CAPUT TERTIUM.

De Materia Alcorani.

VIx dici poteſt, quid determinatè contineat Alcoranus: eſt enim miſcella, & farrago innumerarum rerum. Zamchaſcerius, aliique Expoſitores dividunt materiam Alcorani in متشابهاً *Aſſimilatam*: & in متحكماً *rectè firmatam*, vel *Sapienter diſpoſitam*. Prima continet ea, quæ ſunt obſcuriora intellectu, & vel parabolica, & ænigmatica, vel à Deo revocata, & abrogata. Secunda verò ea, quę ſunt clara, aperta, & ab omni dubitatione remota, & à Deo nunquam revocata, aut abrogata. Sunt enim plura in Alcorano, quæ à Deo retracta-

ta,

ta, & abolita esse dicuntur : de quibus paulò post agemus.

Secundò continet Alcoranus, juxta Gelaleddinum, Auctorem satis celebrem, ac notum, الاحكام والقصص والمواعظ *Judicia*, *Historias*, & *Paræneses*. Ad Judicia pertinent leges, & sanctiones tàm ad res sacras, quàm ad politicas spectantes : cujusmodi sunt jejunia, preces, peregrinationes, matrimonia, hereditates, tribunalia. Ad Historias variæ narrationes, partim è sacris literis (quanquam corruptè) desumptæ : partim fictæ, aut ex libris apocryphis, sed præcipuè ex Thalmud Judæorum, excerptæ. Ad Paræneses referuntur hortationes ad novam religionem, ad bella pro ejus defensione ac dilatatione suscipienda, ad eleemosynas, ad preces; deterrendo à vitiis, Paradisi felicitatem pollicendo, extremæ diei rigorem, ac gehennæ pœnas comminando.

Porrò in Alcorano modò fingitur loqui Deus, vel Gabriel ad Mahumetum, seu Meccanos, aut alios : modò Mahumetus ipse alloquitur suos assecias, vel infideles, præsertim Meccanos, vel Judæos, vel Christianos : exprobrando illis impietatem, perfidiam, & errores, & ad sectam suam illos exhortando. Modò loquitur universus Cœtus fidelium : modò damnati in gehenna : modò beati in Paradiso : ita ut sit veluti quoddam drama, in quo diversæ personæ loquentes introducuntur.

Quòd verò nonnulli ex nostris Alcoranum tàm impia, nefaria, scelesta, ac naturæ lumini repugnantia, & præsertim detestabile contra naturam flagitium docere, ac præcipere affirmant, verum magna ex parte esse convincitur. Errores præcipui in eo sunt, Christi Divinitatem, ac passionem per mortem Crucis, & mysterium Sanctissimæ Trinitatis negare : historias sacras corruptè confusèque referre, & figmenta quædam nova, præsertim Thalmudica, permiscere. Cæterùm nihil ferè sacrarum scripturarum intactum relinquit : de Adam & Heva, de Cain & Abel, de Noe, de Henoch, de Abraham, de Isaac & Jacob, & Ismael, de Moyse, & Pharaone, de Saul, David, Salomone, Ezra, Jesu Christo, Beata Virgine Maria, Zacharia, Joanne Baptista, & aliis ferè omnibus, qui in sacris libris recensentur. Prætereà de Septem dormientibus, de Martyribus sub Dunaan tyranno, & aliis nonnullis historiis Ecclesiasticis. Quin & de Alexandro Magno, Æsopo, & aliis ex historiis profanis. Hæc verò, & alia ad nauseam repetit, & perpetuò crambem recoquit.

Magna verò pars Alcorani in supremi Judicii die, Paradisi gaudiis, & Gehennæ pœnis describendis, vel commemorandis insumitur. Verùm in his quoque multa fabulosa, absurda, & ridicula admiscentur. Ad bella contra Infideles pro religione capessenda, sæpè suos hortatur. De precibus, eleemosynis, peregrinatione Meccana, jejunio mensis Romadhan, Matrimoniis, & aliis sectæ suæ ritibus & institutis multa præscribit. Quædam etiam habet ad virtutes morales, & Theologicas spectantia, quæ ex Christianorum libris vel colloquiis hausisse non est dubitandum. Judæos sæpissimè insectatur : aliquando etiam Christianos, sed humaniùs. Aliquando demum Satyris pro Suris utitur, in quibus contra quosdam sibi infestos, præsertim cognatos, pus evomit atque venenum.

Porrò ea fuit antiqui hostis versutia, ut ad novæ sectæ fidem faciliùs conciliandam, transfigurans se in Angelum lucis, inter absurda plurima, falsa, impia, ac ridicula; multa etiam pia, sana, vera, & omninò Catholica permisceret : præsertim quæ ad Dei venerationem, cultum, ac magnificentiam spectant. Ejus enim epithetis, laudibus, & encomiis Alcoranus propè totus respersus est. Voluit scilicet inimicus homo zizania bono semini superseminare; quod seductores, ac novarum sectarum auctores penè omnes facere consueverunt, quo simpliciores homines faciliùs in errores suos attraherent. Rectè monet S. Augustinus lib. 2. quæst. Euang. cap. 40. *Nulla falsa doctrina est, quæ non aliqua vera permisceat*. In Apocalypsi cap. 13. *Bestia* illa *horribilis*, quæ fortasse Mahumetum præsignabat, *habebat cornua duo similia Agni* : sed *loquebatur ut Draco*. Apparet prima fronte Alcoranus similis Sacris Libris utriusque Testamenti; quid enim sanctius, quàm prima illa ejus verba? الحمد لله رب العالمين : الرحمن الرحيم مالك يوم الدين : اياك نعبد واياك نستعين : اهدنا الصراط المستقيم : صراط الذين انعمت عليهم غير المغضوب عليهم ولا الضالين : *Laus Deo Domino Mundorum* : *Miseratori*, *Misericordi*, *Regnanti diei Judicii*. *Te adoramus*, & *opem tuam imploramus*. *Dirige nos ad viam rectam* : *viam illorum*, *erga quos beneficus fuisti*, *non eorum*, *in quos iram exercuisti*; *neque eorum*, *qui erraverunt*. Quis credat tàm pia ac sana verba, vel ab impio infanoque Auctore prolata fuisse; vel summæ impietati pro larva tantùm deservire? Et tamen ita est. Imò quia Alcoranus sic pietate larvatus incedit, nec est, qui larvam trahere illi studeat, aut curet, totum jam penè Orbem decepit. Plures, fateor, contra Alcoranum scripsere : sed plerique vel falsa crimina objicientes, vel vera prætermittentes; Mahumetanos in errore suo non parùm confirmavere.

CAPUT QUARTUM.

De Alcorani Auctore.

REferam hoc loco, non quidem ea, quæ ad Mahumeti vitam, ac res gestas pertinent : nam de his ex professo superiùs egimus; sed præcisè, quid nostri de Alcorani Auctore sentiant. Deinde etiam Moslemorum sententiam in medium adducam. Demum quid ego ipse mihi persuadeam, breviter aperiam.

Communis nostrorum opinio est, Monachum quemdam, Sergium nomine, Alcoranum scripsisse, vel in illo scribendo Mahumetum adjuvisse. Sed quis fuerit iste Sergius, non omnes conveniunt : neque etiam eodem modo rem ipsam Auctores referunt. S. Petrus Paschasius Martyr, Giennensis Episcopus, ex Ordine S. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, qui vivebat anno Christi millesimo trecentesimo, in sua Historia Mahumetica cap. 8. scribit, Monachum quemdam (nomen reticet) valdè doctum, & sapientem, sed ambitiosum, & honoris cupidum, cùm Romam profectus ad honores aucupandos, non posset assequi suum intentum, decrevisse aliquid mali contra Romanam curiam, & Christianam Religionem moliri. Itaque Roma discedens, contulit sese in regiones Maurorum, quos Saracenos, & Agarenos, & Ismae-

Ismaelitas appellabant: *& potest esse* (inquit Auctor,) *ut prædictus Monachus natus sit in illa Mauria Majori, ubi sunt Æthiopes: nam falsus, & fallax in omnibus suis factis, ac verbis erat.* Cùm autem veniſſet ad populum quemdam, qui nuper Chriſti fidem amplexus fuerat, ut eos faciliùs deciperet, vitam eremiticam inſtituit: & cum ſimulatione magnæ ſanctitatis, & vitæ auſteritatis, in eremo juxta civitatem ſeorſim ab aliis degebat. Ibi Mahumetus adhuc adoleſcens patrui ſui camelos paſcebat. Monachus videns adoleſcentem vivacis indolis, ingenio acutum, & forma decorum, cœpit cum illo familiariter agere, eumque palpare, ac lenocinari, & multa docere, quæ ipſi placere intelligebat. Tandem pollicitus eſt illi, ſi ſibi fidem ſervaret, magnum ipſum Principem, multarumque Urbium Dominum effecturum. Promittenti Mahumeto fidem præcepit Monachus, ut adduceret ad ſe duos vitulos; album alterum, alterum variegatum; & columbam candidam. Juſſit verò, vitulum album ita ſub terra clauſum cuſtodire, ut nullus eum videret: interim ipſe ſolus paſceret eum, & cum eo ſæpè luctaretur, atque ad humum illum dejiceret. Variegatum verò aſſuefaceret comedere ſemper in ſinu ſuo: Columbam autem accipere cibum ex aure ſua dextera. Omnia adamuſſim executus eſt adoleſcens. Moritur intereà Rex Urbis illius ſine prole. Cives non ſolùm de eligendo novo Rege; ſed etiam de religione, ac lege mutanda, (quippe Chriſtiana jam ſuſcepta nimis dura videbatur) cœperunt deliberare. Ortæ propterea inter eos diſſenſiones, ac turbæ magnæ; ad quas ſedandas, Monachum illum Sanctum univerſi conveniunt. Ille octo dierum ſpatium ad reſpondendum petit: divino lumine ac miraculo hìc opus eſſe affirmat. Juſſit interim Mahumetum, taurum album è ſubterranea cava eductum, liberum dimittere: & quinque utres aqua plenos terræ infodere, humoque operire. Redeunt poſt ſeptimam diem Cives. Suadet Monachus, ut Regem eligant illum, qui taurum album in proximis ſylvis errantem colluctando ad terram dejeciſſet. Id cùm fruſtrà multi tentaſſent, Mahumetus facilè effecit cum benedictione Monachi, qui eum jam in diſcipulum adoptaverat, ac ſuis artibus probiſſimè inſtruxerat. Univerſi itaque Mahumetum in Regem elegerunt. Cùm verò eſſet hora meridiana, & populus ſiti laboraret, Mahumetus à Monacho præmonitus, oravit Deum, ut electionem ſuam miraculo confirmaret. Tunc baculo perfodiens terram, ſub qua erant quinque utres aquæ abſconditi, ita illos perforavit, ut aqua ſuper faciem terræ effluereret; ex qua populus bibit, non tàm ad ſedandam ſitim; quàm ad pietatem oſtentandam. Novum itaque Regem, ac taurum album duxerunt in Urbem: & tauro ad ſacrificium mactato, per octo dies feſtum egerunt. Interim Mahumetus novam legem traditurus, juſſit populum per decem dies in Eccleſia orare, dum ipſe ad Magiſtrum ſuum pergeret, rogaretque, ut à Deo legem ſibi obtineret. Eo temporis intervallo ad Monachum profectus, unà cum illo Alcoranum confarcinavit, quem aureis characteribus eleganter conſcriptum tauri variegati cornibus alligarunt. Poſteà deſcendit Mahumetus ad Populum, qui in Eccleſia orabat, dixitque, ſe legem à Deo per preces Magiſtri ſui obtinuiſſe, non tamen ſecum detuliſſe, quia Deus illam per Angelum ad eos miſſurus erat. His dictis, cùm thronum aſcendiſſet, cœpit ad populum concionari. Intereà taurus, qui Mahumetum procul inſecutus fuerat, advenit cum Alcorano cornibus alligato, & expanſo: & transiens per medium populi, cecidit ad genua Mahumeti, & caput, de more, in ſinu illius depoſuit, in quo ſemper cibum capere conſueverat. Mahumetus legem reverenter accepit: taurus verò (quem omnes Angelum eſſe, crediderunt) ad montem reverſus eſt. Deinde Librum aperuit, ac legit populo; antè precatus Deum, ut veritatem legis illius novo miraculo comprobaret. Dum ergo legeret, ecce columba illa, ex compoſito à Monacho dimiſſa, volavit ſuper humerum dexterum Mahumeti, & roſtrum in auriculam ejus immiſit, ut grana, ſicut erat aſſueta, comederet; ſtatimque avolavit. Repentè autem Diabolus Mahumetum obſedit, & in terram, ore, manibus, & pedibus contortis dejecit. Ille verò ſpumans, ſuper templi pavimentum volutabatur, non ſine magno populi metu, ac terrore. Sed accedentes ſervi, ſindone illum cooperuerunt. Tandem in ſe reverſus dixit, eo tempore ſibi Angelum apparuiſſe, novamque legem explicuiſſe. Hæc ſummatim ex S. Paſchaſio.

Auctor quidam recentior ſub nomine *Michaelis Febure*, in opere inſcripto, *Teatro della Turchia*, rem ita refert. Mahumetus militans in exercitu Heraclii, ab eo deſcivit: & magna ſeditioſorum turba coacta, cœpit ſeſe ut eorum Principem gerere. Advenit eodem tempore in Arabiam Sergius quidam, Monachus Neſtorianus, qui ob hæreſim à patria ejectus fuerat. Et cùm Mahumetum nova molientem reperiſſet, ſeſe illi adjunxit: & hortatus eſt eum ad novam religionem cum novo Imperio inſtituendam. Sed quia Mahumetus erat homo idiota, & legendi, ſcribendique prorſus ignarus, Sergius inſtruxit eum in rebus Biblicis, licet cum ſatis levi tinctura, & cum multis erroribus. Refert deinde Auctor miraculum fictitium columbæ, quo Sergius induxit populum ad eligendum Mahumetum in Regem, tanquam Prophetam, & Legatum Dei, cui per Angelum Gabrielem Deus ipſe ſecreta ſua revelaret. Facilè id populo rudi, atque omnis religionis experti perſuaſum. Interim Sergius unà cum Mahumeto Alcoranum conſcribit. Tum jubet populum in locum quemdam deſertum convenire: Deum quippe ibi legem ſuam ipſi, ut quondam Moyſi, traditurum. Erat ibi puteus ſiccus, in quem nebulonem quemdam Apoſtatam cum Alcorano ſcripto deſcendere, ac delitescere anteà fecerant. Convenit frequentiſſimus populus. Sergius librum ſimillimum illi, quem intra puteum Apoſtata tenebat, ſed ſine ulla ſcriptura, totumque album, populo oſtendit. Promittit, digito Dei in eo novam legem ſcribendam: mox funiculo alligatum, in puteum demittit. Apoſtata totius technæ conſcius librum demiſſum, qui ſcriptura carebat, ſolvit: ſcriptum verò, quem ipſe tenebat, funiculo alligat. Sergius extrahit, ac populo oſtendit. Obſtupuere omnes. Tum Sergius, ne fraus detegeretur, ita populum allocutus eſt: Ne ſanctiſſimus hic puteus per caſum alicujus beſtiæ in illum coinquinetur, lapidibus eum replete. Id ſtatim fecere: & miſerum illum Sycophantam ibidem ſepelierunt. Hactenus Auctor allegatus.

Hæc eſt communis cæterorum ex noſtris opinio; & cum his duobus omnes ferè conveniunt. Et quidem Mahumetum in conſcribendo Alcorano, Chriſtianum aliquem vel Judæum adjutorem habuiſſe, communis erat Meccanorum opinio eo ipſo tempore, quo idem illum recitabat. Quamobrem Sura 16. quæ inſcribitur النحل 1. *Apis*: §. 106. hęc legimus: ولقد نعلم انهم

أنهم يقولون انما يعلمهٔ بشر: *Et jam quidem novimus eos dicere : Profectò docet eum homo* : 1. aliquis homo . Sed ut oſtendat hoc eſse falſum , reſpondet : لسان الذي يلحدون اليه اعجمي وهذا لسان عربي مبين: *Lingua , ad quam illi inclinant , eſt barbara : at hic* (nempe Alcoranus) *eſt lingua Arabica elegans* . Ac ſi diceret: Chriſtiani , & Judæi loquuntur Græcè, vel Hebraicè , vel alio idiomate barbaro : quamobrem non poſſunt docere Mahumetum linguam Arabicam elegantem , qua utitur Alcoranus .

Ariolantur hìc Expoſitores , ut divinent, quisnam fuerit ille homo, qui aſſeritur fuiſſe Mahumeti Magiſter . Zamchaſcerius hæc habet: ارادوا بالبشر غلاماً كان لحويطب بن عبد العزي قد اسلم وحسن اسلامه اسمه عايش اى يعيش كان صاحب كتب وقيل هو حبر غلام رومي كان لعامر بن الخضرمي وقيل عبدان حبر ويسار كان يصفان لسيوف بمكة ويقرءن التوراة والانجيل فكان رسول الله اذا مرّ وقف عليهما فسمع ما يقراءن فقالوا يعلمانه فقيل لاحد منهما فقال بل هو يعلمني وقيل هو سلمان الفارسي: *Per hunc hominem indicabant juvenem quemdam famulum Haviteb filii Abdalozæ , qui Mahumeti religionem ſincerè amplexus fuerat , nomine Aiſc , vel Jaiſc , qui erat librarius . Alii dicunt, fuiſſe Habar juvenem Romæum , ſeu Græcum , qui erat in famulatu Amer Ebnolchadhermii . Alii volunt, fuiſſe duos ſervos , Habar , & Jaſar , politores gladiorum in Mecca , qui legebant Pentateuchum, & Euangelium . Cùmque Legatus Dei transiret per eorum officinam , conſiſtebat , & audiebat id , quod legebant . Quamobrem dicebant Meccani : Hi docent eum . Sed unus eorum interrogatus de hoc , reſpondit : Imò potiùs illa docet me . Alii volunt hunc fuiſſe Salman Perſam* . Hactenus Zamchaſcerius . Jahias ita rem narrat : انما يعلمه بشر يعنون عبداً لابن الخضرمي وكان رومياً صاحب كتب في تفسير قتادة اسمه حبر وقال بعضهم هو عداس غلام عتبة بن ربيعة: *Certè docet eum homo . Per hunc hominem innuunt ſervum quemdam Ebnolchadhermii , qui erat Romæus , & librarius , ut affirmat Cottada . Vocabatur autem Habar . Alii malunt, hunc fuiſſe Adas famulum Otabæ filiæ Rabiæ* . Gelaleddinus autem ita ſentit : يعلمه اي القران بشر وهو قين نصراني كان النبي يدخل عليه : *Docet eum , nempe Alcoranum , homo : hic autem erat Cain Chriſtianus , cujus domum Propheta frequentabat* . In ipſo Alcorano , Sura 25. quę inſcribitur الفرقان *Alforcan*, §. 4. confirmatur non parum hæc opinio, dum ſcribitur : وقالوا الذين كفروا ان هذا الا افك افتراه واعانه عليه قوم اخرون: *Et dixerunt infideles : non eſt hic* (Alcoranus) *niſi mendacium , quod confinxit* (Mahumetus :) *& adjuverunt eum ad hoc homines alii* . Et §. 5. وقالوا اساطير الاولين اكتتبها فهي تملى عليه بكرة واصيلا: *Et dixerunt* (Infideles :) *Narrationes antiquorum* (nempe continet hic Alcoranus ,) *quas ipſe deſcripſit , dum leguntur ei mane, & veſpere* . Gelaleddinus pro *hominibus aliis* , intelligit aliquos من اهل الكتاب *ex familiæ Libri* , Judæos ſcilicet, vel Chriſtianos , qui mane & veſpere , (i. quotidie) docebant eum res Alcoranicas, quas ipſe in Librum ſuum referebat. Zamchaſcerius etiam intelligit Judæos : & addit : وقيل عداس مولى حويطب بن عبد العزي ويسار مولى العلا بن الحضرمي وابو فكيهة الرومي قال ذلك الضحاك ابن الحارث بن عبد الدار: *Alii dicunt* , (eum qui docebat Mahumetum) *fuiſſe Adas libertum Haviteb filii Abdalozæ , & Jaſar libertum Alolæ filii Chadhermii . Et Abu-phaKiha Romæus aſſerit , hunc fuiſſe Nodhar filium Hareth filii Abdaldar* . Notat autem hic Zamchaſcerius , non eſſe intelligendum Mahumetum ſcripſiſſe hæc per ſe , cùm eſset idiota , ſed per alium .

Ut autem ad Sergium redeamus , Maſaudius putat , illum eumdem eſse ac Bahiram : ita enim ſcribit in capite الفترة : nempe de iis , qui fuerunt inter Chriſtum , & Mahumetum : ومنهم بحيرا الراهب وكان مومناً على دين المسيح واسم بحيرا في كتب النصاري سرجس وكان من دير عبد القيس: *Et inter hos fuit Bahira Monachus , qui profitebatur religionem Chriſtianam . Nomen autem Bahiræ, in libris Chriſtianorum , idem eſt ac Sergius . Erat verò Monachus in Monaſterio Abdolcaſi* . Sed paulò infrà in c. de Nativitate Mahumeti , appellat hunc eundem Bahiram نسطور Neſtorium . Id tamen puto ex errore Auctoris , quippe qui audiens Bahiram fuiſſe Neſtorianum (quemadmodum affirmat Georgius Monachus Scriptor Arabs , ſed Chriſtianus) confundit illum cum ipſo Neſtorio . Porrò Georgius hic , quem dixi , ita ſcribit in Dialogo cum Principe Saracenorum nomine Abuſalama : اعلم يا ابا سلامة ان محمداً كان من الاعراب من بني قريش من امّة اسماعيل بن هاجر المصرية زوجة ابراهيم وكان رجلاً عربياً جمّالاً مسافراً يتردد بسفره الي بيت المقدس فاضاف برجل نصراني تابع مذهب نسطور اسمه بحيرا فلما استخبره ذاك عن مذهبه ودينه ولما علم بحيرا انه من تلك القبيلة رق على سبيل الالفة والمودة فافاده المعرفة باللة وتلي عليه فصول من الانجيل والتوراة والزبور ولما عاد الي ارضه والي امّته قال لهم ويحكم انكم على ضلال مبين .: *Scias , à Abuſalama , Mahumetum fuiſſe Arabem ex Tribu Cora-*

Coraſina, ex progenie Iſmael filii Hagar Ægyptiæ uxoris Abrahæ: eratque homo Arabs, camelorum ductor, qui mercaturæ exercendæ gratia proficiſcebatur in Jeruſalem. In itinere autem receptus fuit à quodam homine Chriſtiano Sectæ Neſtorianæ, qui vocabatur Bahira. Cùm verò hunc interrogaſſet Mahumetus de Secta & Religione ipſius, & intelligeret Bahira, illum eſſe Saracenum: ex mera amicitia & charitate imbuit eum cognitione Dei, legitque illi aliquot capita Pentateuchi, Euangelii, & Pſalmorum. Reverſus autem Mahumetus in terram ſuam, & ad gentem ſuam, dixit: O vos miſeros! Certè vos verſamini in errore manifeſto. Hæc Georgius.

Volui hæc ex Arabibus ipſis Scriptoribus referre, ut omnes intelligant, non eſſe novum noſtrorum inventum id, quod dicitur de conſcriptione Alcorani facta à Sergio, vel Bahira, vel alio Chriſtiano, aut Judæo, ſimul cum Mahumeto; cùm etiam, Mahumeto ipſo vivente, hoc idem Arabes Meccani dictitarent.

Sed venio jam ad Mahumetanorum ſententiam. Negant hi, Alcoranum à Mahumeto ſcriptum fuiſse, quem ipſi النبي الامي 1. *Prophetam idiotam*, nimirum legendi ſcribendique prorſus ignarum fatentur. Negant etiam, ab alio homine, ſive Arabe, ſive extraneo, confectum ac traditum fuiſſe à Mahumeto: quippe qui ſit liber tantæ excellentiæ, ut, Alcorano ipſo teſte, Sura 17. الاسري *De itinere nocturno* §. 91. لين اجتمعت الانس والجن على ان ياتوا بمثل هذا القران لا ياتون بمثله ولو كان بعضهم لبعض ظهيرا: *Si ſimul congregarentur homines, & Dæmones, ut facerent aliquid ſimile huic Alcorano, nunquam id efficere poſſent, etiamſi mutuò ſe ſe ad hoc adjuvarent.* Communis igitur, & certiſſima Moslemorum fides eſt: ſicut Pentateuchum Moyſi, & Euangelium Chriſto, & alios Sacros Libros aliis Prophetis; ita Alcoranum Mahumeto à Deo ipſo traditum fuiſſe. Sed quomodo, aut quando id factum ſit, nunc audies.

Primò: Conſtanter credunt, Alcoranum eſſe æternum: imò & increatum (licet hoc nonnulli negent) ſemperque fuiſſe apud Thronum Dei in Tabula quadam, ſeu Libro immenſæ magnitudinis, quam vocant اللوح المحفوظ *Tabulam cuſtoditam:* in qua omnia præterita, præſentia, & futura deſcripta ſunt. Non deſunt, qui aſſerant, Alcoranum in ipſa Dei eſſentia cuſtodiri.

Secundò: Credunt in menſe Rhomadan, Moslemorum jejuniis ſacro, in nocte quadam, quam vocant ليلة القدر *noctem potentiæ* (ſeu potiùs *diſpoſitionis*, quia in ea diſponuntur, & determinantur à Deo omnia, quæ anno illo futura ſunt) eumdem Alcoranum demiſſum fuiſſe per Gabrielem à Throno, ſive ab eſſentia Dei, uſque ad السما الدنيا *Cœlum infimum*, nempe Cœlum lunæ, ſcriptum in charta papyracea, in unica ſumma, ſeu volumine.

Tertiò: E Cœlo lunæ Gabrielem revelaſſe Mahumeto ſingulos verſiculos (vel plures ſimul) Alcorani, variis in locis ac temporibus, in Mecca, ſeu Medina, per ſpatium viginti trium annorum, juxta rerum exigentiam. Singuli quippe verſus, ſeu ſingulæ Suræ, revelabantur à Gabriele, quando aliquid peculiare Mahumeto contingebat. Hæc omnia clariùs videbimus in ipſo Alcorano, & præſertim in Sura 97. quæ inſcribitur سورة القدر *Sura potentiæ*, ſeu diſpoſitionis, aut decreti.

Quartò: Tradunt, Mahumetum, quando aliqui verſus ei revelabantur, illos Amanuenſi ſuo ſcribendos, ac ſervandos tradidiſſe, qui confuſim eos in capſa collocabat: itaut certò ſciri non poſſit, quonam tempore quilibet Alcorani verſiculus traditus fuerit: quantumvis in hoc Expoſitores Moslemi divinare conentur. Aſſerunt plerique, primos verſiculos fuiſſe illos, qui leguntur in principio Suræ 96. اقرء باسم ربك الذي خلق خلق الانسان. *Lege in nomine Domini tui, qui creavit: creavit hominem, &c.* Itaque cùm Alcoranus, quem præ manibus habemus, non ſit ſcriptus juxta ordinem, quo traditus eſt, ſed præpoſterè, & confuſim, non poteſt eſſe Alcoranus ille æternus, & increatus in Throno, ſeu eſſentia Dei, niſi ille etiam ſit ita præpoſterè confarcinatus, & confuſus.

Quintò: Non ſolùm Mahumeti Amanuenſes, ſed multi etiam è populo, dum ipſis Alcorani verſus recitarentur, in chartulis, ſeu membranis adnotabant: plures etiam contenti erant eoſdem memoria retinere. Sed qua fide utrumque factum ſit, tu cogita.

Sextò: Certum eſt, Mahumetum nullum Alcoranum integrum perfectumque reliquiſſe. Id conſtat tùm ex jam dictis; tùm quia ex Alcorano ipſo habetur, Mahumetum illius verſus recitare conſueviſſe, repetendo in morem pſittaci ea, quæ Gabriel ſibi dictitabat: tùm demum quia, ut Moslemi communiter tradunt, idem Gabriel ſemel in anno Alcoranum ſuum Mahumeto oſtendebat: ultimo verò vitæ ejus anno duabus vicibus oſtendit. Ex quo conſtat, Mahumetum Alcoranum nullum proprium habuiſſe.

Septimò: Certiſſimum eſt apud Moslemos, poſt mortem Mahumeti, Abubacrum, qui illi in imperio ſucceſſit, cùm videret Alcoranum eſſe tantùm in membranis, ſeu chartulis quibuſdam, & hominum memoriis, collegiſſe hujuſmodi chartulas, & expiſcatum fuiſſe è ſingulorum memoria id, cujus recordarentur, atque ex his Alcoranum compegiſſe, quem Haphſæ Mahumeti uxori tradidit cuſtodiendum. Cùm verò illius exemplaria in varias Mahumetanorum provincias transmiſſa fuiſſent, & magna inter ea diverſitas reperiretur, atque unaquæque Provincia Alcoranum ſuum cæteris præferret: Othman, qui Abubacro in imperio ſucceſſerat, juſſit à quatuor Sapientibus deſcribi plura exemplaria ex Codice Haphſano: & cæteris ſuppreſſis, voluit illa pro legitimis haberi. Verùm neque Codex ille Haphſanus erat adeò ſincerus, ut non multa in eo à Sapientibus illis fuerint correcta: & nihilominus ſunt hodie in exemplaribus Alcorani multæ lectiones variæ, & quæ non rarò ſententiam immutant, ut in Alcorano ipſo licet recognoſcere.

Quod verò ſpectat ad collectionem illam, & correctionem Alcorani factam per duos Chaliphas, Abubacrum, & Othmanem poſt mortem Mahumeti, ita ſcribit doctiſſimus inter Moslemos Iſmael Sciahinſcia, in vita Abubacri: ولما راي ابوبكر كثرة من قتل امر بجمع القران من افواه الرجال وحرير النخل والجلود

والجلود وترك ذلك المكتوب عند حفصة بنت عمر زوج النبي صلى الله عليه وسلم ولما تولي عثمان ورأي اختلاف الناس في القرات كتب من ذلك المكتوب الذي كان عند حفصة نسخا وارسلها الي الامصار وابطل ما سواها: *Cùm autem vidisset Abubaker multitudinem eorum, qui occisi fuerant, jussit in unum volumen colligi Alcoranum ex ore hominum, & membranis palmarum, & pellium: & reliquit hujusmodi volumen penes Haphsam filiam Omar uxorem Mahumeti. Verùm cùm imperium obtinuisset Othman, & vidisset homines valdè discrepare inter se propter varias lectiones: descripsit ex illo Codice, qui erat penes Haphsam, exemplaria, & misit ea per Provincias, & abolevit omnes alios Codices præter istum.* In vita autem Othmanis hæc habet: ثم دخلت سنة ثلاثين فيها بلغ عثمان ما وقع في امر القران من ان اهل العراق يقولون قراتنا اصح من قراءة اهل الشام لاننا قراءنا على ابن موسي الاعشري واهل الشام يقولون قراءتنا اصح من قراءة اهل العراق لاننا قراءنا على المقداد ابن الاسود وكذلك غيرهم من الامصار فاجمع رايه ورأي الصحابة على ان يحمل الناس على المصحف الذي كُتب في خلافة ابي بكر رضي الله عنه وكان مودوعا عند حفصة زوج النبي ص وتخرق ما سواه من المصاحف التي بايدي الناس ففعل ذلك المصحف مصاحف وحمل كلامها الى مصر من الا مصار وكان الذي نسخ المصاحف العثمانية بامر عثمان زيد ابن ثابت وعبد الله ابن الزبير وسعيد ابن العاص وعبد الرحمان ابن الحارث ابن هشام المخزومي: وقال عثمان اذا اختلفتم في كلمة فاكتبوها بلسان قريش فانما انزل القران بلسانهم: *Ingresso anno Hegiræ trigesimo, pervenit ad notitiam Othmanis, id quod evenerat circa Alcoranum: nimirum Eracenses dicebant: Alcoranus noster habet veriorem lectionem, quàm Alcoranus Syrorum: nos enim legimus illum secundùm Abumusam Aasciaræum, Syri verò dicebant: Alcoranus noster est melioris conditionis, quàm Alcoranus Eracensium: nos enim legimus illum secundùm Mecdadum filium Assuadi. Et ita cæteræ Provinciæ inter se contendebant. Convenit igitur Othman unà cum Primatibus Mahumetanorum, ut cogeret homines ad usum illius codicis, qui scriptus fuerat in Principatu Abubakri, & asservabatur penes Haphsam uxorem Prophetæ: & comburerentur cætera omnia exemplaria, quæ per manus hominum circumferebantur. Fecit igitur hoc Othman, & describi jussit è Codice Haphsano multa exemplaria, quæ transmisit per singulas Provincias. Illi autem, qui jussu Othmanis descripserunt exemplaria è Codice Haphsano, fuerunt Zeid filius Thabet: Abdallah filius Zobeir: Said filius Alaas: & Abdorrahhman filius Hareth filii Hasciam Machzumensis. Dixit autem his quatuor Viris Othman: Cùm discrepantes fueritis inter vos circa aliquam dictionem; scribite illam lingua Corasina: Alcoranus enim in hujusmodi lingua traditus fuit.* Hactenus Sciahinsciah. Abugiaaphar etiam Chronologus primarius, quem in compendium redegit Almacinus, in vita Abubacri ita scribit: ان ابا بكري رضي الله عنه اول من جمع القران من اللوحين فانه لما اصيبوا المسلمون باليمامة خاف ان يعدم من القران طايفة وانما كان في صدور الرجال وفي الرقاع بين اللوحين وسماه مصحفا: *Abubacer fel. mem. primus fuit, qui collegit Alcoranum ex duabus tabulis. Cùm enim Moslemi adversam fortunam in Jemama habuissent, timuit, ne aliquid Alcorani periret: erat enim solùm in hominum memoria, & in schedulis inter duas tabulas: & appellavit eum Mosaphum.* 1. *Codicem.* Ex his constat, valdè dubiam, & incertam esse Alcorani fidem.

Sed non dissimulabo, hoc ipsum quod ex Auctoribus Mahumetanis adduxi, paulò aliter referri à Patre Vincentio Maria de S. Catharina, Carmelita discalceato, in itinere ad Indias Orientales lib. 1. cap. 17. ubi scribit: Sergium indignatum, eo quòd se Constantinopoli ejectum vidisset, cum Mahumeto societatem junxisse, & cum eodem Alcoranum composuisse, cujus prima structura adeò rudis erat, & incondita, ut Arabes pudore illius affecti, legemque tàm ineptam ac barbaram dedignati; quatuordecim suorum doctissimos Damasci collegerint, qui Alcoranum ad talem styli elegantiam redegere, ut hoc tempore nihil illi par, nihil simile esse, aut fieri posse, ab insulsis Mahumetanis censeatur. Hæc ille. Non tamen omnem fidem iis, quæ à nostris circa hoc argumentum dicuntur, haberi volo; quippe non rarò eos improbabilia, minimèque vero similia afferre video.

Illud certissimum est, in Alcorano, etiam prout hodie extat, maximam confusionem ac perturbationem ex testimonio ipsorum Mahumetanorum reperiri. Inter hos Jahias Ebnosalam Bosrensis, in principio Expositionis Alcorani hæc habet. بعض الايات نزلت الاية منها قبل الاية وهي بعدها بالتاليف وقد فسرنا هذه الوجوه في مواضعها من التفسير: وان ما نزل بمكة فهو من المكي وما نزل في قدوم المدينة فهو من المدني: وما كان من القران يا ايها الذين امنوا فهو مدني: وما كان يا ايها الناس فهو مكي او مدني واكثر مكي: قال يحيي: ولا يعرف تفسير القران الا من عرف اثني عشر خلصة: المكي والمدني: والناسخ والمنسوخ: والتقديم والتاخير: والمقطوع والموصول: والخاص والعام: والاضمار والعربية: واخبرني صاحب لي عن سعيد بن ابي عروة عن قتادة ان حذيفة بن اليماني قال لعثمان ابن عفان ما كنت صانعا اذا قيل قراءة فلان وقراءة فلان وقراءة فلان كما صنع اهل الكتاب فاصنعه الان: فجمع عثمان الناس على هذا المصحف وهو حرف زايدا: وحدثني الحسن بن دينر عن محمد بن سيرين ان جبرايل كان ياتي النبي

النبي ع م فيعرض عليه القران عرضةً كل عام فلما كان العام الذي قبض فيه اتاه فعرض عليه مرتين: قال ابن سيرين فكانوا يرون ان قراءتنا هذه هي الارضة الاخري: قال يحيي: وحدثونا ان السور لم تنزل كل سورة إنمّا جملة الا اليسير لكن النبي ع م قد كان سمّي وامرلهم كلما نزل من القران شيا ان يضعوه من السور في المكان الذي يامرهم فيه حتي تمت السور: وكان يامر ان يجعل اية كذا بين ظهرين كذا وكذا من السورة: وقد انزل المكي قبل المدني وان هذا التاليف الذي الف بين السور لم ينزل على هذا التاليف ولكنه وضع هذا لم يجعل المكي من السور على حدة يتبع بعضه بعضا في إتاليف السور: وقد نزل بمكة بعض ما امربه لما يكون بالمدينة يعملون به اذا قدموا المدينة وان بعض الايات نزل منها قبل الاية وهي بعدها في التاليف وقد فسرنا هذه الوجوه في مواضعها من التفسير وان ما نزل بمكة وما نزل في طريق المدينة قبل ان يبلغ النبي المدينة فهو من المكي وما نزل على النبي في اسفره بعد قدوم المدينة فهو من المدني: قال محمد: وجميع ما نقلته من كتاب يحيي فقد اخبرني ابي رحمة الله:

Quidam verſiculi traditi ſunt ante alios, qui tamen poſtponuntur in ordine Alcorani. Jam verò explicavimus hoc ſuis locis in expoſitione Alcorani. Porrò id quod traditum fuit in Mecca, id inſcribitur Meccanum. Quod verò traditum in adventu in Medinam, id inſcribitur Medinenſe. Quoties in Alcorano dicitur: O qui crediderunt: eſt Medinenſe. Quoties verò dicitur: O homines: eſt Meccanum, vel Medinenſe; ſed plerumque Meccanum. Non poterit autem ritè exponere Alcoranum, niſi qui probè calluerit duodecim illius proprietates, nimirum: Meccanum, & Medinenſe: Abrogatum, & Abrogans: Præpoſitum, & Poſtpoſitum: Disjunctum, & Conjunctum: Peculiare, & Commune: Implicitum in intentione, & Explicitum in verbis. Narravit autem mihi amicus meus ex eo quod audierat à Saido filio Abu-Arue, qui audierat à Cottada: Hodeipham filium Jemanii dixiſſe Othmani filio Ophanis: Non faciebas (cùm tibi dicebatur: Ita legit talis (in Alcorano:) & ita talis, & ita talis) ſicut fecerant Judæi in ſuis Bibliis: fac igitur nunc hoc. Congregavit ergo Othman homines ſuper hoc exemplar: & ipſe expunxit ex eo ſuperflua. Et narravit mihi Haſan filius Dinar, ſe audiviſſe Mohammad filium Sairin dicentem: Conſueviſſe Gabrielem venire ad Prophetam Mahumetum, & oſtendere illi Alcoranum ſemel per ſingulos annos. Cùm autem adveniſſet annus, in quo mortuus eſt, apparuit illi Gabriel, & oſtendit ei Alcoranum duabus vicibus. Dixit filius Sairin: Exiſtimabant igitur, hunc Alcoranum, prout nos legimus, eſſe illum eumdem, quem Gabriel oſtendit Mahumeto ultima vice. Narraverunt etiam nobis, Suras Alcorani non traditas fuiſſe ſingulas in una ſumma, (totas ſcilicet & integras,) niſi paucas. Sed Propheta Mahumetus jam nomen indiderat Suris, & præceperat Amanuenſibus, ut quoties traditum fuiſſet aliquid Alcorani, ponerent illud in Suris eo in loco, quem præcepiſſet illis, donec perficerentur, ſeu complerentur Suræ. Præcipiebat autem, ut poneretur in principio Surarum id, quod erat Medinenſe ante Meccanum. Veniebat autem Gabriel ad Prophetam Mahumetum, & dicebat illi: Deus benedictus & excelſus præcipit tibi, ut ponas verſiculum talem in medio talis, vel talis Suræ. Et jam quidem Suræ Meccanæ traditæ ſunt ante Suras Medinenſes: quamvis hic ordo, quo nunc diſpoſitæ ſunt Suræ, non ſit idem ordo, quo traditæ ſunt. Verumtamen præſens Alcorani diſpoſitio non collocat Suras Meccanas omnes ſimul ſeparatas à Medinenſibus, cum conſequentia unius poſt aliam in ordine Surarum. Neque collocat Suras Medinenſes ſeparatim cum conſecutione unius poſt aliam in ſerie Surarum. Porrò nonnulla tradita ſunt in Mecca cum præcepto faciendi ea, quando perveniſſent in Medinam, eo quòd ad illud tempus pertinerent: quamvis quidam verſiculi traditi ſint Mahumeto ante alios, qui nunc in diſpoſitione Alcorani iiſdem poſtponuntur. Porrò id, quod revelatum fuit in Mecca, & in itinere, antequam perveniret Mahumetus in Medinam, pertinet ad Suras Meccanas. Quod autem revelatum fuit Prophetæ in aliis itineribus ejus poſt adventum in Medinam, pertinet ad Suras Medinenſes. Dixit Mohammad: Omnia, quæ tranſcripſi ex libro Jahiæ, jam antè audiveram à patre meo fel. mem. Hactenus Jahias, vel potiùs Mohammad filius Abdallah Zemanin, qui Jahiæ hiſtoriam in compendium redegit.

Hæc omnia ſatis confirmant id, quod dicebam, nempe in Alcorano univerſa eſſe perturbata: cùm in eadem Sura confundantur Meccana cum Medinenſibus, & anteriora cum poſterioribus. Quamobrem impoſſibile eſt Expoſitoribus Moslemis Alcorani intelligentiam aſſequi, cùm incertis tantummodo conjecturis, fallacique famæ inniti illos oporteat: id quod ingenuè fatetur celeberrimus ille Interpres Ahmed filius Mohammed Thalebienſis, cognomento القشتالنة *Caſtalana*, in principio expoſitionis Alcorani, ubi hæc habet: التفسير علم نزول الايه وشانها وقصتها والاسباب التي نزلت فيها واخبر انه محظور على الناس القول فيه الا بالسماع والاثر: *Expoſitio eſt ſcientia revelationis verſiculi* (1. notitia temporis quo revelatus eſt,) *& qualitatis ejus, & narrationis ejus* (1. hiſtoriæ quam continet,) *& cauſarum, propter quas revelatus eſt. Certum eſt autem, non poſſe homines aſſequi hoc, neque de eo ſententiam pronunciare, niſi ex auditu, & ex veſtigiis:* ideſt ex fama, & indiciis, ſeu conjecturis. Quòd ſi petas, cur concinnatores Alcorani non collocaverint Suras ac verſiculos eo ordine, quo fingitur Gabriel tradidiſſe Mahumeto, & Mahumetus ipſe dictavit: nihil aliud poſſunt Moslemi reſpondere, niſi Deum, vel Gabrielem, ita Mahumeto præcepiſſe. Frivola tamen hæc reſponſio eſt: nam Mahumetus non reliquit ullum Alcoranum, neque Suras ac periodos illius certo ordine diſpoſuit: alioquin non erat, cur Abubacer ferè ſtatim poſt mortem Mahumeti laboraret in colligendis ſchedulis, & expiſcandis verſiculis ex ore & memoria

ria hominum, ut ex his unum volumen conflaret. Hæc igitur perverſio refundenda eſt in Abubacrum, qui cùm non poſſet ſingularum ſchedularum, ſeu verſiculorum quos colligebat, ordinem certum, ac diſpoſitionem dignoſcere, univerſa permiſcuit, ac perturbatè confusèque collocavit.

Veram tamen hujus rei cauſam hanc eſſe exiſtimo. Cùm in Alcorano multa ſint inter ſe oppoſita ac pugnantia: Moslemi, ne Prophetam ſuum contra ſe pugnare fateri cogerentur, rationem excogitaverunt eum ab hac nota liberandi, fingentes, Deum nonnulla Mahumeto præcepiſſe uno tempore, quæ alio tempore (eo quòd illi non congruerent) revocavit. E. C. Sura 2. quę inſcribitur البقرة *Vacca*. §. 219. prohibet vinum, *quia magna eſt in eo iniquitas*. Et Sura 5. المايدة *Menſa* §. 92. iterùm prohibet, quia *eſt res abominabilis, & opus Satanæ, & avertit à memoria Dei*. At verò Sura 16. النحل *Apis*. Commendat vinum & ebrietatem ex eo provenientem, *tanquam beneficium Dei, & argumentum potentiæ, & providentiæ ejus*. Qua in re cùm aperta Mahumeti inconſtantia, ne dicam, ſtultitia, appareat: excuſant eum Moslemi, aſſerentes, verba Suræ 16. revelata illi fuiſſe ante verba Suræ 2. & Suræ 5. quamvis in Alcorano poſtpoſita reperiantur. Quando ſcilicet vini uſus nondum in exceſsum, & abuſum pernicioſum transierat. Sed de hoc fuſiùs ſuo loco agemus.

Supereſt nunc, ut ſententiam meam, ſeu potiùs conjecturam circa Alcorani Auctorem breviter aperiam.

Primum dico: non poſſe ſuſtineri id, quod Moslemi fingunt, & in Alcorano non ſemel innuitur: nempe Alcoranum, viginti ac trium annorum ſpatio, fuiſſe per partes Mahumeto traditum, & deinde ab Abubacro in unum volumen poſt illius mortem collectum: nam centies idem Alcoranus accuſat ſeſe tanquam librum integrum, ac numeris omnibus abſolutum, quem Mahumetus ſæpè aliis oſtenderet, ac legeret, & ad ejus imitationem æmulos ſuos provocaret, etiam in ipſis Pſeudoprophetiæ ſuæ exordiis. Prima Alcorani verba poſt proœmium ſunt iſta: ذلك الكتاب لا ريب فيه *Hic Liber nullam habet dubitationem*. Agitur hìc de Alcorano, ut Expoſitores omnes fatentur. Ergo Alcoranus erat Liber jam abſolutus, quando Mahumetus hæc legebat. Cùm autem Suram, in qua ſunt hæc verba, quidam velint eſse Meccanam, & conſequenter traditam ante Hegiram: neceſse erit fateri, Alcoranum totum ante Hegiram extitiſse. Prætereà Sura 15. quæ inſcribitur الحجر v. 86. fingitur Deus dicere Mahumeto: ولقد اتيناك سبعا المثاني والقران العظيم *Et jam quidem tradidimus tibi ſeptem verſus, qui repetuntur* (1. proœmium Alcorani, ſeu سورة الفاتحة) *& Alcoranum magnum*. Et quidem hæc Sura citra controverſiam Meccana eſt. Ergo cùm adhuc Mahumetus in Mecca moraretur, totus Alcoranus illi traditus fuerat. Prætereà Sura 52. quæ inſcribitur سينا *Syna*, & eſt Meccana, v. 31. & alibi ante Hegiram, provocantur Meccani ad faciendum Alcoranum ſimilem illi, quem habebat, & legebat Mahumetus: vel ſaltem decem Suras, aut etiam unicam,

ejuſdem excellentiæ. Idem conſtat ex vita Mahumeti, in qua habetur, illum in ipſis initiis legiſſe, & propoſuiſſe adverſariis Alcoranum ſuum. Manifeſtè itaque convincitur, figmentum eſse traditionem illam per verſiculos, ſeu per partes, ſpatio trium ac viginti annorum: & collectionem ſchedularum factam ab Abubacro poſt mortem Mahumeti ad integrum perfectumque Codicem formandum.

Deinde probabile etiam exiſtimo, Mahumetum vel per ſe (non enim congruit cum cæteris, quæ de eo ſcribuntur, id quod aſſerunt, illum adeò idiotam fuiſſe) vel ope alicujus Chriſtiani, aut Judæi; ſive ille Sergius fuerit, ſive Bahira (quidam enim volunt utrumque fuiſse) ſive Abdallah filius Salam, qui inter Judæos doctiſſimus cenſebatur; conſcripſiſse Alcoranum, ac pro libro ſibi à Deo per Gabrielem tradito Arabibus ignaris vendidiſſe. Porrò cùm Mahumetus ſagacis eſſet ingenii (quantumvis idiotam fuiſſe concedamus) & per emporia Syriæ cum Mercatoribus Chriſtianis & Judæis, inter quos plures erant hæretici, præſertim Arriani, & Neſtoriani, aſſiduè verſaretur: interrogabat eos de rebus Religionis eorum: & Judæi quidem fabulas Talmudicas, quibus Alcoranus totus refertus eſt; Chriſtiani verò hiſtorias apocryphas illi venditabant. Quædam etiam ex ſacris libris veteris ac novi teſtamenti ab iiſdem excipiebat: quę deinde ipſe confuſim & perversè, utpote ignarus, ſibi ab aliquo ſcribenda curabat. Ita novam legem coagmentavit, quæ partim Hebræis, partim Chriſtianis faveret. Chriſtianos tamen, utpote potentiores, magis probat, & commendat; cùm Judæos plerumque vituperet, ac proſcindat: fortaſse ut hac ratione Chriſtianos ſibi magis benevolos faciat. Plura etiam ad Iſmaeliticam ſuperſtitionem ſpectantia admiſcuit: cujuſmodi ſunt, peregrinatio Meccana, jejunium Romadhan, viſitatio Saphæ, & Maruæ, purificationes, & alia hujuſmodi Arabibus Ethnicis uſitata. Ita ut Alcoranus ſit mixtura trium legum, ſeu religionum: Hebraicæ, Chriſtianæ, & Iſmaeliticæ, additis paucis quiſquiliis, quæ è cerebro ſuo Mahumetus extraxit. Quæ autem ex ſingulis harum religionum, ſeu ſectarum, in Alcoranum ſuum adſciverit, poterit unuſquiſque in illius explicatione recognoſcere. Unum illud admiratus ſum, quòd cùm circumciſionem ſive ab Hebræis acceperit, ſive à Saracenis retinuerit, nullam de ea in Alcorano ſuo mentionem faciat.

Hæc, quæ de Alcorani Auctore ex mea conjectura dixi, vero ſimiliora videntur illis, quæ noſtri communiter enarrant. Probabile tamen eſt, ſive Mahumetum, ſive Sergium, ſive Bahiram, novam hanc legem fictitio aliquo miraculo, ſive fuerit illud Tauri, ſive Columbæ, ſive aliud, confirmare tentaſse.

Neque credo à vero aberrabimus, ſi dicamus, Diabolum ipſum transfigurando ſe in Angelum lucis ſub nomine Gabrielis, Mahumeto Alcoranum dictaſse, vel totum ſimul, vel per ſectiones, ac verſus aliquo temporum intervallo. Eſt enim locutio Alcoranica valdè ſimilis illi, qua utuntur Dæmones in Energumenis, vel Arreptitiis, vel quando ſe ab hominibus audiri ſinunt; intermiſcendo vera falſis, ludicra ſeriis, clara obſcuris, & ſæpè per ænigmata & ambages loquendo. Hujuſcemodi erant oracula Gentium: & ita ſæpè Dæmon plures decepit, etiam Chriſtianos, dictans eis ſub figura Angeli lucis doctrinam tenebrarum: cujus rei ſuperfluum eſt exempla adducere. Unum tamen, quia multum in rem noſtram facit, non præteribo. Refert illud

Petrus Bedic Perſarmenus in opere ſuo inſcripto چهيل ستون *Cehil Sutun*, 1. *quadraginta columnarum*, art. 9. Ægyptius quidam, qui appellabatur شيخ عمر ابن فارث *Doctor Omar filius Phareth*, qui Sancti, & Prophetæ nomen apud Mahumetanos ſibi comparaverat, ſed erat omnis literaturæ expers, qualem fingunt Mahumetum: à malo Dæmone arreptus, ſæpè ſæpiùs in terram corruebat diverſiſſima de diverſiſſimis exclamans, ac prodens, cujuſmodi in Alcorano etiam reperiuntur. Habebat autem quoſdam amanuenſes, qui ea, quæ ſexaginta annorum ſpatio ita arreptus effutiverat, collegerunt, & volumen Alcorano majus & elegantius effecerunt, cui titulus appoſitus fuit: ديران شيخ عمر بن فارث *Dialogus Doctoris Omar filii Phareth*. Hodie etiam Derviſii, ſeu Monachi Mahumetanorum, in extaſi illa, vel deliquio, quod poſt longam corporis totius rotationem ac turbinationem patiuntur, aliquid ſimile efficiunt. Hæc mea eſt de Alcorani Auctore opinio; quam eò probabiliorem puto, quòd Alcoranus ſit omnium ferè antiquarum Hæreſeon colluvies, quas non niſi Satanas poterat jam propè extinctas, & in tenebris ſepultas, in lucem revocare. Quia tamen magnam Alcorani partem fabulæ Thalmudicę & Rabbinorum deliria occupant: certum ferè habeo, Judęos, & pręſertim Abdallah Ebno-Salam eorumdem primò anteſignanum, ac deinde Mahumeti aſſeclam, & diſcipulum, ſeu potiùs magiſtrum, Alcorani ſi non unicos, ſaltem pręcipuos Auctores fuiſſe.

CAPUT QUINTUM.

De Abrogatis in Alcorano.

JAm ſuperiùs innuimus, plura in Alcorano, inter ſe pugnantia, ſeque invicem deſtruentia reperiri: quæ cùm Moslemi, utpote apertiſſima, inficiari non poſſint, excogitaverunt rationem, qua Prophetam ſuum ab inconſtantia, & cerebri levitate vindicarent, negotium totum in Deum rejiciendo. Fatentur igitur, Deum ipſum multa in Alcorano pręcepiſſe uno tempore, quæ deinde, ita rerum neceſſitate exigente, revocavit. Verſum revocatum vocant, المنسوخ *Abrogatum*: illum verò, quo revocatur, الناسخ *Abrogantem*. Quamvis autem Abrogans ſupponatur datus à Deo poſt Abrogatum: in ordine tamen Alcorani ſæpè Abrogatus invenitur eſſe poſterior: cujus rei cauſam jam ſuperiùs innuimus: quia ſcilicet neque Suræ, neque verſiculi in Alcorano diſpoſiti ſunt eo ordine, quo Mahumeto traditi eſſe finguntur: ſed confuſim, & ordine præpoſtero ac perturbato: & nihilominus fatentur, duos eſſe verſus Abrogatos à Deo, antequam Abrogantes ab eodem traderentur: quo nihil inſulſius confingi poteſt.

Hujuſmodi abrogationes frequentiſſimæ ſunt in Alcorano: neque ſolùm in eadem Sura, ſed etiam in eodem verſu reperiuntur. Collegit has abrogationes in unum librum, celebris apud Moslemos Doctor Emam, ſeu Præſul Abu-Haſem Habat-Allah: qui in procemio Operis ſui hæc habet notatu digna:

المنسوخ في كتاب الله على ثلاثة اضرب فمنه ما نسخ خطه وحكمه: ومنه ما نسخ خطه وبقي حكمه: ومنه ما نسخ حكمه وبقي خطه: فاما ما نسخ خطه وحكمه فمثلما روي عن انس ابن ملك رضي الله عنه انه قال كنّا نقراء على عهد رسول الله من بسورة التوبة ما احفظه منها غير اية واحدة وهي لو ان لابن ادم واديين من ذهب لابتغي اليهما ثالثا ولو ان له ثالثا لابتغي اليهما رابعا ولا يملا جوف ابن ادم الا التراب ويتوب الله على من تاب: وروي عن عبد الله بن مصعود رضي الله عنه انه قال اقرأني رسول الله ص اية فحفظتها في مصحفي فلما كان الليل لم ارجع منها الى شي وغدوت على مصحفي فاذا الورقة بيضاء فاخبرت رسول الله ص فقال لي يا بن مصعود تلك رفعت البارحة: واما ما نسخ خطه وبقي حكمه فمثل ما روي عن عمر بن الخطاب رضي الله عنه انه قال لولا اني اكره ان يقول الناس ان عمر قد زاد في القران ما ليس فيه لكتبت اية الرجم واثبتته والله لقد قراءته على عهد رسول الله ص لا ترغبوا عن ابايكم فان ذلك كفر بكم: الشيخ والشيخة اذا زنيا فارجموهما البتة نكالا من الله والله عزيز حكيم: فهو منسوخ الخط ثابت الحكم: واما ما نسخ حكمه وبقي خطه فهو في ثلاث وستين سورة مثل الصلاة الي بيت المقدس والصيام الاول والصفح عن المشركين والاعراض عن الجاهلين: *Abrogatum in Libro Dei eſt in triplici differentia. Aliquando enim abrogatur ſimul litera, & ſententia. Aliquando litera tantùm, remanente ſententta. Aliquando ſententia tantùm, litera permanente. Primi generis, in quo abrogatur ſimul litera & ſententia, eſt illud, quod habetur per traditionem ab Anas filio Malec fel. mem. Ipſe enim fertur dixiſſe: Legebamus tempore Legati Dei fauſtiſſimæ memoriæ, Suram Pœnitentiæ: non teneo memoria ex illa, niſi unum verſiculum, nimirum: Profectò ſi filio Adam forent duo torrentes auri, certè concupiſceret præter eos tertium. Quòd ſi foret ei tertius; certè optaret addi ſibi quartum: neque implebitur venter filii Adam, niſi pulvere. Et convertet ſe Deus ſuper eum, qui converterit ſe. Habetur etiam ex traditione, Abdallah filium Maſaud fel. mem. dixiſſe: Legere fecit me Legatus Dei verſiculum Alcorani, quem deſcripſi in Codice meo. Cùmque nox adveniſſet, non diverti ab eo ad ullam rem* (1. aſſiduè de eo cogitavi.) *Manè autem ſequentis diei inſpexi Codicem meum: & ecce pagina* (in qua ſcripſeram verſiculum) *erat alba. Indicavi autem hoc Legato Dei, qui dixit mihi: O fili Maſaud, hic verſiculus ſublatus eſt proxima nocte. Porrò inter eos, quorum abrogata eſt litera, & remanſit vis ſententiæ, eſt illud, quod habetur ex traditione Omar filii Chottab fel. mem. qui dixit: Niſi ego timerem, ne dicerent homi-*

mines: Omar adjecit aliquid in Alcorano, quod non erat in eo: certè ſcripſiſſem verſiculum Lapidationis, & firmaſſem illum: nam teſtor Deum, me legiſſe illum adhuc vivente Legato Dei. Erat autem hujuſmodi: Ne faſtidiatis patres veſtros, nam hoc eſſet ingratitudo in vobis. Senex & anus (meliùs vertas: *vir illuſtris, & fœmina illuſtris,*) *cùm mœchati fuerint, lapidibus eos omnino obruite: ſupplicium à Deo irrogatum. Et Deus eſt Præpotens, Sapiens. Hìc abrogata fuit litera, remanente ſententia. Denique abrogata quoad ſententiam, litera remanente, inveniuntur in Suris tribus ac ſexaginta. Hæc autẽ ſunt hujuſmodi: Converti in oratione ad Templũ Jeroſolymitanum: jejuniũ juxta morem priorum: indulgere Idololatris, eiſque ignoſcere: & procul recedere ab ignorantibus.* Recenſet deinde Abulcaſem ſingula abrogata in unaquaque ex prædictis ſexaginta tribus Suris; quarum Prima continet triginta verſiculos abrogatos: Secunda, decem: Tertia, vigintiquatuor: Quarta, novem: Quinta, quindecim. Et ita enumerat uſque ad ultimam, ducentos, ac viginti quinque verſiculos abrogatos.

Quamvis autem, ut dixi, velint Sapientes Moslemi, verſiculum abrogantem ſemper traditum fuiſſe poſt abrogatum, licet in ordine Alcorani appareat collocatio præpoſtera: duobus tamen in locis aſſerunt, etiam in traditione abrogatum præceſſiſſe abrogantem: quod eſt omnino ridiculum. Quid enim magis riſu dignum, quàm ſi Princeps ita per præconem edicat: Sciant omnes, me nunc abrogare legem, quam deinde traditurus ſum: itaque quando eam tradam, nullus eam obſervet, vel curet? Primus ex his verſiculus eſt Sura 2. البقرة *Vacca*, §. 241. والذين يتوفون منكم ويذرون ازواجا وصية لازواجهم متاعا الي الحول بغير اخراج فان خرجن فلا جناح عليكم فيما فعلن في انفسهن من معروف والله عزيز حكيم: *Qui ad mortem pervenerint ex vobis, & reliquerint uxores, faciant legatum ad favorem uxorum ſuarum, ut ſit illis proviſio ad annum: neque eas domo ejiciant. Quòd ſi ſponte diſceſſerint, non erit vobis piaculum ob id, quod ultrò fecerunt, juſtè & legitimè. Et Deus eſt præpotens, ſapiens.* Hìc abrogatur per precedentem 234. والذين يتوفون منكم ويذرون ازواجا يتربصن بانفسهن اربعة اشهر وعشرا واذا بلغن اجلهن فما جناح عليكم فيما فعلن في انفسهن بالمعروف والله بما تعملون خبير: *Cùm aliqui fato fungentur ex vobis: uxores, quas reliquerint, expectabunt quatuor menſes & decem dies abſque novis nuptiis. Cùmque pervenerint ad finem hujus temporis, nullum erit vobis piaculum ob id, quod ſecum ipſæ fecerint juſtè & legitimè. Et Deus de eo quod facitis eſt commonitus.* Secundus eſt Sura 33. الاحزاب *Conjurati*, §. 53. Ubi ita fingitur Deus loqui cum Mahumeto: لايحل لك النساء من بعد ولا ان تبدل بهن من ازواج ولو عجبك حسنهن الا ما ملكت يمينك وكان الله على كل شي رقيبا: *Non licebit tibi poſthac accipere alias uxores, neque aliquam ex illis, quas habes, in aliam commutare; etiamſi illius pulchritudo te valdè alliciat. Poteris tamen habere pro uxoribus illas, quas captivas poſſederis. Et Deus omnia obſervat.* Hìc abrogatur per præcedentem v. 50. يا ايها النبي انا احللنا لك ازواجك التي اتيت اجورهن وما ملكت يمينك مما افاء الله عليك وبنات عمك وبنات عماتك وبنات خالك وبنات خالاتك التي هاجرن معك وامرة مومنة ان وهبت نفسها للنبي ان اراد النبي يستنكحها خالصة لك دون المومنين: *O Prophetа: nos ſanè concedimus tibi in uxores illas, quibus dederis dotes ſuas. Et prætereà illas, quas captivas poſſederis conceſſas tibi à Deo in partitione prædæ: itemque filias patrui tui, & filias amitarum tuarum: & filias avunculi tui: & filias materterarum tuarum, quæ tranſmigraverunt tecum: & omnes mulieres fideles, quæ ſeipſas tibi tradiderint, ſi volueris eas tibi matrimonio copulare. Hoc autem tibi ex peculiari privilegio conceditur, præter cæteros fideles.*

Quòd ſi quæramus à Mahumetanis, cur in Alcorano abrogatus ſit quoad literam & quoad ſententiam verſiculus ille, qui habetur per traditionem ab Anas filio Malec: *Profectò ſi filio Adam forent duo torrentes auri, &c.* vel quoad literam tantùm ille, qui habetur ex traditione Omar filii Chottab, de lapidatione adulteri, & adulteræ: cùm tamen uterque verſiculus bonus ſit, & conformis rationi: vel demum duo illi alii verſiculi, quos recenſuimus, priùs abrogati ſint quàm traditi: non video quid poſſint congruè reſpondere. Plura ſanè abſurda poſſent Moslemis objici, quæ ex hac abrogatione ſequuntur. Sed hoc loco pauca iſta ſufficiant.

CAPUT SEXTUM.

De Æſtimatione Alcorani apud Mahumetanos.

VIx credi poteſt, quantam venerationem Moslemi erga Alcoranum oſtendant, & quibus illum laudibus extollant. Vocant illum abſolutè per Antonomaſiam كتاب الله *Librum Dei*, utpote ab ipſo Deo per Gabrielem traditum Mahumeto. Alcoranus totus plenus eſt laudibus ſui ipſius. In eo, & in aliis libris Mahumetanorum prædicatur: *Veridicus: Veritas miſſa à Deo: totus rectus, ac ſine ulla obliquitate: directio hominum: commonitio ad omnes creaturas: continens omne genus parabolarum: prædicandus hominibus, & dæmonibus: lux: lucerna refulgens: miraculum perpetuum: miraculum omnium maximum: ſapientiſſimè diſpoſitus: via recta: prædictus in Pentateucho & Euangelio, & utriuſque aſſertor: indiſputabilis: Sacroſanctus, nec tangendus niſi à mundis: ſummè diſertus & elegans: omnium Sacrorum librorum præſtantiſſimus: optimæ doctrinæ: inimitabilis ab ulla creatura: intelligibilis à ſolo Deo, & ab eodem ſpeciali gratia cuſtoditus.* Sed hæc levia ſunt. Auctor celebris Abu-Mohammed Moſtapha Ebnalſaib Haſan, cognomine Gennabì, aſſerit *Alcoranum continere ſexaginta millia miracula.* Ahmad filius Abdolhalim in ſua Apologia, affirmat, *Alco-*

Alcoranum esse majus miraculum, quàm suscitationem mortuorum: & excellenter continere omnes alios Sacros Libros: & complecti omnia tempora, præterita, præsentia, & futura. Algazel in professione fidei Mahumeticæ profitetur, Alcoranum esse قديم قايم بذات الله *æternum, subsistentem essentia Dei.* Alii communiter tenent, eum esse غير مخلوق *increatum.*

Sed duæ sunt præcipuè circa Alcoranum quæstiones. Prima est, utrum possit aliquid ei simile fieri ab ulla creatura. Secunda, utrum creatus sit in tempore: an verò increatus, & æternus.

Quoad primam quæstionem, certissimæ fidei est apud Moslemos, nihil par, aut simile ab ulla creatura Alcorano fieri posse, cùm id expresè in Alcorano ipso asseratur: itaut oppositum credere, impium omninò sit ac blasphemum. Verùm quia nullus est adeò stolidus (dummodo stipes non sit) qui legendo Alcoranum, manifestè non agnoscat propositionis hujus vanitatem: ideo non defuerunt ex Moslemis ipsis, qui eam liberè negarent. Inter eos fuere Mardarienses, de quibus Ismael Sciahinsciah in suo Taarich, capite 1. في امة المسلمين *de gente Moslemorum*, ita scribit: المردارية اصحاب عيسي بن صبيح المكني بابي موسي المقلب بالمردار ويسمي راهب المعتزلة لانه تزهد وانفرد عن اصحابه بمسايل قبيحة جدا منها ان الناس قادرون على مثل هذا القران فصاحة ونظما وبلاغة وهو الذي بلغ في القول بخلق القران :

Mardarienses sunt assectæ Isæ filii Sobeih, qui cognominatus fuerat Abu-Musa; vulgato autem nomine, Mardar. Vocabatur autem Monachus Mothazelitarum (hi erant qui negabant attributa in Deo:) *religiosam quippe vitam professus est: & separavit se à suis sodalibus: tenuitque sententias admodum absurdas, ex quibus una fuit; quòd homines facere possent librum similem Alcorano in eloquentia, ordine, & elegantia. Et eò etiam audaciæ processit, ut asseveret, Alcoranum esse creatum.* Idem refert de hoc Sectario Gregorius Abulphargius Arabs Christianus, sed quem Mahumetani ipsi meritò plurimi faciunt, in Historia de Arabibus. Auctor Mahumetanus libri, qui inscribitur شرح المواقف *Declaratio stationum*, addit, hunc eumdem Novatorem docuisse, Arabes facere potuisse non solùm aliquid simile Alcorano, sed etiâ احسن منه *melius illo.* Alius Auctor satis notus, nomine الشهرستاني Sciahar Settanì, confirmat, ابطاله اعجاز القران من جهة الفصاحة والبلاغة : *illum pronunciasse, vanum ac futile esse, ponere miraculum in Alcorano, ob illius eloquentiam & elegantiam.* Neque solum Mardarienses, sed etiam alius Sapiens nomine النظام *Alnodham*, à prædicto Sciahar Settanì allegatus, nullum miraculum in Alcorano esse pronunciavit, nisi: من حيث الاخبار عن الامور الماضية والاتية ومن جهة صرف الدواعي عن المعارضة ومنع العرب عن الاهتمام به جميعا او تعجيزا اذا لو خلاهم لكانوا قادرين على ان ياتوا بسورة من مثله بلاغة وفصاحة ونظما :

Ex parte narrationis rerum præteritarum, & futurarum: & ex eo quod Deus avertit Arabes provocatos ad respondendum, ne responderent, neque ad hoc animum intenderent ex stupore, vel imbecillitate. Nam si liberos eos reliquisset, certè potuissent facere Suram similem Suris Alcoranicis in elegantia, eloquentia, & ordinis venustate.

Quod attinet ad secundam quæstionem: utrum nimirum Alcoranus creatus sit, an verò increatus, & per consequens æternus: magnos multosque propugnatores habuit, & oppugnatores. Auctor Libri شرح المواقف superiùs allegatus, refert, Mahumetum ipsum dixisse: من قال القران مخلوق فهو كافر

Si quis dixerit Alcoranum esse creatum, infidelis est. At verò Mardar, à Sciahar Settanì laudatus, nihili Prophetæ sui dicta faciens, & ut mulus strenuè adversus mulum recalcitrans, è tripode pronunciavit; كفر من قال بقدم القران *Infidelis est, qui dicit, Alcoranum esse æternum*, seu increatum. Non multum recessit ab hujus sententia insignis Doctor Giahedh, qui fuit Princeps Sectæ الجاحظية *Giahedhitarum*. Hic enim de Alcorano ita pronunciavit: ان القران جسد يجوز ان يقلب مرة رجلا ومرة حيوانا :

Alcoranus corpus est, quod converti potest aliquando in hominem, aliquando in bestiam. Poterat veriùs dicere, in bestiam tantummodo converti posse, nisi esset bestiis ipsis deterior.

Chalipha, seu summus Imperator Moslemorum Almamum (quemadmodum refert Almacinus ex insigni Chronologo Abu-giapher, pag. 138.) publico edicto definivit, de fide credendum, Alcoranum esse creatum: & decretum ejus confirmavit Successor illius in Chaliphatu Vathecus, de quo ita scribit Auctor prædictus: وكان الواثق يقول بخلق القران والذي حسن له هذا القول احمد ابن ابي داوود بن عبد الملك وكان وزيره وكتب الواثق الي جميع الامصار توخد المسلمين بان يقولوا بخلق وان يكتب على المساجد وغلظ ذلك وعظم على المسلمين وانكروا اشد الانكار وكل من انكر هذا القول ولم يقبله ويقول به منهم من ضرب بالسياط ومنهم من حبس ومنهم من قتل: *Porrò Vathecus asserebat, Alcoranum esse creatum. Qui verò persuasit illi hanc sententiam, fuit Ahmed filius Abu-David filii Abdolmalec, qui erat illius Vizirus* (seu Consiliarius.) *Scripsit autem Vathecus ad omnes provincias, ut cogerent Moslemos ad profitendum, Alcoranum esse creatum: & ut hoc scriberetur super portas Meschitarum. Sed durum visum est hoc Moslemis, & grave; & obstinatissimè renuerunt illi assentiri. Quicumque autem recusabant edicto parere, vel illud recipere, ac profiteri; partim flagellis cædebantur, partim carceribus mancipabantur, partim occidebantur.* Sed Vathe-

Vatheci Succeſſor Giaaphar Mottavaccar, teſte eodem Almacino اطلق من كان محبوسا بسبب خلق القران وسخط على محمد بن عبد الملك وزير المتعصم والواثق وعلى عمر بن الفرج الزحجي وعلى ايتاخ التركي وعلى احمد ابن ابي داوود قاضي القضاة:

Liberos dimiſit eos, qui carceribus tenebantur inclu-ſi ob rejectam Alcorani creationem: & indignatus eſt contra Mohammad filium Abdolmalec Vizirum Motaaſſemi, & revocavit edicta Motaaſſemi, & Vatheci, & Omaris filii Alphargi Zahagenſis, & Abiahi Turcæ, & Ahmadi filii Abu-David, qui erat Judex Judicum. Mardar, qui tenuit creationem Alcorani, duos habuit diſcipulos, quorum uterque vocabatur Giaaphar: & hi litem ita compoſuerunt:

ان الله تعالى خلق القران في اللوح المحفوظ لا يجوز ان ينتقل اذ يستحيل ان يكون الشي الواحد في مكانين في حالة واحدة وما نقراءه فهو حكاية عن المكتوب: الاول في اللوح المحفوظ: وذلك فعلنا خلقا:

Deus excelſus creavit Alcoranum in Tabula cuſtodita, unde non poteſt transferri aliò, cùm impoſſibile ſit unam, eamdemque rem eſſe in duobus locis in unico ſtatu. Alcoranus verò, quem nos legimus, eſt ſermo, qui habetur per Scripturam. Prior Alcoranus eſt in Tabula Cuſtodita: hic verò, quem legimus, eſt opus & factura noſtra. Sed videtur rem meliùs compoſuiſſe Algazel in profeſſione Eslamica, dum definit, firmiter credendum: ان القران مقروء بالسنة مكتوب بالمصاحف محفوظ في القلوب وانه مسع ذلك قديم قايم بذات الله لا يقبل الانفصال والفراق بالانتقال الي القلوب والاوراق:

Alcoranum legi, ac pronunciari linguis, ſcribi in Codicibus, conſervari in memoriis: & nihilominus eſſe æternum, ſubſiſtentem in eſſentia Dei, nec recipere ſeparationem aut diviſionem ab ea per translationem in memorias, & in paginas. Videtur hæc ſententia velle, Ideam Alcorani eſſe in eſſentia Dei, & conſequenter coeſſentialem & coæternam ipſi Deo. Sed in hoc non haberet majorem excellentiam Alcoranus, quàm quælibet alia res creata: omnium quippe rerum ideæ ſunt in Deo: nec poſſet dici, deſcendiſſe à Throno Dei ad Cœlum lunæ ille idem Alcoranus, qui erat in Deo; ſed alius juxta Ideam illius creatus, & in papyro deſcriptus. Et hoc videntur tandem velle Doctores Moslemi. Alioquin ſi ponunt Alcoranum increatum & æternum ſubſiſtentem in Deo, qui non ſit ipſamet eſſentia Dei, ſed aliud aliquid ab ea diſtinctum: cogentur fateri, Alcoranum eſſe Deum, & quidem alium ab ipſo Deo: in quo aliquid difficilius credent, quàm ſit myſterium Sanctiſſimæ Trinitatis.

Porrò cùm Moslemi tàm portentoſa de Alcorano credant; non mirum ſi illum adeò ſuperſtitiosè venerentur. Non ſinunt eum ab aliis, quàm à ſuis, legi, haberi, aut tangi. Et magno conſtaret Chriſtiano, vel Judæo, vel alii cuilibet non Moslemo, ſi apud eum Alcoranus inveniretur. Ipſi etiam non niſi purificati illum tangunt, vel legunt. Quamobrem ſcribunt, vel formant in Alcorani Codicibus exterius hęc verba, لا يمسه الا المطهرون *Ne attingant eum, niſi purificati.* Illo utuntur ad juramenta ſua: illum conſulunt in graviorum rerum tractatione: illum geſtant in bella: illius ſententias in vexillis militaribus deſcribunt: illum auro, ac lapidibus pretioſis exornant. Utinam Chriſtiani, ac præſertim Reges, & Principes, ea in æſtimatione haberent Euangelium Chriſti, in qua Mahumetani habent Alcoranum Mahumeti. Sed hęc breviter de Alcorano dicta ſufficiant.

INDEX

INDEX CAPITUM VITÆ MAHUMETI.

Præfatio. pag. 1
Caput I. De Progenie Mahumeti. 10
Cap. II. De nativitate Mahumeti, & prodigiis, quæ in ea eveniſſe finguntur. ibi.
Cap. III. De iis, quæ poſt ortum Mahumeti evenere, uſque ad illius profectionem in Syriam. 11
Cap. IV. De profectione Mahumeti in Syriam ad procuranda negotia Chadiges. 12
Cap. V. De iis, quæ Mahumeto in profectione Syriaca eveniſſe referuntur. 13
Cap. VI. De regreſſu Mahumeti è Syria, ejuſque conjugio cum Chadige. 14
Cap. VII. De nova Secta à Mahumeto inſtituta. 15
Cap. VIII. Digreſſio circa Mahumeti idololatriam. 16
Cap. IX. De iis, qui primi Mahumeto adhæſere. 18
Cap. X. De emigratione Sociorum Mahumeti in Æthiopiam. 19
Cap. XI. De his, quæ Mahumetus, & ejus aſſeclæ paſſi ſunt ab infidelibus Meccanis. 20
Cap. XII. De nocturno Mahumeti itinere in Jeruſalem, ejuſque in cœlum translatione, & de incremento Sectæ illius. ibid.
Cap. XIII. De Tranſmigratione Mahumeti è Mecca in Medinam, quæ dicitur Hegira. 22
Cap. XIV. De his, quæ primo Anno Hegiræ evenere. ibid.
Cap. XV. De Anno Hegiræ ſecundo. 23
Cap. XVI. De geſtis à Mahumeto Anno tertio Hegiræ. 24
Cap. XVII. De geſtis quarto Anno Hegiræ. ibi.
Cap. XVIII. De Anno quinto Hegiræ. 25
Cap. XIX. De iis, quæ Anno ſexto Hegiræ evenere, ibid.
Cap. XX. De Anno ſeptimo Hegiræ. 26
Cap. XXI. De octavo Anno Hegiræ: & expugnatione Meccæ. 27
Cap. XXII. De his, quæ Anno Hegiræ nono evenere. 29
Cap. XXIII. De Anno decimo Hegiræ. ibid.
Cap. XXIV. De Anno decimoprimo Hegiræ, in quo mortuus eſt Mahumetus. 29
Cap. XXV. Quid poſt mortem Mahumeti evenerit: & de ſepulchro ejus, ac de Templo Meccæ. ibid.
Cap. XXVI. De naturalibus, ac moralibus Mahumeti qualitatibus. 31
Cap. XXVII. De Uxoribus, filiis, aliiſque rebus ad Mahumetum ſpectantibus. 32

De Alcorano.

Cap. I. De nomine Alcorani. 33
Cap. II. De Alcorani idiomate, verſionibus, diſpoſitione, & ſtylo. ibid.
Cap. III. De materia Alcorani. 34
Cap. IV. De Alcorani Auctore. 35
Cap. V. De Abrogatis in Alcorano. 42
Cap. VI. De æſtimatione Alcorani apud Mahumetanos. 43

APPEN-

APPENDIX.

NE pagellæ vacarent, exhibui in eis epigraphas, seu titulos Surarum totius Alcorani ad numerum centum & quatuordecim. Poterit enim Lector ex tàm ineptis atque insulsis inscriptionibus agnoscere, cujus furfuris sit Liber ille, cui Mahumetani divinitatem ipsam tribuere non verentur.

Primæ Suræ titulus est, الفاتحة *Aperiens*. 2. البقرة *Vacca*. 3. ال عمران *Familia Amran*. 4. النساء *Mulieres*. 5. المايدة *Mensa*. 6. الانعام *Pecora*. 7. الاعراف *Alaraph*, (paries inter Paradisum & Gehennam.) 8. الانفال *Manubiæ*. 9. التوبة *Pœnitentia*. 10. يونس *Jonas*. 11. هود *Hud* (nomen Prophetæ fictitii.) 12. يوسف *Joseph*. 13. الرعد *Tonitru*. 14. ابرهيم *Abraham*. 15. الحجر *Hegrum* (nomen loci.) 16. النحل *Apes*. 17. الاسري *Iter nocturnum*. 18. الكهف *Spelunca*. 19. مريم *Maria* (Deipara.) 20. طه *Tah*. (Dictio ignotæ significationis.) 21. الانبياء *Prophetæ*. 22. الحج *Peregrinatio Meccana*. 23. المومنون *Fideles*. 24. النور *Lux*. 25. الفرقان *Distinctio*. 26. الشعراء *Poetæ*. 27. النمل *Formica*. 28. القصص *Historia*. 29. العنكبوت *Aranea*. 30. الروم *Romani*. 31. لقمان *Locman* (Æsopus.) 32. السجدة *Adoratio*. 33. الاحزاب *Conjurati*. 34. سبا *Saba* (regio.) 35. الملايكة *Angeli*. 36. يس *Jas*. (dictio ignotæ significationis.) 37. الصافات *Ordinatrices*. 38. ص *Sad* (character ignotæ significationis.) 39. الزمر *Catervæ*. 40. المومن *Fidelis*. 41. فصلت *Distincta sunt*. 42. الشوري *Consultatio*. 43. الزخرف *Ornamentum*. 44. الدخان *Fumus*. 45. الجاثية *Genuflexa*. 46. الاحقاف *Alabkaph* (nomen loci.) 47. القتال *Bellum*. 48. الفتح *Aperitio* (seu Victoria.) 49. الحجرات *Conclavia*. 50. ق *Qoph* (character ignotæ significationis.) 51. الذاريات *Spargentes*. 52. الطور *Mons Sinai*. 53. النجم *Stella*. 54. القمر *Luna*. 55. الرحمان *Miserator*. 56. الواقعة *Casura*. 57. الحديد *Ferrum*. 58. المجادلة *Disceptatrix*. 59. الحشر *Congregatio*. 60. الممتحنة *Probata*. 61. الصف *Ordo*. 62. الجمعة *Conventus*. 63. المنافقون *Impii*. 64. التغابن *Fraudatio mutua*. 65. الطلاق *Repudium*. 66. التحريم *Prohibitio*. 67. الملك *Regnum*. 68. القلم *Calamus*. 69. الحاقة *Fatalis*. 70. المعارج *Gradus*. 71. نوح *Noe*. 72. الجن *Genii*. 73. المزمل *Involutus*. 74. المدثر *Coopertus*. 75. القيمة *Resurrectio*. 76. الانسان *Homo*. 77. المرسلات *Missæ*. 78. النباء *Nuncium*. 79. النازعات *Abstrahentes*. 80. عباس *Corrugavit faciem*. 81. التكوير *Involutio*. 82. الانفطار *Diffisio*. 83. التطفيف *Mensura injusta*. 84. الانشقاق *Scissio*. 85. البروج *Turres*. 86. الطارق *Noctu veniens*. 87. الاعلي *Altissimus*. 88. الغاشية *Operiens*. 89. الفجر *Aurora*. 90. البلد *Regio*. 91. الشمس *Sol*. 92. الليل *Nox*. 93. الضحا *Elevatio Solis*. 94. الشرح *Dilatatio*. 95. التين *Ficus*. (Alii الزيتون *Olea*.) 96. العلق *Sanguis coagulatus*. 97. القدر *Decretum*. 98. البينة *Evidentia*. 99. الزلزلة *Terræmotus*. 100. العاديات *Concitati equi*. 101. القارعة *Pulsatrix*. 102. التكاثر *Contentio multiplicandi*. 103. العصر *Pomeridianum*. 104. الهمزة *Detractor*. 105. الفيل *Elephantes*. 106. قريش *Corasini*. 107. الماعون *Utensilia*. 108. الكوثر *Kauther* (Fluvius Paradisi.) 109. الكافرون *Infideles*. 110. النصر *Auxilium*. 111. ابولهب *Abulaheb* (Patruus Mahumeti.) 112. التوحيد *Unificatio*. 113. الفلق *Diluculum*. 114. الناس *Homines*.

Hæ verò tàm ridiculæ epigraphæ vix unquam cum Suris suis in argumento conveniunt: non secus ac si quis cerdo, vel barbitonsor apponeret tabernæ suæ signum caponis, vel myropolæ: vel si quis Ethnicus subscripsisset Jovis simulachro; *Mercurio Sacrum*.

PRODROMI
AD REFUTATIONEM
ALCORANI
PARS PRIMA,

In qua nulla Sacrarum Scripturarum oracula, quibus Christiana Religio confirmatur, Mahumeto, ejusque Sectæ suffragari demonstratur.

BIBLIOTHEQUE ROYALE

PROOEMIUM.

VNam tantùm dari veram Religionem à Deo Optimo Maximo in ſui ipſius cultum hominibus conſtitutam, nemo ſanæ mentis, ut puto, negare audebit. Et nihilominus innumeræ propè nationes, quantumvis inter ſeſe contrariæ, de vera religione ſibi blandiuntur. Inter has tres præcipuè gentes enumerantur: Judæi, Chriſtiani & Mahumetani; quarum quælibet legitimum ſibi Dei cultum attribuens, cæteras tanquam in errore verſantes condemnat. Quidquid autem una ex his tribus nationibus ad religionis ſuæ veritatem comprobandam in medium adducit; duæ quoque aliæ pro ſe, ſi non proferunt, ſaltem proferre conantur: Sacrarum Scripturarum Oracula: miraculorum ſplendorem: legis ſanctitatem: vitæ, morumque probitatem; ut Chriſtiani contra Judæos, ac Mahumetanos; ita hi contra Chriſtianos, & invicem contra ſe ipſos audacter fidenterque producunt. Hùc accedit, quòd quantumvis ardua, quantumvis paradoxa, quantumvis abſurda una ex his habeat; ſemper ſe aliarum exemplo defenſat ac tuetur, dum non minus, ſi non magis, incredibilia, & abſona in illis eſſe contendit. Si Chriſtianus Mahumeto uxorum turbam, liberumque ancillarum ad concubitum uſum opponit: ille ſtatim cauſam ſuam, Abrahæ, Davidis, ac Salomonis exemplo defendit. Si Judæus Moslemum irridet, quòd ipſius Propheta in Alcorano formicas, & upupas humano ſermone loquentes inducat: hic & Serpentis Hevam, & Aſinæ Balaam alloquentium hiſtoriam confeſtim reponit. Fidei prætereà Chriſtianæ myſteria tàm ardua, ac difficilia, & prorſus inintelligibilia, & quædam prima fronte abſona, & ab humana ratione aliena, latum exhibent hominibus malè erga illam affectis campum, quodlibet inſanæ opinionis monſtrum in alienis ſectis comprobandi.

Cùm verò tres hæ ſectæ, ſeu religiones inter ſe ſe maximè pugnent; nihilominus in qualibet earum quis verſetur, illam mordicùs tenet, eò quòd eam ſolam veram, cæteras falſas exiſtimet; ita ut non rarò, pro illa aſſerenda, ſanguinem vitamque profundat. His difficultatibus quidam adacti, eò amentiæ prolapſi ſunt, ut putarent, quamlibet ſectam, etiam Idololatrarum, bonam eſſe, ac Deo placere, atque in ea æternam ſalutem poſſe obtineri. Hujus ſtultiſſimę opinionis fuerunt quidam Mahumetani, de quibus Septemcaſtrenſis in tractatu, quem inſcripſit, *Turcicæ ſpurcitiæ*, hæc habet cap. 30. *Horum opinio eſt, quòd unuſquiſque ſalvatur in lege ſua, & unicuique Genti, ſeu Nationi lex data eſt à Deo, in qua ſalvari debet; & æqualiter omnes leges bonæ ſunt eas obſervantibus,*

nec aliqua præferenda eſt tanquam melior aliis. Refert etiam doctiſſimus, ac ſapientiſſimus vir Clemens Toſius Abbas è Congregatione Sylveſtrina in ſua India Orientali par. 2. pag. 73. & 115. reperiri in regno Peguano quoddam Sacerdotum, ſeu Religioſorum genus (Telapoi appellantur) qui eadem inſania laborant, à qua Brahmanes etiam non excipiuntur.

Verùm cùm Mahumetani ex præſcripto Alcorani unam tantùm veram eſſe Religionem certiſſimè teneant; non eſt, quòd in hac opinione contra ipſos confutanda laboremus. Verum quidem eſt, aliquando in eodem Alcorano approbari tàm Judæis, quàm Chriſtianis, & Sabæis, ſeu Sabaitis ſuam Religionem: ſed Expoſitores communiter afferunt, hoc fuiſſe deinde à Mahumeto abrogatum per ea verba, quæ habentur in Sura 3. quæ inſcribitur Arabicè آل عمران ideſt, *Familia Amran*, §. 83. ومن يتبّع غير الاسلام دينًا فلن يُقبل منه وهو في الاخرة من الخاسرين *Et qui aliam religionem ſectatus fuerit, quàm Eslam, nullo modo acceptabitur ab eo; & ipſe in futuro ſæculo erit ex pereuntibus*. Eſt autem religio Eslam illa, quam ſe profiteri jactabat Mahumetus, & quam Abraham, ac Prophetas omnes tenuiſſe, affirmabat. Non ſolùm autem docuit Mahumetus in una hac tantùm religione ſalutem reperiri, ſed omnes ejuſdem ſectas, ſeu hæreſes, in quas dividenda erat, ad æternam damnationem ducere pronunciavit. In quo ſanè prudentiorem ſe oſtendit Marco Antonio de Dominis Archiepiſcopo Spalatrenſi, à Catholica religione Apoſtata, ejuſque Aſſeclis, qui docent, in qualibet Chriſtianorum ſecta æquè benè, ac in Catholica Romana fide, quemlibet æternam ſalutem conſequi poſſe. Eſt communis apud Moslemos traditio, ab Iſmaele filio Aly, cognomine شاهنشاه Sciahinſciah, inſigni inter Mahumetanos Chronologo, relata in ſuo Taarich, ſeu Chronico, cap. de Gente Moslemorum: quam etiam adducit Sciaher Settanius his verbis: افترقت المسلمون علي ثلاث وسبعين فرقة والناجية من الفرق كلها واحدة كما قال صلّي الله عليه وسلام ستفترق امتي علي ثلاث وسبعين فرقة الناجية منهم واحدة والباقون هلكا قيل ومن الناجية يا رسول الله قال اهل السنة والجماعة قال ما انا عليه واصحابى.

Diviſi ſunt Mahumetani in tres ac ſeptuaginta ſectas, ex quibus omnibus una ducit ad ſalutem; quemadmodum dixit Propheta Mahumetus ſanctæ memoriæ: Dividetur gens mea in tres ac ſeptuaginta ſectas, ex quibus unica ſalutem conſequetur; cæteræ verò perditioni erunt obnoxiæ. Cùmque dictum fuiſſet illi: O legate Dei, quænam ſecta ſalutem aſſequetur? Reſpondit: Illa, quæ profitebitur Sonnam, & Concilium: nimirum, quod ego, & ſocii mei profitemur.

Poſito igitur ut certo & indubitato, unam tantùm veram eſſe religionem, in qua homines Deo placere, & æternam ſalutem conſequi valeant: neceſſariò etiam fatendum eſt, ad divinam providentiam ſpectare, tàm clara, & evidentia ad eam ab aliis falſis ac fallacibus ſectis diſcernendam argumenta à Deo mortalibus exhiberi, ut quiſquis eam amplecti cupiat, non poſſit niſi ex propria culpa aberrare. Id manifeſtè oſtendit David, illis verbis: *Teſtimonia tua credibilia facta ſunt nimis*, Pſal. 92. *Præceptum Domini lucidum, illuminans oculos*, Pſalm. 18. *Lucerna pedibus meis verbum tuum, & lumen ſemitis meis*, Pſal. 118. Quibus

bus conſonant alia plura Sacrarum litterarum teſtimonia. Alioquin, ſi nullum eſſet à Deo conſtitutum argumentum, quo vera religio à falſa dignoſci poſſet, liberum eſſet unicuique Sectam, quam vellet, amplecti: neque in hoc culpam ullam admitteret. Supereſt, ut quænam ſint hæc veræ religionis indicia, ſeu notæ, ſolerter perquiramus.

Ne quis verò exiſtimet, veræ religionis notas eſſe, vel magnitudinem imperii, atque ampla terrarum, quæ occupat ſpatia: vel temporis, quo perſeveravit, diuturnitatem: (quamquam vera religio, quoad veritates æternas, eadem ſemper fuit ab ipſis mundi incunabulis, & erit uſque ad illius finem:) vel victoriarum gloriam, & armorum felicitatem: vel perpetuos rerum ſecundarum eventus: vel quarundam virtutum moralium charitate deſtitutarum uſum, propriæve legis, ac rituum exactam obſervantiam: vel crebras, aut prolixas preces, ſive auſtera frequentiaque jejunia, ſeu multas corporis afflictationes, ſpontaneoſque cruciatus, vel alia hujuſmodi: hæc eadem non rarò in falſis ſectis, magis quàm in vera religione reperiri cognovimus. Quis enim imperii magnitudine Romanos æquavit? Quot ætates Idololatria vidit, & quàm magnam terrarum orbis partem occupavit, hodieque occupat? Quis Alexandro Macedone, vel Julio Cæſare in bellis fuit fortunatior? Quanta cum gloria, virtutum quarundam moralium hujus generis praxis floruit in veteri illa Romanorum, vel Spartanorum Republica; qui etiam ſuarum legum, ac ſacrorum adeò tenaces erant, adeòque in iis obſervandis exacti; ut leviſſimus in illis error, graviſsimi ſceleris loco duceretur? In auſterioris autem vitæ rigore, rerumque omnium terrenarum contemptu, pauci admodum Diogenem Cynicum, ejuſque aſſeclas aſſecuti ſunt. Si verò de jejuniis, precationibus, cœleſtium rerum contemplatione, ab hominum rerumque omnium humanarum receſſu agamus; non modò ex veterum ſcriptorum monimentis, ſed etiam ex eo, quod hoc ipſo tempore fieri vel videmus, vel audimus; Sabaithæ, Brahmanes, Gymnoſophiſtæ, Bonzii, admirationem his in rebus afferunt univerſis. Alia ex parte Iſraeliticam gentem, populum Dei electum quondam fuiſſe, veram fidem, veram religionem habuiſſe, neque Chriſtiani, neque Moslemi negant, aut negare poſſunt. Et nihilominus illorum imperii fines Paleſtinæ provinciæ anguſtias non exceſſere: religio verò non multò latiùs, quàm regnum ſe ſe extendit. Frequentiſſimas, & graviſſimas clades à Philiſtæis, Chaldæis, Aſſyriis, Græcis, Romanis accepere: nec ſemel in miſerrimam totius gentis captivitatem ab hoſtibus redacti ſunt. Tot verò ac tanta in iis ſcelera, ac flagitia, tùm contra morales virtutes, tùm contra religionem ipſam ferè perpetuò fuere; ut ſacrorum ſcriptorum, & præſertim Iſaiæ teſtimonio, Idololatras ipſos longè in iis ſuperaverint. Nec tamen legimus (etiam cùm modeſtiùs, ac temperantiùs ſe gererent) illos aut crebris jejuniis, aut frequentibus precibus, aut corporis afflictationibus ſe ſe exercuiſſe. Quin & in legum, ſacrorumque ſuorum obſervantia adeò ſocordes, ac negligentes erant, ut quemadmodum lib. 4. Reg. cap. 22. legimus, Joſia Sanctiſſimo Principe regnante, prodigii propè loco habitum ſit, ut unus Divinæ legis codex pervetuſtus (nam cæteri omnes vel perierant, vel ignorabantur) in templi angulo repertus ſit. Et nihilominus populus idem Iſraeliticus hoc tempore, quo tàm ex noſtra, quàm ex Mahumetanorum ſententia, vera caret religione, & eſt Deo maximè exoſus, adeò exactus, atque attentus in ſuarum legum, ac traditio-

num obſervantia apparet, ut in ſuperſtitionem propè degeneret. Et ubi anteà tàm frequenter in Idolorum cultum ruebat; nunc conſtantiſſimè unius Dei cultum retineat. Negari tamen non poteſt, aliqua etiam ex ſupradictis eſſe argumenta veræ religionis ſaltem probabilia; præſertim ſi ſimul conjuncta reperiantur, quemadmodum in Chriſtiana lege reperta ſunt antequam Moslemorum ſecta invaleſceret, & tot hæreſes in Eccleſiam Chriſti inveherentur: & hodie etiam (præſertim ſi de veris virtutibus loquamur) reperiuntur. Nihilominus his prætermiſſis, ad certiora argumenta, & quæ à Mahumetanis ipſis admittuntur, veniamus. Sunt autem hæc quatuor: nempe, Oracula Sacrarum Scripturarum: gloria miraculorum: veritas Dogmatum: Sanctitas morum, quæ in veræ Religionis profeſſoribus tantummodò reperitur, quamvis non in omnibus, ſed ſæpè in paucis; in iis videlicet, qui ejuſdem religionis leges, & inſtituta ritè obſervant. Nos, cæteris omiſſis, ea fortaſsè, Deo favente, aliàs tractaturi, de primo tantùm nunc agemus, utpote præcipuo, & quo ſolo Mahumetica ſecta tota corruat, ac penitùs diſſolvatur.

PRÆ-

PRÆCIPUUM VERÆ RELIGIONIS ARGUMENTUM.

Sacrarum Scripturarum Oracula.

NULLO alio teſtimonio magis ſectam ſuam Mahumetus confirmare conatur, quàm ſacrorum Librorum, veteris ſcilicet, ac novi Teſtamenti, auctoritate. Quamvis autem Pentateuchi, & Euangelii tantummodò mentionem faciat, quorum primum التوراة *Altaurat*: Secundum الانجيل *Alangil*, corrupta Hebraïca, & Græca voce, appellat: certum tamen eſt Pentateuchi nomine univerſos veteris Teſtamenti libros comprehendere, quod Hebræi etiam facere conſueverunt, ut affirmat R. Bechai in Cad Hakemah in voce סוכה *Succa*. Ita teſtatur Ahmedus filius Abdolhalimi præcipuus inter Mahumetanos Doctor, part. 2. ſuæ Apologiæ contra Chriſtianam Religionem pro ſecta Mahumetana, his verbis: فقوله اخبرني بصفة رسول الله في التوراة قد يراد فيه نفس الكتب كلها وكلهـــا تسمي تـوراة:

Per hoc autem, quod dicitur: Annuncia mihi Epitheton Legati Dei in Pentateucho, intelliguntur omnes Sacræ Scripturæ, & omnes vocantur Pentateuchus. Et paulò poſt: ولفظ التوراة قد عرف انـــه الكتب يراد جنس الشي يقراها اهل الكتاب فيدخل في ذالك الزبور ونبوة اشعيا وساير النبوات خلا الانجيل:

Sub hoc nomine Pentateuchi veniunt generatim omnes libri Sacri, qui à Scripturalibus (nimirum à Judęis, & Chriſtianis) *leguntur. Atque ita ingrediuntur in hoc nomen Pſalmi Davidis, & Prophetia Iſaiæ, & cæterorum Prophetarum libri, excepto Euangelio.* Eodem modo ſub nomine Euangelii comprehendunt ſine dubio Mahumetani cęteros libros Teſtamenti novi: quamobrem hic idem Auctor, & alii, quos videre potui, adducunt auctoritates ex Epiſtolis S. Petri, & ex Actis Apoſtolicis, & ex Apocalypſi, non ſecus ac ipſorum Euangeliorum teſtimonia.

Porrò vix extat pagina in Alcorano, in qua hi ſacri libri magna cum laude non commemorentur. Quin & Mahumetus fatetur, illos eſſe verbum Dei, & regulam infallibilem veritatis, neceſſariam omninò ad æternam felicitatem conſequendam. Præcipua hìc tantùm loca producere ſatis habeo. Sect. 2. de Vaca. §. 4. ita fingit Deum ſecum loquentem: والذين يومنون بما انزل اليك وما انزل من قبلك وبالاخرة هم يوقنون اولئك على هدى من ربهم واولئك هم المفلحون: *Et qui credunt in librum tibi revelatum: & in libros revelatos ante te: & de futura vita certam habent fidem: hi dirigentur à Domino ſuo, & beatitudinem conſequentur.* Pro libro revelato Mahumeto intelligunt communiter Interpretes Alcoranum. Pro libris verò revelatis ante eum, Pentateuchum, & Euangelium. Sect. 3. de Familia Amran, fingit hęc ſibi à Gabriele dici. الله لا اله الا هو الحي القيوم نزل عليك الكتاب بالحق مصدقا لما بين يديه وانزل التوراة والانجيل من قبل هدي للناس: *Nullus eſt Deus alius, præter Deum: miſit ad te librum* (Alcorani) *in veritate, confirmantem libros ante te revelatos: & miſerat antea Pentateuchum, & Euangelium ad hominum directionem.* Ibidem §. 82. jubet ſuos Aſſeclas ita dicere: منا بالله وما انزل علينـا وما انزل على ابراهيـم واسماعيل واسحق ويعقوب والاسباط واوتي موسي وعيسي والنبيون من ربهم لا نفرق بين احد منهم

Credimus in Deum, & in librum (Alcorani,) *qui traditus fuit nobis: & in libros, qui traditi fuerunt Abrahæ, & Iſmaeli, & Iſaac, & Jacob, & Tribubus Iſrael: & in eos, qui traditi fuere Moyſi, & Jeſu, & Prophetis à Domino ipſorum: nullum inter hos diſcrimen facimus.* Id eſt, omnes hos libros pari fide, ac veneratione ſuſcipimus. Quòd verò librorum Abrahę, Iſmaelis, Iſaac, &c. mentionem facit, indicat erroneam Moslemorum opinionem,

qui non ſolùm his, ſed etiam aliis Sacros Libros à Deo traditos fuiſſe credunt: nimirum, Adæ unum ac viginti libros: Seth novem ac viginti libros: Henoch triginta: Abrahæ verò decem. Nullum tamen ex his ipſi habent, vel oſtendere poſſunt. Eadem propè verba habet Sect. 4. de Mulieribus. §. 162. Ubi Deum ita loquentem inducit: انّا اوحينا اليك كما اوحينا الي نوح والنبيين من بعده واوحينا الى ابرهيم واسمعيل واسحٰق ويعقوب والاسباط وعيسي وايوب ويونس وهرون وسليمن واتينا داود زبورا: *Nos ſanè* (Alcoranum) *tibi revelavimus, quemadmodum revelavimus* (alios Sacros Libros) *Noe, & prophetis poſt eum: & revelavimus Iſmaeli, & Iſaac, & Jacob, & Tribubus Iſrael, & Jeſu, & Job, & Jonæ, & Aroni, & Salomoni, & dedimus Davidi Librum Pſalmorum.* Sect. verò 5. de Menſa §. 72. loquens de Judæis, & Chriſtianis, hæc habet: ولو انهم اقاموا التورية والانجيل وما انزل اليهم من ربهم لاكلوا من فوقهم ومن تحت ارجلهم: *Quòd ſi ipſi obſervarent Pentateuchum, & Euangelium, & id quod traditum fuit illis à Domino ipſorum; certè comederent de ſupra ſe, & de ſub pedibus ſuis.* Id eſt, juxta Gloſſam Gelaleddini, copioſiſſimas à Deo opes obtinerent.

Supervacaneum eſt plura ex Alcorano loca congerere, ut probetur, Mahumetum ac Mahumetanos Sacrarum Scripturarum, & præſertim Pentateuchi, & Euangelii Divinam auctoritatem admittere, & in illis veræ Religionis fundamentum conſtituere. Illud etiam cum Mahumeto, & Mahumetanis nobis convenit, non ſolùm Prophetam, qui novam legem Dei nomine hominibus traditurus ſit, & veterem aboliturus, indigere præcedentibus Sacrorum Librorum vaticiniis in teſtimonium ſuæ veracitatis, ut latè probat Ahmedus filius Abdolhalimi in ſua Apologia ſuperiùs allegata: verùm etiam Chriſtum Dominum non promulgaſſe legem ſuam Euangelicam, atque Moſaycam abrogaſſe, niſi Pentateuchi, & Prophetarum præviis Oraculis ſuffultum. Quamobrem ea ferè omnia de Chriſti adventu, & prædicatione Oracula in Sacris Scripturis veteris Teſtamenti admittunt, quæ nos admittimus. Id fatetur Mahumetus ipſe in Alcorano Sectione 5. de Menſa §. 50. ubi Deum ita loquentem inducit: وقفينا على الانبياء بعيسي ابن مريم مصدقا لما بين يديه من التورية واتيناه الانجيل فيه هدي ونورا ومصدقا لما بين يديه من التورية وهدي وموعظة للمتقين وليحكم اهل الانجيل بما انزل الله فيه ومن لم يحكم بما انزل الله فيه فاولئك هم الفاسقون: *Et ſubſequi fecimus poſt Prophetas, Jeſum Filium Mariæ; qui verificavit id quod anteà prædictum fuerat in Pentateucho* (id eſt oſtendit, ac probavit vaticinia Pentateuchi, ſeu veteris Teſtamenti de ſe verificata fuiſſe:) *& dedimus ei Euangelium, in quo eſt directio, & lux, & confirmatio, ac verificatio illius, quod prædictum fuerat in Pentateucho: & directio, & exhortatio timentibus Deum. Judicent ergo* (Chriſtiani) *qui profitentur Euangelium juxta id quod Deus in eo manifeſtavit. Qui verò non judicaverint juxta id, quod manifeſtavit Deus, hi ſunt prævaricantes.* Poſſem ſexcenta alia teſtimonia tùm ex Alcorano, tùm ex Doctoribus Mahumetanis producere ad hoc ipſum comprobandum. An verò poterunt Mahumetani idem de Mahumeto, atque illius nova lege demonſtrare? Hoc nunc à nobis inquirendum eſt.

Jactat ſanè Impoſtor non ſemel in Alcorano, ſe in Pentateucho, & Euangelio prædictum fuiſſe: atque hoc tanta fiducia, ut aſſeclas ſuos hortetur ad Judæos, & Chriſtianos adeundos, ut eos conſulant, & ab ipſis intelligant, verum eſſe id, quod de ſe ipſe affirmabat. Quamobrem ſect. 10. de Jona. §. 93. inducit Deum ita ſecum loquentem: فان كنت في شك مما انزلنا اليك فاسئل الذين يقرون الكتاب من قبلك: *Quòd ſi dubitatio aliqua in te ſuboriatur circa ea, quæ tibi revelavimus, interroga illos, qui ante te ſacra volumina legerunt.* Explicat cum cæteris Interpretibus Gelaleddinus: فاسئل الذين يقرون التوراة من قبلك فانه ثابت عندهم يخبرونك بصدقه: *Interroga eos, qui legerunt Pentateuchum ante te* (id eſt Judæos, vel Chriſtianos:) *nam hic manet integer apud eos: & docebunt te vera eſſe, quæ tibi revelavimus.* Hoc idem fingit Deum præcipere aſſeclis ſuis Sect. 21. de Prophetis. §. 7. his verbis: وما ارسلنا من قبلك الا رجالا نوحي اليهم فسئلوا اهل الذكر ان كنتم لا تعلمون: *Et non miſimus ante te niſi homines, quibus arcana noſtra revelavimus. Atqui interrogate profeſſores Scripturarum, ſi vos neſcitis.* Explicat idem Gelaleddinus: فسئلوا العلماء في التورية والانجيل: *Interrogate eos, qui ſunt periti in Pentateucho, & Euangelio.*

Verùm cùm timeret Mahumetus (quippe qui non omninò ſtipes eſſet) poſſe in hoc ſe mendacem deprehendi; ſententiam mutavit, ſuiſque præcepit, ut neque approbarent, neque reprobarent id quod Judæi ex Pentateucho, & Chriſtiani ex Euangelio ipſis legiſſent. Atque ita eos commonet Sect. 29. de Aranea. §. 46. لا تجادلوا اهل الكتاب الا بالتي هي احسن وقولوا امنا بالذي انزل الينا وانزل اليكم والهنا والهكم واحد ونحن له مسلمون: *Ne diſputetis cum Scripturalibus,* (ideſt Judæis, & Chriſtianis) *niſi humanis, & modeſtis verbis, dicentes: Credimus in Librum traditum nobis, & in Libros traditos vobis: & Deus noſter, & Deus veſter eſt unus, & nos illi devoti ſumus.* Addit Gelaleddinus: ولا تصدقوهم ولا تكذبوهم في ذلك *& ne illos veraces, ſed neque mendaces eſſe dicatis in hoc.* Confirmat hoc idem celeberrimus Doctor Albocharius par. 30. Alcoranicarum traditionum, his verbis: حدثني محمد بن بشار قال حدثنا عثمان بن عمر قال اخبرنا علي بن المبارك عن يحيي بن ابن كثير عن ابي سلمة عن ابي هريرة قال كان اهل الكتاب

الكتاب يقرؤن التورية العبرانية ويفسرونها بالعربية لاهل الاسلام فقال رسول الله ص لا تصدقوا اهل الكتاب ولا تكذبوهم وقولوا امنا بالله وما انزل الينا وما انزل اليكم: *Narravit mihi Mohamed filius Baſciar, dicens: Narravit mihi Othman filius Homar dicens: Narravit nobis Aly filius Almobarec, ſe audiviſse à Jahia filio Ebnolathir, qui audierat ab Abuſalma, qui audierat Abuhoreira, his verbis: Legebant Judæi Pentateuchum in idiomate Hebraico, & explicabant eum Arabicè Mahumetanis. Dixitque illis Legatus Dei Mahumetus: Ne approbetis, ut vera ea, quæ legunt Judæi, neque reprobetis ea ut falſa: ſed dicite: Credimus in Deum, & in Alcoranum noſtrum, & in Pentateuchum veſtrum.* Ita locutus eſt Veterator, ne palam mendax deprehenderetur, dum anteà Judæorum, & Chriſtianorum Sacros Libros pro teſtimonio eorum, quæ de ſe jactabat, allegaſset.

Verùm cùm videret, eoſdem contra ſe ſuis ipſius verbis pugnare, manifeſtè oſtendentes, nihil eſse in Pentateucho, nihil in Euangelio, quod ad ipſum pertineret: ad miſerum ſubterfugium recurrit. Tàm Judæos, quàm Chriſtianos fraudis inſimulavit, quòd nimirum vaticinia, quæ in Pentateucho, & Euangelio de ſe, ſuoque adventu ſcripta erant, vel ſacrilegè aboleviſsent, vel malignè occulerent. Nulla eſt ferè in Alcorano pagina, in qua hoc ſcelus Scripturalibus, & præſertim Judæis non objiciat. Sect. 5. de Menſa. §. 16. ita Deum contra eos loquentem inducit: يا اهل الكتاب قد جاءكم رسولنا يبين لكم كثيرا مما كنتم تخفون من الكتاب ويعفوا عن كثير: *O Scripturales, jam venit ad vos Legatus noſter* (Mahumetus) *multa vobis manifeſtans, ex iis, quæ abſcondebatis ex Scripturis; & multa diſſimulans.* Ideſt, non ea vobis manifeſtans, quia nihil profuiſsent ad correptionem veſtram, ſed tantummodo ad probrum, & confuſionem veſtram, Ita explicat Gelaleddinus. Hoc idem innuit Sectione 2. de Vacca, §. 88. Ubi loquens contra Judæos, hęc habet. ولما جاءهم كتاب من عند الله مصدقا لما معهم وكانوا من قبل يستفتحون على الذين كفروا فلما جاءهم ما عرفوا كفروا به فلعنة الله على الكافرين بيسما اشتروا به انفسهم ان يكفروا بما انزل الله بغيا ان ينزل الله من فضله على من يشا من عباده فباؤا بغضب على غضب:

Poſtquam autem venit ad eos Liber (Alcorani,) *qui verificatur à libro ipſorum* (ideſt qui conſonat Pentateucho:) *anteà verò implorabant auxilium à Deo adverſus eos, qui non credidiſſent* (Mahumeto venturo,) *poſtquam, inquam, venit ad eos ille, quem anteà venturum eſſe ſciebant, noluerunt credere in illum. Verùm maledictio Dei ſuper incredulos. O pretium infelix, quo vendiderunt animas ſuas, ut abnegarent id, quod revelavit Deus, ob invidiam, quòd Deus communicaret gratiam ſuam cui vellet de ſervis ſuis. Iram igitur ſuper iram commeruerunt.* Senſus horum verborum eſt, juxta Gloſsam Gelaleddini; Judæos, & Chriſtianos anteà expectaviſse adventum Mahumeti, quem ex Pentateuchi, & Euangelii vaticiniis cognoverant: & imploraſse Divinum auxilium contra eos, qui noluiſsent credere in illum. At ubi jam præſentem viderunt, avaritia, & invidia permotos, occultaſse, vel deleviſse è ſuis libris vaticinia, quæ de ipſo extabant.

Libet hìc addere traditionem, ſeu fabellam ex Albochario, par. 30. Alcoranicarum traditionum, quę ita ſe habet: حدثنا موسي ابن اسمعيل قال حدثنا ابراهيم قال اخبرنا ابن شهاب عن عبيد الله ان ابن عباس قال كيف تسلون اهل الكتاب عن شي وكتابكم الذي انزل على رسول الله احدث تقرونه محضا لم يشب وقد حدثكم ان اهل الكتاب بدلوا كتاب الله وغيروه وكتبوا بايديهم الكتاب وقالوا هو من عند الله ليشتروا به ثمنا قليلا الا ينهاكم ما جاءكم من العلم عن مسيلتهم لا والله ما راينا منهم رجلا يساءلكم عن الذي انزل عليكم:

Narravit nobis Moyſes filius Iſmaelis dicens: Narravit nobis Abraham, dicens: retulit nobis Ebnoſciahab ex relatione Obeid Allah, quòd Ebnabas dixerit: Quomodo petetis à Scripturalibus (Judæis, & Chriſtianis) *aliquid; cùm Alcoranus veſter traditus Legato Dei, ſit noviſſimus Sacrorum Librorum, quem legitis purum putum, & nondum ſenuit? Et jam denunciavit vobis Mahumetus, quòd Judæi, & Chriſtiani immutaverunt Sacras Scripturas, & variaverunt illas, & ſcripſerunt manibus ſuis Librum, dicentes: Hic eſt à Deo; ut lucrarentur per hoc exiguum pretium. An non detinet vos ab eo interrogando auctoritas Alcorani? Numquam certè vidimus aliquem eorum, qui interrogaret vos de Alcorano veſtro.* Hæc traditio manifeſtè pugnat contra præceptum Mahumeti in Alcorano, quo jubentur Moslemi interrogare Judæos, & Chriſtianos de iis, quæ de ipſo ſcripta ſunt in Pentateucho, & Euangelio. Et neſcio qua fronte Albocharius contrarium aſserat in ſuis traditionibus, dicens: قول النبي ص لا تساءلوا اهل الكتاب عن شي: *Dixit Propheta Mahumetus: Ne interrogetis Scripturales de ulla re.*

Ne verò gratis hanc fraudem Scripturalibus Mahumetus impoſuiſse videatur, duo pro ſe ex Sacris Libris teſtimonia in Alcorano adducit. Primum, Sect. 7. quæ inſcribitur Alaaraph. §. 158. His verbis: الذين يتبعون الرسول النبي الامي الذي يجدونه مكتوبا عندهم في التوراة والانجيل يامرهم بالمعروف وينهيهم عن المنكر ويحل لهم الطيبات ويحرم عليهم الخبايث ويضع عنهم اصرهم الاغلال التي كانت عليهم فالذين امنوا به وعزروه ونصروه واتبعوا النور الذي انزل معه اولئك هم المفلحون:

Qui ſecuti fuerint Legatum, Prophetam Idiotam, quem reperient ſcriptum apud ſe in Pentateucho, & Euangelio, præcipientem ipſis juſtum, & prohibentem injuſtum: concedentem res bonas, & interdicentem ipſis malas; & deponentem ab eis onus grave eorum, & vincula, quibus detinebantur: qui, inquam, credide-

diderint in eum, & ſecuti fuerint lucem, quæ demiſſa eſt cum eo; & ſuppetias illi tulerint, & adjuverint eum; hi erunt fortunati. Alterum Sect. 61. quæ inſcribitur. Ordo. §. 6. his verbis: وإذ قال عيسى ابن مريم يا بني اسرايل انّي رسول الله اليكم مصدقا لما بين يدي من التوراة ومبشرا برسول ياتي من بعدي اسمه احمد فلما جاءهم بالبينات قالوا هو سحر مبين: *Et* (memento) *cùm dixit Jeſus Filius Mariæ: O Filii Iſrael, certè ego miſſus ſum ad vos Legatus à Deo, ut verificem Pentateuchum, qui traditus fuit ante adventum meum: & ut annunciem Legatum alium, qui venturus eſt poſt me, cujus nomen erit Ahmed. Cùm verò veniſſet ad eos cum claris argumentis, dixerunt: Hic eſt manifeſtus præſtigiator.* Verùm nihil hujuſmodi vel in Pentateucho, vel in Euangelio reperitur.

Reſpondent Mahumetani, neque hæc, neque alia de Mahumeto teſtimonia in Pentateucho, & Euangelio inveniri, quia in illo à Judæis, in hoc à Chriſtianis malignè ſublata ſunt, quemadmodum Alcoranus ipſe ſæpè teſtatur. Valdè tamen mirum eſt, ſi tàm multa erant in Sacris Libris de Mahumeto vaticinia, hæc tantùm duo ab ipſo fuiſſe allegata.

Sed ut miſerum hoc effugium Mahumetanis omninò præcludamus; evidenter oſtendemus, Sacras Scripturas, quæ hodie apud Judæos, & Chriſtianos reperiuntur, numquam quod ad ſubſtantiam attinet, corruptas, aut mutatas fuiſſe: ſed integras omninò eſſe, & illibatas, & quales erant ante Mahumeti adventum, quando, ut ipſemet fatetur, omni vitio, corruptioneque carebant. Porrò cùm Mahumetus jaciat primum, ac præcipuum ſuperſtitionis ſuæ fundamentum ſupra Sacrorum Librorum novi, veterisque Teſtamenti Oracula; ſi oſtenderimus, nihil eſſe in his, quod illi ſuffragetur, imò omnia eidem adverſari; cadet illa per ſe, ruetque, penituſque exterminabitur.

Probatur integritas Sacrorum Librorum.

PRæmitto; ad hoc, ut aliquis Auctor dici poſſit integer, & incorruptus, non eſſe neceſſarium, ut nullum in eo erratum, vel defectus, vel nulla lectionum varietas reperiatur: alioqui nullus penè liber dici poſſet incorruptus. Et quidem non ſolùm in Sacræ Scripturæ verſionibus, cujuſcumque ſint idiomatis, errata aliquot irrepſere, ſive ex Amanuenſium incuria, ſive ex Interpretum minori, quàm par erat, attentione, ſive etiam inſcitia: verùm & in ipſis fontibus Hebraicis, & Græcis defectus aliquot reperiuntur. Ut enim Interpretes infallibilem Spiritus Sancti aſſiſtentiam non habuerunt, qua errare in interpretatione non poſſent: ita nec Amanuenſes, qui ex Originalibus tranſcripſere, illam habuiſſe credendi ſunt, ita ut hi quoque in aliquas mendas labi non poſſent. Hoc liquidò in Hebraico Textu agnoſcitur, in quo illa tàm celebris correctio facta fuit, quæ תִּיקּוּן סוֹפְרִים, ideſt *Scribarum correctio* communiter appellatur. Additæ ſunt præterea in eodem variæ lectiones, quæ ſub vocibus כְּתִיב Kethib, & קְרִי Keri ad marginem notari ſolent: & juxta nonnullos ad 1171. perveniunt. Has autem correctiones, variaſque lectiones ex Amanuenſium erratis ortas fuiſſe non eſt dubitandum. Hoc idem in Alcorano eveniſſe certum eſt, cùm & in ipſo plurimæ variæ lectiones reperiantur, quas Expoſitores Moslemi ſolerter adnotarunt. Diſſident etiam inter ſe Alcorani Exemplaria in titulis Surarum, ſive Sectionum, in numeris periodorum, in Commatum diſtinctionibus, & aliis hujuſmodi, quæ ſæpè notabiliter ſententiam immutant. Nec tamen propterea concedent unquam Mahumetani, Alcoranum vitiatum eſſe, vel corruptum. Certum præterea eſt, Alcoranum apud Perſas, & Sciahitas non eſſe omninò eumdem, qui apud Turcas, & cæteros Sonnitas: ſed magnum inter utrumque, etiam in ſubſtantialibus, diſcrimen reperiri. Quamobrem omnia Alcorani exemplaria, quæ ex expugnata Bagdado, ſeu Babylone Conſtantinopolim allata ſunt; in loco Palatii Regii recondita fuerunt, anathematis pœna conſtituta iis, qui ea legiſſent. Ita refert Auctor hiſtoriæ imperii Othomannici præſentis ſtatus. Et nihilominus tàm Sciahitæ, quàm Sonnitæ credunt, ſe verum, & incorruptum habere Alcoranum. Porrò ſi in textu originario Arabico Alcorani hæc eveniunt, quid de illius verſionibus in alia idiomata putandum erit?

Verùm ut ad id, quod primò propoſueram, regrediar, directèque Moslemis reſpondeam; dico falſum eſſe omninò, vel à Judæis, vel à Chriſtianis Sacros Libros Pentateuchi, & Euangelii, ſeu veteris, ac novi Teſtamenti (de his enim tantùm loquitur Alcoranus,) ſimpliciter, & abſolutè corruptos fuiſſe. Fateor non defuiſſe ex noſtris aliquos, etiam magni nominis Auctores, qui vaticinia aliquot ad Chriſti adventum ſpectantia, è veteri Teſtamento à Judæis malignè ſublata, vel depravata fuiſſe affirmarent. Verùm à cæteris Doctoribus communiter hæc ſententia, ut falſa, & Chriſtianæ religioni nimis perniciosa, rejicitur. Nam cùm vetus Teſtamentum ſit veluti baſis, & fundamentum ejuſdem religionis; ſi hoc corruptum depravatumque ſit, vacillat, & penè corruit iſta; nihilque ſolidi pro fide noſtra firmanda relinqui videtur. Et nihilominus illi, qui contrarium aſſeruere, nullo modo locuti ſunt, neque loqui potuerunt de corruptione univerſali, aut ſubſtantiali; ſed de unius, aut alterius loci depravatione, quæ in eo ſita eſſet, quòd cùm in Hebraico Textu duplex eſſet lectio; Judæi eam, quæ Chriſtianæ religioni magis favebat omittentes, minùs favorabilem retinuerunt. Sed neque hoc verum eſt, cùm non rarò retineant eam lectionem, quæ magis Fidei noſtræ favet, & oppoſitam à Textu rejiciant. Quod verò iidem Judæi in odium Chriſti & Chriſtianorum ſimul conſpiraverint, & dolo malo vel unam tantùm Sacrorum voluminum periodum corruperint, ab omni prorſus veritate, & veroſimilitudine abhorret: imò nullo modo id fieri potuiſſe, inferiùs patebit. Multò verò minus concedimus, corruptum, aut depravatum fuiſſe novum Teſtamentum à Chriſtianis, ut deblaterat Mahumetus; ne ea, quæ de ipſius adventu in illo prædicebantur, apparerent. Porrò, ut res evidentior fiat, afferam hìc argumenta, quibus probetur, neque à Judæis, neque à Chriſtianis potuiſſe Sacros Libros univerſaliter, aut ſubſtantialiter depravari.

Primum ac præcipuum argumentum eſt, Divina providentia, ad quam ſpectat legem ſuam inter homines conſervare unà cum iis libris, qui ad veram Dei agnitionem, cultumque legitimum ſunt neceſſarii, & quibus veram à falſa religione dignoſcere poſſimus: alioquin omnia erunt confuſa, incerta, ac tenebris plena. Quin & pro Mahumetanis ipſis res malè agetur: nam cùm hi legem ac ſectam ſuam (licet falsò)

Pen-

Pentateuchi, & Euangelii Oraculis ſtabilire ſe putent; ſi hæc depravata ſint, ac proinde fide careant; Religionis ſuæ veritatem nullo modo oſtendere poterunt, vel comprobare. Neque ſatis eſt, ſi dicant, extare Alcoranum: nam Alcoranus eſt in hac controverſia pars; neque poteſt in propria cauſa eſſe teſtis, vel judex, niſi aut mendax, aut ſuſpicioſus. Idemque dicendum eſſet de Euangelio, niſi teſtimonium Pentateuchi, & Prophetarum præcedentium poſſet proferre.

Secundum argumentum eſt, accuratiſſima diligentia, ac vigilantia, qua Hebræi veteris Teſtamenti, Chriſtiani verò tùm novi, tùm veteris libros ſemper cuſtodierunt. Incredibile eſt, quantum hac in re illi ſemper fuerint accurati, etiam ante ortum Mahumeti. Non ſolùm libros omnes, & capita librorum, ſed etiam periodos, dictiones, characteres, & apices in Sacris Bibliis enumeravere. Inſuper adnotarunt, quoties quælibet dictio, & qua forma in iiſdem ſcripta reperiatur. Tantam verò, ac tàm exactam curam in Sacris Codicibus exſcribendis adhihent, ut in ſuperſtitionem degenerare videantur. Viginti de hoc præcepta enumerat R. Moyſes in tractatu de lib. Leg. cap. 10. Inter quæ decimum eſt, ut ab homine Hæretico, vel profano exſcribi non poſſint. Undecimum, ut ſcriptor ita attentus ſit, dum aliquod ex Dei nominibus exarat; ut ſi eo tempore à Rege Iſraelis ſalutetur, ſalutem illi reddere non debeat. Duodecimum, & decimum tertium, & decimum quartum, ac decimum ſextum; ut ſi in ſcribendo literula ulla per incuriam vel addatur, vel detrahatur: ſi unus character ab alio nimis diſtet, vel eidem plus juſto adhæreat; totus liber profanus habeatur. Vix etiam credi poteſt, quanta religione Sacra volumina in Synagogis ſuis aſſervent, quantaque reverentia manus illis admoveant: itaut, ſi fortuito aliquo caſu in terram decidant, id tamquam flagitium aliquod, aut ſcelus jejunio expiandum decernant. Multò verò major, licet ab omni ſuperſtitione immunis, eſt, ſemperque fuit ab ipſo Apoſtolorum tempore Chriſtianorum cura in Sacris Scripturis, & præſertim Euangeliis aſſervandis, & venerandis. Non enim ſolùm in Eccleſiis, ſed etiam in privatis domibus illas habere perpetuò conſueverunt. Et cùm ſæpè ab Idololatris eas depromere, ſibique tradere juberentur; bonorum potiùs, vitæque jacturam facere, quàm ſancta canibus dare eligebant. Mos etiam ſemper fuit, quotidie in publicis Conventibus, dum Sacra celebrarentur, eaſdem populo legere: ad quod munus peculiaris Miniſtrorum ordo, qui Lectores dicuntur, inſtitutus eſt, ad quos ſpectat legere in Eccleſia libros veteris, ac novi Teſtamenti.

Tertium eſt, à primo uſque Chriſtianæ religionis ſæculo Sacras Scripturas per univerſas terrarum orbis provincias ac nationes vulgatas fuiſſe, eaſque in omnium propè gentium linguas ex Hebraicis, Græciſque fontibus fuiſſe translatas: & prætereà fontes ipſos, tùm Hebræorum, tùm Chriſtianorum opera ad omnes æquè nationes promanaſſe. Sanctus Auguſtinus lib. 2. de Doctrina Chriſtiana, cap. 5. affirmat, Sacros Libros per varias Interpretum linguas longè latèque diffuſos fuiſſe. Et tract. in Pſalm. 105. ſcribit, *Magnum Dei beneficium fuiſſe, qui Scripturas ſuas in multis linguis eſſe voluit*. Theodoretus lib. 5. de Curan. Græcor. affect. teſtatur, *univerſam faciem terræ, quantacumque Soli ſubjicitur, ejuſmodi verborum* (nempè Sacrarum Scripturarum) *plenam jam eſſe*. Et quidem vetus Teſtamentum aſſerit ſuo tempore *verſum jam fuiſſe in idioma Romanum, Perſicum, Ægyptiacum, Indicum, Armenum, Schyticum, Sauromaticum; uno verbo, in omnium gentium linguas*. Vivebat hic Auctor anno Chriſti 450. centeſimo circiter anno ante natum Mahumetum. Sanctus Joannes Chryſoſtomus in Joan. cap. 1. Hom. 1. Meminit verſionum Syriacæ, Ægyptiacæ, Perſicæ, Æthiopicæ, & aliarum. S. Hieronymus præfat. in Euan. ad Damaſum, *Sacram Scripturam in variarum gentium linguas translatam eſſe* teſtatur. Floruerunt hi omnes longè ante adventum Mahumeti. Reperiuntur hodie hæ ferè omnes verſiones, & aliæ prætereà æquè antiquæ, ut Arabica, Cophtica, Samaritana, & plures tàm Græcæ, quàm Latinæ, quas non eſt otium recenſere. Tàm multæ igitur Sacrorum Librorum translationes, præter originaria exemplaria innumera, tot, tàmque variis linguis ab omnibus propè terrarum orbis gentibus confectæ, quamquam inter ſe, propter idiomatum proprietatem, verbis differant; in ſubſtantia tamen, & in iis, quæ ad religionis, fideique dogmata, ad morum regulam, & ad hiſtoriæ veritatem pertinent, omnes conveniunt: quibus in rebus evidens eſt, Sacras Scripturas non fuiſſe corruptas. Verùm etiam ſi aliqua harum verſionum defectum aliquem, vel errorem ſubſtantialem contineret, id tamen Sacrorum voluminum integritati nullum inferret præjudicium: hujuſmodi enim defectus, ex tot aliarum verſionum, & ex originalium Textuum collatione facillimè deprehenderetur. Hùc accedit, quòd licet aliqua particularis interpretatio vitioſa eſſet, & corrupta; non tamen propter illam dici poſſent Sacræ Scripturæ corruptæ, cùm receptæ verſiones, & originalia illi adverſarentur: alioqui Alcoranus etiam corruptus, imò corruptiſſimus dicendus eſſet, cùm multi illum peſſimè deſcripſerint, vel in alias linguas converterint. Liberum eſt cuilibet vel ignariſſimo Interpretem agere; neque tamen cujuslibet interpretatio fidem facit, ſed illa tantùm, quæ Originali ſuo conſona, communibus Doctorum calculis approbata fuerit, & ab Eccleſia recepta, vel non rejecta.

Quartum eſt neque cauſas, neque tempus, neque Auctores corruptionis hujuſmodi poſſe aſſignari. Cur enim Judæi Teſtamentum vetus corrumperent? In odium, inquiunt, Chriſti, Chriſtianorum, ne ea, quæ illis favebant, apparerent. Atqui ſi res rectè perpendatur, hoc ſine aperta calumnia dici non poteſt. Primò enim in Hebraico Textu non ſolùm reperiuntur hodie vaticinia illa omnia, quæ in novo teſtamento à Chriſto Domino, ejuſque Diſcipulis allegantur: verùm & alia multa extant; & utraque interdum ob proprietatem Hebraicæ linguæ clariora, & efficaciora ibi ſunt, quàm in ipſa latina Vulgata. Neque dubitare aliquis poteſt, quin ſi Hebræi tantum ſcelus perpetrare voluiſſent, hæc etiam, & multò majori cum ratione ſuſtuliſſent. Deinde ſi vaticinia de Chriſto obſcurare, vel abradere decreviſſent: clariora, & ea, quæ minus negari poſſent, occuluiſſent; ex quibus tamen aliquod hodie in Euangeliis, libriſque Apoſtolicis, vel in primis Chriſtianæ religionis Aſſeclis, inter quos erant Hebræi doctiſſimi, reperiretur. At nihil tale uſquam invenitur: & conſonant omninò in his vaticiniis vetus, novumque Teſtamentum. Nec minor Mahumetanorum inſania eſt, dum Judæos Pentateuchum, Chriſtianos verò Euangelium corrupiſſe audacter affirmant, quò vaticinia, quæ in iis de Mahumeto, ejuſque Secta ſcripta erant, abolerent. Nam tàm Pentateuchus, quàm Euangelium, cæterique

rique Sacri libri sunt hoc tempore prorsus iidem, qui erant ante adventum Mahumeti, quod 2. & 3. argumento jam allato manifestè probatur: & multò manifestiùs evincitur, quia multi hodie extant Codices, præsertim Hebraici, veteris Testamenti, quorum antiquitas ortum Mahumeti longè superat; & tamen cum modernis Codicibus omninò conveniunt. Quòd si vel in his, vel in aliis Codicibus, aut Interpretationibus est aliquod discrimen, qualecunque illud sit, nihil ad Mahumetum, vel ad ejus Sectam pertinet, sed ex Amanuensium, vel Interpretum minori attentione, quàm par est, contigisse cognoscitur.

Quæ porrò gens tàm barbara, atque impia reperitur, quæ publico communique assensu, ad corrumpendos violandosque Libros illos conveniat, quos religionis, regnique sui fundamenta, ac bases agnoscit, & veluti Sacrosanctos veneratur? Essent ne unquam adeò stulti, amentesque Mahumetani, ut universi convenirent in iis ex Alcorano abradendis, quæ Christi Divinitati, Christianæque religioni favere, vel Prophetæ suo, ejusque Sectæ adversari arbitrarentur? Et quidem plura sunt hujusmodi in Alcorano. Nunquam hoc mihi persuadebo. Cur ergo adeò stultos, atque impios Christianos, ac Judæos facere ipsi volunt, ut in odium Mahumeti, & ad illius memoriam abolendam, scripturas illas communi conspiratione depravarent, quas utpote à Deo ipso traditas, adeò reverentur, & quodammodo adorant, & pro quibus tuendis tot hominum millia vitam cum sanguine profudere?

Convenit deinde corruptionis hujus tempus assignare, quod sanè ante Christi adventum esse non potuit, cùm nulla tum fuerit causa ex superiùs assignatis; Christi scilicet ipsius (& multò minus Mahumeti) memoriæ abolendæ cupiditas. Hùc accedit, quòd si Judæi hoc scelus perpetrassent, neque Christus, neque Apostoli ab illis incusandis abstinuissent, quemadmodum cætera eorum peccata non tacuere. Atqui non solùm hoc non fecerunt, sed oppositum potiùs docuere, dum sæpè ad Sacrarum Scripturarum testimonium Judæos, & præsertim sapientiores, provocabant, ipsique earumdem auctoritate utebantur. Neque invenimus, eos aliquid unquam ex veteri Testamento allegasse, quod vel totidem verbis, vel saltem eadem sententia in eo non existat. Sed neque post Christi adventum potuerunt Sacra Volumina corrumpi, cùm jam in manibus Apostolorum, aliorumque sine numero, qui à Judaismo ad Christianam fidem transierant, asservarentur: hi namque sacrilegum Judæorum facinus detexissent. Erant præterea Judæi per totum orbem disseminati, & non solùm in Synagogis, sed in privatis quoque domibus libros à Deo traditos habebant: itaut impossibile omninò sit, eos omnes potuisse convenire in iis propter Christi odium corrumpendis. Loquendo autem de novo Testamento, nullo modo potuit à Christianis ante Mahumeti adventum in odium ejusdem Mahumeti depravari, ob jam dictas rationes. Neque dici potest, illud à Judeis vitiatum fuisse. Primò quia vulgatum jam erat, ac sparsum per omnes gentes, in quibus ab Apostolis, & eorum discipulis prædicatum fuerat. Deinde quia ea potiùs ipsi abrasissent, quæ ad Christi gloriam spectabant, non quæ ad vaticinia de Mahumeto, qui Christianæ Religioni tantam cladem erat illaturus. Neque demum dici potest, post Mahumeti adventum curruptionem hujusmodi factam fuisse, ob suprà allatas, & infrà afferendas rationes.

Demum si de Auctoribus hujus corruptionis agatur, luculentiùs agnoscetur, nullo modo fieri potuisse. Neque enim dici potest, unum, vel duos, vel paucos aliquos singulares viros ad hoc convenisse: sed cogimur asserere, Judæos omnes ad Pentateuchum depravandum, omnesque Christianos ad corrumpendum Euangelium unanimi consensu conspirasse; quo nihil absurdius, nihilque incredibilius dici potest, vel etiam cogitari. Nam si aliqui tantùm hoc fecissent (quod sanè non negamus fieri potuisse) statim ab aliis omnibus deprehensi fuissent. Nec poterant hi pauci universum terrarum orbem pervagari, atque omnes Judæorum Synagogas, domosque penetrare; omnes Christianorum Ecclesias, atque ædes privatas pervadere: ut omnes Pentateuchos, omnia Euangelia, omnes Sacros libros tot idiomatibus exscriptos, in tàm multis doctissimorum virorum Commentariis, Glossisque insertos, corrumperent, quò ex iis Christi, vel Mahumeti nomen, & memoriam abolerent. Multi saltem Sacrarum Sripturarum Codices integri, illibatique remansissent, è quibus hodie procul dubio aliqui reperirentur. Et hoc evenisset, etiamsi non pauci aliqui, sed plerique, imò omnes (paucis exceptis,) Judæi, & Christiani tantam impietatem moliti fuissent. Et nihilominus videmus hodie Codices omnes cujusvis idiomatis inter se, & cum aliis esse uniformes, atque easdem res in substantia continere, cùm tamen nihil in iis de Mahumeto legatur.

Eò accedit, non solùm difficile, sed etiam impossibile omninò esse, ut in eadem sententia ac voluntate, in re de sua natura mala & illicita conveniant plures nationes inter se moribus, genio, lege, religione adversæ, aut diversę; cujusmodi sunt Christiani, & Hebræi, Latini, & Græci, Orientales, & Occidentales. Unica dictio addita à Latinis in Symbolo Fidei non ad aliquid de veritate detrahendum, sed ad eamdem veritatem magis explicandam, tàm magnum inter eos, & Græcos peperit odium, ac dissidium, ut quantumvis pluries Græci in generalibus Conciliis additionem illam approbaverint, adhuc tamen inter eos, & Latinos scissura perseveret.

Sed est aliquid majus, ac mirabilius, quod se nobis in hoc argumento considerandum proponit. Quanta olim Arianorum multitudo, quanta potentia fuerit, nemo est qui ignoret. Mahumetani ipsi Chronologi de Ariana Secta, ejusque numero ac viribus mentionem faciunt; quemadmodum etiam de Concilio Niceno, aliisque Conciliis œcumenicis ad Arianam hæresin comprimendam celebratis. Quamvis verò Imperatorum favore & auctoritate Ariani ita invaluissent, ut triumphare jam de Orthodoxa fide viderentur: numquam tamen ausi sunt aliquid vel minimum eorum ex Euangelio, aliisve Sacris Scripturis tollere, vel immutare, quod Christi Divinitatem, quam ipsi impugnabant, demonstraret. Si ergo eo tempore, quo totus penè Orbis Arianus erat, ipsique Imperatores pro viribus Arianam hæresin propugnabant, nulla potuit fieri corruptio in sacris Scripturis ad obscurandam Christi Divinitatem; quomodo facta fuerit, aut fieri potuerit ad occulendas, vel abolendas prædictiones de Mahumeto, eo præsertim tempore, cùm Mahumeti nomen vix extra Mecam, & Medinam audiretur? Porrò etiamsi daremus, Christianos, & Judæos illarum Urbium aliquid Mahumeti causa in sacris voluminibus corrupisse; poterantne hi pauci cæteros omnes terrarum orbis Christianos, vel Judæos in suum scelus pertrahere?

Hoc porrò argumentum eòmagis Moslemos urget, quòd Mahumetus ipse non semel in Alcorano fatetur, Pentateuchum, & Euangelium, cæterosque sacros

libros

libros à Judæis & Chriſtianis depravatos non fuiſſe, niſi poſtquam ſeſe Prophetam cœpit venditare. Ita Sura 98. de Demonſtratione, in ipſo initio legimus.

لم تكن الذين كفروا من اهل الكتاب والمشركين منفكين حتي تاتيهم البينة رسول من الله يتلو صحفا مطهرة فيها كتب قيمة وما تفرق الذين اوتوا الكتاب الا من بعد جاءتهم البينة:

Illi, qui credere noluerunt ex Judæis & Chriſtianis, & Idololatris, non diſceſſerunt, donec venit ad eos demonſtratio, nempe Legatus à Deo, qui legeret Codices purificatos, in quibus erant Scripturæ rectæ: neque diviſi ſunt ii, quibus datæ ſunt Sacræ Scripturæ, niſi poſtquam venit ad eos demonſtratio. Hæc verba aliquanto obſcuriora ita explicat Gelaleddinus:

لم تكن الذين كفروا من اهل الكتاب والمشركين زايلين عما هم علية حتي اتاهم الحجة الواضحة وهي محمد رسول من الله يتلو صحفا مطهرة من الباطل فيها احكام مكتوبة اي يتلوا مضمون ذلك وهو القران وما تفرق في الايمان بمحمد الذين اوتوا الكتاب الا بعد ما جاتهم البينة وهو محمد او القران وقبل مجيئة من كانوا مجتمعين على الايمان بة ان جاء فحسد من كفر به منهم:

Qui noluerunt credere (in Mahumetum) *Judæi, Chriſtiani, & Ethnici, non diſceſſerunt ab ea Religione, quam profitebantur, donec venit ad eos Mahumetus Legatus à Deo, recitans Codices purgatos ab erroribus, nimirum Alcoranum, in quo illi continentur. Neque diviſi ſunt, ſeu diſceſſerunt à fide in Mahumetum illi, quibus datæ ſunt Sacræ Scripturæ, niſi poſtquam venit ad eos Mahumetus cum Alcorano: & ante adventum ejus erant concordes in credendo in eum, cùm veniſſet: ſed ob invidiam noluerunt poſteà credere in eum.* Itaque uſque ad Mahumeti adventum Judęi, & Chriſtiani Sacras Scripturas non corruperant, ſaltem in ea parte, in qua de illius adventu vaticinia continebantur, dum adeò uniformiter, & conſtanter credebant, & ſperabant, illum eſſe venturum. Illud verò manifeſtum eſt mendacium, quod Gelaleddinus ait, illas fuiſſe tales, quales continebat Alcoranus: nam cùm hodie ſint eædem, quę erant, antequam Alcoranus vulgaretur, ut ſuprà demonſtratum eſt, videmus nihilominus Alcoranum eas non ſolùm diverſa, ſed ſępè adverſa ratione referre, ab iis, quæ nunc ſunt. Sed impudentius mendacium eſt aſſerere, Judæos, & Chriſtianos credidiſſe uniformiter in Mahumetum venturum. Certum eſt, magnam, imò maximam, & præcipuam Judæorum, & Chriſtianorum partem nihil prorſus de Mahumeto ſciviſſe, niſi poſt plures annos ab illius morte. Et hodie etiam multi, imò plerique ex his, Mahumeti tantùm nomen, non ex Sacris Literis, ſed ex fama noverunt. Prætereà dum Mahumetus toties affirmat in Alcorano, neceſſariò credendum eſſe in Pentateuchum, & Euangelium; & pręcipit Judęis, ut juxta Pentateuchum, Chriſtianis autem, ut juxta Euangelium res ſuas judicent, Mahumetanis verò, ut ſimul cum Alcorano utrumque recipiant, ac venerentur; & toties utrumque laudat, & commendat tamquam duces veritatis, lucernas illuminantes, & vias rectas ad ſalutem: ſupponit, non ſolùm hos Libros extare, ſed etiam integros eſſe, & incorruptos. Nec poterat loqui de alio Pentateucho, vel Euangelio, niſi de iis, quos Judæi, & Chriſtiani tunc habebant: nempe de Pentateucho illo, qui à Moyſe ſcriptus fuit: & de Euangelio illo, quod quatuor Euangeliſtæ, Matthæus ſcilicet, Marcus, Lucas, & Joannes ſcripſere. Nec Doctores ipſi Mahumetani alium Pentateuchum, vel aliud Euangelium agnoſcunt. Et quidem, quod ad Pentateuchum attinet, dubium nullum eſſe poteſt, cùm Alcoranus ipſe Moyſi illum tribuat. De Euangelio autem ita ſcribit Aly Abulhaſanus filius Alhoſeini Maſaudienſis:

وان المسيح مر بحيرة الطبرية وعليها اناس من الصيادين والقصارين فدعاهم الي الله وقال لهم اتبعوني تصيدون البشر فاتبعه ثلاثة من الصيادين وهم ينوا زبدي واثناعشر من القصارين وقد ذكرمني ويوحنا ومرقوس ولوقا وهم الحواريون الاربعة الذين نقلوا الانجيل والفوا خبر المسيح وما كان من مولدة وكيف عمة يحيي بن زكريا وهو يحيى المعدي وما فعل من العجايب واتا من المعجزات وما نالة من اليهود الي ان رفعه الله اليه وهو ابن ثلاثة وثلاثين سنة وفي الانجيل خطب طويل في امر المسيح ومريم ويوسف النجار اعرضنا عن ذلك لان الله تعلى لم يخبر بشي من ذلك في كتابه ولا خبر به محمد نبيه ص:

Transivit Chriſtus juxta Mare Tyberiadis, ubi erant aliquot piſcatores, & fullones, vocavitque illos ad Deum, & ait: Venite poſt me, & piſcabimini homines. Secuti ſunt eum tres ex piſcatoribus, qui erant filii Zebedæi, & duodecim ex fullonibus. Inter hos nominantur Matthæus, & Joannes, & Marcus, & Lucas: ſuntque illi quatuor Apoſtoli, qui ſcripſerunt Euangelium, & Hiſtorias de Chriſto, & de eo, quod ad illius ortum ſpectat, & illius Baptiſmum per Joannem filium Zachariæ, cognomine Baptiſtam: itemque de miraculis, ac prodigiis illius, & de eo, quod pertulit à Judæis, donec Deus elevavit illum ad ſe in Cœlum, cùm eſſet annorum triginta ac trium. Fit autem in Euangelio prolixa narratio eorum, quæ ſpectant ad Chriſtum, & Mariam, & Joſephum fabrum lignarium. Nos tamen ab illis recedimus, quia nullam de eis mentionem facit Deus in libro ſuo, neque Propheta ejus Mahumetus. Nihil refert, quòd Mahumetus nullam faciat mentionem de iis, quæ habentur in Euangelio, vel ſaltem non omnia commemoret, vel etiam aliqua neget. Imò hinc manifeſtiùs apparet falſitas Alcorani, cùm vel taceat, vel neget ea, quæ ipſemet implicitè fatetur, dum Euangelium, quo ante ſuum adventum Chriſtiani utebantur, toties cum laude commemorat, & illud ſit hoc ipſum, quo ſemper Chriſtiani uſi ſunt, ut ſuperiùs probatum eſt. Prætereà Iſmael filius Aly in ſua hiſtoria, loquens de Chriſtianorum gente, hæc habet: واما الانجيل فهو كتاب يتضمن اخبار المسيح ع م من ولادته الي وقت خروجه من هذا العالم كتبه اربعة نفر من اصحابة ومتي كتبه بفلسطين بالعبرانية ومرقس

ومرقس كتبه ببلاد الروم باللغة الرومية ولوقا كتبه بالاسكندرية باللغة اليونانية ويوحنا كتبه بافسس باللغة اليونانية ايضا *Euangelium liber est, qui gesta Christi continet ab ejus ortu usque ad exitum ex hoc mundo, Scriptum fuit à quatuor viris ex iis, qui cum sequebantur; fuerunt autem Matthæus, qui scripsit illud in Palæstina idiomate Hebraico: Marcus, qui scripsit illud in regione Romanorum lingua Romana: Lucas, qui scripsit illud Alexandriæ idiomate Græco: & Joannes, qui scripsit illud Ephesi item Græcè*. Prętereà Ahmedus filius Abdolhalimi idem confirmat in sua Apologia his verbis: المسيح تكلم بالعبرانية وترجم عنه بلغة اخري كما الفوا احد الاناجيل باليونانية والاخري بالسريانية الاخري بالرومية وواحد بقي عبرانيا: *Christus Hebraicè locutus est: ejus autem sermo in alias linguas translatus fuit. Unum enim ex Euangeliis Græcè: aliud Syriacè: aliud Latinè scriptum fuit: unum autem remansit Hebraicum*. Fallitur in eo, quod putat, unum ex Euangeliis Hebraicè, aliud verò Syriacè scriptum fuisse. Verùm hoc parvi refert. Accedit his duobus tertius Alsciaher Settanius, quem citat Ebnosahidus Mogrebinus in eo, quod de Christo scripsit in hęc verba: ثم ان اربعة من الحواريين وهم متي ولوقا ومرقس ويوحنا اجتمعوا وجمع كل واحد منهم انجيلا وخاتمة انجيل متي ان المسيح قال اني ارسلتكم الي الامم كما ارسلني ربي اليكم فاذهبوا وادعوا الامم باسم الاب والابن وروح القدس: *Quatuor ex Apostolis, scilicet Matthæus, Lucas, Marcus, & Joannes simul convenere: & quilibet eorum collegit Euangelium. Ultima autem verba in Euangelio Matthæi sunt hujusmodi: Dixit Christus Apostolis: Ego mitto vos ad gentes, sicut misit me Dominus meus ad vos. Ite ergo, & vocate gentes in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*. Nescio utrum ex malitia scriptum sit ربي Rabbì: *Dominus meus*: pro ابي Abì, *Pater meus*: & relicta fuerint verba: *Baptizantes eos*.

Nullum aliud proferunt, neque proferre possunt Moslemi Euangelium, pręter hęc quatuor, seu præter hoc unum à quatuor Euangelistis scriptum. Quamvis enim alia ab Hęreticis Euangelia conficta fuerint, nullum tamen ex iis fuit ab Ecclesia Christiana reęeptum, id quod Mahumetanos ipsos minimè latet: nam Ahmedus Ebnedrisus meminit cujusdam Euangelii, pręter illa quatuor, quod ipsemet agnoscit, & fatetur spurium, & apocryphum: de quo ita scribit: الانجيل الخامس يسمي انجيل الصبوق ذكر فيه الاشياء التي صدرت من المسيح ع م في حال طفوليته ينسب لبطرس عن مريم ع م وفيه زيادة ونقصان ومشاهير معجزاته فيذكر فيه قدوم المسيح ع م وامه رضي الله عنها ويوسف النجار رضي الله عنه الي صعيد مصر ثم عودته الي ناصراة: *Quintum Euangelium illud est, quod inscribitur de Infantia; in quo enarratur id, quod pertinet ad infantiam Christi. Petro tribuitur, qui illud scripsit ex relatione Mariæ Sanctæ Mem. Multa in eo abundant. multa desunt: & referuntur ibi mirabilia, quæ operatus est Christus* (Infans:) *& adventus ejus cum Matre sua, & Joseph Carpentario in Thebaidem Ægypti, & reditus illius in Nazareth*. Hujus Euangelii de Salvatoris Infantia; multi etiam ex nostris meminere, & tamquam apocryphum semper fuit ab Ecclesia rejectum. Neque possunt eo, vel aliis hujusmodi Euangeliis Moslemi uti contra nos: quemadmodum neque nos contra Moslemos Alcorano, qui scriptus est à Mosailma, vel aliis æmulis Mahumeti pugnamus, ad evertendum Alcoranum ipsius Mahumeti. Quamvis enim hujusmodi Alcorani, quos Moslemi spurios censent, ab aliquibus, imò à plurimis recepti fuerint: nunquam tamen communi Mahumetanorum consensu sunt approbati.

Verùm neque hęc Euangelia apocrypha quidquam Mahumetum, vel Mahumetanos juvant, cùm in illis ne minima quidem mentio Mahumeti, vel illius Sectę reperiatur.

Argumenta Mahumetanorum contra Integritatem Sacrarum Scripturarum.

NUllius propè sunt momenti ea, quę Moslemi proferunt ad probandum, Sacras Scripturas fuisse corruptas.

Primum Argumentum allatum ab Ismaele filio Aly in principio suę historię, est: Dissensio inter Pentateuchum Hebraicum, Gręcum, & Samaritanum in numero annorum à creatione Adam usque ad Abraham. *Nam* (inquit ille) *Pentateuchus Samaritanus ponit ab Adam usque ad Diluvium annos tantùm mille trecentos sexaginta septem: Hebraicus verò mille quingentos quinquaginta sex; inter Diluvium verò & ortum Abrahæ ducentos nonaginta duos. Summa autem annorum hujus Pentateuchi deficit à summa Pentateuchi Græci mille quadringentis septuaginta quinque annis*. Probat deinde, computum annorum Pentateuchi Samaritani non posse subsistere, quia ex eo sequeretur, Noe vixisse simul cum Adam supra ducentos annos, quod nemo unquam dixit. Computum etiam Hebraicum convincit esse falsum, quia ex eo sequeretur, Noe vixisse simul cum Abraham quinquaginta, & octo annos: quod item est absurdum. Existimat autem Auctor, malignè ab Hebręis ita numerum annorum decurtatum fuisse in odium Christi, quem cùm Sacrę Scripturę in novissimo tempore venturum esse prędixissent, ita annis abbreviatis, non in novissimo tempore, sed potiùs in medio advenisse probaretur (posito quòd juxta communiorem opinionem tota mundi ętas septem millium annorum futura sit) & per hoc non verus Messias, sed falsus esse demonstraretur. Laudat deinde Auctor computum Pentateuchi Græci, asserens eo usos fuisse historicos veraciores: nihilque in eo absurdi, aut absoni, ratione temporis ab orbe condito contineri.

Verùm licèt daremus Ismaeli, Samariticum Textum non solùm in annorum computo, sed in aliis quoque gravioribus rebus esse vitiatum, nihil faceret contra nos: cùm hujusmodi Pentateuchum Christiana Ecclesia nunquam ut legitimum approbasse legatur. Quod verò attinet ad varietatem illam computi annorum in his tribus Pentateuchis; quorum tamen exemplaria in hac varietate non semper inter se conveniunt: dicimus, id non multum ad Pentateuchi sub-

ſubſtantiam referre, neque per hoc illius integritatem diminui. Norunt omnes, & experientia quotidie docet, quàm facilè in numeris, ſine magno, & ſæpè ſine ullo veritatis diſpendio, à librariis peccetur. Quamobrem tutò aſſerere poſſumus, illum eſſe verum numerum, qui magis ad Chronologicam hiſtoriæ veritatem accedit: cæteros Amanuenſium lapſus eſſe. Conati quidem ſunt nonnulli numeros annorum Pentateuchi Hebraici & Græci inter ſe conciliare: ſed irrito conatu, & adhuc ſub Judice lis eſt. Debet tamen ſtare victoria pro Textu Hebraico, utpote primigenio, cum quo etiam latinus Textus, quo Sancta Romana Eccleſia utitur, concordat.

Quòd verò objiciat Iſmael, abſurdum eſſe aſſerere, quòd Noe vixerit aliquot annos unà cum Abraham: reſpondemus, ipſi fortaſsè abſurdum videri: nihil tamen repugnat hoc factum fuiſſe. Verùm non eſt nunc mihi otium in hac quæſtione immorandi. Illud verò ridiculum, quòd exiſtimet, Judæos numerum annorum concidiſſe in odium Chriſti, ut appareret, illum non veniſſe in fine temporum juxta Sacrarum Scripturarum oracula, ac proinde non fuiſſe verum Meſſiam. Primò enim non ſeptem, ſed ſex millia annorum mundum perſeveraturum, eſt communis Hebræorum opinio ex traditione Scholæ Eliæ. Quamobrem etiam ſi Chriſtus in principio quinti millenarii adveniſſet, poterat nihilominus illud ultimum tempus appellari. Secundò, nihil vetat, quin ultimi temporis, vel noviſſimorum dierum nomine, non ultimum tempus mundi, ſed ſupremos Hebraici Regni dies intelligamus: hoc enim per Chriſti adventum auferendum erat, ac deſtruendum, quemadmodum videmus factum. Itaque nulla fuit cauſa, cur Judæi ita computum annorum in Pentateucho poſt Chriſti adventum corrumperent: ſed neque hoc facere potuerunt, ut ſuperiùs certis argumentis demonſtravimus. Quidquid autem ſit, nihil hoc pertinet ad Mahumetum, vel ad Sectam illius: neque apparet, ullam in hac annorum varietate potuiſſe intervenire malitiam.

Secundum Argumentum eſt Auctoris libri تأييد الملة ideſt Confirmatio Religionis, quo probatur, Pentateuchum eſse corruptum: & eſt hujuſmodi: *Pentateuchus eſt Verbum Dei: Verbum autem Dei eſt æternum. At in Pentateucho, qui nunc extat, plura ſunt, quæ continent res novas, ac recentes. Ergo hic Pentateuchus corruptus eſt, ac depravatus.* Hoc argumentum meretur potiùs riſum, quàm reſponſum: & poſſet retorqueri hoc modo contra Auctorem: Alcoranus continet multas narrationes recentes, & præſertim ea, quæ in dies Mahumeto accidebant: & præterea fabulas multas ex Thalmud, & Rabbinis petitas. Ergo Alcoranus non eſt verbum Dei, ſed liber corruptus, ac depravatus. Hoc autem nemo Mahumetanorum admittet.

Tertium Argumentum eſt ejuſdem Auctoris in hunc modum: *Deus abſtulit Spiritum Prophetiæ à Moyſe, & dedit eum Joſue filio Nun. Præterea Moyſes peccavit in educendo aquam de Petra; quamobrem meruit iram Dei, & privationem Spiritus Prophetiæ.* Concludit Auctor ratiocinationem ſuam his verbis: وفي هذا لقول مقنع وكفاية فتدبر فانه من اكبر الحجج عليهم: *Hoc autem argumentum omninò probat, & convincit: & tu poteris illum perpendere, eſt enim ex validiſſimis demonſtrationibus contra Judæos.* Admiratione dignum eſt acumen Chriſippæum hujus Auctoris; quaſi verò repugnet Spiritus Prophetiæ in eo, qui aliquod peccatum, quemadmodum Moyſes, imprudenter admiſit. Peſſimè faciunt Moslemi, dum Mahumetum tanquam Prophetam venerantur, qui toties, ut ipſi fatentur, & ex Alcorano conſtat, graviſſimè peccavit. Argumentum tamen Auctoris probat potiùs, Pentateuchum non eſſe librum Divinum, quàm fuiſſe corruptum. Quòd verò Deus abſtulerit à Moyſe Spiritum Prophetiæ, & dederit Joſue filio Nun, eſt merum figmentum: nihil enim hujuſmodi habemus in Pentateucho. Sed etiamſi hoc verum eſſet, id tamen contigiſſet poſt ſcriptum à Moyſe Pentateuchum: præſertim cùm Mahumetani credant, totum Pentateuchum traditum ſimul Moyſi à Deo.

Quartum Argumentum ejuſdem Auctoris eſt, quia *Pentateuchus, quem nunc habemus, indignus eſt qui habeat Deum Auctorem: continet enim plurimas ſuperſtitiones, & vanitates, ut patet Cap. 13. Levitici, ubi agitur de purgatione leproſorum: & alibi plurimis in locis. Nihil verò in eo legitur, quod pertineat ad res æternas, ut ad Paradiſum, ad Gehennam, ad Extremum Judicium, ſed omnia, quæ ſunt in eo, res terrenas, & temporales reſpiciunt.* Hoc Argumentum videtur aliquid ponderis habere: facilè tamen reſpondetur, quaſdam in Pentateucho videri ſuperſtitiones, quę tamen ſunt myſteria, & oracula cœleſtia: & ita omnes tàm Judæi, quàm Chriſtiani ſemper ut talia illa agnoverunt. Neque inter Mahumetanos quidem ullum hactenus legi, vel audivi, qui de Pentateucho tàm indignè, impièque loqueretur. Porrò quòd Pentateuchus de rebus ſpiritualibus, & æternis non ita clarè loquatur, non probat, non eſſe librum Divinum, vel fuiſſe corruptum. Continet ſanè hæc, ſed ſub velamine figurarum, & allegoriarum: & in eo ipſa temporalia, & terrena, tanquam ſpiritualium, & cœleſtium Symbola proponebantur. At enim, cur non palam, & abſque figurarum velamine hæc eadem Iſraelitis ingerebantur? Quia nimis erant rudes, & Spiritualium rerum incapaces: & quia Chriſto hæc eadem clarè apertèque manifeſtanda reſervabantur. Quòd ſi etiam Mahumetus de his agit in Alcorano, nullum mirum eſt, ſimiam actus hominis imitari. Hęc ille non ex ſe invenit, aut primus propoſuit, ſed ab Euangelio, & Chriſtianis Scriptoribus furatus eſt. Rurſum ad id, quod objiciebat Auctor, continere Pentateuchum ſuperſtitiones, ac vanitates; libet reſpondere verbis doctiſſimi Mahumetanorum Algazelis, qui animadvertens multa in Alcorano, & in Sacris Meccanæ peregrinationis, & variarum purificationum ritibus apparere inutilia, ac vana, prorſuſque ſuperſtitioſa; non tamen removendam ab eis venerationem cenſet: imò eò magis veneranda exiſtimat, quò minus eorum cauſa, vel utilitas agnoſcitur; & hoc in obſequium fidei, & obedientiæ, quam Deo, qui illa præcepit, debemus. En verba Algazelis, quæ impietatem hujus Auctoris jugulant: واما تردد السعي ورمي الجمار وامتثال هذه الاعمال فلا حظ للنفوس ولا انس للطبع فيها ولا اهتدى للعقل الي معانيها فلا يكون في الاقدام عليها باعث الا امر مجرد وقصد الامتثال للامر من حيث انه امر واجب الاتباع فقط وفيه عزل العقل عن تصرفه وصرف للطبع والنفس من محل انسه فان كل ما ادرك العقل معناه مال الطبع

الطبع اليه ميلا ما فيكون ذلك الميل سعينا للامر وباعثا معه على العقل فلا يظهر فيه كمال الرق والانقياد: *Quòd ad curſum illum repetitum, & jactum lapillorum, & ſimiles hujuſmodi actiones, nihil hæc ad animos ſpectant, nec ſunt conſentanea naturæ, nec eſt, quo intellectus dirigatur ad inquirendum, quid hæc ſibi velint, nec quod quempiam ad ea amplectenda incitet. Verùm mandato ſimplici conſtant, & intentione mera obſequendi mandato, quatenus mandatum eſt, cui neceſſariò parendum ſit, & cui ſe immiſcere, intellectui non ſit conceſſum, & à cujus uſu familiari alieniores ſint natura, & animus. Cùm enim percipit Intellectus rei alicujus ſcopum, fit aliquo modo natura ad eam propenſior, quæ propenſio ſuppetias fert mandato, unàque cum eo intellectum excitat; adeò ut non appareat in eo plena ſervitus, & obedientia.*

Quintum Argumentum eſt cujuſdam Ahmed filii Zin Alabedin, inter Perſas nobilitate, ac doctrina insignis, qui idiomate Perſico conſcripſit librum adversùs Chriſtianam Religionem, & characteribus aureis exaratum Romam miſit ad Pontificem Maximum Urbanum Octavum, ut ad illius objecta reſpondendum curaret. In eo, ut Euangelium corruptum fuiſſe probaret, oppoſuit contrarietates, ſeu diſſonantias, quæ inter quatuor Euangeliſtas eſſe videntur. Verùm ſatis prolixè & eruditè reſponſum illi fuit à P. Philippo Guadagnolo è Religione Cleric. Regul. Min. in Romano Lyceo publico Arabicę linguę Profeſſore, omnigena eruditione, ſapientia, vitęque probitate ornato. Nunc ego breviter reſpondeo, hujuſmodi contrarietates, ſeu diſſonantias, eſſe tantummodò apparentes, & majores inveniri in Pentateucho, ac cęteris libris veteris Teſtamenti: & tàm his, quàm illis abundè ab antiquis Patribus & recentioribus reſponſum eſſe, ita ut nulla in utriſque ſit vera contrarietas, vel diſſonantia.

Omitto alia argumenta, utpotè leviſſima, & nullius momenti: & ex ipſo Alcorano deſumo ego argumentum ſatis validum pro integritate Sacrorum Librorum. Sura 15. quę inſcribitur Hegra, inducitur Deus ita loquens: انا نحن نزلنا الذكر وانا لحافظون *Nos certè demiſimus Commonitionem, & profectò nos cuſtodiemus illam.* Nomine الذكر ideſt *Commonitionis*, ſeu commemorationis, aliquando intelligitur Pentateuchus, aliquando Euangelium, aliquando Alcoranus, aliquando demùm omnes Libri Sacri. Hoc tamen loco Gelaleddinus, Zamchaſcerius, Jahias filius Salam, & alii quos videre potui, intelligunt ſolum Alcoranum: ſed immeritò, cùm nullo modo Deus ita illud cuſtodierit, ut non multa in eo varietas facta ſit, ut jam ſuprà oſtendimus, & in Prolegomenis Alcorani fuſiùs probavimus. Verùm, eſto Deus Alcoranum illibatum cuſtodierit: peto à Moslemis, quare Pentateuchum etiam, atque Euangelium non debuit cuſtodire, cùm Mahumetus ipſe jubeat in Alcorano, tàm Alcoranum ipſum, quàm Pentateuchum, & Euangelium, & reliquos Sacros Libros pari veneratione ſuſcipi, & tanquam verbum Dei recognoſci, ac ſervari?

Poſtremò ſi Moslemi obſtinatè contendant, Pentateuchi, & Euangelii Libros, quibus nunc Chriſtiani, & Judæi utuntur, eſſe corruptos; proferant nobis ipſi utrumque, vel alterutrum incorruptum; eum ſcilicet, qui antequam Mahumetus adveniret, exiſtebat, & quem Mahumetus ipſe aſſerit, ob invidiam, & odium ſui, à Judæis, & Chriſtianis fuiſſe corruptum. Probent autem ſolidis, & certis argumentis, Pentateuchum, & Euangelium, quod nobis proferent, eſſe verum, legitimum, & incorruptum, itaut de illius veritate, & integritate dubitari non poſſit. Hoc numquam facient, nec facere poterunt.

Mahumetani agnoſcentes integritatem Sacrarum Scripturarum, iiſdem abutuntur ad Mahumeti Propheticum munus adſtruendum.

His tàm claris argumentis convicti ſapientiores Moslemi coguntur ad Sacras Scripturas, quas nunc præ manibus habemus, recurrere, cùm alias non habeant, neque habere poſſint, ad quas confugiant; atque ex his aliquid eruere pro ſuo Propheta conantur, ne ille mendax nimis impudenter reperiatur, dum affirmat, ſe à Pentateucho, & Euangelio prædictum fuiſſe. A Chriſtianis igitur apoſtatis, ſceleſtiſſimiſque Judæis edocti, tot ex utroque teſtamento pro Mahumeto teſtimonia producunt, ut Ahmed filius Abdolhalimi affirmare non vereatur, plus quàm centum loca in utroque teſtamento inveniri, quæ de Mahumeti adventu, deque illius Secta loquantur. Ego quæcumque apud Doctores Moslemos reperire potui, accuratè collegi.

Sed Lectorem præmonendum putavi, Dæmonem, (ita Mundi ſceleribus exigentibus) quædam, quæ Chriſtus fecit, in Mahumeto æmulatum fuiſſe, ac veluti mimicè expreſſiſſe; multa etiam hujuſcemodi de illo Mahumetanos impudenter confixiſſe: itaut mirum non ſit, ſi nonnulla in Sacris Literis, ad Chriſtum ſpectantia, Mahumetani in Prophetam ſuum aliquali veroſimilitudine detorqueant. Neque mirum, neque novum hoc eſt. Idem Ethnici, idem Hebræi, idem Hæretici quidam fecere. Virgilius aptat Salonino filio Pollionis Oracula Sybillæ Cumææ, quibus Chriſti adventus, atque ætas aurea ſub illo futura prædicitur, ut apparet in Ecloga quarta. Pueri nobilitas, Patris virtus, temporis à Sybilla prædicti convenientia, aſſentationi huic anſam dedere. Suetonius Tranquillus in vita Veſpaſiani; Cornelius Tacitus Hiſt. lib. 2. atque ipſe Joſephus Hebræus, Veſpaſiano Oraculum illud tribuere, quod vel à Sacris Literis, vel à Prophetis Carmeli Montis acceptum, per totum ferè Orientem percrebuerat de novo quodam Rege è Judæa tunc temporis venturo, qui toti Orbi dominaretur. *Percrebuerat* (inquit Suetonius) *Oriente toto vetus conſtans opinio, eſſe in fatis, ut eo tempore Judæa profecti, rerum potirentur. Id de Imperatore Romano, quantum poſteà eventu patuit, prædictum, Judæi ad ſe trahentes rebellarunt.* Divinabant Judæi, nam re vera de Chriſto eorum Rege, non de Veſpaſiano erat Oraculum. Poſſem hujuſmodi exempla ſexcenta referre, ſed omnia omitto, uno tantùm, eò quòd in rem noſtram optimè quadret, contentus. Refert Otho Friſingenſis in Friderico, lib. 4. cap. 54. aliique Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ Auctores, & fuit res toti penè Orbi notiſſima: dum Eugenius III. Rhemis Concilium Generale celebraret, An. Chriſtiano 1148. productum fuiſſe in plenum Concilium coram Pontifice Maximo hominem quemdam, qui præſtigiis, & aſtu mali dæmonis tàm multos ſeduxerat, ut multitudine aſſeclarum fretus, ubique formidabilis appareret. *Eudo* is vocabatur, natione Brito, homo illiteratus, & idiota:

ta: adeo ut cùm Gallicè *Eon* diceretur; ipse confundens *Eum* cum *Eon*; & *Eumdem* cum *Eudum*, affirmaret se esse Christum, de quo legitur in Ecclesiasticis precibus: *Per eum qui venturus est, &c.* & : *Per eumdem Dominum nostrum, &c.* Hoc tàm ridiculo fundamento novam Sectam instituens, cooperante Diabolo, cujus etiam ope varia prodigia faciebat, præsertim circa phantasticam apparentiam, & multiplicationem ciborum; incredibile dictu est, quàm latè Sectam suam dilataverit. Illud verò mirum, quòd quisquis ex cibis illis Dæmonum ope paratis semel gustasset, statim dementatus, insaniæ illius tenacissimè adhærebat. Multi Principes adversus eum exercitus miserunt, sed frustrà: perquisitus enim, nullibi inveniebatur. Tandem verò diabolica ope destitutus, à Rhemensi Archiepiscopo comprehensus est, & in Concilium Generale adductus unà cum multis ipsius Discipulis. Interrogatus à Pontifice, quis esset: respondit, *Se esse eum, qui venturus est judicare vivos, & mortuos, & æculum per ignem*. Ad hæc risit universum Concilium, jussitque eum tamquam fatuum, arcta, tutaque custodia interim asservari, in qua brevi extinctus est. Assecla autem ejus maluerunt igne comburi, quàm errores ab homine tàm insano haustos abjurare. Non absimilis Mahumeto hic Eudus mihi videtur: & si incidisset in populos prorsùs agrestes, & nullius Religionis, quales erant Arabes, seque ac suos magis corroborare potuisset; nullo negotio Imperium aliquod formidabile sibi comparasset, quod hodie quoque perduraret: & quod vix credi potest, tàm levi, imò tàm nullo fundamento; dum nomen illud sibi vindicabat, quod vix aliquam similitudinem cum vero ipsius nomine præferebat. Potest unusquisque ad libitum, Sacræ Scripturæ verba torquere, & distorquere, ingeniosis quidem, sed falsis, vel violentis allusionibus, & interpretationibus. Fecerunt hoc excellenter Doctores Moslemi ad Pseudoprophetæ suo fidem adstruendam, quemadmodum in subjectis exemplis poterit unusquisque recognoscere.

Vaticinia, quæ pro Mahumeto proferunt Doctores Moslemi ex Testamento Veteri.

PRoferunt primo loco tamquam præcipuum de Mahumeto, ejusque Secta vaticinium illud Deuteronomii cap. 23. *Dominus de Synai venit, & de Seir ortus est nobis: apparuit de Monte Pharan &c.* Cui associant illud Habbacuc cap. 3. *Deus ab Austro veniet, & Sanctus de Monte Pharan*. Quæ duo loca exponens Ahmed filius Abdolhalimi, hæc habet. *Asserunt plures è Sapientibus, & affertur ab Abu-Mohammed filio Cotabibæ, non esse in hoc occultum, neque obscurum rectè perpendentibus argumentum. Nam adventus Dei de Monte Synai nihil aliud innuit, quàm eumdem Deum Moysi Pentateuchum tradidisse ex Monte Synai, quemadmodum à Judæis, Christianis, & ànobis affirmatur. Juxta hoc convenienter dicendum est, ortum illius è Monte Seir, esse velut typum traditionis Euangelii, quod dedit Christo, qui fuit ex Seir terra Galileæ ex oppido quodam, cui nomen Nazareth, unde Christi asseclæ Nazareni sunt appellati. Consequenter etiam dicendum erit, apparitionem Dei de Monte Pharan præsignare traditionem Alcorani factam Mahumeto. Certum quippe est tàm apud Mahumetanos, quàm apud Judæos & Christianos, Pharan esse Montem Meccæ, imò Meccam ipsam*. Et post multa, quibus intentum suum probare conatur, tandem subdit. *Et cum hoc congruit id quod dicit Habbacuc Propheta: Venit Deus ab Austro, & apparuit Sanctus super Montes Pharan; & impleta est terra laudatione Ahmedi; & possedit dextera ejus cervices gentium, & illuminavit terram luce sua, & invecti sunt equites ejus in mare*. Hoc idem argumentum affert Auctor libri Confirmationis Religionis, Sciaher Settanius, Thalebiensis, & alii.

Sed respondemus, non esse satis, ad novam religionem constituendam, allegorico Sacræ Scripturæ sensu ingeniosè conficto abuti. Deinde dicimus nihil attinere ad Christum, vel ad Christianos Montem Seir, vel gentem Esau, sive Idumæos. Quod enim asseritur, Seir esse Montem, vel Oppidum Bethleem, ubi Christus natus est; vel Nazareth, vel juxta Sciaher Settanium, Jerosolymam: ineptè omninò falsoque asseritur. Licet enim concederemus, esse hodie his in locis Montem aliquem, qui Seir appelletur; esset tamen in nomine æquivocatio, neque aliquid commune haberet cum Seir Monte Idumææ in Regione Arabiæ, de quo sermo est in loco ex Deuteronomio superiùs allegato. Verum quidem est, Hebræos appellare per contemptum Christianos Idumæos: sed ridiculo prorsùs fundamento ex fabula quadam Josephi filii Gorionis, quam refert R. Isaac Abrabanellus scribens sup. cap. 34. Isajæ: quòd scilicet Sepho nepos Esau venerit in Africam, & cum Chartaginiensibus pugnaverit contra Italos: & deinde transfugiens ad Italos, pugnaverit pro eis Imperator contra Africanos, & Pisanos. Quamobrem ab Italis Rex electus Sepho-Janus appellatus est ob Jani memoriam. Omitto alias ineptias. Unum quæro: quid facit hoc ad constituendum Christum, & Christianos Idumæos?

Quod verò attinet ad Montem Pharan; supponunt Moslemi Doctores, Montem illum hujus nominis, de quo sermo est in Deuteronomio, esse eundem cum Mecca. Falsum hoc esse Tabulæ Geographicæ luculenter ostendunt. Longissimè hæc duo loca inter se distant, nimirùm plusquam triginta dierum intervallo. At enim Ismael in Monte Pharan habitavit, Mahumetus autem Ismaelita fuit. Parum hoc ad rem; nihilominùs dico, Ismaelem non in Monte Pharan, sed in deserto Pharan habitasse. Ita enim habemus in Gen. cap. 21. *Crevit & moratus est in solitudine, habitavitque in deserto Pharan*. Atque hoc bis ibidem habetur. Illud etiam satis probat, Pharan, sive mons, sive desertum sit, non esse Meccam: quia cùm Mecca perlongè distet à Judæa; desertum Pharan est eidem maximè propinquum. Patet hoc: nam David, ut Saulis iram effugeret, in desertum Pharan unà cum sociis secedebat, eratque locus Carmelo Judæç monti contiguus, qui quadraginta propè dierum itinere distat à Mecca. Ita habemus lib. 1. Reg. cap. 25.

Jam verò, ut Doctoribus Moslemis directè respondeam, dico, Pentateuchi verba ab ipsis adducta, nihil aliud significare, nisi Deum in Monte Sinai Israelitis legem dedisse inter Angelorum myriadas, non inter animas Prophetarum præteritorum, ac futurorum, ut Hebræi fabulantur; neque inter inania quædam Phantasmata, quæ Mahumetanam gentem præsignarent, ut Moslemi fingunt. Deinde in Seir Idumææ monte magis gloriam suam manifestavit per signa & prodigia, quorum quędam Pentateuchus enarrat; quędam verò in libro Judicum cap. 5. innuuntur, ubi Debora Deum sic alloquitur: *Domine cùm exires de Seir, & transires per regiones Edom, terra mota est, Cœlique, ac nubes distillaverunt aquis: Montes fluxerunt à facie Domini*. Multòque magis sese Divina potentia, & gloria manifestavit

tavit in Pharan, ob prodigia ibi à Deo patrata. Et quoniam in dies Dei Majestas, Potentia, & Gloria tantò magis innotescebat non solùm Israelitis, sed etiam cęteris gentibus, quantò magis miracula, & prodigia multiplicabantur: ideò posita fuit illa gradatio: *Venit, ortus est*, seu coruscavit: & *apparuit*, seu manifestatus est: qua gradatione Ahmed abutitur ad probandam excellentiam Legis Euangelicę supra Mosaycam, & Alcoranicę supra Euangelicam. Hic est verus, & literalis verborum illorum sensus.

Per hoc patet responsio ad locum ex Propheta Habbacuc productum: in eo enim pręterita cum allusione ad futura propheticè enarrantur: nempe ea, quę fecerat Deus in educendis Israelitis ab Ægypto, & per desertum in terram Chanaan introducendis; & ea, quę facturus erat pro iisdem Israelitis adversus Chaldęos per Cyrum, & Darium. Nec sine causa nominavit Theman, sive Austrum, & montem Pharan, loca meridionalia: nam Medi, & Persæ, per quos Hebraicum populum contra Chaldęos vindicare decreverat, ad Meridiem siti erant respectu Judęę. Non negamus tamen, sub verbis tàm Pentateuchi, quàm Habbacuc, alios sensus mysticos posse latere. Verùm non potest in his solidum pro nova Religione constituenda argumentum fundari. Non est hìc dissimulanda Mahumetanorum audacia in allegandis tàm perversè verbis Habbacuc, ingerendo etiam nomen *Ahmed*, seu *Mahumeti*. Ubi enim legitur, *& laudis ejus plena est terra*, nempe laude Dei: ipsi habent: *Et impleta est terra laudatione Ahmed*. Quod in nullo unquam Textu legitimo reperietur.

Secundum Argumentum desumitur ab Ahmed prędicto, & cęteris sapientibus Moslemis, ex eo quòd Deus fecerit emanare fontem, quo Ismaelem siti pereuntem recrearet: & quòd dicatur de illo cap. 21. Genes. *Et fuit Deus cum puero*; & quòd Ismael unà cum patre suo Abraham templum Meccę ędificaverit, quod semper à Barbaris, & Arabibus, imò à Moyse, & cęteris Prophetis visitatum fuit. Ex eo etiam, quòd Angelus promiserit Hagari Matri ejus, Deum facturum illum patrem copiosissimę gentis: Et quòd manus ejus futura esset super omnes, & manus omnium futura esset cum eo: & denique quòd habitatio ipsius futura esset super fines omnium fratrum suorum. Signatim autem hęc habet Ahmed: *Deus Excelsus de Ismaele dixit. Ego faciam eum in gentem magnam, & magnificabo eum valdè valdè. Hujuscemodi magnificatio toties iterata, rarum quemdam, & insolitum honorem, dignitatemque pollicetur. Verùm si templum illud, quod Ismael in Mecca construxit, à nullo inviseretur, & si illius progenies præter magnitudinem, & numerum, speciosi nihil haberet, ut Judæorum, & Christianorum multi deblaterant; in hujusmodi multitudine, & magnitudine nullus insolitus honor, nulla extraordinaria dignitas contineretur. Nam ex eo tantummodò, quòd quis numerosam, magnamque prolem sortitus sit, non agnoscitur singulari aliqua honoris nota insignitus, dum in ejus progenie homines fideles, pii, Deoque obedientes non reperiantur. Hinc fit, ut cùm dicat Deus: Ego faciam eum in gentem magnam: si hujusmodi gens sit infidelis, veraque religione careat; nullo modo magna possit appellari.* Et paulò post: *Constat prætereà hoc tàm insignis magnitudinis genti Ismaelis concessæ incrementum, per quod manus illius supra omnes mortales evasit, non nisi in Mahumeti Prophetia completum, verumque fuisse.* Et mox: *Et ipse* (Mahumetus) *est qui prænuntiatus fuit tanquam legis fortis Auctor, qui Reges, & Gentes terræ confregit, donec terrarum orbis ejus nomine, ac gente repletus fuit ab ortu solis usque ad occasum: & imperium ejus stabit in æternum.* Deinde refert verba Angeli ad Agar de Ismaele, licèt satis infideliter, dicens: *Et allocutus est eam Angelus dicens: manus ejus erit super omnes, & manus omnium erit cum eo; & habitatio ejus erit supra confinia omnium fratrum suorum.* Et mox. *Nec fuit manus filiorum Ismael super omnes, nisi postquam missus est Mahumetus. Tunc enim fuit manus eorum super omnes, nec fuit in terra Imperium potentius Imperio eorum; & hoc usque ad finem mundi perseverabit.*

Urget argumentum Auctor libri de Confirmatione Religionis; ex eo quòd nomen Ismaelis ab Angelo matri prædictum fuerit antequam nasceretur; & quòd in eodem nomine, Dei ipsius nomen contineatur; idem enim sonat Ismael, ac, *Audiet Deus*. Deinde contendit, verba illa, quæ dixit Deus Abrahæ Genes. cap. 15. *Suspice Cœlum, & numera Stellas, si potes, sic erit semen tuum*, accipienda esse non quidem pro Isaac, sed pro Ismael. Hinc refert, quid Hagari, & filio ejus Ismaeli evenerit: & verba Angeli ad eandem Hagar eodem modo infideliter ac superiùs ab Ahmed allegata. Tum profert verba Gen. c. 17. quibus Deus confirmat ingentia promissa, quæ fecerat Abrahæ, & posteris ejus, pollicendo eidem ex Sara filium: & ea quæ dixit eidem de Ismaele: *Super Ismael quoque exaudivi te. Ecce benedicam ei, & augebo, & multiplicabo eum valdè: duodecim Principes generabit: & faciam ex eo gentem magnam: & pactum meum firmabo cum Isaac, quem pariet tibi Sara.* Circa hæc postrema verba ita insulsè argumentatur. *Existimant Judæi, sese terræ hæredes futuros, eò quòd dixerit Deus excelsus: & pactum meum firmabo cum Isaac: Saram verò fuisse Hagare excellentiorem, eò quòd hæc ancilla ejus fuerit. Sed ad hoc illis respondemus: jam vos non ignoratis, Deum benedixisse Ismaeli: porrò vox, Benedictio, excellentior est, & plura complectitur, quàm vox, Pactum. Quod evidenter probatur, quia inter Epitheta Dei unum est تبرك ideſt, Benedictus sit. Benedictio igitur sanctitatem, & puritatem sonat, & prætereà incrementum, ac magnitudinem. Insuper respondemus illis, Deum firmasse pactum suum cum Ismaele, quemadmodum cum Isaac. Et hæc sunt verba illius ad Abraham: Et firmabo pactum inter me, & inter te, & inter semen tuum post te, pactum sempiternum; & ero tibi, & semini tuo post te, Deus. Deinde subdit: porrò Ismael, ego faciam ex eo gentem magnam, eò quòd sit semen tuum.* Deinde ut probet benedictionem esse aliquid majus, quàm pactum, subdit: *Habemus prætereà Deum dixisse Noe: Ecce ego firmabo pactum meum vobiscum, & cum semine vestro post vos, & cum omni anima vivente, quæ est vobiscum ex volucribus, & jumentis. Init ergo Deus pactum cum jumentis, & volucribus, & cum Noe, & filiis ejus, sicut inivit cum Isaac, & cum filiis ejus. Et quidnam habet excellentius pactum Dei cum Noe, & filiis ejus, & cum pecudibus, & avibus, quàm pactum ejusdem cum Isaac?*

Nititur deinde probare, benedictionem Dei, qua benedixit semini Abrahæ, non pertinere ad filios Isaac, sed ad filios Ismael. Cùm enim dixisset Deus Abrahæ, postquam separatus fuit à Lot: *Leva oculos tuos, & vide à loco, in quo es, usque ad Aquilonem, & Meridiem, & Orientem, & Occidentem:*

omnem

omnem enim terram, quam conſpicis, dabo tibi, & ſemini tuo poſt te in ſempiternum: & ponam ſemen tuum in multitudine ſicut pulverem terræ. Poſteà limitavit filiis Iſaac terram, præcipiens eis, ne certos illius fines transirent, ut manifeſtè patet ex capite 34. Numer. & ex lib. Joſue. Concluditque Auctor: *Conſequens igitur eſt, intentum Dei fuiſſe, ut nonniſi Iſmaelis filii terram poſſiderent. Et hoc ſignificant verba illa; manus ejus ſuper omnes, & omnium manus cum eo; & habitabit ſuper omnes terminos fratrum ſuorum; nimirum ſuper totum orbem terrarum.*

Adducit præterea in laudem Iſmaelis, quòd Deus poſt nativitatem ejus mutaverit Abrahæ nomen, præcipiens ei, ne ultrà vocaretur *Abram*, ſed *Abraham*, addita litera, H, tamquam nota dignitatis, perfectionis, ac felicitatis; & ad indicandum futurum eſſe Principatum in Iſmaele, & ſtirpe ejus uſque ad diem reſurrectionis. Poſteà ſubdit: *Validius autem confirmatur hoc ex eo, quod vaticinatus eſt Balaam filius Bahur: nimirum: Orietur ſtella ex Jacob, & conſurget homo de Iſrael, & percutiet duces Moab, vaſtabitque omnes filios Seth: & erit Idumæa ſeparata, ideſt devaſtata: & Idumææ nomine Romani intelliguntur, &c.* Poſteà revocat in dubium, utrum benedictio, qua Iſaac benedictus fuit à Deo, transierit ad poſteros Jacob, an verò ad poſteros Eſau: & propendet in ſententiam pro poſteris Eſau: *Quia*, inquit, *antequam eſſet Rex ullus ex filiis Iſrael, fuerant Reges inter filios Edom. Et ita videmus hodie eſſe Reges in filiis Edom: cùm tamen nullum Regem habeant filii Iſrael. Hinc cogimur aſſerere, benedictionem Iſraelis ceſſaſſe, nec eos amplioribus ſpatiis ultrà dilatandos eſſe.*

Poſtremò probare conatur, non modò Saram, ſed Hagar quoque veram Abrahæ uxorem fuiſſe: & licèt Hagar ancilla eſſet, parem tamen cum Sara habuiſſe excellentiam: *Quia*, inquit, *ſervi conditio nihil detrahit de dignitate perſonæ: quemadmodùm conſtat in Joſeph, qui Putipharis Iſmaelitæ ſervus fuit. Jacob item fuit ſervus Eſau fratris ſui, dicente Deo* الكبير يتبعد الصغير *major premet ſervitute minorem. Et ita videmus hodie Judæos à Romanis premi ſervitute. Et ipſe idem Jacob ſepties Eſau fratrem ſuum adoravit, dicens: Ego ſum ſervus tuus.* Pergit deinde inepte ſe in laudes Hagar diffundendo, quòd ſcilicet fuerit filia Regis Ægypti, & eadem cum Cetura, quam Pentateuchus appellat abſolutè uxorem Abrahæ: & quòd Angelus ei uterum geſtanti apparuerit, & de futura prole præmonverit: quo honoris genere nulla alia mulier unquam dignata fuerit. Nec obſtat, quòd fuerit ancilla, vel concubina: nam etiam Bala, & Zelpha tales fuere, & tamen ex illis orti ſunt quidam Patriarchæ; & Judas ex inceſto Liæ matrimonio natus eſt; & idem ex nuru ſua Thamar genuit Phares, ex quo regia Davidis, & ipſius Meſſiæ progenies emanavit.

Hanc eandem promiſſionem factam Hagari de Iſmaele, ejuſque multiplicatione, & magnitudine in poſteris futura pertractat Auctor Vitæ Mahumeti, & ſucceſſorum ejus, cui titulus eſt: اعلام الهدي *Signa directionis*. cap. 2. Et inter alia hæc habet: *Reperitur de eodem* (Mahumeto) *vaticinium factum à Moyſe in Pentateucho, quod mihi enarravit quidam, cui optimè notum erat, dicens: Scriptum eſt in Pentateucho, exiturum Prophetam ex progenie Iſmaelis, qui ibidem his verbis deſcribitur:* لاسوعيل شعثيحا هذي براخت اوتوا بموذ شنيم عوشور نسيم يولد وناتتيوا لغوي كودول: *quorum verborum hæc eſt interpretatio: Iſmael, ſuſcepi orationem ejus; & benedixi in illo, & creſcere illum feci, & multiplicavi numerum illius in filio, qui erit ei, cujus nomen erit Mahumetus: erunt nonaginta duo in computo. Educam duodecim Reges ex ſemine ejus, & dabo illi gentem multam numero.*

Ut his tàm ineptis ac frivolis Moslemorum argumentis è Sacris Literis pro ſuo Pſeudopropheta petitis brevitèr reſpondeam, dico; nos etiam fateri Iſmaelem adhuc puerum, monſtrante Angelo Hagari ejus matri fontem aquæ, ab exitio, quo ex ſiti periclitabatur, ſervatum fuiſſe. Sed id totum fieri potuit, licet Iſmael deinde à Deo eſſet reprobandus. Nam etiam propter Regem Saul primò Deus non levia, nec pauca miracula oſtendit: qui tamen ab eodem Deo in fine eſt reprobatus, & cum tota progenie extinctus. Verum etiam eſt, dici de Iſmaele; *Et fuit Deus cum puero*. Sed de Sampſone quoque dicitur Judic. cap. 13. *Benedixit ei Dominus, cœpitque Spiritus Domini eſſe cum eo*. Et nihilominùs cap. 17. legimus: *Receſſit ab eo Dominus*. Et etiam Regi Saul dixit Propheta Samuel 1. Reg. cap. 10. *Inſiliet in te Spiritus Domini: Et, Dominus tecum eſt*. Porrò cùm in Sacris Literis dicitur Deus eſſe cum aliquo, vel aliquid hujuſmodi; ſæpè nihil aliud ſignificatur, quàm temporaria aliqua, vel terrena felicitas. Atque ita fuiſſe dicitur cum Cyro Perſarum Rege, cui dixit ipſe Deus Iſaiæ cap. 45. *Hæc dicit Dominus Chriſto meo Cyro, cujus ego apprehendi dexteram, ut ſubjiciam ante faciem ejus gentes: Ego ante te ibo, ut ſcias, quia ego Dominus, qui voco nomen tuum, Deus Iſrael*. Poterat ne amplioribus, aut magnificentioribus verbis exprimi Divina aſſiſtentia cum Cyro? Et tamen homo Ethnicus erat, & infidelis. Quantum ſe jactarent Doctores Moslemi, ſi tantundem de Iſmaele, vel Mahumeto in Sacris Literis reperiretur.

Quòd verò Iſmael unà cum Abraham Templum Meccanum ædificaverit, omni prorsùs caret fundamento, Nam ſi hoc fuiſſet. aliqua de eo mentio in Scripturis reperiretur, in quibus tàm magnificis verbis, tàmque prolixa narratione Templum à Salomone ædificatum, à Nehemia inſtauratum commemoratur. Moyſes etiam Gen. cap. 12. non omittit, quin referat, Abraham ædificaſſe in Sichem Altare Domino: aliudque Altare inter Bethel, & Hai. Et cap. 13. Aliud juxta Mambre. Et cap. 21. Plantaſſe nemus in Berſabee (locum ſcilicet ſacrum, Deoque dicatum) & invocaſſe ibi nomen Domini. Et quis credat, cùm tàm exactè referat Moyſes altaria, quę in honorem Dei Abraham erexit, Templi tàm celebris ab eo conſtructi mentionem nullam feciſſe? Atqui ex Sacræ Geneſeos contextu manifeſtè colligitur, non ſolùm Abraham hujuſmodi Templum in Mecca non ædificaſſe, ſed ne Meccam quidem unquam viſſe.

Quòd Angelus prædixerit, Iſmaelem numeroſæ gentis, magnique populi patrem futurum, nihil facit pro Mahumeto, neque pro ſuperſtitioſa Religione illius. Nam hi modi loquendi in Sacris Literis nihil propè aliud, quàm poſterorum multitudinem, potentiamque ſignificant. Atque ita dixit Deus ab initio avibus, ac piſcibus: *Creſcite, & multi-*

plicamini, & replete aquas maris, &c. Eademque verba dixit Noe, & filiis ejus: *Creſcite, & multiplicamini, & replete terram*. Et tamen ex tribus filiis Noe, duo infidelium populorum patres fuere: tertii quoque progenies non pertinuit niſi ex parte ad populum Dei. Neque refert, quod dicatur, gentem Iſmaeliticam magnam eſſe futuram; quaſi id ſit argumentum Fidei, ac Religionis in illa à Deo conſtituendæ. Nam Joſue c. 23. dicitur: *Auferet à vobis Deus gentes magnas, ac robuſtiſſimas*: Et tamen ſermo ibi eſt de gentibus, quæ idola colebant. Et Hieremię cap. 7. de Chaldęis impiis, & infidelibus ſcriptum eſt: *Ecce populus venit de terra Aquilonis, & gens magna conſurget à finibus terræ*. Et idem repetitur cap. 50.

Neque quia in promiſſione hujus copioſæ poſteritatis ex Iſmaele dicatur: *Et multiplicabo eum valdè*: vel ut in Hebraico fonte legimus בִּמְאֹד מְאֹד *in multum multum*; inſertur ſingularis aliqua prærogativa pro ipſo, vel poſteris ipſius. Nam etiam de filiis Iſrael dicitur Exodi cap. 1. *Et filii Iſrael creverunt & multiplicati ſunt, & roborati ſunt in multum multum*. Prætereà eadem loquendi forma adhibetur de Iſaac, & poſteris ejus, cap. 17. verſ. 2. & 6. Dicitur enim primo loco: *Et ponam pactum meum inter me, & inter te, & multiplicabo te in multum multum*. Secundo verò: *Ego ſum, & pactum meum tecum, eriſque pater multarum gentium ..... faciamque te creſcere in multum multum: Et ponam te in gentibus, Regeſque ex te egredientur: & ſtatuam pactum meum inter me, & te, & inter ſemen tuum poſt te in generationibus tuis fœdere ſempiterno, ut ſim Deus tuus, & ſeminis tui poſt te. Daboque tibi, & ſemini tuo terram peregrinationis tuæ, omnem terram Chanaan in poſſeſſionem æternam*. Non poteſt dubitari, quin his duobus in locis ſermo ſit de Iſaac, dum multiplicatio cum *pacto* conjungitur, quod non cum Iſmael, ſed cum Iſaac initum eſt, quemadmodum paulò poſt dicit Deus ipſe: *Pactum autem meum ſtatuam ad Iſaac*. Et prætereà ſermo eſt de illo ſemine, cui terra Chanaan danda erat in hæreditatem, & ex quo Reges egreſſuri erant. Certum porrò eſt, hoc eſſe ſemen Iſaac. Nam cùm de Iſmaele loquitur Scriptura, numquam nominat Reges, ſed Duces, vel Principes. Contrà verò ex Iſaac oriundos ſemper Reges appellat. Denique cùm in Pentateucho nominatur abſolutè *Semen Abrahæ*, ſemper de Iſaac accipiendum eſt, cùm dixerit Deus Abrahæ, Gen. cap. 21. *In Iſaac vocabitur tibi Semen*. Itaque Iſmael non ingreditur in pactum, neque computatur in Semine Abrahę, nec filius ejus cenſetur. Id quod manifeſtè patet ex modo loquendi Dei cum Abraham in illis verbis Gen. cap. 22. *Tolle filium tuum unigenitum, quem diligis Iſaac*. Porrò Iſmaelem ſemper vocat Scriptura filium ancillæ: quòd ſi filius Abrahę cenſeretur, non poſſet Iſaac cum veritate filius ejus unigenitus appellari. Si verò Moslemi objiciant, Iſmaelem quoque ingreſſum fuiſſe pactum Circumciſionis: Reſpondebimus, Circumciſionem non fuiſſe propriè pactum, ſed ſignum pacti, quemadmodum dixit Deus Gen. cap. 17. *Ut ſit ſignum fœderis inter me, & vos*. Cæterùm licet pactum pertineret tantùm ad Iſaac: Signum tamen pacti, nempe Circumciſio, extendebatur ad omnes, qui erant in convictu Abrahę, ut patet ex illis verbis Dei: *Tàm vernaculus, quàm emptitius circumcidetur, & omnis qui non fuerit de ſtirpe veſtra*. Magis autem roboratur hęc veritas, quia quoties dixit Deus Abrahę: *In ſemine tuo benedicentur omnes gentes terræ*, certum eſt cum reſpectu Iſaac tantùm locutum fuiſſe. Eadem quippe verba eidem Iſaac iteravit Deus Gen. cap. 26. dicens: *Eroque tecum, & benedicam tibi, & multiplicabo ſemen tuum ſicut ſtellas Cœli: & benedicentur in ſemine tuo omnes gentes terræ*. Et ne quis poſſet dubitare, an hęc pro Jacob, an verò pro Eſau dicerentur (uterque enim fuit ſemen Iſaac) eadem Deus Jacobo confirmavit cap. 28. dicens: *Ego ſum Dominus Deus Abraham patris tui, & Deus Iſaac* (nunquam & nuſquam dicitur Deus Iſmael) *eritque ſemen tuum quaſi pulvis terræ. Dilataberis ad Orientem, & Occidentem, & Septentrionem, & Meridiem: Et benedicentur in te, & in ſemine tuo cunctæ Tribus terræ*. Hinc apparet quàm ſtultè de hac re Auctor libri de Confirmatione Religionis dubitaverit.

Ad id, quod allegant de Iſmaele dictum: *Manus ejus erit ſuper omnes, & manus omnium erit cum eo: Et habitatio ejus erit ſupra omnes fines fratrum ſuorum*. Reſpondetur, eos perperam verba Scripturę referre, & magis perperam interpretari. In fonte Hebraico legimus: *Manus ejus in omnes, & manus omnium in eum*. Et eodem modo Septuaginta Interpretes tranſtulere. Neque aliud per hoc ſignificatur, niſi Iſmaelem, ejuſque poſteros omnibus infeſtos futuros; & è converſo omnes illis adverſaturos, vicemque reddituros. Et quocumque modo verba interpretemur, nihil amplius dicitur de Iſmaele reſpectu omnium, quàm de omnibus reſpectu Iſmaelis: utrobique enim Hebraicè eſt eadem particula בְּ *Be*, quam omnes Interpretes eodem modo utrobique verterunt. Prætereà falsò dicitur, habitationem Iſmaelis futuram ſupra omnes terminos fratrum ſuorum. Nam particula Hebraica עַל־פְּנֵי *hal penè*, non ſignificat, *ſupra*, ſed *coram*, vel *contra*: & ita etiam Interpretes Græci, & Latini verterunt. Verùm licet daremus Moslemis, promitti à Deo his verbis illud Imperium Iſmaelitis, quod olim habuerunt: nunquam tamen dicere verè poterunt, ſe Romanis ſuperiores, vel etiam pares fuiſſe; qui tamen vera religione caruerunt. Quod autem Ahmed, & alii Sapientes Moslemi aſſerant, Imperium Orbis terrarum in poſteris Iſmaelis æternum futurum, divinant mendacium: videmus enim hoc tempore Iſmaelitas, & Arabes imperio ſpoliatos ſub Scytharum, & Turcarum tyrannide miſerè ſervire, quamvis ejuſdem ſuperſtitionis fæce contaminatorum.

Neque quod Iſmaelis nomen ab Angelo prædictum fuerit, aliquid tàm magnum, aut ſingulare præſagit, quantum auctor exiſtimat. Nam etiam Cyri Perſarum Regis Ethnici nomen à Deo prædictum fuiſſe, colligunt communiter Interpretes ex illis verbis Iſaiæ eidem Cyro dictis à Deo cap. 45. *Ego Dominus, qui voco nomen tuum, Deus Iſrael*. Et quidquid ſit, felicior hac in re fuit Iſaac, cujus non matri, ſed patri, non Angelus, ſed Deus ipſe nomen prænunciavit, Gen. cap. 17.

Neque quòd in hac voce, *Iſmael*, nomen Dei contineatur, aliquid ſingulare præſagit. Innumeri prope ſunt in Sacris Literis, qui Dei nomina אֵל *El*, vel יה *Jah*, vel alia, annexa nominibus ſuis habent, quorum tamen plerique nullius pretii, vel etiam mali,

li, ſceleſtique fuerunt. Alia ex parte neque Abraham, neque Moyſes, neque David, (pudet dicere, neque Mahumetus,) hujuſcemodi nomen ſortiti ſunt. Sed nihilominus ſi hinc felicitatis omen captare libet, felicior cenſendus erit Iſrael, nempe Jacob, quàm Iſmael: non ſolùm quia immediatè nominatus fuit à Deo: ſed etiam quia Iſrael ſignificat, vir videns Deum: Iſmael autem, audiet Deum, vel Deus. Videre autem nobilius eſt, quàm audire.

Fallitur porrò, totoque Cœlo errat adverſarius, dum putat verba illa Gen. cap. 13. quæ Deus dixit Abrahæ: *Suſpice Cælum, &c.* ad Iſmael, non ad Iſaac pertinere: vel promitti Abrahæ univerſum Orbem terrarum. Promittebatur enim tantùm terra Chanaan poſteris Iſaac, & Jacob, ut patet ex cap. 26. ubi Deus ita loquitur cum Iſaac: *Tibi enim, & ſemini tuo dabo univerſas regiones has* (erat tunc Iſaac in terra Chanaan) *complens juramentum, quod ſpopondi Abraham patri tuo*. Sed hæc nimis aperta ſunt.

Admirandum porrò eſt acumen Adverſarii in diſtinctione illa *Pacti*, & *Benedictionis*: quaſi verò Iſaac quoque non fuiſſet à Deo Benedictus. Sed contrarium apertè conſtat ex c. 17. Gen. cum hoc tamen diſcrimine, quòd Iſmaelis benedictio ſiſtat in ipſo, nec tranſeat ad alios: contrà verò benedictio Iſaac non ſolùm diffuſa eſt ad nepotes, & poſteros ejus: ſed ad omnes gentes Orbis terrarum: cùm ſæpè repetantur ea magnifica verba: *In ſemine tuo benedicentur omnes gentes*. At in ſemine Iſmael nullus legitur fuiſſe benedictus. Cæterùm tàm *Pactum*, quàm *Benedictio*, commenſurari debet ſubjecto ſupra quod cadit, & fini, ad quem dirigitur, cùm in Sacris Literis tàm *Pactum*, quàm *Benedictio*, reperiatur dici tàm de hominibus, quàm de animalibus brutis, cum magno tamen diſcrimine.

Quòd autem Deus perfecerit nomen Abrahæ in gratiam Iſmaelis; non ſolùm gratis, ſed etiam falsò aſſeritur: nam propter Iſaac hoc factum fuiſſe, ſatis conſtat. Eodem quippe anno, quo Iſaac natus eſt, tertio decimo anno poſt ortum Iſmaelis, Deus Abrahæ nomen mutavit, in qua mutatione mentio fit Pacti Divini cum ſemine Abrahç; quæ duo non ad Iſmaelem, ſed ad Iſaac pertinere ſuprà demonſtravimus. Denique eodem tempore, eodemque momento nomen Saræ matris Iſaac mutatum fuit à Deo, ad quam nihil attinebat Iſmael: imò erat ei maximè exoſus. Porrò ſi in gratiam Iſmael hæc mutatio facta fuiſſet; non Saræ, ſed Hagaris nomen mutari debuiſſet.

Vaticinium illud Balaam ineptè omninò atque inſulsè adducitur: nulla enim ibi mentio fit de Iſmaele, vel de Iſmaelitis. Neque Mahumetus ortus eſt ex Jacob, vel ex Iſrael.

Comparatio inter Hagar, & Saram, nihil facit ad rem. Et quamvis certum ſit, Saram, ut potè dominam, excellentiorem fuiſſe ancilla ſua Hagar: fatemur tamen nos etiam, conditionem ſervilem non impedire, quin aliquis poſſit à Deo ad maximam excellentiam promoveri. Negamus tamen, Hagar fuiſſe vel filiam Regis Ægypti, vel eamdem cum Cetura; quidquid Moslemi, vel Rabbini fabulentur. Unum diſſimulare non poſſum, quod nimirum verba illa Gen. cap. 25. *Major ſerviet minori*; nempe Eſau Jacobo: ſenſu oppoſito allegentur ab adverſario: nempe: *Major ſervitute premet minorem*. Quòd ſi Jacob aliqua ſervitutis obſequia oſtendit erga Eſau, id fuit ex urbanitate, vel ex metu, ac neceſſitate tantummodo.

Venio nunc ad Auctorem Vitę Mahumeti ſuperiùs allegatum. Hic verba Hebraica fideliter expreſſit, licet ſatis pingui Minerva, characteribus Arabicis, quorum fidelis interpretatio hæc eſt: *Pro Iſmael audivi te: Ecce benedixi ei* (omittit per incuriam, non per fraudem) *Et creſcere faciam eum, & multiplicare faciam eum in multum multum: duodecim principes generabit, & dabo eum in gentem magnam.* Ita habetur in Fonte Hebraico. Ille verò eadem verba ſic vertit, ſeu veriùs pervertit: *Iſmael, ſuſcepi orationem ejus, & benedixi in illo, & creſcere feci illum, & multiplicavi nomen ejus in filio, qui erit ei, cujus nomen erit Mohammed. Erunt nonaginta duo in computo. Educam duodecim Reges ex ſemine ejus, & dabo illi gentem multam numero.* Hic homo, non verba, ſed Cabaliſticum verborum ſenſum à ſciolo aliquo Rabbino edoctus expreſſit. Quem ut tu quoque lector intelligas; ſcito verba illa, *in multum multum*, Hebraicè ſcribi בְּמְאֹד מְאֹד, ſeptem characteribus, qui quando ſunt numerales, efficiunt ſummam 92. quam ſummam faciunt etiam charactères, quibus Arabicè ſcribitur nomen محمد *Mohammad*, nempe *Mahumetus*, ſi iidem characteres more Hebraico numericè ſum mentur.

Sed reſpondetur primò, etiam cùm Scriptura loquitur de Iſaac, ut ſuprà oſtendi, eadem verba, eoſdemque characteres adhibere: quemadmodum etiam Exod. cap. 1. cùm loquitur de Iſraelitis in Ægypto commorantibus.

Reſpondetur ſecundo: Nomen Arabicum محمد *Mohammad* ſummare numerum non quidem 92. ſed 132. Habet enim literam م *Mim* in medio latentem ſub ſigno, quod Grammatici vocant, تشديد ideſt *roborationem*. Sciendum eſt enim, Arabes non ſcribere duos characteres ſimiles poſitos inter duas vocales: ſed alterum eorum innuere per ſignum prædictum, cujus figura eſt, ω, & ſuprà literas collocatur, quemadmodum nos per apicem ſuprapoſitum in hac voce Mohañad, ſignificamus contineri ibi duplicem M: & in hac, Añus, deſiderari alteram literam N. Atque ita ſi Arabicè ſcribenda eſſet hæc vox, Annus, neceſſariò ſcriberetur انوس cum unico N, expreſſo, latente altero N ſub ſigno prædicto. Cùm igitur hæc vox محمد contineat tres م *Mim*, quæ ſummant numerum 120. & ح *Ha*, & د *Dal*, quæ conficiunt numerum 12. erit tota ſumma 132.

Hùc accedit, non niſi ineptiſſimè deduci Anagramma in uno idiomate ex Anagrammatiſmo alterius idiomatis, ut ſi quis E. G. ex voce Arabica *Sued*, nempè niger, vellet deducere vocem Latinam *Deus*.

Poſtremò quis ignorat, quàm inanis, & fallax ſit ars per literarum numerum, vel tranſpoſitionem, divinandi, quam nos Anagrammaticam, Hebræi Cabaliſticam appellant: cùm ex eodem Themate erui poſſint ſenſus non ſolùm ridiculi, & inepti, ſed etiam inter ſe prorſus oppoſiti? Et ne longiùs abeamus, ex his iiſdem literis ſuprà poſitis, בְּמְאֹד מְאֹד ex quibus Arabes vitiosè deducunt nomen محمد Mohammad: per juſtum computum in eadem lingua Hebraica formantur hæ dictiones נְבִיא כָּזָב *Propheta mendacii*, vel *Pſeudopropheta*. Hic nulla eſt

in

in numeris, vel characteribus licentia : & Cabala, seu Anagramma, fit in eodem idiomate, ut patet in subjecto schemate, in quo etiam videre licet parem numerum characterum :

ד	4	ה	5
ס	60	ל	30
מ	40	ו	6
א	1	ן	7
ר	200	ע	70
ם	40	נ	50
92.		92.	

Dicendum igitur erit, prædici, ac promitti hoc loco Mahumetum quidem, sed seductorem, falsumque Prophetam, qui fraudibus, ac mendaciis suis Ismaelitarum gentem, atque Imperium multiplicaverit. Neque nos in hoc valdè reluctabimur : sed quis credat, Deum, Religionis, ac Fidei suæ mysteria his nugis alligare?

Jam verò, ut sapientibus Moslemis plenius satisfaciam : dico, certum esse, Hagar, fœminam protervam, & ancillam contumacem fuisse, despiciendo Saram dominam suam, seque illi præferendo. Quamobrem, etiam approbante Deo, illam domo, unà cum filio, ejecit : Angelus verò illi apparens, jussit regredi ad dominam suam, seque illi submittere, & humiliare.

De Ismaele varia est tùm Hebræorum, tùm Christianorum sententia : omnes tamen conveniunt, illum multis in rebus peccasse, & saltem in eo, quòd cum Isaac adhuc puero licentiùs ageret, sive ad Idololatriam, sive ad actus obscœnos, provocando, sive contumeliosè tractando, sive percutiendo : quamobrem meritò à Sara unà cum matre domo fuit ejectus. Verba etiam illa Pentateuchi de Ismaele : *Hic erit ferus homo : manus ejus contra omnes, & manus omnium contra eum* ; ostendunt, illum fuisse barbarum, ac rudem, & rixarum amicum, & feræ potiùs similem, quàm homini : quamobrem Hebraicè vocatur פֶּרֶא idest *Onager*, seu *asinus sylvestris*. Et S. Paulus in Epistola ad Galatas, cap. 4. asserit, illum persecutorem fuisse fratris sui Isaac. Postremò de Ismaelitis, & de Hagarenis, nihil laude dignum, sed tantummodò, quod vituperationem mereatur, invenitur in Scripturis, & præsertim quòd populo Dei iniqui semper infestique fuerint. Alia ex parte, cùm in Sacris Literis nominatur Abraham, frequenter adjunguntur illi Isaac, & Jacob, nunquam verò Ismael : quia scilicet vera Religio, quam professurum erat semen Abrahæ, non in Ismaele ; sed in Isaac, & Jacob, eorumque posteris invenienda erat. Quamobrem idem S. Paulus loco citato, comparat Isaac, & Ismael veluti Cœlum, & Terram ; libertatem, ac servitutem ; populum electum, & populum reprobatum.

Tertiò allegant Doctores Moslemi, & præsertim Auctor libri de confirmatione Religionis, verba illa Moysis ad Israelitas Deuteronomii cap. 18. *Prophetam è medio tui è fratribus tuis sicut me, suscitabit tibi Dominus Deus tuus : ipsum audietis*. Hæc verba expendens Adversarius, ita loquitur : *Hic sermo indicat nobis verba Alcorani glorioſi. At Judæi ex propria opinione asserunt, nullo modo hìc Mahumetum, vel ejus Propheticum munus prædici : sed Job, aut alium Prophetam promitti ; cùm filii Israel alios fratres habeant, præter filios Ismael. Quibus nos ita respondemus : Vos fatemini nullum fuisse inter filios Esau Prophetam. Quòd si hujusmodi Propheta fuit inter filios Israel, quid sibi volunt verba illa Dei in ultimo Pentateuchi capite : Et non surrexit Propheta ultra in Israel sicut Moyses? Et ex quanam gente erit hic Propheta, quem asserit Deus futurum sicut Moysen? Hìc nihil est quod respondeant, sed necesse est penitus obmutescant.*

Respondemus, hoc argumentum nullius esse momenti. Primò, quia Propheta, quem Deus promittit in eo loco Pentateuchi, suscitandus dicitur è medio, seu, ut legitur in fonte Hebraico, ex interiori Israelitarum, & è fratribus eorum. At nunquam, & nusquam Ismaelitæ Israelitarum fratres in scripturis dicuntur, sed hostes, & extranei censentur. Secundò : Verba illa : Non surrexit Propheta ultra in Israel sicut Moyses, non repugnant cum promissione Dei, venturum esse alium sicut Moysen : & ad hanc difficultatem respondent Doctores Hebræi lib. 3. Iecharim cap. 20. his verbis : *Nullo modo fieri potest, ut non surgat aliquando Propheta similis Moysi, atque etiam major illo. Verùm ita explicanda sunt verba illa, non surrexit sicut ille, non ut nunquam futurus sit ullus similis illi absolutè : sed tantùm, ut non futurus sit similis illi in aliqua peculiari qualitate. Vel, ut toto eo tempore, quo Prophetæ futuri sunt post eum, usque ad Prophetiæ cessationem, nullus surrecturus sit similis illi. Verùm posteà erit non solùm similis, sed etiam major Moyse.* Et Auctor Neve Scialon lib. 9. cap. 5. hæc habet. *Rex Messias erit supra Abraham, & supra Moysen : Et verè etiam dicitur supra Angelos Administratores.* Quòd verò hoc vaticinium pertineat ad Messiam, non solùm affirmat S. Petrus in Actis Apostolorum cap. 3. sed etiam aliqui Doctores Mahumetani ; & inter eos Ahmed filius Abdolhalimi in sua Apologia his verbis : *Dicunt nonnulli eorum* (Judæorum,) *hunc non esse sermonem affirmativum, sed interrogativum in sensu negantis : non secus, ac si diceretur : An suscitabo filiis Israel Prophetam? Inferendo : nequaquam suscitabo. Hoc modo corrumpunt, & depravant Judæi vaticinia spectantia ad Christum. Verùm hoc nihil apud Mahumetanos, & Christianos detrahit de vero, legitimoque sensu eorumdem de Christo vaticiniorum.* Postremò adverto, non esse novum in Scripturis hunc modum loquendi, nimirùm quòd inter multos insignes viros, dicatur de unoquoque singillatim, nullum illi similem esse, vel fuisse. Exempla sunt lib. 4. Reg. cap. 18. ubi dicitur de Rege Ezechia : *Post eum non fuit similis ei de cunctis Regibus Juda, sed neque in his, qui ante eum fuerunt.* Eadem penè verba dicuntur de Rege Josia cap. 23. *Similis illi non fuit ante eum Rex : neque post eum surrexit similis illi.* Et nihilominus tàm de hoc, quàm de illo asseritur fuisse prorsùs similes David. cap. 18. de Ezechia dicitur : *Fecitque quod erat bonum coram Domino juxta omnia, quæ fecerat David pater ejus.* De Josia verò cap. 22. *Ambulavit per omnes vias David patris sui ; non declinavit ad dexteram,*

teram, neque ad ſiniſtram. Ne falſitas ponatur in Sacris Literis (quod abſit,) dicendum eſt, his modis loquendi vel denotari tantummodo excellentiam magnam perſonæ; vel affirmari, in aliquibus quidem nullum ſimilem habuiſſe: in aliis tamen non ſolùm ſimiles, ſed etiam ſuperiores illi fuiſſe. Et ita neque Meſſias ipſe fuit in omnibus ſimilis Moyſi.

Quartò. Adducit idem Auctor verba illa Deuteronomii cap. 26. quibus ita alloquitur Deus Iſraelitas juxta originem Hebraicam: *Et Dominus condixit te hodie, ut ſis ei in populum peculiarem..... & ut faciat te excelſum ſuper omnes gentes, quas fecit: ad laudem, & ad nomen, & ad decorem, & ut ſis populus ſanctus Domino Deo tuo*. Ita igitur arguit hic Auctor: *His verbis innuit Deus gentem Mahumetanam. Quæ enim ſunt hæ gentes, quas aſſerit Deus ſe creaſſe ad laudem, & nomen, & gloriam?*

Verùm hoc teſtimonium facit potiùs contra Mahumetanos: oſtendit enim, Deum facturum eſſe Iſraelitas excellentiores illis gentibus, per quas Mahumetani putant ſe ſignificari. Sed ſimpliciter reſpondeo, Auctorem hallucinari, dum verba illa, *ad laudem, & nomen, & honorem*, refert ad gentes, quas creavit Deus, cùm referenda ſint ad Iſraelitas; atque id patet ex ipſo contextu, & etiam ex eò quòd poſt verbum, *creavit*, tàm in Originali Hebraico, quàm in cæteris verſionibus, ponatur diſtinctio. Clariùs ſeptuaginta Interpretes, quos Moslemi cæteris præferunt, ita verterunt: *Dominus elegit te hodie, ut eſſes ſibi populus peculiaris, ſicut dixit tibi; ut cuſtodias omnia præcepta ejus; & ut eſſes ſublimis ſuper omnes gentes; qui fecit te nominatum, & glorioſum, & honoratum, ut eſſes populus ſanctus Domino*.

Quintò. Profert Ahmed filius Abdolhalim verba Pſalmi 149. hoc modo: *Dixitque David in Pſalmis: Laudate Dominum laudatione nova: & lætetur inter creaturas ille, cujus Deus gentem elegit, & dedit illi victoriam, & feliciter direxit bonos ex eis cum honore. Laudabunt eum in cubilibus ſuis, & magnificabunt eum vocibus altis: in manibus eorum gladii duarum acierum, ut ulciſcatur per eos de gentibus, quæ non ſerviunt illi*. Exiſtimat Auctor, hoc eſſe vaticinium de gente Mahumetana, eò quòd hęc magnificet Deum vocibus altis è Turribus Meſchitarum, advocans populum ad quinque Orationes, quas dicit eſſe laudationem novam: quia nulla gens hunc morem ſervat. Hebræi enim tubis, Chriſtiani Campanis, ad preces indicendas utuntur. Prætereà Mahumetani, qui primi ſecuti ſunt Mahumetum, gladiis duarum acierum uſi ſunt, quibus Provincias debellarunt. Inſuper Mahumetani laudant Deum in cubilibus ſuis, quia dum orant, ſi ſtare nequeunt, ſedent: ſi verò ſedere non poſſunt, jacent ſuper cubilia ſua extenſi. Chriſtiani verò neque laudant Deum elatis vocibus, neque habent in manibus gladios duarum acierum ad pugnandum contra Infideles. Imò improbant eos, qui gladio infideles oppugnant.

Reſpondemus primò. Depravatè, & infideliter verba Pſalmi illius afferri. Secundò, ex ipſo contextu liquet, ibi ſermonem eſſe de Iſraelitis, non de Iſmaelitis, dicitur enim inter alia, *lætetur Iſrael in eo, qui fecit eum, & filii Sion exultent in Rege ſuo*. Tertiò. Nimis frivolis argumentis probatur hìc agi de Iſmaelitis, ſeu Mahumetanis: quòd nimirum hi elatis vocibus è turribus invitent ad preces, neque utantur tubis, vel campanis, ſicut Judæi, & Chriſtiani: quòd utantur contra infideles gladiis bicipitibus: quòd orent jacentes in cubilibus: quòd quinque eorum preces ſint laudatio nova, & aliæ hujuſmodi ineptiæ, quas ſatius eſt irridere, quàm confutare.

Sextò, Affirmat idem Auctor verba Pſalmi 44. quæ incipiunt à verſiculo tertio: *Specioſus forma præ filiis hominum*, eſſe vaticinium de Mahumeto.

Reſpondeo. Totum illum Pſalmum, non ſolùm ex dicto S. Pauli in Epiſtola ad Hebræos cap. 1. verùm etiam ex conſenſu Hebræorum, & Chriſtianorum, & quod majus eſt, ex confeſſione ipſius Ahmed, ad Meſſiam, non ad Mahumetum pertinere. Ita enim ſcribit ille in Apologia pag. mihi 60. oppugnans Chriſti Divinitatem. وممما يبين قولنا في خلق المسيح ان هذا الاسم انّما وقع له لانه مسح للنبوة والخير ومسحه الله تبارك وتعالي وقد قال داود في زبوره قولا يشهد على ذلك بعينه من اجل هذا مسحك الله الهك اكثر مما مسح به نظرايك فابان داود بهذه الاية معني المسيح وان مسحه الاله وانه مصطفا مكرم بزيادة على نظرايـــــــه

Inter ea, quæ magis confirmant dictum noſtrum de eſſe Chriſti creato, illud eſt, quòd hoc nomen, Meſſias, impoſitum fuit illi eò quòd ad Prophetiam, & ad felicitatem unctus fuerit à Deo benedicto, & excelſo. Et quidem dictum Davidis in Pſalmis hoc idem teſtatur; Ait enim: Propterea unxit te Deus Deus tuus pluſquàm unxerit conſortes tuos. Innuit autem David his verbis ſignificationem hujus vocis, Meſſias; quia ſcilicet unctus fuit à Deo, & electus ab eo ſupra omnes conſortes ſuos: hæc Ahmed. Quamobrem miror nunc, adeò ſui oblitum fuiſſe, ut trahere velit ad Mahumetum, quæ illi nullo modo conveniunt, ſed abſolutè debent exponi de Chriſto.

Septimò. Objicit idem ex Pſalmo 47. pro Mahumeto teſtimonium, his verbis: *Dixit David in quodam Pſalmo: Dominus noſter magnus, laudabilis valdè. Hujus verò interpretatio eſt: Deus noſter Sanctus, & Mohammed cooperuit totam terram lætitia magna. Manifeſtavit autem David nomen Mahumeti, & patriam ejus, quam civitatem Dei appellavit, docuitque, verbum ejus univerſam terram replere*.

Reſpondeo, nullo modo hìc prædici Mahumetum, vel Meccam, ſed totum Pſalmum referri ad Jeroſolymam, ac montem Sion, Templumque in eo fundatum, ut patet ex illis verbis: *Fundatur exultatione univerſæ terræ mons Sion. Lætetur mons Sion, & exultent filiæ Judæ. Circumdate Sion, & complectimini eam*. Fundamentum verò adverſarii nimis leve eſt, ac ridiculum; quia ſcilicet nomen محمد *Mohammad*, ſive Mahumetus ſignificat, *laudatus*, ſeu *laudabilis*, & in hoc Pſalmo Deus appellatur *laudabilis*: putat hic prædici Mahumetum: & quæ hìc dicitur *Civitas Dei*, eſſe Meccam patriam illius; quo nihil inſulſius dici poteſt. Adde in nulla verſione Arabica Deum hìc dici محمد *Mohammad*, ſed مسبح *Moſabbah*; quod item ſignificat *laudatus*: Hebraicè autem eſt מְהֻלָּל *Mehullal*; quorum neutrum habet ullam ſimilitudinem cum nomine *Mohammed*.

med. Quin nec ipſe Ahmed habet محمد *Mohammad*, ſed محمود *Mahmud*. Verùm quid ego in his nugis tempus teram?

Octavò. Abutuntur duo prædicti Auctores verbis Pſalmi ſeptuageſimi primi, cujus initium eſt: *Deus judicium tuum Regi da*; falsò aſſerentes, ea, quæ in hoc Pſalmo continentur, non Chriſto, ſed Mahumeto convenire.

Reſpondeo, nonnulla non ſolùm Mahumeto, ſed etiam cuivis magno Regi, ſeu Monarchæ, præſertim pio, poſſe aliquo modo in hoc Pſalmo convenire. Verùm titulus ipſe Pſalmi, qui in fonte Hebraico eſt לשלמה in Salomonem, oſtendit illum nullo modo ad Mahumetum pertinere. Communis porrò tùm Hebræorum, tùm Chriſtianorum ſententia eſt, agi hìc de Meſſia ſub figura Salomonis, ex cujus progenie Meſſias erat naſciturus. Præterèà ſi omnia, quæ in hoc Pſalmo continentur, collectim ſumantur, nulli niſi Chriſto poſſunt convenire. Dicitur enim in eo: *Et benedicentur in ipſo omnes tribus terræ; omnes gentes magnificabunt eum*. Prima horum verborum pars non poteſt convenire niſi alicui ex ſtirpe Iſaac, vel Jacobo prognato; his enim tantummodò dictum fuit à Deo: *In ſemine tuo benedicentur omnes Tribus Terræ*, vel, *omnes gentes terræ*. Hoc verò de nullo ab his duobus oriundo dici poteſt, niſi de Chriſto, per cujus Euangelium, ac fidem benedictæ ſunt omnes nationes Orbis terrarum. Neque ullus adhuc ab Iſaac, & Jacob exortus, magnificatus fuit ab omnibus gentibus præter Chriſtum, qui non ſolùm ab omnibus Chriſtianis, verùm etiam ab omnibus Mahumetanis tamquam Meſſias, & Verbum, ac Spiritus Dei magnificatur, & honoratur; imò & adoratur, illa ſaltem adoratione, quam Mahumetani creaturis concedunt: dicitur enim: *Et adorabunt eum omnes reges terræ*. Porrò omnes reges, qui adorant Mahumetum, adorant etiam Chriſtum: at innumeri propè Reges, & Principes adorant Chriſtum, qui non adorant Mahumetum, neque ullo eum dignantur honore. Prætereà Chriſtus ab Imperatore Romano, & à Regibus ferè totius Orbis adoratus fuit vera, propriaque adoratione latriæ, quæ ſoli Deo convenit, licet aliqui deinde ab illius adoratione reſilierint. Sed neſcio qua fronte Mahumetani verba hæc Prophetæ ſuo tribuant, qui vituperent Chriſtianos, & Judæos, quòd Pontifices ſuos, & magiſtros adorent, ideſt flexis genibus, honorent; cùm dicant, adorationem hanc unì Deo convenire. At enim, quomodo, inquiunt, verificatur de Chriſto: *Et dominabitur à Mari uſque ad Marc, &c.* Facilè reſpondetur, dominium Chriſti dilatatum fuiſſe à Mari ad Mare, & uſque ad terminos Orbis terrarum, per prædicationem Euangelii, per quam regnum ſuum univerſum per Orbem dilatavit.

Sed objicit Adverſarius primò: Chriſtus non liberavit pauperes à potentibus, neque humiliavit calumniatores.

Reſpondeo, Chriſtum dum viveret, ſemper pauperum, & inopum ſe patronum geſſiſſe, & contra potentiores, ac divites, pauperumque oppreſſores proclamaſſe. Neque verò neceſſe eſt, ut omnia, quæ de Chriſto prædicta ſunt, ipſemet dum viveret, compleverit (hoc enim neque in ſuo Mahumeto Moslemi exigunt.) Satis eſt, ut per legem ſuam, ac Vicarios ſuos, proceſſu temporis hæc perfecerit. Vera tamen hujus loci intelligentia eſt, quòd Chriſtus homines à Dæmonibus, & à ſervitute peccati liberaverit, tamquam pauperes, & inopes à potentibus, & calumniatoribus: Satanas enim Græcè dicitur διάβολος, ideſt *calumniator*.

Objicit ſecundò ad ea verba: *Et adorabunt de ipſo ſemper, tota die benedicent ei*; hæc non verificari de Chriſto, ſed de Mahumeto, pro quo Mahumetani jugiter preces, & benedictiones effundunt, præſertim dum illum nominant, verbis illis: صلي الله عليه وسلام ideſt *Oratio Dei, & pax ſuper illum*.

Reſpondeo primò: Etiamſi Chriſtiani non orent pro Chriſto, quia, ut benè notat Adverſarius, colunt eum tanquam Deum, nec putant illum indigere orationibus hominum: ipſi tamen Mahumetani orant pro eo, dum illum nominantes, addunt plerumque eamdem formulam صلي الله عليه وسلام vel ſaltem عليه السلام *Pax ſuper eum:* vel illam, رضي الله عنه *Complaceat ſibi Deus de illo*.

Reſpondeo ſecundò, duplici modo poſſe verba Pſalmi explicari: primò, ut idem ſit orare pro aliquo, ac Deum precari, ut liberet eum ab aliquo malo, quod patitur: vel concedat eì aliquod bonum, quo caret. Secundò, ut idem ſit, ac laudem, benedictionem, & fauſtas acclamationes eidem tribuere. Priori modo, ne Mahumetani quidem intendunt orare pro ſuo Mahumeto. Poſteriori autem non ſolùm Mahumetani, ſed etiam Chriſtiani ſemper, & ubique orant pro Chriſto, dum illum ſemper laudant, & benedicunt, & prætereà dum orant Deum, ut illius nomen, & Religionem dilatet per totum Orbem terrarum.

Poſtremò, nullo modo conveniunt Mahumeto verba illa: *Orietur in diebus ejus juſtitia, & abundantia pacis*: cùm totam ferè vitam inter bella, arma, prædas, rapinas, cædeſque tranſegerit. Referunt enim Chronologi Moslemi, ipſum ſexaginta, ac duo bella partim per ſe, partim per Duces ſuos geſſiſſe: quamobrem vocant eum نبي الملحمة والقتال *Prophetam belli, & Interfectorem*, ſeu *Sanguinarium*.

Nonò: Proferunt Moslemi (ut affirmat Abul-Pharegus in libro, quem ſcripſit de rebus Arabum) ex Pſalmo 49. verba illa: *Ex Sion ſpecies decoris ejus, Deus manifeſtè veniet*. Quæ ipſi legunt cum Interprete Syro. اكليلا محمودا اظهر الله من صهيون *Coronam laudatam Deus manifeſtavit ex Sion*. Ubi vox محمودا *laudatam*, habet eandem originem ac nomen محمد *Mohammad*, à verbo حمد *laudare*. Ajunt propterèa (inquit Abul-Pharegus) الاكليل رمز على الملك والمحمود على محمد: *Corona indicat Regnum: laudata verò, ſignificat Mahumetum*.

Reſpondeo primò, in nulla verſione Arabica inveniri vocem illam محمودا; ſed tantùm مسيحا, quæ eſt etiam in textu Syriaco. Reſpondeo ſecundò, frivolum omninò, ac vanum eſſe, ſuper hujuſmodi nominum alluſiones, præſertim dum non ſunt in fonte originario, ſed in verſionibus, religionis myſteria fundare. In fonte autem Hebraico ita legimus. *Ex Sion perfecti decoris, Deus affulſit*. Ubi neque *Corona*,

na, neque *laudata* habetur. Reſpondeo tertiò, Coronam hanc laudatam, non ex Mecca, vel ex Pharan, ſed ex Sion manifeſtandam fore prædici. Porrò Sion non ad Iſmaelitas, ſed ad Iſraelitas pertinet, & ex eo non Alcoranus, aut Mahumetus, ſed Euangelium, & Chriſtus exivit.

Decimò. Affert Ahmed, aliique ſapientes Moslemi vaticinium pro Mahumeto ex cap. 42. Iſaiæ, cujus initium eſt: *Ecce ſervus meus, ſuſcipiam eum:* totumque illud caput pro eodem interpretantur. Et quamvis multa perperam, ac perversè alleget Ahmed, ſed multa ex variis Iſaiæ locis confarcinet: nihilominus Auctor libri de confirmatione Religionis, totum hoc Iſaiæ caput fideliter atque integrè adducit. Ex quo conſtat, Doctores Mahumetanos in allegandis Sacris Scripturis, Judæorum, vel Chriſtianorum uti adminiculo, à quibus, vel ob inſcitiam, vel ob malitiam, non rarò decipiuntur.

Inter alia, in quibus hallucinatur Ahmed, eſt illud, quod Hebraica verba in ſecundo verſu, לא יצעק *Non clamabit:* vertit لا يضحك *Non ridebit*, quaſi Hebraicè eſſet יצחק: quod quàm parum conveniat Mahumeto ex eo conſtat, quòd Auctor libri de ſignis Directionis cap. 3. Sect. 8. tribuit illi tamquam à Sacris Scripturis prædictum Epitheton الضحوك ideſt *Riſor*, ſeu *pronus*, *ac frequens ad riſum*.

Verùm ne diutiùs in hujus teſtimonii confutatione tempus teram, dico, hoc Iſaiæ vaticinium omninò de Chriſto intelligendum eſſe: ita enim intelligit Sanctus Matthæus in ſuo Euangelio cap. 12. Septuaginta etiam Interpretes, quos Ahmed cæteris præfert, de Meſſia ſub nomine Jacob, & Iſrael, ex quo Meſſias naſciturus erat, exponunt hoc modo: *Jacob puer meus tuebor eum*; *Iſrael electus meus, ſuſcepit eum anima mea*. Hebræi etiam de Meſſia communiter accipiunt: quare Thargum ita hæc verba interpretatur: *Ecce ſervus meus Meſſias, adducam eum, in quo complacuit ſibi Verbum meum*; *dabo Spiritum meum ſuper eum, judicium meum revelabit gentibus*. Etiam R. David Kimhi hæc verba exponens, ait: *Iſte eſt Rex Meſſias*. Hùc accedit, nullo modo ea, quæ in hoc capite dicuntur, Mahumeto convenire. Hic enim deſcribitur Vir mitis, & humilis, qui ſine ſtrepitu, ac tumultu legem ſuam gentibus eſſet laturus. At Mahumetus ſtrepitu armorum, ac tumultu præliorum undequaque debacchatus Alcoranum ſuum promulgavit. Poſtremò ille, qui hìc prædicitur, aſſeritur mittendus à Deo *in fœdus populi, & in lucem gentium*. At fœdus populi (qui cùm contradiſtinguitur à gentibus, Iſraeliticus intelligitur) non fuit initum à Deo cum Iſmaele propter Mahumetum, ſed cum Iſaac propter Meſſiam.

Pergit Ahmed referens verba Iſaiæ, ſed tribuens ea Davidi, hoc modo: *Dixit David in ſuis Pſalmis: Lætentur deſerta, & civitates eorum: Fiat terra Cedar in prata: & laudent habitatores petrarum, & vociferentur de verticibus montium cum laude Domini, & evulgent laudes ejus in tabernaculis campeſtribus*. Mox ſubdit Auctor Mahumetanus: *Et quænam gens habitat in deſertis, præter gentem Mahumeti? Et quis eſt Cedar, niſi filius Iſmaelis, qui fuit avus Mahumeti? Et quinam ſunt habitatores petrarum, & cacuminum montium, niſi Arabes?*

Sed reſpondemus, meritò Prophetam Arabiæ deſerta, populos Cedar, & habitatores rupium ad laudandum Deum invitare, quia per Chriſti adventum, & per Pauli Apoſtoli, aliorumque Apoſtolicorum hominum prædicationem maxima Arabiæ pars Chriſtianam fidem ſuſcepit; & omnia illius deſerta, ac montes Sanctorum Monachorum cœtibus repleta ſunt, qui aſſiduè die ac nocte laudes Deo concinebant. Porrò quòd Chriſtiana religio in Arabia floruerit, habemus teſtimonium ipſorum Mahumetanorum, inter quos Sciaher Settanius, plurimos in Arabia Chriſtianam fidem profeſſos fuiſſe ingenuè fatetur. Auctor verò libri المستزف *Almoſtareph*, refert, Chriſti fidem floruiſſe præcipuè in Tribu Rabiæ, & Goſſani, & Codahæ: & prætereà in Tribubus Baharæ, & Taruchi, & Tagebi: multos etiam ex Tajenſibus, & Hirenſibus unà cum Rege Nomano filio Regis Abulmondari, & Regina Mauvia ipſius uxore Chriſtianos fuiſſe. Erant porrò in Hira Urbe regia, multa, & magnifica templa, teſte Phirauzbadio. In Nairan quoque, Jemanenſis Arabiæ provincia, Chriſti fides vigebat, quemadmodum ſcribunt Abulpheda, & Sophioddinus. Prætereà Caiſus Zoheiri filius, Rex Arabum, non ſolùm Chriſto nomen dediſſe, ſed Monaſticam quoque vitam amplexus fuiſſe, ab iiſdem Auctoribus refertur. Ex hiſtoriis autem noſtris innumeros propemodum pro Chriſti nomine in Arabia martyrio coronatos fuiſſe accipimus. Quin & tres Magos, Chriſti Infantis adoratores, ex Arabia adveniſſe, atque illùc regreſſos Chriſti nomen fidemque invexiſſe, probatiſſimi Auctores affirmant. Si quid igitur ex Sacris Literis habemus, quod pro Arabibus faciat; eoſque divinarum laudum præcones futuros prænunciet, nullo modo cogit nos, ut ad ineptas, ac ſtolidas Moslemorum vociferationes recurramus, cùm tantam Chriſtianorum multitudinem, quæ Deum corde, & ore in Arabia, ejuſque deſertis laudavit, habeamus. Quin & hoc tempore non deſunt ibi, qui hoc idem præſtent.

Atqui veriùs, rectiuſque dici poteſt, Cedaris deſerta, ac montes Arabiæ, myſticè præſignare univerſam gentilitatem: Cedar enim tenebras, vel obſcuritatem ſignificat: deſerta autem infœcunda ſunt, ac feris plena: per quæ Gentiles populi non ſemel in Sacris literis figurantur. Omitto aliis levioribus ex hoc capite deſumptis argumentis reſpondere.

Undecimò. Idem Auctor Ahmed filius Abdolhalimi, & alius Auctor item nomine Ahmed, cognomine Alabedin, & alii Doctores Moslemi concorditer proferunt Auctoritatem ex cap. 21. ejuſdem Prophetæ, his verbis: *Et in vaticiniis ſuis dixit Iſaias: Dictum eſt mihi: Surge Speculator, & contemplare quod videbis. Et dixi: Video duos equites adventantes; alter eſt ſuper Aſinum, alter ſuper Camelum. Dicit alter eorum alteri: Ceciderunt idola Babylonis, & cultores eorum in mare. Equitator Aſini Meſſiam ſignificat: conſcenſor autem Cameli Mahumetus eſſe intelligitur. Magis porrò celebre, ac vulgatum eſt Mahumetum conſcendiſſe Camelum, quàm Meſſiam Aſino inſediſſe. Et quidem per Mahumetum Babylonis idola ceciderunt.*

Ut nihil de inepta, ac depravata verborum interpretatione dicam; reſpondeo, nimis ridiculam eſſe Moslemorum Doctorum ſimplicitatem, dum in Sacrarum Scripturarum expoſitione ita uni, aut alteri verbo, quod pro re ſua facere putent, inhærent, nulla vel præcedentium, vel ſubſequentium verborum habita ratione. Prædicit hoc loco Sacer Vates, Babylonis per Medos, ac Perſas devaſtationem: & per Aſcenſorem Aſini (ſeu per currum tractum ab Aſino) Cyrum Perſarum Regem: per aſcen-

aſcenſorem autem Cameli, ſeu currum tractum à Camelo, Darium Medorum Principem deſignat: atque hos eoſdem Idumæam, & Arabiam, præſertim Cedarenam, devaſtaturos eſſe mox vaticinatur illis verbis: *Et auferetur omnis gloria Cedar, & reliquiæ numeri ſagittarum fortium filiorum Cedar imminuentur*. Prætereà hìc Eques uterque tanquam belli, ac tumultus auctor introducitur: id quod, ut ut Mahumeto conveniat, Chriſto certè Regi pacifico convenire nullo modo poteſt.

Prætereà ſi Mahumetanis ipſis credendum ſit, non magis Cameli, quàm Aſini inſeſſor Mahumetus dicendus eſt. In libro enim اعلام الهدي, ſeu *de ſignis Directionis*, Sect. 8. dicitur Mahumetus ipſe aſſeruiſſe, prædictum eſſe à quodam Propheta Judæo, ſcriptum de ſe in Pentateucho: هو اخر الانبياء وافضلهم يركب الحمار ويلبس الشملة: *Ipſe erit noviſſimus Prophetarum, & omnium eorum excellentiſſimus. Aſinum equitabit, & veſte, quæ totum corpus operiat, induetur*. Gelaleddinus quoque in Sura 49. Alcorani v. 8. ita ſcribit: *Cùm Mahumetus aſino vectus transiret juxta locum, ubi erat quidam nomine Ebnobaja, contigit, ut aſinus mingeret. Tunc Ebnobaja digitis nares præcluſit, ac ſi fœtorem lotii ferre non poſſet: ſed alius quidam, nomine Ebnoaruaha, juravit per Deum, lotium aſini Mahumeti ſuavius muſco redolere. Hinc exorta inter utriuſque gentem rixa, alii alios manibus, & crepidis, palmarumque ramis verberare cœperunt*. Prætereà Iſmael filius Aly refert in vita Mahumeti, illum quatuor habuiſſe aſinos ad equitandum, quorum duo erant coloris nigri. Vide quoties Mahumetus aſinis uſus ſit, quorum opem ſemel tantùm Chriſtus ſibi ad iter habendum accerſivit.

Aſſerere autem, per Mahumetum Babylonis idola corruiſſe, merum eſt mendacium: multò enim antè, quàm Mahumetus naſceretur, Babylon diruta fuerat: ita ut D. Hieronymus, qui ſupra centum annos Mahumetum præceſſit, ſcribens in cap. 13. Iſaiæ, affirmet, ævo ſuo ſolum Babylonicorum murorum ambitum relictum fuiſſe, cùm intus tantùm nemora, & ſylvæ ad venationem viſerentur.

Duodecimò. Producunt iidem Auctores vaticinium de Urbe Mecca, patria Mahumeti, ex cap. 60. ejuſdem Prophetæ in iis verbis: *Leva in circuitu oculos tuos, & vide: omnes iſti congregati ſunt, venerunt ad te*: cum reliquis, quæ ſequuntur: quæ tamen ſatis pravè interpretantur.

Sed reſpondeo. Prophetam hoc loco ne Meccam quidem ſomniaſſe: omnia enim verba ſua ad Jeruſalem dirigit, vel ad Sion, ut patet ex ultimis verbis capitis præcedentis. Quamobrem ſeptuaginta Interpretes expreſſerunt in ipſo principio capitis nomen Jeruſalem φωτίζε φωτίζε Ἱερουσαλὴμ: quod fortè ex Hebraico Textu incuria librariorum excidit. Non diffitebor tamen, verba Prophetica non poſſe niſi de Cœleſti Jeruſalem plenè, legitimèque explicari, ut totum Textum percurrenti manifeſtè patebit.

Decimotertiò. Aliud de Mecca vaticinium profert idem Ahmed ex cap. 54. ejuſdem Prophetę in illis verbis: *Lætare, & exulta ſterilis, quæ non pariebas; & erumpe in laudes, & gaude, quæ non concipiebas, &c.* Sterilis nomine, Meccam intelligit, quæ ante Prophetę Mahumeti adventum non pariebat: parientis verò nomine, & habentis prolem, Jeruſalem vult ſignificari.

Sed breviter reſpondeo, ex teſtimonio Divi Pauli in Epiſtola ad Galatas cap. 4. pro ſterili intelligi Jeruſalem, quę de ſurſum eſt, nempe Eccleſiam gentium à Chriſto congregatam. Pro illa autem, quæ habebat virum, & prolem, Jeruſalem terrenam, populum ſcilicet Judæorum. Nonnulli expoſitores pro ſterili accipiunt populum Hebraicum poſt captivitatem Babylonicam: quemadmodum pro habente virum, & prolem, eumdem populum ante captivitatem Babylonicam: & hunc volunt eſſe literalem ſenſum hujus loci.

Decimoquartò. Profert idem Auctor, tanquam oraculum de Mahumeto, verba illa ejuſdem Prophetæ cap. 9. *Parvulus natus eſt nobis, &c.* Quæ ipſe ita depravatè allegat: *Natus eſt nobis adoleſcens, & erit in miraculum, & in fauſtum nuncium: & nævus niger erit ſuper humeros ejus, Archon pacis: & ipſe filius ſcientia præditus ſedebit ſuper ſolium David*. Mox ſubdit: *Dictio Archon in Euangelico idiomate, Magnum, ſeu Principem ſonat. Porrò Deum Iſaias eum appellavit eo modo, quo Moyſes in Pentateucho Deus Pharaonis dictus fuit: & quo David de magnatibus populi ſui dixit: Ego dixi, Dii eſtis. Et quidem veraci vaticinio teſtimonium Iſaias Mahumeto perhibuit, ſuis illum epithetis, ſigniſque deſcribens, inter quæ præcipuum eſt, nævus niger, quem nævum nec Salomon, nec Chriſtus habuit. Manifeſtè etiam illud deſignavit, dum aſſeruit, ſuper Thronum David eum ſeſſurum: nimirum filiorum Iſrael in Regno, Principatu, & Prophetia hæredem futurum.*

Reſpondeo: Nonniſi amentis hominis eſſe, putare Iſaiam genere Judæum, ut civibus ſuis fauſtum nuncium afferret, Mahumeti adventum iiſdem prædixiſſe, qui Judæorum hoſtis infenſiſſimus fuit, eoſque non ſolùm ex Arabia, ſed ex univerſo terrarum orbe eliminare ſemper ſtuduit.

Reſpondeo ſecundò: Magnam infidelitatem, vel inſcitiam oſtendere adverſarium, dum pro חַמִּשְׂרָה ideſt Imperio, vel Principatu, vertit الشامة, ideſt nævum nigrum, alludens ad nævum quemdam piloſum, quem, tanquam Prophetię characterem fabulantur Moslemi, Mahumetum inter humeros habuiſſe: cùm tamen Iſaias de Sceptro, Imperii ſigno, quod Puer non inter humeros, ſed ſuper humerum geſtaturus erat, loquutus fuerit.

Reſpondeo tertiò: Nullo modo quadrare in Mahumetum ea nomina, quibus puer hic à Propheta inſignitur, præſertim, *Deus*, & *Princeps pacis*. Non enim ſcribitur hìc Deus Hebraicè, quemadmodum tribuitur Moyſi, & Magnatibus Davidis, אלהים: ſed אל, quod nomen abſolutè de Deo tantùm vero dicitur in Sacris literis. Addo, nunquam, & à nullo Mahumetum *Deum* appellatum fuiſſe: Chriſtus autem Deus quotidie à Chriſtianis appellatur. Minimè etiam convenit Mahumeto, ut appelletur *Princeps pacis*, quem ſui Prophetam gladii, & Apoſtolum belli communiter vocant, & ipſe Mahumetus ſe talem vocavit, & talis re vera fuit, ut jam ſuprà adnotavimus.

Demùm de hoc puero dicitur: *Super Solium David, & ſuper Regnum ejus ſedebit, ut confirmet illud, & corroboret in judicio, & juſtitia à modo, & uſque in ſempiternum*: id quod de Mahumeto nullo

nullo modo dici poteſt. Porrò ex verbis Angeli in Euangelio S. Lucę cap. 1. conſtat, hæc verba de Chriſto fuiſse verificanda, dum idem Angelus dixit matri ejus: *Dabit illi Dominus Deus ſedem David patris ejus, & regnabit in domo Jacob in æternum, & regni ejus non erit finis*, Ex verbis etiam Davidis Pſal. 131. & Hieremiæ cap. 23. habetur manifeſtè: *Nullum alium niſi eum, qui foret ex ſemine David, ſeſſurum ſuper Thronum ejus*. Quamobrem verba Iſaiæ hoc loco ita interpretatur Thargum: *Dixit Propheta domui David, quia Infans natus eſt nobis: & ſuſcipiet ſuper ſe legem ad ſervandum eam: & vocabitur nomen ejus ab antiquo, mirabilis conſilio, Deus, fortis, permanens in ſæcula ſæculorum, Meſſias*.

Decimoquintò. Ex eodem Propheta cap. 49. à verbis illis: *Ecce in manibus meis deſcripſi te*, producit idem Ahmed oraculum de Urbe Mecca, & illius templo.

Reſpondeo, ex ipſis Prophetæ verbis ſole clarius apparere, Iſaiam hìc vaticinari, non de Mecca, ſed de Sion, & Jeruſalem: ſic enim legimus: *Et dixit Sion: Dereliquit me Dominus: & Dominus oblitus eſt mei*. Deus verò reſpondet querelis Sion: *Ecce in manibus meis deſcripſi te, &c.*

Decimoſextò. Allegat idem Auctor, ſed perperam, verba illa ex cap. 24. Iſaię, quæ in Hebraico fonte ita ſonant: *Ab extremo terræ cantus audivimus, gloriam Juſto*. Ahmed verò ita vertit: انما سمعنا من اطراف الارض صرت محمد: *Certè nos audivimus ab extremitatibus terræ vocem Mahumeti*. Deinde ſubdit: *Hìc Iſaias clarè prædicit nomen Apoſtoli Dei Mahumeti. Neque ullus reperitur Propheta, ò Scripturales, cujus prophetæ alii nomen expreſſerint, excepto Apoſtolo Dei*. Tum addit, etiam Habbacuc bis nomen Mahumeti expreſſiſse cap. 3. primò dum dixit: لقد اضاءت السما من بها محمد *Jam porrò reſplenduit cœlum à ſplendore Mahumeti*. Secundò dum addidit: سينزع قستك اعراقا نزعا وترتوي السهام بامرك يا محمد: *Intendet arcus tuus nervos vehementer: & inebriabuntur ſagittæ ad imperium tuum, ò Mahumete*. Notat etiam prima illa verba capitis: ان الله جاء من التيمن والقدوس من جبل فاران *Deus à meridie venit, & Sanctus à monte Pharan*: aſſerens, Pharan eſſe Meccam patriam Mahumeti, quæ etiam eſt in parte meridiana.

Sed reſpondemus, neque in Iſaia, neque in Habbacuc eſſe vel minimum veſtigium nominis Mahumeti; ut quilibet videre poteſt tùm in fonte Hebraico, tùm in Græcis, ac Latinis textibus, tùm in cæteris aliis interpretationibus. Dicimus etiam, falſum eſſe nullius Prophetæ nomen prædictum fuiſſe ab aliis prophetis: nam Chriſti Domini nomen, *Jeſus*, paſſim prædicitur in Sacris Literis. Poſtremò Pharan non eſſe Meccam, patet ex ſuperiùs dictis. Neque refert, quòd Mecca ſit in parte meridionali: nam innumeræ aliæ regiones ſunt in ea parte: & ſuprà vidimus, cur dicatur Deus à meridie eſſe venturus. Sed notandum in fonte Hebraico eſſe, מֵתֵימָן *ex Theman*; quæ vox hìc juxta verſionem ſeptuaginta ſignificat locum, qui pertinet ad Idumæos: ut patet in Amos cap. 1. ubi propter ſcelera Edom, ſeu Idumææ, minatur Deus, ſe *miſſurum eſſe ignem in Theman, qui devoraret ædes Boſræ*. Et Hieremię cap. 49. ubi dicitur *Ad Idumæam: Hæc dicit Dominus Exercituum: numquid non eſt ſapientia in Theman?* Porrò ſi Doctores Mahumetani adeò hallucinantur in rebus tàm claris, ut confundant Pharan, & Theman cum Mecca, cùm hæc tria loca ſint inter ſe diverſiſſima, teſtibus omnibus Geographis, imò omnibus mortalibus; quomodo credemus, eos fidem ſervaturos in allegandis Sacris Scripturis?

Decimumſeptimum vaticinium deſumitur à Moslemis communiter ex cap. 2. Danielis, cujus tamen verba valdè infideliter allegat Ahmed, ubi facit Prophetam ita ſomnium Regis Nabuchodonoſor explicantem: *Porrò lapis, quem vidiſti, qui percuſſit, & comminuit ſtatuam illam magnam, erit Propheta, quem ſuſcitabit Deus Cœli, & Terræ, cum lege forti; & dejiciet omnes Reges terræ, & populos eorum, itaut Terra repleatur illo, & gente illius: & manebit Imperium Prophetæ illius uſque ad finem Mundi*. Tum ſubdit Ahmed ſatis Thraſonicè: *Totum hoc non Meſſiæ, ſed Mahumeto convenit: hic enim cum lege forti miſsus eſt, cunctoſque terræ Reges, atque eorum populos devicit, ac debellavit; itaut univerſus terrarum orbis ab Ortu, uſque ad Occaſum, eo, atque ejus gente repletus ſit. Imperium autem ejus æternum erit, itaut nemo unquam illud evertere poſſit*.

Reſpondemus, non ſolùm Chriſtianos, ſed Judæos etiam tenere, ſemperque tenuiſſe, ut certiſſimum, lapidem illum è monte ſine manibus abſciſſum, qui ſtatuam comminuit, & factus eſt Mons magnus, & implevit univerſam terram, Meſſiam, ejuſque Regnum præſignare: Regnum, inquam, non temporale, ſed ſpirituale, cujuſmodi Chriſti Regnum futurum erat, tàm ex oraculis Prophetarum, quàm ex ipſius Chriſti verbis apud Joan. cap. 18. *Regnum meum non eſt de hoc Mundo*. Neque Mahumetani poſſunt hoc negare. Ex una enim parte fatentur, Prophetas prædixiſſe, Chriſtum futurum Regem Judæorum, atque omnium gentium, præſertim in illis verbis Pſalmi 2. *Ego autem conſtitutus ſum Rex ab eo ſuper Sion Montem Sanctum ejus*: &: *Dominus dixit ad me: Filius meus es tu, ego hodie genui te. Poſtula à me, & dabo tibi gentes hæreditatem tuam: & poſſeſſionem tuam terminos terræ*. Quę verba non ſolùm Judæi, ſed etiam Mahumetus filius Jacob Auctor Camus, ſeu Theſauri Arabici, celeberrimus inter Mahumetanos, de Chriſto intelligenda eſſe affirmat. Et ex illis verbis, quæ Angelus Gabriel dixit Mariæ: *Dabit ei Dominus ſedem David patris ejus, & regnabit in domo Jacob in æternum*. Ex alia parte non ignorant, Chriſtum nullum in terris Regnum, ditionem nullam obtinuiſſe, imò pauperem, & rerum omnium indigentem fuiſſe. Neceſſe igitur eſt, Regnum illius ſpirituale, ac cœleſte, non temporale, ac terrenum fuiſſe.

Quòd ſi Moslemi reſpondeant, Chriſtum, cùm redibit in Mundum ante diem Judicii, futurum Regem, & Monarcham totius orbis terrarum, & ſub eo aureum ſæculum renovandum: nos contrà reſpondebimus, hoc totum fabulam à nobis æſtimari. Verùm ut daremus etiam ita futurum, Chriſtus foret Rex major, & univerſalior, quàm Mahumetus: & ſic lapis ille Propheticus, etiam in ſententia Mahu-

metanorum, Chriſto potiùs, quàm Mahumeto conveniret. Sed ut dixi, hunc Chriſti reditum nos non admittimus.

Illud verò videtur, & eſt irrefragabile argumentum, nimirum quòd cùm Chriſtus agnitus, & receptus ſit tanquam ſupremus Rex, & Monarcha, atque etiam ut verus Deus ab omnibus illis quatuor Monarchiis, quas ſtatua illa Nabuchodonoſorica præſignabat: ita ut ipſe Romanus Imperator illum, ut talem adoraverit, & Imperium ſuum, totumque terrarum orbem, cui præerat, illi ſubjecerit; omninò fatendum eſt, regnum illius regnis illis omnibus ſucceſſiſſe: & ipſum eſſe lapidem illum, qui regna illa omnia evertit, & comminuit, quemadmodum prædixerat etiam David Pſal. 2. illis verbis: *Reges eos in virga ferrea, & tanquam vas figuli conteres eos*. Hęc autem contritio, ſeu comminutio non potuit eſſe materialis, alioqui fruſtrà dixiſset Deus Chriſto: *Poſtula à me, & dabo tibi gentes hæreditatem tuam, & poſſeſſionem tuam terminos terræ*: ipſe enim hæreditatem, ac poſſeſſionem ſuam deſtruxiſſet, ſi eam tanquam vas figuli contriviſſet. Contrivit ergo, & comminuit hæc omnia Regna ſpiritualiter, per prædicationem Euangelii ſui, deſtruendo in eis idololatriam, impietatem, & alia ſcelera, ac flagitia; & Dei agnitionem, veramque Religionem ingerendo. Hùc accedit, quòd Regnum Chriſti hodie, non ſolùm à Chriſtianis, qui vel æquant, vel etiam, ut pleriſque placet, ſuperant numero Mahumetanos: ſed etiam ab omnibus Mahùmetanis recognoſcitur, dum illum verum Meſſiam à Deo in Regem ſuper omnes inunctum confitentur, juxta illud Davidis: *Unxit te Deus, Deus tuus oleo lætitiæ præ conſortibus tuis: intende, proſperè procede, & regna: Sedes tua, Deus, in ſæculum ſæculi, &c.*

Porrò verba ipſa Danielis oſtendunt, hoc Regnum eſſe Spirituale, cœleſte, & æternum, nec poſſe Mahumeto, aut Iſmaelitis convenire. Sic enim dixit Daniel Nabuchodonoſori: *In diebus autem regnorum illorum, ſuſcitabit Deus Cæli regnum, quod in æternum non diſſipabitur*. (At Iſmaeliticum jam non diſſipatum eſt, & traditum Turcis, ſeu Scythis:) *& Regnum ejus alteri populo non tradetur*. (Nota hoc appellari Regnum Dei, à quo ſuſcitandum erat:) *comminuet autem, & conſumet univerſa Regna hæc* (ideſt rediget in nihilum, itaut præ Regno ipſius ſint omnia tanquam nihil) *& ipſum ſtabit in æternum*: quia incipiens in hoc Mundo per gratiam, perſeverabit in æternum in Cœlo per gloriam. Confirmat hoc idem cap. 7. illis verbis: *Hæ quatuor beſtiæ magnæ, quatuor Regna ſunt, quæ conſurgent de terra. Suſcipient autem Regnum Sancti Dei Altiſſimi, & obtinebunt Regnum uſque in ſæculum, & ſæculum ſæculorum*. Sic enim legendum eſt juxta textus Græcos, & Latinos. Videant Moslemi, regnum, de quo hìc agit Daniel, non ſurrecturum de terra, ſicut cętera regna: ſed eſſe Regnum Cœleſte, & Sanctorum; & permanſurum in æternum. Id clariùs confirmat verbis paulò poſt ſequentibus: *Regnum autem, & poteſtas, & magnitudo regni, quæ eſt ſubter omne Cœlum, detur populo Sanctorum Altiſſimi, cujus Regnum, Regnum ſempiternum eſt, & omnes Reges ſervient ei, & obedient*. Videant Mahumetani, utrum hæc Mahumeto, & Iſmaelitarum Regno conveniant, an potiùs Chriſto, & Regno ejus ſpirituali, & cœleſti.

Vaticinia, quæ pro Mahumeto ex novo Teſtamento proferunt Doctores Moslemi.

CErtiſſima eſt apud omnes Mahumetanos fides, Paracliti illius Spiritus nomine, quem Chriſtus promiſit in Euangelio S. Ioannis cap. 14. 15. & 16. non alium, quàm Mahumetum ſignificari. De hoc fuſiſſimè Ahmed filius Abdolhalimi, Auctor تاييد الملة, *Confirmationis Religionis*, & alii ſapientes Moslemi: quorum argumenta adeò infirma, ac ſtramínea ſunt, ut nullius operæ pretium exiſtimem eſſe, hìc illa referre. Verùm quicquid de hoc Moslemi ganniant:

Reſpondemus breviter, certiſſimum ſemper, prorſusque indubitatum fuiſſe apud omnes Chriſtianos (ſi paucos aliquos, vel amentes, vel hæreticos excipias) Spiritum illum Paraclitum, de quo in Euangelio Joannis loquutus eſt Chriſtus, fuiſſe omninò eundem, ac illum, qui poſt quinquageſimum ab illius reſurrectione diem, ſub linguarum ignearum ſpecie è Cœlo demiſsus eſt, cum maximis prodigiis, ſuper Apoſtolos in cœnaculo Sion commorantes. Omnes novi Teſtamenti libri hoc apertiſſimè confirmant. Quòd ſi verba à Chriſto prolata rectè perpendantur (quæ in ſubſtantia à Doctoribus Moslemis allegantur:) liquidò apparebit, ſermonem ejus eſſe de re, quæ quamprimùm futura erat, & in ipſis Apoſtolis complenda. Neque verum eſt id, quod fingit Ahmed, Prophetam aliquem, aut Nuncium ſibi ſimilem, aut ſe majorem, qui foret homo, à Chriſto promiſsum fuiſſe. Nam, dum dixit Apoſtolis; *Mundus non poteſt eum accipere, quia non videt eum, neque ſcit eum*; liquidò oſtendit, illum, quem promittebat, non hominem viſibilem, ſed Spiritum inviſibilem futurum. Quamobrem S. Auguſtinus, qui multò tempore ante Mahumetum vixit, hæc eadem verba exponens ait: *Non habet enim inviſibiles oculos mundana dilectio, per quos videri Spiritus Sanctus poteſt, qui videri niſi inviſibiliter non poteſt*. Hoc magis illa alia Chriſti verba confirmant: *Vos autem cognoſcetis eum, quia apud vos manebit, & in vobis erit*. Quæ idem S. Doctor exponens, non ſecus, ac ſi craſsum hunc Mahumetanorum errorem prævidiſset, hæc ſubdit; *Sed ne putarent, quod dictum eſt, apud vos manebit, ita dictum, quemadmodum apud hominem hoſpes viſibiliter manere conſuevit, expoſuit, quid dixerit, apud vos manebit, cùm adjunxit; & in vobis erit. Ergo inviſibiliter videtur*.

Sed, ut redeam ad id, quod primò dixeram: verba ipſa, quibus Chriſtus hunc Spiritum promiſit, oſtendunt, non poſſe eſſe Mahumetum, qui poſt annos ſexcentos ortus eſt; ſed alium quantocyùs mittendum, & quidem ſuper ipſos Apoſtolos, quibuſcum loquebatur. In Actis enim Apoſtolicis, cap. 1. ita illos affatus eſt: *Joannes quidem baptizavit aqua; vos autem baptizabimini Spiritu Sancto, non poſt multos hos dies*. Et paulò poſt addidit: *Accipietis virtutem ſuperveníentis Spiritus Sancti in vos; & eritis mihi teſtes in Jeruſalem, & in omni Judæa, & Samaria, & uſque ad ultimum Terræ*. Et in Euangelio Lucæ cap. ult. dixit iiſdem: *Et ego mittam promiſſum Patris in vos: vos autem ſedete in Civitate, quoadusque induamini virtute ex alto*. His, atque aliis hujuſmodi teſtimoniis Moslemi convicti, fatentur quidem, Spiritum Sanctum Apoſtolis die Pentecoſtes datum fuiſſe; ſed veluti umbram quan-

quandam, ac figuram Mahumeti, qui verè, ac propriè fuit Spiritus ille Paraclitus, quem promiserat Christus. Hanc tamen opinionem non esse omnium Mahumetanorum; sed solùm cujusdam inter eos Sectæ, quæ Kadazeladorum appellatur, affirmat Auctor historiæ præsentis status Imperii Othomanici lib. 2. cap. 12. Et quicquid sit, est opinio valdè absurda, & ridicula, & nullum prorsus habet fundamentum.

Causam hujus erroris Mahumetanorum, quo Spiritum Sanctum Paraclitum, Pseudoprophetam suum esse crederent, hanc fuisse existimo: quia cùm ex Alcorano habeant, Christum promisisse Apostolis, seu Judæis, venturum post se Prophetam, nomine احمد *Ahmed*, quod idem ferè est, ac محمد *Mohammed*, seu Mahumetus, quæ voces *Laudatum*, seu *Laudatissimum* sonant; nec invenirent in Euangelio alium promitti à Christo, nisi Spiritum Sanctum (nam Pseudoprophetam aliquem ex iis, quos venturos prædixerat, esse fateri noluerunt) hunc ipsum Spiritum Sanctum, illum esse mentiti sunt. Decepit eos nomen *Paracliti*, quod cùm Græcè scribatur Παράκλητος, & *Advocatum*, seu *Consolatorem* significet; illi Περικλυτὸς *Periclytos*, ideſt, *Inclytus*, seu Illustris, & Glorioſus, perperam legerunt, non absimili ab Arabica voce احمد *Ahmed* significatione: vel putaverunt, utramque vocem Græcam idem significare. Hinc Auctor Apologiæ jam allegatus pagina 746. معنى الفارقليط هو الحامد والحمّاد او المحمد او المعز فهذا الوصف ظاهر في محمد فانه وامته الحامدون الذين يحمدون الله على كل حال فكان اسمه محمد او احمد واما من فسر المعز فلم يعرف قط نبي اعز اهل التوحيد لله والايمان كما اعزهم محمد فهو احق باسم المعز من كل انسان:

Paraclitus idem est ac laudans, vel laudator, vel laus, vel glorioſum faciens. Hæc autem omnia Mahumeto manifestè conveniunt. Ipse enim, & gens ipsius Deum laudant in quolibet statu. Et prætereà nomen ejus, Laudatus, seu Laudatissimus exponitur. Porrò si interpretemur nomen Paracliti, glorioſum faciens: nunquam agnitus sit Propheta, qui glorioſiores fecerit fideles cultores unius Dei, quàm Mahumetus: quamobrem nulli mortalium magis convenit hoc nomen, quàm Mahumeto. Puto, hunc Auctorem, quemadmodum deceptus fuit in voce Græca Παράκλητος, legens pro ea Περικλυτὸς: ita deceptum fuisse in interpretatione ejus Arabica, dum legit المعز glorificans, pro المعزي consolator: quæ est legitima interpretatio vocis Græcę Paracliti.

Secundò. Proferunt verba Christi apud Joannem cap. 14. *Venit enim Princeps Mundi hujus, & in me non habet quidquam:* quæ ita depravat Adversarius jam allegatus Ahmed: ياتي سيد العالم وليس في شي: *Princeps Mundi veniet, & non erit in me quidquam*, & pro Principe Mundi vult intelligendum esse Mahumetum: itaut sensus sit: Veniet Mahumetus, qui Princeps erit totius Mundi, & in me non erit quidquam illius divinitatis, quam mihi attribuent; nam ille ostendet, unum tantùm esse Deum, & me esse creaturam, & servum Dei. Ita Apologista Mahumetanus.

Sed facilè respondetur, nomine Principis hujus Mundi intelligi hìc Diabolum: quemadmodum etiam cap. 12. ubi Christus dixit: *Nunc judicium est Mundi: nunc Princeps hujus Mundi ejicietur foras.* Sanctus quoque Paulus ad Ephesios cap. 6. vocat Diabolos, *Principes, Potestates, & Rectores Mundi.* Mundi autem nomine intelliguntur homines mundani, & à Deo, Cœloque alieni. Sensus igitur verborum illorum est: Diabolus, qui mundanis cordibus dominatur venit (Græcè ἔρχεται temporis præsentis, non futuri) ad instigandos Judæos contra me, & ad pœnas, & cruciatus mihi comparandos, ut me ad impatientiam, vel indignationem contra Deum provocet: sed nihil illi proderunt sui conatus: nihil enim habet in me, quod pro ipso faciat. Cæterùm, si accipiamus pro Principe mundi non solùm Diabolum, sed etiam ministros, & membra ejus; libenter assentiemur Moslemis, Mahumetum hoc loco à Christo significari, tanquam præcipuum membrum illius, ac ministrum.

Tertiò. Proferunt Mahumetani pro se, suoque Propheta, verba illa, quæ dixit Christus apud Joannem cap. 4. mulieri Samaritanæ: *Mulier crede mihi, quia venit hora, quando neque in Jerosolymis, neque in monte hoc adorabitis Patrem: sed venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in Spiritu, & veritate.* Putant scilicet, per veros adoratores, seipsos designari, qui Deum in spiritu, & veritate se credunt adorare ob quinque preces, quas quotidie persolvunt.

Verùm hæc Mahumetanorum opinio vanissima est: cùm Christiani etiam frequentes preces effundant: cum hoc tamen discrimine, quòd Christiani sæpiùs spiritu, & interiùs orent: Mahumetani verò in solis ferè exterioribus actibus orando sistant: dum nunc corpus agitant, nunc caput demittunt; nunc attollunt, nunc circumgirant: nunc dorsum incurvant, nunc manus jactant, & alia hujusmodi ostentant, ob quæ non spiritu & veritate, sed corpore, & apparenter tantùm Deum adorare meritò dici possint.

Quartò. Allegat pro se Apologista Mahumetanus epistolam primam Sancti Joannis cap. 4. cujus verba, quemadmodum alibi, tanquam ex Apocalypsi ita depravatè refert: *Et dixit discipulus Joannes in libro Epistolarum discipulorum, qui dicitur Apocalypsis; O dilecti mei, cavete, ne credatis in omnem spiritum: sed discernite spiritus, qui sunt ex Deo ab illis, qui non sunt. Et scitote, quòd omnis spiritus, qui credit, quòd Jesus Christus venit, & fuit corporeus, hic est ex Deo: & omnis spiritus, qui non credit, quòd Jesus Christus venit, & fuit corporeus, non est ex Deo, sed ex Antichristo, de quo audistis: & ipse nunc est in mundo.*

Prorsùs ignoro, ad quid hunc Joannis locum in medium adducat Adversarius, nisi fortasse, ut probet, Mahumetum fuisse spiritum bonum, & à Deo, quia confessus est Christum venisse: & fuisse corporeum, ideſt hominem, non autem Deum, vel filium Dei. Verùm legere debuisset ea, quæ mox subdit idem Joannes: *Quisquis confessus fuerit, quia Jesus est Filius Dei; Deus in eo manet, & ipse in Deo.* Cæterùm non satis est ad asserendum, Mahumetum fuisse spiritum ex Deo, quòd fateatur Christum venisse, & fuisse corporeum: hoc enim multi etiam peccatores, & scelesti confitentur.

Quintò. Adducit testimonium Christi ex S. Mat-

thæo cap. 21. his verbis: *Asseruit autem discipulus Matthæus, Christum dixisse: Nonne vidistis, quòd lapis, quem reprobaverunt ædificantes, factus est in caput anguli? A Deo fuit hoc, & est mirabile in oculis nostris. Idcircò dico vobis: Regnum Dei tolletur à vobis, & dabitur genti alteri, quæ comedat fructus ejus. Et qui ceciderit super lapidem istum, confringetur: super quem verò ille ceciderit, conteret eum.*

Benè, vel non malè testimonium Christi profert: sed non facit ad rem. Puto enim, Adversarium, lapidis reprobati nomine, Prophetam suum intelligere: gentis verò, in quam regnum Dei transferendum erat, nomine, Mahumetanos interpretari. At verò certo certius est, lapidem hunc, Christum ipsum significare. Gentis verò alterius, cui regnum Dei tradendum erat, nomine, infideles populos, ad Christi fidem conversos, esse intelligendos. Neque potest de hoc dubitari, dum Sanctus Petrus in Actis cap. 4. de eodem Christo loquens dicit: *Hic est lapis, qui reprobatus est à vobis ædificantibus; qui factus est in caput anguli: & non est in alio aliquo salus.* Idem repetit in sua prima Epistola cap. 2. ubi etiam ostendit, quænam sit illa gens, in quam transferendum erat regnum Dei. Sic enim ait, alloquens Christianos: *Vobis igitur honor credentibus: non credentibus autem, lapis, quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli.* Et mox subdit: *Vos autem genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis, qui aliquando non populus, nunc autem populus Dei, &c.* Imò verò Moslemi ipsi fatentur, regnum Dei à Judæis ablatum, ad Christianos primùm, deinde à Christianis ad se translatum fuisse. Primum verè: secundum prorsus falsò.

Sextò. Profert Apologista testimonium ex cap. 4. Epist. primæ S. Petri, hoc modo: *Et dixit Simon Cephas Princeps Apostolorum in lib. actuum: Jam tempus est, ut incipiat judicium à domo Dei.*

Ridiculum se, atque ineptum ostendit Ahmedus, dum putat, esse in his verbis aliquid pro re sua. Censet nimirum nomine الحكم, idest, *Judicii*, judiciariam potestatem, ac jus regium designari. Et *Domum Dei*, Templum Meccanum, quod Arabes بيت الله Beit-Allah, idest Domum Dei vulgò appellant; & per Synechdochen, Meccam ipsam, in qua Mahumetus natus est, denotare. Quasi verò prædiceret Apostolus, post breve tempus sectam & Imperium Mahumetanum exoriturum. Atqui Sanctus Petrus (quem meritò Mahumetanus homo ad nostrorum Novatorum confusionem, Principem Apostolorum appellat) satis apertè ostendit, quisnam sit sensus illorum verborum, dum statim subdit: *Si autem primum à nobis, quis finis eorum, qui non credunt Evangelio? Et si justus vix salvabitur; impius & peccator ubi parebunt?* Intelligit igitur, hoc judicium non esse activum, sed passivum; punitionem scilicet, seu flagellum Dei, quo primò puniuntur ii, qui sunt Deo cariores, & veluti domestici ejus, ad correptionem, & bonum ipsorum: deinde verò cæteri peccatores, & impii ad ipsorum malum, & perditionem.

Alia testimonia, quæ pro Mahumeto, & ejus secta è sacris literis falsò proferunt Mahumetanorum Doctores.

PRæter testimonia hactenus à sapientibus Moslemis pro Pseudopropheta suo è Scripturis sacris allata, aliæ ab iisdem producuntur ex iisdem Scripturis auctoritates, quæ tamen nullibi in illis reperiuntur; & vel à Moslemis fictæ sunt, vel Judæus aliquis, aut Christianus illas eis venditavit tanquam oracula Prophetarum, vel ad illorum gratiam captandam, vel ad Mahumetanicam sectam ludibrio magis exponendam. Has refert Ahmedus filius Abdolhalimi in sua Apologia: & ego hìc ejusdem verbis ex Arabico idiomate fideliter translatis recensebo.

Primò. Dixit Isaias Propheta, cui sit pax; clarè manifestans nomen legati Dei: *Ego constitui Imperium tuum, ò Mahumete, ò Sancte Domini. Nomen tuum invenitur à sæculo. Affirmat Isaias hìc, Mahumeti nomen à sæculo reperiri: in quo convenit cum eo, quod ex David citavimus, nempe, ante solem invenitur nomen ejus. Quòd verò dicit; O Sancte Domini: idem est, ac si diceret: O tu, quem sanctificavit Dominus, & mundavit à malitia sua, & elegit eum sibi.*

Neque in Isaia, neque alibi in sacris literis hujuscemodi testimonium reperitur. De Deo quidem legimus, tàm ipsum, quàm ejus nomen esse à sæculo. Ea verba David: *Ante solem permanet nomen ejus:* jam vidimus, & fatentur ipsimet Hebræi, ad Messiam spectare, neque posse ullo modo Mahumeto convenire.

Secundò. *Et dixit Isaias, probitati & religioni gentis Mahumetanæ perhibens testimonium: Exaltabo scientiam habitatoribus terræ de longe, & prædicabitur illis ab extremis terræ; & venient properantes. Prædicitur his verbis id, quod effecit Mahumetus per tres illos viros, in peregrinatione Meccana: & hi fuerunt, qui honorem Deo dederunt, & unicum esse confessi sunt, & coluerunt eum, & ut unicum Dominum adoraverunt, & confregerunt simulachra, & substulerunt idola. Scientia verò, est Prophetia. Porrò hi, qui minimi, abjectique erant, vocaverunt eos ad Prophetam Dei, & Templum Meccanum, itaut venirent ad eum obedientes, & prompti.*

Fictum sanè est hujusmodi vaticinium. Verùm & si apud Isaiam, vel alium Prophetam extare concederemus, quid illud ad Mahumetum, vel ad tres illos, qui cum eo ad Meccam peregrinantes venere?

Tertiò. Dixit item Isaias in persona Dei: *Honorabo dilectum meum, & filium meum Ahmedum. Appellavit eum Deus, dilectum, ac filium. Davidem etiam, & alios appellavit filios: præterquam quòd Deus speciali prærogativa prætulit eum illis: tribuens ei rem sibi debitam, dum dixit: Honorabo, seu confitebor dilecto meo, & filio meo. Et peculiariter expressit Isaias de Mahumeto confessionem: prædicavitque de eo, & de gente ejus confessionem, & gloriam propriam Dei: ut manifesta esset æstimatio ejus, & sublimitas gradus ejus apud eum. Hoc autem de nullo alio Propheta manifestavit præter Mahumetum.*

Nihil hujusmodi in Isaia, vel alibi in Sacris literis reperitur. Quamobrem nulla huic vaticinio omninò ficto debetur responsio.

Quar-

Quartò. Et dixit Ezechiel minitans Judæis, gentemque Mahumetanam illis designans: *Et quidem genus hominum apparere faciam super vos, & mittam cum eis Prophetam, & descendere faciam super eos librum, & subjugabo eis cervices vestras, & vincent vos cum virtute, & humiliabunt vos cum veritate. Et egredientur viri filiorum Cedar cum turbis populorum, cum quibus erunt Angeli super equos albos, capientes vos: & erit finis vester in ignem, à quo liberet nos Deus. Hoc autem dixit Ezechiel, quia viri filiorum Cedar fuerunt Rabia, & Modhar filii Adnan, & uterque ab Ismaele ortus est: de qua re nulla est inter homines controversia. Vel fuerunt filii Hottan orti ab Ismaele, vel juxta alios ab Hud.*

Quidquid sit de Rabia, & Modhar, & utrum ab Ismaele, an ab Hud ortum duxerint, nihil nobis curandum est. Illud unum certissimum est, prædictum vaticinium fictitium esse, & neque in Ezechiele, neque in alio Propheta, vel libro Sacro reperiri.

Quintò. Et dixit Daniel, cui sit pax, Mahumetum legatum Dei proprio nomine designans: *Attrahes nervum arcus tui ad jaculandum, & inebriabuntur sagittæ ad imperium tuum, ò Mahumete, vehementer. Hoc est apertissimum de Mahumeto vaticinium, quod in dubium revocari non potest; & est veritas, quæ nullo modo potest negari. Quòd si quis de hoc disceptare voluerit, alium nobis proferat, qui Mahumetus vocetur; qui sagittas arcu ejaculetur; & qui obtineat Imperium, cui sine controversia omnes obediant.*

Videtur hoc testimonium ex aliquot verbis Scripturarum, & ex appendicibus ipsius Auctoris confarciminatum. Alibi hæc ferè eadem Davidi Auctor attribuit. Sed neque apud Danielem, neque apud Davidem, neque apud alium Sacrum Scriptorem inveniuntur.

Sextò. Dixit etiam Daniel Propheta: *Oravi Deum, & supplicavi illi, ut manifestaret mihi, quid futurum esset de filiis Israel, & an placandus esset illis, & restituturus esset illis Regnum eorum, & missurus in eis Prophetas: an verò facturus esset hoc in aliis præter eos. Et apparuit mihi Angelus in figura juvenis speciosi, & dixit: Pax tibi Daniel: Deus excelsus dicit: Filii Israel inobedientes fuerunt, & rebelles mihi, & servierunt diis aliis præter me: & post scientiam secuti sunt stultitiam, & post veritatem mendacium. Propterea potestatem dedi contra eos Regi Nabuchodonosor, qui occidit viros eorum, & captivavit filios eorum, & destruxit templum eorum, & combussit libros eorum. Et idem fecit successor ejus contra eos. Ego verò non complaceo mihi in eis, & non proderunt eis peccata eorum: nec desinent esse sub indignatione mea, donec mittam Christum meum filium Virginis intactæ. Et postea sigillabo super eos maledictionem, & iram: & non cessabunt esse maledicti, viles, & miseri, donec mittam Prophetam ex filiis Ismaelis, qui annunciatus fuit Hagari, nam misi ad eam Angelum meum, & annunciavit illi. Et revelabo huic, & docebo eum nomina mea; & adornabo eum pietate, & ponam justitiam felicitatem ejus, & pietatem intentionem ejus, & veritatem verba ejus, & benignitatem naturam ejus, & rectam intentionem viam ejus, & directionem legem ejus. Dabo ei ex speciali gratia librum confirmantem Sacros Libros antea traditos, & abrogantem nonnulla, quæ erant in eis. Venire faciam eum noctu ad me, & ascendere de Cælo in Cælum, donec evadat ad summum. Et appropinquare faciam illum ad me, & salutabo eum, & revelabo illi arcana. Deinde restituam illum ad servos meos, cum gaudio, & felici statu: custodiet quod sibi commissum fuerit: fidelis erit in eo, quod sibi mandatum fuit. Vocabit ad unitatem meam cum placido sermone, & exhortatione pulchra. Non erit inhumanus, neque asper, neque clamosus in plateis. Benignus erit asseclis suis, misericors credentibus in se, asper contra inimicos suos. Vocabit gentem suam ad unitatem meam, & ad cultum meum; & annunciabit eis id, quod viderit de signis meis: & tanquam mendacem rejicient eum, malèque vexabunt. Dixit translator: Hæc est prædictio. Deinde scripsit Daniel narrationem de legato Dei verbatim ex eo, quod revelavit illi Angelus, donec perveniret extremum dierum gentis suæ per sonitum tubæ, & finem mundi: & Prophetia illius est multiplex, & hæc modò est in manibus Christianorum, & Judæorum, qui legunt eam, & in ea est id, quod narravimus ex eo, quod commemoravit Deus de qualitate hujus gentis, & Prophetæ ejus, & de duratione Regni ejus usque ad diem resurrectionis. In hoc vaticinio Danielis est prædictio de Messia, & de Mahumeto, & de epithetis ejus, & gentis ejus distinctè. Et jam legerunt illud Moslemi, cùm expugnaverunt Babylonem, quemadmodum referunt sapientes, inter quos Abu-lalia narrat, eos expugnavisse Coseir, & invenisse Danielem mortuum, & cum eo Codicem. Dixit Abu-lalia: Ego legi hujusmodi Codicem, & in eo vos describebamini, & sonus sermonis vestri. Et factum est, cùm homines regionis illius de hoc moniti fuissent, aperuerunt sepulchrum ejus, & cùm inter se dissiderent, scripsit Abu-Musa de hoc ad Omar filium Chottab: & rescripsit Omar ad eum, ut diurno tempore tredecim effoderet sepulchra: noctu verò in uno eorum illud sepeliret, ad tumultum, & turbas hominum effugiendas.*

Ex hac narratione potest unusquisque apertè cognoscere, quanta sit Mahumetanorum sapientum levitas: & quàm facilè cuivis nebuloni, & impostori in rebus sectæ suę faventibus fidem adhibeant. Si Auctor asseruisset, vaticinium hujusmodi in eo sepulchro inventum quidem fuisse; hodie tamen non reperiri in libro Danielis, quia inde per fraudem à Judæis, vel Christianis abrasum fuerit: mendacem quidem se, sed non adeò impudentem ostendisset. At verò cùm audacter, & fidenter affirmet, hodie in Codicibus Judæorum, & Christianorum reperiri; impudentiam, perfidiam, & amentiam apertissimè demonstrat. Auctor libri, qui inscribitur تاييد الملة ideſt, *Confirmatio Religionis*, alia de Mahumeto è Sacris libris vaticinia adducit: nempe.

Septimò. Dixit Habbacuc: *Ego corroborabo filios Cedar ope Angelorum: & exibunt cum equis albis, & armis: & ponam judicium sub pedibus eorum: & judicabunt vos judicio suo: & confringent nasum vestrum cum furore, & ira: & spoliabunt vos vestimentis vestris, & vasis gloriæ vestræ: ideſt, vestibus infidelitatis: & omne beneplacitum meum facient in vobis:* (ideſt, asperè ac durè tractabunt vos in prelio, & in exigendo tributum) *subjectique, & humiles efficiemini. Porrò Cedar fuit proavus Arabum, & filius Ismaelis. Dicimus itaque Judæis: Quinam sunt filii Cedar; & quodnam est judicium, quo vos erant judicaturi? Et tamen vos negatis, Deum ullis gentibus aliud judicium constituisse, quàm vestrum. Quid verò significant verba illa, quibus asseritur,*

Deum corroboraturum esse eos ope Angelorum? Certum est apud omnes gentes, Deum non corroborare ullos homines per Angelos, nisi quos peculiari amore, ac benevolentia prosecutus fuerit.

Nihil hujusmodi somniavit Habbacuc, vel alius Propheta. Verùm etiamsi legitimum esset hoc vaticinium; non tamen probaret, Religionem Eslamiticam bonam esse, ac veram: etenim non modò Angeli, sed Deus ipse quandoque adjuvat, & corroborat infideles ad alios infideles deprimendos, & ad fideles etiam puniendos: ut constat in Nabuchodonosor, Cyro, Vespasiano, Attila, & aliis plurimis.

Octavò. Et dixit Daniel in sua revelatione: *Venit Deus cum declaratione: & impleti sunt Cæli, & terra laudatione Ahmedi, & gentis ejus.*

Videtur hic Auctor tribuere Danieli id, quod in Habbacuc ex parte legimus. Ex parte inquam: nam vaticinium totum nullibi reperitur. Quod verò attinet ad verba Habbacuc, jam satis suprà dictum est.

Nonò. Dixit Deus ad Abraham: *O Abraham, babebis filium, ex quo egredientur populi, & populi, & rursus populi. Et de hac re fit mentio in Pentateucho his verbis: Tempus, & duo tempora, & dimidium temporis, donec veniat Propheta idiota, qui erit sigillum Prophetarum.*

Vel nugatur, vel insanit hic Auctor. Quis enim hoc vaticinium unquam ita confarciminatum audivit? Promisit sanè Deus Abrahæ filium, & ex eo copiosissimam posteritatem. Utrum verò hoc in Ismael, an in Isaac completum sit, jam superiùs demonstratum est. Illa autem verba: *Tempus, & tempora, & dimidium temporis*, reperiuntur non quidem in Pentateucho, sed in Daniele, & in Apocalypsi: & per ea prædicitur non adventus Mahumeti, sed duratio persecutionis Antichristi per spatium trium annorum cum dimidio. Illa verò appendix, *donec veniat Propheta idiota, &c.* è putido Auctoris cerebro erupit.

Decimò. Dixit Vacheb filius Menbah: *Quando jussus fuit Salomon domum sanctam construere, dictum fuit Davidi per revelationem: Ingredere domum meam, quam ædificasti: & lauda me, & sanctifica me, & imitare gentem, quam ego elegi super hunc mundum. Dixit David: Domine mi: & quænam est hæc gens? Respondit Deus: Hæc est gens Ahmedi. Dixit David: Domine mi: ostende mihi signa hujus gentis. Respondit Deus. Quando timebunt, magnificabunt me. Quando irascentur, reverebuntur me. Quando inter se disceptabunt, laudabunt me. In alia relatione ita habetur. Erit in ipsis talis oratio, ut, si fuisset in populo Noe, non submersus fuisset ab aquis: & si fuisset in populo Ad, non periisset. Et in libris missis è Cœlo à Deo, dicitur: Cùm veniet ultima lingua (alii legunt, ultima gens) sequentur ascensorem cameli: gens nova, quæ laudabit Deum vocibus altis in Oratoriis novis. Lætentur filii Israel, & pergant in Sion (i. in Jerusalem.) Ibunt ad eam cum hoc Propheta, quem ipsi sequentur. Nam Deus elegit in diebus reliquis gentem, quæ laudabit eum: in cujus manibus erunt gladii ancipites, ut vindictam sumant pro Deo de gentibus infidelibus in omnibus finibus terræ. Et quænam est hæc gens, quæ habet gladios ancipites in manibus, nisi Arabes. Et in alio ex libris ipsorum scriptum est: Attrahes in arcu tuo nervos, & inebriabuntur sagittæ ad Imperium tuum vehementer, ò Mahumete. Si autem dixerint hunc esse alium, quàm Prophetam nostrum, frustrà hoc dicent, cùm hìc manifestè nomen ejus, & epitheta illius exprimantur. Cùm hoc vaticinium ex Vacheb filio Menbah retulisset Ahmed filius Abdolhalim, subdit: Et hujusmodi vaticiniorum, & auctoritatum longa est series in libris originariis, veluti libro Isaiæ, & Ezræ, & Danielis; sed illa prætermitto, ad prolixitatem fugiendam.*

Poterat sanè hujus generis vaticinia alia sine numero allegare: sed non ex sacris Scripturis. Quid enim vetat, vaticinia ex suopte cerebro confingere, quot quisque voluerit? Certè de eo, quod hìc dicitur circa Salomonem, & Davidem, ne vestigium quidem in Sacris libris reperitur. Cætera farrago sunt, & veluti farcimen, ex diversis scripturarum verbis hinc inde desumptis, vel potiùs corruptis, quæ nullam responsionem merentur.

Undecimò. Ahmedus Thelabiensis in expositione cap. 3. Alcorani allegat Soddiensem in hæc verba: *Deus excelsus præcepit filiis Israel in Pentateucho dicens: Si quis venerit ad vos, qui asserat, se esse Prophetam Dei, ne credatis illi, nisi venerit ad vos cum sacrificio, super quod descendat ignis, & absumat illud, donec veniat ad vos Christus Jesus filius Mariæ, & Mahumetus. Et cùm venerint isti duo ad vos, credite illis: ambo enim venient sine sacrificio.*

Quidquid sit de Sacrificio Christi, vel Mahumeti: certum est, testimonium hoc, ex Pentateucho allatum, totum esse fictitium. Cæterùm nullus unquam inter Christianos dubitavit, Christum, utpote verum Sacerdotem secundùm Ordinem Melchisedec, verum etiam obtulisse Sacrificium, nempe Corpus, & Sanguinem suum in Cruce, & in Sacramento Eucharistiæ, quemadmodum affirmat S. Paulus in epist. ad Ephesios cap. 5. Et ad Hebræos cap. 9. Et prædixit David Psal. 110. Et Malachias cap. 1. De Mahumeto, nos etiam assentimur, nullum ab eo institutum esse Sacrificium: & hoc probat, Sectam Mahumetanam non posse esse veram Religionem: vera enim Religio non potest esse sine Sacrificio: nec unquam Deus caruit in terra gente aliqua, quę verum illi offerret Sacrificium: quippe hoc est supremi ejus dominii signum, quo se à mortalibus vult ut summum Dominum recognosci.

Duodecimò. Auctor libri *de signis directionis*, allegat Alym filium Ebrahimi filii Hasamę, in hæc verba: *Venerunt ad Mahumetum Judæi quidam Arabes, & dixerunt ei: O Mahumete, ad quid vocas? Respondit: Ad testificandum non esse alium Deum præter Deum, & me esse legatum Dei. Et quidem ego ille sum, quem scriptum reperietis in Pentateucho, & quem vobis sapientes vestri annunciaverunt, dicentes, egressum meum fore è Mecca, & emigrationem meam hoc tempore eventuram.*

Non profertur hic aliquod peculiare testimonium de Mahumeto. Quamobrem videtur allata alibi testimonia innuere, quibus superiùs responsum est.

Decimotertiò. Idem Auctor citat verba Doctoris cujusdam, nomine Althaca, ita scribens: *Ex hoc genere testimoniorum est illud, quod retulit Althaca, se legisse in Euangelio, & meminit illius Doctor Abugiaafer filius Babaviæ in libro de Perfectione religionis, & complemento gratiæ. (Ibi ita loquentem cum Christo Deum introducit in Euangelio:) Ego sum Deus permanens, & nunquam deficiens. Credite in Prophetam idiotam, ascensorem Camelli, gestatorem loricæ, & cydaris, & crepidarum, & virgæ. Hujus oculi nigri erunt, veluti stibio depicti: frons elata: genæ venustæ: nasus aquilinus: dentes molares rari, & inter se dissiti, &c. totus pilosus*

erit

erit à pectore uſque ad umbilicum. Pedum, manuumque volas craſſiores habebit. Cùm inter homines verſabitur, ſuum illis ſudorem diſtribuet, qui ex ejus fronte margaritarum inſtar defluet. Muſci odorem ex ſe efflabit, cui nullus ſimilis inventus eſt, nec unquam invenietur. Multarum fœminarum maritus erit, ſed paucæ prolis pater.

Aliæ ineptiæ ſunt in hoc fictitio ex Euangeliis vaticinio, quas libens prætereo. Vix autem credi poteſt, ſapientiſſimos Moslemorum, è quibus unus fuit Abu-giapher, non ſolùm his fabulis fidem præbere, ſed etiam aſſerere, eas in Euangelio reperiri, & ſuper eas ſectam ſuam fundare, ac ſtabilire.

Decimotertiò. Abu-nazar, celebris inter Mahumetanos Auctor, agens de prodigiis, quæ in nativitate Mahumeti eveniſſe fabulantur, ita ſcribit: *Dixit Caab Alachbar ſel. mem. Legi in Pentateucho, quod cùm vellet Deus prænunciare filiis Iſrael adventum Mahumeti, dixit eis: Cùm ſtella, nota nomine ſuo, mota fuerit, ac mutata de loco ſuo: tempus erit, quo egredietur in mundum Mahumetus Prophetа Dei. Cùm igitur hic natus eſſet, mota fuit ſtella illa: ex quo agnoverunt omnes, eum jam in mundum adveniſſe. At verò Judæi invidia agitati, id totum abſconderunt. Ita notum fecit Deus in Euangelio genti Jeſu; quòd cùm palma quædam ſingularis, quæ jam exaruerat, folia fructuſque protuliſſet, tunc foret tempus, quo adveniret Mahumetus fauſtæ mem. Cùm igitur hic natus eſſet, palma illa arida, folia fructuſque protulit: idque Chriſtiani cognoverunt, ſed propter invidiam celaverunt. Denique prænunciavit Deus populo Davidis in Pſalmis, quòd cùm ex fonte quodam noto, ex quo aqua fluere penitùs deſierat, atque omnino exaruerat, aquæ copioſiſſimæ emanaſſent, illud foret ſignum adventus Prophetæ Mahumeti. Id totum evenit: at illi invidi ſilentio prodigium preſſere.*

Quot in una narratione mendacia? Extat Pentateuchus: Extat Euangelium: Extant Pſalmi. Ne verbum quidem in illis, quod hujuſcemodi præſagia innuat, reperitur. Illud verò mirum, quomodo potuerint hæc ſigna, tàm nota, ob invidiam celari. Sed eſto id factum fuerit. Quenam cauſa fuit & Judeis, & populo Davidis, & Chriſtianis celandi illud, quod in ſuum ipſorum bonum cedebat: præſertim cùm populus Davidis nulla poſſet laborare invidia, quia tempore ejus nondum venerat Mahumetus: niſi fortè dicant, populum Davidis, & populum Moyſi, ſeu filios Iſrael, eſſe Synonyma. Sed quidquid ſit, fabulæ hæ ſunt, & nugæ, quemadmodum etiam alia vaticinia, quæ ex Sacris Scripturis Moslemi mendaciter producunt, & quæ ego, prolixitatis vitandæ cauſa, libens prætermitto.

Ex iis, quæ hactenus dicta ſunt, ſequentes concluſiones adverſus Mahumetanos, eorumque ſectam deduco.

Prima Concluſio.

EX confeſſione tàm Chriſtianorum, quàm Mahumetanorum, & Judæorum, ſunt in Sacris literis plura, certa, & clara vaticinia de adventu Meſſiæ, ſeu Chriſti, quem tàm Chriſtiani, quàm Mahumetani fatentur eſſe Jeſum Nazarenum filium Mariæ Virginis. Hùc accedit, omnia ferè hujuſmodi vaticinia, quę Chriſtiani adducunt, non ſolùm Mahumetanos, ſed etiam Hebræos, præſertim antiquiores, fateri, & probare tanquam legitima, & vera de Chriſto. Imò Hebræi pro certo habent, omnia, quę Prophetæ, cæterique viri ſancti in veteri teſtamento ſcripſerunt, eſſe tantùm in ordine ad Meſſiam venturum. Quamobrem legitur in libro Sanhedrin, cap. Chelek: *Dixit R. Ebia filius Abba: Dixit R. Johanan: Prophetæ omnes, nullo excepto, nihil prophetaverunt, niſi de diebus Meſſiæ.* Et R. Salomon in cap. 9. Zachariæ hæc habet: *Dixit Mar: Omnes prophetæ non prophetaverunt niſi de annis redemptionis, & de diebus Meſſiæ.* De Mahumeto nullus eſt Propheta, qui vel unum verbum dicat; niſi fortè in malum. Hoc Judæi, hoc Chriſtiani concorditer fatentur: Moslemi negant; ſed gratis, & ſine ullo fundamento, ut patet ex dictis.

Secunda Concluſio.

MEſſiæ Regnum futurum erat univerſale, & æternum. Hoc jam ſuperiùs Prophetarum auctoritate ſatis comprobatum eſt, & manifeſtè oſtenditur novi Teſtamenti teſtimoniis propè innumeris. Dixit ipſe Chriſtus Matth. cap. 10. *Omnia mihi tradita ſunt à patre meo.* Et Joan. cap. 12. *Si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipſum.* Et c. 13. ſic de eodem ſcriptum eſt: *Sciens quia omnia dedit ei Pater in manus.* Et S. Paulus ad Philippenſes cap. 2. ita loquitur de Chriſto: *Deus exaltavit illum, & donavit illi nomen, quod eſt ſuper omne nomen: ut in nomine Jeſu omne genu flectatur, Cæleſtium, Terreſtrium, & Infernorum.* Et ad Epheſios cap. 1. *Omnia ſubjecit ſub pedibus ejus: & ipſum dedit caput ſuper omnem Eccleſiam.* Et ad Coloſſenſes cap. 1. *Omnia per ipſum, & in ipſo creata ſunt; & ipſe eſt ante omnes, & omnia in ipſo conſtant.* Et Apocalypſis cap. 1. appellatur *Princeps Regum terræ.* Et cap. 12. dicitur de eo, quòd *rectturus erat gentes in virga ferrea.* Et paulò poſt: *Nunc facta eſt ſalus, & virtus, & Regnum Dei noſtri, & poteſtas Chriſti ejus.* Et cap. 19. dicitur *Rex Regum, & Dominus dominantium.* De hujus verò regni ſtabilitate, ac perpetuitate, ſatis multa ſuperiùs dicta ſunt.

Tertia Concluſio.

REgnum hoc Meſſię non temporale ac terrenum, ſed ſpirituale ac cœleſte futurum erat: loquor quoad exercitium: nam alioquí Chriſtus verè fuit Rex etiam temporalis, & poterat, ſi voluiſſet, regiam exercere poteſtatem. Hoc ex ſuperiùs dictis ſatis patet. Verum quidem eſt, poſſe illud temporale etiam, & terrenum appellari: Chriſtus namque jam gloriosus in Cœlis, verè & propriè eſt Rex univerſalis totius orbis, eumque per miniſtros ſuos, Reges ſcilicet ac Principes terræ, gubernat, & regit. Neque obſtat, quòd plerique eorum infideles ſint, & mali: etenim eodém modo Deus regit, ſemperque rexit mundum hunc inferiorem; ſemperque habitus eſt verus ac proprius illius Rex, quamvis in eo fuerint, ac ſint tot regna, ac provinciæ infidelium, qui Deum ipſum non agnoſcunt.

Quarta Concluſio.

SI Chriſti regnum eſt æternum, etiam lex illius, quæ eſt Euangelium, debet eſſe æterna. Quod atti-

attinet ad legem Moysi judiciariam, & cęremonialem (nam de morali, & naturali non loquor:) apertissima sunt in Scripturis testimonia, eam non futuram æternam, sed in Messiæ legem commutandam. Id Mahumetani etiam fatentur, & quod majus est, Judęi non negant, imò ultrò admittunt. Quòd verò lex Messiæ in legem aliam commutanda esset; hoc neque in Scripturis Sacris, neque in libris Judęorum, & Christianorum, neque in ullis amborum traditionibus reperitur. Quòd autem Moslemi tàm audacter, & confidenter dicant, Judęos & Christianos Mahumeti adventum, & Alcoranicam illius legem olim avidè exspectavisse; impudentissimum est mendacium, & ab omni prorsus veritate alienum. Quomodo enim poterant Christiani aliam legem à Christi lege diversam expectare, dum quotidie audirent verba S. Pauli in Epist. ad Galatas cap. 1. *Licet nos, aut Angelus de Cœlo euangelizet vobis præterquam quod euangelizatum est vobis, anathema sit. Sicut prædiximus, & nunc iterum dico: Si quis vobis euangelizaverit præter id, quod accepistis, anathema sit.* Quòd si rectè attentèque omnes testamenti novi paginæ perlegantur, reperiemus, nihil in illis magis fidelibus inculcari, quàm ut firmi, constantesque in ea lege, ac doctrina permaneant, quam à Christo, & Apostolis ejus acceperant; atque ab omni alia doctrina peregrina, & nova sedulò caveant. Quamobrem S. Paulus ad Hebræos cap. 3. ait: *Jesus Christus heri & hodie, ipse & in sæcula. Doctrinis variis & peregrinis nolite abduci.* Per quod manifestè ostendit, quemadmodum nullus alius novus Christus venturus erat; ita neque novum Euangelium, aut legem novam hominibus deinceps esse tradendam. Quod spectat ad Judęos: certum est, ipsos post Messiam nullum alium legislatorem unquam expectasse, neque nunc expectare. Cujus rei, præter alia, illud firmissimum est argumentum ad hominem, quòd Hebræi communiter (sicut etiam è Christianis nonnulli) putant, mundum sex millia annorum perduraturum: quorum duo millia sine lege fuerint: duo millia legem habuerint: & duo millia ad Messię regnum pertineant. Sic scriptum reperimus in Thalmud in lib. Sanhedrin, distinct. Chelec, his verbis: *Habetur ex traditione domus Eliæ, per sex millia annorum mundum perseveraturum: ex quibus duo millia erunt thohu*: (idest vanitas, nimirum sine lege, ut exponit Glossa R. Salomonis Jarchi, *duo millia cum lege erunt: & duo millia erunt dies Messiæ*. Itaque juxta Hebræorum sententiam, Mahumeto, ejusque Alcorano nullum ultra tempus relinquitur. Præterquam quòd, cùm lex Euangelica sit summæ perfectionis (quod Mahumetani vel inviti fateri coguntur) non conveniebat, ut in minus perfectam mutaretur, qualis est Alcoranica, quæ retrahit homines partim ad legem Abrahæ, partim ad Sanctiones Mosaycas, partim ad superstitiones Arabicas.

Quinta Conclusio.

IN Sacris Scripturis nullibi lex, aut universalis benedictio, aut regnum, aut prophetia promittitur, nisi respectu Isaac, ejusque posterorum per lineam Jacob, non autem Esau. Isaiæ cap. 2. *De Sion exibit lex, & Verbum Domini de Jerusalem*. Joan. cap. 4. *Salus ex Judæis est*. Ad Isaac & Jacob dicta sunt ea verba: *In semine tuo benedicentur omnes gentes terræ*. Davidi & semini ejus facta est promissio de regno Messiæ, ut suprà vidimus. S. Paulus ad Galatas cap. 3. asserit *in gentibus benedictionem Abrahæ factam esse in Christo Jesu*, qui fuit oriundus ab Isaac, & Jacob. De Ismaele, ejusque posteris, nihil habetur in Sacris literis, quod non sit cum vituperatione, vel quod ad res terrenas, vel carnales, & præsertim ad prolem copiosam non pertineat, in quo tota illius benedictio sita est. Si quid verò de eo dicitur, quod ad laudem pertineat, nunquam tamen habetur, quod ad legislationem, vel Prophetiam, vel religionem, vel communem salutem pertineat. Et quidem nimis monstruosum, atque omninò absonum fuisset, quòd cùm Sacræ omnes Scripturæ Christum tanquam scopum in suis oraculis haberent, neque in illis quidquam penè aliud ageretur, quàm de posterorum Isaac & Jacob successibus in ordine ad eumdem Christum: vix deinde hic apparuisset, legemque suam Euangelicam promulgasset, ut repentè nullis præcedentibus oraculis, & nihil tale hominibus suspicantibus, novus nescio quis Propheta de stirpe Ismaelis ex Arabiæ latibulis tanquam mus vel fungus erumperet, qui Christi regnum, legem, ac religionem everteret, novaque lege ac religione inducta, penitus aboleret.

Hùc accedit, quòd S. Paulus de Hagar & Ismaele ex una parte; & de Sara atque Isaac ex alia loquens, ita inter se hæc duo binaria comparat, ut primum, nempe Hagar & Ismael, typus sit legis servilis, & carnalis: secundum verò, scilicet Sara, & Isaac, legis libertatis, filialis, ac spiritualis: facitque Ismaelem figuram Judæorum infidelium, & Christianam fidem persequentium: Isaac verò fidelium, quos Judæi persecuti sunt. Vide epistolam ad Galat. cap. 4. Neque dici potest, hoc in odium Mhumeti scriptum fuisse, cùm sexcentis annis, antequam Mahumetus appareret, scriptum fuisse, certissimum sit. Quamobrem dicendum est, apertissimum hoc esse vaticinium, factum ex divino afflatu à S. Paulo de Mahumetanica impietate: per quod etiam ostenditur, nullum ab Ismaele, ejusque posteris bonum sperandum esse, sed potiùs mala omnia veris fidelibus metuenda; quod utinam facto ipso non experiremur.

Sexta Conclusio.

UBi Sacrarum Scripturarum vaticinia, & sententiæ respiciunt Isaac, & ejus posteros, vel aliquid, quod ad illos pertineat, ut Jacob, Israel, Judam, David, Jerusalem, Sion, & alia hujusmodi: non possunt, nec debent Mahumetani ea Ismaeli, vel ejus posteris appropriare; sed Christo omninò tribuere, tanquam ex Isaac, & Jacob prognato: in eo enim, ut superiùs monuimus ex S. Paulo, omnes benedictiones Abrahæ, Isaac, Jacob, & eorum, qui ex his orti sunt, complendæ erant. Aliàs intoleranda sequeretur confusio: & nos etiam dicere possemus, si quid boni de Ismaele, aut Ismaelitis, eorumque rebus in Scripturis continetur, Christo, & Christi fidelibus esse tribuenda.

Septima Conclusio.

IN Sacris Scripturis exponendis, uti debemus verissima, & certissima regula, quam tradit etiam ipse Adversarius Ahmedus filius Abdolhalimi, à Christianis Doctoribus acceptam, quamvis ille malè ea uta-

utatur. Eſt autem hujuſmodi : انما يجب ان يقاس الجزء على الكل ويستدل على ما غاب بما حضر وعلى ما اشكل بما ظهر: *Neceſsarium porrò eſt, partem juxta totum regulari: & id, quod figuratum eſt, per id, quod clarum eſt, & ſine figuris, demonſtrari: & id, quod dubium eſt, per id, quod certum eſt, explicari.* Itaque ſi univerſa Sacra Scriptura, ut jam vidimus, & omnes tàm Chriſtiani, quàm Moslemi, ac Judæi fatentur, clarè, & apertè loquitur de Meſſia; etiamſi ſit in illa locus aliquis obſcurus, dubius, & ut ita dicam, abſens; explicandus erit juxta loca clara, certa, & manifeſta. Hùc accedit, quòd eadem illa loca, quæ pro Secta ſua, & Mahumeto afferunt Moslemi; omnia, vel ferè omnia, tanquam certa, & aperta, tàm à Chriſtianis, quàm à Judæis de Chriſto intelligantur. Pauca quædam videntur pro Iſmaele, & Iſmaelitis facere, ſpectantia ad temporaneam, ac mundanam felicitatem, vel etiam ad agnitionem, & laudem veri Dei. Sed hæc quoque juxta regulam jam propoſitam exponenda ſunt : nimirum, quòd ea omnia, quæ in ordine ad res ſpirituales, ac divinas de illis dicuntur, ad Chriſtum referantur. Verificari enim debet in eo illa promiſſio : *In ſemine tuo benedicentur omnes gentes terræ* : ita ut Arabes etiam in hac benedictione comprehendantur ; non quidem hoc tempore, neque in lege Mahumetica; ſed eo tempore, quo florebat, vel in poſterum florebit inter Iſmaelitas, & Arabes Chriſtiana Religio : & præſertim cùm Arabiæ, & Pharan deſerta, Sanctorum Monachorum turbis referta erant.

Octava Concluſio.

SI dicant Mahumetani, Scripturas Sacras eſſe corruptas : vel tanquam falſa, aut ſuſpicioſa rejiciant ea teſtimonia, quæ ex utroque teſtamento hactenus pro Chriſtiana Religione contra eos protulimus : id facient cum injuria, & abſque ulla prorſus ratione; cùm ſuprà ſatis evidenter earumdem Sacrarum Scripturarum integritatem probaverimus. Si enim Sacræ Scripturæ corruptæ ſunt, quomodo poterunt ipſi probare, ea teſtimonia, quæ pro ſe ex illis citant, & legitima eſſe, & incorrupta ? Nos ſanè non dicimus, auctoritates à Mahumetanis productas falſas eſſe, ac depravatas, dum in probatis Sacrorum Librorum translationibus, quæ apud Chriſtianos, & Judæos ſunt, ſaltem quoad ſubſtantiam verè reperiantur, neque conſtet manifeſtè, eſſe ab ipſis confictas, aut corruptas.

Neque dici poteſt, Mahumetanos, dum contra nos Sacrorum Librorum auctoritate utuntur, argumentari ad hominem ; ut falsè, ne dicam ſtultè aſſerit Hottingerus. Tunc enim *ad hominem* contra adverſarium quis argumentatur; cùm concedit illi eam propoſitionem tanquam veram, quam tamen ipſe pro vera non habet ; vel de cujus veritate, aut falſitate ipſe nihil curat, dummodo propriis ejus principiis adverſarium convincat; quibus tamen ipſe ad ſtabiliendam ſententiam ſuam nunquam volet uti. Atqui nullo modo dici poteſt, Mahumetanos non habere pro veris, & legitimis ea Scripturarum teſtimonia, in quibus fundant, ac ſtabiliunt Prophetæ, ſectæque ſuæ veritatem; & in quorum explicatione, & intelligentia nos illis contradicimus; aſſerentes, eos malè, ac perperam illam intelligere, & explicare; eodem ferè modo, quo, cùm nos aliquem Alcorani locum contra ipſos producimus, explicantes illum ad favorem noſtrum; (ut cùm dicitur in Alcorano, Chriſtum eſſe Verbum, & Spiritum Dei, aſſerentes, ibi Mahumetum fateri divinitatem Chriſti) Mahumetani ſeſe opponunt, negantes, illum eſſe ſenſum verborum Alcorani ; neque poſſe ibi Mahumetum fateri Chriſti divinitatem, cùm eam alibi expreſſis verbis inficietur. Ita prorſus evenit in re noſtra. Eſt tamen hoc diſcrimen, quòd Chriſtiani argumentantur ex verbis Alcorani claris, & apertis contra Mahumetanos: & licet non credant, eſſe verba Dei, putant nihilominus in iis veritatem contineri, ſi ita accipiantur, ut ſonant, quamvis Adverſarii id negent. At verò Moslemi argumentantur contra nos ex verbis Sacrarum Scripturarum obſcuris, allegoricis, & figuratis, reponentes omnem vim non in ſolis verbis, ſed in myſterio, quod in illis continetur (quod ſanè non niſi à Deo eſſe poteſt:) ut cùm apud Iſaiam in Aſcenſore Cameli Mahumetum : in aſcenſore autem Aſini Chriſtum volunt prænunciari. Et in Pentateucho per tres montes, Sinam, Seir, & Pharan, tres Prophetas, ac tres leges à Deo per eos datas aſſerunt deſignari. Quis verò niſi omninò fatuus, & ſimilis Hottingero, dicat his in locis Mahumetanos argumentari contra nos ad hominem, cùm argumententur non à verbis, quæ utrique concedimus, ſed à myſterio, quod nos negamus.

Alia ex parte non minor eſſet amentia, credere, Mahumetanos non habere tanquam verba Dei illa, in quibus agnoſcunt occulta myſteria, & prædictiones rerum futurarum tanti momenti, quanti eſt veracitas Prophetæ ſui, ac veritas ſuæ religionis. Hujus rei certiſſimum eſt argumentum, quod cùm aliquid, præſertim ex veteri teſtamento, allegant, utuntur ferè ſemper formula illa قولهٔ تعالى ideſt, *dictum Dei Altiſſimi*: quam in Alcorani verbis citandis conſueverunt adhibere.

Hìc tamen adnotandum eſt id, quod ſuperiùs innui, argumentum ductum à ſenſu myſtico, & allegorico ex Sacris literis, non neceſſario convincere, niſi quando vel ab ipſis Sacris literis manifeſtè colligitur, vel per communem Doctorum, & Expoſitorum ſententiam agnoſcitur, vel ab omnium fidelium conſenſu comprobatur. Hoc autem in vera tantùm Religione poteſt evenire. Et cùm apud Judæos ante Chriſtum, & apud Chriſtianos poſt Chriſtum, fuerit vera Religio, ſaltem uſque ad Mahumetum; ut Moslemi affirmant: ſi quid utrique communi ſenſu circa Sacrarum Scripturarum myſteria eo tempore, quo in vera Religione erant, probaverunt, illud certum erit, & verum. Conſtat autem, eos conveniſſe in intelligendis de Chriſto pleriſque eorum, quæ Moslemi de Mahumeto ſuo (quem nec Judæi, nec Chriſtiani unquam ſomniaverunt) conantur violenter exponere.

Reſpondetur Argumentis Moslemorum.

DUplici contra nos argumento utuntur Doctores Moslemi, ad probandum, Mahumetum in Sacris Scripturis prædictum fuiſſe. Tractat utrumque ſatis prolixè Ahmedus filius Abdolhalimi in ſua Apologia pag. mihi 253. Ego utrumque ſuccinctè proponam, eique paucis reſpondebo.

Pri-

Primum argumentum eſt hujuſmodi. Mahumetus ſexcenties in Alcorano affirmat, ſe in Pentateucho, & Euangelio prædictum fuiſſe; & hoc palam prædicabat; audientibus Judæis, & Chriſtianis, à quibus, niſi vera dixiſſet, facillimè mendacii argui potuiſſet. Cùm autem Mahumetus eſſet prudentiſſimus, atque omnium mortalium ſagaciſſimus, ſtultum ſe atque inſanum prorſus oſtendiſſet, ſi ea tanquam vera affirmaſſet, de quorum falſitate ab omnibus convinci potuiſſet. Fatendum eſt igitur, illum in Sacris literis prænunciatum fuiſſe.

Reſpondemus; cùm aliquid eſſe, vel non eſſe, ſenſu deprehenditur, factoque ipſo manifeſtè convincitur, nullas in contrarium rationes poſſe valere. Quòd Mahumetus fuerit prudentiſſimus, ac ſagaciſſimus omnium mortalium, gratis omninò aſſeritur: id tamen non convinceret neceſſariò, quòd non poſſet aut ipſe decipi, aut alios decipere, aut mentiri etiam in rebus ſatis apertis, ac manifeſtis. Factum eſt hoc in ſexcentis aliis novorum dogmatum inventoribus, novarumque ſectarum inſtitutoribus, qui doctrina, prudentia, ac ſagacitate excellere videbantur, & fortaſſe excellebant: & nihilominus, vel ex errore intellectus, vel ex voluntatis malitia, apertiſſima mendacia protulere. Erat porrò Mahumetus homo ignarus, legendique, ac ſcribendi omninò imperitus. Hoc ipſemet in Alcorano fatetur, nec inter Mahumetanos ullus in dubium revocat: propterea enim النبي الامي *Prophetam idiotam* aſſerunt eum (licet falsò) in Sacris literis appellari: quid ergo mirum, ſi à nebulone aliquo Judæo, ſeu Chriſtiano, vel ut gratiam ejus iniret, vel ut fucum illi faceret, perſuaſus fuit, eſſe in Sacris voluminibus de ſe vaticinia conſcripta? Neque tamen verum eſt, Judæos, & Chriſtianos prudentiores, ac peritiores Mahumeto hujuſmodi vaticinia jactanti aſſenſos fuiſſe, vel non reſtitiſſe. Quamobrem idem ſæpè in Alcorano conqueritur de Scripturalibus (Judæis ſcilicet, & Chriſtianis) quòd vaticinia de ſe ipſo in Pentateucho, & Euangelio extantia, occultarent, vel depravarent. Verùm ſi hi ea occultabant, cur ipſe Propheta tantus, & qui ſciret ea in Scripturis reperiri, non manifeſtabat? Refert autem Thalebienſis in expoſitione Suræ 4. v. 165. ex dicto Ebn-abbaſi, Auctoris ſupremæ inter Moslemos auctoritatis, Primates Meccanos, cùm audirent Mahumetum adeò ſeſe in oraculis Pentateuchi jactantem:

اتوا الي النبي ص فقالوا يا محمد سيلنا عنك اليهود
وعن صفتك في كتابهم فزعموا انهم لا يعرفونك
ودخل على النبي ص جماعة من اليهود فقال اني
والله اعلم انكم لتعلمون اني رسول الله فقالوا لا
نعلم ذلك: *veniſſe ad illum ac dixiſſe: O Mahumete, nos interrogavimus Judæos de te, & de prædictionibus, quas dicis eſſe de te in Scriptura eorum. At illi aſſeruerunt, ſe neſcire, quiſnam tu ſis. Cùmque deinde Judæorum caterva ad Mahumetum veniſſet, ille dixit ad eos: Ego certiſſimè ſcio, vos non ignorare, me eſſe legatum Dei. Illi verò reſponderunt: Nihil hujuſmodi novimus.*

Illud præterea animadvertendum eſt, ea in ætate, atque eos inter homines Mahumetum vixiſſe, inquibus ſcientiarum omnium, & præſertim Sacrarum literarum ignorantia maximè dominabatur. Imò Meccani, inter quos ille natus, & ſupra quinquaginta annos verſatus eſt, ut erant idololatriæ tenebris involuti, parum, aut nihil de Sacris Scripturis noverant, niſi quantum Judæos aliquos, aut Chriſtianos de illis balbutientes audiebant. Quamobrem poterat illis facilè quidlibet perſuaderi, & imponi, quemadmodum impoſitum fuit Mahumeto, qui ex mendaci aliquorum Judæorum, & Chriſtianorum relatione, tot fabulas, atque ineptias, tanquam Sacrarum Scripturarum oracula, Alcorano ſuo immiſcuit: quæ tamen facilè ab Arabibus ignariſſimis, & prorſus agreſtibus credita ſunt. Hoc autem minimè mirum videbitur illi, qui animadverterit, tot provincias, ac regna catholica, & in iis tot Principes, tot Reges, tot Reſpublicas; & (quod vix credi poteſt) tot Præſules, tot Presbyteros, tot Monachos in Apoſtolica fide natos, atque enutritos, ad ſuaſionem fraterculi unius apoſtatæ, & unius presbyteri nefando ſcelere coinquinati, Religionem illam deſeruiſſe, quam & majores eorum, & ipſi ſemper profeſſi fuerant: & tàm impia, tàm ſpurca, tàm belluina dogmata amplexos fuiſſe, ut non pauca ex illis, Alcoranicis comparata, longè deteriora, ac peſtilentiora videantur. Hoc certè portentum majus eſt illo, quod in Mahumeto ſuo neſcit Ahmedus intelligere.

Secundũ argumentũ ita ſummatim complector. Nulla lex ita diffuſa eſt, ac dilatata, ſicut lex Mahumeti. Hæc verò eſt res adeò prodigioſa, ut ſive vera, ſive falſa Mahumetus evulgaverit, debuerit omninò à Prophetis prædici, ut homines ab eo caverent, ſi prava docuiſſet: ſi verò recta, eum ſequerentur: atque ita videmus in Sacris literis, tàm de Chriſto, quàm de Antichriſto plura prænunciata fuiſſe. At nihil eſt in Sacris Scripturis, quod Mahumetum malum futurum eſſe ſignificet, vel vituperationem ullam illius contineat: ergo neceſſariò erunt in illis vaticinia in laudem Mahumeti, & Legis, ac Religionis illius. Quòd verò hæc modò non reperiantur, cenſendum eſt à Judæis, & Chriſtianis ſublata fuiſſe.

Sed facilè reſpondetur, falſum eſſe, Mahumeti Sectam tàm magnum eſſe prodigium, quantum jactant Mahumetani. Nam non modò Aſſyriorum, Græcorum, & Romanorum Idololatria, ampliora ſpatia, ac tempora diuturniora obtinuit, quàm Secta Mahumetica: ſed etiam Chriſtiana Religio, & regionum amplitudine, & temporum diuturnitate illam ſuperavit. Quanquam ingens numerus, magnaque multitudo, certa Religionis argumenta non ſunt habenda, ut alibi fuſiùs demonſtrabo. Quod verò ex tàm copioſa Mahumetanicæ Sectæ dilatatione, ſive vera illa ſit, ſive falſa, infert Adverſarius, neceſſariò credendum eſſe, Mahumetum à Prophetis prædictum fuiſſe, ut ſi malus, ac mendax foret, homines ſibi ab eo caverent: ſi autem verax, ac bonus, eum ſequerentur: reſpondemus: Primò, non poſſe hominem Deo leges præſcribere de eo, quod per Prophetas revelaturus ſit. Plura maximi momenti in orbe evenere, de quibus in Sacris literis ne verbum quidem exiſtit; cùm de aliis levioribus frequens præcedat enunciatio. Perſarum, ac Medorum ſucceſſus Prophetæ prænunciavere: de Synenſium, Tartarorum, Japonum, & aliarum gentium præcipuarum rebus, prorſus conticuere. De Antichriſto ipſo in veteri Teſtamento obſcura ſatis, & dubia ſunt oracula, & nonniſi ſub aliorum regum impiorum typo: ita ut ſint, qui exiſtiment, nihil de illo directè fuiſſe à Prophetis prænunciatum. Quamobrem nihil mirum, ſi de Mahumeto quoque in Sacris literis prædictum fuerit.

Deinde animadvertendum eſt, vaticinia ferè omnia

vete-

veteris Teſtamenti ad Chriſtum directa, atque in illo abſoluta, perfectaque fuiſſe. *Finis enim legis Chriſtus* : quemadmodum ſcribit S. Paulus ad Romanos. Hinc eſt, quòd à primo Chriſti adventu, cæterarum rerum, quæ interceſſerunt, ſucceſſibus ferè prætermiſſis; ad ſecundum ejuſdem adventum, qui maximè Prophetarum omnium ſcopus fuit, ſtatim ab iiſdem transitus fiat. Id verò non obſcurè innuit Daniel cap. 9. verbis illis : *Septuaginta hebdomades abbreviatæ ſunt ſuper populum tuum, & ſuper urbem ſanctam tuam, ut conſumetur prævaricatio, & finem accipiat peccatum, & deleatur iniquitas, & adducatur juſtitia ſempiterna, & impleatur viſio, & prophetia; & ungatur Sanctus Sanctorum*. Poſt quæ verba, nulla aliarum rerum prędictione facta, ſtatim cap. 12. ad noviſſima mundi tempora Daniel pertranſit.

Neque tamen negaverim, etiam de magno hoc terrarum orbis Seductore, Antichriſti prodromo Mahumeto, in Sacris Scripturis aperta ſatis vaticinia reperiri; quorum

Primum extat cap. 16. Geneſeos, ubi de Iſmaele prædicitur : *Hic erit ferus homo : manus ejus contra omnes, & manus omnium contra eum : & è regione univerſorum fratrum ſuorum figet tabernacula*. Quibus verbis prænunciantur abſque dubio ſub Iſmaelis perſona, feritas, atque immanitas Mahumeti, & ſucceſſorum ejus Iſmaelitarum.

Secundum habetur Iſaiæ cap. 27. in illis verbis : *In die illa viſitabit Dominus in gladio ſuo duro, & grandi, & forti ſuper Leviathan ſerpentem vectem, & ſuper Leviathan ſerpentem tortuoſum, & occidet cetum, qui in mari eſt*. Quod oraculum non ſolùm Hebræi, ſed Chriſtianorum doctiſſimi de Mahumetico Imperio intelligendum eſſe aſſeverant.

Tertium extat Danielis cap. 7. ubi dicitur, inter quartæ horribiliſſimę beſtiæ cornua decem, cornu aliud exiguum pullulaſſe. *Et ecce* (inquit) *cornu aliud parvulum ortum eſt de medio eorum, & tria de cornibus primis evulſa ſunt à facie ejus. Et ecce oculi, quaſi oculi hominis erant in cornu iſto, & os loquens ingentia*. Et paulò poſt ſubdit : *Majus erat cæteris, & faciebat bellum adverſus ſanctos, & prævalebat eis*. Hìc myſticè Mahumetus juxta Doctorum noſtrorum ſententiam exprimitur, licet alii velint, primariò Antichriſtum præſignari.

De Mahumeto etiam, ac tyrannico ejus imperio exponunt plures tùm Hebræi, tùm Chriſtiani id, quod Danielis cap. 2. de pedibus, & cruribus ſtatuæ à Nabuchodonoſore ſomniatæ, argilla, ferroque compactis enarratur. Et quamvis Daniel quatuor tantùm imperia commemoret, nihilominus quia Mahumetani jure belli, & vi armorum Romanis in Imperio Orientali ſucceſsere : ideò unum atque idem utrorumque imperium cenſeri poteſt : quemadmodum crura, & pedes unum tantùm in humano corpore membrum conſtituere videntur. Et quidem hodie quoque Turcarum Princeps Cæſaris, & Auguſti titulo ſeſe condecorat : & regio illius adjacens Imperatoriæ Urbi, Romaniæ nomine appellatur.

In novo verò Teſtamento paſſim ſeductores, Pſeudoprophetæ, & antichriſti prædicuntur, præter illum celebrem Antichriſtum, qui in fine mundi venturus eſſe, communi omnium aſſenſu, creditur. Quòd ſi Mahumetus nominatim minimè prædicitur, id fortaſſe evenit, quia plures illi ſimiles futuri erant, ut Arius, Neſtorius, Dioſcorus, aliique plures, præter eos, qui adhuc venturi ſunt, Mahumeto fortaſſe pejores. Neque verò neceſſe erat, illum ſignatim prænunciari, dum generatim omnes illi vitandi proponebantur, qui alienam à Chriſti Euangelio doctrinam profeſſi fuiſſent; juxta illud Pauli ad Galatas cap. 1. *Sed licet nos, aut Angelus de Cœlo euangelizet vobis præterquam quod euangelizavimus vobis, anathema ſit*.

Prætereà ſi res rectè perpendatur, nihil aliud effecit Mahumetus, quàm illud, ut præteritorum Hæreſiarcharum, Arii potiſſimùm, & Neſtorii errores renovaret, & propagaret. Quamobrem inter Seductores juſtiùs hi duo fortaſſe principatum merentur, quàm Mahumetus : ita ut nulla eſſet cauſa, cur in Sacris literis de hoc peculiaris mentio præcederet.

Et nihilominus in Apocalypſi cap. 6. juxta veriorem expoſitionem, in aperitione ſigilli quarti, ubi dicitur : *Et ecce equus pallidus, & qui ſedebat ſuper eum, nomen illi Mors, & Infernus ſequebatur eum : & data eſt illi poteſtas ſuper quatuor partes terræ, interficere gladio, fame, & morte, & beſtiis terræ* : Mahumetus omninò præſignatur, illiuſque beſtialis ſuperſtitio, quæ mortem intulit non tàm temporalem, quàm æternam, aperuitque Tartarum univerſo orbi adeò ingenti ruina, ut major nulla deinceps futura credatur, niſi ſub Antichriſti tyrannide, de qua ſtatim in eodem capite mentio habetur. Videtur autem Sanctus Paulus in epiſtola 2. ad Theſſalonicenſes, cap. 2. hoc ipſum innuiſſe, cùm ſcripſit, neque Antichriſtum, neque ſupremum mundi diem venturum, niſi priùs adveniſſet *diſceſſio*, Græcè ἀποστασία : *Niſi venerit, (inquit) diſceſſio primùm, & revelatus fuerit homo peccati, filius perditionis*. Conſenſere priſci Patres, per diſceſſionem, ſeu apoſtaſiam, generalem à Romano Imperio gentium rebellionem eſſe intelligendam. Idem ſentiunt recentiores : ſed addunt, ſub hoc nomine comprehendi etiam, & quidem præcipuè, à Romano Pontifice, & à Catholica, & Chriſtiana fide diſceſſionem, quam nemo hactenus ita minatus eſt, ut Mahumetus, & Mahumetiſmus.

Concedimus porrò Adverſario; ſi Mahumetus verax Propheta fuiſſet, & opus ejus, utpotè rectum, à Deo emanaſſet, præmittenda fuiſſe de eo in Sacris literis vaticinia, quemadmodum de Chriſto præmiſſa fuere. Sed cùm hæc nullibi reperiantur, retorquemus contra Moslemos argumentum, inferentes, Mametum nullo modo verum Prophetam fuiſſe, nec Legem, aut Religionem bonam promulgaſſe. Quòd verò hujuſmodi vaticinia extiterint quidem, ſed à Judæis, & Chriſtianis ſublata fuerint, jam ſuprà nullo modo fieri potuiſſe demonſtravimus.

APPENDIX

Vaticinia alia, Prognostica, ac Testimonia, quæ pro Mahumeto, ejusque Secta proferunt Moslemi extra Sacras Scripturas.

PRæter superiùs allata vaticinia, quæ Mahumetani ex utroque Testamento producunt, & vel depravata, vel falsa, & commentitia esse convincuntur: proferunt iidem ingentem farraginem prædictionum, signorum, prognosticorum, ac testimoniorum ex diversis Auctoribus, præsertim Judęis, & Christianis, ad majorem fidem Prophetæ suo conciliandam, & ad superstitionem illius magis corroborandam, & constabiliendam.

Primò: in antiquissimo Codice M. S. ex Bibliotheca Eminentissimi Cardinalis Camilli de Maximis, qui nunc in insigni Bibliotheca Sacri Collegii de Propaganda Fide Romæ asservatur, legimus, Angelum Gabrielem Mahumeto apparuisse, eique dixisse, se ignorasse nomen suum per spatium decem milium annorum, postquam creatus fuerat: tunc enim audivit primò, se vocari à Deo nomine Gabrielis, & juberi sanctificare ipsum Deum: id quod ipse fecit per alia decem millia annorum. Post quæ audivit divinum, præceptum, ut eumdem glorificaret: idque fecit per alia decem millia annorum. Pergit Auctor, seu potiùs Gabriel: قال لي يا جبراييل صلّي على محمّد فصلّيت عليك يا محمّد عشرة الاف عام. فقال لي اتحب ان تراه وتنظر اليه: فقلت بلي يا ربّ. فامر فكشف لي عن سبعين حجابًا فنظرت الي ثلثة ستور من نور وعليها ثلثة اشخاص فعلمتك من بينهم فنادني ربي يا جبراييل الا تنظر اليه جالسًا بين وزرايه يعني ابابكر وعمر رحم اللّه عليهما. *Dixit mihi Deus: O Gabriel, ora pro Mahumeto. Ego verò oravi pro te, ò Mahumete, per decem millia annorum. Dixitque mihi rursum: Cupis ne videre eum, eumque cognoscere? Respondi: Utique Domine mi. Jubente Deo, sublata sunt mihi septuaginta velamina: & vidi tres sedes ex luce, & super eas tres personas, & cognovi te esse unam ex illis. Tunc advocans me Dominus meus, dixit mihi: O Gabriel, videsne illum sedentem inter Consiliarios suos? per hos autem significabat Ababacrum, & Omarem, quorum misereatur Deus.*

Nolui hìc, quemadmodum neque in sequentibus narrationibus, seu fabulis, omnia Arabicè referre, ne nimis exturgescat liber: sed tantummodo ea, quæ magis notabilia judicavi. Porrò non est hìc opus argumenta multa congerere, ad commentum tàm insanum, ac ridiculum refutandum. Quis enim non rideat, audiens, Gabrielem quadraginta millibus annis ante Mahumetum, nomen suum ignorasse per decem millia annorum; & Mahumetum ipsum per tot millia annorum, antequam nasceretur, in Cœlo cum Abubacro, & Omare fuisse? Addit monstro monstrum Joseph filius Abdolatiphi Scriptor insignis inter Mahumetanos, allegatus à Gabriele Sionita, & Joanne Hesronita, doctissimis Maronitarum: Nimirum: *Mahumetum, dum ita in Cœlo moraretur, antequam in terra appareret, cœpisse quondam Thronum Dei circumire. Quo tempore Deus conversus respexit eum: ille verò ex timore ac pudore in sudorem erupit. Cùm autem digito à fronte sudorem absterssisset, sex illius guttæ extra Paradisi septa decidere: ex quarum una rosa germinavit; ex altera oriza: & ex aliis, quatuor Mahumeti sodales:* adeò delirant, & insaniunt vel doctissimi Mahumetanorum.

Secundò. In libro اعلام الهدي, *de signis directionis*, cap. 3. sect. 1. ita legimus: وفي كتاب دلايل النبوة حدثنا الحافظ باسناد ذكره عن ابراهيم ابن محمد بن طلحة قال: قال طلحة ابن عبد الله حضرت سوق بصري فاذا راهب في صومعته يقول سلوا اهل هذا الموسم افيهم من اهل الحرام. قال طلحة قلت نعم انا. قال هل ظهر احمد بعد: قال قلت ومن احمد قال ابن عبد اللة بن عبد المطلب هذا شهر الذي يخرج فيه وهو الانبيآء مخرجه من الحرام ومهاجره الي نجد وحرة وساخ. &c. *In libro demonstrationum prophetiæ, narravit nobis Alhaphedh in allegationibus suarum narrationum ex dicto Ebrahim filii Mohami-*

hammad filii Talhæ, dicens: Dixit Talha filius Abdallah: Ego interfui in foro Bosræ, vidique Monachum intra suum cœnobium, qui dixit: Interrogate hos negotiatores peregrinos, utrum sit inter eos aliquis Meccanus. Ego verò respondi (inquit Talha:) Ego sum Meccanus. Tunc Monachus ait: Apparuit ne adhuc Ahmed? Ego verò: Quis est, inquam, Ahmed? & ille: Filius est Abdallah filii Abdalmotalleb. Hic est Mensis, quo adventurus est in Mundum, & ipse erit ultimus Prophetarum. Egressus ejus erit è Mecca: & emigratio ejus erit in Naged, & Horrat, & Sebach. Pergit Talha dicens, se statim profectum fuisse in Meccam, & ibi resciviisse, jam apparuisse Mahumetum, & cœpisse prophetare, & nonnullos illi adhæsisse, ejusque doctrinam amplexos fuisse.

Erat Monachus hic procul dubio Christianus, quemadmodum alii Monachi, quos Mahumetani fingunt prævidisse, ac prænunciasse Prophetę sui adventum: vel postquam advenerat, illum ut Prophetam agnovisse, ac secutos fuisse. Atqui, cùm inter Christianos, sive anteriores, sive posteriores Mahumeto, nulla unquam fuerit de eo talis notitia, qua crederetur mittendus, vel missus à Deo ad novam Religionem constituendam: imò nullus unquam de eo, antequam oriretur, cogitaverit, aut somniaverit: patet, omnia hæc, quę de Christianis Monachis referuntur, esse vel figmenta, ac mendacia, vel ludibria: quia scilicet per Magicas artes quidam de eo aliquid præsagiverint, aut divinaverint.

Tertiò. Profertur lux quędam prodigiosa, quam fabulantur Moslemi positam à Deo in vultu Adæ, ad omnes ejus nepotes per lineam Ismaelis translatam fuisse, tanquam perpetuum testimonium adventus Mahumeti, atque in eo tandem fixam constitisse. Longissimas de portentosa hac luce nugas Moslemi congerunt. Referam hìc præcipua, quæ scripsit Mohammed Abul-Hasan, cognomẽto البخاري *Albocharius*, in Libro الانوار *Splendorum*, ex traditione Ebnol-Abbai filii Abdallah: Vaheb filii Mombah: Ebn-Abbas, & aliorum inter Moslemos propè divinæ auctoritatis: لما اراد الله تعالي ان يخلق سيد واشرف الاولين والاخرين محمدا من امر طاوس الملايكة وهو جبرايبل ع م ان ياتيه بالطينة: فهبط جبرايبل وملايكة الصفيح الاعلى وحملت العرش فقبضوا قبضة تربة رسول الله من تربة نقية طاهرة فعرج بها الروح الامين فغمسها في عين السلسبيل حتي يقيت كالدرة البيضاء وكانت تغمس في نهر من انهار الجنة وتعرض على الملايكة فتشرق انوارها فتستقبلها الملايكة بالتحية والاكرام وكان يطوف بها جبرايبل في صفوف الملايكة فاذا نظروا اليها قالوا الهنا وسيدنا ومولانا ان امرتنا بالسجدة سجدنا فعرفت الملايكة فضلها قبل ان يخلق ادم ع م. فلما خلق ادم سمع في ظهره نشيشا كنشيش الطير وتسبيحا وتقديسا فقال ادم يا ربّ ما هذا التسبيح فقيل يا ادم هذا تسبيح محمد العربي من سيد

Cùm vellet Deus creare Mahumetum Dominum, & Principem Primorum, & Novissimorum, præcepit Gabrieli pavoni Angelorum, ut lutum sibi afferret. Descenditque Gabriel, & Angeli supremi ordinis; & portaverunt Thronum. Et acceperunt pugillum pulveris puri, & mundi ex loco, in quo sepeliendus erat Mahumetus. Ascenditque cum eo Gabriel, & lavit eum in fonte Salsabil, itaut remaneret sicut margarita candida: & lavabat se in aliquo ex fontibus Paradisi, & ostendebat se Angelis; & evibrabat ex se splendores: & salutabant eam Angeli, cum honore, & veneratione. Et cùm Gabriel circumferret eam per ordines Angelorum, ipsi illam aspicientes, dicebant: O Deus noster, & Domine, atque Here noster, si jubes, adorabimus eam. Et cognoverunt Angeli excellentiam ejus, antequam crearetur Adam. Cùmque hic creatus fuisset, sensit in humeris suis strepitum velut garritum avium laudantium, & sanctificantium Deum. Dixitque Adam: O Domine mi, quænam est hæc laudatio? cui respondit Deus: Hæc est laudatio Mahumeti Arabis, Domini Primorum, & Novissimorum. Beatus qui obedierit ei, & secutus fuerit eum: & infelix, qui adversatus fuerit ei. Accipe igitur, ò Adam, hoc, quod tibi concredo (nempe pulverem illum candidum) *cum pacto, ne depositas illud, nisi in lumbis puris. Respondit Adam: Audivi, & obediam, & promitto, me observaturum pactum tuum, non depositandi hoc, nisi in lumbis puris virorum, & in uteris mundis mulierum castissimarum: tibique gratias ago, quòd me hoc munere tàm splendido, ac nobili fœcundasti. Numquam igitur recessit lux Prophetæ Mahumeti à facie Adam, sed semper resplenduit in ea sicut Sol, aut circulus Firmamenti, vel Luna plena: itaut resplenderent ex ea Cælum, & Terra, & Thronus Dei, cum velaminibus ante ipsum oppansis.* Pergit Fabulator: Cùm Heva peperisset Seth, Gabriel posuit inter eam, & Diabolum velamen lucis adeò crassum, ut quingentorum annorum iter crassitudo illius occuparet; itaut non posset Diabolus intueri Seth, usque ad ætatem septem annorum. Et cùm vellet Adam eidem Seth legare pretiosum illud depositum lucis, obtinuit, ut id sibi liceret, facultatem à Deo: confectumque est de hoc Instrumentum coram testibus Michaele, & Gabriele, & sexaginta millibus Angelorum, qui propterea è Cœlo descenderant in terram. Signavit Gabriel anulo suo scripturam, eamque tradidit ipsi Seth: statimque apparuit lux illa, quæ fuerat in vultu Adam, in facie ejus, & radios suos usque ad Cœlum jaculabatur. A Seth translata est cum iisdem solemnitatibus ad Enos: & ab eo ad Cainan: & ita ab alio ad alium per propagationem gene-

الاولين والاخرين السعيد من اطاعة وتبعة والشقي من خالفه فخذ يا ادم بعهدي ولا تودعة الا في الاصلاب الطاهرة قال ادم سمعت واطعت وقبلت العهد والميثاق ولا اودعه الا في الاصلاب الطاهرة من الرجال والارحام الزكية من النساء الطاهرات العفيفات الحافظات: فقال ادم يارب لقد زدتني بهذا المولود شرفا وبهاء: قال ولم يزل نور النبي ص في غرة ادم كالشمس ودوران الفلك او كالقمر في ليلة البدر فقد دارت منه السموات والارض والسراقات في العرش &c.

generationis uſque ad Haſem Mahumeti progenitorem, qui vultus ſui luce loca omnia, in quibus erat, replebat; & quacumque tranſiret, nullus erat lapis, aut gleba, à quibus his verbis non ſalutaretur: ابشر يا هاشم فانه سيظهر من دريتك اكرام الخلق على الله تعالي و اشرف العالمين: *Lætare, ò Haſem, quia apparebit ex generatione tua honoratiſſimus omnium creaturarum apud Deum Excelſum, & nobiliſſimus omnium ſæculorum.* Pervenit autem fama ejus ad Regem Æthiopię, & ad Imperatorem Romanorum: obtuleruntque ei filias ſuas in conjuges, ut lucem illam mirabilem hæreditario jure obtinerent. Cognoverant enim ex verbis Monachorum, & Sacerdotum ſuorum, lucem illam eſſe Mahumeti Legati Dei. At verò recuſavit hoc Haſem; maluitque fœminam ex gente ſua, quæ Salma vocabatur, accipere. Judæi autem intelligentes ex Pentateuchi oraculis, Haſem eſſe illum, ex quo Mahumetus, qui ipſorum pernicies futurus eſſet, oriturus erat; cædem illi moliti ſunt, adjutore Diabolo; ſed cum magno eorum, & ipſius Diaboli malo illorum aſtus ſucceſſit. Ubi verò Salma Haſemo nupſit, انتقل النور الذي كان في وجهه الي سلما فزادت حسنا و جمالا ... وشاع حسن سلما الي جميع الافاق وكان اذا مشت يناديها الشجر والمدر والحجر بالتحية والاكرام وتسمع قايلا يقول من يمينها السلام عليك يا خيرة النسوان. فان نظرت حجاب من نور قد ضرب عليها من البيت الي السماء وحبس الله عنها الشيطان فولدت يوميذ شيبة وقامت من وقتها وساعتها: *translata eſt lux, quæ erat in facie ejus ad illam, & aucta eſt pulchritudine, & decore: itaut pervenerit fama pulchritudinis ejus ad omnes fines terræ. Cùm ambularet, arbores, & glebæ, & lapides cum honore, & reverentia ſalutabant illam, dicentes: Pax ſuper te, ò pulcherrima mulierum. Ecce autem vidit velamen factum ex luce poſitum ſuperſe, & pertingens uſque ad Cœlum, quo Deus Satanam ab ipſa cohibuit: peperitque eadem die Scioaibum: ſtatimque à partu ſurrexit, & dimiſit eam.* Refert deinde, quomodo lux illa transierit in Scioaibum, cujus vultum triplici involucro pater contexit, ne ſplendor erumpens proderet illum Judæis. Nec tamen potuit eos latere: quamobrem conati ſunt puerum occidere: ſed Deus divinitùs illum ab eorum manibus liberavit. Demum lux illa ad Abdallah Mahumeti genitorem translata eſt, & ab eo in Amenam ejuſdem Mahumeti matrem tanto cum ſplendore, ut palatia, ac turres Urbis illuminaret. Cùm autem tempus nativitatis Mahumeti perveniſſet, miſit Deus Gabrielem cum centum millibus Angelorum per omnes terrarum orbis regiones, quo univerſis mortalibus adventum illius annunciaret.

Hæc lux tàm magna adeò manifeſtam facit vanitatem totius hujus narrationis, ut nulla neceſſaria ſint argumenta ad illam impudentiſſimi mendacii convincendam. Fieri ne poteſt, ut res tàm nova, tàm prodigioſa, tàm admirabilis, ab Adam ad Mahumetum uſque protracta, per ſpatium ſcilicet ſuprà quinque millium annorum; & quam Æthiopum Reges, & Romanorum Imperatores, ac totus propè terrarum orbis reſcivit, nullum à ſacris, vel profanis Scriptoribus, niſi à Mahumetanis teſtimonium habuerit? Quis niſi amentiſſimus, ac ſtolidiſſimus credat in luce tàm clara, quæ per tot ſæcula, & ætates perſeveravit, homines omnes cæteros talpas fuiſſe, Mahumetanos ſolos lynceos oculos habuiſſe?

Quartò. Certiſſimæ fidei dogma eſt apud Moslemos, ſub ortum Mahumeti Dæmones omnes ab orbibus Cœleſtibus, in quibus ad furtim audienda Angelorum, qui Divinas revelationes ſibi mutuò communicabant, colloquia reſidebant, ejectos fuiſſe à Deo flammis, ſeu exhalationibus illis, quas Meteorologi ſydera diſcurrentia, ſeu volantia, vel ſtellas cadentes juxta diverſos earumdem motus appellant: quæ tunc primùm apparere, viderique cœperunt. De hujuſmodi prodigio fit mentio in ipſo Alcorano, Sura 72. quæ inſcribitur الجن *Genii* §. 8. ubi Dæmones ipſi ita loquentes inducuntur: و انّا لمسنا السمآ فوجدناها ملئت حرسًا شديدًا وشهبًا و انّا كنّا نقعد مقاعد للسمع فمن يستمع الان يجد له شهابًا رصدًا. *Nos ſanè tentavimus propiùs ad Cœlum accedere.* (Explicat Gelal. رمنا استراق السمع منها: *cupientes furtim audire ex illis revelationes Angelorum:*) *ſed invenimus illud plenum cuſtodia valida:* (Gelal. من الملايكة *Angelorum:*) *& flammis ſcintillantibus* (Gelal. لما نجوما محرقة و ذلك لما بعث النبي: *ſtellis comburentibus: & hoc poſtquam miſſus eſt Propheta Mahumetus.*) *Et nos quidem ſedebamus in quibuſdam ſedibus* (Gelal. قبل مبعثه: *ante miſſionem ejus*) *ut audiremus revelationes Angelorum. Sed nunc, qui tentat accedere ad audiendum, reperit ibi flammas cuſtodes*: ideſt Angelos, qui evibrant in illum flammas. Et Sura 37. الصافات *Ordinatrices*, ita fingitur Deus loqui: انّا زيّنا السما الدنيا بزينة الكواكب وحفظًا من كل شيطان مارد يسمّعون الي الملاء الاعلى ويقذفون من كل جانب دحورًا ولهم عذاب واصب الامن خطف الخطفة فاتبعه شهاب ثاقب.

Nos certè Stellarum ornamento Cœlum hoc decoravimus, quod Terræ imminet; & cuſtodiam appoſuimus ad arcendum ab eo omnem Satanam rebellen ne audire fas ſit illi Principes ſublimes: undiqu enim flammis appetuntur, & in pœnam perpetua incurrunt: excepto quòd ſemel unus ex ipſis furti audivit, & raptim aliquid: ſed ſtatim inſecutus e eum flamma penetrans. Fuit hic, juxta Gelalem omnium Dæmonum maximus. Addit Jahias filius Salam in expoſitione horum verborum, ſe audivi ſe à quodam Abdalſamed, quod ipſe audiviſſet quodam Dæmone nomine Aburagia hæc verba: كنا قبل ان يبعث النبي ما نري نجوما يرمي فبينما ن ذات ليلة اذا النجوم قد يرمي بها قلنا ما هذا مر قد حدث فجاءنا ان النبي ع م بعث:

Ante-

Antequam mitteretur Propheta Mahumetus, nos non videbamus ſtellas ullas evibrari. Verùm dum nocte quadam ſimul eſſemus, ecce ſtellæ cœperunt evibrari. Tunc diximus: Quid eſt hoc? certè hæc res de novo accidit, eodemque tempore audivimus, jam miſſum fuiſſe Prophetam Mahumetum. Addit Albocarius part. 6. Dæmonem quemdam dixiſſe Zarkæ Reginæ Arabiæ Felicis, quæ erat famoſiſſima præſtigiatrix. لقد كنا نصعد الي السموات السبع ونسترق السمع الي ان بعث المسيح ابن مريم فطُردنا من اربع سموات فلما كان فى هذه الايام طُردنا من السموات كلها وسمعنا مناديًا ينادي في السموات العلي ان آلله عز وجل يريد ان يظهر رسوله وحبيبه ليكسر الاصنام ويظهر عبادة الرحمن. *Olim nos per ſeptem Cœlos omnes aſcendebamus: & furtim audiebamus divinas revelationes, donec miſſus eſt Chriſtus filius Mariæ: tunc verò è quatuor Cœlis ejecti ſumus. Verùm his diebus ex omnibus Cœlis expulſi ſumus: vocemque ex altiſſimo Cœlo hanc audivimus: Deus Potens, & Glorioſus vult manifeſtare Legatum ſuum, & Dilectum ſuum, ut confringat Idola, & Miſeratoris cultum edoceat.*

Mira eſt craſſities, & hebetudo Mahumeti, & Mahumetanorum, dum credunt, Angelos unius Cœli ſuperioris communicare, ſeu revelare divina mandata Angelis Cœli inferioris per voces corporeas, quas Dæmones in iiſdem Cœlis latitantes furtim poſſint audire. Ut enim Angeli ſunt ſubſtantiæ ſpirituales, ita ſpiritualiter operantur, & inter ſe loquuntur non per voces externas, ſed per actus voluntatis, & intellectus. Ut verò concedamus Mahumetanis id, quod ipſi putant, Angelos aliquam tenuiſſimam, ex igne corporeitatem habere, ac propterea materialibus vocibus uti: cùm ab uno Cœlo ad aliud infinita ſit quodammodo diſtantia, vix credi poteſt, vocem Angeli ſuperioris Cœli ad Angelum inferioris poſſe pervenire; niſi fortè ille ad hunc deſcendat, propiuſque illum in aurem alloquatur; quo pacto Dæmones remotiores non poſſent eorum voces audire. Verùm quidquid ſit de hoc: quis riſum teneat, dum audit, exhalationes illas, quas per aerem ſæpè diſcurrere videmus, & ſydera volantia, vel ſtellas cadentes appellamus, tunc primùm apparere cœpiſſe, cùm Mahumetus advenit: & tunc à Deo creatas fuiſſe, ut iiſdem Angeli Dæmonas invaderent, atque ex ordinibus Cœleſtibus, in quibus reſidebant, exturbarent. Ahmedus filius Abdal-halimi in ſua apologia pagina mihi 353. ad afferendam figmenti hujus veritatem, ita paralogizat. Mahumetus legebat hæc, quæ in Alcorano continentur, coram multis hominibus, nulluſque ea negabat, nec in controverſiam vocabat. Quòd ſi anteà vidiſſent ſydera illa per Cœlum diſcurrere, manifeſti mendacii convincere illum potuiſſent; & id tantò libentiùs feciſſent, quantò illi infenſiores erant, eumque ut falſum Prophetam exiſtimabant. Sed facilè reſpondetur, vel falſum eſſe, quòd Mahumetus hæc legeret Meccanis, vel aliis: vel hinc argui poſſe, quàm craſſi, & rudes eſſent illi, quibus hæc legebat, qui tamen fortaſſè ob timorem non audebant Mahumeto contradicere in iis, quæ manifeſtè falſa eſſe cognoſcebant. Cæterùm quòd flammæ illæ volantes, tàm ante Mahumetum, quàm poſt Mahumetum ſemper eodem modo in aere apparuerint, certiſſimum eſt apud omnes mortales: nec niſi ſtultiſſimus, & ignariſſimus poteſt de hoc dubitare. Quamobrem Virgilius lib. 1. Georgicon cecinit:

Sæpè etiam ſtellas, vento impendente, videbis
Præcipites Cœlo labi, noctiſque per umbras
Flammarum longos à tergo albeſcere tractus.

Et Ariſtoteles Meteor. lib. 1. cap. 4. & 5. fusè diſſerit de hujuſmodi ſtellis volantibus, tamquam de re frequenti, communi, & omnibus nota. Neque Ahmedus ipſe auſus eſt negare, etiam ante Mahumeti adventum viſas fuiſſe hujuſmodi exhalationes: ita enim ſcribit: و قد ظن بعض الناس ان الشهب لم يكن يرمى بها قبل ذلك الحال. والصواب انه كان الرمى بها كما هو الان احيانا كما ثبت في صحيح مسلم. *Porrò opinati ſunt nonnulli, has flammas nunquam ante hoc tempus viſas fuiſſe. Sed verius eſt, anteà etiam aliquando apparuiſſe, eo modo, quo nunc videmus: quemadmodum aſſeritur in Sahibo Moslemi.*

Certiſſimum eſt præterea, flammas prædictas in orbibus cœleſtibus non gigni, quemadmodum Ahmedus ipſe fatetur: ſed in ſecunda aeris regione, remotiſſimè ab infimo Cœlo, ad quod, certum eſt, eas non poſſe pertingere: imò plerumque non ſurſum, ſed obliquè, & in tranſverſum moventur; & aliquando etiam deorſum feruntur, ut aſſerit Ariſtoteles loco citato his verbis: *Aut in ſublime fertur, vel ad latus: ſed ferè ad latus, quòd duobus motibus, vi deorſum, natura ſurſum feratur: omnia enim talia per diametrum ferri ſolent. Itaque Stellarum, quæ trajiciuntur, motus, inflexus & obliquus ferè exiſtit.* Quomodo ergo ſine riſu audiri poteſt hæc meteora invehi ſurſum ad feriendos, ac depellendos Dæmonas, qui in orbibus cœleſtibus, & ab aere, & inter ſe longiſſimè diſſitis reſident, ne Angelorum colloquia poſſint audire? Hùc accedit, flammam illam, utpote corpoream nullam actionem habere poſſe in Dæmonas, qui ſunt ſubſtantiæ ſpirituales. Quòd ſi etiam corporeitatem aliquam cum Moslemis illis tribueremus, cùm tamen exhalatio illa ſit tenuiſſima, ſtatimque evaneſcat, non videtur aliquam vim habere poſſe ad illos comburendos, quemadmodum falsò exiſtimavit celeberrimus inter Moslemos Ebn-abbas, qui ut refert Jahias in expoſitione Suræ 37. Alcorani dixit Auditoribus ſuis: اذا رايتم الكوكب قد رُمى به فتورى فانه يحرق ما اصاب ولا يقتل. *Cùm videritis ſtellas in Cœlo evibrari, ſtatimque evaneſcere: ſcitote, eas ſolùm comburere eum, quem feriunt, non tamen occidere.*

Puto hoc totum figmentum inde ortum habuiſſe, quòd Deus, ut habetur in Geneſi cap. 3. ejectis è Paradiſo Protoplaſtis, *collocaverit ad ingreſſum illius Cherubim, cum gladio flammeo, atque verſatili, ad cuſtodiendam viam ligni Vitæ.* Putant enim Mahumetani, Paradiſum non in terra, ſed in Cœlo fuiſſe.

Quintò. Albocarius in libro de Splendoribus: Auctor lib. de ſignis directionis, & alii Moslemi, qui de Mahumeti rebus ſcripſere, referunt duo de eodem

Mahumeto vaticinia, ſeu teſtimonia. Alterum Satihi Principis Goſsani in Syria: alterum Zarkæ Reginæ Jemanis, ſeu Arabiæ Felicis. Tàm verò ille, quàm hæc, divinandi atque ariolandi arte excellebat, præſtigiiſque ad hoc dæmoniacis utebatur. De Satiho, qui verò nomine Rabia filius Mazen dicebatur, ita ſcribit Albocarius: فامّا سطيح فان اللـه سجانه خلقه قطعة لحم بلا قصب ولا عظم ولا عصب سوي جمجمة وكان يطوي كما الثوب من اسفله الي الترافي ثم ينشر بالنهار كما ينشر الثوب ثم يطوي بالليل ويجعل على وضمه كما يجعل اللحم على وضم القصاب. لا ينام الليل الّا يسيرًا يقلب طرفه الي السما ونظر الي النجوم الزاهرات والافلاك الدايرات والبروق اللامعات يجعل على وضمه الي الامصار ويرفع الي الملوك ونواحي الاقطار يسئلونه عن غوامض الاخبار

Porrò hunc Satihum creaverat Deus glorioſus unum fruſtum carnis, ſine fiſtulis, ſine oſſibus, & ſine nervis, excepto cranio. Et plicabatur veluti veſtis, ab imo uſque ad claviculas gutturis. Deinde explicabatur, atque extendebatur in die, ſicut explicatur veſtis. Deinde iterum plicabatur noctu, & ponebatur ſuper ſtoream ſuam, ſicut ponitur caro ſuper ſtoream lanionis. Non dormiebat noctu, niſi parum, converſo ſemper obtutu ad Cælum, ut inſpiceret ſplendorem ſtellarum, & revolutionem orbium Cæleſtium, & fulgetra micantia. Portabatur ſuper ſtoream ſuam per varias regiones ad Reges, uſque ad extremas partes terræ: & interrogabant eum de rebus occultis, maximèque reconditis. Pergit Mythologus referre, quomodo nocte quadam Satihus magnam ſtellarum agitationem cum flammis fumoque præter morem aſpexerit; tandemque ſtellas omnes cadere, obſcurarique viderit. Intellexit hoc ſignum eſſe adventus Mahumeti. Verùm cùm aliquantulum hæreret, ſcripſit ad Zarkam Reginam Jemanis in præſtigiis ac magiis peritiſſimam, quæ hujuſmodi artibus Arabiæ Felicis Regnum occupaverat. De hac ita ſcribit Auctor (libet enim quædam magis αὐτόθεν, Auctorum Moslemorum verbis ipſis afferre, ne quis fortè à me conficta fuiſſe ſuſpicetur): وكانت حادة النظر بعيدة الحضر تنظر من مسيرة ثلاثة ايام كما ينظر الانسان الذي بين يديه.

Erat acutiſſima viſu, quamvis longè præſentia diſtaret: itaut res ſpatio itineris trium dierum remotas, tamquam præſentes iutueretur. Reſpondit igitur Satiho, omnia illa, quæ viderat, vera ac certa eſſe adventus Mahumeti præſagia. Tunc ille ſeſe ad Meccam, ubi Mahumetus proditurus erat, deferendum curavit: ubi cùm Abutalleb Mahumeti patruum, & Abd-allah ejuſdem Mahumeti patrem reperiſſet, plura illis de eo prædixit; atque his verbis omnia concluſit: : اسمه في التوراة والانجيل معروف

اسمه في السماء احمد وفي الارض محمّد وفي الجنة ابو القاسم.

Nomen ejus notum eſt in Pentateucho, & Euangelio. In Cælo nomen ejus eſt Ahmad; in terra Mohammad; in Paradiſo Abul-Caſem. Poſteà multa vaticinatus eſt de Aly, qui Mahumeti gener futurus erat: inter quæ, hæc notatu digna ſunt: يكون لمحمّد وزيرًا وبعدما يعد موته اميرًا واسمه في التوراة باريًا وفي الانجيل اديًا وعند قومه عليًّا.

Erit Mahumeto Conſiliarus; & vocabitur poſt mortem ejus ſummus Imperator. Nomen ejus in Pentateucho eſt Bary (1. Purus): *in Euangelio Addy* (1. Victor): *ſed à gente ſua vocabitur Aly* (1. Excelſus): deinde præcepit Satihus, ut matres omnes ad ſe adducerentur, inter quas Mahumeti matrem digito voceque commonſtravit; habebat enim familiarem Dæmonem ex iis, qui eo tempore in orbibus cœleſtibus reſidebant, divinaſque revelationes furtivis auribus excipiebant; atque hic eidem univerſa revelabat. Mox Zarka quoque Regina Meccam advenit, & ea, quæ Satihus de Mahumeto & Aly prædixerat, confirmavit: tentavitque Mahumeti matrem per Tacannam ejus famulam occidere. Verùm cùm Tacanna facinus aggrederetur, ſubita morte extincta eſt: quamobrem Zarka ſpe ſua fruſtrata aufugit. Satihus quoque in Syriam regreſsus eſt, ibique uſque ad Mahumeti mortem moram fecit. Eodem tempore Simulacra omnia Idolorum prono ore in terram ceciderunt. Decrevit aqua lacus Sabah, & exundavit Torrens Samavah. Perſarum ignes ſacri extincti ſunt, & Coſroæ Regia per medium diſrupta eſt, & quatuor illius turres corruere. Quibus monſtris perterritus Coſroes, Auctore Muabedano, ſeu Summo Sacrorum Principe, miſit ad Noamanum filium Mondari (erat hic Rex Arabum, & Chriſtianus) ut eum de his, quæ evenerant, interrogaret. Noamanus verò miſit ad Coſroen Abdalmeſihum nepotem Satihi, qui ab avunculo ſuo inſtructus, ſignificavit Coſroæ prodigia illa, quæ evenerant, nihil aliud, quàm novi Prophetæ, Mahumeti ſcilicet, adventum ſignificare.

Gratulamur Moslemis, Magos, ac Præſtigiatores Prophetam ipſorum prænuncios habuiſse: neque tamen hujuſmodi nugas, ac fabulas illis probamus. Detrahunt enim omnibus fidem portentoſa illa Satihi figura, & prodigioſum illud Zarkæ oculorum acumen: multòque magis impudentiſſimum utriuſque mendacium, quo nomina Mahumeti, & Aly, in Pentateucho, & Euangelio reperiri aſſeruerunt.

Sextò. Auctor libri de Signis directionis cap. 2. affert id, quod tradidit Aly filius Abrahim filii Haſem, qui id audierat à patre ſuo, & ipſe à patruo ſuo acceperat: fuiſse ſcilicet in Mecca Judæum quemdam nomine Joſeph, qui ea nocte, qua natus eſt Mahumetus, vidit ſtellas agitari, ac ſeſe mutuò collidere. Quo viſo dixit: هذا نبي قد ولد في هذه الليلة لانا نجد في كتبنا انه اذا ولد اخر الانبياء رجمت الشياطين وحجبوا عن السماء.

Hic eſt Propheta, qui natus eſt hac nocte. Nos enim invenimus in libris noſtris, quòd cùm ortus fuerit initi-

ultimus Prophetarum, lapidabuntur Dæmones, & arcebuntur ab aſpectu Cœli. Mane autem facto curavit oſtendi ſibi puerum ea nocte natum: ejuſque oculos attentè contemplatus, humeros illius detexit, viditque inter eos ſignum quoddam obſcurum veluti nævum pilis obſitum. Id cùm vidiſſet, ſtatim velut exanimatus corruit, quod Meccani cernentes, cachinnari cœperunt. At Joſeph ſeveriori vultu indutus dixit illis: هذا أتضحكون يا معشر قريش . نبي السيف ليبيرنكم و ذهبت النبوة عن بني اسرا ييل وهذا اخر لا بد وتفرق الناس . *Ridetiſne ò Coraiſitæ? hic eſt Propheta gladii, qui vos diſperſurus, atque ad extremam perniciem adacturus eſt. Jam diſceſſit prophetia à filiis Iſrael: & hic procul dubio eſt ultimus Prophetarum. Illi autem diviſim diſceſſere.*

Non eſt, quòd multum laboremus in hujus narrationis falſitate demonſtranda. Satis enim eſt, ſi univerſi, qui in orbe terrarum ſunt, Judæi interrogentur, utrum in libris ſuis, præſertim Sacris (nam hi ſoli intelliguntur in Alcorano nomine librorum) habeant hodie, vel unquam anteà habuerint hujuſmodi prædictiones: & utrum putent, prophetiam defeciſſe ab ipſis, quando natus eſt Mahumetus, an verò ſexcentis ferè annis anteà, quando ſcilicet natus eſt Chriſtus. Nihil dico de figmento expulſionis Dæmonum ab orbibus cœleſtibus: ſatis enim ſuprà de eo dictum eſt.

Septimò. Idem Auctor cum aliis refert teſtimonium cujuſdam Salmanis Perſæ, qui varias regiones circuivit, pluresque ſapientes conſuluit ينتظر قيام سيد الاولين والاخرين محمد بن ابعمايه منه . *expectans adventum Mahumeti Domini Primorum, & Noviſſimorum per ſpatium quadringentorum annorum.* Cùm autem à Monacho Chriſtiano audiſſet, illum in Mecca eſſe oriturum; & à quibuſdam Judæis jam ortum eſſe cognoviſſet; profectus eſt ad eum, obtulitque ei calathum daſtylis plenum: deinde, inquit Auctor: دار خلفه فالقي رسول الله عن كتفه الازار فنظر سلمان الي خاتم النبوة والشامة فاقبل يقبلها فاسلم . *circuivit poſt tergum ejus: rejecitque Mahumetus ab humeris ſuis veſtem, qua erat indutus; & vidit Salman ſigillum prophetiæ, quod erat nævus niger: & accedens oſculatus eſt illud, & amplexus eſt ſectam illius.*

Mendacium hoc, non veram hiſtoriam eſſe, dubitari non poteſt. Si enim pro fabula omnes habent; Neſtorem trecentos annos vixiſſe: quantò magis fabuloſum cenſendum erit, quòd Salman quadringentos vitæ annos expleverit ea in ætate, qua hominum vita nonniſi rarò ſæculum unum paucis annis excedebat?

Octavò. Scribit idem Auctor, Tobbam Regem Arabiæ Felicis prædixiſſe Mahumeti adventum his verbis: سيخرج من هذه مدينة يعني مكة نبي مهاجره الي يثرب . *Egredietur ab hac Urbe, nempe Mecca Propheta, qui emigrabit in Jathreb*, ſeu Medinam. Et addit, Tobbam hunc miſiſſe plures ſuæ gentis, ut habitarent cum Judæis in Medina, quò Mahumetum adjuvarent, quando illùc eſſet emigraturus: & prætereà dixiſſe: شهدت على احمد انه رسول من الله باري النسم . فلو مد عمري الي عمره لكنت وزيرا له وابن عم . وكنت عذابا على المشركين واسقيهم كاس خوف وغم . *Teſtificor de Ahmad* (ideſt Mahumeto,) *quòd ipſe erit Legatus Dei Creatoris Spirituum. Quòd ſi extendatur vita mea ad ætatem illius: ero ſanè Conſiliarius, & tamquam nepos illius: & afficiam pœnis Idololatras: & potabo eos calice timoris, & afflictionis.*

Reges omnes Arabiæ Felicis cenſebantur nomine تبع *Tobba*. Quamobrem adducitur hìc pro teſte individuum vagum, quòd nullam fidem facere poteſt. Ego tamen ſuſpicor, hìc innui ab Auctore Abucarbum, Aſaedum, qui appellatus fuit Tobba Juſtus, fuitque trigeſimus ſecundus Rex Arabiæ Felicis. Et amplexus eſt cum gente ſua Judaiſmum. Verùm ſi hic prophetico ſpiritu pollebat, vel aliquid noverat de eo, quod ex libris ſuis finguntur noviſſe Judæi: nempe Mahumetum fore peſtem, ac perniciem Judæorum, eoſque omnes ex Arabia igni, ferroque exterminaturum; neque debuit Judaiſmum amplecti, neque ſuis præcipere, ut Medinam emigrantes, cum Judæis commercium inirent.

Nonò. Refert Abu-bacar Ahmedus filius Alhaſanis Bihakienſis in libro Demonſtrationibus prophetiæ: biennio poſt Mahumetum natum, Saiphum filium Du-jazenis, Regem Æthiopiæ dixiſſe Abdalmotallebo avo Mahumeti, qui ipſum inviſerat: اذا ولد بتهامة غلام بين كتفيه شامة كانت له الامامة ولكم به الزعامة الي يوم القيامة . هذا حينه الذي ولد فيه اسمه محمد يموت ابوه و امه ويكفله جده وعمه و قد ولد سرارا والله باعثه جهارا وجاعل له منا انصارا . وانك يا عبد المطلب لجده بغير الكذب . فاني اجد في الكتاب الناطق والعلم السابق ان اليثرب دار ملكه فيها استحكام امره وموضع قبره *Cùm naſcetur in Mecca puer, inter cujus ſcapulas ſit nævus niger: hic rerum imperium obtinebit; & vos per eum principatum obtinebitis uſque ad diem Reſurrectionis. Hic eſt punctus temporis, in quo natus eſt. Nomen ejus erit Mohammad: morietur pater ejus, & mater ejus: & in tutelam ſuſcipiet eum avus ejus, & patruus*

ejus. Natus eſt occultè; ſed Deus mittet cum manifeſtè, & dabit ei ex nobis adjutores. Et tu quidem, ò Abdalmotallebe, es procul dubio avus ejus. Ego verò invenio in libro loquente, & in ſcientia præcedente, quòd Medina erit ſedes Regni ejus: in ea erit firmamentum imperii ejus, & locus ſepulturæ ejus. Hoc ubi audiſſet Abdalmotallebus, confeſſus eſt Regi id, quod jam evenerat domi ſuæ circa Mahumeti nativitatem. Rex verò confirmavit ei, hunc eſſe puerum illum, de quo locutus fuerat: monuitque, ut eum à Judæis cuſtodiret, quippe hoſtes illius infenſiſſimi futuri erant.

Dubitari non poteſt, hæc omnia fictitia eſſe, & chimerica. Primò enim dixerat Saiphus, ſe ea, quæ Abdalmotallebo manifeſtabat, inveniſſe, في الكتاب المكنون والعلم المخزون الذى اخترناه لانفسنا واخبرناه دون غيرنا *in libro occulto, & in ſcientia recondita, quam elegerant ſibi, & aliis manifeſtaverant*: deinde vocat librum illum الناطق: *loquentem*: & ſcientiam illam السابق *præcedentem*. Porrò liber loquens non poteſt eſſe occultus: & ſcientia præcedens non poteſt eſse abſcondita. Omitto alias ineptias, in quibus refutandis fruſtrà tempus, & operam inſumerem.

Decimò. Celeberrimum, ac vulgatiſſimum eſt apud Scriptores Moslemos, atque etiam apud Chriſtianos Auctores non ignotum id, quod evenit inter Mahumetum, & Bahiram Monachum Chriſtianum (quamvis Abulhoſeinus Ahmedus filius Fareſi aſſerat fuiſſe Judæum) in Syria, quò Mahumetus adhuc duodennis, vel, ut alii ſcribunt, vigintiquinque annos natus profectus erat cum mercatoribus Meccanis. Hanc hiſtoriam, ſeu veriùs fabulam his verbis à me fideliter ex Arabico translatis refert Albacarius in lib. الانوار *de Splendoribus*: *Pervenerunt* (Meccani mercatores cum Mahumeto) ad locum, in quo cœnobium erat Monachis refertum, inter quos unus erat, à cujus ſententia, & imperio cæteri in rebus ſuis dependebant. Hic, Felix vocabatur, filius Jonæ filii Abdalſalibi; cognomen autem ejus erat Bahiras. Jam legerat libros Prophetarum, habebatque apud ſe librum Teſtamenti Jeſu filii Mariæ, in quo erant epitheta Prophetæ Mahumeti. Quando verò Monachis Euangelium legebat, & ad hujuſmodi epitheta perveniebat, ajebat cum fletu: O filii mei, quandonam annunciabitis mihi adventum Fauſti Prædicatoris, quem Deus mittet à Mecca, gloria coronatum, nube adumbratum, qui orabit pro transgreſſoribus in die Reſurrectionis? Diù in hoc Monachus perſeveravit: quamobrem cæteri Monachi dixerunt ei: O Pater noſter jam te fletibus ac mœrore enecaſti cauſa hujus, quem tu commemoras: & fortaſsè prope eſt jam tempus adventus ejus. Reſpondit ille: Ita ſanè: jam enim in Templo, quod Abraham conſtruxit, apparuit: & Religio ejus apud Deum eſt Eslam. Verùm quandonam annunciabitis mihi profectionem ejus à regione Meccæ, cùm ſuper eum nubes umbram effundet? Tunc cœpit ita canere: Si poſſet oculus meus pulchritudinem amoris mei intueri, dilargirer hominibus quidquid poſſidet manus mea, & quidquid poſſidet Spiritus meus; divitias, & omnia alia bona mea: & hoc totum parum eſſet præ amore meo in Ahmedum. Oravi Deum meum, ut concedat mihi propinquitatem ejus, & ut conjungat me cum propheta Mahumeto. Nec ceſſabat Monachus, quoties Dilecti mentionem faceret, gemitus ac fletus multiplicare; quamobrem caligaverunt oculi ejus, & crevit ſolicitudo, & anxietas de illo. Haud multò poſt proſpexerunt è feneſtris quidam Monachi; jamque coruſcabant lumina è fronte Electi (Mahumeti) & mercatorum caterva veniebat è regione deſerti; & lux ſplendebat, & in ſublime elevabatur. Præcedebat catervam Dominus gentium (Mahumetus), ſuper cujus caput nubes umbram effundebat. Id cùm Monachi animadvertiſſent, dixerunt Bahiræ: O pater noſter, jam appropinquat mercatorum caterva adveniens è Mecca. At ille: O filii mei, inquit, & quoties hæc advenit? defecerunt jam oculi mei. Illi verò dixerunt: Nos lucem intuemur, quæ ſeſe in altum extollit. Lucemne, inquit ille, intuemini? Jam diſceſſit infelicitas, & ceſſavit calamitas. Deinde extulit caput in Cœlum, & ait: Deus meus, nihil mihi prodeſt hic Dilectus, in quo tantum crevit ſolicitudo mea, niſi mihi oculorum lucem reſtituas. Vix ita loquutus fuerat, cùm Deus illi viſum reſtituit. Deinde dixit: O filii mei, ſi hic eſt Propheta, qui cum hac mercatorum caterva mittendus erat, aſſidebit ſub arbore illa, quam videtis: & arbor revireſcet, & proferet fructum. Et jam quidem reſedit ſub illa magnus Prophetarum numerus: & à tempore Jeſu filii Mariæ arefacta eſt, nec unquam amplius reviruit. Et ex hoc puteo, in quo ex longo jam tempore aqua non fuit, emanabit nunc aqua, & ipſe bibet ex ea. Haud multò poſt pervenit caterva mercatorum, & conſtitit circa Monaſterium, ibique ſarcinas camelorum depoſuit. Mahumetus, utpote ſolitudinis amans, ſub illam arborem ſeſe recepit, quæ ſtatim reviruit, ac fructus produxit. Deinde ad puteum perrexit: cùmque in illum expuiſſet, aquæ copioſiſſimæ inde emanavere. Id cùm Bahiras vidiſſet, dixit cæteris monachis: Hic eſt, filii mei, ille, quem deſiderabam. Properate, parate convivium, quantum fieri poſſit opiparum, ut honoremur per Dominum filiorum Haſemi: ipſe enim eſt Dominus omnium hominum, & Dæmonum: & ab eo privilegium pro omnibus Monachis obtinebimus. Pergit fabulator referre, quomodo Monachi lautiſſimum convivium paravere: deinde Bahiræ juſſu, catervæ mercatoriæ principem invitavere. Mens autem Bahiræ erat, ut Mahumetum invitarent. Sed cùm Monachi Abugehelum omnibus corpore præſtantiorem, & ſpecioſiorem vidiſſent, illum invitavere. Abugehelus ob hoc tumefactus, Mahumetum ad cuſtodiam ſarcinarum reliquit, ipſe verò cum cæteris ad cœnobium, & convivium cum faſtu præcedens perrexit. Ubi verò accubuerunt, veſcique cœperunt, Bahiras librum manu tenens, partim in illum, partim in convivas oculos defigebat. Sed cùm ſingulos attentiùs obſervaret, nullum adeſſe videbat, cui ea, quæ in libro ſcripta erant, congruerent. Quamobrem convivas interrogavit, utrum aliquis ex eorum caterva abeſſet. Reſpondit Abugehelus, remanſiſſe puerum quemdam ad cuſtodiendas ſarcinas quarundam mulierum Meccanarum. Tunc indignatus Hamza, qui ſimul diſcumbebat, quòd Abugehelus tàm abjectè de Mahumeto loqueretur, parum abfuit, quin illum occideret. Deinde rogavit Bahiram, ut ipſi librum illum, quem manibus tenebat, oſtenderet, & ea, quæ in eo continebantur, exponeret. Reſpondit Bahiras: In hoc libro ſunt hæc, & hæc epitheta cujuſdam Prophetæ Dei. His auditis dixit Abbaſus, qui etiam erat inter convivas Bahiræ:

O Mo-

O Monache, ſi eum videres, agnoſceres ne illum? Utique, inquit Bahiras. Tunc Abbaſus: Perge ſub illam arborem, ibi enim eſt ille, cui hæc epitheta conveniunt. Egreſſus itaque cœnobio Bahiras, cucurrit eò, ubi erat Mahumetus; qui videns eum venientem, tetendit in occurſum ejus; humiliterque eum ſalutavit, dicens: Fauſtè adveneris, ò Felix. Reſpondit ille: Salve ò Pater puerorum. Et Mahumetus: Tu quoque ſalve ò Magiſter Monachorum, qui admonitus es à Deo de miſſione mea in noviſſimis temporibus ad res mirabiles patrandas. Tunc Bahiras pronus procidit in terram, & cœpit exoſculari pedes ejus, & ſupplex precatus eſt, ut veniret ad convivium. Ille verò ſe excuſavit, eò quòd relictus eſſet ad cuſtodiam ſarcinarum. Sed cùm Bahiras ſe vadem pro ſarcinis obtuliſſet, profectus eſt cum eo ad convivium. Habebat autem cœnobium duas portas: alteram anguſtam, alteram ampliorem. Intra anguſtam ſacellum viſebatur, in quo erant imagines quædam depictæ, & ſimulacra ſculpta. Cùmque aliquis per portam ingrederetur, flectebat caput, ut figuras illas adoraret. Per hanc portam introduxit Bahiras Mahumetum: ſed volente Deo, columnæ illius longiores factæ ſunt, & porta ipſa latior, & amplior apparuit: & per eam intravit Mahumetus erecto corpore, nec ſeſe vel tantillum inflexit. Ubi verò ad convivii locum pervenit, omnes honoris ergò illi aſſurrexere, & in medio ipſorum ſublimiori in ſede collocaverunt. Bahiras verò, circumſtantibus Monachis, conſtitit ante eum. Hìc verò miſit Deus Gabrielem, qui veſtimenta à dorſo Mahumeti elevans, ſcapulas ejus denudavit, itaut inter illas apparuerit ſigillum prophetiæ, ex quo clariſſima lux emicabat. Id cernens Bahiras, timore correptus, procidit in terram, illudque adoravit. Deinde elevato capite dixit ei: Tu es, tu es verè expectatus. Poſteà redeuntibus reliquis ad ſarcinas, ſoli remanſere Bahiras, Mahumetus, & ſervus Chadigæ, nomine Meiſera. Dixitque Bahiras Mahumeto: Gaude Domine mi, nam Deus humiliabit tibi cervices hominum, & omnes regiones obtinebis: & ſuper te deſcendet Alcoranus, & judicio tuo omnes ſubjicientur. Cùmque alia plura illi prædixiſſet, addidit: Rogo te, Domine mi, ut mihi eleemoſynæ loco privilegium concedas pro univerſis Monachis, quo impetres, ne tua gens eo tempore accipiat ab eis tributum. Id libenter conceſſit Mahumetus Bahiræ, qui deinde dixit ſervo Chadigæ: O Meiſera, ſalutem plurimam impertire Dominæ tuæ, & certiorem fac eam, quòd ipſa acquiſivit gratiam Domini omnium creaturarum: & tandem præcepit ei, ut caveret Mahumeto à Judæis hoſtibus ejus, dum moram traheret in Syria, donec in Meccam reverteretur.

Hoc ferè totum refert Mohammedus filius Iſaac filii Jaſer: ſed aſſerit contigiſſe anno ætatis Mahumeti duodecimo, cùm duxit eum ſecum Abutallebus patruus ejus in Syriam. Ejuſdem ſententiæ eſt Aly filius Hoſeini Maſaudienſis, qui etiam addit, Bahiram in libris Chriſtianorum Sergium appellari. Gennabius celebris inter Mahumetanos Auctor, ſcribit, non ſolùm Bahiram, ſed etiam duos alios Monachos, quorum alter نسطور *Neſtorius*; alter عدّاس *Addas* appellabatur, Mahumeto teſtimonium perhibuiſſe. Maſaudius etiam, pro Bahira ponit Neſtorium, fortaſsè, quia, ut ſcribit Georgius Monachus Arabs, fuit Neſtorianus, & errores ſuos Mahumetum, adhuc idololatram edocuit. Quidam volunt diverſam fuiſſe profectionem Mahumeti duodennis, vel, juxtà Gregorium Abulpharegum, novennis in Syriam cum Abutaleb patruo ſuo: & cum in eandem venit, jam viginti quinque annos natus cum Meiſera ad negotia Chadigę curanda. Abunazar in unam confundit utramque profectionem, vel facit unam tantùm, in qua hoc eveniſſe narrat. *Die quadam egreſſus Mahumetus cum Abubacro, & Meiſera, perrexit, ut videret feſtivam quamdam Judæorum Panegyrim. Et ingreſſus Synagogam, convertit oculos ad lampadas quaſdam catenis appenſas, & ſtatim catenæ omnes diſruptæ ſunt. Propterea timore correpti Judæi, dixerunt Sapientibus ſuis: Quodnam eſt hoc ſignum? at illi reſponderunt:* انّا وجدنا في التوراة انّه ياتي في اخر الزمان نبي اسمه محمد وانّه اذا حضر في عيد اليهود يظهر في هذة العلامة فلعلّه قد حضر اليوم فاطلبوه فقالو لو وجدناه لقتلناه: *Nos invenimus in Pentateucho, quòd veniet in ultimis temporibus quidam propheta, nomine Mahumetus, qui cùm intererit feſtivitati Judæorum, manifeſtabitur per hoc ſignum: & fortè hic adeſt hodie: quamobrem perquirite eum. At illi dixerunt: Si invenerimus eum, profectò occidemus eum.*

Sunt ex Noſtris, qui negent, vel in dubium revocent hanc profectionem Mahumeti in Syriam; inter quos eſt Erpenius Orat. de lingua Arabica: credo, quia tantam Mahumetanorum Scriptorum varietatem, & inconſtantiam in ea referenda invenerunt: ego verò neque illam negare auſim: neque renuerim credere, fuiſſe Bahiram illum Monachum Neſtorianum, & cum Mahumeto commercium habuiſſe; vel aliquid utrique commune fuiſſe. Non tamen puto, illum eſſe eumdem ac Sergium Monachum, quemadmodum cenſet Iſmael filius Aly: quamvis & hic magnus Mahumeti adjutor fuiſſe communiter exiſtimetur. Et licet graviſſimorum Auctorum ferat opinio, Bahiram, Neſtorianum, vel Jacobitam fuiſſe; & unà cum Sergio, aliiſque ſceleſtis Sycophantis partim Judæis, partim Chriſtianis, & præſertim Arianis, teſte Sancto Joanne Damaſceno, in Alcorano confarciminando Mahumeto adjutorem fuiſse: nihil tamen vetat, quin Sanctus aliquis Monachus (quicumque tandem ille fuerit) futuri Imperii magnitudinem & victoriarum felicitatem Mahumeto per prophetiæ ſpiritum prędixerit: quemadmodum Jeroboamo homini impiiſſimo Iſraeliticum Regnum prędixit Propheta Dei Ahias Silonites lib. 3. Reg. cap. 12. atque illud pro Monachis privilegium verè obtinuit, ſicut ab eodem Mahumeto Monachi Sanctę Catharinæ Montis Synai obtinuiſſe feruntur, ex quibus unus Imperium illi, & futuram magnitudinem dicitur prędixiſſe: & fortaſſè fuit Monaſterium illud Bahirę hoc ipſum Sanctæ Catharinæ. Hoc, ut puto, dedit anſam toti fabulæ hactenus expoſitæ circa Mahumetum, & Bahiram. Illud nimirum uſu venit, ut ſupra rei alicujus veræ fundamentum plurima figmenta, & mendacia conſtruantur. Porrò quando in hac hiſtoria nihil aliud eſſet, quod eam fabuloſam, & mendaciis plenam probaret: ſatis eſſet illud, quod tàm fidenter aſſeritur, eſſe in Pentateucho, & Euangelio epitheta illa, & oracula, quæ de Mahumeto referuntur, & præſertim hæc, quæ in Euangelio legit Hamzæ Bahiras: هذا مغز فيه صفة النبي من لا يالطويل شاهق

شاهق و لا بالقصير لاصق معتدل القامة بين كتفيه علامة تظلّه العمامة يبعث من تهامة شفيع العصاة يوم القيامة *In hoc libro ſunt epitheta prophetæ à Deo benedicti: Statura ejus neque juſto altior, neque humilior erit: ſed habebit omnimodam proportionem. Signum inter humeros habebit: obumbrabit enim nubes: mittetur ab Urbe Mecca: intercedet pro tranſgreſſoribus in die Reſurrectionis.* Hæccine ſunt, vel fuere unquam in Euangelio? Et quis fidem ullam habeat tàm impudenter mentienti?

Undecimò. Refert idem Albacarius, Sacerdotem quemdam Judæorum, dum cum Chadige, quæ erat inter Meccanas nobiliſſima, & in ætatis flore maritum amiſerat, familiariter verſaretur, Mahumetum adhuc adoleſcentem, qui fortè inde tranſibat, advocaſſe, eique dixiſſe: يا فتي اكشف لي عن بطنك: *O adoleſcens denuda mihi corpus tuum.* Quod cùm ille feciſſet, رأى زبي الحبر خاتم النبوة فدهش لذلك *vidit Sacerdos ſigillum prophetiæ, & attonitus hæſit.* Cùm autem videret Chadige id, quod Sacerdos faciebat, dixit ei: Si viderit te patruus ejus ita illum contrectantem, magnum procul dubio malum reportabis: ſedulò enim illum à Judæis tuetur. Verùm Sacerdos ſanctè juravit Chadigæ, nullum Mahumeto poſſe nocere: eſſe enim Prophetam illum, qui in noviſſimo tempore mittendus erat: & beatam fore fœminam illam, omniumque fœminarum feliciſſimam, quam ille ſibi conjugio copulaſſet. Hæc Sacerdotis verba magnum amoris incendium in Chadige erga Mahumetum excitavere: cùmque is diſceſſiſſet, multa circa eum curioſiùs à Sacerdote perquirebat. Ille verò, ut fœminæ amorem erga adoleſcentem magis excitaret, in illius laudes copioſiùs ſe effudit, & inter alia dixit: وجدت صفاته في التوراة وانه مبعوث في اخر الزمان: يا خديجة هو النبي بلا شك كذا قد قرأت في الانجيل سوف يأتي من الاله بوحي ثم يخصه الله بالتنزيل و يجوز ذات الفخار فيحصيا في الوري شاخصاً على كل جبل *Inveni prædicata ejus in Pentateucho, & quòd ipſe mittendus ſit in fine temporum. O Chadige, hic eſt Propheta ſine dubio. Ita ego legi in Euangelio. Revelationibus divinis honorabitur: prætereà ſpeciali nota eum Deus inſignibit per miſſionem Alcorani: & excedet omnem gloriam: & reputabitur inter omnes creaturas omni monte ſublimior.* His auditis, adeò crevit in Chadige amoris erga Mahumetum incendium, ut à Varca patruo ſuo facultatem petierit novi connubii ineundi, nulla tamen de Mahumeto facta mentione. Varca, qui ut ſcribit Auctor, كان من كهان قريش وكان قد قرأ صحف شيث وصحف ابراهيم وقرأ التوراة والانجيل وزبور داود وكان عارفاً بصفات النبي من يتزوج بامرأة من قريش تكون سيدة قومها *erat unus ex Ariolis Coraſitarum, & jam legerat codices Seth, & Abrahæ, & Pentateuchum, & Euangelium, & Pſalmos David: & noverat epitheta Prophetæ benedicti à Deo, & quòd ductурus eſſet in uxorem fœminam ex Coraſitis, Dominam gentis ſuæ*: tradidit illi chartulam, in qua verba quædam ſcripta erant, ut eam capiti ſuo dum dormitura eſſet ſupponeret. Ita enim in ſomnis vidiſſet eum, qui maritus ejus eſſet futurus. Id fecit Chadige: apparuitque illi dormienti Mahumetus. Quid verò cum eo ſibi tunc acciderit, patruo enarravit; atque ego hìc referrem, niſi pudor me prohiberet, & timor, ne lectoris modeſtiam offenderem.

Satis ſit rem narraſſe, ut intelligant omnes quibus teſtimoniis Mahumetani Doctores Prophetæ ſui dignitatem, & auctoritatem tueri conentur. Unum hìc adnotaſſe ſufficiat: Sacerdotem Judæum Euangelii oraculis Mahumeto propheticum munus aſſerere: & ad conciliandas illius & Chadiges juveniles libidines, lenonis partes exercere.

Duodecimò. Ahmedus filius Abdalhalimi, Auctore Ebnolnaduro, affirmat, Heraclium Imperatorem inſignem Aſtrologum fuiſſe: & nocte quadam cùm ſtellas obſervaret, cognoviſſe ex earum motu أن ملك للختان قد ظهر: *quòd Rex circumciſionis jam apparuiſſet*: quamobrem Imperio ſuo metuens ab hoc novo Rege, interrogavit ſuos, quænam gens circumcideretur. Cùmque audiſſet Judæos circumcidi, univerſos juſſit interfici. Cùm deinde Arabem quemdam reperiſſet, invenit etiam ipſum eſſe circumciſum, & Arabes quoque circumciſione uti intellexit. Scripſit igitur hac de re Romam ad amicum ſuum, qui reſpondit, ſe eumdem motum Stellarum obſervaſſe, & cognoviſſe ex eo adventum novi Prophetæ, nempe Mahumeti.

Aliquid ſimile etiam noſtri referunt Auctores. Et fieri ſanè potuit, ut Heraclius, quippe qui jam à Catholicæ fidei puritate cœperat declinare, Magum aliquem, vel Ariolum conſuleret, à quo hæc ex Dæmonis ſuggeſtu intelligeret. Neque enim ignorabat id malus Genius, cùm eo tempore Mahumetus Sectam ſuam, & Imperium jam dilatare cœpiſſet. Certum porrò eſt, multis hominibus tenuis etiam fortunæ, à Magis, & Aſtrologis Regna, & Imperia prædicta fuiſſe: qua ratione, modò non diſquiro.

Decimoquartò. Celeberrimum eſt inter omnes Auctores Moslemos teſtimonium, quod de ipſorum Propheta dediſſe ferunt Regem Æthiopiæ, qui communi Regibus illis nomine dicebatur النجاشي *Alnogiaſci*: proprio autem اصحمة *Ashama*, vel اصحم *Asham*. Cùm enim, ut refert Thalebienſis in expoſitione Suræ tertiæ, آل عمران *De familia Amran*, quidam Mahumeti aſſeclæ, ut Meccanorum furorem evaderent, in Æthiopiam ad Regem prædictum transfugiſſent, Meccani quoque adverſarii ad eos in poteſtatem ſuam redigendos, eòdem ſe contulere· Pervenientes igitur Mahumeti ſocii ad Regem, illum more ſolito cæterorum non adoraverunt, ſed tantùm honorificè ſalutaverunt. Interroganti verò Regi, cur ſe non adoraſſent: reſponderunt; ſe non adorare niſi Deum: verba porrò, quibus eum ſalutaverant, ex monitu Prophetæ cujuſdam

cujuſdam veracis, quem ad ipſos miſerat Deus, adhibuiſſe: & eſſe eadem, quibus ſeſe invicem ſalutant Beati, qui ſunt in Paradiſo. Subdit Thalebienſis: فعرف النجاشي ان ذلك حـــق وانه في التوراة والانجيل. *Cognovit autem Rex hanc eſſe veritatem: eò quòd hoc ſcriptum eſſet in Pentateucho, & Euangelio.* Cùm verò coram Rege aſſeclæ Mahumeti, & Meccani eorum adverſarii de novo Propheta, novaque Religione ardentiùs altercarentur, pergit Thalebienſis: امر الملك بضرب الناقوس فاجتمع كل قسيس ورهب فقال النجاشي انشدكم باللـــه الذي انزل الانجيل على عيسي أتجدون بين عيسي وبين القيامة نبيًا مُرسلًا: فقالوا اللهم نعم فقد بُشرنا به عيسي وقال مَن امن به فقد امن بي ومَن كفر به فقد كفر بـــي. *Præcepit Rex, ut pulſarentur campanæ, ad quarum ſonitum congregati ſunt omnes Presbyteri, & Monachi, quibus dixit Rex: Conteſtor vos per Deum, qui demiſit Euangelium ſuper Jeſum, ut dicatis mihi, utrum reperiatis inter Jeſum, & inter diem Reſurrectionis Prophetam ullum mittendum eſſe. Illi verò reſponderunt: Utique per Deum; jam enim Jeſus annunciavit nobis hujuſmodi Prophetam; & dixit: Qui crediderit in eum, jam porrò credet in me: & qui abnegaverit eum, jam porrò abnegabit me.* His auditis, interrogavit Rex Giaapharum, qui erat Princeps aſſeclarum Mahumeti, quidnam Mahumetus doceret. Cùmque de illius doctrina à Giaapharo inſtructus fuiſſet, rogavit eum, ut aliquid ſibi legeret ex libro Alcorani, quem Mahumetus vulgaverat. At ille legit ei Suram, quæ inſcribitur, العنكبوت *Aranea*; & eam, cui titulus eſt, الروم *Romani*. Ad quarum lectionem Rex, & qui erant cum eo, in lacrymas erupere: rogaveruntque eum, ut etiam aliquid aliud legeret. Ille verò legit Suram, quæ inſcribitur. الكهف, *Spelunca*, & Suram مريم *Maria*. Cùm autem audiret Rex, quæ in hac de Jeſu, & de Maria referebantur, dixit: والله ما زاد المسيح على ما يقول هذا. *Per Deum juro, Chriſtum amplius non dixiſſe, quàm iſte dicat.* Addit Auctor libri اعلام الهدي *De ſignis directionis*: Cùm legeret Giaapharus verba illa, quæ dixiſſe fingitur Gabriel Mariæ: وهزي اليـــك بجذع النخلة تساقط عليك رطبًا جنيًا فكلي واشربـــي وقرّي عينًا: بكـــي النجاش وقال هذا هو الحـــق

Et excute ad te truncum palmæ, nam cadent ſuper te dactyli maturi: & comede, & bibe, & tranquilla oculum tuum: flevit Rex, & dixit: Hæc eſt veritas. Idem Auctor affirmat, hunc Regem amplexum fuiſſe ſectam Mahumetanam, & ſcripſiſſe ad Mahumetum epiſtolam, qua ſe aſſeclam illius profitebatur. Prætereà miſiſſe ad eum triginta Presbyteros, ut Alcorani dogmatibus imbuerentur. Hi verò ubi Meccam pervenerunt, ut ſcribit Gelaleddinus in expoſitione Suræ المايدة *Menſa*: legit illis Mahumetus Suram يس *Jas*: quam cùm audiſſent, in lacrymas erumpentes, dixerunt. ما اشبه هذا بما كان ينزل على عيسي: *Quàm ſimilia ſunt hæc illis, quæ demiſſa ſunt ſuper Jeſum!* ſcilicet, quæ in Euangelio continentur. Et ſtatim in Mahumeti legem juraverunt.

Hæc omnia falſa eſſe, & à Moslemis conficta, ex variis argumentis colligi poteſt, quorum præcipuum eſt: quòd ſi Rex Æthiopum non omninò inſanierat; & Presbyteri, Monachique illius non erant prorſus Scripturarum, & Chriſtianarum rerum ignari, nullo modo dicere poterant, ea, quæ habet Alcoranus de Jeſu, ejuſque Matre Maria, eſſe vel conformia, vel ſimilia illis, quæ in Euangelio leguntur: & hoc nihil amplius habere, quàm quod in illo continetur. Etenim ubinam in Euangelio fabulæ illæ reperiuntur, quas in Sura decima nona, quæ inſcribitur *Maria*, profert Alcoranus? Legat eam, & alias, quæ hoc loco commemorantur: & videbit apertè, nihil propè eſſe in illis, quod cum Euangelio conveniat, imò etiam quod illi non adverſetur. Deinde neque ex ullis probatis hiſtoriis, neque ex peculiaribus Æthiopum monumentis reſcitum eſt, ullum Æthiopiæ Regem Mahumeticam ſuperſtitionem amplexum fuiſſe. Verum quidem eſt, Æthiopum Reges ſæpè fuiſſe, & nunc etiam eſſe à Catholica Fide, & à Romana Eccleſia alienos: ſemper tamen Chriſtianam Religionem profeſſi ſunt, quam hodie etiam illos profiteri, certum eſt. Porrò nullo modo credi poteſt, Regem illum ob tàm levia argumenta, in neſcio cujus Prophetæ Arabis ſuperſtitionem ab avita Religione declinaſſe. Illud etiam incredibile eſt, Presbyteros, ac Monachos Æthiopicæ Eccleſiæ adeò ignaros, & inſanos fuiſſe, ut per ea Chriſti verba Joan. cap. 3. *Qui accipit ſi quem miſero, me accipit: qui autem me accipit, accipit eum, qui me miſit* (quæ verba Presbyteri, & Monachi illi ſatis diversè allegarunt) novum Prophetam, novamque Religionem præſignari exiſtimarent: cùm Chriſtiani omnes expoſitores, & Doctores ſemper crediderint, & docuerint, hìc ſermonem eſſe tantummodo de illis, qui poſt Chriſti in Cœlum aſcenſionem, Vicarii, ac Miniſtri ejus in gubernanda Eccleſia futuri erant, & præcipuè de Sancto Petro, ejuſque Succeſſoribus. Quamobrem nullum aliquem peculiarem Chriſtus deſignavit, ſed generatim dixit: *Si quem miſero*. Quæ verba referuntur ad ea, quæ paulò ſuperiùs dixerat: *Non eſt ſervus major domino ſuo: neque Apoſtolus major eſt eo, qui miſit illum*. Quibus verbis manifeſtè oſtenditur, eos, quos Chriſtus miſurus erat, futuros eſſe ſervos, & legatos ſuos, ſeque prorſus minores, & inferiores. Numquam verò Mahumetani concedent, Mahumetum eſſe ſervum, & legatum Chriſti, eoque minorem, & inferiorem. Ridiculum verò eſt, Regem Æthiopiæ, & Proceres, ac Presbyteros, & Monachos illius, audientes ſectiones illas ſeu Suras, quas ex Alcorano allegat Auctor, in lacrymas, ac fletus erupiſſe: cùm nihil in illis contineatur, quod lacrymas poſſit excitare: omnia quippe meræ nugæ, & quiſ-

& quiſquiliæ ſunt, quæ non lacrymas, ſed riſum poſſint commovere.

Decimoquintò. Thalebienſis in expoſitione Suræ de Familia Amram hæc habet: قدم الحبران من احبار الشام على النبي ص فلمّا ابصروا المدينة قال احدهما لصاحبه ما اشبه هذه بصفة مدينة النبي ص الذى يخرج في اخر الزمان; فلما دخلا على النبى ص عرفاه بالصفة والنعت فقالا له انت محمد قال نعم قالا وانت احمد قال انا احمد وانا محمد: قالا انّا نسئلك عن شي ان اخبرتنا به امنّا بك وصدّقناك: فقال سلا فقالا اخبرنا عن اعظم شهادة في كتاب الله تعالي: قال: اشهد الله انّه لا اله الّا هو. الاية. فاسلم الرجلان. *Venerunt duo Sacerdotes Judæorum è Syria ad Mahumetum: cùmque urbem Medinam vidiſſent, dixit unus eorum alteri: Quàm ſimilis eſt urbs iſta urbi Prophetæ illius, qui venturus eſt in noviſſimo tempore. Cùm verò Mahumetum adiiſſent, agnoverunt eum ex epithetis, & attributis* (quæ nimirùm in Sacris eorum libris extabant.) *Dixerunt ergo illi: Es ne tu Mohammad? Reſpondit: Ego ſum. Dixerunt ei: Es ne tu etiam Ahmad? Ille verò reſpondit: Ego ſum Mohammad, & ego ſum Ahmad. Dixerunt illi: Nos ſanè interrogabimus te de una re, ad quam ſi nobis benè reſponderis, credemus in te, & dicemus te eſſe veracem. Interrogate, inquit Mahumetus. Illi verò dixerunt: Dic nobis, quænam ſit maxima teſtificatio in libro Dei Excelſi. Reſpondit Mahumetus verba illa Alcorani: Teſtificor eſſe unum Deum, neque alium eſſe præter eum. Tunc duo illi viri Mahumeti ſectam amplexi ſunt.*

Hìc etiam fictio manifeſta eſt. Nam neque de Medina, neque de Mahumeto poterant hi Judæi quidquam ex Sacris Scripturis reſcire, cùm in illis ne veſtigium quidem Medinæ, vel Mahumeti reperiatur. Neque poterant appellare *librum Dei Excelſi* Alcoranum, cùm eſſent Judæi, neque de Alcorano quidquam adhuc vel curarent, vel noſſent.

Decimoſextò. Albocarius parte 5. *Splendorum*; hoc refert prodigium ad confirmandum, Mahumetum verum Dei Prophetam fuiſſe. وكان بعد تزويج امنة بعبد الله ان الاحبار اجتمعوا بارض الشام وتكلّموا في مولد رسول الله ص والدم الذي جري من جبة يحيي بن زكريا ع م فلما تحققوا وعلموا انه قد قرب خروج السيف المسلول وظهرت انواره تشاوروا فيما بينهم وعقدوا ان يسيروا الي حبر لهم في قرية من قري الاردن. *Poſtquam Abdhallah* (Pater Mahumeti) *in conjugem Amenam accepiſſet; Sacerdotes Judæorum congregati ſunt in Syria, & colloquuti ſunt de Ortu Mahumeti, & de ſanguine, qui fluxerat ex tunica Joannis filii Zachariæ fauſtæ memoriæ. Cùmque certò reſciviſcent, illum jam natum eſſe, & propinquum eſſe exitum Gladii evaginati, & apparuiſſe fulgores illius: inito conſilio, ſtatuerunt ire ad quemdam ex ſuis Sacerdotibus, qui in Urbe prope Jordanem ſita degebat.* Perrexerunt igitur ad eum, conſilium petituri, quomodo poſſent malum evadere, quod à novo illo Propheta timebant, cujus epitheta legerant in libris ſuis, quòd nimirum futurus eſſet السفاك النهاك: *effuſor ſanguinis, & victor.* Ille verò admonuit eos, nullo humano conſilio impediri poſſe id, quod Deus de hoc homine decreverat. Quamobrem mœſti timidique diſceſſerunt.

Iiſdem argumentis commentum hoc refellitur, quibus alia ſuperiora rejecta ſunt. Sed hìc illud eſt amplius, quòd Judæi tunicam Sancti Joannis Baptiſtæ aſſervarent, & quòd ex ea prodigioſus ille cruor emanaret. Mira ſunt quæ de hac tunica, & de hoc ſanguine fabulantur Moslemi, quæ tamen neque ad Judæorum, neque ad Chriſtianorum aures unquam pervenere. Inter alia hæc habet Auctor loco citato: واما احبار اليهود كانت معهم جبة بيضاء وكانت جبة يحيي ابن زكريا ع م وكان عليها الدم يابسة لانها قد غمست في دمه يوم قتل وكان في كتبهم ان هذا الدم الذي في الجبة اذا قطر منها قطرة واحدة فيكون قد قرب خروج السيف المسلول. فنظروا ذلك الدم فوجدوه قد صار رطبا يقطر منه فعلموا انه قد دنا خروجه فاغتموا لذلك غما شديدا وبعثوا الي مكة رجالاً منهم يكشفون لهم الخبر فاتوهم بخبر مولده. *Porrò Pontifices Judæorum habebant penes ſe tunicam albam, quæ fuerat tunica Joannis filii Zachariæ, fauſtæ memoriæ. Erat autem ſuper eam ſanguis exſiccatus: nam conſperſa fuerat ſanguine ejus ea die, qua fuit occiſus. Eratque ſcriptum in libris eorum, quandocumque ex hoc ſanguine illius tunicæ vel unica gutta ſtillaſſet, propinquum eſſe exitum Gladii evaginati. Cùm verò hunc ſanguinem voluiſſent inſpicere, invenerunt factum eſſe recentem, fluidumque ſtillare. Quamobrem cognoverunt, propinquum jam eſſe exitum prædicti Gladii. Hinc in maximam triſtitiam, atque animi anguſtiam inciderunt: miſeruntque Meccam quoſdam ex ſuis, qui explorarent, num novi aliquid ibi eſſet. At illi retulerunt, natum ibi eſſe Mahumetum.*

Operæ pretium duxi has nugas referre, ut univerſi mortales intelligant, quàm debilibus marcidiſque fundamentis Mahumetanica Secta innitatur. Quòd ſi illa adeò excrevit, ac dilatata eſt, & tamdiù perſeveravit, atque adhuc perſeverat: id juſtiſſimis, licet occultiſſimis Dei judiciis, tribuendum eſt. Nec tamen deſunt rationes, ob quas illum juſtè tantum in Orbe malum permiſiſſe nobis perſuadeamus: inter quas præcipuam illam eſſe puto, quòd Chriſtiani adeò in Religionis ſuæ cultu ſocordes facti ſint: & fidem ſuam verbis tantùm tenentes, ac profitentes, in charitate, boniſque operibus plerique refriguerint.

FINIS.

INDEX CAPITUM.

PRoœmium. *pag.* 1.

Cap. I. Præcipuum veræ Religionis argumetum, Sacrarum Scripturarum oracula. 5.

Cap. II. Probatur integritas Sacrorum Librorum. 8.

Cap. III. Argumenta Mabumetanorum contra integritatem Sacrarum Scripturarum. 12.

Cap. IV. Mabumetani agnoſcentes integritatem Sacrarum Scripturarum, iiſdem abutuntur ad Mabumeto propheticum munus adſtruendum. 14.

Cap. V. Vaticinia, quæ pro Mabumeto proferunt Doctores Moslemi ex Teſtamento Veteri. 15.

Cap. VI. Vaticinia, quæ pro Mabumeto ex Novo Teſtamento proferunt Doctores Moslemi. 26.

Cap. VII. Alia teſtimonia, quæ pro Mabumeto, & ejus Secta è Sacris literis falsò proferunt Mabumetanorum Doctores. 28.

Concluſiones octo contra Mabumetanos, quas nullo modo poſſunt negare. 31.

Cap. VIII. Reſpondetur argumentis Moslemorum. 33.

Appendix.

Cap. IX. Vaticinia alia, prognoſtica, ac teſtimonia, quæ pro Mabumeto, ejuſque ſecta proferunt Moslemi extra Sacras Scripturas. 36.

APPENDIX.

QUoniam in hoc meo opere ſæpè Sacrorum Librorum teſtimonia, tàm à Mahumetanis contra Chriſtianam Religionem pro ſuperſtitione ſua ſtabilienda, quàm à me pro eadem religione contra Agarenicam ſectam propugnanda, producuntur: non erit ab re, eorundem Sacrorum Librorum, quos divinæ auctoritatis Chriſtiani orthodoxi eſſe profitentur, catalogum attexere, prout in Sacroſancto Oecumenico concilio Tridentino Seſſione quarta continetur.

Libri Sacri Teſtamenti Veteris.

Quinque Libri Moyſi: nempe Geneſis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deutoronomium: qui apud nos Pentateuchus, apud Hebræos תּוֹרָה apud Arabes التورية communi nomine appellantur: Joſue: Judicum: Ruth: Quatuor Regum: Duo Paralipomenon: Eſdræ primus, & ſecundus, qui dicitur Neemias: Tobias: Judith: Eſther: Job: Pſalterium Davidicum centum quinquaginta Pſalmorum: Parabolæ: Eccleſiaſtes: Canticum Canticorum: Sapientia: Eccleſiaſticus: Iſaias: Jeremias cum Baruch: Ezechiel: Daniel: Duodecim Prophetæ minores, ideſt: Oſea, Joel, Amos, Abdias, Jonas, Michæas, Nahum, Habacuc, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias: Duo Machabæorum, primus, & ſecundus.

Libri Sacri Teſtamenti Novi.

Quatuor Euangelia, ſecundùm Matthæum, Marcum, Lucam, & Joannem: Actus Apoſtolorum à Luca Euangeliſta conſcripti: Quatuordecim Epiſtolæ Pauli Apoſtoli; ad Romanos; duæ ad Corinthios; ad Galatas; ad Epheſios; ad Philippenſes; ad Coloſſenſes; duæ ad Theſſalonicenſes; duæ ad Timotheum; ad Titum; ad Philemonem; ad Hebræos: Petri Apoſtoli duæ: Joannis Apoſtoli tres: Jacobi Apoſtoli una: Judæ Apoſtoli una: & Apocalypſis Joannis Apoſtoli.

Sunt igitur Veteris Teſtamenti quadraginta quinque libri: Novi autem viginti ſeptem: omnes ſimul, duo ac ſeptuaginta.

Quamvis autem Hebræi in Sacrorum Librorum Canonem, Tobiam, Judith, Sapientiam, Eccleſiaſticum, Baruch, Libros Machabæorum, & aliquot Capita Danielis, & Eſther non admittant; & de his iiſdem aliquando inter nonnullos ex noſtris etiam orthodoxis dubitatum fuerit: nunc tamen, cùm, communi totius Eccleſiæ conſenſu, hos etiam divinæ auctoritatis eſſe declaratum fuerit, ulteriùs de illis à nobis dubitare non licet. Ipſi etiam Sapientiores Hebræi eoſdem, ut ἁγιογράφους, nempe ſanctos ac pios, agnoſcunt, ac recipiunt, imò per בַּת קוֹל *Filiam vocis*, nempe divinum afflatum, ferè omnes ſcriptos fuiſſe affirmant; ut ex teſtimonio Doctorum Hebræorum oſtendit doctiſſimus vir Joſeph de Voiſin in obſervationibus in Procœmium Pugionis Fidei P. Raimundi Martini Ordinis Prædicatorum, pag. 102. Quamobrem mirum eſſe debet, quòd Heterodoxos noſtros, dum hos libros contemnunt, ac rejiciunt, ſeſe Hebræis deteriores oſtendere non pudeat.

Mahumetani Libros ferè omnes tàm Veteris, quàm Novi Teſtamenti agnoſcere, ac tamquam ſacros, & divinitùs traditos ſuſcipere videntur. Eorum enim teſtimoniis non ſolùm contra nos, & Hebræos; ſed etiam pro ſua ſecta corroboranda, & pro Mahumeto Prophetico munere aſſerendo paſſim utuntur: & cùm aliquam eorum ſententiam allegant, formulam illam proponunt قولة تعالى *Dictum Altiſſimi;* qua in Alcorani verſibus allegandis uti conſueverunt: ut patet ex his, quæ in toto hoc noſtro opere differuntur. Quamobrem falsò, & ineptè Hottingerus Tigurinus, Mahumetanos Sacris Scripturis contra nos non ſeriò, neque quòd eas ut verbum Dei agnoſcant, ſed ad hominem tantùm (ut dicitur) uti pronunciat. Et quamvis Alcoranus nonniſi التوراة والانجيل *Attaurat ù Alangil*, nempe Pentateuchum, & Euangelium, illis tamquam Libros Sacros, & à Deo traditos proponat: Pentateuchi tamen nomine, omnes Veteris Teſtamenti Libros, Euangelii autem, totum novum Teſtamentum communiter accipiunt, prout alibi ex eorum teſtimonio demonſtravimus.

PRODROMI
AD REFUTATIONEM
ALCORANI.
PARS SECUNDA,

In qua, nullis unquam veris miraculis Mahumetum, aut Mahumetanos, Sectam suam confirmasse; quemadmodum Christus, & Christiani Religionem suam confirmavere, probatur.

BIBLIOTHECA REGIA

PROOEMIUM.

VIdimus jam, nullum in Sacris veteris, novique Teſtamenti Scripturis Mahumetanicam Sectam fundamentum habere; quamvis Mahumetus in Alcorano tàm frequenter earundem auctoritatem pro ſe jactet: & quidquid in illo docet, Prophetarum, & Apoſtolorum ſcitis, & oraculis conforme prorſus eſſe, ſimplicioribus, & ignaris perſuadere conetur. Teſtimonia etiam illa, quæ Moslemi Doctores ex aliis libris nobis ignotis, vel ex rancida majorum traditione, ad Prophetæ ſuo fidem, auctoritatemque conciliandam congerunt; vana, ficta, & nullius momenti eſſe manifeſtè demonſtravimus.

Sequitur nunc, ut alterum Moslemiticæ ſuperſtitionis fundamentum, quod in miraculorum auctoritate conſtituunt, tamquam nullius ſubſiſtentiæ, & mendaciis, ac fabulis, non veris miraculis ſubſtructum, convellamus, penituſque amoliamur; id quod in ſecundo hoc Tractatu, Deo favente, feliciter, ut ſpero, faciemus.

CAPUT PRIMUM.

Utrum ad certum veræ Religionis argumentum miracula neceſſariò requirantur: & quid propriè ſit miraculum in ſenſu à nobis requiſito.

NUlli dubitare fas eſt, quin potuerit Deus Optimus Maximus, abſque ullo miraculorum adminiculo, legem ſuam hominibus evulgare, veramque Religionem inter eos inſtituere, inſtitutamque conſervare. Poterat quippe eam vim, quam ad perſuadendum habent miracula, internorum afflatuum efficacia ſupplere, ac luce adeò clara intellectum illuſtrare, ut nullo modo poſſet de iis, quæ ſibi credenda, vel facienda proponerentur, dubitare. Nihilominus magis hominum utilitati congruum, ſupremæque providentiæ ſuæ conveniens eſſe judicavit, ſi unà cum probabilitate eorum, quæ proponebat, miraculorum etiam argumenta conjungeret, ut humanas mentes ad fidem verbis ſuis adhibendam, & ſecurè iis, quæ præcepiſſet, obtemperandum, efficaciùs attraheret. Hinc factum eſt, ut tàm legem Moſaicam, quàm Euangelicam plura miracula prævenerint, & ſubſecuta fuerint, quamdiù leges ipſæ perſeverarent, perſeveratura. Id Mahumetus ipſe in Alcorano ſæpiſſimè prædicat, & Mahumetani ultrò confitentur. Quamobrem ſummæ omninò temeritatis, atque impietatis cenſuram merentur illi, qui miraculorum notam, ac proprium veluti ſignum, & characterem à vera Religione auferre moliuntur, ſupervacanea hæc, vel etiam falſa & ficta eſſe affirmantes: cùm ex Sacris Scripturis, atque ex ipſa experientia oppoſitum omninò teneatur.

Mahumetani hac in re multis ex noſtris Novatoribus ſapientiores, ac magis pii, in teſtimonium veræ Religionis hæc miracula exigi ingenuè fatentur. Celeberrimus inter eos Doctor ابن سينا *Ebno-Sina*, quem nos Avicennam vulgò appellamus, in 42. Metaphyſicæ, ſeu Theologiæ ſuæ effato, agens de Propheta illo, qui divinas leges mortalibus ſit promulgaturus, hæc habet: وافضل هولاء هو المستعد لمرتبة النبوة وهى الذي في قوات النفسانية خصايص ثلث ذكرناها ويسمع كلام الله تعالي ويري ملايكته وقد تحوّلت على صورة يراها وقد بيّنا كيفية هذا وبيّنا ان الذي يوحي اليه تسمع له الملايكة ويحدث في سمعه صوت يسمعه يكون من قبل الله تعالي والملايكة فيسمع من غير ان يكون ذلك كلامًا من الناس والحيوان الارض وهذا الموحي اليه

.... فواجب اذن ان يوجد نبي وواجب ان يكون انسانًا وواجب ان يكون له خصوصية ليست لساير الناس حتي يستشعر الناس فية امرًا لا يوجدنا لهم فيتميز به عنهم فتكون له المعجزات التي اخبرنا بها: فهذا الانسان اذا وُجد يجب ان يسن للناس في امورهم سننًا باذن الله تعالي وامره ووحيه وانزاله الروح المقدس عليه ويكون الاصل الاول فيما منه تعريفهم اياهم ان لهم صانعًا واحدًا.

Excellentiſſimus verò horum (hominum) *eſt ille, qui præparatus eſt ad gradum prophetiæ: & hic eſt, qui in virtutibus animæ habet tres peculiaritates, quas commemoravimus: & audit ſermonem Dei Altiſſimi; & videt Angelos ejus mutatos in formam viſibilem. Jam verò declaravimus, quomodo hoc fiat: & oſtendimus illum, cui fit Divina revelatio, audire cantus Angelorum voce ſenſibili proveniente à Deo, & Angelis: & audire hanc vocem, licet non ſit ſermo hominis, aut animalis terreſtris. Et hic eſt ille, cui fit Divina revelatio.* Et paulò poſt. *Neceſſe eſt igitur, ut ſit aliquis Propheta, & ſit homo, & habeat ſpeciales prærogativas, quas cæteri homines non habeant: itaut agnoſcant homines, eſſe in eo id, quod in ipſis non reperitur, & per hoc diſtinguatur ab eis; & ſint illi miracula, quæ recenſuimus. Hic igitur homo, cùm repertus fuerit, æquum erit, ut tradat hominibus leges circa res eorum, per voluntatem, & imperium, & revelationem Dei, & per deſcenſum Spiritus Sancti ſuper eum ab eodem Deo. Et erit prima radix in iis, quæ ſtatuet, ut faciat eos agnoſcere, ipſos habere unum Creatorem.* Hactenus Ebno-Sina, cui conſonat alius Doctor nomine احمد ابن ادريس *Ahmed filius Edris*, dum ita ſcribit contra Judæos. ونقول لليهود حقيقة المعجزات لا تختلف وهذا وُجد في حقّ محمد بن عبدالله كما وُجد في حقّ موسي وان كانت المعجزات لا تفيد النبوة يلزمهم ان لا يعتقدوا نبوة موسي ع م. فان افادت يلزمهم اعتقاد نبوة محمد. وانما قلنا انه جاء بالمعجزة لانه جاء بالقران في زمان الفصحاء والبغاء وسل من جميعهم ان ياتوا بمثله فاعجزهم.

Dicimus autem Judæis: Veritas miraculorum non habet differentiam: & hæc reperta eſt tàm in Mahumeto filio Abdallah, quàm in Moyſe. Quòd ſi miracula non juvant ad probandam prophetiam (ideſt veritatem Religionis, quæ à Propheta affertur) *compelluntur Judæi non confiteri prophetiam Moyſi, cui ſit pax. Si autem juvant: coguntur confiteri prophetiam Mahumeti. Dicimus enim illum feciſſe miraculum, cùm attulit Alcoranum tempore virorum eloquentiſſimorum, & facundiſſimorum. Et cùm requiſiſſet ab illis omnibus, ut aliquid ſimile conſcriberent, non potuerunt.*

Fatentur itaque Sapientes Moslemi, ad conciliandam novæ Religioni fidem, exigi miracula, & hæc à Deo fieri vel per ſe immediatè, vel per Prophetam, quem mittit ad eam Religionem fundandam, ad hoc, ut homines credant, illamque ſequantur. Dictat enim illis ratio, lumenque naturæ, quemadmodum non admittitur Legatus, vel Miniſter Regis, niſi oſtendat literas Regias, ex quibus conſtet omnibus, ipſum à Principe ſuo miſſum fuiſſe: ita ad hoc ut Prophetæ alicui, qui ſe à Deo miſſum fuiſſe teſtetur, credi poſſit; exigendam eſſe ab eo, tamquam teſtimoniales literas, oſtenſionem miraculorum, quæ nullus, niſi Deus, vel per virtutem Dei, facere poſſit. Quamobrem Chriſtus Dominus Joan. cap. 5. ut Judæos ad ſibi credendum compelleret, dixit: *Opera, quæ dedit mihi Pater, ut perficiam ea: ipſa opera, quæ ego facio, teſtimonium perhibent de me, quia Pater miſit me.* Et cap. 10. *Loquor vobis, & non creditis: opera, quæ ego facio in nomine Patris mei, hæc teſtimonium perhibent de me.* Et paulò poſt: *Si non facio opera Patris mei, nolite credere mihi: Si autem facio, & ſi mihi non vultis credere, operibus credite, ut cognoſcatis, & credatis, quia Pater in me eſt, & ego in Patre.* Hæc autem opera erant miracula, quæ faciebat. Et Marci cap. 16. oſtendit manifeſtè, miracula ad novam Religionem fundandam, atque hominibus perſuadendam requiri; verbis illis: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo Dæmonia ejicient: linguis loquentur novis: ſerpentes tollent, &c.* Sed ſupervacaneum eſt, rem tàm per ſe manifeſtam pluribus teſtimoniis probare, præſertim Mahumetanis, qui de ea minimè dubitant: ac propterea à perſuadere nobis conantur, Prophetam ſuum Mahumetum plurima, & maxima miracula in teſtimonium veritatis Religionis illius, quam prædicabat, patraſſe. Quod utrùm verum ſit, non multò poſt videbimus. Sed priùs neceſſe eſt, ut quidnam miraculum ſit ſedulò diſcutiamus.

Miraculum igitur ex D. Thoma 1. p. q. 105. art. 6. 7. videtur poſſe definiri: *Quidquid fit extra ordinem conſuetum cauſarum ſecundarum nobis notarum:* Miraculum verò, ita generatim definitum, in tres præcipuè ſpecies dividi poteſt. Aliud enim eſt naturale, quia non excedit vires naturæ, licet eveniat per cauſas nobis ignotas. Aliud ſupernaturale, quod naturam omnem tàm humanam, quàm Angelicam excedit, & non niſi Deum habere poteſt auctorem. Aliud denique partim naturale, partim ſupernaturale, quatenus licet viribus naturæ humanæ, vel Angelicæ fieri poſſit quoad ſubſtantiam; quoad modum tamen, virtute tantummodò divina fieri poteſt. Ad primam ſpeciem pertinent quæcumque extra communem ordinem naturaliter eveniunt; cujuſmodi ſunt, ſaxis, vel ſanguine pluere, plures ſoles in Cœlo apparere; hominem bicipitem, vel cum capite ferino naſci, & alia hujuſmodi, quæ monſtra potiùs, quàm miracula dici poſſunt. Ad ſecundam autem ſpeciem ſpectant, mortuos ſuſcitare, cæcos illuminare, aliquid novum creare, & alia ſimilia, quæ conſtat à Deo tantummodò, vel per virtutem ejus effici poſſe. Tertiæ ſpeciei ſunt, febres, alioſque morbos inſtantaneè, vel breviſſimo tempore curare: efficere, ut ſubitò pecuniæ, vel cibi alicui appareant; vel ut fons repentè ſcateat, vel unum corpus in aliud ſubitò convertatur, & alia hujus generis. Hæc ſcilicet tàm Deum, quam Dæmonem, vel etiam hominem habere poſſunt auctorem, cum hoc tamen diſcrimine, quòd quando fiunt ope divina, verum ac realem ſortiuntur effectum: nec quoad modum, ullam habent virtutem, aut vim cauſæ naturalis; & ad finem tantummodò honeſtum, utilem, aut neceſſarium diriguntur. Cùm verò mali Dæmonis opera efficium-

efficiuntur: vel ſunt tantummodò phantaſtica, & apparentia; neque ullum habent verum, ac realem effectum: vel fiunt per media merè naturalia, applicando nimirum activa paſſivis, vel transferendo inviſibiliter aliquid de loco ad locum: vel alienas ſpecies ingerendo, itaut appareat alicui mortuus, qui verè eſt vivus: vel aſinus, qui eſt homo: vel ampliſſimum palatium, quod eſt vile tugurium, aut nemus. Hæc verò ſemper ad finem pravum diriguntur, quem etiam plerumque ſortiuntur. Talia erant illa, quæ olim per innium deorum ſimulacra Dæmones oſtentabant: à variis morbis, ſeu ab aliquibus fortuñiis homines liberando: beneficia quædam petentibus præſtando, & alia hujuſmodi efficiendo, quæ ſpiritualis ſaltem naturæ non ſuperant facultatem. Hac ratione Pharaonis Magi virgas in colubros, aquas in ſanguinem, pulverem in ranas convertebant, vel certè convertere videbantur. Idem de divinationibus, ac præſagiis rerum futurarum, vel occultarum, vel abſentium ſentiendum eſt. Hæc enim vel caſu, vel per ſolas conjecturas, vel per ſcientiam ex malis Geniis acceptam fieri cenſendum eſt. Hujus etiam generis ea ſunt, quæ Chriſtus Dominus Matthæi cap. 24. à falſis Prophetis, Chriſtiſque mendacibus oſtentanda eſſe prædixit illis verbis: *Surgent enim pſeudochriſti, & pſeudoprophetæ, & dabunt ſigna magna, & prodigia*. Et quæ S. Paulus præmonet, ab Antichriſto patranda eſſe, dum ſcribit in Epiſtola 2. ad Theſſal. cap. 2. *Cujus eſt adventus ſecundum operationem Satanæ in omni virtute, & ſignis, & prodigiis mendacibus*. Et quæ S. Joannes Apocal. cap. 13. teſtatur ſe vidiſſe fieri à duabus illis beſtiis, quæ eumdem Antichriſtum, & ſeductorem aliquem alium inſignem illius ſocium prænotabant: de quarum prima hæc habet: *Et dedit illi Draco* (nempe Diabolus) *virtutem ſuam, & poteſtatem magnam: & vidi unum de capitibus ſuis quaſi occiſum in mortem: & plaga mortis ejus curata eſt: & admirata eſt univerſa terra poſt beſtiam*. De ſecunda verò ait: *Et poteſtatem prioris beſtiæ omnem faciebat; & fecit ſigna magna, ut etiam ignem faceret de Cælo deſcendere in terram in conſpectu hominum. Et ſeduxit habitatores in terra propter ſigna, quæ data ſunt illi facere*. Et paulò poſt: *Et datum eſt illi, ut daret ſpiritum imagini beſtiæ, & ut loquatur imago beſtiæ*. Neque verò mirum videri debet, ſi illud ipſum, quod divina virtute factum, miraculum verum cenſendum eſt: ſi Dæmonis opera fiat, licet ejuſdem ſit realitatis, miraculum verum dici non poſſit. Dæmon ſiquidem in operando, naturales ſibi vires non excedit, quamvis hæ humanis ſint longè ſuperiores; neque agere poteſt, niſi per media naturalia. Deus verò hæc eadem, atque alia majora, vel per ſe, vel per ſervos ſuos operatur abſque ullo medio naturali, & abſque ullius artis adminiculo, ſola voluntate, & imperio. Quòd ſi aliquando Viri Sancti ad miracula patranda aliquo medio, vel inſtrumento utantur, ut ſigno Crucis, aqua luſtrali, Sacris Imaginibus, & aliis hujuſmodi: hæc tamen nullam habent naturalem vim, aut proportionem ad illa opera producenda: ſed Deus ſolus ad eorum poſitionem, imperio ſuo miracula producit. Quòd ſi quis objiciat, etiam Magos, Ariolos, & Præſtigiatores multa admiranda efficere, utendo verbis, & rebus, in quibus nulla agnoſcitur vis phyſica ad ea producenda: reſpondemus, eſſe nihilominus certum, hæc eadem à Dæmone per media naturaliter proportionata, ſibique cognita, licet nobis ignota, produci; vel eſſe tantummodò figmenta, inania ſpectra, & ludibria ad homines facilius decipiendos. Jam verò in veris miraculis à falſis dignoſcendis, attendenda eſt cauſa efficiens, modus, media, finis, & res ipſa. Siquidem vera miracula cùm ſemper, & ſolùm ſint à Deo, non niſi ab hominibus Deo gratis, vel ſaltem nonniſi in nomine, & virtute ejus, iiſque mediis, quæ ipſemet præſcripſit, vel probavit, fieri poſſunt. Præterea vera miracula nunquam ob pravum finem, exempli cauſa, ad confirmanda falſa dogmata, patrari poſſunt. Nam ſi hoc eſſet, Deus teſtimonio ſuo mendacia, erroreſque comprobaret, quod eſt impoſſibile. Quamobrem ſi in aliqua Religione ad ejuſdem confirmationem vera miracula fieri videamus; ex neceſſitate tenebimur credere, illam Religionem veram eſſe, & à Deo inſtitutam.

Ex dictis, breviùs, & ad capacitatem Mahumetanorum, in duas claſſes miracula dividi poterunt: in miracula quoad ſubſtantiam, & modum, & in miracula quoad modum tantùm. Quæ ſunt primi generis, à Deo tantùm, vel per eius virtutem fieri poſſunt: ut mortuos ad vitam revocare: aliquid novum ex nihilo creare: cæcis viſum reſtituere, &c. Hæc nunquam à Dæmone, niſi phantaſticè, & apparenter fieri poſſunt. Miracula ſecundi generis, quoad modum, nullo modo à Dæmone fieri poſſunt; licet quoad ſubſtantiam tantùm, illius vires non excedant. Jam verò, præmonuimus, quomodo dignoſcendum ſit, utrum hujuſmodi miracula ſint à Deo, an verò à Dæmone.

Porrò ſi quis circa hanc miraculorum materiam pleniùs inſtrui cupiat, legat commentaria Eminentiſſimi, ac Sapientiſſimi Cardinalis Laurentii Brancati de Lauræa in tertium librum Sententiarum Joannis Duns Scoti, tom. 4. diſp. 20. ubi doctiſſimè, ac perfectiſſimè illam pertractat.

His fundamentis præjactis, in quibus tàm Chriſtianos, quàm etiam Moslemos convenire neceſſe eſt, ſicut revera conveniunt: ſupereſt, ut & Chriſtianæ Religionis, & Mahumeticæ Sectæ miracula diſcutiamus, & præſertim ea, quæ utriuſque Religionis, ſeu Sectæ Fundatores, ad legem ſuam confirmandam edidere.

CAPUT SECUNDUM.

De miraculis, quæ Chriſtus Dominus effecit in Evangelica lege publicanda, ſuaque Religione inſtituenda.

NOn erit hìc nobis admodum laborandum, cùm adverſarios ipſos valdè amicos habeamus: quippè etiam pluſquam ab illis exigimus, nobis benignè concedunt. Fatentur ultrò, Chriſtum Dominum plurima miracula virtute Divina, & per conſequens non falſa, aut ficta, ſed vera, & realia patraſſe. Id verò inter religionis, fideique ſuæ certiſſima dogmata reponunt. Nimirum Alcoranus ita docet. Hujus teſtimonia cum ſuis gloſſis primùm; deinde aliorum Sapientium Moslemorum recenſebimus.

Alcoranus igitur Sura tertia آل عمران, *de familia Amran*: cùm admirandam Chriſti ex Maria Virgine per Angelum Gabrielem internuncium conceptionem expoſuiſſet: eumdem Chriſtum ita Judæos alloquentem inducit:

أني قد جئتكم بآية من ربكم أني أخلق لكم

من الطين كهيئة الطير فانفخ فيه فيكون طيرًا باذن الله وابري الاكمة والابرص واحيي الموتي باذن الله وانبئكم بما تأكلون وما تدخرون في بيوتكم ان في ذلك لاية لكم ان كنتم مومنين.

Ego jam veni ad vos, cum miraculo à Domino vestro: nam ego creabo vobis ex luto veluti figuram avis, & insufflabo in eam, & evadet avis per voluntatem Dei. Et sanabo cæcum à nativitate, & leprosum; & vivificabo mortuos per voluntatem Dei. Et divinabo vobis, quid manducetis, & quid recondatis in domibus vestris. Certè in hoc erit vobis miraculum, si estis credentes. Et Sura 5. المايدة *de Mensa*, versu 93. introducit Deum hæc ipsa confirmantem, & ita cum Christo, post raptum ejus in Cœlum, loquentem: يا عيسي ابن مريم اذكر نعمتي عليك وعلى والدتك اذ ايدتك بروح القدس تكلم الناس في المهد وكهلا واذ علمتك الكتاب والحكمة والتورية والانجيل واذ تخلق من الطين كهيئة الطير باذني فتنفخ فيها فيكون طيرا باذني وتبرئ الاكمة والابرص باذني واذ تخرج الموتي واذ كففت بني اسراييل عنك اذ جيتهم بالبينات فقال الذين كفروا منهم ان هذا الا سحر مبين. *O Jesu fili Mariæ, recordare beneficiorum meorum erga te, & erga Genitricem tuam: cùm roboravi te Spiritu Sancto, ut alloquereris homines infans incunabulis, & senex: & cùm docui te Scripturam, & Sapientiam, & Pentateuchum, & Euangelium: & cùm creasti ex luto quasi figuram volucris per concessionem meam; & insufflasti in eam, & evasit volucris per concessionem meam: & sanasti cæcum à nativitate, & leprosum per concessionem meam: & resuscitasti mortuos per concessionem meam. Et cùm defendi te à filiis Israel, quando venisti ad eos cum miraculis evidentibus: & dixerunt infideles ex illis: Hæc non est nisi magia manifesta.* Paulò post refert in eadem Sura, celeberrimum inter Mahumetanos miraculum Mensæ, quam, petentibus Apostolis, Christus à Deo obtinuit, atque è Cœlo descendere fecit. In qua narratione, non dubito, Mahumetum ad ultimam Christi Cœnam, in qua Divinissimum Eucharistiæ Sacramentum instituit, alludere voluisse: ex iis, quæ à Christianis audiebat, neque intelligebat, chimeram quodammodo componens in hæc verba: ان قال الحواريون يا عيسي ابن مريم هل يستطيع ربك ان ينزل علينا مايدة من السماء قال اتقوا الله ان كنتم مومنين قالوا نريد ان ناكل منها وتطمئن قلوبنا ونعلم ان قد صدقتنا ونكون عليها من الشاهدين. قال عيسي ابن مريم اللهم ربنا انزل علينا مايدة من السماء تكون لنا عيدا لاولنا ولاخرنا واية منك وارزقنا وانت خير الرازقين قال الله اني منزلها عليكم فمن يكفر بعد منكم فاني اعذبه عذابا لا اعذبه احدا من العالمين

Cùm dixissent Apostoli: O Jesu fili Mariæ, num poterit Dominus tuus facere, ut descendat super nos Mensa de Cœlo? Respondit ille: Timete Deum, si estis fideles. Dixerunt Apostoli: Cupimus comedere ex ea, & quietem securam acquirere cordibus nostris, & cognoscere te esse veracem, & esse testes, & participes illius. Dixit Jesus filius Mariæ: O Deus Domine noster, descendere fac super nos Mensam de Cœlo, quæ sit nobis ad diem festum, primo nostrum, & novissimo nostrum, & signum à te; & tribue nobis alimentum: quippe tu Optimus es alentium. Respondit Deus: Equidem descendere faciam illam super vos: sed qui posteà infidelis, & ingratus fuerit ex vobis, puniam illum pœna tali, qua nullam unquam creaturam punieris sim. Incredibile dictu est, quàm multas ineptias in hujus loci explicatione Moslemi confingant. Fortassè in Alcorani refutatione eas referam. Unicam hìc Gelaleddini producam. Ita igitur ille: فنزلت الملايكة بها من السماء عليها سبعة ارغفة وسبعة احوات فاكلوا منها حتي شبعوا. قاله ابن عباس. وفي حديث انزلت المايدة من السماء خبزا ولحما فامروا ان لا يخونوا ولا يدخروا لغد فخانوا وادخروا ورفعوا فمسخوا قردة وخنازير

Attulerunt igitur Angeli Mensam illam è Cælo: erantque super eam septem placentæ, & septem pisces: comederuntque ex illis, donec saturati sunt. Refert hoc Ebn-Abbas. Et in quadam relatione sic dicitur: Descendit Mensa è Cælo cum pane, & carne; & præceptum est illis, ne quid ex ea fraudarent, neque reponerent in crastinum. Sed reposuerunt, secumque asportaverunt: propterea mutati sunt in simias, & porcos. Multa simul congerit, & veluti ægri somnium confingit, & confundit: nempe institutionem Eucharistiæ: miraculum septem panum, ac piscium: & id quod evenit circa mannam in deserto. Ita consueverunt Mahumetani Chronologi in narrationibus suis delirare.

In Sura 17. مريم, *de Maria*, ver. 17. & seq. rursum admirabilem Christi conceptionem enarrat: & innuit miracula quædam, quæ in partu ejusdem evenisse affirmant Interpretes: nimirum, quòd fons in eodem loco subitò eruperit: quòd palma quædam jamdiù arefacta, repentè reviruerit, simulque fructus maturos protulerit: & quòd Christus infans ad tuendum matris honorem, quem Judæi calumniosè contaminare conabantur, clarè locutus fuerit.

Constat igitur ex Alcorani, ejusque Interpretum testimonio, Christum multa ac vera miracula fecisse, quæ non nisi per divinam potentiam fieri poterant, ad legem religionemque suam confirmandam. Neque multum refert, quòd aliqua ex his apocrypha sint, nec ab Euangelistis narrentur, nec à Christianis recipiantur. Quæ enim certa, & vera referuntur, satis nobis sunt ad nostrum intentum. Reliquis verò utimur tantummodò, ut dicitur, ad hominem, contra adversarios, qui illa certa ac vera esse existimant.

Porrò miracula, quæ Christo tribuunt Mahumetani, plurima sunt: pleraque tamen fabulam, aut figmentum redolent. Hauserunt illa, ut puto, ex apocryphis Hereticorum, ac Schismaticorum libris. Sed cùm ipsi pro veris, ac legitimis habeant, nihil nos prohibet, quin etiam ipsorum armis contra eos pugnemus. Hìc nonnulla, prout in Arabum celebriorum libris reperi, recensebo.

Insi-

Insignis Doctor ابو العباس احمد بن محمد الثعلبي: *Abul-Abbas Ahmed filius Mohammed Thelabiensis*, in expositione Suræ 3. آل عمران *De familia Amran*, hæc habet: قال وهب ومما اجتمع على عيسى من المرضى في اليوم الواحد خمسون الف. من اطاق منهم ابلغه ومن لم يطق مشى اليه عيسى وانما كان يداوهم بالدعا على شرط الايمان

Dixit Vaheb: ex iis ægrotis, qui convenerunt ad Jesum, in una die fuerunt quinquaginta millia. Illi, qui potuerunt, perrexerunt ad eum. Qui verò non potuerunt, ad hos ipse se transtulit. Curabat autem eos oratione, cum pacto, ut crederent. Idem Auctor affirmat ibidem, Christum quatuor mortuos suscitasse: nempe Lazarum quatriduanum, qui jam computruerat: filium Viduæ Naim: filiam Archisynagogi (licet per errorem vocet eam filiam Publicani) & Sem filium Noe, de quo ita scribit: دعا عيسى باسم الاعظم فخرج سام من قبره وقد شاب نصف راسه فقال قد قامت القيمة قال لا ولكني دعوتك باسم الله الاعظم قال ولم يكونوا يشيبون في ذلك الزمان: كان سام بن نوح قد عاش خمسمائة سنة وهو شاب. ثم قال له مت قال بشرط ان يعيدني الله من سكرات الموت.

Invocavit Jesus nomen Dei Maximum (intelligit, ut puto, nomen tetragrammaton יְהוָה per quod etiam Rabbini in Thalmud asserunt, Christum miracula patrasse). *Ille verò* (idest Sem) *surrexit è suo monumento: jamque medietas capitis ejus canitiem induerat: & dixit: An advenit jam dies Resurrectionis? cui respondit Jesus: Nequaquam: sed ego vocavit te in nomine Dei Maximo. Eo autem tempore homines non incanescebant: & quidem Sem filius Noe jam vixerat quingentos annos, & ipse incanuerat. Deinde dixit ei Jesus: Morere. Respondit Sem: Moriar: sed cum pacto, ut liberet me Deus ab angustiis mortis.* Quòd verò una die quinquaginta millia morbosorum precibus curaverit, confirmat Gelaleddinus, & alii cum eo.

Auctor apud Moslemos celebris السدي *Alsaddius*, exponens hunc eumdem locum, refert, Judæos concluisse filios suos adolescentes in quadam domo, ne cum Jesu ipsis coævo familiariùs versarentur, quem falsò magum existimabant, quia videbant ab eo miracula fieri. *Interim* (inquit Auctor) جاء عيسى يطلبهم قالوا ليسوا هاهنا قال فما في البيت قالوا خنازير قال عيسى كذلك يكون ففتحوا البيت فاذا هم خنازير

Venit Jesus quærens eos. Dictumque fuit illi: Non sunt hìc. At ille: quisnam, inquit, est in hac domo? responderunt ei: Porci. Tunc ait Jesus: Ita sit. Cùmque domum advenissent, ecce illi apparuerunt porci.

Idem Auctor exponens versum quinquagesimum ejusdem Suræ, scribit: Christum ad preces Matris convertisse aquam, quæ erat in ollis, in carnem: aquam verò, quæ erat in lagenis, in vinum, ut inopis cujusdam necessitati subveniret: & præterea ad vitam revocasse adolescentem quemdam filium Regis extinctum. Alludit fortasse in primo miraculo, ad id, quod legimus factum in nuptiis Chanæ Galileæ Joan. 1.

Auctor nomine مصعب *Masaab*, allegatus à Thelabiensi, hoc aliud refert miraculum: الحواريون اثناعشر رجلا اتبعوه فاذ جاعوا قالوا يا روح الله جعنا فيضرب الارض فيخرج لكل انسان رغيفان فاذا عطشوا ضرب الارض فيخرج الماء فيشربون

Apostoli, qui erant duodecim viri, & sequebantur eum, (nempe Jesum); cùm esurirent, dixerunt ei: O Spiritus Dei, esurimus. Ille verò percussit terram, & exierunt inde singulis eorum duæ placentæ. Cùm verò sitirent, percussit terram, & emanavit aqua, & biberunt.

Sed quidquid sit de his miraculis, quæ Mahumetani Christo tribuunt, & quorum pleraque commentitia censeri possunt: nos certissima, & verissima, ex quatuor Euangelistis habemus, quæ ne Mahumetani quidem negant, vel negare possunt. Superfluum verò est hìc ea referre, cùm sint universis notissima, vel saltem possint ab omnibus in ipsis Euangeliis legi.

CAPUT TERTIUM.

Utrum Mahumetus aliquod miraculum ad Sectam suam comprobandam effecerit.

COnstat jam in sententia tàm nostra, quàm Mahumetanorum, Christum Dominum plura, & vera patrasse miracula ad legis suæ, & Religionis, quam fundabat, confirmationem: itaut à nullo dubitari possit, utramque veram esse, & à Deo traditam. Superest nunc, ut videamus, utrum Mahumetus miraculo aliquo vero Alcoranum, ac Sectam suam confirmaverit, itaut dubium esse non possit, verum illum fuisse Prophetam, & veræ, rectæque Religionis Fundatorem.

Communis nostrorum sententia est, quantum videre potui, nulla illum fecisse miracula: cùm ipse in Alcorano suo ingenuè fateatur, se nullum miraculum facere potuisse, neque ad signa, & prodigia patranda, sed ad homines commonendos, & ad Religionem suam, ubi verba non prodessent, vi & armis ingerendam, se à Deo missum fuisse protestetur. Moslemi nihilominus hoc negant: imò ex Alcorano ipso non pauca illi prodigiosa ac mira vendicare conantur. Controversiam decidat Alcoranus ipse, & huic liti tandem finem imponat.

Sura tertia de familia Amram, v. 182. Judæi causam afferentes, cur in Mahumetum credere recusarent, dixerunt: ان الله عهد الينا الا نؤمن لرسول حتي ياتينا بقربان تاكله النار

Pepigit Deus nobiscum fœdus, ne crederemus ulli Legato, donec offerret coram nobis Sacrificium, quod ignis absumeret.

Fingitur autem hìc Deus dixisse Mahumeto: قل قد جاءكم رسل من قبلي بالبينات وبالذي قلتم فلم قتلتموهم ان كنتم صادقين. فان كذبوك فقد

فقد كُذِّبَ رسل من قبلك جاءوا بالبينات والزبر والكتاب المنير *Responde eis: Jam venerunt ad vos Legati ante me cum demonstrationibus* (explicat Gloſſa Gelalis بالمعجزات, *cum miraculis*) *& cum eo quod vos requiritis*, (nempe Sacrificio) *& quare occidiſtis eos, ſi eſtis veraces? Quòd ſi te mendacii inſimulant: mendaces etiam appellati ſunt Legati miſſi ante te, qui venerunt cum demonſtrationibus* (ideſt miraculis) *& codicibus* (Gelal. كصحف ابراهيم, *velut codice Abrahæ*), *& libro illuminante* (Gelal. هو التوراة والانجيل, *hic liber eſt Pentateuchus, & Euangelium.*)

Hinc patet, Judæos exigere à Mahumeto miraculum aliquod in teſtimonium legis ſuæ, & ſpeciatim deſcenſum ignis è cœlo ſupra Sacrificium, quod Deo offerret. Quamvis falſum ſit, hujuſmodi conditionem fuiſſe à Deo Judæis poſitam in Pentateucho, ne crederent ulli Legato, ſeu Prophetæ, niſi Sacrificium igne cœleſti abſumendum offerret. Et multò magis falſum eſt, quod addit idem Interpres: وعهد الي بني اسرائيل ذلك الا في المسيح ومحمد: *& pepigit hoc Deus cum filiis Iſrael, excipiendo Chriſtum, & Mahumetum*, ob eam ſcilicet cauſam, quia neuter tale Sacrificium erat oblaturus. Atqui illud Mahumeti gloriam turpiſſimè fœdat, quòd Miraculum aliquod Judæis poſtulantibus, nullum oſtendere potuerit; frigidiſſima ſeſe excuſatione communiens, quòd ſcilicet etiam ſi præcedentes Prophetæ prodigia patraſſent, eos tamen tamquam falſos ac mendaces ipſi interfeciſſent. Quo apertè fatetur, ſeſe miracula nulla facere, quia inutilia prorſus, & otioſa forent. Quòd ſi propterea à mendax haberetur, id patienter ipſi ſuſtinendum præcipitur; quòd iidem illi, qui tot ſignis inclaruerant, mendaces, & impoſtores proclamati fuiſſent.

Sura 6. الانعام *de Pecoribus* v. 7. Cùm poſtulaſſent Meccani à Mahumeto miraculum, per quod Deus demitteret illi è Cœlo librum, ipſis videntibus (quemadmodum ſcribit Alhaſan relatus à Jahia filio Salam): quia ſcilicet jactabat, ſibi occultè per Gabrielem Alcorani ſententias à Deo revelari; fingitur Deus ipſe ita Mahumeto blandiri: ولو نزلنا عليك كتاباً في قرطاس فلمسوه بايديهم لقال الذين كفروا ان هذا الا سحر مبين. وقالوا لولا انزل عليه ملك ولو انزلنا ملكاً لقضي الامر ثم لا ينظرون ولقد استهزي برسل من قبلك فحاق بالذين سخروا منهم ما كانوا به يستهزون *Et ſi demitteremus ad te librum aliquem ſcriptum in charta, & tangerent etiam illum manibus ſuis: certè dicerent ii, qui nollent credere: Hoc non eſt, niſi præſtigium manifeſtum. Et dixerunt: ſi non deſcenderit ad eum Angelus, non credemus ei. Si Angelum ad te mitteremus, jam deciſum eſſet negotium* (ideſt, jam actum eſſet de illis): *nec ultrà expectarentur ad pœnitentiam. Et jam quidem irriſi fuerunt Prophetæ miſſi ante te: ſed irriſores juſtam pœnam ſubierunt irriſionis ſuæ.* Vides hìc etiam frivolas Impoſtoris cauſationes, cur miracula, quæ ab eo Meccani exigebant, non efficeret: quia ſcilicet etiam ſi librum è cœlo Deus ad eum demiſiſſet, eumque manibus ſuis contrectantes, non phantaſticum, ſed verum eſſe comprobaſſent: attamen præſtigium, & incantamentum proclamaſſent. Si verò Angelum, quod etiam petebant, è cœlo delabi feciſſet; actum de illis omnibus penitus foret; & pœnitentia eorum rejecta, omninò periiſſent. Poſtremò, ſi ex eo quòd ſigna ab illis requiſita non oſtendiſſet, tamquam nebulo, & impoſtor fuiſſet irriſus, ac repulſus: id ſibi æquo animo ferendum exemplo præcedentium Prophetarum: irriſores tamen non impunes abituros.

Eadem Sura verſ. 33. Cùm multi à Mahumeti diſcipulatu averterentur, eò quòd miraculum nullum ſpectandum exhiberet, inducit Deum hæc ſibi dicentem: وان كان كبر عليك اعراضهم فان استطعت ان تبتغي سربا في الارض او سلما في السماء فتاتيهم بآية ولو شاء الله لجمعهم على الهدي فلا تكونن من الجاهلين. *Quòd ſi gravis tibi ac moleſta averſio eorum, ſi potes reperire foveam* (ad penetrandum) *in terram; aut ſcalam* (ad aſcendendum) *in cœlum, & ſic oſtendere eis miraculum: ſi voluerit Deus, ſanè congregabit eos ad rectam viam. Ne ergo ſis ex ignorantibus.* Explicat Gelaleddinus. وان كان عظم عليك اعراضهم عن الاسلام بحرصك عليهم فان استطعت ان تبتغي سربا في الارض او سلما مصعدا الي السماء فتاتيهم بآية مما اقترحوا فافعل المعنى انك لا تستطيع ذلك فاصبر حتي يحكم الله فلا تكونن من الجاهلين بذلك: *Si gravis tibi fuerit averſio eorum à Religione, quam prædicas eis cum omni tua ſedulitate, & induſtria: ſi potes tibi efficere foveam ad penetrandum in viſcera terræ, aut ſcalam ad aſcendendum in cœlum, & inde oſtendendum miraculum, quod poſtulant, fac ſanè. Senſus eſt: Certè tu hoc nequaquam poteris. Patienter igitur ſuſtine, donec judicet Deus; & ne ſis ex ignorantibus hoc.* Vides ut hìc etiam ſeſe à miraculis patrandis callidè eximat.

Ibidem verſu 35. Cùm Meccani proteſtarentur, ſe nolle in Mahumetum credere, niſi viderent aliquod ab eo miraculum fieri, dicentes more ſolito. لولا نزل عليه اية من ربه. *Niſi demiſſum fuerit ſuper eum aliquod ſignum miraculoſum à Domino ſuo*; videlicet, nequaquam credemus illi (Cupiebant autem, ut ait Gelal. aliquod miraculum كالناقة والعصا والمايدة: *Sicut Camelam* prodigioſam Prophetæ Saleh: *& Virgam* Moyſi: *& Menſam* Chriſti): Fingitur Deus ita Mahumeto dixiſſe: قل ان الله قادر علي ان ينزل اية ولكن اكثرهم لا يعلمون: *Reſponde illis: Utiq; Deus poteſt demittere ſignum miraculoſum: ſed plerique eorum neſciunt*: ſcilicet, non Mahumeti, ſed Dei eſſe facere hæc miracula. Bellum ſanè, ac lepidum effugium.

Sura decima يونس *Jonas*: v. 20. idem ferè habetur: ibi enim ſic legimus: ويقولون لولا أنزل عليه اية من ربه فقل انما الغيب لله فانتظروا اني معكم من المنتظرين.

Et

Et dicunt Meccani: *Non credemus ei, niſi deſcenderit ſuper eum aliquod ſignum à Domino ſuo. Tu porrò reſponde eis: Certè Arcanum eſt Dei* (ideſt miracula pendent ex arcanis Dei judiciis.) *Vos ergo expectate, ego ſanè vobiſcum expectabo*: nimirum flagellum Dei ſuper vos (quemadmodum explicant Gelal. & Jahias): vel potiùs miraculum aliquod à Deo. Atqui interim miraculum nullum ipſe faciebat.

Sura 13. الرعد *Tonitru*: v. 8. eadem contra illum occinentibus Meccanis, nempe ſe eum ut impoſtorem ac nebulonem habituros, niſi ea, quæ prædicabat, miraculo aliquo confirmaret: fingitur Deus ſic eum alloqui: انما انت منذر ولكل قوم هاد: *Certè tu es Commonitor*: *& unicuique genti fuit Director*. Explicat Gelal. وليس عليك اتيان الايات: *Et non eſt partium tuarum facere miracula*. Eodem modo Jahias ولست ممن ياتيهم باية في شي: *Et non es talis, qui debeas facere pro eis miraculum ulla in re*. Quia ſcilicet unaquæque gens habuit proprium ac peculiarem Prophetam: & alia directa eſt per miracula, alia ſine miraculis per ſolam prædicationem. Atqui nulla gens ad novam Religionem à Deo vocata eſt per ſola verba, ſine miraculis; ut conſtat ex ſacris literis.

Ibidem v. 28. Infidelibus ab eo miracula requirentibus, fingit hæc ſibi à Deo revelari: قل ان الله يضل من يشاء ويهدي اليه من اناب: *Reſponde illis*: *Certè Deus errare facit quem vult*; *& dirigit ad ſe eum, qui pœnitens ſeſe ad ipſum converterit*. Quibus verbis manifeſtè oſtendit, ſupervacanea eſſe miracula ad inducendam fidem, vel ad retrahendum aliquem ab infidelitate: quia Deus dirigit ad fidem quem vult: & deviare facit ab ea quem vult pro libito ſuo. Miſera prorſus excuſatio!

Ibidem v. 31. legimus dixiſſe Meccanos: ولو ان قرانا سيرت به الجبال او قطعت به الارض او كلم به الموتي بل لله الامر جميعا افلم ييأس الذين امنوا ان لو يشاء الله لهدي الناس جميعا.

Quòd ſi eſſet aliquis Alcoranus, cujus virtute ambularent montes, aut ſcinderetur terra, aut loqui fierent mortui (ſubaudi, certè crederemus illi). *Sed hæc res pertinet omninò ad Deum. An ignorant ii, qui crediderunt, quòd ſi voluerit Deus, diriget ad fidem homines univerſos?* Addit Gelal. فلا يومن الا من شاء: *itaque non credet niſi is, quem ille voluerit*. Et addit, hæc poſtrema verba revelata fuiſſe لما اراد الصحابة اظهار ما اقترحوا طمعا في ايمانهم الا الايمان من غير اية, *cùm vellent Socii Mahumeti oſtenſionem miraculi, quod petierant, ad corroborationem fidei ipſorum. Sed fides eſt ſine miraculis*. Ideſt, non ſunt miracula neceſſaria ad fidem. Exponit etiam idem Interpres, qua occaſione revelata fuerint prima verba Mahumeto, dicens: نزل لما قالوا له ان كنت نبيا فسير جبال مكة او اجعل لنا فيها انهارا او عيونا لنغرس ونزرع وابعث لنا اباءنا الموتى يكلمونا.

Revelata ſunt hæc verba, quando dixerunt illi: Si tu es Propheta, transfer montes Meccæ, & educ nobis ibi flumina, & fontes, ut plantemus, & ſeramus: & reſuſcita nobis patres noſtros mortuos, ut alloquantur nos. Idem ferè habet Jahia filius Salam, & Mohammed filius Abd-Allah filii Abu Zamanin, qui allegant auctoritatem Cottadæ in hæc verba: ذكر لنا ان قريشا قالت للنبي ص ان سرك نتبعك فسير لنا جبال تهامة وزد لنا في حرامنا حتي نتخذ قطايع نحترث فيها او احيي فلانا وفلانا وفلانا اناس ماتوا في الجهالية فانزل الله هذه الاية يقول لو فعل هذا بقران غير قرانكم فعل بقرانكم:

Accepimus Coraſinos dixiſſe Prophetæ Mahumeto (erant hi ipſius contribules): *Si placet tibi, ut ſequamur te, transfer nobis montes Meccæ, & dilata nobis ſpatia in locis noſtris ſacris, ut poſſimus ibi ſulcos facere, & arare ad ſerendum: vel reſuſcita nobis talem, & talem, & talem, homines jam mortuos in ſtatu idololatriæ. Demiſitque Deus hunc verſiculum, quaſi diceret: Si in aliquo alio Alcorano præter veſtrum feciſſet Deus hoc, faceret etiam in Alcorano veſtro*. Ita expedit ſe Veterator à faciendis miraculis, quæ Meccani cives, & Sectatores ejus exigebant: quia ſcilicet hæc miracula forent inutilia: fides quippe eſt donum Dei, qui ſine miraculis tribuit gratiam credendi cui voluerit. Quod ſi ita eſt, cur Mahumetani Doctores adeò laborant ac deſudant, ut Prophetam ſuum miracula patraſſe demonſtrent?

Ibidem v. 37. fingit hæc ſibi à Deo per Gabrielem enunciari: ولقد ارسلنا رسلا من قبلك وجعلنا لهم ازواجا وذرية وما كان لرسول ياتي باية الا باذن الله: *Et jam quidem miſimus Legatos antequam mitteremus te: & dedimus illis uxores, & filios. Et non eſt Legati facere aliquod miraculum, niſi id concedat Deus*. Judæi namque (ut aſſerunt hìc Gelal. & Jahias) exprobrabant Mahumeto, quòd eſſet nimis fœminis addictus, atque exceſſivum uxorum gregem aleret, ac miraculum nullum oſtenderet in legis, quam prædicabat, comprobationem: & ideò falsò aſſumere ſibi titulum Prophetæ. Ipſe verò purgat ſe quoad primam partem, præcedentium Prophetarum exemplo, qui plures habuerunt uxores, & liberos. Quoad ſecundam verò; miracula opus Dei eſſe affirmat, neque ea poſſe à Prophetis fieri, niſi volente Deo.

Sura 16. النحل *Apis*. v. 44. fingit hæc ſibi à Deo dici per Gabrielem وما ارسلنا من قبلك الا رجالا نوحي اليهم فسئلوا اهل الذكر ان كنتم لا تعلمون بالبينات والزبر وانزلنا اليك الذكر لتبين للناس ما نزل اليهم ولعلهم يتفكرون. *Et non miſimus ante te niſi homines, quibus revelabamus. Interrogate porrò familiam Commonitionis* (Gelal. العلماء بالتوراة والانجيل *peritos in Pentateucho, & Euangelio*) *ſi vos ignoratis* (Gel. فانهم يعلمونه: *ipſi enim ſciunt hoc*) *cum Demonſtrationibus, & Libris: Et demiſimus*

mus ſuper te Commonitionem (Jahias, & Gelal. القران *Alcoranum*) *ut declarares hominibus id, quod demiſſum eſt ad illos: & ut ipſi recogitent*. Jam ſuperiùs vidimus, nomine البينات *Demonſtrationum*, intelligi, juxta expoſitionem Gelalis, المعجزات *miracula*: quamvis hoc loco exponat, الحجج الواضحة *probationes claras*: quod eſt æquivalens: nulla enim probatio clarior dari poteſt, quàm miraculum. At verò الذكر, *Commonitionem*, vult eſſe Alcoranum. Quamobrem Prophetam ſuum ab aliis diſtinguit, quòd illi cum miraculis, & libris, hic verò tantùm cum libro Alcorani, ſine miraculis miſſus fuerit.

Sura 17. الاسري *Iter nocturnum*. v. 60. inducitur Deus ita cum Mahumeto loquens: وما منعنا ان نرسل بالايات الّا أن كذّب بها الاولون واتينا ثمود الناقة مبصرة فظلموا بها وما نرسل بالايات الّا تخويفاً.

Neque retinuit nos, ne mitteremus (te) *cum miraculis: niſi quia illa tamquam falſa negaverunt Primi. Nam dedimus Themudæis camelam aſpectu mirabilem, & malè tractaverunt eam. Neque mittimus aliquem cum miraculis, niſi ad terrorem:* ideſt, ad terrendos infideles, ut credant; ut explicat Gelal. qui ita gloſſat totam hanc ſententiam: وما منعنا ان نرسلك بالايات التي اقترحها اهل مكّة الّا ان كذب بها الاولون لما ارسلناها فاهلكناهم الي هولاء لكذبوا بها واستحقوا الاهلاك وقد حكمنا بامهالهم لانمام امر محمد.

Et non retinuit nos, ne mitteremus te cum miraculis, quæ petierunt Meccani, niſi quia tamquam falſa rejecerunt ea Priores, ad quos miſimus ea: & propterea perdidimus illos. Quòd ſi miſiſſemus ea ad hos, certè tamquam falſa negaviſſent ea; & propterea meruiſſent perditionem. Ideò decrevimus patienter tolerare eos, ut Mahumetus poſſit perficere negotium ſuum. Eadem habet Jahias filius Salam. Neſcio quid clarius afferri poſſit ad probandum, Mahumetum nulla miracula feciſſe, cùm fingatur Deus ipſe aſſerere, ſe non facere miracula per illum, quantumvis Meccani ea poſtularent, quia nihil illis collatura erant, niſi perniciem & interitum ob eorum obſtinationem.

Sura 10. يونس: *Jonas*. v. 99. ut oſtendat, miracula inutilia eſſe ad ſuſcipiendam religionem; & propterea ſe ea non facere (in quo & ſibi, & ſuis Doctoribus contradicit, & plurimum favet noſtris Novatoribus) introducit Deum, ſeu Gabrielem, ita ſe alloquentem: ولو شاء ربّك لآمن من في الارض كلّهم جميعاً أفانت تكره الناس حتي يكونوا مومنين وما كان لنفس ان تومن الّا باذن الله ويجعل الرجس على الذين لا يعقلون: قل انظروا ماذا في السموات والارض وما تغني الايات والنذر على قوم لا يومنون.

Quòd ſi voluiſſet Dominus tuus, certè credidiſſent omnes, qui ſunt in terra univerſim. An ergo tu facies, ut homines inviti fidem ſuſcipiant? Non eſt ſanè in poteſtate hominis ut credat, niſi Deus id concedat. Et ponet abominationem ſuper eos, qui non intelligunt. Dic: Reſpicite id, quod eſt in cœlo, & in terra: nihil proderunt miracula & commonitores hominibus, qui non credunt. Itaque concludit hic Jahias: اذما يومن من يريد الله ان يومن: *Profectò ille credet, quem voluerit Deus, ut credat*: Nec proderunt quidquam miracula omnia ſive quæ in cœlo, ſive quæ in terra fieri poſſint, ad hoc ut quis credat, niſi Deus voluerit.

Sura 4. النساء *Mulieres*, v. 152. Petebant Judæi à Mahumeto, ut deſcendere faceret librum de cœlo, quandoquidem de revelatione Alcorani, clam ſibi à Deo facta, ita gloriabatur. At ille ſtatim divinum oraculum de hac re ſibi factum, ita illis obtrudit: يسئلك اهل الكتاب ان تنزّل عليهم كتاباً من السماء فقد سألوا موسي اكبر من ذلك فقالوا ارنا الله جهرةً فاخذتهم الصاعقة بظلمهم ثم اتخذوا العجل من بعد ما جاءتهم البيّنات: *Poſtulabunt à te Scripturales* (1. Judæi) *ut deſcendere facias ſuper eos librum de cœlo. Jam porrò poſtulaverunt à Moyſe aliquid majus hoc, dicentes: Oſtende nobis Deum manifeſtè. Propterea invaſit eos, ac ſuſtulit flamma cæleſtis, ob iniquitatem ipſorum. Deinde fabricaverunt Vitulum, poſtquam viderunt miracula manifeſta.* Sic enim interpretatur hic Gelal. البيّنات *Demonſtrationes*, nempè المعجزات, *miracula*. Hoc autem idem eſt, ac ſi diceret: Non mirum eſt, ſi hoc à te tàm impudenter petant Judæi, qui impudentiùs majora à Moyſe petiere. Verùm etiamſi id, quod poſtulant, præſtares: attamen nihil ad eos convertendos, vel ad meliorem frugem reducendos prodeſſet, cùm etiam poſt tot miracula Moyſis à ſe viſa, Deo rejecto, Vitulum aureum per ſummam impietatem adoraverint. Interim verò ſeſe his ratiunculis adeò frivolis eximit à miraculis patrandis.

Sura 6. الانعام *Pecora*, v. 105. ita ſcribit de Meccanis Idololatris: واقسموا لله جهد ايمانهم لئن جاءتهم اية ليومنن بها قل انما الايات عند الله وما يشعركم انّها اذا جاءت لا يومنون ونقلّب افيدتهم وابصارهم كما لم يومنوا به اوّل مرّة ونذرهم في طغيانهم يعمهون: واو اننا نزلنا اليهم الملايكة وكلّمهم الموتى وحشرنا عليهم كل شي قبلاً ما كانوا ليومنوا الا يشاء الله ولكن اكثرهم يجهلون. *Et juraverunt Deo ſanctiſſimo juramento, quòd, ſi factum fuiſſet coram eis miraculum, certiſſimè credidiſſent in illud. Dic illis: Certè miracula ſunt apud Deum* (1. facit illa quando vult, ut exponit Gelal.), *& non ſinit vos intelligere. Sanè cùm hæc facta fuerint, non credent: & invertemus corda eorum, & oculos eorum* (nempe à veritate, itaut non credant, ut exponit Gelal.) *juxta illud in quod non crediderunt prima vice. Et ſinemus eos in errore ſuo, ut commorentur in eo. Et quam-*

vis

السماء كما زعمت علينا كسفًا او تأتي بالله والملايكة قبيلًا او يكون لك بيت من زخرف او ترقى في السماء ولا نومن لرقيك حتي تنزل علينا كتابًا نقروه: قل سبحان ربّي هل كنت الّا بشرًا رسولًا

runt (Meccani Mahumeto): *Nullo modo credemus tibi, donec erumpere facias nobis è terra fontem: aut sit tibi hortus consitus palmis, & vitibus, in cujus medio emanare facias flumina largiter: aut cadere facias super nos cœlum in frusta, sicut tibi arrogasti: aut facias nos videre Deum: & Angelos patenter: aut sit tibi domus ex auro: aut admota scala ascendas in cœlum. Neque tamen ullo modo credemus te illùc ascendisse, nisi descendere facias super nos librum, quem legamus. Responde: Laus sit Domino meo: numquid ego sum nisi homo, Legatus?* En quàm breviter à tàm multis, tàmque ingentibus postulatis sese expediat. Respondet nimirum, se non esse nisi hominem missum à Deo: nec posse nisi quæ hominis sunt propria præstare. Et nihilominus, ut apparet ex verbis Meccanorum, ipse se jactaverat, posse vel omnia, vel aliqua ex his miraculis patrare.

Sura 7. الاعراف *Alaraph*: v. 194. introducit Deum hæc sibi dicentem: واذا لم تاتيهم باية قالوا لولا اجتبيتها قل انما اتبع ما يوحي الي من ربي:

Et nisi feceris coram eis signum (vel nisi veneris ad eos cum signo) *dicent: nisi effeceris illud per tuam virtutem*, non credemus. *Responde: Ego sanè sequor id, quod inspiratur mihi à Domino meo.* Explicat Gelal. وليس لي ان اتي من عند نفسي بشي: *Et non est in mea potestate, ut faciam ex mea virtute aliquid.* Hìc etiam miraculorum potestatem hactenus negatam sibi fuisse demonstrat. Quòd verò Meccani postulent à Mahumeto, ut faciat miracula per propriam virtutem, ea ratio est, quia Mahumetus excusabat se à patrandis miraculis, quia hæc fieri non poterant, nisi per virtutem, & concessionem Dei.

Sura 21. الانبياء *Prophetæ* v. 5. loquens de iisdem Meccanis hæc habet: بل قالوا اضغاث احلام بل افتريه بل هو شاعر فليانتنا باية كما ارسل الاولون ما امنت قبلهم من قرية اهلكنها افهم يومنون:

Atqui dixerunt nonnulli: Alcoranus hic *est congeries confusa somniorum: imò mendaciter confinxit illum: imò ipse est poeta. Faciat porrò coram nobis aliquod miraculum, sicut fecerunt priores, qui missi sunt. Non credidit ante eos ulla ex urbibus, quas destruximus: an ergo credent isti?* Hæc postrema verba Deo tribuuntur, ac si diceret (inquit Jahias): *Si gentes illæ, cùm mendacii insimularent Prophetas suos, & peterent ab eis miracula; quamvis eadem miracula viderent; non tamen crediderunt, ac propterea perdidit eas Deus: an credent isti, si viderint miracula? nimirum, nequaquam credent, etiamsi viderint illa.* Hìc manifestam reddit rationem Mahumetus, cur miracula nulla faceret.

Sura 2. البقرة *Vacca*: v. 118. ita legimus: وقالوا الذين لا يعلمون لولا يكلمنا الله او تاتينا اية:

vis descendere faceremus Angelos ad eos, & alloquerentur eos mortui, & congregaremus ad eos omnem rem turmatim: non tamen crederent, nisi vellet Deus: sed plerique eorum ignorant. Notanda hìc obiter sunt ea verba, *juxta id, quod non crediderunt prima vice*: videtur enim supponi, priùs Mahumetum feciſſe aliquod miraculum, nec tamen Meccanos credidisse: quamobrem explicat Gelal. اي بما انزل من الايات: *ideſt, in id quod demissum fuit signorum.*

Sed jam vidimus nomen اية *Signum*, accipi sæpiùs non pro miraculo, sed pro aliquo versiculo Alcorani: quamobrem non potest ex Gelále convinci, Mahumetum anteà aliquod miraculum feciſſe. Jahias exponit: كما لم يومنوا قبل ان يجيبهم العذاب: *quemadmodum non crediderunt, antequam superveniret eis pœna.* Sed planum est hìc مرة اول *prima vice*; idem esse ac الاولون, *Primi*, seu *Priores*, juxta id, quod sæpè dicitur in Alcorano. Quamobrem neque ex Alcorano, neque ex Interpretibus ejus haberi potest hìc, Mahumetum miraculum ullum feciſſe. Prætereà verba illa: *Et quamvis descendere faceremus ad eos Angelos, & alloquerentur eos mortui*; notat Alhasam, & ex eo Jahias, revelata fuisse: حين قالوا ابعث لنا موتي نسلم اُحقٌ ما تقول ام باطل ولقولهم لولا انزل علينا الملايكة ولقولهم تاتي بالله والملايكة قبيلًا يقول لى فعلنا هذا بهم حتي يروه عيانًا ما كانوا ليومنوا الّا ان شاء الله: *quando dixerunt illi: Resuscita nobis mortuos, & fiemus Moslemi, sive vera prædices, sive falsa. Et quando dixerunt: Nisi descendere faciat ad nos Angelos. Et quando dixerunt: Aut fac venire Deum, & Angelos turmatim: Dixit Deus: Si fecerimus cum eis hoc, itaut videant illud oculatim, non tamen credent, nisi voluerit Deus.*

Et v. 120. pergit crambem recoquens: واذا جاءتهم اية قالوا لن نومن حتي نوتي مثل ما اوتي رسل الله: الله اعلم حيث يجعل رسالته: *Et cùm venerit ad eos aliquod Signum, dicent: Nullo modo credemus, donec concedatur nobis id quod concessum fuit Legatis Dei. Deus optimè novit ubi collocare debeat legationem suam.* Quorum verborum hæc est sententia: Cùm audirent Meccani legi sibi aliquod signum, seu periodum Alcorani à Mahumeto, affirmabant, se nullo modo credituros, nisi efficeret cum eis id, quod factum fuerat ab aliis Prophetis, & Legatis Dei. Sed respondebat Mahumetus, Deum optimè nosse quid per quemque Prophetam, seu Legatum operari deberet. Explicatio tamen Gelalis est hujusmodi: Etiamsi viderent aliquod miraculum, dicerent: Nequaquam credemus, donec concedatur etiam nobis donum legationis, & revelationis. Sed Deus id nequaquam faceret, eò quòd ipsi essent his indigni.

Sura 17. الاسرى Iter nocturnum v. 93. hæc habentur de iisdem Meccanis: وقالوا لن نومن لك حتي تفجر لنا من الارض ينبوعا او تكون لك جنة من نخيل وعنب فتفجر الانهار خلالها تفجيرا او تسقط

آية: كذلك قال الذين من قبلهم مثل قولهم تشابهت قلوبهم قد بيّنا الايات لقوم يوقنون انّا ارسلناك بالحق بشيرًا ونذيرًا ولا تسئل عن اصحاب الجحيم. *Et dixerunt ii, qui neſciunt* (nempe Ethnici Arabes): *Niſi alloquutus fuerit nos Deus, aut venerit ad nos aliquod ſignum*, non credemus Mahumeto. *Ita loquebantur ii, qui fuerunt ante eos, ſicut hi loquuntur. Similia facta ſunt inter ſe corda eorum. Jam declaravimus ſigna* (vel manifeſtè oſtendimus miracula) *iis, qui firmiter credebant: Nos ſanè miſimus te cum veritate, annunciantem fauſta, & infauſta comminantem: & non reddes rationem pro ſociis Inferni*. Putat Jahias, verbis illis: قد بيّنا الايات *jam declaravimus ſigna*, vel, *jam manifeſtavimus miracula*, innui miracula jam facta à Mahumeto: ita enim ſcribit قال محمد يعني الايات التي اتي بها صلوات الله عليه نحو انشقاق القمر وغير ذلك من اياته: *Dixit Mohammed* (eſt quidam expoſitor Alcorani) *Significantur hìc miracula, quæ fecit Propheta Mahumetus; veluti ſciſſionem Lunæ, & alia ejus miracula*. Sed fallitur hic Auctor: conſtat enim ex dictis, non eſſe hìc ſermonem de miraculis Mahumeti, ſed de iis, quæ Prophetæ præcedentes effecerunt. Id verò magis confirmatur ex verbis Alcorani, quibus aſſeritur, hæc miracula facta fuiſſe, ſeu manifeſtata iis, qui firma fide credebant. At Mahumetus ſæpiùs aſſerit, ſe non facere miracula, quia Meccani non credebant, neque erant crediturì. Hùc accedit, ſciſſionem illam Lunæ, non modò non inclinaſſe Meccanos ad credendum in Mahumetum, ſed potiùs eos magis alienaſſe ab illo: quippe qui ſciſſionem illam præſtigium magicum exiſtimarent. Verùm de hujuſmodi miraculo paulòpoſt diſſeremus.

Sura 20. طٰهٰ *Tah*: v. 134. conquerentibus Meccanis, quòd Mahumetus miracula nulla faceret, ac propterea proteſtantibus, ſe nolle credere in eum: ita fingitur Deus reſpondere: أَوَلَمْ تأتهم بيّنة ما في الصحف الاولى: *An non venit ad eos demonſtratio, id nimirum, quod eſt in voluminibus primis?* Explicant hæc verba Mohamed, & Jahia: يعني ايات ما في الصحف الاولى التوراة والانجيل: *Significantur per hoc miracula, quæ ſunt in voluminibus primi Pentateuchi, & Euangelii*. Ac ſi diceret: Non eſt quòd exigatis miracula à Mahumeto, cùm illa habeatis jam facta in Pentateucho, & Euangelio. Si illis non creditis, neque hujus miraculis credetis. Ex quo manifeſtum eſt, quando in Alcorano fit mentio de aliquibus miraculis præcedentibus, non intelligi de miraculis Mahumeti, ſed de iis, quæ fecit Moyſes, aliique Prophetæ præcedentes.

Sura 19. العنكبوت *Aranea*: v. 50. ad eandem querelam Meccanorum ita reſpondere jubetur Mahumetus: قُلْ انّما الايات عند الله انّما انا نذير مبين: *Reſponde: Miracula certè ſunt in poteſtate Dei: ego verò non ſum niſi Prædicator manifeſtus*. Poſtulabant illi miraculum aliquod (inquit Gelal.) كناقة صالح وعصى موسى ومائدة عيسى *quod eſſet ſimile Camelæ Saleh, & Virgæ Moyſi, & Menſæ Jeſu*. Atqui ex officina Mahumeti, non miracula, ſed verba tantùm, & quiſquiliæ efferebantur.

Sura 28. القصص *Narratio*: verſ. 48. ita legimus: فلمّا جاءهم الحق من عندنا قالوا لولا اوتي مثل ما اوتي موسى أَوَلَمْ يكفروا بما اوتي موسى من قبل قالوا سحران تظاهرا انّا بكل كافرون: *Cùmque veniſſet ad eos à nobis Veritas* (ideſt Mahumetus cum Alcorano, gloſſat Gelal.) *dixerunt: Non credemus illi, niſi fecerit miracula, qualia fecit Moyſes. An non negaverunt id, quod conceſſum fuit facere Moyſi anteà? Dixerunt: Duo præſtigia apparuerunt*, vel, *ſeſe invicem adjuverunt* (alii legunt ساحران, *duo præſtigiatores*) *nos totum abnegamus*. Hæc ultima verba dicuntur à Meccanis, qui juxta gloſſam Gelalis, per duo præſtigia intelligebant Pentateuchum, & Alcoranum: per duos verò Præſtigiatores, Moyſem, & Mahumetum.

Placuit tot teſtimonia ex Alcorano ipſo congerere, ut evidentiùs appareret, nullum unquam à Mahumeto miraculum factum fuiſſe: rationes enim in illis adductæ id abſolutè convincunt. Hæ autem ſunt: Prima, quia fides eſt liberum donum Dei, neque miracula quidquam conducunt ad id, quod dependet à libera ac liberali voluntate Dei. Secunda, quia jampridem Prophetæ, qui præceſſerant, & præſertim Moyſes, & Chriſtus, ſatis multa miracula fecerant, quæ Meccanis, cæteriſque infidelibus ad credendum ſufficere debebant. Tertia, quia ſi aliquod ſignum ipſe feciſſet, id non ſolùm abſque ulla prorſus utilitate, ſed cum magna etiam ipſorum pernicie fuiſſet; quod præteritarum gentium exemplis identidem probat. Quarta, quia ipſe miſſus fuerat à Deo, non ut miracula faceret, ſed tantùm ut eſſet بشير ونذير, ideſt, ut exponunt Interpretes, *ut annunciaret fidelibus Paradiſi felicitatem; infidelibus verò Gehennæ ſupplicia comminaretur*. Poſtremò, quia poteſtas miraculorum eſt tantùm penes Deum: & ab eo conceditur, non omnibus Prophetis, ſed tantùm quibus ipſi allibuerit. Hæ omnes rationes, quamvis per ſe frivolæ nulliuſque momenti, abundè tamen probant, Mahumetum nullum unquam miraculum feciſſe. Quòd ſi revera aliquod feciſſet; cùm toties Meccani proteſtarentur, ſe nunquam in eum crediturос, niſi ſignum aliquod fieri ab ipſo viderent: reſpondiſſet certè, ſe jam plura, vel aliqua admiranda coram eis patraſſe, quæ ſufficere poſſent illis ad credendum. At nihil tale unquam legimus illum reſpondiſſe.

Et nihilominus proferunt Doctores Moslemi ex eodem Alcorano non pauca, quæ oppoſitum videntur oſtendere.

Primò enim Sura 2. البقرة *Vacca*, v. 98. ita fingitur Deus alloqui Mahumetum: ولقد انزلنا اليك ايات بيّنات وما يكفر بها الّا الفاسقون. *Et jam quidem demiſimus ad te ſigna manifeſta: & non negabunt ea, niſi prævaricantes*. Ubi ita notat Gelaledin. ردّ لقول بن صوريا للنبي ما جيتنا بشي: *Reſpondetur his verbis ad illud quod dicebat Ebno-Suria Mahumeto: Non veniſti ad nos cum re ulla*: ideſt, nullum nobis miraculum oſtendiſti. Erat autem Ebno-Suria Magiſter Judæorum.

Secundò, Sura 37. الصافّات *Ordinatrices*, v. 12. fingit

Impoſtor, hæc ſibi dici à Gabriele, vel à Deo, de ſuis concivibus Meccanis: بل عجبت ويسخرون واذا ذكروا لا يذكرون: واذا راوا اية يستسخرون وقالوا ان هذا الا سحر مبين: *Atqui tu admiraris, & ipſi irrident: & cùm admonentur, non corriguntur: & cùm viderint aliquod ſignum, illudent, & dicent: Hoc non eſt, niſi præſtigium manifeſtum.* Accipit hìc Gelal. *ſignum*, pro miraculo; كانشقاق القمر, *qualis fuit ſciſſio Lunæ*, inquit ille.

Tertio. Sura 54. القمر *Luna*, v. 1. ita legimus اقتربت الساعة وانشق القمر وان راوا اية يعرضوا ويقولوا سحر مستمر: *Appropinquavit Hora, & ſciſſa eſt Luna: ſi viderint aliquod ſignum, tergiverſabuntur, ac dicent: Incantatio valida.* Hìc innuitur miraculum quoddam factum à Mahumeto in Luna, de quo infrà fuſiùs diſſeremus.

Quartò. Sura 3. آل عمران *Familia Amran*, v. 11. Ita fingitur Deus alloqui Mahumetanos: قد كان لكم اية في فيتين التقا فية تقاتل في سبيل الله واخرى كافرة يرونهم مثليهم راي العين والله يؤيد بنصره من يشاء ان في ذلك لعبرة لاولي الابصار *Jam fuit vobis ſignum in duobus exercitibus, qui occurrerunt ſibi. Unus pugnabat pro Religione Dei: alter autem erat infidelis. Videbant eos duplo majores numero, quàm eſſent ipſi, viſione oculi. Deus autem corroborat auxilio ſuo quem vult. Certè in hoc fuit res admiranda præditis viſu.* De hoc miraculo frequens fit mentio in Alcorano, & in libris Mahumetanorum: & nos de eo infrà loquemur.

Quintò. Sura 48: الفتح *Aperitio*, ſeu *Victoria* v. 30. refertur ſomnium, ſeu viſio quædam Mahumeti, quæ facto verificata fuit; his verbis: لقد صدق الله رسوله الرويا بالحق لتدخلن المسجد الحرام ان شاء الله امنين محلقين رؤسكم ومقصرين لا تخافون فعلم ما لم تعلموا فجعل من دون ذلك فتحا قريبا. *Jam quidem Deus verificavit Legato ſuo viſionem cum veritate. Certè ingrediemini in Templum Meccanum, & volente Deo, ſecuri, abraſis capitibus, & acciſis comis. Non timebitis: novit quippe Deus, quod vos neſcitis: & concedet præter hæc, victoriam propinquam.*

Sunt & alia non pauca in Alcorano vaticinia, & miracula facta, vel ficta à Mahumeto, ſeu Mahumetanis, de quibus ſuo loco dicendum erit. Reſpondeamus nunc ad ea, quæ jam ſuprà recenſuimus.

Ad primum igitur locum, ubi dicitur Mahumeto, *Et jam quidem miſimus ad te ſigna manifeſta:* reſpondetur Gelaleddino, nullo modo per hæc verba convinci, Mahumetum miraculum aliquod feciſſe: nam, ut jam notavimus, vox Arabica اية *Ajaton*, ideſt Signum, eſt ambigua; & in Alcorano, & apud Mahumetanos plerumque accipitur pro aliquo verſiculo ipſius Alcorani. Et in capite uniuſcujuſque Suræ ponitur numerus verſuum ejus ſub nomine اياث *ſignorum*. Legitimus igitur prædictorum verborum ſenſus eſt non de veris miraculis, quæ, ut vidimus, ſemper ab eo fruſtrà Arabes expetivere, ſed de verſiculis Alcorani.

Ad ſecundum locum eodem modo reſpondetur: irridebant enim Meccani Mahumetum, non quia miraculum ullum faceret; ſed quia recitabat illis, vel oſtendebat ſcriptum in papyro verſum aliquem Alcorani, aſſerens, illum ſibi à Deo revelatum fuiſſe, & præſertim quando in illo proponebatur reſurrectio mortuorum. Quamobrem immediatè ſubdunt Meccani: ايذا متنا وكنا ترابا وعظاما اينا لمبعثون او اباونا الاولون: *An verò poſtquam mortui fuerimus, & in pulverem atque oſſa redacti, ſuſcitandi ſumus nos, & patres noſtri priores?* Sunt autem frequentiſſimæ in Alcorano hujuſcemodi de mortuorum reſurrectione periodi; quam Meccani, non ſecus ac olim Athenienſes, irridebant, & præſtigium exiſtimabant. Id ita eſſe confirmant Mohammed, & Jahia, duo celebres Alcorani expoſitores, qui hæc eadem verba, واذا راوا اية: *Et cùm viderint aliquod ſignum*, gloſſant واذا تليت عليهم اية: *Et cùm legeris illis aliquem Alcorani verſiculum*. Eodem modo tàm duo iſti interpretes, quàm Gelaleddinus exponunt v. quartum Suræ ſextæ وما تاتيهم باية من ايات ربهم الا كانوا عنها معرضين: *Neque afferes eis ſignum aliquod ex ſignis Domini ipſorum, niſi longè recedant ab eo.* Gelal. باية من ايات ربهم اي ايات القران. *Signum aliquod ex ſignis Domini ipſorum: id eſt verſiculum è verſiculis Alcorani.* Mohammed, & Jahias: باية من ايات ربهم يعني القران: *Signum aliquod è Signis Domini ipſorum: ſignificat Alcoranum*; ideſt ſigna, ſeu verſus Alcorani. Quare miror, prædictos duos Interpretes exponentes verba ſuperiùs relata Suræ ſecundæ, verſ. decimo octavo: *Jam manifeſtavimus ſigna iis, qui firmiter credunt*, velle per ea indicari miracula facta à Mahumeto, veluti ſciſſionem Lunæ. Neque refert, quòd dicatur اذا راوا *cùm viderint*: non autem اذا سمعوا *cùm audierint*; cùm ſermo ſit de periodis Alcorani. Nam in Arabico idiomate verbum رأى *Vidit* non ſecus ac in Hebraico ראה, applicatur tàm viſui, quàm auditui. Neque de hoc ullum eſt dubium inter utriuſque linguæ peritos.

Ad tertium locum, nempe: *Appropinquavit hora, & ſciſſa eſt Luna: & ſi viderint aliquod ſignum, longè recedent, ac dicent: Præſtigium validum*: eodem prorſus modo reſpondetur. Nam ſenſus horum verborum eſt: Appropinquavit dies Judicii (qui etiam in Euangelio Joan. c. 5. *Hora* appellatur) in quo ſcindetur Luna. Et ſi Meccani audierint Mahumetum aliquid hujuſmodi legere ex Suris Alcorani, in quo frequentiſſima eſt de Judicii die commemoratio, ſtatim dicent: hoc eſt præſtigium validum: ſeu, ut alii vertunt, perpetuum, & perſeverans: quia ſcilicet ſemper eamdem cantilenam canebat. Id verò de miraculis dicere non poterant, quia hæc aſſiduè ab eo exigebant, numquam verò obtinebant.

Sed videamus, utrum ex Alcorano miraculum aliquod erui poſſit, quod reverà Mahumetus patraverit.

CAPUT QUARTUM.

Diſcutiuntur Mahumeti miracula ex Alcorano à Moslemis producta.

INcredibile dictu eſt, quàm vehementer ſe torqueant, ac diſtorqueant Doctores Moslemi in expiſcandis Mahumeti miraculis ex Alcorano, quamvis toties, ut vidimus, ſe non ad miracula facienda, ſed tantùm ad prædicandum miſſum fuiſſe affirmaverit. Videlicet, dum Prophetæ ſuo miracula violenter adſtruunt: vel illum, vel ſe ipſos mendacii manifeſti condemnant.

Auctor inter Mahumetanos inſignis Abu-Mohammed Moſtapha Gennabienſis, affirmat, in Alcorano contineri facta à Mahumeto ستين الف اية *ſexaginta millia ſigna*, ſeu miracula. Hic Thraſo fortaſsè ſingula Alcorani verba pro miraculis enumeravit. Nam illius periodi, quas Doctores Moslemi ſigna appellant, quia ea tamquam miracula admirantur, duo, vel tria millia, ut puto, non excedunt.

Aliquantò modeſtiùs ſenſit Ahmed filius Abdal-Halim, dum enumeratis Pſeudoprophetæ ſui miraculis, ſubdit: وهذا غير الايات والبراهين المستفادة بالقران فان تلك قد تحررتها طوايف من المسلمين ذكروا من انواعها وصفاتها ما هو مبسوط في غير هذا الموضع حتي بينوا ان ما في القران من الايات يزيد على عشرات الالوف من الايات. *Et hæc, præter ſigna, & argumenta demonſtrativa accepta ex Alcorano: nam iſta jam collecta ſunt à diverſis nationibus Moslemorum, qui eorum ſpecies, & qualitates commemoraverunt; quæ fuſiùs ſcribentur in alio loco: ita ut planum fecerint, miracula, quæ ſunt in Alcorano, aliquot millium decades excedere.* Verùm hoc quoque Thraſonicè · Sed hic idem Auctor in illis recenſendis, ſatis parcum ſe oſtendit: credo, quia eorum penuria laborabat. Quotcumque verò, & quæcumque illa ſint, ex hoc ipſo nebulone videamus.

Primum miraculum deſumitur ex Sura 105. الفيل *Elephantes*; in qua inducitur Deus ita loqui cum Mahumeto: الم تركيف فعل ربك باصحاب الفيل: الم يجعل كيدهم في تضليل: وارسل عليهم طيرا ابابيل: ترميهم بحجارة من سجيل: فجعلهم كعصف مأكول. *An non audiſti, quomodo ſe geſſerit Dominus tuus cum ductoribus Elephantium? An non convertit aſtum eorum in errorem? & miſit contra eos aves turmatim volantes, quæ jaciebant contra eos lapides ex argilla cocta: & reddidit eos velut herbam depaſtam?* Obſcurè indicatur his verbis hiſtoria quædam ſeu fabula, quam refert hic Gelaleddinus in hunc modum: ابرهة ملك اليمن وحبشة بنا بصنعا كنيسة ليصرف اليها الحاج عن مكة فاحدث رجل من كنانة ولطخ قبالتها احتقارا بها فحلف ابرهة ليهدمن الكعبة فجاء مكة بجيشه على افيال مقدمها محمود فحين توجهوا لهدم الكعبة ارسل الله عليهم ما قصه في قوله كل واحد منهم رمي بحصا فيه اسمه وهي اكبر من العدسة واصغر من الحمصة يخرق البيضة والرجل والفيل ويصل الي الارض وكان هذا عام مولد النبي محمد. *Abraha Rex Arabiæ felicis, Æthiopiæ, ædificavit in Sanaa Eccleſiam, ut diverteret ad eam concurſum peregrinorum à Delubro Meccano. Vir autem quidam ex Canana, exonerato ventre, ſtercore inquinavit anteriorem partem ejuſdem Eccleſiæ in contemptum ejus. Quamobrem juravit Abraha ſe demoliturum Delubrum Meccanum: venitque Meccam cum exercitu ſuper Elephantes,* (inter quos qui Regem vehebat, Mahmud vocabatur.) *Cùmque tenderent ad deſtruendum Delubrum, miſit Deus ſuper eos volucres, quæ, ut dicitur in Alcorano, lapillis illos percuſſere. Unuſquiſque autem eorum percuſſus eſt lapillo, in quo ſcriptum erat nomen ipſius: & hic erat major lente, & minor cicere: & comburebat galeas, & viros, & Elephantes, & poſteà decidebat in terram. Accidit autem hoc eo anno, quo natus eſt Mahumetus.* Addit Iſmael filius Aly. *Cùm Abraha Elephantem, cui inſidebat, Meccam verſus impelleret, ille ſe in terram projiciens obdormiebat. Cùm verò in aliam partem adigeret, ſtatim ſurgebat, celeriterque incedebat.* Illas autem volucres, ſcribit, veniſſe è regione Maris, fuiſſeque innumerabiles, ac ſimiles hirundinibus: & unamquamque geſtaſſe tres lapides, in roſtro ſcilicet, & in duobus pedibus. Cùmque plerique occiſi fuiſſent, Deum miſiſſe torrentem, qui cadavera aſportavit in mare: Abraham verò percuſſum fugiſſe, & defluentibus membris, in Sanaa interiiſſe.

Fabulam hanc eſſe, vel id totum ex malorum Dæmonum opera contigiſſe, non eſt dubitandum. Primum perſuadet id, quod de camelo illo Regis, de volucribus, de lapillis nomine percuſſorum ſignatis, & aliis hujuſmodi nugis refertur. Solemne autem eſt Scriptoribus Arabibus, hujuſmodi portenta confingere. Secundum autem perſuadetur, quia, ut fatetur etiam Ahmed filius Abdolhalim in ſua apologia: كان جيران البيت مشركين يعبدون الاوثان ودين النصاري خير من دينهم: *Erant cultores Delubri Meccani Idololatræ adorantes ſimulacra: Religio verò Chriſtianorum melior erat religione eorum:* Quia ſcilicet tunc Religio Chriſtiana erat vera, etiam in ſententia Mahumetanorum. Impium ergo eſt credere, Deum tàm inſigni miraculo ſe propugnatorem oſtendiſſe idololatriæ; & ſuperſtitionis Meccanæ contra religionem Chriſtianam, ac veram, quam Abraha Rex Chriſtianus tuebatur: pugnaſſet enim quodammodo Deus contra ſeipſum. Dicendum eſt igitur, ſi verum ſit id, quod narrant hìc Moslemi; mali Dæmonis opera ad ſuperſtitioni ſuæ fidem conciliandam contigiſſe. Neque verò tunc primùm hujuſmodi ludibriis mortales decipere Dæmones tentavere. Sexcenta ſunt diabolicæ hujus fraudis exempla à Scriptoribus tàm Græcis, quàm Latinis relata, quæ omnia conficta fuiſſe, impoſſibile prorſus videtur. Unicum producere hìc mihi ſatis erit, quod ſuperiùs deſcripto ſimillimum eſt: & à Cicerone lib. 1. de Divinatione his verbis narratur: *Objiciuntur etiam ſæpè formæ, quæ reapſe nullæ ſunt, ſpeciem autem offerunt: quod contigiſſe Brenno dicitur, ejuſque Gallicis copiis, cùm Fano Apollinis Delphici nefarium bellum intuliſſet. Tunc enim*

enim ferunt ex Oraculo hæc fatam esse Pythiam: Ego providebo rem istam, & albæ Virgines. Ex quo factum, ut & viderentur virgines ferre arma contra; & nive Gallorum obrueretur exercitus. Addit Valer. Maximus l. 1. c. 2. *Brennus Gallorum Dux Delphis Apollinis Templum ingressus, Dei voluntate in se manus vertit.* An non simillimum est hoc factum illi, quod contigit in ductoribus Elephantium, eorumque Rege Abraha.

Verùm, sit hæc historia; sit fabula; sit præstigium: quid attinet ad Mahumetum, ejusque miracula? Quia (inquit Auctor) contigit eo anno, quo natus est Mahumetus. Ridiculum caput! Quasi verò quicquid miri contigit anno, quo Mahumetus natus est, debeat illius miraculum censeri. At enim (instat Ahmed) Templum illud Meccanum Deus tutari voluit, non propter idola, quæ in eo colebantur, sed quia ædificatum fuerat ab Abraham, & Mahumetus cultum in eo divinum, simulacris effractis, restituturus erat. Sed hoc est divinare. Neque credi potest Deum, qui Hierosolymitanum Templum idololatriæ labe fœdatum, à Chaldæis destrui sivit; licet à Davide, & Salomone constructum fuisset, & posteà instauratum, à Christo invisendum foret: Meccanum Delubrum, quamvis ab Abraham extructum (licet hoc falsum sit) & à Mahumeto purgandum, tanto miraculo servare voluisse, cùm esset idololatriæ, & impietatis Asylum; præsertim cum tàm insigni clade eorum, qui veram Religionem profitebantur; & injuriam Ecclesiæ Deo dicatæ factam, vindicare conabantur. Jam igitur effluxit, & evanuit primum Mahumeti miraculum ex Alcorano petitum.

Secundum ex Alcorano miraculum desumitur ex Sura 72. الجن *Genii*, in qua ita legimus v. 1. Mahumetum loquentem: اوحي الي انه استمع نفر من الجن فقالوا انا سمعنا قرانا عجبا يهدي الي الرشد فامنا به ولن نشرك بربنا احدا: *Revelatum fuit mihi, cœtum quemdam Geniorum, cùm attentè audisset* lectionem Alcorani, *dixisse: Nos quidem audivimus lectionem mirabilem Libri, qui dirigit ad rectam institutionem. Credidimus igitur in eum: & posthac nullum deum colemus præter Dominum nostrum.* Deinde v. 8. ita loquuntur iidem Genii: وانا لمسنا السماء فوجدناها ملئت حرسا شديدا وشهبا وانا كنا نقعد منها مقاعد للسمع فمن يستمع الان يجد له شهابا رصدا. *Et nos quid tentavimus propius accedere ad cœlum: sed invenimus illud undique munitum custodia terribili, & flammis scintillantibus, & nos sanè anteà sedebamus in parte ejus in sedibus ad audiendum: nunc verò qui tentaverit accedere ad audiendum, inveniet ibi flammas appositas ad custodiam.* Duplex hìc habemus miraculum. Primum est, conversio Geniorum ad cultum unius Dei ab idololatria ob auditam lectionem Alcorani. Secundum, depulsio eorumdem Geniorum post adventum Mahumeti, per jactum flammarum, ab orbibus Cœlestibus, in quibus assidebant ad divinas revelationes per Angelorum ministerium delatas, furtivis auribus captandas. De hoc secundo satis diximus in prima parte. De primo autem nunc pauca dicenda.

Sciendum est autem tàm Hebræos, quàm Arabes ex Hebræorum disciplina, certò credere, esse quoddã genus creaturarum intellectualium, medium inter Angelos, & homines; quibus nonnulla cum hominibus, nonnulla verò cum Angelis communia sunt: جن seu جنة hos Arabes appellant; quæ vox latinæ *Genii*, sono prorsus respondet. Nos Dæmones, seu Spiritus familiares communiter vocamus. De his ita Buxtorphius in suo Lexico Caldaico in radice שוד, ex Thalmud in Beresith Rabba, sect. 36. *Sex proprietates dicuntur de Dæmonibus. In tribus similes sunt Angelis: & in tribus assimilantur hominibus. Habent alas sicut Angeli: & volant ab una extremitate Mundi ad alteram sicut Angeli: & sciunt futura sicut Angeli. Edunt, & bibunt sicut homines: gignunt, & multiplicantur sicut homines; & moriuntur sicut homines.* Præterea, non sine summa impietate & amentia tradunt Hebræi, hujusmodi Dæmones, seu Genios ab Adam genitos fuisse eorum annorum spatio, quo ob peccatum suum vixit in anathemate, & veluti excommunicatus à Deo, nimirum per centum, ac triginta annos. Ita habemus in Thalmud: *Dixit R. Jeremias filius Eleazari: Omnibus istis annis, quibus fuit Adam in anathemate, genuit Spiritus, & Dæmones, & spectra nocturna.* Ubi addit R. Salomon; spiritus istos, seu Dæmones generatos fuisse ex fluxu seminis nocturni eo toto tempore, quo Adam excommunicatus, & ab uxore separatus fuit. Alii tamen videntur sentire, etiam ante Adam plures ex his Dæmonibus fuisse. Nam in Beresith Rabba sect. 20. & 24. legimus: *Dixit R. Simon: Omnibus centum, ac triginta annis, quibus separata fuit Heva ab Adam; spiritus masculi concubuerunt cum ea, & ipsa pariebat illorum opera. Et spiritus fœminæ succubuerunt Adamo, & pariebant ex illo.* Nihil vel magis obscœnum, vel magis impium poterat excogitari.

Arabes tamen volunt, Genios non ab Adam, & Heva: sed ab ابليس *Eblisо*, vel *Diabolo*, genitos fuisse. Hinc Gelaleddinus in expositione Suræ 18. الجن قيل هم نوع من الملايكة الكهف *Spelunca*: وابليس ابو الجن فله ذرية ذكرت معه والملايكة لا ذرية لهم. *Genii dicuntur esse species Angelorum. Eblis autem est pater Geniorum, & habet sobolem, quæ est masculini generis, sicut ille. Angeli autem non habent sobolem.* Volunt autem, *Eblis*, seu *Diabolum*, fuisse Angelum; sed à Deo damnatum, eo quòd Adamum adorare noluerit. Nihilominus Abulhosein Ahmed filius Phares filii Zachariæ, ex communi Sapientium Moslemorum assensu, supponit alios etiam Genios fuisse immediatè creatos à Deo unà cum Diabolo: ita enim scribit: وان الله تعالي اسكن ظهر الارض لما فرغ من خلقها الجن قبل ادم وجعلهم من مارج من نار وابليس فيهم فنهاهم الله ان يسفكوا دم البهايم ويظهروا المعصية فسفكوا وعدا بعضهم على بعض فلما رأهم ابليس لا يغفلون عن ذلك سأل الله ان يرفعه الي السماء فصار مع الملايكة يعبد الله اشد عبادة وارسل الله الي الجن وهم حزب ابليس قبيلا فطردهم الي البحر وقتلوا من شاء الله منهم وجعل الله ابليس على سماء الدنيا خازنا فوقع في صدره كبر: *& quidem Deus excelsus fecit habitare super terram, postquam illam creasset, Genios priusquam Adam crea-*

creavitque eos ex puriſſimo igne, & Eblis in eos. Et prohibuit illis Deus, ne effunderent ſanguinem beſtiarum, neve eſſent ſibi inobedientes. Sed effuderunt illum: & exercuerunt inter ſeipſos injuriam, & hoſtilitatem. Cùm autem vidiſſet Eblis eos ab hoc non deſiſtere, rogavit Deum, ut ſublevaret ſe in cœlum: fuitque ibi cum Angelis, & ſtudioſiſſimo cultu Deum venerabatur. Miſit autem Deus contra Genios, qui fuerant ſocii Eblis, gentem quamdam, quæ detruſit eos in mare: & occidit ex eis quotquot voluit Deus. Poſuitque Deus Eblis ſuper cœlum lunæ cuſtodem. Sed incidit in pectus ejus ſuperbia.

Placuit hæc ex Hebræis, ac Mahumetanis referre, ut intelligat Lector, quo fundamento finxerit Mahumetus, Genios, ſeu Dæmones, audita Alcorani ſui lectione, ab idololatria ad unius Dei cultum, & ad ſectam ſuam converſos fuiſſe: quia ſcilicet hi non ſecus ac homines, libero pollent arbitrio ad benè, vel malè operandum; ad peccandum, & ad pœnitendum, ac reſipiſcendum. Verùm cum ex Sacris literis tàm veteris, quàm novi Teſtamenti nihil de hujuſmodi Geniis habeamus, manifeſtè patet, hæc omnia figmenta eſſe, & mendacia. Nullibi enim reperimus in Sacris Scripturis, aliam præter Angelos, & homines, intellectualem creaturam à Deo conditam fuiſſe. Certum etiam eſt, ex Angelis quoſdam beatos eſſe, cœloque addictos: quoſdam è cœlo dejectos, & æternis cruciatibus in Gehenna damnatos; qui communiter Dæmones, Satanæ, vel Diaboli appellantur: licet revera caput, ſeu Princeps eorum vulgò Diabolus, & Satanas per antonomaſiam nuncupetur. Tàm autem ex Angelis bonis, quàm ex malis plures in terris, aliiſque elementis commorantur. Ex his, malos eos eſſe credimus, qui homines obſident, vel domos, aliave loca infeſtant, & multimodis ludibriis miſeros mortales vexant, & decipiunt. Hos omnes Sacræ literæ iiſdem nominibus indiſcriminatim, *Satanæ, Dæmonis, Diaboli, Spiritus immundi, Spiritus nequam, Angeli mali*, vel aliis hujuſmodi conſueverunt appellare. Veteres Ethnici, ut dixi, *Genios* vocavere, nomine Arabico conſimili. Neque Hebræi, neque Arabes poſſunt ullam legitimam hujuſmodi Geniorum, quales ipſi fingunt, originem oſtendere, niſi eam ex cerebro ſuo velint erüere.

Tertium Mahumeti ex Alcorano miraculum, apud Moslemos celeberrimum, & apud Chriſtianos etiam non ignotum, eſt quòd Lunam in duas partes diſciderit.

Cauſam dederunt commento verba Suræ 54. القمر *Luna*; اقتربت الساعة وانشق القمر وان يروا اية يعرضوا ويقولون سحر مستمر: *Appropinquavit hora, & ſciſſa eſt Luna: & ſi viderint ſignum aliquod, longè recedent, ac dicent: Præſtigium perſeverans.* Hac de re audiendus eſt Ahmed filius Abdalhalim in Apologia, cujus verba Arabica, quia prolixiora ſunt, hìc latinè fideliter exhibeo. Sic igitur ille: *Et jam quidem mentio facta eſt de ſciſſione Lunæ: & manifeſtè oſtenſum eſt factam fuiſſe à Deo, & relatam in Alcorano propter duo magna myſteria, quorum primum fuit ad oſtendendam illius prophetiam. Cùm enim petiiſſent Infideles ab eo miraculum: oſtendit illis ſciſſionem Lunæ. Alterum verò, quia fuit indicium propinquæ ſciſſionis Firmamenti, quæ quidem erit ſignum oſtenſivum diſciſſionis cœlorum, quam prædixerunt Prophetæ. Et propterea dixit Altiſſimus: Appropinquavit Hora, & ſciſſa eſt Luna: & ſi viderint aliquod ſignum, longè recedent, & dicent: Præſtigium perſeverans. Et mentionem fecit appropinquationis Horæ, & ſciſſionis Lunæ. Et poſuit ſignum in ſciſſione Lunæ, non autem Solis, & reliquarum Stellarum; quia illa eſt terræ propinquior, quàm Sol, & Stellæ; & quia hæc eſt corpus rotundum, in quo apparet ſciſſio cuicumque eam viderit, apparentia, quæ non perſeverat. Et jam viderunt eam homines, & teſtes fuerunt illius. Mahumetus verò legebat hanc Suram in conventibus præcipuis, ut audirent homines id, quod continebat de ſignis prophetiæ, & argumentis illius: & difficultatem circa id, quod erat in ea. Omnes verò homines confitebantur hoc, neque negabant: & conſtat, ſciſſionem Lunæ notam fuiſſe apud homines univerſaliter. Et in Sahih Moslemi habetur, quòd Omar filius Alchottab interrogavit Abu-VacKed Laitienſem de eo, quod legebat Mahumetus in Feſto ſolemnis Sacrificii, & in Feſto ſolutionis jejunii. Ille verò reſpondit, eum in utroque legere conſuevisſe* Suram 50 Q. Per *Alcoranum glorioſum: & Suram* 54. *Appropinquavit Hora, & ſciſſa eſt Luna. Et neceſſariò apparet ex conſequutione conſuetudinis, quòd ſi Luna ſciſſa non fuiſſet; celeres fuiſſent fideles in hoc negando, magis quàm infideles hoſtes ejus, & impii. Conſtat etiam illum fuiſſe ſolertiſſimum omnium mortalium, ut verax haberetur à populo, & haberet illum ſectatorem. Quòd ſi non fuiſset ſciſſa Luna, certè id non aſſeruiſſet, nec legiſſet omnibus hominibus demonſtrando hoc, & prædicando tanquam miraculum ſuum. Et in Sahihein ex relatione Anas filii Malec habetur, quòd Meccani petierunt à Propheta Mahumeto, ut oſtenderet ipſis miraculum: oſtenditque illis ſciſſionem Lunæ duabus vicibus. Et ex eodem habetur, quòd Meccani poſtulaverunt à Legato Dei, ut oſtenderet eis aliquod ſignum, & ſciſſa eſt Luna in duas partes. Refert hoc Termandius. Et in Sahihein ex relatione Ebno-Maſaud habetur: ſciſſa eſt Luna tempore Legati Dei in duas partes: & dixit Legatus Dei: Teſtes eſtote. Ex relatione item Ebno-Maſaud habetur: Vidi, inquit, Lunam ſciſſam in duas partes in Mecca, antequam egrederetur ex ea Legatus Dei. Una pars illius conſtitit ſupra Montem AbuKis, & altera pars ſuper Alſaunada. Dixeruntque infideles Coraſini Meccanis: Hic homo faſcinavit vos. Dixit Ebn-Abu-Kabſciat: Expectate viatores; nam ſi hi viderint juxta id, quod vos vidiſtis; hic homo eſt verax. Si autem non viderint ſicut vos vidiſtis; hic ſanè eſt Magus. Interrogati ſunt igitur viatores, qui ex omni parte advenerant: & hi reſponderunt: Vidimus. Refert hoc Albocharius, & Moslem. Refert præterea idem Albocharius, dixiſſe Ebn-Abbas: Diviſa eſt Luna, & hoc accidit tempore Prophetæ Mahumeti: & diviſa eſt in duas partes: una pars ultra montem, & altera citra montem. Dixitque Mahumetus: O Deus eſto teſtis. De Gioaiber filio Motaham habetur, quod dixerit: Diviſa eſt Luna, dum nos eſſemus in Mecca, ita ut apparuerint de ea duæ partes ſeparatæ, quarum una viſebatur ſuper unum montem, & altera ſuper alium. Dixeruntque homines: Dementavit nos Mahumetus. Reſpondit autem quidam: Si dementavit vos, certè non dementavit homines univerſos. Refert hoc Tarmandius:*

Verùm hujuſcemodi miraculum magnum eſt Mahumetanorum figmentum. Cùm enim, ut ſuperiùs vidimus, toties Meccani ſignum aliquod à Mahumeto in legis ſuæ teſtimonium efflagitarent; ſi vel hoc, vel aliud ex iis, quæ illi Moslemi affingunt, effeciſset; potuiſſet ſemper illa iis objicere: nec fuiſſet, quòd perpetuò reſponderet, ſe ad miracula patranda miſſum non fuiſſe, ſed tantummodo ad prædicandum, hominesque commonendos: miracula ad Deum ſpectare: nihil infidelibus prodeſſe: fidem non à miraculis, ſed à Dei voluntate dependere; & alia hujuſcemodi, quæ

quæ illum non ſolùm nulla anteà ſigna feciſſe, ſed nec poſteà facturum eſſe manifeſtè demonſtrant. Aliàs ſibi ipſe adverſatus fuiſſet. Si enim miracula nulla faciebat, quia non erant profutura: quare hìc fecit, ubi etiam ex Alcorani teſtimonio patet, nihil profuiſſe?

Prætereà ex ipſis Alcorani verbis dignoſcitur, nullum hìc miraculum ſignificari. Ita enim habent: *Appropinquavit Hora, & ſciſſa eſt Luna: & ſi viderint ſignum aliquod, longè recedent, ac dicent, Præſtigium perpetuum: & mendacii inſimulaverunt* (Mahumetum) *& ſectati ſunt libidines ſuas*. Omnes, quos vidi, Interpretes conveniunt, hoc loco الساعة *Horam*, ſupremi Judicii diem ſignificare: *Sciſſionem verò Lunæ*, ejuſdem diei ſignum fore, communis eſt Moslemorum ſententia: idque inter alios aſſerit Gelaledd. in expoſitione Suræ 47. القتال *Bellum*. v. 17. dicens: من علاماتها بعث النبي محمد وانشقاق القمر والدخان: *Inter ſigna illius* (nempe diei Judicii) *ſunt miſſio Prophetæ Mahumeti, & ſciſſio Lunæ, & Fumus*. Cùm igitur dicit, *ſciſſa eſt*, propheticum ſtylum affectat, utens tempore præterito pro futuro, ut alibi non rarò in Alcorano. Ridiculum verò eſt aſſerere, adventum Mahumeti, vel ſciſſionem Lunæ ab eo factam, vel neſcio quem fumum, qui Mahumeti tempore apparuit, ſupremæ Mundi diei indicia fuiſſe, cùm tanto intervallo hæc ab illa diſtiterint. Legitimus ergo Alcoranicorum verborum ſenſus eſt: Propè eſt Dies Judicii, & ſciſſio Lunæ, quod erit præambulum illius ſignum. Cum verò Meccani audierint hæc ſibi prædicari, non ſecus ac præſtigia accipient, & terga vertentes, Mahumetum mendacem proclamabunt, & in infidelitate ſua perſeverabunt. Nec obſtat, quod dicatur, *ſi viderint aliquod ſignum*: nam in idiomate tàm Hebraico, quàm Arabico, *videre* ſæpiſſimè accipitur pro *audire*: ut norunt omnes utriuſque linguæ periti, & crebris Alcorani exemplis confirmatur, ut jam ſuperiùs vidimus. *Signi* verò nomine Alcoranicas periodos plerumque deſignari, Mahumetani ipſi fatentur. Notandum verò, non dici, *cùm vident*, *vel cùm vidiſſent*: ſed, *ſi videant*, vel, *ſi viderint*, conditionatè. Propoſitio verò conditionata, juxta Dialecticos, nihil ponit in eſſe. Neque momenti ullius eſſe debent teſtimonia eorum, qui aſſerunt, ſe vidiſſe Lunam ſciſſam à Mahumeto: nam, ut alibi vidimus, ſolemniſſimum eſt Arabibus, & Hebræis hujuſmodi teſtimonia confingere. Poſtremò ipſos Arabes doctiores agnoviſſe, non agi hìc de miraculo aliquo Mahumeti, ſed de ſciſſione Lunæ, quæ fiet paulò ante diem Judicii, teſtantur duo inter Arabes celeberrimi Interpretes, Beidavius, & Zamchaſcerius: quorum primi hæc ſunt verba: روي ان الكفار سالوا رسول الله اية فانشق القمر: وقيل معناه سينشق يوم القيمة: *Fertur, infideles poſtulaſſe à Legato Dei aliquod ſignum: & propterea Lunam ſciſſam fuiſſe. Sed alii dicunt, ſenſum hujus loci eſſe, quòd Luna ſcindenda ſit in die Reſurrectionis.* Secundi verò: وعن بعض الناس ان معناه ينشق يوم القيمة: *Et juxta aliquos, ſenſus hic eſt: ſcindetur* (Luna) *in die Reſurrectionis*. Porrò ſi tot teſtes illud miraculum habuiſſet, non eſſet circa verba Alcorani inter ſapientes Moslemos hæc diverſitas ſententiarum, neque ab ullo fuiſſet in dubium revocatum.

Cæterùm, etiam ſi certo certius foret, Mahumetum Lunam bipartitam, vel quadripartitam Meccanis viſendam oſtendiſſe: non tamen verum miraculum patraſſe evinceretur. Nihil ſolemnius Sagis, ac Veneficis, quàm hujuſmodi præſtigia in Luna oſtentare. Unde Virgilius ecl. 4.

Carmina vel cœlo poſſunt deducere Lunam.

Ubi, *carmina*, juxta omnes Interpretes, excantationes ſignificant. Et Ludovicus de la Cerda Vir eruditiſſimus, hæc verba exponens: *E cunctis*, inquit, *aſtris, Luna veteribus ita credebatur ſubdita eſſe Veneficarum cantionibus, ut quoties his liberet, ea è cœlo, vel inuita deduceretur.*

Ex dictis patet reſponſio ad argumentum Adverſarii. Nam quando Mahumetus Alcorani verba populo legebat; vel illud tantùm intendebat, ut hominibus perſuaderet, Lunam ſcindendam eſſe prope diem Judicii: vel volebat, ut crederent, ipſum reverà illam in duas partes diſcidiſſe. Si primum: nihil ad Mahumeti miraculum pertinebat. Si ſecundum: meritò credebant Meccani, illud fuiſſe præſtigium; cùm hujuſmodi ſigna à Magis ac Veneficis in Luna frequenter fieri non ignorarent.

Quartum ex Alcorano miraculum obſcurè innuitur in Sura 17. لاسري *Iter nocturnum*: v. 1. ubi dicitur: سبحان الذي اسري بعبده ليلا من المسجد الحرام الي المسجد الاقصي الذي باركنا حوله لنريه من اياتنا. *Laus illi, qui tranſtulit ſervum ſuum noctu ab Oratorio Meccæ ad Oratorium remotiſſimum, cui undequaque benediximus, ut oſtenderemus ei ſigna noſtra.* Quæ verba exponentes Interpretes Moslemi, omnes conveniunt, alludere ad viſionem quandam ab ipſo Mahumeto relatam in libro السنة *Sonnæ*, quam ita deſcribunt Jahias filius Salam, & Mohammed filius Abdallah, cum quibus cæteri Expoſitores conveniunt: ان رسول الله ص بينما عند البيت اذ اوتيت شق النحر فاستخرج القلب فغسل بماء زمزم ثم اعيد مكانه: ثم اوتيت بدابة ابيض يقال له البراق فوق الحمار ودون البغل مضطرب الاذنين يضع خطوة عند منتهي طرفه فحملت عليه فسار بي نحو بيت المقدس فاذا منادٍ ينادي عن يمين الطريق يا محمد على رسلك اسألك يا محمد على رسلك اسألك يا محمد على رسلك اسألك فمضيت فلم اعرج عليه.

Cùm eſſet Legatus Dei Mahumetus juxta Templum Meccanum, ecce venit ad me (inquit ipſe) *quidam, qui ſcidit pectus meum ſub jugulum, & extraxit cor meum, lavitque illud aqua putei Zamzam: deinde reſtituit illud in locum ſuum. Deinde adductum eſt ad me jumentum album, quod vocatur Alborac, majus aſino, & minus mulo, quod quaſſabat auriculas, & ponebat paſſus ad terminationem aſpectus ſui: & ſuper illud impoſitus, cepi iter verſus Templum Hieroſolymitanum. Et ecce vos clamantis à dextris viæ: O Mahumete, ſubſiſte pauliſper, oro te: O Mahumete, ſubſiſte pauliſper, oro te: O Mahumete, ſubſiſte pauliſper oro te: Sed ego perrexi,*

rexi, *nec attendi quis esset*. Eandem vocem audivit à siniſtra parte viæ: neque de illa quidquam curavit. Cùm ad Templum Hieroſolymitanum perveniſſet, alligavit jumentum ad anulos, ad quos Prophetæ illud alligabant. Deinde ingreſſus in Templum oravit in eo, bis ſe incurvando. Poſteà inde egreſſo, obtulit ei Gabriel vas vini, & vas lactis: ille verò vas lactis accepit. Laudavit de hoc illum Gabriel, qui expoſuit ei; vocem illam, quam à dextris audierat in via, fuiſſe invitationem ad Judaiſmum, quam ſi attendiſſet, certè judaizaſſet gens ejus. Vocem verò, quam audierat à ſiniſtris viæ, fuiſſe invitationem ad Religionem Chriſtianam: quam ſi attendiſſet, certè Chriſtianiſmum gens ejus ſuſcepiſſet. Deinde narrat, ſe vidiſſe mulierem ſpecioſiſſimam, ornatam omni monilium, & munditiarum genere, quæ elatis manibus, ter rogavit eum, ut pauliſper ſubſiſteret: ſe verò nec aliquid reſpondiſſe, nec eam penitùs curaſſe. Hanc autem, dixit ei Gabriel, fuiſſe Mundum, cui traditus fuiſſet, ſi ejus verba, vel aſpectum curaſſet. Pergit deinde Mahumetus referens viſionem, ſeu delirium ſuum: ثم اتينا بالعراج فاذا احسن ما خلق الله فقعدنا فيه فعرج بنا حتي انتهينا الي سماء الدنيا وعليها ملك يقال له اسمعيل جنده سبعون الف ملك جند كل ملك سبعون الف ملك. فاستفتح جبرايبل فقيل من هذا قال جبرايبل قيل ومن معك قال محمد قيل أوقد بعث اليه قال نعم: قالوا مرحبًا به ولنعم المجي جاء ففتح لنا فاتيت على ادم فقلت يا جبرايبل من هذا قال هذا ابوك ادم فرحب بي ودعا لي بخير: قال واذا الارواح تعرض عليه فاذا مر به روح مؤمن قال روح طيب وريح طيب: واذا مر به روح كافر قال روح خبيث وريح خبيث:

Deinde pervenimus aſcendendo ad locum omnium pulcherrimum, ibique conſedimus: deinde aſcendimus ad cœlum Lunæ, cui præſidebat Angelus, nomine Aſmail, qui habebat exercitum ſeptuaginta millium Angelorum, quorum ſinguli habebant item exercitum ſeptuaginta millium Angelorum, quorum ſinguli habebant item exercitum ſeptuaginta millium Angelorum. Pulſavit igitur Gabriel januam: reſponſumque eſt; Quis eſt hic? Dixit, Ego ſum Gabriel. Dictum eſt illi: Et quis eſt tecum? Reſpondit: Mahumetus. Dictum fuit illi: Jam ne ſattus eſt Apoſtolus? Reſpondit: Utique, dixerunt illi: Fauſtè feliciterque advenerit. Aperta eſt ergo nobis janua, & obvium habui Adam, & dixi: O Gabriel, quis eſt hic? Reſpondit: Hic eſt pater tuus Adam. Tunc ille ſalutavit me, & fauſta mihi apprecatus eſt. Et ecce Animæ ſeſe obtulerunt illi: cùmque tranſiret juxta eum anima fidelis, dicebat: Spiritus bonus, & halitus bonus. Cùm verò tranſiret juxta eum anima infidelis, dicebat: Spiritus malus, & halitus malus. Deinde refert, ſe vidiſſe quoſdam olfacientes carnes putridas; carnes verò recentes ac bonas nauſeantes, quos intellexit à Gabriele eſſe adulteros, ac fornicarios. Tum vidit alios ore laxo & aperto; alios verò, qui in eorum ora aperta lapides igneos ab obſcœnis partibus egeſtos conjiciebant: & intellexit, hos eſſe eos, qui orphanorum, ac pupillorum facultates uſurpabant. Deinde vidit alios ſeipſos unguibus dilacerantes, voceſque tamquam mugitus emittentes: quos intellexit eſſe obtrectatores, detractores, ac diffamatores. Vidit etiam mulieres quaſdam ſpecioſas, per ubera ſuſpenſas, quas ſerpentes, ac ſcorpiones mordebant: intellexitque, has eſſe eas, quæ occidebant filios ſuos. Vidit deinde has eaſdem mulieres cum aliis, qui ex variis partibus adveniebant, duci in Gehennam ad Pharaonem: ad quem cum perveniſſent, extenſæ ſunt ante ignem, ut illius calore ardentiſſimo torquerentur. Poſtremò vidit quoſdam viros enormiter ventricoſos, qui, cùm vellent ſurgere, cadebant in terga, & in ventres: hi verò accuſati apud Pharaonem, illius juſſu pedibus truncati ſunt: intellexitque, hos eſſe uſurarios. Proſequitur deinde iter ſuum in Cœlum, conſuetis nugis: ad ſingulos enim cœlos eadem eſt cantio, quæ fuit ad cœlum Lunæ, nempe: فاستفتح جبرايبل فقيل من هذا: فقال جبرايبل: قيل ومن معك: فقال محمد: قيل أوقد بعث: قال نعم: قالوا مرحبًا ونعم المجي جاء ففتح لنا:

Pulſavit Gabriel januam: dictumque fuit illi. Quis eſt qui pulſat? At ille reſpondit: Gabriel. Dictum fuit illi: Et quis eſt tecum? Reſpondit; Mahumetus. Dictum fuit illi. An jam miſſus fuit ad munus propheticum exercendum? Reſpondit illi: Jam miſſus fuit. Dixerunt qui erant intus: Fauſtè feliciterque advenerit. Et tunc aperuerunt januam, ut uterque ingrederetur. In ſecundo ergo cœlo invenerunt ابني الخالة يحيي وعيسي *duos filios matertera, Joannem, & Jeſum* (hoc ex errore Mahumetanorum, qui putant, Matrem Jeſu, & Matrem Joannis Baptiſtæ fuiſſe ſorores): qui ſalutaverunt Mahumetum, & fauſta illi apprecati ſunt. In tertio cœlo invenerunt Joſeph, cui eximia pulchritudo collata fuerat: qui eodem modo Mahumetum ſalutavit, cum fauſta apprecatione. In quarto cœlo invenerunt ادريس *Edris* (ideſt Henoc) qui eadem obſequia Mahumeto exhibuit. In quinto cœlo invenerunt Aaron, qui hoc habebat ſingulare, quòd: لحيته شطران شطر ابيض وشطر اسود: *dimidium barbæ ejus erat candidiſſimum: dimidium verò nigerrimum.* Hic eodem modo, quo cæteri ſuperiores, Mahumetum excepit. In ſexto cœlo invenerunt Moyſem, qui erat coloris impensè rufi: & cùm de more eum ſalutaſſet, & ut fratrem agnoviſſet, dixit: تزعم بنوا اسرايبل انّي اكرم الخلق على الله: وهذا اكرم على الله منّي: *Exiſtimabant filii Iſrael me honoratiſſimum omnium creaturarum eſſe apud Deum: ſed hic* (innuens Mahumetum) *eſt honoratior me apud Deum.* In ſeptimo cœlo invenerunt Abraham innixum Domui, quæ dicitur المعمور *Viſitata*: quia ſcilicet, يدخله كل يوم سبعون الف ملك ولا يعودون اليه الي ان تقوم الساعة *ingrediuntur ad eam viſitandam quotidie ſeptuaginta millia Angelorum: nec revertentur ad eam uſque ad diem Reſurrectionis.* Salutavit igitur eum Mahumetus, & ipſe reſalutavit eum fauſta apprecando. Erat porrò prope Abraham gens Mahumetana (quæ ſcilicet illius legem erat amplexura): hujus

jus pars veſtibus albis, pars verò cinerei coloris erat induta, ſed ſimul erant commixti. Intellexitque, hos eſſe illos, qui miſcuerunt opera bona cum malis; ſed totum fuit in bonum: & locum illum fore habitationem ſuam, & gentis ſuæ. Pergit Mahumetus.

ثم انتهينا الي السدرة المنتهي فاذا هي احسن ما خلق الله واذا الورقة من ورقها لو غطيت بها هذه الامّة لغطتهم ثم انفجر من تحتها السلسبيل ثم انفجر من السلسبيل نهران نهر الرحمة ونهر الكوثر فاغتسلت من الرحمة فغفر لي ما تقدم من ذنبي وما تاخر ثم اعطيت الكوثر فسلكته حتي انفجرتي في الجنة فاذا طايرها كالبخت قال ونظرت الي جارية فقلت لمن انت يا جارية قالت لزيد بن حارثة قال ثم نظرت الي النار فاذا ان عذاب ربّي لشديد لا تقوم له الحجارة ولا الحديد: قال ثم رجعت الي السدرة المنتهي فغشيها من امر الله ما غشي ووقع على كل ورقة ملك وايّدها الله بايّده: وفرض علي في كل يوم وليلة خمسين صلاة فرجعت الي موسي فقال بما فرض عليك ربك فقلت فرض علي في كل يوم وليلة خمسين صلاة فقال ارجع الي ربّك فاسله التخفيف فان امتك لا تطيق ذلك فاني قد بلوت بني اسراييل وخبرتهم فرجعت الي ربي فقلت لي ربي حط عن امّتي فان امّتي لا تطيق ذلك فحط عني خمسا قال فرجعت الي موسي فقال ما فرض عليك ربّك قلت حط عني خمسا فقال ارجع الي ربك فاسله التخفيف فان امتك لا تطيق ذلك قال فرجعت الي ربي فحط عني خمسا قال فلم ازل ما بين ربي وبين موسي حتي قال يا محمد لا تبديل انه لا يبدل القول الذي هي خمس صلوات في كل يوم وليلة لكل عشر فتلك خمسون صلاة: قال فرجعت الي موسي فاخبرته فقال ارجع الي ربّك فاسله التخفيف فقلت قد راجعته حتي استحييت منه:

Deinde pervenimus ad arborem Sedrum, ultra quam transire nemini licet. Erat autem pulcherrima omnium rerum, quas creavit Deus: & unum ejus folium, ſi ſub illo eſſet hæc gens, (ideſt, gens tota Arabum) certè cooperiret eam totam. Sub ea verò emanabat fons Salſabil, ex quo duo fluvii egrediebantur, nempe Airahmat, & Alcauther. Ego verò lavi me in Airahmat, & dimiſſa ſunt mihi peccata mea tàm præterita, quàm futura (ſeu, tàm præcedentia, quàm ſubſequentia). Deinde ingreſſus ſum fluvium Alcauther, & per eum navigio vectus perveni in Paradiſum, in quo erant aves adinſtar camelorum Perſicorum. Vidi autem ibi puellam, cui dixi: Cuinam deſtinata es tu, ò puella? Reſpondit: Zaido filio Harethæ. Deinde vidi ignem Gehennæ: & ecce agnovi, pœnas, à Domino meo infligendas, eſſe ſanè vehementes; non reſiſtit illis lapis, neque ferrum. Deinde regreſſus ſum ad arborem Sedri, ultra quam non eſt progredi: & cooperuit illam ex præcepto Dei id, quod cooperuit (innumera ſcilicet multitudo avium, & Angelorum) *& ſuper ſingulas illius frondes deſcendit unus Angelus: & ſuſtentavit eam Deus manibus ſuis. Et ipſe conſtituit mihi quinquagenas preces in ſingulos dies. Cùm autem revertiſſem ad Moyſem, dixit mihi: Quid conſtituit tibi Dominus tuus? Ego verò: Quinquagenas mihi preces per ſingulos dies ac noctes mihi conſtituit. Dixit Moyſes: Redi ad Dominum tuum, & ora eum pro imminutione earum: non enim poterit hoc gens tua. Et quidem ego jam feci experimentum hujus rei in filiis Iſrael. Igitur reverſus ſum ad Dominum meum, & dixi: Ab Domine mi, diminue Orationes genti meæ, quia non poterit perſolvere eas. Imminuit autem mihi quinque: & cùm ad Moyſen rediiſem, dixit mihi: Quid conſtituit tibi Dominus tuus? Reſpondi: Imminuit mihi quinque preces. Ille verò: Redi, inquit, ad Dominum tuum, & precare, ut adhuc imminuat: non enim poterit hoc gens tua. Reverſus ſum igitur ad Dominum meum, qui alias quinque preces imminuit. Neque ceſſavi ire, & redire à Moyſe ad Deum, donec dixit mihi Deus: O Mahumete, nolo amplius immutare quod decrevi; non enim mutabilia ſunt verba Dei: quinque tibi preces per ſingulos dies ac noctes præſcribuntur; ita ut unaquæque æquivaleat decem; & ita ſint in totum quinquaginta preces. Reverſus igitur ſum ad Moyſen, & narravi ei hoc. Ille verò dixit mihi: Revertere ad Dominum tuum, & ora eum, ut hunc etiam numerum imminuat. Ego verò reſpondi: Jam toties ad eum reverſus ſum, ut pudeat me, iterum ad eum redire.*

Commonendum hìc cenſeo Lectorem, non omnia, quæ habentur in libro Sonnæ, quem Mahumetani æquè ac Alcoranum recipiunt ac venerantur, circa hanc Mahumeti viſionem ab his Auctoribus referri; ſed tantùm modeſtiora. Sunt enim alia plurima monſtroſa, & portentoſa, quæ ab aliis Scriptoribus referuntur. Ricardus, vel, ut alii vocant, Ricoldus ex Ordine Prædicatorum in confutatione Alcorani cap. 14. ſcribit, ſe in Auctore Mahumetano legiſſe: *cùm vellet Mahumetus conſcendere jumentum Alborac, illud fugam tentaſſe. Cùm autem Mahumetus diceret ei: ſta firmiter: Mahumetus eſt qui vult te aſcendere: reſpondiſſe jumentum: Numquid pro eo miſſum ſum? Reſpondiſſeque Gabrielem: Utique. Tunc jumentum dixiſſe: Non permittam eum aſcendere, niſi priùs rogaverit Deum pro me. Mahumetum verò pro jumento Deum rogaſſe, & ſic facilè illud conſcendiſſe.* P. Philippus Guadagnolus ſuprà laudatus, in Apologia Arabica, tract. 2. de Alcorano, cap. 2. ſect. 2. addit ex libro Hagar, ان محمّد وعد البراق مجد الفردوس:

Mahumetum promiſiſſe jumento Alborac gloriam Paradiſi. Et quidem Mahumetani ita credunt, Alborac, quemadmodum etiam arietem Abrahæ, & camelum Mahumeti eſſe in Paradiſo, ſicut nos credimus Judam eſſe in Gehenna. Addit idem Guadagnolus ibidem cap. 3. ſect. 3. loquens de flumine Alcauther, & de aliis, vidit Mahumetus in Paradiſo, ex libro Sonnæ: عين الكوثر طولها وعرضها سبعين الف يوم ومياهها عذبة وكاسات فيها للشرب كم هي نجوم في السماء والصبية والغلمان الذين يخدمونهم

في

في الفردوس عند ماكلهم وشرابهم والجواري الحسنات حسنهن غاية ما يكون: لوظهرت واحدة منهن في السمآء اى الهوآء ليلاً لتنير العالم كله كانها شعاع الشمس و لو بزقت في البحر لتحولة ملحه عشلاً وملاحة مياهه حلوا عذبا.

Fons Alcauther patet in longitudine, ac latitudine, quantum eſset iter ſeptuaginta millium dierum, ejuſque aquæ dulces ſunt. Sunt autem ibi calices ad bibendum tot numero, quot ſunt ſidera in cælo: & puellæ, & pueri miniſtrantes in Paradiſo ad manducandum, & bibendum: & adoleſcentulæ pulcherrimæ, quantum cogitari poſſit; ex quibus ſi una appareret in cælo, vel in aere nocturno tempore, illuminaret Mundum univerſum, non ſecus, ac ſi eſset Sol lucentiſſimus: &, ſi ſpueret in mare, certè mutaret ſalſedinem ejus in mel, & amarorem aquarum ejus in dulcedinem, ac ſuavitatem. Proſequitur Ricardus ex Auctore Mahumetano, referens verbis Mahumeti, id quod ipſemet viderat in ſeptimo cœlo: *Vidi, inquit, populum Angelorum: prolixitas unius cujuſque multò millies Mundo major erat: quorum quiſque habebat ſeptingenta millia capitum, & in quolibet capite ſeptingenta millia ora, & in quolibet ore ſeptingenta millia linguarum laudantium Deum ſeptingentis millibus idiomatibus. Et aſpexi unum Angelum flentem, & quæſivi cauſam fletus illius: & reſpondit, ſe Peccatum eſſe: ego autem oravi pro eo. Sicque Gabriel commendavit me alteri Angelo, & ille alii, & ſic deinceps, quouſque ſteti coram Deo, & tribunali ejus: & tetigit me Deus manu ſua inter humeros uſque adeò, ut medullam ſpinæ dorſi mei frigiditas manus ejus pertranſiret.* Ita Ricardus, qui cæteris, quæ ſuprà dicta ſunt, enarratis, concludit: *Viſionis autem hujus plus eſt quod dimiſimus, quàm quod enarravimus.* Etita prorſus eſt.

Hanc ſuam viſionem ſtatim Mahumetus Meccanis, veluti tuba canens, propalavit: utque ſibi crederent, quemadmodum ſcribit Auctor libri *de ſignis directionis*, aſſeruit, ſe eadem nocte dum regrederetur, reperiſſe mercatores Coraſinos, qui camelum amiſſum quærebant; & bibiſſe ex aqua vaſis eorum, reſiduumque illius effudiſſe: prædixitque, eoſdem Mercatores craſtino die ſub Solis ortum affuturos, præeunte illos camelo rufo duobus ſaccis onerato. Verùm cùm illis non ſatis eſſent hæc ſigna, interrogaverunt eum, quandoquidem ad Templum Hieroſolymitanum translatum ſe fuiſſe jactabat, quot eſſent illius porticus, quot candelabra, & quot adyta. Tunc verò Gabriel appendit figuram illius Templi ante faciem ejus: quamobrem ille ad omnia adamuſſim reſpondit. Neque tamen propterea fidem ullam Meccani illi adhibuere.

Concedimus ſanè hujuſcemodi miracula Mahumeto, quæ quilibet mentis compos, delirantis hominis figmenta eſſe cognoſcat. Verùm quam fidem hoc miraculum merebatur, cujus Mahumetus unus teſtis fuit? Quid etiam proderat illud deinde in vulgus ſtatim deblaterare, & tanta levitate in aures Meccanorum obtrudere? Quot porrò in eo mendacia deprenduntur! Dicitur hìc, illum è Paradiſo regreſſum, inveniſſe in itinere procul à Mecca mercatores Coraſinos, & deinde Meccam veniſſe: quod certè non potuit, niſi mane contingere. At Ebn-Abbas Auctor propè divinæ auctoritatis affirmat, ſe audiſſe ex ore ipſius Mahumeti, ipſum eadem nocte è Paradiſo regreſſum concubuiſſe ſtatim cum Chadige. Ita refert Auctor libri *de ſignis directionis*: ان رسول الله لما اسري به دخل الجنة واكل من فاكهة الجنة وشرب من ماء الجنة فنزل من ليلته فوقع على خديجة فحملت بفاطمة فكان حمل فاطمة من ماء الجنة ورواه ايضا ابن عباس من النبي ص.

Legatus Dei poſtquam translatus fuit noctu, ingreſſus in Paradiſum, comedit de fructibus Paradiſi, & bibit de aqua illius: & deſcendit ſtatim eadem nocte, & concubuit cum Chadige, quæ concepit Phatemam: fuitque conceptus Phatema ex aqua Paradiſi. Refert hoc etiam Ebn-Abbas auditum à Propheta Mahumeto. Potus ſcilicet, & cibus Paradiſi adeò importunam libidinem in Mahumeto excitaverat. Deinde affirmat Mahumetus, ſe vidiſſe in Templo Hieroſolymitano porticus, adyta, & candelabra, & anulos, ad quos Prophetæ alligabant Alborac, vel jumenta ſua. At Templum Hieroſolymitanum ſexcentis ferè annis anteà deſtructum fuerat, neque de eo lapis ſuper lapidem remanſerat. Quòd ſi revera illud viderat eadem nocte, cur non poterat illius porticus, & adyta, & candelabra Meccanis recenſere, abſque eo, quòd Gabriel typum illius oculis ejus exhiberet? At enim non omnia attentè conſideraverat. Eſto; præcipua ſaltem poterat exponere, excuſando ſe, ſi non ſingula ac minutiora attentiùs inſpexiſſet. Neque tamen ſi omnia adamuſſim expoſuiſſet, ſatis fuiſſet ad illius veracitatem in viſione probandam: poterat enim hæc omnia ex aliorum relatione didiciſſe. Multò minorem fidem facit, quòd Mahumetus in itinere invenerit mercatores Coraſinos, quærentes camelum amiſſum, & quòd biberit aquam ex eorum vaſe, & reſiduum aquæ effuderit; & quòd craſtina die iidem Mercatores adventuri eſſent, præcedente camelo rufo duobus ſaccis onerato. Hæc enim omnia ipſe naturaliter ſciebat, vel poterat ſcire. Mirum verò, quòd cùm in eadem Sura decima ſeptima verſ. 96. dixerint Coraſini, ac cæteri Meccani Mahumeto: لن نؤمن لك حتي تزقي في السماء *Nunquam credemus tibi, donec per ſcalam aſcendas in Cœlum*: ille non reſponderit: Jam in cœlum, imò in ſeptem cœlos aſcendi: & quod mirabilius eſt, ſine ſcala: & manifeſtas hujus rei probationes dedi vobis in adventu mercatorum veſtrorum, & in exacta expoſitione rerum, quæ erant in Templo Hieroſolymitano: quid ultrà vultis me ſcalis admotis in cœlum aſcendere? Verùm illius reſponſio nulla alia fuit, quàm; سبحان ربي هل كنت الا بشرا رسولا: *Laus Domino meo: nunquid ego ſum niſi homo miſsus ad vos?* Per quod ingenuè confeſſus eſt, ſe utpote hominem, non poſſe miracula illa, quæ Meccani petebant, efficere. Jam nimirum (quippe qui non eſſet omninò inſanus) ſenſerat, hanc ſuam viſionem nimis frigidam, & ineptam eſſe ad faciendam mendaciis ſuis fidem. Denique etiamſi aliquam hujuſmodi viſionem, ſeu ſomnium Mahumeto concederemus, eſſet ne ſtatim miraculi loco ſuſcipiendum, præſertim tot figmentis ac deliriis permixtum? Ne ipſi quidem Mahumetani ignorant, Dæmones frequenter hujuſmodi ſpectris homi-

homines ludificare; nec aliquid ſolidi ad veritatis probationem in illis contineri.

Quintum ex Alcorano miraculum innuitur in Sura 3. آل عمران *Familia Amran*, v. 11. his verbis: قد كان لكم اية في فيتين التقتا فية تقاتل في سبيل الله واخرى كافرة يرونهم مثليهم راي العين والله يويد بنصره من يشاء ان في ذلك لعبرة لاولي الابصار

Jam fuit vobis miraculum in duobus exercitibus, qui occurrerunt ſibi: Unus exercitus pugnabat pro religione Dei: & alter erat ethnicus. Videbant eos (nempe ethnici videbant fideles) *duplo majores ſe viſione oculi. Deus verò corroborat auxilio ſuo quem vult. Certè in hoc fuit res admirabilis iis, qui præditi ſunt oculis.*

Et v. 122. ولقد نصركم الله ببدر وانتم اذلة ان تقول للمومنين الن يكفيكم ان يمدكم ربكم بثلثة الاف من الملايكة منزلين بلي ان تصبروا وتتقوا ويأتوكم من فورهم هذا يمددكم بخمسة الاف من الملايكة مسومين : *Et jam quidem adjuvit vos Deus in Beder, & vos eratis inferiores. Cùm diceres Fidelibus: An non ſufficiet ad augendos vos Dominus veſter tribus millibus Angelorum demiſſorum? Utique ſufficiet. Si toleraveritis, ac pii fueritis, & venerint ad vos hoſtes repentè: augebit vos Dominus veſter quinque millibus Angelorum ſignatorum.* Et in Sura octava الانفال *Manubiæ*. v. 9. اذ تستغيثون ربكم فاستجاب لكم اني ممدكم بالاف من الملايكة مردفين : *Cùm opem poſtularetis à Domino veſtro, reſpondit vobis: Certè ego augebo vos mille Angelis à tergo ſequentibus.*

Conveniunt omnes Alcorani Expoſitores, agi in prædictis locis de Bello Bedrenſi, quod reſpectu belli alterius item Bedrenſis, dictum fuit غزوة بدر الكبري *bellum Bedrenſe majus*. Hujus autem hiſtoriam hoc ferè modo referunt Auctor libri *de ſignis Directionis*, Ahmed filius Abdolhalim, cæterique Chronologi Mahumetanorum. Anno ſecundo Hegiræ, ſeu transmigrationis in Medinam, audivit Mahumetus adventare Abu-Sofian filium Harbi cum quadraginta equitibus Coraſinis mercatoribus redeuntibus è Syria: & egreſſus eſt cum equitibus ſupra trecentos: plerique verò ſociorum ejus erant pedites: ducebatque ſecum octoginta camelos (alii ſcribunt octoginta equos). Ubi autem audivit Abu-Sofian, Mahumetum cum exercitu Medina egreſſum fuiſſe, duxit impedimenta ſuper litus maris, miſitque ad cives Meccanos, ut peteret ab eis auxilium. Illi autem mille circiter milites cum ducentis equis ad eum direxere; cum quibus egreſſæ ſunt aliquot fœminæ, quæ pulſantes tympana, magna cum impudentia in Mahumetanos ſcommata jaciebant. Cùm verò perveniſſet Mahumetus in Beder (erat hic locus inter Meccam, & Medinam, ita dictus à puteo ejuſdem nominis ibi ſito) conſilium habuit cum ſuis, utrum hoſtibus eſſet occurrendum. Cùmque illi id approbaſſent, obvium ſe obtulit eis juxta Beder. Commiſſo certamine, miſit Deus primò mille Angelos, deinde ter mille, & demum quinquies mille, qui Mahumetanos pugnantes adjuvarent. Porrò Mahumetani apparebant hoſtibus duplo majores, quàm eſſent: hoſtes contra Mahumetanis longè pauciores, quàm eſſent, videbantur. Poſtremò Mahumetus pugillum pulveris, ſeu lapillorum accipiens, conjecit in hoſtes, dicens: Deformentur facies eorum. Nulluſque fuit ex illis, cujus oculos pulvis conjectus non oppleret. Occiſi ſunt autem ex hoſtibus ſeptuaginta circiter viri, ac totidem capti. Quatuordecim verò tantùm ex Mahumetanis interfecti ſunt.

Iſmael filius Aly ſcribit, Mahumetum à principio exhauſiſſe puteos omnes præter unum, ex quo ſui bibere poſſent: præterea conſtruxiſſe ſibi domunculam ligneam, in qua cum Abubacar ſe tueretur. Fuerunt autem (eodem Auctore) qui intra nubem equorum ſtrepitum audiere, & quemdam clamantem, أقدم حيزوم :*Curre ò Haizum*. Erant ſcilicet Angeli, & Gabriel Dux eorum ſuper equum ſuum, qui Haizum appellabatur. Aliud prodigium refert Sahal filius Honeiph à ſe viſum in hoc prælio, nimirum: ſi quis Mahumetanus evaginato gladio vellet infidelem aliquem occidere, videbat caput illius amputari, antequam ipſe gladio illud attingeret. Apparebant etiam capita volantia per aerem, abſque eo quod videretur ullus, qui ea truncaſſet. Præterea, teſte Ebn-Abbas, Angeli in hoc prælio habebant cydaras albas cum tæniis in humeros dependentibus. Notat autem prædictus Auctor, in nullo prælio Angelos pugnaſſe, niſi in hoc: in cæteris verò tantummodo ad augendum numerum interfuiſſe. Addit Auctor libri *De Signis Directionis*, lapillos illos à Mahumeto conjectos, omnium hoſtium oculos repleviſſe: Mahumetanos autem unà cum Angelis eoſdem capere, & occidere cœpiſſe: invenerant enim omnes pronos ſuper facies ſuas, perquirentes unde accerſerent Medicum, ſeu Chirurgum, qui ab eorum oculis lapillos extraheret. Demum Auctor eſt Ebn-Abbas, cuidam ex hoſtibus ictu ſcuticæ ab Angelo naſum attritum, faciemque diſciſſam fuiſſe.

Audiſti Lector miraculum Mahumeti, adeò in Alcorano, & in libris Mahumetanorum decantatum: in quo ſanè dici poteſt illud Horatianum:

Parturient Montes, naſcetur ridiculus mus.

Poſt tot prodigia, cujuſmodi fuerunt, ut Mahumetani plures, quàm eſſent, hoſtibus apparerent: ut hoſtes verò minores, quàm eſſent, Mahumetanis: ut primò mille Angeli, deinde tria millia, poſtremò quinque millia ſub Duce Gabriele è cœlo mitterentur pugnaturi pro Mahumetanis: ut Mahumetus jactu pulveris, ſeu lapillorum omnes hoſtes ita excæcaret, ut proni in terram corruerent, & tamquam aviculæ ſub retibus capi poſſent, & occidi: ut Gabriel tanto impetu equum ſuum Haizum in illos incitaret: ut capita eorum reciſa ab Angelis, per auras volitarent: poſt tantum, inquam, cœleſtium, ac terreſtrium armorum apparatum; ſeptuaginta hoſtes ex circiter mille, interfecti ſunt; totidemque capti: ex Mahumetanis verò, qui erant ferè quadringenti, quatuordecim periere. Hoc verò miraculum cenſendum eſt? Unus Angelus una nocte, uno impetu, centum octoginta quinque millia Aſſyriorum in exercitu Sennacherib, Ezechia orante, peremit. Hìc orante Mahumeto, & hoſtium ſuorum oculos excæcante, quinque, imò novem Angelorum millia, & quidem à trecentis, ac decem, & ſeptem Mahumetanis adjuta, vix ſeptuaginta ex mille adverſariis interficere potuerunt. Penè dixerim pro hoſtibus ſtetiſſe victoriam, licet tàm iniquo marte pro illis certatum fuerit, dum novem millia Angelorum, & pluſquam trecenti validiſſimi bellatores, cum minus

nus mille Meccanis ex improviso, & per insidias invasis, & quod pejus est, pulvere excæcatis, decertarent. Possem hìc plura prælia referre, in quibus Christiani pauciſſimi cum innumeris Mahumetanis pugnantes, plerisque ex hostibus interfectis, cum nulla vel exigua suorum clade, non sine manifesta divinæ opis assistentia victores evasere. Anno Christi 1340. quemadmodum ex probatissimis Auctoribus refert P. Odoricus Rinaldus in suis Annalibus ad hunc annum: Alboacenus Rex Marrocchii in Africa, adortus est Alfonsum Regem Castellæ, & cæteros Hispaniæ Christianos. Ducebat secum Alboacenus sexaginta millia equitum, & sexcenta millia peditum, præter milites, quos Juseph Rex Bæticæ, seu Granatæ, addiderat. Cum Alfonso verò erant tantummodo quatuordecim millia equitum, & viginti quatuor millia peditum. Christiani in summo se discrimine conspicientes, solemnibus supplicationibus, precibus, & lachrymis res suas Christo commendabant. Commissum est prælium: Mahumetanorum ducenta millia periere: inter quos duo Alboaceni Regis filii fuere. Tot spolia capta sunt, ut vilissimi pretii merces venderentur. Captivorum autem numerus vix potuit recenseri. Quid verò de Christianis? Vix credi potest: non nisi viginti ex illis cecidere. Hoc verè miraculum dicendum est. Neque procul à miraculo esse videtur illud, quod nuper contigit in obsidione Viennæ Austriæ, ubi trecenta millia Turcarum Mahumetanorum à nostris longè numero minoribus, tamquam vilissimæ pecudes, partim occisa, partim in fugam versa sunt, innumeris ex iisdem spoliis relatis. Primum illud fortasse Mahumetani negabunt. Hunc secundum negent, si possunt, cùm universi mortales testes illius fuerint; & Mahumetani ipsi adhuc cladem suam deplorent, non sine timore majoris mali. Verùm non est quod ad miracula recurramus. Darius Rex Persarum cum trecentis millibus (alii volunt sexcenta millia fuisse) partim equitum, partim peditum, Alexandro Macedonum Regi, quem Arabes ذى قرنيـــــن idest *Bicornem* appellant, occurrit. Erant cum Alexandro equitum quinque millia, peditum verò triginta duo millia. Commissum est prælium: uno certamine cæsa sunt ex Persis centum millia peditum, equitum decem millia. In exercitu Macedonico quingenti, & quatuor saucii (de quibus non est habita ratio in prælio Bedrensi, cùm probabile sit, plures utrimque vulneratos fuisse) centum quinquaginta equites, & triginta duo pedites occisi sunt. Si rectè computum ineas utriusque exercitus, & victoriæ, & cladis utrinque acceptæ, fateberis, victoriam illam Mahumeticam cum hac Macedonica collatam, esse prorsus victoriam stramineam. Et tamen nulli hìc Angeli, nullæ alicujus Prophetæ preces, nulla oculorum per pulveris jactum excæcatio. Manibus tantùm, ac ferro pugnatum est inter homines infideles. Quis verò hoc dixerit miraculum fuisse? Multò minus erit illud belli Bedrensis.

CAPUT QUINTUM.

Miracula Mahumeti ex Alcorano, quæ spectant ad Prophetiam.

RElIqua ex Alcorano producta à Moslemis miracula, ad vaticinia, seu divinationem spectant. De his ita loquitur Ahmed filius Abdolhalim in Apologia, pag. mihi 355. (omitto Arabica ejus verba, referre, & satis esse puto ea fideliter interpretari.) *Ita consequenter per distincta tempora scriptæ sunt de eo variæ species miraculorum, & prædictionum, quas non est possibile enumerare: & continent pulchritudinem scientiæ, & potestatis circa multimodas enunciationes de rebus occultis futuris distinctè, non aliter ac si vidisset eas oculis suis: nec evenit aliquid eorum, nisi quomodo ipse prædixerat. Hoc autem nunquam evenit, nisi in eo qui sit Propheta. Porrò Arioli, & Astrologi, & hujusmodi homines sæpè mentiuntur, licet aliquando veraces reperiantur, nec enunciant futura distinctè. Porrò inter eos, qui principatu, & bonitate præditi sunt, præcipui manifestè prænunciant pauca ex his: itaut non perveniant ad decimam partem eorum, quæ Mahumetus prænunciavit. Neque prænunciant ea distinctè, sicut ille fecit; & juxta species potentiæ, & facultatis supra naturalem consuetudinem.* In quibus verbis tria omninò falsa sunt. Primum, quòd لم يات من الاخبار خبر الا كما اخبر به: *non evenerit ex iis, quæ prædixit Mahumetus, aliquid, nisi eo modo, quo ipse prædixit.* Secundum, quòd ea, quæ præcipui Prophetæ prædixerunt, & evenere لا يبلغ عشر معشار ما اخبر به النـــبي: *non pervenerint ad decimam partem eorum, quæ Mahumetus prænunciavit.* Tertium, quòd iidem Prophetæ ea, quæ prænunciant, لا يخبرون بها مفصلة كخبره على انواع من القدرة والتصرف الخارق للعادة: *non prænunciant distinctè sicut Mahumetus, neque secundum species potentiæ, & facultatis excedentis naturalem consuetudinem*, vel, *morem consuetum.* Multa enim prædixit Mahumetus, ut videbimus, quæ minimè, vel diversimodè evenere. Et multi ex veris Prophetis plura prædixere, & magis distinctè, quàm Mahumetus. Et postremò quia repugnat, veram prophetiam non excedere modum naturalem, vel consuetum: vel vaticinia Mahumeti excessisse modum vaticiniorum reliquorum Prophetarum: omnia enim vera vaticinia, in modo æqualia sunt, & omnia supra naturam. Potest sanè unum vaticinium dici majus altero quoad objectum, seu rem, quæ prædicitur: sed quis sit adeò demens, qui velit Mahumetum graviora, ac majora prædixisse, quàm Christum, vel Isaiam, aut alios Prophetas?

Verùm videamus, quænam sint hæc Mahumeti vaticinia, quæ Ahmed, & Mahumetani contendunt esse in Alcorano: nam de aliis videbimus postea.

Primum proferunt ex Sura 30. الروم *Romani*, v. 1. غلبت الروم في ادني الارض وهم بعد غلبهـــم يغلبون في بضع سنين: لله الامر من قبل ومن بعد: *Victi sunt Romani in terra propinqua, & ipsi postquam victi sunt, vincent intra paucos annos: Dei est hoc negotium anteà, & post.* Subdit Ahmed: فغلبت الروم فارس *Et vicerunt Romani Persas*: nempe post paucos annos. Pronunciat hìc tamquam ex tripode Zamchaserius: وهذه الاية من الايات البينة امشا

الشاهدة على صحة النبوة وان القران من عند الله لانها انباء عن علم الغيب الذي لا يعلمه الا الله.

Hic autem verſus eſt ex illis, qui clarè, & evidenter probant veritatem prophetiæ Mahumeti, & Alcoranum traditum fuiſſe à Deo, cùm prædicantur hìc occulta, quæ nullus alius ſcire poterat, niſi Deus.

Verùm reſpondeo, nihil hìc eſse, quod probet, vel Mahumetum fuiſſe Prophetam, vel Alcoranum datum fuiſſe à Deo. Nullus enim eſt, vel ignariſſimus, quì ſi audiat potentiſſimum aliquem Regem ab alio imbecilliori victum fuiſſe, vel cladem aliquam accepiſſe, non poſſit rationabiliter dicere: Hic Rex, qui nunc cladem accepit, brevi ſeſe vindicabit, eumque vincet, à quo modò victus fuit. Id enim, ſi non ſemper, ut plurimum tamen conſuevit evenire. Deinde notandum eſt, licet communior lectio in Alcorano ſit, غلبت الروم في ادني الارض وهم من بعد غلبهم سيغلبون: *Victi ſunt Romani in terra propinqua, & ipſi poſtquam victi ſunt, vincent:* alios tamen, juxta Zamchaſcerium legere, غلبت الروم وهم من بعد غلبهم سيغلبون. *Vicerunt Romani, & ipſi poſtquam vicerunt, vincentur.* Prætereà non conſtat inter Expoſitores, quinam fuerint illi, à quibus victi ſunt, vel quos vicerunt Romani, neque quo in loco, vel quo tempore evenerit hæc victoria. Gelal. enim vult fuiſſe باقرب ارض الروم الي فارس بالجزيرة *in terra Romanorum viciniſſima Perſis in Algezira*, ſeu Meſopotamia; ubi utrorumque exercitus conflixere. Zamchaſcerius autem ſcribit, Romanos non cum Perſis, ſed cum Arabibus in loco Arabiæ Romanorum ditioni proximo conflixiſſe: والارض ارض العرب لان الارض المعورة عند العرب ارضهم والمعني غلبوا في ادني ارض العرب منهم وهي اطراف الشام: *Et nomine terræ* (inquit) *intelligitur terra Arabiæ; nam terra habitata apud Arabes, eſt terra ipſorum. Senſus igitur eſt: Victi ſunt in terra Arabum proxima ipſis Romanis.* Ebn-Abbas cenſet hoc bellum contigiſse في الاردن وفلسطين: *prope fluvium Jordanis in Palæſtina.* Denique Mahumetus non præſcripſit certum tempus, quo Romani victuri eſſent eos, à quibus victi fuerant: ſed dixit في بضع سنين *intra ſpatium decem annorum.* Porrò بضع, eſt ſpatium, vel numerus continens tria uſque ad novem, vel decem. Itaque ſciri non poteſt, quando, & utrum verificata fuerit hæc prædictio. Et nihilominus Ahmed, ut ſuprà vidimus, aſſeruit, vaticinia Mahumeti illud excellentiæ habuiſſe ſupra vaticinia cæterorum Prophetarum, quòd fuerunt مفصلة, *diſtincta*, & ſine ambiguitate. Zamchaſcerius ſcribit, ſeu potiùs divinat, hanc Romanorum victoriam fuiſſe poſt ſeptem annos in prælio الحديبية *Hadibiæ*. At hoc contigit anno ſexto Hegiræ non inter Perſas, & Romanos, ſed inter Mahumetanos, & Coraſinos; neque in loco Perſis, aut Romanis vicino; ſed in Hadibia, quæ, ut ſcribit Mohammed Abu-Giapher Auctor Mahumetanus, هي موضع قريب مكة; *eſt locus prope Meccam.* Alii volunt, ut refert idem Zamchaſcerius, hanc fuiſſe, النصر يوم بدر *Victoriam belli Bedrenſis.* At hæc contigit anno ſecundo Hegiræ; nec aliquid pertinuit bellum, ſeu victoria illa ad Romanos; ſed ſolùm ad Mahumetanos, & Meccanos Coraſinos. Vides igitur ex quot pedibus claudicet hoc Mahumeti vaticinium.

Secundum adducitùr ex Sura 24. النور *Lux*, v. 53. his verbis: وعد الله الذين امنوا منكم وعملوا الصالحات ليستخلفنهم في الارض كما استخلف الذين من قبلهم وليمكنن لهم دينهم الذي ارتضى لهم وليبدلنهم من بعد خوفهم امنا. *Promiſit Deus iis, qui crediderint ex vobis, & fecerint bona, certiſſimè facturum ſe illos ſucceſſores in terra, ſicut ſuccedere fecit eos, qui fuerunt ante ipſos: & omnino ſe ſtabiliturum ipſis religionem ipſorum, in qua ſibi complacuerunt: & certiſſimè commutaturum ſe illis timorem ipſorum in ſecuritatem.* Et evenit, inquit Ahmed, ſicut prædixit: nam استخلف الله المومنين في الارض ومكن لهم دينهم في مشارق الارض ومغاربها: *ſucceſſores fecit Deus Fideles* (nempe Mahumetanos) *in terra: & ſtabilivit illis religionem ipſorum in orientalibus, & occidentalibus partibus terræ.* Quamvis autem استخلف ſignificet, facere vel relinquere ſucceſſorem, ſeu vicarium quocumque modo: hìc tamen, juxta communem Interpretum ſenſum, ſignificat conſtituere ſucceſſorem in Regno, ſeu Imperio: itaut prædixerit hìc Mahumetus, Imperium Mahumetanorum, & dilatationem religionis eorum per univerſum orbem. Ita ſentit adverſarius.

Sed Alcorani Interpretes nonita fimbrias dilatant ſicut Ahmed. Gelaleddinus exponit: ليستخلفهم بدل الكفار كما استخلف الذين من قبلهم من بني اسرايل بدلا عن الجبابرة *ſucceſſores ſe facturum eſse illos infidelibus, ſicut ſuccedere fecit eos, qui fuerunt ante illos, nempe Iſraelitas, gigantibus*, ideſt in Imperio, & poſſeſſione gigantum, qui erant in Terra Chanaan. Jahias: كما استخلف الذين من قبلهم من الانبياء والمومنين: *ſicut ſuccedere fecit eos, qui fuerunt anteà, nempe Prophetas, & Fideles.* Zamchaſcerius: وعدهم الله ان ينصر الاسلام على الكفر ويورثهم الارض ويجعل منها خلفاء كما فعل بني اسرايل حين ورثهم مصر والشام بعد الجبابرة.

Promiſit eis Deus, ſe adjuturum religionem Eslamiticam, itaut prævaleat infidelitati: & conſtituturum ſe eos ſucceſſores, & hæredes in terra, ſicut fecit cum filiis Iſrael, quos ſuccedere fecit in poſſeſſione Ægypti, & Syriæ, loco gigantium, ſeu hominum poten-

potentium, ac ſuperborum. Quidquid verò prædixerit Mahumetus de Imperio, & religione, ſeu ſuperſtitione ſuorum Aſſeclarum, potuit ex probabili conjectura præſagire: vel loqui per modum ſuos hortandi, bonaque ſpe erigendi. Nec dubium eſt, quin omnes novæ ſectæ inventores, hujuſmodi fauſtis auguriis aſſeclas ſuos alliciant; cujus rei non pauca reperiuntur exempla. Quòd verò Mahumeto vaticinium ſuum feliciter ſucceſſerit; aliis etiam evenit; idque vel ope Dæmonis, Deo ex juſtis ſuis judiciis permittente: vel caſu; atque etiam ex diverſis circumſtantiis temporum, locorum, hominum, &c. quæ omnia quia Dæmon optimè prævidebat, vel conjiciebat, potuit per Mahumetum, vel per alium quemlibet illi ſimilem, prædicere. Denique ſi Alcorani verba rectè perpendantur, omnia in illis dubia, atque ambigua, & ex quibus nihil certi retrahere poſſis, reperientur. Promittit Mahumetus ſuis, eos, qui crediderint, & fecerint recta, futuros ſucceſſores in terra, quemadmodum ſucceſſores facti ſunt ii, qui fuerunt ante eos; & Deum firmaturum religionem eorum, in qua ſibi complacuerunt: eorumque timorem in ſecuritatem commutaturum. Primùm hæc promiſſio fit tantùm iis, qui crediderint, & recta operati fuerint, itaut ſit conditionalis; cùmque pauci reperiantur, qui ritè credant, & rectè operentur; hæc promiſſio vel evaneſcet, vel ad paucos admodum pertinebit. Deinde promittitur illis, futuros eſſe ſucceſſores in terra, nec tamen in quo, vel quibus, vel in qua terra ſucceſſuri ſint, exprimitur: ſed tantùm dicitur, ipſos ſucceſſuros, quemadmodum ſucceſſerunt illi, qui fuerunt ante eos. Qui autem fuerint ante eos, non exprimit Alcoranus, ſed Interpretes aſſerunt fuiſſe Iſraelitas, vel Prophetas, & fideles, qui ſucceſſerunt Ægyptiis, & Chananæis in poſſeſſione terræ eorum. Sed falſum eſt, Iſraelitas Ægyptiis in eorum Regno ſucceſſiſſe, Succeſſerunt ſanè Chananæis, ſed tandem ex eorum terra ejecti ſunt: & nunc miſerè per orbem vagantur. Si ita Mahumetanis eventurum eſt, facilè Mahumeti vaticinio aſſentiemur. Ea verò, quæ circa religionem, & ſecuritatem promittuntur: facilè poteſt quivis, qui novam ſectam inſtituat, aſſeclis ſuis promittere.

Tertium vaticinium ejuſdem farinæ, deſumitur ex Sura 48. الفتح *Victoria* v. 31. هو الذي ارسل رسوله بالهدي ودين الحقّ ليظهره على الدين كلّه وكفي بالله شهيدا: *Ipſe eſt* (ideſt Deus) *qui miſit Legatum ſuum cum recta lege, & religione vera; ut apparere faciat illam ſupra omnes religiones. Et ſufficit Deus teſtis hujus rei.* Et factum eſt ſicut prædixit, & promiſit, inquit Ahmed. Sed facilè reſpondetur, non ſolùm Dæmonem potuiſſe præſcire, ſed etiam Mahumetum ipſum ſibi ferè certò polliceri ea, quæ hìc prædicuntur. Talem quippe legem evulgabat, talemque ſectam prædicabat, quam ob ſuam laxitatem & libertatem facilè omnes amplecterentur; addita præſertim larva quadam veritatis, & pietatis ex iis, quæ de Judaica, & Chriſtiana religione admiſcebat: neque neceſſarium erat ad hoc, Dei teſtimonium. Et nihilominus negamus fidenter, Mahumetanicam ſuperſtitionem ſupra Chriſtianam Religionem hactenus evectam fuiſſe, non ſolùm in ſanctitate, probitate, miraculis, doctrina, cæteriſque virtutibus: verùm ne in numero quidem eam profitentium. Vix enim invenitur locus Mahumetanorum, ubi plurimi Chriſtiani non ſint: cùm tamen in nulla ferè Chriſtianorum provincia Mahumetanus aliquis, niſi captivus, aut peregrinus reperiatur. Prætereà Chriſtiana religio per totum terrarum orbem diffuſa eſt, novique orbis magnam portionem obtinet. Id verò de Mahumetanica Secta dici non poteſt. Sed non eſt ponenda excellentia religionis, atque illius veritas in numero ſectatorum: alioquin Idololatrarum ſuperſtitio, cùm Romanum vigebat Imperium, religione vera, quam Judæi profitebantur, & fortaſſe etiam Mahumetanica, quæ nunc eſt, ſuperior fuiſſet. Quare hæc tertia Alcorani prophetia, inter Mahumeti mendacia computanda eſt.

Quartum vaticinium producitur ex Sura 17. الاسري: *Iter nocturnum*: v. 91. قل لئن اجتمعت الانس والجن على ان يأتوا بمثل هذا القران لا يأتون بمثله ولو كان بعضهم لبعض ظهيرا. *Dic: Si ſimul convenirent homines, & Dæmones, ut componerent Alcoranum ſimilem huic, nunquam ſimilem componere poſſent, etiamſi alii eorum alios adjuvarent.* Subdit Ahmed وكان كما اخبر *Et fuit ſicut prædixit.*

Reſpondemus: hoc etiam vaticinium inter Mahumeti mendacia impudentiora computandum. Satis eſt, Alcoranum à capite ad calcem attentiùs legere, ut manifeſtiſſima prædictionis hujus falſitas agnoſcatur. Sed de hoc alibi fuſiùs agendum eſt.

Quintum, ex Sura 2. البقرة *Vacca*, v. 22. وان كنتم في ريب مما نزلنا على عبدنا فاتوا بسورة من مثله الي قوله فان لم تفعلوا وان تفعلوا فاتقوا النار. *Quòd ſi eſtis in dubitatione de eo, quod demiſimus ſuper ſervum noſtrum* (nempe de Alcorano): *facite unam ſuram ſimilem illi. Uſque ad ea verba: Quod ſi non feciſtis, nec unquam facietis; timete porrò Ignem, &c.* Finguntur hæc dici Meccanis à Deo, ut probetur, Alcoranum ab eodem Deo traditum fuiſſe Mahumeto, cùm ne unam quidem Suram illi ſimilem Meccani facere potuerint.

Sed reſpondemus eodem modo, quo ad quartum vaticinium reſpondimus. Quòd verò Meccani fecerint, vel non fecerint aliquid Alcorano ſimile, incertum eſt: & nihil refert ad probandum Alcoranum eſſe à Deo.

Sextum ex Sura 3. آل عمران *Familia Amran*, v. 53. ubi introducitur Deus ita loqui cum Chriſto. يا عيسى اني جاعل الذين اتّبعوك فوق الذين كفروا الي يوم القيمة: *O Jeſu, certè ego ponam eos, qui ſecuti fuerint te, ſupra eos, qui non crediderint in te, uſque ad diem Reſurrectionis. Et hoc verum fuit:* inquit Ahmed.

Fatemur etiam nos, hoc veriſſimum eſſe: nimirum, Judæos, & cæteros, qui in Chriſtum crediderunt, ſuperiores fuiſſe, & eſſe Judæis, & aliis, qui in illum credere noluerunt. Sed Mahumetus prædicit ut futurum, id quod multo jam antè tempore factum erat, & univerſo orbi notiſſimum.

Septimum profert Ahmed ex Alcorano vaticinium, (ſed Suræ non memini: prima tamen verba ſunt in Sura القمر 54.

وانزل في مكة سيهزم الجمع ويولّون الدبر (*Luna*. v. 46.) القمر 54. ثم لا يجدون وليًّا ولا نصيرًا وكان كما اخبر. *Et prædixit de Meccanis*: *Profligabitur congregatio, & terga vertent infideles. Et iterùm dixit*: *Si autem pugnaverint contra vos infideles, certè terga vertent, neque invenient patronum neque adjutorem. Et evenit ſicut prædixerat.*

Reſpondeo; facilè potuiſſe hæc Mahumetum prædicere, cùm videret ſe Meccanis, viribus longè ſuperiorem. Quis verò belli Dux ſuis victoriam non pollicetur, ſi cum hoſtibus manum conſerturus ſit, ut eorum animos augeat, atque excitet virtutem? At Mahumeti verba non videntur ſolos Meccanos reſpicere, ſed univerſim ad omnes ſuorum aſſeclarum hoſtes referri. Quis verò neſciat, ſæpiſſimè Mahumetanos contra alios diverſæ religionis pugnantes, in fugam verſos cæſoſque fuiſſe?

Octavum ex Sura 5. المايدة *Menſa*: v. 15. ومن الذين قالوا انّا نصاري اخذنا ميثاقهم فنسوا حظًّا ممّا ذكروا به فاغرينا بينهم العداوة والبغضا الي يوم القيمة. *Et ab illis, qui dicunt, ſe eſſe Chriſtianos, accepimus pactum eorum. Sed obliti ſunt partem illius, de quo commonefacti fuerant: propterea excitavimus inter eos inimicitiam, & odium uſque ad diem Reſurrectionis.* Subdit Ahmed de more: *Et ita evenit.*

Benè eſt, quòd Mahumetus fateatur his verbis, Chriſtianam Religionem à Deo approbatam fuiſſe: hoc enim ſignificat, quòd pactum eorum acceptaverit, eoſque de eo, quod facere deberent, commonuerit. Quòd verò addat, eoſdem oblitos fuiſſe partis eorum, de quibus commoniti fuerant, ideſt, quæ illis præſcripta fuerant ad obſervandum: ac propterea Deum poſuiſſe inter eos inimicitiam, & odium perſeveraturum uſque ad diem Reſurrectionis; ridiculum prorſus eſt vaticinium. Nam vel ſermo eſt de odio & inimicitia inter Chriſtianos propter Regnum temporale: vel propter Religionem. Quoad primum, quis ignorat, inter diverſos Principes, etiam ejuſdem religionis, perpetua ferè bella eſſe ac diſſidia? Hoc non ſolùm inter Chriſtianos, ſed etiam inter Iſraelitas evenit, quando plures Reges habuerunt. An verò Mahumetani ab his inimicitiis, & odiis inter ſe immunes fuerunt, non ſolùm quando plures Caliphas, ſeu Imperatores habuerunt, ſed etiam quando ſub uno tantùm Principe fuerunt, ut patet ex eorumdem hiſtoriis. Et hoc etiam tempore nonne inter Turcas, & Perſas perpetuæ vigent inimicitiæ, atque odia prorſus implacabilia? Infrà videbimus, Mahumetum prædixiſſe, futuras etiam inter aſſeclas ſuos has inimicitias, & hæc odia uſque ad diem Reſurrectionis. Quoad ſecundum verò, non poſſunt Mahumetani nobis objicere odia, & inimicitias propter ſchiſmata in religione, cùm ipſi graviori circa hoc morbo laborent; fatentur enim ipſimet, plura in Secta ſua ſchiſmata, atque hæreſes fuiſſe, quàm in Chriſtiana religione. Quòd odia hæc, & inimicitiæ uſque ad diem Reſurrectionis inter Chriſtianos perſeveratura ſint, probabile quidem eſt, cùm juxta S. Pauli effatum, *oporteat hæreſes eſſe*: & Chriſtus pronunciaverit: *Neceſſe eſt, ut veniant ſcandala.* Sed Deus hoc novit, non Mahumetus.

Nonum, ex Sura eadem: verſ. 70. وقالت اليهود يد الله مغلولة غلّت ايديهم ولُعنوا بما قالوا بل يداه مبسوطتان ينفق كيف يشاء وليزيدن كثيرًا منهم ما انزل اليك من ربّك طغيانًا وكفرًا والقينا بينهم العداوة والبغضا الي يوم القيمة كلّما اوقدوا نارًا للحرب اطفاه الله: وكان كما اخبر:

Et dixerunt Judæi: Manus Domini eſt alligata. Alligentur manus eorum, & maledicti ſint ob id, quod dixerunt. Imò manus Domini ſunt extenſæ: largitur ſicut vult. Et quidem augebit in multis illorum id, quod tibi revelatum eſt à Domino tuo, impietatem, & perfidiam. Nos autem conjecimus inter eos inimicitiam, & odium uſque in diem Reſurrectionis. Quotieſcumque accenderint ignem ad bellum, extinguet illum Deus. Subdit Ahmed: *Et evenit ſicut prædixit.* Huic vaticinio addi poteſt, tamquam ejuſdem ſtraminis

Decimum ex Sura 3. آل عمران *Familia Amran*: v. 110. لن يضرّوكم الّا اذي وان يقاتلوكم يولّوكم الادبار ثم لا ينصرون ضربت عليهم الذلّة اينما يقفوا الّا بحبل من الله وحبل من الناس وباؤا بغضب من الله وضربت عليهم المسكنة ذلك بانهم كانوا يكفرون بايات الله ويقتلون الانبياء بغير حق ذلك بما عصوا وكانوا يعتدون: وكان كما اخبر.

Nequaquam nocebunt vobis (Judæi) *niſi leviter*: *& ſi pugnaverint contra vos, terga vertent vobis, neque deinde adjuvabuntur. Conjecta fuit ſuper eos vilitas, ubicumque ſteterint, niſi ubi fœderati fuerint cum Deo, vel hominibus. Et reportaverunt iram à Deo*: *& conjecta eſt ſuper eos inopia, quia noluerunt credere in ſigna Dei, & occiderunt Prophetas injuſtè*: *& quia rebelles fuerunt, & tranſgreſſores. Et evenit, quod prædixit*; inquit Ahmed.

Reſpondeo; neutrum vaticinium, vel prophetiam dici poſſe, cùm res ipſa tàm Mahumeti ætate, quàm hoc noſtro ævo, hæc omnia de Judæis oſtendat: miſeros ſcilicet, viles, & abjectos eſſe, ſine viribus, ſine animi magnitudine, & qui facilè ab omnibus vinci poſſint, etiam ſi ſimul coirent (quod tamen non audent) ad aliis prælium inferendum. Hoc illis proprium, perpetuumque fuit, ex quo Chriſtum Jeſum à ſe rejecerunt.

Hoc fatetur non ſemel ipſe Mahumetus in Alcorano: hoc Prophetæ omnes, & Chriſtus Dominus, ejuſque Apoſtoli de illis prædixerunt. Quamobrem importunum omninò eſt hoc Mahumeti vaticinium, in quo tamen duo falſa apparent. Primum, quòd Judæi tanta paupertate & inopia, quantam Mahumetus prædicat, laborent; cùm ubique ferè terrarum plurimi eorum ſint opulentiſſimi, quippe qui uſuris, & fraudibus ſuis, Chriſtianorum, atque etiam Mahumetanorum pecunias exhauriant. Alterum, quòd inter Judæos tàm acria ſint odia & inimicitiæ, in quibus uſque ad diem Reſurrectionis ſint permanſuri. Imò nulla fortaſſè gens eſt, quæ magis ſit inter ſe concors & unita, quàm Judæi. Saltem magnam inter

se unionem extrinsecus ostendunt: esto sint inter eos aliqua odia, & dissidia, à quibus nulla gens immunis censetur.

Undecimum ex Sura 2. البقرة *Vacca*. v. 93. ubi sic loquitur per modum irrisionis cum Judæis, qui asserebant se in futuro sæculo habituros palatium separatum à cæteris hominibus: ان كانت لكم الدار الاخرة عند الله خالصة من دون الناس فتمنوا الموت ان كنتم صادقين ولن يتمنوه ابدًا بما قدمت ايديهم والله عليم بالظالمين ولتجدنهم احرص من الناس على حياة ومن الذين اشركوا: وقال قل يايها الذين هادوا ان زعمتم انكم اولياء لله من دون الناس فتمنوا الموت ان كنتم صادقين: فاخبر عن اليهود انهم لن يتمنوا الموت ابدًا وكان كما اخبر فلا تتمنوا اليهود الموت ابدًا وهذا دليل من وجهين من جهة اخباره فانه لا يكون ابدًا ومن جهة صرف الله لدواعي اليهود على تمني الموت مع ان ذلك مقدور لهم وهذا من اعجب الامور الخارقة للعادة وهم مع حرصهم على تكذيبه لم تنبعث دواعيهم لاظهار تكذيبه باظهار تمني الموت

Si est vobis palatium in futuro sæculo apud Deum peculiare præter cæteros homines: optate mortem, si estis veraces. Sed nequaquam desiderabunt eam unquam, ob peccata, quæ antea perpetraverunt. Deus autem novit qui sint iniqui. Et quidem invenies eos avidiores vivendi, quàm cæteros homines, & quàm ipsos Idololatras. Et dixit Deus Mahumeto (Sura 62. الجمعة *Conventus*. v. 7.) *Dic: O Judæi, si putatis vos esse amicos Dei solos inter homines, exoptate mortem, si estis veraces. Prænunciavit itaque Judæis, quòd nunquam mortem essent optaturi: fuitque sicut prædixit: & propterea Judæi nunquam mortem desiderant. Hoc autem potest dupliciter intelligi: primò per modum absolutæ enunciationis, quòd hoc nunquam futurum sit: secundò per modum dispositionis Divinæ, eo quòd Deus avocet Judæos à concupiscenda morte, quamvis hoc esset illis possibile: & hoc est maximum miraculum, & supra consuetum rerum ordinem. Ipsi autem, licet maximè studeant Mahumetum mendacem ostendere, nunquam tamen eò pervenerunt conatus, ac studia eorum, ut probarent eum mendacem, ostendendo, se mortem desiderare.*

Respondemus, hoc Mahumeti vaticinium esse valdè frivolum, ac ridiculum: non enim ostendi, aut probari potest hæc tanta mortis timiditas in Judæis, præ cæteris hominibus: & Mahumetani fortassè magis timent mortem, quàm Judæi. Sed ut concedamus Mahumeto, hos mortem præ cæteris mortalibus horrere; quid hìc opus erat vaticinio, ubi res ipsa patebat. Ut verò hoc Mahumeti oraculum verum probari posset, necesse esset interrogare omnes Judæos totius orbis, utrum sit, vel fuerit unquam aliquis eorum, qui mortem non timuerit, vel etiam illam desideraverit. Certè in pluribus historiis legimus, non paucos Judæos, etiam post hoc Mahumeti vaticinium, non solùm mortem etiam atrocem non horruisse, sed illi constanti animo, vultuque occurrisse. Nec dubito, plures eorum, vel ex spe, quamvis falsa, felicioris vitæ; vel saltem ex tædio calamitatum, quas patiuntur, mortem multoties desiderare.

Duodecimum ex Sura 74. المدثر *Coopertus*. v. 11. ذرني ومن خلقت وحيدًا وجعلت له مالًا ممدودًا الي قوله ساصليه سقر وما ادراك ما سقر لا يبقي ولا يذر: وقال عن ابي لهب عمه تبت يدا ابي لهب وتب ما اغني عنه ماله وما كسب سيصلي نارًا ذات لهب: وكان كما اخبر به مات الوليد كافرًا ومات ابو لهب كافرًا.

Relinque me, & illum, quem creavi unicum, & dedi illi facultates copiosas. Usque ad ea verba: Compellam illum ad pœnam Tartari. Et quid faciet te comprehendere quid sit Tartarus? Nihil relinquit, nihilque residuum facit (loquitur contra Alvalid filium Almogairæ hostem suum.) *Et dixit de Abulaheb patruo suo* (Sura III. ابو لهب *Abu-laheb*. v. 1.): *Perierunt manus Abulaheb: & periit ipse. Non profuerunt illi opes ejus, & id, quod acquisivit. Mox conjicietur comburendus in ignem flammantem. Et factum est sicut prædixit. Mortuus est Alvalid infidelis: & mortuus est Abulaheb infidelis.*

Respondeo, hujusmodi Mahumeti in Alvalidum, & Abulahebum convicia, ac maledicta nihil propheticum continere. Quilibet enim, quamvis Propheta non sit, potest rationabiliter homini sceleroso, valdèque pravo, præsertim infideli, Gehennam comminari, ac prædicere. Adde, nullum potuisse certò scire, utrum hi duo abierint in Gehennam, an verò in mortis articulo Deus illos illuminaverit, ac resipuerint, saltem ex eo, quòd pessimum omnium mortalium Mahumetum oderant, & exterminare cupiebant.

Decimum tertium ex Sura 48. الفتح *Victoriam*. v. 23. وعدكم الله مغانم كثيرة تاخذونها فعجل لكم هذه وكف ايدي الناس عنكم وليكون اية للمومنين: وقال لتدخلن المسجد الحرام ان شاء الله امنين محلوقين رؤسكم ومقصرين لا تخافون فعلم ما لم تعلموا فجعل من دون ذلك فتحًا قريبًا: وقال قل للمخلفين من الاعراب ستدعون الي قوم اولي باس شديد تقاتلونهم او يسلمون فان تطيعوا يوتكم الله اجرا حسنًا وان تتولوا كما توليتم من قبل يعذبكم عذابًا شديدًا: وهذا كله وقع كما اخبر فحصلت لهم الغنايم الكثيرة ودخلوا المسجد الحرام امنين ودعيت الاعراب الي قتال الروم والفرس يقاتلونهم او يسلمون فلا بد من القتال او الاسلام ليس هناك هدنة بلا قتال كما كان قبل نزول الاية.

Promisit vobis Deus prædas multas, quas capturi estis: & festinatò concessit has vobis, & cohibuit à vobis manus hominum: & ut sit signum fidelibus. Dixit etiam: Certè ingrediemini Templum Meccanum, si Deus voluerit, securi abrasi capita, & attonsi comas: non timebitis. Novit Deus id, quod vos nescitis. Et præter hoc, concessit vobis victoriam propinquam.

Dixit

Dixit etiam: Dic Arabibus, qui reſides fuerunt: Vocabimini ad gentem bellicoſiſſimam: pugnabitis contra eos, aut amplectentur veſtram religionem. Quòd ſi obedieritis, dabit vobis Deus mercedem pulchram; ſi verò tergiverſati fueritis, ſicut feciſtis anteà; puniet vos pœna vehementi. Hoc autem totum (ſubdit Ahmed) *evenit, ſicut prædixerat: nam pervenerunt ad eos prædæ multæ, & ingreſſi ſunt in Templum Meccanum ſecuri: & vocati ſunt Arabes ad præliandum contra Romanos, & Perſas, pugnaveruntque contra eos, vel facti ſunt Moslemi. Et neceſſarium erat, vel ut bellum ſuſtinerent, vel ut Moslemi fierent: nam non erat hìc tributum ſine bello* (ideſt per ſolutionem tributi non effugiebant bellum, niſi Mahumetani fierent) *ſicut erat antequam revelaretur verſiculus Alcorani, aliter diſponens.*

Reſpondeo, hujuſmodi prædictiones fieri potuiſſe per probabiles conjecturas. Videbat enim Mahumetus, ſe viribus ſuperiorem, ſuoſque commilitones valdè ſtrenuos, & prædarum aviditate per ſe incitatos ad bellum: hoſtes verò imbecillos, ac timidos. Poterat etiam hæc polliceri ad militum animos roborandos, ut in his occaſionibus ab exercituum Ducibus fieri conſuevit. Quod attinet ad prædictionem illam (quam Mahumetus aſſeruit ſibi in ſomnio factam fuiſſe) Meccanos cum ſuis aſſeclis concordiam inituros, itaut ipſe cum illis ſecurus, & raſo capite, attonſiſque comis, in Meccam, Meccanumque Fanum ingredi poſſet: & prætereà proximam eſſe de Meccanis ipſis, vel aliis hoſtibus victoriam: potuit ſomnium illud naturaliter evenire: nam quæ valdè optamus, ea per ſomnium ſæpè obtinere videmur: nec rarò fit, ut hæc ipſa poſteà ſuccedant. Hùc accedit, non rarò contingere, ut Dæmones ea per ſomnium ſuggerant, quæ certò, vel probabiliter eventura eſſe præcognoſcunt, ut ſic facilìùs homines decipiant. Poſtremò, quod attinet ad prædictionem de bello ſuorum contra gentem bellicoſiſſimam; videtur quædam increpatio, & comminatio majoris belli, & pœnæ infligendæ à Deo, ad excitandos Arabes reſides, atque ignavos (de his enim hìc eſt ſermo, non de Arabibus in univerſum), dum bellum, quod tunc inſtabat, detrectabant. Id verò magis perſuadetur, quia non conſtat inter Expoſitores, quænam fuerit gens illa adeò bellicoſa, ad quam oppugnandam poſteà Arabes vocati fuerint. Gelalis verba id oſtendunt: قيل هم بنوا حنيفة اصحاب اليمامة وقيل فارس والروم:

Aliqui dicunt, eos fuiſse Honeiphenſes, dominos Jemamæ: alii Perſas, & Romanos. Zamchaſcerius etiam ſcribit: يعني حنيفة قوم مسيلمة واهل الردة الذين حاربهم ابوبكر الصديق وقيل هم فارس والروم: عن قتادة انهم ثقيف وهوازن كان ذلك في ايام رسول الله: *Significantur Honeiphenſes, qui ſequebantur Moſailmam Pſeudoprophetam: & Apoſtatæ, contra quos pugnavit Abu-bacar Juſtus. Alii dicunt, ſignificari Perſas, & Romanos. Cottada cenſuit, hos fuiſſe Thakiphenſes, & Havazenos. Evenit hoc adhuc vivente Mahumeto.* De illa ipſa victoria, quam prædixit, eſt idem inter Expoſitores diſſidium. Gelal. هو فتح خيبر: *Hæc fuit victoria Chaiberenſis.* Zamchaſcerius. وقيل رأي رسول الله ص فتح مكة في منامه ورويا الانبياء وحي فتاخر ذلك الى السنة القابلة فجعل فتح خيبر علامة وعنوانا لفتح مكة:

Et dicitur Mahumetus vidiſſe victoriam Meccæ in ſomno ſuo per revelationem propheticam. Hæc porrò dilata eſt uſque ad annum ſequentem: & poſuit victoriam Chaiberenſem in ſignum, & indicium victoriæ Meccanæ. Sed paulò ſuperiùs ſcripſerat: وقيل فتح الحديبية: *Et dicitur hæc fuiſſe victoria Hadibienſis.* Aſtutè Mahumetus, neque gentes illas, neque victoriam determinavit: moraliter tamen certus (ſic enim animo deſtinaverat, & vires ſuppetebant) ſe gentes multas aggreſſurum, & victorias, ſaltem aliquas, relaturum.

Decimum quartum profertur ex Sura 110. النصر *Auxilium*. v. 1. ubi fingitur Deus dicere Mahumeto. اذا جاء نصر الله والفتح ورايت الناس يدخلون في دين الله افواجاً: فدخل الناس في دين الله افواجاً بعد الفتح فما مات ص وفي بلاد العرب كلها ليس موضع لم يدخله الاسلام.

Cùm venerit auxilium Dei, & victoria, videbis homines ingredientes in religionem Dei turmatim. Subdit Ahmed: *Et ingreſſi ſunt homines in religionem Dei turmatim poſt victoriam Meccanam: & necdum mortuus erat Mahumetus, cùm nullus locus reperiretur in tota Arabia, in quem non ingreſſa fuiſſet religio Eslamitica.*

Hæc etiam per probabiles conjecturas, abſque ullo prophetico lumine prædici potuere. Eo enim ipſo, quòd Mahumetus Arabes, & præſertim Meccanos ſuperaſſet, ferè certum erat, eoſdem vel vi, vel fraude, vel metu, vel promiſſis in Mahumeticam ſuperſtitionem pertrahendos. Victoria autem minimè erat dubia; nam & Medinenſes omnes, aliique ex Arabibus conterminis erant Mahumeto adjuncti; & Meccani non pauci illi adhærebant. Quòd verò, adhuc vivente Mahumeto, illius ſuperſtitio omnia Arabiæ loca pervaſerit, nullo modo credendum, vel concedendum eſt: cùm ex ipſis Arabum hiſtoriis aliter habeatur.

Decimum quintum ex Sura 69. الحشر *Congregatio*. v. 11. وقال تعالى عن المنافقين: الم تر الى الذين نافقوا يقولون لاخوانهم الذين كفروا من اهل الكتاب لئن اخرجتم لنخرجن معكم ولا نطيع فيكم احدا ابدا وان قوتلتم لننصرنكم والله يشهد انهم لكاذبون لئن اخرجوا لا يخرجون معهم ولئن قوتلوا لا ينصرونهم: وكذلك كان.

Et dixit Altiſſimus de impiis (Mahumetanis): *Non ne vidiſti eos, qui ſunt impii, dum dicerent fratribus ſuis infidelibus ex familia Libri* (ideſt Judæis, & Chriſtianis): *Si ejecti fueritis* (Medina), *nos certè egrediemur vobiſcum; neque obediemus vobiſcum ulli unquam. Si verò oppugnati fueritis, certè adjuvabimus vos. At Deus teſtis eſt, illos eſſe mendaces: & ſi hi ejecti fuerint, illos non eſſe egreſſuros cum eis: & ſi hi oppugnati fuerint, illos non eſſe adjuturos eos. Et ita evenit,* (inquit Ahmed).

Sed poterant hæc ſine ullo prophetiæ ſpiritu à Mahumeto prævideri, ac prænunciari: erant quippe homines illi, (ſive Judæi, ſive Chriſtiani) perfidi ac ſceleſti, & ex timore tantùm Mahumeto adhæſerant, cùm alioqui inteſtino illum odio proſequerentur. Neque tamen certum eſt, hoc eveniſſe, ſaltem quoad omnes, ut tàm fidenter Ahmed pronunciat.

Ex his tàm putidis, ac ſtramineis Alcorani vaticiniis, putant Moslemi, ſe ſatis probare, Mahumetum verum fuiſſe Prophetam. Alia etiam, quæ habent tantùm ex traditione, in medium adducunt, & quidem plurima, ſed ejuſdem farinæ, de quibus poſteà dicemus.

Verùm ne Mahumetanos penitùs ſtultos, vel medaces faciamus: etiam ſi concederemus, quædam ex his non potuiſſe à Mahumeto naturaliter, ſeu per proprias conjecturas cognoſci; non tamen ſequeretur, illum verum fuiſſe Prophetam. Omnes enim conveniunt, etiam à Magis, Mathematicis, Ariolis, aliiſque hominibus, etiam peſſimis, poſſe Dæmonum inſtinctu multa, præſertim per ſomnia, prænoſci, ac prædici, quæ naturaliter ab hominibus ſciri non poſſunt. Hujus rei innumera propè exempla præſertim ex libris Ciceronis de Divinatione (quos nemo à Chriſtianis confictos fuiſſe, niſi ſtultiſſimus dicet), in medium proferre poſſem. Concedo etiam aliquid amplius: poſſe nimirum etiam in ſceleſtiſſimis hominibus aliquando veræ prophetiæ donum reperiri: ut conſtat in Balaam ex Pentateucho, & Caipha ex Euangelio. Quin & nonnulli contendunt, dari in quibuſdam naturaliter futurarum rerum prænotionem, vel prædictionem; quemadmodum etiam virtutem morbos aliquos curandi, nullo adhibito medicamento: cui tàm opinioni ego me nullo modo ſubſcriberem. Tantùm addo, inveniri quandoque in Poetis Ethnicis quædam quaſi vaticinia Alcoranicis luculentiora. Nam Homerus Græcorum Poetarum Princeps, qui ut communiter aſſeritur, centum, ac ſexaginta annis ante Romam conditam vixit, libro vigeſimo Iliadis, introducit Neptunum ita de Ænea loquentem:

μόρσιμον ἢ οἱ ἐς' ἀλέασθαι
Ὄφρα μὴ ἄσπερμος γενεὴ ἠ ἄφαντος ὄληται
Δαρδάνῳ ὃν Κρονίδης περὶ πάντων φίλατο παίδων.
Ἤδη γὰρ Πριάμῳ γενεὴ ἤχθηρε Κρονίων.
Νῦν ὃ δὴ Αἰνείαο βίη Τρώεσσιν ἀνάξει,
Καὶ παῖδες παίδων τοίκεν μετόπισθε γένωνται.

fatale autem eſt ei evitare mortem:
Ut ne ſine ſemine genus, & prorſus extinctum pereat
Dardani, quem Juppiter præ omnibus dilexit filiis.
Jam enim Priami generationem odit Juppiter;
Nunc autem porrò Æneæ virtus Trojanis imperabit,
Et filii filiorum, & qui deinde naſcentur.

Prædicit hìc Homerus, Æneam, & poſteros ejus regnaturos eſſe ſuper Trojanos, ſicut revera evenit. At hoc quomodo potuerit Homerus ſcire, qui tanto tempore ante Romam conditam, & antequam de Æneæ, & poſterorum ejus Regno fama vulgaretur, mortuus eſt, certò dici non poteſt. Nam, ut aliquid fortè de Æneæ in Italiam adventu, & de collocata ibi ab eo ſede audierit: non tamen ulla erat ratio, cur Æneam potiùs, & ejus poſteros, quàm Antenorem, aut alios ex Trojanis, qui profugi varias terras anteà occupaverant, atque in iis regnabant, Trojanis imperaturos eſſe prænunciaret.

Virgilius etiam Latinorum Poetarum Princeps, Ecloga ſexta, licet nihil ſciret de tempore adventus Chriſti, & ne de illo quidem cogitaret, affirmavit tamen, jam illud adeſſe, & Cumeæ Sybillæ de eodem oracula mox adimplenda, ita præcinens:

Ultima Cumæi venit jam carminis ætas:
Jam redit & Virgo, redeunt Saturnia Regna,
Jam nova progenies Cœlo demittitur alto.

Et alia proſequitur, quæ ad Chriſti adventum, quem jam adeſſe pronunciat, pertinere manifeſtiſſimum eſt.

Illud etiam mirandum, quod Seneca inſignis item inter Latinos Poeta, pluſquam mille annis antequam eveniret, prædixit novum orbem detegendum eſſe ultra Oceanum: cùm tamen plerique affirmarent, antipodas fabulam eſſe, Ita ille in Medea, actu ſecundo in fine:

Venient annis
Secula ſeris, quibus Oceanus
Vincula rerum laxet, & ingens
Pateat tellus, Tiphyſque novos
Detegat orbes, nec ſit terris ultima Thule.

Neque tamen has ego prophetias veras eſſe crediderim: nimirum vel caſu, vel per aliquas conjecturas fieri potuere.

Sed inſtat, ut vidimus, adverſarius, Ariolos, Magos, alioſque Divinatores, licet aliquando vera prænuncient, ſæpè tamen falli, vel mentiri; neque res ita diſtinctè, ſicut Prophetas, prædicere.

Reſpondemus, ita prorſus eſſe: hujuſmodi enim homines rarò veritatem vaticiniis ſuis attingunt, & ſæpè mendaces inveniuntur. Nihil tamen repugnat, quin eorum aliquis ſemper vera prædicat: poteſt enim Dæmon ea tantùm illi ſuggerere, quæ certò novit eventura. Et ſic non obſtat, quin ea omnia, quæ in Alcorano prædicuntur, naturali lumine ex antecedentibus, & conſequentibus potuerint Dæmones tamquam certa prænoſcere, vel ex revelatione bonorum Angelorum, Deo ita diſponente, addiſcere: id enim non ſolùm Mahumetani, ut ſuprà vidimus, ſed Chriſtiani etiam Doctores admittunt. Inter quos Julius Cæſar Bulengerus lib. 2. de ratione divinationis, cap. 2. ita ſcribit: *Reſpondeo, Dæmones interdum per Sanctos Angelos, Deo arbitrante, futura didiciſſe, quæ hominibus aperuerint.* Idem docet Cornelius Janſenius in comment. lib. 1. Regum cap. 23. & noviſſimè docuit Eminentiſſimus Cardinalis, anteà Sacri Palatii Apoſtolici Magiſter, Raymundus Capipiſuccus, vir, præter antiquiſſimam inter Romanos nobilitatem, omni etiam ſcientiarum genere ornatiſſimus, in ſuo eruditiſſimo opere Controverſiarum Theologicarum ſelectarum, contr. 9. §. 2.

Deinde reſpondemus: etiam ſi concederemus, Mahumetum ex conjecturis, vel ex Dæmonum ſuggeſtione, vel caſu, ac temerè aliqua divinaſſe; in multis tamen mendacem manifeſtè deprehendi; & ea ipſa, quæ prædicit, valdè perplexa eſſe, & ambigua. Id apertè vidimus in vaticiniis jam ex Alcorano allatis. Sed præter hæc, alia etiam ſunt in Alcorano, quæ ipſum manifeſti mendacii convincunt.

Primò enim Sura 5. المايدة *Menſa* v. 37. fingitur ita loqui Gabriel, vel Deus cum Mahumeto: يايها الرسول ابلغ ما أنزل اليك من ربّك وان لم تفعل فما بلغت رسالته والله يعصمك من الناس.

O Le-

O Legate, prædica id, quod revelatum fuit tibi à Domino tuo: & si hoc non feceris, non prædicasti id, quod tibi commissum fuit ab eo: & Deus servabit te immunem ab hominibus. Prima verba (in quibus est insulsa tautologia, nempe: *Si non prædicaveris, non prædicabis*, vel *non prædicasti*) ita explicantur à Zamchascerio: ان لم تبلغ منها ادني شي وان كانت كلمة واحدة فانت كمن ركب الامر المنيع الذي هو كضمان كلها. *Si non prædicaveris etiam minimum quid ex iis, quæ tibi commissa sunt, licet sit unicum verbum; certè erit ac si tu rem nefariam fecisses; nempe ac si universa reticuisses, & abscondisses.* Frigida explicatio, seu potiùs excusatio. Sed peto à Zamchascerio, an Mahumetus omnia sibi à Deo commissa prædicaverit? Negare id non poterit: alioquin rem illum nefariam admisisse fateatur necesse erit. Debuit igitur Deus immunem illum ab hominibus servare, quemadmodum promiserat: alioquin, vel Deus defuit promissioni suæ; vel Mahumetus est mendax, qui hujusmodi promissionem Deo affinxit. At in bello Ohodensi malè dississa fuit ei facies, & excussus unus, vel, ut alii scribunt, duo dentes; & graviter etiam læsus est ictu lapidis in incurvatura brachii. Prætereà à filiabus Lobeidi Judæi, undecim nodis per veneficium ita alligatus, ut immobilis diù hærere coactus fuerit. Non itaque servatus fuit immunis ab hominibus. Sensit difficultatem Zamchascerius, ad quam ita respondet: فان قلت اين ضمان العصمة وقد شج في وجهه وكسرت رباعيته: قلت المراد انه يعصمه من القتل وفيه ان عليه ان يحتمل كل ما دون النفس في ذات الله فما اشد تكليف الانبياء عليهم السلام: وقيل نزلت بعد يوم أحد والناس الكفار: وتدليل قوله ان الله لا يهدي القوم الكافرين هو معناه انه لا يمكنهم مما يريدون انزاله بك من الهلاك: وعن انس كان رسول الله يحرس حتي نزلت فاخرج نفسه من قبة ادم فقال انصرفوا يا ايها الناس فقد عصمني الله من الناس لستم على شي اي على دين: *Quòd si dicas; quomodo servata est illi promissio immunitatis ab hominibus, cùm prosciissa fuerit facies ejus, & confracti fuerint dentes ejus inter molares, & duales? Respondeo: Sensus est, quòd Deus immunem servaturus esset eum ab occisione: & nihilominus statutum erat in essentia Dei; ut omnia perferret, præter mortem; & ea, quæ difficiliora, & magis molesta pertulerunt Prophetæ. Alii verò dicunt, hoc promissum fuisse Mahumeto post bellum Ohodense, & contra homines infideles. Et hoc significant verba Alcorani: Deus non diriget gentes infideles: sensus est: nihil erit eis possibile eorum, quæ moliuntur contra te, ut perdant te. Et refert Anas, Legatum Dei adhibuisse sibi custodiam, donec revelata sunt ei prædicta verba: & tunc extulit caput ex tentorio, & dixit: Regredimini, ò homines: jam enim immunem me fecit Deus ab hominibus. Nihil estis: idest, estis absque Religione, &c.* Sed nimis coarctasset promissionem suam Deus, si per eam intendisset Mahumetum defendere tantummodo, ne occideretur ab infidelibus: & hoc gratis, & absque ullo fundamento fingit Zamchascerius. Verba autem illa Alcorani: *Deus non diriget gentes infideles*, non sunt ad rem: verbum enim هدي *dirigere*, sumitur semper in Alcorano in bonam partem, ut scilicet significet, dirigere ad bonum. Porrò quòd infortunium Mahumeti in bello Ohodensi evenerit ante hanc promissionem, nullo modo probari potest: tùm quia hoc bellum commissum fuit anno tertio Hegiræ, postquam ille Alcoranum jam vulgaverat, ac prædicaverat: tùm quia ante hanc promissionem semper sese custodiverat, ut ex Anaso refert Adversarius. Sed ut omnia Zamchascerio concedamus: certè Deus non servavit Mahumetum immunem ab insidiis fœminæ infidelis (quippe Judæa) quæ illum veneno in ovillo harmo abscondito sustulit è vivis: illo enim hausto, statim cœpit ægrotare, & identidem vi morbi recrudescente, brevi infeliciter occubit. Atque ita Deus neque ab occisione, neque ab infidelibus immunem illum servavit.

Deinde Sura 48. الفتح *Victoria*: v. 32. illa legimus: محمد رسول الله والذين معه اشداء على الكفار رحماء بينهم تريهم ركعا سجدا يبتغون فضلا من الله ورضوانا سيماهم في وجوههم من اثر السجود: ذلك مثلهم في التوراة ومثلهم في الانجيل كزرع اخرج شطأه فازره فاستغلظ فاستوي على سوقه يعجب الزراع: *Mahumetus Legatus Dei, & qui sunt cum eo, terribiles contra infideles, misericordes inter se. Videbis eos sæpè se incurvantes, & adorantes, exquirentes beneficentiam à Deo, & beneplacitum. Signa eorum in vultibus eorum ex vestigio adorationis. Hæc est similitudo eorum* (idest vaticinium de illis) *in Pentateucho. At verò similitudo eorum in Euangelio: sicut semen, quod educit culmum suum; tum corroborat eum; tum crassescit: tum residet supra truncum suum: voluptatem affert seminatori.* Prædicit hìc Mahumetus, affeclas suos futuros inter se benignos, molles, ac misericordes: asperos verò, truces & crudeles contra homines alienæ religionis. Verissimum hoc fuit quoad secundam partem: sed ad hoc prædicendum non erat opus spiritu prophetico, cùm Mahumetani omnes, & præsertim Arabes, & Turcæ, utpote è Scytharum genere, naturæ sint bestialis, ac ferocis, & ab omni prorsus humanitate erga exteros alieni. Quoad primam verò partem, nullum unquam mendacium impudentius à Mahumeto prolatum est. Fatebuntur hoc, qui Mahumetanorum, & præsertim primorum Arabum, de quibus hìc præcipuè agitur, historias perlegerunt. Primi enim illi Mahumeti affeclæ, non secus, ac feroces belluæ, adeò immaniter, ac truculenter inter se decertaverunt, ac desævierunt, ut tàm barbaræ dissensionis, & crudelitatis exemplum non facilè in alia gente reperiatur. Nam statim Mahumeto defuncto, nondum cadavere illius sepulto, cùm Aly, & cæteri è Mahumeti familia in eo tumulando occupati essent, tumultus magni inter Moslemos Duces excitati sunt, unoquoque rerum summam affectante. Ex quo Abubacar occasionem arripuit imperium sibi vindicandi, cujus Aly ex Mahumeti testamento legitimus erat successor. Mox acerrimis odiis inter Mos-

lemos exortis, plura civilia bella commissa sunt, in quibus Aly occidit Othmanem: Mauvia trucidavit Alym: Alhasan filius Aly interfecit Mauviam: cognatus quidam Mauviæ necavit Alhasan: ponebatque caput ejus in mensa dum comederet. Erant hi omnes Principes Mahumetanorum. Et sic deinceps alii Mahumeti successores mutuò inter se furore exarsere, ob solam regnandi libidinem: & hodie quoque Mahumetanorum Tyranni, ubi primùm inaugurati sunt, fratres omnes immaniter è medio tollunt, vel perpetuo carcere occludunt. En quàm mites, quàm molles, quàm misericordes Mahumeti assecla, præsertim illi modestiores, inter se fuerint. Sed non mirum, Mahumetum in hoc falsum prophetam fuisse, qui tàm impudenter Sectatorum suorum notas, ac prædictiones in Pentateucho, & Euangelio reperiri affirmavit, cùm ne vestigium quidem earum in illis existat.

Omitto alia, quæ possem hìc adducere. Unum addo, non posse nos certò scire, an prædictiones, quæ ex Alcorano depromuntur, fuerint à Mahumeto, an verò ab Abubacro, vel ab Othmane, qui Alcoranum confarcinavere, in illo descriptæ, cùm jam evenissent ea, quæ ab his prædicebantur: cujusmodi sunt Poetarum vaticinia, quibus res jam factæ, ut futuræ prædicuntur.

CAPUT SEXTUM.

Miracula, quæ à Moslemis extra Alcoranum, per traditionem accepta tribuuntur Mahumeto.

QUamvis Mahumetus, ut vidimus, toties asserat in Alcorano, se nulla feciisse miracula, cùm non ad hæc facienda, sed ad homines commonendos, iisque veram Religionem prædicandam missus fuisset: Mahumetani tamen Prophetæ suo obstinatè oppedentes, contendunt, illum & multa, & magna miracula patrasse: imò miraculorum gloriam Prophetis omnibus præripuisse. Auctor inter Moslemos laudatus, ابى احمد الجنابى *Abu-Ahmed Gennabiensis*, mille à Mahumeto miracula, & juxta alios, tria millia patrata fuisse affirmat. Albakarius part. 7. الانوار *Splendorum*, scribit de eo adhuc puero: وكان كل يوم تظهر له ايات ومعجزات *& quotidie manifestabantur illi miracula, & prodigia*. Auctor ولى اعلام الهدي *de signis directionis*, hæc habet عددنا جميع معجزاته واعلامه التي ذكرها المحدثون في كتبهم لطال الكتاب فان نبينا عم اكثر الانبياء اعلاما وقد ذكر بعض المصنفين ان اعلامه عم تبلغ الفا. *Si recensemus omnia miracula, & signa ejus, de quibus mentionem fecerunt Historici in libris suis, certè excresceret tomus. Nam Prophetа noster faustæ memoriæ reliquos Prophetas in multitudine miraculorum superavit. Et quidam Auctores asserunt, miracula ejus ad numerum millenarium pervenisse.* Ismael Ebn-Aly in vita Mahumeti ita scribit: ولله صلى الله عليه وسلام من المعجزات الظاهرة والبراهين الباهرة ما هي اكثر من ان تحصا والله اعلم. *Et prophetæ Mahumeti miracula manifesta, & argumenta clara & aperta, plura sunt, quàm quæ possint dinumerari. Et Deus hoc melius novit.* Ahmed Ebn-Edris idem confirmat his verbis: اوتي ما لم يوتيه احد من الايان المتكاثرة الي ثلاثة الاف اية واكثر ولى لم يوتي الا القران وحده لكفي به فضلا منيفا على ساير ما اوتي الانبياء لانه المعجزة الباقية دون ساير المعجزات: *Datum est illi, ut faceret tot miracula, quot nulli alii datum est, itaut excreverint ad tria millia, & amplius. Et nisi fecisset aliud ullum miraculum, nisi Alcoranum, satis esset ad hoc, ut superaret cætera miracula Prophetarum: hoc enim est miraculum permanens, ac perseverans, quod nullis aliis miraculis convenit.*

Verùm quidquid blaterent, ac nugentur Sapientes Moslemi, Christus Dominus ex eorumdem testimonio, longè Mahumeto in hoc excellentior fuit, qui unica die quinquaginta millia miracula (ut ipsi asserunt) patravit. Nihilominus libet hìc seriem texere illorum, quæ ipsi Pseudoprophetæ suo affingunt; primò ex Apologia Ahmed filii Abdalhalimi pag. mihi 382. Ubi eadem miracula in classes, seu species quasdam partitur. In quarum prima, cùm ea reposuisset, quæ ad res cœlestes attinent, de quibus jam suprà dictum est, collocat etiam:

Primò ايات الجوء كاستسقايه صلي الله عليه وسلام واستفتحايه وطاعة السحاب له ونزول المطر بدعايه: *Miracula, quæ pertinent ad aerem: cujusmodi sunt, aquas ex eo deducere: illum turbidum serenare: nubibus imperare, & pluvias precibus obtinere.* Singula, quæ ad hanc primam speciem spectant, summatim, sed sincerè recensebo.

Primò: cùm Medinenses ob pluviæ defectum, sterilitatem magnam experirentur, rogaverunt Mahumetum, ut necessitati suæ subveniret. Elevavit ille manus, precatusque est Deum, ut opem ferret: & necdum manus deposuerat, cùm cœlum anteà serenum, nubibus repentè contenebratum est, pluviamque adeò copiosam effudit, ut هلكت الاموال وانقطعت السبل; *perirent facultates, & abrumperentur viæ.* Quamobrem Medinenses iterum rogaverunt illum, ut vim imbrium cohiberet, ne omnes prorsus perirent. Cœpit igitur Mahumetus manibus innuere erga varias partes Cœli: & in quamcumque innuebat, statim serenabatur: atque ita pluvia cessavit.

Secundò. In bello الخندق *Foveæ*, quod commissum fuit anno quinto Hegiræ, obtinuit suis precibus, seu imprecationibus Eurum ventum tàm vehementem contra hostes, ut inversæ fuerint pronæ in ora ollæ eorum, & eversa tentoria eorum; quæ cùm in aerem elevarentur, ipsos quoque elevabant. Aliqui addunt, hunc ventum, magnam secum grandium lapidum copiam advexisse, quibus ingens hostium strages facta est.

In his duobus, atquæ aliis, quæ Mahumeto attribuuntur, miraculis, duo nobis inquirenda sunt. Primum, an ita omnes naturæ creatæ vires excedant, ut nonnisi à solo Deo fieri potuerint. Secun-

cundum, an reverà facta fuerint, & non potiùs ficta, & mendaciis confuta in medium producantur. Et quidem quod ſpectat ad utrumque, quod hìc recenſetur miraculum; nulli dubium eſſe poteſt, quin opera Dæmonum poſſint pluviæ, venti, ac tempeſtates excitari: id enim quotidiana docet experientia. Quin & ſaxis aliquando in Albano monte pluiſſe, refert Titus Livius Dec. 1. quod non ex vero miraculo, ſed vel ex cauſis naturalibus, vel ex Dæmonum ludibrio contigiſſe credendum eſt. Quòd verò utrumque hoc miraculum confictum ſit, inde convincitur, quia non ſolùm incredibile, ſed etiam ridiculum eſt, quòd Deus per Mahumetum eam pluviam Medinenſibus immiſerit, quæ vel æquè, vel pluſquam præterita ſiccitas, & ſterilitas, illis noceret. Deinde ea, quæ in bello Foveæ contigiſſe narrantur, adeò diverſimodè ab Auctoribus referuntur, ut magnam mendacii ſuſpicionem injiciant. Et quidem duo præcipui Auctores, nempe Ahmed, & Iſmael, ne verbum quidem de lapidibus habent. Georgius verò Almacinus in hiſtoria Saracenica, quam ex Abu-Giapher Mahumetanorum doctiſſimo deſcripſit, ne venti quidem illius mentionem facit. Nec te moveat, Lector, quòd Anas filius Malec introducatur ab Auctore tamquam teſtis de viſu primi miraculi: Hodaipha verò ſecundi: itaut alter juret, dicens: والله لم ينزل عن منبره الذي رايت المطر يتحدر على لحيته. *Per Deum juro, antequam Mahumetus è ſuggeſtu, in quo erat, deſcenderet, me vidiſſe pluviam defluentem ſuper barbam ejus*: Alter verò item cum juramento aſſerat, وكنت اسمع وقع الحصى في الدرسه. *Et ego audiebam fragorem lapidum cadentium ſuper clypeos*. Solemne enim eſt Scriptoribus Mahumetanis ad figmenta, & fabulas ſuas comprobandas, hujuſmodi teſtes viſuales, eorumque juramenta, ac verba confingere, ut alibi etiam notavi, & infrà magis ex propoſito demonſtrabo.

Tranſit Ahmed ad ſecundum Mahumeticorum miraculorum ſpeciem, dicens والنوع الثاني تصرف في الحيوان الانس الجن والبهايم: *Secunda ſpecies eſt eorum, quæ fecit circa animantia, nimirum homines, Genios, & beſtias*. Hæc item ſummatim referam.

Primò. Camelus quidam occurrens Mahumeto, procubuit in terram, cœpitque ubertim flere. At ille manu caput ejus molliter attrectavit: camelus verò quievit. Cùm autem vidiſſet puerum cuſtodem cameli, dixit ei: Hic camelus conqueſtus eſt mecum de te, quòd fame, ac labore ipſum affligas. Commonuitque eum, ut meliùs tractaret illum.

Secundò. Camelus alius erat adeò ferox, ut omnes impeteret, quamobrem intra ſeptum detinebatur. Cùm verò Mahumetum ad ſe venientem vidiſſet, demiſſo rictu ad terram, genua flexit ante eum: at ille capiſtro alligatum, mitem domino reddidit: & converſus ad adſtantes, dixit gloriabundus: انه ليس شي بين السماء والارض الا يعلم اني رسول الله الا عاص الجن والانس. *Certè nulla res eſt inter cœlum, & terram, quæ non cognoſcat me eſſe Legatum Dei, præter Genios, & homines Deos rebelles.*

Tertiò. Quædam mulier attulit illi filium ſuum dæmoniacum: ille verò ter expuit in os ejus, præcipiens Dæmoni, ut abiret, quia ipſe erat Legatus Dei. Deinde dixit mulieri: Benè ſe habet filius tuus, nec ultrà redibit ad eum quidquam eorum, quæ patiebatur. Intra paucos dies obtulit ei eadem fœmina utrem lactis, & ovem, aſſerens filium ſuum benè ſe habere: ille verò munus ejus ſuſcepit.

Quartò. Vir quidam nomine Gaureth, videns Mahumetum gladio accinctum, obſecravit, ut ſibi eum traderet conſpiciendum. Sed aliquamdiù eum contemplatus, propius accedens, dixit: O Mahumete, quis me prohibet, ne te occidam? ſtatimque contremuit manus ejus, itaut gladius illi excideret. Mahumetus verò gladio ſuo recepto, dixit: O Gaureth, quis ſervat te à me, quin te interficiam? at ille reſpondit: Nullus.

Quintò. Venit quidam ad Mahumetum afferens ſecum nidum, in quo erat pullus, quem parentes ejus ſequebantur, & reſederunt ſuper manum viri illius. Converſus autem Mahumetus ad adſtantes, dixit: Magis miſericors eſt Dominus veſter vobiſcum, quàm aves iſtæ cum pullo ſuo. Quid hic eſt miraculi, vel miri, aut novi?

Sextò. Camelus alius malè clitellatus, conqueſtus eſt cum illo, quòd dominus ſuus abuſus eſſet ipſo per multos annos ad arandum: & poſtquam macilentus, & ſcabioſus factus eſſet, jamque conſenuiſſet, vellet ipſum mactare. Advocavit igitur dominum cameli, eumque de hac erga illum inhumanitate acriter redarguit. Poſteà emit ab eo ipſum camelum, liberumque dimiſit per ſylvas abire, multoque tempore ſupervixit. Idem ferè contigit ei cum alio camelo. Notandum verò, Mahumetum tantùm has camelorum querimonias audiiſſe, nullumque alium teſtem fuiſſe.

Septimò. Ad illius imperium duæ arbores longè inter ſe diſſitæ, radicitùs evulſæ, ſeſe invicem conjunxerunt. Sed hoc miraculum inferius erat in alia ſpecie collocandum.

Octavò. Sanavit puerum maniacum à ſeptem annis, expuendo in os ejus, & præcipiendo dæmoni, ut ab eo diſcederet, quia ipſe eſſet legatus Dei. Poſt paucos dies venit mater pueri, & aſſeruit, nihil illi adhuc conſueti mali rediiſſe: & obtulit ei duos arietes, & vaſculum lactis acidi: ſed Mahumetus arietem unum reſtituit. Exiſtimavit, ut puto, ſe nimis caro vendidiſſe miraculum ſuum, ſi etiam alium arietem accepiſſet.

Nonò. Alium puerum à Dæmone obſeſſum liberavit tangendo pectus ejus. Ejecit autem puer poſt tactum, ex ore quoddam veluti goſſypium nigrum.

Decimò. Quidam ingreſſus in ſylvam, abſtulit inde nidum, in quo erant ova: ſecutaque eſt eum avis, quæ ova pepererat, volitans ſupra caput Mahumeti, & ſociorum ejus. Ille verò prohibuit, ne læderent eam, & juſſit reſtitui nidum in locum ſuum. Hoccine eſt miraculum?

Undecimò. Libertus Mahumeti, nomine Saphina, habuit in quadam ſylva obvium leonem, cujus aſpectu deterritus, dixit ei: O leo, ego ſum libertus Mahumeti Legati Dei. Ille verò demiſſa cervice cœpit attrectare gladium ejus: nec deſtitit incitare eum, & quaſi manuducere, donec poſuit eum extra ſylvam in via: & tunc leni rugitu, quaſi valè dicens, dimiſit eum.

Duodecimò. Habebat Mahumetus domi animal quod-

quoddam ferùm, quod, eo abſente, ferocius evadebat, & inſoleſcebat. Cùm autem ſenticbat eum regredi, domumque intrare, manſueſcebat, & quieſcebat. Vah miraculum ſtramineum.

Decimotertiò. Camelus quidam venit ad Mahumetum, & adoravit eum. Cùm autem vidiſſent hoc ſocii, voluerunt & ipſi adorare eum: at ille dixit eis: Si præciperem alicui, ut adoraret alium, certè præcepiſſem mulieri, ut adoraret maritum ſuum.

Decimoquartò. Arripuerat lupus ovem: paſtor verò eum inſecutus eripuit ovem ex ore illius. Lupus verò dixit paſtori: Non ne times, ut Deus puniat te, dum eripis à me victum, quem ipſe præbuit mihi? Tunc paſtor obſtupuit, quòd lupus humana voce loqueretur. Dixit ei lupus: Vis ne referam tibi rem admirabiliorem? Mahumetus in Medina enarrat hominibus hiſtorias rerum præteritarum. Venit autem paſtor Medinam, & narravit hoc Mahumeto coram omni populo: ille verò dixit: صدق والذي نفس محمد بيده لا تقوم الساعة حتي يكلم السباع الانس ويكلم الرجل عذبة سوطة وسوال نعله ويخبـــر فخذه ما احدث اهلـــه بعـــده:

Vera locutus eſt: & juro per eum, in cujus manus eſt anima Mahumeti, quòd non veniet dies ſupremi Judicii, donec feræ alloquantur homines; & alloquatur virum lorum ſcuticæ ſuæ, & corrigia calcei ſui; & annunciet ei femur ipſius, quid novi fecerit familia ejus poſt diſceſſum ejus.

Decimoquintò. Equus quidam ceſpitabat, anguſtoque paſſu incedebat. Uſus eſt eo quadam die Mahumetus: neque ultrà ceſpitavit: ampliſque paſſibus poſteà inceſſit.

Decimoſextò. Aly ophthalmia laborabat; expuit Mahumetus in oculos ejus; nec deinceps impedimentum ullum, aut dolorem ſenſit in oculis.

Decimoſeptimò. Aſem filius Omar filii Cottadæ, in bello Bedrenſi ictus fuit in radice oculi, itaut efflueret oculus ſuper genam ejus. Oravit pro eo Mahumetus, & attrectavit pupillam ejus manu: vel, ut alii ſcribunt, repoſuit eam in ſedem ſuam. Nec deinde agnoſcebatur, uter oculorum læſus fuiſſet: imò hic erat melior altero. Vide quæ paulò poſt dicam de hoc miraculo.

Decimooctavò. Abdallah filius Otheich cadens, crus confregerat: cùmque illud vitta colligaſſet, venit ad Mahumetum, narravitque illi caſum ſuum. Ille verò juſſit eum pedem extendere: manuque ſua pedem attrectavit: quo facto, nullum amplius ſenſit dolorem. Sanavit item crus percuſſum Salmæ filii Alacuh, ter in illud inſufflando: & licet remanſerit in eo cicatrix, omnis tamen dolor ceſſavit.

Decimononò. Vir quidam læſus oculis oravit Mahumetum, ut eos ſanaret. Ille præcepit, ut ſeſe lavaret ſtudioſiſſimè: & recitaret quaſdam precatiunculas, Deum obſecrans, ut ſanaret ſe per Prophetam ſuum Mahumetum. Quod cùm feciſſet, perfectè ſanatus eſt.

In hac ſecunda claſſe miraculorum, quædam inania ſunt, nihilque miraculi redolent: quædam ridicula, & miraculi nomine indigna. Tria tamen vera miracula videntur. Primum eſt, reſtitutio viſus illi, cujus oculus ſuper genam ejus effluxerat. Secundum, illuminatio ejus, qui oculorum viſu carebat. Tertium effracti cruris inſtantanea curatio.

Sed nihil horum, ſi rectè perpendatur, naturæ creatæ vires tranſcendit. Nam quod ad primum attinet, quandiù oculus cum radice ſua conjunctus manet, quamvis extra ſedem ſuam ſuper genam aliquantulum effluxerit; poſſe iterum in priſtinum ſtatum facultatis viſivæ naturaliter reſtitui, aſſerunt Jatrophyſicorum doctiſſimi: & ſaltem Dæmonis opera id fieri poſſe etiam breviſſimo tempore, negandum non eſt. Certè Franciſcus Guicciardinus celebris Hiſtoricus lib. 6. hiſtoriæ Italicæ in fine, refert, Julio Ateſtino ab Hippolyto ejuſdem fratre oculos erutos fuiſſe: ipſum verò Julium ſtatim illos in ſuis ſedibus repoſuiſſe, Deo ſeſe commendando; ac deinde iiſdem egregiè uſum fuiſſe, acutiſſimèque vidiſſe. Quod quidem Remigius Hiſtoriæ adnotator, miraculo tribuit. Sed Guicciardinus lib. 7. ſcribit, id eveniſſe ob celerem, ac ſtudioſam curam Medicorum. Non credo tamen, Julii oculos prorſus à ſede ſua abſciſſos, ſeparatoſque fuiſſe.

Quod ſpectat ad ſecundum, notandum eſt, hominem illum non fuiſſe, neque dici اعمي: quæ vox propriè *cæcum* ſignificat: ſed ضرير, qua homo, quocumque modo læſus oculis, vel alia corporis parte ſignificatur. Potuit igitur iſte ita oculis læſus fuiſſe, ut naturaliter curari poſſet, ſaltem à Dæmone: quo pacto à Veſpaſiano Imperatore Ethnico cæcum quemdam curatum fuiſſe refert Suetonius.

Tertium etiam vires naturæ ſaltem Angelicæ minimè ſuperat. Poteſt enim Dæmon crus effractum præſentaneis remediis ita celeriter conſolidare (ſicut poteſt homo aliquo temporis intervallo), ut nullum in eo fracturæ veſtigium appareat. Hinc patet reſponſio ad cætera hujus generis miracula: omnia enim potuerunt naturaliter, ſaltem ope Dæmonis fieri. Præſtat tamen omnia, tamquam ficta, negare auctoritate ipſius Alcorani, in quo, ut vidimus, Mahumetus ſe à miraculis faciendis ſemper excuſat. Quòd ſi aliquod hujuſmodi feciſſet, nunquam certè reticuiſſet; cùm toties miſerum illud, macrumque miraculum victoriæ Bedrenſis obtrudat, in quo tamen ipſe, ſi Alcorani verba attendamus, nullam partem habuit.

Tranſit Ahmed ad tertiam Prophetæ ſui miraculorum ſpeciem, quæ verſatur على الاشجار والخشبة: *circa arbores, & ligna:* quorum

Primum fuit. Cùm Mahumetus in Meſchita Medinenſi concionabatur, palmæ aridæ trunco humeris adhærebat. Ubi verò cathedra conſtructa, ex ea cœpit concionari; audita eſt ex trunco illo vox tamquam camelæ orbatæ pullo ſuo. Statim Mahumetus è cathedra proſiliens, acceſſit; & poſuit manum ſuper truncum: ille verò quievit, & tacuit. Alii ſcribunt, Mahumetum amplexum fuiſſe, & admoviſſe pectori ſuo truncum: illum verò in modum pueruli querulas voces emittentem, paulatim quieviſſe, ac ſiluiſſe.

Secundum. Diſceſſit quondam Mahumetus à ſuis, ut ſecederet in aliquem locum occultum ad exonerandum ventrem. Giaber verò ſecutus eſt eum cum vaſe aquæ, qua poſſet obſcœna abluere. Sed cùm locum non inveniret, in quo ſe poſſet occulere; acceſſit ad unam arborem, & apprehenſo ramo ejus, dixit ei: Sequere me; & illa ſequuta eſt eum. Deinde cùm paululum proceſſiſſet, acceſſit ad aliam arborem, & apprehenſo ramo ejus, dixit ei: ſequere me: & illa ſequuta eſt eum; donec conjuncta cùm

prima

prima arbore, fecit cum illa tegumentum Mahumeto, ut à nullo visus, corpus posset exonerare. Deinde unaquæque arbor reversa est ad locum suum. Nimirum, tantæ molis erat Mahumetum ventris onus deponere.

Tertium. Homo quidam Amerinus rogavit eum, ut ostenderet sibi sigillum prophetiæ, quod inter scapulas habebat, asserens se esse optimum omnium mortalium. Cui Mahumetus respondit: Vis ne ostendam tibi miraculum? Utique, inquit ille. Vocavit igitur Mahumetus unam palmam longinquam ad se: & illa venit ad eum cum fragore, constititque ante eum. Ille verò jussit eam reverti. Rogabat hic, ut ostenderet ipsi sigillum prophetiæ in scapulis: ille verò ostendit ei palmam ambulantem: Risum tene Lector, si potes.

Quartum. Ad trahendum quemdam Arabem ad sectam suam, præcepit ramo cujusdam palmæ, ut descenderet ad se: cùmq; hic descendisset, & stetisset ante eum; rursùm præcipit ei, ut ad locum suum reverteretur: & obedivit: & credidit Arabs. At hoc est contra id, quod toties in Alcorano repetit; miracula nihil ad conversionem Arabum profutura, & ideò se ea non facere.

Quintum. Convertit iterum alium Arabem simili miraculo: Jussit enim venire ad se palmam sitam in ripa torrentis; & hæc venit, & stans ante eum, ter testificata est, ipsum esse prophetam, & servum Dei; nec esse alium Deum nisi unum. Deinde ad imperium ejus secans terram cum fragore, rediit ad locum suum.

Sextum. Dixit Mohan filius Abdalrahman, se audivisse à patre suo, quod interrogasset Masruc, quisnam fuisset testis, Genios audisse Mahumetum legentem nocte quadam Alcoranum, & conversos fuisse ad sectam ejus, quemadmodum ipsemet asserit in Alcorano: & quod respondisset Masruc, se audivisse ab Abubac; arborem quandam, quæ cum Geniis interfuerat, hoc testificatam fuisse.

Septimum. Cùm Mecca egressus fuisset; nulla arbor, & nullus mons fuit, quin illum obvium salutaret, ac diceret: Pax super te, ò Legate Dei.

Octavum. Sedebat die quadam tristis, ac plorans, quia probè fustibus à Meccanis pulsatus fuerat. Gabriel, ut eum consolaretur, apparuit ei, ac præcepit, ut arborem quamdam remotam ad se advocaret. Id ille cùm fecisset, venit arbor, & stetit ante illum. Tunc dixit illi Gabriel: præcipe ei, ut redeat ad locum suum. Præcepit ille, & arbor obedivit. Tunc dixit Mahumetus: Hoc sufficit mihi. Malum erat in capite; & Gabriel reduviam curabat.

Hujus tertiæ speciei miracula sunt ejusmodi, ut quilibet, nisi prorsus intellectu sensuque careat, facilè possit intelligere, vel Mahumetanorum esse figmenta, vel Dæmonum ludibria. Et nihilominus ea est Arabum Scriptorum impudentia, ut allegent, potiùs fingant Auctores, qui testentur, se dum hæc fierent, præsentes fuisse, optimèque vidisse. Hinc saltem colligere possumus, quanta fides illis habenda sit, dum ea etiam de Propheta suo referunt, quæ aliquam miraculi speciem habere videntur.

De quarta specie, ita Ahmed: والنوع الرابع الماء والطعام والتمار الذي كان يكثر ببركته فوق العادة وهذا باب واسع نذكر منه ما يسر

Quarta species pertinet ad aquam, & cibum, & dactylos, quas res multiplicabat benedictione sua supra consuetum morem. Hoc porrò caput multa contineret: sed nos pauca commemorabimus. Hæc ego etiam summatim referam.

Primò. Cyathum aquæ, quæ ad duos homines potandos vix satis esse potuisset, ita multiplicavit, ut ferè octoginta homines potuerint aqua illa sese abluere, ac purificari. Hoc ferè idem contigit aliis vicibis. Aliquando enim ponens digitos super aliquod vas vacuum, vel cum modica aqua, vel immergens manum in illud; erumpebant fontes è digitis ejus, itaut quondam periculum fuerit, ne ob copiam aquæ cameli mergerentur. Aliquando obmurmurabat quædam verba, quæ adstantes non intelligebant, & ita aquas multiplicabat. Aliquando fontes, qui jam penè exaruerant, erumpere faciebat in magnam copiam. Aliquando puteos siccos, spuendo in illis, vel lapillos, quibusdam verbis mussitatis, projiciendo, aquis implebat. Horum verò miraculorum usque ad septemdecim refert Ahmed, producens semper testes de visu.

Quod attinet ad multiplicationem ciborum. Primò multiplicavit panes hordei quatuor modiorum, & carnem unius oviculæ, spuendo tàm in ollam, quàm in panes, ut satis fuerint ad saturandos mille homines: & nihilominus neque olla, neque panes diminuti sunt. Idem ferè contigit alia vice.

Secundò. Aliquot crustula panis butyro condita, verba quædam super ea mussitando, ita multiplicavit, ut plusquam octuaginta homines ex iis saturati fuerint, & nihilominus reliquiæ copiosæ superfuerunt.

Tertiò. Dactylorum non majorem quantitatem quam quantam capere posset pellis unius ovis, in tàm magnam copiam excrescere fecit, ut mille quadringenti homines iis saturarentur. Alia etiam vice ita paucos dactylos multiplicavit, ut totus populus non solùm satiatus fuerit, sed etiam peras viatorias illis impleverit. Quo facto, dixit Mahumetus: Testificor, quòd non est alius Deus præter Deum, & quòd ego sum Legatus Dei. Alii diversimodè hoc referunt.

Quartò. Mulier quædam præbebat Mahumeto butyrum ex utre suo; nec cessavit unquam uter fundere butyrum, etiam pro muliere, & filiis ejus, donec illa expressit eum. Dixitque Mahumetus mulieri: Nisi utrem expressisses, numquam cessasset butyrum submini strare.

Quintò. Dedit cuidam, qui à se cibum petebat, tantum hordei, quantum asinus portare potest: nec cessavit homo comedere ex eo unà cum familia sua, donec mensuravit illud. Dixitque Mahumetus: Si non mensurasset illud, nunquam defeciisset.

Sextò. Pulmentum, quod paucis paratum fuerat, ita adauxit, ut plusquam trecentis hominibus satis fuerit: & postquam omnes satiati sunt, sublatis mensis, plus fuit illud quod remansit, quàm quod appositum fuerat.

Septimò. Ex uno lactis cratere satiavit magnam hominum turbam: & deinde ipse bibit quod superfuerat.

Octavò. Ex hepate unius ovis satiavit centum triginta homines: & duæ patinæ superfuerunt.

Quod spectat ad dactylorum multiplicationem, multa affert Ahmed, & alii miracula, quæ quia sunt omnia ejusdem furfuris, hìc non recenseo, uno tantùm contentus, quòd specialem Lectoris attentio-

tionem mereri videtur. Ipsis Auctoris verbis, fideliter ex Arabico translatis, referam.

Narravit Emam Ahmed Tarmadiensis, & alii historiam, quæ habet Auctorem Abu-Horeiram. Dixit Ahmed: narrasse sibi Jonam, qui audierat à Hamad filio Zaidi, cui narraverat Mogiaber, qui audierat ab Abul-Alia, qui dixerat se audisse ab ipso Abu-Horeira, ita narrante: Accessi ad Prophetam Mahumetum cum aliquot dactylis, & dixi: Impertire mihi super his benedictionem Dei. Ille verò disposuit eos in manibus suis: deinde precatus est, & postèà dixit mihi: Pone eos in pera tua: & cùm tibi opus fuerit, immitte in eam manum tuam, & cave, ne removeas eam à te. Et extraxi ex ea tot & tot onera dactylorum, dum essem in prælio: & comedebamus, & ipsa subministrabat nobis cibos: neque unquam removebam eam à meis lumbis. Cùm autem occisus fuisset Othman, abscissa fuit à femore meo, & cecidit. Mohammad filius Sairin dixit, se audisse ab Abu-Horeira ita referri: Dum esset Mahumetus cum exercitu in prælio, defecerunt ei victualia. Dixitque mihi: O Abu-Horeira, est ne aliquid apud te? Respondi: Habeo aliquot dactylos in pera mea. Affer, inquit, eos ad me. Cùmque hoc fecissem, jussit me afferre etiam stratum coriaceum; quod cùm attulissem, expandit illud: immissaque manu in peram meam, extraxit inde dactylos viginti, & unum. Deinde dixit: In nomine Dei. Cœpitque seorsim ponere singulos dactylos, eadem verba repetendo, donec omnes disposuit: iterumque eadem verba protulit. Deinde collegit eos, & dixit: Voca talem, & socios ejus: qui vocati comederunt, & saturati sunt, & discesserunt. Deinde dixit: Voca talem, & socios ejus: qui item vocati comederunt, & saturati discesserunt: & nihilominus dactyli superfuerunt. Tunc jussit me sedere, & comedere: & uterque comedimus, & tamen dactyli superfuerunt; quos acceptos, immisit in peram meam, & dixit mihi: O Abu-Horeira, cùm volueris dactylos, immitte manum tuam in peram, & accipe: & ne occludas eam; & subministrabit tibi dactylos ad sufficientiam. Quotiescumque ergo voluissem dactylos, immittebam manum in peram: & extraxi ex ea quinquaginta saccos dactylorum, quot quinquaginta jumenta portare possent. Habebam autem peram alligatam post tergum meum: exciditque mihi sub imperio Othman, & amisi eam. Eodem ferè modo refert hoc factum Jezid filius Abu-Mansur, qui acceperat ab ipso Abu-Horeira; nisi quod addit, totum exercitum ex illis dactylis comedisse, & saturatum fuisse: ipsum verò Abu-Horeiram comedisse, & cibasse alios ex dactylis peræ, quandiù vixit Mahumetus, & Abubacar, & Omar, & Othman: occiso verò Othmane, venisse in domum suam, & peram periisse.

Non est otium, neque operæ pretium singula hujus quartæ speciei miracula ad trutinam expendere. Satis sit dixisse; omnia figmenta esse, idque præsertim patet ex hac pera portentosa Abu-Horeiræ, cujus fabula tàm diversimodè ipsemet fingitur narrasse. Atqui si pera illa erat tàm fœcunda, ut non solùm integro exercitui posset alimenta præbere, sed etiam per quadraginta annorum spatium sub Mahumeto, & tribus subsequentibus Chaliphis, domino suo, & aliis cibum suppeditaverit: satis erat si isti in exercitu suo Abu-Horeiram cum pera haberent: alia enim omnis ciborum supellex erat supervacanea. Quis verò credat, Mahumetum tàm malè exercitibus suis prospexisse, eosdemque ad tantam penuriam toties redactos fuisse (quemadmodum in superiùs relatis exemplis affirmat Auctor) ut nonnisi pauci dactyli, vel aliquot panis frustula, vel unus tantùm aquæ scyphus in illis reperiretur? Verùm, ut omnia tanquam verissima Mahumetanis concederemus: non tamen tamquam vera miracula probari possent. Norunt omnes (& ut puto etiam Mahumetani) malorum Geniorum opera, & aquas, & poma, & cibos posse saltem apparenter multiplicari, & lautissimas mensas repentè exhiberi. Id illis facillimum est, qui possunt hæc eadem hinc inde sublata, & fortasse à se confecta, vel conficta, in ictu penè oculi quocumque voluerint deferre: quomodo in Alcorano fingitur nescio quis Genius, Thronum Balkaisæ ex Æthiopia ad Salomonem in ictu oculi detulisse. Et ut Alcorani deliramenta omittamus; innumera propè suppetunt in historiis hujusmodi præstigiorum exempla: quin & quotidie ea evenire experimento didicimus. Quòd si dicant Mahumetani, etiam Christum, & Elisæum, & aliquos sanctos viros, hujusmodi miracula fecisse: jam respondi, & suo loco ostendam clariùs, hæc vera fuisse miracula, & ut vera Mahumetani ipsi fatentur; non autem ea, quæ præstigiatores, & Magi operantur, & quæ operatus est Mahumetus; quamvis utraque similia appareant. Id manifestè patet in iis, quæ fecerunt Moyses, & Magi Pharaonis: tàm enim hic, quam illi virgas verterunt in colubros, & aquas in sanguinem, & pulverem in ranas: sed ille verè, & per solam Dei virtutem: hi autem apparenter, vel ope Dæmonum per media naturalia.

Quinta Miraculorum Mahumeticorum species est, تأثير في الاحجار وتصرفه فيها وتسخيرها له: *Signa quæ effecit in lapidibus; & potestas quam habuit in illis; & subjectio quam erga eum ostenderunt.* Hæc ego de more summatim referam.

Primò. Cùm esset Mahumetus supra montem Ohod unà cùm Abubacro, Omare, & Othmane: commotus est, & contremuit mons sub eis. Ille verò percutiens eum pede, dixit: Quiesce: non enim habes super te, nisi Prophetam, Justum, & duos Martyres. (Abubakar cognominabatur Justus: Omar verò, & Othman occisi fuerunt in bello: & ideò martyres dicuntur).

Secundò. Giaber filius Samaræ dixit, se audivisse Mahumetum dicentem: Antequam concederetur mihi munus propheticum, nullum cognoscebam lapidem in Mecca, qui salutaret me: nunc autem cognosco illum. O ridiculum caput!

Tertiò. Dixit Aly: Fui cum Mahumeto in Mecca: cùmque egressi ea fuissemus, nullum habuit obvium lapidem, vel montem, qui non diceret ei: Salve, ò Propheta Dei.

Quartò. Cùm conjecisset pugillum pulveris in exercitum hostium, oculi omnium illorum pulvere impleti sunt: & terga vertentes fugerunt. De hoc miraculo jam satis suprà dictum est. Duo alia similia refert, vel potiùs unum atque idem repetit.

Ne in his quisquiliis discutiendis tempus teram, transeo ad sextam miraculorum speciem, de qua ita Ahmed: والنوع السادس من اياته تاييد الله له بملايكته: *Sexta species miraculorum ejus est, quòd Deus illi opem tulerit per angelos suos.*

Primò. Refert id, quod habetur in Alcorano, Deum

Deum nunc per mille, nunc per tria millia, nunc verò per quinque millia Angelorum in prælio Bedrenſi, vel, ut alii volunt, in tribus diverſis præliis, Mahumetanos adjuviſſe: quos tamen Angelos nullus vidit, niſi Mahumetus. Vide quæ jam ſuprà de hoc miraculo dicta ſunt.

Secundò. Saad filius Abu-Vaccas dixit, ſe vidiſſe in prælio Ohodenſi à dextris, & à ſiniſtris Mahumeti duos viros indutos veſtibus albis, qui acerrimè pugnabant ad defenſionem illius; nec unquam antè viderat, nec poſteà vidit eos: & opinatus eſt illos fuiſſe Gabrielem, & Michaelem.

Tertiò. Poſt bellum Foveæ, cùm arma Mahumetus depoſuiſſet, apparuit ei Gabriel, quaſſans caput, ut pulverem excuteret, quem contraxerat pugnando contra hoſtes. Et Anas dixit, ſe vidiſſe pulverem, quem cæteri Angeli, qui pugnaverant cum Gabriele, excutiebant à capitibus ſuis. Quidam verò alii dixerunt, ſe vidiſſe eumdem Gabrielem in forma Dahiæ Celebienſis, habentem cydarim in capite, cujus tæniæ defluebant inter ſcapulas ejus. Dixitque Mahumetus, Deum miſiſſe illum contra Coraiditas hoſtes ſuos, ut ſecum pugnaret, & arces eorum terræmotu concuteret.

Dixit Mahumetus Ebn-Abbaſo, ſe in bello Bedrenſi vidiſſe Gabrielem, retinere per caput equum ſuum, ſuper quem erant arma bellica.

Narravit idem Aiſæ uxori ſuæ, apparuiſſe ſibi, prælianti contra hoſtes, Angelum montium è nube, ſeque ſalutaſſe, ac dixiſſe: Præcipe mihi id quod tibi placet: nam ſi vis, ſepeliam hoſtes tuos ſub monte Ahſebain. Se verò id recuſaſſe, quia ſperabat ab illis infidelibus orituros eſſe fideles, qui colerent unum Deum.

Quamvis fieri potuerit, ut aliquando Satanas transfigurans ſe in Angelum lucis, hujuſmodi larvis Mahumetum deceperit, quemadmodum plures alios decepit: omnia tamen figmenta cenſenda ſunt, præſertim cùm nullus alius teſtis eorum fuerit, quàm ipſemet Mahumetus. Sed quidquid ſit, nullum hìc verum miraculum probari poteſt, nam quòd ſpiritus, vel malus, vel bonus, alicui appareat, nullum eſt miraculum illius cui apparet: cùm etiam peccatoribus Dæmones, vel Angeli ſæpè apparuerint.

Septima ſpecies habetur في كفاية الله له اعداءه وعصمته له من الناس وهذا فيه اية لنبوته من وجوه.

in eo, quòd Deus ultus ſit pro eo de hoſtibus ejus; & immunem eum ſervaverit ab hominum nocumento: in quo eſt ſignum, illum fuiſſe prophetam ex multis capitibus. Ita Ahmed, qui enumerans hujuſmodi capita: primò ponit verificatas fuiſſe promiſſiones factas illi à Deo in Alcorano, quòd ſcilicet eum defenderet ab adverſariis, imò ab omnibus hominibus: eoſque, qui ipſi injuriam, vel noxam inferrent, ſeverè puniret. Hoc autem evenit modis naturæ conſuetudinem excedentibus. Fuitque inter eos præcipuus, quòd, non obſtante multitudine adverſariorum, eorumque potentia, & prævalentia, quales erant Meccani, eorumque Principes, cùm ipſe eſſet ſolus, oppoſuit ſe tamen illis, iiſque reſtitit, contemnendo religionem, deos, & ſacra eorum, novamque religionem prædicando; quod certè ſine manifeſto miraculo fieri non potuit, præſertim cùm ipſe tandem victor, & illi victi remanſerint. Deinde loquens de illis, quos ob illatas Mahumeto injurias, vel noxas, Deus punivit, refert tamquam miracula, exempla ſequentia.

Primò. Abugehel illi infenſiſſimus, tentans eum aggredi, ut occideret: nec pedes, nec manus movere potuit: aſſeruitque deinde, vidiſſe inter ſe, & Mahumetum veluti foveam ignis. Dixit autem Mahumetus: Profectò ſi ad me acceſſiſſet, laceraſſent eum Angeli membratim.

Secundò. Dum Saraca filius Malec equo inſidens inſequeretur Mahumetum fugientem in Medinam, equus ejus immerſus eſt in cœno uſque ad ventrem. Cùm verò Saracam facti pœniteret, orante pro eo Mahumeto, liber evaſit, & regreſſus eſt.

Tertiò. Dum Mahumetus ſub arbore dormiret, ſuſpenſo ad ramum ejus gladio; venit quidam ejus hoſtis, qui arrepto, & evaginato gladio, dixit illi: Quis te à me eripiet? Reſpondit: Deus. At ille gladio in vagina repoſito, abiit, nec ultrà curavit eum Mahumetus.

Quartò. Quidam ſedit juxta Mahumetum: ille autem exiſtimans id eſſe contra ſibi debitam reverentiam, dixit ei: Eſto ita ſemper. Et luxata ſunt membra ejus, nec deſiit ſedentariam vitam agere, uſque ad mortem.

Quintò. Chriſtianus quidam crediderat in Mahumetum, & ipſe pro ſcriptore ſuo eo utebatur. Deinde rediit ad Chriſtianam fidem, & dicebat: Mahumetus nihil intelligit, niſi quod ſcribitur illi. Id audiens Mahumetus, oravit Deum, ut eum puniret. Cùmque mortuus eſſet, & ſepultus, ſequenti die terra ejecit eum. Chriſtiani verò exiſtimantes, hoc eveniſſe ob aliquod Mahumeti præſtigium, iterùm profundiùs ſepelierunt eum: ſed ſequenti die iterùm terra ejecit eum. Cùmque adhuc profundiùs ſepultus fuiſſet, tertiò tamen à terra ejectus eſt. Quamobrem Chriſtiani ita illum exhumatum reliquerunt.

Sextò. Dum die quadam Primates Meccanorum in loco, qui Petra dicebatur, eſſent congregati, cœperunt inter ſe contra Mahumetum multa verbis agitare. Intereà advenit ille, & tranſiens juxta eos, perrexit ad inviſendum Templum. Cùmque illud de more ſepties circuiret, multa in eum, dum juxta ipſos tranſibat, ſcommata jaciebant. Ille verò muſſitavit contra eos neſcio quæ verba, quibus auditis, adeò mites facti ſunt, ut humaniſſimis eum verbis alloquerentur, & cum eo gratularentur. Poſtera die, dum Meccani in eundem locum conveniſſent, transivit juxta eos: at illi à ſententia heſterna mutati, uno impetu inſilierunt in eum: cùmque cœpiſſent lapides colligere, ut eum occiderent, interpoſuit ſeſe Abubacar, & ad ejus preces, & lacrymas, ſiverunt eum abire.

Septimò. Quinque illius præcipui hoſtes, qui erant ei ſupra cæteros infenſi ac moleſti, miſerrimè periere. Nam cùm Gabriel, vidente Mahumeto, digito innuiſſet erga venam medianam brachii Validi, qui erat primus ex illis: hic poſteà ictus fuit ſagitta in eadem vena. Cùmque idem Gabriel eodem modo innuiſſet in oculum ſecundi, qui vocabatur Aſuadus: hic cæcus deinde factus eſt, infixa ſpina in oculis ejus. Tertiò item, qui eodem nomine vocabatur, ortæ ſunt quædam puſtulæ in capite (nam Gabriel erga illum innuerat) ex quibus mortuus eſt. Quartus verò, nomine Hareth, innuente Gabriele erga ventrem ejus, tàm immani hydropiſi correptus fuit, ut egrederetur ſtercus ex ore ejus: & mortuus eſt.

eſt. Quintus nomine Alas, innuente Gabriele erga pedes ejus; cùm aliquando iter ageret, procubuit cum aſino, cui inſidebat, & infixa eſt ſpina in pede, vel, ut alii ſcribunt, in capite ejus, & ex hoc interiit.

Octavò. Alii quinque, qui de Mahumeto coram Principe Jemanis, ſeu Arabiæ Felicis, oblocuti fuerant, diverſis à Deo pœnis inflictis, interiere. Sed Mohammed filius Iſaac paulò aliter refert pœnam inflictam illis quinque prioribus.

Nonò. Cùm Otaiba repudiaſſet filiam Mahumeti, graviſſimèque eum læſiſſet: is mala imprecatus eſt ei à Deo. Cùmque Otaiba conſtitiſſet noctu cum ſociis in quodam loco Syriæ, venit leo, aliiſque relictis, occidit eum, comminuitque caput ejus.

Decimò. Cùm die quadam pronus oraret ante Fanum Meccæ, quidam illius adverſarii conjecerunt ſecundinas quarumdam ovium, quæ mactatæ fuerant, ſuper humeros ejus, atque in profuſos riſus erupere. Interim ille ſtetit immotus. Cùm verò ſurrexiſſet, elata voce ter maledixit eis: & omnes hi in bello Bedrenſi occiſi ſunt, & per pedes tracti, in puteum conjecti ſunt.

Concludit Ahmed, omnes mortales nunquam ceſſaſſe videre, & audire vindictam Dei contra eos, qui maledicta, & convicia proferunt contra Mahumetum, & religionem ejus, per varia genera ſuppliciorum. Sed duo tantùm hujus rei profert exempla. Primum: cùm Mahumetani obſiderent in Syria arcem quandam Chriſtianorum, Chriſtiani ſemper validè reſtitere, donec cœperunt maledicere Mahumeto: tunc enim Mahumetani arcem expugnavere. *Porrò* (inquit Auctor) *hoc eſt valdè in promptu, ſicut ſæpè experti ſunt Mahumetani, ut verum probaretur id, quod Deus promiſit in Alcorano.* Alterum: cùm Coſroes Rex Perſarum ſcidiſſet epiſtolam Mahumeti, ſcidit Deus funditùs Regnum Coſroarum: quemadmodum è converſo, cùm Imperator Heraclius, & Almacucus Rex Ægypti ſuſcepiſſent honorificè literas illius, ſtabile permanſit illis Regnum ipſorum.

Circa ſeptimam hanc miraculorum ſpeciem, quorum primum eſt, Mahumetum, cùm ſolus eſſet, Meccanorum Principibus potentiſſimis reſiſtere potuiſſe, Deos, eorum religionem, ac Sacra vilipendendo, novamque ſectam invehendo: pronuncio abſolutè, nullum in hoc eſſe miraculum: cùm ſæpè ſæpiùs in ſectarum impiiſſimarum Auctoribus hoc idem contigiſſe, & legerimus, & viderimus. Neque Mahumetani exemplis carent in ſecta ſua, ut Moſailmæ, & aliorum, qui contra Mahumetum, ejuſque Alcoranum inſurrexere. Neque tamen dici poteſt, aut Mahumetum, aut horum aliquem, ſolos fuiſſe adverſus multos: tàm enim illi, quàm iſtis in ipſis initiis non pauci nebulones, & aliqui etiam potentes adhæſere. Quòd ſi etiam aliquid ſoli effecerunt, id fuit, quia à principio contemnebantur: neque ullus ſibi perſuadebat, eos perniciem tàm magnam humanis rebus eſſe allaturos. Porrò ex rebus geſtis Mahumeti, quas Arabes ipſi referunt, conſtat, illum nunquam palam Coraſinos, aut alios Primates Meccanos contra ſe provocaſſe, niſi cùm ſeſe aliquot tàm popularium, quàm potentium viribus ſuffultum vidit.

Cætera verò, quæ hìc referuntur miracula, ad conſuetas Mahumetanorum fabulas referenda ſunt. Et quamvis aliquid horum factum fuiſſe concederemus, nihil tamen eſſet, quod vel caſu, vel operâ Dæmonum fieri non potuiſſet. Similia, vel etiam majora hujus farinæ miracula in Hiſtoriis Ethnicorum leguntur de iis, qui ob contemptos Deos, vel ob eorum Sacra neglecta, in varias calamitates, atque etiam in mortem ipſam incidere. Et quotidie videmus, Magos, ac Sagas iis, qui ſe contemnunt, vel in aliqua re ſibi nocent, maxima damna inferre, id Deo ex juſtis ſuis judiciis permittente.

Promiſſiones illas, quas in Alcorano fingitur Deus facere Mahumeto, de ſervando ipſo immuni ab hominibus, & tuendo contra hoſtes ſuos, vidimus jam ſuprà vaniſſimas eſſe.

Quòd aſſerat Auctor, nullam gentem reperiri, quæ exempla hujuſmodi vindictæ oſoribus Mahuti, ejuſque ſectæ, à Deo inflictæ non viderit, vel audierit; gratis prorſus aſſerit, & non ſine aperto mendacio. Nos enim hujuſmodi exempla nec vidimus unquam, neque audivimus, & ne quidem ſomniavimus: & tamen Mahumetum, ejuſque ſuperſtitionem odimus, execramur, & deteſtamur. Neque caſus ille de Arce in Syria expugnata quidquam convincit. Non enim convicia in Mahumetum, ſed peccata Chriſtianorum, vel aliud juſtum Dei judicium Mahumetanis victoriam de arce illa permiſere. Alioqui nunquam, & nuſquam Mahumetanos Chriſtiani vincere poſſent, cùm ſemper Mahumetum, atque ejus ſectam conviciis ac maledictis inceſſant.

Poſtremò, id quod de Coſroe, Heraclio, & Almacuco refertur, vel eſt fabula, vel mera Auctoris opinio. Nec eſt quod in hoc ad Mahumeti epiſtolas honorificè, vel contumeliosè exceptas recurramus: neque ullo modo credendum eſt, Heraclium Imperatorem Chriſtianum tàm potentem, ac tàm religioſum, unius, neſcio cujus, prædonis Arabis impias literas honoraſſe, & ne quidem excipere dignatum eſſe. Quòd verò Coſroæ Regnum convulſum fuerit, Heraclii verò, & Almacuci Imperium creverit, aliis cauſis tribuendum eſt. Quamvis in eo, quod ad Heraclium ſpectat, Adverſarius ſibi contradicit. Inferius enim inter Mahumeti vaticinia ponit, prædictionem ejus de exciſione Imperii Heraclii, ut videbimus.

Octava ſpecies fuit في اجابة دعوته واجابة الدعا مبنة ما يكون اجبته معتادة لكثير من عباد الله كالاغنياء والعلافية ونحو ذلك ومنه ما يكون المدعى به من حوارق العادات كتكثير الطعام والشراب

&c. *in exauditione precum ejus. Hæc autem exauditio vel eſt conſueta multis aliis ſervis Dei, qua obtinentur divitiæ, vel ſanitas, vel alia hujuſmodi: vel eſt ſupra conſuetudinem, quemadmodum multiplicare cibum, & potum, &c.* Horum miraculorum multa affert exempla.

Primò. Mahumetus ipſe dixit, ſe tria à Deo poſtulaſſe: primum, ne in totum deſtrueret gentem ſuam (nempe Arabes). Secundum, ne permitteret alios imperare genti ſuæ, vel gentem ſuam illis indigere. Tertium, ne permitteret inter ſuos bella civilia. Dixitque, ſe in duobus primis exauditum fuiſſe: tertium autem ſibi negatum; imò revelatum ſibi, non ceſſatura eſſe inter eos bella civilia, uſque ad diem Reſurrectionis.

Secundò. Obtinuit precibus ſuis cuidam, qui vocabatur Anas filius Malec, adeò ingentes divitias, ut omnium Mahumetanorum opulentiſſimus evaderet. Hortum etiam illi impetravit, ſeu nemus palma-

marum, quæ bis in anno fructus afferebant, & efflabatur ab eodem horto halitus, quasi odor muſci.

Tertiò. Impetravit precibus ſuis, ut mater Abu-Horeiræ, quæ erat Ethnica, & Mahumetum maximè oderat, fieret Mahumetana: ut tàm ipſa, quàm filius ejus, ab omnibus ſuis aſſeclis amarentur,

Quartò. Cùm benedixiſſet quinque drachmis auri, quas habebat Abdarrahman filius Auph, adeò opes hujus excreverunt per mercaturam, ut ſolæ fœminæ, quas captivas acquiſivit, æſtimatæ fuerint pretio trecentorum viginti millium nummorum aureorum; & uxoribus Mahumeti quadringenta nummorum aureorum millia legaverit.

Quintò. Obtinuit precibus ſuis, ut Omar Mahumetanus fieret, & per eum corroboraret ſectam ſuam: nam ſub ejus imperio dilatata eſt ſecta Mahumeti per Orientem, & Occidentem: & expugnata eſt Syria, Meſopotamia, & Ægyptus: & relata eſt victoria de exercitibus Coſroæ, & Cæſaris.

Sextò. Seceſſerat Mahumetus ad exonerandum ventrem: porrò Ebn-Abbas clam ſecutus eum, appoſuit illi vas aquæ, qua obſcœnas partes poſſet abluere. Cùm verò reſciſſet Mahumetus Ebn-Abbaſum hac in ſe urbanitate uſum fuiſſe, amplexatus eſt eum, & precatus eſt Deum, ut infunderet illi omnimodam ſcientiam tàm circa religionem, quàm jus civile. Tantaque in eo fuit utriuſque juris ſcientia, ut vulgò البحر *Mare* vocaretur: nempe *ſcientiæ*.

Septimò. Dum Geber iter faceret, camelus, cui inſidebat, lentè, languidèque incedebat. Aſſecutus eum Mahumetus, fuſte percuſſit camelum, oravitque pro eo: ille verò cœpit currere velociùs, quàm unquam anteà. Deinde interrogavit Geberum, quomodo ſe haberet camelus: ille verò reſpondit: Optimè: jam venit ſuper illum benedictio tua. Cui Mahumetus dixit: Vendes igitur illum mihi.

Octavò. Oravit quondam pro Saado, ut rectè jaceret ſagittas; & obtineret quidquid à Deo petiiſſet. Numquam verò Saadus jaculatus eſt, quin ſcopum attingeret: nec unquam precatus eſt, quin exaudiretur.

Nonò. Ægrotabat Aly, gravique dolore cruciabatur. Inviſit eum Mahumetus, juſſitque ſurgere: Surrexit ille, nec amplius ſenſit eum dolorem.

Decimò. Induit quondam tunica nova fœminam quamdam, quæ Ommochaleda vocabatur, orans Deum, ut tunica illa diù duraret. فنقيت حتي دكت *& bona, & integra perſeveravit tunica, donec attrita eſt.* Ita fit in omnibus veſtibus citra ullum miraculum.

Undecimò. Attrectavit aliquando manu ſua caput, & barbam Amrui, dicens: O Deus, fac illum pulchrum, & conſerva pulchritudinem ejus. Amruus verò perſeveravit pulcher, nec in barba ejus capilli cani, niſi pauci, apparuere, quamvis eſſet octogenarius.

Duodecimò. Cùm palparet ſæpè manu tumores in hominibus, vel pecoribus, illi evaneſcebant.

Decimotertiò. Attrectavit manu caput Abu-Sophianis, & benedixit ei. Porrò pars anterior capitis, quam tetigerat, remanſit nigra: reliquum autem capitis incanuit.

Decimoquartò. Homo quidam comedens cum Mahumeto, utebatur manu ſiniſtra. Admonitus ab eo, ut dextera uteretur, reſpondit, ſe non poſſe. Cui Mahumetus: Non potes, inquit? Non impedit te, niſi ſuperbia. Neque potuit ultrà admovere ſiniſtram ori ſuo. Quam, oro, ſuperbiam poterat hic habere in utendo manu ſiniſtra? Porrò erat ne hoc tàm magnum piaculum, ut eſſet tàm gravi pœna puniendum?

Decimoquintò. Prædixit cuidam, occidendum eum eſſe in bello: & ita evenit.

Ex adhuc narratis miraculis, inter quæ pleraque frivola, & ridicula ſunt, nullum eſt, quod naturaliter, vel ſaltem ope Dæmonis fieri non potuerit: omnia tamen ficta, vel poſt factum prolata (quoad ea, quæ ad prædictionem ſpectant) cenſenda ſunt, ſi Alcorano, & Mahumeto ipſi credere volumus, qui ſemper proteſtatus eſt, ſe miracula nulla facere, cùm ad prædicandum tantùm, non ad miracula facienda miſſus eſſet.

Hùc accedit, quædam hìc apertè falſa deprehendi: ut, Mahumetum obtinuiſſe à Deo, ne gens ſua, nempe Arabes, ſub imperium, vel indigentiam alicujus caderent, & ut verbis ipſius utar: ان لا يسلّط عليهم عدوا من غيرهم فيجتاحهم: *ne Deus imperare faceret ſuper eos hoſtem, qui non eſſet ex ipſis, itaut eos ad indigentiam redigeret*, vel, *itaut eo indigerent*. Jam enim videmus Arabes ſub imperio Scytharum, ſeu Turcarum, qui eos ad ſummam calamitatem redegere. Sed quando Auctor finxit vaticinium, non potuit hoc prævidere: adhuc enim Arabes imperabant. Quòd verò prævideri, futura eſſe inter ſuos diſſidia, & bella civilia uſque ad diem Reſurrectionis, idem prædixerat ſuprà de Chriſtianis, ac Judæis: itaque vel falſa eſt hæc prædictio de Arabibus ſuis; vel nihil habet ſpeciale, ut ipſe vult nobis perſuadere, illa de Chriſtianis, ac Judæis. Sed quid magni eſt, hæc divinare, ac prædicere, cùm nulla ſit gens, in qua & bella, & diſſidia futura non ſint uſque ad diem reſurrectionis?

Hactenus propoſui miracula Mahumeti, quæ Ahmed filius Abdhalhalim in Apologia per claſſes recenſuit; Referam nunc alia, quæ alii Auctores in medium adducunt: & primò quæ Auctor libri اعلام الهدي *de ſignis directionis*, in Vita Mahumeti enumerat præter jam narrata. Id autem faciam ſummatim, præciſis ſuperfluis verborum parergis, & narrationis ſubſtantia retenta.

Primò. Die quadam petierunt Coraſini à Mahumeto miraculum in teſtimonium veritatis religionis, quam prædicabat; promittentes, ſi id feciſſet, ſe ſtatim in eum credituros. Ille, audito priùs quod poſtulabant, dixit cuidam arbori longinquæ: O arbor, ſi credis in Deum, & in diem Judicii, & cognoſcis me eſſe legatum Dei, avellere cum radicibus tuis, & veni hùc ante me. Tunc illa avulſa cum radicibus ſuis, venit cum ſibilo, & ſtrepitu vehementi, & ſtetit ante eum. Cùmque regreſſa fuiſſet ad locum ſuum; poſtulantibus Coraſinis, juſſit ut rediret ad ſe medietas ejus, altera medietate remanente; & ita factum eſt. Deinde, iiſdem urgentibus, præcepit illi medietati, ut rediret ad alteram medietatem, & conjungeret ſe cum ea. Et illa ſtatim rediit, & conjuncta eſt cum ſua medietate. Sed Coraſini, totum tribuentes arti magicæ, renuerunt credere in eum. Sapiebant Coraſini.

Secundò. Mulgens manibus ſuis ovem macie confectam, tantam lactis copiam ex illa expreſſit,

ut magna turba hominum ex eo ſatiata fuerit. Iterùmque mox eam mulgens, vas amplum lacte implevit ad alios totidem exſaturandos.

Tertiò. Cùm Meccani Mahumetum Mecca fugientem inſequerentur, Deus ita eorum oculos excæcavit, ut nulla fugæ ejus veſtigia poſſent agnoſcere. Cùmque is in ſpeluncam confugiſſet; Deus miſit araneas, quæ tegumento telarum ſuarum os ſpeluncæ operuere. Quamobrem illi de eo inveniendo deſperantes, regreſſi ſunt. Prætereà miſit Deus duas columbas ſilveſtres, quæ ſteterunt in ore ſpeluncæ. Deinde venerunt alii Meccani armati fuſtibus, & gladiis; & cùm vidiſſent columbas illas in ore ſpeluncæ, putaverunt nullum intus latere: quamobrem & illi regreſſi ſunt. Mahumetus autem benedixit columbis illis, & deſtinavit illis mercedem ſuam. At illæ avolantes, ad Templum Meccanum deſcenderunt. Alii addunt, Deum miſiſſe Angelum, ut Mahumentum in ſpelunca tueretur.

Nota hìc obiter, Lector, ſuperfluas fuiſſe aranearum telas, ſi Deus ita Meccanos excæcaverat, & cuſtodem Angelum illi appoſuerat: Columbas verò in ore ſpeluncæ ſtantes, potiùs ſignaſſe intus aliquem latere, cùm ipſæ ingredi non auderent: præſertim cùm, viſis Meccanis, inde avolaverint, cùm potiùs in ſpeluncam ſe condere debuiſſent. Prætereà ſolæ aranearum telæ ſatis erant ad oſtendendum, nullum eſſe in ſpelunca, nec ullum opus erat columbis.

Quartò. Mulier quædam Judæa, ſciens Mahumetum harmis ovinis maximè delectari, obtulit ei hujuſmodi harmum veneno infectum. Ille convocatis Sociis, prior ex eo comedit, deinde aliis dedit comedendum. Poſtquam verò ille comederat, harmus locutus eſt ei, dixitque, ſe eſſe veneno infectum. Cæteri periere: ille verò aliquandiù vixit, ſed vim veneni identidem experiebatur: & brevi ex eo mortuus eſt. Melior propheta fuit harmus ovis, quàm Mahumetus, ſed tamen inurbanum ſe oſtendit, quia non præmonuit eum antequam comederet. Verùm quia Mahumetus erat nimis guloſus, non potuit expectare, dum harmus eum præmoneret. Vocabatur fœmina illa Zaineba filia Hareth: & interrogata cur id feciſſet, reſpondit: Dixi intra me: Si hic eſt Angelus, non nocebit ei venenum: ſi autem Propheta: Deus revelabit illi. Sed cognovit neque eſſe Angelum, neque Prophetam, ſed magnum nebulonem.

Quintò. Capreola quædam ſilveſtris inciderat in retia. Tranſeuntem Mahumetum rogavit, ut dimitteret ſe, quò ire poſſet ad lactandum pullum ſuum. Dixit autem ei Mahumetus: Quomodo vis, ut dimittam te cum damno illius, qui eſt dominus retium. Promiſit illa, ſe quantociùs rediturum. Adveniente interim domino retium, Mahumetus interceſſit pro capreola, & ille dimiſit eam. In hujus miraculi memoriam Sacellum ibidem ædificatum fuit. Hoc miraculum inter Æſopicas fabulas meretur recenſeri: & taberna pro Sacello in ejus memoriam ponenda.

Sextò. Cùm expuiſſet in puteum, in quo erat aqua ſalſa, & amara, ſtatim erupit in aquas dulces. Cùm autem audiſſet hoc Moſailma Pſeudopropheta æmulus Mahumeti, expuit & ipſe in puteum quemdam: ſed aqua illa evaſit ſalſa, & amara velut lotium aſininum: & ita perſeverat uſque ad præſentem diem. Merum figmentum: nam ſupponitur, Moſailmam, ut Mahumeti factum æmularetur, expuiſſe in puteum aquæ ſalſæ, & amaræ. Quomodo ergo cùm in eum ſpuiſſet, ſalſa, & amara evadere potuit? niſi fortè, quia Mahumetus ſputo ſuo aquam amaram in dulcem converterat, ipſe voluit dulcem in amaram mutare: quod certè miraculum fuiſſet non diſſimile à Mahumetico.

Septimò. Cùm poſuiſſet manum ſuper caput exulceratum cujuſdam pueri, ſanatum eſt, & renati ſunt capilli ejus adæquatè compoſiti. Hoc etiam æmulaturus Moſailma, attrectavit manu ſua caput alterius pueri; & ſtatim ceciderunt capilli ejus, & calvus factus eſt. Figmentum priori non diſſimile: cur enim volebat Moſailma æmulari factum Mahumeti, ſi puer, quem tangebat, caput ſanum habebat, & integrum?

Octavò. Quidam rogaverunt eum, ut imprimeret notam ovibus eorum, per quam ab aliis diſtinguerentur. Ille verò impreſſit digitum ſuum in radice auricularum ovium; & factæ ſunt candidiſſimæ, & perſeverat uſque ad hanc diem ſpecies earum. Nimis rudes erant hi homines, qui ovibus ſuis aliquam notam imprimere non noſſent, quod omnes paſtores norunt.

Nonò. Aufugerat camela Mahumeti, & quæſita non inveniebatur: quamobrem nonnulli eum irridentes dicebant: Mahumetus prophetat nobis de iis, quæ ſunt in cœlo, & ignorat ubi ſit camela ſua. Id audiens ille, ne populus ſuus ſcandalum pateretur, monſtravit illis ubi eſſet camela: & ibi invenerunt eam. At ſi noverat ubi eſſet, cur anteà curaverat, ut tàm ſtudiosè quæreretur, neque poterat inveniri.

Decimò. Quidam hydropiſi laborabat. Rogavit Mahumetum, ut ſanaret ipſum. Ille accepit pugillum terræ, & expuit in eam: juſſitque dilui in aqua, & præberi hydropico potandam: & cùm potaſſet eam, liber evaſit à morbo ſuo. Potuit hoc Dæmonis arte evenire: vel figmentum exiſtimandum eſt, ac mendacium; quemadmodum mendacium eſt, quod ſcribit Auctor in hoc loco; nempe noluiſſe Mahumetum accipere dona illius, quem ab hydropiſi ſanaverat, dicendo, ſe non accipere dona المشركين *Ethnicorum*, qualis erat ille, & tamen ab Ebn-Abbaſo accepit ſervum; ab Almacuco Rege Ægypti duas ancillas, & equum, & mulam, & aſinum; à Rege Alailæ item mulam; & à Cæſare veſtem; cùm hi omnes pro Ethnicis ab eo haberentur. Itaque vel Mahumetus, vel Auctor eſt mendax.

Undecimò. Dum Mahumetus oraret, Abugehel hoſtis ejus, arrepto ſaxo, acceſſit clam, ut contereret caput ejus: ſed ſtatim regreſſus eſt pallidus, ac perterritus: manuſque ejus ita exaruerant, ut ſaxum exciderit in terram. Et interrogatus à Coraſinis reſpondit, apparuiſſe inter ſe & Mahumetum camelum, cui nunquam ſimilem viderat, & voluiſſe ipſum devorare. Fabula eſt: ſed facilè per præſtigium fieri potuit.

Duodecimò. Idem Abugehel, cùm urgeretur à Mahumeto ad debitum ſolvendum neſcio cui homini peregrino; affirmavit, ſe vidiſſe ſupra caput ejus draconem, qui minabatur ipſum devorare, ſi Mahumeto non obtemperaſſet. Et hæc fabula, vel præſtigium.

Decimotertiò. Fœmina quædam nomine Algura filia Harbi prociſſa fuerat à Mahumeto in quadam Sura, ſeu potiùs Satyra Alcorani: quamobrem venit irata ad eum, dum ſederet unà cum Abubacro. Mahumetus timens iram fœminæ, legit quædam verba

verba Alcorani, & reddidit se illi invisibilem, atque ita mulier reversa est in domum suam. Valdè meticulosus erat Mahumetus, qui licet esset cum Abubacro viro fortissimo, adeò timuit iram unius fœminæ, ut tàm studiosè caverit, ne ab ea videretur: & tamen inter ejus miracula ponitur, quòd solus omnibus Meccanis intrepidè restiterit. Idem penè evenit illi cum Abugehelo, & nonnullis aliis, qui in ejus cædem conspiraverant. Nam quoties accedebant, ut eum occiderent, vocem quidem ejus audiebant, sed ipsum nunquam videre potuerunt: invisibilem se quippe reddiderat. Consuetum est Præstigiatoribus, se ita invisibiles reddere: quemadmodum de Apollonio Tyanæo, & aliis legimus.

Decimoquartò. Cùm Mahumetus noctu iter ageret super camelam suam per quamdam vallem plenam arboribus, somno oppressus cœpit dormitare: cùmque camela in arborem quamdam sedri incidisset, discissa est arbor in duas partes, & camela per medium earum transivit: atque ita discissa remansit usque ad hanc diem; & vocatur سدرة النبي *Sedrus Prophetæ*. Mirum est, quòd camela Mahumeti in unam tantùm arborem inciderit, ubi plurimæ, ac confertæ reperiebantur; & quòd vel ad dexteram vel ad sinistram illius deflectere non potuerit. Quòd verò ad hoc miraculum probandum adducatur, post tot annos, arbor illa discissa, valdè ridiculum est. Innumeræ visuntur arbores ita discissæ ab ævo immemorabili, per quas tamen nullus Propheta cum camela transivit.

Decimoquintò. Erat quidam nomine Valid, senex longævus, & eruditissimus, ac doctissimus inter Meccanos, cui cæteri eruditi recitabant opera sua; & ea sola probabantur ab omnibus, quæ ipse probasset. Deridebat hic Mahumetum, & ejus Alcoranum: nihilominus rogavit eum aliquando, ut sibi aliquid ex eo legeret. Ille verò legit ei ea verba: بسم الله الرحمن الرحيم. *In nomine Misericordis, Miseratoris*. Cùm autem audisset Valid nomen *Miseratoris*, quod Arabicè est الرحمان: Alrahman, in profusos risus erupit, putans Mahumetum habere ut Deum, quemdam hominem Jemanitem, qui vocabatur Alrahman. Sed cùm Mahumetus mentem suam apperuisset: Valid rogavit eum, ut aliquid aliud legeret sibi ex Alcorano. Legit igitur illi ea verba: فان اعرضوا فقل انذرتكم صاعقة مثل صاعقة عاد وثمود. *Quòd si tergiversati fuerint, dic: Comminatus sum vobis flammam fulgurantem, similem illi, quæ invasit Adæos, & Themudæos*. Cùm autem hoc audisset Valid, horripilavit pellis ejus, & steterunt capilli capitis ejus, & barbæ ejus, & surgens discessit. Interrogatus deinde, quid audisset ex Alcorano: an versus? Non, inquit. An solutam orationem? Nequaquam, inquit: quia soluta oratio est sermo unitus, & simul connexus: sed id, quod audivi, est sermo dispersus, & sine ulla compagine, aut nexu, neque una pars habet similitudinem cum alia, & tamen habet aliquam venustatem. Dixerunt ei: Est ne ariolatio? Nequaquam, inquit. Quid ergo, malum, est? Respondit Valid: Sinite me, ut recogitem. Postera die interrogatus quid esset: Respondit هى سحر فانه اخذ بقلوب الناس; *Hæc est magia, nam captivat corda hominum*.

Erant Arabes Meccani rudes, & idiotæ, sicut cæteri Arabes, ut patet ex testimonio ipsius Alcorani, in quo non semel vocantur الاميون *Idiotæ*. Quamobrem nescio unde eruperit iste Valid Archimandrita Eruditorum: qui quàm doctus esset patet ex eo, quòd audiens ea verba: *In nomine Dei Miseratoris*; putavit hominem Jemanensem, qui *Miserator* vocabatur, haberi à Mahumeto pro Deo. Nam quis inter nos, etiam ignarissimus, audiens aliquem dicentem: *In nomine Dei Benedicti*, putaret, hominem quempiam, qui Benedictus diceretur, haberi à quoquam pro Deo? Sapuit porrò Valid, cùm pronunciavit, Alcoranum esse sermonem dissutum, malèque compaginatum: multòque magis, quando affirmavit esse Magiam.

Decimosextò. Corasini communi consilio Mahumetum anathematizavere; & Decretum anathematis in Templi Meccani tholo suspenderunt. Sed Deus misit vermiculum, qui corrosit in Decreto quicquid erat iniqui, & tyrannici; reliquitque intactum nomen Dei tantummodo. Revelavit id Gabriel Mahumeto; & hic manifestavit Abu-talebo patruo suo; qui surgens perrexit ad Corasinos, significavitque eis id, quod à nepote audierat. Illi verò inspexerunt Decretum, & viderunt in eo omnia corrosa, & abolita præter hæc verba باسمك اللهم *In nomine tuo, ò Deus*. Sed hanc esse fabulam probat, quòd Corasini Deos suos اللات والعزن *Ellatam, & Elozam* adorabant: quare non nomen الله, idest *Deus*; quem, illis contradicentibus, Mahumetus prædicabat; sed nomina Deorum suorum debuissent Decreto præfigere. Deinde Ahmed filius Abdalhalimi refert hoc miraculum oppositа ratione, affirmans vermiculum corrosisse omnia nomina Dei, quæ erant in Decreto, & cætera omnia reliquisse: & ita dixit Abutalebus Corasinis, se audisse à nepote suo Mahumeto: ان ابني اخبرني ولم يكذبني ان الله عز وجل بري من هذه الصحيفة التي في ايديكم ومحي كل اسم هى له فيها وترك فيها غدركم: *Certè filius meus* (i. nepos) *quem nunquam mendacem reperi, prædixit mihi, Deum potentem & glorioſum, immunem esse ab hoc vestro Decreto: ac propterea delevisse omnia nomina sua, quæ erant in illo, solùmque reliquisse ea, quæ pertinent ad perfidiam vestram*. Cui ergo ex his credamus? nulli.

Decimoseptimò. Convenerunt Corasini in Curiam, decreturi quid contra Mahumetum esset agendum. Interfuit cum eis etiam Diabolus in forma senis cujusdam magnæ auctoritatis: & ex ejus consilio elegerunt quindecim viros, qui Mahumetum domi occiderent. Id Deus illi revelavit: cùmque viri clam domum ejus essent ingressuri, Mahumetus posuit Alym generum suum in strato suo, & vestes suas cum eo commutavit, clanculumque domo aufugit. Cùmque juxta eos transiret, recitavit nescio quæ verba Alcorani; & deinde accipiens pugillum pulveris, sparsit super eos, statimque in soporem versi sunt. Mahumetus verò, duce Gabriele, arri-

puit iter Medinam verſus. Viri porrò illi domum Mahumeti ingreſſi, videntes ſe illuſos eſſe, cùm Alym tantummodo in lecto Mahumeti, veſtibus ejus indutum, reperiſſent, vehementer indignati ſunt, & ipſum Alym probè pulſavere, ac vulneravere. Quis non agnoſcit hìc figmentum? Erat ſcilicet Diabolo tantum otium à rebus ſuis, qui Corafinorum negotia curaret? Sed eſto. Si Mahumetus obmurmuratis aliquot verſiculis Alcorani, potuit ſe hoſtibus ſuis inviſibilem reddere, eoſque pulvere jacto in ſoporem vertere: quid opus erat, Alym in ſtrato ſuo ponere, & veſtibus ſuis induere, miſerumque generum injuriis, verberibus, & vulneribus exponere? Numquam audivi ludicrum hoc jucundius.

Decimooctavò. Cùm homo quidam Medinenſis, nomine Abdallah, rejeciſſet Mahumetum profugum ab hoſpitio ſuo, Deus punivit illum, & univerſam cognationem ejus, immittendo formicas exiguas, quæ demolitæ ſunt domos eorum, itaut coacti ſint apud alios hoſpitium quærere. Potuit hoc naturaliter, vel virtute Dæmonis evenire: nam in hiſtoriis legimus, & ego ipſe vidi, non ſolùm domos, ſed oppida à formicis, non quidem demolita, ſed habitatoribus evacuata fuiſſe, itaut paulatim corruerent.

Decimononò, Camela Mahumeti, cùm ipſe invitaretur à Salemitis, quæ erat familia Medinenſium; genua flexit ante Oratorium eorumdem Salemitarum, ubi ipſe erat manſurus. Nullum eſt hìc miraculum: Cameli enim genuflectunt, ubi onera deponunt, atque ita refertur, camelam Mahumeti genua flexiſſe, ubicumque is conſiſtere volebat: niſi fortè hoc arte Dæmonis contigerit.

Vigeſimò. Cùm Alabbas adhuc Ethnicus captus à Mahumetanis in bello Bedrenſi, negaret eſſe apud ſe pecunias, quibus ſe poſſet redimere; dixit ei Mahumetus: Ubinam ſunt pecuniæ illæ, quas depoſuiſti in Mecca apud matrem Phadeli, cùm nullus eſſet vobiſcum: & mandaſti, ſi mortuus fuiſſes in itinere, quod tunc ſuſcipiebas, ut hæ pecuniæ traderentur duobus filiis Phadeli? Non mirum eſt, Mahumetum hæc divinaſſe: fortaſsè enim mater Phadeli (ut mos eſt fœminarum) id quod interſe, & Allabaſum tranſactum erat, jam per totam viciniam deblateraverat. Cæterùm, per Dæmonum ſuggeſtionem, multa etiam occultiſſima facillimè divinantur.

Vigeſimoprimò. Dathur Princeps Arabum nactus eſt Mahumetum ſub arbore quadam jacentem: cùmque gladium elevaſſet, ut eum occideret, vidit (ut ipſe poſteà aſſeruit) virum quemdam albis veſtibus indutum, ſtatura procerum, qui percuſſit eum in dorſo, itaut caderet retrorſum: erat autem hic Gabriel. Quamobrem pœnitentia ductus, factus eſt Mahumetanus. Vel vir ille procerus fuit aliquis malus Genius, vel nullus fuit.

Vigeſimoſecundò. In bello Ohodenſi vulneravit quemdam nomine Obaiam, quem jam anteà prædixerat, ſe eſſe occiſurum. Itaque ex hoc vulnere paulòpoſt mugiens tamquam taurus, interiit. Nullum hìc eſt miraculum. Plures aliis minantur mortem, quam deinde illis inferunt.

Vigeſimotertiò. Cùm Mahumetus graviter vulneratus fuiſſet in facie in bello Ohodenſi: regreſſus ad ſuos, excipiebat manu ſanguinem è vultu fluentem, & in aerem jaciebat, nec quicquam illius redibat in terram. Tres autem, qui percuſſerant, ac vulneraverant eum, miſerè perierunt. Nihil eſt hìc, quod miraculi nomen mereatur: cùm potuerit ſanguis ille arte Dæmonis per aerem diffundi, & evaneſcere: & hi tres ex alia cauſa, vel etiam opera Dæmonum perire. Verùm ad quid jactatio illa ſanguinis in auras? quia (inquit Abubacar) لو سقط منه على الارض لنزل العذاب: *ſi quid ex eo in terram cecidiſſet, ſtatim deſcendiſſet pœna à Deo*. Sed hoc eſt temerè divinare. Neque probabile eſt, eo ipſo tempore, quo Mahumeti facies diſciſſa fuit, nihil ſanguinis in terram cecidiſſe, quemadmodum ceciderunt duo, vel quatuor dentes, qui illi diſcuſſi fuerunt; nec tamen deſcendit pœna ulla à Deo.

Vigeſimoquartò. Erat quidam inter aſſeclas Mahumeti, nomine Cozman, qui & egenos eleemoſynis ſublevabat, & pro religione ſtrenuè pugnabat: & nihilominus prædixit Mahumetus, hunc eſſe Gehennæ deſtinatum. Cùm autem in bello pugnaret, vulneratus eſt, & domum regreſſus, ex dolore vulneris ſeipſum ſagitta interemit. Et antequam moreretur, confeſſus eſt, ſe non pugnaſſe, niſi propter exiſtimationem gentis ſuæ. Audiens hoc Mahumetus dixit اشهد اني رسول الله: *Teſtificor, me certè eſſe Legatum Dei*. Non dubito hoc eſſe Moslemi alicujus otioſi inventum. Si tamen verum fuiſſet, reſpondendum eſſet, Mahumetum, cùm expertus fuiſſet Cozman illum in pugnando cervicoſum, ac refractarium, & in eo quod boni faciebat, vanum, ſuique jactatorem; facilè potuiſſe illi comminari Gehennam. Cæterùm, pugnare pro exiſtimatione gentis ſuæ, non eſt peccatum, quod mereatur Gehennam, ne in ſententia quidam ipſorum Moslemorum, qui peccata inter الكبائر والصغائر *magna, & parva*, ſeu levia, & gravia ex lumine naturæ diſtinguere noverunt. Neque ſeipſum ad aliquod grave malum fugiendum interimere, peccatum, quod Gahennam mereatur, apud Mahumetanos eſſe cenſetur. Major certè fuit vanitas Mahumeti, cùm tàm jactanter teſtificatus eſt, ſe eſſe Legatum Dei, quàm Cozmanis, quando pugnavit pro exiſtimatione gentis ſuæ. Cæterùm, cùm prædeſtinatio ſit unum ex arcanis Dei, videbimus infrà ex auctoritate Albocharii, Mahumetum hujuſmodi arcana penitùs ignoraſſe.

Vigeſimoquintò. Promiſerat Deo quidam Moslemus nomine Aſem, ſe nunquam tacturum ullùm infidelem, neque paſſurum, ſe tangi ab illo. Cùm autem occiſus fuiſſet ab Hadilenſibus infidelibus, & hi vellent caput ejus abſcindere, ut venderent Salacæ filiæ Saad, quæ voverat, ſi habere potuiſſet caput ejus, ſe bibituram in cranio ejus: miſit Deus examen apum, quæ conſtiterunt inter cadaver Aſemi, & Hadilenſes, itaut hi non poſſent ad illud accedere. Deinde miſit Deus torrentem, qui abſtulit & avexit ab eis idem cadaver. Hìc nullum Mahumeti miraculum video: fabulam tamen alicujus nebulonis agnoſco: nam ſi Deus ad ſervandam promiſſionem Aſemi miſerat examen apum, ne infideles poſſent eum attingere: quid neceſſe fuit mittere torrentem, qui cadaver ejus auferret? Satis porrò erat auferre illud ſtatim torrente, ſine illa apum immiſſione.

Vigeſimoſextò. Judæus quidam Mahumetum exceperat (qui venerat ad eum neſcio quid fœnori petiturus) ſatis benignè. Sed hic, cum aliis Judæis ſociis ſuis, decrevit illum occidere. Revelavit id Gabriel

briel Mahumeto, qui ſimulans, ſe ventris exonerandi neceſſitate urgeri, illicò ſurrexit, & aufugit in Medinam. Significavit hoc totum cæteris Judæis Abdallah filius Suriæ, qui erat inter eos doctiſſimus; ſimulque prædixit, venturum quamprimùm nuncium Mahumeti, qui juberet Judæos omnes emigrare ex Arabia: id quod mox factum eſt. Poteſt hoc totum concedi, præter revelationem illam Gabrielis. Mahumetus enim non ex revelatione Gabrielis, ſed ex eo quod perſenſerat de fraude illorum Judæorum, ſub excuſatione ventris exonerandi, aufugit in Medinam. Poterat ſanè honeſtiorem aliquam aliam cauſam prætendere diſceſſus ſui: ſed, ut puto, jam vulgatum erat, nullum gravius, aut frequentius negotium eſſe Mahumeto, quàm ventris ſuperfluum onus deponere; ſatis quippe lautè epulabatur. Neque verò probabile eſt, Mahumetum tàm divitem & opulentum, opus habuiſſe petere aliquid fœnori à Judæo.

Vigeſimoſeptimò. Cùm Moslemi ad commodè oppugnandos hoſtes foveam effoderent (quamobrem illud appellatum fuit غزوة الخندق *bellum Foveæ*) inciderunt in quoſdam lapides, ſeu terram ſolidiorem, quam ægrè poterant ligonibus dimovere. Admonitus de hoc Mahumetus poſtulavit vas aquæ, & quibuſdam verbis ſubmurmuratis, expuit in illud: deinde effudit vas ſuper terram illam, quæ ſtatim mollis evaſit, itaut facillimè dimoveretur. Cùm verò Mahumetus ipſe effodiens terram, ligone ter percuſſiſſet, ad ſingulas vices fulgetrum ſub ictu coruſcavit: dixitque, primum fulgetrum indicaſſe, ſe fore victorem Arabiæ Felicis: ſecundum, Syriæ, & Occidentis: tertium, Orientis. Primum fieri potuit opera Dæmonis. Secundum etiam vel ex Dæmonis ſuggeſtione, vel caſu potuit evenire. Notum eſt, quantam hujuſmodi auguriis etiam veteres Ethnici fidem præſtarent. Sed tamen de Mahumeto hæc verificata non ſunt.

Vigeſimooctavò. Arinenſes quidam occiderant paſtores, & abduxerant camelos Mahumeti, qui curavit eos capi, & adduci ad ſe; & adductis præcidit manus, ac pedes, candentique ferro oculos excæcavit, reliquitque eos in hoc ſupplicio, donec morerentur. Sed Geber filius Abdallah ſcribit, Mahumetum illis maledixiſſe, precatumque fuiſſe Deum, ut eos excæcaret; & ſtatim excæcatos fuiſſe. Primum (quod refertur ex Alvacadio) puto veriſſimum fuiſſe. Quod verò addit Geber, eſt figmentum ad cohoneſtandam barbariem ac ſævitiam Prophetæ ſui. Ita Mahumetani, vel ipſa Mahumeti atrociora facta in miracula commutant: & tu Lector *crimine ab uno diſce omnes*.

Vigeſimononò. Aliaſir Judæus bacillo adunco proſcidit vultum Abdallah filii Anis. Expuit Mahumetus in vulnus ejus, nec læſionem ſenſit ex eo uſque ad mortem. Valdè pituitoſus homo erat Mahumetus, qui tàm frequenter ad miracula patranda ſputo utebatur: ſed ſine ejus ſputo poterat Abdallah etiam arte chirurgiæ facilè ſanari.

Trigeſimò. Prædixit mortem trium è ſuis, antequam nuncius de illa adveniret. Multa eximere poſſunt à miraculo hanc prædictionem, ſi tamen vera fuit; quod non credo.

Trigeſimoprimò. Scioaib filius Othman, ulturus mortem patris, & patrui ſui, quos occiderat Aly gener Mahumeti in bello; tentavit occidere ipſum Mahumetum, quem viderat armis ſpoliatum: ſed cùm eum eſſet aggreſſurus, ſenſit obſcurari & obtenebrari ſenſus ſuos: nec potuit efficere quod decreverat: ex quo intellexit, illum divinitùs cuſtodiri. Hoc refert Mohammed filius Iſaac ex ore ipſius Scioaib. Sed Acrama narrat alio modo ex ore ejuſdem Scioaib. (Abii, inquit, ut peterem Mahumetum à parte dextra; & ecce vidi ibi Abbaſum patruum ejus, indutum lorica alba, ſimili argento. Quamobrem acceſſi, ut peterem eum à parte ſiniſtra: ſed vidi ibi Abu-Sophianum, qui item erat patruus ejus. Quamobrem appetii eum à tergo, neque aliud ſupererat, niſi ut eum gladio percuterem; cùm extulit ſeſe flamma ignis inter me & illum: quare timens ne combureret me, retrogrado paſſu receſſi. Converſus autem Mahumetus dixit mihi: O Scioaibe, Scioaibe, adeſdum hùc ad me. O Deus, abige ab eo Satanam. Tunc ego elevavi oculos meos ad illum, & ſenſi excitari in me amorem in illum.) Veriſſimum eſt proverbium illud tritum: Faciliùs deprehenditur mendax, quàm claudus. Ex ore ejuſdem Scioaibi, & ipſiuſmet verbis, tàm diverſimodè factum idem refertur, ut duo prorſus diverſa eſſe videantur. Deinde non poteſt intelligi, quomodo Scioaibus primò Mahumeti latus dexterum, poſteà ſiniſtrum, & poſtremò tergum appetierit, ſi non erat aliquis moloſſus, qui aprum, vel taurum invaderet. Porrò impoſſibile eſt, quocumque modo acceſſerit, vel à dextris, vel à ſiniſtris, non fuiſſe à Mahumeto præviſum, & tamquam hoſtem, & Ethnicum ipſi notiſſimum, vel occiſum, vel repulſum. Sed eſto fraudulenter acceſſerit. Ubi vidit ad dexteram Mahumeti repentè tamquam fungum erumpere Alabbaſum armatum, quomodo non eſt tanto prodigio conterritus? vel ſaltem quando vidit Abu-Sophianum à ſiniſtris ſubitò apparere, quomodo tunc ſaltem non ſe proripuit? Quòd ſi hi duo non ſubitò apparuere, ſed anteà erant ibidem, quomodo tàm orbus fuit, ut eos non videret? Illud etiam libet ſcitari: per quamnam partem à dextera Mahumeti ad ſiniſtram pertranſierit. Si à parte anteriori: Mahumeti oculis ſe exponebat. Si à tergo: non erat quòd ſiniſtram adiret, cùm à tergo poſſet tutiùs illum appetere, quemadmodum poſteà tentavit. Nullo modo intelligi poteſt, qua ratione iſta cohæreant, ſi vel Mahumetus non erat ſtipes, aut frutex, vel Scioaibus inviſibilis.

Trigeſimoſecundò. Conqueſtus eſt quidam apud Mahumetum, quòd cùm legeret Alcoranum, Dæmon interponeret ſe inter ipſum, & lectionem ejus. Reſpondit ei Mahumetus: (Dæmon iſte vocatur حتزب *Hotrob*: cùm ergo venerit ad te, confuge ad Deum, & expue ter à ſiniſtris tuis.) Hoc ille fecit, & aufugit Dæmon. Si hoc evenit (quod non credo) fuit Dæmonis ludificamentum, non tamen novum; nam aliàs novimus, Dæmonas ad homines decipiendos, joculariter inter ſe pugnare, ac diſſidia fingere, Spiritus boni ac mali perſonam aſſumendo, non ſecus ac ſi rem comicam agerent. Illa certè trina ſpuitio à ſiniſtris magnam redolet ſuperſtitionem.

Trigeſimotertiò. Duo homines Temimenſes, quorum unus vocabatur Amer, alter verò Arbad, conjuraverant inter ſe de Mahumeto occidendo. Cùmque id illis non ſucceſſiſſet, juravit Amer, ſe devaſtaturum totam illam regionem, in qua erat Mahumetus, ipſo hoc audiente, & Deum precante, ut ſe contra eos adjuvaret. Cùm verò illi diſceſſiſſent, Amer per viam peſte interiit, Arbad verò

à fulgure incenſus eſt cum camelis ſuis. Oravit autem Mahumetus Deum, ut pro his duobus, duos ſibi equites Arabes concederet: & quod petierat obtinuit. Nihil eſt, quod naturaliter fieri non potuerit, ſaltem opera Dæmonis, qui ſine dubio Mahumeti partes pro viribus adjuvabat. Sed nihil credo.

Trigeſimoquartò. Prædixit cuidam, cujus nomen erat Zeidus, ipſum moriturum eſſe ex calore Medinæ (eſt genus morbi) vel ex febri. Cùm autem hic perveniſſet in regionem Naged, mortuus eſt ibi ex calore Medinæ. Non arduum eſt, ex quibuſdam ſignis, non ſolùm Dæmonibus, ſed etiam hominibus, alicujus morbum, ſeu mortem propinquam cognoſcere. Debuit tamen talis ac tantus Propheta morbum illum determinare, non autem ponere ſub disjunctione.

Trigeſimoquintò. Venerunt ad Mahumetum Legati Nagerani, qui erant Chriſtiani, inter quos erat Epiſcopus eorum nomine Abu-Haretha. Cùmque de Chriſtiana religione multa cum eo diſſeruiſſent, conſenſerunt, ut in craſtinum ſimul convenirent; & Chriſtiani cum Epiſcopo ſeorſim, Mahumetus verò cum ſuis ſeorſim imprecarentur ſibi mutuò maledictionem Dei, ad diſcernendam veritatem utriuſque religionis. Cùm autem ſimul conveniſſent, vidit Abu-Haretha Mahumetum ſuos præcedentem, & procumbentem in genua, & dixit: (Per Deum, genuflexit ſicut genuflectebant Prophetæ, cùm anathema in aliquem ferre volebant.) Expavit igitur, nec auſus eſt Mahumeto maledictionem Dei imprecari, affirmans, ſe vidiſſe virum quemdam properantem ad anathema contra ſe ferendum: & ſe timere, ne ſi ipſe maledicta in Mahumetum conjeciſſet, ille homo contra ſe maledicta rejiceret: ſicut reverà eveniſſet: neque Chriſtiani illi cœleſtem ultionem evaſiſſent. Itaque pacem inter ſe inierunt, cum pacto, ut Nagerani darent Mahumeto bis mille veſtes duplices. Deinde dixit Mahumetus Epiſcopo Abu-Harethæ, ſibi viſum fuiſſe, illum ſemiſomnem imponere præpoſterè ephippia camelæ ſuæ. Cùm ergo rediiſſet Abu-Haretha, manè ſurrexit è lecto, ut ſterneret camelam ſuam, poſuitque ſuper eam ephippia præpoſterè. Cùmque hoc animadvertiſſet, dixit: (Teſtificor Mahumetum eſſe Legatum Dei.) Quid ad has nugas reſpondeas? Satis ſit riſus pro reſponſione.

Trigeſimoſextò. Refert Alamas dixiſſe Alym: (Miſit me Mahumetus judicem ad Jemanenſes: & ego dixi: O legate Dei, mittis me juvenem, ut ſim Judex eorum: ego verò neſcio quid ſit judicium. Tunc percuſſit manu ſua pectus meum, & ait: O Deus, dirige cor ejus, & confirma linguam ejus. Et juro per Deum, in cujus manu eſt anima mea, me nunquam dubitaſſe in judicio inter duos ferendo.) Non erat opus magna ſcientia ad judicia inter ruſticas illas gentes exercenda. Cæterùm quòd Aly in judicando inter duos nunquam dubitaverit, potuit non tàm ex ſcientia, quàm ex ignorantia provenire. Nulli fidentiùs litem decidunt, quàm qui ſunt ignariſſimi. Bartolus interrogatus de ſero, reſpondebat de mane; quia ſcilicet, utpote doctiſſimus, in ferenda ſententia minimè præceps erat, quia dubitabat.

Trigeſimoſeptimò. Mahumetus in extremo vitæ conſtitutus, prædixit Phatemæ filiæ ſuæ, ipſam non longè victuram poſt eum, ſed brevi patrem ſuum aſſequuturam: id quod verè evenit. Potuit hoc ex conjecturis, vel ex cauſis naturalibus divinare: vel caſu evenit, ſicut ipſe caſu fortaſsè prædixerat.

Trigeſimooctavò. Ommoſalma poſuit manum ſuam ſuper pectus illius, die qua mortuus eſt, & contraxit manus odorem muſci, quem nullis lotionibus potuit unquam auferre. Monſtra referunt quidam Auctores de hoc odore Mahumeti. Fundamentum dedit fabulæ (quam Arabes ipſi prudentiores fatentur) quòd perpetuò odoribus, & unguentis ſe perfunderet, ad evitandum pravum halitum ruſticorum illorum, inter quos verſabatur. Quòd ſi tàm ſuavem in ſe ipſo odorem habebat, non erat cur tàm frequenter extraneis ſe odoribus perliniret, ut in ejus Vita legimus eum feciſſe.

Trigeſimononò. Deſponſaverat ſibi Mahumetus fœminam quamdam de gente Marræ: dixitque ei pater Sponſæ, filiam ſuam eſſe leproſam, nec tamen erat talis. Cùmque pater rediiſſet domum ſuam, invenit eam verè leproſam. Mirum, quòd tantus Propheta non præviderit, puellam illam non eſſe leproſam. Magis verò mirum, quòd homo ille noluerit tradere filiam ſuam Mahumeto, qui jam ſummo Principatu potiebatur, eratque erga fœminas tàm benignus, & clemens. Miriſſimum denique, ut ita dicam, quòd hic homo rem aſſereret Prophetæ ſuo, in qua poterat ab eo facillimè mendacii deprehendi, & ſeveriſſimè puniri, cùm lepra ſit malum extrinſecum, & cuilibet patens.

Hactenus retuli ea miracula, quæ in Auctore libri *De Signis Directionis* recenſentur. Nunc ea referam, quæ Iſmael filius Aly, vulgò شهينشاه *Sciahinſciah* ſcribit in vita Mahumeti, præter ea, quæ ſuprà commemorata ſunt. Inter hæc

Primum eſt (& quia maximum, Arabicis Auctoris ipſius verbis hìc ponam) ومنها رجوع الشمس له حين كان راسه في حجر علي وهو يوحي اليه فلم يصل علي العصر حتي غربت الشمس فقال اللهم انه كان في طاعتك وشجاعة رسولك فاردد عليه الشمس: قالت اسما فرايتها طلعت بعدما غربت ووقعت على الجبل.

Et ex his miraculis unum fuit regreſſus Solis pro eo, cùm teneret caput ſuum in ſinu Aly excipiens Divinas revelationes: neque Aly perſolviſſet orationem pomeridianam, jamque Sol ad Occaſum perveniſſet. Et ait: O Deus, hic fuit in obedientia tua, & in obſequio Legati tui. Fac igitur, ut Sol regrediatur in gratiam ejus. (ut ſcilicet poſſit perſolvere preces pomeridianas). *Et dixit Aſma* (hæc erat uxor Mahumeti): *Ego vidi oriri Solem poſtquam occubuerat, & ſtare ſupra montes.* Grande ſanè miraculum, quod olim à Joſue patratum, univerſum orbem in ſtuporem adduxit. Sed grande etiam mendacium, quod Mahumetani ipſi prudentiores cognoverunt, & confeſſi ſunt. Audi Ahmedum filium Abdolhalimi, qui Mahumeti miracula omnia, ut ſuprà vidimus, expiſcatus eſt وكذلك ما نقل طايفة من اهل العلم ان الشمس ردّت لمّا فاتت عليهما يكون النبي ص نام في حجر وجعل بعضهم هذا من المعجزات وليس هذا الحديث في شي من كتب المسلمين التي يعتمدون على

على ما فيها من المنقولات لا الصحاح ولا المسانيد ولا التفسير ولا المغازي ولا السير ولا غير ذلك بل بين اهل العلم بالحديث ان هذا كذب وليس له اسناد واحد صحيح . *Et ſimiliter id quod ſcripſerunt quidam ex Profeſſoribus ſcientiæ, quòd Sol regreſsus fuerit, cùm utrique* (nempe Mahumeto & Aly) *præteriiſset tempus orationis pomeridianæ, eo quòd hic ſoporatus fuiſset in ſinu ejuſdem Aly. Et nonnulli ex illis poſuerunt hoc inter miracula ejus. Sed non eſt hæc hiſtoria in ullo Auctorum Moslemorum, quibus innituntur qui hoc ſcripſerunt: neque adducuntur pro eo veraces hiſtoriæ, neque allegationes, neque expoſitiones, neque aliquid, quod inveniatur in præliis, & Vita Mahumeti, aut alibi: imò inter peritos in hiſtoriis hoc habetur pro mendacio, neque habet ullam auctoritatem, aut veritatem.* Nihil mihi ſupereſt contra hoc figmentum dicendum, cùm tàm validè Adverſarius ipſe pugnet pro me. Et tamen (vide Mahumetanorum impudentiam) præter auctoritatem *profeſſorum ſcientiæ*, producitur in teſtem veritatis muliercula, quæ aſſerat, ſe hoc miraculum vidiſſe. Sed non omninò hæc mentita eſt: nam & ego vidi, & quotidie video oriri Solem poſtquam occubuit, & ſtare ſupra montes.

Secundò. Prædixerat Mahumetus Coraſinis eadem die, qua regreſſus fuit è cœlo, mercatores eorum adventuros eſſe feria quarta ante occaſum Solis. Sed cùm Sol eſſet prope occaſum, nec mercatores advenirent, (bellum ſanè prophetam) Oravit Deum, ut prolongaret diem per unam horam: cohibituſque eſt Sol, ne occumberet, donec advenirent mercatores. Figmentum, & mendacium magnum, non diſſimile præterito: cujus tamen Iſmael nullam in teſtem muliercula adducit.

Tertiò. Tranſibat quadam diem per locum, in quo Proceres Coraſinorum conſederant, de nece illius decreturi. Cùmque ille tranſiret, clauſerunt oculos ſuos, ne illum viderent, neque ullus ei aſſurrexit. Mahumetus verò pugillum pulveris acceptum conjecit in eos dicens: شاهت الوجوة *Deformentur facies*. Nec fuit ullus ex eis, ad quem pulvis ille pervenit, quin occiſus fuerit in bello Bedrenſi. Si Proceres illi convenerant, ut Mahumeti necem decernerent, mirum eſt, quòd illum in manibus habentes, & quidem ſolum, oculos clauſerint, ne eum viderent. Oportuiſſet verò, Iſmaelem exhibere nobis catalogum eorum, qui pulvere conſperſi ſunt, & eorum, qui in bello Bedrenſi ſunt occiſi, ut facti veritatem reſcire poſſemus.

Quartò. Expreſſit lac copioſum ex capella, quam nunquam conſcenderat hircus. Utrum hoc naturaliter poſſit evenire, dubium mihi eſt. Certum tamen habeo, Dæmonis ope fieri potuiſſe.

Quintò. Ex alia capella tantam lactis copiam manibus expreſſit, ut totus exercitus ſitim, quam experiebatur, bibendo extinxerit. Figmentum ſuperiori non diſſimile.

Sextò. Oravit pro Aly, ut Deus immunem redderet eum à calore, & frigore. Et Deus exaudivit eum. Fortaſsè hoc evenit, poſtquam Aly mortuus eſt: tunc enim non amplius calorem, aut frigus corpus ejus ſenſit.

Septimò. Attrectando manu pedem ſaucium cujuſdam ex ſociis ſuis, ſtatim ſanavit illum. Potuit hoc fieri arte Dæmonis, ſeu per præſtigium.

Octavò. Benedixit camelo Giaberi, qui lentiùs cæteris incedebat: & deinde cæteros omnes præcedebat. Fortaſsè Giaber valentiùs illum fuſte pulſabat. Sed de hoc vide ſuprà.

Nonò. Oravit pro Anaſo, ut concederentur illi opes, & proles, & vita diuturna. Is genuit centum, ac viginti liberos: vixit centum circiter annos: & habuit palmetum, quod bis in anno fructus ferebat. Meræ næniæ, & nugæ.

Decimò. Benedixit Abdalrahmano filio Auph, & ita opulentus evaſit, ut poſt mortem ejus, in menſurandis illius pecuniis, manus hominum delaſſarentur. De hoc figmento iam ſuprà ſatis dictum.

Undecimò. Plantavit Mahumetus cuidam, qui Salman vocabatur, palmas, quæ radicatæ ſunt, & fructum attulerunt illo eodem anno, una excepta, quam plantaverat alius. Evellitque eam Mahumetus, & iterum plantavit eam, & attulit eidem Salmani fructum eodem ipſo anno: واعطاه مثل بيضة الدجاجة من ذهب بعد ان ادارها على لسانه فوزن لموالية منها اربعين اوقية وبقي مثلها: *Et dedit ei velut ovum gallinæ ex auro, poſtquam in gyrum duxit illud ſuper linguam ſuam: & appendit ex eo quadraginta uncias auri amico ſuo: & totidem unciæ ipſi remanſere.* Videtur Mahumetus dediſſe Salmani hujuſmodi ovum aureum, quod ipſe lingua ſua ambierat, fortaſsè ad rotundum, vel aureum efficiendum. Salman verò dedit amico, cui debitor erat, ex eodem ovo quadraginta uncias; & tamen ovum ſicut fuerat remanſit. Quicquid ſit, inter aniles fabellas reponendum: præſertim cùm nullus illius Auctor afferatur.

Duodecimò. Medicus quidam Arabs obtulit ſe Mahumeto, ut curaret illum tamquam inſanum. At Mahumetus ſtatim coram illo arborem palmæ vocavit ad ſe, quæ ibi ſita erat. At illa incurvavit ſe, deinde elevavit; & veniens ad eum, ſtetit ante illum, & teſtificata eſt, ipſum eſſe Legatum Dei. Poſteà, illo præcipiente, reverſa eſt ad locum ſuum. Non eſt otium ad ſingulas hujuſmodi nugas trutinandas; quamobrem ubi nihil peculiari nota dignum occurrerit, nihil ulterius addam.

Decimotertiò. Præcepit Anaſo, ut pergeret ad quaſdam palmas, juxta quas erat ſitus cippus ex lapidibus, & diceret eis: Præcipit vobis Legatus Dei, ut mutuò copulemini, ramoſque ſimul conſeratis, ut protegatis eum, dum ventrem exonerat. Fecit Anaſus quod juſſus fuerat: & juro per Deum, inquit, quòd viſus ſum mihi videre eas ſubſilire, & currere cum radicibus, & terra illis cohærente, & conferi invicem, ac ſi eſſet una palma: & viſus ſum etiam mihi videre cippum illum lapidum ſubſilire, & currere cum omnibus lapidibus ſuis uno poſt alium, donec conjunctus eſt cum palmis: & extulit ſe unus ſuper alium, donec effecerunt veluti parietem. Cùm autem Mahumetus onus ventris depoſuiſſet, præcepit Anaſo, ut juberet palmas, & cippos regredi in locum ſuum: & reverſæ ſunt.

Decimoquartò. Obdormierat Mahumetus: & venit arbor ſcindens terram, conſtititque juxta eum. Cùm autem evigilaſſet, dixit cuidam, qui viderat arbo-

arborem venientem: Hæc arbor petiit facultatem à Domino ſuo, ut veniret ad ſalutandum me; & Dominus conceſſit ei.

Decimoquintò. Dum concionem haberet ad populum, innitebatur trunco arido cujuſdam palmæ. Cùm autem primùm concionatus eſt è cathedra, truncus ille erupit in gemitus, audientibus omnibus, velut gemitus camelæ. Neque ceſſavit gemere, & conqueri, donec deſcendens Mahumetus è cathedra amplexatus eſt eum, & conſolans illum, dedit ei optionem, utrum mallet ab eo plantari in hoc Mundo, & revireſcere, ac fructificare: an verò fieri una ex palmis Paradiſi. Cùmque appoſuiſſet aurem, ut reſponſum audiret, ſenſit illum acuiſſe odorem ſuum. Operæ pretium fuit figmentum hoc jam ſuprà allatum, hìc repetere, propter tàm bellam, & lepidam appendiculam. Sed mirum, quòd cùm Mahumetus aurem trunco admoviſſet, ut audiret quid reſponderet: ille odorem efflaverit ad nares.

Dicimoſextò. Cantavit lapillus poſitus in manu ejus: & cùm poſuiſſet eum in manu Abubacri, item cantavit, & idem fecit in manu Omaris, & in manu Othmanis. Cantavit item cibus, ad quem ipſe invitaverat ſocios ſuos. Incantatio hæc fortè fuit, non cantus.

Decimoſeptimò. Duo cameli admiſſarii, in quibus capiendis dominus eorum delaſſatus fuerat, venerunt ad Mahumetum, & genua flexerunt ante eum: at ille capiſtrum illis immiſit, & reddidit domino ſuo. Fuerat Mahumetus camelarius, & facilè norat, quomodo hoc animalium genus poſſet manſuefieri.

Decimooctavò. Die, qua Meccam expugnavit, ingreſſus Templum ejus, nutu digiti ſui cadere fecit omnia ſimulacra, & imagines ejus: & ſi innuiſſet in faciem, ſponte cadebant in terga; ſi in tergum, in faciem ruebant. Hanc eſſe fabulam teſtatur Iſmael filius Aly, quiſcripſit, ثم امر بتلك الصور فطمست: *Deinde præcepit, ut abolerentur omnes illæ figuræ, & abolitæ ſunt.* Itaque non ſponte ad nutum digiti illius exciderunnt. Idem habetur in Vita Mahumeti, nempe *illum juſſiſſe removeri è Templo omnia ſimulacra, & imagines aboleri*. Vide quomodo confingant miracula Mahumeti etiam contra veritatem à ſe conteſtatam.

Decimononò. Sauvad filius Careb ſenſit per tres noctes venire ad ſe quemdam ignotum, qui pede percutiens eum, excitabat à ſomno, dicens ei, jam adveniſſe Mahumetum. Hoc, quamvis verum eſſet, nullum eſt miraculum Mahumeti, quemadmodum nullum fuiſſet miraculum aſini, ſi dixiſſet Suvado, adveniſſe alium aſinum.

Vigeſimò. Quidam Arbs attulit ſecum Crocodilum, dixitque Mahumeto: Si crocodilus hic teſtificatus fuerit, te eſſe Prophetam, ego credam in te. Dixit autem Mahumetus; O crocodile, quiſnam ego ſum? At ille reſpondit: Tu es Mahumetus Legatus Dei. Credidit itaque ille Arabs. Ex hoc homine, & aliis Arabibus, qui viſis Mahumeti miraculis, crediderunt, arguitur magni mendacii Mahumetus, qui toties in Alcorano dixit, ſe non facere miracula, quia ſi feciſſet, fuiſſent inania, neque illis viſis, Arabes credidiſſent. Quòd ſi Mahumetus non fuit mendax, dicendum eſt omninò, hæc omnia miracula, fabulas eſſe, ac mendacia. Gratulandum tamen eſt Mahumeto, quòd tàm multas beſtias, & tàm paucos homines habeat teſtes ſuæ Prophetiæ.

Vigeſimoprimò. Percutiens pede terram, eduxit aquam copioſam, qua Omar ſitì penè enectus, refocillatus eſt.

Vigeſimoſecundò. Confractus fuerat enſis cujuſdam militis Mahumetani in prælio Bedrenſi. Dedit illi Mahumetus baculum ligneum, præcipiens, ut agitaret eum: quod cùm ille feciſſet, baculus converſus eſt in gladium. Spectrum potuit eſſe hoc, aut præſtigium oculorum.

Vigeſimotertiò. Erat Mahumetus ſtaturæ quadratæ, ſeu juſtæ: & nihilominus incedens cum hominibus longæ ſtaturæ, longeſcebat cum illis. Mirum, quòd non etiam cum pumilionibus incedens, pumilio evaderet. Porrò ſi hoc verum eſſet, debuiſſet ſexcenties in die creſcere, & decreſcere.

Vigeſimoquartò. Prædixit Sauhano, quòd unum ex membris ejus præceſſurum eſſet eum in Paradiſum. Et cæſa fuit manus ejus in prælio. Sed certè hæc non ivit in Paradiſum.

Vigeſimoquintò. Zeido filio Bedri abſciſſa fuerat manus dextera: venitque cum ea ad Mahumetum flens: & ille repoſuit eam in loco cubiti, unde fuerat abſciſſa, & expuit ſuper eam: & incarnata eſt, & conjuncta, ſicut fuerat anteà. Non conſtat, manum illam fuiſſe penitus à brachio ſeparatam, in quo caſu potuit arte humana per aliquod temporis ſpatium: opera verò Dæmonis breviſſimo tempore, cum brachio uniri. Utrum verò membrum ſeparatum, & ſtatim comparti ſuæ applicitum, poſſit naturaliter cum ea vitaliter uniri, mihi dubium eſt. Certum tamen habeo, hoc eſſe figmentum: quamobrem nec Abdallah filius Abdholhalim, neque alii Auctores, qui miracula Mahumeti, vel minuſcula, recenſuere, hujus, quod præcipuum, & maximum videtur, mentionem ullam fecerunt. Et juxta regulam ſæpè traditam ab ipſo Ahmed, illa ſola debent Mahumeti miracula vera cenſeri, in quibus omnes, vel plerique, referendis conveniunt. Potuit tamen hìc etiam aliquid apparenter Dæmonis opera fieri: quemadmodum non ſemel cadavera mortuorum eadem opera, tamquam viva, & animata deambulare viſa ſunt. Hactenus miracula Mahumeti, quæ ab aliis Auctoribus prætermiſſa, in Iſmaele filio Aly adnotavi. Nunc, ne quid in fraudem veritatis occuluiſſe videar, alia, quæ in aliis Auctoribus reperi, recenſebo.

Primum refert Abu-Emama allegatus à Thelabienſi in expoſitione Suræ de Menſa v. 73. cujus ſubſtantia eſt. Erat quidam vir nomine Raccana giganteæ penè ſtaturæ, & robuſtiſſimus viribus, eratque cognatus Mahumeti, ſed Ethnicus. Cùm autem die quadam iuveniſſet Mahumetum ſolum, provocavit eum ad luctandum ſecum, ſpondens, ſi ſe viciſſet, daturum illi decem oves, (erat enim paſtor): invocaret ipſe Deum ſuum: invocaturum ſe Deos ſuos. Commiſſa eſt igitur inter utrumque lucta. Arripuitque Mahumetus Raccanam, & dejecit in terram, ſeditque ſupra pectus ejus. Confeſſus eſt Raccana, ſe victum non ab eo, ſed à Deo, quem colebat. Iterum ergo provocavit eum ad luctam, promittens, ſi victus fuiſſet, decem alias oves. Colluctati ſunt igitur ſecundò, & tertiò, ſemperque Raccana victus eſt: quamobrem obtulit Mahumeto triginta oves, qui eas noluit accipere; ſed invitavit eum ad ſectam ſuam. Recuſavit Raccana hoc facere, niſi videret miraculum aliquod ab eo fieri. Erat autem inde non procul arbor quædam, cui dixit Mahumetus: Veni hùc, ita jubente Deo. Arbor verò ſciſſa eſt in duas partes; & una pars ejus cum ramis, & radici-

radicibus venit, conſtititque inter Mahumetum, & Raccanam, Tunc, ita poſtulante Raccana, præcepit illi dimidiæ arbori, ut rediret ad aliam compartem: & reverſa eſt. Cùm autem exigeret à Raccana, ut promiſſis ſervatis, fieret Moslemus, reſpondit ille: Satis mihi eſt vidiſſe hoc magnum prodigium ex te: ſed vereor, ne, ſi fiam Moslemus, fœminæ, ac pueri Medinenſes dictitent, me timore commotum, ſectam tuam amplexum fuiſſe. Primum nullum eſt miraculum: eſt potiùs dedecus tanti Prophetæ, quòd ita plebeium in morem cum paſtore ovium luctatus fuerit. Secundum inter fabulas vel præſtigia recenſendum, cum aliis ſuprà recenſitis ejuſdem farinæ.

Secundum refert Alſaddius allegatus ab eodem Thelabienſi ad v. 64. Suræ prædictæ, in hæc verba. Hic verſus Alcorani revelatus fuit contra hominem quemdam Chriſtianum Medinenſem, qui cùm audiſſet præconem Moslemum clamantem: Teſtificor Mahumetum eſſe Legatum Dei: dixit: Comburatur Impoſtor. Cùm autem ingreſſus fuiſſet famulus ejus nocturno tempore cum igne, ipſo cum familia dormiente, elapſa eſt ſcintilla ignis per domum, & ſuccendit eam, ipſumque, & familiam ejus combuſſit.

Hic Alcorani verſus, quem Auctor aſſerit pronunciatum contra hominem Chriſtianum, Calebius vult prolatum fuiſſe contra Judæos. Alii, ut aſſerit idem Thalebienſis, contra Medinenſes idololatras. Jam igitur labaſcit fides Alſaddii. Quòd ſi vel homo ille, vel alius Chriſtianus incendium illud paſſus eſt, id caſu fuit, qui frequenter ſolet evenire.

Tertium refert Albakarius parte 7. libri الانوار id-eſt *Splendorum*; & eſt hujuſmodi: Cùm Chadige vellet mittere Mahumetum (tunc famulum ſuum, deinde maritum) in Syriam, ad negotia ſua curanda, juſſit tradi illi camelum ferociſſimum, cui nullus audebat inſidere, ut ſuper eum iter perageret. Cùm autem audiſſet camelus vocem Mahumeti, procubuit ad pedes ejus, cœpitque eos demiſſo rictu exoſculari: & locutus eſt clarè ſermone Arabico dicens: Quis eſt me felicior, cujus dorſum attrectavit manu ſua Dominus Primorum, & Noviſſimorum? Ubi hoc viderunt puellæ, quæ erant in obſequio Cadiges, dixerunt: Hoc non eſt, niſi magnum præſtigium, quod orphanus iſte compoſuit. Reſpondit Cadige: Mediusfidius non eſt præſtigium, ſed miraculum manifeſtum.

Sapiebant puellæ Cadiges: ſed earum Domina exulcerata Mahumeti amore, jam cœperat inſanire. Præmoneo tamen Lectorem, poſſe tuta conſcientia quidquid ab Albakario refertur, pro fabula haberi. Nam & Mahumetani ipſi Sapientiores, ut aliàs oſtendi, illum potiùs pro Mythologo, quàm pro Hiſtoriographo agnoſcunt, At cur, inquies, teſtimonia ejus refers? ut rideas.

Quartum refertur ibidem ab eodem Auctore in hanc ſententiam (nam verborum lacinias reſecabo). In valle quadam Syriæ apparuit quidam draco ingentis magnitudinis, aperto ore ſibilans, & ab oculis ignis ſcintillas evibrans. Cùm autem Mahumeto occurriſſet, conterrita eſt camela illius. At Mahumetus eam increpitans dixit, Væ tibi: quomodo times, cùm habeas ſeſſorem ſigillum Prophetarum, & Principem legatorum Dei? Deinde converſus ad draconem dixit ei: Regredere unde tibi placet, & ne occurras ulli ex viatoribus: ego enim ſum Mahumetus, cui ſit benedictio Dei, & pax: alioquin accuſabo te apud Deum cœli. Reſpondit ei draco: Salvè ò Mahumete: ſalvus ſis ò Ahmede. Dixit Mahumetus: Salvi ſint etiam illi, qui ſequuntur rectam religionem, & Deo obediunt. Dixit draco: O domine mi, ego non ſum draco terrenus: ſed ſum unus ex Regibus Geniorum, qui vocor Alham filius Alhim: & amplexus ſum fidem per manum patris tui Abrahæ. Rogavique eum, ut eſſet meus interceſſor: at ille reſpondit: Munus intercedendi reſervatur Mahumeto, qui naſcetur ex progenie mea, Et prædixit mihi, me conventurum eſſe tecum in hoc loco: & jamdiù eſt, quòd hìc expecto. Et olim fui præſens ea nocte, qua Chriſtus filius Mariæ aſſumptus eſt in cœlum: & ipſe præcepit Apoſtolis, ut ſequerentur te, & legem tuam. Nunc ergo ne obliviſcaris pro me intercedere domine mi. Reſpondit ei Mahumetus: Promitto tibi, me hoc facturum: ſed tu interim revertere per viam, quam volueris, & ne occurſes ultrà ulli ex viatoribus. Reverſuſque eſt draco per viam unde advenerat.

Simile commentum invenies, Lector, apud Ludodovicum Arioſtum lib. 43. aliquantò tamen veroſimilius, ac modeſtius.

Quintum refertur ab Ahmedo patre Hoſeini filio Phareſi, filii Zachariæ, his verbis: [Dicitur, hominem quemdam donaſſe Mahumeto clypeum, in quo erat figura Aquilæ: poſuitque Mahumetus manum ſuam ſuper clypeum, & Deus evaneſcere fecit figuram illam.]

Poterat ſine miraculo figura illa facilè aboleri. Sed nimis ſcrupuloſus fuit Mahumetus in hoc. Cæterùm idem Auctor mox ſubdit, illum habuiſſe vexillum quoddam, quod vocabatur العقاب *Aquila*: puto quia erat in eo Aquilæ figura depicta.

Sextum refert Albocharius in trigeſima parte Traditionum Mahumeticarum, his verbis: [Narravit nobis Aly, cui id narraverat Sophein, qui hoc audierat ab Alzochario, qui idem audierat ab Alarage, qui dixit: Narravit mihi Abu-Horeira dicens: Fui die quadam cum Mahumeto, qui dixit: Si quis expanderit pallium ſuum, donec ego abſolvam ſermones meos, & deinde contraxerit illud: nihil unquam obliviſcetur ex iis, quæ audierit à me. Expandi igitur ego pallium meum; & teſtor Deum, qui miſit illum cum veritate, me nihil oblitum fuiſſe eorum, quæ audivi ab eo.]

Non erat opus tàm prolixa teſtium genealogia ad has nugas confirmandas.

Septimum refert Albakarius part. 7. lib. *Splendorum*: cujus hæc eſt ſubſtantia. Deſcenderat Mahumetus cum mercatoribus in vallem quamdam, eo quòd ibi eſſent aquarum ſcaturigines: ſed tunc, ne veſtigium quidem aquæ reperiere. At Mahumetus immerſis manibus in arenam, convertit obtutum ſuum ad aquam, (at ne veſtigium quidem aquæ ibi erat) muſſitans neſcio quid. Statimque erupit aqua ex medio digitorum ejus, & affluxit in flumina, itaut mercatorum ſarcinæ penè ſubmergerentur.

Nihil mediocre habet Fabulator iſte. Quid, oro, opus erat hìc cum periculo ſubmerſionis ſarcinarum & jumentorum, flumina elicere?

Octavum refertur ab eodem in hunc modum: Cùm Mahumetus aliquot dactylos comediſſet, humectavit nucleos ſaliva ſua (at jam humectaverat manducando): deinde infodit eos in arena; & horæ unius ſpatio nuclei illi creverunt in palmas onuſtas dactylis, ex qui-

quibus Alabbas oneravit camelam ſuam, & univerſa gens ad ſaturitatem comedit. Abugehel autem id præſtigio tribuit, & arti magicæ.

Sapuit Abugehel, ſi res ita fuit: ſed non fuiſſe, pro certo habeo.

Nonum refertur ab eodem his ſummatim verbis: Pervenerat Mahumetus cum mercatoribus ad torrentem quemdam, qui ob improviſam imbrium copiamita excrevit, ut non poſſent mercatores ſperare, ne per menſem quidem ſe inde diſceſſuros. Interim Mahumetus obdormiſcens, commonitus eſt ab Angelo in ſomnis, ut mane juberet populum, ſe aditer parare. Tu verò (inquit) ſtans ſupra oram torrentis, ubi videris aves albas ſupra volantes, ſequere earum curſum, dicens: In nomine Dei, & cum Deo: & præcipe cæteris, ut idem dicant. Qui enim hoc fecerit, incolumis tranſibit, & evadet torrentem. Qui autem ſecus, ſubmergetur. Ita fecit Mahumetus: & qui ei paruerunt, incolumes tranſierunt: cæteri verò, qui parere noluerunt, ſubmerſi ſunt cum omnibus rebus ſuis.

Jam præmonui lectorem, ne fidem præſtet huic Nebuloni, qui ſaltem ex hoc mendacii hìc convincitur, quòd Aly Abulhaſan Ebnalhoſein, vulgato nomine Almaſahudius, ſummæ auctoritatis apud Mahumetanos, cùm narraviſſet id, quod fecerat Mahumetus circa reſtitutionem Lapidis nigri in Delubro Meccano (vide id, quod de hoc ſcripſi in Vita Mahumeti) quod magni miraculi loco habitum fuit: ſtatim ſubdit: فكان ذلك اوّل ما ظهر من فعله وفضايله واحكامه: *Et hoc fuit primum, quod apparuit de operibus ejus, & excellentiis ejus, & judiciis ejus.* Porrò hoc miraculum lapidis nigri evenit, juxta omnes Auctores Mahumetanos, multo tempore poſt profectionem ejus in Syriam. Igitur quæcumque admiranda anteà facta, ab aliis, & præſertim ab Albakario hìc narrantur, fabulæ ſunt, & mendacia.

Hæc ſunt miracula, quæ à Mahumetanis Prophetæ ſuo attribuuntur, vel potiùs aſſinguntur, quot ſcilicet in eorumdem libris potui reperire. His accenſent alia plurima ejuſdem, quæ ad prophetiam propriè ſpectant, & hæc præter ea, quæ ex Alcorano ſuperiùs præmiſimus.

CAPUT SEPTIMUM.

Miracula Mahumeti ad prophetiam ſpectantia.

DE his igitur ita ſcribit Ahmed filius Abdolhalimi in ſua Apologia, pag. mihi 359. [Porrò ea, quæ Mahumetus prædixit, ſeu manifeſtavit occulta, præterita, præſentia, & futura in rebus claris, & illuſtribus, non reperiuntur apud ullum ex Prophetis præcedentibus; quod oſtendit excellentiam ejus ſuper illos. Sunt in Alcorano hujuſmodi prædictiones plurimæ, de quibus jam diximus. Aliæ verò ſunt in relationibus veridicis de iis, quæ prædixit eventura, & evenerunt ſicut prædixerat. Et in libro Alſahihein referuntur hæc verba Hodaiphæ: Quamdiù ſtetit inter nos Mahumetus, nihil omiſit eorum, quæ eventura erant uſque ad diem Judicii, quin prænunciaret illud. Quidam verò recordantur eorum: quidam verò obliti ſunt. Jam ſciverunt ea ſocii mei. Et licet quædam ſint, quorum oblitus ſum: ſi quis tamen ea mihi ſuggereret, ſanè recognoſcerem]. Et in Sahiho Moslemi fertur dixiſſe Amruus pater Zeidi, & filius Achtabi: *Perſolvit nobiſcum Mahumetus preces matutinas: deinde aſcendit in ſuggeſtum, & concionatus eſt nobis uſque ad preces meridianas. His nobiſcum perſolutis, iterum aſcendit in cathedram, & concionem habuit uſque ad preces pomeridianas: quas cùm abſolviſſet, iterum concionatus eſt è cathedra uſque ad occaſum Solis, & annunciavit nobis præterita, præſentia, & futura: & memoria retinuimus ea, quæ annunciavit nobis.*

Videntur mihi Mahumetani induiſſe Prophetam, ſuum perſona Calchantis Theſtoridis, de quo Homerus lib. primo Iliados:

Κάλχας Θεστορίδης οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος,
Ὃς ἤδη τὰ τ' ἐόντα, τά τ' ἐσσόμενα, πρό τ' ἐόντα.
Calchas Theſtorides excellentiſſimus Augur,
Omnia qui norat, præſentia, facta, futura.

Memineris tamen, Lector, id quod ſuprà præmonui: Auctores Mahumetanos inducere perſonas, quæ aſſerant, ſe rebus Mahumeti præſentes fuiſſe, eaſque vidiſſe, & audiſſe: quæ tamen prorſus fictæ ſunt, nec unquam fortaſſe fuere in rerum natura. Id apertiſſimè conſtat in exemplis propè innumeris. Quamobrem ne te moveant dicta Hodaiphæ, vel Amrui, neque aliorum, qui teſtes de viſu à Mahumetanis producuntur.

Illud etiam te, Lector, præmonitum volo, vaticinia, quæ de Mahumeto proferuntur, pertingere ſolùm ad ea, quæ jam evenerant, quando Auctores hujuſmodi vaticinia referebant; nec aliquid eorum attingere, quæ deinde ſecuta ſunt. Hoc autem manifeſtiſſimum argumentum eſt, ea ab iiſdem Auctoribus fuiſſe conficta: quemadmodum conſueverunt Poetæ res jam factas, tamquam futuras prædicere, vel aliquos inducere illis anteriores, eadem vaticinantes.

Referam autem hìc ſummatim hæc Mahumeti vaticinia: ad quæ omnia confutanda ſatis erunt ea, quæ ſuprà, dum prædictiones ex Alcorano erutas diſcuſſimus, dicta ſunt.

Primum igitur refertur ex Sahiho Albocharii: Prædixit Odajo filio Chatemi: Si diù vixeris, videbis homines advectos camelis venientes ex Alhaira, ut viſitent Templum Meccanum: Et aperies theſauros Coſroę filii Hormiſdæ: Et homines videbis proferentes manum ſuam plenam auro, aut argento, quærentes qui illud accipiant, & non invenient. Et aſſeruit Odajus ſe vidiſſe duo prima. Tertium autem evenit ſub imperio Omar filii Abdalaziz.

Tertium Odajus non vidit: ſed Auctor aſſerit eveniſſe ſub imperio Omaris, poſt centum ſcilicet circiter annos. Verùm in vita Omaris, ſcripta ab Abu-Giaapher, inſigni inter Moslemos Hiſtoriographo, nihil legimus de hac tàm prodigioſa auri, & argenti copia, itaut homines pecunias ſponte oblatas accipere recuſarent. Imò, ſtatim ac mortuus eſt Omar, populus cucurrit ad domum ejus ſecretiorem, quam clave obſeratam tenebat, ſperans ſe ibi pecunias, & utenſilia inventurum (inquit Abu-Giaapher) ففتحوه فلم يجدوا فيه الّا دلقًا كان يلبسه وحبلا معلقا كان يتعلق به اذا تعب من الصلاة: *Et aperientes eam, non invenerunt in eo, niſi penulam, qua induebatur, & funem pendentem, ad quam ſe ſuſpenſum tenebat, cùm defatigatus erat ex oratione*, nempe ex Alcorani

rani recitatione, Argumentum evidentis falsitatis tertii vaticinii. Quomodo enim homines aurum, & argentum sponte oblatum recusarent, si tàm avidè in conclave Principis defuncti irrupere, ut pecunias in eo repositas deprædarentur? & quomodo Princeps ipse tanta paupertate laborabat?

Secundum refertur à Gebero filio Saharæ in Sehiho Moslemi: ubi Napheus filius Otabæ testatur, se audivisse Mahumetum dicentem suis, ipsos expugnaturos Arabiam, Persidem, regiones Romanorum, & regionem adjacentem Tigri.

Mirum, quòd Mahumetus tàm parcus, obscurus, & ambiguus fuerit in prædictionibus, quæ afferuntur ex Alcorano, quæ plerumque circa quisquilias versantur: in iis verò, quæ suis ore tenus prædixit (quæ sanè res maximas, & gravissimas continent) tàm clarus fuerit, & apertus. Sed illa prædicebat ipse per conjecturas divinando: quia nondum evenerant: hæc autem non reperiuntur scripta ab Auctoribus, nisi postquam facta fuerunt. Hac regula possumus reliqua, quæ sequuntur vaticinia, mensurare, ut certò sciamus, illa non esse Mahumeti, præsertim cùm ipse affirmet in Alcorano, ut vidimus, se nescire quid de se, aut de suis esset futurum: sed narrationes rerum, quas viderant jam secutas, Mahumeto verò tamquam vaticinia mendaciter adscriptas. Potuit tamen, ut alibi monui, hæc eadem Mahumetus, vel per conjecturas, vel ex suggestu mali Dæmonis prædicere.

Tertium refert Albocharius verbis Auph filii Malec qui dixit, se audivisse Mahumetum dicentem: Ante diem extremum erit mors mea, & expugnatio Jerosolymæ: deinde erit pestilentia similis contagioni ovium: deinde copia maxima divitiarum, ex qua fiet, ut si cui dentur centum denarii, dedignetur accipere: deinde erit seditio, quæ omnes Arabum domos pervadet. Deinde erunt induciæ inter vos, & Arabes nigros: sed hi perfidè agentes venient ad vos octoginta vexillis, sub quorum quolibet erunt duodecim millia militum. Fuit igitur expugnata Jerosolyma post mortem Mahumeti sub Imperio Omaris. Deinde exorta est pestis magna in Syria sub eodem Omare. Deinde abundavit pecunia in Principatu Othmanis, itaut cuipiam darentur centum denarii, & is cum ira rejiceret eos: & adeò crevit pecunia, ut commutaretur bos pro equo. Deinde accidit seditio universalis, quæ nullam Arabum domum reliquit immunem, cùm occisus fuisset Othman.

Quòd ante diem Judicii hæc omnia eventura esse prædixerit Mahumetus, non est spiritui prophetico tribuendum: cùm ego etiam prædicere possim, ante diem Judicii eventura esse multa, quæ licet non mihi certa sint, probabiliter tamen credo: ut, evertendum esse Imperium Turcarum: Jerosolymam in manus Christianorum redituram: futuras pestilentias, fames, bella civilia, & alia hujusmodi. Sed respondebunt Moslemi, hæc à Mahumeto hìc prædicta, ante sæculum exactum contigisse. Respondeo primò, quædam casu facta fuisse, & quæ probabiliter poterant anteà divinari. Quædam verò vel non evenisse, vel evenisse quidem, sed non eo modo, quo Mahumetus prædixerat. Nam quòd sub Othmanis Imperio tanta fuerit divitiarum copia, ut si cui centum denarii sponte oblati fuissent, eos indignabundus rejiceret; minimè verum esse potest, cùm Othman semel mutuò acceperit à publico ærario pro suis indigentiis centum millia drachmarum, idest 5000. numerum aureorum, quæ etiam restituit, contestata sibi propter hoc lite: & iterum coactus sit aliam modicam summam accipere ex eodem ærario, cum fidejussione restituendi. Cùmque nonnulli vellent eum impedire, dixit: لعمری لتاخذن حاجتنا: *Jura per vitam meam, me accipere id, quod spectat ad necessitatem meam.* Quomodo ergo consistere potest cum hoc, quòd sub eo tanta fuerit auri, argentique copia. Quòd verò spectat ad ultimam partem prædictionis: silet Auctor; neque ego de ea in Arabum Historiis aliquid invenio. Porrò probabile non est, Arabes nigros, quicumque tandem illi sint, tàm magnum exercitum congregare potuisse, qui ad decies ferè centena millia militum perveniret.

Quartum ex Sahiho Albocharii; ubi Abu-Horeira affirmavit Mahumetum dixisse suis: Non adveniet dies Judicii, donec pugnetis contra Turcas (quorum descripsit qualitates): neque adveniet dies Judicii, donec pugnetis contra gentem, quæ habet calceamenta facta ex pilis. Porrò omnes has gentes bello appetierunt Moslemi (inquit Auctor).

Satis callidè Mahumetus concedit vaticiniis suis complendis spatium usque ad diem Judicii; ne mendax possit ab aliquo deprehendi. Porrò, quòd Moslemi contra Turcas pugnaverint, seu potiùs quòd Turcæ pugnaverint contra Moslemos, certissimum est; sive prædixerit Mahumetus, sive non. Sed quòd Moslemi Arabes (nam de his sermo est) devicti sint à Turcis, & in miseram servitutem redacti: hoc Mahumetus non prævidit, neque prædixit. Neque Albocharius poterat de hoc vaticinium illi affingere, quia nondum viderat Arabes Turcarum jugo subjectos, tanquam mancipia ab illis haberi. Porrò de alia gente, quæ calceamenta facta ex pilis habebat, cùm multæ sint gentes hujus generis, nihil certi potest affirmari: neque Albocharius eam propriis notis nobis describit, indicans solùm fuisse Orientalem.

Quintum ex Sahiho Albocharii: ubi refertur, Mahumetum prædixisse de Alhasan nepote suo: ipsum habiturum esse Imperium, & pacificaturum inter se duos magnos exercitus Moslemorum. Idque asserit Auctor evenisse anno Degiræ quadragesimo, cùm Alhasan pacificavit exercitus Aly & Mauviæ, qui inter se de Imperio contendebant.

Fuit sanè Alhasan Imperator per sex circiter menses: nullius tamen pacis inter duos illos exercitus sequester fuit: imò perpetuæ fuerunt inter Aly, & Mauviam inimicitiæ, & cædes; itaut in Sophein per centum ac viginti dies inter eos pugnatum sit, & unica nocte utrimque septuaginta millia sint interfecta. Deinde verò facti sunt sequestres pacis ex parte Mauviæ Amruus filius Alasai, ex parte verò Aly Abu-Musa Asciaransis. Sed fuit hæc pax ficta, & proditoria: nec unquam cessavere Aly, & Mauvia inter se pugnare, donec diviso inter ipsos Imperio, post paucos dies occisus fuit Aly. Hæc omnia, & alia referuntur ab Abu-Giaapher Tabarita.

Sextum ex Alsahihein; ubi refertur ab Abu-Horeira, dixisse Mahumetum: Non veniet dies Judicii, donec egrediatur ignis ex Arabia Petrea, quo resplendeant colla camelorum in Bosra. Et jam (inquit Auctor) apparuit hujusmodi ignis per annos supra sexcentos quinquaginta; viderunt que eum homines; & viderunt colla camelorum ex eo lucentia in Bosra: & comburebat lapides, & non coquebat carnes.

Pluribus in locis hujusmodi ignes visuntur, præsertim nocturno tempore; quos simpliciores homines, & ignarum vulgus sæpè tribuunt miraculo alicujus

San-

Sancti, vel operationi Dæmonis. Nec dubium est, ignem illum in Arabia Petrea multis sæculis ante Mahumetum visum fuisse. Quòd verò hic lapides comburat, & non coquat carnes (si verum est) naturalibus causis tribuendum est: nam miraculo Mahumeti, vel alicujus Sancti adscribere, ridiculum esset.

Septimum ex eodem: ubi Abu-Said, & Asma asserunt, Mahumetum prædixisse Omari filio Baser: Occidet te exercitus iniquus. Ibidem refertur ab Abu-Horeira hæc Mahumeti prædictio: Peribit Cosroes: & non erit Cosroes post eum. Et peribit Cæsar; & non erit Cæsar post eum; & utriusque thesauros deprædabuntur Moslemi.

Quidquid sit de reliquis hìc prædictis, certum est, Cæsarem illum, de quo fingitur vaticinium, (quem Auctores volunt fuisse Heraclium), habuisse. Cæsares alios post se: & Deo ita disponente, nunquam Cæsares defuere usque ad hanc diem, cùm Ernestus Leopoldus Cæsar felicissimè imperat; & quidem magno cum malo Mahumetanorum: itaut jam metuant ab eo ultimum exterminium suum.

Ridiculum verò est effugium الشافعي *Sciaphajensis*, qui putat, verba Mahumeti verificari per hoc, quòd Cæsar, seu Romanorum Imperator amiserit Syriam, vel quasdam alias regiones in Oriente. Non enim desinit aliquis esse Rex; ex eo quòd aliquam regni sui partem amittat: & Mahumetus, absolutè prædixisse fertur: يهلك كسري ثم لا يكون كسري بعده وقيصر ليهلكن ولا يكون قيصر بعده: *Peribit Cosroes, & non erit alius Cosroes post eum: & certissimè peribit Cæsar, & non erit ullus Cæsar post eum*. Ita habetur in libro الصحيحين, quem Ahmed facit incorruptæ veritatis, & ideò vocatur Alsahihein, idest, *Duo Veraces*. Porrò cùm accipiatur hic *Cosroes* sicut *Cæsar*, non pro nomine hominis, sed pro titulo dignitatis; constat, ne Cosroen quidem ita periisse, ut nullus deinde fuerit Rex Persidis post eum. Nam primò successit ei Isdegerdes, (hunc quidam vocant Adeser) juxta Adversarium: sed ante Isdegerdem regnaverat *Siroe* filius Cosroæ. Porrò Saraceni sub Omare Perside occupata, possederunt eam per spatium 297. annorum: posteà transiit ad Turcas, qui eam tenuerunt per 203. annos: deinde Tartari, Turcis expulsis, in ea regnavere usque quo incœpit regnum Sophiorum, quod usque ad hoc tempus perseverat. Itaque non ita periit Cosroes, nempe Rex Persarum, ut dici verè possit, non fuisse alios Reges post eum; cùm hodie etiam sint Reges Persidis fortasse potentiores quàm Cosroes. Et quamvis Arabicam superstitionem profiteantur, sicut etiam Turcæ; longissimè tamen distant ab religione, quam Arabes, & Turcæ profitentur, itaut ab his hæretici, & propè Ethnici existimentur, & tamquam hostes infensissimi habeantur.

Octavum ex libro السنن *Statutorum*: ubi Sopheina asserit, se audisse Mahumetum dicentem: تكون خلافة النبوة ثلثين سنة ثم تسير ملكا: *Erit successio prophetiæ per triginta annos: deinde fiet Regnum*. Fuit autem hoc (inquit Auctor) anno trigesimo post mortem ejus. Ingrediuntur porrò in hunc numerum annorum Abubakar, & Omar, & Othman, & Aly.

Falsum prorsus est hoc vaticinium, si ipsis stamus Mahumetanis. Nam cùm velint, Mahumetum fuisse خاتم النبيين *Sigillum Prophetarum*; non potuit successio prophetiæ dari post eum per triginta annos. Sed fortasse خلافة النبوة *Successio prophetiæ*, intelligitur imperium eorum, qui successerunt Mahumeto cum titulo الخلفاء *Chalipharum*. At hi perseveraverunt per multas annorum centurias, neque ullus ex eis assumpsit titulum Regis.

Nonum ex Alsahihein; ubi ex relatione Giaberi filii Somræ dixit Mahumetus: Non desinet Secta mea esse glorioſa & excellens usque ad duodecim Chaliphas (seu Imperatores) omnes Corasinos: post hoc autem erit الهرج: ideſt, *cædes*, seu, *bellum civile*. Et jam (inquit Auctor) contigit hujusmodi bellum, & cædes post eos. Nam post Valid filium Jezid, contigit bellum civile, & seditio magna.

Valid non fuit filius, sed frater Jezid, & filius Abdolmalec. Hoc tamen parvi refert. Mirum verò est, quòd Mahumetus prædixerit, sectam suam fore عزيزا, ideſt, *Excellentem, validam, & glorioſam*, usque ad Valid, & posteà futuras in ea seditiones, ac bella civilia: cùm ferè semper anteà fuerint inter Principes Moslemos dissidia, ac prælia intestina funestissima, ut legenti Arabum historias manifestum fiet. Imò post Valid per longum tempus res Saracenicæ tranquilliores fuerunt, quàm anteà.

Decimum ex eodem Auctore: ubi dicitur, Ebn-Abbas somniasse, positas fuisse sibi in manu duas armillas aureas, quas ipse abrupit tamquam exosas, & conflavit eas in ensem rimosum, & obtusum. Dixitque Mahumetus, eas significare duos Pseudoprophetas, qui egressuri erant post mortem ejus. Et scripsit Abdallah, unum ex his fuisse العنسي *Alabasium*, qui etiam dictus fuit الاسود, *Alasuad*, ideſt *Niger*, & occisus fuit in Jeman: alterum verò مسيلمة *Moseilmam*. Simile huic est illud, quod in Sahiho Moslemi refertur ex dicto Abu-Horeiræ: nempe Mahumetum dixisse: Ante diem Judicii venturos esse triginta pseudoprophetas, asserentes, se à Deo missos fuisse.

Hoc facilè fuit Mahumeto divinare: nam non solùm duo, vel triginta, sed sexcenti pseudoprophetæ venturi erant post mortem ejus, antequam suprema Mundi dies adveniret.

Undecimum refert Moyses filius Acabæ in lib. de Bellis: Omeir filium Vaheb clam, nulloque teste, convenisse cum Sephuan filio Omajæ, de Mahumeto occidendo. Cùm autem venisset Omeir ad Mahumetum, ille manifestavit ei conspirationem factam cum Sephuan, de se occidendo.

Nunquam conspirationes ita occultè fiunt, ut plerumque ab aliquo non resciantur. Potuit saltem familiaris Dæmon hoc Mahumeto revelare.

Duodecimum ex Alsahihein; ubi refertur, Mahumetum in prælio Tabucensi prædixisse, sequenti nocte futurum ventum validissimum, itaut nullus foret, qui stare posset contra impetum ejus.

Ex

Ex multis ſignis prævideri poſſunt venti, vel pluviæ: neque ad hoc requiritur ſpiritus prophetiæ.

Decimumtertium ex Sahiho Albocharii: ubi in ultima expeditione, quæ mortem ejus præceſſit, cùm Mahumetus præfeciſſet exercitui Zaidum, dixit: Si occiſus fuerit Zaidus, ſubſtituatur illi Giaapher: ſi autem Giaapher occidatur, ſuccedat illi Abdallah filius Ravahæ. Occiſus autem fuit Zaidus, & ſubſtitutus eſt illi Giaapher. Occiſo autem Giaapher, ſucceſſit Abdallah.

Nullum hìc agnoſco vaticinium: præſertim cùm occiſus fuerit etiam Abdallah, nullumque illi aſſignaverit ſubſtituendum, quia ſcilicet hoc minimè prævidit.

Omitto alia plura vaticiniorum Mahumeticorum figmenta, eò quòd hactenus relatis ſimillima ſint, & iiſdem argumentis poſſint manifeſtæ vanitatis convinci. Satis mihi erit, hìc ea ſubjicere, quibus Mahumetus verum ſe Prophetam fuiſſe, Judæis ſapientioribus comprobavit. Inter quæ

Primum eſt, quod refertur ab Ahmed filio Mohammed, Thalebienſi, cognomento Alaſtad, in expoſitione Suræ quintæ *de Menſa* v. 45. in hæc verba. (Dixit Ebno-Suria (erat hic Magiſter Judæorum): Divina nobis, ò Mahumete, tria, de quibus te interrogabo. Reſpondit Mahumetus: Quænam hæc ſunt? Dixit ille: Annuncia mihi quæ pertinent ad ſomnum tuum. Reſpondit Mahumetus: Oculi mei dormiunt, & cor meum vigilat. Vera dixiſti, inquit ille. Sed dic mihi: Quæ cauſa ſit, cur aliquando filius ſit ſimilis patri, & aliquando ſimilis matri? Reſpondit Mahumetus: Uter eorum ſuperior fuerit, & ſemen ejus præceſſerit ſemen alterius: illi ſimilis erit filius. Dixit Ebno-Suria: Divinaſti. Sed dic mihi, quam partem habeat in prole vir, & quam partem fœmina? Tunc Mahumetus in maximas incidit anguſtias, & longo deliquio occupatus, paululum ſeceſſit ab eo: facies autem ejus ſudore manabat. Tandem dixit Ebno-Suriæ: Caro, & ſanguis, & ungues, & capilli, proveniunt in fœtu à fœmina. Oſſa autem, & nervi, & venæ à viro. Verax es, inquit ille: omninò Prophetam te probaſti. Factus eſt igitur è Judæo Mahumetanus. Deinde dixit: O Mahumete, quis eſt ex Angelis, qui venit ad te? Reſpondit ille: Gabriel. Deſcribe, inquit, illum mihi. Tunc Mahumetus deſcripſit eum illi. Et ait Ebno-Suria: Teſtificor, reperiri in Pentateucho deſcriptum, ſicut dixiſti: & te eſſe verum Legatum.)

Secundum refertur ab Ahmed filio Abdalhalim in ſua Apologia pag. mihi 307. his verbis: *Mittebant Meccani ad Judæos ſcripturarum peritos in Medinam, ut interrogarent eos de Mahumeto, & qualitatibus ejus, & de iis, quæ ipſe proloquebatur. Miſerunt autem Alnadar filium Alhareth, & Acabam filium Abu-Maath: qui cùm perveniſſent Medinam, interrogaverunt Sacerdotes Judæorum de iis, quæ de Mahumeto concive ſuo ſentirent. Reſponderunt eis Sacerdotes: Interrogate eum de tribus, quæ ſi divinaverit, eſt verè Propheta miſsus à Deo. Si autem id non fecerit, nebulo eſt, ac nugivendulus. Interrogate ergo eum de Pueris, qui abierunt primò* (intelligit ſeptem Dormientes), *& quid evenerit illis, nam eorum hiſtoria eſt admirabilis. Interrogate etiam eum de Viro Circuitore, qui pervenit ab Oriente in Occidentem* (intelligit Alexandrum Magnum), *& quænam ſit hiſtoria ejus. Demum interrogate illum de Spiritu,* (ideſt anima rationali) *quidnam ſit. Reverſi igitur Meccam hi duo, qui miſſi fuerant, venerunt cum Coraſinis ad Mahumetum, & interrogaverunt de tribus illis, quæ à Sacerdotibus Judæorum propoſita fuerant. Reſpondit autem illis Mahumetus, ſe omnia divinaturum. Venit interim Gabriel miſſus à Deo cum Sura* الكهف *De ſpelunca* (quæ eſt 18. in Alcorano) *in qua continebatur explicatio eorum, de quibus interrogatus fuerat Mahumetus; qui omnia illis adamuſſim ediſſeruit.* Nimirùm hiſtoriam ſeptem Dormientium: hiſtoriam Alexandri Magni: & originem Animæ rationalis.

Tertium refertur ab eodem ex Sahiho Albocharii, ubi dixit Anas: *Venit Abdallah filius Salam* (erat hic Magiſter Judæorum) *ad Mahumetum in Medina, & ait illi: Interrogabo te de tribus rebus, quas non novit, niſi qui fuerit propheta: nimirum: Quodnam futurum ſit primum ſignum, ſeu circumſtantia diei Judicii. Quisnam futurus ſit primus cibus, quem comedent habitatores Paradiſi. Quando infans convertat ſe ad patrem; quando verò ad matrem. Reſpondit Mahumetus: Hæc exactè mihi Gabriel revelavit. Tunc Abdallah: Eſt, inquit Gabriel hoſtis Judæorum: ſed perge. Et ille: Primum ſupremæ diei ſignum erit ignis, qui conſumet homines ab Oriente, uſque in Occidentem. Primus autem cibus habitatorum Paradiſi erit extremitas, ſeu incrementum, jecoris Piſcis. Denique cùm ſemen viri prævenerit ſemen fœminæ: puer convertet ſeſe ad patrem ſuum. Si autem ſemen fœminæ prævenerit ſemen viri; convertet ſeſe ad matrem ſuam. Tunc dixit Abdallah: Proteſtor, nullum eſſe Deum præter Deum, & te eſſe Legatum Dei.*

Quartum habetur in Sahiho Moslemi, ex relatione Thaubani, ita dicentis: *Stabam apud Mahumetum; venitque unus è Sacerdotibus Judæorum, & ſalutavit eum, dicens: Salve, ò Mahumete: Ego veni ad te, ut quibuſdam de rebus interrogarem. Pete, inquit Mahumetus, quod vis. Tunc Judæus: Ubi erunt, inquit, homines ea die, qua terra in aliam terram, & cœli in alios cœlos commutabuntur? Reſpondit Mahumetus: In tenebris abſque eo quod pereant. Dixit Judæus: Quinam primi evadent ab illis tenebris? Reſpondit Mahumetus: Pauperes, qui propter Deum emigraverunt à ſedibus ſuis. Dixit Judæus: Quiſnam erit cibus eorum, quando ingredientur Paradiſum? Et Mahumetus: Extremitas, inquit, jecoris Piſcis. Dixit Judæus: Quodnam erit poſteà prandium eorum? Et ille: Mactabitur eis taurus Paradiſi, qui paſcebatur ab una extremitate Paradiſi ad aliam. Dixit Judæus: Et quis erit potus eorum? Reſpondit Mahumetus: Erit è fonte Paradiſi, qui vocatur Salſabil. Tunc Judæus: Divinaſti, inquit. Sed age: interrogabo te de quadam re, quam nullus mortalis novit, niſi ſit propheta; vel ad ſummum unus, vel duo homines novere: hæc autem eſt: Quandonam mas, quando verò fœmina oriatur. Reſpondit Mahumetus: Semen viri eſt album: fœminæ autem flavum. Cùm igitur ſemina commixta fuerint; & ſemen viri ſuperius fuerit ſemini fœminæ; naſcetur maſculus, volente Deo. Si autem ſemen fœminæ ſuperius fuerit ſemini viri; naſcetur fœmina, volente Deo. Dixit Judæus: Vera dixiſti: & tu certè es propheta. Cùm verò ille abiiſſet, dixit Mahumetus: Certè eorum, de quibus me interrogavit, nihil ſciebam: ſed revelavit ea mihi Deus.*

Quintum refert Abu-David Tialeſinus, qui aſſeruit ſe illud audiviſſe ab Alhomeid filio Baharan,

qui id audiverat à Sahar filio Hauſeb, qui faciebat auctorem ejus Ebn-Abbas, quem ita audiverat dicentem: *Convenit aliquando caterva Judæorum ad Prophetam Mahumetum, & dixerunt illi: O Legate Dei, divina nobis quædam, de quibus te interrogabimus, quæ nemo ſcit niſi Propheta. Dic nobis quatuor: Quis fuerit cibus, quem Iſrael interdixit ſibi, antequam traderetur Pentateuchus. Quandonam ex viro, & muliere naſcatur maſculus, vel fœmina. Quomodo ſeſe habeat in ſuo ſomno hic Propheta. Quis Angelorum ſit Index, ſeu res manifeſtet. Reſpondit Mahumetus ad primum: Iſraelem, ſeu Jacobum, vehementi correptum morbo, diù ægrotaſſe, & interim voviſſe Deo, ſi ipſum ex eo morbo ſanaret, ſe interdicturum ſibi id quod magis appetebat de cibo, & potu, nempe lac & carnem cameli. Dixerunt Judæi: Ita eſt per Deum. Reſpondit Mahumetus ad ſecundam, & tertiam quæſtionem id quod jam ſuprà reſponderat aliis Judæis: & hi reſponſum cum plauſu probavere. Ad quartam verò reſpondit: Index meus, & dux meus eſt Gabriel: neque miſit Deus unquam Prophetam ullum, quin Gabriel eſſet director illius. Tunc Judæi: Si ita eſt, inquiunt, ſeparabimur à te: nam ſi fuiſſet alius, quàm Gabriel, certè ſecuti fuiſſemus te, & te veracem prædicaviſſemus. Dixit eis Mahumetus: Et quid vos detinet, ne credatis ei? Reſponderunt: Quia Gabriel inter Angelos eſt hoſtis Judæorum.*

Mirum eſt, Ahmedum Mahumetanorum Doctorem & Anteſignanum, velle his nugis, quæ vel aniculas, ac pueros dedecerent, Prophetæ ſuo fidem comparare. Sed benè eſt: hæc nobis ſatis ſunt ad omnem illi fidem detrahendam. Et nihilominus ille hæc eadem magni facit, ita ſubdens: *In his narrationibus Sapientes Judæorum, quales erant Abdallah filius Salam, & alii, interrogabant eum de rebus, quas aſſerebant, nullum ſcire, niſi Prophetam; vel unum, aut ad ſummum duos, qui non eſſent Prophetæ. Et hujuſmodi interrogationibus experiebantur eum, ut conſtaret, utrum ſciret ipſis reſpondere. Si enim ſciret id, quod nullus ſciebat niſi Propheta: utique erat Propheta. Et patet, intentum eorum in hoc adimplendum fore, ſi cognoviſſent, eum non didiciſſe hæc à Chriſtianis, & Judæis, ſeu ab alio ab his inſtructo. Aliàs manifeſtum eſt, has quæſtiones aliquos homines ſciviſſe, ſed à Prophetis didiciſſe. Et hoc manifeſtum eſt; Scripturales ſcilicet, qui has ei proponebant, certos fuiſſe, nullum hominem docuiſſe Mahumetum ea, quæ habebantur in ſcientia eorumdem Scripturalium. Si enim hoc non exiſtimaſſent de eo, non fuiſſent aſſecuti intentum ſuum, experiendi, utrum eſſet Propheta, nec ne. Nullum itaque eſt dubium, quin illi omninò ſupponerent, eum non didiciſſe eas à Scripturalibus: præſertim quia ſi eas à quopiam Scripturalium didiciſſet, & deinde voluiſſet eoſdem redarguere tamquam mendaces, & eos oppugnare: ipſi hoc manifeſtaſſent, & apud ipſos Scripturales vulgatum fuiſſet. Cùmque ad prædictas quæſtiones reſpondiſſet, dixiſſent ei: Hæc à tali, & tali ex nobis didiciſti: vel, hoc docuerunt te aliqui ex noſtra ſecta.*

Quid tibi videtur, Lector, de hoc acumine Chryſippæo, & de hac Socratica ſapientia? Sed attende reliqua, quibus tàm ſpiritum propheticum, quàm miraculorum donum Prophetæ ſui nititur confirmare.

CAPUT OCTAVUM.

Argumenta Mahumetanorum pro aſſerendis miraculis Prophetæ ſui.

VIx dici poteſt quàm multa congerant argumenta Doctores Moslemi ad ſtabiliendam veritatem miraculorum Mahumeti. Hæc refert Ahmed filius Abdolhalim in ſua Apologia ſatis diffusè.

Verba ipſius afferam ex Arabico ſumma fidelitate translata; iis tantummodo reſectis, quæ ad rem non faciunt.

Ita igitur ille in Apologia, pag. mihi 419. *Hæc igitur miracula partim ſunt ex Alcorano, partim habentur ex traditione, ac fama vulgata, ex qua norunt ea omnes in communi, & in particulari: cujuſmodi eſt, quòd ex digitis ejus aquæ emanaverint. Nam unumquodque horum miraculorum evulgatum eſt hiſtoriis, & fama, & latè emanavit inter homines à generatione in generationem ab avis ad nepotes: & nulla natio eſt in gente Arabum, in qua hæc miracula notificata, & publicata non fuerint: & tradita ſunt memoriæ, & libris, magis quàm multa, quæ habentur in Alcorano: & hoc, quia miracula Mahumeti fuerunt multa, ex quibus plura facta ſunt coram multis teſtibus. Hæc autem narrabant inter ſe: & cùm ii, qui præſentes fuerant, referrent aliis teſtibus, magis illuſtria fiebant.* Probat deinde Adverſarius Mahumeti miracula, vulgatiora ac celebriora fuiſſe apud Mahumetanos, quàm leges, & ſtatuta Alcorani: imò quàm miracula Prophetarum præcedentium, & hiſtorias Regum, ac Principum, & bellorum anteà geſtorum etiam ab ipſo Mahumeto, in quorum notitia plurimi hallucinantur, & multa ignorant, aut mentiuntur. Quin etiam plures Mahumetanorum, quantumvis doctos, ac peritos, ignorare ea, quæ apud Chriſtianos, vel Judæos per traditionem habentur. Imò & apud quamlibet nationem Mahumetanicam quædam reperiri antiquorum dicta, aut facta, quæ aliæ nationes ne audierunt quidem. Præterea non pauca ab ipſis Mahumetanis de Propheta ſuo circumferri, quæ ab omni veritate ſunt aliena: E. G. illum plures peregrinationes ſacras obiiſſe poſt Hegiram, quàm ante illam: vel jejunaſſe menſe Rhamadan in Mecca: vel publicitùs ſucceſſorem in Imperio Alym, vel alium neſcio quem inſtituiſſe; vel Abubacrum in peregrinatione Principatu ſpoliaſſe: vel cum aliis in extremo ſuo morbo ſine Abubacro preces perſolviſſe. Plura etiam illi miracula quoſdam Mahumetanos affingere; cujuſmodi ſunt; nubem Mahumeto ſemper umbraculum feciſſe: cùm ambularet, veſtigia pedum in petris, non autem in arena reliquiſſe. Solem retrogreſſum fuiſſe, ut poſſet Aly perſolvere preces pomeridianas, quas omiſerat, ne Mahumetum in ſinu ſuo dormientem expergefaceret: eundem Alym in terra manum ſuam expandiſſe, ut ſuper eam tranſiret exercitus: cùm verò mula ſuper eam tranſiret; imprecatum illi fuiſſe (ſcilicet Mahumetum) his verbis: Abſcindat Deus generationem tuam: & mulam illam non amplius peperiſſe. Hæc affirmat Ahmed, à ſapientioribus Moslemis rejici, quippe quibus nulla legitima hiſtoria, vel traditio ſuffragetur; per quod infert, Doctores Moslemos diſtinguere vera à falſis, ac propterea fidem illis eſſe adhibendam. Deinde aſſerit, eoſdem Doctores, qui de rebus Mahumeti, & de Alcorano, aliiſque

ad

ad Mahumeticam ſectam ſpectantibus tractant, talem de his ſcientiam, ac certitudinem habere, qualis apud alios non reperitur. Hoc etiam apud alias gentes uſuvenire. In qualibet enim ſecta vel natione, plura habentur, ac tenentur ex propriis Auctoribus, quæ apud alios ignorantur: cujuſmodi ſunt apud Judæos hiſtoriæ Hillelis, & Sammai, & aliorum ex Doctoribus ipſorum, quæ apud alias gentes ignotæ ſunt: & apud Chriſtianos hiſtoriæ quædam Apoſtolorum, & Conſtantini, & Concilii Nicæni, & aliorum Conciliorum Univerſalium, quæ à Doctoribus Chriſtianis pro certis ac notis habentur, quamvis ab aliis ignorentur. Imò in ipſo Mahumetaniſmo multa norunt viri docti, & ad vitam, & res geſtas Abu-baeri, & Omaris, & Othmanis ſpectantia, quæ pro indubitatis habent, quamvis apud alios ſint penitùs ignota. Poſtremò cùm demonſtraſſet Auctor, res geſtas eorum, qui poſt Mahumetum regnaverunt, diligentiſſimè à multis deſcriptas fuiſſe, & apud plurimos vulgatas, quamvis ab aliquibus ignorentur: res item ad varias ſcientias, & facultates ſpectantes à primis earum Auctoribus traditas, tanto ſtudio ab eorum ſectatoribus collectas, ac ſervatas fuiſſe, licet plures earum ignari reperiantur: ita ſubdit: *Quid dicendum erit de eo, qui apud aſſeclas ſuos habetur ſuperior omni ſapiente, & ſublimior omni* Rege: *& ipſi ſtudioſiſſimi ſunt omnium mortalium in cognitione rerum, quæ ad eum ſpectant, & in earum veritate probanda; & in iis, quæ falsò de illis aſseruntur rejiciendis ſolertiſſimi? itaut plures libros conſcripſerint de narrationibus omnium, qui aliquid de eo tradiderunt: & in illis libris ſcripſerunt res geſtas illius; legitima ab iis, quæ ſuſpecta erant, diſcernentes. Et in hoc incubuerunt, tantamque diligentiam adhibuere, ut nihil ſimile reperiatur in ulla gente, & ne in aliis quidem Mahumetanis præter hos, qui hujuſmodi hiſtorias ſcripſerunt: & hoc, quia ipſi peritiores fuerunt rerum Prophetæ ſui, quàm ullus alius rerum illius, cujus ſe aſseclam profiteretur: & quia ipſi melius cognoverunt veritatem, vel mendacium eorum, qui eas ſcripſerant, vel tradiderant; quàm quilibet alius veritatem, aut falſitatem ejus, qui aliquid ſcripſerat, vel tradiderat de eo, cujus aſseclam ſe profitebatur. Cùm verò illud, quod iſti ſcribunt de Sectariis ſuis; & in quo ſimul conveniunt & definiunt eſse verum, non ſit niſi verum: multò magis patet, illud quod hi definiunt eſse verum, & in eo ſimul conveniunt, fore verum. Porrò loquendo generaliter de narrationibus Libri, ſeu Auctoris, qui inſcribitur* الصحيحين *Alſahibein* (ideſt, *Duo Veridici*) *in quibus conveniunt Docti, & definiunt eſſe veras; ſunt pauca quædam, de quibus diſputant inter ſe. Et miracula omnia, quæ retulimus de Propheta Mahumeto, quæ ſunt in libro, qui inſcribitur* الصحاح *Alſahah* (ideſt *Verax*, ſeu *Veridicus*), *referuntur communiter ab omnibus Doctis, & vulgata ac nota ſunt apud eos, & tamquam vera ac certa decernuntur; nec ſunt de eorum genere, de quibus ſoleant diſputare. Et per hanc viam incedunt periti, quia eam norunt, & ipſi ſciunt, quis notitiam habeat de illis. Hæ autem ſunt duæ viæ ad aſſerendam veritatem horum miraculorum,* المتواتر العام والمتواتر الخاص *traditio ſcilicet generalis, & traditio particularis.*

Tertia verò via eſt المتواتر المعنوي *traditio ſignificativa: & hæc eſt earum rerum, in quarum notitia & ſcientia conveniunt univerſaliter nationes, ſeu partes. Etenim homines audiunt aliquando narrationes ſeparatim factas in collocutionibus, quæ ſimul collectæ in unam rem conveniunt. Ita audierunt narrationes diviſim factas de fortitudine Omaris, & Chaledi filii Alvalidi, & hujuſmodi: itemque de ſcientia Hippocratis, & Galeni, & ſimilium in medicina: & ex conjunctione harum narrationum reſultavit ſcientia neceſsaria, quod de tali perſona hæc prædicarentur; licet unaquæque harum narrationum ſeparatim ſumpta non efficiat ſcientiam. Verum tamen eſt, ea, quæ in una collocutione dicuntur, non ab uno tantùm, ſed à multis haberi; deinde per traditionem. Et ex hoc capite oritur ſcientia abſoluta de fide, & morte, & aliis hujuſmodi, ex quibus provenit rectitudo neceſſaria ad ſcientiam abſolutam, qualis eſt ſcientia, qua homines ſciunt, Chadigen, & Aiſan, & alias, fuiſſe Matres fidelium: & Phateman & Zaineban fuiſſe filias Mahumeti. Hoc ita cognito, hæ narrationes, & aliæ quamplurimæ* (de rebus Mahumeti) *ſunt ſine comparatione plures, quàm hæ, quæ habentur de his ſingulis: & earum relatio eſt glorioſior, major, & excellentior, quàm relatio narrationum iſtarum. Hæc autem omnia continent, quòd Mahumetus filius Abdallah operabatur ſigna excedentia conſuetum morem, & mirabilia magna, qualia de nullo homine referuntur. Et ſcientia Moslemorum in hoc major eſt, quàm ſcientia Scripturalium, in eo quod ſcribunt de miraculis Moyſis, & Jeſu, & aliorum. Nam exemplaria, ſeu libri miraculorum Mahumeti præter Alcoranum, ſunt multò plura ſine comparatione exemplaribus Pentateuchi, & Euangelii, quamvis utrumque horum ſuperet libros Prophetarum. Nam Pentateuchus non fuit ſervatus totus & integer ab univerſitate filiorum Iſrael, quemadmodum ſervat, & cuſtodit Alcoranum univerſitas Moslemorum. Et in deſtructione Jeruſalem admodum pauci fuerunt, qui conſervarent illum; itaut diſceptent homines, quomodo devenerint ad nos exemplaria ejus. Et ſimiliter Euangelium pauciora habet exemplaria, quàm miracula Mahumeti. Quòd ſi dicant Chriſtiani: Hi noſtri fuerunt ſancti, & operati ſunt miracula, qualia de Apoſtolis narrantur: Reſpondebimus, etiam ſocios, & aſſeclas Mahumeti fuiſſe ſanctos, & patraſſe miracula majora, quàm Apoſtolos, & alios ex aliis gentibus. Fuit enim ex his, & qui transveheret exercitum ſuper aquas: & qui biberet venenum mortiferum: & per cujus preces Deus ſuſcitaret mortuos: & qui multiplicaret cibum & potum. Et libri, qui tractant de honoribus Sanctorum, majora continent circa hoc, quàm ſint apud Scripturales. Et ipſi tranſcribunt res Prophetarum, & Sanctorum ex libris, qui ſunt apud eos: qualis eſt liber Actuum Apoſtolorum, & volumen libri Regum, & hujuſmodi: & nullum proferunt argumentum ad probandam integritatem exemplarium eorum, quin argumenta Moslemorum, quibus probant id, quod ſcribunt de Propheta ſuo, & de ſociis, & aſſeclis ejus, clariora ſint, & fortiora.*

Quarta via eſt, quòd horum miraculorum, quæ commemoravimus, quædam facta ſint coram multis: quale fuit cùm multiplicavit cibum in bello Foveæ, &c. Omnes autem illi erant probi, & Paradiſo deſtinati: neque agnoſci poterat inter eos ullus, qui de Mahumeto vel unum mendacium proferret. Pars autem eorum, qui ea miracula viderant, nar-

rabant ea coram aliis, qui item præsentes fuerant: & hi aliis referebant, & illi aliis, & alter alteri ea confirmabat: & unus ea narrabat, sicut narrabat alius, absque eo quod ante in hoc convenissent, aut alter alterum docuisset. Qualitates porrò Mahumeti cogebant hominem, ut ea, quæ de eo referebantur, confiteretur, & non negaret. Nos autem non ignoramus id, quod convenit consuetudini inditæ à natura, qua Deus homines creavit; & morem, quem semper tenuere majores hujus gentis (ideſt Arabum) profitendi veritatem, eamque probandi, & profitendi hujus rei convenientiam, ac necessitatem; quantoque studio caverent mentiri aliquid de Propheta suo, quantumque piaculum hoc existimarent, cùm valdè vulgatum esset apud eos, ipsum dixisse: Qui deliberatum aliquod de me mendacium protulerit, præparetur ei sedes in Gehenna. Nos porrò scimus, ipsos non præstituros fidem suam illi, quem scirent mentiri de eo, & illud de eo narrare, quod ipsi testes forent, esse falsum. Cùm igitur in hujus rei confessione convenerint, & in his, quæ de Propheta suo per traditionem aliorum ad alios accepta erant, absque eo quod ullus eorum ea negaverit: absolutè convincitur, illos ita concordes fuisse in relatione harum rerum, sicut concordes fuerunt in relatione Alcorani, & legum per traditionem acceptarum. Quòd si vulgus eorum non fuit ita attentum ac sedulum ad citò discendum, vel intelligendum Alcoranum: nihilominus alius illum discebat, ac docebat; & alius ab illo, qui didicerat, audiebat: neque alter alteri negabat lectionem esse veram: & hic docebat illum Orationem, quæ in meridie quatuor inclinationibus, in vesperi tribus, & in aurora duabus persolvenda erat: & ille acquiescebat ei tamquam veraci, & ex eo quod alter in alterius dicto circa hoc acquiesceret, constat de consensu, & concordia eorum in illo. Et hoc est summum, quod probari possit per traditionem. Et ita quod retulerunt de legibus, & miraculis Mahumeti, & demonstrationibus ejus præter hæc, si quid erat, quod unus improbaret vel negaret, refutabat illud coram alio, neque conveniebat in eo: (& si hoc fecerunt posteriores socii Mahumeti; quanto magis putandum est fecisse eos, qui præcesserunt?) veluti cùm disceptaretur inter eos, utrum Mahumetus clara voce proferret formulam بسم الله *In nomine Dei*, nec ne: & an semper perseveraret in precibus Auroræ; an verò identidem hoc faceret, juxta id, quod casus ferebat: & an unica id tantummodo vice faceret, ac deinde omitteret. Hæc autem est una ex rebus levissimis, ac facillimis: omnes quippe conveniunt, bonam esse orationem tàm illius, qui in ea diù perseverat; quàm ejus, qui non diù perseverat: & illius, qui clara voce orat, quàm illius, qui tacitè, submissèque precatur. Verùm cùm disputant de eo, quod fecit Mahumetus, disputant de judicio (ideſt de eo, quod cadit sub judicium, seu disceptationem). Et certum est per hoc, quod illud clarum est & manifestum apud Moslemos de Propheta suo, neque negatur ab ullo ex sapientibus ejus; in hoc omnes conveniunt. Hujusmodi est Alcoranus, & sanctiones claræ, & vulgatæ: horum enim relatio est major, quàm earum rerum, quæ habentur de Prophetis, & Sapientibus, Regibus, & Monachis, seu Religiosis. Porrò qui rectè tractaverit hanc quartam viam, magnam percipiet ex ea scientiam certitudinalem & absolutam de veritate horum miraculorum, quæ fecit Mahumetus: & idem statuo de tribus viis jam dictis; nos porrò jam commemoravimus, ejus, quod magis necessarium est hominibus ad cognoscendum Deum, ipsum Deum facilitasse demonstrationes hominibus, magis quàm aliarum rerum. Necessitas autem hominum ad cognoscendam veritatem Legati (ideſt Mahumeti) gravior est, & major omni aliarum rerum necessitate. Per hoc enim felicitatem suam consequuntur in futuro sæculo, & à pœna liberantur: per quod provenit hominibus bonum in vita, & in morte.

Quinta via est, ut dicamus: nullum reperiri Sapientium librum, in quo non tradantur sufficientia miracula Mahumeti. Libri interpretum Alcorani, & Historiographorum, & præsertim eorum, qui de Mahumeti Vita, præliis, aliisque rebus gestis scripserunt: libri etiam Annalium, & de Jurisprudentia, referti sunt hujusmodi miraculis: nec tamen intentio Auctorum, qui de Jurisprudentia scripserunt, fuit miracula referre, sed judicia pertractare, quorum occasione, etiam miracula sibi nota tradiderunt. Pleni item sunt his miraculis libri Mathematicorum, & Metaphysicorum: & cùm auctoritas cujuslibet generis horum Auctorum gignat scientiam certitudinalem; quantò magis gignet eam, si omnes simul sumantur? Hæc autem via, & aliæ, veluti via confessionis, & confirmationis, seu verificationis Doctorum, & Historicorum, & aliæ, ostendunt quandoque successivam traditionem generis communis miraculorum consuetudinem excedentium: hæc verò est omnium pauciſſima. Aliquando autem

ostendunt تواتر جنس *traditionem genericam*; cujusmodi est, quod traditur de multiplicatione cibi & aquæ ad purificationem, & potum. Aliquando

تواتر نوع *traditionem specificam*: cujusmodi est, quod refertur de fluxione aquæ è digitis ejus, & saturatione magnæ turbæ cum exiguo cibo. Aliquando tandem singularis individui: quale est quod traditur de gemitu trunci palmæ ex affectu ad eum; & alia hujusmodi. Et quoties homo fixerit obtutum mentis in hoc, & perpenderit, quantum opus est, vim probationis ejus, comparatione facta cum rebus similibus, augebitur scientia certitudinali; & liquidò cognoscet, scientiam hujus rei clariorem esse ac manifestiorem, quàm sit quævis alia scientia, quam habere possit de historiis per traditionem acceptis. Nulla autem scientia haberi potest in Mundo de hujusmodi historiis, quin scientia de miraculis Mahumeti, & de legibus religionis ejus, non sit manifestior. Et nihil habetur de aliquo ex Prophetis, & Regibus, & Sapientibus, & Senioribus præcedentibus; aut de dictis, factis, & institutis vitæ eorum, quin scientia, quæ de rebus Mahumeti habetur, clarior sit, & manifestior. Neque aliquid scitur per traditionem de iis, quæ nunc reperiuntur (exempli causa de regionibus remotis, quales sunt Chaldæa, Chorasana, India, Sina, & Hispania respectu Syriæ: & Africa respectu Syriæ, Chaldeæ, Chorasanæ, & Indiæ: & Chorasana respectu Syriæ, Chaldeæ, & Ægypti: & India respectu Chaldeæ, & Syriæ, & hujusmodi) quin notitia hominis de statu Moslemorum in Oriente, & Occidente; & de religione eorum, & de eo, quod narrant de Propheta suo, & de miraculis, & legibus ejus, clarior sit, & manifestior. Ex quo constat, nihil esse in rerum natura, de quo habeatur notitia per traditionem, & frequentem commemo-

memorationem, quin ea, quæ habetur de Mahumeti miraculis & legibus, major ſit, & excellentior; ut verum comprobetur dictum Altiſſimi in Alcorano: Ipſe eſt qui miſit Legatum ſuum cum directione, & religione vera, ut manifeſtaret eam ſupra omnem religionem: & Deus eſt teſtis ſufficiens. Hujuſmodi verò manifeſtatio religionis illius ſuper omnem religionem in ſcientia, probationibus, & declarationibus, utique habetur ex manifeſtatione miraculorum, & demonſtrationum ejus. Hoc verò perficitur per ſcientiam, ſeu notitiam illius, quod refertur de miraculis Mahumeti, quæ ſunt loco demonſtrationum; & de legibus ejus, quæ ſunt id, quod demonſtratur, & intenditur per demonſtrationes. Hanc autem religionem manifeſtavit jam Deus ſcientia, probationibus, ac declarationibus ſuper omnem religionem, quemadmodum manifeſtavit virtute militari, auxiliis, ac victoriis. Et laus ſit Deo Domino ſæculorum: nullum eſt argumentum, quo aliquid probari poſſit, quod non agnoſcatur multis vicibus pluvificatum ad probanda hæc miracula, quæ Deus operatur per Mahumetum.

Sexta via eſt, quòd viri docti conſcripſerunt multa volumina de miraculis ejus, & ſignis demonſtrativis, quæ referuntur in hiſtoriis; & plures de his libros ediderunt. (Hic verò Auctor enumerat multos Scriptores, qui de miraculis, Vita, & legibus Mahumeti ſcripſerunt: qua occaſione crambem recoquit, & Lectori ad nauſeam obtrudit; repetens omnia fictitia miracula illa per compendium, quæ alibi prolixiùs enarraverat). *Et hoc præter miracula, & ſigna demonſtrativa ſuppeditata ab Alcorano, quæ plures ex Moslemis collegerunt, commemorantes notas, & ſpecies eorum, de quibus fuſiùs alibi tractatur: itaut planum faciant, reperiri in Alcorano ſupra decem millia miraculorum. Et hæc etiam, præter ea, quæ ſunt in libris Judeorum, & Chriſtianorum, in quibus referuntur facta Mahumeti: & præter id, quod habetur in lege ejus, cum qua miſſus fuit à Deo; & præter notas, & epitheta gentis illius.*

Repetit deinde multa, quæ antèà dixerat de ſignis, ac probationibus prophetiæ Mahumeti, & præſertim de ultione, quam Deus ſumpſit de inimicis ejus, ac de felicitate, quam conceſſit iis, qui in eum crediderunt: id quod aliis etiam Prophetis anteà evenerat.

CAPUT NONUM.

Reſpondetur ad argumentum miraculorum, & ad ea, quæ Moslemi afferunt pro illis aſſerendis.

HÆc omnia, quæ de Mahumeto miracula à Moslemis afferuntur, poſſumus abſolutè negare, & quidem rotundis verbis negamus, his argumentis.

Primò. Mahumetus ipſe in Alcorano, ut ſuprà vidimus, ſæpè ſæpiùs ut miraculum aliquod patraret ab Arabibus requiſitus; ſemper id recuſavit, illis rationibus, quas jam ſuperiùs attulimus. Imò introducit, ut vidimus, Deum ipſum affirmantem, ſe non miſiſſe illum ad miracula facienda, ſed ad homines commonendos, rectamque religionem illis prædicandam. Quomodo ergo conſiſtere poteſt hoc cum eo, quod Moſlemi tàm fidenter pronunciant: nullum unquam Prophetam plura, aut majora miracula feciſſe, quàm Mahumetum?

Secundò. Si in Alcorano adeò jactat Mahumetus & toties repetit, & recoquit id, quod revera nullum erat miraculum: ut victoriam Bedrenſem, & ſomnium neſcio quod caſu verificatum: quid de tot, tantiſque miraculis ſuperiùs enarratis feciſſet, ſi vera fuiſſent? quantum ſe in illis jactaſſet? præcipua certè non tacuiſſet, ſaltem illa, quæ viderant ii, qui ab ipſo aliquod ſignum exigebant; quos, impoſſibile eſt, ea non vidiſſe, cùm coram innumera multitudine toties patrata fuerint. Et tamen nihil unquam meminit de arboribus ambulatoriis: nihil de lapidibus, montibus, & glebis ipſum ſalutantibus: nihil de beſtiis loquentibus, & ſecum confabulantibus: nihil de tàm frequenti aquarum, & ciborum multiplicatione: nihil de tot aliis mirabilibus, quæ Doctores Moslemi Prophetæ ſuo invito, & reclamanti affingunt. Evidentiſſimum hoc eſt argumentum, nihil horum illum feciſſe.

Tertiò. Pleraque eorum, quæ referuntur, cùm per ſe levia ſint, ridicula, & omni fide indigna: eorum etiam, quæ aliquid veri miraculi redolent, licet pauciſſima ſint, oſtendunt vanitatem. Quid porrò magis ridiculum, quàm gemitus ille & ejulatus puerilis trunci aridi in Oratorio Medinenſi, eò quòd Mahumetus in concionando non amplius ſibi humeris initeretur? quid improbabilius, quàm pera Abu-Horeiræ, quæ dactylifodina dici poterat, tantam dactylorum copiam ex ſe per tot annos effudit? quid levius illa beſtiarum, lapidum, montium, glebarum ſalutatione, familiarique collocutione?

Quartò. Hæc miracula adeò variis, & ſæpè contrariis modis referuntur, etiam ab iiſdem, qui teſtantur, ſe ea vidiſſe; ut ex hoc tantùm exiſtimari poſſint eſſe commentitia. Plura hujus generis ſuperiùs exempla retulimus: quamobrem ſupervacaneum eſſet hìc eadem repetere.

Quintò. Omnia referuntur ex auditu: & ſæpè relatio defertur ab uno ad alium per octo, vel decem generationes: qua in re nemo ignorat, quàm facilè res varientur, & in quàm diverſas formas immutentur. Id quotidie docet experientia: ſæpè enim, quod ab ore primi exiit culex; in ore tertii, vel quarti jam crevit in camelum. Nunquam video, Auctores Moslemos afferre legitimam aliquam ſcripturam, vel librum alicujus, quem conſtet eotempore vixiſſe, quo miracula illa facta eſſe narrantur. Et quamvis afferrent, non tamen certum eſſet, librum illum eſſe legitimum: quemadmodum certum eſt, etiam apud Moslemos, libros Euangeliorum eſſe legitimos, & ſcriptos ab iiſdem, qui plerumque præſentes fuerunt iis, quæ in ipſis ſcribuntur: & idem dico de Pentateucho, aliiſque Sacris Veteris, Novique Teſtamenti Codicibus. Quotidie porrò experimur, multos libros prodire ſub nomine Auctoris alicujus antiqui, qui revera ſpurii ſunt, vel ſuppoſititii: & ab aliquo ſycophanta recenter conſcripti. Omnia hìc habentur per traditionem: Dixit talis, ſe audiviſſe à tali, qui audierat à tali, qui aſſerebat ſibi dictum fuiſſe à tali, qui audierat talem affirmantem, ſe vidiſſe hoc, vel hoc, tali, vel tali modo fieri à Mahumeto. Sed illius, qui vidit, nullus liber in medium producitur. Ridiculum ſanè, atque inſulſum hiſtorias ſcribendi genus. Hùc accedit, eorumdem, qui aſſeruntur vidiſſe, verba à diverſis Auctoribus diverſimodè, & non rarò repugnantibus inter ſe modis referri, ut ſuprà vidimus. Hìc verò Lectorem admoneo, formulam illam, quam paſſim Scriptores Mahumetani ponunt in ore teſtium,

quos adducunt, nempe رايت *Vidi*, vel, رايت والله *Juro per Deum me vidisse*, desumptam esse ex disciplina Rabbinica Judæorum. Eodem quippe modo Rabbini allegant in Thalmude testes suos. In Bava Bathrà pag. 74. circa medium ita legimus: *Rabbi Siphra narravit mihi: Aliquando cùm esem in navi, vidimus quemdam piscem, qui caput extollebat super aquas; & habebat cornua, & erant incisa in eis hæc verba: Ego sum creaturarum minima, quæ sunt in hoc Mari. Et nihilominus erat longitudinis trecentarum leucarum* (nimirum mille, ac ducentorum milliarium Italicorum) *& ingrediebatur in os Leviathan, ut esset ei cibus unius diei.* Ibidem cap. Hassephina, pag. 73. non longè à principio ita legitur: *Dixit Rabba Bar-Chanà: Aliquando navem conscendimus, & vidimus quemdam piscem, in cujus nares ingressus est vermiculus Tinnà, à quo occisus piscis, à maris procella in aridam projicitur tanto impetu, ut sexaginta Urbes maritimæ subversæ sint. Aliæ verò sexaginta urbes cibaverunt se carne illius: & quod reliquum fuit, aliæ sexaginta Urbes sale condierunt. Ex una autem pupilla oculi ejus trecenta dolia olei impleverunt. Completo verò anno, iterum per eadem loca transeuntes, vidimus homines secantes ossa illius, ex quibus eædem Urbes restauratæ sunt.* In Codice *Chetubbot* de Contractibus dotalibus cap. 3. pag. 111. sic legitur: *Dixit Rabbi Jacob Bar Dostai: Ex Lud in Ono' tria milliaria sunt. Aliquando surrexi in crepusculo, & ambulavi in melle ficuum usque ad talos. Dixit Resc Lakisc: Egomet vidi terram Zippuri fluentem lacte, & melle, & erat mille & viginti quatuor milliarium. Dixit Rabba Bar-Chanà: Ego vidi totam terram Israel fluentem lacte, & melle.* Alia hujuscemodi fabularum Rabbinicarum portenta, vide in Bibliotheca Rabbinica Eruditissimi Viri D. Julii Bartolocii Abbatis ex Ordine Cistercienst Reformato; qui in rebus Hebraicis fuit temporum nostrorum Phœnix. Hinc intelliges, quales Magistros Moslemi Doctores habuere.

Sextò. Consuetudo mentiendi, vel errandi Arabum in narrationibus suis (quamvis Ahmed eos omnium mortalium veracissimos prædicet) præcipuum est argumentum, eos maximè in his miraculis recensendis mentitos fuisse. Quàm perficta & audaci fronte confinxere lucem illam portentosam ab Adamo usque ad Mahumetum per omnes generationes diffusam, cujus ne minimum quidem vestigium, vel in Sacris literis, vel in historiis Gentium reperitur? Quàm impudenter communi calculo affirmant, Judæos, & Christianos Mahumetum venturum expectasse; & in Pentateucho, & Euangelio illum, etiam proprio nomine expresso, prædictum fuisse? Omitto monstrosas nugas, & portentosas fabulas in historiis Adæ, Noæ, Abrahæ, Davidis, Solomonis, S. Georgii, & aliorum, quibus Mahumetanorum libri refertissimi sunt, & quæ à recentioribus Moslemis ex documento Apostatarum Judæorum, & Christianorum apertè cognitæ, omnem illis de Majoribus suis fidem detrahere possent, nisi in errore suo nimis obfirmarentur. Unum hìc sufficiat exemplum celeberrimi Expositoris Thelabiensis: qui explicans Suram quintam المايدة *Mensa*, ad ea verba vers. 13. ولقد اخذ الله ميثاق بني اسرايل : *Et jam quidem accepit Deus pactum filiorum Israel*, ita scribit: (Arabica verba refero, ne quis de me fraudem aliquam suspicetur)

فاختار موسي النقبا فسار بهم حتي اذا دنوا من ارض
كنعان وهي اريحا بعث هولاء النقبا اليها
يتجسسون له الاخبار فلقاهم رجل من الجبارين
يقال له عوج بن عنق طوله ثلاثة الاف وعشرون
الف ذراع وثلاثة وثلثون ذراعا: قاله ابن عمر: وكان
عوج يحتجن بالسحاب ويشرب منه الماء ويتناول
الحوت في قعر البحر فيشويه لعين الشمس يرفعه
اليها ثم ياكله: وروي انه اتي نوحا يوم الطوفان
فقال له احملني معكم في السفينة فقال اخرج
مني يا عدو الله وطبق الماء باعلا الارض من جبل
وما علا ركبتي عوج وعاش عوج ثلاثة الاف سنة
واهلكه الله تعالي على يد موسى وكان لموسي عسكر
فرسخ في فرسخ فجاء عوج حتي نظر اليهم ثم جاء
الجبل وقور منه صخرة على قدر العسكر ثم حملها
ليطبقها عليهم فبعث الله تعالي اليه الهدهد ومعه
المنشار يعني منقارة حتي قور الصخرة فانتقبها فرقعت في
عنق عوج فطوقته فصرعته واقبل موسي طوله عشر
اذرع وطول عصاه عشر اذرع وثري في السماء عشر
اذرع فما اصاب الي كعبه وهو مصروع فقتله فاقبل
جماعة كثيرة ومعهم الحاجر حتي حزوا راسه فلما
قُتل وقع الي نيل مصر سنة وكانت امه عنق ويقال
عناق واحدي بنات ادم ويقال انها اول من بغا على
وجه الارض وكان كل اصبع من اصابعها ثلاثة اذرع في
ذراعين في كل اصبع ظفران جديدان مثل المنجلين
فلما بعث الله عليها اسودا كالفيلة وذيابا
كالابل ونسورا كالحمر فسلطها عليها فقتلوها
واكلوها فلما لقاهم عوج وعلى راسه حزمة حطب

اخذ

اخذ الاثنا عشر رجلاً وجعلهم في حجزته وانطلق بهم
الي امراته وقال انظري الي هولاء القوم الذين يزعمون
قتالنا وطرحهم بين يديها وقال الا اصحنهم يرجلي
فقالت بلي خل عنهم حتي يخبروا قومهم بما راوا:
وكان لا يحمل عنقود احدهم الا خمس انفس اى اربعة
فلما خرج النقبا قال بعضهم لبعض ان اخبرتم بني
اسرايل بهذا ارتدّوا عن نبيّ الله تعالي ولكن اخبروا
موسي وهرون: وجاوا بحبة من عنبهم وقر جمل ثم
انهم جعلوا ينهون الاسباط عن قتالهم ويخبرون بما
راوا الّا نقيبان كالب بن يوفينا ويشوع بن نون كتما
فذلك قوله تعلي ولقد اخذ الله ميثاق بني اسرايل.

Elegit Moyſes Duces (duodecim) *& abiit cum eis, donec appropinquarent Terræ Chanaan, ubi erat Jericho: miſitque ad eam illos Duces, ut exploratores eſſent pro ſe. Occurrit autem illis quidam è Gigantibus, qui vocabatur Og filius Anac, cujus ſtaturæ altitudo erat viginti trium millium, ac triginta trium cubitorum. Refert hoc Ebn-Omar. Porrò Og apprehenſas nubes attrahebat ad ſe, & aquam bibebat ex eis: capiebatque piſces in profundo Maris, aſſabatque eos ad ſphæram Solis, & comedebat eos. Fertur etiam ex traditione, quòd venerit ad Noe tempore Diluvii, & dixerit ei: Porta me tecum in Arca. Cui Noe: Diſcede, inquit, à me, ò inimice Dei. Operuit autem aqua altiores montes terræ, nec tamen pervenit ad genua Og. Vixitque Og ter mille annos: & perdidit illum Deus per manum Moyſi. Cùm enim exercitus Moyſis novem milliarium ſpatium occuparet, venit Og, & poſtquam vidit eum, perrexit ad montem, & excidit ab eo petram tàm latam, quæ operiret totum exercitum; impoſuitque eam ſupra caput ſuum, ut eam ſuper exercitum conjiceret. Miſit autem Deus upupam, quæ roſtro ſuo petram perforavit, itaut caderet ſuper collum Og, circundans illud in morem torquis. Og verò pondere illius gravatus cecidit in terram. Tunc Moyſes cucurrit ad eum: cùmque eſſet Moyſes ſtaturæ decem cubitorum, accepit haſtam longam decem cubitos, & conjecit eam ſurſum erga cœlum per totidem cubitos: & tamen non pervenit, niſi ad talos Og, quamvis jaceret humi proſtratus: atque ita occidit eum. Venit autem magna multitudo cum ſicis, & reciderunt caput ejus: cùmque occiſus eſſet, jacuit porrectus uſque ad Nilum Ægypti per annum. Erat autem mater ejus, nomine Enac, una ex filiabus Adam, & prima mulier fornicaria in terra: & habebat digitos longos tres cubitos:* (Arabicè, ثلاثة اذرع في ذراعين *tres cubitos in duobus cubitis*; quod Italicè dicimus, *da due in tre braccia*. Nimirum breviſſimus duos, longiſſimus tres cubitos habebat; reliqui ad proportionem) *& in ſingulis digitis habebat duos ungues acutos velut duas falces. Cùm autem fornicata fuiſset, miſit Deus contra eam leones velut elephantes, & lupos velut camelos, & aquilas velut aſinos; & occiderunt, & comederunt eam. Og verò cùm occurriſset exploratoribus miſſis à Moyſe, portans faſcem lignorum in capite, corripuit manu omnes ipſos duodecim, & poſuit eos in pera ſua: venitque cum eis ad uxorem ſuam, & ait illi: Aſpice, oro te, hos homines, qui volunt pugnare contra nos. Et erutos è pera projecit ante illam, dicens: Vis ne molam illos pedibus meis? Illa verò: Sine, inquit, ut eant, & nuncient ſuis quæ viderunt. Porrò tàm vaſtus erat uvæ botrus, ut nullus eorum ſolus ſuſtinere poſſet, ſed quinque tantùm, aut quatuor viri portarent illum. Cùmque egreſſi fuiſsent duodecim viri illi, dixerunt adinvicem: Si hæc annunciaverimus filiis Iſrael, avertentur à Propheta Dei: referte hoc tantùm Moyſi, & Aaroni. Venerunt ergo ferentes unum granum ex uvis eorum, & erat quantum camelus ferre poterat. Tunc iſti cœperunt diſſuadere populum, ne pugnarent contra eos, referentes illis ea, quæ viderant. Verùm duo ex illis, nimirum Caleb filius Jephone, & Joſue filius Nun occultaverunt quod viderant. Et hoc ſignificant verba illa Alcorani: & jam quidem accepit Deus pactum filiorum Iſrael.*

En quæ, & quanta in unica narratione, fabularum monſtra commiſceat doctiſſimus Mahumetanorum, qui in principio ſui operis, ſueptuaginta Doctores præcipuos allegat, ex quibus ea, quæ ſcribit, deſumpſit: ut intelligant omnes, ipſum in ſuis nugis bovino pede proceſſiſſe. Et quidem ita profert hoc tàm magnum figmentum, ut illud divinis verbis in Alcorano ſignificari affirmet.

Sed clarius fortaſſe apparebit, quàm vanum, mendax, & infidele ſit hoc hominum genus, ex eo quod de re toti orbi notiſſima, nempe, de Urbe Roma, & quidem eo in ſtatu, in quo non multis abhinc ſæculis reperiebatur, ſcripſit الشيخ الامام العارف زكريا بن محمد بن محمد القزوني: *Doctor Emanus* (Antiſtes Sacrorum) *Peritus, Zacharia filius Mohammedi filii Mohammedi Cazunienſis*: in ſuo opere, في عجايب البلدان على سبعة اقاليم *De mirabilibus regionum per ſeptem climata. Cap.* في الاقليم السادس *De climate ſexto*. Audi igitur, quid hic tàm doctus, ac celebris Auctor de re omnibus notiſſima ſcribat.

رومية مدينة رياسة الروم وعلمهم فى شمالي غربي القسطنتينية وبينهما مسيرة خمسين يومًا وهي بيد الفرنج ويقال لملكها ملك المال وبها يسكن البابا الذي يطيعه الفرنج وهى عندهم بمنزلة الامام الذي يكون واجب الطاعة ومدينة رومية من عجايب الدنيا لعظم عمارتها وكثرة خلقها وعظم عمارتها خارج عن

وبها كنيسة داخل المدينة بُنيت على اسم مار بطرس ومار بولوس وهما مدفونان فيها يقصدهما الروم ولهم فيها اعتقاد عظيم ويذكرون عنهما اشياء عجيبة وطول هذه الكنيسة الف ذراع فى خمسماية ذراع في سمك ماينى ذراع : وبها كنيسة اخري بنيت باسم اصطفانوس راس الشهداء طولها متمماية ذراع في عرض ثلثماية ذراع في سمك ماية وخمسين ذراعا وسقوف هذه الكنيسة وحيطانها وارضها وبيوتها وكواها كلها حجر واحد : وفي المدينة كنايس كثيرة والف دير للرهبان الرجال والنساء وحول سورها ثلثون الف عمود وفيها اثنا عشر الف زقاق يجري في كل زقاق منها نهران احدهما للشرب والاخر للجيوش وفيها اثنا عشر الف سوق في كل سوق قنايان واسواقها كلها مفروشة بالرخام الابيض منصوبة على اعمدة النحاس مطبقة بدفوف النحاس وفيها ستماية وستون حمّام واذا كان وقت الزوال يوم السبت ترك جميع الناس اشغالهم في جميع الاسواق الي غروب الشمس يوم الاحد وهى عيد النصاري : وبها مجامع لمن يلتمس صنوف العلم من الطبّ والنجوم والحكمة والهندسة وغير ذلك : قالوا انها ماية وعشرون موضعًا : وبها كنيسة مبنيون شبيهة بصهيون بيت المقدس طولها فرسج في عرض فرسج في سمك ماينى ذراع وساحة هيكلها منتة اجربة والمذبح الذي يقدّس عليه القربان من الزبرجد الاخضر طوله عشرون ذراعا في عرض عشرة اذرع يحمله عشرون تمثالا من ذهب طول كل تمثال ثلثة اذرع اعينها ياقوت احمر وفي الكنيسة الف ومايتا استوانة من المرمر الملمع ومثلها من النحاس المذهب طول كل استوانة خمسون ذراعا لكل استوانة رجل

من العادة الي حدّ لا يصدقه السامع : ذكر الوليد بن مسلم الدمشقي ان استدارة رومية اربعون ميلاً في كل ميل منها باب مفتوح فمن دخل من الباب الاول يري سوق البياطرة ثم يصعد برجًا فيري سوق الصيارفة والبزازين : ثم يدخل المدينة فيري في وسطها برجًا عظيمًا واسعًا ; في احد جانبيه كنيسة قد استقبل بمحرابها المغرب وبنايها المشرق وفي وسط البرج بركة مبلطة بالنحاس يخرج منها ماء المدينة كله : حكي ان في وسطها عمود من حجارة عليه صورة راكب على بعير يقول لاهل المدينة نباح هذه المدينة يقول لا تخافوا على مدينتكم حتي ياتيكم قوم على هذه الصفة فهم الذين يفتحونها : وثلثة جوانب المدينة في البحر والرابع في البرّ ولها سوران من رخام وبين السورين فضاء طولها ماينا ذراع وعرض السور ثمانية عشر ذراعًا وارتفاعها اثنان وستّون ذراعًا : بها نهر بين السورين يدور ماؤه في جميع المدينة وهى ماء عذب يدور على بيوتهم يدخلها وعلى النهر قنطرة بدفوف النحاس كل دفة منها ستّة واربعون ذراعًا في عرض ثلثة واربعين ذراعًا وبين باب الملك الي باب الذهب اثنا عشر ميلاً وسوق ممتدّ من شرقيها الي غربيها باساطين النحاس وسقفه ايضًا نحاس وفوقه سوق اخري فيه جميع التجار ونحاب الامتعة : وذكر ان بين يدي هذا السوق سوق اخري على اعمدة نحاس كل عمود منها ثلثون ذراعا وبين هذه الاعمدة نقير من نحاس في طول السوق من اوله الي اخره فيه لسان من البحر تجري فيه السفن فتجرّ السفنة في هذا النقير وفيه الامتعة حتي تجتاز على السوق بين يدي التجار فيقف على تاجر تاجرٍ فيختار منها ما يريد ثم يرجع الي البرّ

معروف

صاحب الطلسمات وعلى هذا الطلسم امناء وحفظة من قبل الملك وابواب مختومة فاذا ذهب اوان الزيتون وامتلا الصحن من الزيتون يجتمع الامناء ويعطي الملك للبطارقة منها ومن يجري مجريهم على قدرهم ويجعل الباقي لقناديل الكنيسة وهذه القصّة اعني طلسم الزيتون رايتها في كتب كثيرة فلمّا يترك شي من عجايب البلاد وقد روي عن عبد الله بن عمر بن العاص انه قال من عجايب الدنيا شجرة برومية من نحاس عليها صورة سودانية في منقارها زيتونة فاذا كان اوان الزيتون صفرت فوق الشجرة فيوافي كل طاير في تلك الارض من جنسها بثلث زيتونات في منقاره ورجليه ويلقيها على تلك الشجرة فيعصرها اهل رومية فيكفيهم لقناديل بيعهم واكلهم جميع الحول وبها طلسم اخر وهو انه في بعض كنايسهم نهر يدخل من خارج المدينة وفيه من الضفادع والسلاحف والسرطانات شي كثير وعلى الموضع الذي يدخله الماء من الكنيسة صورة صنم من حجارة في يده حديدة معقفة كانه يريد ان يتناول بها شيًا من الماء فاذا انتهت هذه الحيوانات المؤذية اليها رجعت ولم يدخل الكنيسة شي منها البتّة وهذه كلها منقولة من كتاب بن الفقية وهو محمد بن احمد الهمداني واعجب من هذه كلها ان مدينة هذه صفتها من العظم ينبغي ان تكون في مزارعها وضياعها الي مسيرة اشهر والا لا تقوم بمسيرة اهلها وذكر قوم من اهل بغداد انهم شاهدوا هذه المدينة قالوا انها في العظم والسعة وكثرة الخلق ممّا يقارب هذا والذي لم يرها يشكك عليه: وحكي ان اهل رومية يحلقون لحاهم ووسط هاماتهم فسيُلوا عن ذلك فقالوا لما جاءهم شمعون الصفا والحواريون

معروف من الاساقفة ولها الف وماينا باب كنار من النحاس الاصفر المفرغ واربعون بابًا من ذهب واما الابواب من الابنوس والعاج فكثيرة وفيها ماية الف وثلثون الف سلسلة من ذهب معلق من السقف تعلق فيها القناديل سوي القناديل التي تسرج يوم الاحد: وبها من الاساقفة والشمامة وغيرهم ممن يجري عليه الرزق من الكنيسة خمسون الفًا كلما مات واحد قام مقامه اخر وفيها عشرة الف جثّ وعشرة الف خوان من ذهب وعشرة الف كاس من ذهب وعشرة الف مرجة من ذهب المناير التي يدار حول المذبح سبعماية منارة كلها ذهب وفيها من الصلبان التي ليوم السعانين ثلثون الف صليب واما صلبان الحديد والنحاس المنقوشة فما لا يحصا ومن المصاحف الذهبية والفضية عشرة الف مصحف وقد مثل في هذه صورة كل نبي من وقت ادم الي وقت المسيح وصورة مريم عم كان الناظر اذا نظر اليهم يحسبهم احياء: وفيها جلس الملك حوله ماية عمود على كل عمود صنم في يد كل صنم جرز عليه اسم امة من الامم جميعا زعموا انها طلسمات اذا نقروها وتحرك الصنم عرفوا ان ملك تلك الامّة يريدهم فياخذون حذرهم وبها طلسم الزيتون بين يدي هذه الكنيسة صحن يكون خمسة اميال في مثلها في وسطه عمود من نحاس ارتفاعه خمسون ذراعًا وهو كله قطعة واحدة وفوقه تمثال طاير يقال السوداني من ذهب علي صورة نقش وفي منقاره شبه زيتونة وفي كل واحدة من رجليه مثل ذلك فاذا كان اوان الزيتون لم يبق طاير في تلك الارض الّا اتي وفي منقاره زيتونة وفي رجليه زيتونتان يلقيها على ذلك الطلسم فزيت اهل رومية وزيتونهم من ذلك قالوا هذا من عمل بلنياس

والحواريون دعوهم الي النصرانية فكذّبوهم وحلقوا
لحاهم وروسهم فلما ظهر صدق قولهم
ندموا على ما فعلوا وحلقوا لحي انفسهم
وروسهم كفارةً لذلك،

Roma est Civitas capitalis Romanorum, cui à parte Septentrionali versus Occidentem oppositа est Constantinopolis, & inter has duas Urbes est iter quinquaginta dierum. Hæc autem est sub potestate Latinorum. Rex illius appellatur Rex divitiarum. In ea residet Papa, cui Latini obediunt, & ipse apud eos est in gradu supremi Antistitis, cui convenit obedire. Urbs autem Roma est unum ex miraculis Orbis propter magnitudinem ædificiorum, & multitudinem populi. Magnitudo verò ædificiorum excedit consuetudinem, itaut qui audiunt, non credant illam. Refert Alvalid filius Moslemi Damascenus, circuitum Romæ esse quadraginta milliarium: & per singula milliaria esse portam patentem: intra primam verò portam esse forum, in quo equi mulique curantur. Deinde ascendendo per gradum, apparet aliud forum nummulariorum, & vestium venditorum. Cùm verò quis intrat ipsam Urbem, videt in medio ejus turrim magnam, & amplam, & in uno illius latere Ecclesiam, quæ apside, seu posteriori parte respicit Occidentem, prospectu verò ædificii Orientem. In medio turris est piscina strata æreis laminis, ex qua egreditur tota aqua Civitatis. Ferunt in medio Urbis esse columnam lapideam, supra quam est figura hominis insidentis camelo; qui habitatoribus Urbis Lemma exhibet cum hoc vaticinio inscripto: Ne timeatis super Urbem vestram, donec veniant ad vos gentes hujus formæ: nam hæ expugnabunt illam. Tria autem Urbis latera mare contingunt: quartum verò est in continenti. Habet duplicem murum ex marmore candido: & inter utrumque murum est intercapedo ducentorum cubitorum: latitudo verò muri est decem & octo cubitorum; & consurgit in altitudinem sexaginta duorum cubitorum. Inter duos muros decurrit fluvius, qui Urbem totam circumdat aqua sua, quæ est dulcis: & in ipso circuitu ingreditur in domos illius. Super hunc fluvium est pons tectus laminis æreis, quarum qualibet longa est quadraginta & sex cubitos, in latitudine autem habet tres, & quadraginta. Inter portam Regis, & portam auream sunt duodecim milliaria: & forum protensum ab Oriente ad Occidentem cum columnis æreis, æreoque tecto: & juxta hoc est aliud forum, in quo conveniunt omnes negotiatores, & supellectilia vendentes. Et dicitur ante hoc forum esse aliud forum super columnas æreas constructum, quarum qualibet habet in altitudine triginta cubitos. Inter has columnas est aquæ ductus ex ære ad longitudinem fori à principio usque ad finem ejus, in quod ingreditur lingua Maris, per quam currunt naves, & attrahitur navis in hunc aquæ ductum cum mercibus, ut exponantur in foro singulis mercatoribus; & eligit unusquisque id quod vult, & deinde regreditur in continentem. Est Ecclesia intra Urbem ædificata in honorem Divi Petri, & Divi Pauli, quorum corpora ibi sepulta sunt, & invisuntur à Romanis cum magna veneratione, & referuntur de utroque res mirabiles. Longitudo hujus Ecclesiæ est mille quingentorum cubitorum: altitudo verò ducentorum cubitorum. Ibidem est alia Ecclesia ædificata sub nomine Stephani Protomartyris, longitudinis sexcentorum cubitorum, latitudinis trecentorum, & altitudinis centum quinquaginta. Tecta verò hujus Ecclesiæ, & parietes ejus, & pavimentum, & intermedia, & fenestræ, omnia sunt ex uno lapide. Sunt autem in Civitate Ecclesiæ multæ: & mille monasteria pro viris, & mulieribus monasticam vitam profitentibus. Circa murum ejus sunt triginta millia columnarum: & præterea sunt in illa duodecim millia platearum, in quarum singulis decurrunt duo flumina: unum ad bibendum, & alterum ad recreationem, ac voluptatem. Sunt & ad ea duodecim millia fora, in quorum singulis sunt duo canales ad cursum aquarum, & fora ejus omnia strata sunt ex marmore candido: fundata super columnas æreas, & cooperta tabulis æreis. Sunt præterea septingenta sexaginta balnea, (vel Thermæ). Ubi verò cœperit die Sabbati sol declinare, relinquunt omnes homines negotia sua in omnibus foris usque ad occasum solis diei Dominicæ, quæ est festiva apud Christianos. Sunt etiam in ea Collegia pro iis, qui volunt exerceri in variis Scientiis, ut Medicina, Astrologia, Philosophia, Geometria, & hujusmodi: hæc autem dicuntur esse centum viginti. Præterea est ibi Ecclesia Sion ad similitudinem Sion, quæ est in Jerusalem, cujus longitudo, & latitudo habet parasangam (nempe spatium duodecim millium cubitorum, seu trium ferè milliarium Italicorum) *in altitudine verò habet cubitos ducentos. Cavedium, seu Area subdialis media Templi ejus, habet spatium sex Agrabarum* (nempe trium millium quadringentorum, & quadraginta quatuor cubitorum). *Altare autem, super quod offertur Sacrificium, est ex smaragdo, longitudinis viginti cubitorum, & latitudinis decem cubitorum. Sustinent illud viginti Statuæ aureæ, quarum qualibet habet in altitudine tres cubitos: & oculi earum sunt hyacinthi rubri. In Ecclesia sunt mille, & ducentæ porticus ex marmore lucido, & totidem ex ære deaurato: & longitudo vniuscujusque porticus est quinquaginta cubitorum. Singulis porticibus destinatus est unus Episcopus. Eadem Ecclesia habet mille, ae ducentas portas magnas ex ære purissimo fusili: & quadraginta portas ex auro. Multæ autem sunt portæ ex ebeno, & ebore. Porrò centum, ac triginta millia catenarum aurearum dependent ex tecto, quibus sustinentur lampades, præter lampades, quæ accenduntur die Dominica. Sunt in ea ex Episcopis, sacris Ministris, & aliis, qui aluntur ex redditibus Ecclesiæ quinquaginta millia: & quoties moritur unus, substituitur loco ejus alius. Et in ea sunt decies mille hydriæ, & decies mille mensæ ex auro, & decies mille calices ex auro, & decies mille lucernæ ex auro. Candelabra, quibus circumdatur altare, sunt septingenta, omnia ex auro. Et in ea cruces, quæ deserviunt ad diem festum Palmarum, sunt tricies mille. Cruces verò ex ferro, & ære sculpto, non habent numerum. Sunt præterea decem millia librorum, auro argentoque coopertorum, in quibus expressæ sunt imagines omnium Prophetarum à tempore Adam, usque ad Christum, unà cum imagine Beatæ Mariæ: has autem cùm aliquis respicit, existimat esse veras. Et in ea est Sedes Regis circumdata centum columnis: & super singulas columnas est statua manu tenens virgam: & in unaquaque virga scriptum est nomen unius ex omnibus gentibus. Putant has statuas esse tele-*

teleſmata, ſeu figuras magicas, quas cùm percutiunt, & movetur ſtatua, cognoſcunt Regem illius gentis, cujus nomen præfert, velle ipſos bello adoriri: quamobrem ſibi cavent, ac proſpiciunt. Inter alia autem, eſt teleſma arboris olivi. Antè hanc porrò Eccleſiam eſt atrium, ſeu impluvium quinque milliarium, in ſimilitudinem ejuſdem Eccleſiæ. In hujus medio conſurgit columna ex ære tota integra, quinquaginta cubitorum, & ſuper eam eſt figura aurea avis, quæ dicitur Sudania, ſupra quandam effigiem ſculptam. In hujus avis roſtro eſt ſimilitudo rami olivæ, ſicut etiam in utroque pede illius. Cùm autem adeſt tempus olearum, nulla avis remanet in terra illa, quin eò advolet cum ramo oleæ in roſtro, & in utroque pede, tribus ſcilicet ramis, quos conjicit ſuper illud teleſma: & ex his colligitur oleum, & olivæ pro uſu totius civitatis. Dicunt hoc fieri ex arte Balnajaſi, qui fuit Auctor teleſmatum. Ad tuendum verò hoc teleſma reſident vigiles, & cuſtodes ex juſſu Regis: & portæ ad illud manent occluſæ. Cùm verò tempus olivarum præteriit, & impletum jam eſt atrium ex illis ramis olivæ: congregantur cuſtodes prædicti, & Rex diſtribuit Patriarchis, & iis quibus convenit, ſingulis juxta menſuram ſuam: quod autem ſupereſt aſſignat pro lucernis Eccleſiæ. Hanc autem Hiſtoriam de teleſmate olivarum, legi in multis libris. Nec dum omiſſum eſt aliquid de mirabilibus hujus Regionis. Et jam traditum eſt, dixiſſe Abdallah filium Omar filii Alas; inter miracula Mundi eſſe Romæ arborem ex ære, ſuper quam eſt figura avis Sudaniæ, in cujus roſtro eſt ramus olivæ: cùmque olivarum tempus advenerit, flaveſcit pars ſuperior illius arboris: & tunc eò advolat omnis avis illius terræ ex genere ipſius cum tribus ramis oleæ, nimirum in roſtro, & duobus pedibus, & projicit eos ſuper illam arborem. Exprimunt autem Romani ex illis oleis oleum ſufficiens ad lampades Eccleſiarum ſuarum, & ad uſum domeſticum totius anni. Aliud teleſma eſt ibidem: nempe quòd in quibuſdam Eccleſiis ingrediatur fluvius, qui oritur extra civitatem, & defert ſecum ranas, & teſtudines, & cancros in magna quantitate. Juxta locum verò, in quo hujus fluminis aqua ingreditur in Eccleſiam, eſt effigies Simulacri lapidei; in cujus manu eſt vas ferreum concavum, quaſi velit eo excipere aliquid aquæ illius. Cùm autem hæc animalia noxia perveniunt ad hoc teleſma, regrediuntur, nullumque ex eis ingreditur in Eccleſiam. Hæc omnia translata ſunt ex libro Ebn-Alphakih (ideſt filii Sapientis) *nempe Mohammedi filii Ahmedi Hamdanienſis. Sed quod eſt omnium mirabilium maximum: cùm hæc ſit Civitas, quæ à magnitudine denominatur Magna, neceſſe eſt iter agere per villas, & pagos rurales ejus per aliquot menſes, antequam quis pervenire poſſit ad habitatores ejus.* (ſuſpicor eſſe hìc aliquod mendum Amanuenſis). *Retulerunt autem quidam ex Civibus Bagdadi, ſeu Babylonis, ſe præſentes fuiſſe, & vidiſſe hanc Civitatem: & aſſeruerunt, eam in magnitudine, amplitudine, & multitudine Populi talem propè eſſe, qualem hìc deſcripſimus. Qui autem non vidit illam, dubitat de his. Refertur etiam, habitatores Romæ radere barbas ſuas, & medium ſpatium capitis ſui. Interrogati autem cur hoc faciant: reſpondent: Poſtquam venit ad ipſos Simon Petrus, & Apoſtoli, vocantes illos ad Chriſtianam Religionem; ipſi tamquam mendaces rejecerunt illos, & raſerunt barbas eorum, & capita eorum. Ubi autem cognoverunt eos vera prædicare, pœnitentia ducti, ob id quod contra eos fecerunt, raſerunt barbas ſuas, & capita ſua ad expiandum peccatum ſuum.*

En tibi, Lector, Hiſtoricorum Moslemorum fidem, & veracitatem tàm magnificè ab Ahmedo jactatam. In Geographia Nubienſi, quæ & Arabicè, & Latinè typis impreſſa circumfertur, in الاقليم الخامس *Climate quinto*, non pauca ex his de Urbe Roma deliriis invenies.

Septimò. Facilitas illa fingendi miracula, quam in qualibet ferè religione vel ſecta, olim fuiſſe, & adhuc eſſe non ignoramus, perſuadet nobis, nec mirum, nec novum eſſe, ſi hæc omnia, quæ Mahumeto tribuuntur, vel omninò ficta ſint; vel ita aucta, ut ex non miraculis miracula facta fuerint. Id manifeſtè patet in exemplo ſuperiùs relato: nimirum, cùm Mahumetus reſciviſſet, paſtores ſuos ociſos, & camelos ab Alarinis abactos fuiſſe: viginti equites miſit, qui captos prædones ad eum adduxerunt: ille verò manus, pedeſque eorum abſcidit, candentique ferro oculos erui juſſit, atque ita relinqui, donec in cruciatu illo miſerè perirent. Ita rem ſincerè narrat Alvahedius Auctor Mahumetanus. At impia vulgi pietas erga Mahumetum, fecit metamorphoſin; & barbarum facinus in miraculum commutavit. Finxit enim, ac vulgavit, Mahumetum Alarinis ita malè precatum fuiſſe: O Deus, excæca eos, ne videant viam. Statimque excæcatos divinitùs fuiſſe, nec ultrà videre potuiſſe. Atque ita inter illius miracula hoc etiam reponitur, ut ſuperiùs vidimus. Eodem modo aſſerunt graviſſimi Auctores, Mahumetum, ne graveolentiam Arabum ruſticorum, inter quos verſabatur, experiretur; ſuaviſſimis odoribus ſeſe communire conſueviſſe: & ipſemet confeſſus eſt hanc ſuam conſuetudinem: ut patet ex ejus Vita. Hinc ſtatim miraculum, ut fungus, erupit, Mahumetum ex corpore ſuo ſuaviſſimum odorem perpetuò exhalaſſe, ejuſque ſudorem cujuſcumque pretioſiſſimi balſami, ac muſci pretio æſtimatum fuiſſe. Ex eodem errore provenit, ut dum epileptico morbo correptus ſæpè corrueret, omnique ſenſu deſtitutus humi jaceret; Divinas eo tempore revelationes à Gabriele excipere vulgaretur. Ita qui primos homines equitantes viderunt, Centauros commenti ſunt. Romani etiam, Romulum à ſuis in Curia diſcerptum, vivum in cœlum translatum fuiſſe falſo rumore proclamarunt: & quòd à fœmina vulgati corporis una cum Remo lac ſuxiſſet; utrumque à lupa nutritum fuiſſe mentiti ſunt.

Verùm objiciet aliquis: Qui fieri potuit, ut omnia hæc, quæ ſuperiùs narravimus, & alia etiam, quæ prætermiſimus, miracula, conficta fuerint?

Reſpondemus: Fieri hoc facillimè potuiſſe: quemadmodum facillimum fuit Scriptoribus Ethnicis libris ſuis vulgare, atque univerſo penè Orbi perſuadere tamquam veras tot fabulas, ac nugas, quæ de Jove, & Saturno, Marte, Venere, Minerva, aliiſque commentitiis Numinibus confinxere. Quin, ſi Sinenſium, ac Japonum, & aliarum gentium, quæ hoc quoque tempore à veræ religionis via aberrant, res perſcrutemur: inveniemus eos non minora, nec pauciora, quàm Mahumetanos, de Diis, Sanctiſque ſuis prodigia, ac miracula jactare.

Sed objicient Moslemi, hoc ipſum dici poſſe de mira-

miraculis, quæ Christiani pro religionis suæ veritate asserenda, proferunt.

Respondeo, non esse paritatem. Nam non solùm Christiani, sed Mahumetani etiam multa saltem ex his miraculis vera fuisse credunt, & fatentur, ut jam suprà dictum est. Cæterùm quòd aliquando etiam apud Christianos aliqua miracula falsa ex vulgi errore propalentur, non negabimus: sed Summorum Pontificum, aliorumque Christianæ Religionis Doctorum, ac Præsulum vigilantia, & cura, hæc facilè deprehenduntur, & damnantur. Contigit aliquando, ut in quodam Christiani Orbis Regno, ossa quædam intra montis cavernas profundissimè sepulta reperirentur, quæ ex inscriptionibus appositis, magnorum Sanctorum reliquiæ esse indicabantur: & tales statim ab omnibus creditæ sunt. Sed re vera erant ossa communia, & fortassè aliquorum hominum infidelium, vel scelestorum, quæ ibi ad fraudem struendam à quibusdam, ut posteà compertum est, Mahumetanis, qui se ut Christianos exteriùs gerebant, supposita fuerant. Vix credi potest, quot statim miracula de iis in vulgus emanaverint, quæ etiam à juratis testibus confirmabantur. Et tamen nullum hìc erat, nec esse poterat verum miraculum. Unde hoc? an quia hæc nonnulli sponte malignèque mentiebantur? non puto, sed ex inani fama, falsaque persuasione, vel imaginatione, & errore vulgi totum eveniebat. Hic tamen error brevi deprehensus est, & sententia Summi Christianorum Antistitis damnatus, ac sublatus. Nuper etiam in lucem prodiit typis impressa Vita cujusdam, qui Sancti nomine censebatur, & ante quadringentos annos floruisse ferebatur. Tota collecta & compacta erat ex antiquissimis manuscriptis (quæ etiam ostendebantur) ex celebrioribus Italiæ Bibliothecis productis. Miracula verò adeò multa, adeòque magna de illo scribebantur, ut temporum suorum Thaumaturgus meritò posset appellari. Ejus corpus fortuitò, non sine miraculi opinione, in vetusto monumento, cum inscriptione antiquis characteribus incisa repertum est. Quis hìc fraudem, vel mendacium suspicaretur? & tamen nihil, nisi fraus erat, & impostura; quæ tamen statim deprehensa est, & publico Romanæ Ecclesiæ edicto proscripta. Hi duo casus, quibus ego ipse discutiendis cum doctissimis Viris deputatus fui; satis superque probant, posse de uno aliquo homine multa, & magna miracula confingi: & nisi fictio deprehendatur, vera ab omnibus haberi, & prædicari. Sed hi errores, particulares fuerunt, neque ad totam Christianam Rempublicam pertinuere: statimque, ut etiam alii similes, à Romana censura correcti fuere. Hoc autem de fallacibus Mahumeti miraculis dici non potest.

Neque argumenta illa, quibus Adversarii, Prophetæ sui miraculorum veritatem probare conantur, ponderis alicujus sunt, vel momenti. Quòd enim aliquid maximè vulgatum sit, & à multis, vel etiam ab omnibus receptum, non est certum veritatis argumentum; ut patet in iis, quæ de Diis Gentium Ethnicarum Scriptores vulgavere. At enim, miracula quædam à Mahumeto multis coram testibus facta sunt. Sed hoc est probandum. Neque enim satis est, quòd ita per traditionem multorum habeatur, neque quòd fama ita vulgaverit. An ne traditio & fama, semper vera transmittunt? Experientia, hujus rei magistra est?

Porrò argumentum illud ab Ahmedo allatum, nimirum: Si Sanctiones, & leges Mahumeti habentur pro veris, licet minus vulgatæ & notæ apud populum, quàm miracula: quantò magis miracula, ipsa, quæ per omnium ora decurrunt, & cunctis notissima sunt, vera erunt? nihil probat. Nam, miracula sunt res magis plausibiles, & avidiùs ab hominibus audiuntur & retinentur, quàm leges, & sanctiones. Præterea miracula consistunt in facto particulari, in quo faciliùs potest errari: leges autem in verbis scriptura expressis, & universæ Reipublicæ à Legislatore propositis: & cùm plerumque odiosæ sint, & plures habeant ambiguitates, difficiliùs depravantur, neque ita facilè à vulgo intelliguntur, aut retinentur. Hinc videmus, homines, præsertim populares, plurima Sanctorum miracula memoriter referre (quibus tamen non rarò aliqua falsa, vel apogrypha admiscent): leges verò divinas, aut humanas, vel parum scire, vel penitùs ignorare.

Quòd verò affirmet Adversarius, Mahumeti miracula vulgatiora, ac celebriora esse miraculis Prophetarum præcedentium, & Regum, Principumque historiis: concedemus ei, hoc fortassè verum, esse apud suos Moslemos, qui toti sunt in expiscandis quisquiliis Prophetæ sui; in aliarum verò gentium historiis, rebusque perdiscendis, sunt omninò stipites: absolutè tamen loquendo, falsum est. Nemo quippe negabit, historias sacras, atque etiam profanas præcipuarum gentium, veluti Romanorum, Græcorum, Assyriorum, &c. magis notas esse in Orbe, quàm miracula Mahumeti, quæ (Mahumetanis exceptis) pauci, & ferè nulli noverunt. Imò retorqueri potest argumentum in Adversarium, qui non negabit, quamvis leges Mahumeti, quæ sunt in Alcorano, & Sonna, minus vulgatæ ac notæ sint, quàm miracula illius: certioris tamen esse fidei, & auctoritatis (quippe divinæ) quàm miracula. Ergo licet aliquid magis vulgatum, ac celebre sit; non tamen idcircò magis certum, ac verum habendum est.

Ad argumentum Adversarii, quo probabat, fidem habendam Auctoribus Moslemis Prophetæ sui miracula referentibus; quia unicuique Genti, vel Provinciæ ejusdem Gentis, multa nota sunt, quæ exteris sunt ignota: facilè respondetur, non semper quæ nota, vel vulgata sunt, vera esse. Nonne, fatetur ipse Ahmed, multa miracula tribui Mahumeto etiam à suis, inter quos nota & vulgata sunt, quæ tamen ab aliis Sapientioribus, ut falsa rejiciuntur? Aliud igitur est esse notum, sive multis, sive paucis, sive etiam omnibus, aliud esse verum. Loquor autem de notitia, quæ habetur non ex certa scientia, sed ex fama, vel traditione hominum.

Neque probatur veritas certa miraculorum ex eo, quòd illa à doctis, ac prudentibus viris referantur. Nam, exempli gratia, miraculum illud de Sole retrogrado, ad dandum spatium Aly, preces, quas omiserat, persolvendi; teste ipso Ahmed, à multis Doctis refertur, & tamen ab eodem ut fictitium rejicitur. Porrò Docti (loquor de Mahumetanis in præsenti materia) non possunt certò judicare, utrum miracula Mahumeti sint vera, an falsa; dum non aliud, quàm vel famam sequuntur, quæ sæpè fallit: vel Scriptores, & hi plerumque vestigia famæ sectantur: vel rationem, quæ in miraculis Mahumeti ferè nunquam reperitur: vel testes, qui cùm non sint de visu, sed tantùm de auditu, & rem teneant per solam traditionem unius ad alium; non majorem, quàm fama, habent certitudinem.

Porrò quòd unaquæque Gens habeat rerum suarum

rum notitiam; ſicut unaquæque ſecta, vel profeſſio, novit ea, quæ ad facultatem ſuam ſpectant: non convincit, quòd eadem gens, vel ſecta, rerum etiam, quæ ad alias pertinent, cognitionem habere non poſſit; imò & errores in iis deprehendere, quos earumdem ſectatores minimè deprehendunt. Quot enim in hiſtoriis Sinenſium, Japonum, Brachmanum, Magorum, & aliarum gentium, ac ſectarum errores, achroniſmos, mendacia deprehendimus, quæ illi non agnoſcunt? Omitto Mahumetanorum Annalia, & hiſtorias, in quibus tot fabulas, tot abſurda, tot mendacia reperiuntur. Nihil igitur confert ad Mahumeticorum miraculorum veritatem comprobandam, quòd Moslemi habeant de iis, quemadmodum ipſi putant, exactam notitiam.

Neque ſtudium, & affectus Arabum in rebus Prophetæ ſui ſcribendis, aliquam ejuſdem miraculis conciliant auctoritatem. Imò ſtudium, & affectus, plerumque decipiunt, efficiuntque, ut res non æqua lance perpendantur. Neque concedimus Adverſario illam, quam adeò jactat in Arabibus ſuis, ſolertiam, atque acumen in rebus veris à falſis diſcernendis; ſive de miraculis, ſive de aliis rebus loquamur. Videmus enim eos, etiam in rebus notiſſimis, frequenter hallucinari, & ineptias nugaſque permiſcere, ut paulò antè oſtendimus.

Argumentum autem, vel axioma, quòd illud, quod ſectarum profeſſores ſcribunt de Sectariis ſuis, qui ſcilicet illius ſectæ Auctores fuerunt; ſi in eo ſimul conveniant, ac definiant eſſe verum; non ſit niſi verum: ac propterea multò magis illud, quod Mahumetani Scriptores circa Prophetæ ſui miracula definiunt eſſe verum, & in eo ſimul conveniunt, debeat verum exiſtimari: valdè frivolum eſt, & cum riſu exſibilandum. Non enim quia omnes Stoici conveniunt in aſſerendo, verum eſſe quod docuit Zeno: & Peripatetici, id quod docuit Ariſtoteles: ideò verum eſt totum id, quod vel Zeno, vel Ariſtoteles pronunciavit. Etiam vaſtiſſima Sinenſium Natio tenet uniformiter, verum eſſe id, quod docuit Confutzius eorum Legislator, & veluti Numen: & nihilominus illius libri multos continent errores, & ineptias. Præterea alia eſt ratio de hujuſmodi facultatibus, ac de miraculis. Nam in illis proceditur per rationes, & demonſtrationes: in miraculis autem nulla poteſt ratio, vel demonſtratio afferri. Qua enim ratione, vel quo argumento, probabunt Doctores Moslemi, harmum ovis revelaſſe Mahumeto, ſe eſſe veneno infectum, poſtquam jam comederat ex illo, & hauſerat vim veneni, ex quo etiam ſocii, quos ad manducandum invitaverat, extincti ſunt?

Neque multum refert aſſertum Adverſarii, quòd miracula Mahumeti ab ipſo adducta, ab omnibus Auctoribus Moslemis referantur. Primò enim falſum ſupponitur: nam ego ipſe plures ex Arabibus Auctores, & quidem non vulgares legi, qui multa ex narratis ab eo miraculis ſilentio prætereunt: quædam etiam addunt de ſuo: & multa diverſimodè referunt. Deinde non rarò fit, ut aliquid falſi manet, bona vel mala fide, ab uno Auctore, quod deinde cæteri omnes citra ullam dubitationem amplectantur. Innumera ſunt hujus rei in qualibet Natione exempla.

Venio nunc ad ſex illas vias, quibus Auctor ſibi perſuadet, Mahumeti miracula evidenter probari, examinandas. Et cùm de prima, & ſecunda, nempe de traditione generali, & particulari jam ſatis dictum ſit, ſiſtam in reliquis.

Tertia itaque via, quamvis cum duabus primis coincidat, habet tamen non pauca, in quibus Ahmed multipliciter peccat. Primò, dum eandem ſcientiam vult produci per traditionem, de miraculis Mahumeti, ac de illius uxoribus, filiabus, & ſucceſſoribus in Imperio: imò multò majorem, eò quòd plures ſint, qui ſcribant de Mahumeti miraculis, quàm de ejus uxoribus, propinquis, & ſucceſſoribus. Sed alia eſt traditio de rebus ſemper, vel diù perſeverantibus, ac de illis, quæ ſtatim tranſeunt. Primi generis ſunt uxores, & ſucceſſores in Imperio Mahumeti, quæ cùm habeant multos, & diverſos teſtes, qui nec eodem loco, nec eodem tempore convenerint, & ſæpè unus nihil ſcierit de alio: ſi omnes in eadem re aſſerenda conveniant, non videtur poſſe de eorum fide dubitari. Ita, exempli gratia, quòd Morad, vel Soliman Conſtantinopoli imperaverit, nemo eſt qui dubitet, licet neque eos, neque Conſtantinopolim unquam viderit: quia ſcilicet illorum Regnum non fuit unius horæ, vel diei, ſed multorum annorum; & plures diverſarum gentium eos viderunt, aliiſque retulerunt, ſeu de illis ſcripſerunt, & omnes in eadem relatione convenerunt, licet alii alios non viderint, & diverſorum temporum, ac locorum teſtes fuerint. Verùm non eſt habenda eadem fides alicui facto peculiari breviſſimi temporis, quod Conſtantinopoli evenerit: exempli gratia, quòd ibi in aere Crux ignea viſa ſit, vel tres Soles apparuerint; eò quòd hujus rei ii ſoli teſtes eſſe poſſint, qui tunc aderant Conſtantinopoli: præſertim ſi non ex ipſis teſtibus hoc immediatè habeatur, ſed ab iis, qui audierunt ab aliis, qui etiam alios audierint referentes, qui ſe ab aliis audiviſſe affirment, qui dicant, ſe ab ipſis oculatis teſtibus audiviſſe. Et hujus generis ſunt Mahumeti miracula, non autem uxores, vel ſucceſſores in Imperio. Neque obſtat, quòd miracula ejus habeant plures Auctores, ſeu Scriptores, quàm habuerint uxores illius, vel ſucceſſores: non enim ſemper multitudo Scriptorum facit majorem fidem, quamvis faciat majorem famam. Peccat deinde, dum contendit ſcientiam Moslemorum de miraculis Mahumeti, majorem eſſe, quàm ſcientiam Scripturalium (Judæorum ſcilicet, & Chriſtianorum) de iis, quæ ſpectant ad Moyſem, & Chriſtum. Nam ſcientia Scripturalium fundatur in revelatione divina, quæ non poteſt ſubeſſe errori: & hoc etiam Mahumetani fatentur. Id verò de ſcientia miraculorum Mahumeti dici non poteſt. Quòd ſi per ſcientiam, intelligat Ahmed notitiam practicam: hoc etiam negamus verum eſſe: quamvis per hoc non magis probaretur veritas eorumdem miraculorum. Peccat quartò, dum affirmat, plura eſſe apud Moslemos Alcorani exemplaria, quàm apud Scripturales Pentateuchi, & Euangelii. Sed quamvis id ei concederemus, quid ad rem? An quia minora exemplaria reperiuntur Ariſtotelis, vel Platonis, quàm Fabularum Æſopi, major fides iſti, quàm illis eſt adhibenda? Peccat quintò: dum majorem ſanctitatem, majoraque miracula Mahumeti aſſeclis attribuit; quàm Apoſtolis, & Sanctis Chriſti Religionem profitentibus. Impudentiſſimum hoc eſt mendacium: ſed, ut credo, unius Ahmedi: nam nihil hujuſmodi reperi in aliis Auctoribus Mahumetanis. Quòd verò dicat, à ſuis Moslemis mortuos ſuſcitatos fuiſſe: ſuper aquas maris exercitus tranſvectos, & alia hujuſmodi prodigia patrata: fortaſsè hæc ſomniavit. Certè ne de Mahumeto quidem ullus unquam Mahumetanus ſcripſit, eum mortuos ſuſcitaſſe: quod cùm ſit omnium miraculorum maximum: falſum eſſet illud, quod jactant Doctores Moslemi, Mahumetum plura, & majo-

& majora miracula feciſſe, quàm alium ullum Sanctum, aut Prophetam.

Quarta via, conatur Adverſarius multis argumentis Mahumeticorum miraculorum veritatem comprobare. Primò, quia quædam eorum coram multis teſtibus facta ſunt. Sed hoc nihil certi probat, cùm id ipſum certò probari non poſſit; ſed tantùm habeatur ex traditione, & auditu, non autem ab ipſis, qui teſtes oculati fuerunt: quamvis hi aliquando per profopopœiam loquentes ab Auctoribus Moslemis, ut vidimus, inducantur. Porrò omnia illa, quæ ab uno, veletiam pluribus, tamquam vera creduntur, quamvis falſa ſint; ſemper oculatos aliquos teſtes habuiſſe, vel finguntur, vel ſupponuntur. Quoties hìc Romæ vulgatum eſt, & creditum, cometem aliquem apparuiſſe, quem plures teſtati fuerint ſe vidiſſe tali hora, tali loco, ac figura: & tamen inanem rumorem fuiſſe compertum eſt? Secundò: quia (inquit) hi omnes teſtes erant boni, & ad cœlum prædeſtinati. Sed cùm non conſtet de horum teſtium exiſtentia; multò minus conſtabit de eorum bonitate, vel prædeſtinatione, quæ uni Deo nota eſt. Præterea, cùm ſupponatur, hæc miracula facta fuiſſe coram multis millibus hominum: impoſſibile eſt, omnes illos ſemper bonos fuiſſe, ac prædeſtinatos: præſertim cùm legamus, inter eos fuiſſe aliquos ſaltem, qui Mahumeto minimè credebant, & illa non miracula, ſed præſtigia eſſe cenſebant. Tertiò, quia nullus ex eis de rebus, aut perſona Mahumeti mendacium vel minimum protuliſſet. At hoc eſt divinare: imò manifeſtè mentiri. Ipſe enim Ahmed aſſerit, multa miracula falſa à Moslemis etiam doctioribus Mahumeto afficta fuiſſe: neque obſtat, quòd id non dolo malo, ſed bona fide factum fuerit. Quot verò alia Arabes Mahumeto impoſuere, quæ apertæ falſitatis convincuntur? Quartò, quia à natura inditum eſt hominibus, & præſertim Arabibus, vera dicere. Si hoc argumentum valeret: poſſent omnes homines ab omni mendacii ſuſpitione abſolvi. De Arabibus tamen dubitari poſſet, eò quòd mendacia, ac fraudes, illis præ cæteris mortalibus videantur innata; quidquid de eorum tanta veracitate deblateret Adverſarius. Quòd verò hi de Propheta ſuo plura falſa, quamvis fortè bona fide, crediderint, ac propalaverint: patet ex ſequentibus caſibus. Refert Auctor libri *De Signis Directionis*; Mahumeto jam animam agenti, Phatemam filiam de immortalitate his verbis blanditam fuiſſe: وابيض يستسقي الغمام بوجهه ثمال اليتامى عصمة للارامل: *Et candidiſſimus, nubes aquam effundet in facies ejus, qui eſt defenſor orphanorum, & protector viduarum.* At Mahumetus aperiens oculos (quippe mortalem ſe eſſe tunc maximè cognoſcebat) illam redarguit, aſſerens, ſe non eſſe talem, qualem & ipſa, & alii ſibi perſuadebant, ſubdens: يا بنيه هذا قول عمك ابي طالب لا تقوليه ولكن قولي وما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل افان مات او قتل انقلبتم على اعقابكم: *O Filiola mea, hæc ſunt verba patrui tui Abutaleb: ne dicas illa: ſed dic: Non eſt Mahumetus, niſi Legatus, quem præceſſerunt alii Legati. An ergo, ſive mortuus fuerit, ſive occiſus, avertemini retrorſum?* Vides, non ſolùm Phatemam, ſed etiam Abutalebum Mahumeto de immortalitate aſſentari conſueviſſe. Præterea Albocharius, trigeſima parte Mahumeticarum traditionum aſſerit, quoſdam Arabes viſionem divinam Mahumeto adhuc viventi falsò tribuiſſe. Audi ejus verba: حدثنا محمد بن يوسف قال حدثنا صفين عن اسمعيل عن الشعبي عن مسروق عن عايشة قالت من حدثك ان محمداً مّ راي ربّه فقد كذب وهو يقول لا تدركه الابصار ومن حدثك انه يعلم الغيب لايعلم الغيب الا الله. *Narravit nobis Mohamed filius Joſeph, ſe audiviſſe à Sophein, qui id audierat ab Iſmaele, cui narraverat Alſciabius, qui audierat à Maſruc, qui aſſerebat, Aiſam dixiſſe ſibi: Qui dixerit tibi, Mahumetum vidiſſe Dominum ſuum: mendacem hunc habeto. Ipſe enim dixit: Non aſſequentur eum oculi. Et mendacem habeto eum, qui dixerit tibi, illum, vel alium ſcire res arcanas quas non novit niſi Deus.* Ex quibus habetur, Arabes ſatis proclives fuiſſe ad mendacia componenda de excellentiis Prophetæ ſui: & præſertim quòd adhuc vivens viderit Deum, vel noverit res arcanas illi reſervatas. Porrò illum vidiſſe Deum ea nocte, qua in Paradiſum translatus fuiſſe fingitur, aſſerunt omnes, qui ejus vitam ſcripſere. Arcana autem uni Deo nota ſciviſſe, probant tot vaticinia, quæ ab illo facta fuiſſe dicuntur. Denique Iſmael filius Aly in Vita Mahumeti, refert, ſocios & aſſeclas illius, quamvis vidiſſent eum jam mortuum; negaſſe tamen hoc, obſtinatè aſſerendo eum vivere. En ejus verba. وحكي القاضي شهاب الدين ابن ابي الدم في تاريخه فاقتحم جماعة على النبي مّ ينظرون اليه وقالوا كيف يموت وهو شهيد علينا لا والله ما مات بل رفعه كما رفع عيسى ابن مريم ونادوا على الباب لا تدفنوه فان رسول الله مّ لم يمت وخرج عمه العباس وقال والله الذي لا اله الا هو لقد ذاق رسول الله مّ الموت ودُفن. *Et dixit Judex Sciahaddinus filius Abuldammi in hiſtoria ſua: Irruit igitur turba ad Prophetam Mahumetam reſpiciens in eum: & dixerunt: Quomodo moriatur qui eſt teſtis ſuper nos? Nequaquam, per Deum, mortuus eſt; ſed elevavit illum Deus ſicut Jeſum filium Mariæ. Et clamaverunt ad januam: Ne ſepeliatis eum, non enim mortuus eſt Legatus Dei. Sed egreſſus eſt patruus ejus Alabbas, & dixit: Per deum illum, præter quem nullus alius eſt deus, jam guſtavit Legatus Dei mortem, & ſepultus eſt.* Addit Abul-Pheda: قال عمر من قال ان محمداً مات قتلته بسيفي هذا وانما رُفع الى السما كما رُفع عيسى: *Dixit Omar: Si quis dixerit,*

xerit, Mahumetum mortuum esse, occidam illum hoc meo gladio. Utique sublatus est in Cœlum sicut Jesus.

Algennabius ita hoc refert: جعل يصيح عمر ويقول

ما مات محمد كما زعمت المنافقون بل ذهب الي ربّه

كما ذهب موسي بن عمران فقد غاب عن قومه اربعين

ليلة ثم رجع اليهم وخوف الناس بقطع ايديهم

وارجلهم ان قال احد انّه مات: *Cœpit clamare Omar,*

& dicere, Non est mortuus Mahumetus, sicut existimant impii: sed abiit ad Dominum suum, quemadmodum Moyses filius Amran, qui abfuit à gente sua quadraginta noctes; deinde rediit ad eam. Et terruit homines comminando, se abscissurum esse manus, & pedes illius, qui diceret, Mahumetum mortuum esse. Ex his potest unusquisque facilè colligere, quam proni essent Arabes, etiam Primarii, & cæteris prudentiores & sapientiores, qualis erat Omar, ad mentiendum, vel saltem faciles ad errandum in iis, quæ spectabant ad Prophetam suum. Quod verò addit Auctor: Deum facillimam concedere notitiam hominibus earum rerum, quæ necessariæ sunt ad eorum salutem, ultrò concedimus: negamus tamen, miraculorum Mahumeti notitiam necessariam esse ad salutem, ne in sententia quidem ipsorum Sapientium Moslemorum. Vide Algazelum in Professione fidei Mahumetanicæ.

Quinta via eosdem ferè continet paralogismos, quos suprà dictæ. Sed addit intolerabile absurdum, nimirum Miracula, & gesta Mahumeti, Auctores plures habere, quàm sint Auctores quarumlibet aliarum gentium historiarum. Thraso iste, quantum videri potest, nunquam, & nusquam vidit, nisi paucos, & miseros illos libellos, quos Arabes sui idiotæ scripserunt: qui si simul congererentur in una ex precipuis Christianorum bibliothecis, ne unum quidem pluteum complere possent. Cæterùm ipse falsò supponit, miracula Prophetæ sui esse universo terrarum orbi notissima: cùm pauciſſimi inter mortales quidquam de iis noverint, vel audierint.

Sexta via nihil majoris probationis habet, quàm aliæ: in eodem quippe argumento à multitudine Scriptorum desumpto, versatur. Quod verò affirmat Mahumetanos Sapientes, بيّنوا ان ما في القران من

الايات يزيد على عشرات الالوف من الايات:

demonstravisse, reperiri in Alcorano supra decem millia miracula: vel, ut propriè sonant verba Arabica, *supra decades millium miraculorum*, ita ut ad minus sint supra viginti millia: pro responso effusissimum risum meretur. Sedulò enumeravi omnes Alcorani versiculos, nec plusquam sex mille, & ducentos potui reperire, quamvis in multis exemplaribus ne ad hunc quidem numerum perveniant. Quadruplo igitur saltem plura erunt miracula in Alcorano, quàm versiculi, seu periodi. Miror verò, cùm tot sint in Alcorano miracula, non potuisse Adversarium, nisi octo vel decem, & quidem infelicissima, & prorsus putida ex eo expiscari. Illud etiam risum meretur, quòd asserat, Judæos quoque, & Christianos de Mahumeti miraculis volumina composuisse. Credo, me primum fore, qui Mahumeti miracula Christianis, & Judæis è Mahumetanorum libris evulgem: itaut omnes tamquam nova ineptiarum portenta ea sint admiraturi.

Concludimus igitur ex jam dictis, vel Mahumetum miracula nulla fecisse; & ea omnia, quæ de eo referuntur, fictitia esse, & mendacia: vel ea tantùm admiratione digna ostendisse, quæ vel humana arte, vel Dæmonum opera fieri potuere. Primum possumus absolutè affirmare auctoritate ipsius Mahumeti in Alcorano; in quo non solùm miracula nulla se fecisse fatetur: sed ad ea facienda, à Deo se missum fuisse semper constanter negat: & præterea etiam reddit rationem, cur ea non faceret: quia nimirum, nullius utilitatis fuissent Meccanis ad credendum: imò majorem Dei indignationem in ipsos concitassent. Præterea, quia Christus, Moyses, & alii Prophetæ satis multa signa fecerant, quæ ipsis etiam sufficere deberent. Postremò quia fides non ex miraculis, sed ex liberali Dei voluntate dependet. Secundum verò, satis esse poterit ad respondendum Moslemis, qui Prophetam suum miracula patrasse contendunt, ostendendo scilicet, nullum inter Mahumeti miracula reperiri, quod naturalem hominis, vel dæmonis facultatem excedat; præsertim cùm pleraque sint ex eorum genere, quæ à Præstigiatoribus, Magis, & Ariolis fieri consueverunt, ut unusquisque per se agnoscere potest. Quòd verò attinet ad vaticinia, seu prædictiones rerum futurarum: præter ea, quæ suprà dicta sunt ad ostendendum, nullum in iis esse, quod probet Mahumetum fuisse verè prophetam (quod etiam magis constabit exemplis Ethnicorum mox afferendis) addo hìc aliquid amplius, nimirum, ex confessione ipsius Mahumeti constare, nihil illum de se, vel de suis, nisi temerè, vel ad summum ex aliqua conjectura, certi prædicere, vel vaticinari potuisse. En verba illius in Sura 46. الاحقاف *Colles* v. 9. ما كنت بدعًا

من الرسل وما ادري ما يفعل بى ولا بكم ان اتبع

الّا ما يوحي اليّ وما انا الّا نذير مبين.

Non sum novus inter Legatos: & nescio quid futurum sit de me, neque de vobis. Non sequor, nisi quod inspiratur mihi: neque sum nisi monitor manifestus. Glossa Zamchascerii in hoc loco est hujusmodi: كانوا اقترحون عليه الايات ويسئلونه عما يوحي

به اليه من الغيوب قيل له قُل ما كنتُ بدعًا من

الرسل فاتيكم كل ما تقترحونه واخبركم بكل ما

تسئلون عنه من المغيبات فان الرسل لم يكونوا ياتون

الا بما اتاهم الله من اياته ولا يخبرون الا ما اوحي

اليهم ولقد اجاب موسي صلوات الله عليه عن قول

فرعون فما بال القرون الاولي قال علمها عند ربّي

وما ادري لانه لا علم لي بالغيب ما يفعل الله بي

وبكم فيما مستقبل من الزمان من افعاله ويقدر

لي ولكم من قضاياه ان اتبع الا ما يوحي اليّ: وعن

الحسن

الحسن وما ادري ما يصير اليه امري وامركم في
الدنيا ومن الغالب منّا والمغلوب وعن الكلبي قال
له اصحابه وقد ضجروا من اذى المشركين حتي متي
يكون هذا فقال ما ادري ما يفعل بي ولا بكم
أأُترك بمكّة ام اومر بالخروج ال الارض قد رُفعت
لي ورايتها يعني في منامه ذات نخيل وشجر وعن ابن
عباس ما يفعل بى ولا بكم في الاخرة وقال هي
منسوخة لقوله ليغفر لك الله ما تقدم من
ذنبك وما تاخر:

Importunè postulabant ab eo (Socii ejus) *versiculos Alcorani pro eo* (quod illi propoſuerant), *& petebant ab eo, quid ipſi de occultis rebus revelaretur. Dixit autem ei* (Deus): *Reſponde illis: Non ſum novus inter legatos* (1. non habeo aliquod privilegium præ illis) *ita ut afferre poſſim vobis reſponſum à Deo de omni re quam poſtulatis; & annunciare vobis omnia quæ petitis, arcana. Nam Legati non annunciabant niſi ea, quæ revelaſſet illis Deus de ſignis ſuis: neque manifeſtabant niſi ea, quæ ipſis Deus manifeſtaſſet per revelationem. Et jam quidem Moyſes ſanctæ memoriæ reſpondit dicto Pharaonis, interrogantis eum de generationibus primis: Cognitio earum eſt apud Dominum meum* (Pergit Mahumetus) *& neſcio,* (*quia non eſt mihi ſcientia de arcanis*) *quid facturus ſit Deus in me, neque in vobis in tempus futurum de operibus ſuis, & quid decreverit mihi, & vobis de judiciis ſuis. Certè non ſequor, niſi quod revelatur mihi. Explicat Albaſan: Et neſcio quò perventuræ ſint res meæ, & res veſtræ in hoc Mundo: & quis ex nobis vincendus ſit, & quis victoriam conſecuturus.* (ſupponit Mahumetum loqui cum infidelibus hoſtibus ſuis, ſed non eſt ita). *Explicat Alcalebius: Dixerunt Mahumeto ſocii ejus: (jam enim tædebat eos moleſtiarum, quas ab infidelibus patiebantur): Uſquequò hæc patiemur? Quibus ille reſpondit: Neſcio quid futurum ſit de me, neque de vobis: an relinquendus ſim in Mecca: an præcipiendus ſit mihi exitus in terram, quæ demonſtrata mihi fuit in ſomno, & habet palmas, & arbores. Exponit Ebn-Abbas: Non novi, quid futurum ſit de me, neque de vobis in futuro ſæculo: ſed addit, hunc verſiculum fuiſſe abrogatum* (quod ad futurum ſæculum; quæ verba propterea neceſſe eſt fuiſſe in Alcorano) *per ea verba: Ut ignoſcat tibi Deus id quod præceſſit de peccato tuo, & quod ſubſequutum eſt.*

Ex dictis manifeſtè patet, ficta eſſe omnia illa vaticinia, quibus Mahumetus prædicit ſuis tot res futuras, quot ſuprà vidimus, itaut omnia uſque ad diem Reſurrectionis eventura illis manifeſtaverit; cùm ne ea quidem, quæ de ſe futura erant, ipſi nota eſſent. Et quidem in Alcorano ſæpè fatetur, ſe arcanas res ignorare, & ne quidem ſcire, quo mortis genere eſſet è vivis tollendus; & etiam jam morti proximus faſſus eſt hanc ſuam ignorantiam, repetens Phatemæ filiæ ſuæ ea verba Alcorani. وما محمد الاّ رسول افان مات او قتل انقلبتم على اعقابكم:

Et non eſt Mahumetus niſi legatus. An vero, ſive mortuus fuerit, ſive occiſus, avertemini retrorſum? ex quibus verbis conſtat, illum neſciſſe, utrum naturali morte, utrum verò aliena manu eſſet extinguendus.

CAPUT DECIMUM.

Confirmatur aliquot exemplis Ethnicorum aſſertum noſtrum de falſitate miraculorum Mahumeti.

CErtum eſt, poſſe Dæmones multa admiranda operari, quæ omnes humanæ naturæ vires excedant, cujus rei, præter exempla, quæ affert ipſe Alcoranus, nos hoc loco nonnulla alia ab Ethnicis Auctoribus relata proferemus, ut manifeſtius ſit, nihil feciſſe Mahumetum, quod verum miraculum neceſſariò dicendum ſit.

Æmilia Virgo Veſtalis, ſuper extinctum Deæ Veſtæ foculum, carbaſum, quam optimam habebat, imponens, ſubitò ignem excitavit. Refert Valerius Max. lib. 1. c. 1. Dion. lib. 2.

Simulacrum Apollinis Chartagine, veſte aurea à quibuſdam nudatum fuerat: quorum ſacrilegæ manus inter fragmenta ejus abſciſſæ repertæ ſunt. Idem lib. 1. c. 2. Juſtin. lib. 24.

Mileto ab Alexandro capta, Ceres Mileſia milites qui Templum ſpoliaturi irruperant, flamma objecta, privavit oculis. Idem ibidem. Lactant. lib 2. cap. 8.

Q. Sertorius per aſperos Luſitaniæ colles cervam trahebat, ab ea ſe, quænam aut agenda, aut vitanda eſſent, prædicans admoneri. Ibidem c. 3. Plutarch. in ejus Vita.

Decius Accius Augur interrogatus à Lucio Tarquinio Rege, fierine poſſet quod ipſe mente conceperat: reſpondit, fieri poſſe. Jubenteque Rege, novacula cotem diſcindi; Decius allatam cotem, adminiſtrato incredibili facto, novacula diſcidit. Idem c. 3. Tit. Liv. lib. 1.

Cajo Volunnio, & S. Sulpitio Conſulibus, bos mugitu ſuo in ſermonem humanum converſo, novitate monſtri audientium animos exterruit. Et bello Punico ſecundo conſtitit, Cneo Domitio bovem dixiſſe: Cave tibi Roma. Ibid. c. 6. Liv. lib. 3.

Cùm plebeiis ludis quidam pater familias per Circum Flaminium, priuſquam Pompa duceretur, ſervum ſuum verberibus multatum, ſub furca ad ſupplicium egiſſet: Latino homini ex plebe Juppiter in quiete præcepit, ut Conſulibus diceret, ſibi præſultorem Ludis Circenſibus proximis non placuiſſe: quæ res niſi, attenta ludorum inſtauratione, expiata eſſet, ſecuturum non mediocre Urbis periculum. Ille veritus, ne cum aliquo incommodo, religione ſummum implicaret Imperium, ſilentium egit; E veſtigio filius ejus ſubita vi morbi correptus, interiit. Ipſe etiam per quietem ab eodem Deo interrogatus, an ſatis magnam pœnam neglecti imperii ſui pependiſſet: in propoſito perſeverans, debilitate corporis ſolutus eſt. Ac tum demum ex conſilio amicorum, lectica ad Tribunal Conſulum, & inde ad Senatum perlatus, ordine totius caſus ſui expoſito, magna cum omnium admiratione recuperata membrorum firmitate, pedibus domum rediit. Idem ibidem Liv. lib. 2.

C. Atterius Rufus Eques Romanus, dum Syracuſis gladiatorium munus ederetur: inter quietem, Retiarii ſe manu confodi vidit, idque poſtero die in ſpe-

ſpectaculo confeſſoribus narravit. Incidit deinde, ut proximo ab equite loco Retiarius cum Mirmillone introduceretur; cujus cùm faciem vidiſſet, idem dixit, ab illo ſe Retiario trucidari putaſſe; protinuſque inde diſcedere voluit. Illi ſermone ſuo metu ejus diſcuſſo, cauſam exitii miſero attulerunt. Retiarius enim in eum locum compulſo Mirmillone, & abjecto, dum jacentem ferire conatur, transjectum gladio Atterium interemit. Idem Val. Max. lib. 1. c. 7. ubi plura alia ſomnia ſequenti eventu comprobata refert. Videndus etiam Cicero in libris de Divinatione; ubi lib. 1. mirabile illud narrat de duobus Arcadibus familiaribus, qui unà iter facientes, Megaram venerunt; quorum alter ad hoſpitem ſe contulit; alter in tabernam meritoriam divertit. Is, qui in hoſpitio erat, vidit in ſomniis comitem ſuum orantem, ut ſibi cauponis inſidiis circumvento ſubveniret: poſſe enim celeri ejus accurſu, ſe imminenti periculo ſubtrahi. Quo viſu excitatus proſiluit, tabernamque, in qua is diverſabatur, petere conatus eſt. Peſtifero deinde fato ejus, humaniſſimum propoſitum, tamquam ſupervacuum, damnavit, & lectum, ac ſomnum repetiit. Tunc idem ei ſaucius oblatus obſecravit, ut qui vitæ ſuæ auxilium ferre neglexiſſet, neci ſaltem ultionem non negaret: corpus enim ſuum à caupone trucidatum, tum maximè plauſtro ferri ad portam ſtercore coopertum. Tàm conſtantibus familiaris precibus compulſus, protinus ad portam cucurrit, & plauſtrum, quod in quiete demonſtratum erat, comprehendit; cauponemque ad capitale ſupplicium perduxit.

Cùm apud lacum Regillum Aulus Poſthumius Dictator, & Tuſculanorum Dux Mamilius Octavius magnis viribus inter ſe concurrerent, ac neutra acies aliquandiù pedem referret: Caſtor, & Pollux Romanarum partium propugnatores viſi, hoſtiles copias protinus fuderunt. Valer. Max. lib. 1. c. 8.

Bello Macedonico Publius Vatinius Reatinæ Præfecturæ vir, noctu Urbem petens exiſtimavit, duos juvenes excellentis formæ albis equis reſidentes, obvios ſibi factos, nunciare, die, qui præterierat, Perſen Regem à Paulo captum. Quod cùm Senatui indicaſſet, tamquam majeſtatis ejus & amplitudinis vano ſermone contemptor, in carcerem conjectus: poſtquam Pauli literis, illo die Perſen captum apparuit, & cuſtodia liberatus, & inſuper agro, & vacatione donatus eſt. Caſtorem verò, & Pollucem, etiam illo tempore pro Imperio Populi Romani excubuiſſe cognitum eſt, quo apud lacum Juturnæ, ſuum, equorumque ſudorem abluiſſe viſi ſunt. Val. Max. lib. 1. c. 8. Liv. c. 11. & alii. Videntur Mahumetani hæc legiſſe.

Sunt & alia mirabilia, quæ iidem referunt Auctores. Cùm per triennium Roma peſtilentia vexata fuiſſet, inſpecti ſunt libri Sybillini à Sacerdotibus: ex quibus intellexerunt, peſtilentiam non ceſſaturam, niſi Æſculapius accerſeretur ab Epidauro. Miſſi à Senatu Legati, ab Epidauriis in Æſculapii Templum adducti ſunt. Et ecce ſerpens, qui rarò anteà viſebatur, ſed ſemper cum magno bono, & quem ut Æſculapium ipſum venerabantur; per Urbis celeberrimas partes mitibus oculis, & leni tractu labi cœpit: triduoque conſpectus, ſponte ad triremem Romanorum Legatorum perrexit, ibique in multiplicem orbem per ſummam quietem eſt convolutus. Cùm à portu ſolviſſent, ubi Antium pervenerunt, ibi anguis in ædem Æſculapii prolapſus eſt: iterumque ſeſe advehendum in triremem reſtituit, atque in ripam Tyberis egreſſis Legatis, in Inſulam, ubi Templum dicatum eſt, tranſnavit, adventuque ſuo peſtilentiam depulit.

Captis à Furio Camillo Veiis, milites Simulacrum Junonis Monetæ, ſeu Reginæ, inde in Urbem transferre juſſi ſunt. Et per jocum ab uno eorum interrogata Dea, an Romam migrare vellet: velle ſe reſpondit.

Simulacrum quoque Fortunæ Muliebris, quod eſt in Latina Via ad quartum milliarium, non ſemel, ſed bis locutum conſtitit, priùs his verbis: Ritè me Matronæ vidiſtis, ritèque dedicaſtis.

Pugnantibus Romanis cum Veientibus, & Hetruſcis, tantus terror Veientes, & Hetruſcos, qui in cornu dextero erant Romanis multò ſuperiores, ſubitò invaſit, ut omnes in fugam verſi ſint: & repentè audita eſt vox Dei Sylvani è proxima Sylva Arſia: Uno plus Hetruſci cadent. Romanus exercitus victor abibit. Et ita evenit.

Iiſdem Romanis pugnantibus contra Brutios, & Lucanos ſub C. Fabritio Lucino Conſule, & res eſſet in ancipiti: non audentibus Romanis prælium ingredi, eximiæ magnitudinis juvenis cœpit eos hortari ad fortitudinem capeſſendam. Ubi verò eos tardiores vidit, arreptis ſcalis per mediam hoſtium aciem ad contraria caſtra evaſit; & admotis, vallum conſcendit. Et cùm Brutii, Lucanique caſtra defenſuri occurriſſent, idem impulſu armorum ſuorum proſtratos, jugulandos, capiendoſque Romanis tradidit. Viginti millia cæſa, & quinque millia cum Duce capta: & viginti ac tria militaria inſignia direpta. Cùm verò ſequenti die vellet Conſul juvenem illum debito honore munerare, nunquam inventus eſt: omneſque Martem fuiſſe credidere.

Cùm C. Caſſius Julii Cæſaris interfector in acie Philippenſi pugnaret, vidit eumdem Cæſarem à ſe occiſum humano habitu auguſtiorem, purpureo paludamento amictum, minaci vultu, & concitato equo in ſe impetum facientem. Quo aſpectu perterritus tergum hoſti dedit, dicens: Quid enim amplius agas, ſi occidiſſe parum eſt?

Combuſto Sacrario Saliorum, nihil in eo præter lituum Romuli integrum repertum eſt.

Servii Tulli Statua, cùm ædes Fortunæ conflagraſſet, inviolata permanſit.

Idem Valer. Max. refert ex Platone.....Pamphilum poſt dies decem, quàm in acie ceciderat, & biduum, poſtquam inde ſublatus fuerat, impoſitum rogo revixiſſe, ac mira quædam viſa narraſſe. Simonides cœnabat apud Scopam in Cranone Oppido Theſſaliæ. Nunciatum eſt ei, duos juvenes ad januam veniſſe, magnoperè rogantes, ut ad eos continuò prodiret. Sed egreſſus neminem reperit. Cæterùm eo momento temporis triclinium, in quo Scopas epulabatur, collapſum, & ipſum, & omnes convivas oppreſſit. Valer. loco cit. Cicero lib. 1. de Orat.

Daphidas irriſurus Oraculum Apollinis Delphici, conſuluit eum, an equum invenire poſſet, cùm omninò nullum habuiſſet. Reddita eſt vox ex Oraculo: inventurum equum; ſed ut eo deturbatus periret. Inde jocabundus rediens, incidit in Regem Attulum, quem ſæpè abſentem contumelioſis dictis laceſſiverat: ejuſque juſſu, ſaxo, cui nomen erat equus, præcipitatus periit.

Eodem modo Philippus Rex Macedonum admonitus, ut à quadrigæ violentia ſalutem ſuam cuſtodiret: toto Regno disjungi currus juſſit; eumque locum, qui Bœotia Quadriga vocatur, ſemper vi-

tavit. Verùm occiſus fuit à Pauſania gladio, in cujus capulo cælata erat quadriga. Val. lib. 1. c. 8.

Tuſcia Virgo Veſtalis inceſti criminis rea, in teſtimonium ſuæ innocentiæ arrepto cribro: Veſta, inquit, ſi Sacris tuis caſtas ſemper admovi manus, effice, ut hoc hauriam ex Tyberi aquam, & in ædem tuam perferam. Et hauſit aquam cribro, atque in Templum detulit. Val. lib. 8. c. 1. Plin. lib. 28. c. 2.

Claudia Virgo Veſtalis, cùm in ſuſpicionem ſtupri veniſſet, ad comprobandam pudicitiam ſuam, fertur cingulo duxiſſe navem, quam multa hominum millia trahere nequiverunt. Val. & Plutarc.

Cornelius Tacitus lib. 4. hiſtor. c. 81. hæc habet. Ex plebe Alexandrina quidam oculorum tabe notus, genua ejus (ideſt Veſpaſiani) advolvitur, & remedium cæcitatis expoſcens gemitu, monitu Serapidis Dei, quem dedita ſuperſtitionibus Gens ante alios colit; precabatur Principem, ut genas, & oculorum orbes dignaretur reſpergere oris excremento. Alius manu æger, eodem deo auctore, ut pede, ac veſtigio Cæſaris calcaretur, orabat. Veſpaſianus primò irridere, & aſpernari: poſtremò æſtimari à Medicis jubet, an talis cæcitas, ac debilitas ope humana ſuperabiles forent. Medici variè dixere. Huic non exeſam vim luminis, & redituram, ſi pellerentur obſtantia: illi elapſos in pravum artus: ſi ſalubris vis adhibeatur, poſſe integrari. Igitur Veſpaſianus cuncta fortunæ ſuæ patere ratus, nec quicquam ultra incredibile; læto ipſe vultu, erecta, quæ adſtabat, multitudine, juſſa exequitur. Statim converſa ad uſum manus, ac cæco reluxit dies. Utrumque, qui interfuere, nunc quoque memorant, & poſtquam nullum mendacio pretium. Idem refert Suetonius in Veſpaſiano c. 7. Cum hac tamen differentia, quod non quidem manus, ſed crus debile alteri fuerit. Ait enim: E plebe quidam luminibus orbatus; item alius debili crure, ſedentem pro Tribunali pariter adierunt, &c.

Albigerius Carthaginienſis fuit adeò divinandi peritus, ut Dæmonibus afflantibus, reſponderet quidquid egiſſet quiſque, aut omninò cogitaſſet: quod teſtatur D. Auguſtinus, qui illis ipſis vaticiniis ſe plerumque ſcribit interfuiſſe. Refert Textor in Officina.

C. Lepidus apud Plinium teſtis eſt, arbores locutas fuiſſe.

Neronis Principatu arbores ſedem mutavere.

M. Lepido, & Q. Catulo Conſulibus locutus eſt Gallus gallinaceus.

Anno, quo Nero excidit Imperio, oleæ, & prata in contrarias ſedes tranſierunt.

Paulò antequam Auguſtus Imperator factus eſt, bos in ſuburbano Romæ ad arantem locutus eſt; fruſtrà ſe urgeri: non enim frumenta, ſed homines brevi defuturos. Hæc omnia Textor in Officina.

Paulò antequam Julius Cæſar occideretur, caſu reperta eſt in antiquo ſepulcro, in quo conditus erat Capys, tabula ænea conſcripta literis, verbiſque Græcis hac ſententia: *Quandocumque oſſa Capys detecta eſſent, fore ut Julo prognatus, manu conſanguineorum necaretur, magniſque mox Italiæ cladibus vindicaretur.* Quidam etiam equorum greges, quos ipſe Cæſar in trajiciendo Rubicone flumine, conſecrarat, inventi ſunt pertinaciſſimè pabulo abſtinere, ubertimque flere. Prætereà Spurina Haruſpes monuit eumdem, ut caveret periculum, quod non ultra Martias Idus proferretur. Nocte verò ante diem cædis, Calfurnia ejus uxor imaginata eſt Maritum in gremio ſuo confodi: ac ſubitò cubiculi fores ſponte patuerunt. Hæc omnia ſcribit Suetonius Tranquillus in ejus Vita: qui etiam addit in fine hæc verba digniſſima notatu: [Percuſſorum autem ferè neque triennio quiſquam amplius ſuperyixit, neque ſua morte defunctus eſt. Damnati, alius alio caſu periit: pars naufragio, pars prælio, nonnulli ſemet eodem illo pugione, quo Cæſarem violaverant, interemerunt.] Acrior vindicta ſumpta de cæde Cæſaris, quàm de injuriis Mahumeti.

Apollonius Thianæus, qui vixit ſub Domitiano Imperatore, & Pythagoricam Sectam profeſſus eſt, tot, ac tàm magna malis artibus prodigia patravit, ut per totum penè Orbem nominis ejus fama percrebuerit, & ab Alexandro, & Antonino Caracalla Imperatoribus tamquam Deus habitus ſit. Quin etiam Herocles Philoſophus, unus ex Areopagitis, ut refert Euſebius, illum Chriſto parem oſtendere conatus eſt, nec minora, quàm illum miracula feciſſe. Romam à Domitiano tamquam reus accerſitus, coma, barbaque ad ludibrium ſpoliatus eſt. Deinde carceri incluſus, omnium fallens oculos evaſit, Epheſumque reverſus eſt. Puellam extinctam, feretroque impoſitam ſuſcitavit, auctore Philoſtrato ejus Diſcipulo, qui Magiſtri ſui res deſcripſit, ac vulgavit; quamvis illam verè mortuam fuiſſe affirmare non audeat. Anaſtaſius Nicænus lib. quæſt. 23. hæc de eo ſcribit: [Apollonii autem in hodiernum uſque diem in nonnullis locis Sacra peraguntur: alia quidem ad avertendas beſtias quadrupedes, & volucres, quæ poſſunt homines lædere: alia autem ad ſiſtendos fluxus fluminum, quæ curſu feruntur inordinato: alia autem ad avertenda illa, quæ ſunt ad perniciem & interitum hominum comparata. Non ſolùm autem in vita ejus hæc per ipſum fecerunt Dæmones: ſed etiam poſt ejus mortem ad ejus monumentum manentes, quædam fecerunt ſigna in ejus nomine ad eos decipiendos, quos Dæmon facilè ſeducit, & pellicit ad res hujuſmodi.] Hæc Anaſtaſius. Subdit Bacchonius: [Verùm de Statua ejus operatione Dæmonum reſponſa dante, hæc ſcripta habentur apud Juſtinum lib. quæſt. 24. Dæmonis ipſius in illius ſtatua inſidentis, & homines Oraculis edendis in errorem, ut Apollonium ſicuti Deum honorarent, & colerent inducentis, os Dominus obturavit, reſponſis ejus abolitis.]

Refert etiam Philoſtratus, Dæmoniacum quemdam hominem fuiſſe ab Apollonio Magiſtro ſuo liberatum. Id quod ideò addere volui, ut conſtaret, nullum eſſe Mahumeti miraculum, cui vel ſimile, vel etiam majus, in iis, quæ Dæmones, vel per ſe, vel per malos homines operari conſueverunt, non reperiretur. Neque verò de his (ſaltem omnibus) quæ hactenus relata ſunt, dubitari poteſt, ſicut de Mahumeti miraculis, cùm à diverſis diverſarum gentium Auctoribus, quorum alii nihil de aliis ſciebant, narrentur; neque de una, vel de altera perſona, tantùm ejuſdem loci, ſed de innumeris propè diverſorum locorum hominibus referantur. Mahumeti autem miracula omnia ab uno fonte eoque lutulento profluxerunt.

Verùm objicere poterunt Mahumetani, hæc exempla oſtendere, etiam miracula, quæ à Chriſtianis pro veritate religionis ſuæ aſſerenda afferuntur, potuiſſe opera Dæmonum patrari.

Sed reſpondemus, nullam eſſe hujuſmodi objectio-

ctionem. Nam si loquamur de miraculis Christi, & Apostolorum, aliorumque ante Mahumetum Sanctorum, de quorum nonnullis etiam in Alcorano fit honorifica mentio: conveniunt etiam Mahumetani vera fuisse miracula. Si verò sermo sit de iis, quæ post Mahumetum facta sunt, impossibile est, ea Dæmonum opera patrata fuisse: primò, quia cùm ferè innumeri mortui resuscitati, cæci illuminati, aliique naturaliter incurabilibus morbis laborantes sanati per omnes ferè Christiani orbis regiones à diversis Auctoribus, etiam testibus de visu, referantur: & horum miraculorum veritas à Sacris Præsulibus diligentissimè discussa sit, ne quid in illis falsitatis, aut mendacii insereretur: impossibile est, Dæmones in his partem ullam habuisse. Deinde, cùm omnia hæc per Divini nominis invocationem, & per pias preces, ac jejunia, & per rerum Sacrarum contactum, Sanctorumque invocationem, præter omnem superstitionis, vel Dæmoniacæ operæ suspicionem, facta fuerint, nulla est ratio asserendi, vel credendi, ea ex Dæmonum arte, vel fraude proveniisse. Non negamus tamen, aliqua ex his ex falso vulgi rumore, vel ex prava imaginatione, atque indiscreta pietate aliquando promanasse: sed hæc statim, vel brevi deprehensa sunt.

Objicient Mahumetani, etiam Mahumetum in miraculis suis patrandis, Divini nominis invocatione, & precibus apud Deum usum fuisse.

Respondemus primò, non esse nobis certum, Mahumetum Divini nominis invocatione miracula ulla feciisse. Quantumvis enim id Mahumetani affirment, non tamen tenemur hoc illis credere, imò multas rationes non credendi habemus, quarum præcipua est, quia in pluribus aliis eos mendaces invenimus. Secundò fieri quidem potuit, ut Dei Nomen invocaret, & aliquas preces ad eum dirigeret: sed alia etiam verba superstitiosa admisceret. Ita Malefici quoque, & Sagæ rebus, & verbis Sacris, ipsoque Dei nomine abutuntur, verbis, & rebus profanis admiscendo, ad aliquid mirabile perpetrandum: de qua re experientia non sinit nos dubitare. Porrò neque pauca, neque levia fundamenta habemus, hoc de Mahumeto judicandi. Primò, quia ut erat in idololatria, ac superstitione natus, & enutritus, & in ea usque ad annum quadragesimum adoleverat: plura etiam ex avita superstitione retinebat.

Quamobrem Philippus Guadagnolus suprà laudatus, in Apologia sua sect. 5. c. 10. auctoritate Sonnæ, & Alcorani evidenter probat, Mahumetum etiam postquam se Prophetam venditaverat, multa idololatrica exercuisse, & affectis suis præcipisse. In libro enim Sonnæ mandat suis, ut proni venerentur, & osculentur lapidem quemdam in Delubro Meccano, quem ex libro Hagar constat anteà fuisse ab Ethnicis eodem ritu osculatum, & veneratum, Prætereà in Alcorano Sura 2. *de Vacca*, præcipit suis, ut orantes faciem convertant ad Fanum Meccæ, in quo Idola multa colebantur. Conveniunt etiam plerique Moslemi, Mahumetum multa alia suis præcepisse, quæ Arabum Ethnicorum propria erant, ut Festum, quem hodie *Bahiram* vocant: peregrinationem ad Meccam: immolationem arietis; abstinentiam à venatione, & ab occisione pediculorum, & pulicum per quatuor menses sacros in locis Meccæ; observantiam diei Veneris, quem illi in honorem ejusdem Deæ celebrabant: & alia hujusmodi. Denique certum est apud omnes, illum jam habitum ut Prophetam, tria Meccanorum Idola, Allatam, Alozam, & Manatam magnificis verbis extulisse. Cùm enim recitaret Corasinis Suram 53. quæ inscribitur: والنجم: *Per Stellam*, postquam legisset illa verba. افرايتم اللات والعزي ومناة الثالثة الاخري. *Quid vobis videtur de Allata, Aloza, & Manata, quæ est alia tertia?* statim subdidit: تلك الغرانيق العلاون شفاعتهن لترتجي: *Hæ sunt puellæ pulchræ, excelsæ, quarum intercessio certè speranda est.* Quo audito Corasini, valdè lætati sunt. Refert hoc Gelaleddinus, & alii Expositores communiter. Sed excusant Mahumetum, quia id evenit: بالقا الشيطان على لسانه من غير علمه به: *quia Satanas injecit hoc in linguam ejus, absque eo quod sciret ipse quid diceret.* Plura etiam dicere parabat: sed statim accurrens Gabriel admonuit eum de errore: & Deus abrogavit ea verba ex Alcorano. Cùm autem propterea magna tristitia angeretur Mahumetus, introducitur Deus ita illum consolari, Sur. 22. v. 50. ولا نبي الّا اذا تمنّي القي الشيطان في امنيته فينسخ الله ما يلقي الشيطان ثم يحكم الله اياته والله عليم حكيم: ليجعل ما يلقي الشيطان فتنة للذين في قلوبهم مرض: *Nullus fuit Propheta, qui dum recitaret* (Divinas revelationes) *Diabolus non immitteret* (aliquid falsi) *in lectionem ejus. Sed Deus abrogabit id, quod immiserit Diabolus: & deinde stabiliet Deus verba sua: Deus enim est sciens, sapiens.* (Permittet autem hoc), *ut ponat id, quod immiserit Diabolus, in tentationem eorum, in quorum cordibus est morbus.* Frivola prorsus excusatio: sed impudentissimum mendacium, quo asseritur, nullum Prophetam immunem fuisse à deceptione Satanæ in suis vaticiniis, seu revelationibus proferendis ac recitandis.

Cæterùm, Mahumetum superstitionibus addictum fuisse, præsertim sacra profanis admiscendo, satis patet ex Alcorano ipso, in quo multis Suris præscribit Characteres quosdam solitarios, ac prorsus magicos, qui quid significent, Mahumetani ipsi Sapientiores prorsus ignorant: & Gelaleddinus semper ingenuè fatetur circa hos ignorantiam suam, scribens: الله اعلم بمراده بذلك: *Deus solus novit, quid hi characteres significent.* Prætereà sæpè inducit in Alcorano Deum jurantem per res vanas, & ridiculas. Sura enim 68. jurat Deus: والقلم وما يسطرون: *per calamum, & per id, quod scribunt.* Sura 75. بيوم القيمة وبالنفس اللوامة: *Per diem Resurrectionis, & per animam, quæ se reprehendit.* Sura 85. والسماء ذات البروج واليوم الموعود وشاهد ومشهود:

وليقل باسمك ربي وضعت جنبي وبك ارفعه ان امسكت نفسي فاغفر لها وان ارسلتها فاحفظها بما تحفظ به عبادك الصالحين :

Narravit nobis Abdalaziz filius Abdallah, dicens: Narravit mihi Malec, se audivisse Said filium Abu-said Moctaberini, dicentem, se audivisse ab Abuhoreira, qui audierat Mahumetum dicentem: Cùm venerit aliquis vestrum ad cubile suum causa quiescendi in illo, excutiat illud tribus vicibus extremitate pallii sui, dicens: In nomine tuo, Domine mi, depono latus meum, & per te elevabo illud. Si acceperis animam meam, parce illi, & si dimiseris eam, custodi illam, sicut custodire soles servos tuos probos. Vides hìc pietatem superstitioni, & verba bona actioni vanæ, & ridiculæ adjuncta. Hoc idem in aliquibus ex superiùs relatis miraculis manifestè apparet: veluti cùm præcepit ei, qui in Alcorani lectione à Satana infestabatur, ut expueret tribus vicibus à parte siniſtra. Ipsa etiam qualitas miraculorum superstitionem, ut plurimum, præsefert. Similia quippe sunt iis, quæ per artem magicam fieri consueverunt: cujusmodi sunt, arborum deambulatio, voces lapidum, loquela brutorum, &c. quæ ut vidimus, nullum alium habebant scopum, nisi ostentationem, jactantiam, & vanitatem.

Postremò verissimè affirmare possumus, Deum illum, quem Mahumetus invocabat, non fuisse Verum Deum, sed figmentum quoddam, & quasi Idolum, quod ipse sibi componebat: neque de eo, ut de Deo Vero sentiebat. Ita de Antichristo scribit Daniel Propheta cap. 11. *Et Deum patrum suorum non reputabit: & erit in concupiscentiis fœminarum, nec quemquam deorum curabit: quia adversum universa consurget. Deum autem Maozim in loco suo venerabitur: & Deum, quem ignoraverunt Patres ejus, colet auro, & argento, & lapide pretioso, rebusque pretiosis. Et faciet, ut muniat Maozim cum deo alieno, quem cognovit.* Agnosce, Lector, in Mahumeto Antichristi imaginem; hic enim quamvis nullum deorum curavit, imò πολυθεΐαν, i. plurium Deorum cultum, semper damnaverit, non tamen Deum patrum suorum, nempe Deum Verum, reputavit, seu, ut habetur in fonte Hebraico יָבִין *intellexit*, ideſt benè, ritèque cognovit: sed Deum quemdam fictitium in loco suo, ideſt in Mecca veneratus est. Neque ab re est, quòd Deus ille Antichristi vocetur מָעוֹזִים *Maozim*, ideſt, *Fortitudines, vel Fortis*: nam Mahumetus etiam in Alcorano sæpissimè eodem nomine vocat deum suum, العزيز *Alaziz*, ideſt *Fortem*: & prætereà, ut superiùs vidimus, magnificè extulit deum, seu Idolum quoddam Meccanorum, nomine العزي *Alozza*, ejusdem significationis, nempe *Fortem*. Eumdem porrò Deum, quem coluit Mahumetus, colunt hodiè omnes Mahumetani: nempe, deum præditum membris corporeis, veris, & realibus, licet ab humanis dissimilibus:

والمشهود: *Per Cælum habens signa Zodiaci, & per diem promissum, & per testificantem, & testificatum.* Sura 86. والسماء والطارق: *Per Cælum, & Luciferum.* Sura 89. والفجر وليال عشر والشفع والوتر والليل اذا يسر: *Per Auroram, & decem noctes: Per conjunctionem, & separationem, & per noctem cùm accedit, & recedit.* Sura 90. لا اقسم بهذا البلد ووالد وما ولد: *Per hanc regionem* (nempe Meccam) *& per generantem, & generatum.* Sura 91. والشمس وضحيها والقمر والنهار والليل والسماء وما بناها والارض وما طحاها ونفس وما سواها: *Per Solem, & splendorem ejus: per Lunam, & diem: per noctem, & Cælum: per terram, & animam.* Sura 95. والتين والزيتون وطور سينين وهذا البلد الامين: *Per ficum, & olivam, & Montem Synai: & hanc regionem securam.* Sura 100. والعاديات ضبحا فالموريات قدحا: *Per equos quadrupedantes, pulverem, & scintillas pedibus excitantes.* Sura 103. والعصر: *Per tempus pomeridianum.* Tædet tot juramenta inania, quæ Deo impiè tribuit, enumerare. Quis verò superstitionem in illis non agnoscat: & Mahumetum more Magorum, & Præstigiatorum, sacra cum profanis permiscere non videat?

Præterea est in Alcorano Sura 113. quæ inscribitur الفلق *Diluculum*: in qua fingit Mahumetus, ad hoc, ut liberari posset ab undecim nodis, quibus à mulierculis Judæis arte magica fuerat alligatus, præcipi sibi à Deo hanc precatiunculam

قل اعوذ برب الفلق من شر ما خلق ومن شر غاسق اذا وقب ومن شر النفثات في العقد ومن شر حاسد اذا حسد: *Dic: Confugio ad auxilium Domini Auroræ: à malo, quod creavit: & à malo Hyadum occidentium* (alii explicant *à malo Lunæ latentis*: alii *à malo noctis tenebricosæ:* alii aliter) *& à malo mulierum insufflantium in nodos: & à malo invidi, quando invidet.* Nonne omnia ferè hæc verba fœtent superstitionem? & tamen audet Auctorem illius facere Deum.

Refert etiam Albocharius par. 30. Tradit. Alcoranic. hanc historiolam; حدثنا عبد العزيز بن عبد الله قال حدثني مالك عن سعيد بن ابي سعيد المقبري عن ابي هريرة عن النبي ص قال اذا جاء احدكم فراشه فلينفضه بصنفة ثوبه ثلث مرات

bus: qui non ſit ubique, ſed uno tantùm, certoque loco detineatur, & concludatur: qui non intellectu, ſed corporeis oculis videatur: qui cogat homines ad peccandum, qui unam tantùm perſonam habeat. Hic porrò numquam dici poterit Verus Deus, ſed phantaſma quoddam, vel Idolum à Mahumeto confictum, etiamſi de illo magnifica, & admiranda prædicet in ſuo Alcorano. Talem D. Auguſtinus lib. 4. Conf. cap. 7. ſibi formaverat Deum, antequam veritatem Chriſtianæ Fidei agnoſceret: dum loquens cum ipſo Deo ſcribit: *Non eras mihi aliquid ſolidum & firmum, cùm de te cogitabam: non enim tu eras, ſed vanum phantaſma; & error meus erat Deus meus.* Quare non mirum ſi in hujus Mahumetici dei nomine, apparens aliquod miraculum Dæmon operaretur. Sed re vera nullum operatus eſt.

CAPUT UNDECIMUM.

De miraculo Alcorani.

MAhumeti miraculorum maximum eſſe Alcoranum, communis eſt Doctorum Moslemorum ſententia. Imò cætera ejus miracula præ hoc parvi, vel nihili faciunt. Omnes Alcorani periodos vocant آيات, *ſigna*, vel *miracula*: quaſi tot miracula contineat, quot periodos: quamvis, ut ſuperiùs vidimus, multò plura miracula, quàm periodos in Alcorano contineri quidam affirment.

Primò quidem Mahumetus ipſe Sura 29. العنكبوت *Aranea* v. 50. poſtulantibus Meccanis aliquod miraculum, jubetur à Deo reſpondere, vel potiùs ipſe Deus reſpondet: أولم يكفهم أنّا انزلنا عليك الكتاب يُتلى عليهم: *An nondum ſatis fuit illis, quod demiſerimus ad te Librum, qui legitur illis?* nempe Alcoranum. Ubi Gelaleddinus ita ſcribit: فهو اية مستمرّة لا انقضاء لها بخلاف ما ذُكر من الايات كناقة صالح وعصا موسي ومايدة عيسي: *Ipſe enim Alcoranus eſt miraculum ſtabile, ac permanens, quod non habet finem, ex oppoſito aliorum miraculorum, quæ referuntur, cujuſmodi eſt Gamela Salehi, Virga Moyſi, & Menſa Jeſu.* Et Sura 59. الحشر: *Congregatio*, v. 21. ita fingitur loqui Deus: لو انزلنا هذا القران على جبلٍ لرايته خاشعًا متصدّعًا من خشية الله: *Si demiſiſſemus hunc Alcoranum ſuper aliquem montem; certè vidiſſes eum ſeſe humiliantem, & ſcindentem ex timore Dei.* Algazelus autem ita de eo magnificè loquitur: هو المعجزة الكبري الباقية بين الخلق وليست لنبيّ معجزة باقية سواه ان تحدّي بها رسول الله بلغاء العرب وفصحاءها وجزين العرب يومئذٍ مملوّ بالاف منهم والفصاحة صنعتهم وبها عنافستهم ومباهاتهم وكان ينادي بين اظهرهم ان ياتوا بمثله او بعشر سور من مثله او بسورة من مثله ان شكّوا فيه وقال تعالي لئن اجتمعت الانس والجنّ على ان ياتوا بمثل هذا القران لا ياتون بمثله ولو كان بعضهم لبعض ظهيرًا: *Ipſe Alcoranus eſt miraculum maximum perſeverans inter creaturas. Nullus autem Propheta fecit miraculum perſeverans, præter Mahumetum, cùm provocaverit per Alcoranum diſertiſſimos, & eloquentiſſimos Arabum, quibus eo tempore erat plena Arabia: & eloquentia erat ars, & profeſſio eorum; & in ea erat æmulatio, & concertatio eorum ad gloriam aſſequendam. Ipſe verò invitabat præſtantiſſimos eorum, ut facerent Alcoranum talem, qualis erat ſuus: aut decem Suras, vel ſaltem unicam Suram ſimilem Suris illius, ſi dubitarent de eo. Et dixit Altiſſimus: Si congregarentur homines, & dæmones, ut facerent Alcoranum huic ſimilem, nullo modo efficere poſſent, quantumvis ſeſe invicem adjuvarent.* Auget miraculum idem Algazelus, quòd وهو اتاه الله جميع ذلك رجل امّي لم يمارس العلم ولم يطالع الكتب ولم يسافر قط في طلب علم ولم يزل بين اظهر الجهال من الاعراب يتيمًا ضعيفًا مستضعفًا: *Deus conceſſit illi hoc totum, cùm eſſet homo idiota, qui ſeſe nunquam ſcientiis exercuerat, nec ſtuduerat libris, nec itinera ſuſceperat ad ſcientias exquirendas; ſed ſemper verſatus fuerat inter ignariſſimos Arabum agreſtium orphanus, imbecillis, ac neglectus.*

Ahmed filius Abdolhalim, pag mihi 320. & Auctor libri *De Signis Directionis* in Vita Mahumeti, longiſſimam texunt diſſertationem ad confirmandum hoc tàm grande, ac novum Alcorani miraculum.

Poſſem unico verbo omnibus Moslemorum Doctorum in hac re argumentis ſatisfacere, reſpondendo id, quod reſponſum fuit cuidam Thraſoni, qui ſe Rhodi ſaltum ſaltaſſe jactabat, quem nullus alius ejus loci æquare potuiſſet: ſeque ejus rei teſtes ibidem habere ſanctè jurabat: nimirum: ἰδοὺ Ῥόδος, ἰδοὺ καὶ πήδημα: *En Rhodus, en & ſaltus.* Habemus præ manibus plurimos Alcorani codices Arabicè ab ipſis Arabibus, aliiſque Mahumetanis ſcriptos: nihil in illis mutavere, vel corrupere Chriſtiani; optimè inter ſe conveniunt: nullumque inter eos diſcrimen, niſi levis momenti. Ego ſanè à capite ad calcem totum legi, ac multoties relegi: atque, ut meliùs intelligerem, adhibui præcipuorum Doctorum Moslemorum gloſſas, & commentaria: & neque in unica Sura, neque in decem, neque in omnibus miraculum ullum, vel umbram miraculi, potui reperire: imò plures ineptias, nugas, fabulas, errores, mendacia in-

veni. Poſſum itaque dicere: *En Alcoranus*, non autem: *en & miraculum*. Verùm ut ad ſingula Moslemorum argumenta reſpondeam, hìc eadem breviter recenſebo.

Primum igitur argumentum, quo Moslemi Alcorani miraculum ſe probare exiſtimant, & plura ſimul argumenta complectitur, eſt hujuſmodi. Mahumetus ſæpiùs ad ſcribendum, vel proferendum Alcoranum ſimilem ſuo; vel decem, aut etiam Suram unicam illius imitandam Meccanos provocavit. Ut hoc facerent, neceſſitas eos cogebat: agebatur enim de Religione, Regno, bonis, vita, & ſalute ipſorum. Porrò Meccani erant eloquentiæ, & præſertim poeticæ maximè addicti, propriæque gloriæ, & exiſtimationis ſtudioſi. Patet igitur, eos vel non potuiſſe facere aliquid ſimile: vel ne facerent, divinitùs impeditos fuiſſe. Utrumque verò eſt magnum miraculum. Quòd autem non fecerint, patet: quia ſi feciſſent, opus eorum ad manus noſtras deveniſſet: quemadmodum multa opera levioris momenti ab aliis conſcripta devenere.

Reſpondeo primò; miraculum nullum cenſendum eſſe, quòd in aliqua Urbe, vel gente quiſpiam opus tale conſcribat, ut nemo in ea reperiatur, qui aliquid æquale, vel ſimile efficere poſſit; niſi forte illud idem imitando, vel res eaſdem aut ſimiles, eodem, vel alio idiomate, iiſdemque verbis, modiſque dicendi, cum modica mutatione tractando. Quo pacto ſtultiſſimè affirmaretur, non poſſe aliquid Alcorano ſimile fieri. Quis enim vel Ariſtotelem, vel Homerum, vel Demoſthenem, vel Tullium, ſive argumenti dignitate, ſive ſtyli, facundiæque ubertate, & venuſtate adæquavit, niſi fortè eadem, aut ſimilia ſcribendo illis, quæ ipſi ſcripſerunt, vel iiſdem vocibus utendo, quibus ipſi uſi ſunt? Videtur natura, ingenia quædam ſingularia inſtar Phœnicis efformaſſe, atque ad opera quædam componenda deſtinaſſe, quæ alii quantumvis doctiſſimi, fruſtrà conentur æmulari. Hoc verò non in re literaria tantùm, ſed in Sculptura, & in Pictura, & in aliis facultatibus ſæpè contingit. Quamobrem de Pindaro Poeta Græco ſcripſit noſter Latinus (Horatius Carm. lib. 4. Ode 1.)

Pindarum quiſquis ſtudet æmulari,
Jule ceratis ope Dædalæa,
Nititur pennis, vitreo daturus
Nomina Ponto.

Reſpondeo ſecundò, non conſtare omninò, utrum Meccani aliquid Alcorano ſimile, vel æquale, vel etiam melius ſcripſerint. Nec valet argumentum: Si ſcripſiſſent, ad manus noſtras opus deveniſſet, ſicut opera levioris momenti devenere. Quot enim doctiſſimorum Virorum Opera perierunt, cùm tamen multa ignobiliorum ſuperſint? Proferant Mahumetani aliquem ex tot illis libris, quos à Deo, Adam, Noe, Seth, Enoch, Abraham accepiſſe pronunciant. Certè iſtos omnes periiſſe fateantur, neceſſe eſt. Salomonis, & aliorum Prophetarum plures libri, quos ab iiſdem ſcriptos fuiſſe paginæ ſacræ teſtantur, nuſquam hodie reperiuntur. Ne quid dicam de vulgatiſſimis olim aliorum Auctorum operibus, quæ penitus interiere. Cicero, & Hortenſius diſertiſſimi erant in Romana Republica Oratores. Prioris pleraque ſuperſunt: nonnulla tamen deſiderantur. Secundi nihil, vel aliquod tantùm fragmentum invenitur. Titi Livii celeberrimi Hiſtoriographi, nonnullæ Romanarum hiſtoriarum Decades adhuc exiſtunt: alias tempus intercepit. Quare non mirum, ſi Alcoranus à Mahumeto vulgatus hodie ſuperſit: Meccanorum verò, ſi quem ſcripſerunt, interierit: præſertim quia cùm Mahumetani prævaluiſſent, & Meccanos oppreſſiſſent: probabile eſt, etiam Alcoranum à Meccanis ſcriptum, ab illis, utpote Alcorano ſuo pernicioſum, interceptum, abolitumque fuiſſe.

Reſpondeo tertiò: falſum eſſe, Meccanos adeò eloquentes, doctos, & eruditos fuiſſe, quemadmodum Auctores iſti confingunt. Imò Alcoranus ipſe non ſemel vocat eos antonomaſticè: الاميين *Idiotas*: ideſt legendi ſcribendique ignaros. Ita enim habemus Sura 62. الجمعة *Conventus*. v. 2.

هو الذي بعث في الاميين رسولاً منهم يتلو عليهم اياته: *Ipſe eſt, qui ſuſcitavit inter Idiotas Legatum ex ipſis, qui legeret eis ſigna ſua.* Et Sura 3. ال عمران *Familiam Amran*. v. 73. Judæi, & Chriſtiani vocant Meccanos per Antonomaſian *Idiotas*, dicentes: ليس علينا في الاميين سبيل *Non eſt nobis impoſita lex pro idiotis.* Et notandum eſt non ſolos Meccanos, ſed omnes Arabes per hæc Alcorani verba deſignari. Ita Gelal. Sura 62. verſ. 2. الاميين العرب والامي من لا يكتب ولا يقرء كتابا: *Idiotæ ſunt Arabes: & Idiota eſt qui neſcit ſcribere, neque ſcripturam legere.* Teſtis eſt Auctor quidam celeberrimus apud Mahumetanos, nomine احمد بن محمد بن خلكان *Ahmed filius Mohammed filii Chalcans* cùm jam vulgari cæpiſſet Alcoranus, non repertum fuiſſe in univerſa regione Jemanitide, ſive Arabiæ Felicis, qui Arabicè legendi, vel ſcribendi peritus eſſet. Refert hoc Eduardus Pocockius, nam ego Auctorem ipſum in fonte non vidi. Princeps inter Alcorani Expoſitores Zamchaſcerius, in eadem Sura 62. ita ſcribit: الامي منسوب الي امة العرب لانهم كانوا لا يكتبون ولايقرؤن من بين الامم: *Idiota refertur ad Arabes, quia ipſi nec ſcribere, nec legere norant inter gentes.* Sciaher Settanius idem teſtatur الفرقتان المتقابلتان قبل المبعث هم اهل الكتاب والاميون والامي من لا يعرف الكتبة فكانت اليهود والنصاري بالمدينة والاميون بمكة: *Duæ Sectæ, ſeu Gentes inter ſe oppoſitæ erant, antequam mitteretur Mahumetus: Scripturales, & Idiotæ (Idiota autem eſt, qui ſcripturam ignorat): Erant porrò Judæi, & Chriſtiani in Medina: Idiotæ autem in Mecca.* Adſtipulatur Naſer filius Abul-Mocarem, Auctor libri المغرب his verbis: الامي في اللغة منسوب الي امة العرب وهي ام تكن

تكن تكتب ولا تقراء فاستغير لكل من لا يعرف الكتابة ولا القراءة : *Idiota ex ni idiomatis refertur ad gentem Arabum: quæ legere, & ſcribere neſciebat. Translata autem fuit hæc vox ad omnes, qui legendi, ac ſcribendi ſunt ignari.* Aſſerunt quidam, Arabes cum hac tota ſua craſſitie, & inſcitia literarum, fuiſſe tamen deditos poeſi; nimirum efferendis ſenſibus ſuis per ſententias rhythmicas, ſine ulla tamen certa lege ſyllabarum: quemadmodum ruſtici noſtri, ac paſtores in agris, vel cæci in triviis non rarò conſueverunt. Hinc Auctor Ebno-Phares relatus à Gelaleddino Sajutienſi, ſcribit: لم يكن لاوايل العرب الشعر الاّ الابيات يقولها الرجل في حاجته : *Non erat Arabibus primis alia poeſis, quàm verſus, quos quiſque proferebat, cùm ſibi opus eſſet.* Hujus farinæ eſt etiam Alcoranus, ut quilibet videre poteſt.

Reſpondeo quartò: quamvis daremus, Meccanos eloquentiſſimos, eruditiſſimos, ac doctiſſimos fuiſſe: cùm tamen eſſent homines prudentes, & graves, & Mahumetum fatuum, ac nebulonem exiſtimarent: Alcoranum verò, ſcripturam vel ineptam, & ſtultam; vel magicam, ac ſuperſtitioſam crederent (quæ omnia ex ipſis Alcorani verbis manifeſtè patent) homini fanatico, ac ſycophantæ, ejuſque libro, reſpondere dedignati ſunt: & armis, ac fuſtibus, non calamo, & ſcriptura Mahumetum, ejuſque congerrones, tamquam peſtem, ex urbe ſua ejecerunt, ut conſtat ex ipſis Moslemorum hiſtoriis. Cùm verò Mahumetus extorris in Medinam confugiſſet, gentem illam lenociniis, ac fallaciis traxit in partes ſuas: itaque Medinenſium viribus roboratus, Meccanos devicit, & oppreſſit. Tum verò nihil illis proderat Alcorano reſpondere: ſed neque auſi fuiſſent id facere, quamvis ille requiſiſſet.

Reſpondeo quintò: multos Arabes poſt Mahumeti exceſſum, opera plura Alcorano eloquentiora, & meliora conſcripſiſſe. Hoc tamen Mahumetani negabunt, ne videantur Prophetæ ſuo mendacis notam inurere. Verùm non Mahumetani proprio affectu excæcati, ſed viri docti, judiciique purgati, debent hoc dijudicare. Colitur à Moslemis, tamquam Divus, شيخ عمر ابن فارث *Doctor Omar filius Phareth*, homo Ægyptius: qui cùm eſſet omnis literaturæ expers, non ſecus, ac Mahumetus, à malo dæmone arreptus, ſæpè ſæpiùs repente in terram corruebat, diverſiſſima de diverſiſſimis cum clamore enuncians; & majori elegantia, meliorique ordine, quàm Mahumetus, ſententias ſuas proferebat. Habuit eorum, quæ effutiebat, ſedulos Amanuenſes, qui ex his, quæ ſexaginta annorum ſpatio protulerat, librum compoſuere Alcorano majorem, & elegantiorem, quem inſcripſerunt, ديوان شيخ عمر بن فارث, *Divan*, (ſeu Dialogum) *Doctoris Omar filii Phareth*. Refert hoc Eruditiſſimus Vir Petrus Bedic Nobilis Perſarmenus in ſuo Opere, quod inſcripſit Perſicè: جهل شوتن *Cehil Sutun*: ideſt *Quadraginta Columnarum*, art. 9.

Alterum argumentum, pro aſſerendo Alcorani miraculo, eſt, quòd cùm Meccani eſſent tàm docti, & eloquentes, Mahumetus verò homo idiota, & ſemper inter ruſticos verſatus; opus tamen tàm rarum, atque admirabile ediderit, cui nihil Meccani ſimile, ne dum æquale facere potuerint.

Sed facilè reſpondetur: Primò negando hoc opus, tàm rarum & admirabile eſſe, ut Moslemi jactant. Deinde, multos idiotas, ac legendi, ſcribendique prorſus ignaros, eo judicio, ingenio, prudentiaque naturaliter pollere, ut ore tenus, ex eo quod ab aliis audierunt, vel per ſe ipſos meditati ſunt, ſciant alicujus Scriptoris adjumento, conceptus ſuos optimè explicare: quod in quibuſdam etiam cæcis eveniſſe compertum eſt. Porrò Mahumetum, mortalium omnium prudentiſſimum, ſapientiſſimum, ac perſpicaciſſimum fuiſſe, ipſe Ahmed, & Mahumetani, ut aliàs vidimus, plenis buccis crepant: qua in re ſibi manifeſtè contradicunt. Alii tamen aſſerunt (licet id Moslemi inficientur) Alcoranum non à Mahumeto, ſed à Sergio Monacho Neſtoriano concinnatum fuiſſe: vel ab aliquibus Chriſtianis, ac Judæis Mahumetum pravè edoctum, ea, quæ in Alcorano continentur, alicui ex ſuis ſparſim confuſèque dictaſſe; quæ deinde ab Abubacro in unum volumen diſſutim, ac ſine ullo ordine congeſta ſunt. Et hoc videtur magis verum. Nec aberraret, ut opinor, qui aſſereret, Genium aliquem malum ſeſe pro Gabriele venditantem, ea, quæ ſunt in Alcorano, Mahumeto ſuggeſſiſſe. Certè ſtylus Alcorani ſimillimus eſt illi, quo utuntur dæmones, dum per energumenos, vel alio modo loquuntur. Verùm de hoc magis ex profeſſo proprio in loco tractabo. Videntur tamen mihi Arabes in eo, quod faciunt Mahumetum ita idiotam, etiam ex alio capite ab eo, quod modò dixi, ſibi contradicere. Nam ſi Meccani erant eloquentiſſimi, & elegantiæ poeticæ ſtudioſiſſimi; cùm Mahumetus eſſet non ſolùm Meccanus, ſed Coraſinus, & Haſcemita, nimirum ex nobiliſſima Meccanorum familia, in qua conſequenter magis quàm in aliis florere par erat eloquentiam, ac ſapientiam: non eſt probabile, illum adeò idiotam fuiſſe, ſaltem ex eo quòd inter doctiſſimos verſaretur. Licet enim patrem amiſerit adhuc trimulus: attamen uſque ad annum octavum manſit ſub tutela & cura avi ſui Abdalmotallebi: quo mortuo, ſuſcepit eum in tutelam patruus ejus Abutalebus, qui quandiu vixit, ut ſcribit Auctor libri *De Signis Directionis*, honoravit, defendit, & adjuvit eum. Vixit autem Abutalebus uſque ad quadrageſimum ſextum annum vitæ Mahumeti. Hic autem anno vigeſimo quinto ætatis ſuæ accepit in uxorem Chadigen viduam primariæ nobilitatis, atque opulentiſſimam. Quare cùm eſſet tantæ fœminæ maritus, quam Scriptores Moslemi vocant سيدة العرب *Dominam Arabum*, & quæ habebat ampliſſima prædia, & lucroſiſſima negotia per Syriam: ridiculum eſt credere id, quod refert idem Auctor c. 3. Sect. 1. ex auctoritate Aly filii Abrahæ, filii Haſcemi: nimirum Mahumetum poſt trigeſimum ſeptimum ætatis annum, quando ad munus Propheticum vocatus fuit, conſueviſſe commorari in paſcendis gregibus patrui ſui Abutalebi in locis deſertis: vel, ut ſuprà ſcripſit Ahmed, illum in ruſticos Arabes aſſiduè verſatum fuiſſe. Porrò ſi Mahumetus aſinus, vel ſtipes fuiſſet; nihilominus tanto tempore inter nobiliſſimos, eloquentiſſimos, ac ſapientiſſimos Arabum verſatus, aliquid certè eruditionis hauſiſſet. Et quis credat, Chadigen, tantam fœminam, tantarumque facultatum Domi-

Dominam, habuiſſe primò procuratorem, poſteà maritum hominem tàm ſtupidum, & ignarum...? Verùm hæc obiter, & per tranſennam tetigiſſe ſufficiat. Veniamus jam ad alia, quæ pro Alcorani miraculo aſſerendo Moslemi producunt: pro quo,

Tertium erat argumentum, elegantia, quæ ſita eſt in verbis ſelectis, pulchroque ordine, ac diſpoſitione eorumdem verborum ad ſententias formandas.

Verùm hoc argumentum claudicat utroque pede. Primò enim falſum eſt, hujuſmodi elegantiam in Alcorano reperiri. Deinde, etiam ſi eam concederemus, nihil tamen divini, aut miraculoſi ex hac illi eſſet tribuendum. Imò hoc ipſum oſtenderet, illum non eſſe à Deo. Spiritus enim Dei, qui in Prophetis locutus eſt, debet ſemper eſſe ſibi conſtans, & uniformis. Porrò neque in Pentateucho, neque in Euangelio fucum ullum inanis elegantiæ, aut ullum verborum lenocinium invenimus: ſed ſolidas, veraſque ſententias, communibus verbis, ſimplicique ſtylo nobis proponi à Spiritu Sancto videmus. Neque negari poteſt, quin Demoſthenis, Tullii, Platonis, Senecæ, multorumque aliorum Ethnicorum Scriptorum eloquentia, facundia, ornatuſque dicendi, major appareat, quàm Pentateuchi, & Euangelii. Verùm, ut ſcribit S. Paulus de ſe, Epiſt. 1. ad Cor. c. 1. *Miſit me Chriſtus euangelizare, non in ſapientia verbi, ut non evacuetur Crux Chriſti.* Et c. 2. *Et ego cùm veniſſem ad vos, fratres, veni non in ſublimitate ſermonis, aut ſapientiæ.* Et paulò poſt: *Et ſermo meus & prædicatio mea non in perſuaſibilibus humanæ ſapientiæ verbis, ſed in oſtenſione virtutis.* S. Auguſtinus lib. 6. Confeſſ. c. 5. loquens de Sacra Scriptura ait: *Verbis apertiſſimis, & humillimo genere loquendi ſe cunctis præbens, & exercens intentionem eorum, qui non ſunt leves corde, ut excideret omnes populari ſinu.*

Sed non niſi falsò, & Thraſonicè, Mahumetus, & Mahumetani hanc tantam Alcorano elegantiam, & venuſtatem attribuunt. Quicumque Arabicæ linguæ ſunt peritiores, rident, ac derident inſanam hanc Alcoranicæ elegantiæ jactantiam. Mihi ſanè nihil in illo apparet, quod venuſtatem aliquam poſſint cordati homines exiſtimare; niſi fluxus quidam in fine ſententiæ deſinentis in rhythmum, more carminum Etruſcorum, ſeu verſuum, quos Leoninos appellant, ſine ulla tamen certa regula metri. In quo non ſolùm à noſtris Poetis, præſertim Etruſcis, verùm etiam ab ipſis Arabibus, qui metro deinde ſcripſerunt, longè ſuperatur. Libet hìc exemplum apponere ex Sura, quæ cæteris videtur eſſe venuſtior, & elegantior, & eſt nonageſima in Alcorano, cui titulus سورة الشمس *Sura Solis*: continetque quindecim verſus. Ponam primò verba ipſa Arabica: deinde eadem exprimam characteribus latinis, quantum fieri poterit. Poſtremò latinam interpretationem ſubjiciam.

سُورَةُ ٱلشَّمْسِ.

وَٱلشَّمْسِ وَضُحَيٰهَا
وَٱلْقَمَرِ إِذَا تَلَيٰهَا
وَٱلنَّهَارِ إِذَا جَلَّيٰهَا
وَٱللَّيْلِ إِذَا يَغْشَيٰهَا
وَٱلسَّمَاءِ وَمَا بَنَيٰهَا
وَٱلْأَرْضِ وَمَا طَحَيٰهَا
وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّيٰهَا
فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَيٰهَا
قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّيٰهَا
وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّيٰهَا
كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَيٰهَا
إِذِ ٱنْبَعَثَ أَشْقَيٰهَا
فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ ٱللَّهِ نَاقَةَ ٱللَّهِ وَسُقْيَٰهَا
فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذَنْبِهِمْ فَسَوَّيٰهَا
وَلَا يَخَافُ عُقْبَيٰهَا

Sùrato-Sciàmſi.

Và-Sciàmſi, và-dhohàha:
Vàl-Kàmari edà talàha
Vàn-nahàri edà giallàha
Val-làili edà jagſciàhà
Vas-Samài, và ma banàha
Val-àrdhi, và ma tahàha
Và nàffin, và mà ſauuàha
Fa àlhama-ha fogiùraha, và tàquaha
Càd àflaha màn Zaccàha
Và càd chàba màn daſsàha
Càddabat Thamùdo be taghvàha
Edà enbàatha aſckàha
Fa càla làhom rasùlo-lahi: Nàcato-làhi và, ſocàha
Fa caddabùho, fa acarùha, fa-damdama alàihim ràbbohom bè dànbihim, fà ſauuàha
Va la jachàfo ocbàha.

Sura Solis.

Per Solem, & ſplendorem ejus:
Per Lunam, cùm ſubſequitur eum:
Per diem, cùm ſublimiorem oſtendit eum:
Per noctem, cùm occultat eum:
Per Cœlum, & qui fabricavit illud:
Per Terram, & qui expandit eam:
Per Animam, & qui adæquavit eam:
Et inſpiravit illi iniquitatem ejus, & pietatem ejus.
Jam felix eſt, qui purificavit eam:

Et

Et jam miſerrimus eſt, qui corrupit eam:
Non crediderunt Themudæi ob ſuperbiam ſuam:
Cùm proſiliiſſet pauperrimus eorum:
Dixit eis Legatus Dei: Camela Dei, & potus ejus:
Et mendacii arguerunt eum: & peremerunt eam:
& ruinam miſit ſuper eos Dominus eorum ob peccatum ipſorum, & æquales fecit eos:
Et non timebit retributionem eorum.

Quid hìc, quæſo, elegantiæ, quid gravitatis, vel majeſtatis ſtyli, quod nullus mortalium æquare poſſit, & ne quidem imitari? Quid hìc miraculi? Quid divinum, vel humano ſuperius? Et quidem hæc inter omnes Alcorani Suras videtur excellentiſſima.

Admoneo tamen hìc Lectorem, non ſolùm Chriſtianos Arabicæ linguæ peritos, ſed etiam Mahumetanos ſapientiores, ac prudentiores agnoviſſe, & confeſſos fuiſſe hanc Alcoranicæ elegantiæ vanitatem. Nam Iſmael filius Aly in ſua hiſtoria, cap. في امّة المسلمين *De gente Moslemorum*, inter alias Sapientium Moslemorum Sectas, ſeu ſcholas, enumerat eam, quæ inter ipſos fuit celeberrima, & dicebatur المردارية *Merdarienſium*: de quibus ita ſcribit: المردارية اصحاب عيسى بن صبيح الكنّي بابي موسى الملقب بالمردار ويسمّي راهب المعتزلة لانّه تزهد وانفرد عن اصحابه بمسايل قبيحة جدّا منها ان الناس قادرون على مثل هذا القران فصاحة ونظما وبلاغة وهو الذي بالغ في القول بخلق القران:

Merdarienſes ſunt ſectatores Iſæ filii Sobeihi, qui cognominatus fuit Abu-Muſa; & ipſe Iſa cognominatus fuit Almerdar: & appellabatur Monachus Motazelitarum: religioſam quippe vitam amplexus eſt: & diviſit ſeſe à ſuis: tenuitque propoſitiones admodum abſurdas, ex quibus una fuit, quòd homines poſſent facere librum ſimilem Alcorano in eloquentia, textura ſermonis, & elegantia. Et eò proceſſit, ut aſſereret, Alcoranum eſſe creatum. Idem ferè habet inſignis Auctor Arabs, quem licet Chriſtianum, Mahumetani ipſi magni faciunt, Gregorius Abul-Phargius in hiſtoria Arabum, ita ſcribens. ومن المعتزلة ايضا عيسى الملقب بالمردار بالغ بالقول بخلق القران وان العرب كانوا قادرين على مثله فصاحة وبلاغة لولا منعوا عن الاهتمام به:

Fuit etiam inter Motazelitas Iſa cognominatus Almerdar, qui auſus eſt aſſerere, Alcoranum eſſe creatum: & Arabes potuiſſe efficere librum ſimilem illi in eloquentia, & elegantia, niſi impediti fuiſſent, ne in id animum intenderent. Auctor libri شرح المواقف *Declaratio Stationum*, aſſerit, ſententiam hujus Doctoris fuiſſe, non ſolùm Arabes potuiſſe facere aliquid ſimile Alcorano, ſed etiam احسن منه *aliquid melius, & pulchrius illo.* Addit Sciaher Settanius: ابطاله اعجاز القران من جهة الفصاحة والبلاغة: *illum monſtraſſe, vanum eſſe miraculum in Alcorano, quoad eloquentiam, & elegantiam illius.* Neque ſolùm Almerdar, ſed etiam alius Doctor nomine النظام *Alnodham*, ut refert idem Sciaher Settanius, aſſerebat, miraculum in Alcorano eſſe tantummodò من حيث الاخبار عن الامور الماضية والآتية ومن جهة صرف الدواعي عن المعارضة ومنع العرب عن الاهتمام به حيرًا وتعجيزا اذا لو خلاهم لكانوا قادرين على ان ياتوا بسورة من مثله بلاغة وفصاحة ونظمًا: *ex parte narrationum de rebus præteritis, & futuris: & ex eo, quòd Deus averterit Arabes provocatos ad reſpondendum, ne id facerent, neque animum ad hoc intenderent ex ſuperbia, vel imbecillitate. Nam ſi Deus ſiviſſet illos, certè poterant facere Suram ſimilem Alcoranicæ in elegantia, eloquentia, & venuſtate ordinis.* Sed hoc erat probandum: nempe Meccanos divinitùs impeditos fuiſſe, ne id facerent. Sufficit tamen, quòd facere potuerint, ad Alcorani mendacium demonſtrandum.

Noto hìc obiter, magnum eſſe apud Moslemos ſcelus, ac piaculum, credere, aut aſſerere, Alcoranum fuiſſe creatum. Teſte enim ſuperiùs laudato Auctore *Declarationis Stationum*, dixit ipſe Mahumetus: من قال القران مخلوق فهو كافر: *Si quis dixerit, Alcoranum eſſe creatum, inter infideles reputator.* Nec ſentiunt miſeri, nihil poſſe eſſe increatum, quod non ſit Deus. Sed Almerdar nihili Prophetæ ſui anathema faciens, & veluti mulus adverſus mulum recalcitrans, pronunciavit audacter: كفر من قال بقدمه: *Qui dixerit, Alcoranum eſſe increatum, ſeu æternum, inter infideles cenſetor.* Ita refert Sciaher Settanius. Hæc autem diſceptatio de Alcorano creato, ſive increato, peperit Mahumetanis magnas turbas, & immenſas cædes: atque innumeri pro alterutra parte interfecti ſunt: & vix tandem à Chalipha, ſeu Imperatore Motavackelo ſedata eſt: hic enim voluit, liberam eſſe unicuique ſuam ſententiam. Magis ridicula fuit opinio de Alcorano cujuſdam Doctoris, nomine الجاحظ *Algiahedh*, qui fuit princeps Sectæ الجاحظية *Algiahedhitarum*; nempè, ان القران جسد يجوز ان يقلب مرّة رجلاً ومرّة حيوانًا: *Alcoranum eſſe corpus, quod converti poſſit aliquando in hominem, aliquando in beſtiam.* Saniùs loquutus fuiſſet, ſi in beſtiam tantùm converti poſſe pronunciaſſet. Sed pergo ad reliqua.

Quartum pro Alcorani miraculo aſſerendo argumentum deducunt Moslemi ex rebus ipſis, quæ in eo tractantur. Hoc autem infirmius eſt eo, quod ab illius elegantia, ſtylique & ordinis venuſtate deducitur. Nam, ut ſuperiùs dixi, & quilibet per ſe, Alcoranum legendo, recognoſcere poteſt, pleraque in eo nugæ ſunt, & fabulæ Thalmudicæ: multa etiam mendacia continet contra Sacrarum Scripturarum hiſtorias: præterea plures hæreſes ac blaſphemias contra Chriſtianam fidem. Magna pars pertinet ad ſuperſtitioſos ritus, & politicas leges Mahumetanorum, & præcipuè ad bella gerenda, quæ ſunt ferè unicus ſcopus Alcorani. Habet aliquot documenta moralia, ſed nullo modo cum iis comparanda, quæ, non dico in ſacris Literis, ſed in Ethnicis Philoſophis,

phis, Seneca, Epicteto, Platone, & aliis hujuſmodi continentur. Quædam denique tractat ad Theologiam, virtuteſque theologicas ſpectantia: ſed omnia ferè fabulis, nugis, & erroribus admiſcet; præſertim ubi de ſupremo Judicio, de Gehenna, ac de Paradiſo pertractat. Quidquid verò ſani, & laudabilis in eo reperitur, uberiùs ſine comparatione, elegantiùs, & efficaciùs à Sacris Literis, & à Chriſtianis Doctoribus habetur. In hoc probando non immoror, quia Alcoranus ipſe ſatis probat.

Concludo igitur, Mahumetum miracula nulla vera feciſſe: nam ea, quæ illi tribuunt Moslemi, ipſemet in Alcorano manifeſtè negat. Quòd ſi etiam ea feciſſet, cùm tamen omnia, ut vidimus, naturæ ſaltem Angelicæ vires non excedant; & pleraque præſtigium præſeferant, nullo modo miraculi veri nomen merentur.

Sed ſi Moslemi obſtinatè contendant, Pſeudoprophetam ſuum vera miracula feciſſe; quamvis nos ea non concedamus; reſpondebimus tamen, etiam ex ipſorum confeſſione, Chriſtum multò plura, & majora miracula, & quidem vera, feciſſe. Nam Mahumetus mortuos nullos ſuſcitavit: nec Menſam de Cœlo deſcendere fecit; nec mari, tempeſtatibuſque imperavit; nec quinquaginta millia morboſorum die una ſanavit; imò qui multum illius miracula exaggerant, vix ad mille perveniſſe fatentur. At enim, Chriſtus non fecit arbores ambulare, nec beſtias, aut lapides loqui. Ita eſt; hæc nimirum cùm ſint propria Præſtigiatorum, & Magorum, & ut plurimum à Diabolo fieri ſoleant, nullamque habeant neceſſitatem, vel utilitatem: non mirum ſi Chriſtus illa facere noluerit. Multò tamen majus, ac mirabilius fuit, efficere, ut tot claudi ambularent, tot cæci viderent, tot muti loquerentur, tot mortui reſurgerent; prætereà petræ, ac velum Templi ſcinderentur: Sepulchra ſponte paterent, atque extincta jam cadavera inde reſurgerent: Sol in meridie plenilunii per tres horas eclypſin pateretur, ac totus terrarum orbis ingenti motu concuteretur.

Poſtremò inſurgo contra Moslemos hoc ineluctabili argumento. Impoſſibile eſt, Deum concurrere veris miraculis ad confirmandam falſam religionem: ergo impoſſibile eſt, Mahumetum miracula vera feciſſe. Nam cùm Deus Chriſtianam Religionem, non ſolùm Chriſti, ſed etiam Apoſtolorum, & aliorum Sanctorum Chriſtianorum miraculis, quæ Moslemi ipſi, & Alcoranus vera fuiſſe fatentur, confirmaverit: neceſſariò fatendum eſt, Chriſtianam Religionem bonam eſſe, & veram. Ergo impoſſibile eſt, Deum per vera miracula Mahumetanicam Sectam, quæ Chriſtianæ ferè ex diametro opponitur, approbaſſe. Hîc non video, quid reſpondere poſſint Mahumetani, niſi Deum Chriſtianam Religionem veris miraculis approbaſſe, quamdiù bona, & vera fuit; nempe uſque ad adventum Mahumeti. Hæc verò reſponſio dupliciter rejicitur. Primò quia, ut in Tertia parte hujus noſtri Prodromi probabimus, Chriſtiana Religio eadem ſemper fuit, tàm ante Mahumetum, quàm poſt Mahumetum: neque ulla ratione probari poteſt, illam unquam mutatam fuiſſe. Secundò, quia Deus eadem miracula operatus eſt in Chriſtiana Religione, & hodie quoque operatur poſt adventum Mahumeti, quæ ante illum conſueverat operari. Nam ubique Terrarum vel per Sanctos viros, vel per Sacras Reliquias, & Imagines, vel aliis modis, plurimi mortui ſuſcitati ſunt, plurimi cæci illuminati, & alia miracula oſtenſa, quæ ſola Dei virtute fieri poſſunt: neque de horum veritate locus relinquitur dubitandi: cùm non in una regione, neque in una Urbe, neque ab uno Sancto, neque iiſdem teſtibus, facta ſint: ſed in diſſitiſſimis regionibus, à Sanctis diverſiſſimis, & coram teſtibus, quorum alii nunquam alios viderunt, aut noverunt. Nullum eſt ergo Mahumetanorum argumentum.

CAPUT DUODECIMUM.

Utrum poſt jam fundatam Religionem, miracula ad eam conſervandam requirantur.

AD Religionem fundandam, ejuſque Auctorem Deum eſſe probandum, miracula requiri, jam ſatis demonſtratum eſt. Utrum verò eadem ad illam conſervandam, & illuſtrandam requirantur, nunc eſt videndum. Negant hoc noſtri temporis Novatores: puto quia in eorum ſectis miracula nulla reperiuntur. Æſopicam vulpem imitantur, quæ amiſſa in laqueo cauda, conabatur cæteris vulpibus perſuadere, ut ſuas etiam caudas abſcinderent, tamquam pondus inutile, & indecorum. Nimirum quia ipſi miracula nulla patrare poſſunt; eorum virtutem ſtudent extenuare: & illa nihil prorſus Religioni jam fundatæ utilitatis conferre pronunciant. Imò ea ipſa, quæ apud Catholicos quotidie fieri vident, Dæmonum ludibria, vel hominum ſimpliciorum deliria appellare non verentur. Nos verò è converſo credimus, etiam ad nutriendam, & conſervandam Religionem, vel neceſſaria, vel ſaltem utiliſſima eſſe miracula: id verò facto ipſo probatur. Lex enim Moyſi, per quam vera Religio Mundo univerſo, & præſertim Iſraelitis proponebatur, non ſolùm ab eodem Moyſe multis, admirandiſque ſignis confirmata fuit: verùm etiam deinceps à Deo vel immediatè, vel per Prophetas, & Sanctos homines, aſſiduè, quamdiù apud eoſdem Iſraelitas perſeveravit, pluribus ſignis illuſtrata. Patet hoc in omnibus ferè Veteris Teſtamenti libris; & tempore quoque Chriſti Domini, Probaticæ Piſcinæ miraculum, quod in Euangelio Joannis refertur, perſeverabat. Prætereà Hebræorum Doctores in libro *Jema* cap. *Thareph Becalpe*: & in Diſtinctione, quæ incipit, *Sceba Jamim*; plura referunt prodigia, ſeu ſigna admiranda, quæ fiebant aſſiduè in Templo; & uſque ad mortem Chriſti Domini, ex ipſorum teſtimonio, perſeveraverunt. Hæc autem erant: quòd ſors nominis Dei aſcenderet ſemper in dexteram: quòd lingua ſplendoris, ſeu lana rubricata ſuſpenſa in Templo, alba fieret: quòd lumen veſpertinum nunquam extingueretur: quòd ignis Altaris ſine fomite lignorum validus conſervaretur: quòd modica particula panum Propoſitionis, quantum faba, ſaturaret Sacerdotem, qui eam comedebat, & adhuc aliquid ſupereſſet: quòd nunquam abortiverit mulier propter nidorem carnium Sanctuarii, nec eædem carnes unquam fœterent, nec muſca ulla unquam ſuper eas, vel in domo, ubi ſervabantur, appareret: quòd panes propoſitionis nunquam corrumperentur: quòd nunquam nocturna illuſio contigerit Sacerdoti in die Propitiationum: quòd qui adorabant in Templo, licet ſtarent anguſti, ſeque mutuò comprimerent; magnum tamen ſpatium inter ſe, & locium invenirent: quòd nunquam in Jeruſalem morderet ſcorpius, vel ſerpens: quòd nunquam pluvia extinxerit ignem Sacrificii, nec ventus, quantumvis validiſſimus, turbaverit columnam fumi: quòd fragmenta vaſorum fictilium,

ſtilium, & cineres Altaris interioris, & purgamenta Candelabri, & animalium excrementa, & plumæ abſorberentur à loco ſuo. De his miraculis fit etiam mentio in tractatu *Pirke Aboth*. Quòd ſi quis hæc Rabbinorum Thalmudiſtarum figmenta eſſe diceret: adhuc tamen certum eſſet ex ſacris Libris, uſque ad tempora Machabæorum in Eccleſia Iſraelitica ſemper miracula aliqua facta fuiſſe. Deinde verò, brevi illo annorum intervallo, quod uſque ad Chriſtum interceſſit, ſi pauca, vel nulla miracula facta inveniuntur, Divinæ id diſpoſitioni tribuendum eſt: nam cùm Regnum Dei auferendum eſſet à Judæis, & ad Gentes transferendum: & Lex Moſaica quamprimùm in Euangelicam commutanda; æquum etiam erat, ut miraculorum gratia ab illa gente auferretur: ut per hoc cognoſcerent, ſe quamprimùm à vera Religione extorres eſſe futuros.

In Chriſtiana verò Religione per pluſquam ſexdecim ſæcula, quibus floruit, ſingulis ſæculis plura miracula facta fuiſſe, & quidem hujuſmodi, quæ nonniſi uni Deo, ejuſque virtuti tribui poſſent: patet ex Annalibus, & hiſtoriis ab innumeris Auctoribus, qui diſparatiſſimis locis, & temporibus, res geſtas in Republica Chriſtiana ſcripſerunt, congeſtis: quos omnes mendacii, vel falſitatis redarguere, ne impudentiſſimus quidem, vel inſaniſſimus audebit. Mahumetani certè ea non negant, imò ingenuè fatentur illa, quæ uſque ad Mahumetum facta ſunt.

Aly Maſaudius Abul-haſan filius Hoſein, loquens de Civitate Nazareth, affirmat, ſe vidiſſe ibi in quadam Eccleſia, quæ Chriſtianis erat in ſummo honore: توابيت من حجارة فيها عظام الموتي يسيل منها زيت ثخين كالرب يتبرك به النصاري:

Arcas quaſdam lapideas, in quibus erant oſſa mortuorum, ex quibus fluebat oleum denſum & craſſum, quaſi Deus benediceret per illud Chriſtianis.

Idem Auctor reponit inter Sanctos D. Georgium; quem aſſerit fuiſſe Apoſtolis contemporaneum: & occiſum fuiſſe à Rege quodam Meſopotamiæ, eo quòd prædicaret fidem Chriſti: & ſubdit واحياه الله وبعثه الثانية فقتله فاحياه الله فامر بنشر في الثالثة واحراقه وادرأيه في دجلة فاهلك الله ذلك الملك. *Et Deus reſuſcitavit eum, miſitque eum ſecunda vice ad eumdem Regem: qui iterùm occidit eum: & Deus iterùm ſuſcitavit eum. Et cùm tertiò rediiſſet ad Regem, ille juſſit eum in fruſta ſecari, & comburi, & cineres ejus in Tigrim diſpergi. Deus verò perdidit Regem illum, &c.*

Idem commemorat miracula quorumdam Diſcipulorum Chriſti, de quibus etiam aliquid innuitur in Alcorano: & quidam Expoſitores volunt fuiſſe Petrum, & Joannem: quidam verò Petrum, & Thomam, cum quibus erat quidam alius nomine Habib faber lignarius. Et inter alia habet hæc verba: فاظهروا من الاعجاب والمراهبين من ابراء الاكمه والابرص واحياء الموتي: *& oſtenderunt miracula, & argumenta evidentia, illuminando cæcos à nativitate, mundando leproſos, & mortuos reſuſcitando.*

Idem refert miraculum, quod evenit in Arabia tempore Dunaan Tyranni Judæi, qui ita in Chriſtianos deſæviit, ut in foveas ardentibus carbonibus plenas, eos, qui Chriſtum ejurare nollent, conjectos miſerè perire juberet. Hoc igitur refert in ea occaſione miraculum contigiſſe: فاوتي بامراة لها طفل بن سبعة اشهر فابت ان تتخلا عن دينها فادنيت من النار فجزعت فانطق الله الطفل فقال يا امّت مغى على دينك فلا نار بعد هذه فالقاهما في النار: *Adducta eſt autem ad eum mulier quædam Chriſtiana, quæ habebat infantem ſeptem menſium: & hæc recuſabat diſcedere à ſua religione. Cùm autem conjicienda eſſet in ignem, cæpit timere, deditque Deus loquelam infanti, qui dixit: O mater mea, conſtans eſto in fide tua: nam poſt hunc ignem non erit alius ignis. Conjectique ſunt ambo in foveam ardentem.* De his Martyribus honorifica fit mentio in Alcorano, in quo vocantur: اصحاب الاخدود *Socii foveæ*, eo quòd intra foveas igne plenas conjecti pro Chriſto mortui ſint.

Prætereà in ipſo Alcorano, Sura 18. الكهف *Spelunca*, diffusè narratur mirabilis hiſtoria Septem Dormientium; quamvis in ea aliquid fabuloſi admiſceatur.

Judæi ipſi non negant quædam miracula per Chriſti Diſcipulos patrata. Nam in *Midras Coheleth*, & in *Sabath Jeroſolimitano*, diſtinction. *Scemona Seratzim*, refertur, Jacobum quemdam Diſcipulum Jeſu Nazareni ſanaſſe filium filii R. Joſæ filii Levi, qui glutiverat venenum. Auctor quoque *Tſemach David* hæc ſcribit: *Anno 4074. à creatione Mundi: 314. ſecundum Chriſtianorum computum, fuit Papa Romæ Sylveſter, qui ſanavit Cæſarem à lepra ſua: & tunc Cæſar ſuſcepit legem Chriſtianorum.*

Supereſt nunc, ut videamus, utrum in Mahumetanica ſecta, temporibus Mahumeti mortem ſubſequentibus, miracula aliqua vera facta fuerint, & hodie quoque fiant: quemadmodum in Chriſtiana Religione facta fuiſſe, & hodie quoque fieri certiſſimum eſt. Ahmed filius Abdalhalim, ut ſuprà dictum eſt, affirmat audacter, plura, & majora apud Moslemos, quàm apud Chriſtianos, ſigna & prodigia, etiam poſt Mahumetum viſa fuiſſe. Repeto hìc ejus verba. واذا قال النصاري هولاء كانوا صالحين فكان لهم من ايات كما يذكرونه من ايات الحواريين فاصحاب محمّد صّ وتابعوهم صالحون ولهم من الايات اعظم ممّا الحواريين وغيرهم من الامم: ومنهم مُن كان يحمل العسكر على الماء ومُن يشرب السموم القاتلة ومن يحيي الله الموتي بدعوته ومن يكثر الطعام والشراب وكتبُ كرامات الاولياء فيها من ذلك اعظم مما عند اهل الكتاب. *Quòd ſi dicant Chriſtiani: Hi fue-*

fuerunt Sancti, & fecerunt talia miracula, qualia referuntur de Apoſtolis. Reſpondebimus, etiam Socios Mahumeti, & aſſeclas eorum, fuiſſe Sanctos, & majora miracula feciſse, quàm fecerint Apoſtoli, & alii ex aliis gentibus. Nam quidam ex his transvexit exercitum ſuper aquas: aliquis verò bibit venenum mortiferum; alius autem mortuos ſuſcitavit precibus ſuis: quiſpiam etiam cibum, ac potum multiplicavit. Et libri ſcripti in honorem eorum, qui hæc fecerunt, plures ſunt, quàm qui apud Scripturales reperiuntur. Sed impudentiſſimè mentitur hic Thraſo: nihil enim hujuſmodi in ipſis Mahumetanorum libris legimus factum, ſaltem quod mortuorum reſurrectionem contineat. Quòd ſi quis Mahumeti aſſecla tàm grande miraculum patraſſet, cùm hoc ſit omnium maximum, & unius Dei omnipotentiæ proprium, ut Moslemi ipſi fatentur: mendaces eſſent Doctores Mahumetani, uniformiter aſſerendo, nullum Sanctum, aut Prophetam, majora miracula feciſſe, quàm Mahumetum, quem, certiſſimum eſt, mortuum nullum ſuſcitaſſe; niſi fortè ad ſolitas confugiant ineptias, Alcoranum ſcilicet illius eſſe omnium miraculorum maximum. Sed oportebat, ut Ahmed aliquod exemplum, vel teſtem, vel auctorem dictorum ſuorum afferret, ut aliquam fidem apud nos poſſet invenire. At verò quomodo afferret, ſi non habebat? Ego ſanè quotquot potui Scriptores Arabes ſedulò inveſtigavi, præſertim antiquiores, neque alia in iis miracula, à Mahumetanis facta inveni, quàm quæ ſequuntur.

Auctor libri اعلام الهدي : *De Signis Directionis.* cap. 6. loquens de Phatema filia Mahumeti, aſſerit Maimunam ejuſdem uxorem dixiſſe: وجدت فاطمة عليها السلام نايمة والرحا تدور فاخبرت رسول الله بذلك فقال ان الله علم ضعف امته فاوحي الي الرحي ان تدور فدارت ; *Inveni Phatemam, cui ſit pax, dormientem, & mola per ſe circumvolvebatur: & ſignificavi hoc Mahumeto, qui reſpondit: Cognovit Deus imbecillitatem ancillæ ſuæ, & inſpiravit molæ, ut in gyrum ſe volveret, & obedivit.*

Hanc eſſe fabulam ex eo convincitur: quòd improbabile prorſus eſt, Phatemam filiam Mahumeti jam regnantis (quippe evenit hoc paulò ante mortem patris, anno ſcilicet nono Hegiræ), & uxorem Aly, qui erat ſummus Imperator, coactam fuiſſe, tamquam mulam, molam circumgyrare: præſertim cùm Mahumetus tot haberet captivos, & captivas: & Phatema eſſet unicum illius delicium, & ipſa etiam ancillas haberet, ut conſtat ex ſequenti exemplo.

Thelabienſis in Suram 3. ال عمران *Familiæ Amran*, narrat ex relatione Giaberi filii Abdallah, Mahumetum aliquot dies cibo caruiſſe: cùmque jam diutiùs tormentum famis tolerare non poſſet, adivit habitationes ſingularum uxorum ſuarum, nec cibi quidquam invenit. Deinde venit ad Phatemam filiam ſuam, ut aliquid manducandum peteret ab ea, quia famem ultrà ferre non poterat. At illa ſanctè juravit, ſe nihil habere: atque ita jejunus diſceſſit. Interim ancilla Phatemæ miſit ad eam duas placentas, ac fruſtum carnis: at illa patrem revocavit, & oſtendit ei hæc eadem intra ciſtulam repoſita: فاذا الجفنة مملوة خبزا ولحما فبهتت وعرفت انها بركة من الله فقال النبي ص من اين لك هذه يا بنية قالت هو من عند الله ثم اكل النبي ص وفاطمة والحسن والحسين وجميع ازواج النبي واهل بيته جميعا حتي شبعوا وبقيت الجفنة كما هي قالت فاطمة فاوسعت منها على جميع جيراني وجعل الله فيها بركة وخيرا : *& ecce* (inquit) *ciſtula apparuit plena panibus, & carne, & obſtupuit Phatema, & cognovit hanc eſse benedictionem Dei. Dixitque ei Mahumetus: Unde tibi hoc, ò filiola? Reſpondit: à Deo. Deinde comedit Mahumetus, & Phatema: & filii ejus Haſan, & Hoſein; & omnes uxores Mahumeti, & univerſa familia ejus uſque ad ſaturitatem: & remanſit ciſtula plena ſicut fuerat. Dixit Phatema; Largè diſtribui ex ea omnibus vicinis meis: & poſuit Deus in ea benedictionem, & bonum.*

Qui hoc Phatemæ miraculum commentus eſt, putabat homines eſse ſtipites, qui credere poſsent, Mahumetum jam principem ſuorum, & quidem opulentiſſimum, plures dies ex inopia cibi jejunum manſiſse: neque apud ullas ex ſuis uxoribus, quæ erant circiter viginti, neque apud filiam, cujus ancilla cibaria habebat, ne panis quidem fruſtum invenire potuiſse. Vah nebulo: oportebat fabulam ingenioſiùs ſtruere, ut eam nobis pro miraculo venditares.

In quodam Codice manuſcripto perantiquo Bibliothecæ Eminentiſſimi Cardinalis Camilli de Maximis, qui nunc in Bibliotheca S. Collegii de Propaganda Fide aſservatur, refertur aliud miraculum de Aly Mahumeti genero in hunc modum. *Cùm Hoſeinus filius Aly gravi morbo ægrotaret, appetiit malum punicum, cùm tunc non eſset tempus malorum punicorum. Egreſsus Aly, illud ſedulò perquiſivit, & invenit unicum apud Judæum. Reverſus cum eo Aly, obvium habuit in itinere quendam ægrotum, qui petiit ab eo dimidium illius, affirmans ſe ex ejus comeſtione ſalutem recuperaturum. Dedit Aly illi dimidium; quod cùm comediſset ægrotus, rogavit eum, ut ad citiùs convaleſcendum, aliud quoque dimidium ſibi largiretur. Obſecutus eſt Aly benignè, & rediit ad filium, narravitque ei quod ſibi evenerat: & filius factum patris probavit.* Et ecce ſtatim miraculum: فبينما هما يكلمان اذا بنقر خفيف بالباب فامر الخادم بالخروج فخرجت فوجدت شخصا من املح الناس وبيده طفوز وعليه منديل الحرير الاخضر وفيه عشرة من الرمان قالت الخادم فبقيت متعجبة في حسن الشخص وفي حسن الرمان فبقيت الخادم واحدة منها فاخباءتها ودخلت بالتسعة

بالتسعة الي علىّ فاخذها وقبلوها وعدّها فوجد فيها
النقص قال فاعلم الخادم نقصَ فقالت لهُ الخادم
نعم انا اخذتُ الواحدة لحسنها فجررها وكانت الرمان
من الجنة وبراء الحسين من مرضه بالرنحة وقام
سريعًا قويًا شديدًا :*Cùm ambo colloquerentur, leviter pulsata fuit janua: juſſitque famulam accurrere ad eam: & illa invenit in ea hominem omnium venuſtiſſimum, qui habebat in manu pateram coopertam ſerico viridi, in qua erant decem mala punica. Obſtupuitque famula ob pulcritudinem hominis, & pomorum, & accepit unum ex illis, & abſcondit; novem autem detulit ad Aly, qui ea accepta deoſculatus eſt. Sed cùm numeraſſet, invenit unum deeſſe, & indicavit famulæ; at illa confeſsa eſt, ſe accepiſse quod deerat, propter pulcritudinem: & Aly libertate donavit eam. Erant autem mala punica ex Paradiſo. Et ſanatus eſt Hoſein à morbo ſuo propter eorum odorem tantùm: ſtatimque ſurrexit validus, & integris viribus.*

Suſpicor, verum miraculum ab aliquo Sancto Chriſtiano factum, falsè in Alym translatum fuiſse. Quicquid ſit, non videtur repugnare, quòd Deus etiam in homine infideli, actum inſigne charitatis, quamvis naturalis, aliquo ſpeciali beneficio remuneret, quemadmodum ſcelera quædam enormia, etiam in infidelibus, inſigni aliqua pœna punire conſuevit. Verùm, quòd hæc mala punica à paradiſo allata eſse dicantur, fabulam detegit. Neque etiam video, quomodo potuerit Aly reſcire, unum malum punicum deeſse; niſi id ſpiritui prophetico tribuatur. At verò Alym prophetam fuiſse, non lego Moslemos unquam dixiſse: imò id abſolutè negabunt, cùm certò credant, Mahumetum fuiſse ultimum Prophetarum.

Idem Auctor refert, narratum ſibi fuiſse ab Abulhaſan Zaharienſi hoc miraculum. *Quidam vir Medinenſis profecturus ad bellum, dixit uxori ſuæ, quæ uterum geſtabat: Commendo Deo id, quod eſt in utero tuo: & cùm uxorem amplexaretur, illa mortua eſt in complexu illius. Ab eadem autem nocte, qua mortua & ſepulta eſt, apparuit lux ſplendentiſſima ſuper uterum ejus: omneſque videbant eam ſingulis noctibus, donec reverſus eſt maritus ejus, & audivit hoc. Quamobrem noctu venit ad ſepulchrum uxoris. Cùmque ſponte apertum fuiſſet* (inquit Auctor): فاذا الامراة قاعدة في اكفانها
وصبيها في حجرها فقالت يا فلان دونك ما
استودعت الله ولو استودعتنا لوجدتنا جميعًا
فاخذ الصبي منها حيا وانطبق القبر عليها:

ecce mulier ſedebat cum involucris ſuis, cum quibus ſepulta fuerat, & puer ſtabat in ſinu ejus: dixitque marito: Heus tu, accipe quod commendaſti Deo. Quòd ſi commendaſſes nos ambos, ambos procul dubio vivos reperiſſes. Ille verò accepit ab ea filium vivum: & deinde clauſit ſeſe tumulus ſuper eam. Allegat autem Auctor quemdam, qui teſtabatur, ſe vidiſſe puerum illum: & alium etiam, qui aſserebat, ſe à patre pueri hæc audiviſse.

Verùm quemcumque teſtem adducat, ex hoc ſaltem convincitur hoc eſse commentum, quia nullus ſibi perſuadebit, hominem illum, relicta uxore inſepulta, ſtatim poſt obitum ejus diſceſſiſse. Quòd ſi eadem nocte, qua ſepulta fuit mulier, lux illa fulgentiſſima apparuit, impoſſibile eſt, ut eam vel non viderit, vel ex aliorum dicto non reſcierit, antequam diſcederet Medina. Illud tamen adverto, cùm non conſtet ex Auctore, in quanam muliere miraculum hoc acciderit, & in Medina plures eſſent Chriſtiani: potuiſse aliquid ſimile in muliere Chriſtiana evenire. Præſtat tamen, hoc totum inter Mahumetanorum commenta, quibus eorum libri pleni ſunt, reponere.

Circumfertur inter Auctores Moslemos aliud miraculum: nimirum, cùm in prælio quodam Aly Summus Imperator extendiſset in terra manum ſuam, ut ſuper eam totus exercitus tranſiret: mula quædam tranſivit ſuper eam: at verò Aly mala precatus eſt ei, dicens: *Abſcindat Deus generationem tuam, ne amplius parias. Et ceſſavit ex eo tempore mula parere.* Quidam tribuunt hoc miraculum Mahumeto, quòd nimirùm ipſe ita mulæ illi malè precatus fuerit. Sed adeò ridiculum eſt, ut Ahmed filius Abdalhalim illud, ut ſuprà vidimus, inter ſpuria, & fictitia rejecerit.

Hæc ſunt, quæ in Mahumetanica Secta potui miracula reperire. Multa tamen non quidem miracula, ſed Dæmonum ludibria ac præſtigia referuntur etiam à noſtris Auctoribus, de illis, qui vulgò Sanctones, & Derviſii nuncupantur. Horum pleraque narrantur à Ricardo (alii Ricoldum vocant) ex Ordine Prædicatorum, in libro, cui titulus eſt, *Turcicæ Spurcitiæ*, è Græco idiomate translato, & typis impreſſo, Anno 1514. cum alio opuſculo, cui titulus: *Confutatio Legis latæ Saracenis*. Quidam tamen hujus tantùm ſecundi opuſculi Auctorem faciunt prædictum Ricardum: primi autem, alium Auctorem ex eodem, quantum conjici poteſt, Ordine prædicatorum, qui diù inter Saracenos captivus commoratus eſt, à quibus captus fuit circa annum 1436. in Civitate, ſeu Provincia Hungariæ, quæ *Septem caſtra* vocatur, unde Auctor, *Septemcaſtrenſis* cognomen accepit.

Hic igitur cap. 14. hæc habet de Derviſiis, & Sanctonibus Mahumetanis. *Inveniuntur aliqui tantæ perfectionis, ut quaſi impaſſibiles ſint, & nihil exterioris impreſſionis ſentire valeant. Nam in maximis frigoribus hyemis ipſi nudato toto corpore incedunt, & non ſentiunt: & hoc ſimiliter in caloribus æſtivis. Iſti ſuæ probationis rationes, & patientiæ veritatem oſtendunt in variis ſtigmatibus combuſtionum, & cicatricibus inciſionum corporum ſuorum. Nam ſi quis probare voluerit, facit ſibi apponere ignem, vel incidere carnem cum gladio: quæ omnia tantum ſentiunt, ac ſi lapidi ignem apponeres, vel lignum gladio incideres. Aliqui rariſſimè cibum & potum ſumunt. Aliqui autem, & magis perfecti, ſine omni cibo, & potu corporali vivunt. Alii viſionibus, alii revelationibus variis ſunt donati: alii raptus, alii extaſes ſupernaturales habent.* Et paulò inferiùs. *Illud magnum portentum, de quo magnus inter eos eſt rumor, quod dicitur, plures conceptos eſſe, & natos ſine virili ſemine, qui Nephes Ogli dicuntur, de quibus etiam in ſequenti capitulo fit mentio. Credendum eſt fieri*

Per fœminas non corruptas carnali corruptione: potest tamen esse, quòd ipsæ matres talium sint uxores Religiosorum, & propter prodigium continentiæ eorum nascantur eis filii modo non naturali, sed modo alio Diabolicæ dispensationis, hominibus occulto. Quomodocumque hoc fiat, licet sit insolitum, ac mirabile auditu, non tamen impossibile videbitur Diabolicæ potentiæ, si cætera ejus opera inspiciantur, quæ in eis, & per eos operatur. Deinde agit Auctor de agitatione, seu rotatione corporum in gyrum ad modulationem quorundam instrumentorum, quæ fit ab his Dervisiis tanta velocitate, ut non possit, utrum homo sit, an statua discerni: & cùm lentiùs se circumagere incipiunt, in fine motus est velocissimus, & tandem tamquam vertigine correpti decidunt in terram, & extasin per aliquod tempus patiuntur, sensibus omnibus destituti. Ideò autem habetur hæc corporum rotatio supernaturalis, quia nullus sit præter eos, qui illam possit imitari.

Refert prætereà, se præsentem fuisse, cùm quidam Dervisius venit quærens hospitium apud eum, cujus ipse erat captivus: cùmque is in aliis occupatus, illi non attendisset; Dervisius indignatus cœpit magno cum clamore malum eidem apprecari, & statim discessit. *Et eodem anno* (inquit Auctor) *in domo illa nec de hominibus, nec de pecoribus aliquid remansit, quin omnia interierint. Et hoc de multis aliis audivi factum. Unde multum cavetur ab omnibus, ne in aliquo offendantur.*

Cap. 15. refert, multos ex his Dervisiis post mortem haberi apud populos in magna veneratione, itaut eorum sepulchra à magna hominum turba invisantur; & plura insignia beneficia per eorum intercessionem obtineant, ac propterea votivas oblationes copiosas ad eadem sepulchra deferunt. Unus ex his vocatur *Sadichasi*: ideſt, *Sanctus Victor*, supra cæteros celebris; cujus sepulchro, vel locis illi addictis, si quis injuriam aliquam intulerit, insignes sæpè facinoris sui pœnas luit: & communis est vulgi opinio, numquam aliquem fraudatum fuisse votis suis, qui ab eo auxilium peteret, præsertim in negotiis bellicis. *De his autem signis ac prodigiis* (inquit Auctor) *hoc dicere volo, quòd major celebritas habetur de eo inter omnes Machometistas, quàm habeatur de Sancto Antonio inter Christianos.*

Alius, nomine *Harschipettech*, ideſt *Adjutorium peregrinationis*, à peregrinis præcipuè invocatur, qui illius auxilium frequenter experiri dicuntur.

Alius dicitur Aschikpassa, ideſt *Patronus amoris*, qui conjugatis discordibus inter se, vel sterilibus, vel ex partu periclitantibus, opem ferre dicitur.

Alius nomine Vanpassa, discordes inter se conciliat: diciturque se invocantibus, nunc juvenis, nunc senex apparere.

Alius, qui vocatur Scheych passa, conturbatis, & afflictis, atque in angustia positis solamen afferre creditur.

Sunt & alia monumenta Dervisiorum, quorum nomina ignorantur: in magna tamen veneratione habentur, & ad obtinendam pluviam, serenitatem, & alia necessaria, invocantur: & in his multa beneficia conferre dicuntur, pro quibus frequentes, opimasque oblationes à miseris illis bardis accipiunt.

Duorum prætereà sepulchra cum veneratione invisuntur, quorum alter *Gotvelmirtschin*; alter *Bartschun passà*, nominatur, quorum mira narrantur, maximè circa custodiam & conservationem animalium, pro qua nisi illis votivæ oblationes reddantur, animalia ipsa damnum sentiunt. Refert Auctor, dominum suum amisisse taurum, cùmque diù quæsitum reperire non posset, votum mente concepit offerendi nescio quid sepulchro primi. Et statim taurus repertus est in eo loco, in quo per triduum frustrà quæsitus fuerat.

Est & alius nomine Chiderelles, Viatorum patronus, à quo itinerantes magna beneficia experiuntur: & apparere illis solet in forma viatoris griseum equum insidentis.

Refert etiam de quodam, qui falsò accusatus apud Regem cum aliis Dervisiis de proditione ipsius Regis, damnatus est cum illis ad incendium. Hic verò in testimonium suæ innocentiæ in ardentem furnum ingressus, absque ulla prorsus læsione exivit: atque ita se, suosque socios liberavit. Quamobrem in tanta veneratione habetur, ut hodie quoque ejus crepidæ, tamquam sacrum quid, asserventur, eò quòd inter incendia intactæ remanserint.

De alio quodam adhuc vivo narrat, mirabilem fuisse in rebus occultis, vel absentibus divinandis, & præsertim furtis: quamobrem fures ac latrones sæpè illius vitæ insidiati sunt, sed semper frustrà. Occultas etiam mentis cogitationes eorum, qui ad se veniebant, divinabat.

Redit deinde Auctor ad eos, qui ex fœminis sine viri opera nasci dicuntur, & *Nephes Ogli* appellantur, ideſt *filii Spiritus*: asseritque, eos in tanta æstimatione haberi, ut vel capilli, & vestes eorum, magni fiant: his enim omnem infirmitatem curari dicunt. Et cùm prodigiosè nascantur, per consequens tota eorum vita, & actio, supernaturalis, & mirabilis esse censetur.

Capite 22. narrat Auctor miraculum hoc à Dervisiis, seu Religiosis Mahumetanis patratum. *Inter Sacerdotes, & Dervisios lis oborta est, utris eorum oblationes, ac vota populi deberentur. Cùmque inter se convenire non possent, causam ad Regem detulerunt. Ille septem dies ad deliberandum, tàm ipsis, quàm sibi præscribit. Interim nocte quadam dum magna viscerum commotione agitatus in latrina sederet, tabula supposita diffringitur. Ille deorsum ruens, in pariete, tigillo obvio, suspensus hæsit. Per horæ spatium in tanto discrimine versatus, nullo interim suorum accurrente, ad opem Sanctorum gentis suæ confugit. Repente in eo loco lumen apparuit. Viditque in eo quemdam Dervisium ita se alloquentem: Ubi sunt, Rex, Sacerdotes illi, quos Dervisiis præferebas? cur te in tanto discrimine non adjuvant? Disce jam quanto jure nos illis præferendi simus. His dictis, Regem lectulo suo facillimè restituit, atque ab ejus oculis evanuit. Mane facto, Rex jubet, Dervisios omnes ad se accersiri, & ex vase pleno nummorum singulis plenum pugillum elargitur. Cùm autem non posset eum, qui sibi nocte apparuerat, recognoscere, deque eo illum, qui Dervisiorum Prælatus erat, interrogasset; hic respondit Regi; Quem nocte vidisti, non fuit unus aliquis singularis, sed omnium nostrum personam gerebat, quorum causa in communi agitabatur. Rex his auditis, in stuporem actus, Regnum filio renunciavit, & inter Dervisios voluit recenseri.*

Hæc sunt, quæ ex Septemcastrensi habemus, quorum nonnulla ab aliis etiam Auctoribus referuntur. De illis *Nephes Ogli*, Hottingerus allegat hæc verba Georgeu. cap. 1. *Fœminæ quædam nunquam*

congrediuntur cum viris, ſed ſeorſum certo in loco prorſus abſtruſo à virorum aſpectu & auditu, morantur: ipſæque variùs Templum frequentant; orantque ab hora nona noctis, uſque ad duodecimam, ut puta mediam noctem: atque inter orandum corpus continuè agitant, & vociferationibus mirè affligunt, ut ſæpiùs viribus & animo defectæ, interram pronæ concidant. Et ſi aliqua ab eo tempore gravidam ſe ſenſerit, Spiritus Sancti gratia fœcundatam ſe eſſe affirmat. Cùmque pariunt, ab ipſis nati, Nephes Ogli, ideſt Animæ, vel Spiritus Sancti filii, appellantur. Ita mihi narratum eſt à pediſſequis earum: nam nec ipſe vidi, nec aliquis virorum huic ſpectaculo intereſſe poteſt. Franciſcus Barton Anglus ſcripſit ad eumdem Hottingerum in hanc rem: *De Nephes Ogli plurima, ſed ineptè ferè omnia narrantur: itaque potiùs fabulas duxi, quàm quidquam inquiſitione dignum.*

Busbequius Epiſt. 1. de legatione Turcica, ſcribit, ſe multa audiviſſe à Derviſiis de Chiderle, quem Septemcaſtrenſis Chiderelles appellat, Arabicè dicitur الخضر *Alchedrus*, & eumdem cum Phinees, & Elia, & S. Georgio fuiſſe, falsò exiſtimant. Credunt enim animam Phinees tranſiſſe in Eliam, & ab Elia in S. Georgium, & ab hoc in Alchedrum: quem fabulantur, virginem quamdam, portentoſæ magnitudinis draconi expoſitam, ab ejuſdem draconis cæde ſervaſſe: & per longinquas regiones peregrinari ſolitum, ad fluvium perveniſſe, cujus aquæ bibentibus præſtarent immortalitatem: ipſum ſolum ex eo bibiſſe: quamobrem mortis legibus ſolutum, hùc illùc in equo præſtantiſſimo, qui ejuſdem aquæ hauſtu mortalitatem exuerit, divagari, & præliantibus intereſſe, atque auxiliari, ſi opem ejus implorent. Addunt, illum fuiſſe comitem Alexandri Magni, & contemporaneum Moyſi, ſed miraculis, & ſcientia illo majorem. Aſſerunt præterea, fontem quemdam, qui in Moſchea neſcio qua reperitur, emanaſſe ex lotio, quod in eo loco profuderit equus hujus Chiderlæ: cujus comitum, ſtabularii, nepotis, & ſororis ſepulchra in locis Moſcheæ illi vicinis oſtenduntur; & multa beneficia, per illorum invocationem, & per quaſdam reliquias prædicti Chiderlæ divinitùs conferri, fabulantur.

Idem Busbequius, Epiſt. 4. narrat, Derviſium quemdam ſimulatæ ſanctitatis, ingentis ponderis ſaxo ſublato, pectus nudatum ſibi percuſſiſſe, abſque ulla tamen læſione. Deinde ferrum candens ori inſeruiſſe, & per omnem partem verſaſſe, non ſine ſalivæ ſtridore, nec tamen aduſtionem ullam paſſum eſſe: quo facto, accepiſſe munus de manu ipſius Busbequii, ac diſceſſiſſe. Narravit idem Derviſius Cœnobiarchæ ſui multa miracula, & ſanctitatem: quippe qui ſuper pallium ſuum expanſum in flumine, hùc illùcque ambulabat (idem de quodam David Altroy pſeudomeſſia narrat R. Beniamin in ſuo Itinerario): & in excoriato atque exenterato vervece alligatus, in clybanum ardentem ingrediebatur, & cocto vervece, inde illæſus exibat.

In hiſtoria ſtatus hodierni Imperii Othomannici, à Ricauto Anglo conſcripta, Venetiis Italicè impreſſa, Ann. 1672. lib. 2. cap. 13. fusè agitur de his miraculis, ac fucata pietate Derviſiorum: & primò de rotatione illa corporum ad modulationem tibiæ, quam aſſerunt ſe facere ad imitationem Auctoris ſui *Menelevà*, qui quindecim continuos dies ita ſeſe rotavit, nihil interim comedens, aut bibens. In fine verò cadens in extaſin miras habuit revelationes, omneſque Ordinis ſui Regulas divinitùs accepit.

Deinde meminit illius Chiderelles, ſeu Chederely, de quo ſuprà dictum eſt: & credunt Derviſii quidam Ægyptii, illius meritis communicatam ſibi eſſe virtutem, ſerpentes ac viperas incantandi, quas ipſi ita audacter tractant, ſicut nos placidiora animalia. Quidam credunt, hanc virtutem hæreditariam eſſe in familiis ſuis: alii verò, ſibi à Deo propter propria merita communicatam. Iſti ponunt in Paradiſo quatuor animalia: Equum S. Georgii, ſeu Chiderellæ: aſinum Jeſu Chriſti: camelum Mahumeti; & canem ſeptem Dormientium. Alii addunt, arietem Abrahæ.

Cap. 14. refert de Ebrbuhar, qui fuit Auctor Derviſiorum Ebrbuhariorum, ter tantùm in anno illum comedere conſueviſſe panem hordeaceum, cum oleo olivæ, melle, & uva: reliquos dies jejunum in oratione tranſegiſſe: frequentes habuiſſe revelationes, & multos, qui ad eum accurrebant, variis à morbis liberaſſe.

Cap. 15. agens de Derviſiis Nimetulanis, refert ſe audiſſe, Fundatorem eorum Nimetulam ita in oratione aſſiduum ac prolixum fuiſſe, ut tandem in extaſin raperetur, & felicitatem haberet loquendi cum Deo. Nullus autem admittitur in ejus religionem, niſi priùs per quadraginta dies maneat ſolus clauſus in cubiculo, tres tantùm cibi uncias in die comedendo, quo tempore Deum videt facie ad faciem, & totam gloriam Paradiſi. Deinde cum aliis Derviſiis in quodam prato circumvolvitur, ac rotatur: & ſi intereà aliquam habeat viſionem, in terram prolabitur, velut morbo regio correptus, vel fulmine ictus. Adveniens autem Prælatus orat pro ipſo; & tunc aſſurgit exterritus, & velut amens: & viſiones, quas habuit, Superiori, vel aliis ſenioribus enarrat.

Cap. 16. de Derviſiis Kadris hæc ſcribit: *Superiores Monaſterii hujus Ordinis inſuſurrant clanculum in aures precatiunculam quandam ſuis Monachis, quam ipſi aſſiduè tenentur repetere: & dicunt eſſe talis virtutis, ut per eam fruantur viſione Dei, & habeant cœleſtes revelationes.*

Cap. 17. de quodam Sanctone, nomine *Kalendery*, qui fuit Auctor Sectæ Kalenderiorum, ſcribit: *Erat excellens Medicus, & ſapiens Philoſophus, & virtutes ſupernaturales poſſidebat, per quas miracula manifeſta à toto Mundo cognita operabatur.*

Cap. 18. de Derviſiis Edhemiis, aſſerit, eos verſari in deſertis, & manſuefacere tigres, & leones, & cum illis familiariter verſari; & commorari, & colloqui cum Henoch.

Concludo hujuſmodi miraculorum, ſeu præſtigiorum materiam cum eo, quod refert Gabriel Bremond Maſſilienſis, in libro primo de Itineribus ſuis, c. 29. nimirum: haberi tanquam rem certam apud Moslemos, nocte poſt diſceſſum peregrinorum è Mecca, imbrem tàm copioſum, tantoque cum impetu è Cœlo ruere, ut non modò abluat cruorem, verùm etiam ſecum aſportet oſſa pluſquam quadringentarum millium ovium, quæ mactantur in planitie ad radices montis Araphat, ſacrificii cauſa: quod habent manifeſti miraculi loco, tamquam accepta ſint Deo ſacrificia ipſorum.

Ad hanc Mahumetanicorum miraculorum farraginem ſatis ſit reſpondere, nihil in illis reperiri, quod naturæ vel humanæ, vel Angelicæ vires excedat; quemadmodum de ipſius Mahumeti miraculis ſuprà demon-

demonſtravimus. Deinde dico, Brahmanes falſæ religionis cultores, tàm in jejuniis, quàm in orationibus, & extaſibus: & prætereà in impaſſibilitate, illa ad omnes caloris, frigoris, ferri, flammæque injurias, atque etiam in apparenti quadam vitæ ſanctimonia, Derviſios non ſolùm æquare, ſed etiam ſuperare. Sed de hoc in quarto tractatu Prodromi noſtri fuſiùs agemus.

Interim ſatis ſit dicere, etiam inter noſtros, aliquos inventos fuiſſe, qui ſimulata ſanctitate, & in extaſin reperentur, & per plures dies vel menſes ab omni cibo, potuque, quantum ſciri poterat, abſtinerent. Hæc autem omnia Dæmonum opera, procul dubio fiebant.

Prætereà Lectorem admoneo, non habendam eſſe multam fidem Ricardo Septemcaſtrenſi, qui, ut ipſemet in Prologo Operis ſui fatetur, adoleſcens quindecim circiter annorum ductus fuit captivus inter Turcas: & ut erat ſimplicioris naturæ, quidquid ab illis audiebat de rebus Derviſiorum, ſive jam defunctorum, ſive adhuc viventium, ſtatim indubitanter credebat. Nihilominus nonnulla, quæ vel ipſe, vel alii referunt, ſi vera eſſent, aliquam miraculi ſpeciem præſeferre viderentur, inter quæ

Primum eſt id, quod aſſeritur de illis *Nephes Ogli*, qui ex fœminis ſine viri opera naſcuntur. Si ſtandum eſſet Decreto, quod anno 1637. die 13. Februarii factum fuit in Gallia à Parlamento, ſeu Senatu Gratianopolitano, nimirum *poſſe fœminam per ſolam vim imaginationis abſque viri opera concipere, ac parere:* poſſemus facilè hoc Mahumetanorum commentum, pro vera hiſtoria admittere. Sed credo, Gallos ipſos negaturos hujuſmodi Decretum, utpote non ſolùm ridiculum, ſed etiam impium, ac nefarium, & univerſo humano generi, & fidei catholicæ perniciosiſſimum. Quamobrem dicendum potiùs eſt, vel illos *Nephes Ogli* eſſe figmentum: vel ex occulto cum fœminis illis concubitu, eos naſci; vel demum Dæmonis opera eoſdem progigni. Hoc verò ultimum fieri poſſe, & experientia, & ratione convincitur. Affirmavit mihi Eminentiſſimus Cardinalis Odeſcalchus, cui deinde Innocentio XI. Pontifici Maximo in officio Confeſſarii per tredecim annos inſervivi: dum circa annum 1649. Legati munere Ferrariæ fungeretur; certiſſimis argumentis in officio Sacræ Inquiſitionis Mantuæ compertum eſſe, ac probatum, fœminam quamdam duos filios ex Dæmone incubo ſuſcepiſſe, qui vultum ſatis turpem præferebant. Fœminæ verò illi, dum in carcere clauſa teneretur, apparebat Dæmon eam deterrens, & minitans, ſe filios illos occiſurum. Duplici hoc modo potuit evenire. Primo, ut Dæmon humano ſemine opportunè è viro aliquo accepto, idem ſtatim intra fœminæ illius vulvam immitteret. Secundo, ut idem Dæmon duos illos infantes aliunde acceptos fœminæ illi ſupponeret, inducto priùs uteri tumore, ut proles vera ejus eſſe cenſeretur.

Secundum eſt id, quod dicitur, Derviſium quemdam occultas ad ſe venientium cogitationes cognoviſſe, atque iiſdem manifeſtaſſe. Sed vel hoc eſt negandum, vel dicendum, ex antecedentibus, & conſequentibus, aliiſque conjecturis, & ex diſpoſitione ſpecierum, & objectorum à ſe fortaſsè immiſſorum, vel ex alterationibus humorum, potuiſſe Dæmonem cogitationes eorum, actuſque voluntatis probabiliſſimè cognoſcere, & Derviſio illi indicare: neque enim credendum eſt, illum ſemper omnium cogitationes divinaſſe, ſed eas tantùm, quas tamquam certas habebat. Porrò multa ſunt hujuſmodi divinationis ope Dæmonis factæ exempla.

Tertium eſt, quod refertur de pluvia illa, qua tot millium ovium ſanguis abluitur, & oſſa aſportantur. Sed ſuſpicor hoc eſſe aliquod figmentum; & ex eo quod ſemel vel bis acciderit, vulgatum fuiſſe perpetuum prodigium. Neque ignoramus, quàm facilè vulgus ex unico culice plures faciat camelos. Certè in Mahumetanorum antiquiorum hiſtoriis nihil de hujuſmodi pluviæ miraculo reperitur, quod certè, ſi verum eſſet, nunquam tacuiſſent. At enim alii præter Bremondum affirmant, ſe illud à Meccanis peregrinis audiviſſe. Verùm illi ipſi fortaſsè nugas vendebant. Quidquid ſit, ſi non eſt figmentum, dæmonis eſt ludibrium: nam & ad hoc, & ad alia, quæ de Derviſiis referuntur, vis ejus extenditur.

Rotatio illa ac circumvolutio corporum, arte addiſcitur ab adoleſcentibus tyronibus, & longa exercitatione illi aſſueſiunt, non ſine frequentibus à principio lapſibus, quemadmodum ſe vidiſſe teſtatur R. P. Vincentius Maria de S. Catherina Senenſi in ſuo Itinerario lib. 1. cap. 18. Fieri tamen poteſt, ut etiam Satan aliquid cooperetur, ſicut fortè cooperatur ludionibus, & hiſtrionibus noſtris, qui ſæpè res magis miras, quàm rotationes illas, efficiunt.

Cætera etiam ab Ethnicis facta fuiſſe legimus, & pleraque præſtigii, non miraculi nomen merentur; præſertim ſi & illa, & alia hactenus enumerata, cum miraculis illis, quæ in Chriſtiana Religione quotidie fiunt, comparentur: qualia ſunt, mortuos ad vitam revocare; cæcos etiam à nativitate illuminare; mutis loquelam, ſurdis auditum, claudis greſſum reſtituere: Dæmones ab obſeſſis pellere: à naufragio jam deſperatos eripere; à morbis incurabilibus repentè ſanare; ſterilibus fœcunditatem elargiri: & prætereà (quod majus eſt) beneficia ſpiritualia conferre, charitatis, humilitatis, patientiæ, cæterarumque virtutum: infideles ad veram religionem attrahere; peccatores ac ſceleſtos per pœnitentiam ad bonam frugem reducere; in mortis articulo opem ferre, & ab hoſtium tartareorum viribus liberare. Nec deſunt etiam miracula illa, quæ Moslemi Derviſiis ſuis immeritò tribuunt; nempè, ut quis è mediis flammarum incendiis illæſus evadat: ut ſuper aquas pallio pedibus ſuppoſito, vel ſine illo, incedat: ut ferri injuriam, & vim veneni non ſentiat: ut ſerpentes ac feras, innoxias, imò familiares, & obedientes experiatur: & alia hujuſmodi, quæ non ad oſtentationem, ſed ad neceſſitatem, vel magnam aliquam utilitatem, non præſtigiosè, vel apparenter, ſed verè per divinam virtutem fiunt. Nihil dico de miraculis ad prophetiæ donum ſpectantibus: nam hæc frequentiſſima ſunt; ita ut nullus ferè Sanctus inveniatur, qui prophetiæ gratia non claruerit. Neque de his, ſaltem multis, eſt dubitandum, cùm neque in uno loco, neque in una gente, neque ab uno Sancto facta fuerint: ſed ubique terrarum, à plurimis viris ſanctis patrata, & à plurimis Auctoribus ſcripta ſint, quorum plerique ea viderunt, vel à teſtibus fide dignis audierunt: & cùm diverſiſſimis in locis ac temporibus vixerint, & ſcripſerint, impoſſibile eſt omnes in mendacium, vel fraudem conſpiraſſe. Neque nos aſſerimus, ea, quæ de Derviſiis referuntur, ſaltem omnia, falſa eſſe, & mendacia: ſed ſolùm negamus eſſe vera miracula. Nam vel utraque (nempè Derviſiorum, & Sanctorum Chriſtianorum) ſunt vera miracula, vel utraque falſa. Primum dici non poteſt: nam cùm una ex his Religio-

ligionibus ſit falſa, Deus concurreret veris miraculis ad errorem & falſitatem comprobandam. Secundum verò neutra pars admittet: & ne quidem admittere poterit, cùm omnes fateantur neceſſariò ponendam eſſe aliquam veram religionem, quam, ſive Chriſtiana ſit, ſive Mahumetanica (nam aliam eſſe non poſſe, etiam Moslemi fatentur), debet etiam convenienter Deus veris miraculis illuſtrare, & confirmare, non autem falſis illudere. Superest igitur, ut alterutra ſit vel vera, vel falſa. Nos porrò conſtanter affirmamus, Derviſiorum, ſeu aliorum Moslemorum miracula falſa eſſe: quod ſi probaverimus, conſtabit jam manifeſtè, miracula noſtra tantummodò vera eſſe, & facta per virtutem Dei.

Probatur igitur primò, ea, quæ à Derviſiis fiunt, vel fieri dicuntur, non eſſe vera miracula: quia nullum ex illis eſt, quod per naturalem virtutem, ſaltem Angelicam, fieri non poſſit: neque ullum adducitur legitimè probatum, quod à Deo tantummodò fieri poſſit, cujuſmodi eſt reſuſcitatio mortuorum, & illuminatio cæcorum.

Secundò, quia pleraque habent characterem præſtigii, & ad jactantiam tantùm abſque ulla utilitate fiunt: cujuſmodi eſt illa percuſſio pectorum cum immani ſaxo: aduſtio, & inciſio membrorum: rotatio corporum, & alia hujuſmodi.

Tertiò, quia pleraque inveniuntur eodem modo facta ab Ethnicis, & hoc tempore fiunt à Bahmanibus, & aliis Idololatris Orientalibus.

Quartò, quia plerique horum Derviſiorum, præſertim qui dicuntur Sanctones, ſunt homines vani, ac ſuperbi, & pro miraculis ſuis mercedem à ſpectatoribus, tamquam Hiſtriones, recipiunt: & præterea nefariis ſceleribus ſunt inquinatiſſimi, itaut ab ipſis Mahumetanis malè audiant, malèque tractentur. Et illi ipſi, qui modeſtiorem vitam profitentur, & à mulieribus abſtinentiam vovent, his vitiis non carent, & frequenter, caſtitatis voto ejurato, ad fœminas dilabuntur.

Quintò, quia Derviſii non ſolùm quædam admittunt contra legem Dei, ſed etiam contra inſtitutionem Pſeudoprophetæ ſui Mahumeti: quamobrem à Moslemis Orthodoxis hæretici, vel ſchiſmatici eſſe conſentur. Deus enim in Pentateucho, Lev. cap. 19. prohibuit Iſraelitis, ne corpus cultris inciderent, neque in eo ſtigmata efformarent, quemadmodum Ethnici faciebant in morte alicujus ſuorum. Et lib. 3. Reg. c. 18. legibus de Sacerdotibus Baal: *Incidebant ſe juxta ritum ſuum cultris & lanceolis, donec perfunderentur ſanguine.* Quamobrem ritus Idololatricos à Deo prohibitos imitantur Derviſii, dum carnes ſuas ferro lacerant, vel incidunt. Sanctiones etiam, & ſtatuta Mahumeti tranſgrediuntur, dum muſicis inſtrumentis in rotationibus, ac precibus ſuis utuntur: omnes enim Moslemi fatentur, Mahumetum muſica omnia inſtrumenta à precibus, & Sacris ſuis removeri præcepiſſe; quamobrem, nec tubas cum Judæis, nec campanas cum Chriſtianis recipere voluiſſe. Prætereà, ut ſuprà vidimus, mendacem & blaſphemum eum Mahumetus pronunciavit, qui, etiam ipſum, aliquando Deum vidiſſe affirmaret, cùm hoc ſit manifeſtè contra doctrinam Alcorani. At iſti boni Derviſii aſſerunt fidenter, ſe Deum facie ad faciem intueri, & cum eo familiariſſimè colloqui. Sed quod præcipui momenti eſt, genus vitæ, à Mahumeto ſeveriſſimè proſcriptæ ſuis aſſeclis, profitentur. Cùm enim (ut refert Thelabienſis in Expoſitione Suræ المايدة *Menſa* v. 93.) intellexiſſet, nonnullos ex ſuis cœpiſſe monaſticum Chriſtianorum inſtitutum imitari, vocavit illos ad ſe: & dixit eis: اني لم اومر بذلك ثم قال ان لانفسكم عليكم حقًا فصوموا وافطروا وقوموا وناموا فاني اقوم وانام وافطر واكل اللحم والدسم واني النساء ومن يرغب سنتي فليس مني ثم جمع الناس وخطبهم وقال ما بال اقوام حرموا النساء والطعام والطيب والنوم وشهوات الدنيا امّا انّي لست امركم ان تكونوا قسيسين او رهبانًا فانه ليس في ديني ترك اللحم والنساء ولا اتخاذ الصوامع : *Mihi non fuit hoc præceptum: vos verò curam gerere debetis veſtri ipſorum. Itaque jejunate; & jejunium ſolvite: vigilate, & dormite: nam & ego vigilo, & dormio: jejuno, & jejunium ſolvo: comedo carnem, & adipem; & dormio cum mulieribus: & qui recedit ab inſtitutionibus meis, non eſt ex parte mea. Deinde congregavit populum, & prædicans illi, dixit: Quid ſibi volunt quidam ex vobis prohibendo uſum fœminarum, & cibum, & eſcas bonas, & ſomnum, & voluptates hujus mundi? Atqui ego non præcipio vobis, ut ſitis præsbyteri, & monachi: neque in lege mea prohibetur caro, vel uſus fœminarum, nec præcipitur ædificatio cœnobiorum.*

Ex dictis apparet manifeſtè, quàm alienus fuerit Mahumetus ab inſtituto horum Derviſiorum: itaut ne pro ſuis quidem eos agnoſcat. Ipſi etiam è converſo videntur parum Mahumeti legem curare: ut enim teſtatur Septemcaſtrenſis cap. 20. multas habent ſententias contra Alcoranum, & etiam contra veritatem. Quamobrem, ut jam dixi, ab ipſis Mahumetanis hoc hominum genus pro hæreticis, ac ſchiſmaticis habetur, ut aſſerit Ricautus ſuprà laudatus, cap. 14.

Libet addere pro coronide hujus Tractatus id, quod ſcribit idem Septemcaſtrenſis, tamquam teſtis oculatus c. 20. de his Derviſiis. *Utuntur* (inquit) *imò potiùs abutuntur ipſo Alcorano ad perpetrandum omnia genera ſcelerum: ſcilicet, furta, homicidia, fornicationes, adulteria, ſtupra, latrocinia, & his ſimilia: quæ, ſi omnia, quæ audivi, vidi, & expertus ſum, narrare vellem, tædium generarent, & nauſeam audientibus. Sortilegiis, & incantationibus, & divinationibus ita infecti, deturpati, & corrupti ſunt, ut vix ſit vetula, quæ non habeat eorum aliquam artem, & ſcientiam.* Et paulò poſt: *Sacerdotes eorum, licet magnam oſtendant religionem coram hominibus: in occulto tamen pleni ſunt omni nequitia, itaut de omnibus ſceleribus ſe intromittant.* Nullo igitur modo fieri poteſt, ut per hujuſmodi genus hominum fiant vera miracula, quibus Deus velit Mahumetanicam ſectam, tamquam veram religionem, confirmare.

FINIS.

APPENDIX.

CHimerico, prorſuſque inani Alcorani miraculo, quod Mahumetani plenis buccis, إيّة مستمرّة لا انقضاء لها, *miraculum permanens, ac perpetuum, quod nunquam ceſſat*, proclamant, non erit abs re (quandoquidem vacantes pagellæ permittunt) pauca quædam ex multis, miracula opponere, quæ in Chriſtiana Religione, & veriſſima, & perſeverantia eſſe, totius orbis teſtimonio comprobantur.

Primum ſit, Domus illa celeberrima, in qua B. Virgo Deipara in Nazarena Urbe nata & enutrita, Æternum Verbum concepit, & cum eodem tot annos habitavit, ac deinde poſt ejus obitum, in ſumma ſemper veneratione Chriſtianis fuit. Hanc à fundamentis avulſam Angelico miniſterio in Illyricum primùm, Anno Chriſti 1291. die 6. Maii deportatam; & triennio poſt, die 10. Decembris in Picenum Italiæ provinciam, ubi nunc omnium Chriſtianorum concurſu votiſque frequentatur, ſub Lauretanæ Domus nomine, translatam fuiſſe, ita certum eſt, ut nullo modo poſſit in dubium revocari. Nam eodem tempore Domus hæc in Nazarena Urbe defuit, quo in Illyrico apparuit. Ex Illyrico verò abfuit, ex quo in Picenis divinitùs delata ſeſe dedit conſpiciendam. Et miſſis pluries certis ac fidis viris in Nazareth, qui rei veritatem explorarent; invenerunt Domum illam ſublatam, relictis fundamentis ejuſdem menſuræ, materiæ, ac ſtructuræ, quæ in Illyrico viſebatur, & nunc in Piceno conſpicitur. Id verò Peregrini omnes, qui è ſacrisP alæſtinæ locis regrediuntur, hodie quoque confirmant. Hujus autem rei veritatem Deus ipſe quotidie inſignibus miraculis, ac prodigiis, quæ ibi fiunt, teſtatur, quæ Mahumetani ipſi negare non poſſunt, cùm ſint ibi in proſpectu omnium munera votiva miſſa à quodam eorum Prætore, ſeu Baſcià, nomine Corcut, Anno Chriſti 1552. cum ejuſdem atteſtatione Arabicè ſcripta, qua ſe à B. Virgine, quæ in eo loco colitur, à lethali pectoris apoſtemate liberatum ſuiſſe fatetur. Oſtenditur etiam ibi pallium, ſeu tegumentum Altaris exterius argenteum, gemmis ornatum, ab alio Baſcià B. Virgini, ob gratiam ab ea acceptam, oblatum.

Secundum, æquè certum (nam innumeros, atque oculatos habet teſtes) eſt Crux illa celeberrima in Urbe Malipuritana, in India Orientali, ſupra quam, cùm oraret, vulneratus eſt ad mortem à quodam Brachmane S. Thomas Apoſtolus die decima octava Decembris. Nam quotannis, eadem die recurrente, dum ante eam Sacrum ſolemniter celebratur, ad initium Euangelii atro quodam colore, ſplendore permixto, inoſfuſcatur, qui poſt Offertorium clarior evadit, donec Crux tota candida ac nitens apparet. Dum autem fit conſecratio, reſumit Crux colorem ſuum naturalem, & ſanguineo ſudore tota perfunditur, quo Fideles linteola ſua infundunt, ac per ea Deus multa admiranda operatur. Si quando verò contingat, ut Crux illa eo tempore nullatenus immutetur, flagellum aliquod grave, vel inſignem calamitatem Chriſtiano populo portendi, experimento compertum eſt.

Tertium, certiſſimum, quia evidentiſſimum: Barii (quæ eſt Apuliæ in Italia Urbs percelebris) ex oſſibus S. Nicolai Epiſcopi Myrenſis manat aſſiduè puriſſimus ac limpidiſſimus liquor (quem Mannam S. Nicolai vocant) qui in vitreis ampullis ſervatus, nunquam corrumpitur, nec verminibus ſcatet, niſi fortè apud eos, quos flagitiis ac libidinibus inquinatos invenerit: & quotidiana per eum miracula patrantur: tàmque copiosè emanat, ut per omnes Chriſtiani Orbis regiones commodè tranſmittatur.

Quartum: Tolentini (quæ eſt Civitas Provinciæ Picenæ in Italia) ex brachiis S. Nicolai (qui vulgò, *de Tolentino* appellatur, & pluſquam trecentis abhinc annis obiit) argenteis thecis incluſis, identidem, turgeſcen-

centibus venis, copiosus cruor emanat. Id verò præcipuè evenire observatum est, cùm magna aliqua calamitas Christianorum rebus impendet.

Quintum: item in omnium oculis versatur. Neapoli, celeberrima Italiæ Urbe, in duabus vitreis ampullis, S. Januarii Episcopi, qui supra mille abhinc annis pro Christi fide ab infidelibus occisus fuit, sanguis concretus asservatur; qui ubi coram sacro ejus capite exponitur, statim velut recenter effusus, liquescit, & ebullit. Si quando verò concretus perseveret, adversi aliquid Christianæ Reipublicæ præsagire experientia comprobavit.

Alia plura fortassè magis mirabilia, sed minus nota, prætereo; quia satis hæc existimo ad ostendendum Mahumetanis, verè esse in Religione Christiana, quod ipsi in sua secta falsò jactant; nempe, non unum, sed multa آيات مستمرات *Miracula perseverantia*. Neque dicere possunt, hæc Dæmonum esse ludibria: incredibile enim est Deum permittere Dæmonibus ita innocentibus fidelibus illudere per eas res, quarum pleraſque Mahumetani ipsi, utpote sacrosanctas, venerantur. Porrò Dæmonum ludificatio & malas causas, & malum finem, & noxios hominibus effectus semper habet: quorum hìc nihil agnoscitur. Et multò minus dicere possunt, has esse pravorum hominum technas ac fraudes, cùm sine ullius opera, per se, prorsusque divinitus eveniant. Quòd si hìc aliqua hominum fraus aut deceptio subesset: jam hæc per tot annorum cursum deprehensa fuisset, quemadmodum deprehensa est techna & impostura Græcorum, aliarumque nationum schismaticarum Orientalium in igne illo supposititio, quem in Paschatis pervigilio in Sepulchri Dominici Templo, ad preces suas è cœlo delabi confingunt.

FINIS.

INDEX CAPITUM.

PRoœmium. *pagina* 1.

Cap. I. Utrum ad certum veræ Religionis argumentum miracula necessariò requirantur: & quid propriè sit miraculum in sensu à nobis requisito. p. 2.

Cap. II. De miraculis, quæ Christus Dominus effecit in Euangelica lege publicanda, suaque religione instituenda, & de illis, quæ ei à Mahumetanis tribuuntur. p. 5.

Cap. III. Utrum Mahumetus aliquod miraculum ad Sectam suam comprobandam effecerit. pag. 7.

Cap. IV. Discutiuntur Mahumeti miracula ex Alcorano à Moslemis producta: ubi agitur de scissione Lunæ. p. 14.

Cap. V. Miracula Mahumeti ex Alcorano, quæ spectant ad prophetiam. p. 22.

Cap. VI. Miracula, quæ à Moslemis extra Alcoranum per traditionem accepta, tribuuntur Mahumeto. p. 30.

Cap. VII. Miracula Mahumeti extra Alcoranum, ad prophetiam spectantia. p. 46.

Cap. VIII. Argumenta Mahumetanorum pro asserendis miraculis Prophetæ sui. pagina 50.

Cap. IX. Respondetur ad argumenta miraculorum, & ad ea, quæ Moslemi afferunt pro illis Mahumeto asserendis. p. 55.

Cap. X. Confirmatur aliquot exemplis Ethnicorum assertum nostrum de falsitate miraculorum Mahumeti. p. 64.

Cap. XI. De miraculo Alcorani: cujus vanitas apertè demonstratur. p. 69.

Cap. XII. Utrum post jam fundatam Religionem miracula ad eam conservandam requirantur: ubi agitur de miraculis, quæ fieri dicuntur à Dervisiis, seu Sanctonibus Mahumetanorum. p. 74.

PRODROMI
AD REFUTATIONEM
ALCORANI.
PARS TERTIA.

In qua ſicut Chriſtianæ Religionis Dogmata omnia divinæ Veritati conſona: ita pleraque Eſlamiticæ Sectæ Axiomata eidem veritati diſſona eſſe, oſtenditur.

BIBLIOTHECA REGIA MONACENSIS

PROŒMIUM.

SAtis jam probatum esse videtur, & Sacrarum Scripturarum oraculis, & verorum miraculorum testimonio, Christianam Religionem bonam esse, & à Deo institutam: è converso Mahumetanicam Sectam, cui nec Dei in Sacris literis loquentis testimonium, neque legitima miracula demonstrantis auctoritas ulla suffragatur, Religionis veræ notam obtinere nullo modo posse. Quia tamen Mahumetani obstinatè contendunt, in vera se esse religione; Christianos verò post adventum Mahumeti ab illa penitùs excidisse, & antiquæ Christianæ fidei, quæ fuit ante illum, dogmata vel mutasse, vel corrupisse; atque aliud ante Mahumetum, aliud post eumdem Christianos credidisse: in hac tertia Prodromi nostri parte evidenter ostendimus, Christianam Religionem à prima sui institutione, nempe ab ævo Christi Domini, & Apostolorum ejus, usque ad hæc tempora, semper eamdem fuisse, nec aliquid in illa, præsertim quoad fidei dogmata, & res à Deo revelatas, esse corruptum, aut mutatum. Quamobrem absque ullo prorsus fundamento credere & affirmare Moslemos, adveniente Mahumeto, Christianos à vera Religione extorres factos fuisse; seque in ea illorum loco succesisse.

CAPUT PRIMUM.

Christianam Religionem veram ac bonam esse, & à Deo institutam.

SUperfluum alicui videbitur, illud Mahumetanis probare, quod ipsi ultrò confitentur. Verùm non est ita: nam ex hujus veritatis demonstratione, magis veritas illius, quod contra ipsos probare instituimus, roborabitur, & eluceset. Adde, hujus temporis Moslemos, utpote rerum suarum superioris temporis ignarissimos, & in superstitione sua retinenda obstinatissimos, hoc etiam fortasse negaturos: nimirùm, Christianam Religionem neque à Mahumeto, neque à majoribus suis ullo unquam tempore tamquam bonam ac veram existimatam fuisse.

Dico igitur, me nunquam reperisse inter Doctores Moslemos dubium, quin Christiana Religio à Deo emanaverit, & saltem per plures annos vera, & legitima fuerit; quippe cujus primus Auctor credatur ab omnibus fuisse Jesus filius Mariæ Virginis verus Messias, à Prophetis promissus, per quem Deus vulgavit Mundo Euangelium, quod ipsi quoque credunt ab eo traditum, sicut Pentateuchum, & cæteros Sacros libros præcedentes. Prætereà pro certo habent, Christianam Religionem Judaicæ succesisse, & hanc per illam abrogatam fuisse: sed Christianam etiam deinde per Mahumetanam, omnem suam vim roburque amisisse. Harum autem abrogationum figuram præcessisse credunt in verbis illis Deuteron. cap. 23. *Dominus de Synai venit, & de Seir ortus est nobis: apparuit de monte Pharan*: de quibus satis dictum in prima parte. Abutuntur etiam parabola illa, quam apud S. Matthæum cap. 20. proposuit Christus Dominus in *Patre familias, qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam:* quam parabolam Mohammed filius Ismaelis, cognomento Albocharius, in parte trigesima Alcoranicarum traditionum, refert à Mahumeto ipso ita,

مصدّقًا لما بين يديه من التوراة اتيناه الانجيل فيه
هدًي ونور ومصدّقًا لما بين يديه من التوراة وهدًي
وموعظةً للمتقين وليحكم الانجيل بما انزل الله فيه
ومن لم يحكم بما انزل الله فاوليك هم الفاسقون.

Et ſubſequi fecimus veſtigia eorum (Prophetarum) *Jeſum filium Mariæ, confirmantem Pentateuchum, qui anteà traditus fuerat; & dedimus ei Euangelium, in quo eſt directio, & lux; & confirmat Pentateuchum datum anteà, & eſt directio, & commonitio piorum. Judicent igitur ii, qui profitentur Euangelium, juxta id, quod Deus revelavit in eo. Et qui non judicaverint juxta id, quod revelavit Deus, erunt prævaricatores.* Et ibidem verſ. 53. inducitur Deus ſic loquens hominibus: ولكل جعلنا منكم شرعةً ومنهاجًا ولو شاء الله لجعلكم امّةً واحدةً ولكن ليبلوكم فيما اتيكم : *Unicuique veſtrum dedimus legem, & normam religionis. Et ſi voluiſſet Deus, feciſſet vos gentem unam: ſed* (hoc non fecit) *ut probaret vos in eo, quod dedit vobis:* Explicat hunc locum Thalebienſis: قال المفسّرون عني بذلك جميع اهل الملل المختلفة جعل الله تعالي لاهل كل ملّة شريعةً ومنهاجًا فلاهل التوراة شريعة ولاهل الانجيل شريعةً ولاهل الفرقان شريعةً يحلّل الله تعالي فيها ما يشاء ويحرّم ما يشاء فالدّين واحدٌ والشريع مختلفةٌ : *Dicunt Expoſitores, ſignificari per hoc, omnes religiones, quæ ſunt inter ſe diverſæ, quarum unicuique dedit Deus legem, & regulam rite operandi. Sic Judæis dedit legem ſuam: & Chriſtianis legem ſuam: & Mahumetanis legem ſuam; in quibus prohibuit id quod voluit, & conceſſit id quod voluit. Itaque Religio fuit una, leges autem variæ ac diverſæ* Eadem ferè verba habent Gelal. Jahias, & Mohammed filius Abdallah; per quæ prætendunt oſtendere, Judaicam, Chriſtianam, & Mahumetanam religionem fuiſſe eamdem quoad ſubſtantiam: habuiſſe tantùm diverſas leges, omnes tamen bonas, & ſanctas, utpote traditas à Deo. Hoc idem confirmat Alcoranus Sura 30. الروم *Romani* v. 30. ubi inducitur Deus ita loqui cum Mahumeto: فاقم وجهك للدّين حنيفًا فطرة الله التي فطر الناس عليها لا تبديل لخلق الله ذلك الدّين القيّم ولكن اكثر الناس لا يعلون : *Statue ergo faciem tuam ad religionem orthodoxam, conſtitutam à Deo hominibus. Non mutatur id quod conſtituit Deus. Hæc eſt religio*

اوتي اهل التوراة التوراة فعملوا بها
حتي اذا انتصف النهار ثم عجزوا فاعطوا قيراطًا
قيراطًا ثم اوتي اهل الانجيل الانجيل فعملوا به حتي
صلاة العصر ثم عجزوا فاعطوا قيراطًا ثم اوتيتم القران
فعملتم به حتي غربت الشمس فاعطيتم قيراطين
فقال اهل الكتاب هولاء اقلّ منّا عملًا واكثر اجرًا:
قال الله هل ظلمتكم من حقّكم شيًا قالوا لا قال
فهو فضلي اوتيه من اشاء : *Datus fuit Pentateuchus profeſſoribus Pentateuchi* (ideſt Judæis) *qui operati ſunt in eo uſque ad meridiem: deinde delaſſati ſunt, & acceperunt ſinguli denarium. Poſteà traditum fuit Euangelium profeſſoribus Euangelii* (ideſt Chriſtianis) *qui operati ſunt in eo uſque ad nonam: deinde delaſſati ſunt, & acceperunt ſinguli denarium. Tandem datus eſt vobis Alcoranus, & operati eſtis in eo uſque ad occaſum Solis, & accepiſtis ſinguli binos denarios. Quamobrem dixerunt Scripturales* (ideſt Judæi, & Chriſtiani): *Iſti minus operati ſunt, quàm nos, & plus mercedis acceperunt. Reſpondit Deus: Num feci vobis injuriam, aliquid detrahens de mercede veſtra? reſponderunt: Non. Dixit Deus: Hæc eſt gratia mea, quam dabo cui mihi placuerit.* Hoc idem manifeſtè fatetur Mahumetus ipſe Sura 57. الحديد *Ferrum*: v. 27. his verbis: ولقد ارسلنا نوحًا وابراهيم في ذرّيتهما النبوة والكتاب فمنهم مهتدٍ وكثيرٌ منهم فاسقون ثم قفينا علي اثارهم برسلنا وقفينا بعيسى ابن مريم وانيناه الانجيل وجعلنا في قلوب الذين اتبعوه رأفةً ورحمةً ورهبانيةً ابتدعوها ما كتبناها عليهم الا ابتغاء رضوان الله فما رعوها حق رعايتها فاتينا الذين امنوا منهم اجرهم وكثير منهم فاسقون:

Et jam quidem miſimus Noe, & Abraham: & poſuimus in generatione eorum Prophetiam, & Librum: & inter eos quidam fuerunt directi; multi verò exerraverunt. Horum veſtigia ſequi fecimus Legatos noſtros, & ſubſequi fecimus Jeſum filium Mariæ, & dedimus ei Euangelium: & poſuimus in cordibus eorum, qui ſecuti ſunt eum, pietatem, & miſericordiam: & monaſticam vitam ipſi adinvenerunt, neque præcepimus eam illis, tantùm ob deſiderium placendi Deo: ſed non obſervaverunt illam eo modo, quo debebant. Nos autem dedimus illis, qui ex eis crediderunt, mercedem eorum: at multi eorum prævaricati ſunt. Idem confirmat Sura 5. المايدة *Menſa.* verſ. 50. وقفينا علي اثارهم بعيسى ابن مريم

ligio recta: ſed plerique hominum neſciunt. Si ergo religio vera non poteſt mutari, niſi in legibus, & ritibus; ſequitur, ut eadem fuerit Judaica, & Chriſtiana quoad ſubſtantiam; & (loquendo ad hominem) eadem ſit, quam profitentur Mahumetani. Ergo Chriſtiana Religio fuit vera, & bona ſicut Judaica, & Mahumetica, in ſententia ipſius Mahumeti, qui vult has omnes religiones eſſe inſtitutas à Deo: id quod repetit Sura 22. الحج *Peregrinatio*, v. 65. لكل امّة جعلنا منسكاً هم ناسكوه فلا ينازعنّك فى الامر وادعُ الي ربّك انّك فعلي هدي مستقيم: *Unicuique genti dedimus legem exercendæ religionis in ſacrificiis, cultuque divino. Ne ergo diſceptent tecum de hac re: & voca ad Dominum tuum: tu quippe es in recta via.*

Notandum hìc obiter, gentes, quæ veram religionem à Deo acceperunt, eamque profeſſæ ſunt, cenſeri in Alcorano, Judæos, Sabæos, ſeu Sabaitas, Chriſtianos, & Mahumetanos. Iſmael Ebn-Aly cap. فى امّة المسلمين *de Gente Moslemorum*, includit etiam المجوس *Magos*, ſeu *Maguſæos*, ex auctoritate Sciaher Settanii: فى كتاب الملل والنحيل *in libro de religionibus veris, & falſis*: qui inter falſas religiones collocat الصابية *Sabæos*. Verùm nec Magi benè includuntur in primo genere, nec Sabæi rectè ab eodem excluduntur juxta Alcorani doctrinam. Porrò Sabæi, qui in Alcorano dicuntur الصابيون juxta Gelal. & alios Expoſitores, pertinent ad Judæos, vel Chriſtianos, & agnoſcunt religionem ſuam à Seth, & Henoch; & habere dicuntur Librum ſacrum traditum divinitùs ipſi Seth. Magi verò, quamvis ab initio, juxta Iſmaelem Ebn-Aly, profeſſi ſint religionem, & legem Abrahæ: poſteà tamen non ſolùm in varia ſcelera prolapſi ſunt, nubentes cum ſororibus, filiabus, & matribus ſuis; ſed etiam ſtellas, & ſtatuas, & ignes adoraverunt.

Juxta hoc principium, quòd ſcilicet religiones omnes à Deo traditæ ſint, & in ſubſtantia omnes conveniant, & ſolùm in legibus quibuſdam, ſeu ritibus differant, docet etiam Mahumetus unumquemque in ſua religione ſalutem æternam conſequi poſſe. Hoc manifeſtè patet in Alcorano, Sura 2. البقرة *Vacca*, v. 61. & Sura 5. المايدة *Menſa*, v. 75. utrobique enim ita legimus: انّ الذين امنوا والذين هادوا والنصاري والصابيئون من امن بالله واليوم الاخر وعمل صالحًا فلهم اجرهم عند ربّهم ولا خوف عليهم ولا هم يحزنون. *Certè qui crediderunt, & Judæi, & Chriſtiani, & Sabaitæ: qui crediderint in Deum, & diem noviſſimum, & fecerint bonum; ipſis erit merces ſua apud Dominum ſuum, & non erit timor ſuper eos, neque ipſi contriſtabuntur*. Porrò nomine *eorum, qui crediderunt*, Mahumetanos hìc intelligi, quemadmodum in aliis plurimis locis Alcorani, non eſt dubitandum, & Expoſitores communiter fatentur. Præterea Sura 22. الحج *Peregrinatio*, v. 17. ſic habetur: ان الذين امنوا والذين هادوا والصابيين والنصاري والمجوس والذين اسركوا ان الله يفصل بينهم يوم القيمة ان الله علي كل شي شهيد: *Certè qui crediderunt, & qui ſunt Judæi, & Sabaitæ, & Chriſtiani, & Magi, & qui plures Deos coluerunt: ſanè Deus diviſionem ponet inter eos in die reſurrectionis: quia Deus ſuper omnem rem eſt teſtis*. Autumat Gelaleddinus, diviſionem hanc faciendam eſſe à Deo inter eos, qui crediderunt, nempe Mahumetanos, & reliquos enumeratos, & inter Magos, & plurium deorum cultores: itaut primi ituri ſint in Paradiſum, cæteri autem in Gehennam. Sed fallitur, & malitiosè erat. Nam cùm ſuprà Mahumetus manifeſtè pronunciaverit, Judæos, Chriſtianos, & Sabaitas unà cum Mahumetanis ſalutem eſſe conſecuturos: hæc diviſio non poteſt intelligi, niſi fiat inter hos quatuor ex una parte, & inter Magos, & Idololatras ex altera: alioqui nimis turpiter ſibi contradiceret.

Et nihilominus non pauci ex Doctoribus Moslemis conſtanter negant, Mahumetum unquam ſcripſiſſe, aut docuiſſe, poſſe quemlibet in ſua religione, etiam à Deo tradita, æternam conſequi ſalutem: & Alcorani verba, quæ ſuprà retulimus, & alia ſimilia, torquent, ac diſtorquent, ad tuendam ſuam opinionem. Nam locum jam allegatum ex Sura 2. & 5. *Certè qui crediderunt, & qui ſunt Judæi, & Chriſtiani, & Sabaitæ: qui crediderint in Deum, & diem noviſſimum, & fecerint bona, habebunt mercedem ſuam, &c.* ubi, ut vidimus, diſtinguuntur quatuor genera hominum, nimirum, *qui crediderunt* (ideſt Mahumetani) *& qui ſunt Judæi, & Chriſtiani, & Sabaitæ*: & omnes pronunciantur eſſe ſalvandi, dummodo credant in Deum, & in diem Judicii, & recta operentur; ita explicat Gelal. ان الذين امنوا بالانبياء من امن منهم بالله واليوم الاخر فى زمان نبينا وعمل صالحا بشريعته: *Qui crediderunt in Prophetas priores*; & Judæi, & Chriſtiani, & Sabaitæ: *qui crediderint ex illis in Deum, & diem noviſſimum in tempore Prophetæ noſtri, & bona fecerint juxta legem ipſius, &c.* Sed primò peccat, dum *eos qui crediderunt* cenſet eſſe eos, qui crediderunt in Prophetas priores: nam in Alcorano الذين امنوا *qui crediderunt*, ſemper accipiuntur pro Mahumetanis. Peccat ſecundò, quia ea conditione vult eos, qui crediderunt in Prophetas priores, eſſe ſalvandos, ut credant in Deum, & diem noviſſimum in tempore Prophetæ Mahumeti, & operentur bona juxta legem ejus. At verò impoſſibile eſt, eos, qui crediderunt in Prophetas priores, credere in Deum, & diem noviſſimum in tempore Mahumeti, & rectè operari juxta legem ejus. Peccat tertiò, quia vult ſapere pluſquam Magiſter ſuus: quod enim Mahumetus abſolutè pronunciavit, hic vult ſub conditione coarctare. Zamchaſerius ita exponit hunc locum: ان الذين امنوا بالسنتهم من غير مواطاة القلوب وهم

وافامتهم التوراة Eodem modo Jahias filius Salam: ولاانجيل ان يؤمنوا بمحمّد لانهم قد أمروا بذلك وقوله منهم أمّة مقتصدة اي متبّعه من امن من اهل الكتاب برسول الله ص وما جاء به وكثير منهم ساء ما يعملون يعني من ثبت منهم على اليهودية والنصرانية . *Observantia eorum Pentateuchi, & Euangelii consistit in hoc, ut credant in Mahumetum: quia hoc jam præceptum fuit illis. Quod autem additur: Quidam ex eis recta intentione incedunt; significat eos, qui ex illis constanter crediderunt in Mahumetum & Alcoranum. Verba autem illa: sed multi ex eis pravè operantur, significant eos, qui perstiterunt in Judaismo, & Christianismo.*

Verùm cùm Sapientiores Moslemi agnoscerent hujusmodi interpretationes nimis improprias esse, ac violentas; ingenuè confessi sunt, Mahumetum primò admisisse, unumquemque salvari posse in ea religione, quam semel Deus approbavit; nimirum in sua, in Judaica, in Christiana, & in Sabaitica: nam has omnes religiones in substantia easdem esse affirmabat, & legibus tantùm ac ritibus inter se differre. Cùm verò, utpote non omninò stipes, intelligeret hoc nimis perniciosum evadere sectæ suæ, retractavit doctrinam suam, & in una tantùm religione الاسلام *Eslam*, quam ipse profitebatur, & prædicabat, salutem æternam reperiri pronunciavit. Audiatur Emam, seu Antistes Abul-Casem Habat Allah in Tractatu الناسخ والمنسوخ *De Abrogante, & Abrogato*, ubi expendens verba jam allegata ex Sura 5. *Certè qui crediderunt, &c.* hæc habet: ان الذين امنوا والذين هادوا فيها قايلان قال مجاهد والضحاك بن مزاحم هي محكمة ويقدرونها بالمحذوف المقدر فيكون التقدير ان الذين امنوا ومن امن من الذين هادوا والنصاري والصابيين وقالت الجماعة والاكثرون هي منسوخة وناسخها عندهم ومن يتبّع غير الاسلام دينًا فلن يقبل منه وهو في الاخرة من الخاسرين : *Certè qui crediderunt, & qui sunt Judæi, &c. In his verbis est duplex sententia. Dixit Mogiahed, & Aldhahac filius Mozahem: Hic versus est firmatus, nec fuit abrogatus. Sed ponunt in eo potentialitatem, quatenus aliquid latens subintelligitur virtualiter: itaut sensus sit: Certè qui crediderunt,* (nempe Mahumetani) *& qui crediderit* (sicut illi) *ex Judæis, & Christianis, & Sabaitis, &c. Et pronunciavit Concilium* (socii scilicet primi Mahumeti) *& est sententia plerorumque Doctorum, hunc versum fuisse abrogatum per alium* (qui est 81. in Sura 3. ال عمران *Familia Amran:*) *Et qui sequutus fuerit aliam religionem præter Eslam* (Mahumetani-

وهم المنافقون والذين هدوا والنصاري والصابيين وهم قوم عدلوا عن دين اليهودية والنصرانية وعبدوا الملايكة من امن من هولاء الكفرة ايمانًا خالصًا ودخل فى ملّة الاسلام دخولًا اصليًّا وعمل صالحًا فلهم اجرهم الذي يستوجبونه بايمانهم وعملهم :

Certè qui crediderunt linguis tantùm absque consensu cordium, (& hi sunt Mahumetani *impii): & qui Judæi sunt, & Christiani, & Sabaitæ (hi sunt populi, qui deviaverunt à Religone Judaica, & Christiana, & adoraverunt Angelos): qui crediderit ex his infidelibus fide sincera, & ingressus fuerit in religionem Mahumetanam ingressu radicali, & fecerit bonum: habebit quilibet eorum mercedem suam juxta meritum fidei, & operum suorum.* Consentit hic Auctor, pro *iis, qui crediderunt*, intelligi Mahumetanos, sed impios, & qui linguis tantùm se credere profitentur. Cæterùm ipse etiam peccat, dum verba prophetæ sui generalia, ad sectam Mahumetanam restringit: id quod facit etiam Jahias filius Salam, dicens: فلهم اجرهم يعني من امن بمحمد وعمل بشرايعه *Ipsis erit merces sua, nempe iis, qui crediderint in Mahumetum, & operati fuerint juxta leges ejus.* Ingerit uterque Mahumetum, & religionem ejus, ubi Mahumetus ipse neque exigit, neque curat. Eodem modo, Sur. 5. المايدة *Mensa*: v. 71. ولو ان اهل الكتاب امنوا واتّقوا لكفرنا عنهم سيّاتهم ولادخلناهم جنّات النعيم ولو انهم اقاموا التوراة والانجيل وما انزل اليهم من ربّهم لاكلوا من فوقهم ومن تحت ارجلهم منهم امّة مقتصدة وكثير منهم ساء ما يعملون :

Quòd si Scripturales crediderint, & timuerint Deum; expiabimus certè ab eis malitias ipsorum, & sanè introducemus eos in hortos voluptatis. Et si ipsi observaverint Pentateuchum, & Euangelium, & id quod traditum est ipsis à Domino suo; comedent de supra se, & de sub pedibus suis (idest, bonis omnibus & opibus abundabunt). *Inter eos quidam recta incedunt intentione: sed multi ex eis pravè operantur.* Explicat Gelal: ولو اهل الكتاب امنوا بمحمد ولو انهم اقاموا التوراة والانجيل بالعمل بما فيهما ومنه الايمان بالنبي وما انزل عليهم من الكتب من ربّهم :

Si Scripturales crediderint in Mahumetum, & si observaverint Pentateuchum & Euangelium, exequendo ea, quæ in utroque continentur, inter quæ unum est, ut credant in prophetam (Mahumetum): *& id quod traditum est illis in Sacris libris à Domino ipsorum.*

tanicam) *nunquam acceptabitur ab eo: & ipse in futuro sæculo erit ex pereuntibus*. Communis itaque ac legitima Doctorum Moslemorum sententia est, versus omnes Alcorani, in quibus conceditur Scripturalibus salus æterna in propria religione, fuisse à Mahumeto abrogatos, & retractatos non solùm ut falsos, sed etiam ut sectæ suæ destructivos.

Porrò pauci illi, qui ad removendam à propheta suo inconstantiæ & levitatis notam, contendunt versus illos non fuisse ab eo abrogatos, sed solùm significare illis voluisse, tàm Christianos, quàm Judæos, & Sabaitas posse salvari, si in Mahumetum crederent, & legem ejus observarent; in laqueos inextricabiles se conjiciunt. Nam vel volebat hos propriam religionem relinquere, & Eslamiticam suscipere, fierique Mahumetanos: & sic non erat, cur ad has tantùm tres nationes se restringeret, cùm centies in Alcorano asserat, se missum fuisse ad prædicandam veram religionem non solùm hominibus, sed etiam Geniis, seu Dæmonibus. Vel volebat has tres gentes retinere quidem religionem propriam, sed etiam Mahumetanicam amplecti, eamque cum propria conjungere: & hoc erat prorsus impossibile; cùm tàm religio Judaica, quàm Christiana, & Sabaitica (quæ à Christiana, & Judaica non distinguitur) longissimè à Mahumetana dissideant, & non solùm in legibus ac ritibus, sed etiam in dogmatibus, quæ ad veritates revelatas, & æternas spectant, illi è diametro opponantur.

Duo verò hìc valdè notabilia occurrunt. Primum quàm nulla fides habenda sit Alcorano, qui à Deo traditus esse jactatur, in quo decies approbatur aliqua religio, & decies eadem reprobatur, ac damnatur. Neque enim agitur de re aliqua levi, parvique momenti; sed de omnium rerum gravissima, nempe de via, per quam possint mortales ad æternam salutem pervenire; quam modò approbari à Deo, modò reprobari, est prorsus impossibile, præsertim quoad substantialia, & ad veritates æternas. Nam quoad leges positivas, vel ritus spectat, non negamus, posse aliqua à Deo in eadem religione mutari, vel variari; sed hoc non facit Deus, nisi etiam manifestet hominibus causas hujus mutationis, vel variationis. Atque ita si mutavit, vel etiam abstulit, quosdam ritus ac leges ceremoniales, vel judiciarias Pentateuchi in lege Euangelica; cognoverunt omnes id justissimè factum; non solùm quia ita Deus ipse prædixerat per Prophetas se facturum: sed etiam, quia cùm omnia illa essent figuræ eorum, quæ sub Messia eventura erant; ubi hæc evenere, supervacaneæ prorsus erant figuræ. Si Alcoranus solùm aliqua ceremonialia, & purè legalia Christianæ Religionis abrogasset: & id fecisset, quia Deus ita prædixerat se facturum; & quia hæc erant meræ figuræ religionis Mahumetanicæ: non esset magna inter nos, & inter Moslemos controversia. Sed cùm non solùm hoc non sit; verùm etiam in Alcorano tollantur, & prorsus abrogentur, imò damnentur ea, quæ in Christiana Religione substantialia sunt, & spectant ad veritates æternas, & à Deo revelatas: quomodo potest in eo tolerari hæc religionum abrogatio, & subrogatio, non solùm sine magna levitate, & inconstantia, sed etiam sine summa perfidia, atque impietate?

Quod verò auget absurdum est; quia abrogationes Pentateuchi non sunt factæ in eodem Pentateucho: hic enim semper sibi constat in eo quod semel statuit. Neque invenietur unquam ullus legislator, qui in una eademque lege modò probet, modò reprobet id, quod populis præscribit. At in Alcorano non semel, sed bis, ac ter, idem probatur, & reprobatur: decernitur, & abrogatur. Quasi verò Deus, qui auctor Alcorani esse fingitur, res semel à se temerè statutas, maturiùs consideret, & corrigat, vel aboleat. Et nihilominus hic liber diviniſſimus, & librorum omnium perfectissimus, cui nihil simile facere possint omnes creaturæ, fidenter à Moslemis prædicatur.

Alterum, quod peculiari nota dignum videtur, est, non posse ex Alcorano deprehendi, utrum abrogati sint versus illi, quibus unicuique in sua religione salus promittitur, an verò, qui in Mahumetica tantùm secta illam reperiri posse affirmant. Nam versus ille, quo volunt abrogari libertatem religionum, est in Sura 3. v. 81. Versus autem, quibus eadem libertas asseritur, non solùm in Sura 2. antecedenti, sed etiam in Sura 5. v. 75. in Sura 18. v. 63. in Sura 22. v. 17. Imò in eadem Sura 3. post versum 81. quo in una religione Eslamitica salus esse pronunciatur, versu 112. habentur hæc verba de Judæis, & Christianis, quorum anteà aliqua vitia redarguerat: من اهل الكتاب امّة قايمة يتلون ايات الله اناء الليل وهم يسجدون: يؤمنون بالله واليوم الاخر ويأمرون بالمعروف وينهون عن المنكر ويسارعون فى الخيرات فاوليك من الصالحين: وما يفعلوا من خير فلن يكفروه والله عليم بالمتقين:

Ex Scripturalibus est gens recta, meditantur signa Dei horis nocturnis, & ipsi adorant. Credunt in Deum, & diem novissimum: præcipiunt justum: & prohibent ab injusto, & certatim festinant in bonis operibus: & hi sunt ex probis; & non fraudabuntur mercede boni illius, quod fecerint. Nam Deus est cognitor piorum. Insulsè putat Zamchascerius, loqui hìc Mahumetum de Scripturalibus, qui Judaismo, vel Christianismo ejurato, facti fuerant Mahumetani: & ايات الله, *signa Dei*, significare Alcoranum; cùm in Alcorano ipso accipiantur tàm pro versibus Alcorani, quàm pro quolibet versu etiam Pentateuchi, & Euangelii, vel alius sacri libri, ut patet in hac ipsa Sura 3. v. 111. ubi asseritur, Judæos punitos fuisse à Deo, *quia non crediderant* بايات الله *in signa Dei, & occiderant Prophetas injustè, & rebelles fuerant Deo*. Ubi quis dicat signa Dei significare versus Alcorani? Cæterùm luce clarius est, in versiculo allegato sermonem esse non de Judæis, aut Christianis, qui, religione propria abjurata, adhæserant Mahumetismo, vel in Mahumetum, aut Alcoranum crediderant: (hi enim nunquam in Alcorano اهل الكتاب *Scripturales* appellantur; quemadmodum neque illi qui ex Ethnicismo Moslemi facti fuerant, unquam مشركون *Associantes* vocantur:) sed de Scripturalibus simpliciter, & propriè, & qui religionem suam retinebant.

Cùm igitur post versiculum illum, quo religionum

num libertatem abrogari cenſent Doctores Moslemi, in aliis pluribus verſiculis ſequentibus eadem libertas afferatur & probetur à Mahumeto: dicendum eſt neceſſariò, vel verſiculum illum non eſſe abrogativum; vel ipſum eundem abrogari per ſequentes illi contrarios; (nam per ultimam legem præcedentes leges vel abrogantur, ſi illi adverſentur; vel confirmantur, ſi cum ea conveniant): vel demum fatendum eſt, Mahumetum eſſe hominem leviſſimum, & inconſtantiſſimum, qui eadem toties probet, ac reprobet: & nihilominus etiam hoc dato, ſtandum eſſet ei, quod ultimò probavit.

Sapientes Moslemi, ut aliqua ratione prophetæ ſui honorem tueantur, è ſartagine in prunas, ut proverbio fertur, ſeſe temerè conjiciunt. Aſſerunt, in Suris, atque etiam in verſibus Alcorani diſponendis, nullum rerum, vel temporum ordinem ſervatum fuiſſe, itaut ſit in eo perpetuum ferè ὕστερον πρότερον: neque ſciri poſſit, quonam tempore quælibet Sura tradita fuerit: & utrum ultimam ante primam; mediam ante ultimam, vel primam: primam ante ultimam, vel mediam Mahumetus acceperit: & ſic de reliquis Suris. Et eadem ratio eſt de verſibus ejuſdem Suræ: neque enim certum eſt, primum verſum illius traditum fuiſſe ante ſecundum, vel ante quartum, vel ultimum: & fieri poteſt, eum, qui eſt ultimus, primo loco, vel ſecundo, vel quinto traditum fuiſſe. Hoc poſito, reſpondebunt, verſus omnes, qui libertatem religionis concedunt, traditos fuiſſe ante illum, quo eadem libertas abrogatur, quamvis in Alcorano hic præponatur, & illi poſtponantur. Hac Regula, ab innumeris contradictionibus, quæ in Alcorano ſunt, ipſum vindicant; etiam ſi non poſſint per eam neque Mahumetum, neque Alcoranum, neque fictitium Deum illum, quem Alcorani auctorem faciunt, à levitate, inconſtantia, & aperta ſtultitia vindicare. Porrò fundamentum hujus tàm portentoſæ opinionis eſt; quia Alcoranus revelatus fuit Mahumeto aliquando per ſingulos verſus, aliquando per integram aliquam Suram, partim Meccæ, partim Medinæ, ſpatio viginti trium annorum. Quoties verò verſum aliquem, vel Suram, à Gabriele ore tenus accipiebat (non enim in ſcriptura aliquid ei dabatur, ſed Gabriel ex Alcorano, quem bis, aut ſemel in anno illi oſtendebat, verſus, vel Suras eidem legebat) jubebat Amanuenſem ſuum, à ſe audita in papyro exſcribere; ille verò, quod ſcribebat, confuſim in ciſta reponebat. Poſt obitum autem Mahumeti, Abubacar, & Omar illius ſucceſſores, omnia ſimul collecta, in unum volumen redegerunt, nullo ordine rerum vel temporum ſervato: itaut plerique Doctores aſſerant, primam Alcorani Suram eſſe illam, quæ poſita eſt in eodem, nonageſimo ſexto loco, & incipit;

اقرأ باسم ربّك الذي خلق خلق الانسان:

Lege in nomine Domini tui, qui creavit: creavit hominem. Alii tamen aliter ſentiunt. Hinc & de loco, & tempore Surarum maximum eſt inter Expoſitores diſſidium; Illam enim, quam aliqui volunt traditam fuiſſe Meccæ ante Hegiram; alii Medinæ poſt Hegiram traditam affirmant. Aliqui totam Suram Meccæ, vel Medinæ revelatam dicunt: alii partim Meccæ, partim Medinæ datam fuiſſe contendunt. Et hoc in omnibus ferè Suris contingit, ut patet ex ipſis earum inſcriptionibus, & ex gloſſis Expoſitorum.

Ex dictis colligitur, Mahumetum nullum unquam habuiſſe, vel reliquiſſe Alcoranum: ſed ab Abubacro, & Omare; poſt mortem ejus fuiſſe confarciminatum ac concinnatum ex variis membranis, & ſchedulis confuſim collectis. Et nihilominus in ipſo Alcorano centies legitur, Mahumetum habuiſſe, oſtendiſſe, ac legiſſe librum integrum Alcorani, & provocaſſe Meccanos ad faciendum librum ſimilem illi, vel decem, vel ſaltem unam Suram ſimilem Suris illius. Quomodo poſſunt hæc ſimul convenire?

Petes: Si in Alcorano nullus ordo rerum, vel temporum ſervatur, itaut neſciri poſſit quid prius, quid poſterius, quove loco, aut quo tempore traditum ſit: quomodo ita fidenter Expoſitores aſſerunt, hoc ante illud, hoc poſt illud, hoc tali tempore vel occaſione, hoc tali loco traditum fuiſſe? Reſpondeo, illos ſequi in hoc vel traditionem, vel conjecturas. Hinc Ahmed filius Mohammed Thalebienſis, in ipſo exordio expoſitionis Alcorani:

التفسير علم نزول الاية بوشانها وقصتها والاسباب

التي نزلت فيها واخبر انّه مخطور على الناس

القول فيه الّا بالسماع والاثر

Expoſitio eſt ſcientia deſcenſus (ideſt, traditionis, ſeu revelationis) *verſus* (Alcorani) *& qualitatis* (ſeu ſtatus) *ejus, & hiſtoriæ ejus, & cauſarum, propter quas traditus fuit. Et certiſſimum eſt, non poſſe homines aliquid circa hoc dicere; niſi ex auditu, & veſtigiis:* ideſt, niſi ex traditione, vel fama, & indiciis, ſeu conjecturis. At quàm hæc duo fallacia ſint, ex eo agnoſcitur, quòd cùm omnes Expoſitores Moslemi profiteantur, ſe traditionem, & conjecturas, ſeu indicia ſequi; frequentiſſimè tamen inter ſe diſſident, ſibique mutuò adverſantur.

Prætereà, ſi traditio ſequenda eſt; quæ fidelior & tutior traditio reperiri poteſt, quàm quæ ab Abubacro, & Omare, qui Mahumeto coævi fuerunt, & res ejus omnes penitiſſimè noverunt, certò tenetur? Hi nimirum, adhibitis quatuor ex doctiſſimis Moslemorum, Alcoranum in eam formam, & in eum ordinem Surarum, & verſiculorum redegerunt, in quibus nunc habetur. Neque ullus, niſi amens, ſibi perſuadebit, majorem, & veriorem ſcientiam habuiſſe poſteriores Moslemos hiſtoriarum, rerumque Alcoranicarum, & ordinis ac temporis earum, quàm habuerint Abubacar, & Omar, & cæteri illi primi Mahumeti aſſeclæ, qui Alcoranum concinnavere, atque in verſus & Suras diſpoſuere. Hi certè ſi cognoviſſent unam Suram traditam fuiſſe Mahumeto ante aliam, nunquam hanc poſt illam collocaſſent: neque poſuiſſent verſiculum derogantem ante derogatum, cùm derogatum antcà traditum fuiſſe clarè cognoſcerent. Neque etiam probari poterit ab ullo cordato, primos illos Alcorani concinnatores, verſus in ſchedulis, ſeu membranis, à ſe confuſim ac ſparſim repertos, ita in unum volumen congeſſiſſe, quemadmodum congeruntur olera, aut legumina in ollam, vel cacabum; ſeu ligna in clybanum, ſine ullo diſcrimine aut ordine: alioquin inepta ac ridicula fuiſſet illa Surarum, modò breviorum, modò longiorum partitio, præfixo cuique pecu-

culiari titulo, & notato etiam loco, in quo tradita est, & numero versiculorum, quibus constat.

Postremò non omittam dicere, fateri Expositores, duos esse versus in Alcorano, qui antequam traderentur, abrogati sunt per alios duos versus anteriores. Prior est 241. Suræ 2. qui abrogatur per v. 234. ejusdem. Posterior est v. 53. Suræ 33. qui per v. 50. ejusdem abrogatur. Quid autem magis absurdum, aut ridiculum dici potest, quàm abrogari aliquam legem antequam feratur: itaut, quando fertur, intelligant omnes, illam non esse observandam, & nullius esse roboris, vel momenti? Licebit & nobis credere, per versum antecedentem, quo religionum libertas à Mahumeto conceditur, abrogari sequentem, quo eadem libertas tollitur. Verùm, ne cum insanis insanire velle videamur; satis nobis erit, si illum ipsum, quo cæteras, præter suam, religiones reprobat, ab aliis posterioribus, quibus illas iterùm probat, abrogatum fuisse contendamus. Sed de his, quæ ad hanc Alcorani abrogationem, & subrogationem spectant, & de aliis ejusdem Alcorani inspectionibus, vide quæ in illius Prolegomenis fusiùs disserimus.

Verùm, quia ubi de religione agitur, standum est sententiæ, communique sensui eorum, qui eandem religionem profitentur, præsertim si Magistri sint, vel Doctores illius: ultrò admittemus, Christianam Religionem, quam usque ad Mahumeti ætatem veram ac bonam fuisse Moslemi confitentur; ab ipso Mahumeto in Alcorano reprobatam rejectamque fuisse: atque illi Eslamiticam, quam ipse instituit, vel vulgavit, substitutam. Indagandæ tamen nobis sunt causæ hujus rei, quas Mahumetani duas assignant. Prima est, quia sicut lex, & religio Judaica, quamvis bona esset, & à Deo tradita: non tamen post Christi adventum proderat Judæis ad salutem, nisi etiam in ipsum Christum crederent, & Euangelium amplecterentur: ita quantumvis Christiana religio bona esset, & à Deo constituta: post adventum tamen Mahumeti nihil proderat Christianis, nisi etiam crederent in Mahumetum, & illius Alcoranum observarent.

Secunda est, quia Christiani desciverunt à fide, & religione illa, quam tradidit illis Christus: & Euangelicam legem in aliam à se inventam commutaverunt. Hoc verò probant Moslemi ex eo præcipuè, quia cùm Christus præceperit in Euangelio credendum esse in Mahumetum venturum, & Alcoranicam legem illius observandam; Christiani utrumque negant, ac rejiciunt.

Ad primam causam, puto me satis superque respondisse in primo hujus Prodromi tractatu: ubi evidentissimè probavi, neque à Christo, neque à Prophetis Mahumetum prædictum unquam aut somniatum fuisse: certumque esse & indubitatum ex omnibus Sacris Scripturis, post Christum, & Euangelicam ejus legem, nullum alium Prophetam novæ legis latorem esse venturum: & Christianam Religionem, Christique Regnum Spirituale, ad finem usque Mundi perseveratura.

Ad secundam causam in sequentibus capitibus respondendum est.

CAPUT SECUNDUM.

Utrum Christiani à sua Religione aberraverint. Argumenta, quibus id probat Mahumetus in Alcorano.

NOn semel incusat Mahumetus in Alcorano Christianos, quòd ab ea religione, quam Christus illis præscripsit, desciverint, vel aberraverint. In ipsa prima Sura, quæ dicitur الفاتحة *Aperiens*, seu procœmialis, versu 6. orat Deum his verbis: اهدنا الصراط المستقيم صراط الذين انعمت عليهم غير المغضوب عليهم ولا الضالّين: *Dirige nos in viam rectam: Viam illorum, erga quos beneficus fuisti: Non eorum, quibus iratus fuisti, neque eorum, qui erraverunt.* Ubi Interpretes ferè omnes Mahumetani constanter affirmant, nomine *eorum, erga quos Deus beneficus fuit*, significari Prophetas & Fideles præcedentes. *Eorum verò, quibus iratus fuit*, Judæos. *Eorum denique, qui erraverunt*, Christianos. Quia, ut scribit Thelabiensis in hunc locum: النصاري ضلّوا وقالوا في المسيح ما قالوا: *Christiani erraverunt; & dixerunt de Christo id quod dixerunt*: nempe ipsum esse Deum, & crucifixum ac mortuum in Cruce. Id confirmat Alcoranus Sura 5. المايدة *Mensa*. vers. 15. ubi introducitur Deus hæc dicens, ومن الذين قالوا انّا نصاري اخذنا ميثاقهم فنسوا حظًّا ممّا ذكّروا به فاغرينا العداوة والبغضاء بينهم الي يوم القيمة: *Et ab iis, qui dicunt se esse Christianos, recepimus pactum eorum* (idest Religionem eorum): *sed obliti sunt partem eorum, quæ præscripta sunt eis. Itaque conjecimus inter eos inimicitiam & odium usque ad diem resurrectionis.* Deinde Sura الانعام *Pecora*: v. 155. exprobrat iisdem, & Judæis, scissuras, & sectas in religione sua, his verbis: ان الذين فرقوا دينهم وكانوا شيعًا لست منهم في شيّ انما امرهم الي الله ثم ينبّئهم بما كانوا يفعلون. *Porrò qui diviserunt religionem suam, & in sectas discissi sunt, tu nulla in re eos cures: quia negotium eorum spectat ad Deum: relinque eos in vortice suo usque ad tempus*: Explicat Gelal. فرقوا دينهم باختلافهم فيه فاخذوا بعضه وتركوا بعضه وكانوا شيعًا فرقًا في ذلك: وفي قراءة فارقوا اي تركوا دينهم الذي امروا به وهم اليهود والنصاري ضلالتهم حتي حين اي حتي موتهم:

Divi-

Diviſerunt religionem ſuam per varietatem opinionum in ea; & partem ejus retinuerunt, partem reliquerunt. Et diviſi ſunt in ſectas, & fecerunt ſchiſmata in illa. Alii legunt: diviſerunt ſe à Religione ſua; ideſt, reliquerunt illam, quæ jam iiſdem præcepta fuerat: & hi ſunt Judæi, & Chriſtiani. Sine eos in vortice ſuo, ideſt in errore ſuo, uſque ad tempus; ideſt, uſque ad mortem eorum. Hæc ſunt loca præcipua in Alcorano, quibus redarguuntur Chriſtiani tanquam religionis ſuæ deſertores, vel corruptores ac depravatores. Utrum verò hi tantum ſcelus admiſerint, tàm gravem impietatis notam mereantur, nunc videndum eſt.

Suppono primò, Religionem non deſeri, nec mutari, ex eo quòd mutentur, vel tollantur, vel addantur in illa aliqui ritus, ac ceremoniæ. Nam (ut ad hominem loquar) etiam Mahumetus non pauca ex his mutavit, ut conſtat ex illis, quæ abrogata ſunt in Alcorano: & ex eo etiam, quòd cùm à principio ſtatuiſſet, ut aſſeclæ ſui orantes, ad Templum Jeroſolymitanum converterentur, deinde poſt Hegiram menſe decimo ſeptimo præcepit, ut mutato ritu, ad Fanum Meccanum vultum converterent. Biennio etiam ferè poſt Hegiram, inſtituit jejunium menſis Romadan. Et quadriennio poſt eandem, uſum vini prohibuit. Et demum anno ſexto peregrinationem Meccanam excogitavit. In lege etiam Moſaica interdum facta eſt in ritibus, ſeu rebus ceremonialibus, & puris legalibus aliqua mutatio. Nam, ut habetur ex libro 2. Paralipomenon, cap. 30. Ezechias Rex juſſit celebrari Paſcha menſe ſecundo cum Sacerdotum, ac Principum conſilio, ita tempore exigente; quamvis Deus menſe primo celebrari præcepiſſet. Ex quo patet, multò magis variari potuiſſe alios ritus, vel leges, quas homines ipſi conſtituiſſent, abſque religionis injuria, ſi juſta aliqua cauſa interceſſiſſet. Placet hìc referre verba R. Moyſis in Prolegomenis ſuis ad *Jad chazacah*, quia multum faciunt ad rem noſtram: *Sunt verò* (inquit) *alia præcepta, quæ inſtituta ſunt poſt traditam Legem. Illa ſtatuerunt Prophetæ, & Sapientes, atque per univerſum Iſrael propagaverunt. Hujuſmodi ſunt, de lectione voluminis Eſther: de lucerna Encæniorum: de jejunio diei noni Menſis Ab, ſive Julii: de commixtione, & de manuum lotione. Eorum præceptorum unumquodque ſuas habet expoſitiones, & diſputationes. Hæc autem omnia præcepta nova recipienda nobis ſunt, & obſervanda, juxta illud Deuteronomii cap. 17. Non declinabis à verbo, &c. Neque verò eſt hoc addere quidquam præceptis legis, quod vetat Lex Deuteronomii cap. 12. Non addes ſuper illud, neque diminues in eo.* Hactenus R. Moyſes. Cæterùm tàm Judæi, quàm Mahumetani, niſi impudenter mentiri velint, dicere poſſunt, quot ritus ac leges in ſua ſecta de novo in dies addiderint, quot deſeruerint, quot mutaverint. Neque verò hoc illis vitio vertimus, cùm & apud nos idem aliquando contingat, & in eadem cauſa, ſed nonniſi ex neceſſariis, vel juſtiſſimis rationibus, nos eſſe fateamur.

Suppono ſecundò, neque Religionem mutari, ex eo quòd in ea aliquæ veritates ad fidem, vel ad aliquid fidei adnexum ſpectantes, de novo proponantur, quæ anteà vel à multis ignorabantur, vel ad fidem ſpectare certum non erat. In hoc enim nihil de novo propriè conſtituitur, ſed tantùm declaratur, vel proponitur id, quod anteà verum erat, ſed nondum notum, vel propoſitum. Dei enim ſolius eſt, res de fide credendas ſtatuere, ac revelare, id quod fecit per Sacras Scripturas, & per Majorum traditionem. Huic aliquid ſimile evenit in qualibet etiam falſa religione. Nam in ſecta Mahumetana, v. g. multa recenter definita ſunt circa Alcoranum; creatus ne ſit, an increatus: circa attributa Dei; diſtincta ne ſint ab eſſentia, necne: circa Emamos, ſeu Chaliphas: utrum tres primi poſt Mahumetum fuerint legitimi; & alia hujuſmodi. Ita in Eccleſia Judaica Summus Sacerdos cum Concilio Sanhedritico, ſeu Conſiſtorio magno, proponebat cunctis Iſraelitis, quid agendum, quid credendum eſſet, ut ſcribit R. Moyſes in *Jad Chazacah*, tract. *Mamrim*, ſeu de Rebellibus; his verbis. *Conſiſtorium magnum Jeroſolymitanum fundamentum eſt legis oralis. Hæ ſunt columnæ doctrinæ, unde prodeunt ſtatuta, & judicia in omnes Iſraelitas, quibus credendum eſſe, & parendum, Lex jubet.* Et Malachias cap. 2. confirmat idem illis verbis: *Labia Sacerdotis cuſtodient ſcientiam, & legem requirent ex ore ejus, quia Angelus Domini exercituum eſt.* Impoſſibile quippe eſt, ſaltem moraliter loquendo, ut ſtatim à principio, quando lex aliqua traditur, populoque proponitur, ita innoteſcant omnia, quæ in ea præſcribuntur, ut nihil remaneat dubium, nihil obſcurum. Hoc patet ex innumeris dubitationibus, & quæſtionibus, quæ ſuſcitantur non ſolùm à Judæis in lege Moyſis, etiam circa res graviores: ſed etiam à Chriſtianis in Euangelio, & à Moslemis in Alcorano, quæ non poſſunt à privatis determinari, ac definiri. Ideò apud Judæos erat Summus Sacerdos, & Conſiſtorium magnum: & apud Chriſtianos eſt Papa, ſeu Pontifex Maximus, & Concilium generale: quemadmodum etiam Mahumetani olim habebant ſuos Chaliphas, & nunc habent Mophtinos, ad legis, & religionis quæſtiones definiendas. Porrò ſi qua hujuſmodi ita definita proponantur, nullo modo nova inventa appellanda ſunt, neque mutatio aliqua in religione facta eſſe cenſenda eſt; cùm ſit tantummodò declaratio, & propoſitio illius, quod jam antè erat in lege ſtatutum, & notum, & clarum quoad ſe, non tamen quoad homines, ſaltem univerſos. Ita quòd Concilium Epheſinum, v. g. definierit contra Neſtorium, Beatiſſimam Virginem Mariam verè dicendam eſſe Matrem Dei, nihil mutavit, vel addidit in fide Chriſtiana: hoc enim jam certum erat in Sacris Scripturis, in quibus cùm conſtet, illam eſſe matrem Chriſti, conſtat etiam eſſe Matrem Dei, cùm Chriſtus verè ſit Deus. Sed hoc fortaſsè non ita omnibus innoteſcebat, imò ab aliquibus negabatur, à Neſtorio ſcilicet, & aſſeclis illius. Concilium verò, ac Pontifex Romanus, gerentes perſonam totius Eccleſiæ Chriſtianæ, declaraverunt, Beatam Virginem verè eſſe Matrem Dei, eo quòd Sacris Scripturis id manifeſtè demonſtraretur.

Nullam igitur Religionis mutationem fieri dicendum eſt, quando in ea nihil proponitur, vel ſtatuitur, præſertim circa fidem, quod vel ex Sacris Scripturis à Deo revelatis, vel ex indubitata traditione Majorum non habeatur. Hæc verò duo, nimirum Scriptura, & Traditio, tàm apud Chriſtianos, quàm apud Judæos, & in ſuo genere etiam apud Mahumetanos, reperiuntur. Apud Judæos prima vocatur הַמִּקְרָא: Secunda הַמִּשְׁנָה Apud Mahumetanos vocibus ſimilibus, prima dicitur: القران: Secunda السنّة: Nos autem primam, Verbum Dei ſcriptum; ſecundam, Traditionem vocamus.

Sup-

Suppono tertiò, non posse dici mutatam fuisse aliquam religionem ex eo, quòd in ea variæ sectæ, & hæreses exortæ sint, & in dies exoriantur. Nam hoc pacto, ipsorum Mahumetanorum testimonio, magis mutata, ac deformata esset eorum secta, quàm Christiana Religio. Ex dicto enim ipsius Mahumeti, & ex communi omnium Moslemorum asserto, in plures sectas & hæreses scindenda erat eorum superstitio, quàm Christiana Religio. Vide quæ diximus in primo Tractatu. Et re vera hodie plures sunt in Mahumetismo hæreses & schismata, quàm in Christianismo. Sed in illo neque curantur, neque attenduntur: cùm satis sit apud eos, credere unum esse Deum, quicumque tandem ille sit: & Mahumetum esse legatum Dei.

Suppono quartò, non posse dici, aliquam religionem esse mutatam, ex eo quòd in illius professoribus sint mores valdè corrupti; vel res ipsius religionis minùs accuratè exerceantur, vel sint inter eos bella ac dissidia; vel propter quæcumque vitia & peccata, quæ in eis inoleverint: neque ex eo quòd plures eorum ab ea, sive ex parte, sive in totum, defecerint: nec demum ex eo quòd illi ipsi, qui sunt Principes, Custodes, & Magistri religionis, magnis aliquando vitiis laborent. Hoc primò ratione probatur, quia licet Fides non prosit ad salutem sine bonis operibus: nemo tamen dicet, non posse aliquem sine illis, vel etiam cum malis operibus, habere veram fidem, & esse in bona religione: alioquin omnes peccatores dicendi essent infideles, quod ne Mahumetani quidem ipsi concedunt. Ideò Thalebiensis in Sura 4. النساء *Mulieres*, vers. 116.

ان الله لا يغفر ان يشرك به ويغفر ما دون ذلك لمن يشاء ومن يشرك بالله فقد ضلّ ضلالاً بعيداً:

Certè Deus non parcet, si sibi socius aliquis in divinitate tribuatur: parcet autem cætera peccata præter hoc, cui voluerit. Et qui tribuit socium Deo, jam certè est in errore maximo: affirmat hunc versum, دليل على بطلان قول الخوارج حيث زعموا ان مرتكب الكبيرة كافرًا: *esse ostensivum falsitatis propositionis Charegitarum, qui existimant, peccantem graviter esse infidelem*. Secundò probatur exemplo Israelitarum tempore Eliæ, cùm non solùm inter eos essent omnium generum scelera, ac flagitia; & inter eorum Principes bella perpetua, & in Sacerdotibus summa incuria circa cultum divinum, & officium suum: sed etiam plerique eorum à vera fide ac religione in idolorum cultum defeciviſſent, & in schismata & hæreses prolapsi fuissent. Et nihilominus tunc erat vera fides, & orthodoxa religio apud eumdem populum. Sed de hoc vide quæ dicta sunt in prima parte.

His præmissis, videamus jam, quas ob causas Mahumetus & Mahumetani velint Christianos generaliter à sua fide deviasse, & à vera religione defeciviſſe: has verò ex Alcorano licet nobis facilè colligere. Et sunt:

Prima. Quia cum Judæis corruperunt Pentateuchum, Euangelium, & alias Scripturas, præsertim in iis, quæ de Mahumeto venturo continebant.

Secunda. Quia non crediderunt in Mahumetum, & ejus Alcoranum, sicut præcipiebat eis Christus in Euangelio: imò cùm ante adventum ejus crederent, & sperarent illum esse venturum; postea cùm venit, spreverunt, ac rejecerunt illum. Non adduco loca Alcorani peculiaria pro his duabus causis: quia alibi non semel adduxi, & ferè nihil aliud magis deblaterat in illo Mahumetus,

Tertia. Quia ponunt in Deo tres personas realiter distinctas inter se, identificatas tamen cum unica essentia. Hoc illis objicitur Sura 4. النساء *Mulieres*: v. 170.

يا اهل الكتاب لا تغلوا في دينكم ولا تقولوا على الله الّا الحقّ انّما المسيح عيسى ابن مريم رسول الله وكلمته القاها الى مريم وروح منه: فآمنوا بالله ورسله ولا تقولوا ثلثة: انتهوا خيرا لكم انّما الله اله واحد:

O Scripturales ne excedatis in religione vestra: neque loquamini de Deo nisi veritatem. Ne dicatis, Tres. Abstinete ab hoc: nam melius erit vobis: quippe Deus est Deus unus. Et rursùm Sura 5. المايدة *Mensa*: v. 79.

لقد كفر الذين قالوا ان الله ثالث ثلثة وما من اله الّا اله واحد وان لم ينتهوا عمّا يقولون ليمسّن الذين كفروا منهم عذاب اليم:

Infideles sunt illi, qui dicunt, Deum esse tertium trium: nam non reperitur nisi Deus unus. Quòd si non abstinuerint ab hoc modo loquendi, subibunt hujusmodi infideles pœnam dolorificam.

Quarta. Quia dicunt, Jesum Christum filium Mariæ, esse verum filium Dei, & Deum verum. Hoc passim exprobrat Christianis Mahumetus, ut Sura 9. التوبة *Pœnitentia*; vers. 31.

وقالت اليهود عزير ابن الله وقالت النصارى المسيح ابن الله ذلك قولهم بافواههم يضاهون قول الذين كفروا من قبل قاتلهم الله انّى يؤفكون:

Et dicunt Judæi: Ezras est filius Dei: & dicunt Christiani: Christus est filius Dei. Hoc dictum est in ore eorum: imitantur modum loquendi infidelium, qui fuerunt ante eos. Disperdat eos Deus: quomodo mentiuntur? Et Sura 5. المايدة *Mensa*: v. 78.

لقد كفر الذين قالوا ان الله هو المسيح ابن مريم وقال المسيح يا بني اسرايل اعبدوا الله ربّي وربّكم:

Infideles sunt, qui dicunt, Deum esse Christum filium Mariæ: cùm Christus ipse dixerit: O filii Israel, colite Deum Dominum meum, & Dominum vestrum.

Quinta. Quia asserunt, Christum crucifixum, passum, & occisum fuisse. Hoc etiam sæpè negat in Alcorano; affirmans, non Christum, sed alium similem Christo crucifixum mortuumque fuisse. Quamobrem Sura 4. النساء *Mulieres*: v. 156. pro-

pronunciat, Judæos à Deo punitos fuisse ob mendacium hoc, nempe; قولهم انّا قتلنا المسيح عيسى ابن مريم رسول الله وما قتلوه ولكن ولا شبّه لهم: *ob dictum eorum: Nos certè occidimus Christum Jesum filium Mariæ Legatum Dei. Sed non occiderunt eum, neque crucifixerunt eum: verùm objecta est illis similitudo ejus*: ideſt, crucifixerunt, & occiderunt alium ſimilem illi, qui ipſis oblatus fuit.

Hæ ſunt præcipuæ cauſæ, ob quas Chriſtianos à vera Religione, in qua aliquandiù fuere, prorſus excidiſſe pronunciet in Alcorano Mahumetus. Aliæ nonnullæ afferuntur levioris momenti, quas nihilominus, ne quid per fraudem ſubticuiſſe videar, hìc breviter exponam. Sit igitur

Sexta cauſa: quia Pontifices ac Monachos ſuos divino cultu, non ſecus ac Deos, proſequuntur. Sura 3. التوبة *Pœnitentia*: v. 32. ita eos redarguit اتخذوا احبارهم ورهبانهم من دون الله ارباباً: *Acceperunt Pontifices ſuos, ac Monachos ſuos præter Deum in Dominos*. Explicat Gelal. حيث اتبعوهم في تحليل ما حرّم الله وتحريم ما احلّ: *cùm ſequantur eos*, eiſque obediant *in conceſſione eorum, quæ prohibuit Deus, & in prohibitione eorum, quæ ille conceſſit*. Hujus criminis reos facit etiam Judæos, ad quos propriè referuntur الاحبار *Pontifices*: quemadmodum الرهبان *Monachi* ad Chriſtianos.

Septima: quia ſimulacra, & imagines adoraverunt. Non habetur hoc expreſsè in Alcorano: ſed colligitur ex eo, quòd ſub nomine المشركين *Aſſociantium*, ſeu Idololatrarum, aliquando etiam Chriſtianos comprehendat, ut placet Abul-caſemo, in abrogato 22. Suræ 2. Quamvis hoc alii communiter negent: ſemper enim in Alcorano diſtinguuntur اهل الكتاب *Familia Libri*, ſeu Scripturales; nempe Judæi, & Chriſtiani; & المشركون *Aſſociantes*, nempè idololatræ. Cùm tamen in Alcorano generaliter ſimulacra, & imagines damnentur in Ethnicis Mecçanis, & aliis Arabibus; non eſt dubitandum, quin etiam in Chriſtianis damnentur. Prætereà certiſſimum eſt, Mahumetum omnium imaginum & ſtatuarum uſum in ſecta ſua ſeveriſſimè prohibuiſſe. Imò graviſſimi Auctores faciunt illum Iconomachorum Principem. Horum enim hæreſis cœpit evulgari circa annum Domini ſeptingenteſimum, non multò poſt mortem Mahumeti.

Poſtrema cauſa eſt, quæ toties in Alcorano opponitur Chriſtianis; nempe, quòd religionem ſuam in tot ſectas diſciderint, & quodammodo laceraverint. Signatim verò Sura 23. المومنون *Fideles*: v. 53. hæc legimus: فتقطعوا بينهم امرهم زبراً كل حزب بما لديهم فرحون فذرهم في غمرتهم حتى حين: *Et diſciderunt inter ſe negocium ſuum* (ideſt religionem ſuam) *in varias ſectas: quælibet ſecta in opinione ſua lætatur. Tu verò ſine eos verſari in errore ſuo uſque ad tempus.*

CAPUT TERTIUM.

Chriſtiani nunquam Religionem ſuam univerſaliter deſeruere, vel mutavere.

ANtequam ad ea, quæ Mahumetus, & Mahumetani nobis objiciunt, reſpondeam: directè probabo & ratione, & auctoritate noſtrorum, & ipſorum Mahumetanorum teſtimonio, Chriſtianos numquam à prima religione ſua univerſaliter diſceſſiſſe; vel eandem in aliam commutaſſe.

Argumentum demonſtrativum hujus veritatis eſt, quòd nullo modo dici poſſit relicta, aut mutata religio illa, quæ retinet, & obſervat leges, & inſtituta ab Auctore religionis primò propoſita, ſed Chriſtiani retinent, ac profitentur omnia, quæ Chriſtus ipſis ab initio propoſuit: ergo nullo modo dici poteſt, eos religionem ſuam reliquiſſe, vel commutaviſſe. Major propoſitio eſt per ſe manifeſta. Minor facilè probatur: nam lex, & religio à Chriſto inſtituta, in Euangelio, & cæteris novi Teſtamenti libris ſcripta reperitur; vel habetur per perpetuam majorum traditionem, quæ ab ipſo Chriſto, & ejus Apoſtolis ad nos emanavit. Atqui Chriſtiani credunt, & operantur, & credere, & operari profitentur juxta id, quod in his ſacris libris continetur, & ex hac traditione habetur: ergo nullo modo dici poteſt, eos vel reliquiſſe, vel mutaſſe religionem ſuam.

Neque obeſt huic veritati, quòd vel multi ex Chriſtianis religionis ſuæ leges negligant, aut transgrediantur: neque etiam quòd non pauci ab ea ad falſas ſectas deſciſcant, vel in eadem ſchiſmata & hæreſes excitent, atque heterodoxos cœtus inſtituant. Hoc enim & in Gente Iſraelitica, quando in ea vera religio colebatur; & in Mahumetana, cujuſcumque tandem farinæ hæc ſit, eveniſſe atque evenire, nullus ignorat. Cùm enim homines non ſint impeccabiles; imò ſint ad peccandum ex natura proclives: non rarò delinquunt contra legem ſuam, & aliquando etiam, propria religione ejurata, ad alienam tranſeunt. Satis eſt, ut multi ſemper ſint, qui & legem obſervent, & religionem cuſtodiant, ritèque profiteantur, & in ipſa religione nihil publicè, & ex eorum, qui illi præſunt, auctoritate approbetur, quod inſtitutis ejuſdem à Deo præſcriptis adverſetur: & quod contra illa committitur, per publicam poteſtatem damnetur, ac puniatur, vel pœna dignum cenſeatur. Cæterùm ex ipſo Euangelio conſtat, Chriſtum prædixiſſe, in Eccleſia ſua non omnes futuros eſſe bonos ac juſtos: imò multos fore malos, & improbos. Id indicant parabolæ ab eodem Chriſto propoſitæ: *Agri*, in quo bono ſemini ſuperſeminata ſunt zizania: *Decem Virginum*, quarum quinque prudentes erant, & quinque fatuæ: *Convivii*, ad quod miniſtri Regis congregaverunt bonos, & malos: *Sagenæ* miſſæ in mare, & ex omni genere piſcium congregantis: & aliæ hujuſmodi. Et idem apertis verbis prædixit, in Eccleſia ſua noviſſimo tempore abundaturam iniquitatem, & frigidiorem evaſuram charitatem: & ſe, cùm veniret ad judicandum Orbem, vix inventurum fidem ſuper terram.

Se-

Secundò probatur directè, Christianam Religionem numquam à suis professoribus desertam, aut mutatam fuisse. Nam si omnes Christianos doctores, & scriptores, qui ab ipso Apostolorum ævo ad hæc usque tempora de illa scripserunt, perlegamus (non loquor de hæreticis, & heterodoxis), reperiemus in illis eandem doctrinam in substantia, tàm quoad mores, quàm quoad fidei mysteria doceri, quam in praxi semper servatam fuisse, ex perpetuis Christianorum, atque etiam Ethnicorum, vel Hebræorum Historiis, & Annalibus invenimus. Et quidem quòd attinet ad mores, extra controversiam est: semper enim habuerunt, & servaverunt eandem legem Dei in Decalogo propositam, eademque præcepta moralia à Christo, & Apostolis tradita, & eandem legem naturæ mortalibus omnibus ingenitam. Quod verò ad fidem attinet, patebit ex inferiùs dicendis, ubi de Christianæ Religionis mysteriis, quæ Mahumetus oppugnat, differemus. Nunc satis sit dicere: in articulis præcipuis, magisque necessariis ad salutem, & præsertim in illis, quæ in Alcorano damnantur, hodiè Christianos omnes, etiam schismaticos, & hæreticos, universaliter convenire: ut in Trinitate Personarum, & unitate essentiæ in Deo: in Christi divinitate, & ejusdem passione, ac morte per crucem: in Baptismo, & aliis Sacramentis, saltem præcipuis: in integritate, & auctoritate Sacrarum Scripturarum, præsertim quatuor Euangeliorum: in Resurrectione mortuorum; Judicio universali, Paradiso, & Gehenna, & utriusque æternitate; atque aliis hujasmodi. Hoc autem evidenter probat, hæc omnia ab initio ab omnibus credita fuisse: alioquin non potuissent omnes ubique terrarum, post tot schismata, & hæreses, in iisdem articulis fidei, si de novo ab aliqua tantùm secta, vel natione inventa fuissent, convenire. Videmus enim in cæteris, unam Christianorum sectam ab alia abhorrere: & quod ab una de novo statuitur, ab alia rejici, ac damnari: cùm tamen in articulis à Mahumeto oppugnatis, omnes absque controversia conveniant.

Quòd si objiciant Mahumetani, non inveniri in Auctoribus Christianis ab Apostolorum ætate usque ad hæc tempora, semper eandem doctrinam, etiam quoad aliqua, quæ spectant ad fidem: v. g. quoad numerum Sacrorum Librorum: quoad visionem beatificam statim post mortem: quoad processionem Spiritus Sancti à Filio, &c. Respondebimus primò: duplicis generis esse Auctores Christianos: quosdam Catholicos, & Orthodoxos; quosdam verò hæreticos, & heterodoxos. Quemadmodùm etiam apud Mahumetanos quidam dicuntur السنيّة *Sonnitæ*: quidam verò الشيعيّة *Sciaitæ*: quorum primi habentur legitimi, & orthodoxi: secundi verò spurii, & hæretici. Porrò quòd apud hæreticos multa inveniantur diversa, vel etiam adversa iis, quæ Catholici profitentur, non est mirandum: Ideò enim hæretici sunt, & appellantur.

Respondemus secundò, primaria fidei dogmata, qualia sunt, quæ negat Mahumetus, ab omnibus semper Orthodoxis credita, & prædicata fuisse: alia verò nonnulla minùs principalia, & quorum cognitio ad æternam salutem non est absolutè omnibus necessaria, non semper universis nota fuere; quia scilicet, ut suprà monuimus, etiam in vera religione quædam mysteria, seu veritates, paulatim Deus revelat, vel manifestat per Magistros, & Præsides illius. Hi autem, sicut apud Hebræos erant tantùm summus Sacerdos, & Consistorium magnum, seu Concilium Synedriticum, quod Jerosolymis residebat: ita apud Christianos sunt Summus Pontifex Romanus, & Concilium Generale, quod ejusdem Pontificis auctoritate congregatur, & illius, vel Legatorum ejus assistentia dirigitur. Impossibile autem est, ab hoc aliquid falsum, vel contra fidem, vel Legem divinam, aut naturalem doceri, vel proponi: non tamen necessariò requiritur, ut omnia, quæ ad hæc spectant, simul proponat, ac doceat; sed satis est, ut ea credenda, vel servanda proponat, quæ paulatim ex divino instinctu, & ex Sacris Scripturis ipsi innotescunt.

Tertiò probatur ad hominem, Christianam Religionem non esse mutatam. Etenim juxta regulam Alcorani, & Mahumetanorum, unusquisque debet judicium ferre de sua religione; & consequenter Christiani de sua. Atqui hi constanter asserunt, religionem suam non fuisse mutatam: ergo eorum judicio in hoc standum est. Major patet ex Sura 3. آل عمران *Familia Amran*. vers. 63. ubi Mahumetus contendit, Abraham non fuisse Judæum, neque Christianum: nam Judæi trahebant illum ad partes suas, Christiani verò ad suas. At ille utrosque reprehendit ex eo, quòd non debebant sententiam ferre, nisi de rebus propriis: nimirum Judæi de Moyse, & Pentateucho; Christiani verò de Christo, & Euangelio. Cæterùm cùm Abraham mortuus esset ante Pentateuchum, & Euangelium, impossibile erat Christianum illum, vel Judæum fuisse. Quamobrem nefas erat Judæis, & Christianis de illius religione, ut de sua ipsorum, aliquid definire. En verba Alcorani: يا اهل الكتاب لِمَ تحاجون في ابراهيم وما أُنزلت التوراة والانجيل الّا من بعده أفلا تعقلون: ها انتم هولاء حاججتم فيما لكم به علم فلِمَ تحاجون فيما ليس لكم به علم والله يعلم وانتم لا تعلمون: ما كان ابراهيم يهوديًّا ولا نصرانيا ولكن كان حنيفًا مسلمًا وما كان من المشركين:

O Scripturales, quare disputatis de Abraham, cùm non fuerit traditus Pentateuchus, & Euangelium, nisi post illum? An ergo non intelligitis? Ecce vos disputatis de eo, de quo habetis scientiam (explicat Gelal. من امر موسي وعيسي وزعمتم انكم علي دينهما: *de eo, quod pertinet ad Moysem, & Jesum, in quorum religione ac fide, vos esse asseritis*), *quare etiam disputatis de eo, de quo non habetis scientiam? & Deus scit: vos autem nescitis. Non fuit Abraham Judæus, neque Christianus: sed fuit Orthodoxus Moslemus: neque fuit ex Associantibus.* Ineptissimè sanè argumentatur Mahumetus: sed velut sorex capitur indicio suo. Nam cùm ipsemet vixerit longo tempore post Pentateuchum, & Euangelium, non debet ferre sententiam de Judæis, & Christianis, & de religione eorum, & multò minùs de Abraham, quem non nisi ridiculè asserit Moslemum

mum fuiſſe; & de quo multò juſtiùs, quàm ipſe poſſunt Scripturales, utpotè Abrahæ viciniores, judicare. Sed nobis ſatis eſt, quòd fateatur, Chriſtianos habere ſcientiam de Chriſto, & Euangelio: & conſequenter ad eos ſpectare de utroque ferre judicium. Conſentit in hoc cum Propheta ſuo Ahmedus filius Abdal-halimi in Apologia pag. mihi 424. ubi concedit unamquamque Gentem habere notitiam de ſuis rebus, præſertim ad religionem ſpectantibus, deque iis decernere; ac definire ad illam pertinere. Do hìc ejus verba. وعند كل طايفة من اقوال متبوعهم وخصوصه واخباره ما يقطعون به وان كان غيرهم لا يعرف ذلك وعند اهل الكتاب كاليهود من اخبار هلال وشماي وغيرهما من شيوخهم ما لا يعلمه غيرهم وعند النصاري من اخبار الحواريين ومن اخبار قسطنطين والمجمع الاول بنيقية والمجمع الثاني والثالث والرابع والخامس وغير ذلك من مجامعهم واخبارهم ما يقطع به علماؤهم وان غيرهم لا يعلمون ذلك: *Apud quamlibet ſectam, vel nationem ſunt effata, & auctoritates, & hiſtoriæ illius, quem ſe ſequi profitentur, quas ipſi determinant* (vel potius, *quibus ipſi res definiunt, ac decidunt*), *quamvis alii præter eos has ignorent. Et apud Scripturales idem accidit: nam apud Judæos ſunt Hiſtoriæ Hillelis, & Sammai, & aliæ à majoribus traditæ, quas alii præter ipſos ignorant. Et apud Chriſtianos ſunt Hiſtoriæ de Apoſtolis, & Conſtantino, & Concilio primo Niceno, & ſecundo, & tertio, & quarto, & quinto, & aliis Conciliis; & aliæ Hiſtoriæ, quibus res definiunt Sapientes, ac Doctores eorum, quamvis cæteræ gentes has ignorent.* Quod ſi ita eſt, habemus ab adverſariis deciſionem litis ſecundum nos. Nam cùm Chriſtiani ſemper apud ſe retinuerint Hiſtorias, ſeu Annales omnium rerum ſuarum ab ipſius Chriſti ævo uſque ad hæc tempora, deſcriptas non ab uno, aut duobus, neque in una, vel duabus gentibus, ſed ab innumeris auctoribus omnium provinciarum totius Orbis; & hi omnes conveniant in eo, quod ſpectat ad ſubſtantiam Religionis: & præterea cùm habeant omnia Concilia generaliter celebrata ab univerſa Chriſtiana Eccleſia, & ſucceſſiones Summorum Pontificum, qui ſunt Antiſtites, & ut Mahumetani Scriptores eos appellant, خلفاء النصاري *Chaliphæ Chriſtianorum*, à Sancto Petro uſque ad hoc tempus in Eccleſia Romana; & in aliis Eccleſiis ſucceſſiones Epiſcoporum, & particularia Concilia ferè quotannis celebrata: evidentiſſimè convincitur, Chriſtianam Religionem non fuiſſe mutatam, ſed eſſe nunc, ſemperque fuiſſe eandem, quæ fuit à prima ſui inſtitutione, cùm ſemper eadem in omnibus Annalibus, & Hiſtoriis Chriſtianorum; in omnibus Conciliis generalibus; in omnibus Summorum Pontificum decretis; & in omnibus peculiarium nationum (ſi heterodoxas excipias) Conciliis, eorumque decretis inveniatur.

Quartò, poteſt hoc idem efficaciter probari illis argumentis, quibus in prima parte probavimus. Sacras Scripturas nunquam fuiſſe quoad eſſentialia corruptas. Primò enim aſſignandæ ſunt perſonæ, à quibus Chriſtiana Religio corrupta, vel mutata eſt. Nam vel in hoc Chriſtiani omnes convenerunt, vel aliqui tantùm. Si hoc ſecundum aſſeratur: non intelligitur corrupta religio, niſi quoad illos particulares. Hoc autem non officit illi in univerſum, ut jam ſuprà dictum eſt. Quòd verò omnes ſimul convenerint; neque auctoritate, neque ratione ulla probari poteſt. Cur enim omnes ſimul conſpirent, præſertim cùm ſint penè innumeri, & per totum Orbem diffuſi, & plerique non tàm linguis, & regionibus, quàm geniis & moribus inter ſe diſſiti, ad religionem ſuam mutandam, vel deſerendam? Præterea, cùm ſemper in Chriſtiana Eccleſia Pontifices Maximi, Patriarchæ, & Epiſcopi præfuerint, & perpetuò Concilia Generalia, vel Provincialia, vel Diœceſana ad eandem in ſua puritate conſervandam celebrata ſint; in quibus Conciliis etiam Imperatores, Reges, & Principes, vel eorum Oratores, ſeu Vicarii, una cum Romano Pontifice, vel ejus Legatis interfuerunt: nonniſi ſummæ dementiæ eſt credere, Chriſtianos omnes ad mutandam, vel deſerendam propriam fidem conveniſſe. Extant nunc, Dei providentia, prædicta ferè omnia Concilia, tàm ante Conſtantinum, quàm poſt illum celebrata, una cum Conſtitutionibus Summorum Pontificum: & in illis ſemper cognoſcitur idem religionis tenor, eadem doctrina, eadem fides. Hoc idem confirmatur ex eo, quòd ſemper in Republica Chriſtiana ab illius Præſidibus adnotati ſunt, damnati, ac puniti, qui aliquid novi contra religionem & fidem moliri tentaverunt. Patet hoc in Ario, Macedonio, Dioſcoro, Neſtorio, Eutyche, Sabellio, Uvicleffo, Luthero, Calvino, & aliis innumeris, quorum prava dogmata vix pullulantia, à Summis Pontificibus, vel Conciliis Generalibus proſcripta, & oppreſſa ſunt: & plurimi ex Chriſtianis Orthodoxis carceres, exilia, flagella, cruciatus, necem paſſi ſunt, ut avitam fidem ſartam tectam cuſtodirent.

Quintò probatur: quia nullum poteſt aſſignari tempus, in quo Chriſtiani Religionem ſuam mutaverint, vel ab ea univerſaliter diſceſſerint, vel aberraverint. Hoc argumentum deridet Hottingerus, quatenùs eo utuntur Catholici ad probandum, Romanam Eccleſiam, & ejus Pontifices, nunquam à ſuo Principatu in Chriſtiana Republica per hæreſim, aut falſam doctrinam excidiſſe. *Quia*, (inquit) *neque poteſt aſſignari tempus, quo natus ſit Mahumetus*. O ridiculum caput, & baculo potiùs, quàm helleboro curandum! quaſi verò ita metaphyſicè certum ſit, Eccleſiam Romanam, Summoſque illius Pontifices, à ſuprema ſua auctoritate per hæreticam, falſamque doctrinam decidiſſe, ac Mahumetum natum fuiſſe. In Mahumeto eſt tantùm dubitatio circa tempus, non circa rem. Sciunt enim omnes illum natum eſſe, & in rerum natura fuiſſe. In Eccleſia Romana, juxta Hottingerum, ejuſque congerrones, dubitatio eſſet non ſolùm circa tempus, ſed etiam circa rem ipſam. Apud nos autem, & apud alios plurimos nulla eſt hujuſmodi dubitatio. Quia verò hoc argumentum à tempore eſt efficaciſſimum, quando de re ipſa dubitatur, ideò fuſiùs à nobis in ſequenti capite tractabitur.

CA-

CAPUT QUARTUM.

Non posse assignari tempus, quo Christiani Religionem suam mutaverint, aut deseruerint.

SI quæramus à Mahumetanis, quandonam Christiani à fide, ac religione sua discesserint, nullum sanè certum, ac fixum tempus poterunt assignare. Ex iis tamen, quæ suprà diximus, cap. 1. cogentur fateri, usque ad Mahumetum Christianam Religionem bonam, sanctamque fuisse. Hoc probat in eorum sententia vaticinium illud in prima parte allatum de tribus Montibus, Synai, Seir, & Pharan. Sicut enim religio Judaica per Synai significata, perseveravit, & bona fuit usque ad Christum: ita consequenter Christiana, per Seir adumbrata, perseverare debuit ut bona usque ad Mahumetum, cujus secta per Pharan demonstratur. Hoc etiam probat parabola de operariis vineæ à Christo proposita, juxta fallam Mahumeti explicationem, quam supra ex Albochario retulimus: qua asseritur, Judæos operatos esse in Pentateucho usque ad Euangelium; & deindè lassatos fuisse, & recepisse mercedem suam. Christianos verò operatos esse in Euangelio usque ad Alcoranum; & deindè lassatos fuisse, & recepisse mercedem suam. Si tàm Judæi, quàm Christiani receperunt suam mercedem; necessariò infertur, quamdiù operati sunt, benè operatos fuisse, & consequenter bonam fuisse religionem eorum. Hoc denique probant verba Suræ 13. الرعد *Tonitru*: v. 37. لكل اجل كتاب يمحو الله ما يشاء ويثبت وعنده ام الكتاب: *Omni termino liber: delebit Deus, quod voluerit, & firmabit: & apud eum est mater libri*: per quæ manifestè ostenditur, juxta Moslemorum explicationem, unicuique ex tribus nationibus, nempe Judæis, Christianis, & Moslemis ipsis, traditum fuisse suum librum; videlicet primis Pentateuchum, secundis Euangelium, tertiis Alcoranum, qui duraturi essent, quamdiù in ipsis vera religio perseveraret. Hos autem libros eandem religionem quoad substantiam continentes, nihilominùs à Deo mutandos quoad leges, ac ritus: interim tamen veram religionem in aliqua ex his Gentibus successivè perseveraturam: quemadmodùm asseritur etiam Sura 16. النحل *Apes*: v. 54. وله ما في السموات والارض وله دين واصبا: *Et ipsius* (id est Dei) *est id, quod in cœlis, & in terra reperitur: & Religio illius est perseverans, ac perpetua*: id est, ut explicat Gelaleddinus, وله الطايفة دايما: *& ipse semper habet Gentem, seu Nationem*, à qua colatur. Porrò si Religio Christiana ante Mahumetum defeciisset, nulla fuisset eo temporis intervallo gens, quæ Deum coleret; & consequenter religio ejus non fuisset perseverans. Hoc autem evidentiùs patet ex Sura 98. البينة *Demonstratio*: ubi ita legimus: لم يكن الذين كفروا من اهل الكتاب والمشركين منفكين حتى تاتيهم البينة رسول من الله يتلو صحفا مطهرة فيها كتب قيمة وما تفرق الذين اوتوا الكتاب الا من بعد جاءتهم البينة: *Qui increduli fuere* (Mahumeto) *ex Judæis, & Christianis, & Idololatris, non recesserunt, donec venit ad eos demonstratio: Legatus Dei, qui legeret Scripturas puras, in quibus sunt libri recti. Et non sunt divisi Judæi, & Christiani, nisi postquàm venit ad eos demonstratio.* Explicat hæc verba Gelaleddinus: *Non recesserunt Judæi, & Christiani, & Idololatræ* عما كانوا عليه *ab eo, in quo erant*, idest, à fide, in qua erant circa adventum Mahumeti: *donec venit ad eos demonstratio, nimirum* الحجة الواضحة وهي محمد *probatio clara, nempe ipse Mahumetus Legatus Dei. Et non sunt divisi Judæi, & Christiani* في الايمان بمحمد *in credendo in Mahumetum* (venturum) *nisi postquàm venit ad eos demonstratio*, وهي محمد والقران *nempe Mahumetus, & Alcoranus: nam* قبل مجيئه صلي الله عليه وسلم كانوا مجتمعين علي الايمان به *antequàm veniret Mahumetus, erant uniti in credendo in illum.* Itaque Christiani ante Mahumetum erant in bona religione, nec fidem suam deseruerant: non tamen ob eam causam, quam affert Gelaleddinus, nempe quòd in Mahumetum venturum credebant (hac enim ratione etiam Judæi, & Meccani fuissent in bona religione): absit hoc à Christiana fide: sed quia Euangelicam Christi legem retinebant.

Porrò etiam ex eo comprobatur hæc veritas, quia Auctores Moslemi, in eo temporis spatio, quod inter Christum, & Mahumetum intercessit, & ipsi vocant illud الفترة; ponunt multos Sanctos Christianos, ut Sanctum Georgium, quem satis constat, sub Diocletiano martyrium subiisse, post annum scilicet à Christo nato circiter trecentesimum: Sanctos Martyres sub Dunaan Tyranno Judæo in Nagerana, inter quos infans quidam septem mensium, matrem incendia reformidantem, clara voce hortatus est, ut ignem constanter propter Christi fidem ingrederetur, in quem cum matre ipse quoque conjectus est. Fuit etiam quidam nomine زياب vel زناب, *Ziab*, vel *Zenab* Monachus ex Monasterio Abdolcais, coævus Bahiræ Monacho: & utrumque Mahumetani tamquam Sanctum venerantur: dicunt enim, auditam quondam de cœlo fuisse hanc vocem: خير الارض ثلاثة زناب الشني وبحيرا الراهب ورجل اخر ياتي بعد يعني النبي ص: *Optimi hominum in terra sunt tres: Zenabus Ascenitensis, Babira Monachus, & alius vir, qui posted veniet: per hunc autem significabatur Mahumetus.* Ita refert Masaudius. Præterea fuerunt septem Dormientes apud Ephesum, quos tàm Christiani, quàm Mahumetani, ut Sanctos venerantur: Hos omnes, & alios Sanctos Christianos recenset Masaudius tempore

pore inter Christum, & Mahumetum transfacto: Sed subdit de eis: وكانوا مؤمنين موحدين لا عـــلي راي النصرانيـــة في هذا الوقـــت: *Erant autem fideles, qui credebant in unum Deum, non autem ex genere Christianorum hujus temporis*. Sed hoc gratis omninò dicitur. Nam Christiani omnes hujus temporis quotidiè fatentur, se credere in unum Deum: & pro hac veritate vitam cum sanguine profundere parati sunt. Denique Sura 57. الحديـــد *Ferrum*, vers. 28. ut suprà vidimus, laudantur Christiani ab ipso Deo, tamquam pietate, misericordia, & castitate ornati, ac propterea bonorum suorum operum mercedem consequuti: additur tamen, وكثير منهم فاسقون: *Sed multi eorum fuerunt prævaricantes*. Verùm, quòd multi prævaricati sint, nihil officit religioni universæ, sive in moribus, sive in fide prævaricati sint.

Putat Gelaleddinus, eos solos Christianos à Mahumeto laudari, qui in illius Sectam transierunt: cæteros autem prævaricatos fuisse, quia novam religionem Regis, seu Imperatoris sui sequuti sunt: vel potiùs per Alcorani verba significari, partem Christianorum novæ religioni Imperatoris sui adhæsisse: partem verò in fide Christiana permansisse: multosque ex his deindè in Mahumetum credidisse: Ita enim scribit: تركها كثير منهم وكفروا بدين عيسى ودخلوا فى دين ملكهم وبقي على دين عيسى كثيـــر منهم فامنوا بنبيّنـــا: *Dereliquerunt eam* (nempe pietatem, vel castitatem) *multi ex illis, & abnegaverunt religionem Jesu, & ingressi sunt in religionem Imperatoris sui: Sed remanserunt in religione Jesu multi ex ipsis, & crediderunt in Prophetam nostrum*, idest Mahumetum. Quamvis autem non exprimatur, quis fuerit iste Rex, vel Imperator; probabiliter tamen credere possumus, intelligi Constantinum: nam anteà nullum habuerant Christiani proprium Regem, aut Imperatorem. Sed tantum abest, ut Christianorum ullus amplexus sit hujus religionem, ut ipse potiùs, Romana superstitione rejecta, Christo nomen dederit, ejusque fidem amplexus fuerit. Desciverunt quidem multi in hæresin Arianam, quam Constantius Imperator Constantini filius propugnavit: non tamen propterea dici potuit, Christianos universaliter deseruisse religionem suam, quam semper Antistites ejus cum saniori parte Christianorum mordicùs retinuere, & totis viribus propugnavere.

Ex dictis apertè colligitur falsò, & injustè objici Christianis à Mahumeto, quòd fidem, ac religionem suam mutaverint, corruperint, aut destituerint: cùm ab ipsius initio hæc semper eadem fuerit ac nunc est. Id verò magis patebit ex responsione ad ea, quæ Mahumetus in Alcorano pro asserto suo sustinendo pronunciat. Et quia ad primam ab eo allatam mutatæ Christianæ religionis causam, in primo Tractatu ex professo respondimus: secundam etiam causam, falsam, nullamque esse satis, superque ostendimus: respondebimus nunc ad alias juxta ordinem superiùs positum, incipientes à tertia, qua Sanctissimæ Trinitatis Mysterium oppugnabatur.

CAPUT QUINTUM.

Respondetur tertiæ objectioni contra Mysterium Sanctissimæ Trinitatis.

HOc est magnum illud, & ineffabile Arcanum, quod non solùm Mahumetanis, sed & Judæis, & cæteris gentibus à vera fide alienis, semper fuit lapis offensionis, & petra scandali. Et sanè negari non potest, rem esse arduam, & intellectui tàm humano, quàm Angelico, incomprehensibilem, atque omninò imperceptibilem, & credendam tantummodò, ac venerandam, quia Deus ipse eam revelavit. Neque nos profitemur, posse illam argumentis & rationibus probare, sed tantùm auctoritate divina certam; & similitudinibus, seu congruentiis quibusdam probabilem, vel saltem non improbabilem, & rationibus etiam non impossibilem demonstrare.

Duo verò hìc, eaque apud omnes certissima supponenda sunt. Primum, quotiescumque admittitur; aliquam religionem veram esse, & à Deo institutam; admittenda etiam esse omnia illa, quæ in ea à Deo revelata esse certò creduntur, quamvis nulla naturali ratione possint demonstrari. Secundum; multa esse à Deo revelata, quæ tùm à Christianis, tùm à Judæis, ac Mahumetanis certissimè creduntur, & nihilominùs humanam omninò superant intelligentiam, nec ullo modo possunt comprehendi, & multò minus probari. Non enim solùm sunt supra naturam, sed aliquandò etiam contra naturam; cujusmodi est resurrectio mortuorum. Habetur enim ut naturale axioma, à privatione ad habitum non dari regressum: oppositum verò est contra naturalem rationem. Nihil tamen ex his continet contradictionem: nam si hoc esset, convinceretur manifestæ fallitatis, & omnimodæ impossibilitatis: ut si diceremus v. g. Deum esse trinum, & unum in eadem essentia: idem enim esset ac dicere, esse trinum, & non esse trinum: vel esse unum, & non esse unum in essentia. Nihil autem eorum, quæ credunt Christiani, ullam involvit contradictionem: & hoc contra Judæos, Mahumetanos, & idololatras ipsi manifestissimè ostendunt.

His præmissis, dicimus: Sanctissimæ Trinitatis mysterium non posse à Mahumetanis ut falsum negari: tum quia creditur ab illa religione, quam veram esse, & à Deo institutam, satis superiùs probavimus: tum quia à Deo revelatum fuisse, infra efficaciter ostendemus: tum denique quia nullam involvit contradictionem, aut impossibilitatem respectu infinitæ perfectionis divinæ.

Sed notandum hìc est, neque Mahumetum, neque Mahumetanos intelligere quid verè contineat Sanctissimæ Trinitatis mysterium. Si enim intelligerent, fortasse cum Christianis convenirent, vel non adeò ab illo abhorrerent. Mahumetus satis obscurè de eo loquitur, ut suprà vidimus: solùm enim Sura 4. vers. 170. monet Christianos, *ne excedant in religione sua: neque loquantur de Deo nisi veritatem: neque dicant, Tres: Deus enim unus est*. Sura verò 5. v. 79. vocat *infideles eos, qui dicunt, Deum esse tertium trium: cùm non reperiatur nisi Deus unus*. Ex quibus verbis nihil aliud colligi potest, nisi, illum falsò credidisse, Christianos adorare tres Deos dum in Deo uno tres Personas confitentur. Verùm Alcorani Expositores persuadent nobis, non esse in verbis illius quidquam, quod divinissimæ Trinita-

myſterium damnet: ſed tantummodò redargui ibi quoſdam Chriſtianos Arabiæ, qui aſſerebant, præter Deum verum, eſſe duos alios Deos, nempe Jeſum, & Mariam Matrem ejus. Et re vera in ea regione vigebat tunc temporis (ſaltem viguerat anteà) hæreſis Collyridianorum, ſeù potiùs Collyridianarum: conſtabat enim ex ſolis ferè mulierculis, quæ, ut ſcribit Sanctus Epiphanius, ſtata quadam anni die, collyram, ſeu placentam, in ſacrificium Virgini Mariæ offerebant, eandem tamquam verum Deum, ſuperſtitioſo cultu venerantes. Quamobrem Gelaleddinus ità explicat verba Alcorani in Sura quarta: لا تقولوا الآلـــة ثلثـــة اللـــه وعيسى وامّـــة: *Ne dicatis tres eſſe Deos: nempe Deum, Jeſum, & Matrem ejus*. Neque tamen tribuit hunc errorem omnibus Chriſtianis Arabiæ, ſed ſubdit: وهم فرقـة من النصاري *Hæc erat ſecta quædam Chriſtianorum*: Eodem modo Jahias filius Salam, & Mohammed filius Abdallah, ex auctoritate Cottadæ, exponunt verba Suræ quintæ: لقد كفر الذين قالوا ان اللـــه ثالث ثلثة قال قتادة قالوا عيسى اله وامّه اله واللـه اله: *Sunt infideles, qui dicunt: Deus eſt tertius Trium. Dixit Cottada: Dixerunt: Jeſus eſt Deus: & mater ejus eſt Deus: & Deus eſt Deus*. Eodem modo explicant verba Suræ quartæ: لا تقولـوا ثلثـة اي الهتنـــا ثلثـــة *Ne dicatis tres, ideſt Dii noſtri ſunt tres*. Conſonat Beidavius celeberrimus Alcorani Commentator: لا تقولو ثلثة اي الالهة ثلثة اللـه والمسيـح ومريم: *Ne dicatis, Tres: ideſt tres Deos: Deum, Chriſtum, & Mariam*. Sed poſteà ſubdit, quaſi Chriſtianos ab impoſito ipſis errore purgaturus: او الله ثلثة ان صحّ انهم يقولون الله ثلثـــة اقانيـــم الاب والابـــن والروح القدس ويريدون بالاب الذات وبالابـــن العلـــم وبالروح القدس الحيـــاة: *Vel* (ne dicatis): *Deus tres* (i trinus): *nam conſtat ipſos dicere, Deum eſſe tres Perſonas; Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum. Per Patrem autem intelligunt Eſſentiam: per Filium Scientiam: & per Spiritum Sanctum Vitam*. Loquitur ex errore Jacobitarum, vel aliorum hæreticorum Orientalium. Verùm nihil hactenùs ex Alcorano, nihil ex illius expoſitoribus contra Chriſtianos; qui neque tres Deos ponunt, neque Mariam Virginem credunt eſſe deum, vel deam; quamvis hoc ſecundum aliquæ mulierculæ, vel aliqui viri in Arabia ex ſimplicitate, vel indiſcreta pietate crediderint: ſed ut ſæpè monuimus, non eſt curandum, quid in aliqua religione nonnulli ex proprio ſenſu teneant, ſed quid univerſaliter publica auctoritate teneatur, ac doceatur.

Quamvis autem Mahumetanorum, & præſertim recentiorum vulgus falsò credat, Chriſtianos ſub Trinitatis nomine tres deos colere; non defuerunt tamen aliqui ex eis doctiores, qui à Chriſtianis Orientalibus inſtructi, ab hac impietatis nota eos eximerent, neque tamen ab errore abſolverent: quia ſcilicet hoc magnum Arcanum, non juxta Catholicam, & veram Sanctæ Romanæ Eccleſiæ doctrinam, ſed juxta falſas Jacobitarum, Neſtorianorum, Eutychianorum, & aliorum hujuſmodi hæreticorum, explicationes exceperunt, & imbiberunt. Nihilominùs Ahmed filius Abdalhalim imponit Melkitis ſeu Græcis, (qui certè, ſi proceſſionem Spiritus Sancti à Filio excipias, in hoc myſterio nobiſcum, & cum cæteris Catholicis conveniunt) quædam falſa, & ab eorum doctrina prorsùs aliena. Ita enim ſcribit in principio partis 2. ſuæ Apologiæ. وقد اختلفوا ايضًا في الجوهر والاقانيـم فذهبت اليعقوبية والنسطورية الي ان الجوهر ليـــس بغيـــر الاقانيم ولا يقال انه هي وصرحـــت الملكيـــة بانّه غير الاقانيم واخرون قالوا هـــو الاقانيـــم: قالوا: وفترقت النصاري من وجه اخـر فذهبـــت الروم الي التصريح اثبات ثلثة الهه وامتنعـت اليعقوبيـــه والنسطورية من ذلك في وجـه والتزمـــن من وجـــه وذلك انهم قالوا الكلمة الـه والروح اله والاب اله والثلاثة الاقانيم التي كل اقنوم اله اله.... واتفقـت طوايف النصاري علي ان الله ليس بجسم واتفقوا علي انه جوهر احد ثلاثة اقانيم وان كل واحـد من الاقانيـم جوهر خاصّ يجمعها الجوهـر العام ثـم اختلفـوا فقال بعضهم ان الاقانيم مختلفة في الاقنوميـــة متفقـــة في الجوهرية فقال اخرون ليست مختلفة في الاقنومية بـل متغايرة وقال فريق منهم ان كل واحد منها لا هـــو الاخر ولا هو غيره وليست متغايرة ولا مختلفة وزعموا ان الجوهر ليس هو غيرها الّا ما ذكـر عن طايفـــة من الملكية فانهم قالوا ان الاقانيم هي الجوهر وان الجوهر غير الاقانيم وزعموا ان الجوهر هو الاب والاقانيـم الحياة وهي روح القدس والقدرة والعلم وان الله اتحد باحد الاقانيم الذي هو الابن بعيسي بن مريم..... واختلفت النصاري في الاقانيم فقال قوم منهم هي جواهر وقال قوم هي خواص وقال قوم هي صفات وقال قوم هـــي اشخاص والاب عندهم الجوهر الجامع الاقانيم والابن هـــو الكلمة

الكلمة الذي اتحد عند مندا المسيح والروح هي
الحياة: .... ولم تثلثون به في ايمانكم فتقولون نؤمن
بالاب والابن وروح القدس وجدناكم تقولون ايتها
النسطورية ان لله علمًا وحكمةً هما الابن وحياةً وهي
الروح قد يمين ولعلمه وحياته ذات كذات
الله وذلك ان علم الله له علم وحياة
لحياته التي هو روحه وعلم وحياة

Dissentiunt etiam in substantia, & Personis: nam Jacobitarum, & Nestorianorum sententia est, substantiam non esse sine Personis, neque tamen dicunt hanc esse illas. Melkitæ autem pronunciant, illam esse diversam à Personis. Alii verò dicunt, ipsam esse Personas. Et divisi sunt Christiani ex alia parte nam Romæi (idest Græci, qui sunt iidem, ac Melkitæ) *manifestè confitentur esse tres Deos: à qua opinione partim abstinent Jacobitæ, & Nestoriani, & partim eam sequuntur, dum dicunt: Verbum est Deus, & Spiritus Sanctus est Deus, & Pater est Deus: & tres Personæ, quarum unaquæque est Deus, sunt Deus.* Et post pauca. *Conveniunt autem Nationes, seu Sectæ Christianorum, Deum non esse corporeum. Conveniunt etiam, illum esse unam substantiam, tres Personas, & unamquamque Personam habere peculiarem substantiam, quæ contineatur in substantia communi. In reliquis discordes sunt. Quidam dicunt Personas differentes esse inter se in personalitate, convenire autem in substantialitate. Alii dicunt non esse differentes in personalitate, sed permutabiles inter se. Quidam verò dicunt, unam ex illis non esse aliam, neque diversam ab alia: neque esse inter se permutabiles, neque diversas, neque existimant substantiam diversum aliquid esse ab illis; nisi quòd refertur de quadam Secta Melkitarum, qui dicunt, Personas esse substantiam, licet substantia non sit Personæ. Et existimant substantiam esse Patrem: Personas verò Vitam, (& hæc est Spiritus Sanctus); & Potentiam, & Scientiam: & Deum unitum fuisse cum una Personarum, quæ est Filius, in Jesu Filio Mariæ:* Et post pauca. *Et dissident inter se Christiani circa Personas. Quidam enim dicunt esse substantias: quidam verò asserunt esse proprietates: quidam autem volunt esse attributa: alii demum dicunt esse suppositia individua. Pater autem apud eos est substantia continens in se Personas: Filius verò est Verbum, quod unitum fuit Christo in principio esse illius: Spiritus autem est Vita.* Et nonnullis interpositis, apostrophen facit ad Nestorianos his verbis. *Et quare ponitis in Deo Trinitatem, dum dicitis in Symbolo Fidei vestræ: Credimus in Patrem & Filium, & Spiritum Sanctum? Et invenimus vos, ò Nestoriani, dicentes: Deus habet Scientiam & Sapientiam, & utraque est Filius: & habet Vitam, & hæc est Spiritus Sanctus: & sunt duo Æterni & Scientia ejus, & Vita ejus habent essentiam sicut essentiam Dei: & hoc quia Scientia Dei habet Scientiam, & vitam: & Vita ejus, quæ est Spiritus ejus habet item Scientiam, & vitam.*

Operæ pretium existimavi hæc pauca ex Mahumetano Doctore in medium afferre, ut unusquisque intelligat, sapientiores Moslemos non esse prorsùs rudes hujus mysterii, quamvis illud ex pravis Schismaticorum Orientalium documentis perverse intelligant, & exponant. Omnes tamen in hoc videntur convenire, Christianos, dum Trinitatem in Deo confitentur, non ideò tres Deos credere, aut adorare, præsertim cùm illos quotidie audiant dicentes, *Credo in unum Deum*: Sed nihilominùs non eos ab impietatis, vel erroris labe purgare; dum tres in uno Deo Personas ponunt: & credentes unamquamque Personam esse Deum, negant tamen se tres Deos agnoscere, aut colere, & unum tantùm confitentur esse Deum. Cùmque hoc intelligere nequeant; variis argumentis, quæ à nostris Apostatis, vel à Judæis didicerunt, contra nos insurgunt. Ego autem præcipua hoc loco ex Apologia Ahmed filii Abdalhalim producam, iisque deinde breviter respondebo.

Primum est: nullum esse in Sacris Literis hujus mysterii fundamentum: & quæ pro eo asserendo à Christianis adducuntur, falsæ interpretationi inniti, & nullius esse roboris aut momenti.

Secundum: ideò Christiani addunt Personæ Patris etiam Personam Filii, quia in Patre est Scientia: & Personam Spiritus Sancti, quia in eodem est Vita: Sed in Deo non solùm est Scientia, ac Vita: sed etiam Justitia, Misericordia, Potentia, Providentia, & alia hujusmodi attributa: ergo plures erunt in Deo Personæ, quàm tres: non enim major est ratio, cur Scientia & Vita Personæ dicendæ sint, & non etiam Justitia, Misericordia, Potentia, & cætera attributa. Itaque vel una tantùm Persona erit in Deo, vel tot erunt assignandæ, quot sunt ejus attributa, ac prædicata, quod omninò videtur absurdum.

Tertium: si in Deo essent tres Personæ, cùm unaquæque Persona sit Deus, tres etiam darentur Dii. Hinc verò aliud magis absurdum sequeretur, quòd scilicet quælibet Persona deberet constituere tres alias Personas, & consequenter tres alios Deos, & sic daretur processus in infinitum.

CAPUT SEXTUM.

Respondetur ad primum Argumentum contra Sacrosanctæ Trinitatis Mysterium.

PRimum contra nos argumentum his verbis ab Adversario concipitur: نسألكم عن واحدة
يجب ان تخبرونا بها: اصل ما وضعتموه من عبادة
الثلثة الاقانيم التي ترجع بزعمكم الي جوهر واحد
وهي اللاهوت ما هو ومن اين اخذتموه ومن امركم
به وفي اي كتاب نزل واي نبي تنبأ به واي قول
المسيح تدعونه فيه وهل تبتم امركم في ذلك الا
علي قول متي التلميذ عن المسيح عم انه قال
لتلاميذه حيث اراد ان يفارقهم اذهبوا فعمدوا الناس
باسم الاب والابن وروح القدس: قال: وهذا كالاسم
يحتمل

يحتمل معناه ان كان صحيحًا ان يكون ذهب فيه
بجمع هذه الالفاظ الي ان يجتمع لهم
بركات الله وبركة نبيه المسيح وروح القدس
التي توّد بها الانبياء والرسل:

Unum petimus à vobis, ad quod oportet vos respondere. Radix illius, quod asseritis de cultu trium Personarum, quæ juxta vestram opinionem, redeunt ad unam substantiam, & hæc est Divinitas; quænam est? & unde accepistis illam? & quis vobis præcepit eam? & in quo libro revelata est? & quis Propheta meminit illius? & quod dictum Christi persuadet vobis illam? An verò aliud fundamentum illius habetis, nisi illud, quod juxta Discipulum Matthæum dixit Christus, super quem sit pax, Discipulis suis, cùm voluit separari ab eis, videlicet: Ite, & baptizate homines in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti? Horum autem verborum sensus, ad hoc ut sit sanus, exigit, ut sententia collecta ex iisdem verbis sit, quòd conferrentur illis omnes benedictiones Dei, & benedictio Prophetæ illius Christi & Spiritus Sancti, per quas confirmati sunt Prophetæ & Legati,

Respondemus primò, quamvis aliam nullam, præter illam Sancti Matthæi auctoritatem haberemus; deberet tamen sufficiens existimari: quia per ea Christi verba sacrosanctum Trinitatis Mysterium hominibus manifestari, Christianorum Magistri & Doctores ex Apostolorum, qui illa audierunt, traditione, perpetuò docuerunt. Porrò illum esse alicujus Sacrorum librorum Sententiæ legitimum sensum, quem ex constanti, & perpetua traditione Majorum semper tenuit religio illa, cui à Deo hujusmodi Sacri libri traditi sunt, nemini est dubitandum: eòque magis, quia, ut supra vidimus, Mahumetus vult Judæis de Pentateucho, & Christianis de Euangelio committi judicium. Nos quoque, si Alcoranum à Deo Arabibus traditum esse crederemus, & aliqua essent in illo obscuriora, quæ perpetua traditione à Mahumeto, vel à discipulis ejus recepta, Moslemi ipsi, tali vel tali modo intelligenda esse judicarent; licet verba alios sensus possent admittere; nullo certè modo ipsis adversaremur. Quamobrem neque ipsi debent, aut possunt jure nobis adversari, si per verba Christi à Sancto Matthæo relata, certissimè credimus, tres Divinas Personas in unica essentia nobis proponi: quia ita Apostoli, & eorum Discipuli ex Christi ipsius documento tradidere, & Christiani omnes eorumque Doctores, & Antistites semper ita tenuere.

Respondemus secundò: non ex illo tantùm Sancti Matthæi testimonio ad hoc ineffabile mysterium credendum nos adduci: sed ex aliis multis tùm veteris, tùm novi Testamenti oraculis: & præterea ex doctrina ipsorum Hebræorum antiquiorum, qui hoc Arcanum majores suos & credidisse, & docuisse confessi sunt. Porrò ea omnia Scripturarum loca, quæ probant, Christum esse Filium Dei, & Deum verum; probant etiam Mysterium Trinitatis. Nam concessis duabus Personis, nimirùm Patre, & Filio, nulla potest esse repugnantia, vel difficultas circa Spiritum Sanctum. Cæterùm non diffitemur, Pentateuchi, ac Prophetarum de hoc mysterio testimonia obscuriora esse, neque ita obvia humanæ intelligentiæ: id autem videmus evenire etiam circa alia mysteria, quæ deindè Christus Dominus clariùs docuit, cujusmodi est animæ immortalitas, mortuorum resurrectio, æterna Cœli felicitas, æterna item Gehennæ supplicia, & alia hujusmodi, quorum rudis Judæorum populus non erat adeò capax: multòque minus capere poterat hoc altissimum divinæ Trinitatis Sacramentum: quamobrem non nisi obscurè, & quasi sub velamine illi proponebatur. In Euangelio autem, & libris Apostolicis, clariùs & apertiùs, referatur: non tamen ita, ut si quis tergiversari velit, non possit ab illorum testimoniis cavillosè effugere: quemadmodùm conantur Adversarii eludere adeò evidens testimonium Sancti Matthæi.

Afferam autem hìc aliquot loca, quæ in veteri, novoque Testamento continentur, & divinam hanc Trinitatem ita insinuant, ut non videatur posse de ea dubitari.

Primus locus est in libro Geneseos cap. primo. *In principio creavit Deus Cœlum, & Terram*: ubi, *Deus* Hebraicè est pluralis numeri אֱלֹהִים *Dii* Unio autem nominis pluralis cum verbo singulari, indicat esse in Deo cum unica essentia pluralitatem Personarum. Notant etiam Sapientes in verbo בָּרָא *Creavit*, esse tres literas initiales אָב *Patris* בֵּן *Filii*, & רוּחַ *Spiritus*. Et idem videmus in tribus primis characteribus בְּרֵאשִׁית *In principio*. Nec refert, quòd trium divinarum Personarum nomina non servent ordinem: nam, ut scribit Sanctus Athanasius: *In hac Trinitate nihil prius est, aut posterius*. Non tamen vacat mysterio, quòd Spiritus Sanctus inter Patrem & Filium collocetur: est enim quidam veluti nexus amoris inter utrumque. Similia loca, in quibus, vel verbum singulare unitur cum nomine Dei plurali: vel è converso singulare Dei nomen cum verbo plurali, frequentia sunt in Sacris literis. Veluti cùm in eodem capite dicitur. *Et vidit Dii, quòd esset bonum. Et dixit Dii: Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram: Et creavit Dii hominem ad imaginem suam: ad imaginem Deorum creavit illum*, Et Ecclesiastæ c. 2. *Nam quid est homo, qui sequatur Regem, qui fecerunt eum*. Ideſt Deum, qui fecit illum. Et ibidem cap. 12. *Memento Creatorum tuorum*. Ideſt Creatoris tui. Est autem Regula R. Eleazari, & cæterorum Doctorum Hebræorum; in his, & hujusmodi locis, *locutionem esse de Deo, & de Familia superiori, seu de Domo Judicii ejus*. Cùm autem nefas sit dicere, vel etiam cogitare, Angelos esse creatores hominum, vel Deum requirere consilium de rebus suis ab Angelis, sicut videtur velle Majemonides in *More Nebochim*, lib. 2. cap. 6. necessariò pro *Familia Superiori*, vel *Domo Judicii Dei*, debemus divinas Personas intelligere.

Secundus locus est in Deuteronomio, cap. 6. *Audi Israel: Deus, Dii nostri, Deus unus*. Huic simile est illud Psal. 67. *Benedicat nos Dii, Dii nostri: Benedicat nos Dii*, & Psal. 50. *Deus Dii Deus locutus est*. In quibus locis vides ter repeti nomen Dei cum verbo, vel adjectivo singulari, ad significandam Trinitatem Personarum, & unitatem essentiæ in Deo: Et secundo loco conjungi cum secundo nomine Dei pronomen *noster*, ad denotandam secundam Personam, quæ nostram assumpsit humanitatem.

Ter-

Tertius eſt in Iſaia cap. 48. *Accedite ad me, audite iſta: non à principio in occulto loquutus ſum: ex tempore eſſe ejus ibi eram: Et nunc Dominus miſit me, & ſpiritus ejus.* Loquitur hìc Deus, ut patet ex verbis præcedentibus & ſubſequentibus, & ex eo quod dicitur: *ex tempore eſſe ejus*, ſcilicet traditionis legis in Syna, *ibi eram*: ſcilicet in Syna. Ita exponit R. Salomon ex conſenſu Doctorum Hebræorum. Fallitur tamen, dum vult hæc referri ad ipſum Iſaiam, quaſi hic cum cæteris Prophetis fuerit præſens in Monte Syna, quando Lex data fuit: quod ſanè abſurdum eſt, ac ridiculum. Certè in libro *Mechiltha*, Exodi cap. 19. & 20. R. Joſe, & R. Nathan tribuunt hæc verba Deo, qui tamen aſſerit *ſe miſſum à Domino, & à Spiritu ejus*. In quo, ut vides, tres divinæ Perſonæ manifeſtiſſimè exprimuntur.

Quartus locus eſt in Pſal. 33. *Verbo Domini cœli firmati ſunt, & ſpiritu oris ejus omnis virtus eorum.* Hìc etiam vides, tres divinas Perſonas commemorari nempe, *Dominum*, *Verbum*, & *Spiritum*. Ita ut Dominus ad Patrem, Verbum ad Filium, Spiritus ad Spiritum Sanctum referatur. Et ita in *Bereſcith Rabba*, R. Moſes Hadarſan allegat R. Eliezer dicentem: *Non eſt creatus mundus, niſi per Verbum Domini, ſicut dictum eſt Pſal. 33. In Verbo Domini facti ſunt cœli. R. Simeon dixit: Spiravit, vel ſufflavit Deus Spiritu oris ſui, & creatus eſt Mundus, ſicut dictum eſt: & ſpiritu oris ejus omnis virtus eorum.*

Conatur Ahmed eludere hanc Davidis auctoritatem, imò retorquet eam contra nos: ita enim ſcribit loco jam allegato: هذا النصّ عن داود حجّة عليكم فان داود قال بكلمة الله خُلقت السموات والارض وما يقل ان كلمة الله هي الخالقة كما قلتم انتم انّه اشار بالخالق الي كلمة الله والفرق بين الخالق السموات والارض وبين الكلمة التي بها خُلقت السموات والارض امر ظاهر معروف كالفرق بين القادر والقدرة فان القادر هو الخالق وقد خُلقت الاشيا بقدرته وليست القدرة هي الخالقة:

Hæc auctoritas David eſt argumentum contra vos: Nam David dicit: Verbo Dei creati ſunt cœli, & terra: non verò dicit: Verbum Dei creavit: quemadmodum vos aſſeritis, illum tribuere creationem ipſi Verbo Dei. Diſcrimen autem inter creantem cœlum & terram, & inter Verbum, quo hæc duo creata ſunt, eſt manifeſtum ac notum, ſicut diſcrimen inter potentem, & potentiam, Etenim potens eſt, qui creat, & jam creavit res potentia ſua: potentia autem ipſa non creat.

Verùm hæc objectio prorsùs frivola eſt: Nam in Deo potentia & potens identificantur; quemadmodum etiam Verbum Dei & ipſe Deus. Quamobrem in Sacris literis tribuitur actio principalis tàm Deo, quàm Verbo ejus, & aliis attributis ejus; præſertim quando attributa ſunt perſonis appropriata, ſeu accipiuntur pro aliqua ex Perſonis Divinis. Quamobrem legimus in Iſaia c. 55. *Verbum meum, quod egrèdietur de ore meo, non redibit ad me vacuum, ſed faciet quæcumque volui, & proſperabitur in his, ad quæ miſi illud.* Et in Job cap. 26. *Prudentia ejus percuſſit ſuperbum: ſpiritus ejus ornavit Cœlos.* Præterea, etiam in humanis dicimus, Regem facere aliquid per ſuum legatum: & tamen legatus etiam facit. Et homo operatur manu: & nihilominus manus etiam operatur, quemadmodum in Divinis multoties legimus, manum Domini, vel brachium, vel dexteram ejus aliquid facere. Illud etiam negamus, quod addit ad argumentum ſuum contra nos confirmandum: وكذلك الدعا والعبادة هو للاله الخالق لا لشئ من صفاته فالناس كلهم يقولون يا الله يا ربّنا يا خالقنا ارحمنا اغفر لنا ولا يقول احد يا كلام الله اغفر لنا وارحمنا ولا يا قدرة الله ويا مشيئة الله ويا علم الله اغفر لنا وارحمنا:

Et ita oratio, & cultus dirigitur ad Deum creatorem, non ad aliquod eius attributum. Propterea omnes homines dicunt: O Deus: O Domine noſter, ò Creator noſter, miſerere nobis, & parce nobis. Neque ullus eſt, qui dicat: O Sermo Dei parce nobis, & miſerere nobis: vel ò Potentia Dei, ſive ò Voluntas Dei, ſive, ò Scientia Dei, parce nobis, & miſerere nobis. Nam in Sacris Scripturis non rarò invocatur Deus à Prophetis per ejuſdem attributa, præſertim perſonis appropriata, quibus etiam operationes directè tribuuntur: ut cùm Iſaiæ cap. 5. dicitur: *Conſurge, conſurge, induere fortitudinem, brachium Domini: Conſurge ſicut in diebus antiquis, in generationibus ſæculorum. Numquid non tu percuſſisti ſuperbum, vulneraſti Draconem? numquid non tu ſiccaſti mare?* Hìc certe *brachium Domini*, ſive ſit attributum Potentiæ, ſive ſit Verbum Perſonale, invocatur à Propheta, & tribuuntur illi operationes in recto. Et quidem cùm attributa non ſint aliquid realiter diſtinctum à Deo, ſed ſint ipſemet Deus, (ut non ſolùm Chriſtiani, ſed Mahumetani etiam Sapientiores fatentur) idem erit dicere: ò Deus adjuva me; ac, ò Sapientia, vel ò Bonitas Dei adjuva me: Neque verum eſt, nullum hoc modo Deum invocare; cùm experientia, ſaltem apud nos, contrarium doceat.

Poſtremò negat Adverſarius, in eo loco Pſalmi 33. poſſe per *Verbum Domini* intelligi Chriſtum: nam; ut ipſe ſubdit: المسيح عند جميع الناس هو اسم الناسوت وهو عندهم اسم اللاهوت والناسوت لما اتّحد والاتحاد فعل حادث عندهم فقبل الاتحاد لم يكن هناك ناسوت ولا يُسمّي مسيحا بل تلك الكلمة التي خلقت بها السموات والارض لم يكن معها ناسوت حين خلقت باتفاق الامم والمسيح لا بدّ ان يدخل فيه الناسوت فعُلم انّه لم يرد بالكلمة المسيح:

Chri-

Chriſtus in ſententia omnium hominum eſt nomen humanitatis: apud Chriſtianos tamen eſt nomen humanitatis, & divinitatis, poſtquam una alteri unita eſt. Porrò hæc unio apud eos cenſetur actio de novo producta. Itaque ante unionem non erat ibi humanitas, neque vocabatur Chriſtus. Porrò verbum illud, quo creati ſunt cœli, & terra, non habebat adjunctam humanitatem tempore hujuſmodi creationis, ex communi ſententia omnium Gentium: Chriſtus verò neceſſariò adjunctam habet humanitatem: patet igitur hìc per Verbum non ſignificari, neque intelligi poſſe Chriſtum.

Nimis puerile eſt hoc argumentum. Nam nos non dicimus, Verbum fuiſſe jam unitum cum humanitate, quando per illud Deus cœlum, terramque creavit. Et quamvis Chriſti nomen includat divinitatem, & humanitatem, non ſequitur tamen, divinitatem, ſeu Verbum, non fuiſſe ante humanitatem. Nam S. Joannes cap. 1. manifeſtè dicit: *In principio erat Verbum, & Deus erat Verbum.* Deindè verò ſubdit: *Et Verbum caro factum eſt.* Itaque Chriſto prius fuit eſſe Verbum & Deum, quàm hominem: non tamen antequàm fieret homo, poterat propriè dici Chriſtus: nam Chriſtus dicit ſimul divinitatem, & humanitatem: in quo ſenſu concedi poteſt, cœlum, & terram non fuiſſe per Chriſtum creata.

Quintus locus habetur in Geneſi, cap. 18. ubi primò dicitur: *Apparuit autem Dominus Abrahæ in convalle Mambre*: & mox ſubditur: *cùmque elevaſſet oculos, apparuerunt ei tres Viri ſtantes prope eum.* Mirum, quòd dicat, Deum fuiſſe tres viros: & quòd Abraham nunc loquatur cum illis tamquam cum uno, & tamquam unum adoret: nunc tamquam cum pluribus; dum ſubditur: *Et vidit, & cucurrit in occurſum eorum ab oſtio tabernaculi, & incurvavit ſe in terram, & dixit: Domine mi, ne quæſo, tranſeas à ſervo tuo. Tolletur nunc parum aquæ, & lavate pedes veſtros, & requieſcite ſub arbore.* De iiſdem etiam loquitur Moyſes, nunc ut de uno, nunc ut de multis: & tamen vocat eos nomine יְהוָה, proprio, imò propriiſſimo unius veri Dei: & nunc habet: *& dixit*: nunc verò; *& dixerunt*: nunc, *Deus*: nunc *Viri*. Quis credat, hæc vacare myſterio? Nam aliàs videretur valde improprius loquendi modus. Quamobrem in prædictis verbis non ſine magna ratione aſſerimus, innui myſterium Sacroſanctæ Trinitatis, in qua unus Deus in tribus Perſonis, atque in unica eſſentia adoratur. Neque obſtat, quòd hodiè Hebræi legant אֲדֹנָי *Domini mei* pro אֲדֹנִי *Domine mi*, ut legerunt Septuaginta Interpretes, qui verterunt Κύριε, *Domine*: Nam cùm ibi ſit vocalis *Cametz*: nomen illud tribuitur tantùm uni Deo, licet ſit formæ pluralis; in quo etiam elucet myſterium Unitatis, & Trinitatis Dei. Et certum eſt, ibi nomen plurale ſignificare ſingulariter, cùm ſtatim ſequatur: *Si inveni gratiam in oculis tuis, ne, quæſo, tranſeas à ſervo tuo.* Nec valet effugium quorumdam, qui aſſerunt, Abraham tunc tamquam cum una perſona fuiſſe locutum, cùm maximum trium illorum alloqueretur. Nam Scriptura complectitur omnes eodem nomine *Dei*, & *trium Virorum*: nec ullum ponit inter eos diſcrimen, ſed tribuit illis æqualiter omnia.

Sextus, Iſaiæ cap. 6. ubi, *Duo Seraphim clamabant alter ad alterum: Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Exercituum.* Hæc trina repetitio τῆς *Sanctus* cum unico nomine *Dominus*, oſtendit non obſcurè Trinitatem Perſonarum in unica divina Eſſentia.

Septimus, ibidem cap. 34. ubi introducitur Deus ita loquens: *Quia os meum ipſum præcepit: & Spiritus ejus ipſe congregavit ea.* Hìc habemus Perſonam Patris loquentis: Perſonam Filii ſignificatam in ore, vel verbo oris ejus: & Perſonam Spiritus Sancti in ſpiritu oris ejus expreſſam. Hæc pauca ſufficiant, pluribus aliis omiſſis, ex veteri Teſtamento.

In Teſtamento novo clariora, & apertiora ſunt teſtimonia de hoc ineffabili Arcano. Præcipua hìc ſubjiciam.

Primum teſtimonium eſt, Matthæi cap. 3. ubi legimus: *Baptizatus autem Jeſus, confeſtim aſcendit de aqua: & ecce aperti ſunt ei cœli, & vidit Spiritum Dei deſcendentem ſicut columbam, & venientem ſuper ſe: Et ecce Vox de cœlis dicens: Hic eſt Filius meus dilectus, in quo mihi complacui.* Hìc expreſsè tres divinæ Perſonæ demonſtrantur: nempe Perſona Patris loquentis, Perſona Filii dilecti, & Perſona Spiritus Sancti deſcendentis ſuper eum.

Secundum, ibidem cap. ult. ubi mittens Chriſtus poſt reſurrectionem ſuam Apoſtolos ad prædicandum, dixit eis: *Euntes ergo docete omnes Gentes, Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Hìc expreſsè tres Perſonæ nominantur. Quòd autem dicatur, *in nomine*, non autem *in nominibus*: innuitur in iiſdem Perſonis unitas eſſentiæ. Frigidè ſatis, & inſulsè oppugnat hoc teſtimonium Adverſarius, ut ſuprà vidimus.

Tertium, Joannis cap. 14. in illis Chriſti verbis ad Diſcipulos: *Si diligitis me, mandata mea ſervate: Et ego rogabo Patrem, & alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiſcum in æternum, Spiritum veritatis.* Hic etiam Trinitatis myſterium manifeſtè agnoſcitur, dum inducitur Pater, qui dat: Filius, qui rogat: & Spiritus, qui mittitur, vel datur.

Quartum, in Epiſt. 1. Sancti Joannis cap. 5. in illis verbis: *Tres ſunt, qui teſtimonium dant in cœlo: Pater, Verbum, & Spiritus Sanctus: & hi tres unum ſunt.* Nihil clariùs dici poterat.

Quintum, in Epiſtola 2. S. Pauli ad Corinth. cap. 13. ubi ſcribit: *Gratia Domini noſtri Jeſu Chriſti, & charitas Dei, & communicatio Sancti Spiritus ſit cum omnibus vobis.* Hic etiam habentur diſtinctè tres divinæ Perſonæ. Nec refert, ut etiam ſuperiùs notavi, quòd in illis recenſendis ordo non ſervetur: nulla enim Perſona eſt prior alia niſi ratione originis; ſed omnes ſunt æternæ, vel potiùs, unus Deus Æternus.

Hæc ſanè, & alia hujuſmodi teſtimonia plurimum ad hoc myſterium confirmandum conducunt; ſed præcipuum, & firmiſſimum argumentum illud eſt, quòd ſæpiſſimè in ſacris literis reperiuntur nomina harum trium Perſonarum, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, vel ſub his, vel ſub aliis æquivalentibus appellationibus, vel etiam ſub nomine tantùm Dei, vel Domini, per notionales operationes ab invicem diſtinctarum, cujuſmodi ſunt, gignere, & gigni: mittere, & mitti: procedere unum ab alio, & aliæ hujus generis. Et quidem juxta Philoſophos, operationes dicuntur de ſuppoſito, vel perſona: & conſequenter operationes diſtinctæ oſtendunt perſonas diſtinctas, ut verè notat Amed in eo, quòd nos confitemur

fitemur in Symbolo, *Filium ſedere ad dexteram Patris*. Non tamen dicimus, ut ille nobis imponit, quòd quemadmodùm cuilibet Perſonæ tribuitur operatio, ita etiam habeat propriam eſſentiam ab alia diſtinctam. Ita enim de qualibet harum trium Perſonarum loquuntur Scripturæ, ut de uno Deo, tribuentes illis nomina, & operationes, quæ non conveniunt niſi Deo: Deus autem non poteſt eſſe niſi unus, & per conſequens unius eſſentiæ. Si hæc Mahumetanis difficilia videntur, Deum attendant, qui ea revelavit; non redarguant nos, qui ea Deo revelanti credimus, ac veneramur.

Porrò de prima Perſona, quæ ut plurimùm abſolutè *Deus* appellatur, quia eſt origo cæterarum divinarum Perſonarum (quamvis etiam Patris nomine præſertim in novo Teſtamento frequentiſſimè exprimatur) nulla poteſt inter nos, & Mahumetanos eſſe controverſia. De ſecunda verò Perſona, quæ *Filius* & *Verbum*, communioribus nominibus nuncupatur patebit inferiùs, cùm de Chriſti divinitate erit agendum: De Spiritu Sancto, qui eſt tertia Perſona ſatis clara, & aperta ſunt in ſacris Libris teſtimonia, in quibus fit mentio de illo, tamquam de Perſona à Patre, & Filio diſtincta: & tamen tribuuntur ei operationes, quæ non niſi Deo poſſunt convenire. Præcipua hìc ex utroque Teſtamento loca producam.

Primo, Job cap. 33. *Spiritus Dei fecit me: & Spiraculum omnipotentis vivificavit me*. Non eſt dubium, quin facere hominem, & ei vitam dare ſit opus ſolius Dei.

Secundò, lib. 2. Reg. cap. 23. *Spiritus Domini loquutus eſt in me: & ſermo ejus ſuper linguam meam*. Nemo dubitat, ſolius Dei eſſe loqui per Prophetas. Quòd ſi reſpondeant Moslemi; poſſe hìc per Spiritum Domini intelligi Angelum: impropriè dicetur Angelus loqui per hominem, cùm rectiùs dici debeat, Deus ipſe loqui per Angelum homini; vel per hominem aliis hominibus.

Tertiò, Pſal. 138. *Quò ibo à Spiritu tuo, & quò à facie tua fugiam? Si aſcendero in cœlum, tu illic es: Si deſcendero in Infernum, ades*. In his verbis fit mentio tàm Spiritus Sancti, quàm Patris, cum quo loquitur David; & Filii, qui eſt velut facies, & imago viva Patris: & omnibus tribuitur id, quod ſoli Deo convenit; nempe eſſe ubique, & neminem poſſe ab eo fugere, vel abſcondi.

Quartò, Joel, cap. 2. *Effundam Spiritum meum ſuper omnem carnem, & prophetabunt filii veſtri. Et etiam ſuper ſervos, & ſuper ancillas in diebus illis effundam Spiritum meum, & dabo prodigia, &c.* Spiritus effuſus à Deo ſuper omnem carnem, per quem prophetant homines, & prodigia operantur, non poteſt eſſe niſi Deus: nulli enim Angelo, vel creaturæ iſta conveniunt.

In Teſtamento novo ſunt apertiora teſtimonia: ex quibus quædam præcipua recenſebo.

Primò, Marci cap. 3. dixit Chriſtus: *Qui blaſphemaverit in Spiritum Sanctum, non habebit remiſſionem in æternum: Sed reus erit æterni delicti*. Hìc ſanè neceſſarium eſt fateri, Spiritum Sanctum eſſe Deum, cùm in ſententia quoque Mahumetanorum, & ipſius Mahumeti in Alcorano, peccata irremiſſibilia ſint ea tantùm, quæ ſunt contra divinitatem. Et ideò dicunt ipſi, peccatum الشرك *Aſſociationis*, quo violatur unitas Dei, eſſe irremiſſibile, cùm cæterorum omnium peccatorum ſint homines veniam conſequuturi.

Secundò, in actis Apoſtolorum, cap. 3. dixit Sanctus Petrus ad Ananiam. *Anania, cur tentavit Satanas cor tuum mentiri te Spiritui Sancto? Non es mentitus hominibus, ſed Deo*. Ergo Spiritus Sanctus eſt Deus: alioquin non eſſet bona illatio S. Petri. Nam poſito etiam, quòd Spiritus Sanctus eſſet Gabriel, vel alius Angelus, ut volunt Mahumetani, & gereret perſonam Dei: debuiſſet dicere S. Petrus Ananiæ: Non es mentitus Angelo, ſed Deo.

Tertiò, ibidem cap. 10. ſcribitur: *Quia & in nationes gratia Spiritus Sancti effuſa eſt*. Hìc ſi Spiritum Sanctum intelligas alium quàm Deum; ineptè, imò impiè intelliges: Solùm enim à Deo diffunditur gratia ſua in homines.

Quartò, ibidem cap. 3. dicitur: *Miniſtrantibus autem illis Domino, & jejunantibus; dixit illis Spiritus Sanctus: Segregate mihi Saulum, & Barnabam in opus, ad quod aſſumpſi eos, &c. & ipſi quidem miſſi à Spiritu Sancto abierunt Seleuciam*. Quis poteſt aſſumere homines ad Apoſtolatum, & mittere eos quò vult, niſi Deus?

Quintò, ibidem cap. 20. dixit S. Paulus: *Spiritus Sanctus per omnes civitates mihi proteſtatur dicens: quoniam vincula, & tribulationes Jeroſolymis me manent*. Et poſt pauca: *Attendite vobis, & univerſo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus poſuit Epiſcopos, regere Eccleſiam Dei*. Hæc ſanè non ſunt, quæ homini, vel Angelo conveniant, ſed ſoli Deo.

Sextò ibidem cap. 28. dixit idem S. Paulus: *Benè Spiritus Sanctus loquutus eſt per Iſaiam Prophetam ad Patres noſtros, dicens: Vade ad populum iſtum, & dic ad eos: Aure audietis, & non intelligetis*. Atqui hæc verba apud Iſaiam cap. 6. inveniuntur dicta ab ipſo Deo: ſic enim ibi ait Propheta: *Et audivi vocem Domini dicentis: Quem mittam, & quis ibit nobis? & dixi: Ecce ego, mitte me. Et dixit Vade, & dices populo huic: Audite audientes, & nolite intelligere*. Ergo Spiritus Sanctus eſt Deus. Et notanda ſunt verba illa: *Quem mittam, & quis ibit nobis?* in quibus primò tamquam unus; & deindè tamquam plures, loquitur Deus: ad indicandum myſterium Unitatis, & Trinitatis Dei: & ad oſtendendum, omnia opera ad extra (ut loquuntur Theologi) communia eſſe toti Trinitati, & ſingulis Perſonis ejuſdem; quamvis ex ea ratione, quam inferiùs adducam, magis uni, quàm alteri tribuantur.

Septimò, in Epiſtola 1. ad Corinth. cap. 2. legimus. *Spiritus enim omnia ſcrutatur etiam profunda Dei. Quis enim hominum ſcit, quæ ſunt hominis, niſi ſpiritus hominis, qui in ipſo eſt? Ita, & quæ Dei ſunt, nemo cognovit, niſi Spiritus Dei*. His verbis evidentiſſimè convincitur, Spiritum Sanctum eſſe Deum: nemo enim poteſt penetrare & cognoſcere omnia, quæ ſunt Dei, niſi Deus ipſe. Et ſicut inter hominem, & ſpiritum hominis eſt realis diſtinctio; ſcilicet, quæ eſt inter partem, & totum: ita neceſſe eſt inter Perſonam Patris, & Spiritum ejus eſſe aliquam veram, & realem diſtinctionem: quæ ſanè non poteſt eſſe inter partem, & totum, quia Deus non habet partes: quare ſupereſt, ut ſit diſtinctio perſonalis, & relativa tantùm. Quòd ſi nulla eſſet diſtinctio inter Deum, quatenùs dicitur de Perſona Patris, & inter Spiritum ejus; inepta appareret loquutio S. Pauli: eſſet enim dicere idem per idem.

Octavò, ibidem cap. 6. in illis verbis: *An neſcitis quoniam membra veſtra Templum ſunt Spiritus Sancti, qui in vobis eſt, quem habetis à Deo, & non eſtis veſtri?* Templum nulli creaturæ tribui poteſt, que-

quemadmodùm nec Sacrificium, quod in Templo offertur, cùm utrumque ſit proprium unius Dei. Sequitur ergo Spiritum Sanctum eſſe Deum.

Nonò, ibidem cap. 12. ubi dicitur. *Et nemo potèſt dicere Dominus Jeſus, niſi in Spiritu Sancto.* Et paulò poſt: *Alii quidem per Spiritum datur ſermo Sapientiæ: alii autem ſermo Scientiæ ſecundum eumdem Spiritum: alteri fides in eodem Spiritu: alii gratia ſanitatum in uno Spiritu: alii operatio virtutum: alii Prophetia: alii diſcretio ſpirituum: alii genera linguarum: alii interpretatio ſermonum. Hæc autem omnia operatur unus atque idem Spiritus, dividens ſingulis prout vult.* Quid clarius dici poterat ad probandam Spiritus Sancti divinitatem? Quis enim poteſt hæc omnia elargiri, & impertiri creaturis ſicut vult, & pro libito ſuo, niſi ſolus Deus?

Hæc pauca ſufficiant ad oſtendendum, quàm temerè, & falsò dicant Moslemi, & eorum Magiſtri, Chriſtianos nullum habere fundamentum, vel teſtimonium in Sacris Scripturis veteris, ac novi Teſtamenti, ad Sacroſanctæ Trinitatis myſterium comprobandum.

CAPUT SEPTIMUM.

Reſpondetur ad Secundum Argumentum contra Myſterium Sanctiſſimæ Trinitatis.

ALterum contra hoc Chriſtianæ Fidei dogma argumentum, his verbis ab adverſario formatur:

فبراكم اخذتم الاقنومين الذين اخذ تموهما مع الله
من جهة ان الله حكيم حي فحكمته الكلمة وهي
المسيح وحياته روح القدس وهذه صفة من صفات الله
مثلها كثير لانه يقال حليم عليم سميع بصير حي
قدير وكذلك ربنا تبارك وتعالي .....
وجعلتموه اقانيم لكل من الحياة والحكمة
وساير الصفات مثل الذي له:

Videmus porrò, vos ideò duas perſonas cum Deo poſuiſſe, quia Deus eſt ſapiens, ac vivens: Et Sapientiam quidem ejus appellatis Verbum, quod eſt Chriſtus: Vitam autem ejus, Spiritum Sanctum. Hæc porrò ſunt attributa Dei: quibus multa alia ſimilia reperiuntur: vocatur enim Mitis, Sciens, Videns, Audiens, Vivens, Potens: & ſimiliter Dominus noſter, Benedictus, Excelſus. Vos autem ponitis in eo Perſonas, quarum unaquæque habet vitam, & ſapientiam, & cætera attributa, ſicut habet ipſe. Vis argumenti tota eſt in hoc: quòd ſi ſapientia, & vita, cùm ſint attributa, ſunt perſonæ: omnia etiam cætera attributa dicenda erunt perſonæ.

Hæc objectio procedit ex ignorantia, & falſa ſuppoſitione: pro qua re:

Suppono primò, in rebus ad Religionem ſpectantibus, non eſſe attendendum, quid dicant, vel quid ſentiant aliqui particulares, vel aliqua ſecta ejuſdem Religionis: ſed quid dicant, & quid ſentiant uniformiter Antiſtites legitimi, & profeſſores orthodoxi illius. Quemadmodùm in ſecta Mahumetana non attenditur quid dicant, vel teneant Sciaitæ, aut Motazeli; ſed quid teneant, & doceant Sonnitæ, qui cenſentur eſſe tamquam orthodoxi in eadem ſecta.

Suppono ſecundò, divina myſteria non poſſe humanis verbis ſatis explicari, aut naturalibus rationibus ſufficienter probari: poſſe tamen ad omnia, quæ contra ea objiciuntur, & quibus, vel impoſſibilia, vel contradictoria eſſe arguere quis tentet, ſufficienter reſponderi.

Suppono tertiò, omnes Chriſtianos, qui verè Chriſtiani ſunt, etiamſi ſchiſmatici, aut hæretici habeantur, ſaltem hoc tempore, credere & confiteri unum tantùm Deum, qui creavit omnia, & omnia regit, ac moderatur, & quem ab initio Mundi uſque ad Chriſtum coluerunt Patriarchæ, Prophetæ, & cæteri, qui cenſebantur Populus Dei: & credere de eodem Deo omnia illa, quæ nobis Sacræ Scripturæ proponunt: quòd ſcilicet ſit æternus, omnipotens, omnia ſciens, videns, & audiens: omnibus intimè præſens, omnia regens, & gubernans. Neque de hoc poteſt ulla inter nos, & Moslemos eſſe controverſia.

Suppono quartò, Deum habere intellectum, ac voluntatem: alioquin careret ſcientia, & libertate, & eſſet omninò brutus. Hoc etiam concedunt Moslemi.

Suppono quintò, aliquos actus intellectus, & voluntatis divinæ concipi à nobis ut immanentes, & reſpectu ſui: aliquos verò ut tendentes ad extra, & reſpectu creaturarum. Certum enim eſt, Deum cognoſcere, & amare ſe ipſum: & cognoſcere etiam, & amare creaturas. Reſpectu horum actuum ſecundorum dicuntur de Deo varia attributa, ut Juſtitia, Miſericordia, Scientia, Providentia, &c. reſpectu verò actuum immanentium oriuntur in Deo proceſſiones, relationes, & Perſonæ Divinæ. Sicut enim homo cognoſcendo ſeipſum, producit verbum, ſeu conceptum mentis, ideſt efformat imaginem mentalem illius, quod cognoſcit, nempe ſui ipſius: ita Deus cognoſcendo, & intelligendo ſeipſum, producit verbum, ſeu mentalem imaginem ſui ipſius, quam vocamus Filium, quia vivens oritur à vivente in ſimilitudinem naturæ: & per hoc Deus quatenùs generat, dicitur Pater: quatenùs verò generatur, Filius. Rurſum, ſicut homo amando conceptum illum, ſeu imaginem ſui ipſius, producit propenſionem vitalem amoris erga illam: &, ſi conceptus ille eſſet ſubſiſtens, procul dubio produceret eandem propenſionem amoris erga concipientem ſe, videlicet erga ſeipſum, ac ſuam eſſentiam, quæ eſt una eademque cum eſſentia concipientis: ita Pater & Filius mutuò ſe amando (ſuam ſcilicet ipſorum unam eandemque eſſentiam) producunt Spiritum Sanctum, qui eſt propenſio, ſeu inclinatio vitalis in eſſentiam amatam. Hoc verò eſt, inter alia, diſcrimen; quòd terminus, qui per intellectum, ac voluntatem producitur, in homine eſt accidens, & aliquid tranſiens, & evaneſcens: in Deo autem eſt ſubſtantia, & aliquid permanens, idemque realiter cum ipſa eſſentia Dei. Ex hactenùs dictis rectè colligimus, in Deo eſſe duas proceſſiones, ſeu emanationes: ſcilicet Filii à Patre, & hæc dicitur generatio, & eſt per intellectum: & Spiritus Sancti à Patre, & Filio, tamquam ab unico principio, quæ dicitur ſimpliciter proceſſio, & eſt per voluntatem. Colligitur præterea, eſſe quatuor relationes, nempe Paternitatem, qua Pater refertur ad Filium, & fundatur in generatione activa: Filiationem, qua Filius refertur ad Patrem, & fundatur in generatione paſſiva: Spirationem activam, qua Pater, & Filius tamquam unicum principium referuntur ad Spiritum Sanctum; & proceſſionem, ſeu ſpirationem paſſivam, qua Spiritus

tus Sanctus refertur ad Patrem, & Filium. Hæ autem relationes in Deo ſunt veræ & reales; & propter has, tres divinæ Perſonæ realiter inter ſe diſtinguuntur. Eſſe autem reales patet; quia inter cognoſcentem, & cognitum, & inter generantem, & genitum, & inter ſpirantem, & ſpiratum, eſt vera oppoſitio relativa.

Hæc breviter propoſui ad explicandum Mahumetanis, eo modo, quo fieri poteſt, hoc ineffabile Myſterium. Ex his verò facilis erit reſponſio ad objectiones Adverſarii. Dicimus enim, Perſonas in Deo valdè diverſas eſſe ab attributis divinis, licet attributorum nomine quandoque Perſonæ appellentur; quia ſcilicet quædam attributa reſpiciunt operationem intellectus, ut Sapientia, & Scientia: ideò hæc tribuuntur Filio, qui per intellectum procedit. Quædam verò actum voluntatis, ut amor, & miſericordia: & hæc tribuuntur Spiritui Sancto, qui procedit per voluntatem. Cæterùm hæc, & alia attributa communia ſunt omnibus divinis Perſonis, quia conveniunt Deo eſſentialiter, nec realiter diſtinguuntur inter ſe, nec ab eſſentia divina, ut fatentur etiam quidam ex Moslemis. Perſonæ autem, quamvis non diſtinguantur realiter ab eſſentia, ſed tantùm diſtinctione virtuali intrinſeca, diſtinguuntur tamen realiter inter ſe per oppoſitiones relativas, ut ſuperiùs expoſuimus.

Ad argumentum igitur Moslemorum directè reſpondentes dicimus, ſapientiam, vel ſcientiam, quatenùs eſt attributum in Deo eſſentiale, non eſſe Filium, nec Verbum, neque Perſonam ullam, ſed eſſe ipſammet eſſentiam Dei: Filium tamen Sapientiæ, vel Scientiæ nomine quandoque appellari, ex ratione ſuperiùs allata. Et multò minùs vitam eſſe Spiritum Sanctum, licet Jacobitæ eo nomine illum appellent. Vita enim eſt una & communis omnibus tribus divinis Perſonis. Fieri tamen poteſt, ut Jacobitæ, vel alii Chriſtiani Orientales etiam Catholici, vocent Spiritum Sanctum vitam metaphoricè, vel analogicè, quatenùs vita hominis pendet à ſpiritu, vel ſpiratione illius: vel quatenùs Spiritus Sanctus vivificat animas hominum; qua ratione etiam ab Eccleſia Catholica *Vivificans* appellatur. Denique concedimus omnia attributa, cùm accipiuntur notionaliter, ſeu relativè, eſſe Perſonas: ſed tunc omnia attributa ſunt ſynonyma Perſonæ illius, cui tribuuntur: v. g. Potentia erit idem ac Pater: Sapientia idem ac Filius: Charitas idem ac Spiritus Sanctus. Cæterùm attributa propriè ſumpta, non poſſunt eſſe, neque dici Perſonæ, quia nulla eſt inter ea oppoſitio relativa.

CAPUT OCTAVUM.

Reſpondetur ad tertium Argumentum contra myſterium Trinitatis.

TErtium contra Trinitatis myſterium argumentum eſt hujuſmodi: فان كانت هذه الاقانيم الهة وكل صفة لكل احد من الاقانيم الثلاثة الهـا مثله اذا كان من جوهرة فيتسّع الامر في ذلك حتى لا يكون لـه غاية ولا نهاية واذا قلتم ثلاثة اقانيم هي في السماء من جوهر قديم أفليس يلزمكم الاقرار بثلثة الهة لان الاقانيم الشخاص يومًا اليها ويقع الحدّ عليها والاّ فما الحجّة:

Quòd ſi hæ Perſonæ ſunt Dii, certè omnia attributa erunt Deus, cùm ſint ex ſubſtantia Dei. Neceſſe eſt itaque, ut unumquodque attributum ſingularum Perſonarum ſit Deus ſicut ipſa Perſona, cùm ſit ex ſubſtantia ejus. Magnus igitur hìc dilatabitur campus ad multiplicandos Deos, ita ut res proceſſura ſit in infinitum. Cùm autem dicitis, tres Perſonas eſſe in cælo ex ſubſtantia æterna, nonnè cogimini fateri, eſſe tres Deos? Perſonæ enim ſunt individua demonſtrabilia, ac determinata. Quid verò reſpondere poteſtis in contrarium?

Reſpondemus: quamvis in Deo ſint tres Perſonæ, & unaquæque Perſona ſit Deus: non tamen eſſe tres Deos, ſed unum tantùm Deum: quia nimirùm ille idem Deus, qui eſt Pater, eſt etiam Filius, & Spiritus Sanctus. Non enim Perſona una habet eſſentiam diſtinctam, aut diverſam ab eſſentia alterius, ſed una eſt ac eadem eſſentia trium Perſonarum. Perſonalitas quippe, ſeu ſubſiſtentia in rebus creatis diſtinguitur ab eſſentia, & hæc ab exiſtentia. Eſſentia enim eſt veluti poſſibilitans ad eſſe: & ideò eſſentiæ à Philoſopho dicuntur æternæ. Exiſtentia autem eſt ipſa eſſentia in actu; ſubſiſtentia verò eſt ultimum complementum eſſentiæ actu exiſtentis, quatenùs facit, non ſolùm rem eſſe in ſe, ſed diſtinctam à quacumque alia. Porrò in Deo nulla datur diſtinctio eſſentiæ & exiſtentiæ: hoc enim argueret imperfectionem: datur tamen diſtinctio virtualis intrinſeca ſubſiſtentiæ, ſeu perſonalitatis ab exiſtentia, ſeu eſſentia actu exiſtente. Hæc autem virtualis diſtinctio intrinſeca conſiſtit in hoc, quòd independenter ab operatione noſtri intellectus, aliqua ſimplex entitas æquivaleat duabus entitatibus realiter inter ſe diſtinctis. Ponitur exemplum in puncto, quod cùm ſit indiviſibile, eſt finis lineæ antecedentis, & initium ſubſequentis. Initium autem, & finis realiter inter ſe diſtinguuntur, & virtualiter intrinſecè. Eodem vel ſimili modo, Perſonæ divinæ, cùm inter ſe realiter diſtinguantur, quamvis ſint unum cum divina eſſentia, diſtinguuntur virtualiter intriſecè ab illa, quia eadem eſſentia independenter ab omni intellectu æquivalet, ſeu communicatur verè & realiter iiſdem Perſonis. Hæc autem diſtinctio virtualis intrinſeca inter eſſentiam & Perſonas divinas, ſufficit ad evitandas omnes illas contradictiones, quæ ſine eadem diſtinctione contra hoc myſterium fieri poſſent: cujuſmodi eſt illa: Quæ ſunt eadem uni tertio, ſunt eadem inter ſe: ſed Paternitas & Filiatio, ſeu Pater & Filius, ſunt idem cum eſſentia divina: ergo ſunt idem inter ſe: ergo non ſunt Perſonalitates, ſeu Perſonæ diſtinctæ. Reſpondetur enim: Quæ ſunt eadem uni tertio ſecundùm totum illius eſſe reale, & etiam ſecundum illud, quod continet virtualiter intrinſecè, ſunt eadem inter ſe: concedo. Quæ ſunt eadem uni tertio ſecundum eſſe reale, quod habet, tantummodò; & non etiam ſecundum eſſe virtuale intrinſecum, ſunt eadem inter ſe: Nego. Nam eſſentia divina ſejuncta à Perſonis, habet communicabilitatem, ſeu eſt communicabilis: at cum Perſonis, non eſt communicabilis, quia jam intelligitur communicata iiſdem Perſonis: & nihilominùs ſive communicabilis, ſive communicata, eſt realiter eadem, & ejuſdem perfectionis propter divinæ ipſius perfectionis infinitatem: & ideò hæc diſtinctio, non poteſt dari niſi in Deo, propter ipſius infinitatem, neque ullo modo convenit rebus creatis, in quibus non reperitur perfectio niſi imperfecta, ac limitata, & perfectibilis per quodcumque etiam virtuale, quod illi ſuperaddatur.

Ex dictis patet ſolutio ad id, quod objiciebat Adver-

versarius, nimirum; unamquamque Personam, cùm sit Deus, debere constituere tres alias Personas. Nam essentia divina jam communicata Personæ, non est ulterius communicabilis: nec tamen habet minorem perfectionem, quia semper intelligitur infinitè perfecta, sive sit communicabilis, sive jam communicata, & communicabilis. Præterea licet unaquæque Persona sit Deus: est tamen idem omninò Deus ac alia Persona: quare non bene infertur, quamlibet Personam, eò quòd sit, debere constituere tres alias Personas.

Hæc pinguiori atque hebetiori Mahumetanorum ingenio, ardua nimis erunt ac difficilia: quamobrem planioribus rationibus, & nonnullis etiam comparationibus conabor mysterii hujus possibilitatem, & quandam etiam probabilitatem illis insinuare.

Prima ratio est, quia cùm Deus sit infinitè bonus, debet etiam esse infinitè communicabilis: natura quippe boni est, esse communicativum sui. Cùm autem repugnet Deum alicui creaturæ se infinitè communicare: superest, ut communicet se ipsum in infinitum ineffabili ratione sibi ipsi: hoc autem facit, dum essentiam suam, ac naturam divinam communicat Personis divinis, eo modo, quo superiùs explicavimus.

Secunda: licet unitas seu singularitas, sit aliqua perfectio: solitudo tamen, quam fert secum, est imperfectio. Et ideò habemus in Sacris Literis, Deum noluisse ullum animal solitarium esse: & cùm creare vellet hominem, dixisse: *Non est bonum hominem esse solum*. Perfectius igitur erit illud, quod cum summa unitate habet etiam aliquam societatem; quàm illud, quod manet omninò solitarium.

Tertia: legimus in Sacris Literis, Deum delectari societate hominum, & Angelorum: ita ut per Salomonem dixerit Proverb. cap. 8. *Deliciæ meæ esse cum filiis hominum*. Si ergo societas creaturarum dicitur pertinere ad Dei delicias, multò magis pertinebit societas Personarum divinarum. Ergo, si non repugnet, non est ei deneganda hujusmodi societas.

Quarta: habemus ex Pentateucho, Deum fecisse hominem similem sibi, seu ad imaginem, & similitudinem suam. Hæc autem similitudo non potest sita esse in corpore, ut omnes concedunt: erit igitur in anima tantùm. Porrò anima rationalis, cùm sit unica & simplex in essentia; habet tamen tres potentias inter se distinctas realiter, saltem quoad operationes: memoriam scilicet, intellectum, ac voluntatem: quamvis aliqui memoriam, & intellectum faciant unam tantùm potentiam. Neque tamen hæ potentiæ officiunt animæ unitati ac simplicitati, cùm juxta probabilem sententiam, non distinguantur ab ipsa animæ essentia, nisi fortè distinctione virtuali intrinseca. Hoc autem videtur esse id, in quo maximè consistit similitudo hominis cum Deo, & etiam in eo, quòd homo per intellectum format conceptum sui ipsius, & amat hunc suum ipsius conceptum actu reflexo; in quo est aliqua similitudo divinæ Trinitatis.

Præter has rationes, possunt afferri quædam comparationes, ex quibus hujus mysterii possibilitas probabiliter ostendatur. Prima est, quam suprà innuimus puncti in linea, quod cùm sit entitas indivisibilis, habet duo prædicata opposita: est enim finis lineæ præcedentis, & initium lineæ subsequentis. Secunda, partium Metaphysicarum in homine, nempe animalis & rationalis: quæ cùm distinguantur ad invicem, saltem virtualiter, sunt tamen identificatæ in essentia hominis. Tertia, animæ ejusdem hominis, quæ cùm sit una in essentia, est tamen trina in potentia, virtualiter saltem distincta: nempe, vegetativa, sensitiva, & rationalis juxta communiorem sententiam. Quarta, graduum entis inter se distinctorum, & tamen identificatorum in ultima specie. In homine enim reperiuntur, ens, vivens, sensibile, & rationale; quæ in lapidibus, plantis, jumentis, & Angelis inveniuntur distincta. In homine verò sunt realiter distincta quoad effectus, & tamen identificata cum essentia hominis. In moralibus etiam videmus, eumdem hominem gerere varias personas realiter distinctas: v. g. Regis, Sacerdotis, & Ducis exercitus: & verum est dicere: Rex est hic homo: Sacerdos est hic homo: Dux exercitus est hic homo: non tamen verum est dicere: Persona Regis in hoc homine est persona Sacerdotis, vel Ducis exercitus. Videmus etiam eandem rem recipere prædicata opposita, quæ licet identificentur cum illa, distinguuntur tamen inter se: v. g. Hic lapis est dexter respectu Petri, & sinister respectu Pauli: & dexter & sinister prædicantur de eodem lapide realiter, cùm tamen sint inter se opposita. Alia hujusmodi adduci possent exempla, in quibus ea, quæ cum aliquo tertio realiter identificantur, sunt inter se distincta, vel opposita.

Affert Ahmedus ex doctrina nonnullorum Christianorum, & simul rejicit, tamquam ineptam, comparationem Solis, & splendoris, & caloris ejus, his verbis:

فامّا احتجاجكم بالشمس وانّها شيء واحد لها بثلاثة
معاني في تشبيهكم ما تقولونه في الثلاثة الاقانيم
بها فان ذلك بمؤنه لا يصحّ لانّ نور الشمس لا يحدّ
يحدّ الشمس وكذلك حرّها لا يحدّ يحدّ الشمس اذ
كان حدّ الشمس جسمًا مستديرًا مضيًّا مسخنًا دايرًا
فى وسط الافلاك دورانًا دايمًا ولا ينتهيا ان يحدّ نورها
وحرّها مثل هذه الصفة ولا يقال ان نورها او حرّها
جسم مستدير مضئ مسخن دايم الدوران: ولو
كان نورها او حرّها شمسا حقًّا من شمس حقّ من
جوهر الشمس كما قالت الشريعة في المسيح انّه اله
حقّ من اله حق من جوهر ابيه لكان ما قلتم له
مثلًا تامًّا والامر مخالف لذلك فلا يشبهه ولا
يقع القياس عليه والحجّة منكم فيه بالطلة:

Porrò Argumentum, quod à Sole desumitis, qui cùm sit unica res, habet tamen tria significata; & assumitis hoc in comparationem illius, quod dicitis de tribus Personis: hoc non aptè convenit. Nam lux Solis non definitur definitione Solis, sicut nec calor illius. Est enim Sol corpus sphæricum, lucidum, calidum, seu calefaciens, gyrans in medio orbium cœlestium circuitu perenni. Neque potest definiri lux ejus, aut calor ejus per hæc prædicata: neque dici potest; lucem ejus, aut calorem ejus, esse corpus sphæricum, lucidum, calidum, perpetuò sese circumgyrans. Quòd si lux & calor ejus essent Sol verus de

Sole vero ex ſubſtantia Solis, ſicut aſſerit Symbolum de Chriſto, quòd ſit Deus verus de Deo vero ex ſubſtantia Patris ſui, utique comparatio perfectè conveniret: ſed res eſt omninò oppoſita; neque ſimilitudo ullo modo commenſuratur: quamobrem argumentum veſtrum ex ea deſumptum, inane eſt & nullum.

Fateor & ego, comparationem non aptè convenire, ſi lux & calor accipiantur in abſtracto, ob rationem ab Adverſario prudenter allatam. Sed ſi accipiantur in concreto; eſt ſatis apta comparatio, hoc pacto: Sol eſt corpus ſphæricum, lucidum, calidum: hæc tria in concreto identificantur cum Sole: nam corpus ſphæricum eſt Sol: corpus lucidum eſt Sol: corpus calidum eſt Sol: & quidem cum hæc tria identificentur cum Sole, inter ſe tamen realiter diſtinguuntur. Nam corpus calidum non eſt idem formaliter ac corpus lucidum: & neutrum eſt idem ac corpus ſphæricum. Porrò ſi auctor comparationis accepit lucem, & calorem in abſtracto; poſuit vim comparationis in eo, quòd ſicut Sol eſt fons totius lucis, & lux emanat ab eo: ita Pater eſt veluti fons divinarum Perſonarum: nempe Verbum, & Spiritus Sanctus, emanant ab eo, & uterque in ſacris literis lucis nomine appellatur. Et ſicut calor etiam emanat à Sole, & a luce; ita Spiritus Sanctus procedit à Patre & à Filio. Et quidem Spiritus Sanctus rectiſſimè calori comparatur, cùm amoris & charitatis nomine in iiſdem ſacris literis nuncupetur. Et ſicut inter Solem, lucem, & calorem, non datur prioritas temporis, ſed ſolùm originis: ita inter tres Perſonas nulla niſi originis prioritas, quamvis infinitè perfectior reperitur. Cæterùm neque in hac, neque in alia ulla rerum creatarum comparatione poteſt eſſe adæquata menſura cum ineffabili Sacroſanctæ Trinitatis myſterio. Neque nos tantum nobis tribuimus, ut putemus, illud rationibus, aut comparationibus poſſe perfectè demonſtrare: ſed tantùm intendimus oſtendere, nullam in eo impoſſibilitatem, aut contradictionem reperiri: imò probabilitate ſua non carere.

CAPUT NONUM.

Ex veterum Hebræorum doctrina, Sanctiſſimæ Trinitatis Myſterium comprobatur.

PRæter ſuperiùs allatas rationes, & comparationes, tamquam divinæ revelationis apud infideles adminicula: placuit etiam ex antiquorum Hebræorum doctrina arcani hujus Sacramenti veritatem confirmare; quod Sanctos Patriarchas, ac Prophetas agnoviſſe, & veneratos fuiſſe, indubitatum eſt apud Chriſtianos. Veteres etiam Hebræorum Sapientes, ac Magiſtros illud ex Legis, & Prophetarum doctrina hauſiſſe ac docuiſſe, manifeſtè oſtendunt Chriſtiani Auctores; & inter alios Illuſtriſſimus, ac Reverendiſſimus D. Joſephus Ciantes Nobilis Romanus Epiſcopus Marſicanus, vir hebraicarum rerum, & ſcientiarum omnium peritiſſimus. Hic inter alia præclariſſima opera, Tractatum edidit de Sanctiſſima Trinitate, ex antiquorum Hebræorum teſtimoniis evidenter comprobata; ex quo præcipuas auctoritates, & illuſtriora teſtimonia ab eodem Auctore ex Hebraica lingua in Latinam translata hìc ego ſubjiciam.

R. Moyſes Cordoverus, Doctor apud ſuos inſignis, in libro *Pardes Rimmonim*, affirmat, *in Deo eſſe tres luces, eaſque vocat tria occulta exiſtentia in Deo, & à creaturis diſtincta*. Ad hoc probandum affert antiquorum Rabbinorum auctoritates, & in primis R. Hai Gaon, qui communi Hebræorum voce, *Sapientiæ lumen* fuit appellatus. Hic in libro citato, Tract. Tſahtſahoth cap. 1. ita diſcipulos ſuos alloquitur: *Nunc vobis declarabo tres ſublimes luces, quæ ſupra decem Sephiroth* (ideſt intelligentias) *ſunt: quarum nomina à noſtris veteribus Sanctis accepimus: Lucem intrinſecam antiquam* (ſeu æternam): *Lucem clarificatam: & Lucem claram. Hæ tres Luces ſunt in Infinito* (ideſt Deo). Addit R. Chamai Gaon: *has tres Luces, cum tres ſint, eſſe principium, & cauſam aliorum principiorum*. R. Simeon Ben Johai loquens de his tribus Lucibus, ſcribit: *Sunt Luces unitæ in ſubſtantia radicis, quam per ſe neceſſe eſt eſſe.* Et mox: *In hoc firmantur omnia arcana Fidei*. R. Mair Gabbai in l. *Gavodath Haccodes*. cap. 3. ita loquitur: *Et occulta ſunt incluſa in numero ternario, & vocantur, Lux antiqua, lux clarificata, & lux clara, ſecundum traditionem R. Simeonis Ben Johai in ſuo lib. Ticcunim. Eadem eſt traditio R. Hai Gaon bonæ memoriæ, quòd hæc tria lumina ſunt ſupra decem Sephiroth: & pariter id invenitur in libro Unitatum R. Chamai Gaon bon. mem.* R. Jeudah Chajath in l. *Magarecheth Baelauth*: Tract. *Aſcemeth* fol. 157. ſic ſcribit: *Accipimus etiam ex hoc, quòd Atſiluth* (ideſt intelligentiæ) *procedat in tribus triumtres: & id ob eam cauſam, quòd idem Atſiluth naſcitur ex illis tribus guttis, quæ ſunt in Infinito.*

Ex his habemus, Hebræos veteres tria in Deo entia poſuiſſe, quæ *tres luces, tria occulta, tria nomina, tres guttas, tria Jod* (quæ eſt litera ſignum nominis Dei) *tria capitum capita* appellavere. Et quamvis non omnes hæ appellationes divinis Perſonis in rigore apud nos conveniant: juxta idiotiſmum tamen Hebraicum poſſunt illis commodè aptari. Nam etiamſi, *nomina*, appellentur; conſtat tamen ex cæteris, eos non intelligere pura nomina, vel meras voces; ſed nomina cum re. Hæc porrò tria entia, affirmant eſſe ſuper Sephiroth, ſeu Intelligentias; itaut ab ipſis eædem Intelligentiæ producantur.

Affirmant prætereà, has luces, alteram ab altera emanare, & per hoc ab invicem realiter diſtingui. Ita R. Cordoverus loco citato: *Verùm* (inquit) *cauſa diſtinctionis harum trium lucum naſcitur ex diffuſione & proceſſione earumdem in propria ſubſtantia: & non ex cauſa manifeſtandi ſe alicui extra ipſum* (Deum): *quia habent ſuam originem, ſeu proceſſionem, & patefactionem in propria ſubſtantia. Et hoc eſt illud, quod dicit* (R. Hai Gaon): *Et ipſum* (Infinitum, ſeu Deus) *ſeipſum diffundit, & emanat in radice occulta*. Deindè eamdem doctrinam declarans ſubdit: *Putavimus in hoc capite declarare Myſteriumhorum trium occultorum claritate congrua intellectui intelligentis. Verùm ita ſeſe res habet, quòd non ſunt cogitationes Dei cogitationes noſtræ, neque viæ ejus viæ noſtræ. Quia quando homo efformabit in ſuo intellectu aliquod eſſe, ut illud producat, ejus cogitatio in actu non erit, dum in eadem cogitatione perſeverat. Et licet illud eſſe formet, & effingat in ſuo intellectu: forma illius eſſe, quod producere vult, erit ac ſi non eſſet, donec ad actum id non producat, & in eſſe reperiatur, potentialitate exutum, quia nullam habet exiſtentiam & actualitatem. Actus enim eſt principalis, quia præter ſuum eſſe, nihil reperitur. Verùm non ſunt ejuſdem rationis opera, & productiones Regis Regum ſuper omnes Reges omnium Regum; (ſit ipſe benedictus:) quia quando voluit formare & producere productionem & emanationem ſanctam ac mundam* (id eſt producere

Ver-

Verbum, ſeu Filium) *tunc produxit, & formavit totum in ſua ſubſtantia, ſine aliqua mutatione in ſe-ipſo (abſit): ſed illud eſſe ita ſibi unitum eſt, ut inter producentem, & eſſe producti nulla ſit differentia, Et ipſe* (Deus) *& illæ* (tres Luces) *ſunt eadem, & una ſubſtantia, unum principium*. Subſcribunt ſe huic doctrinæ R. Hai Gaon, & R. Simeon filius Johai inter Judæos Theologorum facilè Princeps, cujus hæc ſunt verba: *Et facta ſunt novem Templa Templis*. Exponit R. Cordoverus: *ab earum* (trium Lucum) *ſplendore conjunctim producuntur ad eſſe proprio lumine novem Solia, id eſt novem Sephiroth, occulta: & ſunt inſtrumenta, & veſtimenta illis Templis reconditis, quæ ſunt Luces ſublimes, abſconditæ, & quæ producuntur ab Infinito*. (ideſt Deo) Pergit R. Hai Gaon: *Nos accepimus à noſtris veteribus eorum nomina, quæ ſunt, Lux intrinſeca antiqua: & hæc extenditur & diffunditur in radicem occultam, & ſcintillat, proſilit, & prodit vi ſuæ diffuſionis in ſimilitudine duarum magnarum Lucum, ideſt Lucis clarificatæ, & Lucis claræ*.

Has tres Luces, cum Dei ſubſtantia, ſeu eſſentia, identificatas, eſſe inter ſe realiter diſtinctas, fateri debent Hebræi, niſi velint ipſi ſecum pugnare.

Primò, quia cùm una alteram producat; impoſſibile eſt, inter producentem, & productum non eſſe diſtinctionem realem: alioquin idem formaliter produceret ſeipſum, & ſeipſum ſaltem prioritate originis præcederet; quod omninò repugnat. Et ſaltem hæc productio eſſet merum ens rationis, & figmentum intellectus humani.

Secundò, quia Doctores Hebræi ideò volunt Sephiroth, ſeu Intelligentias, eſſe inter ſe realiter diſtinctas, quia una procedit ab alia. Propterea R. Chajat, lib. *Magbarebeth*: ita ſcribit de primis tribus Sephiroth: *Accipient numerum, cùm ſint ipſa cauſæ, & cauſata: & ita ſunt duo: & hac de cauſa habebunt numerum, & non alio modo: quæ veritas amplectitur etiam decem Sephiroth, quæ ſunt ſimilitudo Lucis, quæ illuminat per comparationem ad eum, qui eam recipit, & per comparationem ad eum, qui eam dat*. Et R. Cordoverus ait: *Et diſtinctio earum* (Sephiroth) *& proceſſus unius ab alia eſt, quia una eſt cauſa alterius, ideſt per comparationem ad ſeipſas, & per comparationem productionis earumdem, quòd cauſa eſt ſupra cauſatum, & cauſatum ſub cauſa. Et ecce intentio* (R. Chamai) *fuit diſtinguendi hanc ob cauſam tres primas Sephiroth*. Et aliquantò anteà dixerat: *Et numerus earum* (Sephiroth) *eſt ex cauſa, & cauſato*. Porrò Doctores Hebræi, ſicut etiam Chriſtiani Græci Orthodoxi, non refugiunt nomen cauſæ, & cauſati, etiam in divinis, auferentes tamen omnem imperfectionem, quæ in rebus creatis inter cauſam, & cauſatum reperitur. Rurſum R. Cordoverus ait: *Quoniam Sephiroth diſtinguuntur diſtinctione, quæ eſt inter* עלה ועלול *hillah, & halul* (ita vocant cauſam, & cauſatum in divinis tantùm: nam in creaturis dicunt סבה ומסובב *Sibbah, & Meſuvau*): *& ecce cauſatum non eſt cauſa, & cauſa non eſt cauſatum. Igitur ex hoc ſequitur, quòd licet ipſa ſint unita perfecta unitate, tamen ſunt diſtincta ſecundum hanc conſiderationem*.

Tertiò, ſi inter has luces nulla eſſet vera & realis diſtinctio, ſed omnes realiter eſſent una & eadem res, itaut tota diſtinctio penderet ab humano intellectu per comparationem ad res creatas: cur diceretur, eſſe in Deo potiùs tres luces, quàm quatuor, aut quinque, aut ſex, aut denique totidem, quot in illo attributa reperiuntur? nonne in Deo ſunt luces, miſericordia, juſtitia, potentia, ſapientia, ſcientia, bonitas, & alia hujuſmodi plurima? Cur verò potiùs ex his tribus lucibus, quæ juxta Doctorum Hebræorum aſſertum, in trino Dei nomine יְהוָה יְהוָה אֵל *Deus, Deus, Deus*: Exodi, c. 34. 6. fundantur, quàm ex aliis ibidem poſitis nominibus nempe רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת *Miſericors, & Clemens, Longanimis, Multus miſericordia, & veritate*, ternarius Sephiroth numerus eruitur? Videlicet tria illa Dei nomina ſunt ad exprimendas perſonas: cætera verò attributa ſignificant.

Quartò, ſi nulla inter has luces eſſet realis diſtinctio, ſed eſſent tantùm diverſa nomina ejuſdem rei; vel tota diſtinctio foret ſolùm qualis inter divina attributa reperitur: non eſſet cur ſapientes illi veteres Hebræorum Doctores tàm gravibus verbis myſterii hujus Arcanum proponerent, aſſerentes eſſe occultiſſimum, difficillimum, & imperſcrutabile; magna ſeveritate inhibentes, ne in ejus inveſtigatione mentis acies diutiùs immergeretur. Audiamus R. Hai Gaon lib. *Pardes Tſahtſahoth*, cap. primum; *Sapientes Talmud* (inquit) *peculiari nota inhibuerunt, non declarari hanc ſapientiam, & hunc mentis conceptum, quia eſt ſupra captum omnis creaturæ: dicendo: Altiora te ne quæſieris, neque in occultis laborabis. Neque eſt intellectio, quæ poſſit ad illa pertingere, quia nulla cognitio cujuſcumque creaturæ poteſt ea percipere*. Idem R. Hai Gaon interrogatus ab aliis Doctoribus de tribus hiſce lucibus, dixit: *Reſponſio ad hanc interrogationem indiget magna profunditate, & fuit in publico propoſita longè ante nos, & temporibus generationum præteritarum, & à noſtris Veteribus: & ejus declaratio prolixa eſt, & requirit longum tempus; quia involvitur in Sapientia occulta, & in Arcanis prophetiarum, & traditionum Sapientium egregiorum*. R. Cordoverus ita ſeſe ſubſcribit: *Hæc materia eſt illius generis rerum, quarum ſtudium ſupra modum eſt vetitum, & ſolùm debet eſſe obiter, & ſine ulla mora interpoſita*. Et poſt pauca. *ò utinam ſtudioſus intelligeret hoc objectum! ò utinam etiam imponeret manum ſuam ori ſuo! & ò utinam ejus ſtudium eſſet pertranſennam in hac declaratione ipſi facta; & à Deo veniam petat quòd ſcilicet tam alta auſus ſit inveſtigare!*

Poſtremò planum eſt ac certum, eoſdem veteres Hebræos, veram & realem proceſſionem, & productionem in Deo agnoviſſe, & conſequenter realem diſtinctionem inter producentem, & productum, ex modo ratiocinandi eorum, qui eſt hujuſmodi: *Fieri non poteſt ut agens producat aliquid in ſua eſſentia receptum, & quòd eſſentia mutationem non patiatur. Prima lux ſcintillando aliam producit lucem, quæ in ejuſdem primæ lucis eſſentia permanet: ergo eſſentiam permutari neceſſe eſt: cùmque lucum eſſentia ſit ipſe Deus, Deum oportebit immutari*. Ita argumentatur R. Simeon filius Johai: & reſpondet ad difficultatem à ſe propoſitam: *Eo planè modo id contingit, quo quis lumen accendit de lumine. Deus non eſt producens deficiens, neque*

neque mutatur (abſit) ut explicuit R. Aaron, qui idem exemplum de lumine adducit. Porrò ſi nulla eſſet inter has luces realis diſtinctio, ſuperflua eſſet hujuſmodi difficultas, & argumentatio: neque ulla eſſet, vel leviſſima cauſa dubitandi de aliqua mutatione in Deo.

Concludimus igitur, Veteres Hebræos agnoviſſe in Deo tres Perſonas inter ſe realiter diſtinctas, & cum divina eſſentia identificatas, ſub nomine trium lucum, *lucis antiquæ, lucis clarificatæ, & lucis claræ*: quæ ſi nihil aliud importarent, quàm ſimpliciter epitheta, vel attributa Dei, quid, oro, tàm arduum, & imperceptibile, atque imperſcrutabile præ cæteris attributis continerent? Nonne etiam Philoſophi multi ethnici cognoverunt Deum eſſe lucem antiquam, æternam, clarificatam, claram, & clariſſimam, eodem modo, quo cognoverunt eſſe juſtum, ſapientem, omnipotentem, omnia ſcientem, omnia videntem? Quid ergo erat, cur priſci illi Hebræorum Sapientes trium harum lucum myſterium adeò extollerent, omneſque ab eo curioſiùs inveſtigando deterrerent, tamquam nimis profundo ac ſublimi, omnemque intellectum excedente?

Quòd verò tres has luces, ſeu Perſonas, inter ſe realiter diſtinctas, cum divina eſſentia identificari crediderint, quamvis ſatis pateat ex eorum ſententiis ſuprà relatis; adhuc tamen clariùs oſtenditur ex aliis eorumdem teſtimoniis. R. Hai Gaon lib. *Pardes Tſahtſahoth* cap. 1. *Omnes* (hæ tres luces) *ſunt una lux, una ſubſtantia, & una radix latitans in Infinito*. R. Cordoverus l. c. *Cùm hæc tria occulta ſint in Deo, non ſunt Sephiroth, ſed ſunt ſubſtantia Infiniti, neque eſt cognitio, quæ illas aſſequi poſſit*. R. Chamai l. cit. *Hæc tria nomina omnia ſunt una res, una ſubſtantia conjuncta conjunctione forti, ſine ſeparatione & diviſione, & ſine compoſitione in radice omnium radicum*: id eſt in eſſentia Dei. Jam ſuprà monui, ab Hebræis ſapientibus accipi hìc *nomina* in concreto, & pro re nominata. R. Aaron exponens verba R. Chamai: *Sed iſta tria ſunt una ſubſtantia, una & eadem res in radice omnium radicum, & ſunt ejuſdem ſubſtantia, ſive eſſentia. Et benè intellige, quòd non dixit, ex radice, & ex fonte omnium radicum: ſed in radice omnium radicum; ut ſignificaret magnam unitatem, quam habent in ſubſtantia & natura Dei Benedicti, & ſubſtantia & natura ejus in ipſis*. R. Simeon: *Fontes* (nempe hæ tres luces) *uniuntur cum ſubſtantia, & cum eſſe Principii* (ideſt Dei): *verè ipſi ſunt principia inſtrumentorum; ſed non ſubſtantiæ* (ideſt itaut unuſquiſque habeat peculiarem ſubſtantiam) *quia ipſa ſubſtantia & ipſi totum unum ſunt*. Et paulò poſt: *itaut ipſi* (fontes) *ſint ejus ſubſtantia, aut eſſentia propriè, & totali prorſus identitate, & ſint ſubſtantia radicis* (ideſt Dei). *Et hæc res eſt illius generis rerum, quod ſtudium præſtans in eo, & magna ſpeculatio eſt vetita: ſed debet eſſe curſim, & breviter attingendo, & ſine mora ſuperadhibenda*. Omitto alia teſtimonia Doctorum Hebræorum, quæ poterit Lector in ſuprà laudato Domino Joſepho Ciantes hebraicè, ac latinè relata videre. Unum addo dictum R. Aaron loc. cit. cap. 4. nimirum למה שהדבר קשה להצטייר שתהייני ג׳ והכל ענין אחד: *Res ſiquidem eſt perdifficilis intellectu, quòd ſint tres, & omnes ſint res una*. Ita eſt, ò Judæi: Ita eſt, ò Mahumetani. Res eſt verè perdifficilis intellectu myſterium hoc altiſſimum, ac diviniſſimum. Sed Deus illud revelavit, & dixit eſſe verum: neque exigit ut intelligatur, vel ut capiatur, ſed tantùm ut credatur.

Neque aliquid refert, quòd hi Doctores Hebræi in nomine trium Perſonarum non utantur vocibus Patris, & Filii, & Spiritus Sancti: ſatis enim eſt, ut hæ in ſacris literis expreſsè reperiantur, & in ſubſtantia Sapientes illi nobiſcum conveniant, fatentes in Deo eſſe tres Perſonas (nam & ipſi in Libro *Porta Juſtitiæ*, vocant tres illas Luces פנים הפנימיים *Facies*, ſeu, *perſonas intrinſecas*,) realiter inter ſe diſtinctas, & cum divina eſſentia identificatas. Ad quam veritatem teſtificandam, cùm Summus Sacerdos benediceret Populo, trina benedictione cum trina divini nominis invocatione utebatur, ut præcipitur in lib. Numer. cap. 6. ubi dixit Deus Moyſi: *Loquere ad Aaron, & ad filios ejus, dicens: Sic benedicatis filiis Iſrael, dicentes eis: Benedicat tibi* יְהוָה *Deus, & cuſtodiat te: Illuminet* יְהוָה *Deus faciem ſuam ſuper te, & miſereatur tui: Elevet* יְהוָה *Deus faciem ſuam ad te, & det pacem tibi*. Sed illud notatu dignum eſt, ut obſervat Petrus Alphonſi in *Dialogo adverſus Judæos*, cap. 6. quòd quoties ſummus Sacerdos in hac benedictione proferebat nomen יְהוָה *Dei*: tres digitos, pollicem, indicem, & medium in utraque manu erectos altiùs efferebat: & deindè, ut prius fuerant, remittebat.

Hinc puto eveniſſe, numerum ternarium non ſolùm in ſacris literis, ſed etiam communiter apud omnes mortales, tamquam myſticum ac ſacrum habitum fuiſſe, præſertim in rebus divinis: cujus rei, quia omnibus notiſſima eſt, hìc teſtes non refero.

Prætereà ex hac Hebræorum doctrina exiſtimo priſcos Gentium Philoſophos aliquid profundiſſimi hujus myſterii hauſiſſe: ut ſapienter probat inter alios R. P. Athanaſius Kircherius è Societate Jeſu, vir, & nomine, & re immortalis, & toto penè notus in orbe, in præclariſſimo opere, quod edidit de Obeliſcis; in Obeliſco Pamphilio: in quo explicans primam illius figuram, nempe globum, ſeu circulum alatum, è cujus medio ſerpens erumpit; exiſtimat, in ea Divinæ Triados ſacramentum adumbrari. Idque ut probet, allegat auctoritatem Aben-Ephi Arabis, qui in libro de Religione Ægyptiorum, hæc ſcribit: فلمـــا كانوا يريدون ان يخبروا علي الفوق وصفة الله مثلثـــة ويصوّروا الدايرة مع جناحين ومنها تخرج الحيـــــة وبصورة الدايرة فكانوا يدلّون علي الطبيعة الله غيـــر مدروكة وغير مفرّقة وهي ازلية وغير مبديـة وغيـــر محدودة وبصورة الحيـة الحكمة الله الذي خلق فيه كل ما يراه وبصورة الجناحـــان القـــوق التـــي هـــي بحركتـــه تعطـــي الحيـــاة لكل ما في الدنيـــا.

Cum

Cùm vellent trinam Dei virtutem, & proprietatem indicare, formabant circulum cum duabus alis, ex quo ſerpens egrediebatur: & per figuram circuli oſtendebant naturam Dei incomprehenſibilem, inſeparabilem, & æternam, ſine principio, & fine. Per figuram ſerpentis ſignificabant ſapientiam Dei, qua creavit omnia, quæ ſibi viſum eſt creare. Per figuram verò duarum alarum, virtutem Dei motricem, qua dat vitam omnibus, quæ ſunt in Mundo. Videtur Auctor non multùm calluiſſe idioma Arabicum; quamobrem fateor, me de illius fide dubitare: & ſuſpicor eſſe Auctorem fictum, & P. Kircherio, utpotè viro animi ingenui, pro legitimo, veroque vendito. Allegat etiam fragmentum Sanchuniathonis Syri de Religione Phœnicum in hæc verba: זום הו אספירא אבראניתא מנה ארין חויא אכפירא הו כינא דאלהא דילה לא שורא ולא שולמא ואברא הי מדעה וחויא הו רוחא דאלהא דכחינא כול עלמא: *Juppiter* (id-eſt, ſupremum Numen) *ſphæra eſt alata, ex qua producitur ſerpens. Sphæra divinam naturam oſtendit ſine principio, & fine. Alæ ſunt mens ejus: ſerpens autem Spiritus Dei, qui vivificat omnem Mundum.* Nec multum refert, quòd in harum trium Dei proprietatum explicatione ſit apud ethnicos Auctores aliquod diſcrimen, dum omnes in ternario earum numero aſſignando conveniant. Mercurius etiam Triſmegiſtus, quem Abrahæ coætaneum fuiſſe ferunt, aliquid divinæ hujus Triadis ex ejuſdem Abrahæ, vel aliorum hebræorum documento ſuboluiſſe videtur: ita enim loquitur in Pimandro: ὁ δὲ νοῦς ὁ Θεὸς ἀρσενοθήλυς ὤν, ζωὴ καὶ φῶς ὑπάρχων ἀπέκυσε λόγῳ ἕτερον νοῦν δημιουργόν, *Mens illa, quæ Deus eſt, utriuſque ſexus vim habens, cùm ſit vita, & lux, produxit verbo aliam mentem operatricem.* De Triſmegiſto verò ita ſcribit Suidas: *Dictus eſt ter maximus, quia de Trinitate loquutus eſt dicens; in Trinitate unam eſſe Deitatem, ſic: Erat lumen intelligibile prius lumine intelligibili: Et erat ſemper mens à mente lucens, ac nihil aliud erat hujus unitas, quàm ſpiritus omnia circumplectens. Extra hoc non eſt Angelus, non ſubſtantia quædam alia. Omnium enim Dominus, & Pater, & Deus: & omnia ſub ipſo, & in ipſo ſunt. Nam Verbum ejus abſolutiſſimum eſt, ac fœcundum, & opifex in natura fœcunda.* Habentur etiam in Pimandro ex eodem Triſmegiſto hæc alia verba tamquam à Deo prolata: *Lumen illud ego ſum, mens, Deus tuus: mentis verò germen, Verbum lucens, Dei Filius, quorum unio vita eſt.* Ecce hic Pater, *Mens*: Filius, *Verbum*: Spiritus Sanctus, *Vita*: quem nos etiam *vivificantem* appellamus. Zoroaſtres quoque Triſmegiſto coævus vocat Deum πατρικὴν μονάδα *Paternam unitatem*: Et addit hæc verba: πυκνὴ δὲ μονὰς ἡ δύο γεννᾷ, δυὰς γὰρ ἐφ' τῷ κάτω, *Extenſa eſt unitas, quæ duo generat: dualitas enim apud eandem* (Unitatem) *ſedet.* Omitto alias ſententias veterum Philoſophorum, & præſertim Platonicorum, à quibus expreſſiſſimè in Deo Unitas cum Trinitate collocatur. Neque dicere poſſunt Mahumetani, has Hebræorum, & Philoſophorum auctoritates à Chriſtianis fuiſſe confictas. Nam quòd ad Hebræos attinet ipſi teſtes erunt, ſe eſſe eorum, quæ illis tribuimus veros auctores. Triſmegiſti verò, Zoroaſtri, & cæterorum Philoſophorum libros, Chriſtianis eſſe antiquiores, & in eis illa, quæ allegavimus, contineri, nemo niſi impudentiſſimus poterit negare, cùm apud alios Philoſophos Ethnicos allegata reperiantur. Ingenuè tamen fatemur, in hujus myſterii explicatione tàm Hebræos, quàm Philoſophos Ethnicos, aliqua impropria habere, quæ cum doctrina Catholica non conveniunt, niſi benigniùs explicentur.

CAPUT DECIMUM.

Ex Mahumetanorum principiis probatur Sanctiſſimæ Trinitatis myſterium.

EX iis, quæ Moslemi de Deo, vel in Deo, credenda eſſe affirmant, licet percommodè adverſus ipſos probare, Sacroſanctæ Triadis myſterium, neque idololatriam, neque ullum abſurdum ex iis, quæ nobis objiciunt, continere: imò ex eorumdem principiis poſſe illius ſaltem poſſibilitatem demonſtrari.

Sciendum eſt autem, duas apud Mahumetanos celeberrimas ſectas, inter ſe omninò oppoſitas, reperiri Prima eſt المعتزلة *Motazelitarum*, ideſt *Separatorum*; quos Phariſæos idcircò rectè poſſumus appellare. Secunda eſt الصفاتية *Saphatitarum*, ideſt, *Attributariorum*. De prima ita ſcribit Gregorius Abul-Pharegus in libro de Hiſtoriis Arabum: امّا المعتزلة فالذي يعمّهم من الاعتقاد القول بنفي الصفات القديمة عن ذات الباري تعالي هربًا من اقانيم النصاري فمنهم من قال انّه تعالي عالم بذاته لا بعلم وكذلك قادر وحّي: ومنهم من قال انه عالم تعلم هو ذاته وكذلك قادر وحّي: فالاول نفي الصفة راسًا والثاني ثبت صفة هي بعينها ذات وبالحملة نفي الصفات مقتبسٌ من الفلاسفة الذين لعتقدوا ان ذات الله تعالي واحدة لا كثيرة فيهما بوجه:

Motazelitæ conveniunt univerſaliter in removendo attributa æterna ab eſſentia Dei, ut fugiant diſtinctionem Perſonarum, quam tenent Chriſtiani. Nonnulli tamen ex illis dicunt, Deum ſcire non per ſcientiam ſed per propriam eſſentiam: & ita potentem eſſe & vivere per propriam eſſentiam. Alii verò dicunt, illum ſcire per ſcientiam, quæ eſt eſſentia ipſius: & eodem modo eſſe potentem, & viventem. Primi negant omninò attributa: ſecundi concedunt, ſed itaut ſint idem cum eſſentia: Omninò autem negatio attributorum deſumpta eſt à Philoſophis, qui aſſeruerunt, Dei eſſentiam eſſe unam, nullamque in ea multiplicitatem reperiri. De Secundis verò hæc habet: وباز المعتزلة الصفاتية وهم يثبتون لله صفات ازلية من العلم والقدرة والحياة وغيرها ويلبغ بعضهم في اثبات الصفات كالسمع والبصر والكلام الي حد التجسيم فقال لا بدّ من اجرا الايات الدالّة عليها كالاستواء

والغـــراق بالانتقـــال الي القلـــوب والاوراق:

ipſum eſſe æternum, ſubſiſtentem in eſſentia Dei, neque ab ea dividi, aut ſeparari, dum in corda, vel chartas transfertur. Atqui petimus à Sonnitis, utrùm Alcoranus iſte idealis diſtinctus ſit realiter ab ipſa eſſentia, nec ne? ſi non eſt realiter diſtinctus, ergo identificatur cum illa, & eſt ipſamet eſſentia Dei, & per conſequens eſt Deus; & tantùm nomine, vel per ens rationis eſt, ſeu dicitur Alcoranus. Addo, non ſolùm ab eſſentia, ſed à cæteris etiam attributis, debere realiter diſtingui hunc Alcoranum: alioquin verè dici poterit, illum eſſe potentiam, vel ſcientiam, vel auditum, vel viſum Dei.

Hùc accedit, quòd licet Sonnitæ pro hæreticis habeant Saphatitas, conveniunt tamen cum eis in hoc; quòd omnia, quæ de Deo dicuntur in Alcorano, ut audire, videre, ſedere, habere manus, oculos, pedes, &c. dicantur de eo, eique competant propriè, & verè, ſed ratione prorſus diſſimili ac competant creaturis; in quo diſſentiunt ſaltem à quibuſdam Saphatitis Anthropomorphitis. Ita affirmat Algazelus in Profeſſione Fidei. *Credendum eſt* (inquit) *quòd Deus*

يري من غير حدقة واجفان ويسمع من غيـــر

اصمخة واذان كما يعلم بغير قلب ويبطش بغيـــر

جارحة ويخلق بغير آلة اذا لا تشبه صفاتـــه صفات

الخلق كما لا تشبه ذاتـه ذات الخلـــق: وانـــه تعالي

متكلّم أمر ناهي واعد متوعد بكلام ازلي قديم قايم

بذاته لا يشبه كلام الخلق فليـــس بصوت يحدث من

انسلال هواء واصطكاك اجرام ولا بحرف ينقطع بانطباق

شفة او تحريك لسان وان موسي سمع كلام اللـــه

بغيـــر صوت ولا حـــرف كمـــا يـــري الابرار ذات

اللـــه مـــن غيـــر جوهـــر ولا عـــرض:

videat ſine pupillis, & palpebris, & audiat ſine aurium meatu, quemadmodùm ſcit ſine corde, & molitur ſine membris, & creat ſine inſtrumentis: cùm non ſint ſimilia attributa ipſius attributis creaturarum, nec eſſentia ipſius eſſentiæ creaturarum. Prætereà credendum eſt, quòd Deus loquatur, jubeat, prohibeat, promittat, comminetur ſermone æterno ſempiterno, qui ſubſiſtit in eſſentia ejus, nec ſimilis eſt ſermoni creaturarum, nec conſiſtit voce, quæ oriatur è commotione aeris, & colliſione corporum; neque litteris, quæ formentur concurſu labiorum, aut motione linguæ. Prætereà quòd Moyſes audierit ſermonem Dei ſine voce, & literis, ſicut vident Juſti eſſentiam Dei ſine ſubſtantia, & accidente. Et paulò ſuperiùs loquens de ſeſſione Dei ſuper Thronum, credendum eſſe ait, انه مستو

علي العرش علي الوجـــه الذي قالـــه وبالمعنـــي

الـــذي ارادة استـــوا منزهـــا عـــن المماســـة

والاستقرار

كالاستواء علي العرش والخلق باليد وغيرهما عـــلي

ظاهرها من غير تعرض للتويل الا ان قوما منهـم كابـو

الحسن الاشعري وغيره لما باشروا علم الكلام منعـــوا

التشبية وصار ذلك مذهبا لاهل السنة والجماعـــة:

Oppoſiti Motazelitis ſunt Saphatitæ, qui ſtatuunt attributa æterna in Deo, ſcientiæ, potentiæ, vitæ, &c. Quidam verò eorum eò proceſſerunt, ut ponerent in eo attributa viſus, auditus, ſermonis, qualia ſunt in corpore humano: affirmantes verba Alcorani, quæ dicunt, Deum ſedere ſuper Thronum, creare manu, &c. accipienda eſſe propriè, & prout ſonant, nec aliter exponenda. Quidam tamen ex illis, ſicut Abulhaſan Scearienſis, & alii, tractantes Theologiam ſcholaſticam prohibuerunt, fieri in his ſimilitudinem, vel comparationem: & hæc eſt ſententia Sonnitarum, & aſſeclarum Mahumeti: Nimirum ſententia apud Moslemos orthodoxa, & Mahumetanica fide firmiter tenenda, quemadmodùm habetur ex profeſſione ejuſdem fidei, conſcripta ab Algazelo Tuſino patre Hamedi, filio Mohammedi, his verbis: واذا

كانت لـــه هذه الصفات كان حيـــا عالمـــا قادرا مريدا

سميعا بصيرا متكلما بالحياة والعلم والقدرة والارادة

والسمـــع والبصـــر والكلام لا بمجـــرد الذات:

Cùmque competant illi (ideſt Deo) *hæc attributa; eſt tamen vivens, ſciens, potens, volens, audiens, videns, loquens, per vitam, ſcientiam, potentiam, voluntatem, auditum, viſum, ſermonem, non per ſimplicem eſſentiam.*

Per hoc manifeſtum eſt, Mahumetanos legitimos ponere diſtinctionem realem inter attributa Dei, & ejus eſſentiam. Nam ſi eſſet tantùm diſtinctio rationis, vel per ſolum intellectum, approbarent ſententiam Motazelitarum, quam tamen, ut falſam & hæreticam rejiciunt. Porrò idem eſt ſi dicas, Deum v. g. ſcire non per ſcientiam, ſed per eſſentiam: ac dicere, Deum ſcire per ſcientiam, quæ ſit ipſa eſſentia. In hoc enim ſecundo modo dicendi ſolùm poteſt concipi aliqua diſtinctio rationis inter eſſentiam, & attributa. Si enim eſſet diſtinctio realis, jam Motazelitæ convenirent cum Sonnitis. Et ideò Sonnitæ utrumque dicendi modum æquè rejiciunt. Porrò ſi attributa Dei prædicta identificarentur cum illius eſſentia: malè dicerent Moslemi, Deum velle, ſcire, vel poſſe per voluntatem, ſcientiam, & potentiam, non per ſimplicem eſſentiam. Itaque velint, nolint, coguntur ponere in Deo diſtinctionem veram & realem inter attributa, & eſſentiam illius.

Magis oſtenditur vis argumenti ex eo; quòd Sonnitæ, ſeu Moslemi Orthodoxi, eodem modo volunt ſubſiſtere in eſſentia Dei hæc attributa, ac ſubſiſtat Alcoranus. Eſt enim fidei dogma inter eos, Alcoranum eſſe increatum, & ſubſiſtere in eſſentia Dei, eodem modo quo ſubſiſtunt attributa. Ita Algazelus in Profeſſione Fidei: *Credere* (inquit) *oportet de Alcorano,* انه قديم قايم بذات الله لا يقبـــل الانفصال

والاستقرار والتمكن والحلول والانتقال:

Quòd Throno inſideat, eo modo quo ipſe dixit, & in eo ſenſu, quem ipſe intendit, ſeſſione remota à contactu, & inſidentia, & ſitu locali, & exiſtentia in altero, & motu locali. Itaque concedunt Sonnitæ, Deum audire, videre, ſedere, loqui, &c. per aliquid diſtinctum à ſimplici eſſentia. Atqui hoc, ſi benè res perpendatur, coincidit cum ſententia mitiori Saphatitarum, quam tenuit Abul-haſan, aliique doctiores Mahumetanorum: imò Sonnitæ ipſi tamquam orthodoxam profitentur. Dummodò enim nulla fiat comparatio, vel aſſimilatio ad creaturas, intelligenda eſſe ad literam, quæ de Deo Alcoranus habet, affirmant. Quomodò autem hæc fieri poſſent, neque intelligunt, neque curioſiùs exquirunt. Dicunt enim (teſte Sciaher Settanio, quem citat Pocokius in ſuis notis ad Abulpharegum) عرفنا بمقتضى العقل ان الله ليس كمثله شيء فلا يشبه شيأ من المخلوقات:

Nos ſcimus ex dictamine judicioque intellectus, nullam rem eſse ſimilem Deo, nec Deum ulli rei creatæ eſse ſimilem. Quo poſito nihil aliud curabant, niſi firmiter credere, انه لا شريك له وليس كمثله ش: *nullum Deo eſse ſocium, aut conſortem, & nihil eſſe ſimile illi.* Quamobrem refertur de Malec filio Anas, quòd dixerit, الاستواء مجهولة والايمان به واجب والسوال عنه بدعة: *Quomodò Deus ſedeat ſuper Thronum, ignotum eſt: ſed hoc credere, eſt neceſsarium: curioſiùs autem de eo inquirere, hæreſis eſt.*

Dicant nunc nobis Mahumetani Sonnitæ, quid ſint attributa iſta in Deo, realiter diſtincta ab ejus eſſentia, quamvis in illa ſubſiſtant: ſunt ne ſubſtantia, an accidens? Non poſſunt reſpondere, eſſe accidens, quia in prædicta eorum fidei profeſſione excluduntur à Deo accidentia: dicitur enim in ea: لا تحله الحوادث ولا تعتريه العوارض: *Non ſubſiſtunt in eo contingentia, neque adveniunt ei accidentia:* imò aliquid majus additur, nimirum credendum eſſe, انه ليس بجوهر ولا تحله الجواهر ولا بعرض ولا تحله الاعراض *illum non eſse ſubſtantiam, neque ſubſiſtere in eo ſubſtantias: neque eſse accidens, neque ſubſiſtere in eo accidentia.* Hoc autem eſt contra omnem Philoſophiam: quidquid enim eſt, vel eſt ſubſtantia, vel accidens. Ergo ſi iſta attributa non ſunt in Deo accidens, in quo omnes convenimus, erunt ſubſtantia. At nulla poteſt eſſe in Deo ſubſtantia, quæ non ſit identificata cum eſſentia (alioquin Deus eſſet diviſibilis in partes: & præterea ſubſtantiæ ſubſiſterent in illo, quod eſt contra jam aſſerta): Ergo, velint, nolint, Mahumetani coguntur ponere in Deo diſtinctionem realem inter attributa, & eſſentiam, & inter ipſa attributa ad invicem. Atque ita ſi Chriſtiani per eos ſunt infideles, quia ponunt in Deo tres perſonas, ſeu proprietates, diſtinctas quidem realiter inter ſe, ſed identificatas cum eſſentia: ita ut non reſultet niſi unus Deus: quomodò non erunt magis infideles Mahumetani, dum ponunt in Deo tot attributa realiter diſtincta inter ſe, & ab eſſentia illius? hoc Sonnitis objiciebant Motazelitæ, prout refert Auctor libri: الواقف *Almavakeph* his verbis: كفروا النصارى بقدماء الثلثة فكيف السبعة او اكثر:

Infideles ſunt Chriſtiani, eo quòd ponant tria æterna: quantò magis erunt illi, qui ponunt ſeptem, vel plura? Neque dicere poſſunt Sonnitæ, non poſſe de attributis illis prædicari Deum, ita ut unumquodque eorum ſit Deus, ſicut Chriſtiani aſſerunt unamquamque perſonam eſſe Deum. Nam quidquid eſt in Deo, cùm non poſſit eſſe accidens, etiam juxta ipſorum ſententiam, & per conſequens ſit ſubſtantia, vel eſſentia (nam pro eodem hæc duo accipimus in Deo) neceſſariò eſt Deus: & hoc cognoſcunt omnes ferè mortales lumine naturæ: alioquin Deus eſſet diviſibilis in partes, quod abſurdum, & impium eſt vel cogitare. Coguntur igitur Sonnitæ, vel amplecti doctrinam Motazelitarum, negando in Deo omnia attributa, quod ipſi tamquam hæreſim deteſtantur: vel fateri, plures eſſe Deos inter ſe diſtinctos unà cum illo Deo, quem nos Chriſtiani unicum fatemur. Quòd ſi reſpondeant, ſe quidem credere omnia attributa illa eſſe Deum, quamvis diſtincta ſint realiter inter ſe, & ab eſſentia; nec tamen eſſe plures Deos, ſed unum tantùm Deum: ſe tamen non poſſe, nec teneri hoc intelligere, neque hujus rei reddere rationem: cur igitur tam acriter inſurgunt in Chriſtianos, ſi Trinitatis à ſe creditæ myſterium non poſſint plenè intelligere, vel rationibus evidentibus demonſtrare?

Hoc Argumento convicti, ut opinor, Margitæ Kadrienſes (qui ſunt una ex ſectis Mahumetanorum) ut refert Iſmael filius Aly in ſua Hiſtoria, cap. de ſectis Moslemorum, dixerunt: ان قول القايل ثالث ثلثة ليس بكفر لكنه لا يظهر الا من كافر:

Dictum dicentis, Tertius trium, non eſt infidelitas: licet non uſurpetur palàm niſi ab infideli. Quod idem eſt, ac dicere: Aſſerere tres Perſonas in Deo, ita ut Chriſtus ſit tertia earum (Syri enim Chriſtiani vocant Chriſtum tertium Trinitatis) non eſt ſententia, quæ contineat aliquid contra veram Fidem, licet talis modus loquendi non uſurpetur palàm, niſi à Chriſtianis: Quin etiam Garabitæ (eſt alia ſecta Mahumetanorum, de qua idem Iſmael ibidem) aſſerebant, الالهية لخمس اشخاص اصحاب الكساء وهم محمد وعلي وفاطمة والحسن والحسين وقالوا خمستهم شيء واحد:

Divinitatem habere quinque Perſonas glorioſas; nempe Mahumetum, Aly, Phateman, Alhaſan, & Alhoſein: & has quinque, eſse rem unam.

Præterea reperitur inter recentiores Mahumetanorum Sonnitarum ſectas, quædam eorum, qui apud Turcas vocantur *Eſcraki*, ideſt *Illuminati*: de quibus Auctor Hiſtoriæ Imperii Othomannici hodierni, teſtis oculatus, lib. 2. cap. 12. hæc habet: *Secta eorum, qui vocantur Eſcraki, ſeu Illuminati, eſt merè Pythagorica. Qui eam profitentur, in contemplatione divinæ Ideæ, & numerorum, qui in Deo ſunt, præcipuè verſantur. Quamvis enim Deum unum*

unum esse credant, non tamen negant illius Trinitatem: eam quippe velut numerum considerant, qui ab unitate procedat. Et ut melius sententiam hanc suam persuadeant, utuntur plerumque comparatione trium flexurarum, seu plicarum, quæ fiunt in sudariolo, seu linteolo, quod potest benè admittere denominationem ternarii numeri, quamvis re vera sit unum tantùm cùm explicatum, extensumque fuerit. In hujus sectæ hominum laudes latè diffunditur Auctor. Ex quibus patet Mahumetanos sapientiores, & qui rem non ex Mahumeti craſſitie, sed ex ratione, ac veritate metiuntur, non solùm à Sacrosanctæ Triados mysterio non esse alienos, sed etiam illud approbare, & amplecti. Neque prætereundum est, Ahmed Ebn-Edris Doctorem Mahumetanorum insignem (quem alium ab Ahmed filio Abdalhalim esse puto) ab ipsa veritate convictum, ultrò concedere, omnia Dei attributa, quæ septem ipse enumerat; nempe العلم البصر السمع القدرة الكلام الارادة الحياة:

Scientiam, Visum, Auditum, Potentiam, Sermonem, Voluntatem, Vitam; posse verè appellari, immò esse Deum: ait enim: كل احد من التسعة اله لان كل واحد منها مساوٍ لكل واحد الثلثة الاولى:

Unumquodque ex novem (attributis) *est Deus: quia quodlibet ex eis æquale est unicuique ex tribus primis.* Quidquid sit de ratione allata, nobis satis est, illum approbare, quodlibet attributum esse Deum: & per consequens, cùm attributa juxta ipsum sint ab essentia, & inter se realiter distincta; in uno Deo non solùm plures Personæ, sed etiam plures reperientur Dii: quod nemo non videt quantum sit absurdum. Nam, ut benè ratiocinatur Maimonides Judæus in Prologo *Pirke*, valet consequentia *ad asserendos plures æternos à positione attributorum*. Hoc non sequitur in mysterio Trinitatis, in quo Personæ identificantur cum una eademque essentia.

Omitto hìc recensere fabulam, qua fingit Ahmed, invectum esse post mortem Christi inter ejus asseclas mysterium Trinitatis, cùm nonnisi mendacia, & nugas risu tantùm explodendas contineat.

CAPUT UNDECIMUM.

Refellitur quarta causa allata à Mahumeto mutatæ Christianæ Religionis, quæ est Christi Divinitas.

HOc ferè unum molitus est Diabolus per Mahumetum, ejusque Alcoranum, Christo divinitatis gloriam auferre; id quod per Arium minus feliciter ipsi successerat: persuadendo rudioribus populis, præsertim Arabibus, illum neque Deum, neque verum Filium Dei esse, aut dici debere. Sed videamus primò, quibus argumentis probet id Mahumetus in Alcorano: cùmque ad illa respondemus; aliis, quæ contra Christi divinitatem Mahumetani objiciunt, satisfaciemus.

Primum Argumentum est in Sura 5. المايدة *de Mensa*, vers. 78. hujusmodi لقد كفر الذين قالوا ان الله هو المسيح ابن مريم وقال المسيح يا بني اسرايل اعبدوا الله ربي وربكم انه من يشرك بالله فقد حرم الله عليه الجنة:

Infideles porrò jam sunt, qui dicunt Deum esse Christum Filium Mariæ. Christus enim dixit: O Filii Israel, servite Deo Domino meo, & Domino vestro. Porrò qui tribuerit Deo socium excludet illum Deus à Paradiso.

Respondetur facilè, Christum non solùm esse Deum, sed etiam hominem. Cùm igitur vocat Deum, *Dominum*, vel *Deum suum* (nam non negamus illum ita vocasse, quamvis non iis verbis, quæ mendaciter allegat Mahumetus) loquitur non ut Deus, sed ut homo: Aliquandò enim Christus gerebat se ut Deum, aliquandò ut hominem. Ita quippe erat verè Deus, sicut erat verè homo: neque ut Deus erat Filius Mariæ, sed ut homo: quod in sequentibus probandum, nunc supponimus. Ad illud quod additur, excludendum esse à Paradiso eum, qui tribuit Deo socium, respondetur: Christum ita esse Deum, ut non sit Deus alius à Patre; imò est ipse Deus cum Patre. Quare cùm dicimus, Christum esse Deum, non propterea socium in divinitate Deo tribuimus. Hæc duo responsa sufficiunt ad dejiciendas, prorsùsque infringendas omnes Mahumetanorum machinas contra Christi divinitatem.

Secundum Argumentum est in eadem Sura, vers. 81. his verbis: ما المسيح ابن مريم الا رسول قد خلت من قبله الرسل وامه صديقة كانا ياكلان الطعام:

Non est Christus Filius Mariæ, nisi Legatus: jam præcesserunt ante eum cæteri Legati: & Mater ejus fuit verax: ambo comedebant cibum.

Respondemus, Christum fuisse sanè Legatum, missum à Deo sicut Moysem, & alios Legatos, quamvis multò excellentiori, & nobiliori modo: non tamen fuisse Legatum quatenùs Deus, sed quatenùs homo erat. Quòd Mater ejus fuerit verax, nos quoque confitemur, præsertim in eo sensu, in quo vocat eam Mahumetus veracem; quia scilicet nunquam dixit, vel credidit, se esse Deum, vel Deam, qualem fuisse Collyridiani, ut suprà vidimus, contendebant. Demum quòd Christus, quemadmodùm etiam mater ejus, comederet cibum, non probat illum non fuisse Deum: hoc enim faciebat ut homo, non ut Deus; eo ferè modo, quo homo, qui est animal rationale, comedit, & bibit, non ut rationale, sed ut animal: & crescit atque adolescit non quoad animam spiritualem, sed quoad corpus materiale. Ut enim homo constat partibus metaphysicis; ita etiam partibus physicis, quarum operationes sunt realiter distinctæ:

Tertium Argumentum fit ibidem, vers. 19. ita: لقد كفر الذين قالوا ان الله هو المسيح ابن مريم قل فمن يملك من الله شيئا ان اراد ان يهلك المسيح ابن مريم وامه ومن في الارض جميعا ولله ملك السموات والارض:

Infideles sunt qui dicunt, Deum esse Christum Filium Mariæ. Dic illis: Et quis posset Deum impedire, si vellet perdere Christum Filium Mariæ, & matrem ejus, & omnes terrigenas? Dei enim est regnum Cælorum, & Terræ.

Re-

Reſpondemus: ſi Deus vellet perdere, & ad nihilum redigere Chriſtum quoad humanitatem, & matrem ejus, omneſque terrigenas quoad totum eſſe illorum: poſſet ſine dubio id facere, nec ullus valeret eum impedire. Non tamen perdere poſſet Chriſtum quoad divinitatem, neque poſſibile eſt cadere in Deum talem voluntatem, quia perderet ſeipſum & eſſentiam ſuam, quod omninò repugnat. Fatemur verò & nos, Deum eſſe Dominum Cœli, & Terræ, & rerum omnium, quæ ſunt in eis; & conſequenter etiam Chriſti; ſed quatenùs homo eſt: nam quatenùs eſt Deus, eſt unus atque idem Dominus cum Patre Cœli, & Terræ, omniumque rerum creatarum.

Quartum habetur Sura 4. النساء *Mulieres*. verſ. 170. hoc modo: انّما الله اله واحد سبحانه ان يكون لـــه ولد لـــه مـــا فى السموات وما فى الارض:

Certè Deus eſt Deus unicus. Abſit ut ſit illi Filius. Illius eſt quidquid in Cœlis, & in Terra reperitur.

Reſpondemus, Deum eſſe unicum, & tamen habere Filium. Non enim repugnant hæc duo in Deo: Filius quippe non eſt Deus alius à Patre, licet ſit alia Perſona: ſed eſt ipſemet Deus unus cum Patre, cùm habeat eandem eſſentiam, & eadem attributa eſſentialia.

Quintum, Sura 5. المايدة *Menſa* v. 122. his verbis:

قال الله يا عيسى ابن مريم أأنت قلت للناس اتخذوني وامّي الهين من دون الله: قال سبحانك ما يكون لي ان اقول ما ليس لي بحقّ ان كنت قلته فقد علمته: *Et* (memento) *cum dicet Deus* (Chriſto in die Judicii): *O Jeſu fili Mariæ, tu ne dixiſti hominibus; accipite me, & matrem meam in duos Deos præter Deum? Reſpondebit: Laus tibi:* (ideſt abſit hoc): *Non eſt meum ut dicam de me id quod mihi non convenit. Si hoc dixiſſem, tu utique ſcires.*

Certè ita eſt: numquam dixit Chriſtus hominibus, ut colerent ſe, & Matrem ſuam tamquam duos Deos, præter unum Deum. Sæpè tamen dixit, ſe eſſe Filium Dei, & Deum, ſed non præter Deum: verùm unum eundemque Deum cum Patre, ut inferiùs latè probabimus.

Sextum, Sura 39. الزمر *Catervæ*, v. 5. ubi dicitur.

لو اراد الله يتخذ ولدًا لاصطفي مما يخلق ما يشاء سبحانه هو الواحد القهار خلق السموات والارض:

Si voluiſſet Deus habere Filium, elegiſſet ſine dubio ex creaturis ſuis eam, quæ ſibi placuiſſet. Sed abſit hoc: ipſe enim eſt unicus, omnibus ſuperior. Creavit cœlos & terram. Explicat Gelaleddinus. ما يشاء اي غير من قالوا الملايكة بنات الله وعزير ابن الله والمسيح ابن الله:

Eam, quæ ſibi placuiſſet: ideſt, præter eas, quas dixerunt: nempe Angeli ſunt filii Dei: Ezra eſt filius Dei: Et Chriſtus eſt Filius Dei: ideſt præter Angelos, ut volebant, Mecæani; & Ezram, ut Judæi, & Chriſtum, ut Chriſtiani aſſerebant.

Sed neque Mahumetus, neque Gelaleddinus ſciunt quid blaterent. Nam ſi loquamur de filiatione Dei adoptiva; poteſt utique Deus eligere in filium quem voluerit: & hoc modo elegiſſe Chriſtum, quemadmodùm etiam alios Juſtos, concedunt Mahumetani: imò omnes Angeli, & omnes homines juſti, dici poſſunt verè filii Dei adoptivi, confirmantibus id Sacris Scripturis. Si verò loquamur de filiatione Dei naturali, nullo modo poteſt Deus eligere in Filium aliquam creaturam: filius enim naturalis, debet procedere vivens à vivente in ſimilitudinem naturæ, itaut ſit ejuſdem ſubſtantiæ cum patre. Repugnat igitur, ut qui eſt Filius Dei naturalis, ſit creatura, & ut Deus eligat ſibi Filium naturalem pro arbitrio, quem voluerit; cùm ſicut neceſſariò cognoſcit, & intelligit ſeipſum, ita neceſſariò producat conceptum ſui, quem nos Filium Dei naturalem eſſe affirmamus.

Septimum, Sura 21. الانبياء *Prophetæ*, v. 22. ita:

لو كان فيهما آلهة الّا الله لفسدتا:

Si eſſent in iis (ſcilicet cœlo, & terra) *alii Dii præter Deum, certè corrumperentur.* Explicat Gelaleddinus: خرجتا عن نظامهما المشاهد لوجود التمانع على وفق العادة عند تعدد الحاكم من التمانع في المشتهى وعدم الاتفاق عليه:

Exirent (cœlum, & terra) *ab ordine ſuo præſenti, eo quòd alii alios impedirent in convenienti conſervatione conſuetudinis ob multitudinem gubernantium, ex mutuo impedimento in rebus diſponendis, & ex defectu concordiæ circa eas.*

Verùm hoc argumentum non militat contra Chriſti divinitatem, ſed contra pluralitatem Deorum: imò neque contra plures Deos: nam ſi per impoſſibile plures darentur Dii, quilibet eorum eſſet infinitè ſapiens, juſtus, providus, &c. & ita convenirent inter ſe in omnibus, nec alii aliis ulla in re adverſarentur. Hoc tamen non facit ad rem noſtram. Nos enim cum dicimus Chriſtum eſſe Deum, non ponimus plures Deos, cùm ſit unus atque idem Deus cum Patre, à quo generatur.

Octavum, Sura 10. يونس *Jonas*, v. 67. قالوا اتخذ الله ولدًا سبحانه هو الغنيّ له ما في السموات وما في الارض ان عندكم من سلطان بهذا أتقولون على الله ما لا تعلمون:

Dicunt: Genuit Deus Filium. Abſit hoc ab eo: ipſe enim eſt ille dives, cujus eſt quidquid in cœlis, & in terra reperitur. Nullam habetis hujus rei probationem. An loquimini de Deo id, quod ignoratis?

Argumentum eſt duplex. Primum: Deus eſt dives omnium rerum, Dominus cœli, & terræ, nec indiget ulla re, neque filio, qui ipſum adjuvet, vel ipſi ſuccedat. Secundum: Abſque ulla auctoritate, vel fundamento affirmant Chriſtiani, Deum habere Fi-

Filium. Ad primum respondemus, magnum esse hac in re inter Deum, & homines discrimen. Homines enim cupiunt habere filios, ut habeant adjutores, & successores, quia ipsi imbecilles sunt, & defectibiles: Deus verò genuit Filium, quem neque adjutorem habet, quia est ejusdem secum essentiæ, & potentiæ: neque successorem, quia est coæternus: neque gignendo filium, acquirit aliquid, quod ante non haberet. Quòd si objiciant Mahumetani: Quæ ergo est causa Deo gignendi filium? Respondebimus, gignere filium esse in Deo proprietatem naturalem, & necessariam: sicuti naturale, & necessarium est homini esse rationalem: neque hujus rei ulla requiritur causa. Quòd spectat ad secundum argumentum, vel ad secundam partem ejusdem argumenti, paulò inferiùs respondebimus.

Nonum, Sura 23. المومنون *Fideles*, v. 92. his verbis: ما اتخذ الله من ولد وما كان معه من الٰه اذاً لذهب كل الٰه بما خلق ولاعلا بعضهم على بعض سبحان الله عما يصفون:

Non genuit Deus ullum filium, neque fuit unquam cum eo alius Deus: alioquin quilibet Deus abstulisset sibi id, quod creasset, & unus insurrexisset super alium. Absit hoc, quod illi attribuunt.

Argumento huic suprà satis jam responsum est. Addo hìc, aliud esse, Deum gignere, vel habere filium; aliud verò habere alium Deum socium; cum Pater & Filius sint unus atque idem Deus, & unus creator omnium rerum. Quamobrem nulla est ratio, quòd unus vel auferat sibi id, quod creavit, vel insurgat supra alterum. In eo etiam casu, in quo per impossibile essent plures Dii, ut superiùs ostendimus, non sequerentur absurda illa, quæ supponit Mahumetus.

Decimum, Sura 72. الجن *Dæmones*, v. 2. Ubi Dæmones ita colloquentes inducuntur: لن نشرك بربنا احداً وانه تعالي جد ربنا ما اتخذ صاحبة ولا ولداً:

Numquam ponemus ullum socium cum Domino nostro. Absit hoc à Majestate Domini nostri. Non accepit uxorem, neque habuit filium. Et Sura 6. الانعام *Pecora*, v. 96. بديع السموات والارض انّي يكون له ولد ولا تكون له صاحبة: *Creator cælorum & terræ, quomodò habebit filium; cùm non habeat uxorem?*

Hoc argumentum meritò ex ore Dæmonum, & ex Sura illa, in qua agitur de pecoribus, eruitur. Nullum enim meretur habere, qui illud proponat, quàm Dæmonem; & nullum auctorem, quàm illum, qui pecuinum, prorsùsque brutale habuit ingenium; & qui cùm totus esset mulieribus & libidini addictus, nunquam putavit, posse sine adjutorio fœminæ haberi filium. Primi illi naturalis Theologiæ Magistri, qui arcana ejus mysteria, sub fabularum velamine proposuerunt, Palladem Sapientiæ Numen è Jovis capite sine fœminæ opera prognatam esse tradiderunt: per quod posse Deum ex seipso sine alieno concursu aliquid progignere significaverunt. Verùm quid opus est fabulis? divina ipsa Sapientia, se genitam & natam ex Deo testatur, nec tamen fœminam ullam Dei sociam commemorat. Sic enim loquitur in Proverbiis Salomonis, cap. 8. *Dominus possedit me* (Hebraicè קָנָנִי *acquisivit me*: quo verbo usa est Heva, quando peperit Cain, ut sit idem, ac *peperit me*) *in initio viarum suarum, antequam quidquam faceret à principio. Nondum erant abyssi, & ego jam concepta eram: ante colles ego parturiebar.* Et in libro Ecclesiastici, cap. 24. sic loquitur de se eadem divina Sapientia: *Ego ex ore Altissimi prodivi primogenita ante omnem creaturam.* Quid respondebit ad hæc Mahumetus? negabitne divinam Sapientiam ex Deo conceptam ac natam, quia Deus non habet uxorem? Sed relinquendus homo carnalis, & mulierosus in ganea, non in schola, nisi fortè ferula, vel fuste erudiendus.

CAPUT DUODECIMUM.

Argumenta Mahumetanorum contra Christi divinitatem.

PRimum contra Christi divinitatem argumentum fit à Mahumetanis ex absurdo, quod sequeretur, quòd si Christus esset Deus, Deus natus fuisset ex muliere, & prætereà, crucifixus, passus, ac mortuus: quæ de Deo asserere, summam continet impietatem. Urget argumentum Ahmed filius Abdal-halim ex doctrina Jacobitarum, & Melkitarum: quorum primi comparabant unionem humanitatis, & divinitatis in Christo, commixtioni lactis, & aquæ: Secundi verò, ferro ignito, & unioni animæ cum corpore: quibus comparationibus admissis, ita contra nos paralogizat: ومعلوم انّه لا يصل الي الماء شي الّا وصل الي اللبن فانّه لا يميّز احدهما عن الاخر وكذلك النار التي في الحديد هي طرف الحديد والصف علية يحسّ ذلك النار التي فيه والبدن اذا ضرب وعُذّب يحس الم الضرب والعذاب للنفس وكان حقيقة تمثيلهم يقتضي ان اللاهوت اصابه ما اصاب الناسوت من اهانة اليهود وتعذيبهم واتلافهم له والصلب الذي ادعوه وهذا لازم علي القول بالاتحاد فان الاتحاد لو كان ما يصاب احدهما لا يشركه الاخر فيه لم يكن هذا اتحاد بل تعدّد:

Certum est nihil pertingere ad aquam, quod non pertingat ad lac cum ea mixtum: non enim distinguitur unum ab alio. Et ita ignis, qui est in ferro, penetrat totum ferrum, & conjungitur illi, itaut quidquid accidit ferro, participetur ab igne. Corpus etiam cùm percutitur, & torquetur, dolor percussionis, & cruciatus sentitur ab anima. Exigit igitur veritas harum similitudinum, ut quod evenit humanitati de injuriis, tormentis, & crucifixione Judæorum, quam ipsi credunt, evenerit etiam divinitati: & hoc necessariò exigit

git ratio unionis: Nam ſi in unione id, quod contingit uni unito, non participetur ab altero, jam non erit unio, ſed numerica diſpoſitio.

Reſpondemus, in comparationibus non exigi adæquatam veritatem rei comparatæ ad illam, cum qua comparatur; ſed ſatis eſſe, ut verificetur illud, quod præcipuè intenditur probari. Optimè congruunt tres propoſitæ ſimilitudines, quatenùs ſicut in lacte aquæ commixto, nulla pars ſenſibilis aquæ poteſt aſſignari, quæ non ſit lacti conjuncta: & in ferro ignito nulla pars ferri, cui non ſit adjunctus ignis: nulla etiam pars in corpore humano, quæ non informetur ab anima: ita nulla pars humanitatis Chriſti erat in corpore, ſive in anima illius, quæ non eſſet unita divinitati. At verò dici non poterat, quòd quidquid uni parti unitæ eveniebat, eveniret etiam alteri: non enim hoc eſt neceſſarium: imò falſum eſt abſolutè hujuſmodi principium, quòd ſcilicet quidquid uni parti unitæ, vel uni unito evenit, debeat neceſſariò etiam alteri evenire. Pro quo notandum eſt, duobus præcipuè modis fieri poſſe duarum rerum unionem. Primo modo, ita ut ex duobus fiat unum tertium, & nihil realiter remaneat de utroque unito. Et in hoc caſu verè quidem, ſed impropriè dicetur: quidquid evenit uni unito, evenit etiam alteri. Dico impropriè, quia jam non ſunt duæ res realiter diſtinctæ, ſed una tantùm. Porrò unio humanæ, divinæque naturæ in Chriſto, non fuit hujus generis. Secundo modo fieri poteſt unio duarum rerum, ita ut realiter unaquæque ſuum eſſe retineat; & talis eſt unio lactis, vel vini cum aqua (ſaltem in communi ſententia), ignis cum ferro, & animæ cum corpore. Quòd enim hæc retineant ſuum eſſe, licet unita, patet, quia poſſunt ab invicem ſeparari etiam poſt unionem, ut patet in anima & corpore, & in aliis duobus exemplis allatis. In hoc verò ſecundo genere unionis, falſum eſt, quidquid contingit uni unito, alteri etiam contingere debere. Nam certum eſt multa accidere in corpore, quæ nihil animam afficiunt: & è converſo. Neque etiam dubitandum eſt, lac, vel vinum aquæ commixtum, recipere poſſe aliquid ab extrinſeco agente, vel etiam habere in ſe aliquam activitatem, quorum neutrum aquæ conveniat. Et licet aliquis pervicaciter aſſereret, in unione duarum rerum materialium, præſertim ſymbolarum, ut aquæ & lactis, verificari illud principium; non tamen curreret paritas in unione duarum rerum, quarum una eſſet materialis, altera verò immaterialis: cujuſmodi ſunt humanitas ratione corporis, & divinitas Chriſti. Ita, licet Deus ſit intimè præſens, & unitus omnibus rebus, non tamen obnoxius eſt accidentibus, & paſſionibus earumdem rerum.

Secundum argumentum deſumit Adverſarius ex eo, quòd Chriſtus in Cruce dixerit: *Deus meus, Deus meus, quare dereliquiſti me*. Quibus verbis abutitur ad Chriſti divinitatem oppugnandam, hoc modo.

وهم يقولون الذي كان يسمع الناس كلامه هو
اللاهوت كما سمع موسي كلام الله من الشجرة
ويقولون هما شخص واحد ويقول بعضهم هما مشيئة
واحدة وطبيعة واحدة والكلام انما يكون بمشيئة
المتكلم فيلزم ان يكون المتكلم الداعي المستغيث

ثم المصلوب هو اللاهوت هو المستغيث المتضرع وهو
المستغاث به: وايضا فهم يقولون ان اللاهوت
والناسوت شخص واحد فمع القول بانه شخص واحد
اما ان يكون مستغيثا واما ان يكون مستغاثا به
واما ان يكون داعيا واما ان يكون مدعوا فاذا
قالوا ان الداعي غير المدعو لزم ان يكونا اثنين لا
واحد واذا قالوا هما واحد فالداعي هو المدعو:

Et ipſi dicunt; illum, cujus audiebant homines ſermonem, fuiſſe Divinitatem, ſicut audiebat Moyſes verba Dei ex rubo: & dicunt; ambæ (divinitas nempe, & humanitas) *ſunt perſona una. Et quidam eorum dicunt: ſunt ambæ voluntas una, & natura una. Et ſermo quidem eſt in voluntate loquentis: unde neceſſariò ſequitur, ut is, qui loquitur, ſit precans & auxilium petens: & denique ille, qui crucifixus eſt, ſit divinitas, quæ ſimul auxilium petit, & ſupplicat, & ſimul ab ea petitur auxilium. Præterea dicunt: divinitas, & humanitas ſunt perſona una: & cum hoc quòd ſint perſona una, vel eſt ſupplicans & rogans, vel eſt ſupplicata & rogata. Si dicant rogantem eſſe diverſum à rogato; neceſſariò ſequitur, ut ſint duo, non unus. Quòd ſi dicant eſſe utrumque unum: idem erit rogans, & rogatus.*

Ex hoc Doctoris Mahumetani paralogiſmo patet, hominem animalem, qualis erat ille, non percipere ea, quæ ſunt Spiritus Dei. Inſtruendus tamen eſt, & erudiendus faciliori, qua fieri poſſit, ratione. Reſpondemus itaque, Filium Dei, vel Deum, fieri hominem, ſeu incarnari, nihil aliud eſſe, quàm illum aſſumere naturam humanam, eamque in ſua perſona unire cum natura divina, cum qua eadem perſona realiter identificatur: & hoc ſine ulla prorsùs mutatione in ipſo Deo; & ejus perſona, vel natura. Ex hac unione duarum naturarum in una perſona, vel ſuppoſito, conſtituitur Chriſtus, qui propterea habet unicam perſonam, ſeu ſuppoſitum divinum; & duas naturas, divinam, & humanam. Unicuique autem naturæ remanet ſua voluntas, ſuæque proprietates; ita ut in Chriſto ſint duæ voluntates, divina ſcilicet, & humana: & ita duo intellectus, &c. Et quamvis ſit vera duarum naturarum unio, nulla tamen eſt permixtio, vel confuſio illarum. Porrò quia actiones, & paſſiones dicuntur de ſuppoſitis, & in Chriſto eſt unicum divinum ſuppoſitum utriuſque naturæ, ideò naturæ communicant ſibi mutuò actiones, & paſſiones ratione ejuſdem ſuppoſiti. Et ita verè dicimus: Deus eſt homo, Deus natus eſt, Deus paſſus eſt, ac mortuus: ideſt: ille, qui eſt Deus, nempe Chriſtus, eſt homo, natus eſt, paſſus eſt, ac mortuus, non quatenùs eſt Deus, ſed quatenùs eſt homo. Malè verò diceretur: divinitas eſt homo, nata eſt, paſſa eſt, ac mortua: quia Divinitas non includit formaliter ſuppoſitum, vel perſonam. Ita è converſo dicimus: Homo eſt Deus, homo eſt æternus, homo eſt omnipotens: ideſt, ille idem Chriſtus, qui eſt homo, eſt etiam Deus, æternus, & omnipotens. Præterea verè dicimus: Chriſtus eſt Deus, & Chriſtus eſt homo: & Chriſtus eſt finitus, & Chriſtus eſt infinitus: Chriſtus eſt

æqua-

æqualis Patri, & Chriſtus eſt minor Patre: & alia hujuſmodi, ratione diverſarum naturarum in Chriſto. Hoc verò non eſſe aliquid abſonum, vel contra divinæ Majeſtatis honorem, facilè intelligemus, ſi conſideremus, non rarò referri in Sacris literis, Deum aſſumpſiſſe figuram hominis, non quidem veri, ſed aerei & apparentis: & tamen ſub ea figura, licet non hypoſtaticè unita divinæ naturæ, prædicari quædam de Deo, quæ illi re vera non conveniunt, immò ſunt aliquandò indecora. Nam quando Deus creavit Adam, conſtat ex ſacræ paginæ verbis, illum figuram aliquam viſibilem hominis aſſumpſiſſe, in qua poſſet manibus limum terræ pertractare, & corpus plaſticum ex illo formare; itemque ore inſufflare in faciem ejus, & pedibus ambulare ad auram poſt meridiem: manibus item tunicas pelliceas Protoplaſtis conficere: humanas etiam voces formare, quas illi audirent, quæ omnia Deo tribuuntur, & ab eo facta eſſe dicuntur: licet re vera eſſent actiones non Dei, ut Dei, ſed quatenùs erat ſub illa figura, quam aſſumpſerat. Eodem modo quando apparuit Abrahæ ſub figura trium virorum, legitur comediſſe, & bibiſſe, & alia feciſſe, quæ Deo, ut Deo, minimè conveniunt. Quid ergo magnum eſt, ſi cùm Deus idem naturam ſuam cum humana hypoſtaticè univit in Chriſto, prædicentur de illo ea, quæ ipſi, ut Deo, minimè conveniunt? Neque verò credant Mahumetani, Chriſtianos eſſe tàm ſtupidos, ac ſtipites, ut credant Deum, quatenùs Deus eſt, aliquid per incarnationem paſſum fuiſſe, aut mutationem aliquam, vel minimam in ſe recepiſſe, & multò minus, Deum eſſe deſiiſſe:

Per hæc, quæ diximus, patet reſponſio ad ea, quæ nobis Ahmed objiciebat. Hic porrò cùm in multis hallucinetur, in eo etiam turpiter errat, quòd commune Chriſtianorum Orthodoxorum dogma, cum particularibus quorundam Hæreticorum erroribus confundat. Nam licet Eutyches, & Dioſcorus, unam tantùm in Chriſto naturam ex unione divinæ, & humanæ conflatam poſuerint: Neſtorius verò duas perſonas (perſonam cum natura confundens) in eodem conſtituerit: Severus autem Antiochenus, & Petrus Cnapheus, & cæteri Monothelitæ, ſeu Monophyſitæ, unam tantùm eſſe in Chriſto voluntatem aſſeruerint: Chriſtiani tamen Orthodoxi, atque etiam Melkitæ, & cæteræ ferè omnes nationes Chriſtianorum firmiſſimè credunt, & profitentur, in Chriſto eſſe unam tantùm perſonam, eamque divinam: duas verò naturas, & duas voluntates, duaſque operationes, humanam, & divinam. Quamobrem non debet mirum videri Mahumetanis, ſi idem Chriſtus erat rogans, & rogatus: rogabat enim in eo natura & voluntas humana naturam, & voluntatem divinam. Quid verò magnum, aut paradoxum eſt hoc, ſi in nobis eadem voluntas ſæpè ſcinditur in varios, & contrarios affectus, & quodammodò ſecum ipſa pugnat, & nititur à ſe ipſa obtinere aliquid, quod ipſamet refugit, & non vellet. Audiat Magiſter Mahumetanorum magnum Chriſtianorum Doctorem Auguſtinum lib. 8. Confeſs. cap. 9. ita ſcribentem: *Unde hoc monſtrum? & quare iſtud? Imperat animus corpori, & paretur ſtatim. Imperat animus ſibi, & reſiſtitur. Imperat animus, ut velit animus, nec alter eſt: nec facit tamen. Imperat, inquam, ut velit, qui non imperaret, niſi vellet; & non fit, quod imperat.* Poterat etiam Auguſtinus addere: *obſecrat, ſupplicat, precatur.* Nam ita etiam precabatur & orabat David ſe ipſum in Pſal. 41. *Ad me ipſum anima mea conturbata eſt. Quare triſtis es anima mea, & quare conturbas me? ſpera in Deo, &c.* Si anima, ſeu voluntas David orabat, & hortabatur ſe ipſam; quid mirabimur, ſi in Chriſto voluntas humana orabat, & precabatur divinam? Ergo (inquit Ahmed) idem erat orans, & oratus. Ita eſt, ſi loquamur ratione ſuppoſiti: ſed ratione diverſarum naturarum ac voluntatum, non erat idem.

Tertium argumentum: ex Symbolo Niceno, vel Conſtantinopolitano deſumptum, coincidit cum ſecundo jam allato. Libet tamen Adverſarii verba referre, quia non parum favent cauſæ Chriſtianorum contra Mahumetanos. Sic igitur ille: وتحن نقيم عليهم

شاهدًا من انفسهم لا يمكنهم دفعه: وذلك ان

شريعة ايمانهم التي الّفتها رؤساهم من البطارك

والطمارنة والاساقفة والاحبار في دينهم وذوي العلم

منهم بحضرة الملك عند اجتماعهم من افاق الارض

بمدينة قسطنطينية وكانوا ثلاث مايةٍ وثمانية عشر رجلاً

يقولون انّهم انطقوا بها بروح القدس وهي التي

تختلف جماعتهم عند اختلافهم في المقالات فيها

ولا يتم لهم قربان الّا ينطقون بها على هذا النسق

الذي نبيّنه: نؤمن بالله الاب مالك كل شيٍ صانع

ما يُرى وما لا يُرى: وبالربّ الواحد يسوع المسيح ابن

الله الواحد بكر الخلايق كلها وليس بمصنوع الله

حق من الله حق من جوهر ابيه الذي بيده اتقنت

العوالم وخُلق كل شي الذي من اجلنا معشر الناس

ومن اجل خلاصنا نزل من السماء وتجسد من روح

القدس وصار انسانًا وحُبل به وولد من مريم البتول

وقد وصلب في ايام فنطوس بن بيلاطوس ودفن وقام في

اليوم الثالث كما هو مكتوب وصعد الى السماء

وجلس من يمين ابيه وهو مستعد لمجيٍ تارة

اخرى للقضاء بين الاموات واحياء: ونومن بروح

القدس الواحد روح الحق الذي يخرج معمودية

ومعمودية واحدة لغفران الخطايا وبجماعة قديسة

شلحية خاتوليقية وبقيامة ابداننا وبالحياة

الدايمة الى ابد الابدين: فهذا الشريعة يشتمل على

الايمان

الايمان بها وتبدل المنهج فيها واخرج الانفس من دونها
جماهيرهم من الملكية واليعقوبية والنسطوريـة وقد
اعترفوا فيها جميعا بان الرب المسيح الذي هذه صفته
علي ما اقتصصناه منها الاله الحق من الاله الحق نزل
من السماء وتجسد من روح القدس وصار انسانًا وحُبل
به وولد من مريم البتول وألم وصُلب: قال: فهل في
هذا الاقرار شبهة او علقة يتعلق بها الغبي المدافع
عن الحجة فتديروا هذا القول يا معشر النصاري
فانه لا يمكن ان يخرج عنه ولا ان يدفع ما صرح
به فانكم ان قلتم ان المقتول المصلوب هو الله
فمريم علي قولكم ولدت الله سبحانه وتعالي عما
تقولون: وان قلتم انه انسان فمريم ولدت انسانًا وفي
ذلك اجمع بطلان شريعة ايمانكم فاختروا اي
القولين شيئتم فان فيه نقض الدين:

dendum est. Sed immutaverunt rectam viam illius, & averterunt homines ab eo Primores eorum ex Melkitis, & Jacobitis, & Nestorianis. Et jam confessi sunt in eo omnes, Dominum Christum, (qui in hoc Symbolo, quemdamodùm narravimus, dicitur esse Deus verus de Deo vero), descendisse de Cœlo, & corpus accepisse de Spiritu Sancto, & factum fuisse hominem, & conceptum, & natum de Maria Virgine, passumque esse & crucifixum. An verò est in hac confessione aliqua similitudo, vel parabola? vel inhæret illi aliquod occultum, vel arcanum, quod non admittat manifestam demonstrationem? Versate verba hujus Symboli quaquaversùm, ò Christiani: nam non potest aliquis vestrum egredi, vel discedere ab eo, neque rejicere illud, quod in eo clarè prædicatur. Si enim dixeritis, illum, qui occisus, & crucifixus fuit, esse Deum: sequitur per vos, Mariam peperisse Deum, quod nullo modo dici potest. Si autem dixeritis, esse hominem: ergo Maria peperit hominem. Et in hoc maximè conspicitur vanitas hujus Symboli Fidei vestræ. Eligite ergo utram responsionem vultis ex his duabus: nam in ea semper erit destructio religionis.

Pergit deindè argumentari contra Christi divinitatem ex eo, quod Euangelistæ referunt de magno timore, ac mœrore, & angustia illius in horto Gethsemani pridiè quàm crucifigeretur: ubi etiam Deum oravit, ut à morte liberaretur: & inter alia habet hæc verba: هل نال احداً من الجزع والهلع والغم والقلق والتضرع الي الله في ازالة ما حلّ به مثلما يحكي في الانجيل انه قاله ووجدنا الكتب تنبّا بانّه نيل من جرجس احد من كان علي دين المسيح عم من العذاب الشديد بالنقل والحرق والنشر بالمناشر ما لم تسمع بمثله في احد من الخلق ونال خلقًا كثيراً من تلاميذه ايضًا عذابٌ شديد وقتل لمّا كان الملوك المحاربون لهم يسومونهم اياه من الرجوع عن اديانهم الي الكفر الذي كان اوليك الملوك عليه فصبروا هي ذلك واحبسوا انفسهم فلم يهربوا من الموت:

An verò fuit aliquis, quem invaserit tantus timor, pavor, anxietas, & perturbatio animi, & ita supplicaverit Deo, ut posset liberari ab eo, quod sibi acciderat, quemadmodùm narratur in Euangelio, ipsum de se confessum fuisse? Et quidem legimus in Historiis, quàm gravia tormenta passus sit Georgius, unus ex professoribus Christianæ religionis, per necem, combustionem, & sectionem membrorum: itaut nullum hominem audierimus tanta passum fuisse. Plurimi etiam ex discipulis ejus atrocia tormenta, & mortem passi sunt, eo quòd Reges inimici vellent eos cogere ad deserendam fidem, & amplectendam infidelitatem, quam ipsi profitebantur. Et tamen sustinuerunt omnia patienter, & constanter: nec fugerunt mortem.

Nos porrò statuimus contra eos (Christianos) testem desumptum ex ipsis, quem non possunt rejicere: & hic est Symbolum Fidei eorum, quod composuerunt Principes religionis eorum, videlicet Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, & Sacerdotes, & Sapientes, & Doctores eorum coram Imperatore, cùm convenissent simul à Finibus Terræ in Civitatem Constantinopolitanam. Erant autem trecenti decem & octo viri, qui protestati sunt, se pronunciasse illud Symbolum in Spiritu Sancto. Et hoc est, in quo numquam dissensit universus cœtus eorum, licèt diversi fuerint in explicandis propositionibus ejus. Neque celebrant unquam Sacrificium, nisi recitent illud eo ordine, quem nunc referimus. Credimus in Deum Patrem omnipotentem, factorem visibilium, & invisibilium. Et in Dominum unum Jesum Christum filium Dei unicum, primogenitum omnium creaturarum, qui non est factus: Deum verum de Deo vero, ex substantia Patris sui, per quem fundata sunt sæcula, & creatæ res universæ. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cœlo: & incarnatus est de Spiritu Sancto, & factus est homo: & conceptus est, & natus de Maria Virgine, & passus, & crucifixus est in diebus Pontii filii Pilati, & sepultus est. Et resurrexit tertia die, juxta id, quod scriptum erat, & ascendit in Cœlum, & sedit ad dexteram Patris sui, & ipse venturus est iterùm ad judicandos mortuos, & vivos. Et credimus in unum Spiritum Sanctum, Spiritum veritatis, qui procedit à Patre ejus, Spiritum charitatis ejus. Et in unum baptisma in remissionem peccatorum. Et in unam Ecclesiam Sanctam Apostolicam, & Catholicam. Et in resurrectionem corporum nostrorum. Et in vitam duraturam in sæcula sæculorum. Hoc Symbolum complectitur id, quod cre-

Crambem perpetuò recoquit Ahmed: quamobrem ad id, quod objicit ex ſymbolo Fidei, idem reſpondemus, quod ſuprà reſpondimus ad primum, & ſecundum argumentum. Ad illud verò, quod objicitur, de magno illo timore, quem Chriſtus præſetulit, propinquæ mortis in horto Gethſemanis, quam fugere velle viſus eſt, dum Deum ſupplex oravit, ut ſe ab ea liberaret; cùm Sanctus Georgius, & alii Chriſti diſcipuli tàm conſtanter atrociſſima tormenta ſubierint, & morti vultu imperterrito occurrerint: facilè reſpondetur, Chriſtum ultrò timorem illum & angorem in ſe admiſiſſe, tùm ut oſtenderet, ſe verum hominem eſſe, tùm ut magis pro hominum ſalute ac bono pateretur. Poterat enim, ſi vellet, ab illo ſe timore eximere (& de facto exemit, cùm Judæis ad ſe capiendum venientibus, intrepidus occurrit, illiſque, ut ſe caperent, permiſit) ſed pro aliquo tempore noluit, ob cauſam, quam dixi. Id patet manifeſtè, quia Petrum volentem eum ab inimicis defendere, inhibuit, dicens: *Mitte gladium tuum in vaginam: nonne poſſum rogare Patrem meum, & exhibebit mihi modò pluſquam duodecim legiones Angelorum?* Qui ergo poterat ſe liberare à ſuppliciis externis, poterat etiam ſe eximere à doloribus & anguſtiis internis. Id magis patet ex hoc, quia & ex ſacris hiſtoriis, & ex ipſo Euangelio habemus, Chriſtum ipſum dediſſe robur & fortitudinem aſſeclis ſuis ad ſupplicia pro ſe perferenda: & in Euangelio Lucæ cap. 21. dixit diſcipulis ſuis: *Ego dabo vobis os, & ſapientiam, cui non poterunt reſiſtere omnes adverſarii veſtri.* Qui ergo aliis robur & vires ad ſupplicia pro ſe perferenda, mortemque ſubeundam tribuebat, poterat etiam ita ſeipſum roborare, ut nullum atrociſſimæ mortis timorem experiretur.

Cæterùm gratiſſimum nobis eſt, Mahumetanos fateri, uniformem eſſe, ſemperque fuiſſe fidei regulam omnibus Chriſtianæ religionis profeſſoribus: eamque non ab aliquo privato, ac vulgari homine, ſed à Principibus, Capitibus, & Magiſtris totius religionis ex univerſo Orbe collectis, atque in Urbe regia coram Romano Imperatore congregatis, propoſitam, & confirmatam, eo tempore, quo, etiam in ſententia Mahumetanorum, Chriſtiani erant in vera religione: atque in ea regula contineri, Chriſtum eſſe verum Deum de vero Deo: crucifixum fuiſſe: venturum eſſe ad judicandum vivos & mortuos, & alia plura, quæ Mahumetus impietatis & infidelitatis damnat in Alcorano. Confirmat hoc idem inſignis Chronologus inter Mahumetanos Iſmael filius Aly, in cap. في امة النصارى: *De gente Chriſtianorum*: Ubi refert idem Symbolum iiſdem penè verbis. Neque verò credi poteſt ab ullo ſanæ mentis, tot tantoſque viros, tàm ſanctos, ac doctos, & ex tàm diverſis regionibus totius orbis coram potentiſſimo, ac prudentiſſimo Imperatore, aliquid novi confinxiſſe, aut aliquid eorum corrupiſſe, quæ anteà in Chriſtiana religione tenebantur, & credebantur. Præſertim quia, ut etiam Mahumetani Hiſtorici narrant, hujuſmodi Concilium celebratum fuit ad confutandum errorem, & damnandam novitatem Arii, qui Filium Dei aſſerebat factum eſſe, vel creatum, neque Patri æqualem confitebatur. Audiamus laudatum Iſmaelem:

وحرّموا اريوس لِمَا قال القديم هو الله تعالي والمسيح مخلوق واجتمعت البطارقة والمطارنة والاساقفة بالقسطنطينية بمحضر من قسطنطين ملكهم وكانوا ثلاثماية وثلاثة عشر رجلا واتفقوا على هذه الكلمة اعتقاداً ودعوةً وذلك قولهم: نؤمن بالله الواحد الاب مالك كل شيء: &c.

Et excommunicaverunt Arium, eo quòd dixiſſet, Deum (ſolum) *eſſe æternum: Chriſtum verò eſſe creatum. Et convenerunt ſimul Patriarchæ, Archiepiſcopi, & Epiſcopi Conſtantinopolim coram Conſtantino Imperatore ipſorum; & erant trecenti, & tredecim viri: & communi conſenſu ſtatuerunt hanc fidei profeſſionem. Credimus in unum Deum Patrem, omnipotentem, &c.* Sed fallitur uterque, licèt in re, quæ ad ſubſtantiam facti non pertineat. Fallitur, inquam, dum aſſerit, hoc Concilium Conſtantinopoli celebratum fuiſſe, & Symbolum Conſtantinopolitanum ponit pro Niceno. Porrò à Concilio Niceno ad Conſtantinopolitanum primum fluxerunt anni ferè ſexaginta. Illud ſub Conſtantino, & Silveſtro, circa annum Domini 325. hoc ſub Damaſo, & Theodoſio, circa annum 381. celebratum fuit. Illud trecentos decem & octo Patres: hoc ducentos quinquaginta tantùm habuit. Uterque etiam in aliquibus, vel addendo, vel demendo, vel mutando, Symbolum depravat: ſed nihil videtur ad ſubſtantiam pertinere.

Concludimus igitur, diſtinguendas eſſe in Chriſto duas naturas, divinam ſcilicet, & humanam; & unicuique naturæ tribuendas eſſe proprias operationes, quæ tamen ratione unius perſonæ de Chriſto per communicationem idiomatum indifferenter dicuntur, licèt formaliter operationes unius naturæ alteri tribui non poſſint.

Quòd ſi Mahumetanis arduum videtur, quòd Chriſto, etiam ut homini, ea tribuantur, quæ illum à Judæis paſſum fuiſſe, vel etiam ſponte pertuliſſe, Euangeliſtæ teſtantur: meminerint, multa tribui Deo à Sacris Scripturis, hominum cauſa, quæ illo prorſus videntur indigna: ut patet in creatione Adæ: & in iis verbis, quæ de eo dicuntur Gen. cap. 5. *Tactus dolore cordis intrinſecus dixit: Pœnitet me feciſſe hominem.* Et Iſaiæ cap. 1. loquitur Deus Judæis: *Kalendas veſtras, & ſolemnitates veſtras odivit anima mea: facta ſunt mihi moleſta: laboravi ſuſtinens.* Et c. 43. *Veruntamen ſervire me feciſti in peccatis tuis: præbuiſti mihi laborem in iniquitatibus tuis.* Et alia hujuſmodi, quæ Deo propriè non conveniunt.

CAPUT DECIMUMTERTIUM.

Alia Argumenta è Sacris Scripturis deſumpta, quibus Mahumetani Chriſti divinitatem oppugnant.

VIx credi poteſt, quàm multa è Sacris Scripturis à ſe malè intellectis, congerant Moſlemi Doctores argumenta contra Chriſti divinitatem. Breviter hìc ea recenſebo ex Apologia Ahmed filii Abdal-halim pag. mihi 690.

Primum deſumitur ex verbis Angeli Gabrielis ad Mariam, quibus annunciavit ei æterni Verbi incarnationem. Hæc ſingillatim expendens Adverſarius, ait: فلم نر الملاك قال ان الذي تلدين هو خالقك وهو

وهو الربّ كما سميتموه بل ازال الشكّ في ذلك بان
قال ان الله الرب يعطية كرسي ابيه داود ويصطفيه
ويكرّمه وان داود النبي ابوه وانه يسمّي ابن الله وما
قال ايضًا انه يكون ملكًا على الارض وانه جعل
له الملك على بني اسرايبل فقط:

Non legimus, Angelum dixiſse Mariæ: Ille, quem paries, eſt Creator tuus, & eſt Dominus, ſicut vos nominatis eum: imò ſuſtulit omnem dubitationem de hoc, cùm dixit: Deus Dominus dabit illi ſedem patris ejus David, & eliget eum, & honorabit eum. Et vocavit David Propheta patrem ejus: & prædixit vocandum eſse Filium Dei. Prætereà non dixit illum futurum Regem ſuper univerſam terram: ſed limitavit illi Regnum ſuper filios Iſrael tantùm.

Reſpondetur; ex eo quòd Angelus non dixerit aliquid Mariæ, non poteſt inferri, illud non eſſe, vel non fuiſſe. Qui enim tacet, abſolutè nec negat, nec affirmat. Quòd verò Angelus vocaverit eum filium David, rectè vocavit: talis enim fuit ſecundum humanitatem. Neque Angelus prædixit illum regnaturum ſuper filios Iſrael tantùm, hoc enim falſum eſt: & quamvis non dixerit eum futurum regem ſuper univerſum Orbem, non tamen id negavit. Imò dum prædixit illum *regnaturum ſuper ſolium David in Domo Jacob in æternum*: implicitè prædixit etiam ſuper univerſum Orbem illum regnaturum. Ita enim prophetaverat David Pſal. 2. & alibi invenitur in ſacris literis. Imò hæc erat fama vulgata inter ipſos Ethnicos, ut conſtat ex Suetonio, Cornelio Tacito, & Joſepho Hebræo. Ne verò objicere poſſemus Adverſario, Angelum vocaſſe illum non ſolùm *filium David*, ſed etiam *filium Dei*, occurrit dicens: وقد علمتم ان من يسمّى بابن الله كثيرٌ لا
يحسون فمن ذلك اقراركم بانكم جميعًا ابناء الله
بالحبّة: *Jam noſtis vocatos fuiſſe filios Dei alios multos ſine numero: & vos ipſi confitemini, vos eſſe filios Dei per charitatem.* Sed ad hoc infrà fuſiùs reſpondebimus.

Urget argumentum Ahmed ex illis verbis, *Spiritus Sanctus ſuperveniet in te*, falsò exiſtimans ad Chriſtum referri, ac nos per ea velle divinitatem illius probare: وان حلول الروح عليه على الجهة التي
قالها متّي التلميذ للشعب عن المسيح في الانجيل
لستم انتم متكلمون بل روح الله يانيكم يتكلم فيكم
فاخبر ان الروح يحلّ في القوم اجمعين ويتكلم فيهم:

Deſcenſus porrò Spiritus ſuper eum fuit eo modo, quem dixit Diſcipulus Matthæus. Chriſtum dixiſſe populo in Euangelio: Non eritis vos, qui loquemini, ſed Spiritus Dei veniet ad vos, & loquetur in vobis. Per quæ verba prædixit, Spiritum deſcenſurum in omnem populum, & in omnibus ipſis loquuturum.

Etiamſi concederemus, Gabrielem dixiſſe Virgini, Spiritum Sanctum deſcenſurum ſuper Chriſtum: & Chriſtum dixiſſe, eumdem deſcenſurum eſſe ſuper omnem populum; quod falſum eſt: nihil tamen eſſet contra Chriſti divinitatem. Verum enim eſt, Spiritum Sanctum deſcendiſſe ſuper Chriſtum, & ſuper omnem populum (ſcilicet Collegium Apoſtolorum:) ſed ſuper Chriſtum deſcendit, non quatenùs Deus erat (nam ita erat unum idemque cum Spiritu Sancto, quemadmodùm cum Patre): ſed quatenùs erat homo; longè tamen excellentiori, & digniori modo, quàm ſuper alios Juſtos, & Prophetas: quemadmodùm ut homo, erat omnium Juſtorum, & Prophetarum digniſſimus, & excellentiſſimus.

Secundum argumentum deſumit ex verbis, quæ audita ſunt è cœlo à Deo in baptiſmo Chriſti, nempè: *Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi benè complacui*: quæ tamen ipſe parum fideliter refert, ſcribens هذا ابني الحبيب الذي اصطفيته: *Hic eſt Filius meus dilectus, quem elegi.* Sed nihil officit veritati: nam etiam apud Iſaiam cap. 42. Chriſtus vocatur electus, illis verbis: *Ecce ſervus meus, ſuſcipiam eum: Electus meus, complacuit ſibi in illo anima mea.* Ex his ita contra nos paralogizat:
وقد علمنا وعلمتم ان المصطفا مفعول والمفعول
مخلوق وليس يستكف المسيح عم عن
الاعتراف بذلك في كل كلامه:

Et jam ſcimus, & vos etiam ſcitis, Electum, eſſe paſſivum, & per conſequens creatum; neque abſtinuit Chriſtus ipſe à confitendo hoc in omnibus ſermonibus ſuis.

Uno verbo reſpondemus, Chriſtum fuiſſe electum à Deo, & creatum non quoad divinitatem, ſed quoad humanitatem.

Tertium Argumentum ducitur ex eo, quòd Chriſtus voluerit à Joanne baptizari, de qua re ita:
وقد وجدنا المسيح عم احتاج الي تكميل امره
بمعمودية يحيي له فصار اليه وسأله اياه فليحق
مرتبة المقصود بدون مرتبة الفاعل الراغب.

Jam verò inveniemus, Chriſtum eguiſſe, ad perfectionem operis ſui, baptiſmo Joannis: propterea abiit ad eum rogans illum, ut ſe baptizaret. Non eſt autem ordo, ſeu dignitas illius, quod intenditur (ideſt cauſæ finalis) *infra ordinem agentis, & operantis proter finem.*

Negamus, Chriſtum eguiſſe baptiſmate Joannis: ultrò enim voluit ab eo baptizari, ut oſtenderet perfectiſſimæ humilitatis exemplum, & ob alias ſibi notas rationes. Sed ut concederemus, Chriſtum Joannis miniſterio eguiſſe, quemadmodùm egebat cibo, & potu; deberet hoc tribui ejus humanitati, non autem divinitati.

Quartum argumentum concipit ex eo, quòd Joannes in carcere conſtitutus, dubitavit de Chriſto quiſnam eſſet: propterea miſit ad eum duos Diſcipulos, ut reſciſceret ab illo, utrùm ipſe eſſet, qui venturus erat. Ita igitur Adverſarius: وقال لوقا التلميذ في انجيله

انجيله ان يحيي المعمداني ارسل الي المسيح بعد
ان عمد وسأله انت ذلك الذي يجيء او نتوقع غيرك
وكان جواب المسيح لرسله ان ارجعوا فاخبروه بما ترون
من عميان يبصرون وزمن ينهضون وصمّ يسمعون فطوبي
لمن لم يعثر بي او يضلّ في امري: قال: فوجدنا يحيي
مع محلّه وجلالة قدره عند الله عزّ وجلّ ثم ما شهد
به المسيح من انه ما قام الشاعر مثله قد شكّ فيه
فاحتاج الي ان سأله عن شأنه ثم لم يكن من جواب
المسيح له بشيء ممّا تصفون من الربوبية ولا قال انّي
خالقك او خالق كل شيء كما في شريعة ايمانكم بل
حذر الغلط في امره والاعتثار ولا كان من قوله اكثر ممّا
ذكر انّه اظهره بنبوته من هذه الايات التي تنسبون الي
مثلها اكثر الانبياء: قال: ولا رأينا يحيي زاد في
وصفه اياه لما فرط واعلا ذكره مع تشككه في امره
وحاجته الي مسألته عن حاله علي ان قال هو اقوي
منّي وانّي لا استحق ان احلّ معقد حذايه ولم يقل
انّه خالقي وقد يقول الرجل الخير فيمن دونه مثل
الذي يحيي فيه تواضعًا لله وخشوعًا كما قال المسيح
في يحيي انّه ما قام الشاعر مثله:

Dixit autem Diſcipulus Lucas in Euangelio ſuo, quòd Joannes Baptiſta miſit ad Chriſtum, poſtquam baptizaverat eum, & interrogavit eum dicens: Tu es ille, qui venturus eſt, an alium expectamus? reſponſum autem Jeſu ad eos, qui miſſi fuerant, fuit hujuſmodi: Revertimini, & nunciate Joanni id, quod videtis: cæci vident, claudi ambulant, ſurdi audiunt: & beatus, qui non ſcandalizatur in me, aut errat in eo, quod ſpectat ad me. Invenimus autem Joannem ornatum tanta gloria, & poteſtate apud Deum, habere prætereà teſtimonium à Chriſto, non ſurrexiſſe vatem ſimilem illi: & nihilominùs hæſitare de eo, & opus eſſe illi interrogare eum de ſtatu, & eſſe ipſius. Prætereà non fuit reſponſum Chriſti de ulla earum rerum, quas vos jactatis de ejus Dominatione, neque dixit: Ego ſum creator tuus, & creator omnium rerum, ſicut vos dicitis in Symbolo fidei veſtræ: quia potiùs præmonuit, ne quis exerraret, & ſcandalum pateretur in rebus ſuis. Neque aliquid plus habetur ex dictis ejuſdem Chriſti, quàm quod ipſe manifeſtavit de munere prophetico ſuo per ea miracula, quibus ſimilia plerique Prophetæ patraverunt. Neque videmus Joannem addidiſſe in eo, quod prædicavit de illo, poſtquam fuit præcurſor ejus, & exaltavit commemorationem ejus, cùm dubitaſſet de eo, & opus habuiſſet interrogare eum de ſtatu illius: niſi quòd dixit: Ipſe eſt fortior me: Et ego non ſum dignus ſolvere corrigiam calceamentorum ejus. Neque dixit: Ipſe eſt creator meus. Jam porrò vir præſtantior dicit inferiori ſe id, quod Joannes dixit de eo, humilians ſe Deo, & devotè ſubjiciens: ſicut dixit Chriſtus de Joanne, quòd non ſurrexiſſet vates ſimilis illi.

Sed facilè ad hæc, quæ non apud Lucam, ſed apud Matthæum habentur, reſpondemus: Joannem non dubitaſſe de Chriſto: certiſſimè enim ſciebat, quis eſſet, ut conſtat ex aliis Euangelii locis: ſed voluiſſe diſcipulos ſuos, qui fortaſsè dubitabant de eo, eſſe oculatos teſtes divinitatis illius. Itaque miſſio illa & interrogatio diſcipulorum, non fuit propter Joannem, ſed propter diſcipulos ipſos. Neque verò ex eo, quòd Chriſtus non dixerit illis, ſe eſſe Deum, vel Dominum, vel Creatorem, rectè arguitur illum hoc negaſſe, vel verè non fuiſſe talem. Etenim, ut jam dixi, ex pura reticentia, nihil intelligitur affirmari, vel negari. Nihilominùs ea, quæ fecit Chriſtus coram illis, ſatis demonſtraverunt illum eſſe pluſquam hominem. Eorum verò verborum: *Et beatus eſt, qui non fuerit ſcandalizatus in me*, non eſt ſenſus; qui non erraverit in æſtimando me Deum, vel Creatorem: ſed prorſus oppoſitus: nimirùm: Qui videns me ita humilem, & contemptibilem, non deſpexerit me, neque crediderit me non eſſe verum Meſſiam; Deum ſcilicet ſimul, & hominem. Hunc ſenſum exigit locus ille: & ita ſemper expoſitus fuit à Doctoribus Chriſtianis, quibus, juxta ſuperiùs dicta, ſtandum eſt. Falſum porrò eſt, Joannem nihil dixiſſe in laudem Chriſti, quod excedat conſuetudinem etiam ſuperiorum erga inferiores: neque Chriſtum minùs honorificè loquutum eſſe de Joanne, quàm Joannem de Chriſto. Nunquam enim dixit Chriſtus, ſe eſſe indignum ſolvere calceamenta Joannis, procumbendo ante eum: neque Joannem eſſe Agnum Dei, qui tolleret peccata Mundi, vel eſſe filium Dei, fortiorem ſe factum ante ſe; & fuiſſe priorem ſe, quæ verba oſtendunt Chriſti divinitatem. Non enim potuit Chriſtus factus eſſe, vel fuiſſe ante Joannem, qui conceptus, & natus eſt ſex menſibus ante Chriſtum, niſi quatenùs erat Deus. Tollere etiam peccata Mundi, proprium eſt Dei. Nihil verò eorum, quæ dixit Chriſtus de Joanne, probat illum fuiſſe aliquid ſupra hominem.

Quintò argumentatur Ahmed contra Chriſti divinitatem, ita alloquens Chriſtianos: وتقولون بل هو
الذي نزل لخلاصنا وتعتقدون سبب نزوله من السماء
انه اراد ان يخلصكم ويحتمل الخطية ويربط
الشيطان فقد وجدنا الخلاص لم يقع والخطية قايمة
لم يزل والشيطان اعتًا ما كان لم يربط بل سلّطه
الله عليه على ما تقولون بحصر
في الجبل اربعين يومًا يمتحنه:

Vos verò dicitis: Ipſe eſt, qui deſcendit propter noſtram ſalutem: & profitemini, cauſam deſcenſionis ejus

ejus de Cœlo fuiſse, quòd voluerit ſalvare vos, tollere peccatum, & ligare Satanam. Nec tamen videmus adveniſse ſalutem: videmus autem peccatum perſeverare, & Satanam non eſse alligatum, ſed ſolutum, & protervum quantum unquam fuerit. Immò dedit ei Deus poteſtatem ſuper illum, juxta id, quod vos dicitis, dum eſset obſeſsus ac detentus ab eo in Monte per quadraginta dies, ubi tentavit eum. Reſpondemus, Chriſtum non ſemel in Euangelio confeſſum eſſe, ſe deſcendiſſe de Cœlo. Quòd autem deſcenderit propter ſalutem hominum, teſtatus fuit Angelus, Matthæi cap. 1. cum dixit Joſepho: *Vocabis nomen ejus Jeſum: ipſe enim ſalvum faciet Populum ſuum à peccatis eorum.* Quòd etiam hoc fecerit, ut tolleret peccata Mundi; teſtatus eſt Joannes Baptiſta illis verbis: *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccatum Mundi.* Denique quòd Satanam alligaverit; id-eſt vires ejus, & potentiam, quam anteà habebat, repreſſerit, affirmavit ipſe Chriſtus, Joannis cap. 12. illis verbis. *Nunc judicium eſt Mundi: nunc Princeps hujus mundi ejicietur foras.* Et apertè expreſſit apud Lucam cap. 11. *Cum fortis armatus cuſtodit atrium ſuum, in pace ſunt omnia, quæ poſſidet. Cùm autem fortior illo ſuperveniens vicerit eum, univerſa arma ejus auferet, in quibus confidebat, & ſpolia ejus diſtribuet.* Et Matthæi cap. 12. idem confirmat dicens: *Si autem ego in Spiritu Dei ejicio Dæmones, igitur pervenit in vos regnum Dei. Aut quomodò poteſt quiſquam intrare in domum fortis, & vaſa ejus diripere, niſi priùs alligaverit fortem? & tunc domum illius diripiet.* Innumera ſunt teſtimonia in Sacris utriuſque Teſtamenti literis, quibus hæc eadem confirmantur. At enim, neque videmus hanc ſalutem, neque peccata ceſſaverunt: & Satanas ſolutus eſt, ac violentus ut priùs. Reſpondemus, hanc ſalutem eſſe ſpiritualem, neque corporeis oculis poſſe videri: Sita eſt enim in emundatione animarum à peccatis, in acquiſitione divinæ gratiæ, & in adeptione gloriæ æternæ: quæ omnia Chriſtus nobis contulit, dummodò illius legem ſervare velimus. Peccata verò à Chriſto ſublata fuiſſe & auferri: Primò per baptiſmi Sacramentum: Secundò per Sacramentum pœnitentiæ; ſi quis hujuſmodi Sacramentis uti vellet: Tertiò, quia poſt Chriſti adventum plurima in Mundo, graviſſimaque peccata ceſſaverunt: vel imminuta ſunt per Idololatriæ abolitionem, & veræ fidei propagationem: Quartò, quia per mortem ſuam abſtulit pœnam peccati, quæ etiam in animabus juſtis locum habebat: dum peccati reatu per pœnitentiam expiato, adhuc juſtorum animæ à cœleſti gloria excluſæ in ſinu terræ veluti in carcere, detinebantur. Poſtremò Satanas ita alligatus fuit, non ut ideò nullam ampliùs haberet facultatem homines etiam juſtos tentandi: ſed ut poteſtatem illam, & tyrannidem amitteret, quam in univerſum humanum genus exercebat: vireſque ejus ita infringerentur, ut non niſi volentes, ſeque illi ultrò offerentes lædere poſſet. Neque enim negari poteſt, poſt Chriſti adventum homines Dei cognitione & gratia illuminatos & roboratos, faciliùs dæmonum fraudes, ac tentationes ſuperare, ac Satanæ regnum per veram Chriſti religionem, & Euangelicam prædicationem, in toto ferè orbe imminutum, ac debilitatum fuiſſe. Cæterùm, ut dixi, non eſt prorſus inhibita ei facultas homines tentandi, atque etiam vincendi, ſi ipſi per ignaviam & ſocordiam ſe vinci permittant, malè utentes libero arbitrio, quod illis ad bonum & malum Deus reliquit. Quod verò addit Adverſarius, dæmonem in Chriſtum poteſtatem habuiſſe, itaut illum in deſerto tentaret: nullius eſt momenti. Illa enim tentatio fuit tantùm apparens, & extrinſeca, & à Chriſto ipſo permiſſa ad exemplum ſuorum fidelium: neque ex ea motum ullum, vel excitationem expertus eſt ad ea, quæ dæmon illi ſuggerebat. Ridiculum verò eſt id, quod fabulatur hìc Ahmed dum ſubdit: ثم بعث الله ملاكا أقتلع العدو من مكانه ورمي به في البحر واطلق السبيل للمسيح: قال: أفلا يعلم من كان في عقله أدنى مسئلة ان هذا الفعل لا يكون من شيطان الي اله ولوكان الهًا لازالة عن نفسه قبل ان ياتيه الملك من عند ربه وكيف لم يربط الشيطان عن نفسه قبل ان يربط عن امّته: *Deindè miſit Deus Angelum, qui exturbavit inimicum de loco, in quo erat, & projecit eum in mare: & liberum reliquit aditum Chriſto. Nunc dico: Eſt ne ullus tam exigui intellectus, qui non cognoſcat, hæc non potuiſſe fieri à Satana erga Deum? & quòd, ſi fuiſset Deus, certè abegiſset illum à ſe, antequàm veniret Angelus ad eum miſſus à Domino ſuo?* Quid ad has ineptias reſpondeas? Venerunt ſanè Angeli ad Chriſtum, non ut liberarent eum à Satana, projiciendo ipſum in mare: ſed ut ei cibum afferrent. Cæterùm Chriſtus ipſe à ſe Satanam abegit verbis illis: *Vade Satana, &c.* Ipſe verò Satanas tentavit Chriſtum, ut hominem, non ut Deum: & nihilominùs in Sacris literis Deus ſæpè conqueritur, ſe tentari ab hominibus. Et in libro Job, redarguit Satanam, quòd *ſe fruſtrà commoviſset* (quod idem eſt, ac tentaſſet) *adverſus Job.* Si Ahmed non erat prorſus ſtipes, debebat noſſe, in quo ſenſu hæc eſſent accipienda: neque in eo rem eſſe adeò abſurdam, ut ipſe exiſtimat, Deum tentari à Satana, præſertim quoad humanitatem; atque etiam in montem excelſum, & ſupra Templi pinnaculum ab eo aſportari.

Sextò probare contendit, non potuiſſe illum eſſe Deum, qui uſque ad annum trigeſimum vitam traduxit ſimilem cæteris hominibus. Et quamvis poſt hoc tempus multa miracula fecerit, non tamen ea fuerunt talia, ut illum Deum eſſe probarent, cùm plures Prophetæ non ſolùm ſimilia, ſed etiam majora prodigia patraverint: tum ſubdit: فان كان المسيح الازلي الخالق او كان متحدًا به فكيف لم يرجف بين يديه الجبال ولم ينصرف عن مسّه الانهار والبحار وكيف لم تظهر منه ايات باهرات اجلّ من ايات الانبياء قبله مثل المشي علي متون الهوا والاضطجاع علي اكتاف الرياح والاستغنا عن الماكل والمشارب واحراق من قرب منه من الشياطين والجنّ كما احرق ايليسا من قرب منه

Septimum Argumentum fit ad negandam non tàm Chriſti divinitatem, quàm illius filiationem à Patre. Eſt autem hujuſmodi: وجدناكم تقولون ان الابن انما يسمّي ابن الله وكلامه لانه يولد من الاب وظهر منه فلم يقف على معني ذلك لان فى شريعتكم ايمانكم ان الروح ايضاً يخرج من الاب فان كان الامر كما تقولون فالروح ايضاً ابن لانّهما تخرج من الله تعالي والّا فما الفرق بينهما:

Invenimus autem vos dicere, Filium ideò vocari Filium Dei, & Verbum ejus, quia genitus eſt à Patre, & prodiit ab eo. Hoc verò non poteſt ſubſiſtere; quia habetur in Symbolo fidei veſtræ, Spiritum quoque procedere à Patre. Quòd ſi ita eſt ſicut dicitis, Spiritus etiam erit Filius, cùm procedat à Deo. Alioquin aſſignate diſcrimen inter utrumque.

Credo, Chriſtianus aliquis apoſtata, ſcholaſticis ſcientiis ſuperficie tenus imbutus, hujuſmodi argutias Mahumetanum hunc edocuit. Quidquid ſit, breviter reſpondetur, tàm Filium, quàm Spiritum Sanctum, à Patre procedere: neque tamen Spiritum Sanctum eſſe Filium, quia non procedit à Patre per generationem, nempe per actum intellectus, ſicut procedit Filius. Non enim omnia, quæ procedunt à vivente, habent rationem filii, ſed tantùm ea, quæ procedunt à vivente per generationem in ſimilitudinem naturæ ipſius generantis. Hoc ſatis ſit reſpondiſſe Mahumetano in re alioqui difficillima, de qua ſcribens excellentiſſimus Doctor S. Auguſtinus ad Maximum lib. 3. cap. 23. hæc habet: *Diſtinguere inter illam generationem, & hanc proceſſionem neſcio, non valeo, non ſufficio.* Et lib. 5. de Trinitate cap. 17. *Difficillimum eſt, generationem à proceſſione diſtinguere.* Sed quod intelligere non poſſumus, credere tenemur, quia ita Deus revelavit.

Octavum Argumentum eſt contra id, quo Chriſti divinitatem probamus; quia ſuſtulit peccata mundi: peccata enim tollere, etiam ex dicto Chriſti, eſt ſolius Dei. Sic igitur arguit: ان كانت الخطية بطلت بمجيئه فالذين قتلوه اذًا ليسوا خاطيئين ولا ماثومين لانه لا خاطي بعد مجيئه ولا خطية وكذلك ايضا الذين قتلوا حواريه واحرقوا اسفاره غير خاطيئين:

Si peccatum ceſſaſſet propter adventum ejus, illi, qui occiderunt eum, non peccaſſent, neque deliquiſſent. Non enim ſupereſt peccatum poſt adventum ejus, neque peccator. Similiter illi, qui occiderunt Apoſtolos ejus, & combuſſerunt libros ejus, non peccaſſent. Hinc concludit, poſſe per nos, unumquemque, ſi ita allibuerit, occidere, furari, fornicari, & quodvis aliud nefarium facinus perpetrare abſque ulla culpa & peccato: quod eſt contra doctrinam ipſius Chriſti in Euangelio, & etiam Sanctorum Patrum, & Doctorum Chriſtianorum.

Scurrili hoc & nugatorio argumento oſtendit Ahmed, vel ſe ſtultum eſſe, vel velle nos omnes ſtultos face-

منه من جند اخطاب الملك ويمنع الادميين من نفسه وما فعلوا على زعمكم بجسمه يعلّم الناس انه خالقهم وانه هيكل الخالق:

Si Chriſtus erat Deus, æternus, & Creator, vel ſaltem unitus erat cum eo; quomodò coram illo non commovebantur montes, neque flumina & maria retrò revertebantur, ne tangerent eum? & quomodò non ſunt facta ab eo miracula inſignia, & magis illuſtria, quàm miracula præcedentium Prophetarum? cujuſmodi fuiſſent, ambulare ſupra dorſa aeris, & ſedere ſuper pennas ventorum, & non indigere cibo & potu, & comburere appropinquantes ſibi Dæmones, ſicut combuſſit Elias milites Regis Achab appropinquantes ſibi: & removere homines à ſe, ne facerent in corpore ſuo id, quod vos prædicatis, notificando illis ſe eſſe Creatorem eorum, & Templum Creatoris.

Ad has nugas breviter reſpondemus: primò, falſum eſſe, quòd Chriſtus uſque ad annum trigeſimum nihil fecerit, nihilque ei evenerit præter cæterorum hominum conſuetudinem, etiam ex Mahumetanorum ipſorum confeſſione, qui non ſolùm ejus conceptioni, ac nativitati, ſed etiam pueritiæ, & adoleſcentiæ plura, magnaque miracula attribuunt. Nobis autem ſatis ſunt ea, quæ de illo ab Euangeliſtis ante trigeſimum annum referuntur. Secundò, nihil refert, quòd Chriſtus non fecerit quædam miracula, quæ Moyſes & alii Prophetæ fecerunt: ſatis eſt, ut ea patraverit, quibus divinitatem ſuam ſufficienter probaret. Poſſemus verò & nos petere à Mahumetanis, cur Mahumetus, cùm & Moyſe, & Chriſto, & cæteris Prophetis major ab eis habeatur, nullum mortuum ſuſcitaverit, nullum verè cæcum illuminaverit, numquam flumina, aut maria regredi imperio ſuo coegerit? cur etiam uſque ad annum circiter quadrageſimum, juxta veridicas eorum hiſtorias, non ſolùm nihil miri geſſerit, ſed peccator etiam, & Idolorum cultor fuerit? Poſtremò ad id, quod additur: ſi Chriſtus erat Deus, cur coram eo non trepidabant montes? cur non regrediebantur maria, & flumina? cur non incedebat ſupra dorſum aeris? cur non comburebat accedentes ad ſe? facilè reſpondetur, Chriſtum, ut jam dixi, feciſſe ea, quæ ſatis erant ad manifeſtandam divinitatem ſuam. Cæterùm cùm vellet etiam ſe verum hominem agnoſci, & homines ad ſeſe allicere, non deterrere; eoſque humilitatem, patientiam, modeſtiam docere, noluit ea miracula facere, quæ jactantiam, & oſtentationem, ac terrorem præſeferrent; præſertim quia hæc illius paſſioni, ac morti procul dubio obſtitiſſent. Poterat verò, ſi voluiſſet, cibo & potu non indigere, cùm potuerit per quadraginta dies, ac noctes jejunus permanere. Poterat ſuper aerem, & ventos ambulare: & certè Hebræi in Thalmud fingunt illum per aerem volaſſe, qui ſuper aquas marinas inceſſit. Poterat efficere, ut flumina ac maria retrocederent, qui imperavit ventis & mari, & eorum impetus ac furores uno verbo ſedavit. Poterat volentes ſe lædere, igne cœleſti abſumere, qui armatam cohortem duobus tantùm verbis, *ego ſum*, proſtravit in dorſa ſuper terram; & qui, ut ipſe teſtatus eſt, poterat habere ad defenſionem ſuam *pluſquam duodecim legiones Angelorum*. Poterat demum montes commovere præſentia ſua, qui moriens totum concuſſit, ac tremefecit orbem. Hæc tamen non fecit, non quia non potuit, ſed quia noluit: noluit autem, quia ita convenire judicavit.

facere: Quaſi verò quando dicitur, medicus aliquis peritiſſimus tollere morbos & infirmitates, ſit aliquis tàm ſtipes ac ſtolidus, qui ſibi perſuadeat, vel jam ceſſaſſe infirmitates omnes ac morbos; vel epidemiam v. g. aut podagram, aut febrim, non eſſe ampliùs epidemiam, vel podagram, aut febrim: vel demum, hominem aliquem à morbo ſuo convaliturum, etiam ſi nolit præſcriptis à Medico remediis uti. Cæterùm, Chriſtum peccata tollere, idem eſt ac parcere, eorumque indulgentiam largiri iis, quos verè eorum pœniteat, & qui uti velint remediis ab eo præſcriptis; ſacramentis ſcilicet, fide, ac bonis operibus.

CAPUT DECIMUM QUARTUM.

Alia Argumenta contra Chriſti divinitatem è Sacris Scripturis à Mahumetanis petita.

SUmmatim tantùm, ac breviſſimè hæc recenſebo, atque ea paucis verbis diſſolvam.

Primò, univerſaliter objicit nobis Ahmed cum Mahumetanis, quòd contra omnia Sacrarum Scripturarum teſtimonia Chriſto divinitatem tribuamus. Euangeliſtæ enim, & Apoſtoli ita ſemper de Chriſto loquuntur, ac de homine puro, non autem Deo: vel homine ſimul & Deo:

Reſpondemus primò, falſum eſſe, non reperiri in Euangeliis, & libris Apoſtolorum, atque etiam in antiquis Prophetis, teſtimonia clara & evidentia de Chriſti divinitate, ut poſteà probabimus.

Reſpondemus ſecundò, frequentiùs, & fortaſſe clariùs Scripturas loqui de Chriſto tamquam de homine, quàm tamquam de Deo: quia intentio earum erat oſtendere illum eſſe verum hominem, & enarrare ea, quæ ſpectabant ad eum, non tàm quatenùs erat Deus, quàm quatenùs erat homo, vel, ut Græci dicunt, θεάνθρωπος *Deus-Homo*: itaut in iiſdem rebus, in quibus deſcribitur homo, ſemper appareat aliquid ſupra hominem. Multa enim data ſunt ei etiam quatenùs homini, ut Regnum, ac poteſtas omnis in Cœlo, & in Terra (ſicut habetur in Euangelio Matthæi cap. 28.) ratione adjunctæ divinitatis: & hæc eadem non obſcurè oſtendunt illum eſſe Deum.

Reſpondemus tertiò: Non ita ſemper apertè, ſed aliquandò, imò plerumque, Sacras Scripturas obſcuriùs loqui de divinitate Chriſti, quia erat myſterium nimis arduum ac difficile, & homines egebant purgatiori intellectu ad illud percipiendum, vel credendum. Myſteria verò graviora, & arcaniora, non ita apertè obtrudenda ſunt, ſed veluti ſub velamine proponenda, ut paulatim homines ea intelligere, & credere aſſueſcant. Hoc, ut ſuprà vidimus, docuerunt etiam veteres Hebræi in Myſterio trium Lucum, ſeu trium Perſonarum Sanctiſſimæ Trinitatis.

Poſtremò retorquebimus argumentum ad hominem contra Mahumetanos. Credunt ipſi firmiſſimè, Mahumetum ſuum eſſe omnium Prophetarum maximum: & fundant hanc ſuam credulitatem in auctoritate Pentateuchi, & Euangelii. Et tamen videt unuſquiſque, quàm non dico dubia & obſcura, ſed inania ac frivola ſint teſtimonia illa, quæ ad hoc probandum afferunt: & quàm multa clara, & evidentiſſima ſint, quæ Mahumetum, non prophetam, ſed impoſtorem ac mendacem eſſe convincunt. Cur igitur contra nos inſurgunt, dum certa quidem, ſed non tàm clara, ut ipſi vellent, de Chriſti divinitate è Sacris Scripturis oracula illis producimus? Sed videamus jam, quæ ſint hæc, quæ ex Euangelio, aliiſq; Sacris libris contra Chriſti divinitatem adducunt.

Primum: Ex Euang. Joan. cap. 11. ان الانجيل يخبر بان المسيح اراد ان يحيي رجلاً يقال له العازر فقال يا ابي ادعوك كما كنت ادعوك من قبل فتجيبني وتستجيب لي وانا ادعوك من اجل هؤلاء القيام ليعلموا:

Commemorat Euangelium, cùm Chriſtus reſuſcitare vellet hominem quemdam, nomine Lazarum, dixiſſe: O Pater mi, rogo te, ſicut rogabam anteà; nam amas me, & exaudis me. Et ego rogo te propter hos adſtantes, ut ſciant, &c.

Reſpondeo, Chriſtum ſe oſtendiſſe Deum, vocando Deum patrem ſuum: ſimulque hominem, eundem Patrem ſuppliciter rogando.

Secundum: Ex Euangelio Matthæi cap. 27. & Lucæ cap. 23. وقال بزعمكم وهو على الخشبة الهي الهي لما تركتني; وقال يا ابي اغفر لليهود ما يعملون.

Et dixit, dum juxta opinionem veſtram eſſet in cruce: Deus meus, Deus meus, quare dereliquiſti me? &: ò Pater mi, ignoſce Judæis id, quod faciunt.

Reſpondemus, hìc etiam Chriſtum oſtendere ſe hominem, rogando Deum ſuum; & Deum, vocando illum Patrem ſuum.

Tertium: Ex Euang. Joan. cap. 5. & 14 وقال ايضًا انا اذهب الي الهي الذي هو اعظم مني وقال لا استطيع ان اصنع شيًا ولا اتفكر فيه الّا باسم ابي:

Dixit etiam: Ego vado ad Deum meum, qui eſt major me. Et prætereà dixit: Nihil poſſum facere, neque cogitare, niſi in nomine Patris mei.

Non ſincerè verba Euangelii referuntur: Sed tamen reſpondemus, hæc omnia verè dici potuiſſe à Chriſto, ut homo erat.

Quartum. Ex Euang. Joan. cap. 13. وقال يعني نفسه لا ينبغي للعبد ان يكون اعظم من ارسله من سيده ولا للرسول ان يكون اعظم من ارسله:

Dixit etiam, loquens de ſeipſo; Non convenit ſervo, ut ſit major Domino ſuo: neque legato, ut ſit major eo, qui miſit illum.

Falſum eſt, Chriſtum hæc verba de ſeipſo protuliſſe: dixit enim ea de diſcipulis ſuis reſpectu ſui, ut patet ex contextu Euangelii. Imò iiſdem verbis non obſcurè innuit, ſe eſſe Deum; cujus proprium eſt eſſe Dominum, & mittere legatos, & Prophetas.

Quintum Ex Euangelio fictitio. وقال ان الله لم يلد ولم يولد ولم ياكل ولم يشرب ولم ينم ولم يمرض احد من خلقه ولا يراه احد الّا مات:

Et dixit (ſcilicet Chriſtus): *Deus non genuit, neque genitus eſt: neque comedit unquam, neque bibit, neque*

que dormivit; neque vidit unquam eum ulla ex creaturis: neque videbit eum ullus, niſi moriatur.

Priora verba ſunt in Alcorano, non in Euangelio: & ipſe Adverſarius à Chriſtianis commonitus, cognovit ſe erraſſe. Reliqua etiam in Euangelio non reperiuntur. Chriſtus porrò comedit, bibit, ac dormivit, non ut Deus, ſed ut homo. Ideò autem non moriebatur, qui eum videbat, quia videbat humanitatem, non divinitatem ejus.

Sextum. Ex Euangelio Joan. cap. 8. قال تعالي في انجيل يوحنّا انكم متي رفعتم ابن البشر فحينيذ تعلمون انّي انا هو وشيئًا من قبل نفسي لا افعل لكن كل شيء كالذي علّمني ابي:

Dixit Altiſſimus in Euangelio Joannis: Vos certè cùm exaltaveritis filium hominis, tunc cognoſcetis, quia ego ipſe ſum, & à me ipſo nihil facio: ſed omnia facio, ſicut docuit me Pater meus.

Hæc verba, quæ Ahmed tribuit Altiſſimo, nempe Deo, mirè probant Chriſti divinitatem. Nemo enim dicere verè poteſt abſolutè, *Ego ſum*, niſi Deus, prout de ſeipſo Deus ad Moyſem teſtatus eſt in Exodo cap. 3. Neque obſtant, imò favent verba ſequentia: *Et à me ipſo facio nihil, ſed ſicut docuit me Pater, hæc loquor* (ita enim habetur in Euangelio). Nam Chriſtus etiam ut Deus, nihil facit à ſemetipſo, quia accipit ſuum eſſe & operari à Patre, quatenùs ab illo gignitur, ac procedit: ideò Chriſtus ipſe dixit in eodem Joannis Euangelio cap. 5. *Non poteſt filius à ſe facere quidquam, niſi quod viderit Patrem facientem. Quæcumque enim ille fecerit, hæc & filius ſimiliter facit.* Quibus verbis Chriſti divinitas manifeſtiſſimè declaratur.

Septimum. Ex Euangelio Joan. cap. 5. وقال يوحنا كما للاب حياة في جوهره فكذلك اعطي الابن ان يكون له حياة في اقنومه:

Et dixit Joannes: Sicut Pater habet vitam in ſubſtantia ſua: ita dedit Filio habere vitam in Perſona ſua. Qui dat (inquit Ahmed) major eſt eo, cui datur. Id conceditur, quando datur per creationem; non autem quando datur per generationem æternam, per quam Pater ab æterno dedit Filio habere vitam in ſemetipſo, ſicut habet ipſe Pater. Nulli autem creaturæ poteſt convenire, habere vitam in ſemetipſa, ſicut habet Deus, & Creator. Itaque argumentum facit contra Mahumetanos, non contra nos.

Octavum. Ex Pſalmo 110. وقال داود في مزمور مائة وعشرة قال الرب لربّي اجلس عن يميني حتي اضع اعداك موطيًا لرجليك عصا العظمة يبعث الرب من صهيون: وقد ابان داود في مخاطبته ان ربّه الذي ذكره ربًا هو اعظم منه واعلى اعطاه ما حكيناه ومنحه ذلك وشهد عليه ان عصا العظمة يبعث ربّه هذا من صهيون وسمّاه صبيًا محققًا لقوله الاول اليوم ولدتك ونسقًا علي اول كلامه وهو ربه ووصف انه الكاهن المؤبد الذي يسمّي ملك البر.... واذا كان المسيح مشبهًا به مع تشبيه كاهنًا كان ذلك من اعظم الادلّة علي انه مخلوق:

Et dixit David in Pſalmo centeſimo decimo: Dixit Dominus Domino meo: ſede à dextris meis; donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedum tuorum. Virgam magnitudinis mittet Dominus ex Sion, &c. Jam verò clarè monſtravit David in collocutione ſua, quòd Dominus ſuus, cujus mentionem fecit, haberet Dominum majorem, & ſublimiorem ipſo, qui dederat ei id, quod diximus, & donaverat ei hoc. Et teſtatus eſt de eo, quòd virgam magnitudinis mitteret hic Dominus ejus ex Sion. Et vocavit eum puerum, juxta quod primò dixerat: ego hodiè genui te, & in ordine ad prima verba: & ipſum eſſe Dominum ejus. Et prædicavit de eo, quòd eſſet Sacerdos conſtitutus in æternum, cujus nomen erat, Rex Juſtitiæ. Et cùm Chriſtus fuerit aſſimilatus huic ſacerdoti (nempe Melchiſedech) *cum denominatione Sacerdotis; hoc eſt unum ex validiſſimis argumentis, quo probatur Chriſtum eſſe creatum.*

Una in re ſapit Doctor Mahumetanus, dum cenſet, David in illo Pſalmo loquutum eſſe de Chriſto: & quamvis verba ejus parùm ſincerè referat, nihil tamen officit ſententiæ veritati. In cæteris errat, quia nimirum non animadvertit, in hoc Pſalmo, ſicut in cæteris ſcripturis, agi de Chriſto, ut Deo, & homine. Quòd David appellet illum *Dominum ſuum*, dum loquitur de illo ſociatim cum Deo: quòd dicat ei Deus: *Sede à dextris meis*: &, *ex utero ante Luciferum genui te*: Quòd dicat de eo David, vel Deus: *judicabit in nationibus, implebit ruinas*; & alia hujuſmodi: manifeſtè oſtendunt illum eſſe Deum. Quòd verò Deus largiatur illi, *virgam magnitudinis*: quòd dicatur de eo: *de torrente in via bibet*: quòd appelletur *Sacerdos*, & etiam *Puer*, (quemadmodùm vocatur à Sancto Epiphanio ex quodam textu Septuaginta Interpretum), oſtendunt ipſius humanitatem. Itaque Ahmed allegans hoc Davidis teſtimonium contra Chriſti divinitatem, ſuo ſe gladio jugulavit.

Nonum. Ex Actis Apoſtolorum c. 2. وقال سمعون الصفا ريس الحواريين في الفصل الثاني من قصصهم يا رجال بني اسرايل اسمعوا مقالتي ان ايسوع النصاري رجل ظهر لكم من عند الله بالقوة و الايد والعجايب التي اجراها علي يديه ... فاي شهادة ابيّن واوضح من هذا القول وهو اوثق التلاميذ عندكم يخبركما ترون ان المسيح رجل وانه من عند الله: وقال ايضًا في هذا الموضع اعملوا ان الله

اللـــه جعـــل ايسوع الذي قتلتموه ربًـــا ومسيحـــًا .... والمجعـول مخلوق مفعـــول :

Et dixit Simon Cefas Princeps Apoſtolorum in ſecundo capite Actuum eorumdem: ò viri Iſraelitæ, audite verba mea: Jeſus Nazarenus fuit vir, qui apparuit vobis miſſus à Deo cum virtute, & potentia, & miraculis, quæ fecit per manus ejus, &c. Et quod teſtimonium clarius, & apertius inveniri poteſt his verbis illius, qui eſt firmiſſimus diſcipulorum apud vos, dum pronunciat, quemadmodum videtis, Chriſtum fuiſſe hominem, & miſſum à Deo? &c. Dixit etiam in eodem loco: Scitote, quòd Deus conſtituit Jeſum, quem occidiſtis, Dominum, & Chriſtum. Si autem conſtitutus eſt, eſt etiam creatus, cùm actio in eo exerceatur ab alio.

Reſpondemus, hoc ipſum quòd Deus conſtituit Jeſum, Dominum & Meſſiam, eſſe argumentum evidens divinitatis ejus. Nam titulus *Domini*, quod Arabicè hìc eſt رب ; non tribuitur abſolutè niſi Deo vero: Quamvis Reges Arabum idololatræ olim hoc nomine decorarentur. Concedimus igitur, Chriſtum, quatenùs homo erat, conſtitutum fuiſſe à Deo Meſſiam, & Dominum, ſed ratione adjunctæ divinitatis: itaut ſupremum *Domini* nomen, quod Chriſto naturaliter competebat, ut Deo, communicatum fuerit etiam ipſius humanitati, quæ erat hypoſtaticè unita divinitati. Aliàs nequaquam illi tale nomen conveniret. Omitto reſpondere aliis ſimilibus argumentis, quia omnia ſunt ejuſdem farinæ; & eodem modo, quo jam allata, diſſolvi poſſunt.

Decimum: Ex Euang. Marci cap. 13. وقـــد قال السيد المسيح لتلاميذه في الانجيل لما سُألوه عـــن الساعة والقيمة ان ذلك اليوم وتلك الساعـــة لا يعرفه احد ولا للملايكـــة الذيـــن في السماء ولا الابن ايضًا ولكن الاب وحده يعرفـــه فهذا اقرار منـــه بانّه منقوص العلـــم وان اللـــه تبارك وتعالي اعرف اعلم منـــه وقد بيّن بقولـــه احدا عمومـــه بذلك الخلق جميعًا: .... ثم قال ولا الابـــن ولـــه من القوة ما ليس لغيره وشهد قوله هذا شهادة واضحة عليـــه بانّه لا يعلم كل ما يعلمه اللّه ولو كان الهًا كما تقولون لعلم ما يعلمه اللّه من سايـــر الاشياء وسرايـــر الامـــور:

Et jam dixit Dominus Chriſtus in Euangelio Diſcipulis ſuis, quando interrogaverunt eum de die Judicii & Reſurrectionis; diem illum, & horam, neminem ſcire, neque Angelos, qui ſunt in Cœlo, neque etiam Filium; ſed Patrem ſolum noſſe illum. Porrò hæc eſt confeſſio ipſius, quòd ipſe ſit imperfectus ſcientia: & quòd Deus eſt ſcientior, & habet majorem cognitionem ipſo, & eſt creator ejus, & ſublimior illo. Et jam declaravit verbis ſuis univerſaliter, nullam creaturam habere ſcientiam hujus rei. Deindè addidit: neque filius, quamvis ipſe habeat virtutem ſuper alios: & teſtatus eſt hoc dicto ſuo apertiſſimè, ſe neſcire omnia, quæ ſcit Deus. Et paulò poſt: *Quòd ſi eſſet Deus, ſicut vos dicitis, certè ſciret omnia arcana, & omnes res, quas ſcit Deus.*

Videtur argumentum non ita facilè ſolvi poſſe. Nihilominùs, cùm Chriſtus in Euangelio dicatur nunc *Filius Dei*, nunc *Filius hominis*, nunc ſimpliciter *Filius* abſque alio additamento: in hoc tertio caſu, benè poteſt nomen *Filii* eſſe indifferens ad humanitatem, vel divinitatem, itaut poſſit ad alterutram, juxta exigentiam ſententiæ, præciſivè referri. Quòd verò hoc loco ſignificet tantùm humanitatem, etiam conſentiente adverſario, patet, quia Chriſtus, ut Deus, omnia novit, quæ novit Pater, cùm una eademque ſit utriuſque ſcientia. Sed ut homo, vel filius hominis, per ſe neſciebat diem Judicii, quamvis ſciret ut Deus, atque etiam ut homo ratione divinitatis unitæ. Nonnulli ex noſtris Doctoribus volunt hoc loco, neſcire, eſſe ita ſcire, ut nulli velit, vel debeat revelare. Atque adeò licet humanitas Chriſti ſciat illum diem, non tamen poteſt hominibus manifeſtare: & ideò reſpectu ejus idem eſt, ac ſi neſciret. Cæterùm ex aliis Sacrarum Scripturarum teſtimoniis apertiſſimè conſtat, Chriſtum eſſe Deum, & omnia ſcire, quæ ſcit Pater, imò eſſe unum Deum cum Patre. Quamobrem debemus accipere hunc locum, tamquam unum ex illis, qui Arabicè dicuntur متشابهـــة, *aſſimilati*: ideſt metaphorici, obſcuri, & explicationis egentes, quales plures ſunt in Sacris Scripturis (& Mahumetani aſſerunt eſſe in ſuo Alcorano) in quibus Deo ipſi alicujus rei ſcientia videtur denegari. Exempli cauſa: quando Deus dixit Gen. cap. 18. *Clamor Sodomorum, & Gomorræ multiplicatus eſt: deſcendam, & videbo, utrùm clamorem, qui venit ad me, opere compleverint, an non eſt ita, ut ſciam.* Et cùm capite 11. dicitur. *Deſcendit autem Dominus, ut videret civitatem, & turrim, quam ædificabant filii Adam.* Sed poſſunt etiam alio modo prædicta Chriſti verba explicari. Nimirum, cùm Chriſtus, etiam ut Deus, nullam habeat ſcientiam, niſi ſcientiam Patris; verè dici poteſt, ſolum Patrem ſcire diem Judicii, quatenùs Pater eſt veluti fons ſcientiæ divinæ, quam communicat Filio. Et ideò alibi dixit Chriſtus: *Mea doctrina non eſt mea; ſed ejus qui miſit me.* Ubi doctrinam ſuam dicit non eſſe ſuam, quia, ut exponit Sanctus Auguſtinus, *doctrina Patris non eſt niſi Verbum Patris. Ipſe ergo Chriſtus doctrina Patris, ſi Verbum Patris. Sed quia Verbum non poteſt eſſe nullius, ſed alicujus: & ſuam doctrinam dixit ſeipſum: & non ſuam, quia Patris eſt Verbum. Quid enim tàm tuum, quàm tu? & quid tàm non tuum, quàm tu, ſi alicujus eſt, quod es?* Idem poteſt hoc loco dici. Cùm enim filius ſit ſcientia Patris, poteſt eodem modo dicere: Scientia mea non eſt mea: & propterea cum veritate aſſerere, ſe diem Judicii neſcire, & ſolum Patrem illum ſcire. Alios ſimiles loquendi modos habemus in Euangelio, in quibus Chriſtus videtur idem de ſeipſo affirmare, & negare.

Subjiciam his argumentis alia nonnulla, quæ è Sacris Scripturis deſumpſit الحسن ابن ايوب: *Alhaſam filius Job*, apoſtata à Chriſtiana fide, à quo Ahmed filius Abdalhalim ſua arma accepit, ad oppugnandam Chriſti divinitatem: quorum

Primum eſt: Ex Euang. Marci c. 10. لما خاطبه الرجل علي ما كُتب في الانجيل فقال له ايها الخيـــر فقال ليس الخير الاّ الله وحده: قلت: وبعضهم يترجمـــه ايها الصالح فقال ليـــس الصالح الاّ اللـــــه وحده.

Cùm alloqueretur illum quidam homo, juxta id, quod ſcriptum eſt in Euangelio, ac diceret ei: ò optime: reſpondit ei: Nullus eſt optimus, niſi ſolus Deus. Quidam verò eorum vertunt: ò bone: & ille reſpondit: Nullus eſt bonus, niſi ſolus Deus. Ex hac reſponſione puto, velle Apoſtatam evincere, Chriſtum non eſſe Deum, quia viſus eſt reprehendiſſe hominem illum, à quo vocatus fuerat optimus, vel bonus, cùm nemo ſit bonus, vel optimus, niſi ſolus Deus. Sed ex hoc loco maximè probatur divinitas Chriſti. Cùm enim non ſemel idem Chriſtus ſeipſum bonum appellaverit, dicens: *Ego ſum Paſtor bonus:* nunc, dum aſſerit, nullum eſſe bonum, niſi ſolum Deum, manifeſtè infert, ſe eſſe Deum. Et ideò adoleſcenti vocanti ipſum bonum, nec tamen credenti eſſe Deum, reſpondit: *Cur me dicis bonum, cùm nullus ſit bonus niſi ſolus Deus, & tamen non credis me eſſe Deum?* Nec dicat Alhaſan, aliud eſſe, *bonum*, abſolutè, & ſimpliciter; aliud verò *Paſtorem bonum*: Nam homo ille non dixit Chriſto ſimpliciter, *ò bone*, vel, *ò optime*: ſed *ò Magiſter bone*, ut conſtat ex Euangelio.

Secundum deſumitur ex eo, quòd in Symbolo Chriſtus dicatur, *ſedere ad dexteram Patris, & judicaturus eſſe homines in die judicii.* Ita igitur paralogizat: فان كان هذا الجالس للحكومة بين العالم يوم الدّين والقاعد عن يمين ابيه وهو شخص قايم بذاتـه لا يشك فيه هو الجسد الذي كان في الارض المتوحد به الربوبية فقد فصلتم بين اللـه تبارك وتعالي وبينـه وبعضنهم باجتماعهما في السماء شخصين متباينين احدهما عن يمين صاحبه وهذا كفر وشرك بالله عـزّ وجلّ فان كان جسدًا خاليًا من الالهية وهي الكلمـة وقد عادت الي الله كما بدات منه فقـد زال عنـه حكم الربوبيـة التـي تتحلونـه اياهـا:

Quòd ſi hic, qui ſedebit ad judicandum ſæculum in die judicii ad dexteram Patris ſui, eſt perſona ſubſiſtens in eſſe ſuo, & ſine dubio eſt corpus illud, quod fuit in terra unitum cum divinitate: jam diſtinctionem ponitis inter Deum, & inter illum: & partimini eum per aggregationem amborum in cœlo in duas perſonas diſtinctas, quarum una ſedet ad dexteram alterius; quod eſt infidelitatis & idololatriæ ſcelus. Quòd ſi hic eſt tantùm corpus vacuum divinitate, quæ eſt Verbum, quæ redierit ad Deum, à quo primò advenerat: jam receſſit ab eo judicium ſupremi dominii (ſeu divinitatis) *quod ei tribuitis.*

Nimis craſſi, ac propè pecuini ingenii eſt Alhaſan, qui putet, ſeſſionem Chriſti ad dexteram Patris eſſe materialem, & non myſticam, &, ut Arabes dicunt, متشابهة *aſſimilatam*, ſeu metaphoricam. Non datur in Deo dextera, vel ſiniſtra: & ſedere Chriſtum ad dexteram Dei, nihil aliud eſt, quàm eundem, ut hominem, ſupra omnes tàm Angelicas, quàm humanas creaturas excellentiſſimum gloriæ, & majeſtatis, potentiæque gradum apud Deum obtinere. Cæterùm Chriſtus, ut homo, ſeu humana natura in Chriſto, eſt procul dubio diſtincta à natura divina: & Perſona divina in Chriſto eſt realiter diſtincta à Perſona Patris: neque in hoc ulla continetur infidelitas, aut idololatria. Poſtremò reſpondemus, divinitatem nunquam receſſiſſe à corpore, aut anima Chriſti: ac propterea Chriſtum nunquam amiſiſſe judicium ſupremi dominii, ut malè arguebat Alhaſan, qui ſi bonus Theologus, & Chriſtianus fuiſſet, non ita facilè Mahumetanica libertate ineſcatus, ad Saracenicam ſuperſtitionem deſciviſſet.

Tertium Argumentum ex eo conficit Alhaſan, quòd cùm Chriſtus, ut refert S. Matthæus cap. 16. veniſſet in Urbem Cæſareæ Philippi, & ibi interrogaſſet diſcipulos ſuos, quem dicerent homines eſſe filium hominis; reſpondit ei Petrus (quem vocat Principem Apoſtolorum:) *Tu es Chriſtus Filius Dei vivi*, ſeu ut habet S. Lucas cap. 9. *Tu es Chriſtus Dei:* idque Chriſtus ſummoperè probavit. Ita igitur paralogizat Apoſtata: فهذا كلام تلميذ الرييس فيهم وارضاه ما قال وقوله انّه لم ينطق بذلك الاّ بما اوحاه الله في قلبه ولم ندفعكم قط عن انه مسيح وعن ان نقول في لغتكم انّه ابن بالرحمة والصفوة ومع هذا الاختلاف الواقع في ذلك في الانجيليين:

Hæc fuerunt verba prolata à diſcipulo, qui erat Princeps inter eos; & approbavit ea Chriſtus, aſſerens illum non protuliſſe ea, niſi per divinam revelationem. Nos verò nunquam negabimus vobis illum eſſe Chriſtum: neque refugimus dicere, in idiomate veſtro vocandum eſſe filium per miſericordiam, & adoptionem etiam non obſtante hac diverſitate, quæ apparet inter duo Euangelia.

Sed hoc eſt præclariſſimum teſtimonium divinitatis Chriſti: neque refert quòd Euangeliſtæ in verbis Petri referendis non ſint uniformes, dummodò nulla in re ſibi adverſentur, vel unus neget, quod alter affirmat: hoc enim in Sacris literis frequentiſſimè contingit. Infrà videbimus, quantum hæc Petri reſponſio confirmet Chriſti divinitatem.

Argumentatur quartò ex duabus Euangelii hiſtoriis, quarum prima habetur Matthæi cap. 14. Ubi cùm Petrus petiiſſet à Chriſto, ut concederet ſibi ſuper aquas ambulare, ſuper quas videbat eum incedere, Chriſtus illi annuit. Sed cùm cœpiſſet ſuper undas gradi, ventorum vi ingruente, cœpit mergi. Chriſtus verò manu ſuſtinuit eum, redarguens defectum fidei illius, ob quem ita periclitatus fuerat. Hinc concludit Apoſtata: فبان بذلك عجز المسح عـــن اتمام ما سئله سمعن الصفا: *Per hoc manifeſtè appareret defectus potentiæ in Chriſto, cùm non potuerit per-*

perfectè præstare id, quod ab eo Simon Cephas postulaverat. Secunda refertur à Sancto Marco cap. 9. ubi homo quidam attulit filium suum (non filiam, ut scribit Alhasan) dæmoniacum ad Christum. Cùm autem ipsum non invenisset, rogavit discipulos ejus, ut à dæmone liberarent eum, sed non potuerunt. Hinc concludit: وقد جعل لهم ذلك وغيره فاخرجه هو منهما: *Et jam concesserat eis, ut possent facere hoc, & alia miracula. Itaque ipse ejecit dæmonem ab ea.* Inferens ex hoc etiam, eundem potentiæ defectum in Christo, quòd non potuerit tribuere perfectè discipulis suis eam potestatem patrandi miracula, quam intendebat.

Verùm sponte, & malignè cæcutit homo impius, dum tribuit potentiæ Christi defectum illum, quem Euangelistæ manifestè declarant fuisse fidei Petri, & cæterorum discipulorum. Quemadmodùm enim Deus ita vult homines salvare, ut ipsi mala opera fugiant, ac benè operentur, rectèque credant: nec argui potest defectus potentiæ in Deo, si hi malè operantes, fidemque deserentes pereant, quos ille, quantum in se erat, cupiebat, & volebat salvos fieri: ita Christus ea conditione miracula patrare decreverat, saltem in aliquibus casibus, ut ii, pro quibus patranda erant, haberent fidem; qua si caruissent, ex defectu ipsorum, non ex Christi impotentia, miracula non fiebant. Innumera sunt, quæ Deus in Sacris literis promittit se facturum, quæ tamen minimè facit ob defectum conditionum appositarum, ex parte hominum: neque tamen inde ulla Dei impotentia, aut defectus ullus potest deduci.

Quintum Argumentum desumit ex eo, quod refertur Matthæi cap. 20. ubi matri filiorum Zebedæi postulanti à Christo, ut concederet filiis suis primas sedes, nempè ad dexteram & ad sinistram suam, in Regno suo; respondit ipse: *Sedere ad dexteram meam, vel sinistram, non est meum dare vobis, sed quibus paratum est à Patre meo.* Hoc loco ita argumentatur homo vesanus: فما يكون يا هولاء افصح او ابين او اوضح من اجتماع هذه الشواهد لكم في كتبكم ما رضيتم بقوله في نفسه ولا يقول تلاميذه فيه ولا بقول من تنبّا عليه من الانبياء وتركتم كلّه واخذتم برأي قوم تاوّلوا لكم علي علمكم فانهم قد اختلفوا ايضًا في الراي فقال كل قوم في المسيح ما اختاروا واتبع كلامهم ثم هلك من بعدهم مبيل الاباء في افتراقهم فثبّتوا لنا حجّتكم في ذلك وهيهات من حجّة

Et quid est, heus vos, clarius, aut apertius, aut evidentius collectione horum testium, quos habetis in Scripturis vestris? sed vos non acquievistis in eo, quod dixit Christus de seipso, neque in eo, quod dixerunt discipuli ejus de illo, neque in verbis Prophetarum, qui vaticinati sunt de eo: & relinquentes hoc totum adhæsistis sententiis hominum, qui interpretes fuerunt scientiæ vestræ: qui etiam mox in eo, quod senserant, discordes fuerunt inter se; & dixit unusquisque de Christo, quod sibi visum fuit: & secutati sunt dictum eorum quidam, qui locuti sunt juxta id, quod ipsi dixerant. Deindè ambulaverunt post eos per viam majorum in divisione eorum. Confirmate ergo nobis probationem vestram in hoc. At nimis infelix erit probatio.

Ut respondeamus ad argumentum, non ad ineptias & maledicta: dicimus, nequaquam Christum asseruisse, se non posse dare filiis Zedebæi sedes in Regno suo: imò ostendit, suum esse dare illas, verùm non cuilibet, sed iis tantùm, quibus paratæ essent à Patre suo, nempè merentibus illas: nam talibus parantur sedes à Deo in Cœlo: & repugnat divinæ justitiæ indignis illas tribuere. Cæterùm etiamsi Christus dixisset absolutè, non esse suum sedes illas dare; potuisset hoc verè dicere de se, quatenùs homo erat, non verò quatenùs erat Deus.

Sextò argumentatur contra nos ex verbis Christi, quæ dixit discipulis suis, Lucæ cap. 22. *Et ego dispono vobis, sicut disposuit mihi Pater meus Regnum, ut edatis, & bibatis super mensam meam in Regno meo.* his verbis: وهذا ما لا شكّ لكم فيه وهو يخالف لقولكم فيما تصير اليه و في الاكل والشرب والنعيم هناك. *Et hoc est id, de quo vos non dubitatis: & tamen adversatur dicto vestro circa locum, in quem translatus est, & circa comestionem, bibitionem, & delicias in illo.* Non planè assequor quid sibi velit hic nugator: sed videtur probare velle, Christum non esse Deum, quia à Deo translatus est è terra in Paradisum, ubi cum discipulis suis comedit, bibit, ac deliciatur, quod Deo repugnat. Verùm hoc loco comedere, bibere, ac deliciari, non materialiter intelligenda sunt, quemadmodùm intelligunt Mahumetani in Alcorano: sed metaphoricè, ac spiritualiter sumenda. Patet enim ex aliis Scripturæ locis, excludi à Regno Dei omnem cibum, & potum. At Alhasan confundit Euangelium cum Alcorano.

Septimò argumentatur ex eo, quòd Christus in Symbolo dicatur المولود, *Genitus*, seu *natus*. Per hoc enim putat, se evincere, illum non esse æternum, ac genitori æterno coævum: Ita igitur contra nos insurgit: ان كان هذا الابن ازليًا علي ما في شريعة ايمانكم فليس بمولود وان كان مولودًا فليس بازليّ لان اسم الازلية انّما يقع علي من لا اوّل له ولا اخر ومعني المولود أنّه حادث مفعول وكل مفعول فله اول

Si hic filius est æternus, sicut dicitur in Symbolo fidei vestræ: ergo non est genitus, aut natus: & si est genitus, aut natus, non est æternus: quia nomen æternitatis cadit super eum, qui caret principio, ac fine. Genitus verò significat recenter productum, & factum; omne autem factum habet principium, seu aliud prius se, & anterius.

Respondemus, non esse idem, imò esse valdè diversum, *genitum*, ac *factum*. Nam *factum* supponit suum agens prius tempore: *genitum* autem non ita: suffi-

ſufficit enim inter generans & genitum prioritas originis, quæ nullam importat temporis prioritatem. Sed homo hebes & carnalis menſuravit divinam generationem cum humana, & putavit, Deum Patrem non potuiſſe gignere Filium, niſi poſt aliquot annos ætatis ſuæ. Pater ab æterno ſeipſum intellexit, ſuique eſſe conceptum habuit: quamobrem etiam Filius fuit æternus. Poteſt comparatione res explicari. Sol gignit, ſeu producit lucem, & ignis calorem, & tamen nec lux eſt tempore poſterior Sole, nec calor igne. Et ſi, juxta nonnullorum Philoſophorum falſam opinionem, ſol eſſet æternus, lux quoque ejus eſſet æterna, licèt quoad originem intelligeretur prior eſſe Sol, quàm lux: qua ratione etiam in Patre datur prioritas reſpectu Filii.

Octavò ita argumentatur: لما سمّيتم الاب ابـا والابن ابنًا فان كان وجب للاب اسم الابوة لقدمه والابن ايضًا يستحق هذا الاسم بعينه ان كان قديمًا مثلـه وان كان الاب عالمًا عزيزًا فهـو ايضـًا عالم عزيز وان كان الاب والابن متكافيين في القدم والقوة فباي فضيل وسلطان للاب عليه امره ونهاه فصار الاب باعثًا والابن مبعوثًا والاب متبوعًا مطاعًا والابن تابعًا مطيعـًا:

Quare vocatis Patrem patrem, & Filium filium? Nam ſi convenit Patri eſſe patrem ratione æternitatis: etiam Filio convenit idem, cùm ſit ipſe quoque æternus. Et, ſi Pater habet ſcientiam, & potentiam, Filius etiam eſt ſciens, & potens ſicut ille. Porrò ſi Pater & Filius æquales ſunt in æternitate & potentia; ob quod privilegium, vel poteſtatem, Pater exercet ſupra Filium jus præcipiendi, & prohibendi; & Pater mittit, Filius verò mittitur: & Filius ſequitur Patrem, & obedit illi; non autem è converſo?

Reſpondemus, eumdem Deum, quatenùs intelligit ſeipſum, & format conceptum ſui, eſſe Patrem: quatenùs verò eſt conceptus ſui, eſſe Filium: & quatenùs eſt amor ſui ipſius conceptus, eſſe Spiritum Sanctum. Quamobrem non ſolùm non repugnat, ſed neceſſarium eſt, tàm Patrem, quàm Filium, atque etiam Spiritum Sanctum, habere eamdem æternitatem, ſcientiam, potentiam, cùm ſint unus idemque Deus. Quòd verò dicimus, Patrem mittere Filium, id eſt ratione originis; quòd autem dicimus, illi præcipere, & Filium obedire Patri, non verò è converſo, intelligimus de Filio ratione humanitatis, non verò divinitatis.

Nonò, arguit, Chriſtum non eſſe Deum, quia appellatur in Sacris literis بكر الخلايف *Primogenitus creaturarum*. Nam, inquit ille, بكر الخلايف لا يكون الّا من الخلايف كما ان بكر الرجل والمراة لا يكـون الّا من جنسها وبكـرة النمار لا تكون الّا تمـرة:

primogenitus creaturarum, non eſt niſi ex creaturis: ſicut primogenitus viri, & mulieris, non eſt niſi ex eodem genere: & primogenita palmæ, non eſt niſi palma.

Nos etiam aſſentimur, Chriſtum non dici *primogenitum creaturarum*, niſi quatenùs eſt homo, & creatus. Non tamen ita appellatur ratione temporis, ſed dignitatis, & excellentiæ, cùm innumeri homines nati fuerint ante illum. Nihilominùs poteſt etiam, ut Deus, dici *primogenitus omnis creaturæ*, quemadmodùm vocat eum Sanctus Paulus, ad Coloſs. cap. 1. ideſt genitus à Patre ante omnem creaturam, ſcilicet ab æterno. Ita in libro Eccleſiaſtici, cap. 24. Sapientia Dei, nempè Filius, dicit de ſe: *Ego ex ore Altiſſimi prodivi primogenita ante omnem creaturam*. Sed tunc, *genitus*, non accipietur univocè, ſed analogicè: itaut uno modo intelligatur de Chriſto, alio de creaturis. Neque hoc eſt alienum à modo loquendi Scripturarum, in quibus apud Job cap. 38. dicitur Deus, *Pater pluviæ, & gignere ſtillas roris*. Et Iſraeliticus populus dicitur *primogenitus Dei*, Exodi cap. 4. Nimirùm in primo loco, *gignere*, eſt producere, ſeu creare: in ſecundo, eſt eligere, & ſpecialiter amare. At in Chriſto intelligitur ſtrictè & propriè. Et ita idem erit hìc: *Primogenitus omnis creaturæ*, ac genitus, & dilectus à Patre ante omnem creaturam, nimirùm ab æterno. Ad illam paritatem, quòd unumquodque dicatur primogenitum in genere, vel ſpecie ſua: reſpondemus, id verum eſſe, cùm, *genitus*, ſumitur univocè, non autem cùm ſumitur analogicè, ut dictum eſt.

Decimò, ineptè argumentatur ex eo, quòd Chriſtus dicatur in Symbolo, *natus ex Patre ante omnia ſæcula*; his verbis: فليس يخلو الاب من ان يكـون اولد شيًا موجودًا او غير موجود فان كان لم يزل موجودًا فان الاب لم يلد شيًا وان كان غير موجود وانمـا هـو حادث لم يكـن فهـو مخلوق كمـا قلنـا:

Neceſſariò Pater genuit, vel aliquid, quod exiſtebat, vel aliquid, quod non exiſtebat. Si dicatur primum: Pater nihil genuit. Si ſecundum: genuit aliquid de novo, quod non erat: ergo illud erit aliquid creatum; id quod nos aſſirmamus.

Jam ſuprà diximus, calorem produci ab igne, & lucem à Sole: & tamen certum eſt, calorem non eſſe priorem, aut poſteriorem igne, ſicut neque lucem ſole, ſi loquamur de prioritate, & poſterioritate temporis: quemadmodùm inter Patrem, & Filium, datur prioritas originis. Quamobrem id, quod Pater genuit, ſemper extitit ab æterno cum ipſo Patre.

Poſt hæc, & alia hujuſmodi ineptiſſima argumenta contra Chriſti divinitatem, ita Thraſonicè concludit Apoſtata: واذا نظر في الانجيل وكتب بولص وغيره ممن يحتج به النصاري وجد نحو من عشرين الـف اية كلها تنطق بعبودية المسيح وانـه مبعوث مربوب وان الله اختصه بالكرامة ما خلا ايات يسيرة مشكلات قد تاولها كل فريق اوليك الذين وضعوا الشريعـة علي هواهم فاخذوا بذلك التاويل الفاسـد وتركـوا لعظـم الـذي ينطـق بعبوديتـه:

Cum

Cùm autem benè quis inſpexerit Euangelium, & Epiſtolas Pauli, & libros aliorum Scriptorum, quibus utuntur Chriſtiani ad dogma ſuum comprobandum; inveniet circa viginti millia teſtimonia de eſſe Chriſti creato & ſervili reſpectu Dei; & quòd ipſe miſſus eſt, & ſubjectus illius dominio; & quòd Deus ſpeciali honore decoravit illum: exceptis paucis locis dubiis, quæ unaquæque ſecta eorum, qui compoſuerunt Symbolum Fidei, interpretati ſunt ad libitum ſuum, & amplexi ſunt interpretationem hujuſmodi corruptam; & reliquerunt loca præcipua, quæ clarè loquuntur de eſſe Chriſti creato & ſervili. Succinit Magiſtro malo malus diſcipulus Ahmed, & Alhaſani inſaniæ his verbis patrocinatur: ومن اعجب المعجب ان تكون امّة كتابها ودعوتها ومعبودها واحداً يتمسكون بامر المسيح عم وتلامذته وانجيله وسبيله وشرايعه وهم مع ذلك مختلفون فيه اشدّ الاختلاف فمنهم يقول انّه اقنومان وطبيعتان وكان منهم يكفر صاحبه ويكون ان الحق فى يده وكلهم لا ياتي من الكتاب بحجة واضحة يثبت بها دعواه ولا من قياسه لنفسه وتاويله بما يصحّ له عند المناظر وانما يرجع في دينه واعتقاده الي ما تاوله المتاولون بما يخالف انجيلهم كتبهم بالهوا والعباد من بعضهم:

Maximæ verò admirationis eſt, quòd una gens habeat eaſdem Sacras Scripturas, idem prædicet, idem colat, & mordicùs teneat religionem Chriſti, & diſcipulorum ejus, & Euangelium ejus, & ſtatuta ejus, & leges, ac ſanctiones ejus: & nihilominùs diſcordes ſint in hoc ipſo inter ſe, quantum dici poſſit. Itaut nonnulli ponant in eo duas perſonas, & duas naturas: & alii appellent alios hæreticos & infideles; aſſerente unoquoque fidem ſuam veram eſſe. Nemo tamen ex eis profert è Sacris Scripturis probationem claram & evidentem, qua confirmet id, quod dicit, neque ullam regulam ejus, aut analogiam, aut interpretationem, qua id verum oſtendat apud diſputantes. Sed recurrit in religione ſua, & in profeſſione fidei ſuæ, ad interpretationem eorum, qui interpretati ſunt contraria Euangelio ſuo, & Scripturis Sacris ſuis, ex libidine & cultu quorumdam ex ipſis.

Non negamus, in Euangeliis, & Epiſtolis S. Pauli, aliiſque Sacris libris, multa eſſe, quæ apertè demonſtrant humanitatem Chriſti. Et quamvis hæc eſſent viginti millia (ut hyperbolicè afferit Alhaſan) nihil tamen concluderent contra ejuſdem Chriſti divinitatem, quæ, ut videbimus, apertiſſimis eorumdem Sacrorum librorum auctoritatibus demonſtratur. Hæ autem non ſunt paucæ, ac dubiæ, quemadmodùm fingit Apoſtata, ſed plurimæ, & ab omni dubio remotæ.

Porrò admiratio Ahmedi miram oſtendit in illo ſtoliditatem. Nam ſi Chriſtiani omnes habent (ut ipſe affirmat) eaſdem Sacras Scripturas: ſi idem prædicant, idem colunt, & mordicùs tenent omnes Religionem Chriſti, & Diſcipulorum ejus, & Euangelium ejus, & ſtatuta ejus, & leges, ac ſanctiones ejus: & in his omnes conveniunt, & convenerunt ſemper, ut convincitur ex Symbolo illo, quo in Concilio Niceno Principes omnes, Patres, & Doctores Chriſtianæ Religionis ex univerſo orbe collecti, declaraverunt Fidem, quam Chriſtiani omnes profitebantur: & damnarunt Arium, quia contra ſenſum omnium Chriſtianorum, æternam Chriſti divinitatem negabat: & hoc eo tempore contigit, cùm Chriſtiana Religio eſſet vera (nam alia nulla Religio reperiebatur in Mundo niſi falſa): hoc manifeſtiſſimum argumentum eſt contra Mahumetanos, Chriſtum eſſe verum Deum, ut habetur in eodem Symbolo fidei; & Chriſtianam Religionem etiam veram eſſe, cùm ſemper Euangelium, & Leges à Chriſto traditas eodem modo ſervaverit. Neque obſtat, quòd circa unam, vel duas Chriſti naturas, aut perſonas, ſchiſmata inter Chriſtianos orta ſint, dummodò omnes conveniant, Chriſtum eſſe verum Deum, Patrique coæternum, conſubſtantialem, & in omnibus æqualem. Porrò hæc ſchiſmata orta ſunt, & hodie quoque vigent aliqua in parte, ex æquivocatione verborum. Nam ego ipſe certò novi plures, qui in Oriente aſſerunt, in Chriſto eſſe duas perſonas, & unam naturam; accipere naturam pro perſona, & perſonam pro natura: idque ipſi mihi confeſſi ſunt, dum peterent, & optarent cum Romana Eccleſia reconciliari. Sed hæc illos admittere noluit, niſi clarè, & propriis verbis, duas in Chriſto naturas, & unam perſonam confiterentur. Verùm ſint hæc, vel alia inter Chriſtianos ſchiſmata, vel hæreſes (quæ ſanè ad fundamenta Religionis, quæ Mahumetani الاصول, *Radices*, appellant, non videntur pertinere: ſed ad eos articulos, qui الفروع *Rami*, ab iiſdem vocantur, & ſunt veluti ſecundarii, neque ab omnibus neceſſariò explicitè ſciendi, ad ſalutem æternam conſequendam: dummodò, ubi quis noverit eos ab Eccleſia proponi, non neget illos; ſed firmiter credat): ſchiſmata, & hæreſes, religionis veritati, & bonitati præjudicium nullum afferre, jam alibi diximus, & infrà ex profeſſo probabimus.

CAPUT DECIMUM QUINTUM.

Probatur Chriſti Divinitas ex Sacris Scripturis.

UT omnes agnoſcant, quàm impudenti mendacio Mahumetani Doctores aſſerant, in Sacris Scripturis quædam tantùm pauca, eaque obſcura, ac dubia, pro Chriſti divinitate ſtatuenda, teſtimonia reperiri; cùm pro humanitate ejus affirmanda, innumera ſint, omnique dubitatione, atque obſcuritate caventia: præcipua hìc loca producam ex utroque Teſtamento, quæ ita apertè Chriſtum verum Deum eſſe teſtantur, ut nemo de his poſſit dubitare, niſi velit Sacrorum Librorum auctoritatem impiè negare. Ut igitur à Teſtamento veteri exordiar;

Primum Teſtimonium produco ex Pſal. 2. quem tàm Judæi, quàm Mahumetani, & Chriſtiani de Chriſto vaticinari fatentur. Ita autem Chriſtus ipſe in eo loquitur. *Dominus dixit ad me: Filius meus es tu: ego hodie genui te.* In quæ verba hæc ſcribit Mohammed filius Jacob Phiruzbadienſis in ſuo القاموس *Camus*: قوله عزّ وجلّ لعيسى صلي الله عليه وسلام انت

انت نبي وانا ولدتك اي ربيتك فقالت النصاري انت
بني وانا ولدتك تعالي الله عن ذلك علوًا كبيرًا:

Dictum Dei Potentis & Glorioſi ad Jeſum, cui ſint benedictiones Dei, & pax: Tu es Propheta meus, & ego genui te, ideſt enutrivi te. Sed Chriſtiani legunt: Tu es Filius meus, & ego genui te. At verò longiſſimè abeſt Deus ab hac re. Sed audiatur alius Auctor, nomine ابن الاثير *Ebnol-Athir*: في الانجيل
قال الله لعيسي انا ولّدتك اي ربيتك فكفقه
النصاري وجعلوه ولدًا سبحانه وتعالي
عمّا يقولون علوًا كبيرًا:

in Euangelio dixit Deus ad Jeſum: Ego feci naſci te ideſt nutrivi te. Sed Chriſtiani legunt in prima conjugatione, genui te; volentes, illum eſſe Filium Dei. Ab hoc autem longiſſimè abeſt Deus. Verùm originale Hebraicum: בְּנִי *filius meus*: & יְלִדְתִּיךָ *genui te*, cui conſonant Septuaginta Interpretes Græci, & omnes alii Interpretes tàm Græci, quàm Latini, & Syri, atque etiam Textus Arabici antiquiſſimi, manifeſtè detegunt utriuſque Expoſitoris fraudem, ac mendacium. Simile eſt huic id, quod legitur in Pſal. 110. in quo loquitur Deus cum Chriſto: *Tecum principium in die virtutis tuæ: in ſplendoribus Sanctorum ex utero ante Luciferum genui te.* Ita enim verterunt ſeptuaginta Interpretes verba hebraica, quæ hodie nonnulli vertunt. *Populus tuus ſponte veniet in die fortitudinis tuæ: in ſplendoribus Sanctitatis ex utero ab aurora tibi ros nativitatis tuæ.* Sed magis ſtandum eſt interpretationi eorum, qui Spiritu Sancto afflati erant, quàm Interpretum modernorum: quamvis utraque interpretatio in idem recidat.

Secundum eſt Iſaiæ cap. 48. in illis verbis Dei. *Accedite ad me, & audite hoc: Non à principio in abſcondito loquutus ſum: ex tempore antequam fieret, ibi eram. Et nunc Dominus Deus miſit me, & Spiritus ejus.* Hìc manifeſtè apparet, Deum (nempè Chriſtum, in quo Deus erat carni hypoſtaticè unitus) aſſerere ſe miſſum fuiſſe à Domino Deo, qui in verbis ſequentibus dicit eidem Chriſto: *Ecce dedi te in lucem gentium, ut ſis ſalus mea uſque ad extremum terræ.* Nihil autem horum poteſt Iſaiæ convenire, ut contendunt Hebræi: & patet manifeſtè ex contextu ſermonis, hæc omnia dici à Deo, & de Deo. Vide, quæ ſuprà diximus, ubi pro Sacroſanctæ Trinitatis myſterio hæc ipſa verba allegavimus.

Tertium, Iſaiæ cap. 35. *Deus ipſe veniet, & ſalvabit nos: tunc aperientur oculi cæcorum, & aures ſurdorum patebunt: tunc ſaliet ſicut cervus, claudus; & ſoluta erit lingua mutorum.* Hæc ſive literaliter, ſive allegoricè myſticèque ſumantur, nulli niſi Chriſto poſſunt convenire; qui hìc *Deus ipſe* appellatur.

Quartum Zachariæ cap. 2. *Hæc dicit Dominus Exercituum: Poſt gloriam miſit me ad gentes, quæ ſpoliaverunt vos: qui enim tetigerit vos, tanget pupillam oculi mei: quia ecce ego levo manum meam ſuper eos, & erunt prædæ his, qui ſerviebant ſibi: & ſcietis, quia Dominus Exercituum miſit me. Lauda & lætare Filia Sion, quia ecce ego veniam, & habitabo in medio tui, ait Dominus. Et applicabuntur gentes multæ ad Dominum in die illo, & erunt mihi in populum: & habitabo in medio tui: & ſcies, quòd Dominus Exercituum miſerit me ad te.* Videmus hìc apertè, Dominum Exercituum aſſerere, ſe miſſum fuiſſe à Domino Exercituum. Cùmque vaticinium de Chriſto accipiendum ſit, non poteſt is, qui miſſus eſt, eſſe niſi Deus, atque etiam homo, quatenùs miſſus eſt. Fateor, ſi (quod Deus avertat) Mahumetanus eſſem, vel Judæus, me ignoraturum, quid contra hoc tàm clarum divinitatis Chriſti teſtimonium reſponderem. Verùm ſit in jam allegatis ex veteri Teſtamento auctoritatibus aliquod Adverſariis dubium, vel ſubterfugium: erit ne etiam in illis, quæ à Chriſto, & Apoſtolis in novo Teſtamento de ipſius Chriſti divinitate exponuntur? has itaque audiant Doctores Moslemi.

Quintum ergo teſtimonium ex Pentateucho eſt in lib. Numeri cap. 21. *Loquutus eſt Populus contra Dominum, & Moyſen: Quamobrem immiſit Dominus in Populum ignitos ſerpentes.* S. Paulus ad Corinthios Epiſtola 1. cap. 10. *Neque tentemus Chriſtum, ſicut quidam eorum tentaverunt, & à ſerpentibus perierunt.* Dominus ille, quem tentaverunt Hebræi, erat verus Deus Iſrael: & tamen Sanctus Paulus ſcribit, hunc fuiſſe Chriſtum. Chriſtus itaque erit verus Deus.

Sextum Exodi cap. 20. loquitur Deus: *Ego ſum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti.* Hunc Dominum Deum, affirmat S. Judas in ſua epiſtola, fuiſſe Jeſum Chriſtum, dicens: *Jeſus populum de Ægypto ſalvans, ſecundò eos, qui non crediderunt, perdidit, Angelos verò, qui non ſervaverunt ſuum principatum, ſed dereliquerunt ſuum domicilium, in judicium magni diei vinculis æternis ſub caligine reſervavit.* Nihil apertius & clarius dici poterat pro Chriſti divinitate aſſerenda. Sed objicient Mahumetani, in codicibus Græcis hodie non legi, ὁ Ἰησοῦς, *Jeſus*: ſed ὁ Κύριος, *Dominus*. Ita eſt: ſed non poteſt referri niſi ad Chriſtum. Immediatè enim præceſſerat: τὸν μόνον Θεὸν καὶ δεσπότην τὸν Κύριον ἡμῶν Χριστὸν ἀρνούμενοι: *& ſolum Deum & herum Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum negantes.* Cur igitur non referemus *Dominum*, ſecundo loco poſitum, ad *Dominum*, qui immediatè præceſſit?

Septimum eſt in Pſalmo 67. ubi David alloquens verum Deum ait: *Aſcendiſti in altum; cepiſti captivitatem; accepiſti dona in hominibus.* Hæc verba S. Paulus ad Epheſios cap. 4. tribuit Chriſto, ita ſcribens: *Unicuique autem noſtrum data eſt gratia ſecundum menſuram donationis Chriſti. Propter quo dicit: Aſcendens in altum, captivam duxit captivitatem, dedit dona hominibus. Quòd autem aſcendit quid eſt, niſi quia & deſcendit primùm in inferiores partes terræ?* Hinc patet manifeſtè, Chriſtum eſſe verum Deum.

Octavum in Pſalmo 96. in illis verbis, *Adorate Deum omnes Angeli ejus:* quæ S. Paulus ad Hebræos, cap. 1. tribuit Patri reſpectu Filii, dum ſcribit: *Et cùm iterum introducit Primogenitum in Orbem terræ, dicit: Et adorent eum omnes Angeli Dei.* Ergo Chriſtus eſt Deus.

Nonum eſt in Pſalmo 44. *Sedes tua, Deus, in ſæculum ſæculi: virga directionis virga regni tui. Dilexiſti juſtitiam, & odiſti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus oleo lætitiæ præ conſortibus tui.*

Hæc

Hæc verba S. Paulus explicat de Chriſto, qui primò Deus appellatur, dum dicitur *Sedes tua Deus, &c.* Deindè aſſeritur *unctus fuiſſe à Deo ſuo*, nimirùm ſecundum humanitatem; ut intelligatur ſimul Deus eſſe, & homo. Neque reſpondeat Mahumetanus, prima illa verba, *Sedes tua Deus, &c.* eſſe apoſtrophen ad Deum, abruptam ab antecedentibus, & conſequentibus, quemadmodùm malitiosè explicat Interpres Chaldæus. Nam primò obſtat auctoritas S. Pauli. Secundò importuna omninò, & impropria eſſet hujuſmodi apoſtrophe in medio alterius apoſtrophes, ad diverſam perſonam. Tertiò, quia Hebræi ipſi non agnoſcunt hujuſmodi apoſtrophen. Quamobrem R. Abraham Aben Ezra ita ſcribit in hunc locum: *Porrò qui dicit, quòd verba illa, ſedes tua Deus, &c. ſunt referenda ad Deum: attendat quòd ſequens verſus hoc denegat, qui ait: Dilexiſti juſtitiam, & odiſti iniquitatem; propterea unxit te Deus, Deus tuus.* Et addit hunc Pſalmum convenire Meſſiæ magis, quàm Davidi.

Decimum, ſunt illa verba Pſalmi 101. *Initio tu Domine terram fundaſti, & opera manuum tuarum ſunt Cœli, &c.* Hæc enim S. Paulus in eadem Epiſtola vult intelligenda eſſe tanquam dicta ad Chriſtum: & per conſequens hic erit Deus cœli, terræque creator.

Undecimum, Iſaiæ cap. 6. Ubi dicit Propheta. *Vidi Dominum ſedentem ſuper Solium excelſum, & elevatum, & plena erat omnis terra majeſtate ejus, &c. & dixit Dominus ad me: Dic populo huic: Excæca oculos ipſorum, & cor eorum aggrava.* In hoc loco pro, *Domino*, intelligi Chriſtum, conſtat ex eo, quod ſcribit S. Joannes in Euangelio cap. 12. allegans enim verba illa, *excæca oculos eorum, & cor eorum aggrava*, ſubdit: *Hæc dixit Iſaias, quando vidit gloriam ejus, & loquutus eſt de eo.* Nec dicant Mahumetani hæc verba Euangelii referri ad verba Iſaiæ præcedentia. Primò enim impertinens eſt referre ad anteriora, quod eſt connexum immediatè cum poſterioribus. Deindè in capite Iſaiæ 53. ex quo deſumuntur prima verba, Propheta non vidit gloriam Chriſti, ſed ignominias, & pœnas ejus, quæ per totum caput illud referuntur.

Duodecimum, ibidem cap. 8. *Dominus Exercituum, ipſum ſanctificate: ipſe pavor veſter: & ipſe terror veſter: & erit vobis in ſanctificationem: in lapidem autem offenſionis, & petram ſcandali duabus domibus Iſrael, &c.* Hæc verba exponunt de Chriſto S. Lucas c. 2. ubi Simeon vaticinatur de illo: *Ecce poſitus eſt hic in ruinam, & in reſurrectionem multorum in Iſrael.* Et S. Petrus, Epiſt. 1. cap. 3. dicens: *Timorem autem eorum ne timueritis, & non conturbemini: Dominum autem Chriſtum ſanctificate in cordibus veſtris.* Et cap. 2. loquens de Chriſto: *Vobis honor credentibus: non credentibus autem, lapis offenſionis, & petra ſcandali.* Denique S. Paulus ad Romanos cap. 9. loquens de Judæis negantibus Chriſtum, ſcribit: *Offenderunt in lapidem offenſionis, ſicut ſcriptum eſt: Ecce pono in Sion lapidem offenſionis, & petram ſcandali.*

Decimum tertium, ibidem cap. 40. *Vox clamantis in deſerto: parate viam Domini: rectas facite in ſolitudine ſemitas Dei noſtri.* Omnes Euangeliſtæ teſtantur, hæc verba propheticè dicta fuiſſe de S. Joanne Baptiſta, qui præivit adventum Chriſti, ut pararet vias ejus: per quod patet, Chriſtum ab Iſaia, Dominum, & Deum noſtrum vocari. Confirmant hoc verba illa Zachariæ patris ad filium Joannem: *Tu puer, Propheta altiſſimi vocaberis: præibis enim ante faciem Domini parare vias ejus.* Atque etiam verba illa Dei apud Malachiam cap. 3. *Ecce ego mitto Angelum meum, & præparabit viam ante faciem meam.* Loquitur hìc Chriſtus de eodem Joan. Baptiſta, quem habuit præcurſorem, & veluti præparatorem viæ ſuæ, ut conſtat ex Euangelio Matthæi, cap. 2.

Decimum quartum, ibidem cap. 45. loquitur Deus: *Ego Deus, & non eſt alius: in memetipſo juravi, quia mihi curvabitur omne genu.* Hæc verba S. Paulus ad Romanos cap. 14. exponit de Chriſto, dicens: *Omnes ſtabimus ante Tribunal Chriſti. Scriptum eſt enim: Vivo ego, dicit Dominus, quia mihi flectetur omne genu.*

Decimum quintum, ibidem cap. 4. & 44. & 48. ubi dicit Deus de ſe: *Ego ſum primus, ego noviſſimus.* Eadem verba dicit de ſe Chriſtus in Apocalypſi cap. 1.

Jam ſatis apparet impudentiſſimum Alhaſani, & diſcipuli ejus Ahmedi mendacium, qui pauca tantùm, eaque dubia, & obſcura, de Chriſti divinitate loca in Sacris literis reperiri tàm audacter affirmabant: ſed magis apparebit ex iis teſtimoniis, quæ nunc ex novo Teſtamento producam. Præcipua, & quidem non multa allegabo: nam totum novum Teſtamentum nihil aliud propè eſt, quàm apertiſſima demonſtratio divinitatis, & humanitatis Chriſti.

Primum igitur teſtimonium ſit illud idem, quod Adverſarii pro ſe adduxerant ex cap. 16. Matthæi, ubi S. Petrus dixit Chriſto: *Tu es Chriſtus Filius Dei vivi*; quibus verbis apertiſſimè Chriſtum Deum Princeps Apoſtolorum confitetur. Neque obſtat Moslemorum reſponſio, nempè alios etiam in Sacris literis filios Dei nominari, quos neque veros Deos eſſe, neque veram habere divinitatem ullus ſibi perſuaſit. In hoc enim malitiosè hallucinantur, dum non vident, alia ratione vocari Chriſtum Filium Dei, & alia cæteros homines, vel Angelos, quicumque tandem illi ſint. Patet quippe ex Sacris literis; hoc nomen, *Filii Dei*, non eſſe univocum, ſed vel æquivocum, vel analogum: ſicuti etiam nomen *Meſſiæ*, ſeu Chriſti, quod uni tantùm propriè, ſpecialique ratione convenit: aliis autem per analogiam tantùm tribuitur. Idem in ipſo *Dei* nomine contingit, quòd cùm unius tantùm proprium ſit; analogicè tamen dicitur de multis.

Quòd autem nomen *filii Dei*, diverſo modo conveniat Chriſto ac aliis, ſive Angelis, ſive hominibus, itaut illi competat per naturam, cæteris autem per gratiam, patet primò ex Proverbiis Salomonis, cap. 30. ubi dicitur de Deo: *Quod eſt nomen ejus, & quod nomen filii ejus, ſi noſti?* Certè ſi hìc, *Filius* nihil aliud importaret, quàm gratuitam adoptionem, vel electionem; reſponſio eſſet ſatis facilis: cùm tamen tamquam res difficillima proponatur. Secundò, quia nullus particularis homo, vel Angelus reperitur in Scripturis, qui abſolutè, *Filius Dei*, appelletur, niſi Chriſtus. Quamvis enim Iſrael vocetur à Deo filius: non eſt tamen ibi ſermo de Iſrael, ſeu Jacob, tamquam perſona particulari: ſed de integro Populo Iſraelitico, quem ſatis conſtat non potuiſſe eſſe Filium Dei naturalem. Salomon autem nunquam vocatus fuit Filius Dei abſolutè: ſed tantùm dixit de illo Deus lib. 1. Paralipomenon, cap. 20. antequam naſceretur: *Ipſe erit mihi in filium, & ego ero illi in patrem.* Quæ verba manifeſtè oſtendunt filiationem tantùm adoptivam. Tertiò, quia nemo, niſi Chriſtus, tanquam proprio, & uſitato nomine vocatur *Filius Dei*

Græcè ſemper cum articulo proprietatis, & ſingularitatis, ὁ υἱὸς τῦ Θεῦ. Hoc non indiget probatione, nam omnes Euangeliſtæ, & cæteri Auctores novi Teſtamenti per omnes paginas manifeſtiſſimè oſtendunt. Quartò, ex ipſo modo loquendi Scripturarum hoc patet: nam ſi, *Filius Dei*, tribueretur Chriſto more uſitato, communique reliquis juſtis, nulla eſſet cauſa, cur magis diceretur ille Filius Dei, quàm vel Joannes Baptiſta, vel S. Petrus, vel quilibet homo ſanctus, etiamſi de Chriſto excellentiùs, ſed non naturaliter, hoc diceretur. At nullus unquam particularis hoc nomine abſolutè vocatur præter Chriſtum: ergo hinc rectè arguitur, illum eſſe filium Dei naturalem. Quintò, quia nulla eſſet cauſa, cur iidem Euangeliſtæ ponerent tamquam rem novam, & divinitùs revelatam, quòd aliquis eum agnoſceret, & fateretur, atque etiam adoraret ut Filium Dei. Sextò, quia non ſolùm dicitur *Filius Dei*, ſed etiam *Filius Dei vivi*: quod ſine dubio oſtendit, illum eſſe Filium Dei naturalem, & ab eo genitum. Generatio quippe, ut jam diximus, eſt proceſſio viventis à vivente in ſimilitudinem naturæ. Septimò, quia non ſolùm dicitur *Filius Dei*, ſed *Filius Dei unigenitus*: & additur à S. Joanne cap. 1. *Unigenitus filius, qui eſt in ſinu Patris*: per quæ verba clariùs oſtenditur, illum ſolùm eſſe Filium Dei verum, & naturalem. Octavò, quia Judæi ipſi cognoſcebant manifeſtè, Chriſtum facere ſe Filium Dei naturalem, & conſequenter æqualem Deo, & Deum verum. Hoc patet ex Joan. cap. 5. ubi cùm dixiſſet Chriſtus: *Pater meus uſque modò operatur, & ego operor*: ſubjicit Euangeliſta: *Propterea ergo magis quærebant eum Judæi interficere, quia non ſolùm ſolvebat ſabbatum, ſed & Patrem ſuum dicebat Deum, æqualem ſe faciens Deo*. Et cap. 10. Cùm Chriſtus iterùm dixiſſet, Deum eſſe Patrem ſuum, & conſequenter ſe eſſe Filium Dei: *ſuſtulerunt lapides Judæi, ut lapidarent eum*. Conquerenti verò de hoc Chriſto, reſponderunt: *de bono opere non lapidamus te, ſed de blaſphemia: & quia tu homo cùm ſis, facis te ipſum Deum*. Certè Chriſtus non dixerat ſe eſſe Deum, ſed Filium Dei, ut conſtat ex eo, quod ſequitur: *Vos dicitis, quia blaſphemas, quia dixi, Filius Dei ſum*. Intelligebant ſcilicet, eſſe *Filium Dei* abſolutè & ſimpliciter importare filiationem Dei naturalem, & conſequenter æqualitatem cum Deo. Propterea etiam Caiphas Pontifex, ſedens pro Tribunali, tàm ſtudiosè exquirebat ab eo, utrum eſſet Filius Dei vivi. Cùmque id ille confeſſus eſſet, Pontifex ſcindens veſtimenta ſua, eundem blaſphemiæ condemnavit, quod certè non feciſſet, ſi putaſſet, illum intellexiſſe de filiatione Dei adoptiva. Judæi etiam dixerunt ad Pilatum: *Nos legem habemus, & ſecundum legem debet mori, quia filium Dei ſe fecit*, Joan. cap. 19. In lege autem nunquam cenſetur reus mortis ullus, qui putet, aut dicat, ſe eſſe Filium Dei, ſolùm per gratiam, vel adoptionem. Nonò quia Chriſtus ſolus, *proprius*, & *verus* Dei Filius appellatur. S. Paulus ad Romanos cap. 8. *Qui etiam proprio filio ſuo non pepercit*. S. Joannes Epiſtola 1. cap. 5. *Dedit nobis ſenſum, ut cognoſcamus, Verum Deum, & ſimus in Vero filio ejus. Hic eſt Verus Deus, & vita æterna*. Nullus autem poteſt eſſe *Filius verus, proprius, naturalis, & unigenitus* alterius, quin ſit ex illius ſubſtantia. Subſtantia autem Dei non poteſt eſſe niſi Deus; quod proculdubio omnes fatentur. Pro plena autem reſponſione ad id, quod pro ſe allegabant Moslemi ex verbis S. Petri, addo; ipſam Chriſti interrogationem, *Quem dicunt homines eſſe filium hominis?* oſtendere intentionem illius fuiſſe, reſcire à diſcipulis, utrum homines ſentirent de ſe aliquid amplius homine. Id magis cognoſcitur ex Græco originario: τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν υἱὸν τῦ ἀνθρώπου; *Quem me dicunt homines eſſe filium hominis?* Idem eſt autem Syriacè בר נש *filius hominis*, ac ſimpliciter בר נש *homo*. Dum ergo petit Chriſtus, utrum homines dicant, ſe eſſe hominem: monſtrat, ſe non eſſe tantùm hominem illum, qui ab hominibus videbatur, ſed aliquid etiam aliud, quod non videbatur; nempè filium Dei naturalem; qualem vidit Petrus ex æterni Patris revelatione.

Secundum eſt Lucæ cap. 1. ubi dixit Gabriel de Joanne Baptiſta: *Multos filiorum Iſrael convertet ad Dominum Deum ipſorum: & ipſe præcedet ante illum in ſpiritu, & virtute Eliæ*. Manifeſtum eſt autem, Joannem non præceſſiſſe niſi ante Chriſtum, quamobrem Præcurſor Chriſti appellatur. Et S. Paulus in Actis Apoſtolorum, cap. 13. dixit: *Eduxit Deus Iſrael ſalvatorem Jeſum, prædicante Joanne ante faciem adventus ejus Baptiſmum pœnitentiæ*. Neque pronomen demonſtrativum, *illum*, in verbis Gabrielis, poteſt referri ad alium, quàm ad *Dominum Deum ipſorum*: quod confirmant verba illa Zachariæ: *Præibis enim ante faciem Domini parare vias ejus*. Ergo Chriſtus eſt Dominus Deus Iſrael.

Tertium eſt Joannis cap. 5. in illis verbis: *Propterea magis quærebant eum Judæi interficere, quia non ſolùm ſolvebat ſabbatum, ſed etiam Patrem ſuum dicebat Deum, æqualem ſe faciens Deo*. De hoc loco jam ſuprà ſatis dictum eſt: ſolùm hìc addo: verba illa, *æqualem ſe faciens Deo*, non videri dicta à Judæis, ſed addita ab Euangeliſta, ex mente tamen Judæorum, qui in hoc non errabant, dum credebant, Filium Dei naturalem, eſſe æqualem Deo. Quòd ſi in hoc erraſſent, eorum errorem Euangeliſta non diſſimulaſſet, quemadmodùm non diſſimulavit, quando cap. 2. loquente Jeſu de Templo corporis ſui, Judæi putaverunt, eum loqui de Templo Jeroſolymitano, & cap. ult. dicente Chriſto de Joanne: *Sic eum volo manere donec veniam*: Apoſtoli falsò exiſtimaverunt, Chriſtum dicere voluiſſe Joannem non eſſe moriturum. Et cap. 11. cùm dixiſſet Jeſus; *Lazarus amicus noſter dormit*, intelligens de dormitione mortis, Apoſtoli crediderunt illum loqui de dormitione ſomni. Ut enim hos omnes errores Euangeliſta correxit: ita hìc etiam Judæorum errorem detexiſſet, addens: & non dixit Jeſus, ſe eſſe æqualem Deo. Vel igitur Euangeliſta ipſe addidit hæc verba: vel Judæorum dictum tacendo confirmavit.

Quartum eſt Joannis cap. 10. ubi Chriſtus dixit: *Ego, & Pater unum ſumus*. Quòd autem loqueretur hic de unitate naturæ divinæ cum Patre, patet primò ex ipſo Judæorum teſtimonio, qui his verbis auditis, *ſuſtulerunt lapides, ut eum lapidarent, eo quòd* (ſubdit Euangeliſta) *cùm eſſet homo, faceret ſeipſum Deum*. Secundò, quia Chriſtus ipſe oſtendit manifeſtè, ſe loqui de unitate naturæ, cùm dixit: *Si non facio opera Patris mei* (quæ ſcilicet ſunt propria Dei) *nolite credere mihi: & ſi mihi non vultis credere, operibus credite; ut cognoſcatis, & credatis, quia Pater in me eſt, & ego in Patre*. Neque reſpondit: Ego non facio me ipſum Deum: ſicut aliàs, cùm dixiſſent ei Judæi, *Dæmonium habes*: reſpondit eis: *Ego Dæmonium non habeo*: imò ratum habuit quod ipſi dixerant, ſubdens: *Nonne in lege veſtra ſcriptum eſt: quia, Ego dixi, Dii eſtis? Si illos dixit Deos, ad quos ſermo Dei factus eſt: quem Pater ſanctificavit, & mi-*

& misit in mundum, vos dicitis, quia blasphemas, quia dixi, Filius Dei sum? Idem enim est esse Filium Dei, ac esse Deum, sive per gratiam, sive per naturam, diversa tamen ratione; ut patet ex loco Psalmi allegato: *Ego dixi, Dii estis: & filii Excelsi omnes*. Ubi illi iidem, qui vocantur *Dii*, vocantur etiam *Filii Excelsi*, seu Dei. Sed illi sunt Dii, & filii Dei solùm per gratiam, quia *tantùm sermo Dei factus est ad eos*: Christus autem est Deus, & Filius Dei per naturam, quia *Pater sanctificavit eum, & misit in mundum*. Et hoc apertè sentiebant Judæi, Christum de se affirmare: quamobrem sustulerunt lapides, ut eum tamquam blasphemum lapidarent.

Contra prædicta Christi verba, *Ego & Pater unum sumus*, objicit Alhasan alia verba Christi, quibus orans Deum pro Apostolis suis, dixit: *Pater sancte custodi eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, ut sint etiam ipsi unum, sicut nos unum sumus*. Ait enim قوله ليكونوا شيًا واحدًا كما انا وانت شيٌ واحد اي انا موافقك في امرك ونهيك ومحبتك ومرضاتك لم يرد بذلك اتحاد ذاته به كما لم يرد ان تتحد ذوات بعضهم ببعض او يكون ذهن فيه دقيق لا نعرفه:

Verba illa Christi: ut sint unum, sicut ego, & tu unum sumus: ideſt, sicut ego consentio tibi, & conformis sum in eo, quod mihi præcipis, aut prohibes, & in amando te: & placendo tibi: non significant unitatem essentiæ ejus cum illo, sicut non significant unitatem essentiæ aliquorum ex ipsis discipulis cum aliis. Vel habent aliquam aliam significationem subtiliorem, quam nos ignoramus. Sed respondemus, alio modo intelligendam esse hanc unitatem respectu Christi, & Patris, & respectu discipulorum ejus inter se. Non enim in comparationibus requiritur identitas, atque omnimoda correspondentia, sed sufficit aliqua analogia, proportio, ac similitudo. Dixit enim idem Christus Discipulis suis: *Estote perfecti, sicut & Pater vester cœlestis perfectus est*. Et tamen quantacumque sit perfectio creaturæ, semper infinitè distat à perfectione Creatoris. Cùm ergo orat Christus, ut discipuli sint unum inter se, sicut ipse est unum cum Patre: intelligendus est loqui de unitate anologica, non univoca, respectu discipulorum. Et ita verissimè quis dixerit: sicut Deus regit & gubernat orbem, ita Rex gubernat, & regit Regnum suum: etiamsi infinita sit inter regimen Dei, & regimen hominis distantia: eodem modo intelligere debemus ea verba, quæ dixit discipulis: *Pater meus est in me, & ego in vobis*. Et: *sicut Pater dilexit me, & ego dilexi vos*. Semper enim supponenda est analogia, & aliqua tantùm similitudo, non perfecta identitas: quod patet ex aliis scripturæ locis.

Quintum, Joannis cap. 16. ubi dixit Christus: *Omnia, quæ habet Pater, mea sunt*. At quis unquam dicere potest, omnia, quæ habet Deus, mea sunt, nisi etiam sit Deus? Certè si quis diceret: omnia, quæ habet Rex, mea sunt; apertè ostenderet, se etiam esse Regem, vel æqualem Regi. Confirmavit hoc idem, cùm dixit Patri, Joan. cap. 17. *Et mea omnia tua sunt, & tua mea sunt*. Si omnia Patris sunt Filii, & omnia Filii sunt Patris; impossibile est, Filium non esse æqualem Patri, & eundem Deum cum illo. Dixit etiam Matth. cap. 11. *Omnia mihi tradita sunt à Patre meo: & nemo novit Filium nisi Pater, neque Patrem quis novit nisi Filius, & cui voluerit Filius revelare*. Estne ulla creatura, quæ sine impietate dicere possit: Deus mihi tradidit omnia; & per consequens, ego habeo omnia, quæ habet Deus: & nemo novit me, nisi Deus; & nemo novit Deum, nisi ego: & ego manifesto Deum cui volo? Hæc sanè nemo dicere potest, nisi sit Deus.

Sextum, Joan. cap. 20. ubi Thomas Apostolus dixit Christo: *Dominus meus, & Deus meus*: & notandum est, Græcè poni tàm *Dominum*, quàm *Deum* cum articulo: ὁ Κύριός μου, καὶ ὁ Θεός μου. Quod ostendit, Thomam agnovisse, & confessum fuisse Christum, ut verum Dominum, & verum Deum. Christus verò non solùm de hoc illum non redarguit, sed etiam laudavit, & commendavit, dicens: *Quia vidisti me, Thoma, credidisti: Beati qui non viderunt, & crediderunt*. Neque respondeant Moslemi, hæc verba dicta fuisse ab Apostolo non Christo, sed Deo: nam Euangelista nimis clarè loquitur: *Respondit Thomas, & dixit ei* (nempè Christo) *Dominus meus, & Deus meus*. Dicetne hìc Alhasan, vel Ahmed, hunc locum esse dubium aut obscurum?

Septimum est in Epistola ad Romanos, cap. 9. in illis verbis: *Ex quibus* (nempè Judæis) *est Christus secundum carnem, qui est super omnia Deus benedictus in sæcula*. Græcè ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. *Ex quibus Christus, quantum ad carnem, qui est super omnia Deus benedictus in sæcula*. Interpretatio Syra, quæ est antiquissima, magnæque auctoritatis, ita se habet: ומנהון אתחוי משיחא בבסר דאיתוהי אלהא רעל כל דלה תשבחן וברכן לעלם עלמין אמין. *Et ex ipsis revelatus fuit Christus in carne, qui est Deus, qui est super omnia: cui laus, & benedictio in sæcula sæculorum: Amen*. Quid clarius dici poterat pro Christi divinitate? Contendent ne Moslemi, hìc illum Deum appellari, quemadmodùm Moyses appellatus fuit Deus Pharaonis? Poterunt fortasse se tueri impietate Erasmi Rhoterodami, qui contra omnium Patrum, & Ecclesiæ Catholicæ sensum, & contra apertissima Græci textus, & omnium Interpretum verba, hunc locum perversissima interpretatione depravare conatur. Mahumeti scilicet, & Mahumetanorum partes tuebatur, dum se Divinitatis Christi hostem tàm infensum ostendebat.

Octavum est in Epistola ad Philipp. cap. 2. ubi loquitur S. Paulus de Christo: *Qui, cùm in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est, esse se æqualem Deo; sed semetipsum exinanivit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inventus, ut homo*. Porrò forma rei est esse ipsius rei. Ergo si Christus erat in forma Dei, habebat essentiam, seu esse ipsius Dei: quemadmodùm *esse in forma servi*, ideſt hominis, erat illum habere essentiam, seu esse servi, vel hominis. Neque potest hìc recurri ad formam accidentalem, quæ in Deo non potest dari. Confirmatur primò, quia si, cùm esset in forma Dei, accepit formam hominis, & factus est homo; ergo anteà non erat homo: sed neque erat Angelus. Quid ergo erat, quando erat in forma Dei? certè non poterat esse nisi Deus. Confirmatur secundò ex illis verbis: *Non rapinam arbitratus est, esse se æqualem Deo*. Si enim Christus non est arbitratus, ideſt non putavit, neque credidit (hoc enim so-

græcum verbum ἡγήσατο) esse rapinam, assumere sibi æqualitatem cum Deo: ergo eam sibi justè tribuebat. Ergo erat revera æqualis Deo. Non est hìc dissimulanda impudentia, & inscitia Erasmi, qui prædictum verbum græcum ἡγήσατο, *arbitratus est*, interpretatur, *speculatus, ac meditatus est*: itaut, juxta illum, sensus horum verborum sit: Christus non est molitus & meditatus in animo suo rapinam, usurpandi sibi æqualitatem cum Deo; sensu prorsus veritati contrario. Sed ablegandus est Erasmus in scholas puerorum, ut ibi discat veram græcarum vocum significationem, non ab Hæreticis congerronibus suis, sed à S. Joanne Chrysostomo, aliisque Sanctis Patribus, & Doctoribus Græcis, quibus tàm stultè, & audacter audet se præferre, ad rapiendam Christo æqualitatem cum Deo.

Nonum est Joannis Epistola 1. cap. 5. in illis verbis. *Et scimus, quoniam Filius Dei venit, & dedit nobis sensum, ut cognoscamus verum Deum, & simus in vero Filio ejus: Hic est verus Deus, & vita æterna.* In originali græco ita legimus: οἴδαμεν δὲ, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν, ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν, καί ἐσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ, οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος. *Scimus autem quoniam filius Dei venit, & dedit nobis sensum, ut cognoscamus verum Deum, & simus in Vero, in Filio ejus Jesu Christo. Hic est verus Deus, & Vita æterna.* Hìc apertè Christus vocatur verus Deus, & Vita æterna. Neque enim pronomen demonstrativum, *Hic*, potest referri nisi ad filium Dei, qui immediatè antè nominatur: quem etiam sæpè S. Joannes, in hac eadem Epistola, vocat *Vitam æternam*: & in prædictis verbis appellat antonomasticè, *Verum*, quemadmodùm vocat ipsum Deum.

Decimum est in illis verbis Euangelii S. Joannis, cap. 1. *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum*: Græcè καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος: *Et Verbum illud erat Deus*. Multa possunt Mahumetani, & Ariani speculari, & cavillari. Sed verba sunt nimis clara, & aperta: & confirmantur ex sequentibus: *Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil, quod factum est. In ipso vita erat, &c.* Hæc sanè, si de alio, quàm de vero Deo dicantur, falsò & impiè dicentur. Nam, ut sapientissimè notat S. Augustinus: Si omnia, quæ facta sunt, per Verbum facta sunt, non potest ipsum Verbum esse factum; alioquin per se ipsum factum fuisset, quod repugnat. Nec dicant Mahumetani, particulam, *per*, ostendere causam instrumentalem: nam causæ etiam principali tribuitur, itaut idem sit *per ipsum*, ac *ab ipso*. Patet hoc ex multis testimoniis Scripturæ, ut ex Epist. ad Rom. cap. 11. ubi dicitur de Deo: *Quoniam ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia*. Hìc sanè, *per*, non potest significare causam instrumentalem. Et ex cap. 1. Oseæ, ubi dicit Deus ipse: *Et domui Juda miserebor, & salvabo eos per Dominum Deum suum, & non salvabo eos per arcum, & per gladium*. Quamvis enim hìc particula, *per*, vel, ut habent vulgata latina, *in*, significet in cæteris instrumentum: non potest tamen significare illud in verbis *per Dominum Deum suum*. Quòd si quærant Moslemi, unde habeamus, particulam, *per*, cùm dicitur de Christo, non significare causam instrumentalem: respondemus; quia, cùm omnia facta sint per ipsum, & nihil sine ipso factum sit, atque inde necessariò sequatur, ipsum non posse esse factum, neque creatum; sequitur etiam necessariò esse Deum ex Patre ab æterno genitum, & eundem Deum cum Patre. Et quia, ut suprà diximus, est Verbum Patris, & Persona ab illo procedens, dicitur Pater operari per Filium, licèt re vera filius etiam operetur. Ita dicitur homo intelligere per intellectum, quamvis intellectus etiam ut causa principalis intelligat: & operari per brachium, licèt brachium etiam ut causa principalis operetur, cùm motu proprio, & ab intrinseco moveatur. Confirmatur hæc veritas ex Euangelio Joan. cap. 5. ubi dixit Christus: *Pater meus usque modò operatur, & ego operor*. Et paulò post: *non potest Filius à se facere quidquam* (quia scilicet cùm accipiat esse à Patre per generationem, accipit etiam operari) *nisi quod viderit Patrem facientem, Quæcumque enim ille fecerit, hæc & Filius similiter facit. Pater enim diligit filium, & omnia demonstrat ei, quæ ipse facit: & majora his demonstrabit opera, ut vos miremini. Sicut enim Pater suscitat mortuos, & vivificat, sic & Filius, quos vult, vivificat*. Hùc accedit, quòd in Scripturis habetur, non solùm omnia facta esse per Christum, sed etiam facta esse in Christo, idest per virtutem, & omnipotentiam ejus. Hinc in Epist. ad Colost. cap. 1. *In ipso condita sunt universa in cœlo, & in terra, visibilia, & invisibilia; sive Throni, sive Dominationes, sive Principatus, sive Potestates: omnia per ipsum, & in ipso creata sunt, & ipse est ante omnia, & omnia in ipso constant*. Si Mahumetani his tàm claris, apertisque testimoniis, & argumentis non convincuntur, in meridiana luce sponte cæcutiunt.

CAPUT DECIMUM SEXTUM,

Aliis Argumentis Christi divinitas probatur.

PRæter ea, quæ hactenùs dicta sunt, probatur etiam Christi divinitas aliis validissimis argumentis, quæ nobis à Sacris Scripturis suppeditantur.

Primò ex nominibus veri Dei, quæ Christo tribuuntur, inter quæ

Primum ac præcipuum est ipsum nomen *Deus*, quod absolutè, & simpliciter uni vero Deo convenit, ac tribuitur. Christum autem hoc nomine appellari, jam ostendimus: & ulterius probatur ex verbis Isaiæ cap. 9. *Et vocabitur nomen ejus admirabilis, Deus, fortis, &c.* ubi Hebraicè est אֵל *El*, quod uni tantùm Deo tribuitur. Et in Actis Apostolorum cap. 20. scribitur: *Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit Sanguine suo*. & Epistola 1. Joan. cap. 3. *In hoc cognovimus charitatem Dei, quia ille animam suam pro nobis posuit*.

Secundum est, *Dominus*, qui absolutè in Scripturis dicitur de Deo solo: & ubi Hebraicè est nomen Dei tetragrammaton יְהוָה Interpretes Græci, Latini, & alii, semper vertunt, *Dominus*. Græcè Κύριος: Syriacè ܡܪܢܐ Arabicè الرب: Christum autem hoc nomine vocari absolutè, certissimum est, ut patet Jerem. cap. 23. *Et hoc est nomen, quod vocabunt eum, Dominus justitia nostra*, ubi Hebraicè est יְהוָה Et Isaiæ cap. 40. *Vox clamantis in deserto: parate viam Domi-*

Domini: Hebraicè יהוה Hæc autem verba ad Chriſtum ſpectare, jam ſuprà probavimus. Demum in novo Teſtamento, paſſim Chriſtus abſolutè, & ſine ullo additamento *Dominus* appellatur.

Tertium eſt *Altiſſimus*, Hebraicè עליון: Arabicè الاعلى: quo nomine Chriſtus à Zacharia Patre Joannis Baptiſtæ appellatus fuit illis verbis: *Tu puer Propheta Altiſſimi vocaberis*. Et cùm Sanctus Paulus in Epiſtola ad Philip. cap. 2. dicat, *nomen Chriſti eſſe ſuper omne nomen*: & ad Rom. cap. 9. *Chriſtum eſſe ſuper omnia*: manifeſtè oſtendit, illi nomen *Altiſſimi* jure deberi.

Quartum nomen eſt, *Inviſibilis*: non tantum quia nemo poteſt Deum oculo corporeo videre: quantum, quia nulla eſt creatura, quæ etiam oculo intellectuali, ſine ſpeciali ipſius auxilio & lumine, eum clarè cognoſcere poſſit. Chriſtus autem dixit de ſeipſo, Matth. 11. *Nemo novit filium niſi Pater: neque Patrem quis novit niſi filius*. Et Joannis cap. 14. dixit Chriſtus Philippo, *Qui videt me, videt & Patrem*: oſtendens per hoc, tàm ſibi, quàm Patri inviſibilitatem convenire.

Quintum nomen eſt, *Rex Gloriæ*, vel, *Dominus Gloriæ*. Hoc autem Deo in Scripturis paſſim tribuitur: ſicut etiam Chriſto à S. Paulo Epiſt. 2. ad Corinth. cap. 2. ubi dicit: *Si enim cognoviſſent, nunquam Dominum Gloriæ crucifixiſſent*. Et in Pſalm. 23. verba illa: *Attollite portas, Principes, veſtras: & introibit Rex Gloriæ &c.* de Chriſto omninò ſunt intelligenda, nam de alio non verificantur.

Sextum nomen eſt, *Rex Regum*, & *Dominus Dominantium*: quod ſicut S. Paulus Epiſt. 1. ad Timoth. cap. 6. uni vero Deo competere affirmat: ita Sanctus Joannes in Apocalypſi, cap. 17. & 19. Chriſto tribuit expreſſis verbis dicens: *Agnus vincet illos, quoniam Rex Regum eſt, & Dominus Dominantium*: Et: *in femore ſcriptum habet: Rex Regum, & Dominus Dominantium*.

Septimum nomen eſt, *Sum*, vel, *Ens*, aut, *Qui eſt*. Ita habetur Exodi cap. 5. *Dixit Deus ad Moyſem: Ego ſum qui ſum*: Hebraicè, אהיה אשר אהיה: & אהיה *ſum, miſit me ad vos*, Græcè dicitur ἐιμὶ, *Sum*: vel ὁ ὢν, *Ens*, Arabicè هو *Ipſe*: vel الكاين *Ens*. Apud Joannem cap. 8. legimus, Chriſtum dixiſſe Judæis: *Si non credideritis, quia ego ſum, moriemini in peccatis veſtris*, & cùm reſpondiſſent Judæi: *tu quis es?* Ille ait: *Principium, qui & loquor vobis*: Græcè: τὴν ἀρχὴν ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν: ideſt; Ego ſum ille, qui erat à principio (nempe Deus): & modò loquor vobis. Vel, ego ſum ille, qui à principio loquutus ſum vobis. Et pauiò poſt: *Cùm exaltaveritis Filium hominis, tunc cognoſcetis, quia ego ſum*. Et in Apocalypſi Joannis, cap. 1. *Gratia vobis, & pax ab eo qui eſt, & qui erat, & qui venturus eſt*. Græcè ἀπὸ ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ ἐρχόμενος. *Ab Ens, & Erat, & Venturus*. Cùm autem, *venturus*, non ſit niſi Chriſtus, hæc verba de illo tamquam de Deo dicta eſſe intelligenda ſunt. Neque obſtat, quòd mox, tamquam de alio, dicatur; *Et à Jeſu Chriſto, qui eſt Teſtis fidelis, &c.* Nam hæc ſecunda verba referuntur ad eum reſpectu humanitatis.

Tribuuntur etiam Deo in Scripturis nomina, ſeu epitheta: *Magnus, Unus, Verus, Solus, Vita, Veritas*, & alia ſimilia, quibus omnibus Chriſtus quoque paſſim nuncupatus invenitur. Epiſt. 1. ad Corinth. cap. 8. *Nobis eſt unus Dominus Jeſus Chriſtus*. Epiſt. 1. Joan. cap. 5. *Ut ſimus in Vero Filio ejus: Hic eſt Verus Deus*. In Epiſt. Judæ. *Solum Dominatorem, & Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum negantes*. In Epiſt. ad Titum cap. 2. *Expectantes beatam ſpem & adventum gloriæ Magni Dei, & Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti*. Ne quis autem putet, *ſolum Dominatorem, & Magni Dei*, non referri ad Filium, ſed ad Patrem, obſtat Græca loquutio originalis, quæ ſub eodem articulo collocat antecedentia & ſequentia, ut non niſi innaturaliter negari poſſit, omnia ad Chriſtum referri. Porrò ſi ipſe non eſſet Deus, nunquam Scripturæ appellarent illum, *ſolum*, vel *unicum Dominum, & Dominatorem* (quemadmodùm etiam in Symbolo Fidei appellatur) eſſet enim blaſphema loquutio, & injurioſa Deo, qui ſolus eſt unicus Dominus & Dominator omnium.

Secundò, idem probatur ex Attributis quibuſdam, quæ ſunt propria Dei; & tamen tribuuntur etiam Chriſto.

Primum eſt *Æternitas* (quamvis Sapientes Moslemi negent hoc eſſe attributum, ponentes illud tanquam radicem eſſentiæ, quod multò magis nobis favet). Hanc primò ſibi ipſe adſtruit Proverb. cap. 8. dicens: *Ab æterno ordinata ſum, & ex antiquis*: quæ verba cùm ex ore Sapientiæ proferantur, non poſſunt intelligi de Sapientia creata; quia ~~nihil~~ creatum eſt ab æterno. Neque de Sapientia eſſentiali, quæ eſt communis Patri & Spiritui Sancto; quia dicit, *ſe genitam, & egreſſam ex ore Altiſſimi*, & loquitur tanquam perſona diſtincta à perſona Patris, cum tamen ſibi tribuat communia cum Deo. Ergo hìc ſermo eſt de Chriſto, qui eſt Sapientia genita à Patre.

Secundò, in Euangelio Joan. cap. 8. cùm dixiſſet Chriſtus Judæis, *Abraham exultavit, ut videret diem meum*: illique reſpondiſſent: *Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidiſti?* dixit: *Amen amen dico vobis, antequam Abraham fieret, Ego ſum*. Quibus verbis apertiſſimè oſtendit ſuam æternitatem; præſertim quia non dixit, *Ego fui*: vel *Ego eram*, ſed *Ego ſum*, quod eſt proprium æternitatis Dei. Sed quomodocumque fuerit Chriſtus ante Abraham, peto à Mahumetanis, quidnam fuit? certè, neque homo, neque Angelus: ſupereſt igitur, ut fateantur fuiſſe Deum: quod confirmant ipſa verba Chriſti: *antequam Abraham fieret, ego ſum*: nam, *fieri*, eſt proprium creaturæ, & ideò dicitur de Abraham: *eſſe* autem eſt proprium Dei, & ideò dicit de ſeipſo. Ridiculum verò eſt effugium Alhaſani, dum ad infirmandum hoc teſtimonium ita ſcribit: هذا سليمن بن داوود يقول فى حكمته انا قبل الدنيا وكنت مع الله حيث مدّ الارض وقد قال داوود ايضاً بالزبور ذكرتك من البدي وهديت بكل اعمالك.

Ecce Salomon Filius David dicit in Sapientia ſua: Ego fui ante mundum; & fui cum Deo, quando extendebat terram. Et David etiam dicit in Pſalmis: Memor fui tui à principio; & meditatus ſum in omnibus operibus tuis. Nam Salomon non loquitur de ſeipſo, quando dicit, *Ego fui ante mundum &c.* ſed de Sapientia Dei, quam introducit ita loquentem. David verò non dicit, ſe fuiſſe à principio, vel ab æterno: ſed memorem fuiſſe operum Dei, quæ fecit à principio uſque ad finem.

Tertiò, probant Christi æternitatem verba illa Michææ cap. 5. *Et egressus ejus ab initio, à diebus æternitatis*: quæ certè nulli nisi ipsi conveniunt.

Quartò, invictissimè convincitur ex jam allegatis verbis S. Joannis: *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum*, & reliquis sequentibus. Omitto alia loca, quæ efficaciter probant, Christum esse æternum.

Secundum attributum est *Immensitas*. Hæc autem illi tribuitur in lib. Baruch, cap. 3. *Magnus est, & non habet finem, Excelsus, & immensus*. Hìc autem sermonem esse de Christo, patet ex verbis sequentibus: *Post hæc in terris visus est, & cum hominibus conversatus est*. Probatur etiam ex cap. 3. Euangelii Joannis. *Nemo ascendit in Cœlum, nisi qui descendit de Cœlo, Filius hominis qui est in Cœlo*. Erat itaque Christus, dum hæc loquebatur, simul in Cœlo, & in Terra: in Cœlo quidem ut Deus: in Terra autem ut Deus, & homo: ut Deus, ubique: ut homo, ubi ipse volebat. Patet etiam, illum, ut hominem, posse dici quodammodo immensum, cùm eodem tempore possit esse simul ubicumque ipse voluerit: ut patet ex verbis illius apud Matth. cap. 18. *Ubi fuerint duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum*. Et cap. ult. *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi*. Quod non solùm de divinitate, sed de humanitate quoque verificari, maximè patet ex mysterio Eucharistiæ. Negamus tamen absolutè, Christum, ut hominem, esse ubique, ut quidam Hæretici contendebant.

Tertium est, *Omnipotentia*. Christus ipse dixit Matthæi cap. ult. *Data est mihi omnis potestas in cœlo, & in Terra*. In Apocalypsi etiam cap. 1. verba illa: *Ego sum Alpha & Omega; Principium & Finis, dicit Dominus Deus, qui erat, qui est, & qui venturus est, omnipotens*: competunt Christo (esto etiam aliis divinis Personis conveniant): ipsum enim venturum esse, manifestè habetur ex multis locis ejusdem Apocalypsis.

Quartum est *Sapientia*. Nam S. Paulus Epist. 1. ad Corinth. cap. 1. vocat Christum, *Dei virtutem, & Dei Sapientiam*. Et quidem Dei virtus & Sapientia, non potest esse nisi Deus. Et ad Coloss. cap. 2. scribit: *In Christo sunt omnes thesauri Sapientiæ, & Scientiæ Dei*. Quæ verba probant manifestè, illum esse Deum. Salomon quoque in lib. Proverb. præsertim cap. 8. semper loquitur de Christo sub nomine *Sapientiæ*. Quod enim Rabbini volunt, ibi Sapientiæ nomine Legem Moysi intelligi, quæ duobus millibus annis ante Mundum creata fuerit, delirium est, & insania manifesta.

Quintum est, *Scientia omnium rerum*. Jam vidimus ex S. Paulo, *in Christo esse omnes Thesauros Scientiæ Dei*. Et S. Joannes in Euangelio, cap. 2. scribit de eo: *Eo quòd ipse nosset omnes: ipse enim sciebat, quid esset in homine*.

Sextum est, *Veritas*: quo nomine Mahumetani absolutè Deum vocant. Christus ipse de se dixit, Joannis cap. 14. *Ego sum Via, Veritas, & Vita*. Omitto alia, ne prolixior fiam.

Tertiò probatur ex operibus, quæ sunt propria Dei.

Primum horum est creatio, quæ Christo manifestè tribuitur etiam ab ipso Alcorano, cujus tamen testimonium non curamus, præsertim cùm ibi خالق *creare*, explicari possit pro *facere*, vel *producere*: dicitur quippe, illum *creasse avem ex luto*: quod propriè non est creare. At verò ex Sacris literis satis constat, illum verè creasse universa. Joannis cap. 1. *Omnia per ipsum facta sunt*. Si omnia, ergo ex nihilo: Quamobrem subditur: *Et sine ipso factum est nihil, quod factum est*. Hoc autem propriè est creare; nempè aliquid ex nihilo producere. Epist. ad Hebr. cap. 1. *Et tu in principio, Domine, terram fundasti, & opera manuum tuarum sunt Cœli*. Quæ verba S. Paulus de Christo dicta intelligit. Proverb. cap. 8. *Quando præparabat Cœlos aderam, &c. Et cum eo eram cuncta componens*. Joan. cap. 5. *Quæcumque Pater facit, hæc & Filius similiter facit*. Sed Pater creat: ergo & Filius creat. Quod verò objiciunt Moslemi, non dici, Christum fecisse omnia, sed omnia facta fuisse per Christum: jam suprà probavimus, particulam, *per*, dici etiam de causa principali: ut patet, præter suprà allata exempla, ex Epist. 1. ad Corinth. cap. 1. *Fidelis Deus, per quem vocati estis in societatem Filii ejus*. Ubi nemo non videt, idem esse *per quem*, ac, *à quo*.

Secundum est, *Conservatio omnium rerum*; quæ Christo tribuitur à S. Paulo in Epist. ad Coloss. cap. 1. *Omnia in ipso constant*. Et ad Hebræos cap. 1. *Qui portat omnia verbo Virtutis suæ*.

Tertium est: *Salvatio*; quæ ita propria est Dei, ut ipsemet dicat Isaiæ cap. 43. *Ego sum Dominus, & non est absque me salvator*. Et cap. 45. *Deus justus, & salvans non est præter me*. Atqui ita proprium est Christi salvare: ut *Jesu*, idest *Salvatoris* nomen propterea illi impositum fuerit. Loquimur autem hìc præcipuè de salute æterna, ratione cujus nemo esse potest, vel dici Salvator, nisi Deus.

Quartum est, *Præscientia, & Prædictio futurorum, & cognitio cordium*. Hæc etiam Christo tribuitur Joannis cap. 2. *eo quòd ipse nosset omnes, ipse enim sciebat quid esset in homine*. Et multoties scribitur ab Euangelistis, non solùm illum multa prædixisse, sed etiam vidisse cogitationes eorum, cum quibus versabatur. Et Apocal. cap 2. Christus ipse dicit de se: *Et scient omnes Ecclesiæ, quia ego sum scrutans corda, & probans renes*. Quæ verba dixit David de Deo Psal. 7. *Scrutans corda, & renes Deus*. Et quamvis etiam alii viri Sancti multa prædixerint, & cogitationes quoque nonnullorum cognoverint: hoc tamen erat ex peculiari Dei revelatione. At de Christo, in quo erant omnes thesauri Sapientiæ & Scientiæ Dei, id dici non potest.

Quintum, sunt *Miracula*, quæ Deus solus propria virtute facere potest. Porrò Christum hæc propria virtute fecisse, jam suprà in secunda parte demonstravimus, Apostolos autem, & alios, miracula fecisse in virtute Christi, planum est ex Euangelio, & actis Apostolicis.

Postremò probatur Christi divinitas ex cultu proprio Dei, quo Apostoli, cæterique Fideles illum venerabantur, adorantes eum, ut Matthæi cap. 28. *Et videntes illum, adoraverunt*. Et adhuc infantem, *Magi procidentes adoraverunt eum*. Et in Euangeliis passim legimus, illum ab aliis etiam, & quidem primariis viris adoratum fuisse. Præterea vocabant eum absolutè *Dominum*. Quare ipse dixit Joan. cap. 13. *Vos vocatis me Magister, & Domine, & benè dicitis: sum etenim*. Et cap. ult. *Nemo audebat eum interrogare, scientes, quia Dominus est*. Præterea appellabant se servos, & Apostolos, & ministros ejus: ut patet ex inscriptionibus Epistolarum S. Pauli

ad Ro-

ad Romanos, & ad Philippenſes: S. Jacobi: S. Petri, & S. Judæ, & ex aliis Sacris libris.

Prætereà probatur Chriſti divinitas ex perpetua traditione. Semper enim Chriſtiani Jeſum Chriſtum, ut Deum, agnoverunt, & coluerunt, quamvis identidem contra ejus divinitatem nonnullæ ſectæ inſurrexerint, quæ tamen à Chriſtianis Orthodoxis, eorumque Principibus, ac Doctoribus ſemper rejectæ, damnatæque fuerunt: quod in Concilio Niceno contra Arium, ejuſque aſſeclas, ab univerſis Chriſtiani orbis Epiſcopis factum fuiſſe, Mahumetani ipſi teſtantur. Fingunt ſanè nonnulli eorum neſcio quas fabellas, quibus hanc veritatem vel evertere, vel infirmare nituntur. Unam ex his referam ex quodam Doctore, nomine عمرو *Amru*, qui multos pro ſe Auctores, & præſertim Ebn-Abbas omnium celeberrimum, his verbis allegat: واختلف الذين بقـــوا من اصحاب عيسي فاجتمعوا علي ثلثة منهم فادخلوهم بيتـــا وقالوا لا تخرجوا منه حتي تخبرونا خبر عيسي فنتبعه قال فمكثوا ما شاء الله ان يمكثوا ثم انهم خرجوا فلم يثبتوا علي شـــيّ واحد مختلفين فقال بعضهم هـو الله لا الهَ الّا هو هبط من مُلكه حتـي دخـل في جوف مريم ثم خرج منها فاراد ان يُوري الخلق قدرته فاتبعه على هذا القول قبايل من الناس: وقال الاخر ليس كما تقول ولكني اقول هو ابن الله فاتبعـه ناس كثير: وقال الاخر ليس كما تقول ولكنه عبد الله وكلمته القاها الي مريم وروح منه فلم يجبـه علي هذا القول الّا ناس قليل ووثبوا عليه وعـــلي الذين اجابوه فقالت الفرقتان لنُقتلنكم او ترجعـوا فاتوا عليهم وشهدوا ان عيسي بن مريم كلمة اللـــه وروحـــه خلقـــه اللـــه من غيـــر اب: *Diſcordes autem fuerunt inter ſe ii, qui remanſerunt ex aſſeclis Jeſu: ſimulque congregati elegerunt tres ex ſuis, & incluſerunt eos in quadam domo, dicentes: Non egrediemini hinc, donec indicetis nobis, quid ſequi debeamus circa Jeſum. Permanſerunt autem ibi hi tres quamdiù voluit Deus: deinde egreſſi ſunt, ſed non convenerunt in eadem ſententia, diſſidentes inter ſe. Primus eorum dixit: Ipſe eſt Deus, præter quem nullus eſt Deus; deſcenditque à Regno ſuo, & ingreſſus eſt in uterum Mariæ: ex quo egreſſus, voluit manifeſtare creaturis potentiam ſuam. Sequuti ſunt igitur hujus primi ſententiam plures homines. Secundus verò dixit primo: Non eſt ſicut tu dicis. Ego dico, illum eſſe Filium Dei. Hunc etiam ſequuti ſunt multi mortales. Tertius autem dixit ſecundo: Non eſt ſicut tu dicis: Ipſe enim eſt ſervus Dei, & Verbum ejus, quod immiſit in Mariam, & Spiritus procedens ab eo. Sed hujus ſententiam non ſequuti ſunt niſi pauci: cæteri verò inſilierunt in eum, & in eos, qui adhæſerant illi, dixeruntque eis: Profectò occidemus vos, niſi adhæreatis nobis. At illi eis obſequi recuſaverunt, perſiſtentes in aſſerendo, Jeſum Filium Mariæ, eſſe Verbum Dei, & Spiritum ejus, quem Deus ſine Patre creaverat.* Hactenùs fabula: quam etiamſi veram hiſtoriam eſſe concederemus, eſſet tamen potiùs pro nobis, quàm contra nos. Nulla enim ratio affertur, cur potiùs tertius ille verum dixerit, quàm duo priores: majoremque fidem merentur duo, quàm unus: præſertim quia hunc unum pauci ſequuti ſunt; illis autem duobus ferè omnes adhæſerunt. Neque verò probabile eſt, permiſiſſe Deum, dum de Religione vera promulganda ageretur, ut non ſolùm in ea ſuſcipienda, ſed etiam proponenda ferè omnes errarent. Prætereà, ſi res rectè perpendatur, ſententia ſecundi aſſerentis, Chriſtum eſſe Filium Dei, non eſt diverſa à ſententia primi, affirmantis eſſe Deum. Vel enim intelligebat de filio Dei naturali: & hic, ut ſuperiùs probavimus, neceſſariò eſt Deus. Vel intelligebat de Filio Dei per gratiam, & adoptionem. Hoc autem eſſe non potuit, quia coincidiſſet cum tertia ſententia: omnis enim ſervus Dei, & juſtus, qualis erat Chriſtus, eſt etiam filius Dei per gratiam, ut concedunt ipſi Mahumetani. Hùc accedit, tertiam etiam ſententiam cum prima, & ſecunda convenire, dum affirmat, Chriſtum eſſe non ſolùm ſervum Dei, & Filium Mariæ, creatum ſine Patre, quod non eſt contra veritatem: ſed etiam, eſſe Verbum Dei, & Spiritum ejus: quod neceſſariò probat, illum eſſe Deum, ut in verbis Alcorani explicandis demonſtrabimus. Vides igitur, Mahumetanorum fabulas & commenta in caput ipſorum recidere, ſeque ipſos gladio ſuo jugulare, dum volunt ſententiam de Chriſti divinitate Chriſtianæ religioni eſſe coævam.

Sed ut id, quod propoſui, ſeriò agam; dico, irrefragabile eſſe divinitatis Chriſti teſtimonium, perpetuam Chriſtianorum traditionem, ac fidem, totiuſque mundi ſenſum, & conſenſum de illa.

Primò enim, Euangeliſtæ, cæterique Apoſtoli, qui ſacros Teſtamenti novi libros ſcripſerunt, quos etiam Mahumetani venerantur, Chriſtum verum eſſe Deum, Deique proprium ac naturalem Filium, manifeſtè docuerunt: ut modò vidimus.

Secundò, Scriptores Chriſtiani, qui Apoſtolos ſubſequuti ſunt uſque ad hæc tempora, & per ſingula ſæcula plurimi floruerunt, ſemper Chriſtum verum Deum, verumque Dei Filium appellaverunt, & talem credendum eſſe docuerunt: (quamvis aliquos Heterodoxos ab hac veritate diſſenſiſſe non negemus.) Non eſt quòd in iis recenſendis immoremur: extant enim eorum libri, & poſſunt Mahumetanis facilè oſtendi.

Tertiò, Concilia omnia generalia (& prætereà particularia multarum Provinciarum) ex toto terrarum orbe collecta, in quibus Principes, & Doctores Chriſtianæ Religionis unà cum Pontifice Romano, vel illius Legatis convenere, Chriſti divinitatem ſemper profeſſa ſunt, & propugnaverunt. Et quidem de primo Concilio Niceno, in quo Chriſtianæ Fidei Symbolum pro Chriſti divinitate manutenenda contra Arium, Epiſcopi totius Orbis propoſuere, Mahumetani ipſi nobiſcum conveniunt.

Quartò, omnium gentium à Chriſti fide alienarum ſemper fuit, & hodie etiam eſt communis ſenſus, Chriſtianos credere, & colere Chriſtum, ut Filium Dei naturalem, & verum Deum. Mahumetus ipſe in Al-

in Alcorano sæpè Christianos redarguit ob hanc ipsam causam. Neque loquitur de aliqua peculiari eorum secta, sed de Christianis universis in genere. Porrò si interrogentur, non solùm Mahumetani, sed etiam Judæi, & Ethnici totius orbis de hac Christianorum fide, omnes ultrò fatebuntur, rem ita esse.

Habemus præterea veterum, non solùm Hebræorum, sed etiam Idololatrarum testimonia, ut Cornelii Taciti, Suetonii, Plinii, & aliorum, qui primis Christianæ Religionis sæculis scripserunt. Hi omnes uniformiter testantur, Christum à Christianis, ut verum Deum, cultum fuisse: & propter hanc fidem suppliciis, & nece eosdem fuisse mulctatos.

Postremò, si interrogentur hodie omnes Judæi, cur Patres eorum Jesum Nazarenum occiderint, omnes uno ore respondebunt, quia Deum, & Filium Dei se faciebat: & id accepisse se à suis majoribus, & ex libris eorum ipsorum, qui vel Christi ætate, vel non multò post, hoc idem testati sunt.

CAPUT DECIMUM SEPTIMUM.

Messiam, nempè Christum, futurum esse Deum veterum Judæorum testimoniis ostenditur.

QUamvis hodie Judæi Messiam, quem frustrà expectant, futurum esse Deum negent: antiqui tamen Magistri, & Doctores eorum aliter senserunt, & docuerunt, ut patet ex eorumdem testimoniis, quæ in libris Thalmudicis continentur. Hìc ego præcipua referam.

Primò, in *Midràs Tehillim*, super Psalmum 36. v. 10. *Quoniam apud te est fons vitæ, & in lumine tuo videbimus lumen.* Dixit R. Johanan: *Ecce lassati sumus captivitatibus, & redemptionibus* (ideſt multoties captivati, & redempti sumus à variis ex nostris Ducibus): *non quærimus ultrà ut illucescat nobis caro & sanguis, sed Deus ipse: sicut scriptum est in Psalmo* 118. *Dominus Deus, & illuxit nobis. Et dicitur Isaiæ cap.* 45. *Israel salvatus erit in Domino, vel per Dominum, salvatione æterna.* Consonat huic R. Abba in *Bereschith Rabba*, super illud Geneseos cap. 1. *In principio creavit Deus Cœlum, & Terram*, dicens: *Hoc est quod scriptum est in Daniele cap.* 2. *Et lumen cum eo est. Hoc est lumen Regis Messiæ. Et sic etiam dicitur Psal.* 36. *v.* 10. *Quia tecum est fons vitæ, & in lumine tuo videbimus lumen: Hoc est lumen Regis Messiæ.* Vides hìc Messiam apertè prædicari ut Deum, cùm ab eo ventura sit salus æterna Israeli, quæ tamen à Deo ventura esse dicitur: quemadmodùm dixit R. Ammi in *Midras Vajicrà*, introducens Deum ita loquentem cum Judæis: *In futuro ego salvabo vos in substantia mea, sicut dictum est Isaiæ cap.* 45. *Israel salvatus erit in Domino salvatione æterna.* Porrò si Messias futurus erat purus homo, sicut cæteri, qui redemerant Israelitas à captivitatibus: stultè precati fuissent iidem, ne ultrà illucesceret eis caro & sanguis, sed Deus ipse.

Secundò, in *Midràs Scir Hascirim*, ea verba cap. 1. *Exultabimus, & lætabimur in te*, R. Abbin vult dicta fuisse à Jerusalem, quando audivit illa alia verba apud Zachariam cap. 9. *Ecce Rex tuus veniet tibi justus, & salvatus. Et scriptum fuit* (inquit) *Zachariæ cap.* 2. *Canta, & lætare Filia Sion, quia ecce ego veniens habitabo in medio tui, ait Dominus: & congregabuntur gentes multæ ad Dominum in die illo: & erunt mihi in Populum, & habitabo in medio tui; & scies quia Dominus exercituum misit me ad te. In illa hora dixit ipsa* (ideſt Jerusalem): *Gaudens gaudebo in Domino; & exultabo in Deo meo. Isaiæ cap.* 6. *Et hoc est, exultabimus, & lætabimur in te.* Hucusque Glossa R. Abbin. Glossa autem R. Salomonis super illud Zachariæ cap. 9. v. 9. *Ecce Rex tuus veniet tibi*: est hæc: *Non potest hoc exponi nisi de Rege Messia.* Et R. Abbù in *Midràs Vajicrà*, asserit, hæc verba Zachariæ respondere illis Isaiæ cap. 62. *Dicite filiæ Sion: Ecce Salvator tuus venit.*

Ex dictis horum Doctorum simul collatis, sole clarius est, Messiam esse Deum, nec posse ab iisdem ullo modo negari. Cùm enim dicat R. Abbin, Regem illum, quem expectabat Jerusalem, esse Deum Dominum exercituum, & ad hoc probandum afferat verba Zachariæ cap. 2. ubi sine dubio sermo est de Deo vero: & verba ejusdem cap. 9. quæ, ut pronunciat verè R. Salomon, non possunt intelligi nisi de Messia, manifestè sequitur Messiam esse Deum Dominum exercituum.

Tertiò, in *Midràs Tehillim*, Psal. 21. super verba illa: *Domine in virtute tua lætabitur Rex:* dixit R. Chaninà in nomine R. Achà: *Ipse Deus Sanctus, Benedictus, tribuit Messiæ de gloria, vel honore supremo: & hoc est: Domine in virtute tua lætabitur Rex.* Dixit R. Nachaman: *Quis est iste Rex gloriæ? Dominus exercituum ipse est Rex gloriæ. Et dixerunt Magistri nostri: Rex carnis & sanguinis; nullus induitur corona ipsius: Deus verò sanctus donabit eam Regi Messiæ. Rex carnis & sanguinis; nullus induitur purpura ejus. Et quæ est purpura Dei? Confessio, auctoritas, reverentia, laus, & decor. Et de Rege Messia scribitur: Magna est gloria ejus in salvatione tua: reverentiam, & decorem pones, vel coæquabis super eum. Rex carnis & sanguinis; nullus de subditis ejus vocatur Cæsar Augustus: & Deus vocabit Messiam, Regem nomine suo. Et quod est nomen ejus?* יְהוָה *Jehovàh* (Deus). *Et de Rege Messia scriptum est Jerem. cap.* 23. *Et hoc est nomen ejus, quo vocabunt ipsum: Jehovàh Justitia nostra.* Si autem objiciant moderni Judæi, etiam Jerusalem, Montem Moriam, Altare, vel alia loca vocata fuisse hoc nomine: respondetur, non simpliciter, sed semper cum aliquo addito ita vocata fuisse, itaut manifestè appareat, nomen Jehovàh tribui his rebus non in recto, quasi ipsis conveniat esse Deum; sed in obliquo, quatenùs Deus in iisdem locis seipsum, vel aliquod opus suum peculiariter manifestavit. Cæterùm nemo tàm hebes, ac stolidus est, qui putet civitati, vel templo, aut altari posse divinitatem convenire, sicut convenit Christo, in quo divinitas cum humanitate hypostaticè unicbatur.

Quartò, R. Abraham Aben Ezra, existimat verba Psalmi 44. *Sedes tua, Deus, in sæculum sæculi*; intelligenda esse de Messia. Scribit enim: *Porrò qui dicit verba illa, sedes tua, ò Deus, in sæculum sæculi, referenda esse ad Deum; attendat quòd sequens versus hoc denegat, qui ait: Dilexisti justitiam, & odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus.* Ergo necesse est fateatur, Messiam esse Deum, cujus sedes manet in sæculum sæculi.

Quintò, verba illa Zachariæ cap. 12. *Et respicient ad me, quem transfixerunt:* In *Massebeth succà*, distinct. quæ incipit, *Hachalil chammisciàh*, exponuntur de Messia: & tamen ibi ille, qui ea profert, voca-

vocatur in principio capitis, *Dominus extendens Cœlum, & fundans terram, & fingens ſpiritum hominis in eo*. Quòd verò ibidem dicatur, Meſſias iſte futurus Filius Joſeph; commentum eſt Rabbinicum. Unum enim tantùm Meſſiam, non ſolùm Chriſtiani, ſed Judæi ſapientiores in Sacris Scripturis agnoſcunt, eumque ex Tribu Juda, & filium David. Et ita verba prædicta Zachariæ tribuuntur Meſſiæ filio David, in *Bereſcith Rabbà*. Nonnulli ad hoc teſtimonium tàm clarum obſcurandum, ſacrum textum corrumpere auſi ſunt, ſcribentes pro והביטו אלי: *& aſpicient ad me*: והביטו אליו: *aſpicient ad eum*. Hos tamen legitimi textus Hebraici, & translatio ſeptuaginta Interpretum, atque etiam Targum, manifeſtæ fraudis redarguunt.

Alia Hebræorum de Chriſti divinitate teſtimonia prætermitto, contentus uno argumento, quod ex eorumdem doctrina deſumptum efficaciſſimè tractat Illuſtriſſimus Dominus Joſeph Ciantes Romanus, Epiſcopus Marſicenſis ſuprà laudatus, in Tractatu de Sanctiſſima Incarnatione divini Verbi contra eoſdem Hebræos. Probat in hoc brevi quidem, ſed eruditiſſimo opuſculo, ex Thalmudicis doctrinis, non repugnare, Deum naturam humanam aſſumpſiſſe, & in unica perſona divina duas naturas ſimul unitas fuiſſe, itaut idem Chriſtus, Deus ſimul eſſet, & homo. Veteres enim Hebræi docent, & ut rem divinitùs revelatam firmiſſimè credunt, Deum ab initio decem Spiritus, ſeu intelligentias creaſſe, quas ipſi vocant סְפִירוֹת *Sephiroth*. His ita Deus unitus & conjunctus fuit, ut ex Deo & Sephiroth reſultet unum totum; ſicut ex corpore & anima unus homo: ex radice, ſeu trunco & ramis una arbor, ex prunis & flamma unus ignis: & quidquid dicitur de Deo, dicatur de Sephiroth: & è converſo, quidquid de Sephiroth, de Deo; ita tamen ut omnia, quæ dicunt imperfectionem, cadant ſupra Sephiroth: quæ verò perfectionem, Deo tribuantur. Hanc autem unionem ajunt eſſe omnium unionum perfectiſſimam: quæ ſanè non poteſt eſſe, niſi quæ ſit duarum naturarum in uno ſuppoſito. Ideò autem volunt, Deum ita cum Sephiroth conglutinatum fuiſſe, ut iis, tamquam inſtrumentis, uti poſſet ad creationem, conſervationem, & gubernationem rerum. Cùm enim ad hæc requiratur mutatio in operante, Deus verò ſit immutabilis: oportuit, ut ita ipſe influeret in hæc omnia, ut omnis mutatio, & imperfectio caderet in naturam Sephiroth. Afferunt pro exemplo: Quando radii Solis tranſeunt per diverſa vitra diverſorum colorum; exeunt varii inter ſe; ſed tota varietas tenet ſe ex parte vitrorum, cùm Sol eodem modo omnes radios producat. Ita Deus in ſe manet ſemper unus & idem, licet operationes ejus ſint diverſæ, & ſæpè etiam oppoſitæ: ſed tota diverſitas & oppoſitio tenet ſe ex parte Sephiroth. Hoc modo ſalvantur multa, quæ in Scripturis dicuntur de Deo, minimèque illi conveniunt: ut quòd doleat, iraſcatur, pœniteat, laboret, affligatur, & alia hujuſmodi, quæ, cùm de Deo dicuntur, ſemper cadunt ſuper Sephiroth, per quas Deus eadem patitur, vel operatur. Imò mordicùs tenent Rabbini, Deum ipſis Sephiroth unitum, & velut incluſum, morari cum illis in captivitate, quam Judæi patiuntur, & cum iiſdem Judæis pati, & affligi: & afferunt teſtimonia Scripturarum, quibus hoc ipſum videtur non obſcurè ſignificari.

Hac Judæorum doctrina, quamvis falſa ſit, poſſunt Mahumetani intelligere, non eſſe impoſſibile, Chriſtum Deum ſimul eſſe atque hominem, non ſolùm in ſententia Chriſtianorum, qui id certiſſimè credunt; ſed etiam Hebræorum, quorum majores expreſsè Meſſiæ divinitatem tribuerunt. Et recentiores, dum hæc de Sephiroth affirmant, hoc Chriſtianæ fidei myſterium non eſſe impoſſibile fateri coguntur.

Verùm quid opus nobis eſt ad Thalmudiſtarum deliria ac fabulas recurrere? jam ſuperiùs diximus, ſæpè Deum in Sacris Scripturis, ut hominem nobis repræſentari, & ea, quæ ſunt propria hominis, nec Deo ullo modo conveniunt, exercere: & nihilominus ea ipſa Deo tribuuntur. Quid igitur repugnat, ne hæc eadem illi tribuantur, ſicut aereo, & phantaſtico, ita humano corpori conjuncto? Neque enim quia huic hypoſtaticè uniatur, non autem illi, ideò ſequitur in Deo ulla mutatio, cùm corpus ipſum mutatur. Denique cùm Sacræ literæ paſſim dicant, Deum habere manus, brachia, pedes, caput, oculos, aures, ſedere, ſtare, ambulare, & alia hujuſmodi facere, quæ ſunt propria hominis; neque hæc, quamvis metaphoricè dicta, Deum dedecere exiſtimentur: non poteſt ut error, vel abſurdum damnari, ſi hæc eadem propter unionem hypoſtaticam cum natura humana illi tribuantur, quamvis non ab ipſo, ſed à natura humana, cui unita eſt, exerceantur.

CAPUT DECIMUM OCTAVUM.

Mahumetanorum quoque teſtimonio Chriſti divinitas comprobatur.

CErtum eſt, Mahumetanos univerſaliter Chriſti divinitatem negare: nonnulli tamen ſapientiores inter eos, qui rem attentiùs conſideraverunt, eandem aſſerere non dubitaverunt. De his ita ſcribit Iſmael filius Aly, in cap. *De commemoratione Gentis Moslemorum*: في ذكر امّة المسلمين الحايطية والحدمية هم اصحاب احمد بن حايط واصحاب الفضل ابن الحدمي كانا من اصحاب النظام وطالعا كتب الفلاسفة وخلطوا كلامهم بكلامهم ولهم ثلاث بدع الاولي اثبات حكم من احكام الالهية في المسيح وقالوا ان المسيح يحاسب الخلق في الاخرة:

Hajetienſes, & Hadiemienſes fuerunt aſſeclæ Ahmedi filii Hajeti, & Phadeli filii Hademi, qui ambo fuerunt diſcipuli Alnodami, & legerunt libros Philoſophorum, & commiſcuerunt ſermones eorum cum ſermonibus ſuis, & habuerunt tres novas opiniones, quarum prima fuit, ſtabilire ſententiam de Chriſti divinitate, quem dixerunt futurum eſſe Judicem creaturarum in noviſſimo die. Idem confirmat Sciaher Settanius, relatus à Gregorio Abul-Pharego in Hiſtoria ſua de rebus Arabum. Imò addit Ebnol-Keſſæus, illos exiſtimaſſe, Chriſtum eſſe Deum, ſed novum, & recentem, & à Deo æterno diſtinctum.

Neque verò magnum, aut mirum eſt, ſi hi tribuant Chriſto divinitatem, cùm alii etiam aliis eam attribuant. De his ita ſcribit idem Iſmael ibidem: اوما

وامّا الغلاة ويقال الغالية فهم الذين غلوا في حق
أيمتهم حتي حكموا فيهم باحكام الالهية واخرجوهم
من حدّ الخليقة فربّما شبهوا واحدًا بالاله وشبهوا الاله
بالخلق: ومنهم السبائية اصحاب عبد الله بن سبا
الذي قال لعليّ انت انت يعني انت الاله واجتمعت
عليه جماعة كثيرة وهم الذين يقولون بتناسخ الجزو
الالهي في الأيمة بعد عليّ: ومنهم العلبانية اصحاب
العلبا ابن الذراع الاسدي وقيل الدوسي وكان يفضل
عليًا علي نبي صّ ويسمّيه الهًا ويزعم انه هو الذي بعث
محمدًا ليدعوا لعليّ فدعا لنفسه: وتسمّي هذه الفرقة
الذمية ومنهم من يقول بالهيتهما جميعًا ويقدمون
محمدًا في الالهية وتسمّي هذه الفرقة الميمية ومنهم
من يقول ان جبرايل اخطاء في الرسالة الي محمد
وانّما أرسل لعليّ فاخطاء لان محمدًا وعليًا كان اشبه
من الغراب بالغراب وتسمّي هذه الفرقة الغرابية
ومنهم من قال الالهية لخمس اشخاص
اصحاب الكساء وهم محمد وعليّ وفاطمة والحسن
والحسين وقالوا خمستهم شيء واحد:

quinque Perſonis glorioſiſſimis: nempè Mahumeto, Aly, Phatemæ, Haſano, & Hoſeino: & aſſerebant, hos omnes quinque eſſe rem unam. Quamvis autem Mahumetani has opiniones univerſaliter non probent: ſufficit tamen nobis, fuiſſe plures, & quidem doctrinâ præcellentes inter eos, qui divinitatem cum humanitate in eodem homine perſonaliter, ſeu in una perſona, unitam fuiſſe, & conſequenter uniri poſſe affirmaverint.

Neque verò negare hoc idem poterunt Moslemi ipſi Sonnitæ, ſeu Orthodoxi, ſi graviſſimis rerum ſuarum Auctoribus fidem habendam eſſe exiſtiment. Refert enim Ahmed filius Abdal-Halim in ſua Apologia pag. mihi 333. id quod, ut ipſe inquit: روي عنبر ابو نعيم وابو الشيخ وغيرهما عن ابن عباس ان الله ارسل الي نبيّه صّ ملاكًا من الملايكة معه جبرايل فقال الملاك انّ الله خيّره بين ان يكون عبدًا نبيًّا وبين ان يكون ملاكًا نبيًّا: قال; فالتفت رسول الله صّ الي جبرايل كالمستشير فاشار جبرايل بيده ان تواضع فقال رسول الله صّ لا بل اكون عبدًا نبيًّا: رواه البشاري واليخاري في تاريخه.

narravit Anbàr Abu-Naim Abul-Seich, & alii ex auctoritate Ebn-Abbas (Doctoris inter eos irrefragabilis auctoritatis) *Deum legaſſe ad Prophetam ſuum Mahumetum, quemdam ex Angelis unà cum Gabriele. Dixitque Angelus ei: Deus dat tibi optionem, ut eligas, utrum velis eſſe homo propheta, an Angelus propheta. Tunc Mahumetus converſus eſt ad Gabrielem, tamquam conſilium ejus circa hoc petiturus. Gabriel verò innuit ei manu ſua, ut ſeſe humiliaret. Reſpondit itaque Angelo: Nequaquam: ſed ero homo propheta. Referunt hoc Albaſciarius, & Albacharius in ſua Hiſtoria.* Peto hìc à Doctoribus Moslemis; qua ratione poterat Mahumetus Angelus fieri? An ita, ut ipſe non remaneret omninò, totuſque deſtrueretur? an verò ita, ut aliquid de eo ſupereſſet? Si primum: nimis ſtultus fuiſſet Mahumetus eligendo deſtructionem ſui ipſius. Quid enim profuiſſet illi eſſe Angelum, ſi nihil de hac re erat ſciturus, vel ſenſurus, non magis, quàm ſi aſinus factus fuiſſet? Si verò remanſurus erat Mahumetus; qua ratione poterat etiam eſſe Angelus, & cognoſcere, ſe eſſe ſimul Angelum, & Mahumetum? Certè non alio modo, niſi ut vel ipſe aſſumeret ad ſuam naturam in ſua perſona naturam Angeli: vel contrà, Angelus aſſumeret ad ſuam naturam in ſua perſona naturam illius: itaut in una perſona duæ ſimul naturæ, angelica, & humana, reperirentur. Aliàs prorſus eſt inintelligibile, quomodò poſſet Mahumetus Angelus fieri. Per hoc igitur coguntur Mahumetani fateri poſſibile eſſe id, quod de Chriſti incarnatione & divinitate Chriſtiani confitentur.

Hodie quoque plures reperiuntur inter Mahumetanos Sonnitas, & quidem ex nobilioribus, & ſapientioribus, qui Chriſtum Deum eſſe conſtanter affirment. Referam hìc verba Auctoris aliàs laudati Hiſtoriæ ſtatus præſentis Imperii Othomanici: qui lib. 2. cap.

Porrò Galatæ, ſeu Galienſes (ideſt Excedentes) *ſunt illi, qui exceſſerunt modum in veneratione ſuorum Antiſtitum, itaut attribuerint illis divinitatem, & exemerint eos è numero creaturarum; nunc ſimilem facientes creaturam Deo, nunc Deum creaturæ. Inter hos ſunt Sebaitæ aſſeclæ Abdallah filii Sebæ, qui dixit ad Aly: Tu es tu: ideſt, Tu es Deus. Et ſequuti ſunt eum plurimi, qui tenebant ſententiam de translatione particulæ divinitatis in Antiſtites ſucceſſores ipſius Aly. Ex his etiam ſunt Albanenſes aſſeclæ Albæ filii Dharai Aſadienſis (vel juxta alios, Duſienſis) qui præferebat Alym Prophetæ Mahumeto; & vocabat eum Deum, & exiſtimabat, illum eſſe, qui miſerat Mahumetum, ut vocaret homines ad ſequendum ipſum Alym: ſed Mahumetum obtruſiſſe ſeipſum pro Aly. Et vocata fuit etiam hæc ſecta, Dhamienſium; inter quos quidam tribuebant tàm Mahumeto, quàm Aly divinitatem; in quâ tamen primas partes Mahumeto concedebant. Et hi vocati ſunt Mimienſes; inter quos quidam dixerunt, Gabrielem erraſſe, dum annunciavit Legationem Mahumeto: nam miſſus fuerat, ut annunciaret eam Aly: ſed erravit etiam in Aly, quia Mahumetus & Aly erant inter ſe magis ſimiles, quàm corvus corvo. Quamobrem hi vocati ſunt Gorabitæ* (ideſt Corvini), *inter quos quidam attribuebant divinitatem*

lib. 2. cap. 12. hæc habet: *Paucis abhinc annis nova opinio introducta est, quam sequuntur, & cui præcipuè adhærent modestiores, & temperatiores Regalis Curiæ, & valdè communis est Constantinopoli. Qui eam profitentur, Chap Messahì, boni scilicet Discipuli Messiæ appellantur. Hi constanter propugnant, Jesum Christum esse Deum, verumque Mundi redemptorem. Juvenes, qui liberaliorum studiorum causa in Regia detinentur, huic opinioni mordicùs inhærent; sed præcipuè honestiores, ac civiliores, & quos natura melioribus dotibus ornavit: adeò ut, cùm laudare aliquem inter se volunt, qui hujusmodi qualitatibus universis ornatus sit, unico verbo omnia exprimentes, Chap Messahisen illum appellent; idest bonum Messiæ Discipulum. Constantinopoli ingens est hujusmodi hominum numerus, inter quos quidam hanc sententiam tàm constanter retinuere, ut mortem pro ea libenter sustinuerint. Neque id prohibet, quin omnes illi, qui cydari alba utuntur, eandem sententiam occultè retineant.* Hactenùs Auctor, testis oculatus.

Postremò fieri potest argumentum satis validum, quamvis ad hominem, pro hac ipsa veritate asserenda contra Mahumetanos, ex ipsis verbis Alcorani, in quo non semel Christus dicitur: كلمة الله, *Verbum Dei*, & روح الله *Spiritus Dei*, vel روح من الله *Spiritus ex Deo*. Nam (ut de primo loquamur) *Verbum Dei*, juxta Algazelum in professione Fidei Eslamiticæ, duplex est: alterum: ازلي قديم قايم بذات الله *Æternum, sine principio, subsistens in essentia Dei*. Alterum مقرو بالالسنة مكتوب في المصاحف محفوظ في القلوب: *Quod legitur linguis, scribitur in libris, & custoditur in cordibus*. Christus autem non fuit Verbum Dei secundi generis, ut patet: ergo necessariò sequitur, fuisse primi generis, & consequenter fuisse Deum. Nam quidquid est æternum, atque adeò increatum, & subsistit in essentia Dei, non potest non esse Deus.

Respondet Gelaleddinus: سُمّي كلمة الله لانه خُلق بكلمة كُن: *nominatus est Verbum Dei, quia creatus est (à Deo) per verbum, Esto*. Sed hoc modo omnia dici poterunt Verbum Dei: *ipse enim dixit, & facta sunt omnia*: neque Christus per hoc excellentior erit quolibet alio homine, vel etiam bruto. Præterea, si ex eo, quòd creatus sit per Verbum Dei, Verbum Dei appellandus est: eadem ratione, qui per aquam mundatur, aqua dicendus erit: & qui per ignem calefit, ignis: & qui per pharmacum sanatur, pharmacum appellandus erit.

Beidavius aliam affert rationem: سُمّي بذلك عيسى لانه وُجد بامره تعالي دون ابٍ: *Ita vocatus fuit Jesus, quia extitit per imperium Dei sine patre*. Sed etiam primus equus extitit ad imperium Dei sine patre, atque etiam sine matre. Ideòne vocabimus equum, Verbum Dei?

In quodam Lexico Arabico, cui titulus est إجماع اللغة, affertur hæc alia ratio: سُمّي كلمة الله لانه انتفع في الدّين كما قيل فلان سيف الله اسد الله: *Nominatus fuit Verbum Dei, quia* (verbis suis) *profuit, Religioni; sicut aliquis dicitur Gladius Dei, Leo Dei*; quia scilicet strenuè pugnaverit pro religione. Sed, præterquamquòd hæc explicatio est valdè frigida; plures alii verbis suis religioni profuerunt, nec tamen ullus vocatus est, *Verbum Dei*, nisi Christus, in quo hoc nomen ostendit aliquid novum, ac singulare.

Neque minus ostendit, Christum esse Deum, quòd in Alcorano vocetur روح الله *Spiritus Dei*, vel من الله *à Deo*. Nam cùm Spiritus Dei debeat esse in Deo, nec possit esse accidens, necessariò erit substantia, & per consequens Deus. Hìc etiam Mahumetani varia quærunt subterfugia. Gelaleddinus asserit, Christum dici Spiritum Dei, quia conceptus fuit opera Gabrielis, quem Mahumetani vocant, sicut alios Angelos, Spiritum Dei. Quamobrem verba illa Suræ 66. التحريم *Prohibitio:* v. 14. ومريم بنت عمران التي احصنت فرجها فنفخنا فيها من روحنا: *Et Maria filia Amran, quæ custodivit virginitatem suam: & insufflavimus in ea de spiritu nostro*: ita explicat: من روحنا جبرايل حيث نفخ في جيب درعها بخلق الله فعله الواصل الي فرجها فحملت بعيسي: *De spiritu nostro, nempe Gabriele, cùm insufflavit in aperturam tunicæ ejus* (1. Mariæ) *ad collum, efficiente Deo, ut flatus ejus perveniret ad vulvam ejus, & ex eo conciperet Jesum*. Sed verba Suræ 4. النسا *Mulieres*, vers. 107. انما المسيح عيسي ابن مريم رسول الله وكلمته القيها الي مريم وروح منه فامنوا بالله ورسله: *Certè Christus Jesus filius Mariæ, est Legatus Dei, & Verbum ejus, quod immisit in Mariam, & Spiritus ab eo. Itaque credite in Deum, & Legatos ejus*: ita exponit: وروح منه اي ذو روح منه اضيف اليه تعالي تشريفا له وليس كما زعمتم ابن الله او الها معه وثالث ثلاثة لان ذو الروح مركب والاله تنزه عن التركيب وعن نسبة المركّب اليه: *Et Spiritus ab eo: ideſt habens spiritum ab eo: & refertur ad ipsum Deum, ad denotandam nobilitatem & excellentiam ejus: non autem, sicut vos putatis, est filius Dei, aut Deus simul cum eo, & tertius trium* (ideſt una ex tribus Personis divinis) *Nam habens Spiritum, est quid compositum: absit autem, ut sit in Deo ulla compositio, vel aliquid compositum de illo prædicetur*. Eodem ferè modo exponit Zamchascerius: وقيل له روح الله وروح منه لذلك

ritus Dei: etiam cæteri homines ita essent appellandi.

Ahmed filius Mohammed Thalebiensis, magnus Alcorani commentator, & commentorum, ac fabularum insignis architectus, affert alias aliorum explicationes, cur Christus in Alcorano dicatur *Spiritus Dei*, vel *Spiritus à Deo*. قيل معناه ونفخة منه

وذلك ان جبرايل عم نفخ في درع مريم فحملت باذن الله تعالي فقال وروح منه وذلك ان جبرايل عم روح والنفخ انه ريح يخرج عن الروح: وقال ابو عبيده معناه انه كان انسانًا حيًّا باحيا الله تعلي اياه يدلّ عليه قول السدّي وروح منه اي مخلوق منه من عنده: وقيل معني وروح منه رحمة منه جعل الله تعالي عيسي عم رحمة لمن تبعه وامن به يدلّ عليه قوله في المجادلة وايّدهم بروح منه اي قوّاهم برحمة منه: وقيل الروح الوحي اوحي الله تعالي الي مريم بالبشارة واوحي الي جبرايل بالنفخ واوحي اليه ان كُن: وقيل اراد بالروح جبرايل عم معناه وكلمته القاها الي مريم والقاها ايضًا روح منه وهو جبرايل عم: وقيل اراد الروح الذي تحيّي به ادم عم فخلق الله تعالي روحًا وصوّرها وارسلها الي مريم فدخلت في فمها فصيّرها الله تعلي روح عيسي: قال ابيّ واذا اخذ ربّك من بني ادم الاية قال اخذهم ثم جعلهم ارواحًا في صدورهم واستنطقهم فكان روح عيسي من تلك الارواح التي اخذ عليها العهد فارسل ذلك الروح الي مريم فدخل فيها

Dictus autem fuit Spiritus Dei, & Spiritus ex Deo, quia habens ſpiritum habuit eſſe ſine literis ab habente Spiritum: ſicut ſemen, quod abſcinditur à patre vivo. Et quidem nova productione creatus eſt à Deo, & potentia ejus abſoluta. Non multum capio ſenſum verborum, & ſuſpicor de aliquo ſcripturæ mendo. Verùm quidquid ſit, ſi ex eo, quòd Chriſtus habuit ſpiritum, ſeu animam à Deo, vocandus eſt Spiritus Dei: omnes homines, atque etiam jumenta omnia dici poterunt Spiritus Dei. Prætereà is, qui habet potentiam à Deo, rectè vocabitur Potentia Dei: atque aliæ hujuſmodi ineptiæ ſequentur. Quamvis autem admitteremus hujuſmodi expoſitiones, non tamen ex illis probaretur, Chriſtum non eſſe Deum. Nam ratio allata ab Ahmed, quia *habens Spiritum*, eſt quid compoſitum: Deus verò non admittit compoſitionem: primò quidem in ſententia Sonnitarum nihil probat, cùm ipſi admittant compoſitionem in Deo ex eſſentia & attributis, ut vidimus. Secundò, quia hæc compoſitio non eſſet in Deo, ſed in Chriſto, qui conſtat ex humanitate, & divinitate: neque ideò prohiberet, quin Chriſtus eſſet Deus: idem quippe eſſet, habens ſpiritum à Deo, ac habens naturam divinam à Deo: itaut, *habens*, non includat divinitatem, ſed tantùm humanitatem, ſeu naturam humanam, tamquam terminum aſſumptum à perſona divina.

Verùm inſurgit contra nos Ahmed argumento non contemnendo, dicens: ولم يكن ادم بما نفخ الله فيه من روحه لاهوتًا وناسوتًا بل كله ناسوت فلذلك المسيح كله ناسوت:

Non fuit Adam, eo quòd Deus inſufflaverit in eo de ſpiritu ſuo, Deus, & homo; ſed totus homo: ita etiam Chriſtus erit totus homo.

Reſpondeo primò, comparationem non benè currere: nam non dicit Alcoranus, Deum inſpiraſſe in Chriſtum de ſpiritu ſuo: ſed inſpiraſſe de ſpiritu ſuo, vel ſpiritum ſuum, & verbum ſuum in Mariam. Deinde, non dicit Moyſes, Deum inſpiraſſe in Adam de ſpiritu ſuo, ſed *inſpiraſſe in faciem ejus ſpiraculum vitæ:* & ideò Adam non factum fuiſſe, ſeu evaſiſſe Deum & hominem, ſed hominem tantùm, habentem animam viventem. Certum eſt enim apud omnes, Deum non communicaſſe Adæ ſpiritum ſuum, vel aliquid de ſuo eſſe, ſed tantùm creaſſe in eo animam viventem, & rationalem: hoc verò facit quotidie cum omnibus hominibus, qui tamen non propterea dicuntur Spiritus Dei.

Jahias filius Salàm putat, Chriſtum vocari Spiritum Dei, انه كان من غير بشر: *quia ipſe fuit ſine carne*, ideſt creatus fuit ſine concurſu viri, ſeu opera carnali: quaſi per hoc debeat ſpiritus appellari. Sed eodem modo, imò multò magis etiam Adam dici poſſet Spiritus Dei: creatus enim fuit à Deo ſine opera non ſolùm viri, ſed neque fœminæ. Chriſtus porrò fuit verus homo ſicut cæteri, conſtans corpore & anima. Quòd ſi ratione animæ vocandus eſſet Spi-

Nonnulli explicant ſpiritum ab eo, ſufflationem ab eo: quia ſcilicet Gabriel ſufflavit in interulam Mariæ, & concepit, ita volente Deo. Dicit igitur & Spiritus ab eo: & hoc quia Gabriel eſt Spiritus, & ſufflatio eſt ventus egrediens à Spiritu. Et dixit Abu-Obeida: Chriſtus fuit homo vivens per vivificationem factam à Deo. Oſtendit hoc dictum Alſadii: Et Spiritus ab eo, ideſt creatus ab eo, de apud ſe. Alii dicunt, Spiritum ab eo, ſignificare miſericordiam ab eo. Conſtituit enim Deus Jeſum miſericordiam ſequentibus eum, & credentibus in eum. Oſtendunt hoc verba Suræ de Diſputatrice: & roboravit

eos Spiritu ex ſe, ideſt fortes reddidit eos miſericordia ex ſe. Alii dicunt, ſpiritum ſignificare revelationem, quia revelavit Deus Mariæ fauſtum nuncium: & Gabrieli inſpiravit, ſeu revelavit inſufflationem: ipſi verò Jeſu revelavit; ſeu dixit, Eſto, & fuit. Alii volunt, ſpiritum ſignificare Gabrielem; ut ſenſus ſit: & Verbum ejus, quod ipſe immiſit in Mariam, & immiſit etiam illud in eam ſpiritus à ſe: nempe Gabriel. Alii dicunt, ſignificare Spiritum, quo vivificatus fuit Adam. Creavit enim Deus ſpiritum, & formam dedit illi, miſitque illum ad Mariam, & ingreſſus eſt in os ejus, fecitque illum Deus ſpiritum (ſeu animam) *Jeſu. Dixit Obajus explicans verba Alcorani: Et cùm accepiſſet Dominus tuus à filiis Adam, &c. accepit eos, deinde poſuit ſpiritum in pectoribus eorum, & reddidit eos loquentes, ac rationales. Fuit autem Spiritus Jeſu unus ex illis Spiritibus, quos comprehendit pactum Dei: miſitque illum ad Mariam, & intravit in eam.*

Non eſt, quòd his tot ineptiis reſpondeam: nemo enim erit, qui non apertè videat, nihil ad rem facere, & eſſe nimis miſera effugia Sapientium Moslemorum. Quamvis enim Mahumetus ſæpè & rotundis verbis neget in Alcorano, Chriſtum eſſe Deum, vel Filium Dei; nihilominùs, dum illum, Verbum Dei, & Spiritum Dei appellat, ſibi ipſi contradicit, & quemadmodùm conſueverunt Impoſtores, minimè advertens quid dicat, invitus veritatem confitetur. Velit enim, nolit; ſi Chriſtus eſt Verbum Dei, & Spiritus ejus, ſeu procedens ab eo, non poteſt non eſſe Filius Dei, & Deus.

Hanc veritatem fatetur Thalebienſis agnitam fuiſſe à quodam adoleſcente Chriſtiano, qui erat ſub poteſtate ſupremi Arabum Principis Aaronis Raſcidi, qui regnavit anno Chriſti 786. de quo ita ſcribit: سمعت القسم الجنبي يقول كان لهرون الرشيد غلام متطيب نصراني احسن خلق الله وجها واكملهم ادبا واجمعهم الخصال التي يتوسل بها الي الملوك وكان الرشيد مولعا بان يسلم وهو يمتنع:

Audivi Alcaſemum Gennabienſem ita narrantem. Habebat Aaron Raſcidus adoleſcentem Chriſtianum odoribus aromatum perfuſum, & pulcherrimum vultu omnium creaturarum Dei: & erat perfectiſſimus diſciplina, & præditus omnibus illis partibus, quibus ſibi quilibet aditum facere poſſit ad Reges. Summoperè autem cupiebat Raſcidus, ut adoleſcens fieret Mahumetanus, ſed ipſe hoc recuſabat. Pergit Auctor referre, quo pacto curaret Imperator adoleſcentem omnibus blanditiis, & deliciis ad ſectam ſuam attrahere. At ille ſemper conſtantior in fide ſua apparebat. Interrogatus à Principe, quid ipſum detineret, ne Moslemus fieret: reſpondit; in Alcorano eſſe argumentum probans illud ipſum, quod Mahumetus negat in eo: vocatur enim ibi Chriſtus Verbum Dei, quod immiſit in Mariam, & ſpiritus ab eo. *Non ne*, inquit, *hæc eſt fides Chriſtiana, quòd ſcilicet Jeſus eſt pars ex eo*, (nempe Deo)? Hoc audiens vehementer doluit Raſcidus: cùmque vocaſſet Sapientes, & Doctores, nullus ex eis potuit adoleſcentis argumentum ſolvere. Advenerat tunc fortè ex regione Charaſana vir quidam doctus in Alcorano, nomine Aly filius Hoſeini. Hic juſſu Imperatoris loquutus eſt cum adoleſcente Chriſtiano, ejuſque argumento audito, neſcivit ſtatim reſpondere, ſed juravit per Deum, ſe nihil guſtaturum, donec reſponſum ad argumentum adoleſcentis inveniret. Ingreſſus igitur domum obſcuram & tenebroſam, clauſit oſtium, & cœpit legere Alcoranum attentè, donec pervenit ad Suram الجاثية *Genufleſſa*, in qua ſunt ea verba: وسخر لكم ما في السموات وما في الارض جميعا منه:

Et ſubjecit vobis ea, quæ ſunt in cœlis, & quæ ſunt in terra, omnia ab ipſo. Tunc exclamavit elata voce, ut aperirent portam: & egreſſus legit hæc verba adoleſcenti coram Raſcido, & ait: *Si ex eo, quòd Jeſus eſt Verbum Dei, & Spiritus ab eo, eſt pars illius: ſequitur, quòd omnia, quæ ſunt in cœlo, & in terra, cùm ſint ab eo, ſint pars illius.* Hoc argumento convictus adoleſcens, Mahumeti legem amplexus eſt. Hæc ex Thalebienſi.

Ego ſanè legi vitam Raſcidi, ſed nihil in ea reperi de iſto Ganymede. Obſervavi ibi tantummodò, Chriſtianum quemdam medicum juvenem ingenioſiſſimum, fuiſſe huic Imperatori in magno pretio, eo quòd per venæ ſectionem illum ab apoplexia liberaſſet. Verùm quidquid ſit de hoc; ineptiſſima fuit Doctoris hujus Charaſani reſponſio, etiam admiſſo craſſiſſimo illo errore, in quo verſabatur adoleſcens, qui putabat, Chriſtum eſſe partem Dei, quaſi Deus poſſet in fruſta ſecari. Etenim non omnia ſunt à Deo eodem modo. Quædam enim ſunt ab intra, ut cognitio, & amor: quædam verò ad extra, quales ſunt omnes creaturæ, de quibus loquitur Alcoranus. Igitur non valet argumentum: Quæ ſunt in cœlo, & in terra, ſunt à Deo, & non ſunt pars Dei: ergo Verbum, & Spiritus Dei, licet ſint à Deo, non erunt pars illius. Sicut non valeret, ſi quis diceret: Imago picta, eſt ab homine; & non eſt pars illius: ergo manus, quæ abſcinditur ab homine, licet ſit ab homine, non erit pars illius. Diverſo enim modo eſt ab homine imago picta, & manus abſciſſa.

Verùm, relicto hoc adoleſcentis illius errore, quo nullum unquam Chriſtianum laboraſſe puto: dico Chriſtum vocari ab Alcorano, & Mahumetanis Verbum Dei, & Spiritum Dei, & his nominibus oſtendi non eſſe à Deo, ut opera ad extra, ſed ut actus vitales ad intra: Spiritus enim, & loquutio, ſeu Verbum, ſunt actus vitales in hominibus, & multò magis in Deo: non ita cætera opera ad extra. Etjam diximus, non poſſe intelligi Chriſtum eſſe Spiritum, aut Verbum Dei extra ipſum Deum: neque opus eſt hìc id iterùm probare.

CAPUT DECIMUM NONUM.

Reſpondetur quintæ Mahumetanorum objectioni contra Chriſti paſſionem, & crucifixionem.

CErtiſſimum eſt, Diabolum in Alcorano omnium præteritarum hæreſeon fæcem per Mahumetum congeſſiſſe: & quemadmodùm Chriſti divinitatem cum Ario oppugnavit: ita veram ejuſdem paſſionem & mortem per crucem, cum Manichæis, Marcionitis, & aliis hujuſmodi monſtris impudenter, impièque negavit. Hanc ego hæreſin ita ſtultam & irrationabilem judico, ut vix credere poſſim; aliquem inter mortales repertum fuiſſe, qui illam non ſolùm verbis proferre, ſed ne mente quidem concipere potuerit. Pugnat enim

nim contra apertiſſimam veritatem, nulloque fundamento penitùs innititur. Sed antequam ad eam confutandam aggrediar, referam, quid de hac re Mahumetani ſentiant; ita enim facilius erit, vaniſſima eorum deliria refutare. Omnes verò Alcorani Expoſitores fundant ineptias ſuas in illis verbis Suræ 4. النساء *Mulieres*, verſ. 155. quibus aſſeritur, Judæos à Deo punitos fuiſſe, بكفرهم وقولهم على مريم بهتانًا عظيمًا وقولهم انّا قتلنا المسيح عيسى بن مريم رسول الله وما قتلوه وما صلبوه ولكن شُبِّهَ لهم وان الذين اختلفوا فيه لفي شكّ منه وما لهم به من علم الّا اتباع الظنّ وما قتلوه يقينًا بل رفعه الله اليه وكان الله عزيزًا حكيمًا:

propter perfidiam eorum, & eò quòd dixerint contra Mariam mendacium magnum: & eò quòd dixerint: Nos ſanè occidimus Chriſtum Jeſum, filium Mariæ Legatum Dei: ſed non occiderunt eum, neque crucifixerunt eum: verùm objecta eſt eis ſimilitudo ejus. Et profectò, qui diſcordes fuerunt in eo, dubitaverunt de hoc. Non erat illis de eo ulla ſcientia; ſed ſolùm ſectati ſunt opinionem: neque occiderunt eum verè; ſed Deus elevavit eum ad ſe. Nam Deus eſt potens, ſapiens.

Gelaleddinus ita gloſſat hæc verba: بكفرهم بعيسى وقولهم على مريم بهتانًا عظيمًا حيث رموها بالزنا: شُبِّهَ لهم المقتول والمصلوب وهو صاحبهم بعيسى اي القي عليه شبهه فظنّوا اياه: وان الذين اختلفوا فيه اي في عيسى لفي شكّ منه من قتله حيث قال بعضهم لما راوا المقتول الوجه وجه عيسى والجسد ليس بجسده فليس به وقال اخرون بل هو هو وما لهم به بقتله من علم الّا اتباع الظنّ الذي تخيلوه:

Propter perfidiam eorum, quia ſcilicet noluerunt credere in Jeſum, & eò quòd dixerunt contra Mariam mendacium magnum, cùm de adulterio accuſaverunt eam. Sed objecta eſt eis ſimilitudo ejus (nempe Jeſu) *in eo homine, quem occiderunt, & crucifixerunt, qui fuit unus ex ſociis eorum. Ideſt: poſuit Deus ſimilitudinem Jeſu in eo, & exiſtimaverunt eſſe Jeſum: & profectò, qui diſcordes fuerunt in eo, ideſt in Jeſu, dubitaverunt de hoc, nempe de occiſione ejus: dicebant enim quidam eorum, poſtquam viderunt illum, qui occiſus fuerat: Facies eſt facies Jeſu; ſed corpus non eſt corpus ejus: itaque non eſt ipſe. Alii verò dicebant: Nequaquam; ſed eſt ipſemet. Et non erat illis de eo, ideſt de occiſione ejus, ulla ſcientia: ſed tantùm ſectabantur opinionem circa id, quod imaginabantur.*

Sed audiamus alios Expoſitores, quorum verba, ut Lectori faſtidium, & mihi, ac Typographis laborem minuam, non Arabicè, ſed latinè ex Arabicis ſumma fide translata referam.

Ebno-Said Mogrebienſis, & Ebnol-Athir, relati ab Iſmaele filio Aly in cap. في عيسى ابن مريم, *De Jeſu filio Mariæ*, ita fabulantur: *Quærebant autem Judæi ſummo ſtudio comprehendere eum. Et venit quidam ex Apoſtolis ad Herodem Judicem Judæorum, & ad Collegium Judæorum, & dixit: quid dabitis mihi, ſi oſtendero vobis Chriſtum? & dederunt ei triginta denarios: quos cùm accepiſſet, oſtendit eis ubi ille eſſet. Dixit Ebnol-Athir in ſua Hiſtoria: Variæ ſunt Doctorum opiniones circa mortem ejus, antequam aſſumeretur in Cœlum. Dicunt nonnulli, aſſumptum fuiſſe abſque eo quòd moreretur. Alii verò dicunt, Deum immiſiſſe illi mortem per tres horas: alii autem per ſeptem: & deindè reſtituiſſe eum vitæ, & quidem Auctores hujus ſecundæ ſententiæ habent pro fundamento ea verba Dei in Alcorano:* اني متوفّيك ورافعك اليّ: *Certè ego defungi faciam te, & elevabo te ad me. Cùm autem apprehendiſſent Judæi hominem quemdam, qui erat ſimilis Chriſto, ligaverunt eum, & cæperunt attrahere eum funibus, & dicebant ei: Tu reſuſcitabas mortuos, an non ſalvabis teipſum ab his funibus? Et expuebant in faciem ejus: & conjecerunt ſuper eum ſpinas, & crucifixerunt eum: & permanſit in cruce ſex horas. Deindè petiit corpus ejus Joſeph faber lignarius ab Herode, qui erat Judex Judæorum, & cognominabatur Pilatus: & ſepelivit illud in ſepulchro, quod ſibi ipſi idem Joſeph præparaverat. Deſcendere autem fecit Deus Chriſtum de Cœlo ad matrem ipſius Mariam, quæ flebat eum, & dixit ei: Deus aſſumpſit me ad ſe, neque contigit mihi niſi optimum. Et præcepit ei, ut congregaret ad ipſum Apoſtolos, & conſtituit eos in Terra Legatos Dei, & præcepit eis, ut prædicarent ex parte ſua id, quod ſibi mandaverat Deus. Et diviſi ſunt Apoſtoli unuſquiſque in eam regionem, quam conſtituerat eis. Dixit Keſſæus: Et ingreſſi ſunt Apoſtoli per portas civitatum, ad quas miſſi fuerant: & unuſquiſque eorum loquebatur lingua illius gentis, ad quam miſſus fuerat.*

Alius Auctor, nomine Amru, ex relatione Asbath, qui id acceperat ab Alſaddi, hoc ipſum alio modo enarrat, dicens: *Tunc Judæi congregaverunt turbam adverſus Jeſum filium Mariæ, & concluſerunt eum intra quamdam domum: atque ibi ſuperveniente illis nocte, pernoctaverunt cuſtodientes eum. Revelavit autem Deus illi ea verba Alcorani: Ego ſanè defungi faciam te, & exaltabo te ad me, & liberabo te ab Infidelibus (ideſt à Judæis): & ponam aſſeclas tuos (ideſt Mahumetanos, & Romanos) ſuper infideles uſque ad diem reſurrectionis. Prædixit autem Jeſus ſociis ſuis, ſe eſſe fato functurum, & elevandum in Cœlum, & dixit: Quis veſtrum vult, ut Deus ponat in eo figuram meam, & ut propterea Judæi occidant illum: & Deus collocabit eum mecum in die reſurrectionis? reſpondit quidam ex illis: Ego. Impreſſa igitur fuit illi figura Jeſu: Jeſus autem raptus eſt, & aſſumptus in Cœlum. Mane autem facto,*

facto, inventi sunt asseclæ Jesu esse novendecim, deficiente uno (nam anteà cum Jesu erant viginti). Et dixerunt: Quid sibi vult, quòd heri erant viginti? & invenerunt inter eos hominem illum, qui habebat figuram Jesu, nec dubitaverunt esse Jesum. Sed subiit eos dubitatio ante defectum numeri vicenarii. Acceperunt igitur illum, cui inerat figura Jesu, & occiderunt, & crucifixerunt eum, & ipsi putabant eum esse Jesum. Et discordes fuerunt, qui remanserunt de sociis Jesu; & congregati simul, elegerunt tres ex ipsis, &c.

Thalebiensis in Suram quartam النساء *Mulieres*, vers. 155. fabulam adornat, & auget ex auctoritate Ebn-Abbas, quæ apud Moslemos irrefragabilis censetur. Ita igitur hic Auctor: *Et dixit Ebn-Abbas: Cùm obvium habuisset Jesus cœtum Judæorum, dixerunt: Ecce Magus filius Magæ, & Præstigiator filius Præstigiatricis: & alia convicia & scommata conjecerunt in eum, & in Deum. Cùmque hæc audisset Jesus, ita imprecatus est eis: ò Deus, tu es Dominus meus, & ego à Spiritu tuo processi, & tu verbo tuo creasti me: neque veni ad eos à me ipso. Maledic ergo eis, qui conviciati sunt mihi, & Matri meæ. Exaudivit autem eum Deus, & transmutavit in porcos conviciatores illius. Cùmque vidisset hoc Judas, caput & dux Judæorum, timuit, & territus est ob imprecationem ejus. Convenerunt igitur Primates eorum, ut occiderent Jesum, & dixerunt: ò Judæi, sanè Deus odio habet vos. At illi irati sunt, & insurrexerunt, ut interficerent eum. Misit autem Deus Gabrielem, qui immisit eum intra fenestram domus cujusdam, in qua erat alia fenestella sub tecto ad excipiendum lumen: & inde Deus elevavit eum in Cœlum. Præcepit autem Judas cuidam ex suis asseclis, qui vocabatur Titianus, ut intraret in illam fenestram, & occideret eum. Ingressus Titianus intra fenestram, non invenit Jesum: Deus autem imposuit illi similitudinem Jesu: itaque occiderunt, & crucifixerunt eum.* Mokatel autem ita rem narrat: *Miserunt Judæi exploratorem quendam, qui observaret, ubi esset Jesus, & quò se reciperet. Ascendit autem Jesus in montem, & veniens Angelus accepit eum duobus digitis, & elevavit in cœlum; conjecitque Deus in exploratorem illum figuram Jesu: & existimantes Judæi, illum esse Jesum, occiderunt, & crucifixerunt eum: ille verò dicebat: Ego non sum Jesus, sed sum talis filius talis. At illi non præstantes ei fidem, occiderunt eum.* Dixit Alsaddi: *Concluserunt eum, & decem ex Apostolis in quadam domo: & quidam ex illis ingressus est ad eos, conjecitque in eum Deus similitudinem Jesu: Jesum verò elevavit in Cœlum ex fenestra illius domus: ingressique sunt ad eum, & occiderunt illum, existimantes esse Jesum.* Cottada autem dixit: *Relatum est nobis, quòd Propheta Dei Jesus; super quem sit pax, dixerit asseclis suis: Quis ex vobis vult suscipere similitudinem meam, & occidi? respondit quidam illorum: Ego suscipiam, ò Legate Dei. Occisus itaque est homo ille, & Deus servavit Jesum immunem, & elevavit eum ad se. Cùmque elevasset eum, vestivit illum alis, & circumdedit eum luce, & constituit ei cibum & potum ad delicias. Volaveruntque cum eo Angeli circa Thronum Dei, & factus est simul homo, & angelus; cœlestis simul, & terrestris.* Dixit Vaheb filius Mambah: *Revelationem fecit Deus Excelsus ad Jesum, super quem sit pax, cùm perveniisset ad annos triginta. Deinde, cùm esset triginta ac trium annorum, elevavit eum ad se. Et ipsi certè fuerunt in dubitatione circa eum.* Dixit Alkalebì: *Dissensio eorum erat in hoc, quod Judæi dicebant: Nos occidimus, & crucifiximus eum. Christianorum autem pars dicebat: Nequaquam: sed nos occidimus, & crucifiximus eum. Alii verò dicebant: Neutri occiderunt eum, sed Deus elevavit eum ad se in Cœlum, & nos vidimus eum dum elevaretur. Qui verò viderant occidi Titianum, dicebant: Nonne vidistis illum occidi, & crucifigi? Et hæc fuit dubitatio & dissensio eorum circa hoc.* Dixit Mohammed filius Meruàn: *Dicitur etiam, quòd Deus conjecit similitudinem vultus Jesu in Titianum, nec tamen dedit ei, ut esset similis in reliquis membris, & in constitutione corporea. Cùmque occidissent eum, attentiùs inspicientes, dicebant: Vultus quidem est vultus Jesu: corpus autem est corpus Titiani. Dicitur porrò, illum, in quo posita fuit similitudo Jesu, fuisse Israelitam, nomine Albiuh filium Keidiræ.*

Ismael filius Aly in suo Chronico, agens de Festis Christianorum, rem totam, aliquantò cæteris sanior, vel potiùs, minùs insanus, ita refert. *Deinde celebravit Christus Pascha feria quinta cum pane, & vino, & abiit in domum cujusdam ex sectatoribus suis. Deinde exiit nocte sextæ feriæ sequentis in montem. Unus autem ex Discipulis ejus, Judas nomine, festinavit ad Magnates Judæorum, & accepit ab eis triginta numos pro pretio, & indicavit eum illis. Deus autem posuit similitudinem Christi in eodem Juda. Acceperunt ergo eum, & ligaverunt, & percusserunt, atque attraxerunt eum, & posuerunt super caput ejus coronam de spinis, & exercuerunt contra eum omnia odibilia, & excruciaverunt eum in reliquo illius noctis ante feriam sextam, donec facto mane, crucifixerunt eum, existimantes esse Christum, hora tertia prædictæ diei, quæ dicitur Feria sexta crucifixionis. Et crucifixi sunt cum eo duo latrones super montem, qui dicitur Calvariæ, Hebraicè autem Golgotha; & mortui sunt, ut putaverunt, hora nona. Deinde Joseph faber lignarius, qui erat patruelis Mariæ, corpus Christi à Præside Judæorum Herode, qui vocabatur Pilatus, postulavit. Habebat autem Joseph prædictus habitationem, & locum suum prope eum. Donavit ergo illi Præses corpus ejus, & sepelivit illud Joseph in sepulchro, quod sibi præparaverat. Putant autem Christiani illud mansisse in sepulchro nocte ante Sabbatum, ipsa die Sabbati, & nocte præcedente diem Dominicam: & in matutino Dominicæ surrexisse.*

Existimabis, Lector, hæc Mahumetanorum commenta ex Plauti Amphitryone, vel alia veteris Poetæ Comœdia furto sublata fuisse: & tamen operæ pretium duxi ea referre, ut intelligas, quibus fundamentis nitantur, dum Christi passionem, & mortem ejus in Cruce inficiantur. Dixi, mortem in Cruce: nam de morte ejus naturali non omnes inter se conveniunt: res est inter eos adiaphora. Dissensioni causam dedere verba Alcorani jam allegata, quæ Deus Christo dixisse fingitur: يا عيسى انّي متوفّيك ورافعك اليّ *ò Jesu ego sanè defungi faciam te, & elevabo te ad me*: nam توفي patitur varias significationes præter mortem; sicut apud Latinos *defungor*. Quidam enim hìc accipiunt pro قبض *sumere*,

ſeu *prehendere manu*. Quidam pro تسلّم, *ſervare immunem*. Quidam pro نوم *ſomno conſopire*. Quidam denique accipiunt in vero & proprio ſignificatu, pro ميت *tradere morti*. Sed libet hìc proferre verba Thalebienſis in hunc locum Alcorani: لـــه على هذا القول تاويلان احدهما ما قاله وهب توفّي اللـــه تعالي عيسي ثلاث ساعات من النهار قبـــل دخـــول اليهود عليه ثم رفعه اليه: وقال ابـــن اسحـــاق النصاري يزعمون ان الله توفّاه سبع ساعات من النهار ثم احياه ورفعه اليه: والاخـــر ما قالـــه الضحاك وجماعة منه اهل المعاني ان في الكلام تقديمـــاً وتاخيرًا معناه اي رافعك ومطهّرك ومتوفّيـك بعـــد انزالك من السماء لاجتماع المسلمين ان اللـــه تعالي رفع عيسي ولم يقتله اليهود وقيـل الواو لا تقتضـــي الترتيب فهو يتوفّيه ويرفعه ولكن التوفّي يكـــون بعد نزوله كقوله تعالي خلق السموات والارض واجمعوا انّه خلق الارض قبل السموات: وقيل للحسين بن الفضل هل تجد نزول عيسي من السماء في القران قال نعم وقوله وكهلاً وهو لم يكتهل في الدنيا وانما معناه وكهلاً بعد نزوله من السماء: قال البيذانـــي الشيبانـــي كان عيسي عمّ علي طور زيتـــا فهبّت ريـــح فهرول عيـــسي فرفعـــه الله تعـــلي في هرولتـــه وعليـــه مدرعـــة من شعـــر:

Duplex eſt hujus loci expoſitio. Prima eſt Vahebi: Mori fecit Deus Jeſum, ac mortuum ſervavit per tres horas diei, antequam venirent Judæi ad eum comprehendendum: deinde elevavit eum ad ſe. Dixit Ebn-Iſaac: Chriſtiani cenſent, Deum morti eum ſubjeciſſe per ſeptem horas diurnas, deinde eum vitæ reſtituiſſe, & ad ſe ſublevaſſe. Altera expoſitio eſt Aldahaki, & communis expoſitorum: nempè in verbis Alcorani eſſe ὕστερον πρότερον: itaut intelligendum ſit, Deum priùs elevaturum Jeſum ad ſe, & ab Infidelibus liberaturum, deinde eum morti ſubjecturum: quod fiet, quando è cælo redibit in mundum ad Moslemos ſimul congregandos: nam Deus elevavit Jeſum, neque occiderunt eum Judæi: & conſequenter aſſerunt, particulam conjunctivam, &, nullum importare ordinem in illis verbis: Defungi-te faciam, & elevabo te: itaut defunctio intelligi debeat poſt elevationem, quando iterùm redibit in Mundum. Quemadmodum dicitur in Alcorano, quòd Deus creavit cælum, & terram; cùm communis ſententia ſit, priùs creatam fuiſſe terram, quàm cælum. Interrogatus fuit Hoſein filius Phadel, an inveniret in Alcorano reditum Jeſu è Cælo in Mundum. Reſpondit, ſe invenire in Sura 3. Familiæ Amran, ubi dicitur, Chriſtum alloquuturum eſſe homines jam ſenem. Porrò cùm non pervenerit ad ſenectutem ante aſſumptionem in Cælum, conſequens eſt, ut rediturus ſit in Mundum, quò ſenex evadat. Dixit Albajenanius: Cùm eſſet Jeſus in monte Oliveti, excitatus fuit ventus vehemens: cùmque ille incitato greſſu ferretur, in eo curſu elevatus fuit à Deo in cælum: erat autem indutus thorace ex pilis confecto.

Hæc Mahumetanorum figmenta refellere atque explodere facillimum eſt.

Primò enim, Euangeliſtæ omnes clariſſimè, apertiſſimè, & abſque ulla verborum ambage, Chriſtum Jeſum paſſum, crucifixum, ac mortuum fuiſſe affirmant. Alium pro eo ſuppoſitum fuiſſe, ne ſuſpicandi quidem anſam ullam nobis reliquerunt. Idem patentiſſimè, ac meridiana luce clariùs teſtantur libri omnes Teſtamenti novi à Chriſti Diſcipulis ſcripti, in quibus nihil frequentius, nihil clarius, nihil certius, quàm illius paſſio, crucifixio, & mors, nobis proponitur: itaut ſummæ dementiæ, & inſaniæ ſit de hac veritate vel tantillum dubitare.

Secundò, præter Sacras Scripturas, Auctores omnes cujuſcumque nationis, qui inter Chriſtianos floruere, & præſertim SS. Patres ab ipſo Apoſtolorum ævo ad hæc uſque tempora, Chriſtum verè paſſum, verè crucifixum, & verè in cruce mortuum fuiſſe affirmant.

Tertiò, indubitatum etiam hoc fuit ſemper apud omnes Chriſtianos (ſi Manichæos, & paucos eorum aſſeclas excipias) & hodie nulla Chriſtianorum natio, vel Secta etiam hæretica, aut Schiſmatica, in dubium revocat. Id affirmat, & confirmat Iſmael filius Aly de ætate ſua in cap. في امة النصاري: *de Gente Chriſtianorum*, his verbis: واتفقت النصـــاري علي ان المسيح قتلته اليهود وصلبوه وانـه بعـــد ان قُتل وصُلب ومات عاش وراي شخصه سمعون الصفـا وكلّمه واوصي اليه ثم فارق الدنيا وصعد الي السماء:

Et conveniunt Chriſtiani in hoc, quòd Chriſtus occiſus ſit, & crucifixus à Judæis: & poſtquam occiſus, crucifixus, & mortuus fuit, revixerit, & apparuerit Simoni Petro, & alloquutus fuerit eum, & tradiderit ei Teſtamentum ſuum (ideſt fecerit eum Vicarium ſuum) *deinde diſceſſerit ab hoc mundo inferiori, & aſcenderit in cælum.* Hæc teſtis Mahumetanus. Et ſanè in Symbolo fidei, quod Apoſtoli ipſi tradiderunt, & Chriſtiani omnes per totum terrarum orbem ab eo tempore uſque ad hanc diem tenuere, hodieque profitentur; inter alia habetur de Chriſto: *Paſsus ſub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & ſepultus.* Idem habetur in Symbolis Niceno, & Conſtantinopolitano; quæ, utpote ab Epiſcopis, & Magiſtris Chriſtianorum totius Orbis propoſita, omnes recipiunt, ac venerantur.

Quartò, hoc ipſum teſtatur, quòd Chriſtiani omnes ſem-

ſemper Crucem in honore habuerunt; & Chriſti crucifixi imagines perpetuò in Eccleſiis, in domibus, & aliis locis conſpicuis collocatas coluere. Quin & primi Imperatores, & Reges Chriſtiani, ut videre eſt in eorum antiquis numiſmatibus, crucem in diademate ſemper geſtavere, qui mos uſque ad hanc noſtram ætatem perſeverat. Hoc autem nunquam feciſſent, aut facerent, ſi Judam, vel Titianum, vel alium neſcio quem è vulgo ſub imagine Chriſti, non autem Chriſtum ipſum, verè crucifixum, ac mortuum eſſe exiſtimarent.

Quintò, accedit teſtimonium omnium Judæorum, qui, ut Alcoranus ipſe affirmat, ſeſe Chriſtum Jeſum Filium Mariæ legatum Dei crucifixiſſe, & occidiſſe fatebantur. Hodie quoque ſi interrogentur Judæi, quotquot in toto terrarum orbe diſperſi reperiuntur, utrum majores eorum Jeſum Nazarenum, quem Chriſtiani, & Mahumetani omnes ut verum Meſſiam cognoſcunt, ac venerantur, crucifixerint, & occiderint: omnes uno ore fatebuntur, rem ita eſſe, & ſe ita credere, ſemperque omnes majores ſuos idem credidiſſe: & ita Doctores ſuos ſcriptum reliquiſſe: inter quos R. Moyſes filius Maimonis in lib. Judicum cap. 11. ſcribit: *Jeſus Nazarenus viſus eſt eſſe Meſſias, & occiſus eſt per Domum Judicii: & ille cauſa fuit, ut Iſrael deſtrueretur in gladio, & diſpergerentur reliquiæ ipſorum, & deprimerentur.* Et in libro Sanhedrin diſtinct. *Nigmar Hadin*: dixit Ulà: *Jeſus Nazarenus propinquus fuit Regno* (ideſt fuit è familia Regia) *& in veſpere Paſchæ crucifixerunt eum.*

Sextò, cæteræ etiam Gentes, præter Chriſtianos, & Judæos, hoc idem tamquam certiſſimum ſemper habuere. Cornelius Tacitus inter Romanos Scriptores celeberrimus, lib. 5. Annal. loquens de Chriſtianis à Nerone interfectis, ſcribit: *Auctor nominis ejus Chriſtus, qui, Tyberio imperitante, per Procuratorem Pontium Pilatum ſupplicio affectus erat.* Alios Auctores Ethnicos huius veritatis teſtes afferre, ſupervacaneum exiſtimo. Admiranda eſt igitur ſtupiditas, ſeu potiùs ſtultitia Mahumeti, & Moslemorum, qui rem tàm certam, & ab univerſo orbe teſtatam, abſque ulla prorsùs ratione, aut fundamento, negare non verentur. Porrò ſi eam negant, quia indecens erat Chriſto crucem ac mortem ſubire: ita deberent negare, tot Prophetas à Judæis occiſos, variiſque ſuppliciis affectos fuiſſe: & Mahumetum ſuum tàm indigna à Coraſinis, & aliis Meccanis ſuſtinuiſſe, tandemque veneno à fœmina Judæa propinato periiſſe. Nullus vir prudens cenſet, pœnam dedecus afferre, quamtumvis turpis ſit & ignominioſa; ſi non propter culpam, ſed propter virtutem inferatur. Imò nihil glorioſius eſt, quàm propter religionem, vel propter communem Reipublicæ ſalutem ſupplicia etiam atrociſſima, ac ſceleroſiſſimorum propria, innocenter perferre. Hic eſt ſenſus omnium hominum prudentium, & ipſorum etiam Mahumetanorum. Si verò eam negant præcisè, quia Jeſus erat Meſſias, ſive Chriſtus: neque hoc poteſt aliquid ſubſidii illorum errori afferre; præſertim quia ipſi credunt, Chriſtum fuiſſe hominem tantummodo, nec Mahumeto ſuo ſuperiorem. Nos verò in oppoſitum, ex hoc ipſo, quòd erat Chriſtus, contendimus, illum pati, ac mortem ſubire debuiſſe; quia id in Pentateucho ac Prophetis prædictum, & ab antiquis Hebræis traditum fuerat, ut in ſequenti capite oſtendemus.

CAPUT VIGESIMUM.

Chriſtum multa paſſurum, ac violenter moriturum Prophetæ prædixerunt: veterumque Hebræorum dicta idem confirmant.

NOn licet de hac veritate dubitare, cùm Chriſtus ipſe ſæpiſſimè in Euangelio, ejuſque Apoſtoli in ſuis libris eam teſtentur. Lucæ cap. 24. duobus Diſcipulis euntibus in Emmaus, dixit Chriſtus: *ò ſtulti, & tardi corde ad credendum in omnibus, quæ loquuti ſunt Prophetæ. Nonne hæc oportuit pati Chriſtum, & ita intrare in gloriam ſuam?* Porrò pronomen *hæc*, refertur ad verba præcedentia: *tradiderunt eum ſummi Sacerdotes, & Principes noſtri in damnationem mortis, & crucifixerunt eum.* Et ibidem loquens cum omnibus diſcipulis ſimul congregatis: *Quoniam* (inquit) *ſic ſcriptum eſt, & ſic oportebat Chriſtum pati, & reſurgere à mortuis tertia die.* In Actis Apoſtolorum, capite 3. dixit S. Petrus Judæis: *Deus autem, qui prænunciavit per os omnium Prophetarum pati Chriſtum ſuum, ſic implevit.* Et cap. 13. S. Paulus dixit de iiſdem Judæis: *Nullam cauſam mortis invenientes in eo, petierunt à Pilato, ut interficerent eum: cùmque conſummaſſent omnia, quæ de eo ſcripta erant, deponentes eum de ligno, poſuerunt in monumento.* Alia plura ſunt in novo Teſtamento loca, quæ idem confirmant. Et, ne Moslemi putent, falsò in illis Prophetarum teſtimonia allegari; nonnulla hìc de Chriſti paſſione, ac morte vaticinia recenſebo, quæ cum Chriſti, & Apoſtolorum interpretatione conveniunt.

Primò, per immolationem Agni in veſpere Paſchatis, & per ſacrificia cruenta animalium, quæ volebat Deus ſibi offerri, ſignificatam, & præfiguratam fuiſſe Chriſti paſſionem, & mortem per crucem, expreſsè habetur ex eo, quòd Chriſtus ipſe vocetur in Euangelio S. Joannis cap. 1. *Agnus Dei, qui tollit peccata Mundi*: & in Apocalypſi cap. 5. *Agnus occiſus ab origine Mundi.* Et ex eo etiam, quod in eodem Euangelio cap. 19. ſcribat S. Joannes, non fuiſſe Chriſto in cruce crura confracta, ſicut duobus latronibus, quia ſcriptum erat: *Os non comminuetis ex eo*: quæ verba de Agno illo Paſchali dicta fuiſſe, patet. Sanctus autem Paulus in Epiſtóla ad Hebr. cap. 9. & alibi, manifeſtè oſtendit, victimas illas in ſacrificium oblatas, & tot aſperſiones ex earum ſanguine, quibus Sacerdos populum luſtrabat, nihil aliud, quàm Chriſti occiſionem, & ſanguinem pro humano genere effuſum ſignificaſſe: *Chriſtus* (inquit) *aſſiſtens Pontifex futurorum bonorum, per proprium ſanguinem introivit ſemel in Sancta, æterna redemptione inventa, &c.*

Secundò, Pſalm. 2. prædicit David paſſionem Chriſti illis verbis: *Adſtiterunt Reges terræ, & Principes convenerunt in unum, adverſus Dominum, & adverſus Chriſtum ejus.* Id patet ex Actis Apoſtolorum, cap. 4. in illis verbis. *Convenerunt enim verè in civitate iſta adverſus ſanctum puerum tuum Jeſum, quem unxiſti, Herodes, & Pontius Pilatus cum Gentibus, & Populiis Iſrael, facere, quæ manus tua, & conſilium decreverunt fieri.* Hìc autem agitur de crucifixione, & morte Chriſti.

Tertiò, Pſalmus 21. ferè totus pertinet ad ea, quæ paſſus fuit Chriſtus. Id patet ex teſtimoniis ex eodem Pſalmo deſumptis, quibus quatuor Euangeliſtæ utuntur in Chriſti paſſione, & morte per crucem enarranda.

Quar-

Quartò, Iſaiæ caput 53. quod incipit: *Quis credidit auditui noſtro?* eſt veriùs hiſtoria, quàm prophetia de paſſione, & morte Chriſti. Quamobrem non ſolùm ab Euangeliſtis allegatur: ſed etiam Hebræi veteres aſſerunt, totum ad Meſſiam pertinere.

Quintò, Danielis capite 9. prædicitur mors Chriſti cruenta illis verbis: *Et poſt hebdomadas ſexaginta duas occidetur Chriſtus*. Hoc autem prædici de Chriſto proprio, & non de aliquo alio, cui hoc nomen per participationem tribuatur, patet non ſolùm ex teſtimonio Euangeliſtarum, ſed etiam ex Hebræorum ipſorum confeſſione.

Sextò, Zachariæ cap. 12. prædicitur crucifixio, & transfoſſio lateris Chriſti, illis verbis: *Et aſpicient ad me, quem confixerunt: & plangent eum planctu quaſi ſuper unigenitum*. Nam non ſolùm S. Joannes in Euangelio, cap. 19. ſed etiam veteres Judæi teſtantur, hæc ad Chriſtum pertinere. Alia plura ex veteri Teſtamento de hac re teſtimonia prætermitto.

Cùm igitur tàm Prophetæ, quàm Euangeliſtæ conveniant, Chriſtum verè paſſum, mortuum, & crucifixum fuiſſe, imò Chriſtus ipſe non ſemel prædixerit in Euangelio, ſe à Judæis flagellandum, illudendum, crucifigendum, & occidendum eſſe; inſaniunt omninò, ac delirant Mahumetani, dum blaterant, hæc non Chriſto, ſed Judæ, vel Titiano, vel neſcio cui alii, ſimilitudinem Chriſti gerenti, contigiſſe. Hac ratione, omnia, quæ de Adam, de Abraham, de Noe, de Moyſe, de David, de Salomone, & aliis referunt Sacræ literæ, dicere poterimus, non ipſis, ſed aliis illis ſimilibus eveniſſe. Porrò cùm non ſolùm Euangeliſtæ, & cæteri Apoſtoli, ſed etiam Prophetæ, & præſertim Iſaias, ut vidimus, conſtanter affirment, Chriſtum pro peccatis hominum, & pro ſalute æterna humani generis paſſum, ac mortuum fuiſſe, & ſanguinem ſuum fudiſſe: ſi ille neque verè paſſus, neque mortuus eſt, neque ſanguinem ſuum effudit, ſed pro eo, Judæ, vel Titiano hæc omnia contigere; his duobus, non Chriſto, redemptio, & ſalus æterna generis humani tribuenda erit.

Quæret aliquis curioſiùs, quidnam movere potuerit Mahumetum, ut tàm inſanam, tàm ſtultam, tàm mendacem, tàm impiam opinionem effutiret.

Reſpondeo, Impoſtorem audiviſſe, nonnullos in Chriſtiana Religione, nempè Manichæos, hujuſmodi errorem, Diabolo ſuggerente, ſuſcitaſſe: & cùm Chriſto honorificentius eſſe putaret, ſi à paſſionis & crucis ignominia eximeretur, & in cœlum vivus translatus eſſe prædicaretur: eundem errorem obviis ulnis amplexus eſt. Non enim ignorabat, utpote ad omne malum ſagaciſſimus, *prædicare Chriſtum crucifixum, Judæis quidem eſſe ſcandalum, Gentibus autem ſtultitiam*. Uſus eſt igitur medio illo, quod plauſibilius, & efficacius exiſtimavit ad ſuperſtitionem ſuam, & impietatem inſinuandam, ac propagandam. Diabolus verò id totis viribus, atque omni aſtu conatus eſt, ut memoria dominicæ paſſionis, & ſalutiferæ crucis, per quam Regnum illius deſtructum fuerat, ab hominum animis prorſus aboleretur.

Quod pertinet ad veteres Hebræos; hi manifeſtè ex Sacris Scripturis cognoverunt, & confeſſi ſunt, Meſſiam multa paſſurum, mortemque cruentam ſubiturum. Plura ſunt in Thalmude loca, quæ id teſtantur. Verùm Recentiores figmentum magnum circa hoc excogitavere: nempè duos futuros eſſe Meſſias: alterum ex Tribu Juda, & filium David: alterum ex Tribu Joſeph. Ad priorem volunt referri omnia glorioſa & honorifica, quæ Prophetæ de Meſſia prædixerunt: in poſteriorem autem omnia ab iiſdem prædicta, quæ ad ignominiam, dolorem, paupertatem, cruciatus, ac necem ſpectant, convenire contendunt. Verùm jam ſuprà vidimus, abſque ullo fundamento hos duos Meſſias ab Hebræis confingi, & hoc ipſum fatentur, qui inter eos prudentiores, & ſapientiores habentur. Inter hos R. Nahman in *Midras Thehillim*, ſuper illa verba Num. cap. 1. *Vir, caput domui patrum ſuorum ipſe*; dixit: *Non eſt vir dictus in hoc loco, niſi Meſſias filius David. Et ſic dixit Iſaias cap. 53. Virum dolorum, & ſcientem infirmitatem*. R. Moyſes, Hebræorum ſapientiſſimus, in *Jad Chazacha*, tract. de Reg. cap. 11. Agnoſcit quidem duos Meſſias: unum veluti figuram, nempè David filium Jeſſe: alterum autem verum & proprium, qui ab eodem David erat oriturus: illum ſcilicet, quem tàm Chriſtiani, quàm Mahumetani jam adveniſſe credunt. Sic enim ibi loquitur R. Moyſes, exponens vaticinium Balaam. *Hìc prophetia eſt de duobus Meſſiis: de Meſſia primo, nimirum de Davide, qui ſalvavit Iſrael de manu hoſtium ſuorum: & de Meſſia ultimo, qui de filiis ejus futurus eſt, qui ſalvabit Iſrael de manu filiorum Eſau*. Et cap. 12. aſſerit, Judæos ſine ulla traditione, nedum Scriptura, ponere hunc Meſſiam filium Joſeph. Ait enim: *Non habent Sapientes traditionem de his, niſi quatenùs colligitur neceſſariò ex Scripturæ verſibus*. Hoc dicit R. Moyſes, quia de eodem Meſſia videntur in Scripturis contraria prædicari. Nunc enim aſſeritur fore pauper, afflictus, humilis, paſſurus dolores, vulnera, mortem: nunc autem dives, glorioſus, felix, victor, Rex maximus, cujus vita, & Imperium finem nullum habitura ſint. Hoc coegit nonnullos ex Judæis ſtultè ſapientibus, ad duos Meſſias excogitandos: non animadvertentes, vel nolentes animadvertere, unum eumdemque Meſſiam in duplici ſtatu à Prophetis prædici: nempe in ſtatu vitæ mortalis per tres ac triginta annos: & in ſtatu immortalitatis, in quo ſemper erat perſeveraturus. In primo quidem humilem, pauperem, afflictum, & doloribus, necique ſubjectum: in ſecundo verò, glorioſum, excelſum, dominantem, & immortalis Regni poſſeſſorem. Hanc veritatem Mahumetani ipſi cognovere, qui Chriſtum Jeſum, dum viveret, pauperem, à Judæis vexatum, ſine Regno, ſine potentia, ſine opibus fuiſſe fatentur: rediturum tamen in Mundum, glorioſum, omnium Gentium Regem futurum, & undequaque dominaturum certiſſimè credunt.

CAPUT VIGESIMUM PRIMUM.

Reſpondetur ſextæ Mahumetanorum objectioni circa cultum Pontificum, & Monachorum.

JAm vidimus, Mahumetum objicere Chriſtianis, atque etiam Judæis, cultum idololatricum erga Monachos, & Pontifices ſuos. Non repeto hìc verba Alcorani jam allata. Solùm exiſtimo inquirendum, quo fundamento hoc nobis ſcelus Impoſtor objiciat. Id autem ex Mahumetanorum Interpretum gloſis faciliùs agnoſcemus. Gelaleddinus ita explicat verba Alcorani: اتخذوا احبارهم علماء اليهود ورهبانهم عباد النصاري ارباباً حيث اتبعوهم في تحليل ما حرّم الله وتحريم ما احلّ

Acce-

يعضنا بعضًا اربابًا من دون الله لا نستحلّ الاشياء بغير احلال الله ولا نحرّمها بتحريم غير الله ولا نجعل لغير الله الخضوع والتعظيم ما يجب لله وذلك ان اهل الكتاب كانوا يحلّون ويحرّمون بقول الاحبار والرهبان ما لم يحرّمه الله ولا حلّله ويجعلون على انفسهم طاعتهم ويجرون امرهم فى ذلك ونهيهم مجرى امر الله تعالي ونهيه:

Dixerunt Judæi Mahumeto: Tu aliud non vis, nisi, ut accipiamus te in Dominum, sicut Christiani acceperunt Jesum in Dominum. Christiani verò dixerunt ei: Tu aliud non vis, nisi ut dicamus de te id, quod dicunt Judæi de Ezra. Et tunc revelavit Deus ei hæc verba (quæ sunt in Sura tertia, vers. 62.) *ò Scripturales, venite ad pactum justum, & æquum inter nos, & vos: videlicet, ut non colamus nisi Deum, neque accipiant alii nostrum alios in Dominos, præter Deum, sicut faciunt Judæi circa Ezram, & Christiani circa Christum. Dixit Deus Excelsus. Acceperunt Pontifices suos, & Monachos suos in Dominos, præter Deum, & Christum filium Mariæ. Idest, obedierunt illis in prævaricationibus legis. Et dixit Acrama: Hæc est adoratio eorum, qua alii alios adorant. Alii dicunt, sensum esse: Non obediamus ulli in transgressionibus legis divinæ. Et celebris est illa sententia: Qui obedivit creaturæ alicui in transgressione legis divinæ, idem facit, ac si adoraret alium, præter Deum. Alii sic explicant: Et non accipiamus alii alios in Dominos, præter Deum: ideſt, non concedamus tamquam licitas res, quas Deus licitas non fecit: neque prohibeamus eas, nisi Deus prohibuerit; neque exhibeamus ulli, præter Deum, subjectionem, & magnificentiam, quæ convenit Deo. Hoc autem dicitur, quia Judæi, & Christiani concedebant, & prohibebant ad dictum Pontificum, & Monachorum id, quod neque concesserat, neque prohibuerat Deus: & credebant necessarium sibi esse illis obedire: & ponebant in æquali gradu præceptum, & prohibitionem eorum cum præcepto, & prohibitione Dei.*

Benè est, quòd Mahumetus conjungit causam Christianorum cum causa Judæorum: nam ita duos testes habet impudentiæ suæ, & multiplicis mendacii sui. Etenim quandonam, vel Judæi Pontifices suos, vel Christiani Monachos suos ita acceperunt in Dominos, ut Deo illos æquarent, vel in cultu, & adoratione; vel in subjectione, & obedientia? Quandonam vel isti, vel illi docuerunt populos, ut leges divinas transgrederentur, & suas observarent? Quandonam licitum fecerunt id, quod Deus illicitum pronunciavit; vel illicitum, quod ille concessit? Quando denique vel Judæi Ezræ divinitatem tribuere: vel Christiani eodem cultu, quo Christum, aut Deum, Monachos suos honoraverunt?

Cæterùm non negamus, Christianos (nam de Judæis nihil attinet ad nos, & fortasse non injuria notat eos Mahumetus, quòd velint præferri præcepta Rabbinorum suorum præceptis Dei,) honorare, semperque honorasse Monachos, & multò magis Episcopos, &

Anti-

Acceperunt Pontifices suos, nempe Sapientes Judæorum; & Monachos suos, Religiosos scilicet Christianorum, in Dominos; dum sequuti sunt eos in concedendo illis, quæ prohibuit Deus, & in prohibendo, quod ipse concessit. Eodem ferè modo exponit Jahias, qui etiam refert id, quod per traditionem multorum habebatur, dixisse Odeimum filium Chatemi: nimirùm: جئت الي النبي ص وفي عنقي صليب فقال يا عديم الف هذا الوثن عن عنقك فالقيت فانتهيت اليه وهو يقرء سورة براءة فلما انتهي الي قوله تعالي اتخذوا احبارهم ورهبانهم اربابًا من دون الله قال قلت يا رسول الله والله ما نتخذهم اربابًا من دون الله قال بلي أليسوا يحلّون لكم ما حرّم الله عليكم فتستحلّون ويحرّمون ما احلّ الله فتحرّمونه قلت بلي قال فتلك عبادتكم:

Veni ad Prophetam Dei Mahumetum, & habebam crucem collo appensam, dixitque mihi: ò Odeime, projice vinculum illud à collo tuo. Ego verò, cruce projecta, accessi ad eum, & ipse legebat Suram Pœnitentiæ. Cùmque perveniſſet ad ea verba: Acceperunt Pontifices suos, & Monachos suos in Dominos præter Deum: Ego dixi: ò Legate Dei, certè nos non accipimus eos in Dominos, præter Deum. Respondit ille: Utique accipitis: etenim nonne licitum faciunt vobis id, quod Deus prohibuit, & vos licitam censetis concessionem ejus: & prohibent vobis, quod concessit Deus, vos verò prohibitionem ejus admittitis? Respondi: Ita est. At ille: Hæc est, inquit, Religio vestra. Sed fusiùs explicat hæc Alcorani verba Thalebiensis. فقالت اليهود ما تريد الا ان نتخذك ربًا كما اتخذت النصاري عيسي ربًا فقالت النصاري ما تريد الا ان نقول فيك ما قالت اليهود في عزير فانزل الله تعلي يا اهل الكتاب تعالوا الي كلمة سواء عدل بيننا وبينكم الا نعبد الا الله ولا نتخذ بعضنا بعضًا اربابًا من دون الله كما فعلت اليهود في عزير والنصاري في المسيح قال الله تعالي اتخذوا احبارهم ورهبانهم اربابًا من دون الله والمسيح ابن مريم اي اطاعوهم في المعاصي: وقال عكرمة هو سجودهم بعضهم لبعض وقيل معناه لا نطيع احدًا في المعاصي وفي الخبر من اطاع مخلوقًا في معصية الله فكانما سجد سجدة لغير الله وقد قيل ولا نتخذ

Antiſtites ſuos, & præſertim Romanum Pontificem, magno quidem honore, ſed humano, & hieropolitico, non divino: neque illos, ut Dominos, vel Deos, ſed ut Domini ac Dei Vicarios, & Miniſtros agnoſcere: quemadmodùm Mahumetani olim Chaliphas ſuos, nunc verò Emamos, & Mophtinos venerantur. Quòd ſi aliqua illis exhibent, quæ Deo etiam tribuuntur, qualia ſunt genua illis flectere, thuris ſuffitum præbere, & alia hujuſmodi: non propterea divinitatem illis ineſſe exiſtimant: nam multa Deo tribuuntur, quæ etiam hominibus in Sacris Scripturis tribui non ignoramus, in quibus Reges, & Principes, deorum, ac Dominorum nomine cenſentur, illiſque non ſolùm geniculationes, ſed etiam totius corporis proſtrationes, abſque ullo piaculo à fidelibus factas, & expreſsè *adoratos* fuiſſe legimus. Alcoranus ipſe affirmat, Angelos Dei juſſu adoraſſe Adamum; & quia Eblis noluit illum adorare, ſeveriſſimè punitum fuiſſe: neque tamen Angeli Adamum, ut Deum, vel Dominum agnoverunt. Hujuſmodi exterioris cultus ſigna, ex intentione exhibentium illa, atque etiam ex communi hominum uſu, & æſtimatione dignoſcuntur, utrum ad cultum latriæ Dei proprium ſpectent, an verò ad humanam tantummodò venerationem. Sed hæc nimis trita ſunt, & univerſis hominibus nota.

Quod verò aſſeritur, Chriſtianos agnoſcere Monachos, ſeu Antiſtites ſuos, tanquam Dominos, ac Deos, quia illis obediant, dum aliquid contra Deum, & leges illius præcipiunt, impoſtura eſt, & mendacium apertiſſimum: niſi fortè intelligat Mahumetus de quibuſdam legalibus præceptis merè cæremonialibus circa res indifferentes, quæ Deus dedit Moyſi pro Judæis in Pentateucho. Verùm hæc non Monachi Chriſtianorum, ſed Chriſtus ipſe, etiam ex confeſſione Mahumetanorum, abrogavit. Neque de hoc poteſt inter nos, & Mahumetanos ulla eſſe diſſenſio, præſertim cùm ipſi etiam pleraque Moſaicæ legis præcepta cæremonialia rejecerint.

Denique, ſi ex eo, quòd Monachi, & Epiſcopi, & præſertim Pontifex Romanus, quædam circa divinas, ſeu morales leges dubia vel obſcura declarent, & interpretentur, cenſet Mahumetus, illos concedere, quod Deus prohibuit, & prohibere, quod ille conceſſit: valdè rudem, atque ignarum ſe eſſe demonſtrat: cùm non ſolùm Chriſtianis, ſed etiam Judæis, & cæteris Gentibus, atque etiam ipſis Mahumetanis commune ſit, dubiorum, quæ in legibus tàm divinis, quàm humanis oriuntur, explicationem, & ſolutionem ab iis, qui Religioni, rebuſque ſacris præſunt, requirere. Imò hoc præcipitur ab ipſo Deo in Pentateucho, Deuteron. cap. 17. his verbis: *Si difficile, & ambiguum apud te judicium eſſe perſpexeris inter ſanguinem, & ſanguinem, cauſam & cauſam, lepram & lepram; & Judicum intra portas tuas videris verba variari: ſurge, & aſcende ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus. Venieſque ad Sacerdotes Levitici generis, & ad Judicem, qui fuerit illo tempore: quæreſque ab eis, qui indicabunt tibi judicii veritatem, & facies quodcumque dixerint, qui præſunt loco, quem elegit Dominus, & docuerint te juxta legem ejus, ſequeriſque ſententiam eorum.*

CAPUT VIGESIMUM SECUNDUM.

Reſpondetur Septimæ objectioni circa cultum Sacrarum Imaginum.

QUamvis, ut anteà dixi, nihil in Alcorano contra Sacrarum Imaginum cultum iiſdem à Chriſtianis exhibitum, expreſsè reperiatur: conſtat tamen, Mahumetum, atque illius aſſeclas, earumdem Imaginum infenſiſſimos hoſtes ſemper fuiſſe, quorum impietatis imitatores fuerunt primò Leo Iſauricus Imperator, & Conſtantinus Copronymus ejus filius, cæterique illius ætatis Iconoclaſtæ, contra quos Concilium generale Nicenum ſecundum celebratum fuit: deinde noviſſimis his temporibus Calviniſtæ, & Sacramentarii, genuini Mahumetanorum filii, ac diſcipuli. Hunc itaque cultum, tanquam idololatricum, & à Deo prohibitum Mahumetus, & Moslemi Chriſtianis objiciunt. Verùm neque idololatriam ullam continere, neque ex Dei vetito illicitum eſſe; imò & licitum, & bonum cenſendum, multis rationibus, & Mahumetanorum ipſorum teſtimonio facilè probatur.

Nullum porrò poteſt argumentum afferri, quo ſacrarum Imaginum uſus & cultus illicitus eſſe convincatur. Hoc enim vel à jure naturæ, vel à lege divina petendum eſſet. Sed nullum naturæ jus imaginum uſum dictat eſſe rejiciendum: imò oppoſitum docet. Videmus enim primò, tàm hominem, quàm cætera animalia, ad imitationem, & ad productionem alicujus ſibi ſimilis naturaliter inclinari. Pictura autem, & ſculptura, ſunt quædam præcipuæ imitationis ſpecies: & inter artes illas enumerantur, quas naturæ obſervatione ad publicum bonum homines invenere; quamobrem nullo modo malæ cenſeri debent. Prætereà nullus eſt, qui ignoret, ab ipſo Orbis initio ad hanc uſque ætatem, nationes omnes majorum ſuorum, atque illuſtrium virorum imagines, ac ſtatuas efformare conſueviſſe: illud autem, quod eſt apud omnes gentes uſitatum, ac probatum, neque convinci poteſt eſſe malum; neceſſe eſt proculdubio à lumine naturæ provenire. Quòd verò Judæi, & Mahumetani imagines, quibus aliquandò uſi ſunt, poſteà rejecerint, non illis à natura dictatum, ſed à propria ſuperſtitione perſuaſum fuit. Hùc accedit, Hiſtorias, quibus inſignium virorum vitæ, & res geſtæ ad vivum referuntur, parum, vel nihil ab imaginibus diſtare. Natura demùm ipſa in ſuis operibus, veluti ſcalpro, vel penicillo utitur ad exprimenda Dei optimi maximi præclariſſima attributa, & ad res ſuperiores, ac cœleſtes inferioribus, & terreſtribus aſſimilandas.

Si verò de lege divina loquamur, non ſolùm ab ea imaginum uſus non improbatur, ſed etiam apertiſſimè comprobatur. Deus ipſe imaginum ſe auctorem oſtendit, dum hominem ad imaginem & ſimilitudinem ſuam creaſſe perhibetur. Deinde, Exodi cap. 25. ipſe juſſit fieri ſimulacra Cherubim ſuper Arcam teſtamenti. Et Numer. cap. 21. præcepit Moyſi, ut ſerpentem æneum efformaret, & in ſignum ſalutis coram Populo erigeret. Prætereà lib. 3. Reg. cap. 6. & 7. Cherubim, boves, leones, & alia ſimulacra voluit in Templo ſuo collocari. Poſtremò tàm Deus, quàm Angeli, ſub variis formis, ſeu imaginibus, ſeſe hominibus conſpiciendos in Sacris Scripturis frequentiſſimè exhibuerunt.

Obji-

Objiciunt Mahumetani & Judæi, Dei Optimi Maximi vetitum de imaginibus, vel ſtatuis faciendis, Exodi cap. 20. *Non facies tibi ſculptile, neque omnem ſimilitudinem, quæ eſt in cælo deſuper, & quæ in terra deorſum, nec eorum, quæ ſunt in aquis ſub terra.*

Reſpondetur primò, hìc non prohiberi ſimpliciter imagines, ſed idola, nempè figuras cujuſcumque rei, quæ fiant ad tribuendum illis indebitè divinos honores. Hoc patet ex verbis ſequentibus: *Non adorabis ea, neque coles.* Et ante verba præcitata dixerat Deus: *Non habebis Deos alienos coram me*: & ſtatim ſubjicit: *Non facies tibi ſculptile, &c.* Porrò hæc omnia pertinere ad unum idemque præceptum de unico Deo colendo, patet: quia alioqui, ſi præceptum de non faciendis imaginibus, eſſet aliquid diſtinctum, jam non eſſent decem, ſed undecim præcepta Decalogi. Clariùs id patet ex cap. 26. Leviticì, ubi dicitur: *Ego Dominus Deus veſter: Non facietis vobis idolum, & ſculptile, nec titulos erigetis, nec inſignem lapidem ponetis in terra veſtra, ut adoretis eum: Ego enim ſum Dominus Deus veſter.* Et ex cap. 4. Deuter. *Non vidiſtis aliquam ſimilitudinem in die, qua loquutus eſt vobis Dominus in Horeb de medio ignis: ne fortè decepti faciatis vobis ſculptam ſimilitudinem, aut imaginem maſculi, vel fœminæ: ſimilitudinem omnium jumentorum, quæ ſunt ſuper terram, vel avium ſub cælo volantium, atque reptilium, quæ moventur in terra, ſive piſcium, qui ſub terra morantur in aquis. Ne fortè elevatis oculis ad cælum videns ſolem, & lunam, & omnia aſtra cœli, & errore deceptus adores ea, & colas, quæ creavit Dominus Deus tuus in miniſterium cunctis gentibus, quæ ſub cælo ſunt.* Ex quibus patet, Deum non prohibere ſimpliciter imagines, ſive ſculptas, ſive pictas, ſed tantùm earum cultum illicitum; & ne colantur, tamquam divinitas aliqua in iis contineretur. Alioquin nec titulos ullos, nec lapides inſignes erigere fas eſſet, nec Deus ipſe imagines, ac figuras fieri juſſiſſet.

Reſpondetur ſecundò. Etiamſi daremus his in locis Deum imagines Judæis prohibuiſſe ob proclivitatem eorum ad idola colenda: cùm hæc in Chriſtianis, & in Mahumetanis ipſis non reperiatur, neque tantæ impietatis in illis ſuſpicio ulla appareat: nullo modo ad eos hoc præceptum ſpectare cenſendum eſſet. Nam ceſſante fine legis, lex etiam ceſſare intelligitur. Neque tunc hoc præceptum pertinuiſſet ad jus naturale, ſed tantùm ad cæremoniale, cujuſmodi erat obſervatio Sabbati, Paſchæ celebratio, abſtinentia ab animalibus immundis, & alia hujuſmodi.

Objicitur ſecundò. Etiamſi imaginum uſus licitus eſſe concederetur: negari tamen non poſſet, earum cultum illicitum eſſe, cùm dicat Deus: *Non adorabis ea, neque coles.*

Reſpondeo primò; illicitum eſſe abſque dubio imagines, vel ſtatuas, ut Deos colere, ſicut quamlibet aliam rem: & hoc propriè Deum prohibere, qui ſolus eſt Deus. Patet hoc ex ipſius legis verbis jam allatis.

Reſpondeo ſecundò; illicitum etiam eſſe quemcumque cultum adhibere deorum, ſeu potiùs dæmonum, ſimulacris: aut imagines obſcœnas & profanas, vel figuras rerum nullum cultum merentium, revereri.

Reſpondeo tertiò; non eſſe illicitum colere imagines Sacras; nempè Chriſti Domini, Beatæ Virginis, & Sanctorum hominum, quatenùs cultus refertur ad eos, quos imagines illæ nobis repræſentant. Hoc verò multis rationibus probatur.

Primò, quia apud omnes Gentes conſuetum ſemper fuit, Regum ac Principum ſuorum imaginibus honorem exhibere. Et piaculum magnùm, ac ſcelus morte dignum, illas violare, vel contemnere, ſemper habitum fuit.

Secundò, quia nullus negare poteſt, licitum, imò præceptum eſſe cultum, ac venerationem Templis, Aris, Sanctorum virorum reliquiis, aliiſque rebus ſacris: neque de hoc poteſt eſſe quæſtio inter nos & Mahumetanos, qui lapidem quemdam nigrum in angulo Delubri Meccani locatum, tanta pietate oſculantur, ac venerantur: & prætereà ſepulchra eorum, quos ipſi Sanctos exiſtimant, & præſertim Mahumeti, eorumque oſſa, ac cineres in maxima habent reverentia. Ergo etiam eorum imaginibus hæc eadem præſtare licitum erit: neque enim major ratio eſt de his, quàm de illis.

Tertiò, quia in Scripturis Sacris habemus, Arcam Teſtamenti, in qua erant ſimulachra duorum Cherubim, maximo ſemper, prorſuſque divino honore cultam fuiſſe. Templum etiam Salomonis, & Altare, & Sancta Sanctorum in ſumma erant veneratione. Quin & ſerpens ille æneus, quem Moyſes erexit in Eremo, & qui Chriſtum figura ſua præſignabat, aliquo cultu honorabatur, quippe cum fide ac pietate in eum à ſerpentibus læſi aſpiciebant, & in illius intuitu à morte liberabantur. Exceſſerunt tamen in hoc deinde Hebræi, dum illum tamquam Deum adoravere.

Quartò, quia Prophetæ, & viri Sancti, Deum, & Angelos ſibi ſub variis imaginibus demonſtratos, adorabant: eorum autem adoratio eatenùs imagines illas reſpiciebat, quatenùs Deum, vel Angelos repræſentabant: quo pacto nos etiam dicimus, Chriſti, Sanctorumque imagines, & reliquias, ſeu res ad eos ſpectantes, eſſe colendas: & conſequenter idem cultus imaginibus, & reliquiis exhibendus eſt, qui debetur ei, cujus ſunt reliquiæ, & imagines. Quòd ſi admitteremus cum aliquibus, etiam imagini ipſi honorem aliquem deberi, eſſet procul dubio hic honor inferioris ordinis. Sed hæc quæſtio nihil facit ad rem noſtram.

Noto hìc obiter, Chriſtianos nullam Dei imaginem propriè habere, aut venerari. Quòd ſi ad ſignificandam Perſonam Patris, hominem ſenem effingunt; & Perſonam Spiritus Sancti columba deſignant, hæc potiùs tanquam ſymbola, & hieroglyphica ex ſacris literis deſumpta, quàm veras imagines agnoſcunt. Et idem de Angelorum, ſeu ſubſtantiarum intellectualium imaginibus dicendum eſt.

Ne verò putent Mahumetani, Sacrarum imaginum cultum recentem eſſe, atque in Chriſtianam Religionem, poſtquam ſecundùm ipſos abolita fuerat, invectum: certiſſimis argumentis demonſtratur hujuſmodi cultum, ab ipſo Chriſtianæ Religionis exordio à fidelibus probatum, ac frequentatum fuiſſe: cùm hoc antiquiſſimæ imagines, quæ adhuc extant, & omnium nationum Chriſtianarum hiſtoriæ, & omnium Auctorum teſtimonia id confirment. Quin & ipſi iidem narrant in cœnobio Bahiræ Sacras imagines, vel figuras depictas, aut ſculptas fuiſſe: & nihilominus Bahiras, qui eas venerabatur, & eas in cœnobio ſuo retinebat, tamquam Sanctus, & Propheta ab illis habetur. Prætereà refert Auctor Mahumetanus in hiſtoria de Gente Othomanica, in Templo Sanctæ Sophiæ Conſtantinopoli, aureas Chriſti, & Apo-

& Apoſtolorum figuras è cœlo delapſas, antequam Urbs illa à Mahumeto Secundo expugnaretur, ſummo honore coli conſueviſſe. Porrò ſi Sacræ imagines, & earum cultus, eſſent aliquod malum, nunquam Deus eas è cœlo demiſiſſet, ut à Chriſtianis colerentur.

Poſtremò non alia ratione Chriſtiani Sacras imagines, & reliquias colunt, eiſque genua flectunt, vel caput inclinant, niſi qua Moyſes, Joſue, David, & reliquus Hebræorum populus Arcam ligneam auro tectam, & Cherubim ſuper eam collocatos colebant, & ſeſe proſternentes venerabantur.

Quamvis autem Mahumetani adeò ab imaginibus abhorreant, retinent tamen adhuc Conſtantinopoli in Templo S. Sophiæ tres imagines Chriſti Domini, tres Deiparæ Virginis, & unam S. Joannis Baptiſtæ, cum figuris aliquot crucum, & aliquorum Angelorum: quod miraculi loco habendum eſſe videtur.

CAPUT VIGESIMUM TERTIUM.

Reſpondetur ultimæ Mahumeti objectioni, quæ eſt multitudo ſchiſmatum in Chriſtiana Religione.

NIhil frequentiùs Mahumetus in Alcorano, & in libris ſuis Mahumetani Chriſtianis objiciunt, quàm hæreſes, ſchiſmata, & diſſidia inter ſe circa propriam Religionem: itaut Ahmed filius Abdal-halim, non dubitaverit ſcribere: اذا اجتمع عشـــرة نصاري ليفرقوا على احد عشر قولاً *Si decem Chriſtiani ſimul congregarentur, certiſſimè diſcinderentur in undecim ſententias*. Sed hyperbolicè nimis, ac thraſonicè loquitur nebulo. Huic objectioni ſatis ſuprà reſponſum eſt; iterùmque nunc reſpondeo, nullo modo probari poſſe, Religionem veram, aut bonam non eſſe, eò quòd in ea ſchiſmata, & hæreſes reperiantur; dummodò pars præcipua, illa nimirùm, in qua eſt Caput Religionis, & communiter cenſetur nomine ejuſdem Religionis, inter ſe conveniat, & conſentiat, & eandem fidei regulam perpetuò ſervet, & cuſtodiat. Neque Chriſtus, & Apoſtoli unquam prædixerunt, Chriſtianam Religionem ſchiſmatibus, & hæreſibus, ac ſciſſuris carituram: imò oppoſitum omninò docuerunt, ut conſtat ex Euangelio, & cæteris libris novi Teſtamenti. Quamobrem etiam viventibus adhuc Apoſtolis, plures inter Chriſtianos fuere, qui falſis dogmatibus, & erroribus, veritatem fidei fœdare, & veros fideles in ſectas ſcindere conati ſunt: idque illis, juſtè Deo permittente, aliquandiù feliciter ſucceſſit.

Porrò certiſſimum eſt, inter Hebræos, etiam dum veram Religionem tenebant, plura ſchiſmata, & hæreſes fuiſſe: neque negare poſſunt Mahumetani, hoc etiam inter ſuos contigiſſe, cùm ex oraculo Prophetæ ſui, ut refert Iſmael filius Aly, in cap. de Gente Moslemorum, habeant; افترقت المجوس على سبعين فرقة واليهود على احد وسبعين فرقة والنصاري على اثنين وسبعين فرقة والمسلمون على ثلاث وسبعين فرقة: *dividendos fuiſſe Magos in ſeptuaginta ſectas: Judæos verò in ſeptuaginta & unam: Chriſtianos autem in ſeptuaginta ac duas: Mahumetanos denique in ſeptuaginta ac tres*. Itaque ſi ex multitudine ſectarum rectè probatur falſitas Religionis, Mahumetica erit omnium falſiſſima.

Neque ullius momenti cenſenda eſt reſponſio Sapientum Moslemorum, qui dicunt, ſchiſmata, & hæreſes in religione Eslamitica, non verſari circa veritates illas, quæ dicuntur الاصول, ideſt *Trunci*, ſeu *Radices*: ſed circa eas, quæ appellantur الفروع, ideſt *Rami*. Omnes enim credunt, Deum eſſe unum, & Mahumetum miſſum fuiſſe à Deo cum Alcorano; quæ ſunt radices fidei: in cæteris autem unuſquiſque ſentit, & credit, quod vult; neque ullus propterea hæreticus, aut infidelis exiſtimatur. Jam enim diximus ſuprà, etiam Chriſtianos omnes in primariis, & veluti capitalibus fidei ſuæ articulis convenire. Quòd ſi aliqui ſint, qui circa hæc errent: etiam apud Mahumetanos non deſunt, qui neque Deum eſſe credant, neque conſequenter Mahumetum ab eo miſſum putent. Sed una hirundo non facit ver.

Summæ verò impietatis, ne dicam dementiæ eſt, perſuadere ſibi, eos tantùm hæreticos eſſe dicendos, vel infideles, qui duo, vel tria fundamentalia fidei dogmata negent: non autem eos, qui cætera ita parvi pendant, ut de iis liberè ſentiant, quidquid velint; cùm tàm primaria, & fundamentalia, quàm alia fidei dogmata Deus æquè revelaverit, & credenda propoſuerit. Eadem enim injuria Deo irrogatur, ſive in magno, ſive in parvo fides illi non habeatur, nec verax eſſe exiſtimetur. Et quidem certum eſt, Doctores Mahumetanos hoc agnoſcere, ac fateri, & hæreticos, atque infideles eos appellare, qui res à Deo in Alcorano (ut ipſi falsò putant) revelatas, vel à Mahumeto per traditionem acceptas, non credunt, vel oppugnant: & dum Ahmed filius Abdalhalim oppoſitum docet, impudenter contra cognitam à ſe veritatem mentitur. Nam Sonnitæ paſſim Sciahitas infidelitatis damnant, eoſque diris, & anathematibus inſectantur, quia non recipiunt tres primos Chaliphas, quos ipſi recipiunt; & ob alios errores ad radices, ſeu primaria dogmata, minimè ſpectantes. Hoc evidenter cognoſcitur ex Anathemate, quo Eſad Efendì Magnus Conſtantinopolis Mophtinus Perſas Sciahitas, & Sarium Haliphem, qui Sciah-Abbaſum eorum Regem educabat, fulminavit. Refert illud D. Rikautus lib. 2. Hiſtoriæ Imperii Othomanici, cap. 10. à ſe exſcriptum ex pervetuſto Codice, quem Conſtantinopoli nactus eſt. Ejus partem hìc ego fideliter allegabo. *Si nullam aliam*, (inquit) *hæreſin haberetis, quàm eam, qua ſpernitis præclaros illos Mahumeti amicos Omar, Othman, & Abubacar, eſſet nihilominus peccatum veſtrum adeò magnum, ut neque precibus mille annorum, neque perpetuis peregrinationibus illud expiare poſſetis: neque effugeretis, quin in profunda Tartari damnati detruderemini, cœleſtibus benedictionibus perpetuò carituri. Sententia hæc, quam ego contra vos pronuncio, confirmata fuit à quatuor Emamis, Azem, Schaphì, Malik, & Hambelì. Quamobrem hortor vos, ut amicus, ut ad meliorem frugem redeatis, atque ad eam reducatis etiam Regem Abbas diſcipulum veſtrum. Verùm ſatis non eſt, hoc unum peccatum dediſſe vobis nomen Kiſilbaſci, nempè Hæreticorum: facti eſtis præterea ita abominabiles, ut Durgisì.* (ſunt Populi

puli prope Libanum montem commorantes) *famam infamem adepti ſitis: & ut in univerſa doctrina, ita in morum diſciplina corrupti eſtis, Itaque divino zelo coactus, non poſſum non pronunciare contra vos, licitum eſſe vos occidere, atque penitùs exterminare in Dei obſequium: cùm veſtræ erroneæ opiniones plenè confutatæ fuerint à Giaſen Efendi, qui nota ignita Perſas, tamquam paganos, notavit, & ſexaginta duabus viis Alcorani, atque ipſis Mahumeti verbis, falſitatem oſtendit eorum doctrinæ. Si Chriſtiani damnantur ad mortem, & ad amiſſionem facultatum, eò quòd dicant in Deo eſſe Trinitatem; quam ob cauſam Perſæ aliquid melius ſperabunt, qui in ſexaginta verſibus Alcorani hæretici cognoſcuntur? Una ex veſtris deteſtabilibus opinionibus, & inter alias præcipua, ea eſt, quòd creditis quidem vos obſtringi ad ſimul conveniendum in delubris, ſed non ad Deum orandum. At quæ utilitas delubrorum, ſi nullæ in iis preces habeantur? Mahumetus dixit, euntem ad delubra ſine intentione orandi, hypocritam eſſe, & à Deo maledictum.* Deinde redarguit eos, quòd negent, & rejiciant aliquot verſus Alcorani: quòd velint ſatis eſſe ad ſacram purificationem, planta pedis aquam leviter attingere, abſque eo quòd pes totus abluatur: quòd nunquam myſtaces radant, ſed ſolam barbam, eo modo, quo ipſis placet: quòd colorem viridem, Mahumeto ſacrum, ad calceos, & tibialia adhibeant: quòd vinum abſque religione ulla bibant, cibiſque in Alcorano vetitis utantur: quòd plures maritos uni fœminæ concedant: quòd quatuor primos Mahumeti amicos & ſucceſſores contemnant, effingentes ex ſaccharo, vel paſta, ſimulachra eorum, quando ducunt uxorem, atque ea cum riſu & contemptu dejicientes: quòd cydarim, vel tulibantem coloris rubei geſtent: quòd doceant, licitum eſſe deprædari, ac perdere regiones Moslemorum: eorum fœminas, ac familias captivare; eaſque nudas per plateas traducere, ac vendendas exponere. Deinde ita concludit: *Ex hoc manifeſtè agnoſcimus, vos eſſe peſtilentiores, ac pertinaciores hoſtes noſtros in univerſo Orbe: vos enim crudeliores eſtis in nos, quàm ſint Jezidì, Kiaſiri, Zindiki, & Durziani: & ut omnia uno verbo complectar, vos eſtis compendium omnium flagitiorum, & peccatorum. Quilibet Chriſtianus, aut Hebræus ſperare poteſt, ſe fore verum fidelem: at vos nunquam id ſperare poteſtis. Quamobrem ego in virtute auctoritatis, quam accepi ab ipſo Mahumeto, & propter ſcelera veſtra, veſtramque infidelitatem, apertè clarèque pronuncio, unicuique fidelium cujuſcumque nationis licitum eſſe vos occidere, deſtruere, atque exterminare. Si is, qui Chriſtianum rebellem occidit, rem gratam Deo facit; qui Perſam occidit, rem facit, quæ meretur mercedem ſeptuagies majorem. Spero etiam, divinam Majeſtatem in die Judicii coacturam vos ad inſerviendum Hebræis, eoſque geſtandos loco Aſinorum: eamque infelicem nationem, quæ eſt totius mundi ludibrium, conſcenſuram vos, & impulſuram vos properatim in Infernum. Spero etiam, quàm primum vos deſtruendos à nobis, à Tartaris, ab Indis, & ab Arabibus fratribus noſtris, noſtriſque in eadem fide collegis.*

Ex his patet, quàm impudenter mentiatur Ahmed. Certè nihil in hoc Anathemate damnatur in Perſis, quod ad radices fidei Eslamiticæ pertineat: & nihilominus non ſolùm hæretici, ſed etiam infideles à Magno Mopthì eſſe pronunciantur. Quòd ſi hodie (quod non mihi conſtat) Mahumetani credunt, non violari Religionem ſuam, niſi negando dogmata radicalia, nempè eſſe Deum unum, & Mahumetum eſſe Legatum ejus: à majorum ſuorum fide, & religione prorſus diſceſſere: imò nullius religionis eſſe cenſendi ſunt. Cæterùm majores, pluresque ſciſſuræ ſunt inter eos, quàm ſint inter Chriſtianos, ſive ad radices, ſive ed ramos pertineant. Quamobrem ſi propter has putant Chriſtianam religionem corruiſſe, ſuam ipſorum ſectam multò magis in præceps ruiſſe fateantur neceſſe eſt. Ut autem omnes agnoſcere poſſint quot, & quales in Mahumetana ſuperſtitione ſectæ, & hæreſes reperiantur, illas ex Arabica Iſmaelis, filii Aly, hiſtoria, latinis verbis hìc ſummatim recenſebo; illis reſectis, quæ nihil ad rem noſtram faciunt.

CAPUT VIGESIMUM QUARTUM.

De Sectis Mahumetanorum.

فصل فى ذكر امة المسلمين وهم امة محمد ص
واختلاف مذاهبهم.

Sectio de commemoratione Gentis Moslemorum, nempè Gentis Mahumeti, & de diverſitate opinionum inter eos.

DIxit Sciaher Settanius in lib. الملل والنحل *de veris, & phantaſticis Religionibus*: Gentes legitimè dividuntur in eas, quæ profitentur veras leges, & religiones; & in eas, quæ ſectantur tantùm proprium ſenſum & imaginationem. Ad primum genus pertinent Magi, Judæi, Chriſtiani, & Moslemi: ad ſecundum Philoſophi, Daharitæ, Sabaitæ, Idololatræ, Aſtricolæ, & Brahmanes. Unaquæque autem ex his dividitur in varias ſectas. Quod attinet ad ſecundum genus, non habetur determinatus numerus propoſitionum, quas tenet. Primum autem genus habet determinatas ſententias, quæ colliguntur ex hiſtoriis, quæ de illis agunt. Porrò Magi diviſi ſunt in ſeptuaginta ſectas: Judæi in ſeptuaginta & unam: Chriſtiani in ſeptuaginta ac duas: Moslemi in ſeptuaginta ac tres: & ex omnibus ſectis una tantùm perducit ad ſalutem, ſicut dixit Propheta noſter Mahumetus: Dividetur Gens mea in ſectas tres ac ſeptuaginta, quarum una tantùm ducet ad ſalutem, cæteræ omnes ad perditionem. Interrogatus, quænam hæc eſſet, reſpondit: Quam tenent: اهل السنة والجماعة وما انا واصحابي عليه: *Profeſſores Sonnæ, & Concilium: & quam ego, & Socii mei profitemur.*

Primariæ autem ſectæ Moslemorum ſunt quatuor; القدرية *Kadritæ*: الصفاتية *Saphatitæ*: الخوارج *Charegitæ*, & الشعبية *Sciaitæ*. Unaquæque autem ex his in varias ſectas dividitur, & hæ continentur in quatuor fundamentis, (ſeu principiis.)

Primum eſt circa الصفات والتوحيد *Attributa, & Unitatem*: & complectitur quæſtiones de Attributis æternis (aliis affirmantibus, aliis negantibus) & demonſtrationem Attributorum eſſentiæ, & Attributo-

butorum operationis: & quod convenit Deo neceſſariò; & quod problematicè dici poteſt de illo; & quod nullo modo convenit ei: & in his diſcordes ſunt inter ſe المعتزلة *Motazelitæ*, الاشعرية *Aſciaritæ*, الكرامية *Karamitæ*, & المجسمة *Mogiaſſemitæ*.

Secundum verſatur circa القدر والعدل فيه *Prædeſtinationem*, *& juſtitiam Dei in illa*; (*Nota*, *nomine* القدر *ſeu prædeſtinationis*, *intelligere Moslemos decretum Dei*, *quo homo neceſſitatur ad benè*, *vel malè operandum*) & complectitur quæſtiones de Judicio, & Prædeſtinatione, & Bono, & Merito, & voluntate boni, & mali: & de prædeſtinato, & cognito: Et in ea eſt diſſidium inter القدرية *Kadritas*, & الجبرية *Gebaritas*, & النجارية *Naharitas*, & الاشعرية *Aſciaritas*, & الكرامية *Karamitas*.

Tertium circa الوعد والوعيد والاسماء والاحكام: *Promiſſionem*, *& Comminationem*, *& Nomina*, *& Decreta*. Et complectitur quæſtiones de fide, & pœnitentia, & promiſſis, & minis, & ſpe, & التكفير والتضليل iis, quæ reddunt hominem infidelem ex fideli: & ſeductione hominis in errorem facta à Deo: & in ea eſt diſſidium inter *Motazelitas*, & *Karamitas*, & المرجية *Morgitas*, & الوعيدية *Vaiditas*.

Quartum ſpectat ad السمع والعقل والرسالة والامامة, *Auditum*, *Intellectum*, *Legationem*, & *Pontificatum*: & complectitur quæſtiones de beneficentia, & improbitate, & probo, & optimo, & benignitate, & continentia, & diſciplina, & conditionibus Pontificatus; affirmantibus nonnullis, Pontificatum pertinere ad peculiarem familiam; nonnullis verò, ad omnes generatim. In hoc verò controverſia eſt inter *Motazelitas*, *& Aſciaritas*, *& Karamitas*, *& Sciaitas*, *& Charegitas*.

Scito autem, Motazelitas, & Saphatitas contra ſe invicem ex diametro pugnare: Kadritas autem & Gebaritas eodem modo inter ſe diſſidere: quemadmodum & Sciaitæ contra Charegitas decertant; & Morgitæ Vaiditas oppugnant. Porrò diverſitas ſententiarum verſatur, vel circa radicem, vel circa ramos. Scientia autem eſt radix, & hæc eſt de Deo Excelſo, & de Unitate, & Attributis ejus: & de Legatis, & ſignis, & qualitate eorum. Obedientia verò pertinet ad ramos, quæ ſita eſt in obſervantia Statutorum, quæ ſanxit nobis Propheta Mahumetus.

الفرقة الاولى المعتزلة:

Secta Prima: Motazelitæ.

HI profitentur, ſe propugnare العدل والتوحيد, *Juſtitiam*, *& Unitatem Dei*: & ipſi ſunt Kadritæ. Dixit Propheta Mahumetus: Kadritæ ſunt Magi hujus gentis (1. *Ethnici*.) Hi tenent, Deum eſſe æternum: æternitatem verò propriiſſimè (*formaliſſimè*) prædicari de eſſentia ejus. Attributa autem æterna omninò rejiciunt. Nam ſi attributa participarent Deum in æternitate, cùm hæc ſit propriiſſimum prædicatum ejus, participarent eum in divinitate (*& daretur pluralitas in Deo*.) Conveniunt etiam in aſſerendo, ſermonem Dei eſſe recenter productum, & creatum in loco determinato, per literas, & vocem, cujus exemplar ſcriptum ſit in codicibus, revelatum ab eo. Conſentiunt etiam in neganda viſione Dei oculis corporeis in Paradiſo: & rejiciunt ab eo omnem ſimilitudinem. Conveniunt item in aſſerendo, hominem eſſe potentem ad producendas omnes ſuas actiones, & mereri ex eo, quod operatur, præmium, vel pœnam in futuro ſæculo. Non enim convenit, ut Deo Excelſo tribuatur aliquod malum, aut iniquitas, aut infidelitas, aut inobedientia. Nam ſi ipſe eſſet auctor iniquitatis, profectò eſſet iniquus. Itaque conveniunt, quòd boni tantùm ſit auctor. Conveniunt etiam in hoc, quòd ſi fidelis moriatur ſine pœnitentia, meretur ignem æternum, in quo jugiter permanebit; quamvis pœna ejus levior futura ſit pœna infidelium.

Motazelitæ autem dividuntur in alias ſectas, nempe in الواصلية *Vaſelitas*, aſſeclas Vaſeli Abu-Hodeiphæ; qui negant attributa Dei; nempe, Scientiam, Potentiam, & Voluntatem, & adſtruunt Prædeſtinationem, qua homo prædeterminatur ad neceſſariò, & non liberè operandum.

Et docent, reum culpæ mortalis, neque eſſe abſolutè fidelem, neque abſolutè infidelem.

Secundò in الهذيلية *Hadilitas*, aſſeclas Hadili Hamdani filii Hadili Alaphi, Doctoris Motazelitæ, qui tenuit ſententiam Prædeſtinationis, ſicut Socii ejus: niſi quòd partim fuit Kadrita, & partim Gebarita. Nam ſententia ejus fuit circa motus eorum, qui erunt in futuro ſæculo, eos fore neceſſarios, nec liberos poteſtati hominis, & omnes à Deo producendos: eoſdemque motus ceſſaturos, & mutandos in quietem perpetuam: & in hujuſmodi quiete aggregandas voluptates ex habitatoribus Paradiſi, & Inferni (*videtur ſignificare tàm habitatores Paradiſi*, *quàm Gehennæ*, *magnam voluptatem percepturos ex hac quiete*.)

Tertiò in النظامية *Nadhamitas*, aſſeclas Abrahami filii Joſſari, cognomine Nadhami. Qui cùm legiſſet libros Philoſophorum, miſcuit doctrinam ſuam cum doctrina eorum: & fuit ſententia ejus, quòd, etiamſi Deus vellet, non poſſet eſſe auctor mali, & peccati. At verò Socii ejus ſenſerunt, poſſe quidem Deum peccati eſſe auctorem, ſed nullo modo unquam futurum.

Quartò in الحايطية والحدثية *Hajetitas*, *& Hadathitas*, qui aſſeclæ fuerunt Ahmedi filii Hajeti, & Phadeli filii Hadathi: qui cùm legiſſent libros Philoſophorum, miſcuerunt doctrinam ſuam cum doctrina eorum. Tres autem novas opiniones tenuere: Primam, qua ſtatuerunt ſententiam de Chriſti divinitate: & aſſeruerunt, eum judicaturum creaturas in futuro ſæculo. Secundam, qua aſſeruerunt μετεμψύχωσιν, nempe tranſmigrationem animarum in alia corpora, de corpore in corpus tranſeundo: & id, quod obvium eſt quietis, & laboris, ordinatum eſſe ſuper ultimum ejus. (Arabicè وما يلقي من الراحة والتعب مركب على ما اسفله: *videtur ſenſus eſſe*: *in ultima tranſmigratione futuram eſſe felicitatem*, *vel infelicitatem animæ à Deo ordinatam*) Hominem verò conſtitutum eſſe inter duas res, nempe operationem, & re-

& retributionem. Tertiam, qua dixerunt, ſe viſuros eſſe Dominum ſuum in die Reſurrectionis intellectu, non oculis corporeis.

Quintò in المبشرية *Baſceritas*, aſſeclas Baſcerì filii Motameri, qui fuit ex principibus Motazelitarum. Hic excogitavit opinionem de productione actuum humanorum (*Abraham Exkellenſis vertit, de omnimoda libertate, & abſoluta independentia actuum humanorum*:) & exceſſit in ea, diſcedens à ſententia Sociorum ſuorum in nonnullis quæſtionibus. Exiſtimavit, Deum poſſe torquere infantem (*ideſt mittere illum in Gehennam*) ſed ſi id faciat, fore iniquum. Deum porrò eſſe tantæ benignitatis, ut, ſi ea uti vellet, fideles fierent omnes, qui ſunt in Mundo, & mererentur fide ſua præmium maximum. Sed non eſt Dei facere hoc cum creaturis ſuis, neque exigitur ab ejus providentia, ut faciat id, quod eſt optimum. Si quem pœnitent peccati mortalis, & deinde ad illud revertatur, volunt redire illi id, quod merebatur de pœna prioris peccati, antequam pœnitentiam ageret de illo.

Sextò, in المعمرية *Moammeritas*, aſſeclas Moammeri filii Ebadì Salamienſis; & hic fuit præcipuus Cadritarum, & largè propagavit ſententiam de negatione attributorum, & de prædeſtinatione, & de mutatione fidelis in infidelem ob aliquod peccatum grave: & de inductione hominis in errorem facta à Deo.

Septimò in المردارية *Mardaritas*, aſſeclas Iſæ filii Sobeihi, qui cognominatus fuit Mardar, & appellabatur Monachus Motazelitarum; vitam quippe à mundanis rebus alienam inſtituit: & diſceſſit à Sociis ſuis excogitando ſententias valdè abſurdas, inter quas una fuit: Homines poſſe facere librum ſimilem Alcorano in eloquentia, ordine, & facundia. Et ipſe etiam auſus eſt aſſerere, Alcoranum eſſe creatum: & infidelem pronunciavit eum, qui ſe ingereret in Imperium: & infidelitatis damnavit homines univerſos: itaut dixerit ei quidam Sonnita: Igitur nemo intrabit in Paradiſum, cujus amplitudo (*juxta Alcoranum*) eſt, ſicut amplitudo Cœli, & Terræ, niſi tu, & tres illi, qui tecum ſentiunt? quo audito, erubuit, & tacuit.

Octavò in الثمامية *Themamitas*, aſſeclas Themamæ filii Baſceri Namirenſis, qui fuit unus ex Anteſignanis Motazelitarum: & diſceſſit à Sociis ſuis in his ſententiis: Homines peccatores in Gehenna perpetuò manebunt. Operationes liberæ (*ſeu opera ex libertate provenientia Arabicè* المتولدة) non habent auctorem producentem. Infideles, Idololatræ, Sadducæi, Judæi, Chriſtiani, Magi, & Daharitæ (*ſeu Schiſmatici*) in die Reſurrectionis in pulverem redigendi ſunt: & eodem modo infantes infidelium.

Nonò in الهشامية *Haſciamitas*, aſſeclas Haſciami filii Amrui Karatienſis, qui exceſſit in aſſerenda ſententia de Prædeſtinatione pluſquam omnes Socii ſui, à quibus diſceſſit in quibuſdam opinionibus, quarum prima fuit; Deum non unire inter ſe corda fidelium, ſed ipſos hoc facere liberè, & ex propria electione. Secunda: neque allicere fideles ad fidem, neque adornare illam in cordibus eorum, neque obdurare corda eorum, aut aures eorum aggravare, aut oculos excæcare. Tertia: Summum Pontificatum non eſſe alligatum niſi univerſitati Gentis, ſine determinatione primogeniti familiæ. Quarta: Paradiſum, & Gehennam nunc non eſſe creata. Quinta: Deum non creaſſe infidelitatem: nam creare infidelitatem, eſſet infidelitas.

Decimò in الجاحظية *Giachetitas*, aſſeclas Amrui filii Bahri Giacheti, qui fuit ex præſtantiſſimis Motazelitis, & congeſſit libros eorum. Diſceſſit à Sociis ſuis per quaſdam opiniones, quarum prima fuit: Damnatos ad Gehennam non moraturos in ea ſemper, ſed tranſituros in naturam ignis: ignem verò attracturum eſſe ad ſeipſum damnatos, abſque eo, quòd ullus ingrediatur in eum. Secunda: Quemlibet hominem, ubi cognoverit, Deum eſſe Dominum ſuum, & Mahumetum eſſe Legatum ejus, evadere fidelem, nec ad aliud obligari. Tertia: Alcoranum eſſe corpus, quod poſſit tranſmutari aliquando in hominem, aliquando in beſtiam. Tenuit autem ſententiam negantem attributa Dei.

Undecimò in الخياطية *Chajatitas*, aſſeclas Ebn-Alhoſeini filii Abù-Amrui Chajatitæ: qui diſceſſit à ſuis Sociis in quibuſdam opinionibus, ex quibus una fuit: Subſtantiam eſſe ſubſtantiam per privationem: & ſimiliter accidens, & nigredinem, & albedinem eſſe accidens, & nigredinem, & albedinem per privationem.

Duodecimò in الجبائية *Gebaitas*, & البهشمية *Bahaſcemitas*. Primi fuerunt aſſeclæ Mohammedi patris Aly, & filii Abdal-Vahabi Gebajenſis: Secundi verò Abdal-Salami Abu-haſcemi. Aſſeruerunt, Deum loqui ſermone à ſe creato pro re nata, & vero ſermone, cum vocibus præciſis, & coordinatione litterarum. Negaverunt videri poſſe Deum ſine oculis corporeis in Paradiſo. Aſſeruerunt, hominem producere operationes ſuas per potentiam ſuperadditam ſanitati corporum, & ſoſpitati membrorum: & eum, qui peccatum aliquod mortale perpetraverit, neque fidelem eſſe, neque infidelem; ſed improbum, ac ſceleſtum, (Arabicè فاسق *prævaricatorem*) & ſi in eo mortuus fuerit, æternam Gehennæ pœnam ſubiturum. Poſtremò pronunciaverunt, Deum nihil celare ſervos ſuos eorum, quæ ipſe novit.

الفرقة الثانية من الفرق الاسلمية
الجبريـــــــــة:

Secta Secunda ex Sectis Moslemiticis: Gebaritæ.

VOx Arabica الجبر *Algebro*, eſt negatio actionis veræ in homine, tribuendo illam Deo: ſunt autem variæ ſcholæ Gebaritarum.

Prima appellatur الخالصة *Pura*, quæ nimirùm negat abſolutè homini actionem, & potentiam ad illam.

Secunda, المتوسطة *Media*, quæ concedit homini potentiam, ſed omninò expertem actus. Porrò, qui tribuit potentiæ creatæ exercitium, & vocat illud meritum, non eſt Gebarita. Motazelitæ verò vocant eum, qui non tribuit potentiæ creatæ exercitium in inchoatione & productione استقلاً لا جبرًا *Eſtakalam*, *non Gebaritam*.

Tertia, الجهمية *Gehamitæ*, aſſeclæ Gehamì, filii Sephuani, qui fuit ex Gebaritis Puris: & convenit cum Motazelitis in negatione attributorum æ-

ternorum: quædam verò addidit ex propria ſententia. Primò: Non poſſe prædicari de Creatore attributum, quod prædicatur de creatura: hoc enim oſtenderet, ſimilitudinem eſſe inter creaturam, & Creatorem. Secundò: Dari ſcientias de novo productas in Deo excelſo لا فى محل (*ideſt non in certo, ac determinato loco, & tempore.*) Tertiò: Tot eſſe ſcientias de novo productas, quot ſunt ſcibilia. Quartò: Hominem nihil poſſe, nec prædicari de eo facultatem activam; ſed cogi, ac neceſsariò adigi ad opera ſua: & carere potentia, voluntate, & arbitrio: ſed Deum producere in eo operationes ejus, ſicut producit in reliquis rebus. Quintò: Præmium, & pœnam eſſe per coactionem, ſicut coactè fiunt opera. Sextò: Paradiſum, & Gehennam leviora fieri poſt ingreſſum animarum in ea: & delectationem Beatorum percipi ex voluptate utriuſque: ſicut pœna damnatorum percipitur ex eo, quod apprehendunt mali in utroque (*ideſt in Paradiſo, & Gehenna.*) Septimò: Eum, qui habet notitiam fidei in corde ſuo, & lingua negat eam, non eſſe infidelem ob negationem ſuam.

Quarta النجارية *Nagiaritæ*, aſſeclæ Hoſeini filii Mohammedi, cognomento Nagiari: cujus ſententiam plerique Motazelitarum ſequuntur. Et quamvis ipſi dividantur in ſectas, non tamen diſſentiunt in effatis fundamentalibus. Sunt autem زعفرانية *Zaaphranitæ*, برغوثية *Barghuthitæ*, & مستدركية *Moſtadrakitæ*. Conveniunt verò cum Motazelitis in rejectione attributorum ſcientiæ, potentiæ, voluntatis, auditus, viſus, & vitæ. Cum Saphatitis autem, in productione operum. Et inter eorum aſſerta eſt: Deum velle ſeipſum, ſicut novit ſeipſum: velle item bonum, ac malum, & utile, ac noxium: & eum producere opera hominum, hominem verò per ea mereri. Denegant viſionem Dei per oculos corporeos in Paradiſo. Deinde aſſerunt, Deum convertere virtutem, quæ eſt in corde, ad oculum, ut comprehendat ipſum Deum per cognitionem: & hæc eſt viſio. Barghuthitæ autem dicunt, ſermonem Dei, dum legitur, eſſe accidens: cùm autem ſcriptum fuerit, eſſe corpus. Zaaphranitæ verò dicunt, ſermonem Dei eſſe aliud ab eo: omne autem, quod eſt aliud ab eo, eſt creatum. Moſtadrakitæ item dicunt, ſermonem Dei eſſe aliud ab eo, & creatum, quamvis Mahumetus dixerit, ſermonem Dei eſſe increatum; ſignificans alium ſermonem ſcriptum aliis characteribus ab iis, quos nobis tradidit.

Quinta الضرارية والحفصية *Dararitæ, & Haphſitæ*, aſſeclæ Dharari filii Amrui, & Haphſi filii Alcardi: & in ea ſecta conveniunt ambo in faciendo Deum otioſum (*Arabicè* فى التعطيل: *Alii explicant: in aſſignandis attributis Dei per negationem privationis, ſeu defectus*) Nam cùm dicunt, Deum eſſe ſcientem, & potentem, intendunt dicere, non eſſe ignorantem, nec imbecillem. Tribuunt etiam Deo quidditatem, ſeu formam quandam, quam non novit niſi ipſe: & deſumpſerunt eam ab Abu-Honeipha. Aſſerunt etiam, hominem habere ſextum ſenſum, quo viſurus ſit Deum die Reſurrectionis. Prætereà, Pontificatum competere etiam aliis præter Coraſinos: itaut, ſi ſimul conveniant Coraſinus, & Nabatæus, præferre debeamus Nabatæum, eò quòd hic ſit minor numero: & ubi adverſetur legi, poſſumus illum deponere.

الفرقة الثالثة من الفرق الاسلمية الصفاتيـــــة:

Tertia Secta ex Sectis Moslemiticis: Saphatitæ.

HI ſunt, qui conſtituunt in Deo attributa æterna, nimirùm ſcientiam, potentiam, vitam, auditum, viſum, voluntatem, ſermonem, gloriam, honorificentiam, bonitatem, beneficentiam, excellentiam, magnitudinem: neque diſtinctionem ullam ponunt inter attributa eſſentiæ, & attributa operationis. Quamobrem diverſimodè inciderunt in ſententiam, quæ ponit ſimilitudinem inter Deum, & creaturas. Dividuntur autem in varias ſectas, nempè

Primò, in الاعشرية *Aſciaritas*, aſſeclas Aly Abul-Haſani Ebn-Iſmaelis Aſciaritæ. Hi ſtatuunt in Deo attributa, ſed amovent ab eo omnem ſimilitudinem cum creaturis. Dicunt etiam, Deum ſcire univerſalia, & particularia, nihilque ab eo uſquam abſcondi, aut eſſe illi impoſſibile ſive in cœlo, ſive in terra: nullamque inter eum, & res creatas ſimilitudinem intercedere: neque noſſe, quomodò ipſe ſit, niſi ipſum: ſermonem verò illius revelatum, eſſe increatum. Non concedunt homini actum, neque potentiam ad actum: ſed volunt omnia provenire ex motibus, & quietibus ejus; ipſum verò eſſe prædeſtinatum, & coactum ad operandum. Autumant, fidelium infantes omnes eſſe in Paradiſo. Hæc ſecta admodùm placuit, donec incidit diſceptatio inter eum, & inter Amruum filium Aaſi. Nam cùm hic dixiſſet ei: An Deus rationem exiget ab unoquoque ſingillatim? Reſpondit Abu-Muſa Aſciarita: Ego ita judico. Dixit ei Amruus: An ergo Deus prædeterminaverit me ad aliquid, & deinde puniet me propter illud? Ita, inquit ille. Cui Amruus: Quare? Quia, inquit, nullo modo ille tecum iniquè aget. Quo audito Amruus obmutuit. Ex hujus autem aſſeclis, quidam affirmant, impotentiam ad faciendum librum ſimilem Alcorano, proveniſſe ex parte mutationis factæ à Deo in illis, qui à Mahumeto ad hoc provocabantur. Hoc autem evenit præter conſuetum: & ex parte narrationum, quæ ſunt in eo de rebus arcanis, & occultis.

Secundò, in المشبهة *Moſciabehitas*, ideſt *Aſſimilantes*, qui aſſerunt, dari ſimilitudinem inter Creatorem, & creaturas: & ex his nonnulli inclinant ad ſententiam الحلولية *Halulitarum* (*qui tenent, poſſe divinam naturam uniri cum humana in eadem perſona.*) Dicunt enim, poſſe creatorem apparere in forma hominis, ſicut Gabriel apparuit in forma hominis Arabis: & oſtendit ſeſe Mariæ ſimilem illi. Ad hoc verò confirmandum, allegant verba Mahumeti, qui dixit: رايت ربي احسن صورة: *Vidi Dominum meum in pulcherrima figura.* Et ex Pentateucho id, quod dixit Moyſes: Facie ad faciem alloquutus ſum Deum, & hæc dixit mihi. Et الغلاة *Gholatæ* ſunt ex Sciaitis, qui tenent ſententiam ejuſdem unionis naturæ divinæ cum humana: & hanc dicunt, modò fieri in parte divinitatis, modò in tota.

Tertiò, in الكرامية *Caramitas*, qui dicuntur etiam

iam الحشوية *Haſciavitæ*, الكلامية *Kalamitæ*, & المجسمية *Mogiaſſemitæ*. Sunt autem aſſeclæ Mohammedi Abu-Abdallah Caramitæ, quem inter Saphatitas numeravimus, quia propugnat attributa Dei; niſi quòd in illis devenit ad ponendam corporeitatem in Deo, & ſimilitudinem cum creaturis. Dividuntur autem in duodecim ſectas: ſed præcipuæ ſunt ſex: العابدية *Abeditæ*: البونية *Baunitæ*: الدوشية *Dauſcitæ*: الاسحاقية *Aſhaphitæ*: الواحدية *Vabeditæ*; & propiores ipſis ſunt الهيضمية *Haidamitæ*. Unaquæque autem ex his habet propriam ſententiam: niſi quòd, cùm hæc non habuerit ortum à ſapientibus celebratis, ſed ab ignaris, & inſipientibus, non conſtituerunt ei ſingularem, & ab aliis diſtinctam ſententiam. Et nos jam attulimus ſententiam auctoris propoſitionis, & innuimus, quomodò propagata ſit ſchola Abu-Abdallah Caramitæ in opinione, quòd Deus ille, quem colebat, requieſceret ſuper Thronum, quem ex parte ſuperiori volebat eſſe eſſentiam, & abſolutè tribuebat ei nomen ſubſtantiæ, affirmans partim eſſe eſſentiam, partim ſubſtantiam: & ipſum (*Deum*) contingere Thronum, eique adhærere ex parte ſuperiori. Et conceſſit in eo translationem, & mutationem, & deſcenſum. Quidam porrò ex his dicunt, illum ſedere ſuper quandam partem Throni. Alii id negant, & volunt, eum ſedere ſuper totum Thronum. Alii opinantur, eum ſedere in convexo, ſeu declivio Throni. Deinde cùm diſſiderent invicem, dixerunt Abeditæ; inter Deum & Thronum tantam eſſe diſtantiam, ut ſi menſuraretur ſtudiosè, cum lapidibus pretioſis (*qui ſunt in Throno*) pertingeret ad illum. Haidamitæ verò dixerunt, inter Deum & Thronum tantum eſſe intervallum, quantum pertingi, vel confici non poſſit; & ipſum (*nempè Thronum*) eſſe intermedium Mundo intermediatione perpetua: & negant partem declivem, ſeu inferiorem illius; & adſtruunt ſuperiorem, & intermediam. Et quidam abſolutè admittunt in Deo vocem corpoream. Et dicunt his proximi: Deum ſtare in eſſentia ſua.

Quartò in الغمامية *Ghamamitas* (*ideſt Nubilarios*) qui cenſent, Deum deſcendere quotannis in nubibus tempore Veris, & circumire totam terram: atque inde evenire, ut terra ſic revireſcat, & refloreſcat.

الفرقة الرابعة الخوارج والوعيدية.

Secta quarta: Charegitæ, & Vaiditæ.

OMnis, qui diſceſſerit ab obedientia veri الامام *Emami*, ſeu Pontificis electi à Concilio, dicitur Charegita (*ideſt, Egrediens, ſeu Diſcedens*). Neque refert, utrum quis deſciverit tempore primorum Sociorum Mahumeti à legitimis Pontificibus, an poſteà à Pontificibus ſequentibus legitimè electis quocumque tempore ſubſequenti. Vaiditæ autem (*ideſt Comminatorii*) inter Charegitas cenſentur. Hi pronunciant: peccantem mortaliter, incurrere in infidelitatem, & perpetuò in Gehenna torquendum.

Præcipuæ autem eorum ſectæ ſunt ſex: الازارقة *Azarecitæ*: النجدات *Nageditæ*: العجاردة *Agiaredi-*

tæ: الثعالبة *Thaalebitæ*: الاباضية *Abaditæ*: الصفرية *Sapharitæ*: Cæteræ verò ſunt veluti harum rami. Omnes autem conveniunt in approbanda ſeceſſione adverſus Othman, & Aly: & hanc præferunt omni obedientiæ. Damnant etiam infidelitatis omnem reum peccati lethalis, & cenſent, juſtum eſſe & conveniens, diſcedere ab obedientia Pontificis, quando adverſatur legi. Inter hos recenſentur

المحكمية الاولى *Mohakemitæ Priores*: qui deſciverunt ab Aly cum duodecim millibus virorum, qui addicti erant jejunio, & orationi: & ipſi cenſuerunt eligi poſſe Pontificem extra gentem Coraſinam: ita ut quemcumque ipſi elegiſſent ſuis ſententiis, dummodò eſſet ab injuſtitia remotus, pro Pontifice haberetur. Si quis verò ab ejus obedientia deſciviſſet: contra hunc bellum moveri oportere. Quòd ſi immutaret leges, & deviaret à juſto; deponendum omninò eſſe, & occidendum. Porrò hi fuerunt acerrimi mortalium in aſſerenda inter homines æqualitate, & concedebant, poſſe omninò nullum eſſe in mundo Pontificem. Quòd ſi neceſſitas illum exigeret, cenſebant eligi poſſe ſive ſervum, ſive liberum; ſive Coraſinum, ſive Nabatæum.

Porrò Azarecitæ ſunt aſſeclæ Abu-Raſcidi Naphæi filii Alazraci, & habent octo hæreſes. Prima eſt, quòd infidelitatis damnant Aly, & utuntur pro hoc auctoritate, & verbis ipſius Alcorani, &c. Rectè verò feciſſe cenſent Abdal-Rahman filium Molgem, cùm occidit Aly: & dicunt, Deum id approbaſſe in Alcorano. Et infidelitatis damnant Othman filium Ophan, & Thalham, & Zobeirum, & Aiſam (*uxorem dilectam Mahumeti, quæ in aciem prodiit, & pugnavit contra Aly, & victa eſt*), & Abdallah filium Abbaſi, & cæteros Moslemos cum eis: & publicè docent, eos ad Gehennam in æternum damnatos fuiſſe. Secunda: Infidelitatis damnant reſidentes domi, dum vocantur ad pugnam: & primi docuerunt, ab hujuſmodi hominibus eſſe recedendum, damnantes infidelitatis omnes, qui non emigrant domo, dum eundum eſt ad bellum. Tertia: Permittunt occidere infantes, & uxores Schiſmaticorum. Quarta: Negant lapidandum eſſe adulterum, cùm id non inveniatur in Alcorano: & irritant pœnam convicii virorum, (*nempè ſodomitici ſceleris reorum, quibus, juxta Alcoranum, convicium eſt irrogandum*) non tamen convicii mulierum. Quinta: Cenſent infantes infidelium eſſe in Gehenna cum patribus ſuis. Sexta: Pronunciant, pietatem neque in verbo, neque in facto eſſe neceſſariam. Septima: Exiſtimant, poſſe Deum mittere Prophetam, quem ſciat poſteà evaſurum infidelem, vel qui infidelis fuerit anteà, & peccata tàm gravia, quàm levia, ſunt apud eos infidelitas. Octava: Aſſerunt, reum peccati gravis, eſſe infidelem, & perpetuò in Gehenna puniendum.

Nageditæ (qui etiam dicuntur العدرية *Adritæ*) ſunt aſſeclæ Nagedæ filii Ameri Hanaphæi; qui etiam Aſemus dictus fuit. Horum hæ ſunt opiniones. Qui in aſpectu ſemel deliquerit, vel unicum mendacium protulerit, etiamſi ad hæc coactus fuerit, cenſendus eſt idololatra. Qui verò adulterium, vel furtum perpetraverit, vel vinum biberit, etiamſi ſponte, neque coactus, hæc fecerit, non eſt cenſendus idololatra. Neque putant, neceſſarium eſſe Pontificem ullum: ſed ſatis eſſe, ut homines inter ſeſe res decidant

dant ex æquo & bono. Dividuntur autem hi in alias ſectas, nimirùm in

البيهشية *Baihaſcitas*, aſſeclas Abu-Baihaſci Alhaidami filii Giaberi: qui cenſuit, immunem eſſe à culpa illum, qui fecit rem illicitam, neſciens, utrum eſſet illicita, an licita; quæ eſt ſententia الواقفية *Vaphekitarum*. Hic verò eos oppugnat, aſſerens fidem exigere, ut quilibet dignoſcat verum à falſo: & fidem eſſe ſcientiam in corde, nec requirere verba aut opera. Refertur præterea dixiſſe: Fidem eſſe confeſſionem, & ſcientiam, neque unam harum rerum poſſe eſſe ſine altera.

العوفية *Auphitas*: quorum duplex eſt ſententia. Alii enim dicunt: Quiſquis fugiens regreditur à bello, ad quod profectus fuerat, evitandus eſt tamquam hoſtis. Alii verò dicunt: Nequaquam: imò tamquam amicus recipiendus eſt; nihil enim ſibi illicitum perpetravit. Utraque autem pars convenit in hoc, quòd ubi Pontifex infidelis fuerit, infidelis etiam erit populus tàm præſens, quàm abſens. Porrò ebrietas apud eos eſt infidelitas. Non fatentur, eſſe infidelitatem id, cum quo non eſt conjunctum aliud peccatum grave, cujuſmodi eſt, omittere orationem, jejunium, & ſimilia.

اهل التفسير *Ahlol-taphſiri*, (*ideſt Profeſſores interpretationis, ſeu Interpretiſtas*): qui cenſent, eum, qui ex Moslemis emittit profeſſionem fidei, illis verbis: Non eſt Deus niſi Deus: Mahumetus legatus Dei: debere ſcire interpretationem ejus, & qualia ſint ea, quæ continet.

اصحاب السوال *Aſhabol-ſuali*, (*ideſt Profeſſores interrogationis, ſeu Interrogationiſtas*:) qui aſſerunt, hominem eſſe Moslemum, ſeu fidelem, ſi confiteatur unum Deum, & Mahumetum Legatum ejus, & credat ſummariè, ſive implicitè, quæ Deus revelavit. Quòd ſi neſcierit ea, quæ Deus præſcripſit, interrogetur de illis; neque vis, aut noxa ulla ei inferatur ob ignorantiam eorum, donec inſtruatur, & deinde interrogetur. Quòd ſi rem vetitam admiſerit, cujus prohibitionem ignorabat, attamen infidelitatis damnetur.

المحللة *Mohallelitas*, (*ideſt Licitiſtas*:) qui dicunt: Nihil prohibemus, niſi quod prohibuit Deus in Alcorano circa comeſtibilia.

المفوضية *Mophauveditas*, (*ideſt Arbitrarios*:) qui aſſerunt, Deum reliquiſſe arbitrio hominum opera eorum, neque illum habere voluntatem in operibus eorum. Præterea, ebrietatem, quæ provenit ex potu rei licitæ, non eſſe puniendam in ebrio ob id, quod fecerit, aut dixerit tempore ebrietatis.

الصلخية *Salehitas*, Diſcipulos Salehi filii Maſrahi.

(*De his nihil occurrit nota dignum.*)

Porrò Agiareditæ ſunt aſſeclæ Abdal-Charimi filii Agiaredi, qui convenit cum Nagieditis in ipſorum opinionibus. Fertur ſingulares tenuiſſe ſententias: nempè: neceſſarium eſſe ſeparare ſe ab infante, donec vocetur ad fidem, in qua debet inſtrui cùm pervenerit ad ætatem adultam: Infantes autem Idololatrarum eſſe in Gehenna cum patribus ſuis. Neque cenſuit, opes in bello captas poſſe diſtribui in prædam, niſi occiſo domino earum. Exiſtimant autem Agiareditæ, profectionem ad bellum eſſe opus ſupererogationis, non autem præceptum. Condemnant infidelitatis omnia peccata gravia. Rejiciunt Suram Joſeph ex Alcorano, arbitrantes, eam eſſe meram hiſtoriam, quales ſunt aliæ. Hi quoque dividuntur in varias ſectas, quales ſunt

الصلتية *Salatitæ*, aſſeclæ Othmanis filii Salati: qui aſſerunt, nullum recipiendum in ſocium vel amicum, niſi poſtquam profeſſionem in religione Mahumetana emiſerit: ideò arcendos eſſe infantes à ſocietate, donec adulti Moslemi fiant. Et quidem infantibus tàm fidelium, quàm infidelium nullam competere aliorum amicitiam, vel inimicitiam, donec ad ætatem adultam pervenerint.

الميمونية *Maimunitæ*, aſſeclæ Maimunis Agiareditæ, à quibus tamen diſceſſit in ſtatuenda prædeſtinatione tàm circa bonum, quàm circa malum hominis; & præterea in aſſerendo, hominem eſſe primum auctorem & productorem ſuarum operationum: & in adſtruenda potentia operativa ante actum. Docuit etiam, Deum velle bonum, non autem malum; neque eum habere voluntatem in peccatis hominum. Præterea concedit, conjugium cum filiabus filiarum, fratrum ac ſororum (*Eckellenſis vertit: matrimonia contrahere cum filiabus filiarum, & filiorum, fratrum, ac ſororum*): neque prohibet conjugium filiorum, & filiarum earumdem. Negant etiam, Suram Joſeph eſſe legitimam ſcripturam Alcorani. Concedunt, occidi poſſe Principem tyrannum, & eos etiam, qui conſentiunt tyrannidi ejus. Ajunt, infidelium infantes eſſe in Paradiſo unà cum fidelibus.

الحمزية *Hamzitæ*, Diſcipuli Hamzæ filii Adraci: conveniunt cum Maimunitis in ſententia prædeſtinationis, cæteriſque opinionibus: ſolùm diſſentiunt in hoc, quòd volunt, infantes infidelium, & eos, qui contrarii ſunt ſuæ ſectæ, omnes in Tartarum eſſe detrudendos. Præterea conceſſit Hamza, dari poſſe duos Pontifices ſimul eodem tempore, quamdiù non ſint hoſtes ſuperati, neque concio congregata.

الاطرافية *Atraphitæ*. Hi tenent ſententiam Hamzæ circa prædeſtinationem: in eo ſolùm differunt, quòd excuſant à culpa eos, qui ob ignorantiam omittunt aliquid à lege præſcriptum.

الخلفية *Chalphitæ*, diſcipuli Chalphi, qui fuit unus ex Charegitis Caramaniæ. Hi referunt totam prædeſtinationem, tàm quoad bonum, quàm quoad malum, ad Deum: & in hoc procedunt juxta ſententiam Sonnæ: niſi quòd ipſi dicunt: Si Deus puniret homines propter opera, ad quæ ipſe eos prædeſtinavit, eſſet iniquus. Dicunt etiam, infantes infidelium damnari ad Gehennam.

الحازمية *Hazemitæ*, aſſeclæ Hazemi. Hi aſſerunt, Deum producere opera hominum: neque eſſe in poteſtate illius facere, niſi id, quod vult; neque ceſſare unquam ab amore amicorum; & ab odio inimicorum ſuorum.

الشعيبية

الشعيبية *Scioaibitæ*, Discipuli Scioaibi filii Mohammedi, qui sensit cum Maimune & Agiareditis: sed discessit ab eis, quando propalavit opinionem de Prædestinatione. Porrò Scioaibitæ volunt, Deum creare opera hominum, & homines acquirere illa, ac lucrari voluntate, & potentia; & ideò rationem reddituros esse de eis, sive bona sint, sive mala; & præmium pro eis, aut pœnam recepturos.

Thalabitæ autem sunt assectæ cujusdam Thalabæ, qui consensit utraque manu cum Abdalcarimo filio Agiaredi: sed tandem dissenserunt in opinione circa infantes. Dicebat enim Thalaba; Ego amicus sum eorum, sive parvi sint, sive magni, donec dignoscatur in eis, utrum amplectantur veritatem, ac justitiam; an verò complaceant sibi in iniquitate. Separati sunt igitur Agiareditæ à Thalaba: qui etiam fertur dixisse; Non est eis, quòd circa infantes statuant aliquid de amicitia, vel inimicitia, donec adolescant, & proponatur illis fides: quam si susceperint, amicos habeto: si renuerint, infideles censeto. Recensentur verò Thalabitarum aliæ sectæ, nimirùm

الاخنسية *Achnasitæ*, discipuli Achnasi filii Caisi. Hi concedunt, conjugium Moslemorum cum infidelibus gentis suæ, & cum reis gravium peccatorum. In cæteris opinionibus innituntur principiis Charegitarum.

المعبدية *Moabeditæ*, assectæ Moabedi. Hi adversantur Achnaso in eo, quod erroneè statuit circa conjugium Moslemorum cum idololatris gentis suæ. Et concedunt, ut pro pluribus sagittis, quibus extrahendis utebantur ad sortiendas eleemosynas, vel dotes fœminarum, satis esset extrahere sagittam unam, si instaret metus ab hostibus.

الرشيدية *Rasciditæ*, assectæ Rascidi Tusini: vocantur etiam العشرية *Asciaritæ*, (*idest Decimani*). *Nihil circa hos notabile occurrit.*

الشيبانية *Sciaibanitæ*, assectæ sunt Sciaibani filii Moslemæ Charegitæ. Fertur autem, Ziadum filium Abdal-rahmanis Sciaibanitam dixisse: Deus non scivit, donec creavit sibi ipsi scientiam. Res verò cognoscuntur ab eo, quando jam productæ sunt, & existunt.

المكرمية *Mocarremitæ*, assectæ sunt Mocarremi filii cujusdam viri Agelitæ, qui fuit è schola Thalabitarum: separavitque se ab eis, docens: eum, qui orationem omittit, esse infidelem; non quatenùs orationem omittit, sed ob ignorantiam, quam ostendit se habere de Deo; & negat hoc de omni alio peccato lethali: neque aliud discrimen hujus rei assignat, nisi quia ignoranter putat, Deum in cæteris suis peccatis nescire id, quod ipse occultè, vel manifestè agit. Porrò Deum amicos, vel inimicos habere homines juxta illum statum, in quo moriuntur, & pergunt ad eum, non autem juxta opera, quæ faciunt nunc: hæc enim non sunt constituta, seu prædeterminata extremo fini hominis: sed si perseveraverit in eo, quod profitetur, habebitur pro fideli: alioqui non æstimabitur talis.

المعلومية *Maaulamitæ*, & المجهولية *Maghulitæ*, (*quasi dicas*, *Scientifici*, *& Ignoratici*) innituntur principiis Hazemitarum: nisi quòd Maalumitæ dicunt: Qui non novit Deum secundum omnia nomina, & attributa ejus, censebitur Deum ignorare, donec evadat sciens omnia hæc: & tunc erit fidelis. Adstruunt etiam potentiam esse simul cum actu, & actum dicunt esse creatum. Propterea Hazemitæ separaverunt se ab illis. Maghulitæ autem dicunt: Qui novit partem nominum, & attributorum Dei, & partem ignorat, attamen novit Deum. Dicunt etiam, opera hominum produci, seu creari à Deo.

Abaditæ autem discipuli fuerunt Abdallah filii Abadi, qui descivit in diebus Meruani filii Mohammedi. Hi putant, regionem Moslemorum sibi adversantium, esse regionem colentium unum Deum: excepta habitatione Regis tyranni, quæ est habitatio iniquitatis. Tenent, reos gravium peccatorum, cultores quidem esse unius Dei, non tamen esse fideles: & opera hominum produci penitùs & totaliter à Deo, acquiri tamen ab hominibus non metaphoricè, sed verè, & propriè. Nam vocant suum Pontificem, امير المومنين *Emir-almumenina* (*idest Imperatorem fidelium*: *vulgò Miramolino*). Quisquis perpetrat grave peccatum, infidelis est, infidelitate non religionis, sed ingratitudinis erga beneficia Dei. Admittunt sententiam de infantibus infidelium: sed disceptant circa peccatum eorum, utrum idololatria vocanda sit, nec ne. Abaditæ dividuntur in sectas alias, nempè

الحفصية *Haphsitas*, assectas Haphsi filii Mochdadi, qui discessit ab illis, asserendo, cultum plurium Deorum, & fidem, esse unum habitum, nempè cognitionem Dei. Qui cognoverit Deum, & negaverit alia, quæ sunt præter eum; puta, Mahumetum, Alcoranum, Resurrectionem, Paradisum, Gehennam, &c. aut lethale peccatum perpetrarit: est infidelis in Deum, sed immunis ab idololatria.

اليزيدية *Jeziditas*, discipulos Jezidi filii Anisæ, qui tenuit sententias priorum Mohakemitarum. Credidit autem, Deum missurum esse Legatum ex Barbaris, & traditurum eidem librum, quem jam scriptum tenet in cœlo: & descendere faciet eum super illum, totum simul. Docuit, omne peccatum, sive grave, sive leve, esse polythejam.

الحرثية *Harethitas*, assectas Harethi Abaditæ: *de his nihil occurrit peculiare*).

Denique Sapharitæ, qui dicuntur etiam Ziaditæ, fuerunt discipuli Ziadi filii Asphari, & adversarii Azarecitarum, & Nageditarum, & Abaderitarum in quibusdam sententiis. Dicebant, eum, qui facit opera mala, quibus est statuta pœna à lege, non esse idololatram, nec infidelem. Qui autem facit alia peccata, v. g. omittendo orationem, vel eleemosynam statutam, hunc dicebant esse infidelem. Prætereà addebant: Nos sumus fideles apud nosmetipsos, seu in nostra opinione: sed nescimus, an simus extra fidem coram Deo. Asserebant etiam idololatriam esse duplicem: alteram, qua præstatur obedientia Satanæ; alteram, qua adorantur Idola. Infidelitatem quoque esse duplicem: ingratitudinem scilicet erga divina beneficia; & abnegationem supremi Dominii Dei.

الغرقة

الفرقة الخامسة الاسلمية المرجيـــة.

Secta quinta Moslemorum: *Morgitæ*.

MOrgitæ ſunt genus hominum, qui tractant de fide, & operibus per eam præſtandis. In quibuſdam tamen conveniunt cum Charegitis, quæ ſpectant ad ſummum Pontificatum. Porrò Morgitæ dicunt, non nocere cum fide prævaricationem, ſeu inobedientiam; ſicut non prodeſt cum infidelitate obedientia: & ſupplicium infidelis differri uſque ad diem Reſurrectionis. Quadrifariam autem dividuntur, nempè in الجالصة *Puros*: القدرية *Kadritas*: الجبرية *Gebaritas*, & الخوارج *Charegitas*.

Porrò Morgitæ Puri ſubdividuntur in اليونسية *Jonaſitas*, qui fuere diſcipuli Jonæ Namirenſis. Hic docuit, fidem eſſe cognitionem Dei, & humilem ſubjectionem eidem, & fugam inquirendi de eo pluſquam opus ſit, & amare eum ex corde. Cætera autem opera obedientialia, quæ ſunt citra cognitionem Dei, non pertinent ad fidem: neque ea omittere, nocet veritati fidei, neque propterea aliquis à Deo punietur.

العبيدية *Obeiditas*, aſſeclas Obeidi Almoctabi, qui dixit: Omnia peccata, præter polythejam, (*ſeu plurium Deorum cultum*) ſine dubio dimittentur: & ſi quis moriatur in fide unitatis Dei, nihil penitùs nocebit ei ullum peccatum. Dicebant autem Obeiditæ: Scientia Dei non addit quidquam ſupra eum: & ſermo ejus non addit quidquam ſupra eum; & Deus habet formam hominis.

العسانيـــة *Aſſanitas*, diſcipulos Aſſani Cuphenſis, qui cenſuit, fidem eſſe cognitionem Dei, & Legati ejus; & confeſſionem eorum, quæ tradita ſunt ei à Deo, ſummatim, & implicitè, non autem explicitè, & enucleatè. Fidem autem nec augeri poſſe, nec minui. Si quis dixerit: Scio Deum prohibuiſſe eſum carnis porcinæ: ſed neſcio, utrum porcus, quem prohibuit Deus, ſit hæc ovis, an aliud animal: erit fidelis. Et ſi dixerit: Scio Deum præcepiſſe peregrinationem ad Templum Meccanum, ſed neſcio, an hoc templum ſit in India: erit fidelis.

Porrò Morgitæ Cadritæ, ſunt aſſeclæ Salehi filii Amrui Salehitæ, & Mohammedi Sciobeidi, & Abu-Sciamari, & Ghailani: & hi omnes conciliant doctrinam Cadriticam, & Morgiticam. Sed diſcedunt à Morgitis Puris in quibuſdam. Dicunt enim primò: Si quis dixerit: Tertius trium (*ideſt Trinitatem Chriſtianorum tenuerit*); non eſt infidelis, quamvis hæc loquutio non uſurpetur publicè niſi ab infideli. Secundò: Fides eſt cognitio Dei, & humilis ſubjectio illi. Tertiò: Negare Mahumetum, ſtat cum recta fide. Quartò: Oratio non pertinet ad cultum Dei. Quintò: Sola fides pertinet ad cultum Dei, & eſt ſimplex habitus, nec recipit magis & minus. Porrò Abu-Sciamar Cadrita cenſuit, confeſſionem eorum, quæ Deus revelavit Prophetis, & Legatis, non ingredi in fundamentum fidei: nullum habitum particularem ex habitibus fidei vocandum eſſe fidem, aut partem fidei, ſed omnes ſimul ſumptos eſſe fidem: Prædeſtinationem pendere ab homine, nec aliquid de ea referri in Deum. At verò Gailanus, filius Maruani Cadritæ, cenſuit, fidem eſſe cognitionem Dei, & humilem ſubjectionem illi, & dilectionem ejus ex corde, & confeſſionem eorum, quæ revelata ſunt Legato (*Mahumeto*). Cognitio autem hæc in radice duplex eſt: Creativa, qua quis cognoſcit, Mundo fuiſſe factorem, & animæ ſuæ creatorem: & hæc cognitio non vocatur fides, ſed cognitio altera, quæ eſt acquiſita.

At verò Morgitæ Gebaritæ, qui etiam dicuntur الثوبانيـــة *Thaubanitæ*, eò quòd aſſeclæ ſint Abu-Thaubanis Morgitæ, cenſuerunt, fidem eſſe cognitionem, & confeſſionem Dei, & Legatorum ejus, & omnium eorum, quæ ab intellectu cognoſcuntur eſſe facienda: quæ verò cognoſcuntur eſſe omittenda, non pertinere ad fidem: retributio enim pro operibus, tota pertinet ad fidem. Dixit verò in ſuis effatis Mohammedus filius Sciobeibi, & Abu-Sciamar, & Gailan filius Meruanis Damaſceni, & Jonas filius Amranis, & Alphadlus Racaſcius, & Alattabius, & Salehus filius Amrui, ex una concordique ſententia: quòd ſi Deus ignoſcat uni peccatori in extremo Judicio, ignoſcet etiam omnibus peccatoribus fidelibus ejuſdem conditionis. Convenerunt etiam, quòd fidelis punietur in die Judicii ſuper pontem Sorat, poſitum ſupra medium Gehennæ, & pertinget ad eum uſtulatio ignis illius, & per hoc torquebitur juxta modum culpæ ſuæ.

Denique Morgitæ, & Charegitæ, qui etiam dicuntur التومنية *Taumanitæ*, eò quòd aſſeclæ ſint Taumanis Abu-Moadi, dicunt, fidem eſſe immunitatem ab infidelitate, & conſtare pluribus habitibus, ſine quibus omnibus, vel aliquo eorum, erit quis infidelis: nullus tamen eorum ſingillatim dicitur fides, aut pars fidei. Nullum peccatum, ſive grave fuerit, ſive leve, conſtituit hominem prævaricatorem. Prædicti habitus ſunt, cognitio, credulitas firma, ſinceritas, charitas, & confeſſio illius, quod tradidit Legatus (*Mahumetus*). Porrò, adorare ſolem, & lunam, & ſimulacra, & alias res, non eſt per ſe infidelitas, ſed ſignum infidelitatis.

الفرقة السادسة من الفرق الاسلمية الشيعية.

Secta ſexta Moslemorum, quæ eſt Sciaitarum.

HI ſunt الرافضة, (*ideſt Schiſmatici*,) qui ſequuti ſunt partes Aly, peculiares prærogativas illi tribuendo: aſſerentes debitum fuiſſe illi ſummum Pontificatum ex auctoritate, & ex teſtamento: & Pontificatum egredi non poſſe ex familia ejus; alioquin fore tyrannicum, ſive ab aliis uſurparetur, ſive ipſe illum aliis relinqueret. Conſtanter pronunciant, Pontifices neceſſariò immunes eſſe ab omni peccato tàm gravi, quàm levi. Tenent etiam ſententiam de ſeparatione, vel communicatione, dicto, vel facto cum infantibus infidelium, & aliis; exceptis iis, qui domi remanent, recuſantes ire ad bellum: ſed in hoc adverſantur illis quidam Zeiditæ.

Præcipuè horum ſubſectæ quinque ſunt: الكيسانية *Caiſanitæ*: الزيديـــة *Zaiditæ*: الامامية *Emamitæ*: الاسماعيلية *Iſmaelitæ*: الغلاة *Golatæ*. Reliquæ ſunt harum rami. Quidam verò ex his inclinant ad principia Sonnitarum: alii ad ſententias Motazelitarum: alii Aſſimilantium.

Porrò

Porrò Caiſanitæ, diſcipuli Caiſani, qui fuit libertus Aly felicis memoriæ, & juxta quoſdam, diſcipulus Mohammedi filii Hanaphiæ: profitentur de eodem Aly quædam, quæ excedunt conditionem illius: quòd ſcilicet comprehenderit omnes ſcientias: quòd didicerit à Sendis populis Indiæ arcana quædam, in quorum ſumma continebatur ſcientia interpretandi occulta, ac recondita; & Coſmographiam, & Animaſticam. Et inter eorum ſententias eſt; Religionem eſſe obedientiam hominis: (*ideſt, obedire iis, quæ dicunt Emani, ſeu Pontifices*) itaut quidam eorum eò devenerint, ut reliquerint judicia legis poſt aſſecurationem obedientiæ hominis. Quidam auſi ſunt infirmare fidem de Reſurrectione. Quidam tenuerunt ſententiam de tranſmigratione animarum: de unione naturæ divinæ cum humana: & de regreſſu hominis in hunc mundum poſt mortem. Hi autem in alias ſectas dividuntur, quæ ſunt

Prima: المختاريـــة *Mochtaritæ*, aſſeclæ Mochtari Abu-Obeidi, qui fuit primò Charegita, deinde Sciaita, & Caiſanita: & aſſeruit Pontificatum Mohammedo filio Hanaphiæ poſt Aly, & occiſus eſt poſt Haſanum, & Hoſeinum. Invitabat autem homines ad eum, (*nempè ad Mohammedum filium Hanaphiæ*) jactans ſe eſſe ex præconibus, & ſectatoribus ejus, & oſtentabat ſcientias fucatas, ac vanas. Cùm autem Mohammedus filius Hanaphiæ illi in hoc conſenſiſſet, ſeparavit ſe deinde ab eo. Inter ejus (*nempè Mochtari*) ſententias hæ ſunt. Poteſt in Deum cadere mutatio ſententiæ, dum apparet ei aliquid aliter, quàm antè cognoverat, & videt aliquid eſſe rectius eo, quod ante voluerat. Arrogabat autem ſibi ſcientiam ſucceſſuum futurorum, ſive per revelationem, ſive per epiſtolam acceptam à Pontifice. Cùm autem ſociis ſuis aliquid eventurum prædixiſſet; ſi res eveniſſet, dabat eam pro argumento veritatis prædicationis ſuæ. Sin minus: dicebat, aliter Deo de novo viſum eſſe. Inter ea, quibus vano ſtupore alios percellebat, erat, quòd diceret, ſe habere ſedem antiquam, quam variegatis ſtragulis exornaverat, & aſſerebat eſſe ex reliquiis Aly Imperatoris fidelium, & habendam eſſe à ſuis loco Arcæ filiorum Iſrael. Cùm autem adverſarios ſuos bello aggrederetur, adducebat eam in aciem, ac dicebat: Pugnate, nam victoriam, ac triumphum referetis; & in hac ſede erit vobis ſecuritas, & ſpes: Angeli verò deſcendent ſuper vos, ad vos corroborandos. Refertur hiſtoria de columbis albis, quæ apparuerunt in aere. Prædixerat enim illis, Angelos deſcenſuros ad eos in figura columbarum albarum. Veneruntque columbæ albæ ſicut prædixerat: & dixit: En Angeli. Alſajedus Namirenſis credebat, illum non eſſe mortuum: & interim commorari in monte Radua, inter leonem, & pardum cuſtodientes eum: emanare apud eum duos fontes copioſos, mellis, & aquæ: ipſum rediturum, poſtquam latuiſſet, & repleturum terram juſtitia, ſicut repleta fuerat iniquitate. Et percrebuit hoc in populo, itaut haberet illud pro articulo fidei, & uno ex præcipuis dogmatibus Sciaitarum. Meminit Aſphahanius hujus facti, dicens: Venit quidam ad Alſajedum Namiræum, dixitque ei: Audivi te tenere regreſſum poſt mortem. At ille: Vera, inquit, audiſti. Hæc eſt mea ſententia, & fides. Viſne mihi dare unum denarium pro centum denariis, quos reddam tibi, quando poſt mortem regrediar? Cui reſpondit homo: Utique dabo, imò etiam aliquid plus hoc, ſi inveneris, qui ſit mihi vades, te regreſſurum eſſe hominem. At Alſajedus: Et quem vis me redire? Reſpondit ille: Metuo, ne redeas canis, aut porcus, & abſumas facultates meas in meam perniciem. Quo audito, tacuit Alſajedus. Poſt mortem autem Mohammedi filii Hanaphiæ, diviſi ſunt Caiſanitæ in varias ſectas.

[Hìc Lectorem admoneo, has Sciaitarum Sectas ferè verſari circa الامامـــة, nempè ſummam ſupremi Antiſtitis dignitatem, ſeu Pontificatum ſucceſſorum Mahumeti, quos vocant الايمة *Emamos*, ideſt Antiſtites: الخلفاء *Caliphas*, & *Succeſſores*: امراء المومنين *Amra-Elmumenina*, ideſt Imperatores Fidelium. Prima circa hoc lis eſt inter Sonnitas, & Sciaitas (Orthodoxos ſcilicet, & Schiſmaticos). Nam Sciaitæ excludunt è numero Pontificum tres primos Mahumeti ſucceſſores, quos Sonnitæ pro veris, ac legitimis recipiunt, tamquam intruſos ac ſpurios: nempè Abubakrum, Omarem, & Othmanem: & obſtinatè contendunt, Aly, qui quarto loco creatus fuit, primum Mahumeti ſucceſſorem fuiſſe; quippe Mahumetus ipſe dum viveret, & in ipſa morte, illi ſummam rerum poſt exceſſum ſuum deſtinaverat. Aliæ circa Pontificatum lites ſunt inter ipſos Sciaitas, ut in ſequentibus videbis.]

Secunda Caiſanitarum ſecta eſt الهاشمية *Haſcemitarum*, qui ſunt aſſeclæ Hanaphiæ Abu-Haſcemi filii Mohammedi, poſt cujus mortem in quinque factiones ſe diviſerunt: (*harum quælibet ab alia diſſentit in aſſignanda ſucceſſione ad Pontificatum*). Quinta aſſerit illum Abdallaho filio Mauviæ: & hujus ſententiæ fuere: Animas emigrare à perſona in perſonam: & præmium, & pœnam cadere in has perſonas, ſive ſint homines, ſive animalia bruta. Eodem modo emigraſſe etiam animam Dei in varias perſonas, donec pervenit ad ſe (*nempe Habdallahum*), & in ſe reſedit divinitas, & prophetia; propterea ſe noſſe res arcanas. Coluit igitur eum ſchola ejus ex Sciaitis, qui negaverunt reſurrectionem, aſſerentes, tranſmigrationem animarum fieri in hoc mundo: & præmium, & pœnam rependi in his perſonis. Ab hoc orti ſunt الحرمية *Haramitæ*, & المزدكية *Mozdacitæ* in Meſopotamia. Et periit Abdallah in Charaſana; diviſique ſunt aſſeclæ ejus in varias ſententias. Quidam dicebant, eum adhuc vivere, & rediturum. Quidam, mortuum eſſe, & animam ejus tranſmigraſſe in Iſaac filium Zaidi filii Harethi, à quo orti ſunt الحارثية *Harethitæ*, qui faciunt indifferentem & arbitrarium uſum rerum prohibitarum, & vivunt in hoc mundo vitam ab omni moleſtia remotam: (*agnoſce Epicureos*).

Tertia البيانية *Bajanitæ*, aſſeclæ Bajani filii Simeonis Nahadienſis, qui tenuerunt, Pontificatum tranſiſſe ad eum, & ipſe fuit ex Golatis, qui aſſerebant Aly filio Abu-Talebi divinitatem: dicebant enim, reſediſſe in eo particulam divinitatis, & unitam eſſe cum eo in corpore ejus: & per hanc ſciviſſe res arcanas, victorias obtinuiſſe de infidelibus, & aliquando apparuiſſe in umbraculo nubium, & vocem ejus fuiſſe tonitru, ſcuticam verò fulgetrum. Deinde aſſerebat Bajanus, translatam fuiſſe ad ſe particulam illam divinitatis per modum tranſmigrationis; & per hoc meruiſſe ſupremi Antiſtitis gradum. Hanc porrò particulam

culam esse illam, per quam meruit Adam ab Angelis adorari.

Quarta الرزامية *Razamitæ*, discipuli Razami filii incerti patris. Hi detulerunt Pontificatum ad quemdam Abu-Moslemum, & asseruerunt, animam Dei descendisse, & quievisse in eo.

Porrò Zaiditæ, secunda Sciaitarum classis, sectati sunt Zaidum filium Aly nepotis Aly generi Mahumeti. Hi statuerunt, Pontificatum non posse consistere nisi in filiis Phatemæ filiæ Mahumeti, & uxoris ejusdem Aly. Quidam eorum concesserunt, fieri posse electionem duorum Pontificum in duabus regionibus, dummodo essent Phatemitæ, docti, temperati, strenui, ac liberales. Zaiditarum autem variæ sunt Sectæ.

Prima الجارودية *Giaruditæ*, assectæ Abul-Giarudi: qui etiam dissenserunt inter se in instituendo, & transferendo Pontificatu. Quidam detulerunt illum Mohammedo filio Abdallah, qui fuit tertius ab Aly. Sed hi quoque discordes fuere inter se. Quidam enim, postquam occisus fuerat, dicebant, illum nunquam occisum fuisse, sed adhuc vivere, & redituru esse, & impleturum terram justitia: quidam verò fatebantur, illum mortuum fuisse: quidam denique ex Giaruditis putaverunt, scientiam nepotum Aly fuisse sicut scientiam Prophetæ Mahumeti, itaut fuerit illis infusa, & producta à Deo absque opera magistri, neque posset ab illis auferri.

Secunda السليمانية *Solimanitæ* assectæ Solimani filii Gioreiri, cujus sententia fuit: Pontificatum esse electivum inter homines generatim, & convenire ut electio fiat à duobus præstantissimis Moslemorum, & eligatur optimus inter multos bonos. Damnabat Pontifices Raphedarum, quòd dixissent, Deum mutabilem esse in suis sententiis: & quòd admitterent loquutionem tropicam, seu figuratam (*idest æquivocationem, seu restrictionem mentalem in loquendo*). Sequuti sunt autem eum in hoc quidam Motazelitæ, qui præterea dixerunt, Pontificatum esse quidem utilem ad conservationem Religionis, sed non esse necessarium ad cognitionem Dei: & posse conferri dignis, etiamsi aliquis esset dignior.

Tertia الصالحية *Salehitæ*, qui & الابترية *Abtaritæ*, discipuli Salehi filii Haii, & Cathiri Nubiensis cognomine Abtaris. Hi concedunt, Pontificatum posse conferri digno, postposito digniori, si hic sponte cedat juri suo. Requirunt etiam, ut qui eligendus sit Pontifex, sit strenuus, bellator, doctus, temperatus, fortis, ac liberalis. Aliqui verò addunt conditionem, ut sit decorus aspectu.

Porrò Emamitæ, seu Pontificii, tertia Sciaitarum species, attribuunt Pontificatum τῷ Aly post Mahumetum jure manifesto, & designatione certa facta à Mahumeto. Dividuntur autem Emamitæ in alias sectas: quæ sunt

Primò, الباقرية الوافقية والجعفريه *Bakeritæ*, *Vaphekitæ*, & *Giaapheritæ*, assectæ Mohammedi Abu-Giaapheri filii Aly cognomine Albakeri, & filii ejus Giaapheri cognomine Alsadeki. Hi tàm Albakaro, quàm Giaaphero tribuunt Pontificatum. Quidam tamen tribuunt tantùm Albakaro, asserentes, eum esse rediturum ad vitam, eò quòd fuerit vir ampliss imæ intelligentiæ, & copiosissimæ scientiæ.

Secundò, الناووسية *Navausitæ*, ita dicti à nomine Auctoris, vel loci. Hi affirmant, Alsadekum, seu Giaapherum suprà commemoratum, non esse mortuum, sed adhuc vivere, & manifestaturum sese, & fore directorem: Aly verò mortuum esse, sed resurrecturum ante diem generalis resurrectionis: & repleturum esse terram justitia, sicut plena fuerat iniquitate.

Tertiò, الافطحية *Aphtahitæ*, assectæ Aphtahi filii Alsadeki. Hi affirmant, Pontificem mortuum non esse lavandum, neque orandum esse pro eo, neque accipiendum esse sigillum, seu annulum ejus, neque sepeliendum nisi ab alio Pontifice.

Quartò, الشميطية *Sciamititæ*, assectæ Jahiæ filii Abu-Sciamiti. (*De his nihil peculiare dicendum occurrit*.

Porrò Ismaelitæ, quarta species Sciaitarum, qui etiam dicuntur Vakephitæ, asserunt, post Giaapherum pertransisse ex jure Pontificatum ad Ismaelem Antesignanum suum. (*Non tamen omnes in hoc conveniunt*) Hi verò dividuntur in duas sectas, nempè in الموسوية *Mosaitas*, & المفضلية *Mophdelitas*, qui constituunt unam sectam; & attribuunt Pontificatum Moysi filio Giaapheri, tamquam illi debitum: & الاثني عشرية *Ethnasciaritas*, (*idest Duodecimanos*,) qui absolutè tenent mortem Moysi filii Giaapheri: & vocantur etiam قطعيه *Kataitæ* (*idest Decisores*) ex eo, quòd absoluto decreto, statuant mortem ejusdem Moysi, & attribuant Pontificatum filiis ejus.

Golatæ autem, seu Galitæ, quinta Sciaitarum classis, sunt, qui excedunt in juribus, seu excellentiis Pontificum suorum, itaut tribuant illis divinitatem, eximentes eos è numero creaturarum, æquiparantes eos cum Deo, & Deum cum ipsis. Sententiæ autem Golatarum ad quatuor rediguntur: Assimilationem: Mutationem: Regressum: & Transmigrationem. Pro diversitate autem regionum, diversis nominibus appellantur. Et in sequentes classes dividuntur.

Primò: الصبابة *Sabaitas*, assectas Abdallah filii Sabæ, qui dixit ad Aly: Tu es tu: idest tu es Deus. Dicitur autem priùs fuisse Judæus: & dixisse eadem verba de Josue. Pronunciavit, τῷ Aly competere Pontificatum de jure divino: neque illum occisum fuisse, sed adhuc vivere; & in eo esse particulam divinitatis. Hujus assectæ asserunt Pontificatum non solùm præsentibus, sed iis etiam, qui quamvis absentes, nondum tamen mortui sunt, sed latent, & apparituri sunt in Mundo. Hi etiam tenent sententiam de translatione particulæ divinitatis in Pontifices: & ad eam probandam ferunt, cùm læsus fuisset unus oculus Aly, dixisse Omarem: Quid dicam de manu Dei? rupit oculum in Sacrario Dei.

Secundò: الكاملية *Kamelitas*, assectas Abu-Kameli, qui infidelitatis condemnavit omnes Mahumeti Socios, eò quòd in creando Pontifice, prætermisissent Aly, quem etiam vituperabat, quòd jus suum quærere omisisset. Denique propugnabat Metempsy-

pſychoſin (*ſeu tranſmigrationem animarum* .)

Tertiò : العلبايـــة *Albaitæ*, aſſeclæ Albæ filii Dharai Haſadæi, qui præferebat τὸν Aly Mahumeto, vocabatque eum Deum, & cenſebat, Mahumetum miſſum fuiſſe ab Aly, ut vocaret homines ad ſequelam ipſius; ſed Mahumetum vocaviſſe eos ad ſeipſum.

Vocatur etiam hæc ſecta الذمية *Damaitæ*, ex quibus quidam, licèt tàm Aly, quàm Mahumeto tribuant divinitatem, præferunt tamen in ea τὸν Aly Mahumeto. Et العينية *Ainitæ*, ex quibus quidam præferunt in divinitate Mahumetum τῷ Aly. Et الميمية *Maimitæ*, ex quibus quidam autumant, Angelum Gabrielem erraſſe, accipiendo Mahumetum pro Aly, ad quem conſtituendum Prophetam à Deo miſſus fuerat, deceptus ſimilitudine utriuſque, ita enim ſimilis erat alter alteri, ut corvus corvo: quamobrem hi dicti ſunt etiam الغربية *Ghorabitæ*, (*ideſt Corvini*.)

Ex his nonnulli tribuunt divinitatem Mahumeto, Aly, Phatemæ, Haſano, & Hoſeino: & dicunt, hos quinque eſſe unam rem, & Spiritum habitare in eis æqualiter, neque unum eſſe alio excellentiorem.

Quartò: المغيرية *Mogheiritæ*, aſſeclæ Mogheiræ filii Saidi Agelitæ. Hi tribuunt Pontificatum Mohammedo filio Abdallah filii Hoſeini nepotis Mahumeti: & credunt, illum adhuc vivere, quamvis revera mortuus ſit. Porrò Mogheira poſteà attribuit ſibi ipſi Pontificatum, & Prophetiam, & exorbitavit in laudibus Aly, affirmans, illum eſſe Deum: tenuitque ſententiam de corporeitate Dei, aſſerens, illum habere corpus, & membra, & formam hominis luce undique perfuſi, coronam ex luce in capite geſtantis, & ex ejus corde promanare ſapientiam. Poſtquam autem hic occiſus fuit, diſcipuli ejus diviſi ſunt in varias ſectas: & quidam ex his dixerunt, illum rediturum eſſe, & ideò expectandum: alii verò dicebant, expectandum eſſe Pontificem Mohammedum, de quo Mogheira dixerat aſſeclis ſuis: Expectate eum, quia redibit; & Gabriel, & Michael inaugurabunt eum.

Quintò: المنصورية *Manſuritæ*, aſſeclæ Abu-Manſuri Agilei, qui aſſeruit ſibi Pontificatum, ſequutaque eſt eum magna multitudo. Deinde captus, & cruci affixus eſt. Hic dicebat, Aly fuiſſe الكسف الساقط من السمـــا, fruſtum cadens è Cœlo, & hujuſmodi fruſtum eſſe Deum. Cùm autem arrogavit ſibi Pontificatum, vulgavit, ſe aſcendiſſe in Cœlum, & vidiſſe Deum ſuum, contrectantem manu caput ipſius, dicentemque ſibi: Fili mi, deſcende, & annuncia hominibus legem meam. Deinde, ſe deſcendiſſe in terram, & ſe eſſe fruſtum illud cadens è Cœlo. Cenſuit præterea, Paradiſum eſſe hominem, cujus juſſi ſimus eſſe amici: & Gehennam eſſe alium hominem, cui juſſi ſimus eſſe inimici. Et alia multa confinxit, quæ longum eſſet explicare.

Sextò: الخطابية *Chottabitæ*, aſſeclæ Mohammedi Abul-Chottabi, qui uſurpavit ſibi Pontificatum; & pronunciavit, Pontifices eſſe Prophetas, atque etiam Deos. Diviſi ſunt autem poſt mortem ejus aſſeclæ illius: & inter eos quidam cenſuerunt, Mundum ſemper duraturum: & Paradiſum eſſe quidquid hominibus obvenit fauſti ac felicis: Gehennam verò, quidquid triſtis & infelicis iiſdem contingit. Licitum autem fecerunt vinum, & fornicationem, & cætera à Deo prohibita, & omiſſionem divinorum præceptorum. Homines hujus ſectæ dicebantur etiam المعمرية *Moammeritæ*: & quidam cenſuerunt, poſt mortem Abul-Chottabi, Pontificatum declinaſſe: & Giapherum fuiſſe Deum: & omnem fidelem habere revelationem divinam, nec poſſe quidquam facere, niſi per revelationem factam ſibi à Deo. (*Agnoſce, Lector, in his duabus ſectis, Lutheranos & Calviniſtas*.) Cenſebant etiam, inter ſuos aſſeclas eſſe aliquos excellentiores Gabriele, & Michaele. Præterea attribuebant ſibi omnes viſionem ocularem mortuorum ſuorum, manè, & veſperè. Vocantur etiam hujuſcemodi Sciaitæ; المزيغية *Mozighitæ*, البزيغية *Bozighitæ*, العجلية *Agelitæ*, & المفضلية *Mophdelitæ*. (*Sed nihil circa hos notabile occurrit*.)

Septimò: الكيالية *Cajalitæ*, aſſeclæ Ahmedi filii Cajali, qui adinvenit propoſitiones novas, & hæreticas; quamobrem deſtitutus fuit à ſuis, qui etiam anathematizaverunt eum. Inter ejus propoſitiones ſunt nonnullæ peregrinæ prorſus, ac barbaræ, cujuſmodi eſt: Mundos eſſe tres, Altiſſimum, Infimum, & Humanum; de quibus multa fabuloſa commentus eſt.

Octavò: الوشامية *Haſciamitæ*, qui in duas claſſes dividuntur. Quidam enim ſequuntur Haſciamum filium Hakemi, qui fuit Auctor doctrinæ de ſimilitudine inter Deum & creaturas. Quidam verò Haſciamum filium Salemi Gevalikii, qui fuit ejuſdem ſententiæ. Dicebat autem prior Haſciamus, Deum ſuum eſſe corpus habens membra, & dimenſiones: nihil tamen habere ſimile cum creaturis. Tribuebat verò illi ſeptem palmos altitudinis, & aſſerebat, eum eſſe in omni loco peculiariter, & ſpeciali ratione; & habere motum, qui eſſet ejus operatio, non tamen moveri de loco ad locum. Alias etiam plurimas fabulas admiſcebat. Addebat, Deum ſedendo adhærere, ac tangere Thronum ita adæquatè, ut nihil ſuperfluat Deo reſpectu Throni, neque Throno reſpectu Dei. Haſciamus verò, filius Salemi, aſſerebat Deum habere figuram hominis, cujus pars ſuperior eſſet concava, inferior autem ſolida: & ipſum eſſe lucem latè coruſcantem, & habere quinque ſenſus, & manus, & pedes, & aures, & oculos, & os, & cæſariem nigram, non tamen habere carnem, & ſanguinem. Conceſſit, Prophetas poſſe prævaricari, non autem Pontifices.

Nonò: الزرارية *Zararitæ*, aſſeclæ cujuſdam Zararæ, qui dicebat, ſcientiam in Pontifice eſſe neceſſariam, neque cadere poſſe in eum ignorantiam, quia omnes ſcientiæ, & cognitiones ejus ſunt illi concreatæ & neceſſariæ.

Decimò: النعمانية *Nohamanitæ*, diſcipuli Moham-

hammedi filii Noamani, qui cognominatus fuit Satanas Altaki. Hic convenit cum Hasciamo filio Hakemi, Deum nullam rem scire, antequam ipsa existat: Et divinæ potentiæ decretum esse voluntatem; voluntatem verò esse operationem. Dixit etiam, Deum esse lucem in figura hominis; sed noluit asserere, esse corpus. Docuit, solam sectam Sciaitarum perducere ad salutem in futuro sæculo, exclusis omnibus aliis sectis.

Decimò: اليونسية *Junasitæ*, discipuli Junasi, seu Jonæ filii Abdal-Rahmanis Kamiensis, qui existimavit, Angelos portare Thronum, & Thronum portare Deum.

Undecimò: النصيرية *Nasiritæ*, & الاسحاقية *Eshakitæ*. Hi asserunt, apparitionem spiritus cum corpore materiali non posse negari, cùm Gabriel apparuerit in figura hominis, & Satanas in figura animalis bruti: & ita Deum apparuisse in figura τῆ Aly, & filiorum ejus, & loquutum esse per linguam eorum, & apprehendisse per manus eorum.

Duodecimò: الباطنية *Batenitæ*, (*idest Interniſtæ*) asserunt, omni externo ac patenti esse internum ac latens; idest: verba externa Alcorani & Sonnæ habere internas, nempè mysticas & allegoricas interpretationes, nec accipienda esse juxta literalem sonum. Et celebris est opinio eorum, sed contradicit, & adversatur Alcorano, & Sonnæ: neque habet Auctores antiquos approbatos. Porrò Batenitæ antiqui miscuerunt doctrinam suam cum doctrina aliquorum Philosophorum: & asseruerunt, Deum neque esse existentem, neque non existentem: neque scientem, neque ignorantem; neque potentem; neque imbecillum: & ita de cæteris attributis. Nam si hæc ponamus in Deo, ponemus etiam communionem inter eum, & inter creaturas. Si verò à Deo rejiciamus, eandem communionem excludemus. Neque poterant judicare, hæc absolutè ponenda esse in Deo, neque absolutè de eo neganda: dicebant enim: Deus neque est æternus, neque de novo productus: sed præceptum, & verbum ejus sunt æterna: creatio verò ejus, & res creatæ sunt novæ, ac recentes.

Sed alii ex his, qui dicuntur الظاهرية *Dhahariţæ* (*idest Exterioriſtæ*,) contrarii sunt Batenitis: volunt enim, Alcoranum, & cæteros libros propheticos intelligendos esse omninò literaliter, & juxta proprium verborum sonum, & nihil esse tropicè interpretandum: itaut faciant Deum corporeum, prorsusque similem hominibus. Imò dixerunt, Deum esse aurum, & argentum, quibus uti licet ad cibum capiendum, & alios usus; non tamen ad bibendum, eò quòd dixerit Propheta Mahumetus: الذي يشرب في انية الذهب والفضة انما يخرج من جوفه نار جهنم: *Qui biberit in vasis auri, & argenti, egredietur de corpore ejus ignis Gehennæ*. At Mahumetus his verbis nihil prohibet, nisi potum.

Porrò Metempsychosis, (*seu transmigratio animarum in alia corpora*,) fuit opinio Magorum Mozdacitarum, & Brachmanum Indorum, & Philosophorum, & Sabæorum. Hi etiam pronunciant, Deum existere in quolibet loco, loqui in qualibet lingua, apparere sub figura cujuslibet personæ. Et hæc est significatio vocis حلول *Halul*, (*idest descensus, vel residentiæ Dei in creaturis*.) Hujusmodi autem descensus modò est in parte, modò in tota divinitate. Gradus autem Metempsychoseos quatuor sunt. Primus dicitur المسخ (*idest mutatio in deteriorem formam*.) Secundus النسخ (*idest totalis transformatio, seu abolitio prioris formæ, & alterius substitutio*.) Tertius الغسخ (*idest dissolutio in partes, vel potiùs oblivio sui ipsius, vel immutatio, quoad aliquam partem*.) Quartus الرسخ (*idest ita ut servetur eadem figura, seu species exterior*.)

Sunt etiam الزنادقة *Zandakei*, (seu *Sadducæi*) seu *Manichæi*, assectæ Manetis Zandakæi. Hoc autem nomine vocati sunt, qui habebant librum nomine الزند *Zand*, quem Zoroaster jactabat descendisse ad se de Cœlo. Quisquis verò libri hujus dogmata sectaretur, appellabant eum زنديا *Zandium*: sed postèa Arabicè dictus fuit زنديق *Zandekus*.

Porrò, qui dissident inter se circa ramos (*idest circa res, quæ pertinent ad præcepta legis, non ad substantiam dogmatum*) vocantur Studiosi, seu Scholastici, qui innituntur quatuor principiis, seu fundamentis, nimirùm: Alcorano, Sonnæ, (*seu libro traditionum*:) consensui Doctorum, & vi argumentorum, (*seu rationi*.) Qui autem sequuntur Historias, seu narrationes, sunt incolæ Arabicæ Petreæ, & assectæ Maleki filii Anasi, & Mohammedi filii Edrisi Sciaphaensis. Hi non utuntur argumentationibus, & ratiocinationibus, sed fundant sententias suas in النصوص, idest auctoritate Scriptorum. Probabiliſtæ autem (Arab. اهل الراي) incolunt Chaldæam, & agnoscunt pro Magistris Abu-Honeipham Noamanum filium Alhasani, & alios. Ita autem appellantur, quia ad summum attingunt faciem argumentationis, & significationis, quæ elicitur ex sententiis, & narrationibus. Aliquando verò præferunt argumentum clarum Historiæ. Absolutus est tractatus de Sectis Eslamiticis ad laudem Dei, & cum auxilio ejus.

Hæc sunt, quæ de sectis Arabum antiquioribus Auctor hic valdè inter Mahumetanos celebris, aliique non inferioris notæ scripsere: in quibus, resectis tantummodò, quæ ad rem nostram nihil faciebant, integra fide omnia ex Arabico transferre conatus sum. Si quid verò est, in quo peccaverim non volens, leviſſimi certè momenti erit. Adjuvit me porrò non parum D. Abraham Eckellensis, qui earumdem sectarum catalogum ab Ismaele translatum, posuit in suo Eutychio vindicato contra Saldenum. Infeliciſſimè verò mihi succeſſiſſet, si Hottingeri Tigurini mutilum, confusum, atque infidelem catalogum sequutus fuiſſem.

Supereſt, ut de recentioribus Mahumetanorum sectis mentionem faciamus. Et quia de his ex ipsis Mahume-

humetanis Auctoribus nihil licuit habere, referam ea, quæ Auctores noſtri narrant, & præſertim D. Ricautus in Hiſtoria, quam conſcripſit de præſenti ſtatu Imperii Othomannici. Ea enim, quæ hic Auctor refert, fide omninò digna videntur, cùm ipſemet inter Turcas, Regis Anglici Orator, diù familiariterque verſatus fuerit, & ex eorumdem ore, & ex propriorum oculorum teſtimonio omnia recenſeat.

CAPUT VIGESIMUM QUINTUM.

De recentioribus Mahumetanorum Sectis.

SCinditur primò Mahumetiſmus in duas celeberrimas ſectas, Sonnitarum, & Sciaitarum. Prima trahit ſecum Turcas omnes, Arabes, & alias gentes innumeras. Secunda Perſas habet propugnatores. Immortale, atque implacabile inter utramque ſectam odium intercedit. Sonnitæ Sciaitas, Sciaitæ Sonnitas anathematizant, deteſtantur, abominantur. Tanti Schiſmatis cauſæ præcipuæ hæ enumerantur. Prima: Sciaitæ rejiciunt à numero Chalipharum, ſeu ſummorum Pontificum tres; Abubacrum, Othmanem, & Omarem: Sonnitæ eoſdem recipiunt ac venerantur. Secunda, Sciaitæ præferunt τὸν Aly Mahumeto, vel æquant utrumque: Sonnitæ Mahumetum τῷ Aly, & cæteris Prophetis anteponunt. Tertia, Sonnitæ arguunt Sciaitas, quòd Alcoranum corruperint, ac mutilaverint; & multò magis, quòd illius præcepta non obſervent: Sciaitæ tantum ſcelus regerunt in Sonnitas. Quarta, Sonnitæ librum Sonnæ, ſeu traditionum Mahumeticarum, qui τῷ משנה Hebræorum reſpondet, tamquam ſacrum, & canonicum agnoſcunt; Sciaitæ eumdem tamquam apocryphum, & fide indignum rejiciunt. Denique altera ex his ſectis alteram plus à religione ſua diſtare, quàm Chriſtiani, aut Judæi ab eadem diſtent, affirmat. Vide ſis, quæ diximus parte prima, atque etiam capite præcedenti.

Alias cauſas refert P. Vincentius Maria à S. Catharina Senenſi Carmelita diſcalceatus in ſuo Itinere ad Indias Orientales lib. 5. c. 12. Nimirùm primò, quia Sciaitæ dicunt, Deum eſſe tantùm auctorem boni, Diabolum verò mali: Sonnitæ autem duplex hoc principium rejicientes, unum tantùm rerum omnium auctorem Deum agnoſcunt. Secundò, Sciaitæ, Deum quidem eſſe æternum; legem autem ejus temporariam volunt: Sonnitæ autem, præſertim Arabes, legem quoque æternam eſſe contendunt, quoniam à Deo ab æterno emanavit. Tertiò, Sciaitæ negant, animas Beatorum Deum in eſſentia ſua intueri; in effectibus ſolùm, qui ex ejus attributis emanant, eumdem videre pronunciant: Sonnitæ, quemlibet clarè viſurum eſſe Deum affirmant. Quartò, Sciaitæ volunt, quando Mahumetus in cœlum translatus eſt, animam ejus tantummodò à Gabriele ad thronum Dei elevatam fuiſſe: Sonnitæ Mahumetum totum cum corpore & anima ad Paradiſum aſſumptum eſſe contendunt. Quintò, Sciaitæ τὸν Aly, & Phatemam, & filios eorum, & duodecim nepotes eorum ſuper omnes Prophetas gradum obtinere pronunciant: Sonnitæ, ſupra communes tantùm homines eminere illos affirmant. Sextò, Sciaitæ trinas tantùm preces in die ſatis eſſe concedunt. Sonnitæ quinquies quotidie orandum eſſe conſtituunt. Septimò, Sciaitæ prophetarum oracula non admodùm curant; ſed omnia ferè rationis regula metiuntur: Sonnitæ contrà à ratione abhorrentes, Moyſis, & Prophetarum libros, tamquam religionis fundamenta ſuſcipiunt, ac venerantur. Octavò, Sciaitarum plures, fortunæ, ſyderumque directioni univerſa committunt: Sonnitæ res omnes divinæ providentiæ attribuunt. Poſtremò diverſiſſimè omninò Sciaitæ, ac Sonnitæ Alcoranum interpretantur, & obſervant.

Secunda Secta vocatur *Seilis*. Qui eam profitentur, credunt, Deum miſſurum eſſe inter Perſas Prophetam electum, qui nova lege Mahumeticam ſit abrogaturus.

Tertia eſt ſpecies quædam, ſeu ramus Motazelitarum. Hujus profeſſores aſſerunt, nemini in hoc mundo competere nomen Sancti, niſi Prophetis, qui à peccato fuerunt immunes. In futuro porrò ſæculo veros fideles ita manifeſtè Deum intuituros, ut nos lunam pleno jam orbe perfectam intuemur. Hoc verò Mahumeti doctrinæ repugnat, qui Deum in futuro ſæculo ita nobis inviſibilem futurum, ſicut eſt in præſenti, affirmavit.

Quarta Secta dicitur *Malumigorum*, qui autumant, poſſe à nobis in hoc mundo Deum perfectè cognoſci, ſi præceptum illud ſequi, atque exequi velimus: *Noſce te ipſum*.

Quinta Secta eſt eorum, qui *Mezzachuliali* appellantur, Malumigiis oppoſiti. Affirmant hi, ad Paradiſum acquirendum, neceſſe eſſe Deum in hoc Mundo cognoſcere per aliquem eſſentiæ, gloriæque ipſius radium; eoſque, quibus hoc contingit, fideles dicendos eſſe opinantur.

Sexta eſt eorum, qui vocantur *Jabajachi*. Hi Deum omni ſcientia expoliant, & Mundum, juxta occurrentes ſibi occaſiones illum gubernare affirmant: & neque per totam æternitatem, neque ante rerum creationem illum ſciviſſe, quid eſſet eventurum in caſibus particularibus: ſed uſu, & experientia practica, eorum notitiam acquiſiviſſe.

Septima eſt *Kadezadaliorum*, qui cogunt Emamos, ſeu ſacrorum Antiſtites, ad inſuſurrandum elatis vocibus in aures corporum defunctorum, commonendo, ut meminerint, nullum eſſe alium præter Deum: neque alium illius Nuncium ac Prophetam, præter Mahumetum.

Octava eſt eorum, qui vocantur *Capmeſſahy*, ideſt, Diſcipuli Meſſiæ. Hi recenter exorti ſunt, & cenſentur ex honeſtioribus, & nobilioribus: & plures, qui in Regia morantur, hanc ſectam profitentur. Hi credunt, Chriſtum eſſe verum Deum, ac Mundi Redemptorem. Quin & nonnulli eorum pro hac veritate mortem ipſam conſtantiſſimè ſubiere. Vide quæ ſuperiùs de hac Secta dicta ſunt.

Nona: *Muſerini*, qui Religionem omnem rejicientes, Atheiſmum profitentur. Credunt nimirùm, naturam, vel principium intrinſecum cujuslibet individui, eſſe regulam directivam rerum omnium, quas videmus. Ingens autem horum hominum numerus Conſtantinopoli reperitur, inter quos non pauci Primates, ac Judices, & in libris Arabicis verſati, recenſentur. Narrat D. Ricautus, tempore, quo ipſe Conſtantinopoli morabatur, virum quendam ex ſapientioribus, ac doctioribus Mahumetanorum, impietatis hujus damnatum, ac morte multatum fuiſſe: erat autem nomen ejus Mohammed Effendi. Porrò hic ad impietatem ſuam tuendam argumento hoc utebatur: Aut Deus nullo modo eſt, vel non eſt ita potens, ac ſapiens, ut Doctores noſtri affirmant. Nam ſi talis eſſet, nullo modo tamdiù me vivere permiſiſſet, hoſtem infenſiſſimum exiſtentiæ ejus, & qui de eo tàm abjectè & ſentio, & loquor. Cùm verò eum hortarentur, ut ſententiam tàm impiam retractaret: maluit extremos cru-

cruciatus, ac mortem pro veritate (ut ipsè ajebat) subire, licèt nullum inde præmium speraret, quàm ab amentia sua tantillum recedere. Hæc pestis, ita & Imperatoris Regiam, & Magnatum Domos pervasit, ut incredibile prorsùs videatur. Qui eam profitentur sese mutuò amant, & fovent: charitatem, & hospitalitatem magnam præseferunt: congerrones suos apertis ulnis excipiunt; & lautè, benignèque exceptos, noctu illis, utrius sexus velint, scortum pulcherrimè factum substernunt. Magnam inter sese liberalitatem, ac munificentiam exercent; mutuumque officium ad excessum usque frequentant. Sultanum Morad, (seu Amurat) sectæ hujus magnum fuisse professorem, ac propagatorem domi, militiæque, affirmant.

Decima: *Kadezadali*, qui sunt veluti Stoici Mahumetanorum, homines tetrici, ac morosi; musicæ, & eloquentiæ hostes. Assiduè verba illa repetunt لا الـه الا الله *Là Elh ellà Allah*; ideſt, *non est Deus, nisi Deus*: itaut integras noctes sedentes, curvatoque capite ac pectore, ea pronuncient. Maximè seipsos admirantur: superstitiosi, ne dum exacti sunt in legum suarum observatione. Spernunt, & ne quidem salutant à Secta sua alienos. Pharisæos Moslemorum meritò eos appellaveris.

Undecima: *Kadezadali mixti*, Mahumetismum cum Christianismo permiscent, & confundunt. Novum Testamentum legunt æquè ac Alcoranum. Vinum bibunt in mense Rhomadhan, sed sine admixtione quorundam aromatum, quæ aliis temporibus admiscent. Credunt, Spiritum Sanctum esse Mahumetum. Imagines Sanctorum, & figuram Crucis venerantur; & infantes suos circumcidunt.

Duodecima: *Bektakis*, à quodam *Bektak* eorum auctore appellati. Dicuntur etiam *Zerakis*, nimirùm incestuosi: nam patres ipsi cum filiabus suis coeunt, asserentes, nulli justiùs fructus arboris deberi, quàm illi, qui eam plantavit. Vulgus, eos *Muràs Conduren*, ideſt candelæ extinctores appellat. Mahumeticas leges ac sanctiones adamussim, seu potiùs ad superstitionem, observant. Omni attributo Deum spoliant: itaut illum, vel magnum, vel sapientem, vel omnipotentem dicere, vel alio epitheto insignire, nefas esse putent, eò quòd nihil essentiæ ejus satis conveniens reperiri posse affirment. Evenit aliquando, ut Emamum è Turri de more clamantem الله اكبر *Allah Akbar*, id est *Deus maximus*; homo quidam hujus sectæ, elata voce, interpellaverit dicens: Mentiris. Prætereà ad favorem congerronum suorum facillimè falsum testimonium dicunt.

Decima tertia: *Sabin*, qui credunt aliquam in Sole ac Luna inesse divinitatem, eò quòd tàm benigna ac benefica erga humanum genus duo hæc luminaria comperiantur. Religionis suæ, suarumque legum sunt admodùm incuriosi, quamvis virtutibus moralibus, & præsertim prudentia, ornati appareant. Animæ immortalitatem, & futuræ vitæ præmium ac pœnam, inter fabulas reponunt. Injurias acceptas neque ulciscuntur, neque curant. Hominum scelera ac flagitia flocci faciunt: omnia enim ab astrorum vi, ac necessitate effluere putant: itaut tantum scelera omnia curent, quantum si vel pluat, vel ningat hyeme, vel æstate Solis ardor adurat. Omnia naturæ necessitati tribuunt.

Decima quarta: *Munasihi*, Pythagorici sunt, & Metempsychosin profitentur. Opinantur verò animas hominum in brutorum illorum corpora transmigrare, quibus similiores moribus, & temperamento naturæ viventes fuerunt; vel quæ magis cara ipsi habuerunt. Atque ita parasiti anima porcinum corpus ingredietur: lascivi, hircinum: magnanimi, equinum, vel leoninum; vigilis, caninum, vel leporinum. Optant verò super omnia corpus camelinum. Camelus quippe animal est mite, patiens, parcum, & utile. Putant autem, post circulum trium millium trecentorum ac sexaginta quinque annorum, animam, quæ à camelo in camelum transierit, ad humanum tandem corpus puriorem redituram.

Decima quinta: *Escrakì*, ideſt Illuminati. Sunt & hi Pythagorici, & in Ideæ Divinæ, ejusque numerorum contemplatione potissimùm exercentur. Trinitatis Mysterium admittunt, ut aliàs diximus. Alcoranum non tanti faciunt, ut multa in eo falsa, ac vana esse non credant. Derident porrò, quæ de Paradisi felicitate fabulatur Mahumetus, cùm ipsi summam beatitudinem in divinæ majestatis, ejusque perfectionum contemplatione sitam esse existiment. Sapientiores quique inter Moslemos hanc sectam profitentur. Hi assidui, & constantes sunt in exercitiis pietatis, sobrii, parcique in cibo ac potu: prompti, & expediti in agendo. Musicæ, ac Poesi plurimùm addicti sunt: humanæ imbecillitati quàm maximè compatiuntur: ab avaritia longè absunt: austeritatem, ac jactantiam fugiunt. Florentioris ætatis indole, lepore, ingenuitate, ingenioque plurimùm delectantur. Charitatem magnam erga proximum præseferunt, per quam dicunt se ad amorem Creatoris deduci. Demùm nihil propè deesse his ad virum perfectum videtur, quàm Christianæ Religionis agnitionem, ac professionem.

Decima sexta, *Hiaretis*, sive Stupidi, prædictis Escrakì oppositi sunt. Hi de omnibus dubitant, nec in quæstionibus suis quidquam absolutè decidunt. Asserunt, ita posse mendacium exornari ac fucari, & veritatem obscurari sophismatibus, atque apparentibus rationibus, ut mendacium veritas, & veritas mendacium possit existimari. Quare nihil in humanis certum esse, sed omnia probabilia, ac disputabilia esse censenda. Satis habent, si dicant: *Deus hoc scit, nos verò nescimus*. Si quando aliquis ex his Judex, seu Præses, eligatur, semper paratus est ad decidendum pro eo, qui postulat; neque pro causa discutienda multum laborat; semperque addit in fine sententiæ, vel decreti: *Deus novit id, quod melius est*. Bibunt vinum, si in aliorum societate reperiantur; cùm soli sunt, potione quadam opio medicata utuntur, quæ eos in stuporem vertit: itaque eo tempore quidquid eis proponitur, approbant: id quod deinde se facere dicunt, non quòd discernant vera à falsis, sed ut amicis suis obsecundentur.

Concludo hoc caput cum eo, quod Ricautus, & alii fide digniſſimi Auctores, qui inter Turcas versati sunt, affirmant, nimirùm: tot esse inter Mahumetanos sectas, & hæreses, quot civitates, imò quot familiæ, vel etiam homines, qui tenuissimam literaturam, rerumque Arabicarum tincturam acceperint, reperiuntur. *Nullus est Concionator* (inquit laudatus Auctor) *quamtumvis imbecillus, & arte ingenioque miserabilis, qui sectam aliquam non instituat, & assecias aliquot sibi non comparet. Demùm diversitas opinionum circa Religionem inter Turcas, est propè infinita, & absque ulla comparatione major, quàm sit ea, quæ inter Christianos cujuslibet nationis reperiatur*. Et tamen Turcæ censentur veri Moslemi,

slemi, & Orthodoxi. Vident igitur Mahumetani festucas in oculis Christianorum: sed trabes in oculis suis non vident: nec cogitant, ut dixi, si propterea Christianam Religionem malam, falsamque esse velint, quòd in multas sectas scindatur; cogi se ad fatendum, religionem suam pessimam esse, & falsissimam.

Verùm, quemadmodùm in Christiana Religione, inter plures hæreses, ac schismata, extat certa quædam veræ fidei regula, quæ catholica, & orthodoxa appellatur, & quam in Ecclesia Romana, sub Romano Pontifice, Christi Vicario, S. Petri successore (quem Mahumetani ipsi, & الخليفة *Chalipham*, & الامام *Emamum*; idest supremum Religionis Principem, & Antistitem vocant) esse, ac semper fuisse, & usque ad Mundi finem perseveraturam, Christiani omnes veri fatentur: ita etiam apud Mahumetanos, inter innumera sectarum portenta, communior quædam superstitionis forma existit, quam omnes illi tenentur profiteri (quamvis re vera in hac quoque inter se iidem maximè dissideant) qui verè Moslemi, ac Mahumeti affeclæ legitimi esse volunt. Hujusmodi formam, seu Symbolum, à multis Auctoribus Mahumetanis traditam invenio, quorum nonnullos suis ipsorum verbis hìc referam, ex quibus agnoscet Christianus Lector, pluribus fortasse erroribus ac nugis refertam esse eam regulam, quam Moslemi rectam & Orthodoxam putant, quàm eas ipsas, quas pravas, & heterodoxas in sua commentitia Religione agnoscunt, & confitentur.

CAPUT VIGESIMUM SEXTUM.

Dogmata Sectæ Mahumetanæ Sonniticæ, seu Orthodoxæ.

OMnia Mahumetanæ Sectæ, quam Sonniticam, seu Orthodoxam prædicant, dogmata continentur in hac formula, qua passim, & in sermonibus, & in scripturis utuntur: لا اله الّا اللّه محمّد رسول اللّه

Non est Deus præter Deum: Mahumetus est Legatus Dei. Satis quippe putant Moslemi ad æternam salutem consequendam, ut quis credat, Unum tantùm esse Deum; & Mahumetum ab eodem missum fuisse cum Alcorano, ad Religionem Eslamiticam, quam Abraham, & cæteros Prophetas tenuisse fingunt, propagandam. Hæc duo credere, existimant esse (ut nos dicimus) de necessitate medii: alia autem de necessitate præcepti: ita tamen, ut quamvis aliquis ea neget, vel non credat, non propterea ab æterna salute excludendus sit.

De Deo credunt ferè omnia illa, quæ Philosophi ipsi Ethnici naturali lumine cognoverunt, & plura ex iis, quæ credunt Christiani, & Judæi; sed non pauca falsa, & absurda admiscent.

Primò, Algazelus in ترجمة عقيدة اهل السنّة: *Expositione professionis fidei Sonnitarum*, nempè Mahumetanorum Orthodoxorum; parte prima inter ea, quæ de Deo credenda sunt, ponit, انه ليس بجوهر ولا تحلّه الجواهر ولا بعرض ولا تحلّه الاعراض: *ipsum non esse substantiam: neque residere in eo substantias, neque esse accidens, neque residere in eo accidentia.* Deum non esse accidens, neque residere in eo substantias, vel accidentia, ultrò concedimus. At verò non esse substantiam, absolutè negamus. Cùm enim Deus sit الموجود *Ens*, ut ipsemet dixit ad Moysen, Exodi cap. 3. *Ego sum, qui sum*: Græcè, ἐγώ εἰμι ὁ ὤν: *Ego sum Ens*: & ita etiam appelletur à Sapientibus non solùm Christianis, sed etiam Arabibus; & juxta eosdem, *Ens* primariò dividatur in substantiam, & accidens: cùm omnes fateantur, Deum non esse accidens; necessariò erit substantia. Audiamus Ebno-Sinam, seu Avicennam, Arabum doctissimum, in Metaphysica, propos. 1. sect. في الواحد فنقول ان الموجود لا والموجود: *de Uno, & Ente.* يمكن ان يشرح بغير الاسم لانه مبدا اول لكل شي بل صورته تقوم في النفس بلا توسط شي وهو ينقسم نحوا من القسمة الي جوهر وعرض:

Dicimus, Ens non posse explicari per aliud nomen, ipsum enim est primum principium omnis rei: sed forma ejus stat in seipsa sine mediatione ullius rei: & ipsum ens communi divisione dividitur in substantiam, & accidens. Et certè Avicenna sub nomine الموجود *Entis*, complectitur etiam, imò præcipuè, Deum: ibidem enim subdividit الموجود *Ens*, in القديم والمحدث *Æternum, & creatum.*

Quòd si objiciat Algazelus: S. Augustinum l. 7. de Trinitate cap. 5 scribentem: *Deum abusivè dici substantiam*: respondebimus, S. Augustinum loqui de substantia, quæ subsstat accidentibus. At Algazelus loquitur etiam de illa, in qua nulla subjectantur accidentia, & absolutè de omni substantia. Nam substantiam in eo sensu jam Algazelus excluserat.

Secundò: Ibidem habet de Deo: لا يماثل موجودا ولا يماثله موجود وليس كمثله شي ولا هو مثل شي:

Non assimilatur ulli enti; neque ullum ens assimilatur illi: neque ulla res est similis illi, neque ille similis est ulli rei.

Hæc propositio absolutè falsa est: nam Deus ipse dixit in libro Geneseos cap. 1. *Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram.* Neque solùm homo, sed cæteræ etiam creaturæ aliquam Dei similitudinem præseferunt. Et in Sacris literis non semel admonemur, ut Deum imitari, illique similes fieri conemur. Semper enim de similitudine analogica intelligimus, non autem propria, & univoca, quæ vix dici posset similitudo, sed stricta comparatio esset appellanda.

Tertiò: Ibidem, credendum esse ait, Deum انه مستو علي العرش علي الوجه الذي قاله وبالمعني الذي اراده استوا منزها عن المماسة والاستقرار والتمكن والحلول والانتقال لا يحمله العرش بل العرش

انه فى ذاته معلوم الوجود بالعقول مرئي الذات بالابصار رحمةً منه ولطفًا بالابرار في دار القرار واتماماً النعيم بالنظر الي وجهه الكريم:

Ipſum in eſſentia ſua cognoſci quoad exiſtentiam, per intellectus: videri verò quoad eſſentiam per oculos, pro miſericordia ejus, & benignitate erga juſtos, in Domo quietis (ideſt in Paradiſo) *perfectam concedendo felicitatem per intuitum in faciem ipſius venerandam.*

Sed impoſſibile eſt, Deum videri oculis corporeis in eſſentia ſua, ſeu clarè, & intuitivè: quia nulla potentia ferri poteſt extra ſuum objectum. At objectum viſus corporalis eſt viſibile corporeum, Deus autem ſpiritualis eſt, & incorporeus; ergo viſus corporalis non poteſt ferri in Deum; vel concedendum eſt, Deum eſſe corporeum, quod Algazelus ipſe negat. Deinde ineptè, & prorsùs falsò, ponitur in Deo diſtinctio eſſentiæ ab exiſtentia: cùm enim eſſentia habeat ſe ad exiſtentiam ſicut potentia ad actum, poneretur in Deo potentialitas, quæ eſſet imperfectio: & quidquid ſit, eſt inintelligibile, quomodo poſſit in Deo videri eſſentia ſine exiſtentia, vel è converſo; cùm de intrinſeco conceptu Dei ſit actualis exiſtentia.

Quintò: Ubi agit de ارادة الله *Voluntate Dei*, ita loquitur: وانه تعالي مريد الكاينات مدبر الحادثات فلا يجري في الملك والملكوت قليل ولا كثير صغير او كبير خير او شر نفع او ضر ايمان او كفر عرفان او نكر فوز او خسر زيادة او نقصان طاعة او عصيان الا بقضايه وقدره وحكمه ومشيئته فما شاء كان وما لم يشا لم يكن لم يخرج عن مشيئته لغتة ناظر ولا فلتة خاطر بل هو المبتدي بالاشيا وهو المبدي والمعيد الفعال لما يريد لا راد لحكمه ولا معقب لقضايه فلا مهرب لعبد عن معصيته الا بتوفيقه ورحمته ولا قوة له علي طاعته الا بمحبته وارادته:

Ipſe verò Altiſſimus vult ea, quæ ſunt, & gubernat, quæ de novo eveniunt. Neque evenit in Regno terreno & cæleſti modicum aut multum, parvum aut magnum, bonum aut malum, utile aut noxium: fides aut infidelitas: ſcientia aut ignorantia: ſalus aut perditio, augmentum aut defectus: obedientia aut contumacia, niſi per determinationem ejus, & decretum ejus, & ſententiam ejus, & voluntatem ejus. Quicquid autem ipſe voluerit, erit: id verò, quod noluerit, non erit: nec præter voluntatem ejus fit ictus oculi, nec motus mentis. Ipſe eſt, qui dedit principium rebus, eaſque condidit, & eas deſtruet, (ſeu potiùs, deſtructas redintegrabit.)

Fa-

العرش وحملته محمُلون بالطف قدرته مقهورون في قبضته وهو فوق العرش وفوق كل شي الي تخوم الثري فوقية لا تزيده قربًا الي العرش والسماء:

Sedere in Throno eo modo, quem ipſe dixit, & eo ſenſu, quem ipſe intendit, ſeſſione remota à contactu, & inhæſione, & ſitu locali, & deſcenſu in illum, & translatione (ſeu motu locali). *Non portat illum, & Thronus: ſed & Thronus, & portitores ejus, portantur à facilitate potentiæ ejus, comprehenſi in vola manus illius. Et ipſe eſt ſupra Thronum, & ſupra omnes res uſque ad terminos terræ, ſuperioritate, quæ nihil addit in eo vicinitatis ad Thronum, & ad cœlum.* De hoc eodem Throno hæc habentur in alia profeſſione fidei Eslamiticæ in antiquiſſimo Codice m. ſ. Bibliothecæ Sacri Collegii Urbani: cui titulus, باب شرايع الاسلام: *Caput de legibus Eslamiticis.* اذا قيل لك اي شي خلق الله بيده فقُل العرش وادم وجنة عدن التي غرسها وساير الخلق قال له كُن فيكون ....واذا قيل لك اخبرني عن الله تبارك وتعالي اين كان قبل يخلق العرش فقل كان علي الضباب والماء في الهواء ولا يعلم ما سوي ذلك الا الله.

Cùm interrogatus fueris, quid creaverit Deus manibus ſuis: reſponde: Thronum, & Adam, & Paradiſum Eden, quem ipſe plantavit: cætera autem creavit, dicendo: Eſto, & fuit. Cùm verò aliquis dixerit tibi: Ubi erat Deus Excelſus ac Benedictus, antequam Thronum crearet? Reſponde: Erat ſuper nebulas, & aquam in aere, neque novit aliud præter hoc niſi Deus. In alia porrò Catecheſi, cui titulus كتاب الرسالة *Liber Legationis*, ex Bibliotheca Bongartiana, legimus: وسع كرسيه السموات والارض ولا يوده حفظهما: *Amplitudo Throni ejus æquat cœlum, & terram; neque ullam exhibet ei moleſtiam conſervatio utriuſque.*

Si hæc, quæ de Throno Dei à Moslemis Sonnitis, qui Orthodoxi haberi volunt, dicuntur, & creduntur, metaphoricè, ſeu myſticè, ab illis intelligerentur: poſſent aliquo modo tolerari, vel excuſari. Verùm cùm literaliter, & prout verba ſonant, ab illis neceſſariò accipiantur; neque tolerari poſſunt, neque excuſari. Et cùm ipſi multa improbent, quæ de hoc portentoſo Throno aliquæ Mahumetanorum ſectæ comminiſcuntur, ut ſuprà vidimus; non minori abſurdo ea, quæ hìc commemoravimus, de illo pronunciant. Et quidem ſi ſexcenti Chryſippi ea, quæ huic Throno tribuuntur, acumine ſuo diſcutere conarentur, & in aliquem ſanum ſenſum componere, fruſtrà proculdubio deſudarent.

Quartò: Loquens de التنزية, ſeu de iis, quæ dicuntur de Deo negativè; affirmat, credendum eſſe,

Facit id, quod vult, nec eſt, qui revocet ſententiam ejus, nec removeat decretum ejus. Non poteſt homo effugere, quin ei ſit inobediens, niſi per concurſum auxilii & miſericordiæ ejus: neque habet vires ad obediendum illi, niſi per amorem, & voluntatem ejus.

Si homines peccant, quia ita Deus decrevit, & prædeſtinavit, & abſolutè voluit: jam homines neceſſariò peccabunt, neque poterunt peccatum evitare: & Deus verè dici poterit auctor peccati hominis. Hoc autem eſt illud, quod Sonnitæ damnant in Kadritis, & aliis ſectariis ſuæ Religionis: & meritò: neque enim ſine ſumma impietate dici poteſt, Deum eſſe auctorem peccati, vel hominem ita neceſſitari ad illud, ut non poſſit non peccare.

Sextò: loquens de كلام الله *Sermone Dei*, ita ſcribit: وان القران والتوراة والانجيل والزبور كتبه المنزلة على رسله وان القران مقروء بالسنة مكتوب في المصاحف محفوظ في القلوب وانه مع ذلك قديم قايم بذات الله لا يقبل الانتقال والفراق بالانتقال الي القلوب والاوراق وان موسي سمع كلام الله بغير صوت ولا حرف كما يري الابرار ذات الله من غير جوهر ولا عرض: *Credendum eſt, Alcoranum, Pentateuchum, Euangelium, & Pſalmos Davidis eſſe libros datos à Deo, revelatos Legatis ſuis. Alcoranum verò pronunciari linguis, ſcribi litteris, cuſtodiri in cordibus: & nihilominus eſſe æternum, exiſtentem in eſſentia Dei, abſque eo quòd ſeparetur aut dividatur ab ea, dum transfertur in memorias hominum, & in paginas librorum. Credendum quoque eſt, Moyſen audiviſſe ſermonem Dei ſine voce & literis, ſicut vident Juſti eſſentiam Dei ſine ſubſtantia & accidentibus.*

Primò ineptiſſimè ponit inter dogmata credenda ex fide, Alcoranum eſſe æternum, & ab æterno exiſtere in eſſentia Dei. In hoc enim ſibi contradicit, cùm ſuprà aſſeruerit, ut vidimus, non exiſtere in Deo neque ſubſtantias, neque accidentia. Alcoranus verò non poteſt eſſe niſi ſubſtantia, vel accidens. Deinde, impoſſibile eſt, aliquid exiſtere ab æterno in eſſentia Dei, & non eſſe increatum: quod ſanè ultrò Moslemi concedunt. Atqui impoſſibile eſt, aliquid eſſe increatum, & æternum, & non eſſe Deum: ergo Alcoranus erit Deus. Poſtremò non poteſt reddi ratio, cur Alcoranus exiſtat ab æterno increatus in eſſentia Dei, & non etiam Pentateuchus, Euangelium, & Pſalterium Davidis, cùm eodem modo hi libri revelati fuerint, & traditi à Deo: & Mahumetus ipſe velit eos in eodem gradu venerationis recipi à ſuis, ac Alcoranum. Reſpondebunt fortè Moslemi, Alcoranum exiſtere ab æterno in eſſentia Dei, non formaliter, ſed idealiter. At nulla eſt inter res creatas, quæ hoc modo non fuerit ab æterno idealiter in Deo. Sed hoc modo idea non diſtinguitur realiter ab ipſa eſſentia Dei.

Secundò, falsò aſſerit, Moyſen ita audiviſſe ſermonem Dei, ſicuti juſti vident eſſentiam divinam, nimirùm ſine ullo ſono vocis, aut ſigno ullo extrinſeco. Legimus enim Exodi cap. 19. dixiſſe Deum ad Moyſen: *Jam nunc veniam ad te in caligine nubis, ut audiat me populus loquentem ad te.* Et paulò poſt. *Moyſes loquebatur, & Deus reſpondebat ei.* Et cap. 20. *Cunctus autem populus videbat voces.* Et territus Populus vocibus Dei loquentis dixit Moyſi: *Loquere tu nobis, & audiemus: Non loquatur nobis Dominus, ne fortè moriamur.* Erant igitur voces Dei, loquentis cum Moyſe, ſenſibiles; & tàm à Moyſe, quàm à populo auribus excipiebantur. Præterea literis loquutus eſt Deus cum Moyſe, tradens ei duas tabulas legis, ſcriptas digito ſuo. Quamobrem in hoc etiam errant Sonnitæ.

Septimò. Ibidem collocat inter dogmata fidei, Deum eſſe حيا عالما قادرا مريدا سميعا بصيرا متكلما بالحياة والعلم والارادة والسمع والبصر والكلام لا بمجرد الذات: *Viventem, ſcientem, potentem, volentem, audientem, loquentem, vita, potentia, ſcientia, voluntate, auditu, viſu, ſermone, non nuda, ſimplicique eſſentia.*

Non ſolùm Chriſtiani Theologi, ſed Mahumetani ipſi Motazelitæ, convincunt Sonnitas in hac propoſitione manifeſtiſſimi erroris. Nam quicquid eſt in Deo, identificatur cum ipſo Deo, nec ulla ratione diſtinguitur ab ejus eſſentia. Alioquin ſequerentur omnia illa abſurda, quæ ſuprà, cùm de Trinitatis Myſterio egeremus, expoſuimus.

Octavò loquens de الافعال *Operibus Dei*, docet, ipſum يثيب عباده علي الطاعة بحكم الوعد والكرم ولا يحكم الاستحقاق واللزوم ان لا يجب عليه فعل ولا يتصور منه ظلم ولا يجب عليه لاحد حق: *remunerare ſervos ſuos propter obedientiam ratione promiſſionis, & liberalitatis, non ratione meriti, & obligationis, cùm ipſe ad nihil faciendum teneatur, nec excogitari poſſit in eo iniquitas, nec aliquid cuiquam debeat.*

Eſt in his verbis manifeſta contradictio, dum aſſeritur, Deum remunerare ſervos ſuos propter obedientiam, ideſt, bona opera; & non propter meritum obedientiæ: nam idem videtur remunerare propter opera bona, ac propter meritum bonorum operum; nempè propter bonitatem, quam habent in ſe. Nec negari poteſt, homines benè operando juxta legem Dei mereri ex aliqua congruentia præmium apud ipſum Deum, quamvis Deus præmium illud non promiſiſſet: ſi enim promiſiſſet, teneretur aliquo modo ex vi ſuæ promiſſionis reddere illud benè operanti. Cæterùm fatemur etiam nos, Deum ex rigore juſtitiæ nihil alicui debere, cùm omnes ſint ei naturaliter debitores & vitæ, & rerum ſuarum omnium. Quamobrem dixit Chriſtus diſcipulis ſuis, Lucæ cap. 17. *Cùm feceritis omnia, quæ præcepta ſunt vobis, dicite: Servi inutiles ſumus: quod debuimus facere, fecimus.*

Poſtquam expoſuit Algazelus ea, quæ de Deo cre-

denda ſunt; venit ad ea, quæ ad ſecundam partem Profeſſionis Eslamiticæ fidei ſpectant, nempè ad Mahumetum, de quo hæc habet: وانه تعالي بعث النبي الامي القرشي محمدًا ص برسالة الي كافة العرب والعجم والجن والانس فنسخ بشرعه الشرايع الا ما قرّره وفضله على ساير الانبياء وجعله سيّد البشر ومنع كمال الايمان بشهادة التوحيد لا اله الا الله الا بقترن بها شهادة الرسول وهو قوله محمد رسول الله:

Credendum eſt etiam, *Deum miſiſſe Prophetam Idiotam, Coraſinum, Mahumetum, ſuper quem ſint benedictiones Dei, & pax, cum munere legationis ad omnes Arabes, & Barbaros, & Dæmones, & homines: & abrogaſſe per legem ejus alias leges, exceptis iis, quæ ſtabilia eſſe voluit: & exaltaviſſe eum ſuper omnes Prophetas, & humani generis Dominum illum conſtituiſſe: nec voluiſſe fidem perfectam eſſe in ſola confeſſione unitatis Dei* per ea verba; *Non eſt Deus niſi Deus: niſi adderetur profeſſio de Legato ejus, per alia verba, Mahumetus Legatus Dei.*

Ex iis, quæ hactenùs dicta ſunt, & deinceps, Deo volente & favente, dicemus, ſatis conſtat, quàm vana, & falſa ſint hæc omnia, quæ de Propheta ſuo credere profitentur Moslemi, ſi duo tantùm excipias, nempè, illum fuiſſe Coraſinum, & Idiotam, imò idiotiſſimum. Poteſt etiam concedi, illum miſſum fuiſſe Legatum ad Dæmones, non à Deo, ſed à Diabolo, quò Dæmones ipſos ad Chriſtianam Religionem oppugnandam, & ad homines Tartaro aucupandos adjuvaret.

Pergit Algazelus, neceſſe eſſe credere etiam omnia illa, quæ Mahumetus prædicavit de hoc mundo, & de ſæculo futuro; & præſertim ea, quæ prænunciavit eventura eſſe poſt mortem: inter quæ

Primum eſt سوال منكر ونكير وهما شخصان مهيبان هايلان يقعدان العبد في قبره سويّا ذا روح وجسد فيسالانه عن التوحيد والرسالة ويقولان له من ربّك وما دينك ومن نبيّك وهما فتانا القبر وسوالهما اول فتنة بعد الموت:

Examen faciendum à Monker, & Nakir, quæ ſunt duæ terribiles & horrendæ aſpectu perſonæ, quæ hominem in ſepulchro ſuo erectum ſtatuent, anima & corpore præditum; atque interrogabunt eum de unitate Dei, & legatione Prophetæ, dicentes: Quis eſt Dominus tuus? & quæ eſt Religio tua? Et quis eſt Propheta tuus? Et ambo explorabunt ſepulchrum, & interrogatio eorum erit primum examen poſt mortem faciendum.

Animas hominum poſt mortem à corpore ſeparatas, divinum examen operum ſuorum, ac Fidei ſuæ, ſubituras eſſe ante ſupremum Judicii diem, nos etiam firmiſſimè credimus. At verò animas ad corpora in ſepulchro poſt mortem redituras eſſe, & cum illis conjungendas, & à Monker, & Nakir diſcutiendas eſſe; fabulas, & ineptias, non tàm Mahumetanicas, quàm Thalmudicas exiſtimamus, abſque ullo fundamento confictas. Vide quæ mox ſubjicimus.

Secundum: وان يومن بعذاب القبر وانه حق وحكمة وعدل علي الجسم والروح على ما يشاء:

Credere oportet in tormentum ſepulchri, & hoc eſſe debitum, & judicium, & juſtitiam erga corpus & animam, pro eo quod voluerit Deus.

Hoc ſepulchri tormentum, quemadmodùm etiam examen prædictum, magnum eſt commentum Rabbinorum Judæorum, qui vocant illud חבוט חקבר, *Percuſſionem ſepulchri.* De hoc ita ſcribit R. Elias Germanus in ſuo תשבי *Thisbi*: *Scriptum eſt in Midràs R. Iſaac filii Parnach: Interrogaverunt diſcipuli ipſum R. Eliezer, quomodo ſe haberet modus percuſſionis ſepulchri. Reſpondit eis: Poſtquam ſeparatus eſt homo ab hoc ſæculo, venit Angelus mortis, & ſedet ſuper ſepulchrum ejus, & ſtatim intrat anima ejus in corpus ejus, & facit illum ſtare ſuper pedes ſuos &c. Dixit R. Jehoſua filius Levi: Et in manu ejus eſt catena, cujus media pars eſt ferrea, & altera ignea, qua verberat ipſum hominem. Et prima vice diſſolvuntur membra ejus: altera vice, ejus oſſa diſſipantur: tum veniunt Angeli, & colligunt ea. Quòd ſi tertia vice ipſum percuſſerit, redigitur in pulverem, & cinerem, & redit in ſepulchrum ſuum &c. Dixit R. Meir: Gravius eſt judicium Percuſſionis ſepulchri judicio Gehennæ, quoniam etiam qui planè juſti ſunt, & filii principum, & abortivi, eo judicantur; excepto eo, qui moritur in veſpera Sabbathi; & qui moritur in terra Iſrael.* In precationibus, quas בְּרָכוֹת ideſt *Benedictiones* appellant, orant Deum Judæi, ut liberet eos מחבוט שלקבר *à Percuſſione ſepulchri*. Omitto omnes alias ineptias, quas circa hoc tormentum ſepulchri effutiunt Mahumetani. Satis ſit agnoviſſe, ex quo fonte Mahumetanicæ ſuperſtitionis fæculenta dogmata deriventur.

Tertium: ويومن بالميزان ذي الكفتين واللسان صفته في العظم مثل طباق السموات والارض توزن فيه الاعمال بقدرة الله والصنج يوميد تخرج مثاقيل الدّر والخردل تحقيقًا لتمام العدل وتطرح صحايف الحسنات في صورة حسنة في كفّة النور فيثقل بها الميزان علي قدر درجاتها عند الله بفضل الله وتطرح صحايف السيات في صورة قبيحة في كفة الظلمة فيخف فيها الميزان بعدل الله تعالي:

Credendum eſt etiam in libram; vel ſtateram, duabus lancibus, & lingua, ſeu examine, conſtantem; de qua prædicatur, quòd amplitudine ſua cœlorum & terræ ſuperficiem exæquet: in qua ponderabuntur ope-

opera hominum per potentiam Dei, & pro lapidibus stateræ proferentur ea die pondera ad quantitatem atomorum, & granorum sinapis, ut perfectè servetur justitia in trutinando. Deinde conjicientur libri bonorum operum pulchrè formati in lancem lucis, atque his gravabitur statera, ac deprimetur juxta mensuram graduum eorundem operum apud Deum ex gratia ipsius. Libri autem malorum operum conjicientur in lancem tenebrarum, quibus conjectis, levis fiet, & ascendet libra per justitiam Dei Altissimi.

Ex qua officina portentosam hanc stateram Mahumetus, & Mahumetani eruerint, prorsus ignoro; nisi fortè ex Thalmudistarum documento illam confinxerint. Unum scio, illos è sacris literis eruere non potuisse, nisi fortè ex aliqua earundem metaphorica loquutione, hujus figmenti sui ansam ceperint.

Quartum: ويؤمن بان الصراط حق وهو جسم ممدود على متن جهنم احدّ من السيف وادقّ من الشعر تزلّ عليه اقدام الكافرين بحكم الله فيهوي بهم الي النار وتثبت عليه اقدام المومنين فيجاوزون الي دار القرار:

Credendum est etiam, verè existere Sorat, quod est corpus extensum supra medium Gehennæ, acutius gladio, & subtilius capillo, super quem lababunt pedes infidelium ex judicio Dei, itaut ipsi cadant in ignem Gehennæ. Pedes verò fidelium constanter ambulabunt super illud; & hi ducentur in domum requiei (ideſt in Paradisum.)

Ut cætera, quæ in hoc figmento risu digna sunt, omittam, libenter discerem à Mahumetanis, quam ob causam fideles, qui à peccato immunes sunt, cogendi sint ad transeundum super hunc pontem, ad hoc ut duci possint in Paradisum. An nulla alia est via, per quam transitus sit Justis è terra ad cœlum? vel nulla alia erit ratio malos à bonis discernendi, quàm hoc ludicrum pontis Sorat? Sed pergo ad reliqua hujus tàm præclaræ Professionis dogmata.

Quintum: ويؤمن بالحوض المورود حوض محمد ص يشرب منه المؤمنون قبل دخول الجنة وبعد جواز الصراط من شرب منه شربة لم يظما بعدها ابدًا عرضه مسيرة شهر اشدّ بياضًا من اللبن واحلي من العسل حوله اباريق عدد نجوم السما فيه ميزابان يصبّان من الكوثر:

Credendum est in piscinam Mahumeti, ad quam descendent bibituri Fideles ante ingressum Paradisi, postquam transierint Pontem Sorat. Qui autem semel biberit ex ea, non sitiet amplius in æternum. Latitudo verò ejus habet iter unius mensis: & aqua ejus est lacte candidior, & melle dulcior. Circa eam positi sunt scyphi tot numero, quot sunt stellæ Cœli; & in ea sunt duo tubi, per quos derivatur aqua ex flumine Kauther.

Ad Refut. Alcor. Pars III.

Ad quid, oro, hæc tàm vasta pro fidelibus piscina? an ex laborioso transitu pontis Sorat tantam sitim contraxere, ut non nisi tàm vasto gurgite possint eam extinguere? Hoc verò lubentiùs illis successisset sine tot scyphorum copia, os in piscinam, faciemque immergendo. At verò modestiæ bibentium consulere voluit Mahumetus. Miror verò, quòd cùm possent bibere ex ipso fluvio Kauther; ex aquis ab eo in piscinam Mahumeti derivatis sitim velint extinguere. At hæc propior erat, nec poterant miseri illi tandiù sitim tolerare, donec ad fluvium Kauther pervenirent. Optima excusatio. Sed cùm aquæ excellentia & perfectio sita sint in claritate seu tenuitate, ac frigiditate: eaque maximè improbetur, quæ colorem ullum habet, aut saporem: cur aqua hæc piscinæ Mahumeticæ alba est, & dulcis, itaut non aquæ, sed potionis medicæ, quæ ægrotis præbetur, nomen mereatur? Postremò, si illi, qui ex hac aqua semel bibunt, non sitient amplius in æternum, ad quid Mahumetus ponit in Paradiso mensas cum tot urceis, scyphis, ac pincernis, & præterea tot flumina, lactis, mellis, vini, aquæ, & hujusmodi humorum pro suis sectatoribus? sed ad dogmata seriora veniamus.

Sextum: وان يؤمن بالحساب والي مسامح فيه والي من يدخل الجنة بغير حساب وهم المقربون فيسأل من يشاء من الانبياء عن تبليغ الرسالة ومن يشاء من الكفار عن تكذيب المرسلين ويسأل المبتدعة عن السنّة ويسأل المسلمين عن الاعمال: ويؤمن باخراج الموحّدين من النار بعد الانتقام حتي لا يبقي في جهنم موحد بفضل الله: ويؤمن بشفاعة الانبياء ثم العلماء ثم الشهداء ثم ساير المومنين كل علي حسب جاهه ومنزلته ومن بقي من المومنين ولم يكن له شفيع اخرج بفضل الله فلا يخلد في النار مؤمن بل يخرج منها من كان في قلبه مثقال ذرة من الايمان:

Credendum est etiam in die Judicii, in qua dividentur creaturæ in eas, à quibus strictè exigetur ratio; & in eas, quibuscum benignè agetur; & in eas, quæ sine ullo prorsus examine Paradisum ingredientur: illas nempè, quæ sunt Deo proximæ (hi sunt Angeli, qui vocantur Approximati) *Exiget autem Deus rationem à quocumque voluerit ex legatis suis, de legatione ipsorum, utrum satisfecerint partibus suis: & à quocumque voluerit ex infidelibus, eò quòd noluerint credere in Legatos missos à se. Exiget etiam rationem à Novatoribus, & Hæreticis, de traditionibus libri Sonnæ: & à fidelibus Moslemis de operibus suis. Credere etiam oportet, eos, qui unum Deum coluerunt, exituros tandem esse ex igne Gehennæ, postquam peccatorum pœnas luerint, itaut ex divina benignitate nullus, qui unum Deum crediderit, & colue-*

luerit, in Gehenna ſit permanſurus. Item credendum eſt in interceſſionem, primò Prophetarum, deinde Doctorum, deinde Martyrum, deinde cæterorum fidelium, uniuſcuiſque juxta præſtantiam, & gradum ſuum. Qui autem remanſerint ex fidelibus ſine interceſſore, educentur nihilominus ex Gehenna per gratiam Dei, itaut nullus fidelis in ea permanſurus ſit, ſed exiturus ſit ab ea, ſi in corde ejus fuerit fides, quantum eſt pondus unius atomi.

Videntur quædam ex his, etiam juxta Chriſtianam fidem, tolerabilia. Nullo tamen pacto admitti poteſt, eos, qui in unum Deum crediderint, vel atomum fidei in corde habuerint, & denique fideles omnes, quantumvis malos, ac ſceleſtos, poſt datas in igne pœnas, tandem ex Gehenna eſſe exituros. Hoc enim non ſolùm eſt contra doctrinam Chriſti, & Prophetarum, qua docemur, tàm infideles, quàm fideles, & unius Dei cultores, qui in peccato mortali ex hac vita deceſſerint, æternis Gehennæ pœnis eſſe cruciandos, nec unquam ab illis liberandos: verùm etiam contra id, quod toties repetit Alcoranus, & multi etiam ex Mahumetanis credunt, gravium peccatorum reos, etiam fideles, in Gehennæ igne eſſe perpetuò commoraturos.

Septimum: وان يعتقد فضل الصحابة وترتيبهم وان افضل الناس بعد رسول الله ص ابوبكر ثم عمر ثم عثمان ثم علي رضوان الله عليهم وان يحسن الظن بجميع الصحابة ويثني عليهم كما اثني الله تعالي ورسوله عليهم اجمعين. فكل ذلك مما وردت به الاخبار وشهدت به الاثار فمن اعتقد ذلك موقنًا به كان من اهل الحق وعصابة السنّة وفارق رهط الضلال وحزب البدعة. تعمق جماعة فاوّلوا ما ورد في الاخرة من الميزان والصراط وغيرهما وهو بدعة:

Neceſse eſt etiam confiteri excellentiam ſociorum Mahumeti, & gradus dignitatis eorum: & quòd poſt ipſum Mahumetum, præſtantiſſimus omnium hominum fuerit Abubaker, deinde Omar, deinde Othman, deinde Aly: & de omnibus Mahumeti ſociis benè ſentire, & eos celebrare, ſicut celebravit eos omnes Deus, & Legatus ejus. Et hoc eſt, quod ex traditione hiſtoriarum, & narrationum acceptum eſt, & manifeſtis argumentis teſtificatum. Quiſquis ergo hæc omnia confeſſus fuerit, & certò crediderit, cenſendus eſt ex ſectatoribus veritatis, & ex cœtu illorum, qui Sonnitæ appellantur; à conventiculo errantium, & ab Hæreticorum turba ſeparatus. Quidam profundiùs hæc acceperunt, metaphoricè interpretantes ea, quæ dicuntur de futuro ſæculo circa Stateram, & pontem Sorat, & alia. Sed hæc eſt hæreſis.

Circa hunc poſtremum articulum, ad ſocios Mahumeti, & ad quatuor primos Chaliphas, ſeu ſupremos Antiſtites ejuſdem Mahumeti in Imperio ſucceſſores, pertinentem, nihil aliud mihi dicendum occurrit, niſi Sonnitas magnam injuriam inferre Prophetæ ſuo, qui, ut manifeſtè patet ex Mahumetanorum Hiſtoriis, ſemper benevolentia, & æſtimatione prætulit Aly omnibus ſociis, & aſſeclis ſuis: & ſexcentis argumentis oſtendit, apertiſque verbis ſignificavit, voluntatem ſuam eſſe, ut Aly ſibi immediatè in Imperio ſuccederet. Quamobrem Sciaitæ à Sonnitis ſeſe perpetuo ſchiſmate diviſerunt, ut ſuprà jam dictum eſt.

Benè verò eſt, quòd Algazelus concludat, hæreſeos damnandos eos, qui ea, quæ Mahumetus credenda propoſuit, materialiter, & prout verba ſonant, non credidiſſent, ſed ad ſenſum allegoricum, vel metaphoricum detorſiſſent. Tantò enim magis, & apertiùs prodit ſe Mahumeticæ Sectæ falſitas, & ſtultitia.

Præter hanc Algazelicam profeſſionem, aliæ etiam inveniuntur, quæ in rebus ad theoriam fidei ſpectantibus cum ea ferè conſentiunt. In una earum, quæ inſcribitur: باب ما تنطق به الالسنة وتعتقد الافدة من واجب امور الديانات:

Caput de iis, quæ confiteri debent linguæ, & credere corda circa neceſſaria ad Religionem, reperio nonnulla alia, quæ cenſuræ notam merentur.

Primò: Dicitur de Throno Dei: وسع كرسيه السموات والارض: *Amplitudo Throni ejus occupat cælos & terram*. Verùm hoc non poteſt conſiſtere cum eo, quod legitur in alia profeſſione, inſcripta باب شرايع الاسلام. *Caput de Legibus Eslam*: his verbis: واذا قيل لك اخبرني عن الجنة اين تكون فقل في السماء السابعة وهي سبع جنات وعليها عرش رب العالمين وجنة عدن علي الجنات كلها ومنها تتفجر انهار الجنان وثمارها.... فاولها العزة والكرسي وهي جنة عدن والثانية جنة الماوي والثالثة جنة الفردوس والرابعة جنة الخلد والخامسة جنة النعيم والسادسة جنة الجلال والسابعة جنة السلام.

Cùm dictum fuerit tibi: Dic mihi, ubi ſit Paradiſus? Reſponde: Eſt in Cælo ſeptimo, & ipſe continet ſeptem paradiſos, & ſuper eos eſt Thronus Domini ſæculorum: & paradiſus Eden eſt ſuper omnes paradiſos, & ex eo derivantur flumina paradiſorum, & fructus eorum.... Et paradiſus primus eſt Potentia, & Sedes (ſeu Thronus): *& hic eſt paradiſus Eden. Secundus eſt paradiſus Refugii. Tertius paradiſus Pherdaus.* (ideſt Paradiſi). *Quartus Æternitatis. Quintus Naim* (ſeu Deliciarum). *Sextus Gloriæ. Septimus Pacis.* Si hæc Moslemi literaliter ac materialiter non acciperent, poſſent benigniùs explicari: verùm cùm juxta verborum ſenſum velint eſſe intelligenda, nullo modo poſſunt inter ſe cohærere. Si enim Thronus Dei, juxta eorum

rum fidem, æquatur amplitudine cum cœlis & terra, quomodo in una parte cœli ſeptimi collocatur? Nullus hæc OEdipus intelligeret, ne dum explicaret.

Secundò: dicitur ibidem: وانه على عرشه المجيد بذاته وهو في كل مكان بعلمه:

Et ipſe eſt ſuper Thronum ſuum glorioſum cum eſſentia ſua; & eſt in omni loco per ſcientiam ſuam.

His verbis manifeſtum fit, Mahumetanos Sonnitas, & Orthodoxos, non credere, Deum eſſe ubique per eſſentiam, ſed per ſolam ſcientiam, quod eſt contra omnes Sacras Scripturas: Hunc errorem agnoſcentes Giahemitæ, & Motazelitæ, duæ Moslemorum ſectæ ſuprà commemoratæ, docuerunt, Deum etiam per eſſentiam ubique reperiri. Et ad ſententiam ſuam ſtabiliendam allegabant verba illa Alcorani, quæ habentur Sura 4. *Mulieres*. v. 108. يستخفون من الناس ولا يستخفون من الله وهو معهم اذ يبيتون ما لا يرضي من القول وكان الله بما يعملون محيطا:

Abſcondunt ſe (nempè impii) *ab hominibus, ſed non abſcondunt ſe à Deo, & ipſe eſt cum illis, quando noctu loquuntur, quæ ipſi non placent: nam Deus id, quod faciunt, comprehendit.* Quæ verba ita explicat Thalebienſis Sonnita: وتعلقت الجهمية والمعتزلة بهذه الاية وان بكل مكان وانما معناها يعلم ما يقولون ولا يخفى عليه فعلهم لانه عالم بما يظهر الخلق ويستترونه وليس في قوله (معهم) ما يوجب انه بكل مكان لانه قال امنتم من في السما ولم يرد بقوله انه في السماء معني غير الذات لان القول بان زيدا في موضع كذا من غير ان يقيد بذكر فعل وشيء من الاشياء لا يكون الا بالذات وقد قال الله تعالي اليه يصعد الكلام الطيب وقال يدبر الامر من السماء ولو كان معهم ان يبيتون ما لا يرضي بمكان لوجب ان لا يكون معهم اذا لم يبيتوا: *Et inhæſerunt Giahemitæ, & Motazelitæ in hoc verſu,* (ut confirmarent ſententiam ſuam), *Deum eſſe in omni loco. Sed re vera ſenſus horum verborum eſt: Deus ſcit id, quod dicunt, neque abſconditur ab eo id, quod faciunt: ipſe enim novit omnia occulta & manifeſta creaturarum. Neque eſt in eo, quod dicitur (cum eis) quod cogat credere, Deum eſſe in omni loco: ipſe enim dixit: Creditis in eum, qui eſt in Cælo. Neque voluit per hoc dicere, ſe eſſe in Cælo, niſi per eſſentiam. Nam dicere, Zaidum eſſe in loco tali, abſque mentione operationis, vel alterius cujuſcumque rei, eſt dicere, illum non eſſe ibi niſi per eſſentiam. Et jam dixit Deus de ſe: Ad eum aſcendit ſermo bonus: & itèrùm dixit: Moderatur res è Cælo. Quòd ſi fuiſſet cum eis, quando noctu loquebantur id, quod ipſi non placebat, localiter: certè neceſſe fuiſſet, ut non eſſet cum eis, quando non loquebantur noctu id, quod ipſi non placebat.* Admodùm imbecilla & frivola eſt hæc reſponſio Thalebienſis: & multò ſapientiores ſunt in hoc Giahemitæ, & Motazelitæ hæretici Sonnitæ, quàm Sonnitæ ipſi, qui jactant ſe veros Moslemos, & Orthodoxos. Non immoror in probando hanc veritatem auctoritate ſacrarum ſcripturarum: nam cùm Deus, etiam in ſententia priſcorum Philoſophorum, ſit incircumſcriptus, & immenſus in eſſentia, neceſſariò ſequitur, illum eſſentialiter eſſe ubique.

Tertiò: Dicitur ibidem. وان الله سبحانه قد خلق الجنة فاعدها دار خلود لاوليائه واكرمهم فيها بالنظر الي وجهه وهي التي اهبط منها ادم نبيه وخليفته الي الارض: *Credendum eſt Deum creaſſe Paradiſum, & præparaſſe eum pro Palatio æternitatis amicis ſuis: & honorare eos in eo aſpectu faciei ſuæ: & hic Paradiſus eſt ille, ex quo deſcendere fecit Adamum prophetam ſuum, ac Vicarium ſuum, in terram.* Quando ſcilicet ejecit eum ex illo; poſtquam pomum vetitum comederat.

Qua in æſtimatione habenda ſit fides Mahumetana, ex hoc uno colligi poteſt, quòd illius profeſſores credere tenentur, Paradiſum illum, ex quo ejectus fuit Adam ob peccatum ſuum, ſitum eſſe in ſeptimo Cœlo, atque eſſe eundem illum, in quo Deus exhibet ſe videndum amicis ſuis, qui in eodem æterna felicitate fruituri ſunt: cùm evidentiſſimè conſtet ex ſacris literis, Paradiſum illum non in Cœlo, ſed in terra fuiſſe: neque ad æternam, & perfectam hominum beatitudinem, ſed ad eorundem temporalem habitationem, & naturalem felicitatem, ſi primorum parentum culpa non obſtitiſſet, à Deo creatum fuiſſe.

In alia Mahumetanicæ fidei formula relata à D. Gabriele Sionita, in Tract. de Urbibus, & moribus Orientalium c. 4. Auctore Jacob. Filio Said Aly, additur: *neceſſarium eſſe credere in Scripturam, quæ miſſa eſt ad Legatos, & Prophetas, & dividitur in centum & quatuor libros: quorum decem ad Adam miſſi ſunt; quinquaginta ad Seth; triginta ad Henoch; & decem ad Abraham: quibus accedit Pentateuchus Moyſi, Pſalterium Davidis, Euangelium Jeſu, & Alcoranus Mahumeti.* Idem confirmat Profeſſio jam allegata, de legibus Eslam, his verbis: اذ قيل لك كم كتب انزل الله من السماء الي الارض فقل ماية كتاب واربعة كتب انزلت التوراة علي موسي بن عمران والانجيل علي عيسي بن مريم والزبور علي داود والقران علي محمد ص: وانزل الله منها علي شيث خمسين صحيفة وعلي ادريس ثلاثين صحيفة وعلي ابراهيم عشرة صحايف وعلي ادم

ادم عشـــرة صحايـــف تمـــام المايـــة:

Cùm tibi dictum fuerit: Quot libros demiſit Deus è Cœlo in terram? Reſponde: Centum, & quatuor. Demiſſus eſt enim Pentateuchus ad Moyſen filium Amran, & Euangelium ad Jeſum filium Mariæ, & Pſalterium ad David, & Alcoranus ad Mahumetum. Et demiſit Deus ad Seth libros quinquaginta; triginta ad Henoch; decem ad Abraham; & decem ad Adam ad complendum numerum centenarium.

Non eſt dubium, fictitios, & chimæricos eſſe centum hos libros, qui Adæ, Seth, Henoch, & Abrahæ tribuuntur, ſi librum Henoch excipias, quem allegat S. Judas Apoſtolus in Epiſtola ſua canonica. Librum etiam Abrahæ jactant ſe habere Thalmudiſtæ, cum titulo ספר יצירה *Liber reformationis*: ſed commentitius meritò exiſtimatur, quemadmodum alius liber, quem Auctor libri ילקוט refert compoſitum à Deo de Anni intercalatione, & Adæ traditum fuiſſe. Cæterùm non poſſum non mirari, Mahumetanos credere in libros pleroſque à ſe confictos; eos verò negligere, neque curare, quos ipſis præſcribit, & præcipit Mahumetus in Alcorano. Nam Sura 3. *Familia Amran*. v. 82. fingit hæc ſibi dici à Deo: قل امنـا بالله وما انزل علـي ابراهيـم واسمـاعيـل واسحـق ويعقـوب والاسبـاط واوتـي موسـى وعيسـى والنبيون من ربهم لا نفرق بين احـد منهـم:

Dic: Credimus in Deum, & in Alcoranum miſſum ad nos, & in libros miſsos ad Abraham, & Iſmael & Iſaac, & Jacob, & Tribus Iſrael; & in Pentateuchum Moyſi, & Euangelium Jeſu, & in libros traditos Prophetis à Domino ſuo: nullum diſcrimen faciamus inter eos. Et Sura 4. *Mulieres*. v. 162. ita inducitur Deus loquens Mahumeto. انا اوحينـا اليك كما اوحينـا الي نوح والنبيين من بعده واوحينا الي ابراهيم واسماعيل واسحـق ويعقـوب والاسباط وعيسى وايوب ويونس وهارون وسليمان واتينا داود زبـورا Nos *ſanè Alcoranum tibi revelavimus, quemadmodum revelavimus alios ſacros libros Noe, & Prophetis, qui fuerunt poſt eum; & Abrahæ, & Iſmaeli, & Jacobo, & tribubus Iſrael, & Jeſu, & Job, & Jonæ, & Aaroni, & Salomóni: & dedimus Davidi Pſalterium.* Vides hìc quot ſacros libros recenſeat Alcoranus à Deo traditos, quos Mahumetani excludunt è Catalogo librorum, in quos credendum eſſe affirmant: & præſertim libros Prophetarum, quales ſunt Iſaias, Jeremias, Daniel, Ezra, & alii, quos à Deo traditos negare non poſſunt. De libris verò Seth, & Adam, & Henoch nullam in Alcorano mentionem invenio.

In eadem formula hæc habentur: *De dogmatibus etiam eſt, ut credant firmiter in Calamum Divinum, qui digito Dei creatus eſt. Calamus iſte ex margaritis confectus eſt, talis longitudinis, atque ſpatii, ut vix eques velox percurrere poſſet illud quingentis annis. Eo fungitur munere, ut ſcribat ipſemet omnia præterita, præſentia, & futura. Atramentum, quo ſcribit, eſt ex lumine: idioma verò, quo ſcribit, nemo intelligit, præter Angelum Seraphaelem.* De hoc calamo, in libro inſcripto, *Doctrina Mahumet*, quæ eſt alia profeſſio fidei Mahumetanicæ, à Roberto Retenſi, & Hermano Dalmata ex Arabico Idiomate in latinum translata, additur: *Latitudo verò ejus eſt itineris octuaginta annorum: Octuaginta dentes habet, qui non ceſsabunt ſcribere quidquid fit in Mundo uſque ad diem Judicii.* Ab eodem Calamo inſcribitur in Alcorano Sura 68. ن والقلم N. *Per Calamum*. Ubi per characterem ن N. ut refert Zamchaſcerius, quidam putant ſignificari الدواة *Atramentum*; quidam verò اللوح المحفوظ *Tabulam cuſtoditam*, in quam, ſicuti in Calamum, credere debent Mahumetani; & de qua mira, vel potiùs ridicula ab iiſdem finguntur. Audiatur Gelal. in Sura 85. v. 22. ubi ita ſcribit: هو في الهوا فوق السماء السابعة محفوظ من الشياطين ومن تغيير شي منه طوله ما بين السما والارض وعرضه ما بين المشرق والمغرب وهو من درة بيضا قاله ابن عباس:

Hæc eſt ſuſpenſa in aere ſupra ſeptimum cœlum, cuſtodita ab injuria Dæmonum, ne quid mutent, vel corrumpant in illa. Longitudo ejus eſt tanta, quanta inter Cœlum, & Terram: latitudo verò, quanta inter Orientem, & Occidentem: & facta eſt ex una margarita candida. Dixit hoc Ebnabbas.

En tibi, Chriſtiane Lector, præclariſſima dogmata Religionis illius, quam Mahumetus ſuper omnes alias Religiones exaltandam à ſe eſſe in Alcorano jactavit. Compara hæc cum graviſſimis, ac ſanctiſſimis, quamtumvis difficilibus, & arduis Chriſtianæ Fidei dogmatibus: & manifeſtè agnoſces, utrum Mahumetana, an verò Chriſtiana Religio vera ſit, Deumque habeat Auctorem.

FINIS.

Appen-

Appendix.

QUamvis ex iis, quæ in hac Tertia Parte latè diſſeruimus, ſatis cognoſcere poſſint Mahumetani, quæ ſint Chriſtianæ Religionis Dogmata, in Sacris Scripturis divinitùs revelata; placuit nihilominus hìc eadem ſubtexere juxta Profeſſionem Orthodoxæ Chriſtianorum Fidei, quæ Summorum Pontificum juſſu, Arabicè, & Latinè pro Orientalibus Catholicis edita fuit. Eſt autem hujuſmodi

PROFESSIO
ORTHODOXÆ
FIDEI
Ab Orientalibus facienda.

In nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti. Amen.

اعتقاد الايمان الارثودكسي الواجب لاهل الشرق
بسم الاب والابن وروح القدس.

EGo firma Fide credo, & profiteor omnia & ſingula, quæ continentur in Symbolo Fidei, quo Sancta Romana Eccleſia utitur, videlicet:

انا
اومن ايمانًا ثابتًا واعتقد بجميع الاشياء واحدًا واحدًا كلما يتضمّن فى قانون الايمان الذي تستعمله الكنيسة المقدسة الرومانية اعني.

1 Credo in unum Deum Patrem omnipotentem, factorem cœli & terræ, viſibilium omnium, & inviſibilium. Et in unum Dominum Jeſum Chriſtum Filium Dei unigenitum, & ex Patre natum ante omnia ſæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt: qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de Cœlis, & incarnatus eſt de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, & Homo factus eſt.

1 اومن بالاه واحد الاب القادر على كل شي: صانع السمآء والارض كلما يُرا وما لا يُرا: وبرب واحد يسوع المسيح ابن الله الوحيد المولود من الاب قبل كل الدهور: الاه من الاه نور من نور الاه حق من الاه حق: مولود غير مخلوق مساوي للاب في الجوهر الذي به صار كل شي: الذي من اجلنا نحن البشر ومن اجل خلاصنا نزل من السموات: وتجسّد من روح القدس من مريم العذري فصار انسانًا:

est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est; & resurrexit tertia die secundum Scripturas, & ascendit in Cœlum, sedet ad dexteram Patris: & iterùm venturus est cum gloria judicare vivos & mortuos, cujus Regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, & vivificantem; qui ex Patre Filioque procedit; qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas. Et unam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum; & expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi. Amen.

2 Veneror etiam & suscipio universales Synodos, prout sequitur, videlicet:

Nicænam Primam: & profiteor quod in ea contra Arium damnatæ memoriæ definitum est; Dominum Jesum Christum esse Filium Dei ex Patre natum unigenitum, idest, ex substantia Patris, natum, non factum, consubstantialem Patri: atque impias illas voces rectè in eadem Synodo damnatas esse, quòd aliquando non fuerit, aut quòd factus sit ex iis, quæ non sunt, aut ex alia substantia, vel essentia, aut quòd sit mutabilis; vel convertibilis Filius Dei.

Syn. Nicæn. in Symb.

Synod. Constant. 1. in Symb. & cā. k.

3 Constantinopolitanam Primam, Secundam in ordine, & profiteor quod in ea contra Macedonium damnatæ memoriæ definitum est: Spiritum Sanctum non esse servum, sed Dominum; non creaturam, sed Deum, ac unam habentem cum Patre & Filio Deitatem.

Epist. 8. Cyril. lecta, & appro. in Syn. Ephes.

4 Ephesinam Primam, Tertiam in ordine, & profiteor quod in ea contra Nestorium damnatæ memoriæ definitum est: Divinitatem

صُلب ايضا من اجلنا في عهد بيلاطس البنطي تألّم
وقُبر: وقام في اليوم الثالث كما هو مكتوب: وصعد
الي السماء وجلس عن يمين الاب: وايضا سياتي
بالمجد ليدين الاحيا والاموات الذي ليس لملكه انقضاء:
وبروح القدس الرب المحيي المنبثق من الاب والابن:
الذي مع الاب والابن معاً يُسجد له ويمجّد: الناطق
بالانبياء: وبالكنيسة الواحدة المقدسة الجامعة
الرسولية: اعترف بمعمودية واحدة لمغفرة الخطايا: وارتجّا
قيامة الموتي: وحياة الدهر الاتي امين.

2 اني ايضا اكرم واقبل المجامع العامة كما
سياتي يعني:

المجمع الاول النيقاني واعتقد بما حُكم فيه على
اريوس المحروم ذكره: ان الرب يسوع المسيح هو
ابن الله الوحيد المولود من الاب: اعني من جوهر
الاب مولوداً غير مصنوع: واحد مع الاب في الجوهر:
وان صوابًا حرمت في المجمع المذكور تلك
الالفاظ الكافرة ان ابن الله صنع قط لم يكن: او
انه مصنوع من اشياء ليست موجودة: او انه
كاين من جوهر اخر او من ذات اخري او انه
متغيّر او منقلب:

3 المجمع القسطنطيني الاول وهو بالترتيب
الثاني: واعتقد بما حكم فيه على
مقدونيوس المحروم ذكره: ان روح القدس ليس
عبداً بل ربًا ليس هو خليقة بل الاهًا ولاهوت
واحد مع الاب والابن.

4 المجمع الاول الافسوسي وهو الثالث
بالترتيب: واعتقد بما حكم فيه على
نسطور المحروم ذكره: بان اللاهوت
والناسوت

& humanitatem ineffabili & incomprehenſibili unione in una perſona Filii Dei, unum nobis Jeſum Chriſtum conſtituiſſe; eaque de cauſa Beatiſſimam Virginem verè eſſe Dei genitricem. p. 2. act. 1.

5 Chalcedonenſem, Quartam in ordine, & profiteor quod in ea contra Eutychen & Dioſcorum, ambos damnatæ memoriæ, definitum eſt: Unum eumdemque Filium Dei Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, perfectum eſſe in Deitate, & perfectum in humanitate, Deum verum, & hominem verum ex anima rationali & corpore, conſubſtantialem Patri ſecundum Deitatem, & eundem conſubſtantialem nobis ſecundum humanitatem; per omnia nobis ſimilem abſque peccato, ante ſæcula quidem de Patre genitum ſecundum Deitatem, in noviſſimis autem diebus eundem propter nos, & propter noſtram ſalutem, ex Maria Virgine Dei Genitrice ſecundum humanitatem; unum, eundemq; Chriſtum Filium Dominum unigenitum, in duabus naturis inconfusè, immutabiliter, indivisè, inſeparabiliter agnoſcendum, nuſquam ſublata differentia naturarum propter unionem, magiſque ſalva proprietate utriuſque naturæ, & in unam perſonam atque ſubſtantiam concurrente, non in duas perſonas partitum aut diviſum, ſed unum eundemque Filium, & unigenitum, Deum, Verbum, Dominum Jeſum Chriſtum. Defin. Synod. Chalce. act. 5. al. 6. quæ repetita habetur in Decr. Concil. Floren. pro Armenis.

6 Item ejuſdem Domini noſtri Jeſu Chriſti Divinitatem, ſecundum quam conſubſtantialis eſt Patri & Spiritui Sancto, impaſſibilem eſſe & immortalem: eundem autem crucifixum, & mortuum tantummodo ſecundum carnem, ut pariter definitum eſt in dicta Synodo, & in Epiſt. S. Leonis Romani Pontificis, cujus ore B. Petrum Synod. Chal. act. 1. 4. & 5. Leo Papa ep. 10. Felix Papa ep. 3. & 4. Nicolaus Papa ep. 7.

والناسوت في اقنوم واحد اي في اقنوم ابن اللّٰه باتحاد لا يوصف ولا يُدرك اقامنا لنا مسيحًا واحدًا: ومن اجل هذا السبب مريم العذري الطوبانيـــة هـــي بالحقيقة والدة اللّـــه:

5 المجمع الخلقيدوني وهو الرابع بالترتيب: واعتقد بما حُكم فيه على اوطيخا وديوسقورس المحروم ذكرهما: ان ابن اللّٰه الواحد سيدنا يسوع المسيح هو هو كامل باللاهوت وكامل بالناسوت: الاه حق وانسان حق من نفس ناطقة وجسد: واحد مع الاب في الجوهر حســب اللاهوت وهو بعينه مساوي لنا حســب الناسوت ومشابه لنا نحن بالكل ما خلا الخطية: من جهــة اللاهوت هو مولود من الاب قبل الدهور وهو نفسه من جهة الناسوت في اخر الايام من اجلنا ومن اجــل خلاصنا مولود من مريم العذري والدة اللّٰه: فالرب المسيح الواحد الابــن الوحيــد بذاتــه لازم ان يُعرف انه في طبيعتين بغير تخليط من دون تغييــر غير انقسام غير تفصيل بغير زوال فرق الطبيعتيــن لاجل الاتحاد بــل بالافضــل باثبات خاصيات الطبيعتين المجتمعة بالاقنوم والقوام الواحد وليس منقسمًا او منفصلًا الي اقنومين لكــن واحــدًا بعينــه هــو الابــن الوحيــد الالــه الكلمة الرب يسوع المسيح:

6 ثم انا اعترف ان لاهوت سيدنا يسوع المسيــح الذي به هو واحد في الجوهر مــع الاب وروح القدس هو غير قابل الالام والموت وهو هو بعينه بحسب الجسد فقط صُلب ومات: كما تحدد في المجمع المذكور وايضــا في رسالة القديس مار لاون البابا الروماني الذي نادوا به جماعة الاباء في ذلك المجمع بعينــه ان مار بطرس

trum Apoſtolum locutum eſſe, Patres in eadem Synodo acclamaverunt: per quam definitionem damnatur impia hæreſis illorum, qui Triſagio ab Angelis tradito, & in præfata Chalcedonenſi Synodo decantato, Sanctus Deus, Sanctus Fortis, Sanctus Immortalis miſerere nobis; addebant, qui crucifixus es pro nobis, atque adeò Divinam naturam trium perſonarum paſſibilem aſſerebant & mortalem.

Synod. 5. col. 6. & col. 8. in anath. Concil. Flor. in dec. pro Jacob. Syn. 6. act. 18. Concil. Flor. in dec. pro Arm.

7 Conſtantinopolitanam Secundam, Quintam in ordine, in qua præfatæ Chalcedonenſis Synodi definitio renovata eſt.

8 Conſtantinopolitanam Tertiam, Sextam in ordine: & profiteor quod in ea contra Monotheletas definitum eſt: In uno eodemque Domino noſtro Jeſu Chriſto duas eſſe naturales voluntates, & duas naturales operationes, indivisè, inconvertibiliter, inſeparabiliter, inconfusè: & humanam ejus voluntatem non contrariam, ſed ſubjectam Divinæ ejus atque omnipotenti voluntati.

Syn. 7. act. 7. Concil. Triden. ſeſs. 25. de invoc. Sanct.

9 Nicenam Secundam, Septimam in ordine: & profiteor, quod in ea contra Iconoclaſtas definitum eſt: Imagines Chriſti, ac Deiparæ Virginis, nec non aliorum Sanctorum, habendas, & retinendas eſſe, atque eis debitum honorem ac venerationem impertiendam.

Syn. 8. præſertim act. 7.

10 Conſtantinopolitanam Quartam, Octavam in ordine: & profiteor, in ea Photium meritò fuiſſe damnatum; & Sanctum Ignatium Patriarcham reſtitutum.

11 Veneror etiam, & ſuſcipio omnes alias univerſales Synodos, auctoritate Romani Pontificis legitimè celebratas, & confirmatas, & præſertim Florentinam Synodum, & profiteor quæ in ea definita ſunt, videlicet:

الرسول قد كان تكلم بفمه فحرمت بذلك التحديد
بدعة اوليك الذين كانوا يزيدون على الثلاثة تقديسات
المنزلة على يد الملايكة المرتلة فى الجمع الخلقيدونى
المذكور اي: قدوس الله قدوس القوي قدوس الذي لا
يموت ارحمنا: وهم كانوا يزيدون: الذي صلب من
اجلنا: فهم بقولهم هذا يقولون ان طبيعة الثلاثة
اقانيم الالهية هي ممكنة ان تتالم وتموت.

7 المجمع القسطنطيني الثاني وهو الخامس بالترتيب
الذي فيه تكررت قضية المجمع الخلقيدوني المذكور.

8 وايضا القسطنطيني الثالث وهو السادس
بالترتيب واعتقد بما حكم فيه على المونثليين اي
الذين يقولون ان فى المسيح مشيئة واحدة واعترف ان
سيدنا يسوع المسيح وحدة توجد مشيئتان
طبيعيتان وفعلان طبيعيان بلا انقسام ولا قبول تغيّر
ولا انفصال ولا اختلاط: وان مشيئته الانسانية ليست
بمخالفة لارادته الالهية القادرة على الكل بل مطيعة لها.

9 المجمع الثاني النيقاني وهو السابع بالترتيب:
واعتقد بما حكم فيه على ايقونقلاسطس اي الناكرين
الصور المقدسة انه واجبا عليها ان نحوي عندنا ونحفظ
ونكرم صورات المسيح والعذري والدة الله وساير
القديسين.

10 والمجمع الرابع القسطنطيني وهو الثامن
بالترتيب: واعتقد ان فيه كواجب الحق حرم
فوطيوس واسترد القديس اغناطيوس البطريارك.

11 وكذلك انا أكرم واقبل المجامع العامة الاخر التي
اجتمعت باذن البابا الروماني على موجب القوانين
وثبتت بسلطانه: وخصوصا المجمع
الفلورنطيني: واعتقد بكم ما حكم فيه: يعني.

12 Quòd Spiritus Sanctus ex Patre & Filio æternaliter eſt, & eſſentiam ſuam ſuumque eſſe ſubſiſtens habet ex Patre ſimul & Filio, & ex utroque æternaliter, tamquam ab uno principio, & unica ſpiratione procedit. Contil. Flor. in Defin.

13 Item dictionem illam (Filioque) veritatis declarandæ gratia, & imminente neceſſitate, licitè, ac rationabiliter Symbolo fuiſſe appoſitam. Ibid.

14 Item, in azymo ſive fermentato pane triticeo Corpus Chriſti veraciter confici, Sacerdoteſque in altero ipſum Domini Corpus conficere debere, unumquemque ſcilicet juxta ſuæ Eccleſiæ, ſive Occidentalis, ſive Orientalis conſuetudinem, Ibid.

15 Item, ſi verè pœnitentes in Dei charitate deceſſerint, antequam dignis pœnitentiæ fructibus de commiſſis ſatisfecerint, & omiſſis, eorum animas pœnis purgatoriis poſt mortem purgari, & ut à pœnis hujuſmodi releventur, prodeſſe eis fidelium vivorum ſuffragia, Miſſarum ſcilicet ſacrificia, orationes, & eleemoſynas, & alia pietatis officia, quæ à fidelibus pro aliis fidelibus fieri conſueverunt, ſecundum Eccleſiæ inſtituta: illorumque animas, qui poſt baptiſma ſuſceptum nullam omninò peccati maculam incurrerunt, illas etiam, quæ poſt contractam peccati maculam, vel in ſuis corporibus, vel eiſdem exutæ, ſunt purgatæ, in cœlum mox recipi, & intueri clarè ipſum Deum Trinum & Unum, ſicuti eſt, pro meritorum tamen diverſitate, alium alio perfectius: illorum autem animas, qui in actuali mortali peccato, vel ſolo originali decedunt, mox in infernum deſcendere, pœnis tamen diſparibus puniendas. Ibid.

16 Item,

12 ان روح القدس هو من الاب والابن وجوداً ازليًا وله حاصلة ذاته وكونه القايم من الاب والابن معًا منبثقًا من كليهما ازليةً كانهما مبدا واحد لـــه وبنفخة واحـــدة.

13 وايضا ان تلـك اللفظـة (ومن الابن) ازدادت فى قانون الايمان حلالاً وصوابًا للايضاح وللضرورة الخسرة.

14 ثم ان جسد المسيح يتقدس حقـًا فى الخبـــز القمحي خميرًا كان او فطيرًا: والكهنة اجمعون هـــم ملزومون ان يقدّسوا باحد من الجنسين: كل واحد علي عادة كنيسته غربية كانت ام شرقيـــة.

15 ثم ان التايبين بالحقيقة ان كان ماتوا بمحبّة اللّه من قبلما عملوا اثمارا مستحقة التوبة عـــلي ما عملوا من الخطايا وتركوا من الحسنات: فارواحهم بعـــد الموت يطهرون فى عذابات المطهر: ولكـــي ينيحوا من تلك العذابات تفيد لهم معونات المومنيـن الحيبـــن يعني القداديس والصلوات والصدقات والغضايـــل والاعمال الصالحة الاخري التي كانت عادة للمومنيـن ان يعملوا لاجل اهـل الايمان الاخريـــن كرسايـــم الكنيسة: وانفس اوليك الذين بعـد المعموديـــة لم يتدنسوا بدنس خطية قط وايضا الانفس اللواتـي بعـد التدنّس بالخطية ام فى اجسادهن ام منتزعة منهـا قد تطهرن لساعتهن يقتبلن الي السماء ويعايّـــن معاينة نظرًا جهرًا اللّه بذاته ذا التثليـث والتوحيـد كما هو بذاته ولكن ذلك كاختلاف استيهالهـــم واحد افضل رايا من الاخر: واما انفس اوليك الذيـــن يموتون فى الخطية الفعلية المميتة او فى الاصليـــة فقط: فلوقتهـــم يهبطون الي الجحيم: لكـــن عقوباتهـــم مختلفـــة.

Ibid. 16 Item, ſanctam Apoſtolicam Sedem, & Romanum Pontificem in univerſum Orbem tenere primatum, & ipſum Pontificem Romanum ſucceſſorem eſſe B. Petri Principis Apoſtolorum, & verum Chriſti Vicarium, totiuſque Eccleſiæ caput, & omnium Chriſtianorum patrem ac doctorem exiſtere, & ipſi Beato Petro paſcendi, regendi, ac gubernandi univerſalem Eccleſiam à Domino noſtro Jeſu Chriſto plenam poteſtatem traditam eſſe, quemadmodùm etiam (ut eadem Florentina Synodus aſſerit) in geſtis œcumenicorum Conciliorum, & in ſacris Canonibus continetur.

16 ثم ان الكرسي المقدس الرسولي والحبر الروماني له رياسة علي المسكونة جميعها والحبر الروماني هو بعينة هو خليفة مار بطرس رييس الرسل: ونايب المسيح حقاني: وراس البيعة جميعها وابو المسيحيين اجمعين ومرشدهم وهو في شخص مار بطرس تناول من سيدنا يسوع المسيح السلطان الكلي ليرعي ويدبر جميع البيعة حسبما يقال ايضا في رسايم المجامع العاميه وفي القوانين المقدسة كما يشهد المجمع الغلورنطيني المذكور

Concil. Flor. in decreto pro Jacobitis. 17 Item, legalia Veteris Teſtamenti, ſeu Moſaicæ legis ceremonias, ſacra, ſacrificia, & ſacramenta, Domino noſtro Jeſu Chriſto adveniente, ceſſaſſe; & poſt promulgatum Euangelium, ſine peccato obſervari non poſſe. Ejuſdem etiam Legis veteris ciborum mundorum & immundorum differentiam ad ceremonialia pertinere, quæ, ſurgente Euangelio, tranſierunt.

17 اعتقد ايضًا ان نواميس الشريعة العتيقة: اي سُنن الناموس الموساوي وتقديساته وذبايحة واسراره بعد مجي ربنا يسوع المسيح قد بطلت: ولا يمكن حفظها بعد انتشار الانجيل بغير خطية: وكذلك تمييز تلك الشريعة العتيقة بين الاطعمة النقية والنجسة هو من السنن التي فنيت في اشراق الانجيل.

Ibid. 18 Illam etiam Apoſtolorum prohibitionem, ab immolatis ſimulacrorum, & ſanguine, & ſuffocato, illi tempori congruiſſe, ut inter Judæos & Gentiles diſſenſionis materia tolleretur, cujus Apoſtolicæ prohibitionis cauſa ceſſante, etiam ceſſavit effectus.

18 ثم تحريم الرسل عن ذبايح الاصنام والدم والمخنوقات كان واجبا لتلك الازمنة لكي ينزع من بين اليهود والامم سبب المخالفة: فعند بطالة سبب هذا التحريم الرسولي بطل ايضا فعله.

Concil. Trid. ſeſ. 22. de Sacrific. Miſ. canon. 1. 2. & 3. 19 Pariter veneror, & ſuſcipio Tridentinam Synodum: & profiteor quæ in ea definita & declarata ſunt; & præſertim, offerri Deo in Miſſa verum, proprium, & propitiatorium Sacrificium pro vivis, & defunctis; atque in Sanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento (juxta fidem, quæ ſemper in Eccleſia Dei fuit) contineri verè, realiter, & ſubſtantialiter Corpus, &

S. 23. de Euch. c. 3. & can. 1. & 2.

19 ومثل ذلك انا اكرم واقبل مجمع طرنتو واعتقد بكلما حكم وشرع فيه: خصوصًا ان في القداس يقدم للّه الذبيحة الحقيقية الخاصية المرضية عن الاحيا والاموات وان في سر القربان المقدس يسوع حقّ الايمان المحفوظ دايمًا في بيعة اللّه ان فيه جسد ودم

Sanguinem, unà cum Anima, & Divinitate D. N. J. C. ac proinde totum Chriſtum, fierique converſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus, & totius ſubſtantiæ vini in Sanguinem, quam converſionem Catholica Eccleſia aptiſſimè transſubſtantiationem appellat, & ſub unaquaque ſpecie, & ſingulis cujuſque ſpeciei partibus, ſeparatione facta, totum Chriſtum contineri. Ibid. can. 3. & Con. Flor. in decr. pro Armen.

20 Item ſeptem eſſe Novæ Legis Sacramenta à C. D. N. inſtituta ad ſalutem humani generis, quamvis non omnia ſingulis neceſſaria, videlicet: Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, extremam Unctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiam conferre; & ex his Baptiſmum, Confirmationem, & Ordinem iterari non poſſe. Seſſ. 7. deSacr. can. 5. 4.6.&9.

21 Item Baptiſmum eſſe neceſſarium ad ſalutem; ac proinde ſi mortis periculum immineat, mox ſine ulla dilatione conferendum eſſe: & à quocumque, & quandocumque ſub debita materia, forma, & intentione collatum, eſſe validum. Seſſ. 7. can. 5. & 12.& Concil. Floren. in decr. pro Jacobitis.

22 Item Sacramenti Matrimonii vinculum indiſſolubile eſſe: & quamvis propter adulterium, hæreſim, aut alias cauſas poſſit inter conjuges thori, & cohabitationis ſeparatio fieri; non tamen illis aliud Matrimonium contrahere fas eſſe. Seſs. 23 de Matr. can. 5. 7. & 8. &Concilio. Floren. in decr. pro Armenis.

23 Item Apoſtolicas, & Eccleſiaſticas traditiones ſuſcipiendas eſſe, & venerandas. Concil. Trid. ſeſs. 4. in dec. de Can. Script.

24 Indulgentiarum etiam poteſtatem à Chriſto Eccleſiæ relictam fuiſſe, illarumque uſum Chriſtiano populo maximè ſalutarem eſſe. Seſſ. 25. in decr. de Ind.

25 Pariter, quæ de peccato originali, de juſtificatione, de Sacrorum librorum tàm Veteris, Seſſ. 5. in dec. de pec. orig. & ſeſſ. 6. in dec. de Juſt. & ſeſ. 4. in decr.

ودم سيدنا المسيح مع نفسه ولاهوته حقا حقيقيا جوهريا: وبان جوهر الخبز كله يصير جسدا: وجوهر الخمر كله يتحول دما فذلك التحويل بغاية الصواب ممتنه الكنيسة القاثوليقية تحويلا جوهريا كليا: ثم ان في كل واحد من العرضين وفي كل جزء منهما اذا اقسمتا فيه المسيح كله.

20 ثم ان اسوار الشريعة الجديدة المفروضة من سيدنا يسوع المسيح لاجل خلاص جنس البشر هي سبعة: بل كلها ليست هي ضرورية لكل انسان: وهي المعمودية والقربان والميرون والتوبة وزيت المرضا ودرجة الكهنوت والزيجة وكلهن تمتحن النعمة: ومنها المعمودية والميرون ودرجة الكهنوت غير ممكنة التكرر.

21 ثم المعمودية هي ضرورية للخلاص فمن اجل هذا يجب ان تعطا مبرعة بلا تمهيل في خطر الموت: وايمن كان يعطيها واي وقت يعطيها بالمادة والصورة المفروضة وبالنية الواجبة فهي مقبولة.

22 ثم ان رباطة سر الزيجة لا تنحل وان كانت جايزة مفارقة الزوجين فيما هو للمضجع والمساكنة لسبب الزنا او الهرطقة او اسباب اخر ولكن لا يجوز ان يتزوج احد منهما باخر

23 ثم ان تقليدات الرسل والبيعة ينبغي لنا ان نقبلها ونكرمها.

24 ثم ان السلطنة علي غفران العقابات ابقاها المسيح في البيعة ويفيد كثيرا استعمالها للجماعة المسيحية للخلاص.

25 كذلك ايضا انا اقبل واعتقد بما حكم في مجمع مدينة طرنتو المذكور علي الخطية الاصلية والتزكية وعلي عدد الكتب المقدسة من الناموس العتيق

deCan. Script. quàm Novi Teſtamenti indice, & interpretatione in prædicta Tridentina Synodo definita ſunt, ſuſcipio, & profiteor.

26 Cætera item omnia ſuſcipio, & profiteor, quæ recipit, & profitetur Sancta Romana Eccleſia, ſimulque contraria omnia, & ſchiſmata, & hæreſes ab eadem Eccleſia damnatas, rejectas, & anathematizatas, ego pariter damno, rejicio, & anathematizo.

27 Inſuper Romano Pontifici Beati Petri Principis Apoſtolorum ſucceſſori, ac Jeſu Chriſti Vicario, veram obedientiam ſpondeo, ac juro.

Concil. Lat. ſub Innoc. III. c. 1. 28 Hanc fidem Catholicæ Eccleſiæ, extra quam nemo ſalvus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram, & inviolatam uſque ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſſimè, Deo adjuvante, retinere, & confiteri, atque à meis ſubditis, vel illis, quorum cura ad me in meo munere ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum, ego idem

ſpondeo, voveo, & juro.

Sic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

والجديـــــــد وتفسيرهـــــــا.

26 انا اقبل ايضا واعتقـــد بجميع ما تقبلـــه وتعترف به الكنيسهـــة المقدسة الرومانيـــة وجملة انـــا احـــرم وارفض والعـــن جميع الاضداد والانشقاق والبدعـــات المحرومـــة المرفوضـــة الملعونـــة من الكنيسة المذكـــورة.

27 غيـــر ذلـــك انـــا احلـــف واعاهـــد بالطاعـــة الحقيقيـــة للبابـــا الرومانـــي خليفـــة بطـــرس الطوبانـــي رئـــيس الرسـل ونايـــب سيدنـــا يسـوع المسيـــح.

28 فهذا ايمان الكنيسة المقدسة القاثوليقيـــة التي خارجا عنها ليس يمكن لاحـد ان يخلـص: فانا الان بارادتي اعتقد به واتمسك به بالحقيقـــة واني احفظه واعترفه الي اخر حياتي غايـة الثبـوت سالمـا بلا عيـب بمعونة الله وانـــي اجتهـــد بقـدر قوتـــي ان كل رعيتـــي والذيـــن هـم تحت تدبيري انهم يتمسكوا بـه ويعلمـــوا بـــه ويكـــرزوا بـــه وانـــا

هكـــذا اوعـــد واتـــذر واحلـــف

هكـــذا اللّـــه يعينـــنـــي

وهـــذه الاناجيـــل المقدســـة.

INDEX CAPITUM.

Proœmium. pagina. 3.

Cap. I. Christianam Religionem veram ac bonam esse, & à Deo institutam. pag. ibid.

Cap. II. Utrum Christiani à sua Religione aberraverint. Argumenta, quibus id probat Mahumetus in Alcorano. p. 9.

Cap. III. Christiani nunquam Religionem suam universaliter deseruere, vel mutavere. pag. 12.

Cap. IV. Non posse assignari tempus, quo Christiani Religionem suam mutaverint, aut deseruerint. pag. 15.

Cap. V. Respondetur tertiæ objectioni contra mysterium Sanctissimæ Trinitatis. p. 16.

Cap. VI. Respondetur ad primum argumentum contra Sacrosanctæ Trinitatis mysterium. pag. 18.

Cap. VII. Respondetur ad secundum argumentum contra mysterium Sanctissimæ Trinitatis. pag. 23.

Cap. VIII. Respondetur ad tertium argumentum contra mysterium Trinitatis. p. 24.

Cap. IX. Ex veterum Hebræorum doctrina Sanctissimæ Trinitatis mysterium comprobatur. pag. 26.

Cap. X. Ex Mahumetanorum principiis probatur Sanctissimæ Trinitatis mysterium. pag. 29.

Cap. XI. Refellitur quarta causa allata à Mahumeto mutatæ Christianæ Religionis, quæ est Christi divinitas. p. 32.

Cap. XII. Argumenta Mahumetanorum contra Christi Divinitatem. pag. 34.

Cap. XIII. Argumenta è Sacris Scripturis desumpta, quibus Mahumetani Christi Divinitatem oppugnant. pag. 38.

Cap. XIV. Alia argumenta contra Christi Divinitatem è Sacris Scripturis à Mahumetanis petita. pag. 43.

Cap. XV. Probatur Christi divinitas ex Sacris Scripturis. pag. 49.

Cap. XVI. Aliis argumentis Christi Divinitas probatur. pag. 54.

Cap. XVII. Messiam, nempè Christum, futurum esse Deum, veterum Judæorum testimoniis ostenditur. pag. 58.

Cap. XVIII. Mahumetanorum quoque testimonio Christi Divinitas comprobatur. p. 59.

Cap. XIX. Respondetur quintæ Mahumetanorum objectioni, contra Christi passionem, & crucifixionem. pag. 63.

Cap. XX. Christum multa passurum, ac violenter moriturum, Prophetæ prædixerunt, veterumque Hebræorum dicta idem confirmant. pag. 67.

Cap. XXI. Respondetur sextæ Mahumetanorum objectioni circa cultum Pontificum, & Monachorum. pag. 68.

Cap. XXII. Respondetur septimæ objectioni circa cultum Sacrarum Imaginum. p. 70.

Cap. XXIII. Respondetur, ultimæ Mahumeti objectioni, quæ est multitudo schismatum in Christiana Religione. pag. 72.

Cap. XXIV. De Sectis Mahumetanorum. pag. 73.

Secta prima Motazelitæ. pag. 74.

Secta Secunda Gebaritæ. pag. 75.

Secta tertia Saphatitæ. pag. 76.

Secta quarta Charegitæ, & Vaiditæ. p. 77.

Secta quinta Morgitæ. pag. 80.

Secta sexta Sciaitæ. pag. ibid.

Cap. XXV. De recentioribus Mahumetanorum sectis. pag. 85.

Cap. XXVI. Dogmata sectæ Mahumetanæ Sonniticæ, seu Orthodoxæ. pag. 87.

PRODROMI
AD REFUTATIONEM
ALCORANI.
PARS QUARTA,

In qua ex Euangelicis & Alcoranicis Legibus; & ex Christianorum ac Mahumetanorum moribus inter se collatis, Agarenicæ Sectæ falsitas; & Christianæ Religionis veritas comprobatur.

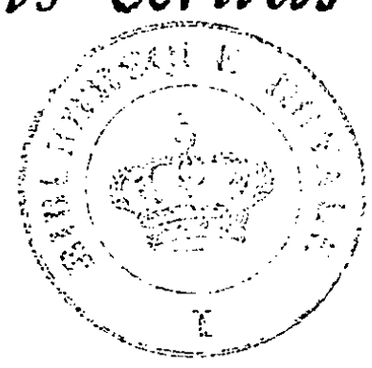

PROŒMIUM.

CUm neque ex Sacrarum Scripturarum auctoritate, neque ex miraculorum teſtimonio, neque ex dogmatum veritate, probare poſſint Mahumetani ſectam ſuam eſſe à Deo: & ex oppoſito, Chriſtianæ Religionis non niſi Deum auctorem eſſe ex iiſdem capitibus, apertiſſimè demonſtretur: ſupereſt, ut in hac quarta Prodromi noſtri parte videamus, utrum ſaltem ex vitæ morumque probitate, ac ſanctitate, & ex virtutum tàm moralium, quàm divinarum ornamento, quæ ex vi & inſtituto propriæ legis in illis reperiantur, in vera Religione ſe eſſe oſtendere poſſint. Ipſi certè jactant ſe pios, juſtitiæ fideique cultores; mutuæ inter ſe charitatis, & cum exteris hoſpitalitatis ſedulos obſervatores. Jejunia, preces, ſacras peregrinationes, eleemoſynas ſe frequentare gloriantur. In Templis, ſeu Oratoriis, ſummam reverentiam; in privatis domibus admirabilem per omnia modeſtiam, & continentiam præſeferunt: itaut in his omnibus Chriſtianos ipſos videantur aliquibus ex noſtris aliquantò ſuperare. Quis igitur non putet, eos in recta Religione verſari, cùm præſertim unum Deum colant, impensèque venerentur: Idola deteſtentur: Paradiſi, Gehennæ, ſupremi Judicii fidem æquè, ac Chriſtiani profiteantur: fidem ipſam cum operibus conjungendam putent: pœnitentiam ad ſalutem æternam neceſſariam eſſe exiſtiment? Credas Mahumetum minimè erraſſe, cùm Sura 3. آل عمران verſ. 109. *De Familia Amran*, pronunciavit de ſuis Arabibus كنتم خير أمّة أخرجت للناس: *Eſtis optima gens, quæ producta ſit inter homines*. Quærendum igitur eſt hìc à nobis, ac videndum, utrum vitæ probitas, & virtutum ſive moralium, ſive divinarum praxis tàm validum ſint argumentum veræ religionis, ut, ubi hæc reperiantur, ibi etiam Religio vera eſſe cenſenda ſit.

CAPUT PRIMUM.

Præmittuntur quædam pro reſolutione hujus quæſtionis.

ANtequam ad propoſitam quæſtionem reſpondeamus: quædam præmittenda ſunt, in quibus, ut puto, Mahumetani ipſi nobiſcum convenient.

Primò igitur dicendum eſt, vitæ probitatem & integritatem ex multis capitibus oriri poſſe. Primò: ex ſimpliciori gentis natura. Ita videmus ruſticos, longèque à magnis Urbibus diſſitos, quales ſunt paſtores, agricolæ, & villarum incolæ, eſſe homines valdè probos, & innocentes. Hoc autem evenit non ex motivo virtutis, ſed ex inhabilitate, ut ita dicam, ad malum patrandum. Aſſiduus enim labor, vivendi auſteritas, & parſimonia, abductio à commercio improborum, conſuetudo cum aliis ſui ſimilibus, efficiunt in illis veluti naturalem vitæ integritatem. Secundò: ex regionum, & climatum qualitate: neque enim negari poteſt, diverſitatem lo-

corum, morum quoque vitæque diverſitatem magnam progignere. Id evenit, ut puto, ex qualitate ac temperamento cœli. Hinc Ariſtoteles in lib. Problem. ſect. 14. quæſt 1. quærit, *cur efferis & aſpectibus & moribus ſint, qui in nimio vel æſtu, vel frigore colunt?* & reſpondet, hoc ipſum, quòd ibi vitam degant, cauſam eſſe, cur tales ſint. *Optima enim temperies* (inquit) *non corpori ſolùm, verùm etiam intelligentiæ hominis prodeſt. Exceſſus autem omnes dimovent; & ut corporis, ita etiam mentis temperamentum pervertunt.* Hinc Interpres Galeni, mores bifariam dividit: alios *innatos* vocat, alios *acquiſitos*. Ait enim: *Innati mores ſunt ex complexione, ſive conſtitutione naturali: acquiſiti parantur & doctrina, & conſuetudine.* Ut autem ſinguli homines habent peculiares mores ex diverſa conſtitutione corporis: ita ſingulæ gentes in vivendi agendique ratione, ex diverſo cœli temperamento inter ſe diſſident. Quin & regiones etiam ob hanc ipſam cauſam diverſa animalia, diverſas plantas, diverſa metalla, lapideſque producunt; diverſa etiam hominum corpora, longiora, vel breviora, nigriora, vel candidiora, formoſiora, vel turpiora: diverſas etiam animi qualitates. Hìc ingenioſiores homines naſcuntur, ibi hebetiores: hìc ad literas proni, ibi ad arma: hìc ad Religionem, ibi ad mercaturam. Quamobrem non mirum, ſi in moribus & vitæ ratione homines inter ſe juxta regionum varietatem diſſident. Hinc Titus Livius Dec. 5. lib. 5. *Tàm Civitatum, quàm ſingulorum hominum mores ſunt. Gentes quoque aliæ iracundæ, aliæ audaces, quædam timidæ. Hæ in vinum, in Venerem proniores illæ ſunt. Athenienſium populum fama eſt, celerem, & ſupra vires audacem eſſe ad conandum: Lacedæmoniorum cunctatorem, & vix in ea, quæ fidit, ingredientem. Non negaverim, & totam Aſiæ regionem inaniora parere ingenia; & Rhodiorum tumidiorem ſermonem eſſe, quòd excellere inter finitimas nationes videantur.* Inter Platonis placita, illud item obſervatur: *ex variis Cæli locis, aſpectibuſve diverſas ingenerari morum κράσεις*, ſive contemperationes. Innuit hoc ipſum Ariſtophanes, docens, immanendum eſſe *τρόποις ὁμοχωρίοις moribus Regioni cuique propriis*: & apud Græcos vulgatum eſt, *νόμος ἡ χώρα, Lex, & regio*: quaſi regionis natura ſit habitatoribus Lex morum. Tertiò: Ex rebus ipſis, quibus homines utuntur, vel aſſueverunt: Hinc Cicero in Orat. contra Rullum, in fine: *Non ingenerantur mores* (inquit) *tàm à ſtirpe generis, ac ſeminis; quàm ex iis rebus, quæ nobis ad vitæ conſuetudinem ſuppeditantur, quibus alimur, & vivimus. Chartaginienſes fraudolenti, ac mendaces, non genere, ſed natura loci, quòd propter portus ſuos, multis & variis mercatorum ſermonibus ad ſtudium fallendi ſtudio quæſtus vocabantur. Ligures Montani, duri, atque agreſtes. Docuit ager ipſe nihil ferendo, niſi multa cultura, & magno labore quæſitum. Campani ſemper ſuperbi, bonitate agrorum, & fructuum magnitudine, urbis ſalubritate, &c.* Hinc videmus magnas urbes, in quibus multa eſt hominum extraneorum frequentia, & rerum copia, & ſupremus Dominatus, magnis etiam vitiis & ſceleribus abundare; minuſque in iis juſtitiam, pietatem, temperantiam, ac religionem coli, quàm in exiguis oppidis, ad quæ rarò peregrinus ullus accedit, & ubi nec deliciarum copia, nec honorum ambitus, nec immodicus divitiarum appetitus, honeſtos, ac genuinos mores corrumpunt. Quartò ex prima inſtitutione, & aſſuetudine. Si enim aliqua in Gente, vel Religione, ita homines inſtituantur, atque ita aſſueſcant, ut aliquid in contrarium facere, vel monſtri, vel ſummi ſceleris loco habeatur, non videas facilè ullum, qui illud audeat committere: nam pudor ipſe vetat, & reverentia aliorum. Apud Malavares populos, (ut refert P. Vincentius Maria ſuprà laudatus lib. 3. Itineris ad Indias Orientales) excreare, vel ſpuere, & multò magis pedere, etiamſi ſumma neceſſitas urgeat, neminem videas. Hæc eſt regionis illius conſuetudo, cujus apud alias gentes cura nulla habetur. Quod in hoc accedit apud hos populos, idem aliis in aliis rebus uſuvenit, præcipuè ad Religionem ſpectantibus. Sunt etiam inter Chriſtianos nationes quædam, vel Urbes, vel Oppida, aut Vici, in quibus viros in Templis cum fœminis gregatim orare, maximum piaculum haberetur: ſeorſim viri, ſeorſim fœminæ conveniunt, & precantur. Apud Æthiopes Chriſtianos, nemini niſi nudis pedibus ingredi in Templum licet: ibi verò flagitium eſt ridere, ſermocinari, deambulare, aut aliquid denique meditari, quod non ad cœleſtia ac divina referatur. Refert hoc Oſorius lib. 9. de rebus Emanuelis. Id fert prima loci inſtitutio, & inolita Populo conſuetudo. Hæc eadem in aliis locis aliquantò negliguntur. Fœminæ Mahumetanorum operta velamine facie ac perſona per vias incedunt. Ea eſt illis conſuetudo, quam Chriſtianæ etiam fœminæ ibidem obſervant. Si & hìc Romæ, & alibi uſus hoc obtinuiſſet, idem & hìc obſervaretur. Quintò: Ex diſciplina, & ſtudio, quo quis & alieno magiſterio, & proprio conatu nititur inolita naturæ vitia tollere, vel quantum poteſt, minuere, & virtutes oppoſitas inſerere. Qua in re juxta conatum, vel ſtudium à ſe adhibitum, ita unuſquiſque magis, vel minus bonus evadet. Sextò: Ex naturæ bonitate, ac facilitate fit, ut quis ſine multo ſtudio ac labore, probus, & honeſtus appareat. Sunt enim quidam, qui cum Salomone, *ſortiti ſunt animam bonam*. Hi tamen, ſi occaſio ſe præbeat, non rarò, & facilè, in vitia degenerant: quemadmodum Salomoni ipſi contigiſſe Sacræ literæ teſtantur. Poſtremò, ex peculiari Dei gratia & auxilio vera hominibus virtus, probitas, & ſanctitas conceditur. Licet enim ſemper ſit ex benignitate & gratia Dei, quòd homo rectè agat; cùm tamen hoc evenit ex cauſis jam dictis, & abſque motivo ſupernaturali, dicitur operari juxta vires naturæ: poſtremo autem hoc modo, juxta vires gratiæ, ac ſupernaturaliter; id quod non poteſt ei concedi, qui veram fidem, ac religionem rectam non habet, ſaltem ſubſequenter.

Dico ſecundò: non poſſe naturaliter cognoſci, quando quis ex puris naturæ viribus, univerſali Dei gratia adjutus; quando verò ex ſpeciali ejus gratia & auxilio benè operetur. Nam, præterquamquòd hoc tantummodò ex lumine fidei habetur: videmus etiam eodem ferè modo benè operari fidelem, ac infidelem, etiam in rebus ad Religionem ſpectantibus: imò aliquandò accidit, ut infideles, dum hæc operantur, ferventiùs, & accuratiùs ſe gerant (quantum exteriùs apparet) quàm fideles. Hoc negari non poteſt, cùm experientia illud manifeſtè demonſtret. Videmus aliquos Mahumetanos, vel Judæos, atque etiam Ethnicos, non ſolùm eſſe juſtos, temperatos, prudentes, fortes, miſericordes, modeſtos, hoſpitales, &c. ſed etiam Deum, vel Deos ſuos, timere, & amare: Religionem ſanctè colere: preces ſumma cum attentione & reverentia effundere: in rerum divinarum contemplatione diù immorari: cœlum, & cœleſtem beatitudinem anxiè ſperare: myſteria,

quæ

quæ à Deo revelata credunt, & nos etiam credimus firmiter tenere, & pro his aliquando pœnas & mortem perferre: poſtremò de his ipſis rebus libros ſatis doctè conſcribere.

Dico Tertiò: Fieri quidem poſſe, ſaltem aliquando, ut in falſa Religione quibuſdam in rebus meliùs moraliter vivatur, & opera materialia religionis ipſius, meliùs apparenter, quàm in vera exerceantur: nam ut dixit Chriſtus; *Prudentiores filii tenebrarum filiis lucis in generatione ſua ſunt*: univerſaliter tamen loquendo, hoc non contingit, neque contingere poteſt. Et ſi tota ſimul ratio vitæ complexè accipiatur in vera, & in falſa Religione; ſemper melior erit in vera, quàm in falſa. Hoc manifeſtiùs patebit in ſecta Mahumetana, & aliis, & in Religione Chriſtiana, cùm inter ſe comparabuntur.

Dico quartò: Non eſſe ſignum certum veræ Religionis, quòd ſemper in ea univerſaliter laudabiliùs vivatur, quàm in falſa, dummodò habeat hujuſmodi leges, & inſtituta, ut ſi ſecundùm illa vivatur, meliores ſint in ea homines, quàm in falſa. Neque verò neceſſe eſt, vel etiam contingit, ut ſemper in vera Religione omnes vivant juxta leges illius: ſufficit, ut plerique, vel ſaltem aliqua pars eas obſervent: ita tamen ut hæ ſemper maneant in ſuo robore; & ſi quis contra eas peccet, ſecundùm eaſdem puniatur, & corrigatur: vel ſaltem communi conſenſu non approbetur, imò tamquam malum damnetur, & pro illicito habeatur id, quod contra leges admittitur.

His poſitis: dico abſolutè, Religionem Chriſtianam veram, & bonam eſſe: Mahumetanam autem falſam, & malam; quia Chriſtiana meliores, & ſanctiores leges habet, quàm Mahumetana; & univerſaliter, & ut plurimùm in ea meliùs, & laudabiliùs vivitur, quàm in iſta. Et quidem valdè ſtulti, ne dicam impii, ſunt illi, qui, eò quòd inter Chriſtianos mala aliquot, vel ſcandala videant, vel injuſtitiam aliquam, aut injuriam ipſi patiantur, ſtatim Mahumetanos meliores eſſe proclamant. Utinam hi per aliquod tempus ſub illorum tyrannide vixiſſent; & fraudes, ſævitiam, impietatem, injuſtitiam, flagitia, & ſpurcitias eorum experti fuiſſent! aliter certè loquerentur.

CAPUT SECUNDUM.

Comparantur inter ſe Leges Religionis Chriſtianæ, & Sectæ Mahumetanicæ.

Non loquor de legibus pertinentibus ad dogmata, ſeu ad ea, quæ credenda ſunt tamquam à Deo revelata: ſed de iis, quæ ſpectant ad praxin: nam de primis jam ſatis in tertia parte diſſerui: & dico, Alcoranum, quæ eſt lex primaria, & divina Mahumetanorum, nihil boni, ac veri continere tàm quoad virtutes morales, quàm quoad exercitium religionis, cultumque divinum, quod in Euangelio, & libris Apoſtolicis (quæ eſt Lex Chriſtianorum) multò plenius, & perfectius non contineatur. Alcoranus quippe, juxta Sapientium Moslemorum doctrinam, continet الاحكام والقصص والمواعظ *Judicia*, *Hiſtorias*, & *Paræneſes*. Hiſtoriæ non faciunt ad rem noſtram. Paræneſes ſunt hortamenta ad bonum, & ad actus virtutum. His plenum eſt Teſtamentum novum: nec reperies in Alcorano rem ullam laude dignam, ad quam Mahumetus hortetur, ut ad eandem Chriſtus, atque ejus Apoſtoli, meliùs, & efficaciùs non hortentur. Judicia ſpectant partim ad religionem, partim ad Jus merè politicum. De ſecundis, non eſt quod diſceptemus: nam apud Chriſtianos quilibet ferè Princeps abſolutus habet leges ſuas peculiares, quamvis plerique Cæſareis etiam utantur. Neque Chriſtus venit ad leges civiles ferendas: non enim inſtituere volebat Regnum temporale, ſed ſpirituale, & æternum. Quamobrem mundanas leges in ſuo robore reliquit, præter eas, quæ divinæ legi adverſabantur: quas propterea Chriſtiani rejecerunt. Et, ſi quid hujuſmodi in illis adhuc reperiatur: neque probatur, neque licitum cenſetur, quamvis ad majus malum vitandum aliquando toleretur. Ob hanc rationem poſſunt, imò tenentur Chriſtiani ſervare leges politicas Principum infidelium, ſub quibus vivunt, dummodò Chriſtianæ Religionis ſtatutis non adverſentur. Comparare verò leges politicas Alcorani cum legibus ejuſdem generis cæterorum Principum, & præſertim Chriſtianorum, ad rem noſtram non pertinet. Nihil enim refert diſquirere, quid hic, vel illi decernant circa teſtamenta, circa hæreditates adeundas, circa conjugia, circa pœnas reorum, & alia hujuſmodi, quæ ad commune Jus Gentium ſpectare noſcuntur.

Eſt tamen magnum diſcrimen inter leges politicas Alcorani, & aliarum Gentium. Nam Alcoranicæ leges ſupponuntur immediatè traditæ à Deo, & ideò ſemper pertinent ad negocium Religionis: & ſi quid in illis injuſti contineatur, non poteſt corrigi per aliam legem: & præterea vitiat ipſam Religionem. Aliarum verò gentium politicæ leges, ſi quid contra jus & fas contineant, corrigi poſſunt vel per aliam legem politicam, vel per cenſuram Religionis, quæ proinde nihil ex iis detrimenti patitur. Si itaque inveniamus in Alcorano aliquid, quod naturali lumine cognoſcatur malè ſtatutum, ſequitur neceſſariò, Mahumetanicam legem non poſſe eſſe à Deo, & conſequenter Moslemos in falſa Religione verſari.

Eſt autem in confeſſo non ſolùm apud Mahumetanos, ſed etiam apud alias Gentes, & apud Hebræos ipſos Chriſtiani nominis hoſtes (quantum videre potui), in tota lege Euangelica nihil præcipi, aut proponi quoad virtutes, ac mores, quod rectæ rationi conſonum non ſit: neque ullus unquam poterit vel in quatuor Euangeliſtis, vel in aliis libris Apoſtolicis reperire, quod poſſit meritò ab homine ſapiente reprehendi. Utrum verò hæc eadem laus Alcorano tribui poſſit, alibi fuſiùs diſcutiemus, cùm Alcoranum ipſum, ſi Deo placuerit, confutabimus. Nunc ſatis ſit duas illius leges afferre ex ſecunda Sura, quæ inſcribitur البقرة *Vacca*. Prima eſt verſ. 223. his verbis: نساؤكم حرث لكم فاتوا حرثكم أنّي شيئتم: *Mulieres veſtræ ſunt ager vobis: venite ergo ad agrum veſtrum quomodocumque volueritis*. Communis noſtrorum opinio eſt, per hæc verba concedi à Mahumeto viris uſum nefarium cum ſuis uxoribus: & revera talis fuit illius mens, licet Doctores Moslemi recentiores eum ab hac tàm turpi nota liberare conentur. Dicunt enim repugnare verba præcedentia: فاتوهن من حيث امركم الله: *venite ad eas deundè præcepit vobis Deus;* explicat Gelaleddinus:

nus: وهو القُبل : *nempè à parte anteriori*. Sed respondemus, hunc versum manifestè abrogatum fuisse per sequentem, in quo conceditur illis, ut accedant à quacumque parte velint: hoc enim significat vox Arabica أنّي . Vel dicendum est, idem esse من حيث أمركم الله , *deunde præcepit vobis Deus*, ac أنّي شئتم , *quomodocumque volueritis*. Nam non invenimus in toto Alcorano aliud Dei præceptum circa hoc. Sed legitimus sensus primorum verborum est, ut accedant ad eas, quatenus præcepit ipsis Deus; idest, extra tempus menstrui. Et ita intellexisse videtur Gelal. dum glossavit: فاتوهن للجماع من حيث امركم الله بتجنّبه في الحيض: *Venite ergo ad eas ad coitum cum illis*; *quatenus præcepit vobis Deus*, *ut abstineatis ab eo in menstruo*: idest, dummodò observetis id, quod præcepit vobis Deus, &c. Eodem modo insignis Doctor Ebn-Abbas: من حيث امركم الله ان تجتنبوهن : *quatenus præcepit vobis Deus*, *ut abstineatis ab eis*: nempè in menstruo.

Dicunt secundò: Mahumetum in Alcorano non semel sodomiticum scelus improbasse; imò & pœnam illi statuisse.

Respondemus, semper in Alcorano agi de hujusmodi flagitio inter solos mares, cujusmodi erat inter Sodomitas: nunquam de eo, quod fit inter maritum & conjugem, vel inter virum, & fœminam. Neque verò illi, quod inter solos mares perpetratur, pœnam ullam statuit Mahumetus; sed tantùm dicit: فاذوهما فان تابا واصلحا فاعرضوا عنهما ان الله كان توّابا رحيما : *Facite illis aliquid molesti* (explicat Gelal. بالسبّ والضرب بالنعال : *convicia ingerendo*, *& crepidis verberando*). *Quòd si eos pœnituerit*, *& se correxerint*, *recedite ab eis* (Gelal. ولا تاذوهما : *ne molestetis eos*:) *nam Deus propitiabilis est*, *& misericors*. Flagitio illi, cui Deus in lege sua atrocissimæ mortis supplicium constituit, & quod in Sodomitis ignis ac sulphuris diluvio punivit, Mahumetus jocularem, ac ludicram pœnam sancivit, quam etiam indulgeri voluit, si flagitiosi illi pœnitentiam, vel resipiscentiam aliquam ostendissent. Quid, oro, mitius ac lenius agi poterat cum eo, qui lectum dormiendo comminxisset?

Dicunt tertiò: Verba Alcorani in suo vero sensu esse accipienda: nimirùm, conceditur quidem viris, ut accedant ad uxores quomodocumque, & undecumque voluerint, videlicet, ut ait Gelaleddinus, cum aliis Expositoribus من قيام وقعود واضطجاع وأقبال وادبار : *Stando*, *sedendo*, *jacendo*, *à parte anteriori*, *à posteriori*: sed cum hoc; ut semper semen effundat in vas naturale. Reddit autem rationem Gelaledd. hujus Alcoranicæ Sanctionis, dicens: نزل ردًّا لقول اليهود من اتي امراته في قبلها من جهة دبرها جاء الولد احول :

Hoc dictum fuit ad respondendum Judæis, *qui dicebant*: *Qui coierit cum uxore sua in vase quidem anteriori*, *sed à parte posteriori*, *procreabit filium sagaciorem*, *& ingeniosiorem*. Idem confirmat Jahias, & alii ab eo allegati. Ne igitur Mahumetani his Judæorum ineptiis crederent, præcepit illis, ut cum uxoribus quocumque modo vellent, sive à parte anteriori, sive posteriori, sive jacendo, sive stando, sive sedendo coirent.

Ego verò existimo, hæc esse Doctorum Moslemorum recentiorum miserrima subterfugia ad prophetam suum excusandum: & credo, re vera Mahumetum nefarium hoc scelus viris cum uxoribus suis concessisse. Et certè hæc fuit mens illius: & primi illius assectæ, & alii deinceps ita sensere, & in praxi observavere: neque dubito, hodie quoque ab illis observari, præsertim cùm ad sodomiticum etiam cum maribus flagitium videamus eos esse tàm proclives, & absque ulla verecundia illud passim exercere. Sed audiamus circa hoc S. Petrum Paschasium Episcopum Giennensem, & Martyrem, qui historiarum, rerumque Mahumetanicarum erat peritissimus, utpote inter Mahumetanos natus, & usque ad mortem, quam ab iis pro Christi fide passus est, commoratus: in libro de Historia Mahumetanica, Titulo 1. cap. 4. num. 36. ita scribentem: *Quarta facultas & licentia à Mahumeto concessa*, *est valdè vilis*, *& ignara*; *quia evidenter naturæ opponitur*, *& contrariatur*. *Legitur enim in Maurorum libris*, *quòd aliqui illorum Mahumetum interrogaverunt*; *si licitum illis esset & concessum*, *relicta concipiendi natura*, *uti suis mulieribus ad nutum voluntatis ipsorum*. *Et respondit Mahumetus*: *Vestræ mulieres sunt ager vester*: *seminate ubicumque vobis placuerit*. *Unde ipsemet Mahumetus in diebus menstrualibus suarum mulierum*, *utebatur illis vase præposterо*. *Et sic Axa* (Aisa) *uxor illius*, *circa hoc dedit contra Mahumetum testimonium pessimum & vile*, *sic dicens*: *Mahumetus mihi jussit*, *meam operire naturam*, *quando volebat coire mecum tempore menstrui*. *Et insuper Maymona uxor illius dixit*; *quòd quando Mahumetus cum aliqua ex suis mulieribus cubare volebat*, *jubebat illam*, *quæ tunc habebat menstruum*, *quòd naturam suam cooperuisset*, *pannisque etiam eam comprimeret*: *& tunc utebatur illa*. *Et circa hanc materiam Maurus quidam illum interrogavit*, *dicens*: *Quid faciam*, *quando mea est in menstruis uxor*? *Et respondit illi Mahumetus*: *Comprime super ejus naturam femoralia illius* (*nam femoralibus utuntur mulieres Mahumetanæ*), *& reliquis ejus membris*, *seu corporis partibus*, *scito*, *te pro tua voluntate uti posse*. Nunquam tantus ac tàm sanctus vir hæc conscripsisset, si ea verè in Mahumetanorum libris non legisset.

Verùm ut admittamus benignam, licet falsam, recentiorum Moslemorum interpretationem: videturne præceptum honestati ac modestiæ consentaneum, ut maritus utatur uxore sua, quantumvis ad prolem suscipiendam, undecumque, & quomodocumque libido suggesserit? Quænam hæc tanta turpitudo? quæ belluina rabies rei Venereæ? Præscribitne Mahumetus leges hominibus, an pecudibus? Et tamen pecudes, atque

que omnia bruta, ſervant ſemper certam regulam in coitu. Sunt ne præcepta hæc digna libro illo, quem à Deo traditum fuiſſe, & in eſſentia Dei cuſtodiri contendunt?

Altera lex, ſeu ſanctio, eſt in eadem Sura, verſ. 229. & 230. his verbis. الطلاق مرّتان ... فان طلقها فلا تحلّ له بعد حتي تنكح زوجًا غيره فان طلقها فلا جناح عليهما ان يتراجعا ان ظنّا ان يقيما حدود اللـــه : *Repudium conceditur duabus vicibus*. Et mox: *Quòd ſi* (tertiò) *repudiet illam* (vir ejus), *non licebit deinde recipere illam, niſi priùs nubat alteri viro. Quòd ſi is repudiet illam; nullum erit piaculum utrique* (nempè fœminæ repudiatæ, & primo viro) *ſi iterùm ſimul conjugio copulentur: dummodò exiſtiment ſe ſervare poſſe ſtatuta Dei*. Uſus hujus legis hodiernus eſt hujuſmodi. Qui bis repudiatam uxorem cupit tertiò recipere, ſi illa ad hoc conſentiat, advocat aliquem, qui coram ſe, rem cum illa habeat. Poſteà is recipit eam iterùm in uxorem.

Hanc legem eſſe non ſolùm contra legem divinam, ſed etiam contra omnem rationem naturalem, cæcus prorſus eſt, qui non videt. Nam in Pentateucho; Deuter. c. 24. ita præſcribit Deus de muliere ſemel à viro repudiata: *Cùmque egreſſa, alterum maritum duxerit, & ille quoque oderit eam, dederitque ei libellum repudii, & dimiſerit de domo ſua, vel certè mortuus fuerit, non poterit prior maritus recipere eam in uxorem, quia polluta eſt, & abominabilis facta eſt coram Domino, ne peccare facias terram tuam*. En tibi Prophetam illum, qui Pentateuchum, & Euangelium toties commendat, ac ſervandum eſſe affirmat. Abutitur nimirùm Pentateucho, & Euangelio, ea deſumens ex utroque, quæ in rem ipſius tantummodò facere videntur. Patet ſanè naturali lumine, quàm juſtè Deus Optimus Maximus per Moyſem ſtatuerit, ne repudiata, ubi alteri viro nupſerit, ad primum poſſit redire. Hinc enim ſequerentur iræ, rixæ, inimicitiæ, & alia ſexcenta mala: magna quoque facilitas ad uxores repudiandas, cùm ſemper eſſet libertas illas reducendi. Poſſet prætereà mulier anſam repudio præbere, ut cum aliquo amaſio libidinem ſuam poſſet explere, cum ſpe iterùm ad priorem maritum redeundi: & propterèà ſecundo marito necem fortaſsè moliretur. Hæc omnia mala, quæ per Divinum præceptum caventur, per Mahumeticam legem invehuntur.

Prætereà eſt prorſus irrationale, & naturæ ipſi repugnans, ut non poſſit primus vir uxorem bis à ſe repudiatam recipere, niſi illa alteri viro ſe ſe ante proſtituerit. Honeſtius igitur erit, uxorem ſuam ab altero ſubactam, quàm intactam, maritalis thori conſortio iterùm admittere. Neque ſatis eſt, ſi dicant Moslemi, concubitum illum cum alio viro, eſſe verum conjugium. Nam cùm conjugii effectus ſit unio inter duo (ut habetur Geneſis cap. 2. *Relinquet homo patrem ſuum, & matrem ſuam, & adhærebit uxori ſuæ, & erunt duo in carnem unam*), Alcoranus huic fini omninò repugnat, dum vetat, ne fœmina poſſit uniri cum uno viro, niſi priùs cum altero uniatur. Unio quippè cum uno, unioni cum altero adverſatur; ut apparet quotidie in viris, qui alia fœmina præter ſuam uxorem abutuntur: & in fœminis, quæ alium virum præter ſuum ſemel deguſtaverunt. Sed certum eſt, hoc non eſſe verum matrimonium, ſed fornicationem, & adulterium, in fraudem ipſius matrimonii: & hoc prætextu utuntur fœminæ Mahumetanæ ſuapte natura laſciviſſimæ, ad explendas libidines ſuas, curantes variis artibus repudium geminatum à viris, à quibus ſciunt ſe amari, ut poſſint alicujus amaſii voluntati inſervire; certæ enim ſunt, ſe non poſſe iterùm à viris ſuis revocari, (à quibus tamen ſciunt ſe ardenter amari, ac propterèa ab illis revocandas) niſi anteà alicui ſe proſtituerint.

Sed perſtant Moslemi, hoc eſſe verum matrimonium (nam apud illos, matrimonia ad paucos, & aliquando ad unum menſem, ut in Peregrinatione Meccana, contra omnium Gentium conſuetudinem, & contra naturæ ipſius dictamen, celebrantur): illud tamen meritò fieri in pœnam levitatis, & inconſtantiæ mariti. Sed contrà, quia hìc major fit injuria uxori, quàm marito, dum cogitur, quò poſſit ad primum maritum redire, ſe alteri ſubſternere. Quid enim deliquit mulier, ſi vir injuſtè, & ſine ejus culpa ſecundò eam repudiarit? Si verò hic juſtè eam à ſe rejecit, vel etiam ſi ipſa ſponte repudium voluit, non debet innocenter puniri ipſe, cum tanto probro ſuæ uxoris. Non deerant aliæ pœnæ congruæ & honeſtæ, quibus vel mariti, vel uxoris inconſtantia puniri poſſet? Poſtremò per hanc Alcoranicam ſanctionem, lata via aperitur ad ſexcentas fraudes in matrimoniis celebrandis. Satis ſit hæc duo exempla attuliſſe ex innumeris, quæ ſunt in Alcorano, ſanctionum iniquarum, rectæque rationi, & naturæ lumini repugnantium. Quid verò hujuſmodi in lege Chriſti reperies? Quàm longè abeſt hæc ab hujuſmodi obſcœnitatibus? Quàm pura, quàm ſancta, quàm recta, ac juſta eſſe cognoſcitur?

Si igitur reperiamus legem Chriſti perfectiorem, & ſanctiorem lege Mahumeti, cum hoc prætereà, quòd in lege Chriſti nihil mali, nihil injuſti, nihil quod pium, ſanctum, honeſtum, ac rationabile non ſit, reperiatur: in lege autem Mahumetica, nonnullis laudabilibus exceptis, multa improbanda, rectæque rationi adverſantia admixta ſint: concludendum erit neceſſariò, veram Religionem non apud Mahumetanos, ſed apud Chriſtianos, reperiri. Hùc accedit, in Euangelica lege non ſolùm contineri, & quidem perfectius, omnia illa, quæ in Alcoranica laudabilia continentur, ſed plura alia, quæ ſummam illius perfectionem, ac ſanctitatem demonſtrant. Ubi enim in Alcorano Amor Dei ex toto corde, ex tota anima, ex omnibus viribus? ubi dilectio inimicorum? ubi orare pro perſequentibus, & calumniantibus nos? ubi benefacere his, qui nos oderunt? ubi carnalibus voluptatibus etiam licitis, per votum perpetuæ virginitatis, vel caſtitatis, renunciare? ubi relinquere omnia, & abnegare ſeipſum; & Chriſtum, crucem ferendo, ſequi propter amorem ipſius Chriſti, & ſpem vitæ æternæ? ubi auditur, *Beati pauperes ſpiritu*? ubi, *Beati qui lugent*? ubi præcipitur conjugium cum unica uxore, quam nunquam repudiare, aliam ducendo, ſit fas, etiam ſi propterèa Regnum eſſet amittendum? ubi peccata interna, præſertim concupiſcentiæ, à Mahumeto vel damnantur, vel prohibentur? certè Ahmed filius Abdalhalimi in ſua Apologia, pag. mihi 379. affirmat, Deum dixiſſe Mahumeto: مَن همّ بحسنة فلم يعملها كتبت لـــه حسنـــة فان عملها كتبت له عشر ومن همّ بسيّئـــة فلـــم يعملها لم يُكتـــب شيئًا فان عملها

عملها كتبت حسنة واحدة:

Qui proposuerit animo facere unam rem bonam, sed non fecerit: adscribetur ei una res bona (ideſt merces illius illi tribuetur). *Si autem fecerit; adscribentur ei decem bona. Si verò proposuerit animo facere unam rem malam, & non fecerit: nihil mali illi imputabitur. Si autem fecerit: imputabitur ei tantùm unum malum.* At ex Chriſti doctrina, damnantur, & pœna cenſentur digna, non ſolùm opera mala, ſed etiam deſideria, imò cogitationes malæ, quamvis in ſola delectatione mali abſque deſiderio verſentur. Neque ſolùm opera mala, verùm etiam hujuſmodi deſideria, & cogitationes cujuſcumque ſpeciei, in confeſſione ſacerdotibus ſunt manifeſtanda, ut ab eorum reatu poſſit aliquis abſolvi: alioqui æternis Gehennæ incendiis erit obnoxius. Innumera alia ſunt in lege Chriſti præcepta, & conſilia plena perfectionis, ac ſanctitatis, quorum ne veſtigium quidem in Alcorano reperitur.

Hûc accedit, legem Euangelicam totam tendere ad formandum hominem ſpiritualem, & internum, & diſponendum illum ad æternam beatitudinem. Et ideò non agit de judiciis, & diſpoſitionibus civilibus, quibus terrenæ ac mundanæ res gubernantur. Alcoranus verò è converſo totus eſt in tradendis legibus pro bellis, conjugiis, hæreditatibus, & hujuſmodi. Plura etiam ſancit circa exteriores ritus in precibus, peregrinationibus, lotionibus, purgationibus, diſtinctionibus ciborum, & aliis hujus generis, quæ nihil conferunt ad internam, & veram ſanctitatem. Quamobrem Mahumetani toti ſunt in his rebus, ad ſuperſtitionem potiùs quàm ad pietatem ſpectantibus: & de ſola exteriori apparentique bonitate, ſibi plaudunt, ac ſatisfaciunt: atque interim (ut exprobrat illis Algazelus) الباطن خراب ومشحون بخبايث الكبر والعجب والجهل والريا:

id, quod eſt interius, deſolatum eſt, & oppletum vitiis ſuperbiæ, faſtus, inſcitiæ, & hypocriſis. Prophetam ſcilicet ſuum in hoc imitantur.

Ut verò ordine aliquo procedamus, exordiemur à legibus ac ritibus peculiaribus ſectæ Mahumetanicæ ad praxin ſpectantibus; & deinde ad ea, quæ circa virtutes morales cæteris nationibus communia ſunt, in Mahumetanis diſcutienda tranſibimus, & in utriſque illos cum Chriſtianis, atque etiam cum aliis gentibus comparabimus: ut manifeſtè appareat, quanto intervallo in iis, quæ tàm ad religionem, quàm ad Ethicam ſpectant, Moslemi non ſolùm à Chriſtianis, ſed ab aliis etiam gentibus, ſaltem in aliquibus rebus, ſuperentur: ac proinde non ultrà ſibi propter virtutum prærogativam de vera religione blandiantur.

CAPUT TERTIUM.

Proponuntur, & explicantur leges peculiares practicæ Religionis Mahumetanicæ.

GRegorius Abul-Phargius filius Alhakimi, Auctor Arabs, ſed Chriſtianus, qui tamen apud ipſos Mahumetanos magnam habet fidem, & æſtimationem, in Tractatu ſuo, quem inſcripſit لمع اخبار العرب: *Elucidarium Hiſtoriarum Arabum*, ſect. 3. ita Mahumetanicæ religionis praxin proponit: بالجمعة اصول شريعة الاسلام الطهارة في حواشي الانسان واطرافه لازمالها وملاقاتها الجاسات. والصلوة وهي خضوع وتواضع لرب العزة: والزكاة وهي مواساة ومعونة وافضال: والصيام وهو ضرر باضة وتذليل وقمع الشهوة تحصل به رقة القلب وصفا النفس: والحج وهو مثال الخروج عن الدنيا والاقبال على الاخرة واكثر ما فيه من المناسك امتحان وابتلاء العبد بامتثاله ما شرع له وذلك كالعدي والهرولة في الطواف ورمي الجمار واما الجمعة والاعياد فجعلت مجمعا للامة يتلاقون ويتزاورون ويستريحون فيها عن كد الكدح: واما الختان فهو سنة فيه ابتلاء وامتحان وتسليم: واما تحريم الميتة والدم فهي كراهية النفس ونفار الطبع ما يوجب الامتناع منها:

In ſumma radices Legis Eslamiticæ ſunt; Mundities in extremis hominis partibus (nempe in obſcœnis, & pudendis), *& in oris veſtimentorum ejus, eò quòd dependeant, & in immunda incidant. Oratio, quæ eſt demiſſio ſui, & humiliatio Domino Majeſtatis. Eleemoſyna, quæ eſt communicatio in miſeriis, & auxilium, & liberalitas. Jejunium, quod eſt domatio, & depreſſio, & ſubjugatio concupiſcentiæ; qua producitur contritio cordis, & puritas animæ. Peregrinatio, quæ eſt typus exitus ex hoc mundo, & profectionis in aliud ſæculum. Et pleræque, quæ in hac ſunt ceremoniæ, ſeu ſacræ obſervationes, ſunt ad probationem & exercitationem hominis in obſervantia eorum, quæ præcepta ſunt ei: cujuſmodi ſunt, curſus, & inceſſus, modò lentus, modò feſtinatus in circumeundo fanum Meccæ, & jactatio lapillorum. Dies autem Veneris, & alia Feſta, inſtituta ſunt ad congregandum populum, quò ſeſe mutuò inviſant ac ſalutent, & à laborum tædio requieſcant. Porrò Circumciſio eſt ſtatuta ad probationem, & experimentum, & traditionem ſui Deo. Denique prohibitionem morticini, & ſanguinis, ex eo quòd hæc natura abhorreat & refugiat, ſatis perſuadetur neceſſariam, vel convenientem fuiſſe.*

His ab Abul-Phargio nimis honorificè commemoratis, conformia ſunt, quæ in Alcorano, & in diverſis Mahumetanicæ Sectæ Profeſſionibus leguntur.

In Libro: باب شرايع الاسلام *De Legibus Eslamiticis*, Interrogatione 2. hæc habentur: واذا قيل لك عمود الاسلام فقل دعايم الاسلام خمس: شهادة ان لا اله الا الله وحده لا شريك له: والزكوة المكتوبة: والصلوة المفروضة:

والاستنجاء بالماء وبالحجارة اذا لم تجد الماء:

Interrogatus, quot tibi res præcipiantur à Sonna (ſeu Traditione) *circa corpus tuum: Reſponde ſeptem: Tondere capillos capitis, cùm creverint: attondere myſtaces cùm excreverint: evellere pilos axillarum: radere pubem: abluere os, revolvendo in eo aquam: præcidere ungues; abſtergere, ſeu abluere aqua vel lapillis obſcœna poſt ſtercus, ſeu lotium egeſtum, ſeu emiſſum crepitum.*

Miror in nulla formula Profeſſionis Eslamiticæ reperiri prohibitionem vini, & alearum ludi; quæ non ſemel in Alcorano damnantur, præſertim Sura 2. البقرة *Vacca*. v. 218. his verbis: يسألونك عن الخمر والميسر قل فيهما اثم كبير ومنافع للناس واثمهما اكبر من نفعهما : *Interrogabunt te de vino, & ludo alearum: Reſponde: In utroque eſt peccatum grave, & utilitates hominibus: ſed peccatum prævalet utilitatibus utriuſque.*

Prætereà in Alcorano prohibetur caro ſuilla, & Idolothytum, ſeu ſacrificatum idolis, præter alia jam dicta Sura 16. النحل *Apis*: verſ. 119. his verbis: انما حرم عليكم الميتة والدم ولحم الخنزير وما اهل لغير الله به: *Utique prohibuit vobis* (Deus) *morticinum, & ſanguinem, & carnem porci, & quod immolatum eſt alii præter Deum*. In Sura 5. المايدة, *Menſa* v. 4. alia adduntur: حرمت عليكم الميتة والدم ولحم الخنزير وما اهل لغير الله به والمنخنقة والموقوذة والمتردية والنطيحة وما اكل السبع الا ما ذكيتم وما ذبح على النصب وان تستقسموا بالازلام ذلكم فسق: *Prohibita ſunt vobis morticinum, & ſanguis, & caro ſuilla, & idolothytum* (ſuper quo invocatum eſt nomen aliud, quàm Dei), *& ſuffocatum, & quod occiſum eſt percuſſione, & quod cadens ab alto mortuum eſt, & quod ictum cornu alterius animalis interiit: & id, ex quo fera comedit* (*niſi adhuc vivum à vobis occidatur*); *& quod immolatum eſt ſuper ſtatuas* (ideſt ſimulacris Idolorum). *Quòd etiam quæratis partitionem per ſagittas, prævaricatio eſt*. Erat hoc genus ſortilegii per extractionem caſualem ſeptem ſagittarum; de qua dicemus in Refutatione Alcorani.

CAPUT QUARTUM.

Prima Mahumetanicæ Legis radix, ſeu fundamentum practicum: Purificatio.

PRimum, quod ad ſuæ legis praxin maximè pertinere exiſtimant Moslemi eſt الطهارة, *Purificatio*. Quidam verò putant, hanc referendam eſſe ad

المفروضة: وصوم رمضان والحج الي بيت الله الحرام من استطاع اليه سبيلا:

Interrogatus, quæ ſint baſes Religionis Eslam: reſponde: ſunt quinque: Profeſſio unitatis Dei: Eleemoſyna præſcripta: Oratio ſtatuta: Jejunium menſis Rhomadan: Peregrinatio ad Delubrum Meccanum pro iis, qui poſſunt talem peregrinationem ſuſcipere. Interrogatio verò undecima eſt hujuſmodi: واذا قيل لك ما وجوه شرايعك فقل شهادة لا اله الا الله وحده لا شريك له والاقرار ان محمدا عبده ورسوله: والصلوة المكتوبة: والزكوة المفروضة: وصيام شهر رمضان: وحج البيت الحرام: والغسل من الجنابة: والاختتان: الجهاد في سبيل الله: والامر بالمعروف: والنهي عن المنكر: وحب الصالحين: وبغض الفاسقين: وكظم الغيظ: والعفو عن الجاهل: وبر الوالدين: والترحيب بالضيف: وحسن المسامحة للضيف: والرفق بالمملوك: واكرام العشيرة: والنصيحة لجميع المسلمين وائمتهم وتحليل ما حلّ الله وتحريم ما حرّم الله

Cùm tibi dictum fuerit: Quænam continentur in tuis legibus? Reſponde: Profeſſio Unitatis Dei, & legationis Mahumeti ſervi ejus: Oratio præſcripta. Eleemoſyna ſtatuta: Jejunium menſis Rhomadan: Peregrinatio ad Fanum Meccanum: Abluere ſe à pollutione: Circumciſio: Pugnare pro religione: Præcipere juſtum: Prohibere injuſtum: Amare probos: Odio inſequi improbos: Refrænare iram: Compati ignorantibus: Debitum officium præſtare parentibus; Perbenignè excipere hoſpites: Leniter agere cum afflictis: Facilem eſſe cum captivis: Honorare contribules: Benè conſulere omnibus Moslemis, & Antiſtitibus eorum: Licita habere, quæ Deus conceſſit; & quæ prohibuit, illicita. Pleraque ex his ſpectant ad virtutes morales, & ad legem gentium, ſeu naturæ: ſicut etiam ea, quæ ponuntur in Interrog. 12. ſequenti; excepto peculiari ſtatuto ex Alcorano: اعتزال النساء في المحيض حتي يطهرن فاذا يطهرن فاتوهن من حيث امركم الله:

Abſtinere à fœminis in menſtruo: Ubi verò menſtruum ceſſaverit, accedere ad eas exunde præcepit Deus.

Interrogatio 13. hæc prætereà continet: وان قيل لك كم في جسدك من السنة: فقل سبعة: الاخذ من شعر الراس اذا طال وقص الشارب اذا طال: ونتف شعر الابطين: وحلق العانة: وسواك الفم: وتقليم الاظفار:

ad الصلوة *Orationem*, & esse partem illius. Nam, ut scripsit Ebnol-Athir: لا يقبل الله الصلاة بغير الطهور: *Non accipiet Deus orationem sine purificatione*. Et Algazelus: مفتح الصلاة الطهور: *Clavis orationis est Purificatio*. Plerique tamen ponunt eam ut radicem distinctam, & quidem primariam, cùm habeatur, dixisse Mahumetum; بني الدين على النظافة *Ædificata est Religio super munditiam*: atque etiam; الطهور نصف الايمان: *Purificatio est dimidium fidei*.

Existimabit Lector, hanc Mahumetanorum Purificationem, de qua tàm magnifica prædicantur, in penitissimo propter admissa scelera, & propter Deum illis offensum dolore; atque in exacta eorum cum lacrymis confessione, seriaque detestatione; & demùm in gravibus ad illorum expiationem pœnis sponte assumptis sitam esse. Nihil tale: tota fundatur in verbis Alcorani, Sura 5. المايدة vers. 7. يا ايها الذين امنوا

اذا قمتم الي الصلوة فاغسلوا وجوهكم وايديكم
الي المرافق وامسحوا برؤسكم وارجلكم الي الكعبين
وان كنتم جنبًا فاطّهروا وان كنتم مرضى او على
سفر او جاء احد منكم من الغائط او لامستم النساء
فلم تجدوا ماء فتيمّموا صعيدًا طيّبًا فامسحوا
بوجوهكم وايديكم منه ما يريد الله ليجعل
عليكم من حرج ولكن يريد ليطهّركم
وليتمّ نعمته عليكم لعلكم تشكرون:

O qui credidistis, cùm surrexeritis ad orandum, abluite facies, & manus vestras usque ad cubitos: & perfricate capita vestra, & pedes vestros usque ad talos, & si fueritis polluti semine, purificamini. Quòd si infirmi, aut mulieres contrectaveritis, neque inveneritis aquam, accipite pulverem mundum, & confricate eo facies, & manus vestras. Non vult Deus ponere super vos angustiam ullam (obligando vos ad utendum semper aqua in purificatione), *sed vult* (idest sufficit ei) *purificare vos, & perficere gratiam suam super vos, ut gratias ipsi agatis.* Super hæc Alcorani verba construunt Moslemi totam molem ridiculæ suæ Purificationis, quam præcipuam Religionis suæ partem esse contendunt.

Decem Purificationis hujus species assignat Sciaher-Settanius; quarum prima est المضمضة *Gargarizatio*; seu oris ac palati colluțio. Secunda: الاستنشاق, *Narium, aqua immissa, purgatio*. Tertia: قصّ الشارب, *mystacum tonsura*. Quarta: الفرق, *capillorum ac barbæ discriminatio*. Quinta: السواك, *dentium confricatio*. Sexta: الاستنجاء, *mundatio ab iis, quæ ab ano, & mentula, seu cunno egrediuntur*; nempè stercore, lotio, semine, & vento. Septima: تقليم الاظفار, *unguium præfectio*. Octava: نتف الابط, *pilorum axillarum evulsio*. Nona: حلق العانة, *rasura pubis*. Decima: الختان, *Circumcisio*. Addit Algazelus غسل البراجم, *ablutionem articulorum digitalium*: Et طهارة الرواجب *purgationem flexurarum eorundem articulorum, seu unguium extremorum*. Et ne quis fortè has esse quisquilias existimet, affirmant, Abrahæ ex Dei præcepto hæc omnia in usu fuisse.

Sed videamus, quid de hoc الطهارة *Purificationis* articulo Moslemi ipsi scribant, ne quis me illis aliquid falsò imputasse suspicetur. Utar autem Auctore inter Mahumetanos recepto, ac probato nomine علي بن محمد: *Aly Ben Mohammed*, qui scripsit Anno Hegiræ 1090. nempè Christi 1577. Quamvis hic potiùs videatur scriptor, vel collector, quàm Auctor illius libri, in quo habentur omnia, quæ ad supradicta Moslemicæ legis fundamenta spectant, eorumque ritus exactissimè referuntur, ac præcipuorum Doctorum testimonio firmantur. Omnia summa fide ex Arabico idiomate transferam: titulos tantùm librorum, & capitum, & alia quædam notabiliora Arabicè etiam reponam: quædam porrò, quæ parum, aut nihil ad argumentum faciunt, resecabo. Sit igitur

كتاب الطهارة:

Liber de Purificatione.

DIxit Deus Altissimus (*in Alcorano Sura 5.*) O Fideles, cùm surgetis ad orandum, lavate facies vestras, & manus vestras usque ad cubitos: & confricate capita vestra, & pedes vestros, usque ad talos. Præscribit igitur الطهارة *Purificatio*, ablutionem trium membrorum, & confricationem capitis. Cubiti autem & tali ingrediuntur in ablutionem. Porrò confricatio capitis fieri præcipitur usque ad antias [*idest comam dependentem super frontem*] & hæc est eminentior pars capitis: ex eo quod habetur per relationem Almogheiræ filii Sciaabæ: Mahumetum Prophetam, cùm perveniset ad cœtum hominum [*Arab.* سباطة قوم] minxisse, & deinde se purificasse, & affricasse manum super antias suas, & super soccos suos.

Traditiones autem circa Purificationem sunt: abluere manus ter antequam immittantur in vas (*in quo est aqua pro* الوضوء *sacra lotione*) ubi evigilaverit is, qui ea usurus est, à somno suo: & invocatio nominis Dei Altissimi in principio hujus sacræ purificationis; & dentium confricatio: & gargarizatio, immissa aqua intra os: & narium per aquæ immissionem purgatio: & confricatio auricularum: & discriminatio, cum attractione barbæ & digitorum. Et repe-

repetitio lotionis fiet tribus vicibus. Et requiritur, ut ſacra Purificatione mundandus habeat intentionem ſe purificandi, & confricando ambiat totum caput ſuum: & faciat cum ordine ſacram lotionem, & incipiat per id, quod ſuggeſſerit illi Deus, de memoria ſui cum fauſtis auſpiciis (*Arab.* فبداء بما بداء الله تعالي بذكره وبالميامن).

Violat autem الوضوء *ſacram lotionem* quidquid egreditur ex السبيلين *duabus viis* (*ideſt ex partibus obſcœnis anterioribus & poſterioribus*): & ſanguis, & pus, & ſanies cùm egreditur è corpore, & tranſgreditur ad locum, qui judicatur obnoxius eſſe purificationi: & vomitus cùm fuerit pleno ore: & ſomnus ſive jacentis, ſive accumbentis, ſive adhærentis alicui rei, quæ, ſi removeatur, decidat dormiens ab ea: & occupatio mentis, ſeu intellectus ex deliquio: & inſania, (*vel mania*): & riſus diſſolutus in omni oratione, in qua fiunt inclinationes, & adorationes. Et obligat ablutio ad gargarizationem, & narium purgationem, & lotionem reliqui corporis. Et Statutum ablutionis eſt, ut incipiat, qui lavandus eſt, ab ablutione manuum, & pudendorum ſuorum: & auferat ſordes, ſi ſint in ejus corpore; (deinde emundet ſe ſacra lotione الوضوء ad orationem) exceptis pedibus. Deinde effundat aquam ſuper caput ſuum, & cæterum corpus tribus vicibus. Deinde recedat ab eo loco, & lavet pedes ſuos. Et non tenetur mulier diſſolvere comas ſuas in ablutione, dum perveniat aqua ad radices capillorum.

Ea verò, quibus neceſſaria eſt ablutio, ſunt, انزال المني علي وجه الدفق والشهوة من الرجل والمراة والتقاء الختانين من غير انزال والحبل والنفاس: Emiſſio ſpermatis per modum effuſionis; & carnalis cupido viri & fœminæ, & occurſus duorum ſponſorum (*fortè, laſcivus complexus ſponſi, & ſponſæ*) ſine emiſſione ſeminis: & menſtruum: & puerperium (*ſeu partus*). Et ſancivit Legatus Dei (*Mahumetus*) ablutionem pro die Veneris, & duabus Feſtivitatibus (*quarum prima ſolemniſſimè celebratur poſt jejunium menſis Rhomadan: ſecunda verò in ſacrificiis Meccanis, ſed minus ſolemniter*); & pro præparatione ad ſacram Peregrinationem. Et non eſt facienda الغسل *ablutio* in lacu aquatorio, neque in torrente (*ſeu vado*): & tamen in utroque fit الوضوء *ſacra mundatio*. Purificatio autem ab الاحداث excrementis (*ſtercore, lotio, ſemine, & vento*) fieri poteſt aqua pluvia, & torrentium, (*ſeu vadorum*), & fontium, & ſtagnorum, & piſcinarum, & puteorum, & marium. Sed non licet ex aqua, expreſſa ex arboribus, & fructibus, neque ex aqua cui prævaleat alia aqua artificialis, ſicut ſirupum (*ſeu ſorbetum*), acetum, aqua roſacea, aqua extracta ex fabis, juſculum, & aqua ex vitibus; & licet fieri الطهارة *purificatio* cum aqua, cui admixta ſit res aliqua munda, ſive alteretur aqua, ſive pura remaneat: ſicut aqua myrrhæ, & aqua commixta cum herba alkali, & ſapone, ſeu ſmegmate, & croco. Omnis autem aqua jugiter fluens, ſi ceciderit in eam aliquid immundum, non eſt apta ad الوضوء *ſacram emundationem*, ſive pauca fuerit, ſive multa. Nam Propheta Mahumetus præcepit cuſtodiri aquam ab immunditiis, & dixit: Nullo modo mingat aliquis veſtrum in aquam jugiter manantem; & nullo modo abluatur in ea à pollutione ſeminis. Idemque dixit: Cùm evigilaverit quis veſtrum à ſomno ſuo, nullo modo immergat manum ſuam intra vas (*in quo eſt aqua ad ſacram emundationem*) donec lavet eam ter, quia ipſe ignorat, ubi fuerit, vel quid egerit noctu manus ejus. Porrò etiamſi aliqua immunditia ceciderit in aquam currentem, erit tamen licita ad ſacram lotionem, dummodò nullum veſtigium appareat ejuſdem immunditiæ, ſed effluxerit cum curſu aquæ. Cùm ceciderit in ſtagnum magnum, cujus nullum latus movetur ad motum lateris alterius, aliquid immundum in unum latus; erit licita ſacra emundatio in altero latere, ad quod non pertigit immunditia. Animal mortuum, quod vivens non currit in aqua, non inquinat eam, ut culices, mures, crabrones, ſeu veſpæ, & ſcorpiones. Mors etiam eorum, quæ vivunt in aqua, non corrumpit eam, ut piſcium, ranarum, & cancrorum. Aqua uſuali non licet uti ad purificationem ab excrementis corporis. Et aqua uſualis, quotieſcumque ceſſaverit in ea immunditia, aut ſordes; aut ad uſum delata fuerit in utre, & omni pelle probè aptata & concinnata; jam munda & apta eſt ad orationem, & ſacram emundationem, præter pellem porci, & hominis. Pili autem morticini, & oſſa, & lana, & cornua ejus, munda ſunt. Cùm ceciderit in puteum aliquid immundum, exhaurietur aqua ejus, & ſic puteus remanebit purificatus. Quòd ſi mortuus fuerit in eo mus, aut paſſerculus, aut quid ſimile, aut avis ſudania, aut lacerta venenoſa; exhauriantur ex eo à viginti uſque ad triginta ſitulæ juxta magnitudinem vel parvitatem ſitulæ. Quòd ſi mortua fuerit in eo columba, aut gallina, aut felis: exhauriantur à quadraginta ad ſexaginta ſitulæ. Si autem mortuus fuerit in eo canis, aut ovis, aut jumentum, aut homo, exhauriatur tota aqua illius. Quòd ſi intumuerit animal, vel corruptum fuerit: exhauriatur tota aqua illius, ſive parvum fuerit animal, ſive magnum. Numerus autem ſitularum computetur cum ſitula mediæ capacitatis juxta uſum earum, quæ adhibentur in puteis illius regionis. Quòd ſi evacuata fuerit ex eo aqua cum ſitula magna: licebit computare ad menſuram, ſeu quantitatem ſitulæ mediæ. Quòd ſi puteus fuerit ex aqua fluenti, nec poſſit exhauriri: neceſſe erit educere ex eo tantam aquam, quanta in eo tunc reperitur (*nulla habita ratione illius, quæ ſupervenit*). Fertur dixiſſe Mohammed filius Alhaſan: Educantur ex eo ducentæ uſque ad trecentas ſitulas: cùmque inventus fuerit in puteo mus, aut aliud animal, quod neſciunt à quanto tempore inciderit, neque intumuerit, neque computruerit, repetant orationem unius diei & noctis, ubi fuerint ſacra lotione mundati, & laverint omnem rem, ſuper quam inciderit aqua ejus. Quòd ſi intumuerit, & computruerit; repetant orationem trium dierum ac noctium, juxta ſententiam Abu-Honeiphæ. Juxta ſententiam autem Abu Joſeph, & Mohammed, non eſt quòd repetant aliquid, donec certificentur ex quoto tempore ceciderit. Reliquiæ rei comeſtæ ab homi-

homine, vel ab animali, cujus caro comeditur, mundæ ſunt. At reliquiæ rei comeſtæ à cane, vel ſue, vel à volucribus feris, vel ab animalibus, quæ ſunt in domibus, ut ſerpentibus & muribus, abominabiles ſunt. Reliquiæ autem relictæ à mulo & aſino dubium eſt, utrum licitæ ſint. Quòd ſi quis nihil præter eas invenerit, faciat ſacram lotionem aqua, vel pulvere: nam utram harum lotionum elegerit, licita erit.

بـــاب التيمـــم

Caput, De mundatione ſacra in defectu aquæ.

QUi aquam non invenerit, quia ſcilicet in itinere, vel ab Urbe per milliare aut plus remotus reperiatur: vel aquam quidem invenerit, ſed cùm ſit ægrotus, timet ab aqua morbi augmentum; vel cùm ſit exterus, timet, ne ſi aqua abluatur, frigus illi nocumentum, vel mortem poſſit afferre: emundet ſe pulvere è ſuperficie terræ deſumpto. Duplex autem eſt hæc emundatio. Altera, qua pulvere facies confricatur; altera, qua confricantur manus uſque ad cubitos. Eadem verò erit, ſive fiat ob pollutionem ſeminis, ſive ob excrementa ventris, atque etiam ob ſanguinem. Et juxta Abu-Honeipham, & Mohammedum fieri poteſt cum omni genere terræ, nempè pulvere, arena, lapillis, ſaxis grandioribus, gypſo, calce viva, ſtibio, radanbacho (*Arabicè* الردنبـــح *quid ſit neſcio*). Sed Abu-Joſeph cenſet, fieri non poſſe, niſi per pulverem, & ſpeciatim per arenam.

Reſolvit Auctor dubia, quæ inſurgere poſſunt circa hanc ſpeciem Purificationis, quæ nihil faciunt ad rem noſtram.

بـــاب المســـح:

Caput de Confricatione.

AFfricatio manuum ſuper ſoccos (*ſeu ſoleas*) ſufficit, juxta Traditionem, pro omni immunditia pertinente ad excrementa ventris, quæ exigit الوضو ſacram emundationem (*per aquam, vel pulverem*), dum non fuerint ſocci perfectè purificati; cùm aliquis excrementa ventris egeſſerit. Siquis maneat in loco, faciat confricationem per unum diem cum nocte ejus. Si verò ſit in itinere, faciat eam per tres dies cum ſuis noctibus, incipiens eam ſtatim poſt purgationem ventris. Confricatio ſuper ſoccos fiat in parte munda eorum, ſtrictim cum digitorum extremitatibus, retrahendo eos ad ſe verſus tibias: fiet autem tribus digitis. Illicita verò eſt ſuper ſoccum, in quo ſit ſciſſura magna, qualis erit, ſi ad tres digitos perveniat.

Omitto varias quæſtiunculas circa hanc affricationem, ſunt enim omnes leviſſimæ, & prorſus de lana caprina.

بـــاب الحيـــض:

Caput de Menſtruo.

CUm ea, *quæ in hoc capite de mulierum menſtruatarum purificatione continentur, poſſint aliqua ex parte Mahumetani Moſaicæ legis auctoritate defendere, ideò prætermittenda putavi.*

بـــاب الانجـــاس:

Caput de Immunditiis.

PUrificatio immunditiæ requiritur in corpore illius, qui oraturus eſt, & in loco, in quo orare debet. Poteſt autem fieri hæc purificatio cum aqua, & cum omni, quod purum fluit per modum aquæ, ſi poſſit cum hoc auferri immunditia; cujuſmodi eſt acetum, & aqua roſacea. Cùm autem immunditia, quæ debet amputari, inciderit in ſoccos, & jam exſiccata, fuerit terræ affricata, licebit orare. Pollutio ex ſemine, quæ eſt una ex immunditiis, abluenda eſt, dum eſt recens: ſi autem in veſte exſiccata fuerit, ſatis erit eam manu confricare. Si in ſpeculum, vel gladium: ſatis erit utrumque abſtergere. Si quid immundum in terram ceciderit, & exſiccatum fuerit à ſole, nec remanſerit veſtigium ejus, fas erit orare in eo loco: ſed non poteſt ex eo accipi pulvis, ſeu arena ad faciendam ſacram emundationem. Cui autem inciderit immunditia craſſior, ut ſanguis, ſtercus, lotium, & vinum, tantæ quantitatis, quantæ eſt drachma, vel minoris: licebit orare cum ea: Quòd ſi major fuerit, non licebit. Quòd ſi immunditia fuerit levis, vel lotium animalis, quod manducatur: licebit orare cum ea, ſi non pertigerit ad præſtantiorem partem veſtis. Si immunditia eſt clara & certa, debet auferri, quantum fieri poteſt, ne remaneat ullum illius veſtigium. Si autem dubia, auferatur, donec qui dubitat, credat, ſatis eſſe ablatam. Mundatio ab iis, quæ egrediuntur ab ano & mentula, eſt juxta traditionem. Sufficiet in hoc uti lapide, vel re ſimili, affricando cum eo pudenda & obſcœna, donec emundet ea: ſed ſatius erit emundare aqua: imò neceſſariò adhibebitur aqua, ſi materia egeſta transgreſſa fuerit limites ani, vel pœnis: neque licebit uti ad hoc genus purificationis: بعظـــم ولا بروث ولا بطعـــام ولا بيمينـــه

oſſe, neque ſimo aſini, neque re, quæ apta ſit ad cibum; neque manu dextera.

Hæc ſunt graviſſima ſtatuta de primo ac præcipuo Eslamiticæ Religionis fundamento, de quo alia etiam in ſequentibus dicenda occurrent. Veniamus jam ad ſecundum Fundamentum.

CAPUT QUINTUM.

Secundum Eslamiticæ ſectæ fundamentum practicum: Oratio.

DE *hac latè ſcribit Auctor noſter. Referam præcipua ejuſdem verbis: cætera ſatis erit breviter innuiſſe. Tàm verò de Oratione, quàm de Purificatione, & cæteris Moslemorum ritibus, ſeu fundamentis, diffusè tractant multi etiam ex noſtris, apud quos poterit Lector non ſolùm ea recognoſcere quæ hìc refero; ſed multa alia prætereà videre, quæ brevitatis cauſa prætermitto.*

كتـــاب الصلـــوة:

Liber de Oratione.

PRimum tempus (*ſeu principium*) Orationis الفجر *Auroræ*, erit cùm illuxerit aurora ſecunda; & hæc eſt albedo conſueta in horizonte. Ultimum verò

rò tempus (*ſeu finis*) ejus erit quamdiù non fuerit ortus Sol.

Primum tempus orationis الظهر *Meridiei*, erit, cùm زالت الشمس cœperit ſol declinare ad occaſum. Ultimum autem tempus ejus, juxta Abu-Honeipham, erit اذا صار ظلّ كل شي مثليه سوي فى الزوال: cùm facta fuerit umbra cujuslibet rei duplo major, quàm ſit ipſa res, excepta umbra ipſius declinationis Solis: (*hæc ſcilicet non debet eſſe duplo major Sole*). Sed in ſententia Abu-Joſeph, & Mohammed: cùm facta fuerit umbra cujuslibet rei, ſicut res ipſa.

Et primum tempus Orationis العصر *pomeridianæ*, erit, cùm egreſſum fuerit tempus meridiei, juxta duas ſententias. Ultimum verò tempus erit, quamdiù Sol non occubuerit.

Primum autem tempus Orationis المغرب *occaſus Solis*, erit, cùm occiderit Sol: & ultimum tempus ejus erit, quamdiù non defecerint crepuſculi, nempè albedo, quæ apparet in horizonte poſt rubedinem, juxta Abu-Honeipham. Sed in ſententia utriuſque, (*nempè Abu-Joſeph, & Mohammed*) eſt ipſa rubedo.

Primum porrò tempus Orationis العشاء *Veſperæ*, erit, cùm deſierint crepuſculi: & ultimum tempus erit, quamdiù non illuxerit aurora.

Primum denique tempus Orationis الوتر *ſingularis*, erit poſt Veſperam: & ultimum tempus ejus erit, quamdiù non illuxerit aurora ſecunda.

Aſſignantur hìc tempora quinque Orationum, quæ quotidie tenentur perſolvere Mahumetani ex præſcripto Alcorani: ita ut, intra illud tempus, quod cuique orationi præſcribitur, perſolvatur eadem oratio; nec incipiatur ante terminum præſcriptum principio illius, nec abſolvatur poſt terminum præſcriptum fini illius. Poſſunt tamen vel anticipari, vel poſtponi, ſi ita vel neceſſitas, vel commodum requirat. Inter has orationes ponitur صلاة الوتر *Oratio ſingularis, quæ non pertinet ad præceptum, ſed eſt ſupererogationis, vel conſuetudinis.*

باب الاذان:

Caput de Præcentione.

AGitur *in hoc capite de Præcone, ſeu Præcentore, qui Arabicè dicitur* المؤذن *cujus officium eſt, innuere è turribus tempora quinque prædictarum orationum, dicendo alta voce,* الله اكبر الله اكبر Deus Maximus: Deus Maximus, *cum aliis verbis, quibus excitat homines ad orationem, vertendo ſe primò erga Templum Meccæ; deinde ad dexteram, & ſiniſtram.*

باب شروط الصلوة التي تتقدمها:

Caput de Conditionibus Orationis, quæ præcedunt eam.

ORationem perſoluturo neceſſe eſt præmittere purificationem ab excrementis ventris, & immunditiis aliis, juxta jam dicta, & operire partes pudendas ſuas. Pudenda autèm in viris computantur, quæ ſunt ſub umbilico uſque ad genua incluſivè. Corpus autem fœminæ liberæ totum eſt pudendum præter faciem, ac manus, & pedes. Quæ verò pudenda ſunt in viris eadem pudenda ſunt in ancillis: & præterea venter, & dorſum earum pudenda ſunt: & nihil aliud. Qui non invenerit aquam, qua auferat immunditias, oret cum illis. Qui non invenerit veſtimentum, oret nudus, ſed ſedeat, nutibus exprimens incurvationes, & adorationes (*ſolitas fieri in oratione*). Poterit etiam ſtare: ſed melius eſt ſedere (*fortè propter modeſtiam*).

Debet etiam habere intentionem orationis illius, quam facturus eſt; & convertere ſe verſus Keblam (1. *Templum Meccanum*) ſi ſciat, in qua parte ſit, & ſi id poſſit ſine periculo: alioqui vertat ſe quò voluerit.

بان صفة الصلـــوة:

Caput de eo, quod convenit Orationi.

STatuta circa orationem ſunt ſex. التحريمة Tahrima (*videtur eſſe purificatio, vel præparatio: propriè eſt, prohibitio*) والقيام & Statio: والقراءة & Lectio: والركوع & capitis dorſique inclinatio: والسجود & adoratio, incurvando ſe, ita ut fronte terra tangatur والقعدة الاخيرة مقدار التشهد & ſeſſio finalis per ſpatium, quo fiat Teſtificatio: (ideſt لا الـــه الّا الله محمد رسول الله: *Non eſt Deus præter Deum; Mahumetus Legatus Dei.*) Quod verò additur ſuper hoc, eſt سنّة ſonna (ideſt *traditio*). Cùm verò quis in orationem ingreſſus fuerit, magnificet Deum, (ideſt *dicat* الله اكبر الله اكبر: *Maximus Deus: Maximus Deus*) & elevet manus ſuas, dum Deum ita magnificat, ita ut pertranſeat pollicibus ſuis infima auricularum ſuarum: & applicet manum dexteram ſuper ſiniſtram, ponatque utramque ſub umbilico, deinde dicat: سبحانك اللهم وبحمدك وتبارك اسمك وتعالي جدّك وجلّ ثناؤك ولا الـــه غيرك:

Laus tua, Deus, & cum laude tua: & benedictum ſit nomen tuum; & exaltetur dignitas tua, & glorificetur laus tua: & non eſt Deus alius præter te. Et confugiet ad auxilium Dei contra Satanam lapidatum (1. *ejectum flammis è Cælo*) & dicet: In nomine Dei Miſeratoris Miſericordis: & ſecretò proferet hæc duo ultima verba. Deinde leget Proœmium Alcorani, & unam Suram cum eo, ſeu tres verſus, è qua Sura voluerit. Et cùm dixerit Emamus (1. *Antiſtes*) verba ultima Proœmii ولا الضالّيـــن & *non errantium*; reſpondebit Miniſter cum eo ſecretò, *Amen*. Deinde magnificabit Deum (*dicens* الله اكبر *Maximus Deus*) & dorſum caputque inclinabit: & ponet manus ſuas ſuper genua ſua, & dilatabit digitos ſuos, & exten-

det dorſum ſuum, & non elevabit caput ſuum, neque inflectet illud deorſum. Et dum ſe inclinabit, dicet ad minus ter: سبحان ربي العظيم Laus Domino meo magno. Deinde elevabit caput ſuum, & dicet: Audivit Deus eum, qui laudavit eum. Reſpondebit Miniſter: Domine noſter, tibi laus. Cùmque aſſederit (استوى *ſe æqualiter compoſuerit*.) aſſurgens magnificabit Deum, & faciet adorationem (*procumbens capite ad terram*) innitens manibus ſuis, & ponet faciem ſuam inter manus ſuas, & tanget terram naſo, & fronte ſua. Sed juxta Abu-Honeipham, ſatis erit uno tantùm ex his (*nempè aut naſo, aut fronte*) ſed Abu-Joſeph, & Mohammed nolunt poſſe naſum prætermitti, ſine juſta cauſa. Licebit etiam inniti fronte ſuper faſciam cydaris, aut ſuper oram veſtis. Deinde exeret brachia ſua, & removebit ventrem ſuum à femoribus ſuis (*Arab.*: ويجافي بطنه عن فخذيه *ideſt*, *exporriget ventrem quantum poterit*); & convertet digitos pedum ſuorum verſus Keblam (*Meccanum Templum*.) & dicet, dum ita adorat, ter ad minus: سبحان ربي الاعلى Laus Domino meo Altiſſimo. Deinde elevabit caput ſuum, & magnificabit (*dicet* الله اكبر) & cùm aliquantum quieverit (*Arab.* الطمان *dorſum incurvaverit*) adorans fronte ad terram demiſſa, magnificabit, & componet ſe totum æqualiter (*Arab.* استوى) ſtans ſupra plantas pedum ſuorum: & non ſedebit, neque innitetur manibus ſuis ſuper terram: & faciet in inclinatione (*capitis & dorſi*) ſecunda, ſicut fecit in prima; excepto quòd, auxilium quidem implorabit à Deo, ſed non utetur verbis illis اعوذ بالله من الشيطان &c. Confugio ad auxilium Dei contra Satanam &c. Neque elevabit manus ſuas, niſi in Magnificatione prima. Cùm autem elevaverit caput poſt adorationem ſecundam; expandet pedem ſuum ſiniſtrum, & ſedebit ſuper eum, & firmiter figet dexterum, & convertet digitos ſuos verſus Keblam, & ponet manus ſuas ſuper femora ſua, & expandet digitos ſuos, & teſtificabitur his verbis: Reverentiæ Deo, & orationes, & bona. Pax ſuper te, ò Propheta, & miſericordia Dei, & benedictiones ejus. Pax ſuper nos, & ſuper ſervos Dei probos. Teſtificor, quòd non eſt Deus niſi Deus; & teſtificor, quòd Mahumetus eſt ſervus ejus, & legatus ejus. Et nihil addet ad hæc in Seſſione prima. In duabus verò ultimis incurvationibus leget primam ſuram Alcorani ſpecialiter. Cùm autem ſederit in fine orationis, ſedebit ſicut in principio, & teſtificabitur, & orabit pro Propheta, cui ſit pax: & faciet precationem, quam volet, verbis ſimilibus verbis Alcorani, & precibus ex traditione acceptis, & non verbis, quæ ſint hominibus uſitata. Deinde ſalutabit (*populum*) à dextris ſuis, dicens السلام عليكم ورحمة الله Pax ſuper vos, & miſericordia Dei. Et eodem modo ſalutabit à ſiniſtris. (*Et nonnullis interjectis ejuſdem farinæ, pergit*). Qui orat cum uno, conſtituat eum ad dexteram ſuam: qui verò cum duobus, præcedat utrumque. Non licet viris (*in orando*) fœminas imitari. Per ordinem diſponantur viri; deinde pueri; deinde hermaphroditi: & deinde mulieres. (*Probabile eſt apud Mahumetanos eſſe multos hermaphroditos, ob aſſiduum uſum Veneris præpoſteræ: & eadem ferè voce exprimitur* الخنثي *hermaphroditus*; & الخناثة *cinædus*).

Si ſteterit mulier ad latus viri, ita ut ambo conjungantur in oratione: vitiabitur oratio viri. Non decet mulieres intereſſe cœtui (*virorum*). Qui mundus eſt, non orabit poſt eum, qui patitur frequentem fluxum urinæ: neque, quæ munda eſt, poſt eam, cui menſtruorum reliquiæ perſeverent: neque legendi peritus, poſt idiotam: neque veſtitus, poſt nudum: (& *paulò poſt*). Neque decet orantem ludere veſte, aut corpore: neque removere lapillos (*è ſolo, ne lædant genua*) niſi aliter non poſſit orare; & tunc æquet eos una vice (*ideſt citò, ne aliis moleſtiam pariat, neve ipſe ab oratione divertatur*): neque ſtrepitum edere, dilatando, & adſtringendo digitos: neque oſtentare veſtem ſuam: neque forfice tondere capillos ſuos; neque adſtringere veſtem: neque vertere ſe hùc illùc: neque inniti alicui rei (*Arab.* قعي *eſt etiam inſidere natibus ſuper crura*): neque ſalutare lingua, vel manu; neque conſiſtere forma quadrata (*Arabicè* تربع *videtur eſſe, genibus flexis, ſed erecto corpore non autem verſus terram curvato, orare*) niſi cùm juſta cauſa: neque comedere; neque bibere. Si quem urgeat ventris neceſſitas, diſcedat: & ſi fuerit Antiſtes, relinquat alium loco ſui: & poſteà emundet ſacra purificatione (*partes obſcœnas*), & redeat ad adorationem, quam ſi à principio reſumat, melius erit. Si obdormiens, ſemine polluatur: vel ſi in inſaniam vertatur; vel deliquium patiatur, vel ſi immodeſtè cachinnaverit in oratione, repetat eam à capite cum ſacra lotione. Si loquutus fuerit in oratione, vel data opera, vel per incuriam: vana erit oratio illius.

Quæ ſequuntur in hoc Auctore circa Orationem, ad prolixitatem evitandam, ſummatim tantùm per capita attingam.

باب قضاء الفوائت:

Caput de Supplemento prætermiſſorum.

AGit de ſupplendis iis, quæ ob incuriam, vel aliam ob cauſam, in oratione prætermiſſa ſunt; vel etiam de ipſis orationibus ſupplendis, ſi temporibus præſcriptis non ſint perſolutæ.

باب الاوقات:

Caput de Temporibus ſtatutis.

AGit de temporibus, ſeu horis quinque orationum, diurnis, & nocturnis; matutinis, pomeridianis, ac veſpertinis.

باب النوافل:

Caput de Supererogatoriis.

AGit de orationibus, quæ cùm non ſint à lege præſcriptæ, fiunt ſpontè, & ex mera devotione: atque etiam de quibuſdam ritibus, qui non ex obli-

obligatione, ſed ex conſuetudine in ipſa oratione à quibuſdam ſervantur.

باب سجدة السهو:

Caput de Adoratione omiſſa per incuriam.

AGit de ſupplemento adorationum omiſſarum in oratione per oblivionem, vel incuriam: quemadmodùm etiam aliorum defectuum circa alios ritus neceſſarios.

باب صلاة المريض:

Caput de Oratione Infirmi.

AGit, quomodò orare debeat Infirmus, & quo pacto ſupplere debeat incurvationes, adorationes, & alia requiſita Orationis, à quibus impeditur propter morbum.

باب سجود التلاوة:

Caput de Adorationibus Lectionis.

AGit de adorationibus, ſeu totius corporis incurvationibus fieri ſolitis, dum in Oratione interſeritur lectio Alcorani. Hujuſmodi autem adorationes fiunt in quatuordecim locis Alcorani.

باب صلوة المسافر:

Caput de Oratione Iter habentis.

AGit de modo, quo ſe gerere debeant circa quinque Orationes, & earum ceremonias, illi, qui in itinere reperiuntur.

باب صلوة الجمعة:

Caput de Oratione Congregationis.

AGit de Oratione, quæ fit in publico hominum conventu, qui celebrari non poteſt niſi in Urbe numeroſa, & in ejuſdem Meskita, & cum facultate Sultani. In ea intervenit Emamus, ſeu Antiſtes, qui habet concionem ad populum, Legit Alcoranum, & facit alia præſcripta. Porrò الجمعة Congregatio eſt dies Veneris, ſeu feria ſexta, Mahumetanis feſtiva. Sed hìc videtur accipi pro ſolemniori conventu populi cum ſuo Emamo, ſeu Antiſtite.

باب صلوة العيدين:

Caput de Oratione duorum Feſtorum.

AGit de oratione, quæ fit in Bairam magno, quando ſolvitur jejunium Rhomadan: & de ea, quæ fit in Bairam parvo, in ſolemni mactatione pecudum in Mecca. In his duabus ſolemnitatibus, præter orationes conſuetas, habentur etiam conciones ab Emamo; quibus inſtruit populum in ritibus eorundem Feſtorum.

باب صلوة الكسوف:

Caput de oratione in eclipſi Solis.

AGit de peculiari oratione, quæ publicè fieri debet in eclipſi Solis ab Emamo cum populo, in qua perſeverare debent, donec Sol recuperet ſplendorem ſuum: fiunt in ea ſolitæ incurvationes cum lectionibus Alcorani: ſed non habetur concio ab Emamo. In eclipſi Lunæ non fit oratio publica, ſed unuſquiſque facit eam privatim. Hunc ſuperſtitioſum ritum in eclipſi Solis & Lunæ obſervant plures nationes Orientales, & præſertim Chinenſes, ſeu Synenſes; quia putant, hos duos planetas tunc temporis in gravi aliquo periculo verſari. Sed Mahumetani, ſaltem aliqui, dicunt hoc ſe facere, ad malignos eorumdem influxus evitandos.

باب صلوة الاستسقاء:

Caput de Oratione ad pluviam petendam.

AGit de oratione ad petendam pluviam, quam quidam volunt faciendam eſſe tantùm privatim. Alii publicè, cum præſentia Emami, & concione, debere eſſe cenſent.

باب قيام شهر رمضان:

Caput de ſtatione menſis Rhomadan.

AGit de oratione, quæ fieri ſolet à populo cum Emamo in menſe Rhomadan poſt veſperam cum quinque ترويحات reſpirationibus, ad quarum ſingulas, bis ſalutem Mahumeto apprecantur.

باب صلوة الخوف:

Caput de oratione pro Timore.

AGit, quomodò orare debeant Moslemi, quando contra hoſtes decertant, & timent, ne ab ipſis ſuperentur.

باب صلوة الجنايز:

Caput de oratione in exequiis Mortuorum.

AGit de iis, quæ facienda ſunt in funere mortuorum: quæ placuit hìc ſummatim recenſere. Morti proximus collocetur cum vultu converſo verſus Meccam: & ſuggeratur illi profeſſio fidei Eslamiticæ: *Non eſt Deus niſi unus; & Mahumetus eſt legatus ejus.* Ubi quis mortuus fuerit, alligetur barba ejus, & occludantur oculi ejus; deinde modeſtè lavetur lotione ſacra, quæ dicitur الوضو: ſed neque os ejus, neque nares aqua purgentur. Deinde aqua effundatur ſuper eum: & ſuffitu adoleatur lectulus ejus. Deinde iterùm lavetur aqua cum herbis, vel foliis quibuſdam decocta, vel etiam aqua pura in horum defectu. Deinde lavetur caput & barba ejus cum herba althæa. Tum collocetur ſuper latus dexterum, & iterùm lavetur aqua cum foliis cedri. Deinde qui eum lavat, ſedere faciat eum, & admoveat tergum ejus ad pectus ſuum,

ſuum, & leviter attrectet ventrem ejus; quòd ſi quid exierit ab eo, abluat illud; nec repetat lotionem ejus. Poſteà veſtiet eum veſtibus funebribus: & ponet unguenta odorifera in capite ejus, & barba ejus, & flores palmæ (*Arabicè* الكافور *camphoram, vel aliud aroma*) ſuper manus, pedes, genua, & frontem ejus (*his quippè membris uſus eſt in oratione*). Vir veſtietur tribus veſtibus, ſubucula, tunica, & faſcia: ſufficient etiam duæ. Mulier quinque veſtibus induetur: ſubucula, tunica, hamaro (الخمار *videtur eſſe veſtis rubra*) pano ſuper ubera, & faſcia. Satis etiam erunt tres. Componentur capilli fœminæ ſuper pectus ejus: neque pectine diſcriminabuntur capilli, aut barba defuncti; neque tondebuntur capilli ejus, neque præcidentur ungues ejus. Suffitus autem fiet ſingulis veſtibus lugubribus, antequam defunctus illis induatur. His peractis, orent ſuper eum, incipientes à dignioribus; quales ſunt Sultanus, Kadi, Emamus: deinde orabunt propinquiores defuncti. Quòd ſi non potuerit fieri oratio ſuper eum, fiet ſuper ſepulcrum ejus per tres dies in hyeme, & ſeptem in æſtate. Neque poſteà fiat alia oratio. Is autem, qui orat, ſtabit è regione pectoris defuncti; Oratio verò conſiſtet in ſemel dicendo, الله اكبر *Maximus Deus*: & poſteà, الحمد لله *Laus Deo*, & poſtremò, سبحانك *Laus tua*. Deinde iterùm dicet الله اكبر *Maximus Deus*: & ſalutabit Mahumetum, dicens: السلام عليك يا نبي الله: *Pax ſuper te, ò Propheta Dei*. Deinde dicet tertiò; *Maximus Deus*: orans pro ſe, & pro mortuo, & pro Moslemis. Tum dicet quartò: *Maximus Deus*: & ſalutabit iterùm Mahumetum. Deinde deferent cadaver in feretro ad ſepulcrum, quod effodietur cum ingreſſu, qui reſpiciat Meccam. Qui verò deponit illud in fovea; dicet بسم الله وعلي ملة رسول الله: *In nomine Dei: & ſuper religionem* (vel, *exaltetur religio*) *Legati Dei*. Et convertet faciem ejus verſus Meccam: & operiet eum cumulo arenæ, ſuper quem laterculos componet.

باب صلوة الشهيد:

Caput de Oratione pro martyre.

AGit *de oratione facienda ſuper eum, qui occiſus fuit in bello contra infideles: nam hunc Moslemi martyrem appellant; ſicut etiam illum, qui injuſtè à fidelibus occiſus eſt.*

باب صلوة في الكعبة:

Caput de Oratione facienda in Delubro Meccæ.

AGit *de oratione, quæ fieri debet in templo Meccano, præſertim cum Emamo, ſeu Præfecto Sacrorum.*

Præter hæc, quæ de Moslemorum precibus ſcribit Auctor, addit in fine totius Operis brevem tractatum de eadem materia, quem hìc ex Arabico ſumma fide translatum, pro majori Lectorum notitia reponam.

كتاب شروط الصلاة:

Liber de Conditionibus Orationis.

In nomine Dei Miſeratoris Miſericordis.

LAus Deo Domino ſæculorum: & oratio & pax ſuper legatum ejus Mahumetum, & familiam ejus univerſam.

شروط الصلاة:

Conditiones Orationis.

HÆ ſunt octo. Prima الوضوء (*Sacra emundatio*) per aquam abſolutam: vel التيمم (*Sacra emundatio*) per pulverem, deficiente aqua. Secunda eſt mundities veſtium ab omni immunditia parva, vel magna. Tertia: Mundities loci, in quo orandum eſt. Quarta: emundatio corporis à ſemine, lotio, ſtercore, & ſimilibus. Quinta: Tectio pudendorum. Sunt autem pudenda in viris ab umbilico uſque ad genua. In fœminis autem omnia ſunt pudenda, præter faciem, manus, & pedes. In ancillis eadem pudenda ſunt, quæ in viris, excepto ventre & dorſo, quæ in his ſunt pudenda. Sexta: Converſio erga Keblam (ideſt *Templum Meccanum*). Septima: Intentio. Octava: Notitia temporum ſtatutorum ad quinque orationes. Qui unam ex his octo conditionibus prætermiſerit, ſive data opera, ſive per incuriam, aut oblivionem, non rectè faciet orationem ſuam.

اركان الصلاة:

Baſes Orationis.

HÆ ſunt ſex. Prima: تكبير الافتتاح Magnificatio felicis principii (ideſt *dicere* الله اكبر *Maximus Deus, pro felici auſpicio orationis*). Secunda: Stare. Tertia: Lectio Alcorani, legendo aliquid ex eo breve & facile. Quarta: الركوع Incurvatio capitis, & dorſi. Quinta: السجود Adoratio (ideſt *incurvatio totius corporis genibus flexis, tangendo terram naſo, & fronte*). Sexta: Seſſio ultima per ſpatium Teſtificationis (ideſt *illorum verborum* لا اله الا محمد رسول الله: *Non eſt Deus niſi Deus: Mahumetus Legatus Dei*). Qui omiſerit aliquam ex his ſex baſibus, vitiabitur oratio ejus; & reſumet à capite orationem ſuam.

ما يجب في الصلاة:

Neceſſaria in Oratione.

HÆc ſunt ſeptem. Primum: Legere determinato tempore primam Suram Alcorani (*Arabicè* تعيين قراة الفاتحة:) & cum ea aliquid aliud ex eodem

dem Alcorano in duabus incurvationibus primis. Secundum: Seſſio prima. Tertium: Lectio Teſtificationis (*Non eſt Deus niſi Deus, &c.*) in ſeſſione ultima (*quæ ſeſſio erit*) per ſpatium ipſius Teſtificationis. Quartum: Prolatio clara Alcorani, ubi elata voce proferendus erit. Quintum: Lectio Alcorani ſubmiſſa voce, ubi ſecretò recitandus eſt. Sextum القنوت فى الوتر: Devota aſſiſtentia in Vatero (ideſt *ſingulari: Videtur genus, ſeu pars orationis*). Septimum تعديل الاركان: Recta diſpoſitio baſium (*ideſt, ordinatim eas obſervare*). Qui autem aliquid ex his ſeptem reliquerit; ſi cognoverit id fuiſſe per incuriam, faciet duas adorationes pro hujuſmodi incuria. Si autem reliquerit data opera, nihil eſt, quo ſuppleat: nam oratio ejus nihil valet (*& repetenda eſt.*)

سُنَن الصلاة:

Traditiones circa Orationem.

TRaditiones circa orationem ſunt quatuordecim. Prima eſt, elevatio manuum cum Magnificatione (*dicendo* الله اكبر *Maximus Deus*) itaut pertingat pollicibus ad extrema auricularum ſuarum. Secunda: Ponere manum dexteram ſuper ſiniſtram ſub umbilico. Tertia: Laudare Deum Altiſſimum. Quarta: Dicere اعوذ بالله, &c. Confugio ad Deum (*ut liberet me à Satana lapidato*). Quinta: بسم الله الرحمن الرحيم In Nomine Dei Miſeratoris, Miſericordis. Sexta: Reſpondere: Amen, poſt præcedentia. Septima: التسميع Præconium (*propriè, aliquid dicere alta voce, ut audiatur*). Octava: Laudare Deum (*dicere* الحمد الله). Nona: Laudes Dei cum incurvationibus. Decima: Laudes Dei cum adorationibus. Undecima: Lectio Teſtificationis in ſeſſione prima. Duodecima: Lectio Suræ primæ in duabus ultimis incurvationibus. Decima tertia: Magnificationes Dei, præter eam, quæ fit pro felici principio. Decima quarta: Salutatio (*ſcilicet, apprecari ſalutem Mahumeto, & familiæ ejus*). Qui reliquerit aliquam ex his traditionibus per incuriam, ſive data opera, ad nihil tenebitur: erit tamen culpabilis omiſſio, ſi ſit voluntaria.

فيما يستحب فى الصلاة:

De iis, quæ requiruntur in Oratione tamquam laudabilia.

HÆc ſunt viginti quinque. Primum: Ut mundus ac nitidus ſit locus, ubi quis conſiſtit oraturus uſque ad eum locum, in quo facienda eſt adoratio. Secundum: In incurvationibus uſque ad pedes. Tertium: In adorationibus uſque ad apicem naſi. Quartum: In ſeſſione (*ponendo nates ſuper crura, & flectendo caput*) uſque ad ſinum. Quintum: In lectione Alcorani per tres verſus, præter Suram primam. Sextum: Magnificatio Dei poſt id, quod præmiſſum eſt (*nempè poſt lectionem Alcorani*) occultè, & ſine extenſione vocis. Septimum: Poſitio manuum ſuper genu, cum dilatatione digitorum. Octavum: Dilatatio, ſeu extenſio dorſi. Nonum: Æquatio capitis & humerorum ad (*oſtendendam*) imbecillitatem ſuam (*Arabicè* الي صعزه). Decimum: Elevatio capitis. Undecimum: Cùm quis voluerit facere adorationes, ponet genu ſuum primùm ſuper terram, deinde manus ſuas. Duodecimum: Ponat faciem ſuam ſuper terram; & ſit adoratio inter volas manuum ejus. Decimum tertium: Incipiat à naſo ſuo (ideſt *primùm tangat naſo terram*). Decimum quartum: Ponat in terra frontem ſuam, in adoratione poſtquam poſuerit naſum ſuum. Improbatur autem, ut fiat adoratio cum uno tantùm ex his, (*nempè cum fronte ſola, aut cum ſolo naſo: vel innitendo fronte humi*) vel cum ſpira cydaris, niſi adſit juſta cauſa. Decimum quintum: Ut diſcooperiat medietatem brachiorum ſuorum. Decimum ſextum: Ut amoveat (ideſt *exporrigat quantum poteſt*) ventrem ſuum à femoribus ſuis. Decimum ſeptimum: Ut vertat digitos pedum ſuorum erga Meccam. Decimum octavum: Ut laudet Deum in hoc ter. (*dicat tribus vicibus*: الحمد لله *Laus Deo*.) Decimum nonum: Ut elevet caput ſuum magnificans Deum. Vigeſimum: Ut elevet manus ſuas poſt elevationem capitis. Vigeſimum primum: Ut elevet genu ſuum poſt elevationem manuum ſuarum ab adoratione ſecunda. Vigeſimum ſecundum: Cùm elevaverit caput ſuum poſt incurvationem ſecundam, expandet in modum ſtrati pedem ſuum ſiniſtrum, & ſedebit ſuper illum. Vigeſimum tertium: Firmiter figet dexterum (*pedem*) ſuum, & ponet ſummitates digitorum pedis ſui dexteri verſus Keblam (*Templum Meccanum*). Vigeſimum quartum: Ponet manus ſuas ſuper femora ſua; deinde extendet digitos ſuos, & teſtificabitur (*unitatem Dei, & legationem Mahumeti*) cum corde ſuo: & orabit ſuper Prophetam Mahumetum. Vigeſimum quintum: Cùm hæc compleverit, reſtat, ut ſalutet (*eos qui ſunt præſentes*) à dextris, ac ſiniſtris ſuis. Et quod eſt præter hæc, pertinet ad quendam decorem & ornatum: ut, affricare manibus faciem (*& barbam*) poſt ſalutationem (*populi, ſeu Mahumeti*): & dicere: الحمد لله والثناء والتسبيح. Laus Deo, & præconium, & canticum. Quòd ſi quis ex his aliquid omiſerit; ad nihil præterea tenebitur, neque culpam ullam committet. Nihilominus ſervabit, & faciet hæc ad magnificandum Deum, & præmium ac mercedem obtinebit. Et hæc obſervare, præſtantius eſt, & melius.

ما يكره فى الصلاة:

Quæ improbentur in Oratione.

HÆc ſunt decem. Primum. التربع orare quadrata forma (*cum corpore erecto, licet genibus flexis: nam tunc homo videtur quadratus*) ſine legitima cauſa. Secundum. Recitare verſus Alcorani æquales. (*Arab.* تعديل الايات) Tertium. Expanſio brachiorum. Quartum. Vertere oculos hùc atque illùc. Quintum. Nictare oculis in oratione ſine juſta cau-

ſa. Sextum, amovere lapillos à loco adorationis (*ne ſcilicet noceant genibus aut fronti*) ſine neceſſitate. Septimum, legere libros in oratione. Octavum, facere orationes ſupererogationis. Nonum, jocari manibus, lingua, capillis, veſte, aut alia re corporis. Decimum, cùm quis fuerit in Meskita, ſi ſtet ſolus, & cæteri omnes ſimul; eſt res odioſa. Oportet igitur (*ſi ſtat ſolus, quia moleſtiam aliquam recipit ab aliis*) ut diſcedat ab eis; ne ſit aliquid odioſum in oratione.

ما يفسد فى الصلاة:

Quæ vitient Orationem.

HÆc ſunt quatuordecim. Primum. Tuſſis gravis, & reciprocata ſine cauſa neceſſaria. Secundum. Reſpondere ſternutanti, illis verbis; ارحمك اللـه Miſereatur tui Deus (*ſicut nos dicimus, Deus te ſalvet*). Tertium. Si orans incipiat cum fauſtis auſpiciis ſuper alium, quàm ſuper Emamum ſuum. Quartum. Dicere, لا اله الا الله: Non eſt Deus niſi Deus; ſi intendat per hæc verba reſpondere alicui, à quo interrogetur. Quòd ſi non intendat per hæc niſi ſigna, (ideſt *aliquid innuere*) non vitiabit orationem. Quintum. Detectio pudendorum. Sextum. Elata voce flere propter dolorem, aut aliquod accidens, niſi propter memoriam Paradiſi, vel Gehennæ. Septimum. Reſtituere ſalutationem manu, vel lingua. Octavum. Meminiſſe prætermiſſorum, ſi non exciderit ordo. Nonum. Multa occupatio in actione. Decimum. Mutua colloquia. Decimum primum. Comedere. Decimum ſecundum. Bibere. Decimum tertium. Riſus immodeſtus, cum cachinnis. Decimum quartum. Deliquium.

Hæc omnia vitiant orationem, ſive fiant data opera, ſive per incuriam: & neceſſe eſt repetere eam.

فرايض الوضوء:

Sanctiones Sacræ Purificationis.

HÆ ſunt quatuor. Prima. Abluere faciem. Secunda. Lavare manus cum cubitis. Tertia. Confricare anteriorem partem capitis. Quarta. Lavare pedes. Quòd ſi quis unam ex his prætermiſerit, aut partem ejus, non admittitur oratio illius; ſed ſi vult eam facere, debet repetere.

سنن الوضوء:

Traditiones Sacræ Purificationis.

HÆ ſunt decem. Prima. Dicere بسم الله: *In nomine Dei*, in principio ſacræ purificationis. Secunda. Lavare manus, antequam immittantur intra vas (*in quo eſt aqua ad ſacram purificationem*). Tertia. Dentium confricatio. Quarta. Gargarizatio (*ſeu oris collutio*). Quinta. Narium, immittendo aquam, purgatio. Sexta. Confricatio auricularum aqua una. Septima. Barbæ ac digitorum diſcriminatio. Octava. Repetitio lotionis. Nona. Emundatio à ſtercore, lotio, ſpermate, & vento emiſſo per anum, cum aqua, ſi inveniantur. Decima. Eadem emundatio (*in defectu aquæ*) cum lapide, vel gleba, vel fruſto luti ſicci, vel laterculo, vel alia re æquivalenti.

ما يستحب فى الوضوء:

Quæ requirantur in ſacra Purificatione.

HÆc ſunt ſex. Primum. Intentio. Secundum. الموالاة: Continuatio ſine intermiſſione. Tertium. Principium cum manu dextera. Quartum. Obſervantia ordinis. Quintum. Ambire totum caput, quando affricatur. Sextum. Incipere cum eo, quod oſtendit Deus excelſus (*nempè* بسم الله, *In nomine Dei: vel ſimili.*)

اداب الوضوء:

Ritus ex traditione in ſacra Purificatione.

HI ſunt ſex. Primus. Relinquere ſermonem, excepta precatione conſueta, quæ fit ad lotionem ſingulorum membrorum. Secundus. Gargarizatio, ſeu ablutio oris, & narium per aquam manu dextera. Tertius. Emunctio narium manu ſiniſtra. Quartus. Cooperire pudenda poſt ablutionem eorum ab excrementis in latrina. Quintus. Omittere converſionem ad Kaabam, & obvertere illi terga in latrina. Sextus. Omittere converſionem ad ſolem, & lunam, & obvertere illis terga, cùm in deſerto. (*deeſt aliquid, puta orat, vel mingit &c.*).

نوافل الوضوء:

Supererogatoria in ſacra Purificatione.

HÆc ſunt ſex. Primum. Confricatio cervicis. Secundum. Affricatio manuum ad parietem poſt purificationem ab excrementis penis, & ani. Tertium. Memoria precationis ad lotionem cujuslibet membri. Quartum. Aſperſio aquæ ſuper femoralia poſt abſolutam ſacram purificationem. Quintum. Aſperſio aquæ ſuper membrum genitale poſt emundationem ab excrementis (*ſtercoris, lotii, &c.*) Sextum. Lavare manus poſt affricationem earum ad parietem.

كراهية الوضوء:

Quæ improbentur in ſacra Purificatione.

HÆc ſunt ſex, Primum. Effundere aquam ſuper faciem, impetu eam incutiendo. Secundum. Purgare nares immittendo in eas aquam manu dextera. Tertium. Gargarizatio, & dentium confricatio manu ſiniſtra. Quartum. Sermonem habere, cùm mundantur pudenda. Quintum. Spuere in aquam; & in eam mingere, & ſtercus egerere. Sextum. Intueri pudenda, dum quis eſt in latrina.

منهـــي الوضـــوء:

Prohibita in ſacra Purificatione.

HÆc ſunt ſex. Primum. Prodigere pluſquam tres uncias aquæ. Secundum. Lavare membra præcepta plus vel minus tribus vicibus. Tertium. Confricare pedes nudos. Quartum. Detegere pudenda in ſacra purificatione. Quintum. Emundare pudenda manu dextera. Sextum. Projicere lotium, & ſtercus in aquam. Hæc omnia prohibentur.

نواقـــض الوضـــوء:

Quæ diſſolvant ſacram Purificationem.

HÆc ſunt ſeptem. Primum, quod exit ex genitalibus, vel ex ano, vel ex alia parte corporis, præter ſputum, & mucum narium, & quod exit ab auriculis, & oculis: per hæc enim non diſſolvitur ſacra purificatio. Secundum. Vomitus pleno ore. Tertium. Somnus captus ab eo, qui vel adhæret alicui rei, vel accumbit, vel jacet. Quartum. Riſus profuſus ac diſſolutus. Quintum. Deliquium. Sextum. Mania (*vel amentia*). Septimum الردة Repetitio (*vel apoſtaſia*).

فرايـــض الغســـل:

Præcepta Lotionis.

HÆc ſunt tria. Primum. Gargarizatio. Secundum. Dentium confricatio. Tertium. Lotio totius cæteri corporis.

ســـنن الغســـل:

Traditiones Lotionis.

HÆ ſunt ſex. Prima. Ut incipiat, qui ſe lavat, à lotione manuum. Secunda. Ut lavet genitalia. Tertia. Ut removeat immunditiam, quam habuerit in corpore. Quarta. Ut faciat ſacram purificationem ad orationem. Quinta. Ut effundat ter aquam ſuper reliquum corpus. Sexta. Ut lavet pedes, poſtquam abſolverit lotionem omnium cæterorum membrorum.

المعـــان الموجبـــة الغســـل:

De his, propter quæ fieri debet Lotio.

HÆc ſunt in duplici differentia. Prima verſatur circa verum & certum; cujuſmodi eſt emiſſio ſeminis per modum plenæ effuſionis, & carnalis concupiſcentiæ viri & fœminæ, in ſtatu ſomni, & vigiliæ. Altera dicitur judiciaria, cujuſmodi eſt, quando quis expergiſcitur è ſomno, & invenit in veſtibus ſuis ſperma effuſum, & judicat eſſe abluendum ad majorem ſecuritatem.

Lotio, qua quis lavatur, eſt quadruplex, juxta Abu-Honeipham. Prima, lotio feriæ ſextæ. Secunda, lotio duorum Feſtorum. Tertia, lotio ſtationis in Monte Araphat. Quarta, lotio in præparatione ad ſacra Meccana in Peregrinatione.

Explicitus Liber cum adjutorio Dei excelſi, quem ſcripſit pauper humilis Aly filius Mohammed: Anno milleſimo nonageſimo (*Hagiræ: Chriſti autem* 1577.)

Hæc ſunt Mahumetanicæ Orationis dogmata, ac ritus, prout ipſimet Moslemi referunt, in quibus geſticulationem potiùs mimicam, quàm veram orationem Chriſtianus Lector agnoſcet.

CAPUT SEXTUM.

Tertium Eslamiticæ Sectæ fundamentum practicum: Eleemoſyna.

HAnc appellat Mahumetus in Alcorano الزكاة *à verbo* زكا, *quod augeri, & juſtum purumque eſſe ſignificat: quia nempè per eleemoſynam augentur bona eorum, qui eam tribuunt; & iidem juſtificantur, ac purificantur à Deo. Eſt autem duplex eleemoſyna apud Mahumetanos: altera ſpontanea, quæ dicitur* الصدقة, *quaſi juſtitia: altera à lege præcepta, de qua hìc agimus, & quæ veriùs vectigalis, tributi, ac decimarum pro uſu belli, & Principis, ac Reipublicæ, quàm eleemoſynæ nomen meretur. Hæc autem de illa habentur in allegato Auctore.*

كتاب الزكوة:

Liber de Eleemoſyna (ſeu Decimis.)

DEcimæ ſolvendæ ſunt ab homine libero, fideli, adultæ ætatis, & intellectu prædito, cùm habuerit نصابا Stabile (*ideſt facultates, quibus Decimæ impoſitæ ſunt*) integrum, proprium, & perfectum; & poſſederit illud per unum annum. Neque debentur Decimæ à puero, neque ab amenti, neque ab eo, qui ſibi pretium inſcripſit libertatis ſuæ (ideſt, *qui ſe redemit pecunia à captivitate, vel ſervitute*). Ille quoque, cujus facultates omnes gravatæ ſunt ære alieno, à Decimis eximitur. Quòd ſi habuerit plus quàm debitum (*ut, ſi debeat quinquaginta, & remaneant illi ſexaginta libera*): ſolvet pro Decimis id, quod ſibi ſuperfluum fuerit, (الفاضل: *ex eo, quod excedit debitum*) cùm pervenerit ad Stabile. Neque debentur Decimæ pro circuitu habitationis; neque pro veſtibus corporis, neque pro ſupellectilibus ædium; neque pro jumentis ad equitandum (الركوب *ſuper quæ conſcenditur*) neque pro ſervis, qui ſerviunt (*dominis ſuis: nec habentur ut venales*): neque pro armis, quæ ſint ad proprium uſum. Neque licet perſolvere Decimas, niſi cum intentione eas ſolvendi in ea menſura, & quantitate, quæ convenit perſolventi. Qui autem erogaverit omnes facultates ſuas in eleemoſynam, ſine intentione ſolvendi Decimas; liber erit ab obligatione illas ſolvendi.

باب

باب زكوة الابل:

Caput de Decimis pro Camelis.

NOn ſolvuntur Decimæ pro minus quàm quinque camelis paſcuis, & anniculis. Pro quinque igitur camelis uſque ad novem incluſivè, ſolvetur pro decimis una ovis. Pro decem autem, donec perveniant ad quatuordecim, duæ oves. Pro quindecim verò, donec non excedant novemdecim, tres oves. A viginti uſque ad viginti quatuor, quatuor oves. Ab hoc numero uſque ad triginta quinque incluſivè, una ovis fœta. Si fuerint triginta ſex, ſolvatur una ovis, quæ lactet, quamdiù non excedant quadraginta quinque. Cùm autem ad quadraginta ſex pervenerint, ſolvatur unus camelus triennis, donec ſexaginta non excedant. A ſexaginta ſex uſque ad nonaginta, duæ oves lactantes. A nonaginta & uno uſque ad centum viginti, duo cameli triennes. Tunc verò repetatur à capite ſolutio decimarum: ſolvaturque pro quinque camelis una ovis cum duobus camelis triennibus: & pro decem camelis duæ oves: & pro quindecim tres oves: & pro viginti, quatuor oves: & pro viginti quinque, una ovis fœta, donec perveniant ad centum & quinquaginta: tunc enim ſolventur tres cameli triennes. Deinde repetatur à capite ſolutio decimarum, & perpetuò ſervetur, ita-ut pro quinque camelis ſolvatur una ovis: pro decem, duæ: pro quindecim, tres: pro viginti, quatuor: pro viginti quinque, ovis fœta: pro triginta ſex, ovis lactanea. Cùmque pervenerint ad centum nonaginta ſex, ſolvantur quatuor cameli triennes, donec perveniant ad ducentos. Deinde reſumatur à capite ſolutionis ordo, ſemperque ſervetur, quemadmodùm reſumitur à numero quinario, qui eſt poſt centum quinquaginta.

باب صدقة البقر:

Caput de Eleemoſyna pro bobus.

NOn debetur eleemoſyna pro minus quàm triginta bobus. Cùm igitur fuerint triginta paſcuales, & anniculi, debetur pro illis vitulus, vel vitula. Pro quadraginta autem, bos annoſus, vel vacca annoſa. Deinceps nihil eſt addendum (in ſententia Abu-Joſeph, & Mohammed) donec perveniant ad ſexaginta: & tunc debentur pro illis duo vituli, vel duæ vitulæ. Pro ſeptuaginta verò, vacca annoſa, & vitulus. Pro octoginta, duæ vaccæ annoſæ. Pro nonaginta, tres vituli. Pro centum, duo vituli, & una vacca annoſa. Et ſecundum hoc variabitur ſtatutum à lege in omni decade, de vitulo in vaccam annoſam; & de vacca annoſa in vitulum. Bubali verò, & boves, pro eodem computantur.

باب صدقة الغنم:

Caput de eleemoſyna pro ovibus.

NOn debetur eleemoſyna pro minus quàm quadraginta ovibus. Cùm igitur quadraginta fuerint paſcuæ, & anniculæ, dabitur pro illis una ovis, donec perveniant ad centum viginti; poſt hunc enim numerum dabuntur duæ oves, donec perveniant ad ducentas; quo numero completo, dabuntur tres oves, donec perveniant ad quadringentas: tunc enim dabuntur quatuor oves. Deinceps pro quolibet centenario, dabitur una ovis. Eadem verò erit ratio de ovibus ac de capris.

باب زكوة الخيل:

Caput de Decimis pro equis.

CUm fuerint equi & equæ paſcuales, & abſolverint annum, erit in electione domini eorum dare pro ſingulis equis unum denarium; vel ſi voluerit, taxare pretium eorum, & dare pro ſingulis ducentis drachmis, quinque drachmas. Neque eſt in maſculis aliquid ſingulare quoad decimas. Juxta Abu-Honeipham, & Mohammed, nihil datur pro equis, neque pro mulis, & aſinis, niſi exponantur mercaturæ. Neque pro his, qui ablactantur, neque pro vitulis, & agnis adultis, juxta eoſdem Doctores, ſolvendæ ſunt decimæ, niſi fuerint cum illis alii jam grandes. Sed Abu-Joſeph cenſet dandum eſſe unum ex illis. Licet autem ſolvere pretium pro iis rebus, quæ dantur in decimas. Non ſolvuntur decimæ pro beſtiis, quæ laborant, atque operibus inſerviunt, neque pro prægnantibus, neque pro iis, quæ detinentur in paſcuis. Non accipiet Quæſtor, ſeu Exactor decimarum, meliora facultatum, neque deteriora; ſed continebit ſe in medio. Qui habet ſtabile, ſi in declinatione anni lucrabitur facultates ejuſdem generis, cujus eſt ſtabile; aggregabit lucrum facultatibus ſuis, & ſolvet decimas pro eo. Beſtia paſcualis eſt, quæ moratur in paſcuis per majorem partem anni ſui, vel ſaltem per dimidiam partem ejus. Decimæ, juxta Abu-Honeipham, & Abu-Joſeph, exiguntur pro toto Stabili, ſine remiſſione (*Arabicè* دون العفو; *poteſt etiam verti: præter id quod condonatur*). Si perierint facultates poſt contractum debitum decimarum pro eis, ceſſabit obligatio decimarum. Si autem anteriores fuerint decimæ per annum, & dominus poſſidet Stabile, poterunt exigi.

Recenſet deinde Auctor alia, quæ pertinent ad النصاب *Stabile, ad ea ſcilicet bona, quibus imponuntur Decimæ. Primum eſt* الفضّة *Argentum. Secundum,* الذهب *Aurum. Tertium* العروض *Bona accidentalia, ſeu adventitia. Quartum* الزرع والثمار *Agri, & fructus. Deinde proſequitur, declarando, in quæ, vel in quos Decimæ prædictæ debeant expendi.*

باب مَن يجوز دفع الصدقة اليه ومَن لا يجوز:

Caput de iis, quibus liceat tradere eleemoſynam, & quibus non liceat tradere.

HAbetur in Alcorano: Eleemoſynæ debentur pauperibus, & egenis, & iis, qui operam ſuam impendunt pro illis colligendis (*Quæſtoribus, ſeu Exactoribus earum*) & iis, qui procurant mutuam unionem cordium (*ſequeſtris concordiæ & pacis*): & pro redimendis captivis: & debitoribus: & pro Via Dei (*ideſt pro ſtipendio eorum, qui pugnant contra infideles*): & illis, qui detinentur in itinere. Ex his octo ſpeciebus excluduntur illi, qui procurant

mutuam

mutuam unionem inter fideles: nam Deus ipſe corroboravit, & univit omnes fideles in religione Eslamitica. Pauper verò eſt, qui habet aliquid modicum: Egenus autem, ſeu mendicus eſt, qui nihil habet. Excluduntur etiam Quæſtores & exactores decimarum, nam his penditur ab Emamo merces laboris ſui. Captivi etiam debent pro libertate ſua ſe invicem adjuvare; vel adjuvari ab illis, qui ſoluto pretio libertatem redemerunt. Debitores ſunt, qui ære alieno gravantur. Pro via Dei, intelliguntur ii, qui pugnant, vel pugnaverunt pro religione (*contra infideles*). Qui detinentur in itinere (*Arabicè* بنو السبيل *filii ſemitæ*) ſunt, qui habent facultates in patria ſua, ſed reperiuntur in loco, in quo nihil habent. Hi ſunt, quibus decimæ debentur. Licet autem illi, qui voluerit, continere ſe in una tantùm ſpecie eorum, in decimarum ſuarum traditione. Non licet autem dare decimas tributario (ideſt *Judæo, vel Chriſtiano, aut Sabæo, vel aliis exteris receptis ſub fidem cum tributo*): & non ædificetur cum illis Meskita, neque fons, ſeu puteus; neque pons; neque emantur veſtes funebres ad involvendum mortuum; neque ematur cum ea captivus, ut libertate donetur. Neque dabuntur decimæ diviti. Neque dabit quis eas patri ſuo, & avo ſuo, etiamſi ſint ſublimis conditionis: neque filio ſuo, neque filio filii ſui, etiamſi ſint infimæ conditionis: neque matri ſuæ, neque matri matris ſuæ, neque uxori ſuæ. Neque dabit eas uxor viro ſuo, juxta Abu-Honeipham; ſed juxta alios, poterit dare. Neque dabit eas quis ſervo ſuo, qui ſe redemit ſoluta pecunia (ideſt *liberto ſuo*) neque captivo ſuo, neque captivo divitis, neque filio divitis, cùm fuerit parvulus. Neque dabuntur Decimæ Haſcemitis, qui ſunt ex familiis, &c.

Ponit alios caſus, in quibus liceat, vel non liceat dare decimas: & deinde agit de eleemoſyna, quæ fieri ſolet in ſolutione jejunii menſis Rhomadan, ſeu in Bairam magno: & inter alia hæc habet.

Datur autem pro ſolutione jejunii in eleemoſynam, dimidium Sahi ex frumento; aut unum Sahum ex dactylis, aut zibibo, aut hordeo. Sahum autem, juxta nonnullos, continet octo libras: juxta alios autem quinque libras, & tertiam partem libræ.

Hactenùs de Decimis, ſeu eleemoſyna à lege præſcripta: quæ à Mahumeto, ut conſtat ex Alcorano, potiſſimùm pro expenſis in bella, inſtituta fuit.

CAPUT SEPTIMUM.

Quartum Eslamiticæ Sectæ fundamentum: Jejunium.

CUM nulla propè ſit gens, quæ aliquod jejunii genus non habeat: non mirum, ſi Mahumetani quoque ſuum jejunium obſervent, vel obſervare ab Alcorano cogantur. Mirum tamen, quòd jejunium tàm ridiculum & abſurdum Mahumetus ſuis præſcripſerit, ut ex iis, quæ de eo ab Auctore ſcribuntur, apparet.

كتاب الصوم:

Liber de Jejunio.

JEjunium eſt duplicis generis: obligatorium, & ſupererogatorium. Obligatorium item duplex eſt: alterum, quod dependet à tempore ipſo; veluti jejunium menſis Rhomadan; & quod fit ex voto, determinatum ad certum tempus. Validum autem eſt jejunium cum intentione illius habita in nocte. Quòd ſi quis non habuerit intentionem, donec adveniant ultimæ partes noctis, habeat eam ab eo tempore uſque ad receſſum noctis. Alterum eſt, quod imponitur pro delicto ad modum jejunii menſis Rhomadan, & illius, quod fit pro voto ſolvendo. Neque valet alicui hoc jejunium, niſi cum intentione habita à nocte præcedenti. Jejunium autem omne ſupererogatorium debet fieri cum intentione nocte præcedenti ante finem ejuſdem noctis. Oportet verò, ut homines explorent novam lunam in die vigeſima nona menſis Sciaaban: &, ſi viderint illam, incipiant jejunium: neque jejunandum eſt die dubia (*cùm ſcilicet non conſtat apparuiſſe novam lunam*) niſi ſponte, & ex devotione. Quòd ſi nova luna lateat in nubibus, perficiant numerum menſis Sciaaban triginta diebus, deinde jejunent. Quòd ſi quis viderit lunam novam Rhomadan, ſolus ipſe jejunet, etiamſi Emamus non ſuſcipiat teſtimonium ejus. Si autem fuerit in aere aliquod impedimentum (*ob quod non poſſit nova luna videri*), ſuſcipiat Emamus teſtimonium unius hominis veridici, qui aſſerat, ſe novam lunam vidiſſe, ſive vir ſit, ſive mulier; ſive liber, ſive ſervus. Si autem nullum in aere ſit impedimentum, nullius recipiatur teſtimonium, donec videant novam lunam multi homines, ex quorum teſtimonio certa ſcientia poſſit haberi.

Tempus autem jejunii incipit à puncto ortus auroræ ſecundæ, uſque ad occaſum ſolis. Eſt autem jejunium abſtinentia à cibo, & potu, & coitu venereo, per totum diem integrum, cum intentione. Quòd ſi is, qui jejunat, comedat, aut bibat, aut coeat, per oblivionem: non intelligitur ſolviſſe jejunium, neque pœna ulla ei debetur. Quòd ſi ipſe putaverit, per hoc ſolvi jejunium ſuum, & poſteà comederit data opera: incurret pœnam, & non erit pro eo expiatio. Quòd ſi dormierit, & ſemine pollutus fuerit: vel aſpexerit mulierem, & ſemen emiſerit; vel unguentis delibutus fuerit: vel ſtibio oculos illiverit, vel oſculatus fuerit, non violabit jejunium. Quòd ſi ſe inhoneſtè tangendo ſemen emiſerit, incurret pœnam, neque erit pro eo expiatio, neque eſt difficultas in oſculo, cùm quis poterit fidere ſibi ipſi: ſed improbatur, ſi fidere ſibi non poſſit. Quòd ſi ſemen emiſerit (*propter oſculum*) non ideò violabit jejunium. Si data opera hauſerit aquam pleno ore, incurret pœnam, neque erit pro eo expiatio. Qui deglutierit calculum, aut nucleum, aut ferrum, data opera, franget jejunium. Qui volens, coierit in vaſe anteriori, aut poſteriori; aut comederit, aut biberit, quod comeditur in prandio, vel quod adhibetur ad medicinam; incurret pœnam, & expiatio ejus erit ſicut expiatio divortii. Qui ſponte coierit in vaſe præter naturam, aut cum beſtia, & emiſerit ſemen; incurret pœnam, & non erit pro eo expiatio. Et non eſt expiatio in fractione jejunii extra menſem Rhomadan. Qui clyſtere uſus fuerit, aut nares aqua abluerit, aut aliquid ſtillaverit in aures ſuas, vel medicinam adhibuerit in partibus intrinſecis ſeu profundioribus, aut in apertura cerebri; ita ut medicina perveniat ad ventrem, vel cerebrum; violabit jejunium, & obnoxius erit pœnæ. Quòd ſi inſtillaverit aliquid in foramine penis, vel uberum, non franget jejunium, in ſententia Abu-Honeiphæ, contra ſententiam Abu-Joſeph. Qui guſtaverit quidquam ore ſuo, non franget jeju-

jejunium : ſed non debet hoc facere. Neque debet mulier manducare cibum pro puero ſuo, cùm fuerit ei de hoc dubium (*an liceat, nec ne*) ſed maſticare tantùm cibum, non frangit jejunium, quamvis neque hoc facere conveniat. Cùm intraverit in guttur alicujus granum tenue, vel pulvis viæ, vel fumus croci, non frangit jejunium. Qui fuerit infirmus in menſe Rhomadan, & timuerit, ne jejunium augeat morbum ſuum, frangat jejunium, & ſolvat pœnam (*impoſitam à lege.*) Qui eſt in itinere, non tenetur ad jejunium: ſed tamen, ſi jejunet, melius faciet. Si autem frangat jejunium, exſolvendo pœnam, licebit. Si infirmus, & viator, mortui fuerint in infirmitate, vel in itinere; non erunt pœnæ obnoxii. Si autem infirmus convaluerit, & viator iter abſolverit, & poſteà mortui fuerint, obnoxii erunt pœnæ, quamdiù ille valetudine recuperata fruetur; hic verò conſiſtet in patria. Pœnam autem (*ſeu ſatisfactionem*) pro jejunio Rhomadan, ſi quis voluerit partiri (*& non totam ſimul, ſed per partes exſolvere*), poterit: &, ſi voluerit, poterit eam continuatim perſolvere. Quòd ſi diſtulerit eam, donec ingrediatur Rhomadan ſecundus, jejunabit in ſecundo Rhomadan; & poſt eum, ſatisfaciet primo, neque tenebitur alia re jejunium redimere. Prægnans, & lactans, cùm metuerint aliquid mali pueris ſuis, ſolvant jejunium, & ſubeant pœnam: neque alia re jejunium redimant. Senex decrepitus, qui non poteſt jejunare, ſolvat jejunium: ſed det cibum quotidie uni pauperi, ſicut datur pro expiatione. Qui mortuus fuerit obnoxius pœnæ jejunii Rhomadan, præcipiat in teſtamento, ut propinquus (*hæres*) ſuus det quotidie pro ſe uni pauperi dimidium Sahi ex tritico; vel ſahum unum ex dactylis, aut hordeo. Qui incœperit jejunium ſpontaneum, vel orationem ſpontaneam, & deinde fecerit aliquid, per quod irrita fiant; abſolvat ac perficiat ea (*ideſt, quod remanet ex illis*). Cùm puer pervenerit ad ætatem adultam; itemque cùm infidelis aliquis ſuſceperit Mahumetiſmum in una ex diebus Rhomadan, in reliquis ſequentibus diebus abſtineant à comeſtione diurna, & jejument per id tempus, quod ſequitur, neque obnoxii ſint ulli pœnæ (*ſatisfactoriæ*) pro tempore, quod præceſſit.

Omitto alios caſus ejuſdem furfuris circa hoc jejunium Mahumetanicum: ſolùm noto, pœnam illam, de qua hìc ſæpè fit mentio, impoſitam ſolventibus jejunium, quæ Arabicè dicitur القضاء *Judicium*, ſeu *ſententia* & الكفارة *expiatio*, explicari in Alcorano Sura 2. البقرة *Vacca*, verſ. 184. & ſeqq. his verbis: يا ايها الذين امنوا كُتِبَ عليكم الصيام كما كُتِبَ على الذين من قبلكم لعلكم تتقون: ايامًا معدودات فمَن كان منكم مريضًا او على سفر فعدّة من ايام اخَرَ وعلى الذين يطيقونه فدْيَةٌ طعامُ مسكين فمَن تطوّع خيرًا فهو خيرٌ له وان تصوموا خيرٌ لكم ان كنتم تعلمون: شهرُ رمضان الذي اُنزِلَ فيه القران هدًى للناس وبيّنات من الهدى والفرقان فمَن شهد منكم الشهر فليصُمْهُ فمَن كان مريضًا او على سفر فعدّةٌ من ايام اخر يريد الله بكم اليُسر ولا يريد بكم العُسر ولتكملوا العدّة ولتكبروا الله على ما هَداكم .... اُحِلّ لكم ليلة الصيام الرفث الى نسائكم هنّ لباس لكم وانتم لباس لهنّ عَلِمَ اللّه انكم كنتم تختانون انفسكم فتاب عليكم وعفى عنكم فالان باشروهنّ وابتغوا ما كتب الله لكم وكُلوا واشربوا حتى يتبيّن لكم الخيط الابيض من الخيط الاسود من الفجر ثم اتمّوا الصيام الى الليل ولا تباشروهنّ وانتم عاكفون في المساجد تلك حدود الله فلا تقربوها:

O qui credidiſtis (ideſt ò Moslemi) *præſcriptum eſt vobis jejunium, ſicut præſcriptum fuit illis, qui fuerunt ante vos, ut vos timeatis* (tranſgreſſionem illius). *Dies numeratos* (habebit hoc jejunium). *Qui autem fuerit ex vobis* (eo tempore) *ægrotus, vel in itinere;* (accipiatur ab eo ad jejunandum) *numerus æqualis ex diebus aliis. At ſuper eos, qui potuerint illud* (ſervare, & tamen non ſervaverint, imponitur tranſgreſſionis ſuæ) *redemptio: cibatio unius pauperis. Qui autem ſpontè præſtiterit* (id quod eſt) *melius* (lautiùs cibando pauperem vel plures pauperes, quàm lex præcipiat) *hoc melius erit illi. Et quòd jejunetis, melius erit vobis* (quàm frangere jejunium, vel cibare pauperem), *ſi ſcieritis. Menſis Rhomadan* (deſtinatus eſt vobis ad jejunandum) *in quo demiſſus fuit Alcoranus* (è cœlo) *directio hominibus, & declarationes ex Diſtinctione* (ideſt diſtinctionis rerum licitarum ab illicitis, & veritatis à mendacio). *Itaque qui præſens fuerit ex vobis huic menſi, jejunet illum. Qui autem ægrotus fuerit, vel in itinere;* (accipiat) *numerum* (æqualem) *aliorum dierum. Vult Deus* (in hoc oſtendere) *vobiſcum facilitatem; & non vult* (oſtendere) *vobiſcum difficultatem: &* (tantùm) *ut compleatis numerum* (horum dierum): *& ut magnificetis Deum, eò quòd direxerit vos .... Conceditur vobis nocte jejunii conjugalis copula cum uxoribus veſtris. Ipſæ ſunt indumentum vobis., & vos eſtis indumentum illis* (per mutuos amplexus, & actus venereos). *Novit Deus, quòd vos fraudabatis invicem vos ipſos* (abſtinendo à coitu nocte jejunii): *propterea miſertus eſt veſtri, & indulſit vobis. Nunc igitur coite cum illis, & avidè appetite* (copulam), *quam præſcripſit vobis Deus: & comedite, & bibite* (per totam noctem) *donec appareat diſtinctè vobis filum album à filo-nigro in aurora. Deinde perficite* (ideſt perfectè obſervate) *jejunium* (ab aurora) *uſque ad noctem: & ne coeatis cum illis* (ideſt uxoribus) *& commoramini aſſiduè in Meskitis. Iſti ſunt termini Dei,* (ab eo vobis præſcripti). *Ne ergo approximetis eis* (ideſt ne eos tranſgrediamini.)

Ex

Ex his Alcorani verbis faciliùs intelligentur ea, quæ ſuprà ab Auctore dicta ſunt.

CAPUT OCTAVUM.

Quintum Eslamiticæ ſectæ fundamentum, Peregrinatio.

PEregrinatio Meccana, quæ dicitur الحجّ, non fuit à Mahumeto inſtituta, ſed ex uſu Ethnicorum Arabum ab eo accepta, ſuiſque aſſeclis præſcripta. Imò, ſi credimus Scriptoribus Mahumetanis ab ipſo Adam, & cæteris antiquis Patribus, & Prophetis obſervata fuit. Sed videamus, quid de ea ſcribat noſter Auctor.

كتاب الحجّ:

Liber de Peregrinatione.

PEregrinatio debetur ab iis, qui ſunt in adulta ætate, intellectu præditi, integris viribus, & quibus ſit copia viatici, & camela ad iter, ex facultatibus non ſpectantibus ad habitationem, neque ad res neceſſarias, neque ad expenſas familiæ uſque ad reditum à peregrinatione. Oportet etiam, ut via ſit tuta, & ſecura. Et conceditur quoque mulieri, dummodò habeat fidum ſocium (Arab. محرم *arcanorum conſcium ac participem*) vel conjugem, qui peregrinentur cum ea: neque liceat illi, ſine uno ex his duobus peregrinari, &c.

Cùm autem quis voluerit الاحرام (*præparare ſe ad ſacra Meccanæ Viſitationis*) lavabit ſe, aut ſacram purificationem adhibebit: ſed lavare ſe erit melius: & induetur duabus veſtibus novis, aut lotis, & faſcia, & pallio; contrectabitque res odoriferas, ſi habuerit: & orabit cum duabus incurvationibus, & dicet; O Deus, ego volo facere peregrinationem Meccanam: proſpera, ac facilita eam mihi, & ſuſcipe eam à me.

Deinde poſtquam ſic oraverit, dicet لبّيك (*Ecce adſum tibi obediens.*) Quòd ſi fuerit ſeparatus ab aliis in peregrinatione, proferet eadem verba cum intentione peregrinationis, dicens: Ecce adſum tibi obediens, ò Deus: Ecce adſum tibi obediens: Ecce adſum tibi obediens: Non eſt tibi ſocius in divinitate; ecce adſum tibi obediens. Certè laus, & felicitas tibi, & regnum: & non eſt ſocius tibi in divinitate. Et non debet omittere aliquid ex his verbis: poterit tamen aliquid addere, ſi voluerit. Cùm autem prædicta verba protulerit, jamque ſe ad ſacram peregrinationem diſpoſuerit, cavebit ab iis, quæ prohibuit Deus, nempè ab acceſſu venereo ad fœminas, aliiſque flagitiis ac tranſgreſſionibus, & ab altercationibus. Non occidet animalia venatica (*quæ ſcilicet in venatu occidi ſolent*) neque nutu oſtendet ea aliis, vel alio modo monſtrabit, ut occidant ea. Non induetur tunica, neque femoralibus, neque cydari, neque cucullo, neque tunica Perſica, neque ſoccis; ſed ſi invenerit crepidas, ſcindet eas in extremitate ad talos. Non cooperiet caput ſuum, neque faciem ſuam. Non contrectabit res odoriferas. Non radet caput ſuum, neque pilos corporis ſui; neque tondebit quidquam barbæ ſuæ, neque unguium ſuorum. Non induat veſtem tinctam varſo, (الورس *herba, quæ naſcitur in ſola Arabia*) neque croco (زعفران *Zaferano*) neque oſphoro (عصفر *herba, qua tinguntur veſtes*). Niſi fuerit lota, non excutiatur. Conceditur illi ut lavetur, & ingrediatur in balneum, & ſedeat ad umbram in domo, vel in geſtatorio, & præcingat ſe medium hamiano (الحميان *videtur genus lintei*). Et non lavabit caput ſuum, neque barbam ſuam hatemio (الحطمي *videtur genus herbæ*). Et ſæpè repetet اللهم لبّيك: *O Deus, ecce adſum tibi obediens*: poſt orationem, & quoties aſcenderit in locum altum, vel deſcenderit in vallem.

Cùm autem ingreſſus fuerit Meccam, incipiet à Templo illius, cùmque ob oculos habuerit illud, magnificabit Deum (*dicens* الله اكبر) & dicet لا اله الا الله: *Non eſt Deus niſi Deus*. Deinde incipiet à Lapide nigro, & convertet ſe ad eum, & magnificabit Deum: & elevabit manus ſuas, & manu tanget eum, & oſculabitur eum, ſi potuerit, ſine incommodo aliorum. Poſteà incipiet à dextris ſuis ex ea parte, quæ reſpicit januam, & depoſito humi pallio ſuo, circuibit Templum ſepties extra murum, qui ambit illud; & primis tribus vicibus celeriter incedet; in reliquis verò quatuor, lentiùs: & manu, vel oſculo, tanget Lapidem nigrum quoties tranſibit ante illum, ſi potuerit, & ſigillabit circuitus cum hujuſmodi oſculo, vel tactu manus. Deinde veniet ad locum, ubi conſiſtitur, vel in eam partem Templi, quæ ſibi fuerit facilior, & orabit cum duabus incurvationibus. Prædictus autem circuitus dicitur طواف القدوم *Circuitus adventus;* & ſit ex conſuetudine (*in primo adventu peregrinorum*) ſed non eſt neceſſarius. Habitatores autem Meccæ non ſolent facere hunc circuitum.

Deinde egredietur ad montem Sapham, & aſcendet ſuper eum: & convertet ſe verſus Kaabam (*Templum Meccæ*): & magnificabit Deum, & dicet لا اله الا الله: Non eſt Deus, niſi Deus; & orabit pro Propheta Mahumeto. Et orabit Deum pro neceſſitatibus ſuis, & lento paſſu deſcendet verſus montem Mervam. Cùmque pervenerit ad imum vallis, velociter curret per duo milliaria inter umbras arborum, donec perveniat ad montem Mervam, ſuper quem aſcendet, & faciet idem, quod fecit in Sapha: & circuibit ſepties, incipiens à Sapha, & abſolvens in Merva: deinde conſiſtet in Mecca in ſtatu peregrini (*Arab.* محرمًا) & circuibit Kaabam, quoties ipſi videbitur. Die verò ante potationem (*ex puteo Zamzam*) Emamus habet concionem, in qua inſtruit homines (*de iis, quæ ſpectant ad*) exitum in Vallem Minæ, & orationem in Monte Araphat, & ſtationem (*in eo*), & regreſſum (*ab eo*). Cùmque fecerit orationem auroræ in die potationis in Mecca, egredietur in Minam, ibique conſiſtet, donec perſolvat orationem

nem auroræ in die (*qua visitandus est*) Mons Araphat, ad quem diriget se, ibique consistet, donec sol declinet: & tunc orabit Emamus cum hominibus orationem meridianam, & pomeridianam eodem tempore, sed habebit concionem ante orationem, instruens homines circa orationem, & stationem in Araphat, & Mozdalephat, & jactum lapillorum, & mactationem (*pecudum*), & circuitus in visitatione. Et orabit cum eis orationem meridianam, & pomeridianam in tempore meridiei ad vocem præconis, cum duabus consistentiis (*seu Stationibus*). Qui verò oraverit in caravana (*seu mansione*) sua solus, persolvet unamquamque ex his tempore suo, juxta Abu-Honeipham: sed contrarium asserunt Abu-Joseph, & Mohammed. Deinde perget ad locum stationis juxta Montem Araphat, qui totus est locus stationis, excepta parte concava ipsius. Debet autem Emamus consistere in Monte Araphat super camelam suam, & advocare homines, ac docere eos sacros ritus. Et necesse est, ut lavetur ante stationem in Araphat, & studiosè se gerat in precatione (*Arabicè* الدعاء; *etiam invitatione*). Cùm autem occubuerit sol, revertetur Emamus cum peregrinis, lento passu & commodo, donec perveniant in Mozdalephat: & consistant in ea juxta Montem ibi situm, ubi orabit Emamus cum populo orationem occasus solis, & vesperæ, cum voce præconis, & statione. Cùm autem apparuerit aurora, persolvet Emamus cum peregrinis orationem auroræ in extremitate noctis. Deinde stabunt homines cum eo, & orabit. Mozdalephat autem tota est locus orationis, excepta concavitate Mohasseri. Deinde revertetur Emamus cum peregrinis ante ortum Solis, & veniet in Minam: & incipiet jacere lapillos Akebæ (*Arabicè* العقبة, *quia fortè jaciuntur post humeros, à parte anteriori inter crura sub genitalibus*): & jaciet eos à concavo vallis, eruntque septem lapilli, qualis est calculus, qui digitis jacitur. Magnificabit autem Deum ad singulos lapillos, nec consistet post eorum jactum: & concidet Talbit (ideſt *non ampliùs proferet verba illa* اللهم لبيك: *O Deus, ecce adsum tibi obsequens*) post primum lapillum. Deinde immolabit (*pecudes suas*) si voluerit. Deinde radet caput, vel tondebit; sed melius erit radere. Jamque licita erunt ei omnia, præter fœminas. Deinde veniet Meccam ea die, vel sequenti, vel perendie; & circuibit Templum circuitu, qui dicitur طواف الزيارة *Circuitus Visitationis*, septemvicibus. Quòd si cucurrerit inter Sapham, & Mervam, post circuitum adventus, non curret celeriter in hoc circuitu, nam non tenetur currere. Quòd si non præcesserit cursus (*inter Sapham, & Mervam*): velociter incedet in hoc circuitu, & curret post illum, sicut prædiximus: & licitus erit ei usus fœminarum. Hic autem circuitus statutus est à lege in Peregrinatione; nec probatur ejus dilatio ultra tres dies. Quòd si quis ulteriùs distulerit, debitor erit sanguinis (ideſt *victimæ immolandæ*) juxta Abu-Honeipham.

Deinde redibit in Minam, ibique consistet. Cùmque occubuerit Sol secundæ diei Sacrificiorum, jaciet ter lapillos, incipiens ab ea parte, quæ respicit Templum, & jaciet cum septem siliculis, magnificans Deum ad singulos siliculos, & post jactos lapillos stabit. Deinde jaciet lapillum Akebæ eodem modo, & non stabit post (*quam jecerit*) eum. Cùmque fuerit dies crastinus, jaciet lapillos tertios post occasum solis eodem modo. Cùmque voluerit accelerare egressum è Mina, exibit anticipatè ad Meccam. Si autem morari voluerit, jaciet lapillos tertios die quarta post occasum Solis. Quòd si anticipet jactum lapidum hac die ante occasum Solis post ortum auroræ, licebit, juxta Abu-Honeipham. Improbatur autem quòd præmittat aliquis sarcinas suas ad Meccam, & moretur (*in Mina*) donec jaciat lapillos. Cùm autem egressus fuerit, ut eat in Meccam, descendat in Mohasseb. Deinde circumeat Caabam septem vicibus, non currens in eis. Et hic est circuitus الصدر *Sadar* (ideſt *reditus*), & necessarius est omnibus, præter Meccanos. Deinde revertatur ad familiam suam. Quòd si (*Peregrinus*) non ingressus fuerit Meccam, sed perrexerit in Araphat, ibique constiterit, juxta id, quod prædiximus, jam non tenebitur ad طواف القدوم *Circuitum adventus*, neque ad aliud vice illius. Qui autem pervenerit ad stationem in Araphat à declinatione Solis diei (*in quo visitatur*) Araphat usque ad ortum auroræ diei immolationis pecudum, jam assequutus est peregrinationem (ideſt *satisfecit illi*). Qui autem transierit per Araphat, & somno, vel mentis deliquio oppressus fuerit, vel nescierit, illum esse montem Araphat: satis erit ei hoc, absque eo quòd ibi constiterit. Mulieres autem in his omnibus gerant se sicut viri, excepto quòd hæ non detegent capita sua, sed tantùm vultus suos: neque efferent vocem suam in illis verbis اللهم لبيك *O Deus, ecce tibi adsum obediens*: neque velociter incedent circumeundo Caabam: neque current per duo milliaria (*inter Sapham, & Mervam*): neque radent caput suum, sed tantùm attondebunt.

Hæc sunt, quæ ad Meccanam Peregrinationem generaliter requiruntur. Interjectis deinde nonnullis, quæ ad peculiarem quorumdam peregrinationem spectant, prosequitur Auctor.

باب الجنايات:

Caput de iis, quæ vitari debent.

SI is, qui præparat se ad sacram peregrinationem, odorifera aliqua re perfundatur, obnoxius erit expiationi (*ideſt jejunio, vel eleemosyna peccatum hoc expiabit*). Si hoc fecerit in uno membro integro, nec excesserit: nihilominus culpam expiabit. Si in minus quàm integro membro, faciat eleemosynam. Si induatur veste consuta, vel cooperiat caput diem integrum, debet sanguinem (*ideſt immolet ovem*). Si minus quàm per totum diem, faciet eleemosynam. Si radat caput, aut aliquid amplius: debet sanguinem. Si autem radat minus, quàm totum caput: dabit eleemosynam. Si radat loca (*pilosa*) ad cucurbitulas pro trahendo sanguine affingendas, debet sanguinem: sed in sententia Abu-Honeiphæ, & aliorum, eleemosynam. Si præciderit ungues manuum, vel pedum suorum, debet sanguinem: itemque si abciderit (*pilos*) manus, vel pedis sui. Si præciderit minus quàm quinque ungues, dabit eleemosynam. Si præciderit quinque ungues separatos, ma-

manuum, vel pedum ſuorum, juxta quoſdam debet ſanguinem: juxta alios, eleemoſynam. Si unguento, vel odore ſe perfuderit, aut raſerit ſe, ſine juſta cauſa: erit in electione ejus, mactare ovem, vel dare in eleemoſynam ſex pauperibus tria ſaha cibi; vel jejunare tres dies. Qui libidinosè oſculatus fuerit, aut tetigerit, debet ſanguinem. Qui coierit in vaſe naturali, vel præpoſterè, ſive ſemen emiſerit, ſive non emiſerit, antequam conſiſtat in Araphat, profanabit peregrinationem ſuam, & debitor erit ovis immolandæ: & procedet in peregrinatione ſua ſicut cæteri, qui non profanaverunt eam, & obnoxiùs erit judicio (*nimirùm pœnæ impoſitæ ab Alcorano huic flagitio*). Non tamen tenebitur ad ſeparandum ſe ab uxore ſua, cum qua peregrinationem ſuſcepit, in judicio (*dum ſcilicet ſubit pœnam*). Qui autem coierit poſt conſiſtentiam in Araphat, non profanabit peregrinationem ſuam, ſed offeret camelum in eleemoſynam. Qui coierit poſt raſum caput, immolabit ovem. Qui coierit in viſitatione (*ſacrorum locorum*) antequam quater circumeat Kaabam, profanabit eam: procedet tamen in ea, & abſolvet eam; ſed debitor erit ovis. Quòd ſi coierit poſt quartum circuitum, mactabit quidem ovem, ſed non profanabit viſitationem ſuam, nec obnoxius erit judicio ejus. Qui coierit per oblivionem, (*vel incuriam*) erit ac ſi coiſſet data opera. Qui fecerit circuitum adventus, inquinatus excrementis, debitor erit eleemoſynæ. Quòd ſi circumierit pollutus ſemine, mactabit ovem. Qui obierit circuitum الزيارة *Viſitationis*, inquinatus excrementis, mactabit ovem: qui verò pollutus ſemine, camelum, vel bovem. Sed melius erit, ut repetat circuitum, quamdiù moratur in Mecca; nec debitor erit victimæ. Qui obierit circuitum الصدر *reditus*, inquinatus excrementis, dabit eleemoſynam: qui autem pollutus ſemine, dabit ovem. Qui omiſerit tres ex circuitibus الزيارة *viſitationis*, aut minus, dabit ovem. Qui quater, manebit ſemper in ſtatu peregrini, donec faciat illos. Qui reliquerit tres ex circuitibus الصدر *adventus*, dabit eleemoſynam: ſi verò quatuor aut omnes, dabit ovem. Qui reliquerit curſum inter Saphan & Mervam, dabit ovem; & ita peregrinatio ejus erit perfecta. Qui reverſus fuerit ex Araphat ante Emamum, dabit ovem. Qui omiſerit ſtationem Mozdalephæ, debitor eſt ſanguinis. Qui reliquerit jactum lapillorum his diebus omnibus, debitor eſt ſanguinis. Quòd ſi reliquerit unam ex tribus jactationibus lapillorum, debet eleemoſynam. Si autem reliquerit jactum lapilli Akabæ in die ſacrificiorum, debitor erit ſanguinis, juxta Abu-Honeipham.

Cùm autem Peregrinus (*Arabicè* المحرم) occiderit animal ex iis, quæ venatu capiuntur; aut oſtenderit illud aliis occidendum; tenebitur ad reſtitutionem illius, ſive id fecerit data opera, ſive per inadvertentiam, aut incuriam: ſive fuerit in principio peregrinationis, ſive in regreſſu ab ea. Reſtitutio autem erit, juxta Abu-Honeipham, & Abu-Joſeph, ut computet pretium animalis in loco, in quo occidit illud, vel loco illi proximo. Si erit in locis deſertis (*ubi non eſt Judex*) computet pretium ejus vir aliquis juſtus. Deinde ipſe eliget, ſi voluerit, pretio ejus emere donum (ideſt *ovem, vel bovem, aut camelum*) & immolare illud in Mecca, ſi perveniat ad donum (ideſt *ſi pretium tantum ſit, ut eo emi poſſit hujuſmodi donum*): vel ſi voluerit, emat cibum eo pretio, & det illum in eleemoſynam pauperibus, itaut ſingulis pauperibus det dimidium Sahi ex frumento, vel unum ſahum ex dactylis, vel hordeo: vel ſi voluerit, pro omni dimidio ſahi ex frumento, jejunet unum diem, itemque pro omni ſaho ex hordeo. Quòd ſi ſuperfuerit ex cibo minus quàm dimidium ſahi, erit in electione ejus, vel facere ex eo eleemoſynam, vel jejunare unum diem integrum. Dixit autem Mohammed: Oportet in re occiſa venatu, inſpicere quid ſit illi ſimile (*ut reſtitutio fiat ad æqualitatem quantum fieri poteſt*). Pro capreolo dabitur ovis, itemque pro hyæna. Pro lepore, capella. Pro ſtruthiocamela, camela. Pro glire campeſtri, capella quadrimeſtris. Qui vulneraverit animal venatile, vel evulſerit plumas avis, vel abſciderit pedes animalis venatilis, quod egreſſum fuerit è ſeptis, in quibus detinebatur, ſolvet pretium integrum (*totius animalis*). Qui fregerit ova animalis hujuſmodi, ſolvet pretium ejus. Quòd ſi ex ovo egreſſus fuerit pullus mortuus, ſolvet pretium illius vivi. Nulla debetur compenſatio pro occiſione corvi, milvi, lupi, ſerpentis, ſcorpionis, & muris. Nihil etiam debetur pro occiſo culice, vel pulice, aut cane mordaci, aut ſimia. Qui autem occiderit pediculum, aut locuſtam, det pro eleemoſyna quod vult: & dactylus melior eſt, quàm locuſta (ideſt *poterit pro eleemoſyna dare dactylum*). Qui occiderit animal, cujus caro non comeditur, ut leonem, & hujuſmodi; reſtitutioni obnoxius erit; ſed pretium ejus non excedet ovem. Quòd ſi hujuſmodi fera inſilierit in peregrinum, & ipſe occiderit eam, ad nihil tenebitur. Si peregrinus coactus fuerit neceſſitate ad comedendum carnem animalis venatilis, & occiderit illud, tenebitur ad reſtitutionem. Neque eſt difficultas, quòd peregrinus (*pro reſtitutione animalis venatilis*) immolet ovem, & bovem, & camelum, & gallinam, & anatem (*ſeu anſerem*) Caſcarienſem (*ita dictam à Caſcar oppido inſigni*). Quòd ſi occiderit plumipedem (*domeſticam*) aut capreolum cicurem, tenebitur ad reſtitutionem. Si peregrinus obtulerit in victimam animal venatile; ex hujuſmodi victima nefas erit comedere. Non tamen eſt difficultas, ut comedat carnem animalis venatilis, quod captum fuit, & occiſum ab eo, qui non erat peregrinus, dummodò peregrinus non commonſtraverit illud occidendum ab eo, neque præceperit ei, ut caperet illud. Et pro venatili peregrini, occiſo ab eo, qui non eſt peregrinus, debetur reſtitutio. Si peregrinus abſciderit ſtipulam, vel arborem, quæ à nullo poſſidetur, nec eſt ex iis, quas plantant & nutriunt homines, perſolvet pretium ejus, ... Cùm duo peregrini participabunt in occiſione venatilis, ſolvent ſinguli pretium integrum. Si verò duo non peregrini participaverint in occiſione venatilis (*capti vel monſtrati*) à peregrino; ſinguli reſtituent unam partem (*nempe dimidium*). Cùm autem peregrinus vendiderit, aut emerit venatile, contractus erit nullus.

Deinde agit de iis, qui aggreſſi ſacram peregrinationem, impediuntur ab hoſtibus, morbo, aut alia re, ne eam proſequantur. His ſatis erit mittere ovem, quæ certa die immoletur in Mecca, neque fas erit extra Meccam eam immolare. Si verò jam miſſa ove, peregrino ceſſet impedimentum, debet proſequi pere-

peregrinationem, & visitare loca sacra, & mactare ovem à se missam, si nondum fuerit mactata: quòd si non possit suo tempore ovem immolare, nisi omittat alios ritus peregrinationis, & visitationis: liber erit ab illis. Si verò alterutrum ex his omittere cogatur, ut uni possit satisfacere, nimirum vel mactationi, vel sacræ visitationis ritibus: liber erit, ut eligat utrum voluerit. Qui sunt in Mecca, si impediantur ab una parte peregrinationis, seu visitationis exequenda, non absolvuntur ab alia complenda, si non sint impediti ab eadem.

Postremò agit de الهدي, *Munere seu oblatione ad Meccam à Peregrinis deferenda, quam vel ovium, vel boum, vel camelorum esse debere affirmat. Quæcumque autem sit*, non debet habere truncas aures totas, vel quoad majorem partem; neque caudam, neque manum, neque pedem, neque cui desit oculus: neque quæ sit macilenta, aut infirma, ita ut non possit ire ad locum, ubi immolari debet. Ovis semper offerri potest, exceptis duobus casibus, nempè, si pollutus semine obeat طواف الزيارة *circuitum Visitationis*: & si quis coeat carnaliter post stationem Araphat: tunc enim offerendus est camelus. Camelus autem & bos sufficiunt pro septem personis, quæ simul conveniant in eo offerendo. At si unus voluerit partem suam carnis, non licebit reliquis habere (*ex ea*). Non licet immolare victimas nisi in Mecca. Potest dari ex illis eleemosyna pauperibus Meccæ, & aliis. In camelis melior est النحر jugulatio: in bobus autem, & in ovibus الذبح mactatio (*Videtur discrimen, quòd* النحر *sit propriè scindere, vel secare jugulum: at verò* الذبح *truncare, seu abscindere caput à collo, quod faciunt præcipuè in volatilibus*). Melius est, ut homo assistat immolationi victimarum suarum per seipsum, si possit honestè: & det in eleemosynam strata & lora earum: neque det ex his mercedem lanio. Qui duxerit camelam (*immolandam*) si necesse habuerit ea uti ad equitandum, utatur, si hæc habuerit lac, non mulgeat eam; sed leviter aspergat ubera ejus aqua frigida, ut cesset lac. Si quis duxerit animal immolandum ex obligatione (*non ex mera devotione*) & hoc pereat in via, tenebitur aliud substituere: similiter si incidat ei vitium magnum. Sed tunc poterit facere de vitiato quod voluerit. Ornandum autem est monilibus (*frondium, ac florum*) animal quod Meccam ducitur ad immolandum, excepto eo, quod mittitur ab impedito in itinere; & eo, quod mittitur in pœnam admissi alicujus reatus.

Et hæc sunt, quæ spectant ad peregrinationem Meccanam: in quibus, quemadmodum etiam in aliis, quæ superiùs ex Arabico idiomate transtuli, quædam fortassè minus propriè expressi, eò quòd aliud significent in communi usu loquendi, aliud cùm de ritibus, & ceremoniis ad religionem spectantibus adhibentur: quod etiam apud nos, & alias gentes usuvenire certissimum est. Superest nunc, ut de quinque prædictis Mahumetanicæ sectæ fundamentis ad praxin pertinentibus, breviter disseramus.

CAPUT NONUM.

Animadversiones in primum Mahumetanicæ Sectæ fundamentum practicum: nempè Purificationem.

MAhumetus, ut impostoris suis fidem inveniret, auctoritatem illis à Pentateucho mendicavit. Sed quàm infeliciter, vix dici potest. Prohibuit Deus in illo animalia quædam tamquam immunda; & præterea statuit certa piacula, seu expiationes, pro quibusdam aliis rebus, quas legalem impuritatem continere declaravit. Hæc omnia non solùm in voluntate Dei, sed etiam in ratione fundata esse scripsit Hebræorum doctissimus R. Moyses Ægyptius, in מורה *Morè*, & מדע *Moddaà*: cui cùm contradixissent non pauci ex Judæis; hos illius libros proscripsere, flammisque tradendos esse decrevere. Sed aliis pluribus Ægyptium defendentibus, dissidium magnum inter Judæos, præsertim Hispanos, & Gallos, excitatum est. Quamobrem qui illum impugnabant, ad sacra Christianorum Tribunalia recurrerunt, quò libros ejus proscribi juberent. Verùm cùm firmissimum esset non solùm apud Christianos, sed etiam apud sapientiores Judæos, præcepta omnia Dei, etiam ceremonialia, in ratione fundata esse; juxta dictum David, Psal. 3. *Fidelia omnia mandata ejus: facta in veritate, & æquitate*; renuerunt sapientissimi ac prudentissimi Patres, prædictos Moysis libros condemnare; & tamen etiam Judæi omnes in illis recipiendis ac probandis convenere. Accidit hoc anno Christi 1232. Duplici verò modo intelligi potest, præcepta Dei ceremonialia fundata esse in ratione: Primò respectu finis à Deo intenti, & proportionis, seu convenientiæ eorum cum eodem fine, sive morali, sive allegorico. Exempli causa: Deus prohibuit suem, intendendo per hoc prohibere peccata carnalia: sus enim ob naturalem immunditiam, aptissimum symbolum est ad impura & obscœna peccata significanda. Ita jussit occidi Agnum immaculatum, ea die, qua populus Hebræus liberatus fuit à captivitate Pharaonis: ut significaret mortem Christi, quem agnus ille, ob puritatem, & mansuetudinem, aptissimè repræsentabat, ut humanum genus à captivitate Dæmonis liberaret. Et ita de reliquis. Secundò in ratione physica, seu naturali, prohibendo v. g. animalia, quæ vel venenosa erant, ut stellionem: vel insalubria, ut suem: vel inepta ad comedendum, ut noctuam, aut vespertilionem. Et eodem modo declarando immunda illa, quæ suapte natura immunda sunt, vel talia communiter existimantur, ut lepram, menstruum, gonorrhæam, cadaver. Addebat Moyses Ægyptius, cessante fine præcepti ceremonialis, etiam præceptum cessaturum: illud, ut puto, innuere volens, cùm præcepta omnia ceremonialia tradita sint in ordine ad Messiam venturum, ita ut essent figuræ illius, & legis, Ecclesiæque ejus: ubi Messias cum nova lege adveniisset, cessatura omnia præcepta ceremonialia. Hinc, ut puto, tota Hispanorum Judæorum contra Ægyptium indignatio, & malevolentia. Certè non solùm S. Paulus scripsit ad Rom. cap. 10. *Finis legis Christus*. Et 1. ad Cor. cap. 10. *Omnia in figura contingebant illis*: sed antiquiores etiam Hebræi, ut alibi vidimus, docent omnia à Prophetis scripta, spectare tantummodo ad

dies

dies Meſſiæ. Sed ad rem noſtram veniamus, & rejecta in alium locum animalium prohibitione facta à Mahumeto, de præclara Purificatione illius agamus.

Patet naturæ lumine, non debere rationabiliter poni legalem immunditiam in iis, quæ communia, quotidiana, ac neceſſaria ſunt omnibus hominibus: ut in excrementis ventris, oris, narium, aurium &c. Neque Deus in his immunditiam ullam legalem poſuit in lege ſua. Imò neque Talmudiſtæ in ſua Miſcnà, pro his expiationem ullam conſtituunt: cùm tamen in ea penè innumera, & pleraque futilia expianda recenſeant. Nam nimis grave, ne dicam iniquum, videretur, propter hæc aliquem immundum declarare, itaut vel à ſacrorum participatione, vel à communi commercio propterea eſſet ſeparandus. Hùc accedit, naturam ipſam univerſos docere, ut ab his ſine ulla lege ſe emundent, ac ſolerter purificent. At Mahumetus nulla ferè alia in re immunditiam poſuit, propter quam purificatio ſit adhibenda, quàm in his ipſis, quæ diximus: itaut ſi poſt exoneratum ventrem, vel emiſſum lotium, vel ventum, non reperiatur aqua, pulvis, vel lapilli adhibeantur, non ſolùm ad obſcœna & pudenda, ſed etiam ad manus & faciem purificandam, atque emundandam. Quis unquam hujuſmodi ineptias audivit? Sed didicit hoc Mahumetus, ut puto, à Thalmud in Codice *Berachoth*, cap. 2. ubi cùm præcipiatur, lavandas eſſe manus ab eo, qui legit: *Audi Iſrael*, &c. addit R. Rabbena: *Qui non habuerit aquas, ut abluat manus ſuas; pulvere ſibi illas detergat, vel lapillis, vel feſtucis*: & tàm præclaram rubricam in Rituali ſuo apponendam eſſe judicavit. Addidit tamen, hujuſmodi pulverem debere eſſe صعيدًا طيّبًا, *deſumptum è ſuperficie terræ, & bonum*. Sed pulvis, quantumvis bonus ſit, nunquam bonus erit ad manus, faciemque abluendas, ac purificandas; ſed potiùs inquinandas, & conſpurcandas.

Reliquas quiſquilias, & ineptias hujus purificationis, nimis longum, atque etiam Lectori moleſtum eſſet ſingillatim diſcutere: quamobrem ſinam, ut quilibet per ſe illas perpendat. Unum non omittam: puduiſſe Algazelum ſanctionum tàm ſtultarum Prophetæ ſui, eaſque correxiſſe, ſtatuendo quatuor gradus purificationis. Primum, تطهير الظاهر عن الاحداث ولاخباث والغضلات: *Mundationem exterioris* (ideſt corporis) *ab excrementis ventris, impuritatibus, & ſuperfluitatibus*. Secundum, تطهير الجوارح عن الجرايم والاثام: *Mundationem membrorum à ſceleribus, & iniquitatibus*. Tertium, تطهير القلب الاخلاق المذمومة والرذايل المقوتة: *Mundationem cordis à vitiis, & pravis habitibus*. Quartum, تطهير السر عما سوي الله تعالي *Mundationem ſecreti* (ideſt cordis) *ab omni re, præter Deum*. Hæc proculdubio furatus eſt Algazelus ab aliquo libro Chriſtianorum: vel ſaltem didicit ex modo purificationis ſpiritualis eorum. Certè ſapuit pluſquam Propheta ſuus; & vehementer doluit, gentem ſuam eſſe totam in his extrinſecis purificationibus, ſeu potiùs ſuperſtitionibus, cùm intereà habeat الباطن خراب ومسكون بخبايث الكبر والعجب والجهل *internum* (ideſt animam) *deſolatum, & repletum vitiis ſuperbiæ, faſtus, inſcitiæ, & hypocriſis*. Sciat autem lector, horum pleraque, quæ de الطهارة *Purificatione* ſanxiſſe fertur Mahumetus (nam multa habentur non ex Alcorano, ſed per traditionem) deſumpta eſſe ex prædicto libro Thalmudico מִשְׁנָה *Miſcnà* Ord. 6. טָהֳרוֹת *Taharoth de Purificationibus*: quem librum, utpote ſuperſtitionibus, & impietatibus ſcatentem, Juſtinianus Imperator in Novel. Conſtit. 146. tit. de Hebræis, prohibuit legi etiam in Synagogis eorum; his verbis. *Quæ verò Deuteroſis* (ideſt Miſcnà) *quaſi ſecundaria traditio ab ipſis dicitur, in univerſum interdicimus, ut quæ ſacris libris comprehenſa non ſit, neque deſuper tradita per Prophetas: ſed excerpta quædam virorum contineat, qui terrena dumtaxat loquantur, neque quidquam in ſe divini habeant Numinis*, &c. Aliqua etiam à Meccanis Idololatris uſitata, Mahumetum retinuiſſe, certiſſimum eſt.

Sed objicient nobis Mahumetani, etiam Chriſtianos uti ſuis purificationibus, præſertim in baptiſmo, in celebratione Sacrificii, in uſu aquæ luſtralis, & hujuſmodi.

Reſpondeo, nos non damnare abſolutè ritum purificationum, quæ vel à Deo immediatè, vel ab hominibus piè, ac religiosè inſtitutæ ſunt; ſed ſuperſtitiones, & ritus vanos ac ridiculos, atque etiam ſpurcos & obſcœnos, cujuſmodi in Mahumetanica purificatione continentur. Chriſtiani utuntur aqua in baptiſmo ex Divina Chriſti inſtitutione, ſolùm tamquam ſigno, & quidem aptiſſimo, non ad auferendam immunditiam corporis, ſed ad abluendam animam à peccatis. Hæc autem ablutio non fit per ſolam aquam, ſed per profeſſionem veræ fidei, & per ſubjectionem legi Chriſti, quæ fieri debet à baptizando, ſi ſit adultus; vel ab iis, qui in baptiſmo illum ſuſcipiunt, ſi ſit infans. Hoc manifeſtè docet S. Petrus, Epiſt. 1. cap. 3. ita alloquens Fideles: *Nunc vos ſalvos facit baptiſma: non carnis depoſitio ſordium, ſed conſcientiæ bonæ interrogatio in Deum per reſurrectionem Jeſu Chriſti*. Quod ſpectat ad Sacerdotes, qui manus, vel digitos abluunt ante ſacrificii oblationem, vel etiam Sacrificio jam peracto: dicimus, eos hoc facere ex quadam decentia, & reverentia, atque etiam, ut per hoc intelligant, quanta cum puritate divinum illud miniſterium debeant exercere. Demum aqua à Sacerdotibus invocatione divini nominis, & aliis ritibus ex ſacris Scripturis acceptis, benedicta, non deſervit ad legalem purificationem, ſed ad ſpiritualem ſanctificationem per actum fidei, ac religionis, quem in illius uſu Fideles exercent. Cæteræ Chriſtianorum ablutiones, ſeu purificationes, ſunt merè civiles: neque ullam ipſi habent, aut agnoſcunt purificationem legalem, ſcientes, omnes per Meſſiæ adventum, quem illæ præſignabant, auferendas fuiſſe, etiam juxta ſententiam ſapientiorum Hebræorum, ac Mahumetanorum. Quòd verò Mahumetus ceremonias ac ritus Moſaicæ legis, & præſertim harum purificationum, à Chriſto tamquam inutiles, & ſuperfluos ſublatos, in legem ſuam revocaverit, manifeſtè oſten-

dit ejuſdem legis vanitatem ac falſitatem, & illam non poſſe eſſe à Deo, ut alibi ex profeſſo probabimus.

Illud porrò certum eſt, nullam purificationem, aut mundationem corporis poſſe per ſe conferre homini perfectionem ullam, aut ſanctitatem in anima: imò homines, qui exterioris munditiei valdè ſunt ſtudioſi, molles atque effœminati plerumque inveniuntur. Legales quoque purificationes à Moyſe præſcriptæ, non efficiebant per ſe homines meliores, vel Deo gratiores, ſed tantùm reddebant illos habiles ad commercium politicum, & Eccleſiaſticum. Non negamus tamen, quatenùs continebant actum obedientiæ, religionis, ac fidei, etiam gratiam aliquam non indignis, ſeu benè diſpoſitis contuliſſe.

Scio quidem Mahumetanos (ſaltem pleroſque) ſibi perſuadere, per has corporis purificationes animam quoque à peccatorum etiam graviſſimorum ſordibus emundari. Sed præterquamquòd eſt contra omnem rationem, ut per ablutionem partium obſcœnarum, vel etiam totius corporis, ſcelera & flagitia quælibet, quantumvis enormia, expientur, cùm ex ſacris Scripturis conſtet, David, & alios Fideles, non abluendo corpus aquis; ſed amarè flendo, lacrymiſque ſtratum ipſum noctu irrigando, jejunando, orando, ſupplicando in animo contrito, & cinere, & cilicio, peccata expiaſſe, eorumque veniam obtinuiſſe: eſt etiam contra Alcoranum ipſum, in quo Mahumetus nunquam ſcelera & flagitia, ſeu alia peccata, per purificationem ullam deleri docet; ſed pœnas alias temporales, aut æternas pro illis ſtatuit: purificationem verò non pro peccatis, ſed pro corporeis immunditiis emundandis, ad orationem decentiùs perſolvendam, illum inſtituiſſe, manifeſtiſſimè patet.

Cæterùm ſi multiplicitas purificationum affert ſecum majorem perfectionem ac ſanctitatem in religione, multò ſanctiores & perfectiores erunt Judæi, quàm Mahumetani, cùm illi multò plura habeant emundationum & luſtrationum genera, quàm hi, ut manifeſtè patet non ſolùm ex libro Levitici, ſed etiam ex jam commemorato libro Miſcnà, præſertim Ord. 6. *Taharoth*. Romani etiam veteres, aliæque gentes idololatræ, habuerunt olim luſtrationes & expiationes ſuas, plures fortaſsè, vel non pauciores quàm Moslemi. Et hoc etiam tempore in India Orientali, in regno Mogolitano, ut refert Clemens Toſius Abbas è Congregatione Sylveſtrina, in ſua India Orientali, tomo 1. homines illarum regionum, præſertim illi, qui Baneani appellantur, bis in die ſe abluunt, ac purificant, exiſtimantes per hoc ſe etiam à peccatis purgari atque emundari. Prætereà P. Vincentius Maria à S. Catharina Senenſi Carmelita diſcalceatus, in Opere ſuo inſcripto Italicè *Viaggio all' Indie Orientali*, & alii plures Auctores, qui eaſdem regiones perluſtrarunt, teſtantur, multa Indorum millia eodem tempore ſeſe intra fluvium immergere uſque ad pectus: Regem verò, Reginam, ac Regni Proceres idem facere plerumque in privatis balneis, ſeu ſtagnis, & quidem ſæpiùs in die; id autem non tantum ob corporalem munditiam, quantum ob actum religionis exercendum. Hoc faciunt potiſſimùm Brachmanes illi, qui in regno magni Mogolis habitant: hi enim frequentiſſimè aquis corpus abſtergunt: & ante Solis ortum omnes ad fluvium accurrunt, & in eo alii pectore tenus, alii uſque ad collum immerſi, ſeſe à peccatis purgare contendunt. Prætereà ante omnia Pagodda ſeu Delubra idolorum, ſtagna quædam aquarum habent, in quibus antequam ad orationem, vel ſacrificium accedant, ſe ſe diligenter abluunt: tantique faciunt hujuſmodi lavacra, quanti nos ſacras baptiſmatis aquas. Duo potiſſimùm flumina ſunt apud eos celeberrima atque ſanctiſſima, nempè Ganges, & aliud quod *Caſſon* appellant, inter montes Tauri decurrens. Si quis in uno ſaltem ex his ſe poſſit abluere, jam ſe beatum, atque in gratia confirmatum exiſtimat. Multi propterea non ſolùm ſe in his abluunt, ſed etiam totos immergunt, vitamque in illis ultrò relinquunt.

Placuit hæc referre, ut intelligant Moslemi, quàm infirmum & vanum ſit primum ac præcipuum Religionis ſuæ fundamentum, cùm & à Judæis, & ab Ethnicis in eo ſuperentur: ſimulque agnoſcant purificationes ſuas nihil ad ſanctitatem, nihil ad virtutem, nihil ad æternam vitam conferre.

Non tamen negaverim Mahumetanis, moderatam aliquam, ac rationabilem munditiem in corpore, ad orationem, reſque ſacras decentiùs peragendas, laudabiliter præmitti. Et quidem Rab. Moyſes in *Morè Nevochim* lib. 3. cap. 47. docet, *finem purificationum legalium fuiſſe, ut devotio, reverentia, & zelus ingrediendi Sanctuarium hominibus augeretur; dum tàm perfectè mundos ſe debere eſſe intelligerent, ut illud ingrederentur*. Et idem Auctor in *Jad Chazakah* Tract. *de Lavacris*, cap. ult. loquens de ablutione per aquam à lege præceptam, præſertim Sacerdotibus ante ingreſſum Sanctuarii, hæc habet: *Ablutio hujuſmodi myſticum quid ſignificat. Quemadmodùm qui attento animo parat ſe mundare, cùm ſe abluit, ritè* (1. legaliter) *mundatur, etiamſi nihil innovetur in corpore ejus: ſic qui attento animo parat mundare animam ſuam à ſordibus ſpiritualibus: hoc eſt à cogitationibus perverſis, & à malis habitibus: cùm proponit apud ſe recedere ab ejuſmodi conſiliis, & admovet animam ſuam ad aquas ſcientiæ & virtutis, ritè mundatus; juxta illud Ezech.* cap. 36. *Et ſpargam ſuper vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis veſtris &c.*

At verò Mahumeticæ purificationis ritus hujuſmodi ſunt, ut nihil in ſe contineant, niſi ineptum, ridiculum, ſuperſtitioſum, & aptum potiùs ad inquinandum, quàm ad emundandum hominem, & in corpore, & in anima. Nam, ut cætera prætermittam, tanta illa, & tàm frequens cum pudendis, & obſcœnis partibus manuum familiaritas in iiſdem aqua, ſeu pulvere, ſeu lapillis, glebisve, emundandis, eorumque pilis radendis, quoties quis vel minxerit, vel egeſſerit, vel pepederit, vel ſpermate inquinatus fuerit, & maximam habet indecentiam, & graviſſimum libidinis excitandæ periculum. Nec dubito, Mahumetanos, ſuapte natura ad Venerem præſertim nefariam procliviſſimos, tàm ſordida, ſpurcaque purificatione ſe plerumque ad inhoneſtos actus provocare. Certè Judæi, quamvis alioqui impuri, & obſcœni, adeò in hoc rigidos, ac ſeveros ſe profitentur, ut jubeant abſcindi manum illius, qui ob quamcumque, etiam graviſſimam neceſſitatem infra umbilicum illam extenderit. Ita habetur in Cod. *Sciabath*. Et in Cod. *Sanderin Jeroſolymitano*. Sed præcipuè in Cod. *Niddà*. cap. 2. *Col. Hajad*: ubi R. Tarphon ita ſanxit: *Quicumque introduxerit manum ſuam infra umbilicum, abſcindatur*. Cùmque dictum fuiſſet illi, neſcio quem habere ſpinam infixam in ventre, & niſi extraheret illam, de ſalute periclitari: reſpondit: *Satius eſt ſcindi ventrem ejus, quàm ut deſcendat in Infernum*. Hoc ipſum decernitur in *Miſcnà* Ord. 6. *Taharoth*. Cod. 7. cap. 2. *Col. Hajad*. Nimius ſanè hic rigor, ſi Rabbino-

binorum decretum, ut verba ſonant, accipiatur. Sed puto, eos parabolicè loquutos fuiſſe: ſolùmque oſtendere voluiſſe, quanta hac in re circumſpectione & cautela homines uti deberent: eodem modo, quo Chriſtus Dominus juſſit abſcindi manum, vel pedem, & erui oculum, ſi quid horum ſcandalum alicui afferret. Quamobrem ut magnum Sanctum venerantur R. Judam Ben Rabban Simeonis, & communiter vocant eum רַבֵּינוּ הַקָּדוֹשׁ ideſt *Magiſtrum noſtrum ſanctum*, quia numquam obſcœna ſua inſpexerat, vel tetigerat, ut refert Rau Haai in lib. *Aruch*. Si hujus modeſtiæ fuiſſet Mahumetus, alios ſanè purificationis ritus ſuis præſcripſiſſet.

Sed petent à nobis Mahumetani, quænam ſit Chriſtianorum purificatio?

Reſpondemus, purificationem noſtram eſſe illam, quam præſcripſit Deus, non ſolùm Iſraelitis, ſed univerſis gentibus, per Iſaiam Prophetam, cap. 1. his verbis: *Lavamini: mundi eſtote*: (non aquis à ſordibus corporeis, ſed) *auferte malum cogitationum veſtrarum ab oculis meis: quieſcite agere perversè: diſcite benefacere: quærite judicium: ſubvenite oppreſſo: judicate pupillo: defendite viduam*. Hoc facimus præcipuè per Sacramentum Confeſſionis à Chriſto inſtitutæ; ex cujus vi tenetur quilibet fidelis omnia peccata ſua, etiam occultiſſima, & ſola cogitatione voluntariè admiſſa, Sacerdoti manifeſtare, explicando ſpeciem peccati, cum numero, & circumſtantiis. Hoc autem facere debet cum dolore intimo offenſæ Dei, cum deteſtatione & abominatione omnium peccatorum; veroque ac firmo propoſito ea in poſterum fugiendi, ac redintegrandi id totum, in quo alios, ſive circa famam, ſive circa vitam, ſive circa facultates ſe læſiſſe cognoſcit. Debet inſuper acceptare, & exequi pœnam illam, quam ſacerdos pro culpis perpetratis illi impoſuerit: cujuſmodi ſunt orationes, eleemoſynæ, jejunia, peregrinationes, atque aliæ etiam graviores, pro majori vel minori gravitate culparum. Neque tamen per hoc credimus, totam illi pœnam à Deo condonatam fuiſſe, ſed remanere ei alias pœnas in futuro ſæculo ad tempus luendas, niſi pro illis in hac vita vel actibus intenſis amoris Dei, & doloris de illo tanquam ſummo bono à ſe offenſo: vel jejuniis, ciliciis, eleemoſynis, precibus, lacrymis, aliiſque piis operibus pro debito ſatisfecerit.

Optimum etiam purificationis genus eſſe exiſtimamus, flagella à Deo incuſſa, morborum, egeſtatis, amiſſionis carorum, & ſimilia patienter libenterque perferre: injurias & damna, quæ ab aliis, etiam injuſtè, ſuſtinemus, non ulciſci, imò æquo animo pati; & pro iis, qui nos ita lædunt, orare, illiſque bona pro malis reddere. Prætereà ſeveriorem vivendi diſciplinam, & præſertim clauſtralem ſponte ſuſcipere, id quod inter Chriſtianos ferè innumeri faciunt, etiam fœminæ, quæ non ſolùm perpetuæ caſtitati, paupertati, & obedientiæ, ut viri; ſed etiam perpetuo ſe carceri obſtringunt. Hæ, & aliæ hujuſmodi ſunt purificationes Chriſtianorum, per quas putant ſe à peccatis ſuis expiari, & gratos Deo, æternæque felicitati aptos reddi confidunt: quamvis cum his omnibus, de propria ſalute timidi ſemper ſint, ac ſoliciti.

CAPUT DECIMUM.

Expenditur ſecundum fundamentum: Orationis.

SI rectè res perpendatur, ut Mahumetanorum purificatio, ita & eorumdem oratio, potiùs occupatio peſſima, vel ſaltem inutilis, quàm religionis erga Deum obſequium, appellanda eſt. Ut enim ex ipſorum teſtimonio vidimus, tota ſita eſt in lotionibus, purgationibus, manuum, pedumque geſticulationibus, atque actibus mimicis; capitis dorſique incurvationibus, corporis totius uſque ad terram jactationibus, & aliis hujuſmodi actionibus hiſtrionicis. Quid verò orent, itaut verè dici poſſit oratio, vix agnoſci poteſt, niſi quòd inter corporeos hujuſmodi motus auditur aliquando الله اكبر *Deus Maximus*: سبحان الله *Laus Dei*: الحمد لله *Laudatio Deo*, لا اله الا الله, &c. *Non eſt Deus niſi Deus*: السلام على محمد, *Salus ſit Mahumeto*, & aliquot verſiculi Alcorani, præſertim ſeptem illi, qui in principio illius ponuntur: quæ vix orationis nomen merentur.

Verum quidem eſt, Mahumetanos perſolvere has ſuas orationes, quæcumque tandem illæ ſint, maxima cum attentione ac reverentia. At etiam in aliis falſis religionibus, quales ſunt hodie Judæorum, Brachmanum, & aliorum Orientalium: & olim Romanorum, Spartanorum, Ægyptiorum, & aliarum gentium, non minor, & fortaſsè major attentio ac reverentia exterior in rebus ſacris fuiſſe, & eſſe reperitur. Hujuſmodi attentionem, & ſtudium pietatis in falſis religionibus, Dæmones ipſi procurant ac fovent, ad conciliandam fraudibus ſuis fidem: quemadmodùm è converſo in vera religione hoc idem pro viribus impedire atque exturbare conantur. Id alibi præmonui. Cæterùm hæc tanta Mahumetanorum in orationibus ſuis exterior pietas, & attentio, partim ex uſu, partim ex hypocriſi oriri manifeſtè cognoſcitur. Referam hìc verba D. Ricauti ſuperiùs ſæpè laudati, in Hiſtoria Othomannica, lib. 2. cap. 2. *Inter omnes* (inquit) *mundi nationes, nulla eſt, in qua tanta hypocriſis, quanta in Mahumetana reperiatur. Sunt qui libenter orant publicè in plateis, & in triviis, ac compitis, ut ab aliis obſerventur, & laudentur. Et quidem notatu dignum eſt, quòd ubi Mahumetani vident magnam hominum multitudinem, & præſertim Chriſtianorum, à quibus ipſi videri poſſint, ſtatim extrahunt, humique extendunt ſtrophiolum ſuum, genuque ſuper illud poſito, orare incipiunt*. Idem referunt cæteri, qui inter eos fuere.

Quamvis autem hoc quinque quotidianarum orationum præceptum oneroſum & grave videatur Mahumetanis: cùm tamen hujuſmodi orationes poſſint anticipari, vel poſtponi, vel ſimul omnes perſolvi, illarum onus non parum per hoc minuitur. Sed hìc quoque illud animadvertendum, quod circa purificationem commonui, orationes hujuſmodi exteriores, quales ſunt Mahumetanorum, ad perfectionem & ſanctitatem hominis nihil per ſe, aut parum conferre poſſe, niſi virtutes alias interiores, ut fidei, charitatis, pietatis, & hujuſmodi, comites habeant, quæ in vera tantùm religione reperiuntur.

Quamvis autem Chriſtiani non habeant communiter ex præcepto numerum precationum ſtatutarum: habent tamen illum omnes, qui inter eos ſunt Deo ſpecia-

ſpecialiter dicati, præcipuamque Chriſtianorum partem conſtituunt. Hi enim tenentur ſepties, partim diu, partim noctu, ſtatas preces perſolvere, præter alias ſpontaneas. Hæ autem conſiſtunt non in geſticulationibus, neque actibus hiſtrionicis corporis, ſed in pſalmis, hymnis, aliiſque obſecrationibus Deo devotè offerendis: neque tamen hæc eorum oratio caret motibus aliquot decentibus & gravibus corporis, præſertim inclinationibus capitis, flexionibus genuum, & aliis hujuſmodi, quos in honorem Dei omnes ferè gentes ex lumine naturæ exercere conſueverunt. Cæteri verò Chriſtianorum nullum quidem habent præceptum ſtatutarum precum, excepto, aſſiſtendi Sacrificio diebus feſtis, & orandi, quando inſtat aliqua publica, aut privata neceſſitas: ſed omnes arctantur præcepto univerſali Chriſti, qui dixit omnibus aſſeclis ſuis Lucæ cap. 18. *Oportet ſemper orare, & non deficere*. Et quidem S. Paulus, aliique Apoſtoli in libris ſuis nihil magis fidelibus inculcant, quàm frequentem orationem. Et, ut credo, nulli, vel pauciſſimi inter Chriſtianos reperientur, qui ſaltem bis in die, mane & veſpere, vel noctu, preces aliquas ad Deum non effundant. Prætereà ferè omnes, niſi peregrè abſint, quotidie in templis religiosè aſſiſtunt, dum Sacrificium Deo offertur: & omnes, niſi ſint prorſus agreſtes, & in ſylvis enutriti, peculiares preces habent, quas vel domi, vel in Templo, vel alibi quotidie perſolvunt: itaut pauci inter eos reperiantur, etiam laici, qui quinquies in die non orent: alii attentiùs, majorique cum reverentia, alii verò minùs attentè, minuſque reverenter: quemadmodùm etiam inter Moslemos uſuvenit. Et quidem in Chriſtianæ Religionis exordiis, ferè aſſidua erat Fidelium oratio, ſacrorumque myſteriorum frequentia. Quamobrem ſcribit de illis S. Lucas in Actis cap. 3. *Erant autem perſeverantes in doctrina Apoſtolorum, & communicatione fractionis panis, & orationibus*. Prætereà Iſmael filius Aly aſſerit, Chriſtianos ævi ſui plures, quàm Moslemos, orationes habuiſſe. En ejus verba in Cap. في ذكر امة النصاري *De commemoratione gentis Chriſtianorum*: واما صلوات النصاري فانها سبع عند الفجر والضحي والظهر والعصر والمغرب والعشا ونصف الليل يقرؤن فيها الزبور المنزل علي داوود تبعاً لليهود في ذلك والسجود في صلاتهم غير محدود قد يسجدون في الركعة الواحدة خمسين سجدة ولا يتوضؤن للصلاة ويذكرون الوضوء علي المسلمين واليهود يقولون الاصل طهارة القلب:

Orationes Chriſtianorum ſunt ſeptem. Prima, in aurora. Secunda, Sole jam altiùs provecto. Tertia, in meridie. Quarta, medio ſpatio inter meridiem, & occaſum Solis. Quinta, in occaſu Solis. Sexta, in principio noctis. Septima, in media nocte. Recitant in iis orationibus Pſalmos Davidis ad imitationem Judæorum: adorationes autem in precibus eorum ſunt ſine numero: itaut aliquando in unica precatione faciant quinquaginta adorationes. Non utuntur purificatione ante orationem, & improbant purificationem Judæorum, & Mahumetanorum, aſſerentes, fundamentum ponendum eſſe in puritate cordis. Ita eſt: & ita docuit Chriſtus: & ita dictat ratio ipſa. Corporis enim munditia nihil per ſe confert ad orationem, præſertim ſi cor ſit immundum. In primitiva tamen Eccleſia, ante orationem, propter quamdam decentiam, corpus, vel ſaltem manus abluebant: ut refert Nicolaus Lancicius tom. 1. Opuſc. 3. cap. 2. §. 68. Quòd verò aſſerat Iſmael, Chriſtianos habere ſeptem tempora orationum, alludit ſine dubio ad ſeptem Horas Canonicas, quibus non ſolùm Eccleſiaſtici, ſed etiam laici, ab initio aſſiſtebant, & hodie quoque non pauci, dum ab Eccleſiaſticis perſolvuntur, aſſiſtunt. Neque verò Chriſtiani tantummodò, ſed etiam Sabæi, ſeu Sabaitæ, qui putant ſe originem trahere à Sabæo filio Henoch, Mahumetanos in numero orationum ſuperant, ſi credimus eidem Iſmaeli, qui Cap. 3. في ذكر اصناف الامم: *De commemoratione diverſarum gentium*, quæ habet: والصابيين عبادات منها سبع صلوات منها خمس توافق صلوات المسلمين والسادسة الضحي والسبعة نصف الليل:

Et Sabæi habent peculiares religionis ritus, inter quos ſunt ſeptem orationes, ex quibus quinque conveniunt cum orationibus Moslemorum: ſexta autem eſt mane provecto jam Sole: ſeptima verò in media nocte.

Addit Auctor: وصلاتهم كصلاة المسلمين من النية وتحريم الكلام فيها وان لا يخلطها المصلي بشي من غيرها:

Oratio verò eorum eſt ſicut oratio Moslemorum quoad intentionem, & prohibitionem ſermonis in ea, & ne is, qui orat, intermiſceat aliquid alienum ab ea. Quid igitur tantum jactant ſe Mahumetani de ſuis orationibus, cùm non ſolùm à Chriſtianis, ſed etiam à Sabæis in illis ſuperentur? Affirmat porrò R. Moyſes Ben-Maimonis, Hebræorum doctiſſimus, in epiſt. ad Proſelyt. relig. ritus illos, quos obſervant Mahumetani in ſuis orationibus, deſumptos fuiſſe ab antiquis idololatris, qui iiſdem utebantur, dum ſpurciſſimum idolum ſuum Baal-Peor colebant.

Poſtremò non legimus, Deum impoſuiſſe Iſraelitis onus aliquod univerſale orationum, ſeu precum quotidianarum: ſed reliquit in cujuslibet libera pietate, vel potiùs in arbitrio, & prudenti diſpoſitione eorum, qui præſunt religioni, numerum, tempus, & modum precum: quemadmodùm ſcribit Maimonides in *Jad Chazakah*, in Tractat. *de precib. & benedict. Sacerdotum*, cap. 1. §. 4. ubi refert, Ezram ſummum Sacerdotem cum Conſiſtorio ſuo conſtituiſſe omnibus Iſraelitis quotidie duplicem orationem, matutinam, & veſpertinam, reſpondentem duplici Sacrificio jugi. Cùm verò offertur Sacrificium ſuperadditum; decreverunt tertiam orationem eſſe ſuperaddendam. Decreverunt etiam unam orationem nocturnam, quæ tamen nullam induceret obligationem. Prætereà in die jejunii tantùm, unam orationem inſtituerunt, quæ vocatur *clauſulæ*, prope occaſum Solis. Tres igitur orationes præſcripſit Ezra cum Conſiſtorio quotidianas

nas Iſraelitis, matutinam, & veſpertinam, cujus obligatio ad omnes pertineret; & nocturnam, quæ eſſet libera uniuſcujuſque voluntati. Nihil tamen in his orationibus commiſcuerunt earum nugarum, & quiſquiliarum, quas Mahumetus orationibus ſuis admiſcuit. Porrò orationem aliquam non ſolùm mane, & veſpere, ſed etiam noctu, & interdiu effundere, commune eſt omnibus Chriſtianis, idque faciunt partim ſponte, partim ut divino præcepto ſatisfaciant. Quamvis enim Chriſtus peculiari orandi tempora non præſcripſerit: quia tamen oratio eſt de jure divino, & neceſſaria ad æternam ſalutem, ideò tenentur Fideles omnes ſub gravi culpa orare, præſertim cùm publica, aut privata neceſſitas requirit; & ita ut non nimis diù ab oratione deſiſtant.

Porrò non expediebat orationis tempora, præſertim frequentia, univerſim Fidelibus ſtatuere, cùm plerique ita vel publicis, vel privatis negociis diſtenti ſint, ut vix tempus aliquod certum, ac liberum ad orandum habere poſſent: & Mahumetani ipſi precum ſuarum tempora vel differunt, vel permiſcent, vel omittunt: niſi fortè quando publicè à Chriſtianis, vel aliis obſervari ſe vident: tunc enim ad pietatem oſtentandam, ſtato tempore preces, ſeu geſticulationes ſuas perſolvunt.

Quòd verò nonnulli, etiam è noſtris, qui inter Mahumetanos fuerunt, referunt de admirabili illa attentione & reverentia, quam Mahumetani in orationibus ſuis oſtentant, jam dixi oriri poſſe partim ex aſtu Dæmonis, partim ex naturali illi genti hypocriſi, partim denique ex conſuetudine. Sed quantacumque ſit illorum attentio, & animi fictio in orando, nunquam certè perveniet ad eam, quæ in Brachmanibus Indorum apparet. De his enim loquens P. Vincentius Maria ſuprà laudatus, in ſuo Itinere ad Indias Orientales, lib. 2. aſſerit, ſe vidiſſe multos, qui ab aliquot annis anteà perſtabant brachiis in forma Crucis extenſis immobiliter orantes: inter quos unus erat in Surate, qui per decem continuos annos in eo ſitu perſiſtebat. Plures orant genibus flexis, ac manibus junctis, ab ortu Solis uſque ad occaſum. Quidam prope Suratem per duos annos immobilis perſiſtebat, oculis in Cœlum defixis. Accidit, ut ebrius quidam miles è noſtris, evaginato gladio minitaretur ſe illum occiſurum, niſi oculos demitteret, atque inde moveretur. Cùmque ille nihilominus tamquam lapis immotus perſiſteret; miles elato gladio humerum illi ſiniſtrum graviſſimè vulneravit, penèque abſcidit. Noſtri verò miſericordia moti, chirurgum ſuum accerſiverunt, ut curaret illum. Sed omnem curam pertinaciſſimè rejecit, ne tantillum ab oratione ſua diſtraheretur. Hæc pauca libuit referre, ut intelligant Mahumetani, quantum poſſint & efficiant Dæmones, in falſis Sectis per hæc orationum figmenta, fide concilianda: neque defuerunt, neque deſunt inter noſtros, qui eodem modo à Dæmone decipiantur.

Non tamen putet Lector, hanc Mahumetanorum in oratione attentionem & reverentiam, tantam eſſe, quantam quidam ex noſtris referunt. Ex iis enim, quæ ſuperiùs dicta ſunt de eorum regulis, & ſtatutis, manifeſtè contrarium colligitur, nimirùm eorum orationes non eſſe ſine aliqua irreverentia, vel in riſu, vel in colloquutione, vel in aliis levitatibus. Credo tamen, quando ab aliis, & præſertim Chriſtianis & Judæis videntur, ab his ſe quantum poſſunt temperare. Certum etiam mihi eſt, non paucos eorum hujuſmodi orationes prætermittere, præſertim ſi nemo ſit, qui eos vel notare, vel punire poſſit. Neque ſolùm hoc in oratione, ſed etiam in jejunio, in abſtinentia à cibis vetitis, & aliis præceptis Alcorani, faciunt.

CAPUT UNDECIMUM.

Tertium fundamentum de Eleemoſyna, ad trutinam revocatur.

JAm præmonui, fundamentum hoc, quod الزكاة *Zakat* appellatur, non eſſe propriè eleemoſynam, ſed ſpeciem tributi, aut decimarum, quas Moslemi ſolvere coguntur ex propriis facultatibus, præcipuè pro expenſis in bella contra infideles; hoc enim ſignificant verba toties in Alcorano repetita فى سبيل الله *pro via Dei*. Et quidem hic fuit ſcopus unicus Mahumeti: ſed ut ambitionem, & rapacitatem ſuam aliqua pietatis larva cohoneſtaret, expenſas, quas pro dilatando imperio ſuo, ac finitimis populis injuſtè ſibi ſubjiciendis, à ſuis exigebat: pro religione tuenda ſe accipere mentiebatur. Utque mendacio ſuo fidem inveniret, aliis etiam nonnullis piis operibus, hujuſmodi decimas, ſeu veriùs rapinas, deſtinavit; itaut & in pauperes atque egenos alendos: in earum quæſtoribus mercedem ſolvendam: in ſequeſtres concordiæ, & unionis inter Moslemos remunerandos: in captivos redimendos: in ære alieno gravatos ſublevandos: in eos, qui domi ſuæ divites, in aliena regione pauperes detinebantur, adjuvandos, earum pars aliqua impenderetur. Ab his tamen excluduntur à Doctoribus Quæſtores, Sequeſtres unionis inter Moslemos, & captivi redimendi.

Si hoc fundamentum cenſus, vel decimarum, in res pias, & præſertim in bella contra Infideles impendendarum, perfectionem aliquam aut ſanctitatem confert in Religione, negari non poteſt, non minus apud Chriſtianos, quàm apud Mahumetanos hujuſmodi fundamentum reperiri. Verùm cum ea, quæ per vim à populis extorquentur, gravia plerumque ſint, & odioſa iiſdem populis, quamvis ſub ſpecie pietatis exigantur: ideò exigui, & ſæpè nullius meriti eſſe exiſtimanda ſunt. Quamobrem in Chriſtiana Religione plerumque ſponte, & ex propriæ pietatis motivo, fideles bona ſua Deo offerre conſueverunt: & ipſi Eccleſiarum ac Monaſteriorum reditus, qui ferè ubique copioſiſſimi ſunt, vel ſaltem fuere, ab Imperatoribus, Regibus, Principibus, aliiſque opulentis viris ſponte relicti ſunt.

Ut autem intelligat Lector, quænam ſit apud Mahumetanos hujus fundamenti praxis, audiat verba D. Ricauti, de cujus fide, utpote inter illos diù commorati, dubitari non poteſt. Ita igitur ille lib. 2. Hiſtor. Othom. cap. 4. *Ex vi hujus præcepti, quilibet privatus tenetur ſolvere unum pro ſingulis centenariis omnium ſuarum facultatum ad pauperes adjuvandos. Verùm avaritia, & politica apud Turcas ita prævalet ut divites ne teruncium quidem ſolvant, etiamſi hoc præceptum fuerit tanquam quid eſſentiale ſuæ religionis. Avaritia eos diſſuadet, ne tanta bonorum ſuorum portione ſe ſpolient. Politica verò non patitur, ut palam fiat, in quoto facultates eorum conſiſtant; id quod ex computo decimarum, ſeu tributi, facilè poſſet penetrari. Itaque pauperes tantummodò obſervant adamuſſim hoc præceptum, quod alii obſtinatè contendunt eſſe ſupervacaneum, eo quòd nunquam potuerit cadere in mentem Dei, ut propter illius obſervantiam de vita, ac facultatibus amittendis periclitarentur.*

Præ-

Præter *Zacat*, ſeu præceptum decimarum, habent etiam Mahumetani uſum frequentem الصدقة *Sadcat*, nempè eleemoſynæ ſpontaneæ, itaut quotidie ſaltem aliquid cibi pauperibus præbere dicantur. Mira ſunt, quæ de hac in pauperes, & inter ſe mutua eorum charitate referuntur. Neque ſolùm erga homines, ſed etiam erga bruta pietatem ſuam extendunt, cibum ac potum præbentes volucribus, canibus, ac felibus, atque copioſos reditus in teſtamentis ſuis condendis, relinquentes, ut Xenodochia, ſeu hoſpitalia, pro his animantibus excipiendis, & alendis, conſtruantur. Verùm qui adeò humani ſunt erga beſtias, tantumdem ſe inhumanos & crudeles erga homines, Chriſtianos præſertim Europæos, ſe oſtendunt, occaſionem omnem eos vexandi atque opprimendi captantes, quemadmodùm refert P. Vincentius Maria ſuperiùs allegatus lib. 1. cap. 15.

Notandum verò, cum hac apparenti Mahumetanorum charitate conjunctam eſſe magnam fraudandi, fallendi, ac furandi conſuetudinem. Ita enim ſcribunt de illis tanquam oculati teſtes, Gabriel Sionita, & Joannes Heſronita Maronitæ è monte Libano, Interpretes Regii, in tractatu *de nonnullis Orientalium urbibus*: *Velut bruta animantia, & rationis penitùs expertes, in omnia vitia præcipites ruunt: & voluptatibus, ac cœnoſa libidine immerſi, deteſtandiſque erroribus impliciti, nullum non ſcelus admittunt. Sodomiticum vitium pro peccato non habent. Falſa teſtimonia, perjuria, rapinas, extorſiones, latrocinia, pauperum atque advenarum oppreſſiones, circumventioneſque, ac pejora his tanquam leviora & communia pro nihilo ducunt: adeòque præter exteriores quaſdam ceremonias, quæ plerumque in lotione, oratione, templorum viſitatione, eleemoſynis, peregrinatione, annuo jejunio, ciborumque delectu conſiſtunt; nulla penitùs eſt diſciplina.* Certè Arabes, qui veri ac legitimi præ cæteris Mahumetani exiſtimantur, atque Alcoranicæ legis obſervantiores, in hac verò erga egenos, & inter ſe mutua charitate excellentiores habentur, adeò rapinis addicti ſunt, ut frequenter peregrinos ad Meccam religionis cauſa proficiſcentes, expolient, ac deprædentur: itaut neceſſe fuerit magno Turcarum Tyranno multis equitum millibus eoſdem peregrinos aſſociare, eoſque ab Arabum incurſionibus tueri. Quin nec hujuſmodi deprædationes, ac latrocinia, peccatum ullum exiſtimant.

Ne autem ſibi de ſuis eleemoſynis adeò Mahumetani blandiantur; audiant quid de Indis Orientalibus Idololatris ſe vidiſſe teſtatur idem P. Vincentius Maria lib. 3. cap. 25. *Pauperes* (inquit), *qui ad januas mendicantes circumeunt, in regnis Mogol, & Idialchan, plurimi ſunt, imò integræ eorum cohortes cum ducibus, & anteſignanis eleemoſynam exigentes vagantur. At verò nunquam hujuſmodi pauperum turmas vidi inter Malavares, & Canares, fortaſsè quia cùm hi ſint ditiores, quotidie dilargiuntur oryzam, & alia comeſtibilia quibuslibet ad Templa concurrentibus: ſed præcipuè, quia in his regionibus ſunt Xenodochia, ſeu publica hoſpitia, in quibus neceſſaria ad victum cuilibet benignè præbentur. Prætereà nullus à domo & menſa ſua rejicit homines ſuæ ſectæ, multòque minus Brachmanes. Quamobrem domus Magnatum, & multò magis Palatia Regum ſemper plena ſunt hoſpitibus, quibus menſa liberaliter præbetur. Et ſi vera ſunt, quæ ab ipſis referuntur, quidam Principes, magnique viri inter eos, ut egenis ſubvenirent, atque eleemoſynas dilargirentur, ſeſe regno, facultatibus, & vita ipſa ſpoliaverunt.* Inter Brachmanum præcepta, hoc refert ibid. c. 16. *Nulla tibi tranſeat dies, quin eleemoſynam largiaris.*

Videant igitur Moslemi, hoc Sectæ ſuæ fundamentum, non eſſe adeò firmum ac ſtabile, ut ſuper illud vera religio conſiſtere poſſit: præſertim, quia, ſi res rectè perpendatur, eorum eleemoſynæ ſunt ex rebus levibus, & facilè parabilibus, cùm ferè in cibis vulgariſſimis liberalitatem ſuam oſtentent; & ex ductu potiùs naturæ, quàm ex religionis motivo ea donent, quæ ne inter rurales quidem & agreſtes pauperibus, ſeu hoſpitibus denegentur; imò etiam ultrò offerantur. At enim Mahumetani ditiores ac potentiores condunt ampliſſima legata pro publicis operibus, qualia ſunt Meskitæ, ſeu Templa, Xenodochia, Noſocomia, pontes, fontes, & hujuſmodi conſtruendis, vel annuis reditibus augendis. Ita ferunt: verùm non pietatis vel charitatis ſtudium eos ad hoc impellit, ſed ne Imperator, vel illius Præfecti omnia poſt mortem diripiant: ideò relinquentes filiis, ac domeſticis quantum Regis, & Miniſtrorum famem excitare non poſſit, malunt cætera in opera publica inſumere, quàm Dominantium cupiditati, & rapacitati exponere.

Jam verò, ſi de Chriſtianorum eleemoſynis loquamur, non eſt dubium, quin hi profuſiores in illis ſint, ſemperque fuerint, quàm Mahumetani. Sed quia, *cùm faciunt eleemoſynam, non canunt tuba ante ſe*, ut Chriſti monitum obſervent: ideò minus in hoc eorum pietas apparet, minuſque notatur. Et nihilominus etiam cum hac eorum modeſtia, & circumſpectione, in largitate erga pauperes, & loca ſacra, vel pia, perſonaſque Deo dicatas, Moslemis longè ſuperiores eſſe, quilibet, qui rem attentiùs inſpexerit, manifeſtè cognoſcet. Quando enim Imperator ullus, aut Princeps Mahumetanus Meskitæ alicui, vel loco, aut perſonis ſacris, oppida, urbes, provincias, regna elargitus eſt, vel vectigalia fecit, ut Conſtantinus, & alii Imperatores, ac Reges, Principeſque Chriſtiani, Romano Pontifici, ejuſque Eccleſiæ, atque etiam aliis Eccleſiis, ac Monaſteriis fecerunt? Ubi verò, tàm multa, tàmque auguſta, ac magnifica Templa (niſi fortè à Chriſtianis conſtructa, & ab illis occupata), tot pretioſiſſimis argenti, auri, gemmarum, ſupellectilibus ornata; tàm ſplendido & copioſo ſacrorum Miniſtrorum numero exculta, tàm opimis reditibus ditata, quæ in noſtris oris ſtupori ſunt, in Mahumetanorum urbibus reperientur? Poſſuntne Moslemi tot, tàmque numeroſos virorum, & virginum Deo conſecratos intra religioſa ſepta cœtus, quot Chriſtiani oſtendere: vel his aliquot Sanctones, & Dervitios ſuos comparare? Monachi illi, quos, antequam Mahumetus ex Inferno erumperet, S. Benedictus inſtituit, viginti duo millia Cœnobia ſatis ampla & commoda quondam numerabant. Numquam tot tabernas, potiùs quàm Cœnobia, Mahumetanorum Pſeudomonachi enumeravere, nec enumerabunt in poſterum. Hæc porrò omnia Regum, Principum, ac privatorum virorum munificentia, liberalitate, & pietate inſtituta ſunt, iiſdemque conſervantur. Unum Mahumetanis Chriſtianæ charitatis, & Divinæ Providentiæ prodigium ob oculos ponam, quamvis ita manifeſtum eſt omnibus, ut ipſi etiam illud videre cogantur. Religioſi illi, qui Fratres Minores appellantur, per totum Chriſtianum Orbem atque inter Mahumetanos etiam, & Infideles diffuſi, ſi cum ipſis ejuſdem inſtituti ſacræ Virgines cenſeantur, ad aliquot centena millia aſcendunt. Horum plerique nullos habent reditus, nullos

los fundos, nullas vineas, nulla oliveta, nullos agros frugiferos: imò ne horreum quidem domi, vel cellarium. Pecuniam vel tangere, ſcelus exiſtimant: nihil in craſtinum ſervant: ſed vivunt in dies. Et nihilominus nulla eſt inter Chriſtianos urbs, nullum oppidum, nullum ferè rus, aut pagus, ubi Templum, domum, & viridarium non habeant, & ubi quotidianis Fidelium eleemoſynis ita commodè non ſuſtententur, ut ex iis, quæ hodie ipſis ſuperfluunt, pauperibus in craſtino copiosè non diſtribuant. Neque victum ſolùm, ſed veſtitum, domeſticam ſupellectilem, libros, & ad ſcientiarum ſtudium neceſſaria; ad Templum etiam, & Sacrorum cultum ornamenta ſerica, argentea, aurea, Chriſtiana charitas copiosè illis non ſuppeditet; ut veriſſimum ſit in illis id, quod de primis Chriſti aſſeclis ſcripſit S. Paulus Epiſt. 2. ad Corinth. cap. 6. *Sicut egentes, multos autem locupletantes: tanquam nihil habentes, & omnia poſſidentes*. Hoc autem admiratus quidam Turcarum Sultanus, ut ferunt, coactus eſt fateri: Magnum eſſe S. Franciſci miraculum. Sed poterat etiam dicere: Magnum eſſe Chriſtianæ charitatis prodigium. Omitto, quanta ſit eleemoſynarum profuſio in innumera propè Xenodochia, & Noſocomia; pauperumque puerorum, & puellarum, & adoleſcentium, qui in literis, honeſtiſque artibus exercentur, Collegia. Neque aliquid dico de immenſa pauperum, & egenorum turba, qui ſemper à Chriſtiana pietate ſeu clam, ſeu palam, ſubſidii aliquid quotidiani accipiunt: ut monſtri loco habeatur, ſi quis ex illis fame periiſſe compertus fuerit: neque de tot nobilium familiis, quæ ob varia infortunia ad pauperiem redactæ, ab opulentiorum liberalitate ſecretis auxiliis quotidie ſuſtentantur: neque demum de immenſa pecuniarum vi, quæ in redimendis è barbarorum manibus captivis inſumitur, quæ certè Mahumetanis ignota eſſe nullo modo poteſt. Neque ſolùm ad vivos, ſed ad mortuos etiam Chriſtianorum eleemoſynæ extenduntur: ita ut nullus ſit vel tenuiſſimæ fortunæ, qui pro defunctorum fidelium animabus, quas purgatoriis pœnis expiari credimus, aliquam pecuniæ ſummam in ſacrificia, ac pia opera non eroget. Plerique verò, qui cenſum habent copioſiorem, magnam in hoc idem auri ſummam expendunt, nec pauci ex Principibus ad multa centena aureorum millia perveniunt, quorum annuo fructu fidelium animæ per ſacrificia, ac preces adjuventur.

Hæc autem omnia in cunctis Chriſtiani Orbis Provinciis, quamvis fortaſsè non æqualiter ubique, ſervari certiſſimum eſt: atque id, ſingula Regna, Provincias, Urbes, oppida enumerando, poſſet apertè demonſtrari. Sed opus eſſet immenſum. Satis ſit, ea, quæ fiunt in Urbe Roma, Auguſtiſſima Chriſtianæ religionis Sede, & omnium Urbium Regina, breviter innuere. Sunt in ea ædes ſacræ, Deoque dicatæ, trecentæ ſupra quadraginta. Inter has principem locum tenet Templum S. Petri, adeò amplum, magnificum, & auguſtum, ut de eo verè dici poſſit id, quod de Salomonis Throno ſcriptum eſt lib. 3. reg. cap. 10. *Non eſt factum tale opus in univerſis regnis*. Cæterarum pleræque amplæ, ſplendidæ, & ornatæ: reliquæ, mediocres. Omnes tamen miniſtros ſuos habent plures, vel pauciores, juxta ipſarum dignitatem, & congruos commodoſque reditus, quibus & miniſtri ipſi alantur, & quæ ad divinum cultum ſpectant, comparentur, & quibus ædes ipſæ conſerventur, inſtaurentur, & augeantur.

His ſæpè adjunctæ & addictæ ſunt illæ, quæ Societates, Confraternitates, & Archiconfraternitates vulgò appellantur, & ferè ad centum viginti perveniunt. Hæ autem omnes opera pietatis & charitatis exercent, præſertim erga pauperes & ægrotos ſodalitii ſui: & in dotibus ejuſdem ſodalitii, aliiſque pauperibus puellis ſubminiſtrandis.

Enumerantur Romæ Xenodochia, & Noſocomia publica ſupra quindecim, in quorum aliquibus non rarò ſupra mille ægroti vel pauperes excipiuntur. Anno verò ſæculari in hujuſmodi hoſpitiis multa peregrinorum millia opiparè lautèque à Nobilibus & Principibus Viris aluntur: & hi eorumdem menſæ tanquam famuli inſerviunt. Sunt prætereà alia hoſpitia, & valetudinaria peculiaribus nationibus addicta, quæ ferè ad triginta perveniunt.

Sunt quoque plures puellarum, puerorum, & mulierum, præſertim pœnitentium, domus, in quibus hæ aſſiduè morantur & aluntur. Hujuſmodi verò domus ſupra ſexdecim enumerantur. Et quidem nonnullæ adeò habitatoribus abundant, ut aliquando ad aliquot centenaria puerorum, vel puellarum perveniant. His addi poſſunt triginta per Urbem diſtributæ ſcholæ, ad inſtruendas in literis & artibus miſeras puellas, quæ per vias otiosè vagantur, ſub honeſta prudentique matrona, cui merces laboris ſui publico ſumptu perſolvitur.

Numerantur etiam viginti ac ſex Collegia, ſeu Seminaria, in quibus pueri, & adoleſcentes in artibus liberalibus ac ſcientiis gratuitò inſtruuntur. Præcipua ex his, omnibus patent, & in iis tantummodò literæ docentur. In reliquis, quæ ad peculiares plerumque nationes ſpectant, non ſolùm diſciplinæ traduntur, ſed etiam alimenta, & reliqua ad vitam neceſſaria ſubminiſtrantur.

Eorum verò, qui ex utroque ſexu religioſum Inſtitutum in communi viventes profitentur, Collegia vel monaſteria, trecentorum ſeptuaginta numerum excedunt.

Quotannis verò mille quingentis puellis pecunia ad dotem præbetur, quæ ad multa aureorum millia pervenit. Nihil dico de privatis civium eleemoſynis, præſertim Cardinalium, Principum, ac Prælatorum: hæ autem plerumque occultè fiunt, præſertim ſi ſint copioſiores, & ad nobiles familias paupertate laborantes ſublevandas erogentur.

Verùm ut coram Sole Sydera deliteſcunt, ita ſi ſingulorum eleemoſynas iis, quæ à Pontifice Maximo fiunt, comparemus, vix apparebunt: nam præter pecuniam, quam, cùm in publicum prodit, atque in aliis occaſionibus plurimis, pauperibus diſtribuit: per majorem Eleemoſynarium decem millia aureorum erogat in pauperes, qui mendicare erubeſcunt, in Noſocomia, domos religioſas, atque alia loca pia. Bis in hebdomada panem pauperibus in ædibus Vaticanis copiosè impartitur, ita ut quingentis aureis in ſingulos menſes æſtimetur: quingentos item aureos ſingulis menſibus erogat ad ſubſidium pauperum nobilium, & eorum, qui paupertatem ſuam celare coguntur. In præcipuis anni feſtis, quæ ad ſex & viginti perveniunt, intra Sacri Palatii ſepta ingenti pauperum turbæ, cujuſque generis, & ætatis, quarta pars Julii in ſingulos diſtribuitur, & ad ſex ſaltem aureorum millia pervenit ſumma quotannis. Prætereà mille ac ducentos aureos in mulieres, quæ pauperes puellas inſtruant in artibus ac litteris, impendit. Prætereà duo aureorum millia quotannis in quatuor præcipuis ſolemnitatibus diſtribuuntur. Hactenùs de iis, quæ per majorem ac publicum Eleemoſynarium erogantur. Quæ verò per ſecretum dilar-

dilargitur, præsertim nobilibus ad paupertatem redactis, tria aureorum millia singulis mensibus computantur. Verùm quotidianæ miserorum necessitates (nam omnes & Romæ, & alibi egestate vel calamitate pressi, ad communem Patrem confugiunt) adeò hanc summam accrevere, ut in libris secreti eleemosynarii ad centum aureorum millia nonnunquam perveniisse comperta sit.

His accedit eleemosyna illa, quæ *Campi Sancti* vulgò appellatur, in qua singulis sextis feriis plusquam duobus millibus pauperibus sexquilibra panis; & vini vasculum, quod vulgò dicitur *foglietta*, singulis distribuitur. Præterea in ipso Palatio quotidie mensa tredecim pauperibus peregrinis exhibetur, cui aliquando Pontifex ipse assistit, qui etiam feria quinta sanctioris Hebdomadæ duodecim hospitibus peregrinis pedes abluit, & ad mensam tanquam famulus ministrat.

Nihil hìc dico non de eleemosynis, sed de thesauris, quos non rarò Romani Pontifices insumunt in auxilium Imperatoris, & Regum Christianorum ad bella contra hostes religionis sustinenda: nam ne Mahumetani quidem hoc ignorare possunt.

Postremò illud ob oculos pono, Romam esse velut asylum pauperum totius Christiani Orbis: cùmque assiduè illis referta sit, omnium tamen necessitati abundè occurrit. Reliquæ verò Christianorum Urbes, atque oppida illam in hac erga pauperes præsertim proprios charitate, & liberalitate egregiè imitantur.

Non est itaque quòd Mahumetani propter suum Zacat, vel Sadcat, existiment, se Christianos in hac parte superare, vel etiam æquare. Quamvis enim multa impendant & elargiantur, vel in pauperes, vel in opera publica (id quod non negamus) quia tamen hæc potiùs ad pompam, & ostentationem, & plerumque ad effugiendam Principum suorum rapacitatem, quàm ex motivo veræ charitatis, quæ in falsa religione esse non potest, faciunt: plura apparent, quàm re vera sint. Neque quia Christiani non omnibus indiscriminatim petentibus eleemosynam præbeant, ideò minorem pietatem, charitatem, & liberalitatem habere censendi sunt. Prudenter omninò hoc faciunt, ne otiosos, nebulones, ac fures foveant. Plures enim, ut laborem effugiant, vel ut lautiùs vivant, pauperes se simulant, verisque pauperibus stipem subripiunt: ideò plerique Christiani Principes vagos & errones, vel se in aliqua arte, aut opere exercere compellunt; vel, si id recusent, ex urbibus & terris suis ejiciunt. Omnes enim virtutes à prudentia debent regulari, & consequenter etiam charitas, quæ si prudentia careat, in vitium sæpè Reipublicæ pernicioſum degenerat.

CAPUT DUODECIMUM.

Expenditur quartum Eslamiticæ Sectæ fundamentum; nempè Jejunium.

JEjunium Mahumetanorum ridiculum prorsus videtur. Et impudenter mentitur Mahumetus, dum affirmat esse illud idem, quod traditum fuit iis, qui præcesserunt ipsos Mahumetanos. Cùm enim hi non possint esse nisi vel Judæi, vel Christiani; neutris fuit unquam à Deo præscripta tàm absurda forma jejunii, quæ in hoc sita est, ut per mensem lunarem nihil comedant, aut bibant tempore diurno; nimirùm ab eo auroræ crepusculo, quo possit filum album à nigro discerni, usque ad principium noctis: donec scilicet hujusmodi discretio inter hæc duo fila fieri possit; reliquo verò tempore per totam noctem comedant, bibant, ingurgitentur, delassentur in uxoribus subagitandis, & per vias urbis in morem ebriorum vel fanaticorum cursitantes, bacchanalia veriùs celebrent, quàm jejunium. Præcipit nihilominus prudentissimus Legislator, ut diurno tempore non solùm à cibo, potu, & fœminis abstineant; sed etiam in Meskitis orando commorentur: quasi verò fieri possit, ut quis post exactam in crapula, commessationibus, ludis, & libidinibus totam noctem, possit in die sequenti orationi vacare. Verùm boni Moslemi, si divites, nobiles, & opulenti sint, tota die stertunt, soporeque oppressi, omnem diurnam famem, & sitim astutè fallunt. Vulgus verò tenuiorum, præsertim opificum & agricolarum, victum sibi labore acquirere coguntur. Ridicula autem sunt, quæ in hoc jejunio Doctores Moslemi superstitiosè observanda præscribunt, quemadmodùm superiùs ex eorundem canonibus retulimus. Cujusmodi sunt, quòd si quis deglutierit calculum, aut nucleum, aut frustum ferri, frangat jejunium: quemadmodùm etiam qui clystere usus fuerit; aut nares aqua abluerit, vel aliquid stillaverit in aures suas, & in sententia nonnullorum, etiam in foramine uberum, & pudendi: & aliæ hujusmodi ineptiæ: quasi hæc ad cibum, potumque pertineant; vel aures, aut nares, aut ubera, vel partes corporis obscœnæ comedant, aut bibant.

Nihilominus cum his omnibus absurdis, videtur hoc jejunium valdè rigidum esse, & gravius quàm jejunium Christianorum. Cùm enim circumvolvatur per omnes anni menses; quando incidit in æstatem, maximam habet difficultatem, cùm ne gutta quidem aquæ liceat sitim, quantumvis ardentissimam, temperare. Cùm è contra Christiani liquida omnia, etiam vinum, & succos, aliasque potiones liberè, quoties volunt, bibere possint: jentaculum etiam vesperè adhibeant, usque ad septem vel octo uncias cibi; itaut non re, sed nomine jejunium dicendum esse videatur.

Sed primò notandum est, neque in Pentateucho, neque in Euangelio inveniri præscriptam à Deo, vel à Christo formam ullam jejunii determinatam: imò neque diem, neque tempus ullum jejunio destinatum. Jejunia verò, quæ tàm Hebræi, quàm Christiani observant, non à Deo, vel à Christo immediatè, sed à Prophetis, vel Apostolis, vel à Patribus Synagogæ, vel ab Ecclesia instituta fuerunt. Non tamen negamus, vel Moysem per legem oralem (ut loquuntur Hebræi) à Deo receptam, vel Apostolos ex mandato Christi, aliquam circa jejunium regulam, vel formam instituisse. Illud ex Euangelio habemus, quòd Christus jejunium quidem probaverit, ac commendaverit, moderatum tamen, ac discretum esse voluerit. Quamobrem cùm dixissent illi Joannis Baptistæ discipuli (ut refert S. Matthæus Cap. 9.) *Quare nos, & Pharisæi jejunamus frequenter: discipuli autem tui non jejunant? Respondit eis Jesus: Nunquid possunt filii Sponsi lugere, quandiù cum illis est sponsus? Venient autem dies, cùm auferetur ab eis sponsus, & tunc jejunabunt.* Hoc idem objecerunt illi Scribæ & Pharisæi, Luc. cap. 5. dicentes: *Quare discipuli Joannis jejunant frequenter, & obsecrationes faciunt, similiter & Pharisæorum: tui autem edunt, & bibunt? Quibus ipse ait: Nunquid potestis filios Sponsi, dum cum illis est Sponsus, facere jejunare? Venient autem dies, cùm ablatus fuerit ab illis Sponsus, tunc jejunabunt in illis diebus.*

Deinde notandum est, jejunium propriè esse abstinentiam ab omni cibo & potu per aliquod tempus, & communiter per spatium diei naturalis, nempè viginti quatuor horarum, à media scilicet nocte usque ad sequen-

ſequentem mediam noctem: vel à veſpera unius diei, uſque ad veſperam alterius ſequentis. Ubi verò per plures dies continuatur jejunium, unica tantùm comeſtio circa meridiem, vel in veſpere fieri debet; & vanum, atque abſurdum exiſtimandum eſt jejunium illud, in quo vel per totùm diem comeditur & bibitur, & per totam noctem ſine potu & cibo dormitur, ſeu aliud agitur: vel è converſo, ut faciunt Mahumetani, in quo tota nox in cibo & potu transigitur, tota verò dies in ſomnum, vel aliud opus inſumitur.

Tertiò notandum eſt, in comeſtione, quæ fit poſt jejunium, nullam eſſe circa qualitatem ciborum præſcriptionem. Quamobrem Judæi in jejuniis ſuis quolibet eduliorum genere utuntur: idem Mahumetani obſervant. Chriſtiani verò ex Apoſtolorum, Majorumque ſuorum traditione, in jejuniis ſuis à carnibus, ovis, ac lacticiniis abſtinent: & aliquibus in locis, præſertim Orientalibus, etiam à piſcibus, & à vino: itaut herbis tantummodo, & leguminibus unà cum pane, & aqua veſcantur.

Notandum ultimò, primos Chriſtianos, & alios, qui per aliquot ſæcula ſequuti ſunt, unica tantùm comeſtione circa veſperam uſos fuiſſe: jentaculum omne, quod hodie apud multos in uſu eſt, prorſus ignoraſſe; imò à vino etiam abſtinuiſſe, nec interdiù cibi aliquid guſtaſſe; omnem etiam potum interdiù evitaſſe, probabilius cenſeo: non enim Judæis in hoc inferiores eſſe voluiſſe credendum eſt. Decurrentibus verò ætatibus, ac deficiente primo illo Chriſtianæ obſervantiæ vigore; corporibus etiam quotidie infirmioribus: cœperunt uti potu & jentaculo, non ex Chriſtianarum legum præſcripto, ſed ex quadam Pontificum conniventia, atque humanæ imbecillitatis compaſſione. Quamobrem ſi hodiernum Chriſtianorum jejunium, præſertim in Europa, aliquantò laxius videtur, non vitio religionis, vel legis, ſed hominum uſui, vel abuſui tribuendum eſt. Non tamen plurimi deſunt ubique, qui jejunium rigidè obſervent, nihil præter unicam comeſtionem per ſpatium diei naturalis, comedendo, aut bibendo.

Et nihilominus jejunium Chriſtianorum cum hac, quam diximus, laxitate, multò difficilius & rigidius eſt jejunio Mahumetanorum, cujus tota difficultas reducitur ad abſtinentiam à potu diurno, quando Menſis Rhomadan incidit in æſtatem.

Primò, ob qualitatem ciborum. Nam Mahumetani in ſuo jejunio carnibus, ovis, lacticiniis, & cibis quibuſque optimis, & peculiari induſtria paratis, veſcuntur: Chriſtiani plerique ſolis herbis & leguminibus prandent, vel cœnant. Nam quamvis etiam piſcibus uti poſſint, quia tamen hi non ubique reperiuntur, & plerumque carò venduntur; ſolùm à nobilibus, & ab iis, qui ſunt commodiores emi poſſunt: cæteri plerumque piſcibus ſalitis, vel ſiccatis, quorum vile eſt pretium, menſam adornant. Sive autem piſces ſint, ſive herbæ, vel legumina, omnia ſunt leviſſimi nutrimenti, & quamvis citò ſatient, ſeu potiùs impleant, citò tamen famem revocant, corpuſque extenuant ac debilitant. Hoc autem incommodum non habet jejunium Mahumetanorum. Porrò non pauci inveniuntur Chriſtiani, qui carnibus, ovis, ac lacticiniis ſemel in die veſcentes, nihil aliud intra ſpatium diei naturalis comedunt, & ſæpè ne bibunt quidem. Id facilius Mahumetanis ſuccedet, quibus per integram noctem conceditur hujuſmodi cibis ſe ingurgitare.

Secundò, ob quantitatem: nam ut diximus, Mahumetani à primis noctis crepuſculis, uſque ad ortum auroræ, cœnam ſuam, vel potiùs cœnas protrahunt: quæ cauſa eſt, ut cùm menſis Rhomadan incidit in hyemem, vel etiam in ver, vel autumnum, nullam prorſus habere poſſit difficultatem.

Tertiò, quoad numerum: nam jejunium Mahumetanorum non excedit menſem lunarem (ideſt dies circiter viginti novem.) At jejunium Chriſtianorum, præter quadraginta dies ſpecialiter deſtinatos, complectitur etiam alios plures dies per annum, qui univerſaliter tres ſupra viginti numerantur; præter jejunia particularium provinciarum, ac regionum, in illis præcepta. Hùc accedit, nullum eſſe Religioſorum inſtitutum, quod alia plura ſupradictis, quæ ſunt omnibus communia, præſcripta non habeat; itaut non pauci dimidiam anni partem jejunent. Frequentiſſima etiam ſunt inter Chriſtianos, & præſertim fœminas, jejunia ſponte ſuſcepta, quæ non rarò pane tantùm & aqua tranſiguntur.

Atqui, ut Mahumetani ipſi ſapientiores fatentur, verum, Deoque ſemper acceptum jejunium eſt, à vitiis, & terrenis affectibus abſtinere: à cibo autem & potu ſe retrahere, non verò à peccatis & iniquitatibus: nihil prodeſt, nihilque à Deo æſtimari, ſacræ paginæ teſtantur. Neque ex Pentateucho, vel Euangelio, ut ſuperiùs præmonui, habemus præceptum aliquod circa modum, vel formam jejunii: nam Deus hoc prudentiæ eorum, qui religioni præfuturi eſſent, reliquit: quamobrem ſive illi rigidiorem, ſive molliorem jejunandi formam præſcripſerint, non multum refert ad hominis perfectionem, ac ſanctitatem: quæ ſi in jejuniorum auſteritate & rigore ſita eſſet, tàm Mahumetani, quàm Chriſtiani, à Brachmanibus Indorum, aliiſque Ethnicis longè ſuperarentur.

Non dubito tamen, quin ſicut inter Chriſtianos, ita inter Mahumetanos non pauci jejunium ſuum frangant: ſed pauciores fortaſsè Mahumetani, ob metum pœnæ: nam jejunii violatores, præſertim ſi culpam frequentent, graviſſimè puniuntur. Chriſtianis verò nulla, vel modica pœna ſtatuitur, cùm quilibet poſſit excuſationem aliquam non jejunandi prætendere. Quamobrem tantò gratius convenit ut ſit Deo Chriſtianorum jejunium, quantò magis eſt voluntarium. Verùm ut ſcribit Gabriel Bremond aliàs laudatus, in ſuo Itinerario lib. 3. c. 4. *Artifices atque operarii ſoli inter Moslemos rigidè jejunium Rhomadan obſervant* (quia ſcilicet hi liberiùs, ac faciliùs puniri poſſunt): *Magnates ac Principes illud velut jocum derident: divites verò illud transferunt*: ad Kalendas Græcas, ut puto.

CAPUT DECIMUM TERTIUM.

Examen quinti Mahumeticæ Religionis fundamenti; nempè Peregrinationis.

PUtant Mahumetani, ſe ſolos peregrinationem habere; neque prorſus falluntur, cùm eorum peregrinatio tot abſurda, ac ridicula contineat, ut alia nulla ei ſimilis inveniatur. Conſtantiſſima eſt eorumdem opinio, peregrinationem Meccanam à primo parente Adam incœptam fuiſſe. Cùm verò illis objicitur, Templum Meccanum ab Abraham & Iſmael, juxta Alcorani relatum, conſtructum fuiſſe: reſpondent: Templum ab Adam viſitatum, tempore diluvii in Cœlum ab Angelis translatum fuiſſe: Abraham verò aliud ſimile, Dei juſſu ædificaſſe, quod deinceps ipſe Abraham, & Prophetæ omnes viſitaverunt.

Jam ſuprà expoſui, quibus ritibus ſe ſe Moslemi ad

ad hanc peregrinationem præparent : quid in visitatione templi Meccani, aliorumque sacrorum, ut ipsi existimant, locorum observare debeant: à quibusnam rebus eo tempore abstinendum sit : quid sacrificii, vel potiùs donarii loco offerre teneantur. Inter hæc, observanda præcipuè occurrunt :

Primum: conceditur illis, ut uxorem, vel aliam fœminam secum ducere possint; quia nimirùm qui in peregrinatione Meccana nascuntur, censentur esse nobiles, non secus ac si Mahumeti essent consanguinei. Quamobrem conatur unusquisque, imò (quantum legi) tenetur, vel ex propria uxore, vel ex alia fœmina prolem suscipere: & ideò qui uxorem non ducunt secum, cum illa, quam comitem habent in peregrinatione, vel cum alia fœmina Meccana contrahunt matrimonium temporaneum, quod scilicet tandiù consistat, quandiù morantur in Mecca : & deinde evanescit conjugium, & mulier potest iterùm nubere cui vult.

Secundum : in præparatione ad peregrinationem, cum quibusdam laudabilibus, plura admiscentur frivola ac superstitiosa, cujusmodi sunt, non indui femoralibus, neque soccis, vel uti crepidis scissis ad talos : itemque neque caput, neque faciem operire, neque res odoriferas contrectare, quas tamen primò Mahumetus præceperat: neque caput radere, neque pilos corporis, neque ungues præcidere, & aliæ hujusmodi quisquiliæ, quæ ad pietatem nihil faciunt, sed potiùs ad risum.

Tertium : cursus ille festinatus saltitando, humerosque agitando primis tribus vicibus in circuitu Caabæ magnam habet levitatem, & indecentiam; quamobrem fœminis interdicitur. Ridiculum verò, quòd tribus primis vicibus ita currant, ac saltitent : quatuor autem lentè, & veluti spatiantes incedant, ut Tigellius ille Sardus, de quo Horatius Serm. lib. 1. Sat. 3.

Nil æquale homini fuit illi; sæpè velut qui
Currebat fugiens hostem : persæpè velut qui
Junonis sacra ferret.

Eadem levitas & scurrilitas notanda in visitatione duorum montium Saphæ & Mervæ, in quibus nullum aliud religionis vestigium erat, quàm quòd duorum idolorum simulacra in eorum vertice à Meccanis culta fuissent.

Quartum: maximam etiam superstitionem præsefert jactus ille lapillorum, præcipuè sub genitalibus intercura, quò stultè putant se Dæmonem lapidare. Atqui melius grandioribus lapidibus hoc facerent, quando quidem putant Dæmonem, veluti corporeum, percuti posse, ac vulnerari. Sed sciat Lector, hos circuitus, & jactus lapillorum, Arabes idololatras ab Indis item idolorum cultoribus desumpsisse, & Mahumetum pro lege suis statuisse. Ita affirmat Auctor Speculi Historialis, lib. 24. relatus in Disputatione cujusdam eruditissimi Christiani cum Principe Saracenorum, Basileæ impressi cum Alcorano, & aliis opusculis, Anno 1550. ubi sic loquitur Christianus: *Duarum Indiæ Gentium, quæ vocantur Zechian, & Albarachuma, antiqua consuetudo fuit, nudos, decalvatos, magnisque ululatibus personantes, simulacra Dæmonum circuire; angulos quoque deosculari, & projicere lapides in acervum, qui quasi pro honore diis extruebatur. Inde enim est, quod in libro Salomonis dicitur: Qui projicit lapides in acervum Mercurii. Hæc ergo consuetudo cùm ab Indis ad Arabes descendisset, eamque suo tempore apud Meccam in honore Veneris Machumet celebrari reperisset, sic illam manere præcepit, cùm tamen cætera idololatriæ præstigia removisset. Illud verò soli Veneri in illa celebratione dicitur exhiberi solitum, ut lapilli retrò, idest sub genitalibus membris projicerentur, eò quòd Venus illis maximè partibus dominetur. Unde adhuc ita fit in Domo Dei, quam tu vocas illicitam; idest, ubi nihil licet, nisi quod sacrum est. Verumtamen, cùm hoc à nudis ex toto hominibus semper fieri soleret, non tulit hoc humana verecundia. Instituerunt aliqui, ut projectores lapidum, parvo saltem linteolo renes obtegerent, ne omninò denudati homines, canum impudentiam imitarentur.* Hactenùs Christianus ille, quem non est credibile, aliquid in his fingere, aut mentiri voluisse, dum cum Mahumetanorum Principe loqueretur.

Quintum: mactatio illa ovium, seu boum, aut camelorum, aliquid magnum esse videtur: nam (quemadmodùm ferunt) aliquando ad trecenta, vel quadringenta millia pecudum perveniunt, quas cùm jugulaverint, unusquisque suas comedit: quod verò superest, pauperibus, vel aliis non habentibus impartitur. Hoc tamen parum, vel nihil confert ad religionem, nisi quatenùs continet exteriorem actum fraternæ charitatis, qui sæpè etiam inter malos & sceleatos invenitur. Imò asserunt, ut certum, notumque omnibus, in nulla Mahumetanorum secta majorem charitatem, & ut ita dicam, amicabilitatem inveniri, quàm inter Sectam Atheistarum, quæ inter eos, præsertim Constantinopoli, latissimè patet: & aliquando (nisi fortè semper) Magnus Sultanus est antistes illius. Cæterùm hoc tot pecudum excidium, quod fit in valle Minæ, nullo modo est sacrificium: Mahumetani enim ipsi sapientes, ut alibi diximus, unanimiter consentiunt, Mahumetum nullum sacrificium instituisse. Sed de hoc infrà ex professo agemus.

Sextum: frivola prorsus & ridicula sunt, quæ in peregrinatione vitanda præscribuntur, præsertim circa mactationem animalium non solùm venaticorum, sed etiam pediculorum, & locustarum. Illud verò admirandum, quòd nefas sit occidere pediculum, aut locustam, vel etiam formicam, aut muscam, non autem corvum, aut milvum, aut lupum, neque pulicem, vel culicem. Respondebunt fortasse Moslemi Doctores, has omnes nugas circa peregrinationem continere mysteria, quemadmodùm multa in Pentateucho à Deo præcepta sunt, quæ si superficie tenus tantùm considerentur, levia prorsus, ac propè superstitiosa apparent. Sed quæ in Pentateucho habentur, tàm nos, quàm Judæi, & Mahumetani, certò scimus à Deo præscripta fuisse; quamobrem etiam certissimè credimus, summa cum sapientia & prudentia, & non sine arcanis mysteriis fuisse disposita. Quæ autem Mahumetus vel in Alcorano, vel in Sonna præscripsit, præsertim circa hanc peregrinationem, vel Doctores Moslemi instituerunt; neque nos, neque Judæi credimus esse à Deo: neque Mahumetani etiam rationem ullam habent hoc credendi. Cæterùm non solùm nos, & Judæi, sed etiam plures Mahumetani sciunt, & tenent, hos peregrinationis Meccanæ ritus, quemadmodùm etiam purificationis, orationis, jejunii, decimarum, & hujusmodi rerum, pleroisque ab Arabibus Ethnicis desumptos fuisse. Hùc accedit cuilibet Impostori, vel nebuloni, liberum esse misteria in suis ineptiis ac nugis fingere illis similia, quæ Expositores Alcorani in illius malè consutis verbis expiscantur.

Postremò non est omittendum, peregrinationem hanc Meccanam non tàm ad pietatem exercendam, quàm ad lucrum captandum, & ad pœnas Principi debitas ob delicta commissa fugiendas, à Moslemis capessi:

capeſſi: & Mahumetus ipſe in Alcorano Sura 2. البقرة *Vacca*. v. 197. concedit, ut in Peregrinatione divitias per mercaturam acquirant: id quod non paucis eſt unicum motivum hujus itineris. Libet hìc referre verba Gabrielis Bremond, lib. 1. cap. 29. *Eorum*, inquit, *qui hoc iter ſuſcipiunt, quidam habent pro ſcopo pietatem: alii verò mercaturam. Verùm Magnates illud non ineunt, niſi ut ſupplicia evitent, quæ propter delictum aliquod merentur. Nam hæc peregrinatio ab omni culpa abſolvit: & ſi quis vir primarius vult effugere, ne capiatur, abſcondit ſe in turba peregrinorum: cùmque à Mecca regreſſus fuerit, nullus amplius eſt, qui ejus delicta requirat, niſi fortè Magnus Sultanus abſolutè necem illius, vel pœnam velit.*

Reliquum eſt, ut ſanctiſſimas, & graviſſimas Chriſtianorum peregrinationes huic Meccanæ ridiculæ ac ſtramineæ opponamus. Non una tantùm apud nos eſt peregrinatio: ſed tot ferè, quot in Orbe Chriſtiano loca, religione aliqua peculiari conſpicua, reperiuntur. Præcipua tamen, & univerſo Orbi communis eſt Peregrinatio Romana ad ſacra Principum Apoſtolorum corpora veneranda. Erat olim hæc ferè continua, & copioſiſſima: paulatim verò tepeſcente pietate, aliquantò diminuta eſt. Nihilominus nunc etiam quotidie exteri Romam peregrini adveniunt, & in ſacris Majoris Hebdomadæ, ac Paſchatis diebus, multa eorum millia quotannis numerantur, itaut ad triginta millia totis illis diebus perveniant, nimirùm tot ferè, quot ad peregrinationem Meccanam concurrunt. Et plerique publicis ſumptibus, ſaltem per triduum, excipiuntur. At verò peregrinatio illa, quæ ſæculari anno, nempè vigeſimo quoque quinto agitur, hujuſmodi eſt, ut vix credibilis eſſe videatur. Unam tantùm ex his referam, quæ præſentis ſæculi principio ſub Clemente Octavo Pontifice Maximo celebrata fuit. Ad hanc parari juſſit Pontifex amplum hoſpitium, in quo Epiſcopi, aliique viri exteri Deo dicati exciperentur, ac per decem dies percommodè alerentur: in aliorum verò exterorum peregrinorum expenſas, ſupra trecenta aureorum millia manu ſua pleraque diſtribuit. In ipſo Epiſcoporum hoſpitio ipſemet Pontifex ad menſam inſervivit, multiſque eorum pedes manibus ſuis lavit, quos deinde nonnulli Purpurati linteo abſtergebant. Fuere hi ſupra quatuor millia, partim Epiſcopi, partim Eccleſiaſtici inferioris ordinis. Hoc idem Chriſtianæ humilitatis obſequium exhibuit Clemens aliis peregrinis in hoſpitio Sanctiſſimæ Trinitatis, ubi nunc duodecim, nunc triginta peregrinis pedes lavit, atque lotos oſculatus eſt, duobus purpuratis illum adjuvantibus. Hanc peregrinationem multi Principes Magni ex pietatis tantùm motivo ſuſcepere. Cæterorum verò, qui ex variis Chriſtiani Orbis regionibus advenere, tot fuerunt, ut in commemorato ſanctiſſimæ Trinitatis hoſpitio, ducenta ſeptuaginta millia peregrinorum recenſita ſint, præter ducentas, ac quadraginta octo aliorum ſocietates, quarum numerus ad quinquaginta quatuor millia, & ſexcenta perveniebat. Itaut quidem, qui exactiùs computum deduxerunt, loci illius hoſpitum virorum, quadringenta quadraginta quatuor millia; fœminarum verò viginti quinque millia recenſuerint. In aliis verò per Urbem nationalibus hoſpitiis, ſupra quinquaginta millia recepta eſſe ſcribuntur. His verò omnibus hoſpitibus ſumptuoſa menſa, & copioſus ciborum numerus apponebatur, ad quam plerumque Principes viri, tàm Eccleſiaſtici, quàm ſæculares tamquam famuli humiliter miniſtrabant. Poſtremò tanta fuit hoc anno Peregrinorum multitudo, ut ad terdecies centena millia perveniſſe ſcribantur. Inter hos fuerunt etiam quidam hæretici, & quidem non pauci, qui curioſitatis tantùm gratia ſe Romam tranſtulerunt. At ubi Pontificem Maximum, tamquam famulum, pauperum pedes abluere, & oſculari, iiſque ad menſam inſervire: & Purpuratos, ac Principes eum in hoc imitari viderunt; hæreſi abjurata, ad Catholicam Fidem rediere. Inter hos erant quidam Germaniæ Principes. Duo etiam Turcæ Mahumetani, qui Conſtantinopoli Romam venerant, inter Peregrinos ſeſe immiſcuere. Cùmque vidiſſent ſibi quoque pedes lavari, atque eadem Chriſtianæ humanitatis obſequia ſibi ac cæteris exhiberi; divina gratia illuſtrati, Mahumeto abjurato, Chriſtianam Religionem amplexi ſunt. Idem fœminæ cuidam Turcæ, ac duobus ejus filiis contigiſſe refertur.

Porrò in hac peregrinatione, omnes triginta vicibus quatuor Templa præcipua, quæ Patriarchalia dicuntur, itinere ferè ſex milliarium, pedites inviſebant (niſi ætas, vel infirmitas aliud exegiſſet) humili devotoque inceſſu, & ferè per totum iter orantes, vel pſalmos, aut alias preces canentes, vel recitantes, & prætereà eleemoſynas pauperibus largè diſtribuentes. Præcipua verò cura erat, peccata per ſacramentum pœnitentiæ expiare, vitamque in melius commutare: itaut qui peccatores Romam venerant, juſti in patriam regrederentur.

Si Meccana peregrinatio cum hac comparetur, ſordeſcet omninò, ac puteſcet, & indigna prorſus erit quæ nominetur. Sciant autem Mahumetani, alias etiam eſſe Chriſtianas peregrinationes, ut Lauretanam, Aſſiſinatem, Compoſtellanam, Jeroſolymitanam, & hujuſmodi, quæ non minori religione ac pietate, quàm Romana, peraguntur. Et quamvis in his minor ſit peregrinorum numerus, ſæpè tamen Meccanæ turbam vel æquat, vel excedit. Hæ verò pleræque quotannis aguntur.

Non omittam tamen addere, etiam Idololatras, Indos, ac Brachmanes, aliaſque hujuſmodi Gentes, peregrinationes ſuas, & fortaſsè Mahumetana numeroſiores, habere. Quamobrem peregrinatio per ſe, non eſt veræ Religionis character, ſed ex circumſtantiis debet æſtimari. Porrò Mahumetana, licèt pauca aliqua videatur habere laudabilia: tot tamen ſuperſtitionibus, nugis, atque ineptiis admixta eſt, ut nullo modo veræ Religionis argumentum vel ſignum poſſit exiſtimari.

CAPUT DECIMUM QUARTUM.

Diſcutitur prohibitio à vino & ludo, facta à Mahumeto.

Si Mahumetus ex motivo virtutis temperantiæ, vel abſtinentiæ, vini uſum aſſeclis ſuis prohibuiſſet, eſſet tamen tanquam indiſcretus atque imprudens condemnandus. Magna quippe levitas fuiſſet, omnibus mortalibus (nam omnibus tàm hominibus, quàm Geniis Alcoranum ſuum obſervandum prædicabat,) illud prohibere, quod ab Orbe propè condito omnibus in uſu fuiſſet; eſſet nihilominus ſaltem excuſandus, vel tolerandus. Verùm rationes, propter quas illud interdixit, illum ſtultitiæ ac ſuperſtitionis omninò condemnant. In *Doctrina Mahumeti*, ex Arabico in Latinum translata, quæ apud Mahumetanos divinæ habetur auctoritatis: & impreſſa reperitur cum libro Al-

corani Basilææ, anno 1550. scribitur; *duos Angelos, Aiut, & Marut* (de quibus etiam mentio fit in Alcorano,) *missos à Deo in terram, ut humanum genus regerent, ac judicarent causas singulorum, quadam die vino à fœmina quadam inebriatos; cùm hæc esset pulcherrima, amore & cupiditate ejus incaluisse, ac propterea de concubitu eam requisisse. Quamobrem, jubente Deo, appensi sunt per catenas ferreas per pedes, dimissis capitibus, in puteo quodam Babylonis, ita usque ad diem Judicii permansuri.* Hoc divinæ justitiæ exemplum Mahumetum adduxit, ut vinum prohiberet. Alii alias causas afferunt. Probabiliſſimum mihi est, vinum & ludum suis interdixisse, ut promptiores & expeditiores essent ad bella; atque etiam ut expensas in vinum fugeret pro militibus sustentandis; cùm aqua facillimè ubique reperiatur.

Sed ipsemet duas causas exponit, quæ illum ad hanc legem ferendam adduxerunt. Prima est, quam suprà retulimus; nempè quia cùm in vino & ludo sit magna utilitas: majus tamen damnum in utroque reperitur. Sed non ex vino, aut ludo, verùm ex hominum intemperantia hoc damnum procedit. Etiam ex pulchritudine, ex auro, & argento; itemque ex tormentis bellicis, aliisque multis, majora fortasse mala proveniunt, quàm bona: non tamen hæc damnanda, vel auferenda sunt: sed immoderatus, atque inordinatus illorum usus cohibendus. Negandum tamen est absolutè, in vino majus malum, quàm bonum reperiri. Nam, exempli causa, hìc Romæ (& idem alibi) ubi sunt supra centum viginti millia hominum bibentium vinum; etsi duo vel tria millia (quod certè non est) quotidie ab immoderato ejus usu inebrientur, vel lædantur; cæteri omnes nutriuntur, roborantur, & melius ad labores subeundos, ad literarum studia excolenda, & ad alia opera peragenda disponuntur. Multi etiam ægroti, ægri, senes, imbecilles, vini ope recreantur, & salutem, & robur acquirunt. Quamobrem præcipit Deus per Salomonem in Proverbiis, cap. 31. *Date siceram mœrentibus, & vinum his, qui amaro sunt corde. Bibant; & obliviscantur egestatis suæ, & laboris sui non recordentur amplius.* Certè quadruplo majora damna ex pecunia, ex fœminis, & aliis plurimis, quàm ex vino oriuntur: nec per septuaginta annos, sive Romæ, sive alibi ubi fuerim, audivi unquam ex vino grande aliquod, atque extraordinarium malum ortum fuisse. Quamobrem tàm Gelaleddinus, quàm Zamchascerius, duo primarii Alcorani Interpretes, volunt, prohibitionem Mahumeti non cadere supra vinum, ac ludum absolutè, sed في تعاطيهما *supra nimium studium, & applicationem in utroque*: quamvis Jahias asserat, Mahumetum, جاء بتحريمها قليلها وكثيرها *prohibuisse vinum tàm in magna, quàm in parva quantitate*, fortasse ob causam sequentem.

Altera igitur causa, ob quam vinum prohibuit, est ex eo quòd intrinsecè malum, & Diaboli inventum abominabile sit. Nam, ut puto, juxta Encratistarum errorem, vinum fel Diaboli esse existimavit.

Sic igitur habet Sura 5. *De Mensa*, ver. 96. ان الخمر والميسر رجس ومن عمل الشيطان فاجتنبوه. *Profectò vinum, & ludus sunt abominatio ex opere Satanæ: itaque fugite illa.* Sed Moslemi, agnoscentes fortasse hanc Prophetæ sui sanctionem falsam esse, & iniquam, in vino bibendo ita profusi sunt, ut cæteros à secta sua extraneos facilè superent. Et certè Mahumetus ipse anteà vini usum suis liberè concedebat: imò in Sura 16. النحل *Apes*. Ver. 70. non solùm vinum probat, sed etiam concedit usque ad ebrietatem: ita enim loquitur ومن ثمرات النخيل والاعناب تتخذون منه سكراً ورزقاً حسناً وفي ذلك لاية لقوم يعقلون.

Et de fructibus palmarum, & uvarum, percipitis ebrietatem, & victum. Sanè in hoc quidem est signum (1. argumentum divinæ providentiæ) *illis, qui intellectu præditi sunt.* Proculdubio fructus uvæ, ex quo quis inebriatur, non potest esse nisi vinum: & hoc est argumentum divinæ providentiæ, ergo impossibile est, esse abominationem, & opus Satanæ. Pugnat igitur secum turpiter Mahumetus in re, quæ consistit in facto, & necessariò vera est, vel falsa.

Quòd autem vinum ex se, suaque natura, malum non sit, imò bonum & laudabile, manifestè patet: quia apud omnes nationes, apud quas reperitur, etiam veram religionem profitentes; imò & apud ipsos Arabes, semper fuit in usu: & Mahumetus etiam per aliquod tempus vinum sibi, suisque concessit: quippe ad multa utilissimum, ac propè necessarium. Et Noe vir justus ac sanctissimus illius auctor fuit, non autem Satanas. Sacræ etiam Scripturæ vinum sæpè laudant, & commendant. Et Melchisedech Rex Salem, Summusque Dei Sacerdos, Abrahæ victori vinum obtulit; neque hic illud recusavit. Et quidem Mahumetus profitetur se Abrahæ esse sectatorem. Isaac quoque vinum bibit à filio suo Jacob oblatum; Gen. cap. 27. ubi idem Isaac inter alias benedictiones, *abundantiam vini* ipsi Jacob precatus est verbis illis: *Frumento & vino stabilivi eum.* Voluit prætereà Deus Opt. Max. in Sacrificiis suis vinum adhiberi, quod Sacerdotes biberent, ut patet Exod. cap. 29. Levit. cap. 15. & alibi. Christus ipse non solùm bibit vinum, sed aquas etiam in vinum convertit, ex quo alii bibere possent, ut refert S. Joan. cap. 2. Et sacrificium novæ legis in pane, vinoque instituit: nullusque ferè est in tota Sacra Scriptura liber, in quo vini usus moderatus non approbetur. Quamobrem valdè suspicor, Mahumetum in vino prohibendo errorem suum accepisse, vel ab Hæreticis Aquariis, qui, ut refert S. Augustinus, lib. de Hæres. cap. 4. adeò à vino abhorrebant, ut non nisi in aqua consecrandum esse affirmarent: vel à Catharistis, qui, ut scribit idem cap. 46. uvis vescebantur, sicut Mahumetani; sed vinum detestabantur, asserentes esse fel Diaboli: vel ab Encratistis, qui, teste eodem Augustino, dicebant, vinum nullo pacto bibendum esse, eò quòd vites è Satana & terra illud produxissent. Idem sentiebant hæretici Severiani.

Ex his constat, prohibitionem vini factam à Mahumeto nullum continere virtutis, seu perfectionis actum, sed hæresim, stultitiam, & superstitionem. At benè est, quòd Mahumetani, non contenti variis, & voluptuosis potionibus ex dactylis, & aliis rebus confectis, quæ vino æquivalent, & non minus illo ebrietatem inducunt, & fortasse melioris, & sapidioris

sunt

ſunt ſubſtantiæ; vinum etiam liberè & largiſſimè bibunt.

Per hoc tamen non negamus, abſtinentiam à vino, ſicut ab aliis cibis & potionibus palato gratioribus, ex motivo temperantiæ, vel afflictionis carnis, ad eam à pravis voluptatibus cohibendam, eſſe laudandam, utpote actum Chriſtianæ virtutis. Et quidem non pauci etiam inter Chriſtianos propter hanc cauſam ſponte abſtinent à vino, carnibus, atque etiam lacticiniis & ovis: non tamen propterea à earumdem rerum uſum in cæteris damnant: neque credunt hæc ipſa, ſuapte natura, mala eſſe, aut illicita. Cæterùm non deſunt etiam inter modernos Infideles, qui à vino ſuperſtitiosè abſtineant. Et inter fideles quoque plures ſunt abſtemii, & tamen vitioſi & mali. Ex oppoſito autem plurimi bibunt vinum, & nihilominus ſunt viri optimi: & profectò plerique ſancti vinum biberunt.

Quod de vino dictum eſt, de ludo dicendum. Duplex autem eſt ludus: alius, qui plerumque fraudibus, perjuriis, ac pactis cum Dæmone anſam præbet, vel grave malum, & ſæpè exterminium affert familiis. Hunc etiam Chriſtianæ leges, tàm ſacræ, quàm politicæ, ſeveriſſimè interdicunt. Alter verò eſt prorſus innocens, & tantummodò ad animum à curis ſublevandum, & ad corpus laboribus defeſſum recreandum, vel etiam ſalutis cauſa exercendum adhibetur. Hic ſi intra limites moderationis contineatur, non ſolùm nullum vitium eſt, ſed etiam continet actum virtutis Eutrapeliæ: & cùm ex motivo virtutis exercetur, non poteſt eſſe ſine aliquo merito apud Deum. Quamobrem etiam viri religioſiſſimi ac ſanctiſſimi eodem ſe aliquando recreant: nec tamen putant, ludum ſuum Deo diſplicere. De quo verò ludo Mahumetus loquatur, incertum eſt apud Expoſitores. Nam dictio الميسر, qua ille utitur, valdè ambigua eſt. Communiter tamen accipitur pro القمار ludo alearum, qui generatim (præſertim quando fit lucri cauſa) ab omnibus improbatur, niſi fortè de moderato lucro pactum illum cohoneſtet.

CAPUT DECIMUM QUINTUM.

De præcepto Circumciſionis.

CUm Mahumetani inter religionis ſuæ præcepta, circumciſionem enumerent; mirum, quòd Mahumetus nihil de ea, & ne ipſum quidem nomen, in Alcorano habeat. Hoc autem argumentum eſt, vel illum non fuiſſe circumciſum, vel circumciſionem improbaſſe. Mahumetani tamen, ſe per traditionem præceptum hoc ab eo accepiſſe contendunt: imò communiter tenent, illum natum fuiſſe circumciſum. Multi tamen à Gabriele, & nonnulli (quod verius fortaſsè eſt) ab avo ſuo Abdalmotalleb præputium illi abſciſſum fuiſſe affirmant. Verùm communis ſententia eſt, Mahumetum, & Mahumetanos, retinuiſſe uſum circumciſionis, quem jam invenerant inter Arabes Ethnicos, ab Iſmaelis poſteris derivatum. Quidquid ſit, certum eſt, circumciſionem non eſſe apud Arabes aliquod Sacramentum, vel aliud pertinens ad fundamenta religionis, ſed ſignum diſtinctivum ipſorum ab aliis gentibus, atque etiam à Judæis. Quamvis enim etiam hi circumcidantur, diverſo tamen à Mahumetanis ritu, & forma utuntur. Et nihilominus ſi Mahumetani fiant, non tamen iterùm circumcidi coguntur.

Ex dictis, & dicendis, manifeſtè convincitur, circumciſionem Mahumetanicam nullam importare ſanctitatem aut perfectionem religionis; ſed idem propè eſſe præputium abſcindere, ac barbam tondere, vel ungues præcidere. Et quidem nonnulli, inter quos eſt Gabriel Bremond lib. 3. cap. 3. qui inter Mahumetanos diù, & familiariter verſatus eſt; putant, Mahumetum circumciſionem admiſiſſe, quia Orientales valdè longum præputium habent, quod impedimento illis eſt ad actum conjugalem; & prætereà contrahit multas ſordes, ob quas Moslemi exiſtimant, ſe ineptos reddi ad orationem.

Sed quicquid ſit, certum eſt ex ſententia non ſolùm Chriſtianorum (qui hoc habent ex doctrina Chriſti, & Apoſtolorum, imò & Prophetarum) ſed etiam veterum & ſapientiorum Hebræorum, circumciſionem, ac cæteras leges ceremoniales, ac judiciarias (præter eas, quæ ſpectant etiam ad morales) per adventum Meſſiæ abolendas fuiſſe: & Mahumetani ipſi, ut alibi diximus, ex auctoritate Alcorani, Sura 3. verſ. 49. credunt, Chriſtum omnia, vel ſaltem multa, præſertim circa licita, & illicita, ex Pentateucho aboleviſſe. Porrò præter has auctoritates, eſt etiam ratio manifeſta, cur omnia hæc, & præſertim circumciſio, in adventu Meſſiæ eſſent ceſſatura. Cùm enim tàm in ſententia Chriſtianorum, quàm Hebræorum, omnia eſſent in ordine ad Meſſiam venturum, & figuræ, ac ſigna illius, ac novæ legis per ipſum inſtituendæ: figuræ verò ac ſigna, juxta Philoſophos, nullam aliam per ſe habeant bonitatem, quàm rei figuratæ, ac ſignificatæ; manifeſtum eſt, ſi res ſignificata jam præſens ſit, & oculis expoſita, ſigna eſſe omninò ſuperflua & impertinentia. Quòd autem circumciſio *Signum* fuerit, habetur manifeſtè ex lib. Geneſ. cap. 17. ubi ſic loquitur Deus ad Abraham: *Hoc eſt pactum meum, quod obſervabitis inter me, & vos, & ſemen tuum poſt te: circumcidetur ex vobis omne maſculinum: & circumcidetis carnem præputii veſtri, ut ſit in ſignum fœderis inter me, & vos*. Eodem modo S. Paulus in Epiſt. ad Rom. cap. 4. loquens de Abraham, ſcribit: *Et ſignum accepit circumciſionis, ſignaculum juſtitiæ fidei*: ideſt Meſſiæ, & juſtitiæ conferendæ per fidem, & legem ejus. Sive autem in verbis Dei allegatis *pactum* ſignificet legem Chriſti, ſive ipſum Chriſtum: cùm jam ipſum pactum advenerit, inutile prorſus, & ſupervacaneum, imò & fidelitati Dei injurium erit ſignum circumciſionis, quaſi verò Deus pacto ſuo non ſtetiſſet.

Atqui non ſolùm vana, & inutilis, ſed etiam pudicitiæ, & modeſtiæ, atque honeſtati pernicioſa eſt Moslemorum circumciſio. Non enim eam adhibent infantibus octo dierum, ſicut Hebræi; ſed pueris, & adoleſcentibus grandiuſculis, ſeptem, decem, duodecim, & quindecim annorum. Nemo verò non intelligit quanti periculi ſit, præſertim Moslemis in maſculam Venerem proniſſimis, hujuſmodi puerorum, ſeu adoleſcentium, præſertim ſi formoſiores ſint, verenda intueri, & attrectare illis modis, & blanditiis, quibus conſueverunt. Periculoſius etiam hoc eſt in puellis grandiuſculis, nam & hæ multis in locis ſolent circumcidi. Neque objiciant, etiam Abraham circumcidiſſe Iſmaelem quindemnem. Nam hic erat filius illius, & ipſe vir ſanctiſſimus, ac ſenex centenarius: quamobrem abſque ullo periculo poterat hoc facere.

Concludo cum S. Paulo ad Galat. c. 6. *In Chriſto Jeſu neque circumciſio aliquid valet, neque præputium; ſed fides, quæ per charitatem operatur*. Nam (ut

ſcribit ad Corinth. Ep. 1. cap. 7.) *Circumciſio nihil eſt, & præputium nihil eſt, ſed obſervatio mandatorum Dei*. Porrò Deus non ſolùm per Chriſtum, & Apoſtolos, ſed etiam per Prophetas manifeſtè oſtendit, ſe non tàm curare de circumciſione carnali, quàm de ſpirituali, per carnalem ſignificata. Quamobrem dixit Moyſes Iſraelitis Deuter. c. 10. *Circumcidite igitur præputium cordis veſtri, & cervicem veſtram ne induretis amplius*. Et Deus ipſe per Jeremiam cap. 4. *Circumcidimini Domino, & auferte præputia cordium veſtrorum, ne forte egrediatur, ut ignis, indignatio mea*. Quòd ſi Mahumetani cenſent, circumciſionem ad Religionem pertinere, imperfectus eſt Alcoranus, qui nullam illius mentionem faciat; & tamen unanimi conſenſu aſſerunt, in Alcorano omnia (nempè quæ ad religionem ſpectant) contineri. Si autem putant, illam eſſe merum ſignum politicum ad gentem ſuam ab aliis diſtinguendam: valdè ſtultos ſe oſtendunt, qui ſignum illud elegerint, quod ſine pudore, & dolore fieri non poteſt, & quod viliſſimæ Hebræorum gentis proprium eſt. Quamvis enim diverſa ratione, nihilominus tàm Hebræi, quàm Moslemi præputium recidunt.

Petent fortaſsè à nobis Mahumetani, cur Chriſtus circumcidi voluerit, quemadmodùm in Euangelio S. Lucæ cap. 2. aſſeritur, ſi per ipſius adventum circumciſio erat abolenda.

Reſpondemus primò: quando Chriſtus circumciſus fuit, fuiſſe infantem octo dierum; cùmque communiter crederetur non differre à cæteris infantibus, ſi circumciſus non fuiſſet, non eſſet æſtimatus Judæus; nec deinde pro Meſſia, qui Judæus eſſe debebat, receptus. Secundò; non conveniſſe abrogari legem veterem, niſi poſt ſufficientem novæ promulgationem. Hæc verò necdum lata, aut promulgata fuerat. Tertiò; id fecit, ut oſtenderet, ſe auctorem veteris legis, quemadmodùm futurus erat novæ, ejuſque praxin in ſeipſo honorificè, ut ita dicam, ſepeliret. Poſtremò ob rationem, quam affert S. Paulus in Epiſt. ad Romanos cap. 15. illis verbis: *Dico enim Chriſtum Jeſum miniſtrum fuiſſe circumciſionis propter veritatem Dei ad confirmandas promiſſiones Patrum*; nimirùm voluit Chriſtus circumcidi, & alia etiam præcepta ceremonialia veteris legis obſervare, ut oſtenderet, verè à Deo tradita fuiſſe tamquam ſigna, per quæ antiquis Patribus futuram per Chriſtum redemptionem promittebat: & per hoc, de hujuſmodi promiſſione dubitandum non eſſe, demonſtraret.

CAPUT DECIMUM SEXTUM.

De prohibitione quorumdam ciborum.

JAm diximus, Mahumetum cibos aliquos in Alcorano prohibere tamquam immundos & illicitos, partim ex Pentateucho, partim ex proprio cerebro deſumptos: nimirùm, morticinum, ſanguinem, carnem ſuillam, idolothytum, ſuffocatum; occiſum percuſſione: mortuum ex caſu ab alto: occiſum cornu alterius animalis: id, de quo fera comederit, ſi jam ſit mortuum: & id, quod immolatum eſt ſuper ſtatuas. Hoc autem ultimum videtur eſſe idem cum idolothyto, vel cum eo, ſuper quod invocatum eſt nomen idolorum.

Nihil hæc faciunt ad perfectionem & ſanctitatem religionis, niſi fiant ex motivo virtutis temperantiæ, ut ſuprà etiam de vino dictum eſt. Quòd autem ex hoc motivo non fiant, patet, quia quæ hìc prohibentur, non ſunt res magni pretii, aut æſtimationis; imò pleraque ut noxia, vel pravi ſaporis, aut malæ nutritionis, à pleriſque rejiciuntur, ut morticinum, ſanguis, & caro ſuilla. Idolothytum, nempè oblatum idolis, illicitum cenſendum erit, quando illius comeſtio gignere poſſit ſcandalum, vel offenſionem: alioqui nihil cogit ad abſtinentiam ab illo. Cætera nihil habent, propter quod comedi non poſſint, niſi meram ſuperſtitionem.

Cæterùm cùm Chriſtus, ut jam demonſtratum eſt, hanc legem ceremonialem circa cibos mundos & immundos abrogaverit, non niſi ſtultè, impiè, & impudenter Mahumetus illam renovare conatur. Notandum tamen eſt, quòd homo aſtutus, & guloſus, illa tantùm ex Pentateucho in Alcoranum ſuum conjecerit, quæ viliora ſunt, & etiam abſque ulla lege à pleriſque evitantur.

Objicient fortaſsè nobìs Mahumetani, etiam Apoſtolos, quemadmodùm habetur in eorum Actibus, cap. 15. poſt promulgatam jam legem Euangelicam, præcepiſſe fidelibus, ut abſtinerent ab idolothytis, à fornicatione, à ſuffocato, & ſanguine: & quidem non ex motivo temperantiæ, ſed obſervantiæ veteris legis.

Reſpondemus, Apoſtolos prudentiſſimè voluiſſe, Gentes, quæ Chriſtianam religionem ſuſceperant, ab his abſtinere, non ex motivo temperantiæ, vel obſervantiæ veteris legis, ſed ex motivo concordiæ & charitatis inter novos fideles. Cùm enim Judæi, qui in Chriſtum crediderant, obſervantiam legis Moſaicæ circa ceremonialia mordicùs retinendam eſſe contenderent, neque id poſſet illis facilè diſſuaderi: imò cogere vellent etiam gentes, quæ crediderant ad eamdem obſervantiam: Apoſtoli, ut ortam ſeditionem, & Judæorum, ac Gentium fidelium diſſidium componerent, decreverunt imponere, ſeu potiùs permittere ea occaſione utriſque abſtinentiam ab his quatuor, nempè ab idolothyto, quod licet per ſe non ſit illicitum, erat tamen tale, quia comedi non poterat ſine ſcandalo: à fornicatione, quæ ſuapte natura illicita eſt, & peccatum: à ſanguine, qui antequam per legem Moſaicam Judæis prohiberetur, prohibitus fuerat Noe, & filiis ejus, & conſequenter omnibus gentibus poſteris eorum: & à ſuffocato, quod Judæis tantùm prohibitum fuerat. Itaque ſapientiſſimè Apoſtoli ad concordandos Judæos, & Gentiles, qui Chriſto nomen dederant, hæc quatuor prohibuerunt, nempè fornicationem ex ſe illicitam: idolothytum illicitum tantùm ex ſcandalo adjuncto: ſanguinem, qui prohibitus fuerat Gentibus: & morticinum, quod Judæis interdictum fuerat, quamvis neutrum horum duorum eſſet per ſe illicitum. Hoc tamen Apoſtolicum ſcitum non fuit perpetuum (excepto quoad fornicationem) ſed tantùm pro illo tempore, ita exigente neceſſitate, propter quam Mahumetus ipſe in Alcorano decernit, comedi poſſe illicita, quæ ipſe prohibuerat. Nec refert, quòd multi Chriſtianorum Orientalium hoc tempore illud obſervent, hoc enim tribuendum eſt eorum ſimplicitati, vel ignorantiæ, ſed de his nos parum curamus.

Quantò Mahumetanica laudabilior eſt Chriſti fidelium abſtinentia, qui ad carnem affligendam, atque edomandam, ne contra ſpiritum inſurgens hominem ad illicitas cupiditates provocet; & præterea ad Deo magis placendum per abſtinentiam à cibis, quæ avidiùs appetuntur, & ſuaviùs ſapiunt, non ſolùm bis

in

in hebdomada à carnibus abſtinent: & per ſexaginta ferè jejuniorum ſuorum dies, etiam ab ovis, & lacticiniis, præſertim in Quadrageſima, ut majorum ſuorum ſtatuta obſervent, pleriſque in locis ſe continent; ſed ſpontè etiam ſine hujuſmodi cibis multi alios dies tranſigunt: itaut quidam una tantùm die in hebdomada illis veſcantur. Ex Religioſis verò plures ſunt, qui ex inſtituto carnem nunquam comedunt: quidam etiam præter carnem, etiam ab ovis & lacticiniis perpetuò abſtinent. Neque hoc contenti, non pauci inter Chriſtianos ex ejuſdem virtutis motivo, pane tantùm, & aqua ſaltem aliquibus diebus, vitam ſuſtentant.

CAPUT DECIMUM SEPTIMUM.

Utrum Mahumetani habeant Sacrificium?

CUM Sacrificium præcipuus ſit religionis actus, & veluti character neceſſarius illius; mirum eſt, à Mahumetanis inter ſectæ ſuæ fundamenta non recenſeri. Et quidem ipſi putant ſe Sacrificium offerre, cùm oves, boves, & camelos, & quidem magno in numero, immolant in valle Mina, quando peragunt Meccanam peregrinationem. Verùm jam ſuprà monuimus, nullo modo hoc eſſe, vel dici poſſe verum Sacrificium. Nam in communi omnium ſenſu, verum ac proprium Sacrificium eſt, quod Deo offertur à miniſtris ad hoc peculiariter initiatis, in templo, vel altari, in materia à Deo deſtinata, vel ſaltem illi grata & accepta, & ita ut illud ipſum, quod offertur, conſumatur, & quodammodo deſtruatur, ſaltem quoad aliquam partem, in ſolum obſequium Dei. Et quia ſacrificium, juxta omnium ſententiam, offertur Deo, non ſolùm ad proteſtandum ſupremum illius dominium, ſed etiam pro populi neceſſitatibus, & præcipuè pro peccatis: hæc verò frequentia ſunt, & quotidiana; ſacrificium etiam quotidianum, vel ſaltem frequens eſſe debet. Has ſacrificii regulas Deus ipſe per Moyſem docuit in Pentateucho: quas etiam in lege naturali ſervatas fuiſſe credendum eſt. Nam tunc etiam deſignabantur Sacerdotes, qui, ut plerique tenent, erant primogeniti, vel patresfamilias. Erant etiam loca deſtinata pro ſacrificiis, nempè luci, qui pro Templis inſerviebant, & aræ; ut patet ex ſacrificiis Noe, Abrahæ, & aliorum Patriarcharum. Materia etiam ſacrificii plerumque tota inſumebatur in obſequium Dei, à quo non eſt dubium fuiſſe antiquis Patribus demonſtratam. Frequenter etiam, vel ſaltem quandocumque neceſſitas, vel convenientia exigebat, ſacrificia oblata fuiſſe, patet exemplo Abrahæ, Jacob, & aliorum: præſertim Job, qui ſaltem ſeptimo quoque die ſacrificia pro filiis offerebat.

Poſſet hìc objici, Abel non fuiſſe primogenitum, & tamen ſacrificium obtuliſſe. Itemque agnum, qui in veſpere Paſchæ immolabatur, non à Sacerdotibus, ſed ab univerſis, qui erant in familia, mactatum fuiſſe; neque partem aliquam illius conſumptam, vel deſtructam in ſolum obſequium Dei: nam totus à domeſticis comedebatur. Reſpondeo; cùm Adam eſſet unicus ſummus Princeps ſummuſque Sacerdos in mundo, conſentaneum erat, ut haberet alios Sacerdotes ſubditos, ac miniſtros: hi autem eſſe non poterant niſi duo filii ejus, quorum unus erat Abel. Quod pertinet ad agnum Paſchalem, reſponderi poteſt, mactationem illius non fuiſſe ſacrificium, ſed potius ſacramentum, aut myſterium. Et nihilominus dici probabiliter poteſt, etiam illud ſacrificium fuiſſe, & agnum immolatum fuiſſe à patribus familias, ad quos tunc ſpectabat munus Sacerdotii: nondum enim conſtitutum fuerat certum Sacerdotium per legem Moyſis. Neque negari poteſt, aliquam ſaltem partem agni, in obſequium Dei conſumptam fuiſſe: tùm quia ſanguine illius poſtes & ſuperliminaria domorum imbuebantur: tùm quia quidquid reſiduum erat (& ſaltem cum oſſibus pars aliqua carnis remanebat) igne conſumebatur. Quòd verò etiam Prophetas, ut Eliam, Eliſæum, & alios, ſacrificia obtuliſſe legamus, quos non conſtat Sacerdotes fuiſſe; dicimus, Prophetas etiam tamquam Sacerdotes ungi conſueviſſe, ac propterea ex divina diſpenſatione ſacrificium offerre potuiſſe. Denique caſus particulares nullam vim habent contra legem univerſalem.

Ex dictis intelligi manifeſtè poterit, Mahumetanos nullum habere verum ſacrificium. Primò, quia nulli ſunt apud eos Sacerdotes, neque miniſtri initiati, & conſecrati, quorum proprium eſt, etiam in ſententia Ariſtotelis in lib. Politic. & Ciceronis in lib. 4. Academic. quæſt. divina curare, & ſacrificia, ac victimas pro omnibus offerre. Habent ſanè ſuos Emamos: verùm hi præſunt tantummodo in Meskitis, dum fiunt orationes, & in peregrinatione Meccana, & fortaſsè etiam in aliis rebus; ſed non eſt eorum peculiare munus victimas offerre, vel ſacrificare: unuſquiſque enim è populo ſuas pecudes jugulat, & coquit in valle Mina.

Secundò, quia neque in templo, neque ſuper altare, hujuſmodi pecudes immolant, ſed confuſim in valle prædicta eas occidunt.

Tertiò, quia hoc eorum ſacrificium non fit in materia, quæ Deo grata ſit: nam mactant camelum, qui inter immunda animalia in Pentateucho recenſetur: oves verò, & boves, quamvis à lege veteri pro ſacrificio eſſent deſtinati; deinde tamen manifeſtè declaravit Deus per Prophetas, ſibi hujuſmodi ſacrificia per ſe non placere, ſed quatenùs erant ab ipſo inſtituta, ut figuræ ſacrificii Chriſti: atque adeò ſe ea rejecturum. Quamobrem dixit idem, Iſaiæ cap. 1. loquens cum Iſraelitis: *Quò mihi multitudinem victimarum veſtrarum, dicit Dominus? plenus ſum. Holocauſta arietum, & adipem pinguium, & ſanguinem vitulorum, & agnorum, & hircorum nolui. Ne offeratis ultra ſacrificium fruſtrà.* Idem repetit per Jeremiam cap. 6. dicens: *Holocautomata veſtra non ſunt accepta: & victimæ veſtræ non placuerunt mihi* Et rurſum per Amos, cap. 5. *Quòd ſi obtuleritis mihi holocautomata, & munera veſtra, non ſuſcipiam: & vota pinguium veſtrorum non reſpiciam.* Plura alia ſunt in ſacris literis loca, in quibus oſtendit Deus, ſe nolle amplius hujuſmodi ſacrificia, quæ propterea in nova lege per Chriſtum ſublata ſunt, ea etiam ex cauſa, quam ſuprà diximus, nempè quia erant figuræ, ſigna veri ſacrificii à Chriſto oblati; de quo mox dicemus.

Quartò, quia cùm de eſſentia ſacrificii ſit, ut aliquid in ſolum Dei obſequium conſumatur, vel deſtruatur: Mahumetani pecudes ſuas nulla alia ratione deſtruunt, niſi eas in obſequium ventris inſumendo. Et quamvis etiam amicis, & pauperibus aliquid ex illis impertiantur; hoc tamen non ſufficit ad rationem veri ſacrificii: non enim fit deſtructio immediatè, & formaliter in ſolum obſequium Dei; alioqui omnis eleemoſyna dici poſſet verè & propriè ſacrificium.

Poſtremò, cùm ſacrificium inſtitutum ſit propter neceſſitates urgentes, & ad expianda peccata populi;

exigit, ut ſæpè, vel ſaltem quandocumque neceſſitas urget, à Sacerdotibus offeratur: atque ideò Deus voluit in Pentateucho, ſacrificium perpetuum eſſe, & quotidianum. Nulla autem regula melior, & verior eſſe poteſt, quàm quæ à Deo ipſo tradita eſt, & dictatur à lumine naturæ. Quamobrem nulla unquam gens reperta eſt, quæ ſemel tantùm in anno ſacrificium offerret; ſed omnes juxta præſentem neceſſitatem illud offerre conſueverunt.

Verùm ſupervacaneum eſt illud probare Mahumetanis, quòd ipſi ultrò fatentur. Inſignis Doctor, & Alcorani commentator, Ahmed Ebno-Mohammed Abul-Abbas Thalebienſis, exponens verſum 182. Suræ 3. آل عمران *Familia Amran*, qui eſt hujuſmodi;

الذين قالوا ان الله عهد الينا الا نومن لرسول حتى يأتينا بقربان تاكله النار قل قد جاءكم رسل من قبلي بالبينات وبالذي قلتم فلما قتلتموهم ان كنتم صادقين:

Illis, qui dixerunt: Deus pepigit nobiſcum, ut non crederemus ulli Legato, niſi veniret ad nos cum ſacrificio, quod abſumeret ignis: Reſponde: Jam venerunt ad vos Legati cum evidentibus argumentis, & cùm eo (ſacrificio) *quod dicitis: quare ergo occidiſtis eos, ſi eſtis veraces?* hæc ſcribit: قال الكلبي نزلت في كعب بن الاشراف وملك بن الصيف ووهب بن يهودا وزيد بن التابوت وفينحاص بن عازورا اتوا النبي ص وقالوا يا محمد تزعم ان الله بعثك الينا رسولاً وان الله قد عهد الينا في التوراة ان لا نومن لرسول يزعم انه جاء من عند الله حتى يأتينا بقربان تاكله النار فان جيئتنا به صدقناك فنزلت: وقال السدي ان الله تعالى امر بني اسرائيل في التوراة ان جاءكم من احد يزعم انه نبي الله فلا تصدقوه حتى يأتيكم بقربان تاكله النار حتى يأتيكم المسيح عيسى بن مريم ومحمد فاذا اتياكم فامنوا بهما فانهما يأتيان بغير قربان:

Dixit Calebius: Revelata ſunt hæc verba, quando Caab filius Aſciaraf, & Malec filius Saiph, & Vaheb filius Jehudà, & Zaid filius Tabut, & Phinchas filius Azurà (Judæi) *venerunt ad Prophetam Mahumetum, & dixerunt ei: O Mahumete, tu aſſeris te miſſum fuiſſe ad nos legatum à Deo. Atqui Deus jam conteſtatus eſt nos in Pentateucho, ne crederemus ulli legato, qui aſſereret ſe à Deo miſſum fuiſſe, niſi veniret ad nos cum ſacrificio, quod ab igne conſumeretur. Porrò ſi tu veneris ad nos cum illo, credemus tibi. Propterea revelavit Deus Mahumeto hunc verſiculum. Dixit autem Alſaddius: Deus Excelſus præcepit filiis Iſrael in Pentateucho dicens: Si quis venerit ad vos, qui aſſerat, ſe eſſe Prophetam Dei, ne credatis ei, donec veniat ad vos cum ſacrificio, quod ab igne conſumatur; uſquequò veniat ad vos Chriſtus Jeſus filius Mariæ, & Mahumetus. Cùm autem hi duo venerint ad vos, credite in utrumque; nam uterque veniet ſine ullo ſacrificio.* Quamvis falſum ſit, Deum in Pentateucho hoc præcepiſſe; nec minus falſum, Chriſtum veniſſe ſine ſacrificio: ultrò tamen concedimus, Mahumetum ſine ſacrificio veniſſe, ut ex eorum teſtimonio conſtet, in Secta Mahumetana nullum eſſe ſacrificium, ut jam evidentiſſimè probavimus.

Ex hoc autem convincitur, religionem Mahumetanam non poſſe eſſe veram, cùm careat fundamento, ſeu charactere illo, ſine quo religio vera, & perfecta non poteſt conſiſtere. Nam non ſolùm ex lege Divina, ſed etiam ex omnibus legibus humanis, & ex omnium gentium tàm præteritarum, quàm præſentium uſu, manifeſtè habemus, in omni religione reperiri ſacrificium, & templa, & altaria, & miniſtros ad illud offerendum. Et hoc manifeſtè docet Ariſtoteles in Politicis, lib. 6. his verbis: *Alia ſpecies Magiſtratus eſt circa rem divinam, veluti Sacerdotes, & Æditui circa templa: ut conſerventur, quæ ſunt, & erigantur ruinoſa ædificia, & cætera omnia, quæ pertinent ad divinum cultum. Evenit autem alicubi, curam hanc eſſe unam, ut in parvis Civitatibus: alibi verò plures ſeparatas à Sacerdotio, ut ſacrificuli, æditui, & cuſtodes ſacrarum pecuniarum. Huic conſequens eſt illa, quæ circa ſacrificia publica, quodcumque Sacerdotibus lex non committit, ſed ex publico fiunt. Vocant autem eos, qui iſtis præſunt, alii Reges ſacrorum, alii Pontifices Maximos. Neceſſaria ergo officia ſunt circa hæc, ut illa repetamus, circa rem divinam, &c.* & lib. 7. cap. 8. Enumerans ea, quæ neceſſaria ſunt in Civitate, ſeu Republica, ponit: *Quintum, ac primum circa rem divinam, cultum, quod vocant ſacrificium.* Et in fine aſſerit, in Civitate benè conſtituta, *neceſſarios eſſe Sacerdotes.* Intelligunt ſcilicet omnes, naturæ lumine dictante, cùm homines nullo alio exteriori obſequio abſolutè recognoſcant, & venerentur ſupremum Dei dominium, quàm ſacrificio (nulli quippè creaturæ ſacrificium, & ea, quæ ad illud peragendum requiruntur, nempè templa, altaria, ſacerdotes, ſed ſoli Deo, in communi omnium ſenſu conveniunt; cætera autem, quæ Deo exhibentur, ut preces, adorationes, ſuffitus, & alia hujuſmodi, etiam hominibus tribuuntur,) nullam eſſe, vel prorsùs inanem religionem illam, quæ hujuſmodi ſupremi Divinæ Majeſtatis dominii proteſtatione careat, cujuſmodi eſt Mahumetana, in qua non ſolùm ſacrificii, ſed ne Sacerdotis quidem, aut altaris nomen auditur.

Hoc verò de Chriſtiana religione dici non poteſt, in qua non ſolùm ſunt templa, altaria, & Sacerdotes peculiari ritu conſecrati, & à cæteris etiam habitu ipſo diſtincti, ſed etiam ſacrificium verum, & perfectiſſimum à Chriſto inſtitutum. Neque enim verum eſt, illum non veniſſe cum ſacrificio: imò hoc neceſſariò ei competebat, cùm eſſet Sacerdos, & Pontifex Maximus in æternum ſecundùm ordinem Melchiſedech: ita enim vocat eum Deus in Pſalm. 110. ut Mahumetani ipſi Doctores fatentur. Nullum verò aliud obtulit ſacrificium, quàm ſemetipſum, offerendo ſe Deo in ara Crucis, ibique ſe per mortem quodam-

dammodo consumendo, ac destruendo pro æterna hominum salute: quemadmodum præclarissimè ostendit S. Paulus in Epist. ad Hebræos. Idem autem Sacrificium voluit quotidie offerri à Sacerdotibus in religione Christiana, sub speciebus, seu accidentibus, panis, & vini, in corpore, & sanguine suo, modo prorsùs ineffabili, sed Deo non impossibili. Et quamvis in hoc sacrificio, quod quotidie à nobis offertur, non destruatur, seu immoletur Christus per mortem, sicut in Cruce: quia tamen id, quod à Sacerdotibus offertur, est illud ipsum verè, & realiter, quod oblatum fuit in Cruce, & habet eosdem effectus, & eamdem virtutem; ideò verè, & propriè sacrificium appellatur. Prætereà destruuntur species panis, & vini, sub quibus est corpus & sanguis Christi, & censentur nomine ipsius corporis, & sanguinis, cujus utriusque quodammodo vices extrinsecùs gerunt. Sunt etiam hujus rei aliæ rationes, quas hìc afferre necessarium non existimo. Porrò sacrificii hujus veritatem prædixit Malachias Propheta, cap. 1. ubi Deus ipse ita Judæorum sacerdotes alloquitur: *Non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum: & munus non suscipiam de manu vestra. Ab ortu enim Solis usque ad occasum, magnum est nomen meum in Gentibus, & in omni loco sacrificatur, & offertur nomini meo oblatio munda.* Hoc autem Malachiæ vaticinium, omnino verificatur de sacrificio, quod offertur in Religione Christiana: hoc enim non potest esse purius, ac mundius, cùm sit corpus, & sanguis illius, qui in Sacris literis *Agnus Immaculatus* appellatur. Offertur verò & sacrificatur in omni loco ab ortu Solis usque ad occasum, etiam inter Mahumetanos, & Idololatras, à Sacerdotibus Christianis: neque solùm in omni loco, sed etiam in omni tempore: & nullum propè est momentum diei naturalis, qui continet horas viginti quatuor, in quo aliquo in loco sacrificium hoc non offeratur: itaut hoc solum, & unicum, verè dicendum sit, *juge Sacrificium*. Hujus altissimum, ac profundissimum mysterium, hìc eo modo, quo fieri posset, Moslemis explicarem, si illius capaces eos esse crederem. Sed alibi fortè hoc præstabo; nempè cum ad explicandam, seu confutandam Suram 5. Alcorani devenero. In ea enim agitur de Mensa admirabili, quam Christus in festo Paschatis è Cœlo descendere fecit super Apostolos: in quo procul dubio ad arcanum sacrificii hujus mysterium alluditur, quamvis Mahumetus, ut psittacus, ibidem loquatur ex eo, quod à Christianis audierat: neque sciat, neque intelligat quid loquatur. Transeo jam ad alia.

CAPUT DECIMUM OCTAVUM.

Expenduntur quædam practicæ Alcorani sanctiones, quæ vel erroris, vel defectus notam merentur: ac primùm, de pœna talionis:

HActenùs ea Alcorani statuta discussimus, quæ laudabilia videbantur; & quorum praxi Mahumetani religionem suam Christiana perfectiorem esse jactabant: nempè purificationem, orationem, jejunium, & cætera superiùs recensita: & nihilominus evidenter ostendimus, in his ipsis tot superstitiones, absurda, & ineptias reperiri; ut cùm iis, quæ à Christianis in eodem genere fiunt, comparata, bases potiùs, & fulcra impietatis, quàm fundamenta, vel radices veræ religionis, aut virtutis sint appellanda.

Superest nunc, ut ea ex Alcorano ad trutinam li-

bremus, quæ non solùm nihil continent, quod perfectionem ullam præseferat: sed notam quoque erroris, vel saltem defectus merentur, præsertim si cùm sanctissimis, ac perfectissimis Euangelicæ legis præceptis componantur. Jam suprà in principio duo ex his adnotavi, quæ naturæ ipsius legi ac lumini repugnare ostendi. Hìc nonnulla alia ejusdem penè furfuris subjiciam (cæteris ad confutationem Alcorani reservatis) ex quibus manifestissimè pateat, Mahumetanos, ut in mala lege, ita in falsa religione versari.

Primum igitur sit, quod spectat ad pœnam Talionis, quam alii *contrapassum* appellant. De hac ita sancitur Sura 2. البقرة *Vacca*, vers. 179. يا ايها الذين امنوا كتب عليكم القصاص فى القتلى الحر بالحر والعبد بالعبد والانثى بالانثى فمن عفى له من اخيه شىء فاتباع بالمعروف واداء اليه باحسان ذلك تخفيف من ربكم ورحمة فمن اعتدا بعد ذلك فله عذاب اليم ولكم فى القصاص حيوة يا اولى الالباب لعلكم تتقون:

O qui credidistis: Statuta est vobis pœna talionis pro occisis. Liber (occidatur) *pro libero, & servus pro servo, & fœmina pro fœmina. At verò cui condonatum fuerit à fratre suo aliquid;) insectatio cum eo, quod justum est: & dissolutio illi cum beneficentia.* (Explicat Glossa Gelalis:) *Si homicidæ condonatum fuerit aliquid de pœna ob effusum sanguinem fratris sui, nempè hominis fidelis: potest tamen ille qui condonavit, convenire homicidam coram judice, exigendo ab eo aliquam summam pecuniæ justam (dummodo non condonaverit absolutè totam pœnam, tunc enim nihil poterit exigere:) homicida verò solvet illi hanc summam cum beneficentia, (idest quamprimùm.) Istud est alleviatio à Domino vestro, & misericordia.* (Explicat eadem Glossa: *Deus in hac lege talionis utitur vobiscum facilitate, & benignitate, non cogens ad infligendam parem pœnam, vel ad solvendam multam: quemadmodùm coegit Judæos ad pœnam talionis, & Christianos ad solvendam multam pro ea.*) *Porrò qui hostiliter egerit post hoc; procul dubio erit illi pœna dolorifica,* (Explicat Glossa: *Qui postquam condonavit injuriam, vel pœnam homicidæ, hostiliter egerit in illum, gravissimè punietur*). *Et vobis in pœna talionis est vita, ò præditi prudentia; ut vos timeatis.* Nimirùm, juxta eandem Glossam; *Homines prudentes, dum sciunt, si alium occidant, se quoque occidendos esse ex vi talionis; cavent ac timent alios occidere; & ita conservant vitam suam.* Quòd verò statuit Alcoranus occidendam esse fœminam pro fœmina, & servum pro servo; declaravit traditio, ut ait Gelaledd. etiam masculum occidi debere pro fœmina: In servis verò attendendam esse religionem, ne scilicet occidatur servus fidelis pro infideli, sive servo, sive libero.

De eadem pœna ita statuitur Sura 5. المايدة *Mensa*, vers. 40. وكتبنا عليهم فيها ان النفس بالنفس

بالنفس والعين بالعين والانف بالانف والاذن بالاذن
والسنّ بالسنّ والجروح قصاصٌ فمن تصدق به فهو
كفارةٌ له ومن لم يحكم بما انزل الله فاولئك الظالمون:

Et statuimus illis in eo (ideſt Judæis in Pentateucho,) *ut redderetur anima pro anima, & oculus pro oculo, & naſus pro naſo, & auris pro aure, & dens pro dente, & vulnera punirentur pœna talionis. Sed qui eleemoſynam dederit pro ea* (ideſt pecunia ſe redemerit ab ea pœna,) *hæc erit illi expiatio. Qui autem non judicaverit juxta id, quod revelavit Deus: hi erunt iniqui.* Vult igitur Mahumetus obſervari pœnam talionis Judæis impoſitam; dum pronunciat iniquos illos, qui non judicant juxta id, quod revelavit Deus. Sed capitur laqueo ſuo: nam Deus non revelavit, pœnam talionis redimi poſſe pecunia, imò oppoſitum prorsùs habetur ex verbis Pentateuchi: ergo Mahumetus eſt iniquus. Nihil dico, de appendice facta ab illo, *naſi, & auris*; quaſi divini præcepti defectum corrigere vellet: nam Deus hæc duo minimè poſuit in lege ſua; ſed Mahumetus ex Rabbinorum gloſſis deſumpſit, qui non ſolùm naſum, & aurem, ſed etiam mentulam iis, quæ Deus præſcripſit, addiderunt. Verùm his nugis relictis, ad rem noſtram veniamus.

Dico igitur, legem talionis latam quidem fuiſſe à Deo; ſed pertinere ad ea præcepta, quæ Deus ipſe apud Ezechielem, cap. 20. vocavit *non bona*, dicens de Iſraelitis: *Et ego dedi eis præcepta non bona, & judicia, in quibus non vivent.* Et talis etiam fuit lex repudii, & polygamiæ, & aliæ plures, (quamvis quædam ex his potiùs permiſſiones, vel diſſimulationes, quàm leges dicendæ ſint). Conveniunt enim omnes, vel ſaltem plerique Doctores non ſolùm Chriſtiani, ſed etiam Hebræi, & inter alios Hebræorum doctiſſimus R. Moyſes filius Maimonis, præcepta pleraque ceremonialia, ad quæ reducuntur etiam judiciaria, tradita fuiſſe à Deo non ex primaria intentione, neque ex motivo bonitatis ipſorum præceptorum: ſed in ordine ad aliud, quod primariò, & directè intendebat; velut is, qui utitur medio, in quo nihil eſt boni, vel appetibilis, niſi in ordine ad finem intentum per ſe verè appetibilem. Audiatur prædictus R. Moyſes (libentiùs enim utor auctoritate Hebræorum, quàm Chriſtianorum, quia hi minùs ſuſpecti ſunt Mahumetanis, quàm noſtri) in libro *Moreh Hannevochim* part. 3. cap. 32. dum loquitur de præceptis ceremonialibus & ſacrificiis, quæ anteà communia erant aliis nationibus, etiam Idololatris: *Reliquit itaque* (inquit) *Creator ſpecies illas culturæ, ſeu modos; tranſtulitque eos à cultu creaturæ ad cultum Creatoris; & à rebus phantaſticæ imaginationis, quæ non habebant veritatem, ad nomen ſuum: præcepitque nobis offerre illa.* Et mox ſubdit: *Factumque eſt per iſtam providentiam divinam, quòd nomen idololatriæ deletum eſt in Judæis: & fundata eſt, & confirmata baſis maxima, & verax in cordibus noſtris.* Deinde ita objicit ſibi ipſi: *Dices mihi: Quomodo erunt præcepta, & prohibitiones, & opera magna, & cum multa valdè diligentia tradita & conſummata; cùm cuncta, & ſingula non ſint intenta propter ſe, ſed propter rem aliam?* Atque ita reſpondet: *Ecce in ipſa lege dicitur huic materiæ ſimile, Exodi cap. 13. Et non deduxit eos Deus per viam terræ Philiſthiim, quæ propè eſt. Ait enim Deus: Ne fortè pœniteat populum, cùm viderit bellum ſibi imminere, & revertatur in Ægyptum. Et circumduxit Deus populum per viam deſerti, & maris rubri. Sicut igitur circumduxit eos, & deviavit à via recta, & compendioſa, cujus rei principalis intentio fuit, vitare illud, cujus tolerantia non erat corporibus eorum poſſibilis ſecundùm naturam; ideſt conſtanter adverſa pati, & reſiſtere adverſariis: & ideò duxit eos per aliam viam, ut impleretur principalis ejus intentio: ſic utique dedit nobis præcepta iſta, quæ memoravimus, ad vitandum illud, cujus ſuſceptio non erat poſſibilis ſecundùm naturam animabus noſtris, ut perficeretur principalis intentio, quæ ſanè erat notitia Creatoris, & elongatio ab idololatria.* Deinde reſpondet objectioni: Cur Deus, cùm poſſet ſine iſtis præceptis habere intentum principale, efficiendo, ut Hebræi non timerent Philiſtæos: vel, ut homines ipſum colerent, & amarent ſine præceptis promiſſionum, & minarum, id non fecerit: reſpondet, inquam, Deum nolle facere miracula in natura univerſali; ſed relinquere homini liberum arbitrium ad benè, vel malè operandum.

Hæc doctrina Magiſtri Hebræorum veriſſima eſt (quamvis non probem, Deum reliquiſſe, ac retinuiſſe ceremonias, ac ſacrificia pro Judæis, quæ anteà communia erant gentibus etiam idololatris). Nam, ut omittamus exemplum ab ipſo allatum, de itinere filiorum Iſrael ab Ægypto in terram Chanaan: eſt luculentiſſimum exemplum in lib. 1. Reg. c. 8. ubi, cùm Iſraelitæ poſtulaſſent Regem à Samuele, qui eos tamquam pater gubernabat; & de hoc conquereretur Samuel cum Deo; dixit illi Deus: *Audi vocem populi in omnibus, quæ loquuntur tibi: non enim te abjecerunt, ſed me, ne regnem ſuper eos.* Et paulò poſt repetit præceptum, dicens: *Audi vocem eorum, & conſtitue ſuper eos Regem.* Hìc manifeſtè cernitur Deus dare præceptum Samueli de ea re, quam ipſe per ſe, & ex primaria intentione non probabat, imò improbabat, quia ei diſplicebat. Atqui ideò dedit, quia intentio ejus primaria erat, per hoc vel caſtigare populum ingratum, vel liberare Samuelem à violentia illius, vel aliquod aliud, quod eſſet per ſe bonum. Nam proprium Dei eſt, etiam ex malis bonum aliquod retrahere.

Placuit hæc aliquantò fuſiùs differere, non ſolùm propter legem talionis, ſed etiam propter alia ejuſdem generis ſtatuta à Mahumeto in Alcorano ſub umbra auctoritatis Pentateuchi: atque ut hinc magis appareat, quàm juſtè ac rationabiliter hujuſmodi præcepta ceremonialia ac judiciaria ſublata ſint à Chriſto, utpote nullam per ſe bonitatem, vel utilitatem habentia, niſi quatenùs erant figuræ legis gratiæ, nec data à Deo ex primaria intentione, ſed in ordine ad aliud, quod primariò intendebat. Hoc verò cùm habuerit effectum per legem Euangelicam, ſupervacanea jam ſunt illa, per quæ intendebatur.

Ut igitur ad propoſitum redeam, dico, legem talionis latam quidem fuiſſe à Deo in Pentateucho, Exodi cap. 21. Levit. cap. 24. Deuteron. cap. 19. Verùm non ex primaria intentione, & tamquam per ſe bonam: ſed ad terrorem populo illi rudi & duræ cervicis incutiendum: qui alioqui ſine hoc terrore facillimè in ea delicta præceps ruiſſet. Id patet ex verbis ipſis legis, Deuteron. cap. 19. *Ut audientes cæteri, timorem habeant; & nequaquam talia audeant facere.*

Cæterùm, veriſſimam eſſe puto gloſam R. Salomonis,

nis, & aliorum Hebræorum ſapientiorum : nempè, Deum non intendiſſe per hanc legem, exactam illam, ac rigidam, & quodammodo mathematicam compenſationem, quam verba ſonant: nimirùm, ut oculus, vel dens erueretur; vel manus, aut pes abſcinderetur, vel par vulnus infligeretur illi, qui alium in his iiſdem læſiſſet : ſed ſolùm ſignificare voluiſſe (& id in praxi ſervatum fuiſſe) taxandum eſſe à judicibus, quantum damnum, quantaque injuria eſſet excuſſio oculi, v. g. reſpectu perſonæ, cui excuſſus fuerat; ac tantum pecuniæ illi ſolvendum. Joſephus verò cognomento Flavius, qui item fuit inter Hebræos ſapientiſſimus, affirmat, inſpiciendam fuiſſe voluntatem ejus, qui paſſus fuerat: & ſi hic voluiſſet, ut adverſarii oculus erueretur, eruendum, ſi pecuniam maluiſſet, pecuniam ſecundùm æſtimationem judicum exſolvendam. Verùm cùm in Sacris literis non inveniamus exempla (quantum videre potui) hujus rigidæ compenſationis, ne in homicidio quidem; verior R. Salomonis ſententia exiſtimanda eſt.

Sed quidquid ſit: ſi in hoc præcepto verè Deus rigidam talionis pœnam intendit : dicendum eſt cum Majemonide, hanc Dei intentionem fuiſſe ſecundariam, nec tamen per eam hanc legem approbaſſe tamquam per ſe bonam. Quamobrem doctiſſimus Philoſophus ac Theologus Alphonſus Toſtatus Hiſpanus Epiſcopus Abulenſis, in cap. 5. Matth. quæſt. 323. ſcribit: *Dato, quòd non eſſet ſimpliciter juſta talionis pœna: tamen Judæis, qui adhuc erant rudes circa legislationem, juſta videbatur. Et hoc ſufficiebat ad hoc, quòd Deus talem legem imponeret. Nam in omnibus aliis legibus, non obſervavit Deus quod ſimpliciter erat juſtum, ſed id, quod convenichat Judæis, & videbatur eis rectum. Omnibus autem viris rudibus videtur valdè juſtum contrapaſſum, ſive talio: idcò conveniebat Judæis talis lex.* In hoc autem vir doctiſſimus cum R. Moyſe conſentit, quamvis ex diverſa ratione, quæ, ut ingenuè fatear, mihi non placet, quamvis ſententia ipſa non diſpliceat, imò maximè arrideat; nempè talionis pœnam poſſe in ſe ſicut non bonam, ita non juſtam cenſeri: quamvis neque malam, neque injuſtam appellari. Hæc autem ſententia evidenter probatur,

Primò, quia lex illa, quæ non conformatur cum prima regula, quæ eſt infallibilis, non poteſt eſſe bona. Sed Deus, qui eſt prima regula, & infallibilis, nunquam punit reos ad menſuram culpæ, ſed ſemper exigit pœnas ab eis citra condignum: ergo lex talionis non poterit eſſe bona.

Secundò: quia etiamſi hujuſmodi lex fuerit ab aliquibus nationibus admiſſa, ſemper tamen, vel tacitè, vel expreſsè, appoſita fuit conditio, ut talionis pœna poſſet per pecuniam, vel aliud compenſari, ſi pars læſa contenta fuiſſet; vel ſaltem talis fuit apud omnes praxis hujus legis. In duodecim tabulis legum Romanarum ita ſanciebatur: *Si membrum rupſit, ni cum eo pacit, talio eſto*: nimirùm, ſi is, cui membrum ruptum fuerat, cum eo qui ruperat, de pecunia pro compenſatione non paciſceretur, in eum pœna talionis exerceretur. Hebræi, ut jam vidimus, per nummariam ſatisfactionem talionem remittebant. Athenienſes (ut refert Gullielmus Poſtellus, cap. de Magiſtr. Athenien.) hac ratione talionem exercebant. Conjecto reo in vincula, ſi de cæde ageretur, per præcones vocabantur interfecti hominis neceſſarii, domeſtici, parentes, amici, quorum arbitrio de pœna ſtatuebatur, ferebaturque ſententia ſecundùm damni accepti rationem. Itaque ſatis erat damnum pecunia compenſare. Subdit Auctor, hunc morem eſſe hodie Turcis in uſu: pro voluntate enim partis læſæ, vel infertur rigoroſè reo pœna talionis, vel pecunia compenſatur ab eodem reo. Æſtimant autem hominem ſolidum ſexaginta aſprorum millibus; nempè mille ac ducentis aureis nummis noſtris. Hæc ſumma compenſat mortis damnum. Dimidium ſolvitur pro dimidio homine. Dimidius autem homo cenſetur, cui pes, manus, oculus, aut præcipuæ partis uſus deeſt. Denique hæc pœna in civilibus Chriſtianorum legibus, quemadmodùm Juſtinianus pronunciat, abiit propè in deſuetudinem, itaut in toto jure civili vix ulla talionis veſtigia appareant.

Tertiò, quia lex talionis à viris ſapientioribus improbatur. Ariſtoteles lib. 5. Moral. Nicomachiorum, cap. 5. ita ſcribit: *Videtur autem nonnullis & retaliatio abſolutè, & ſimpliciter jus ipſum eſſe, quemadmodùm Pythagorei dicebant: jus enim abſolutè eſſe retaliationem definiebant. Verùm retaliatio neque ad diſtributivum jus, neque ad emendativum accommodatur. Volunt tamen ipſi, Rhadamanti quoque jus hoc dicere:*

Si contrapaſſus fuerit, quod fecerit idem;
Judicium planè rectum, vindictaque fiet.

Sæpè numero enim diſſidet: ut ſi magiſtratum quis gerens percuſſerit, repercutiendus non eſt. Si autem magiſtratum gerentem quis percuſſerit, non ſolùm eſt percutiendus; ſed ſupplicio inſuper afficiendus. Adde quòd ſponte ne, an inviti fecerimus, multum refert. Hactenùs Princeps Philoſophorum, qui prudenter notat, Pythagoreos ſententiæ ſuæ pro retaliatione aſſerenda, nullum alium Auctorem habuiſſe, quàm Rhadamantum judicem Inferorum. Aulus Gellius lib. 20. Noct. Actic. c. 1. introducit Favorinum Philoſophum diſceptantem cum Sexto Cæcilio Juriſconſulto contra talionem, in lege duodecim Tabularum poſitam: hoc modo: *Nonnulla autem in iſtis legibus nec conſiſtere quidem, ſicut dixi, viſa ſunt; velut illa lex talionis. Præter enim ulciſcendi acerbitatem, ne procedere quidem executio juſtæ talionis poteſt. Nam cui membrum ab alio ruptum eſt; ſi ipſi itidem rumpere per talionem velit: quæro, an efficere poſſit rumpendi pariter membri æquilibrium: in qua re primùm ea difficultas eſt inexplicabilis.* Refert alia abſurda, & propè impoſſibilia, quæ ſecum fert lex talionis. Ne verò inter extraneos, & Ethnicos Auctores, Chriſtianos prætermittam, referam hìc, quæ de talione ſcribit ſuprà laudatus Alphonſus Toſtatus in cap. 5. Matth. q. 323. in hæc verba: *Dicendum, quòd non eſt contrapaſſum ſimpliciter juſtum, ideſt ſemper juſtum quantum ad omnes cauſas, & quantum ad omnes perſonas; licet contingat eſſe aliquando juſtum.* Et aliquibus interpoſitis ſubdit: *Ratio eſt, quia in juſtitia diſtributiva quæritur medium vel æqualitas non rei, ſed rationis, vel dignitatis, ut dicitur 5. Ethicorum. Et ideò ibi quæritur æqualitas geometrica, & non arithmetica: ſcilicet æqualitas proportionis, quæ eſt geometrica; & non æqualitas quantitatis, quæ eſt arithmetica. Sed contrapaſſum dicit æqualitatem arithmeticam, quæ eſt æqualitas rei, & non proportionis, vel dignitatis. Ideò rariſſimum eſt, quòd in juſtitia diſtributiva conveniat contrapaſſum. De juſtitia autem commutativa dicendum eſt, quòd contrapaſſum magis applicatur ad eam, quàm ad diſtributivam; & tamen non convenit ſemper contrapaſſum in commutativa, ut patet in exemplo de Rege percutiente ruſticum, & repercuſſo ab eodem.* Tandem concludit, tunc ſolùm talionem, ſeu con-

contrapaſſum fore juſtum, quando in perſonis, meritis, damno, injuria, & ipſa percuſſione, ſeu læſione erit omnimoda æqualitas. Hoc autem moraliter impoſſibile videtur.

Poſtremò Chriſtus ſupremus legislator legem talionis nullo modo in Euangelio ſuo ratam eſſe voluit; imò aliam legem prorſus contrariam illi appoſuit, verbis illis apud Matth. cap. 5. *Audiſtis, quia dictum eſt: Oculum pro oculo, & dentem pro dente. Ego autem dico vobis, non reſiſtere malo: ſed ſi quis te percuſſerit in dexteram maxillam tuam, præbe illi & alteram.* Per quæ non intendit prohibere, ne hominum delicta publica auctoritate pro juſtitiæ debito puniantur: ſed tantùm appetitum vindictæ, & multò magis vindictam privatam damnare: & id, quod perfectius eſt, aſſeclis ſuis, ſuadere. Cæterùm talionis legem minimè probavit.

Reſpondebunt Moslemi, Mahumetum, quamvis talionem admiſerit, ejus tamen rigorem temperaſſe, concedendo, ut is, cui membrum aliquod abſciſſum fuiſſet, vel cognati & domeſtici ejus poſſent, ſi ita vellent, pecunia compenſari; vel etiam injuriam, vel damnum condonare.

Verùm non ſequitur ex hoc, ut talionis legem non probaverit in ſuo Alcorano. Quòd verò liberum reliquerit parti læſæ, injuriam, vel damnum condonare, vel pecuniam ejus vice accipere, videtur majorem fomitem præbere appetitui vindictæ, quàm ſi libertatem illam non reliquiſſet. Jam enim videtur, non judex, ſed pars læſa contra lædentem ſententiam ferre, ſi velit in eo pœnam talionis rigidè exerceri. Pauci verò reperientur, qui id non velint, cùm vindictæ appetitus ſit in hominibus, præſertim Turcis, & aliis Mahumetanis, innatus. Illa verò æſtimatio integri vel dimidii hominis per pecuniam, quæ in cauſa talionis fieri dicitur in tribunalibus Mahumetanorum, videtur res prorſus ridicula, & quæ (ut Sapientes loquuntur) petat principium. Non enim homines ex mole corporis æſtimandi ſunt: ſed attendenda eſt in illis dignitas, nobilitas, utilitas Reipublicæ, doctrina, & alia hujuſmodi; quæ cùm non ſint in omnibus æqualia, imò in aliquibus omnia hæc deſint; abſurdiſſimum erit aſſignare pretium ducentorum, vel pluriam aureorum univerſaliter pro unoquoque homine. Si verò pretium non ex corpore, ſed ex qualitatibus hominis taxandum ſit, ampliſſima porta patebit non ſolùm iis, qui damnum, vel injuriam paſſi ſunt, ſed etiam judicibus ad magnam pecuniarum vim diripiendam: præſertim cùm Mahumetanorum Tribunalia jurandi occaſiones avidiſſimè aucupentur.

Ex hactenùs dictis patet, quanta ſit Euangelicæ legis excellentia ſupra legem Alcoranicam, cùm illa nihil contineat, quod juſtum, bonum, ac perfectum non ſit: hæc verò ea etiam, quæ neque bona, neque juſta, & multò minus perfecta ſunt, admittat.

CAPUT DECIMUM NONUM.

De Juramento.

QUÆ de juramento ſancit Mahumetus in Alcorano, ſi benè perpendantur, nullo modo poſſunt ab erroris nota ſalvari:

Primò, in Sura 2. jam allegata, verſ. 225. & ſeqq. ita ſuos alloquitur: ولا تجعلوا اللّٰه عرضةً لايمانكم ان تبرّوا وتتّقوا وتصلحوا بين الناس واللّٰه سميع عليم: لا يواخذكم اللّٰه باللغو في ايمانكم ولكن يواخذكم بما كسبت قلوبكم واللّٰه غفور حليم: للذين يؤلون من نسائهم تربّص اربعة اشهر فان فاؤا فان اللّٰه غفور رحيم: وان عزموا الطلاق فان اللّٰه سميع عليم:

Et ne ponatis Deum ſcopum juramentis veſtris, quod juſtè agetis, & pii eritis, & concordiam ponetis inter homines: nam Deus erit audiens, ſciens. Non puniet vos Deus ob dictum inconſideratum in juramentis veſtris: ſed puniet vos ob id, quod approbaverint corda veſtra, & Deus eſt indultor, manſuetus. Illis, qui juraverint, (ſe non habituros eſſe rem cum aliqua) *ex uxoribus ſuis,* (conceditur) *expectatio quatuor menſium. Quòd ſi reſilierint* (intra id tempus, vel poſt illud à juramento, & habuerint rem cum illis:) *utique Deus erit indultor, miſericors. Quòd ſi decreverint repudium: utique Deus erit auditor, ſcitor.*

Prohibet primò Mahumetus ſuis, ne faciant Deum عرضة *ſcopum*, ſeu نصبًا *ſignum in quod ſagittæ conjiciuntur* (nam ita Gelaledd. interpretatur) juramentorum ſuorum: ne ſcilicet multiplicent juramenta per eum: ita enim explicat Gelaledd. cum Zamchaſcerio بان تكثروا الحلف به: *itaut multiplicetis juramentum per eum*. Deinde vetat, ne hæc juramentorum multiplicatio fiat jurando, ſe juſtè acturos, & pios futuros, & concordiam inter homines poſituros. Tertiò, Deum non puniturum homines ob juramentum inconſideratum: nimirùm ut explicat Gelaleddinus, ما يسبق اليه اللسان غير قصد الحلف نحو لا واللّٰه بلي واللّٰه فلا اثم فيه ولا كفارة: *Quod prævenit lingua ſine interna intentione jurandi: ut cùm aliquis dicit: Non per Deum: Ita per Deum. Neque in hoc eſt ullum peccatum, nec requiritur ulla expiatio*: ſed ob illud, quod fit cum aſſenſu interno. Quartò, illis, qui juraverunt, ſe non congreſſuros cum aliqua uxorum ſuarum, concedit poſſe intra ſpatium quatuor menſium, vel etiam illis elapſis, reſilire à juramento, & rem habere cum illa, donec repudiet eam, & id abſque ulla culpa: hoc enim ſonant verba illa: *Deus erit indultor, miſericors.*

Antequam prædictas Alcorani ſanctiones examini exponam, advertendum moneo, verba illa ان تبرّوا, *quod juſtè agetis, &c.* exponi à Gelaledd. Jahia, & nonnullis aliis in ſenſu negativo ان لا تبرّوا *quod non juſtè agetis, &c.* & ſubdit Gelaledd. فيكره اليمين على ذلك ويسنّ فيه الحنث ويامر بخلافها على فعل البرّ ونحوه فهي طاعته

Et

Et improbat juramentum ſuper hoc; & decernit hoc eſſe perjurium, & præcipit oppoſitum ejus, nempè facere quod juſtum eſt, & alia ſimilia. Hæc enim ſpectant ad obedientiam ejus. Jahias refert ex Alhaſano, hujuſmodi juramenta impia de non faciendis rebus juſtis, & à Deo præceptis, conſueta fuiſſe Meccanis idololatris. At verò Zamchaſcerius exponit eadem verba affirmativè, ut re vera exponenda ſunt. Vult nihilominus, Mahumetum juramenta hujuſmodi vetuiſſe على الاولى ان الرجل كان يحلف على

بعض الخيرات من صلة رحم او اصلاح ذات بين

الناس او احسان على احد او عبادة ثم يقول

اخاف الله ان احنث فى يميني فيترك البرّ ارادة

البرّ في يمينه فقيل لهم لا تجعلوا الله

عرضة لايمانكم اي جاحزا لما حلفتم عليه:

primis illis (qui eum ſequuti ſunt.) *Nam quiſpiam ex eis jurabat, ſe facturum aliqua bona ſpectantia ad miſericordiam, ſeu pacem componendam inter homines, ſeu beneficentiam erga aliquem, ſeu actum pietatis erga Deum. Deinde dicebat: Timeo Deum, ne pejeraverim in juramento meo. Ideò omittebat id quod juſtum erat, ob deſiderium juſtitiæ in ſuo juramento. Unde dictum fuit illis: Ne ponatis Deum ſcopum juramentorum veſtrórum: ideſt, diremptorem eorum, quæ juraſtis.* Videtur improbare abuſum eorum, qui cùm juraſſent, ſe aliquid boni facturos; ſuſpicantes deinde aliquid melius eſſe illo, iterùm jurabant, ſe illud aliud facturos: cùm ſecundum hoc juramentum non ſit neceſſarium. Refert Zamchaſcerius in hanc rem dictum Mahumeti: قال النبي من لعبد

الرحمن بن سمرة اذا حلفت على يمين فرايت غيرها

خيراً منها فأيت الذي هو خير وكفّر عن يمينك

اي على شيء ممّا تحلف عليه:

Dixit Propheta Mahumetus Abdal-Rahmano filio Samaræ: Cùm juraveris te facturum aliquid, & deinde cognoveris, eſſe aliud melius illo; fac id, quod eſt melius, & libera te ab eo, quod anteà te facturum juraveras.

Cum his benignis explicationibus, verba Alcorani nullam videntur mereri cenſuram, ſive in ſenſu affirmativo accipiantur, ſive negativo. Cæterùm, cùm præcipit, non eſſe multiplicanda juramenta, quibus aliquis jurat, ſe non futurum juſtum, aut pium, &c. videtur ea probare, vel concedere, ſi ſemel, aut bis fiant: tunc enim non multiplicantur. Quemadmodum, cùm Deus in Deuteronomio cap. 17. ſancit de Rege, *ne multiplicet ſibi equos, neque uxores*, non prohibet, ne aliquot equos, & unam ſaltem uxorem habeat. Quòd ſi, *ponere Deum ſcopum juramentis*, juxta aliorum explicationem, intelligatur pro, *ſimpliciter per Deum jurare*: nullum erit malum, imò erit actus religionis, jurare ſe juſtè pièque acturum (accipiendo juxta Zamchaſcerium verba Alcorani affirmativè) vel beneficum in alios futurum.

Objicient nobis in hoc Mahumetani doctrinam Chriſti in Euangelio Matth. cap. 5. ubi loquens cum Diſcipulis ſuis, dixit eis: *Audiſtis quia dictum eſt antiquis: Non perjurabis: reddes autem Domino juramenta tua. Ego autem dico vobis, non jurare omninò. Sit autem ſermo veſter: Eſt, eſt: Non, non. Quod autem his abundatius eſt, à malo eſt.*

Reſpondeo, non intendiſſe Chriſtum per hæc verba damnare juramentum tamquam illicitum, quando eſt neceſſarium, & fit cum debitis circumſtantiis: hæc enim eſſet hæreſis: ſed auferre à ſuis aſſeclis, præſertim qui perfectiorem vitam erant profeſſuri, cujuſmodi erant Apoſtoli, pravam conſuetudinem jurandi, quæ tunc in populo Judaico vigebat, vocando ſcilicet Deum, vel aliquid ad Deum peculiariter ſpectans, in teſtem pro rebus etiam levibus ac frivolis. Cæterùm non eſt negandum, juramentum non ſolùm ad perfectionem non pertinere, ſed præterea imperfectionem etiam aliquam dicere; non quòd malum ſit, Deum in teſtem vocare, ſed quòd ab hominibus non vocetur, niſi ex mala cauſa, nempè ex eo quòd alii de aliorum veracitate, & fide ſuſpicentur. Quòd ſi omnes probi eſſent ac veraces, quemadmodum fuiſſent in ſtatu innocentiæ, & erunt in Cœlo: ſuperfluum eſſet omne juramentum. Volebat igitur Chriſtus ſectatores ſuos ita ſinceros eſſe, & veridicos, ut nullus ab alio fraudem, vel dolum ſuſpicaretur. Et ut alius alii fidem haberet, ſatis eſſe: *eſt, eſt: non, non*: ideſt ſimplicem affirmationem, vel negationem. Propterea addidit: *Quod autem his abundantius eſt, à malo eſt*: ideſt ab infidelitate, & fraudolentia, quas alii in aliis experiuntur, vel ſuſpicantur. Porrò ſi hoc idem intendit Mahumetus, cùm prohibuit ſuis aſſeclis etiam pro rebus piis ac juſtis juramentum; laudandus eſt, non damnandus: Ex aliis tamen conſtat, nullo modo talem in eo mentem fuiſſe.

Secundò; eximit Mahumetus ab omni culpa & pœna, juramenta temerè, præcipitanter, & inconſideratè prolata, quamtumvis falſa ſint, dummodo non ſit in iis plenus aſſenſus voluntatis: hoc enim ſignificant verba illa ما كسبت قلوبكم *quod lucrata fuerint*, vel, *acquiſierint corda veſtra*. Verùm cùm hoc ſit, ut minimum, nomen Dei in vanum aſſumere: repugnat dictum Mahumeti legi Dei, Exodi cap. 20. *Nec enim habebit inſontem Dominus eum, qui aſſumpſerit nomen Domini Dei ſui in vanum*. Porrò inconſideratio & præcipitatio in jurejurando, non excuſat prorſus à culpa, & conſequenter neque à pœna. Unuſquiſque enim tenetur cautus eſſe tàm in dictis, quàm in factis, ne quid agat, aut dicat temerè, & contra rationem, præſertim verò, ubi agitur de juramento. Addo, ex verbis Alcorani etiam deduci, juramentum falſum, ore tantùm prolatum voluntariè, nullum eſſe peccatum, dummodò non concurrat aſſenſus voluntatis, itaut interius non intendat verè jurarè; ſed tantùm, id quod falſum eſt, aliis ut verum perſuadere. Nam dictio اللغو eſt id quod verbis profertur ſine mentis aſſenſu.

Tertiò: concedit Mahumetus illi, qui juraverit, ſe non habiturum rem cum uxore ſua, poſſe frangere juramentum intra ſpatium quatuor menſium, atque etiam poſt illud, donec uxorem repudiet. Hoc verò videtur eſſe prorſus contra rationem. Nam vel fuit juramentum illud juſtum, vel injuſtum. Si juſtum;

ſtum; cogi debet ad illud ſervandum. Si injuſtum; debet juramentum illud prorſus irritari. Eſt verò contra omnem rationem, ut legislator concedat alicui juramentum juſtum violare, quandocumque voluerit. Et quidem Mahumetus id concedit ſuis in Sura 66. quæ inſcribitur التحريم *Prohibitio*, v. 2. his verbis: قد فرض الله تحلّة ايمانكم والله مولیکم وهو العلیم الحکیم:

Jam ſanxit Deus vobis diſſolutionem juramentorum veſtrorum: & Deus eſt Dominus veſter: & ipſe eſt ſciens, ſapiens. Hanc tàm amplam ac benignam licentiam indulſit ſuis ex occaſione, quam refert Jahias, cui alii Expoſitores conſentiunt; his verbis: ان حفصة زارت اباها فرجعت فوجدت رسول الله مع مارية أمّ ابراهيم في البيت فلما خرجت مارية دخلت حفصه علي رسول الله فقالت امّا اني قد رايتُ من كان معك في البيت فقال والله لارضينّك والله لا اطيعها ابداً فلا تخبري بهذا احدا فانطلقت حفصة الي عايشة فاخبرتها:

Profecta fuerat Haphſa (uxor Mahumeti) *ad viſitandum patrem ſuum: & reverſa invenit Legatum Dei cum Maria matre Ebrahimi* (ancilla ejus) *in domo ſua. Egreſſa autem Maria, intravit Haphſa ad Legatum Dei; & dixit: Nonne ego vidi, quænam eſſet tecum in domo mea? Cui Legatus Dei dixit: Per Deum juro, me complaciturum tibi. Per Deum juro, me nunquam in poſterum concubiturum cum ea. Quæſo te, ne hoc ulli manifeſtes. Sed Haphſa pergens ad Aiſam* (uxorem aliam Mahumeti,) *retulit ei hoc totum.* Addit Zamchaſcerius: propter hoc Mahumetum repudiaſſe Haphſam, & ſeparaſſe ſe ab uxoribus ſuis, & per menſem in domo Mariæ commoratum fuiſſe. (Addunt quidam, ut rem magis gratam faceret Haphſæ, & cæteris uxoribus ſuis, legem promulgaſſe, qua vetabat, ne quis cum ancillis ultra rem haberet). Sed deſcendiſſe Gabrielem, & præcepiſſe Mahumeto, ut Haphſam ad ſe reduceret. Cùm verò Mahumeto nimis arduum eſſet à Mariæ commercio abſtinere, quemadmodum juraverat ſe facturum, finxit apparuiſſe ſibi Deum, atque ſe à juramento abſolviſſe: inſuper arguiſſe, quòd ea prohiberet, quæ Deus conceſſerat; ut placeret Haphſæ, & aliis uxoribus ſuis. Et præterea declaraſſe ſibi, poſſe Moslemos per ſe diſſolvere juramenta ſua. Ita igitur, Deum ſibi in Sura jam allegata dicentem introducit: يا ايها النبي لِمَ تحرّم ما احلّ الله لك تبتغي مرضات ازواجك والله غفور رحيم: قد فرض الله لكم تحلّة ايمانكم والله مولیکم وهو العلیم الحکیم:

O Propheta: quare prohibes id, quod Deus conceſſit tibi, ob deſiderium complacendi uxoribus tuis. Sed Deus eſt indultor & miſericors (ideſt ignoſcit tibi, & condonat hoc peccatum.) *Jam Deus ſanxit, poſſe à vobis diſſolvi juramenta veſtra: nam ipſe eſt dominus veſter: & ipſe eſt ſciens, ſapiens.*

Non mirum, ſi Mahumetus, cùm impotens eſſet ad frænandam libidinem ſuam, victus muliebribus deliciis, non ſolùm ſeſe à juramento abſolverit, ſed ſuis etiam aſſeclis, juramenti ſolvendi ampliſſimam facultatem conceſſerit. Erubeſcebat ſcilicet, ſi ſolus perjurus fuiſſet: quamobrem voluit in perjurio ſuo ſocios multos habere. Neque excuſat illum, quòd Doctores Moslemi velint, ita ab eo hanc facultatem ſolvendi ſe à juramento conceſſam, ut qui ſe abſolvere vellet, obnoxius eſſet quibuſdam pœnis, quas Sura 5. quæ المايدة *Menſa*, inſcribitur, præſcripſit, verſ. 95. ubi repetens nonnulla ex iis, quæ in Sura 2. dixerat, hæc habet: لا يؤاخذكم الله باللغو في ايمانكم ولكن يؤاخذكم بما عقدتم الايمان فكفارته اطعام عشرة مساكين من اوسط ما تطعمون اهليكم او كسوتهم او تحرير رقبة فمن لم يجد فصيام ثلاثة ايام ذلك كفارة ايمانكم اذا حلفتم واحفظوا ايمانكم:

Non puniet vos Deus ob dictum temerè prolatum in juramentis veſtris (ideſt quòd falſum aliquid inconſideratè ac temerè juraveritis) *ſed puniet vos propter id, ſupra quod obſtrinxeritis juramenta* (ideſt quod cum intentione ac deliberatione juraveritis.) *Itaque expiatio ejus* (ideſt perjurii, vel potiùs violati juramenti) *erit cibare decem pauperes ex mediocri alimento, quo cibatis familias veſtras: vel veſtire eos: vel redimere captivum. Qui autem hæc præſtare non potuerit, jejunet tres dies. Hæc eſt expiatio juramentorum veſtrorum, cùm juraveritis:* (addit Gelaleddinus explicationis gratia: *& juramentum violaveritis.*) *Et obſervate juramenta veſtra.* Per hæc verba, credunt Moslemi, (& docet Alcoranus ipſe, ut vidimus) liberum eſſe ſibi juramenta quælibet violare, & (ut manifeſtè ex verbis ipſis colligitur) falſum jurare, cum hoc, quòd ex communi, tenuique victu prandium exhibeant decem pauperibus; vel eos veſtiant; vel captivum redimant; vel tres dies jejunent. In qua ſatisfactione, vel expiatione, manifeſtè apparet Mahumeti oſcitantia ob magnam compenſationum diſparitatem: nam ad decem pauperes mediocriter ſemel cibandos, decem nummi julii ſuperflui ſunt: ad veſtiendos verò, ne centum quidem ſufficient. Ad redimendum autem captivum, ut minimum, triginta, vel quadraginta aurei requirentur. At verò jejunium trium dierum more Mahumetanico, præſertim extra tempus æſtivum; nullo modo pro pœna, vel ſatisfactione reputandum eſt. Verùm quidquid ſit de hujuſmodi pœnis, vel ſatisfactionibus, nullo modo probari poteſt, imò rationi, naturæque repugnat, quòd liberum ſit cuique vel pejerare, vel ſaltem juramenta violare per compenſationem quamcumque leviſſimam, vel non adeò gravem, qualem præſcribit Alcoranus: præſertim ſi juramenti violatio vergat in alterius damnum, vel injuriam. Sed poterat tuta conſcientia Mahumetus hujuſmodi de juramento leges illis præſcribere, qui, ut omnes, qui inter eos verſati ſunt, fatentur, fidem nullam norunt, nulla juramenta obſervant: quin omnia hæc pro viliſſimo pretio venum exponunt.

GA-

CAPUT VIGESIMUM.

De Repudio.

JAM ſuperiùs innui, Mahumetum in Alcorano concedere viris repudium uxorum ſuarum. Id præcipuè facit, Sura 2. البقرة *Vacca*, verſ. 229. ubi ita ſtatuit: الطلاق مرتبن فامساك بمعروف او تسريح باحسان: فان طلّقها فلا تحلّ من بعد حتى تنكح زوجًا غيره فان طلقها فلا جناح عليهما ان يتراجعا ان ظنّا ان يقيما حدود الله وتلك حدود الله يبيّنها لقوم يعلمون:

Repudium duabus vicibus conceditur: deinde vel retinendæ ſunt uxores, & juſtè cum eis agendum: vel dimittendæ humaniter ac beneficè. Quòd ſi quis tertiò repudiet uxorem, non licebit ei ultra eam accipere, niſi nubat alteri viro: qui ſi eam repudiet, poterit primus vir illam ſine piaculo recipere; dummodò exiſtiment, ſe ſervare poſſe leges à Deo præſcriptas conjugatis, quas ipſe manifeſtabit hominibus doctis. Et in eadem Sura, verſ. 237. hæc addit:

لا جناح عليكم ان طلقتم النسآء ما لم تمسوهن او تفرضوا لهن فريضة ومتعوهن علي الموسع قدره وعلي المقتر قدره متاعًا بالمعروف حقًا علي المحسنين: وان طلقتموهن من قبل ان تمسوهن وقد فرضتم لهن فريضة فنصف ما فرضتم الّا ان يعفون او يعفو الذي بيده عقدة النكاح وان تعفوا اقرب للتقوي ولا تنسوا الفضل بينكم ان الله بما تعملون بصير:

Nullum erit vobis peccatum, ſi repudietis uxores, quas nondum tetigiſtis, neque dotem illis aſſignaſtis. Sed præbete eis ſubſidium aliquod ad uſum neceſſarium. Qui in hoc liberalis fuerit, largiùs à Deo remunerabitur: qui verò parcior, minus præmium recipiet (vel, ditior tribuat juxta ſtatum ſuum: pauper verò juxta ſuum, nulla habita ratione conditionis uxoris.) *Hoc ſubſidium honeſtum eſt, & conveniens beneficis. Quòd ſi repudietis eas, antequam eas tetigeritis, & jam aſſignaveritis illis dotem: relinquetis illis dimidium ejus, quod aſſignaveritis: niſi indulſerint* (conjuges aliquid ſibi invicem) *aut niſi indulſerit* (totum uxori) *ille, in cujus manu eſt nexus conjugii* (ideſt maritus, ſeu procurator). *Si autem aliquid indulſeritis: magis Deo placebitis. Et ne obliviſcamini liberalitatis inter vos: nam Deus id, quod operamini, intuetur.* Omitto alia, quæ de uxorum repudio ſtatuit Mahumetus in Alcorano, quia parum faciunt ad ſubſtantiam rei. Neque etiam aliquid dico de tertio illo repudio, poſt quod non poteſt maritus iterùm uxorem repudiatam recipere, niſi ſe alii viro ſubſternat; à quo ſi repudietur, poterit primus vir cum illa iterùm copulari. Nam de hoc jam ſuprà ſatis multa dicta ſunt. Unum tantùm hìc probare contendo, nullo modo licuiſſe Mahumeto repudium concedere: ac propterea, Alcoranum legem malam, atque injuſtam continere.

Opponent nobis Mahumetani Pentateuchum: ſed nos Euangelium illis è converſo reponemus. Nam Chriſtus apud S. Matthæum, cap. 19. interrogatus à Phariſæis, utrum liceret homini dimittere uxorem ſuam quacumque ex cauſa: reſpondit: *Non legiſtis, quia qui fecit hominem ab initio, maſculum & fœminam fecit eos? Et dixit: Propter hoc dimittet homo patrem, & matrem, & adhærebit uxori ſuæ, & erunt duo in carne una. Itaque jam non ſunt duo, ſed una caro. Quod ergo Deus conjunxit, homo non ſeparet.* Cùm autem objeciſſent illi Phariſæi mandatum Moyſi de libello repudii, quod habetur Deuter. cap. 24. reſpondit illis: *Moyſes ad duritiam cordis veſtri permiſit vobis dimittere uxores veſtras: ab initio autem non fuit ſic. Dico autem vobis, quia quicumque dimiſerit uxorem ſuam, niſi ob fornicationem, & aliam duxerit, mœchatur: & qui dimiſſam duxerit, mœchatur.* Eadem ferè leguntur apud S. Marcum, cap. 10. Ex quibus manifeſtè conſtat, Chriſtum à lege ſua repudium prorſus rejeciſſe tamquam illicitum, ex tribus rationibus.

Prima continetur in illis verbis Matth. cap. 19. *Qui fecit hominem ab initio, maſculum, & fœminam fecit eos. Quòd ergo Deus conjunxit, homo non ſeparet.* Nimirùm Deus fuit primus auctor conjugii inter virum, & mulierem, quo eos ita univit, ut nulli liceat eos disjungere, ac ſeparare.

Secunda deducitur ſpecialiter ex verbis illis: *Propter hoc dimittet homo patrem, & matrem, & adhærebit uxori ſuæ, & erunt duo in carne una: itaque jam non ſunt duo, ſed una caro.* Quaſi ita Deus virum, ac fœminam per conjugium univerit, ut ex duobus unum quiddam tertium fecerit, in quo neutrum amplius in eſſe ſuo recognoſceretur. Hinc fortaſsè acceperunt Thalmudiſtæ anſam fingendi, Deum creaſſe primum hominem androgynum, nempè utroque ſexu præditum: itaut idem corpus maſculi ſimul & fœminæ officio fungeretur. Deinde verò ſecuiſſe per medium corpus illud, & unam partem in maſculum, alteram in fœminam ingenioſiùs aptaſſe, quò conjugale officium poſſent exercere. Videnda hæc in Thalmud in *Bereſcit Rabbà*, *Paraſcià* 8. &c. Verùm fabulæ ſunt hæ, quibus tamen non dubito, Hebræos Doctores innuere voluiſſe veritatem, quæ in verbis Chriſti continetur, nempè virum & uxorem non eſſe duos, ſed unam carnem; ac propterea non licere, nec poſſe ullo modo ſeparari.

Tertia ratio continetur in verbis illis: *Ab initio autem non fuit ſic*: quæ apertè demonſtrant, repudii legem, vel uſum, in primis mundi ætatibus prorſus ignotam fuiſſe, nimirùm uſque ad egreſſum Iſraelitarum ex Ægypto, tranſactis jam pluſquam duobus millibus, & quadringentis annis à creatione Adam. Prima autem mundi ſæcula proculdubio naturæ legem meliùs norant, & ſervabant, quàm poſteriora. Deinde verò inter alias gentes, præter Hebræos, rariſſimum fuiſſe repudium legimus. Teſtis eſt Valerius Maximus Auctor Ethnicus, lib. 2. *Factorum, ac dictorum memorabilium*, cap. 1. *ab Urbe condita uſque ad vigeſimum & quingenteſimum annum, repudium*

nter uxorem, & virum, nullum interceſſiſſe. Primus autem (ut idem addit) *Spurius Carbilius uxorem ſterilitatis cauſa admiſit: qui, quamquam tolerabili ratione motus videbatur, reprehenſione tamen non caruit, quia ne cupiditatem quidem liberorum conjugali fidei præponi debuiſſe arbitrabantur.* Erubeſcant Mahumetani, & Hebræi ad hanc tantam Romanorum adhuc Ethnicorum moderationem, ac temperantiam. Et quidem ſanctiſſimi viri, quamvis uxores ſteriles haberent, nunquam tamen adduci potuere, ut repudii libellum iiſdem darent. Id manifeſtum eſt in Abraham reſpectu Saræ: in Iſaac reſpectu Rebeccæ: in Jacob reſpectu Rachelis: in Elcana reſpectu Annæ: in Zacharia reſpectu Eliſabeth, & aliis. Et quamvis Abraham domo ejecerit ancillam Hagar, non tamen per hoc eam repudiavit, ſed tantùm divortium fecit ab ea, ut Saræ complaceret. Imò Doctores Hebræi, & quidam etiam ex Chriſtianis, putant, Abraham poſt mortem Saræ illam revocaſſe, & eſſe eamdem cum illa, quæ Gen. cap. 25. appellatur *Cetura*. Sed alia proculdubio fuit Cetura ab Hagar.

Præter rationes à Chriſto allatas, ex aliis etiam convincitur, illicitum eſſe repudium.

Primò, quia eſt contra legem naturæ; quod licèt ſatis probetur ex ipſis Chriſti rationibus; ulteriùs tamen demonſtratur: quia maris ac fœminæ conjunctio eſt ex inſtituto naturæ: ut patet exemplo omnium animalium. Ergo eorumdem disjunctio erit contra inſtitutum, legemque naturæ, præſertim in homine, qui non temerè & caſu, ut cætera animalia, ſed ex cognitione, & approbatione finis operatur: neque intendit conjugium vagum, ſed fixum, & cum certa fœmina determinatum.

Objicient Mahumetani: Id, quod eſt contra legem naturæ, nunquam licitum eſſe poteſt. At repudium in lege Moyſi licitum fuit, alioqui Deus illud nunquam permiſiſſet: non erit igitur contra legem naturæ.

Reſpondeo, quædam eſſe contra legem naturæ primariò, cujuſmodi ſunt, alteri facere, quod tibi non vis: vel nullum Deum agnoſcere, aut colere. Quædam verò ſecundariò, cujuſmodi ſunt, uſura, polygamia, & repudium. Prima illa nunquam licita eſſe poſſunt, neque à Deo concedi. Hæc verò ſecunda, quamvis ex ſua natura illicita, poſſunt tamen à Deo ex juſtis cauſis ita concedi, vel potiùs permitti, aut diſſimulari, ut in illis faciendis homines à peccato excuſentur. Cauſæ autem, quæ Deum ad repudium Hebræis permittendum moverint, innuuntur à Chriſto verbis illis: *Ad duritiam cordis veſtri loquutus eſt Moyſes.* Erant quippè homines duræ cervicis, & incircumciſi corde: & ſi repudium illis negatum fuiſſet: vel uxores occidiſſent, vel in adulteria, & alia flagitia proruiſſent.

Dices; Deus non ſolùm Judæis repudium permiſit: ſed etiam præcepit; ut patet ex verbis Deuter. cap. 24. *Si acceperit homo uxorem, & habuerit eam__, & non invenerit gratiam ante oculos ejus propter aliquam fœditatem: ſcribet libellum repudii, & dabit in manu illius, & dimittet eam de domo ſua.* Chriſtus etiam id confirmavit, cùm dixit Phariſæis interrogantibus eum circa uxorum repudium: *Quid vobis præcepit Moyſes?* Et mox: *ad duritiam cordis veſtri ſcripſit vobis præceptum iſtud.*

Reſpondeo: Nuſquam præceptum, vel mandatum cadere ſupra repudium; ſed ſupra libellum repudii, ut patet ex verbis Euangelii. Hìc autem præcipiebatur ad favorem fœminæ repudiatæ, ne ampliùs poſſet à marito vexari, & ut libera eſſet ad alium virum accipiendum.

Objicient iterùm: Quod eſt contra legem naturæ, omnibus notum eſt, & ab omnibus gentibus naturaliter rejicitur. At verò repudium in multis, vel ſaltem aliquibus nationibus, ut bonum ac juſtum admittitur.

Reſpondemus, falſum eſſe, quòd omnia, quæ ſunt contra legem naturæ ſecundariò, ut diximus, ab omnibus ut illicita cognoſcantur, vel evitentur: cùm non pauci credant, uſuram, vel ſimoniam (nempè æſtimare pretio temporali res ſacras) vel polygamiam, vel alia hujuſmodi, non ſolùm nullum eſſe peccatum, ſed omninò licita, & juſta exiſtiment. Fatemur tamen, hoc non evenire niſi in gentibus rudioribus, & hebetioribus, quales erant Hebræi. Nam cæteræ politiores, magiſque excultæ, facilè cognoſcunt, quæ quocumque modo naturæ legi opponantur, quamvis ea non ſemper evitare velint, aut curent. Cæterùm quamdiù hæc non cognoſcuntur ut mala, vel licita eſſe cenſentur, poſſunt ſine peccato fieri: atque ita plerique cenſent, Hebræos in uxoribus repudiandis non peccaſſe. Alii tamen oppoſitum ſentiunt: quia aliqua mala permittuntur à legibus civilibus, ad graviora mala evitanda, cujuſmodi ſunt uſura, & meretricium: nec tamen hinc ſequitur, ut qui vel uſuram exercent, vel fornicantur cum meretricibus, non peccent. Eadem ratione volunt, Deum permiſiſſe Hebræis repudium, uſuram, & alia hujuſmodi, tantùm ne in peccata graviora prolaberentur, quamvis in his iiſdem à peccato non excuſarentur.

Videtur tamen contra nos facere, quòd Chriſtus ipſe repudium conceſſiſſe videatur ob fornicationem, ſeu adulterium uxoris, verbis illis: *Dico autem vobis, quia quicumque dimiſerit uxorem ſuam niſi ob fornicationem, & aliam duxerit, mœchatur: & qui dimiſſam duxerit, mœchatur.*

Verùm quando Chriſtus hæc pronunciavit, non loquebatur cum Phariſæis de repudio: ſed cum diſcipulis ſuis privatim domi de divortio, ſeu ſeparatione quoad thorum, non quoad matrimonium; ut patet ex Euangelio Marci, cap. 10. Hæc autem ſeparatio longiſſimè diſtat à repudio: ſemper enim in illa perſeverat vinculum matrimonii: propterea dixit Chriſtus, uxorem per divortium ſeparatam, non poſſe alii viro nubere, ſine ſcelere adulterii. Repudiata autem poterat proculdubio virum alium accipere. Ita ſemper hæc Chriſti verba intellexerunt, & obſervaverunt omnes Chriſtiani, contra nonnullorum Græcorum Schiſmaticorum errorem, à Catholicis Doctoribus, ac Magiſtris damnatum.

Secundò, illicitum cenſendum eſt repudium, quia eſt contra bonam educationem liberorum. Si enim filios conjuges procrearint; ſive vir cælebs remaneat, ſive aliam ducat uxorem; ſemper vergit in damnum filiorum, itaut vix unquam poſſint ea ſedulitate & charitate educari, quibus, parentibus inter ſe concordibus & conjunctis, educati fuiſſent; præſertim ſi pernicioſum patris exemplum ante oculos habeant, quod non poſſunt non habere.

Tertiò, cùm matrimonium ſit juſtus contractus, quo ita vir tradit poteſtatem corporis ſui uxori, ſicut uxor ſui viro; itaut ex duobus corporibus, ſicut jam diximus, fiat una caro: nonniſi iniquiſſimum cenſendum eſt, viro liberum eſſe hujuſmodi contractum reſcindere pro libito ſuo, & invita uxore, ſi uxor non habeat hanc eamdem libertatem. Neque per ullam

legem

legem vel divinam, vel humanam, ſubſiſtere poteſt hujuſmodi contractus, vel potiùs illius fractio, ac violatio.

Poſtremò, hæc repudii libertas aperit viris ampliſſimam januam ad omnia ſcelera ac flagitia. Quoties enim alicujus fœminæ, ſive nuptæ, ſive innuptæ, amore capientur, ad repudium uxoris, quam habent, confugient, quò libidines ſuas poſſint explere. Nullum aliud in hoc exemplum adducere opus eſt, quàm ipſum Mahumetum. Habebat hic libertum quendam, nomine Zeidum filium Harethæ, quem adoptaverat in filium, & per hoc contraxerat cum eo cognationem legalem, quæ apud Arabes, ſicut etiam apud nos, erat impedimentum dirimens matrimonium. Mahumeti erga hunc ſuum libertum caritas, illum adduxit, ut puellam valdè formoſam, nomine Zeinebam (ideſt Zenobiam) filiam Giahſci, ei procuraret in ſponſam, quamvis Mahumetus ipſe erga eam tantam amoris propenſionem oſtenderet, ut pater, & frater puellæ, valdè ſuſpicarentur, ne illam Zeido præriperet, quod ſanè ægerrimè tuliſſent. At non erat adeò malus Mahumetus. Ultrò eam Zeido conceſſit: ſed mox incaleſcente bono Propheta (ſcilicet) in amore Zeinebæ, non potuit morbum ſuum diſſimulare. Hoc innuit Gelaleddinus in Sura 36. الاحزاب *Conjurati*, in qua factum totum continetur, his verbis:

فزوجها النبي لزيد ثم وقع بصره عليها بعد حين فوقع في نفسه حبها وفي نفس زيد كراهتها ثم قال للنبي اريد فراقها فقال امسك عليك زوجك:

Dedit eam Mahumetus in conjugem Zeido, ſed ſtatim deinde defixit oculos in eam (verùm, mi homo, multò antè defixerat,) *& incaluit in amore ejus. Zeidus verò* (nimirùm ut domino ſuo, cui tantum debebat, rem gratam faceret) *cœpit alienum ſe oſtendere ab ea, dixitque ſe paratum eſſe ad eam repudiandam* (nempè ut eamdem liberam ipſi relinqueret.) *Sed Mahumetus dixit ei* (fictè ac ſimulatè): *Tene tibi uxorem tuam.* Verùm obſecrante Zeido, urbanitatis gratia, ut eam acciperet; abſque ulla contradictione:

دخل عليها النبي بغير اذن واشبع المسلمين خبزا ولحما:

accepit eam & concubuit cum ea ſine aſſenſu (nempè Zeidi, vel Giahſci) *& exhibuit Moslemis panem, & carnem uſque ad ſatietatem.* Vix dici poteſt, quantum offenderit omnes hæc tanti Prophetæ intemperantia, tùm quia apertè agnoverant repudium Zeinebæ fuiſſe ab eo fraudolenter, & malis artibus procuratum (nulla quippe erat cauſa, cur Zeidus eam, quam impensè amabat, repudiaret): tùm quia uxorem filii adoptivi, etiamſi impedimentum dirimens legalis cognationis intercederet, acceperat: & cum populi ſcandalo retinebat. Verùm homo æquè impudens ac vafer, ut libidines ſuas cohoneſtaret, fecit auctorem earum Deum: adeòque ipſum introducit in eadem Sura, verſ. 38. ita ſecum loquentem:

واذ تقول للذي انعم الله عليه وانعمت عليه امسك عليك زوجك واتق الله تخفي في نفسك ما

الله مبديه وتخشى الناس والله احق ان تخشيه فلما قضى زيد وطرا زوجناكها لكي لا يكون على المومنين حرج في ازواج ادعيائهم اذا قضوا منهن وطرا وكان امر الله مفعولا: ما كان على النبي من حرج فيما فرض الله له سنة الله في الذين خلوا من قبل وكان امر الله قدرا مقدورا:

Et memento, cùm dixiſti illi, cui Deus beneficus fuerat, & tu etiam beneficia contuleras (ideſt Zeido:) *Habe tibi uxorem tuam* (Zeinebam:) *& time Deum. Tu autem abſcondebas in animo tuo id, quod Deus erat manifeſtaturus* (nempè amorem tuum in Zeinebam, ut explicat Gelaleddinus;) *quia timebas homines* (ne obloquerentur de te, ſi illam à Zeido accepiſſes.) *Sed juſtius erat, ut timeres Deum* (& acciperes eam.) *Poſtquam verò Zeidus repudiavit eam, nos conceſſimus eam in uxorem tibi, ne ullum piaculum exiſtiment fideles, ſi accipiant uxores adoptivorum ſuorum, dum ipſi ſeparaverint ſe ab eis. Porrò faciendum eſt omninò id, quod jubet Deus. Nullum eſt in Propheta crimen, ſi faciat quod imperavit ſibi Deus; juxta id, quod præceptum fuit ab ipſo Deo* (Prophetis) *præcedentibus: nam præceptum Dei juſtiſſimum eſt, & æquiſſimum.* Ne verò in poſterum à gradu cognationis aliquo modo poſſent effrænatæ ipſius libidines impediri; mox finxit diploma quoddam, ſeu privilegium ſibi à Deo conceſſum, v. 50. ejuſdem Suræ in hæc verba: يا ايها النبي انا احللنا لك ازواجك اللاتي اتيت اجورهن وما ملكت يمينك مما افاء الله عليك وبنات عمك وبنات عماتك وبنات خالك وبنات خالاتك اللاتي هاجرن معك وامراة مومنة ان وهبت نفسها للنبي ان اراد النبي ان يستنكحها خالصة لك من دون المومنين قد علمنا ما فرضنا عليهم في ازواجهم وما ملكت ايمانهم لكيلا يكون عليك حرج وكان الله غفورا رحيما ترجي من تشاء منهن وتوي اليك من تشاء ومن ابتغيت ممن عزلت فلا جناح عليك ذلك ادنى ان تقر اعينهن ولا يحزن ويرضين بما اتيتهن كلهن والله يعلم ما في قلوبكم وكان الله عليما حليما:

O Propheta, nos ſanè conceſſimus tibi uxores tuas, quibus dediſti dotes ſuas: & præterea ancillas tuas, quas tradidit tibi Deus in partitione prædarum: itemque filias patrui tui, & amitarum tuarum, & avunculi tui, & materterarum tuarum, quæ peregrè profectæ ſunt tecum: & quamcumque mulierem fi-

من النساء مثنـــي وثلث ورباع فان خفتـــم الا
تعدلـــوا فواحدةً او ما ملكت ايمانكـــم ذلك
ادني الا تعولـــوا واتوا النساء صدقاتهن نحلـــةً
فان طبن لكم عن شيء منه نفساً فكلوه هنيًا مريًا:

Quòd si timuiſtis, ne juſtè vos gereretis cum orphanis: ducite tamen in matrimonium quæ placuerint vobis ex mulieribus, binarium, & ternarium, & quaternarium. Si verò timueritis, ne æquitatem ſervare poſſitis cum illis; ducite ſaltem unam: aut ancillas, quas poſſidetis. Hoc erit facilius, ut non declinetis ab æquitate: & date mulieribus donum ſpontaneum (ideſt mundum muliebrem). *Quòd ſi ipſæ aliquid ex eo vobis condonaverint ſponte, & liberaliter: utimini illo delectabiliter, & utiliter.* Ut hæc meliùs intelligantur, ſciendum eſt, Arabes bona orphanorum, quos in curam ſuſcipiebant, utpote ad furta & latrocinia proclives, in commodum ſuum magna ex parte inſumere conſueviſſe. De quo cùm à Propheta ſuo (quamvis & ipſe furaciſſimus eſſet) acriùs redarguerentur; maluerunt orphanorum curam dimittere, quàm ab eorum facultatibus diripiendis abſtinere. Mahumetus igitur valdè inconſequenter, & extra rem, jubet illos, quandoquidem ab orphanorum tutela receſſerunt, accipere uxores, quas, & quot velint: ex ingenuis quidem ac liberis, unam, duas, tres, quatuor: ex ancillis verò, decem, centum, mille, & plures etiam, ſi tot habeant, & alere poſſint. De ingenuis tamen monet eos, ut ſi timuerint, ne cum pluribus æquitatem ſervare poſſint, unam tantùm accipiant. Atqui in hac cautela non parùm ſe imprudentem ſtolidumque demonſtrat. Nam paulò poſt in eadem Sura, verſ. 128. loquens cum ſuis, ait:

ولن تستطيعوا أن تعدلوا بين النساء ولو حرصتـــم
فلا تميلوا كل الميـــل فتذروهـــا كالمعلقـــة وان
تصلحوا واتقوا فان اللـــه كان غفوراً رحيمـــا:

Et nullo modo poteritis æquitatem ſervare inter mulieres, etiamſi multum cupiatis, & ſtudeatis; itaut non inclinetis ulla propenſione (ad unam pluſquam ad alteram); *atque ita relinquatis eam* (quam plus amatis) *ſicut ſuſpenſam* (ideſt ut gloſſant Expoſitores, quæ neque eſt cælebs, neque habet maritum: vel, ut explicat Beidavius; quæ non habet virum, nec eo caret), *quamvis ſtudeatis eas concordes tenere* (vel rectè vos gerere erga illas.) *At timete Deum, quia Deus eſt indultor, miſericors.* Si igitur certum erat Mahumeto, nullo modo poſſe virum cum pluribus uxoribus æquitatem ſervare; non erat quòd hìc plures illis concederet: ſed debebat abſolutè unam tantùm illis præſcribere. In eo tamen verax fuit, quòd inter plures uxores non poſſit in viro æqualitas, vel in ipſis uxoribus concordia ſubſiſtere. Id enim etiam ex ſacris literis verum eſſe cognoſcitur; ut in Sara, & Hagar: in Rachele, & Lia: in Anna, & Phenenna; & aliis, inter quas invidiæ, rixæ, iræque oriebantur, non quidem culpa virorum, qui erant probi, & juſti; ſed ipſarum mulierum, vel alterius ex ipſis. Verùm nulli magis, quàm Mahumetani ipſi veritatem hanc experiuntur.

Porrò

delem, quæ ſeipſam Prophetæ tradiderit, ſi voluerit Propheta eam ſibi matrimonio copulare. Hoc autem tibi peculiariter conceditur præter cæteros fideles. Nos ſcimus quid ſanciverimus circa matrimonia fidelium, tàm pro uxoribus liberis, quàm pro ancillis: ne tu hac in re conſcientiæ ſcrupulis torquearis: nam Deus eſt pius, ac miſericors. Admittes quam voles ex tuis uxoribus ad concubitum, & rejicies quam voles. Quòd ſi aliquam ex illis, quas à te rejeciſti, rurſum adamaveris, & ad cubile admiſeris; nullum erit tibi crimen. Per hoc faciliùs illas lætas, & à triſtitia remotas ſervabis: & contentæ erunt eo, quod unicuique earum feceris, aut dederis. Deus autem novit intima cordium veſtrorum: nam Deus gnarus eſt ac perſpicax.

Ecce tibi lector, quàm amplam januam aperuit repudium Zeidi libidinibus Mahumeti. Eamdem procul dubio, & fortaſsè ampliorem aperiet aliis, præſertim Mahumeti ſimilibus.

Concludo igitur, nullo modo licuiſſe Mahumeto repudii uſum à Chriſto abolitum, utpote injuſtum, & naturæ legi repugnantem, & tot malorum fomitem, ad praxin, ut juſtum ac licitum, in Alcorano revocare; præſertim cùm ipſe toties præcipiat obſervari Euangelium, utpote *Librum illluminantem, Directorem hominum, Directionem al lucem, traditum à Deo, &c.*

Reſpondebunt fortaſsè Mahumetani, Euangelium quidem bona ac juſta præcipere; ſed obſervandum eſſe ab iis, quibus traditum eſt, nempè à Chriſtianis; quemadmodum obſervandus eſt Pentateuchus à Judæis, quibus traditus eſt à Moyſe, & Alcoranus ab Arabibus, quem ipſi à Mahumeto acceperunt. Ita enim præcipit Mahumetus in Alcorano, præſertim Sura 5. verſ. 48. & alibi.

Verùm hæc reſponſio manifeſtam continet æquivocationem, ſeu potiùs hallucinationem: quaſi verò Chriſtiani fuiſſent aliqua gens peculiaris, ſicut Judæi, & Arabes, cui Euangelium traditum fuiſſet, & ad ipſam ſolam illius obſervantia pertineret. Porrò ex Euangelio ipſo conſtat, non uni, ſed omnibus gentibus prædicandum, & obſervandum fuiſſe. Nam Matth. cap. 28. mittens Chriſtus Apoſtolos ad prædicandum, dixit eis: *Euntes, docete omnes gentes: baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti: docentes eos ſervare omnia, quæcumque mandavi vobis.* Et Marci cap. 16. *Euntes in Mundum univerſum, prædicate Euangelium omni creaturæ.* Et paulò poſt ſubditur: *Illi autem profecti prædicaverunt ubique.* Neque verò hæc Moſlemi ignorant, imò in hiſtoriis ſuis apertè fatentur, quemadmodum in prima parte videri poteſt. Porrò de Alcorano diverſimodè loquitur Mahumetus: aliquando enim affirmat, Arabibus traditum fuiſſe, & ideò Arabica lingua conſcriptum: aliquando omnibus hominibus: aliquando verò etiam Geniis, ſeu Dæmonibus. Sed hæc nos parum curamus.

CAPUT VIGESIMUM PRIMUM.

De Polygamia.

DE hac ita ſtatuit Mahumetus in Alcorano Sura 5. النسا *Mulieres*, verſ. 3. وان خفتـــم
الا تقسطوا في اليتامي فانكحـــوا ما طاب لكـــم

Porrò Polygamia (nempè, quòd unus vir plures eodem tempore habeat uxores) iisdem ferè argumentis, quibus repudium, injusta per se atque illicita esse demonstratur: ut propterea Christus illam meritò damnaverit, atque à lege sua Euangelica rejecerit.

Primò enim certum est, Polygamiam legi naturali, saltem secundarii ordinis, adversari. Deus enim à principio unam tantùm fœminam Adæ conjunxit: cæteri verò omnes usque ad Lamech, qui fuit sextus ab Adam, ex stirpe Cain, una tantùm uxore contenti fuerunt. Lamech verò primus uxores duas accepit, quæ in illius necem mox conspiravere, ut colligitur ex iis verbis, quibus eas à tanto scelere deterruit: *Septuplum ultio dabitur de Cain: de Lamech verò septuagies septies*. Cæterùm omnium usque ad Abraham, nempè per annos supra mille ab orbe condito, plures uxores habuisse nullus legitur. Abraham etiam, cujus se assectam falsò jactat Mahumetus, unam tantùm Saram habuit. Et quamvis hæc sterilis esset, numquam tamen de alia ducenda cogitavit: hoc enim absque Saræ injuria fieri non posse intelligebat. Quòd si objiciant Moslemi, illum etiam ancillam Hagar habuisse: respondebimus, Saram ipsam ad hoc eum coegisse: & tàm ipsam, quàm Abraham, bona fide existimasse, se ob necessitatem hoc facere posse. At verò ubi Sara filium peperit, ejecta est Hagar, quam Abraham ultrà non revocasse, nec cum ea commercium habuisse, communis est Christianorum contra Rabbinos sententia: itaut Sara sterilis, & Hagar fœcunda, facerent quodam modo unam tantùm uxorem. Certum est, Hagar nunquam uxoris nomine, sed ancillæ tantùm in sacris litteris vocari. Duxit etiam Abraham tertiam uxorem, nomine Ceturam; sed mortua jam Sara, post ejectam, & fortasse jam mortuam Hagar. Itaque vix dici potest, Abraham polygamum, vel etiam dygamum fuisse. Si hac modestia in se, & in suis usus fuisset Mahumetus, posset aliquo modo se Abrahæ assectam jactare: & nihilominus non debuisset hanc sibi licentiam assumere, postquam fuerat à Deo per Christum irritata.

Isaac etiam unam tantùm habuit uxorem Rebeccam; & quamvis hæc sterilitate laboraret, non tamen vel eam repudiavit, vel aliam uxorem eidem superinduxit. Itemque Jacob unam tantùm accepit Rachelem. Sed cùm Laban furtim Liam ejus sororem illi suppositisset, eamque ipse ignoranter noctu compressisset; putavit se ad utramque retinendam teneri. Ad primam quidem, quia jam eam desponsaverat, ad secundam verò, quia eam defloraverat. Quòd autem etiam cum duabus ancillis concubuerit, id se facere posse bona fide existimavit: tùm quia vera uxor sterilis erat: tùm quia uxores ipsæ eum ad accipiendas ancillas suas coegerant. Quamobrem si quid in hac polygamia mali fuit, non ipsi Jacob, sed ejus uxoribus, & socero Laban tribuendum est: tantùmque per accidens Jacob polygamus fuit. Credibile autem est, ab his exemplis alios nonnullos ansam cepisse, duas ducendi uxores, qui tamen pauciissimi fuisse leguntur.

Porrò in Pentateucho nullibi reperimus, Deum expressè & absolutè Polygamiam præcepisse. Quamvis enim in Deuter. cap. 25. jusserit, si quis sine prole obiisset, fratrem defuncti uxorem ejusdem ducere: hæc tamen non censebatur uxor fratris vivi, sed mortui, cujus etiam nomine proles deinde nascebatur. Probabile verò est, hanc legem non affeciisse fratrem vivum, qui aliam haberet uxorem. Imò etiamsi uxore careret, liberum erat illi, uxorem fratris defuncti recusare. Ita Genes. cap. 38. Onan accepit uxorem Her fratris sui: sed ipse Onan erat cælebs. Et Ruth, cap. 4. Elimelech noluit accipere Ruth ad suscitandum semen fratri, seu cognato suo Mahalon, quia habebat uxorem: sed accepit eam Booz item frater cognatus, qui erat cælebs. Posset in contrarium afferri lex illa Deuter. cap. 22. qua præcipiebatur, ut si vir puellam nondum desponsatam defloraset, eamdem in uxorem accipere cogeretur, nec unquam illam dimittere posset. Duplex ad hoc potest esse responsio. Prima, supponi hunc virum uxore sua caruisse; alioqui reputatus fuisset adulter: quemadmodum si uxor ejus, homini, licèt soluto, se prostituisset, adulterium perpetrasset: & consequenter tàm hæc, quàm ille morte digni fuissent. Secunda: etiamsi concedamus, illum habuisse uxorem, attamen in hoc Deum legem suam dispensasse, non ad utilitatem, vel commodum, sed ad pœnam illius: neque ad approbandam polygamiam, sed ad puellæ indemnitati consulendum. Cæterùm hi casus extraordinarii sunt, & non adeò frequentes; neque universalem, ac naturalem monogamiæ legem possunt convellere. Quòd si Deuter. cap. 21. supponitur, virum duas simul uxores habere posse, in illis verbis: *Si habuerit homo uxores duas, &c.* nihil tamen hoc juvat causam Mahumeti: imò cùm hinc, & aliunde è sacris litteris habeamus, dygamiam tantùm, licet rarò, usurpatam fuisse, non debebat Mahumetus uxorum turbam concedere. Hùc accedit, Deum verbis illis non præcipere, neque approbare polygamiam, vel dygamiam: sed in aliquibus jam introductam, sive per fas, sive per nefas, supponere: quemadmodum si Princeps ediceret per legem, ut si quis prolem ex meretrice susceperit, illam alere teneatur; non approbaret usum meretricum, sed abusum supponeret.

Supereſt potissimum pro Mahumeto argumentum in exemplo David Regis ac Prophetæ sanctissimi, & Salomonis filii ejus sapientissimi, qui item prophetiæ lumine illustratus fuit: quorum alter decem saltem & octo; alter super mille uxores habuisse dicitur.

Ut ad hoc argumentum respondeam, primò suppono, Deum in Deuter. c. 17. ita circa Regem statuisse: *Non Multiplicabit uxores sibi, neque declinabit cor ejus*. Sic enim ad litteram vertitur ex fonte Hebraico, quod idem est ac illud quod legitur in Vulgatis Latinis: *Non habebit uxores plurimas*. Porrò quoties exceditur unitas, dici potest verè fieri multiplicatio, præsertim si sit locutio negativa. Præclarissimum hujus rei exemplum habemus in antiquissimo ferè omnium Scriptorum Homero, apud quem, lib. 1. Illiadis, ita pronunciat Græcorum prudentissimus Nestor.

Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, εἷς κοίρανος ἔστω,
Εἷς βασιλεύς.
Non est bonum, multorum dominatus; unus Dominus esto:
Unus Rex.

Certè hìc, dum multorum dominatus improbatur, duo etiam domini excluduntur, & unus tantùm probatur. Dum igitur Deus prohibet, ne Rex sibi uxores multiplicet, vel non habeat uxores plurimas, non propterea positivè concedit illi, ut plusquam unam possit accipere, (non nego tamen concedere potuisse, vel tacitè permisisse, ut plusquam unam posset habere) sicut unam tantùm habebat Summus Sacerdos, qui erat Rex Spiritualis. Hoc autem de Rege Israel potissimùm Deum statuisse puto, quia jam tum inoleverat consuetudo, ut Reges aliarum Gentium greges

fœminarum poſſiderent, quod nulla conditione, aut ratione poteſt cohoneſtari.

Hoc poſito, quæritur, quomodo Davidi tot uxores ducere licuerit. Exiſtimant nonnulli, id quidem illicitum fuiſſe: ſed David exemplo Gedeonis, & Saulis licitum putaſſe: Deum verò illum in bona fide reliquiſſe, ſicut reliquit Jacobum, quando nupſit duabus ſororibus, quod in Alcorano quoque, ut illicitum, prohibetur: & ipſum David, quando accepit Maacham filiam Regis Geſſur Ethnici: & Salomonem, quando accepit filiam Pharaonis, de quo certè in Scriptura vituperatur: & quoſdam Reges optimos, qui non auferebant Excelſa, quæ contra Dei præceptum alii Reges ædificaverant. Nonnulli contendunt, id illi à Deo fuiſſe conceſſum, ut ſoboles ejus multiplicaretur, vel non extingueretur. Sed quamvis abſolutè eſſet verum, hoc illi Deum conceſſiſſe: ſatis tamen improbabile mihi videtur, id factum fuiſſe ob prædictum finem; cùm neque Adamo humani generis propagatori, neque Noe, & tribus filiis ejus, ejuſdem generis inſtauratoribus pluſquam unicam uxorem eſſe voluerit. David autem poſt Abſalonis rebellionem, uxores omnes, quas habebat, in cuſtodia poſuit, nec eas ampliùs cognovit: ut habetur lib. 2. Reg. cap. 20. Quo tempore valdè probabile exiſtimo, illum Pſalmorum librum magna ex parte compoſuiſſe. Nam, ut Hebræi ipſi fatentur, ſpiritus prophetiæ à Venere, quamvis licita, alienus eſt. Et ideò Moyſes non ſolùm unam tantùm habuit uxorem: ſed ex quo à Deo propheticum munus accepit, non ampliùs eam cognovit. Dicendum eſt igitur cum communi Patrum ſententia, Deum cum David, & aliis Sanctis Patriarchis peculiariter diſpenſaſſe, concedendo illis, vel permittendo plures uxores, quod per ſe non fuiſſet licitum, cùm eſſet contra ipſam Dei inſtitutionem in primi hominis creatione. De aliis verò Prophetis vel nulla fit mentio, quòd uxorem habuerint (& plerique cenſentur cælibes vixiſſe,) vel unam tantùm habuiſſe, ex Sacris literis colligitur. De Salomone, non eſt dubium, quin tàm in qualitate, quàm in numero uxorum enormiter peccaverit (Deo interim illius peccatum diſſimulante.) Neque Sacræ literæ ſinunt, nos de hoc dubitare, cùm hanc illius intemperantiam graviſſimè redarguant.

Patet igitur, quàm levia & futilia ſint ea, quibus ad effrænatam libidinem ſuam tuendam abutitur Mahumetus; qui tamquam Scarabæus à floribus refugiens, ad ſtercus avidiſſimè accurrit. Verùm contra ipſum pro monogamia habemus

Primò: Deum ab initio (ut jam diximus) conjugium unius viri cum unica uxore inſtituiſſe: & ita à primis illis Patribus, cùm humanum genus maximè multiplicatione indigeret, & deinceps per plura ſæcula, ferè ab omnibus fidelibus, uſque ad Chriſti tempora, obſervatum fuiſſe. Nam ſi Scripturas Sacras percurramus, inveniemus, omnes ferè SS. Patres, ut Noe, Iſaac, Joſeph, Moyſen, Job, Tobiam, Zachariam, unam tantùm uxorem habuiſſe. Neſcio verò utrum decem polygami in univerſis Sacris libris legantur, ſed plerique impii, & ſceleſti.

Secundò: Modus loquendi Scripturarum ſemper innuit unam uxorem unico viro deberi. Geneſ. cap. 2. *Relinquet homo patrem ſuum, & matrem ſuam, & adhærebit uxori ſuæ, & erunt duo in carne una.* Cùm verò de uno aliquo viro ſermo eſt, ferè ſemper additur, *uxor ejus*: rariſſimè, *uxores ejus*, niſi in quibuſdam Regibus, qui Ethnicorum Principum exempla ſequentes, uxorum, pellicumque greges amaverunt.

Tertiò: Ethnici plures idolorum cultores, naturæ lumine ducti, unica uxore contenti fuere. In ipſis Sacris literis, Abimelech, Putiphar, Hamnan, Pilatus, aliique infideles monogami fuiſſe leguntur. Græci, ſaltem univerſaliter, unam tantùm uxorem habuiſſe videntur. Certè habemus ex Athenæo, lib. 13. cap. 1. Cecropem primum Athenienſium Regem, lege ſanxiſſe, ne viri præter unam haberent uxorem. Notum eſt illud Euripidis:

Κακὸν γ' ἔλεξας, ἓν' ἄνδρα δύο ἔχειν λέχη.
Malum certè narras, unum virum duos habere lectos.

Romani, qui in Sacris literis, lib. 1. Machab. cap. 8. eximiæ virtutis, prudentiæ, modeſtiæ, & fortitudinis ſupra omnes gentes laudantur, ab uxorum pluralitate adeò abhorrebant, ut Modeſtinus Juris conſultus in Pandectis, lib. 23. tit. 9. de ritu nupt. lib. 1. ſcribat: *Neminem, qui ſub ditione ſit Romani nominis, binas uxores habere poſſe vulgò patet, cùm jam in Edicto Prætorii hujuſmodi viri infamia notati ſunt.* Pulcherrimum in hanc rem exemplum narratur ab Aulo Gellio, lib. 1. noct. Attic. cap. 23. & à Macrobio lib. 1. Saturnal. cap. 6. *Mos erat antiquitùs Romanis Senatoribus, in Curiam cum filiis adhuc pueris introire. Contigit, ut in Senatu de re magni momenti conſultaretur, placuitque, ut ne quis de ea aliquid evulgaret, priuſquam decreta eſſet. Adfuerat in Curia una cum parente ſuo puer quidam Papyrius nomine. Hunc domum reverſum interrogavit mater, quidnam in Senatu Patres egiſſent. Reſpondit puer, id dici non licere. Avidior ex hoc facta mulier, filium vehementiùs urgebat: cùmque violenter ab eo vellet rem extorquere: puer, ut ſe ab importunitate & violentia ſubtraheret, lepido mendacio dixit, actum eſſe in Senatu inter Patres, utrum videretur utilius magiſque è Republica eſſe, ut unus vir duas uxores haberet, an verò ut una mulier apud duos viros nupta eſſet. Agitur, hoc audito, fœmina in furias: domo amens egreditur, ad cæteras matronas defert, quod audierat. Concurrunt poſtera die matres familias ad Senatum, lacrymantes, atque obſecrantes, ut placeret Patribus, unam potiùs duobus nuptam fieri, quàm uni duas. Obſtupuerunt Senatores ad illum mulierum tumultum, cùm de hujuſmodi re ne quidem cogitaſſent, donec Papyrii pueri feſtivum mendacium illis eam curam ademit.* Hinc agnoſcere licet, quantum abhorrerent fœminæ Romanæ à conſortio alterius fœminæ in matrimonio: itaut mallent duobus ſimul viris nubere, quàm cum uno viro aliam habere conſortem: qua in re quieti pacique propriæ fortaſsè conſulebant: ſed non bono prolis, & familiæ.

Quartò: Animalia ipſa bruta nobiliora, ſuapte natura uno tantùm in conjugio conſorte contenta eſſe reperiuntur: imò quædam adeò monogamiæ tenacia ſunt, ut ſi mas à fœmina conjugalem fidem violatam fuiſſe deprehendat, illam ſtatim diſcerpat, atque interimat. Certè Deus ad Mundi diluvio perditi reſtaurationem, juſſit ſervari in Arca non ſolùm Noe, & filios ejus; ſed etiam cætera animalia maſculini generis, cum una tantùm fœmina ad ſobolem procreandam addicta.

Quintò: quia contractus matrimonii eſt mutuus: ut enim ait S. Paulus, ſicut mulier tradit viro ſui corporis poteſtatem: ita vir corporis ſui poteſtatem tradit mulieri: quare neuter poteſt alii illam concedere. Neque capere poſſum, quomodo conſiſtere poſſint cum Polygamia verba S. Pauli Epiſt. 1. ad Corint. cap. 7. *Unuſquiſque ſuam uxorem habeat, &*

una-

unaquæque ſuum virum habeat. Uxori vir debitum reddat: ſimiliter autem & uxor viro. Mulier ſui corporis poteſtatem non habet, ſed vir. Similiter autem & vir ſui corporis poteſtatem non habet, ſed mulier. Ex his manifeſtiſſimè patet, repugnare naturæ matrimonii pluralitatem, tàm reſpectu fœminæ, quàm (& multò magis) reſpectu viri.

Sextò: Cùm tres præcipui ſint fines matrimonii: nimirùm, procreatio prolis: remedium concupiſcentiæ: & bonum ſocietatis: non videtur ad primum finem requiri uxorum pluralitas, quemadmodùm non requiſita fuit à Deo, quando tàm Adæ & Hevæ, quàm Noe & filiis ejus præcepit, ut multiplicarentur, dicens: *Creſcite, & multiplicamini, & replete terram*. Et nihilominùs ſi unquam polygamia non ſolùm concedenda, ſed etiam præcipienda erat, tunc erat præcipienda. Nimirùm non erat Dei intentio, ut homines multiplicarentur ſicut muſcæ, aut formicæ; ſed moderatè & prudenter creſcerent, ac propagarentur: nimia enim multiplicitas potiùs officit, quàm proſit bono Reipublicæ, vel generis humani. Prætereà experientia docet, ſemperque docuit, regiones illas, vel gentes, in quibus unius tantùm uxoris uſus viguit, æquè numeroſas fuiſſe & eſſe ac illas, in quibus polygamia admiſſa fuit, non obſtantibus aliquot exemplis nonnullorum, qui per plures uxores prodigioſam filiorum copiam acquiſiere. Nam veterum Romanorum, Græcorumque urbes, & provinciæ refertiores erant hominibus, quàm hodie ſint illæ, quas occupant Mahumetani. Quod verò mirabilius eſt, cùm ex Chriſtianis quarta ferè pars ſe Deo conſecret, & cælibem vitam ducat: reliqui verò unam tantùm uxorem habere poſſint: non tamen invident multitudinem, & frequentiam ipſis Mahumetanis. Poſtremò obſervatum eſt, præſertim inter Turcas, multitudinem uxorum potiùs obeſſe, quàm prodeſſe generationi. Id agnoſcentes Mahumetani ipſi, non pauci uxore unica contenti ſunt, edocti infortunio Prophetæ ſui, qui cùm tot uxores haberet; ſibique robur ad generationem quantum triginta viri habent, ineſſe jactaret, itaut unica hora poſſet undecim fœminis ſatisfacere: ut ex Arabum libris refert S. Petrus Paſchaſius, cap. 2. pauciſſimos tamen, tres ſcilicet, vel quatuor mares genuit, qui in cunabulis omnes extincti ſunt: quatuor etiam tantummodo fœminas: & præter unum marem, qui Ebrahim dictus fuit, & quem Maria Cophtha illi peperit, cæteros omnes ex prima uxore Chadige ſuſcepit. Cenſent nonnulli, Mahumetanos, quantumvis polygamos, ſterilitate laborare; eò quòd ſodomitico flagitio penè immerſi ſint, & in ſemine ad captandam voluptatem prodigendo effrænes: hæc enim vel peccata non eſſe, vel leviora tantùm, ſibi perſuadent. Hinc in ſuis purificationibus ſemper agitur de emundatione à ſemine, & de purgatione partium obſcœnarum. Alii in ipſas uxores hujus rei cauſam refundunt: nam cùm mutua invidia odio, ac zelotypia conflagrent; aliæ aliorum liberos per veneficia, præſtigia, ac magicas artes interimunt. Veriſſima hæc eſſe exiſtimo: ſed naturali etiam ex ratione provenire id ipſum non dubito. Nam cùm virtus generativa ſit in viro limitata, & in multis tenuis & imbecilla; per communicationem cum pluribus fœminis magis extenuatur; nam pluribus intentus, minor eſt ad ſingula ſenſus. Itaque vel liberorum conceptus impeditur, vel ſi filii naſcantur, adeò imbecilles ſunt, ut vel citò moriantur, vel inutiles quodammodo ſupervivant. Id quotidie videmus in quibuſdam Principibus evenire, qui ob conſuetudinem cum aliis fœminis; ex propria uxore vel nullam, vel admodùm fragilem prolem ſuſcipiunt: ut miraculo tribuatur, ſi filius benè compleXus & vegetus naſcatur.

Quòd ſpectat ad ſecundum finem, nempè remedium concupiſcentiæ, huic etiam uxorum multitudo videtur opponi. Venereæ enim delectationes ſunt velut aquæ, quæ quò plus ſunt potæ, plus ſitiuntur. David, & Salomon, cum tàm magno uxorum numero, in ea flagitia prolapſi ſunt, quæ de aliis Regibus unicam tantùm, vel pauciores uxores habentibus, non leguntur. Et Mahumetus etiam cum viginti ac duabus fœminis, ab inceſtu & adulterio cum uxore Zeidi, & ab illicito congreſſu cum Maria Cophtha, aliiſque flagitiis non abſtinuit. Pluralitas illa fœminarum eſt velut copia ciborum, quæ præſentium nauſeam affert, abſentium famem excitat. Mahumetani cum tot uxoribus adeò propriam non explent libidinem, ut non ſolùm in alienas fœminas (ſi poſſint) ſed, quod omnibus notum eſt, in pueros & adoleſcentes, quantum dici poſſit, inſaniant. In veteribus Græcorum comœdiis ferè ſemper legimus, patres familias ad avertendos filios adoleſcentes ab illicitis amoribus, eos ſemper cum certa, atque unica uxore copulare conſueviſſe.

Si verò de tertio fine, nempè de bono ſocietatis, ac domeſticæ pacis, itemque bona filiorum educatione loquamur; amens omninò eſſet, qui illum magis meliùſve uxorum pluralitate, quàm unica tantùm conjuge obtineri poſſe pronunciaret. Ne Mahumetus quidem hoc concedit: ſed tamen excuſat ſe auctoritate Dei, affirmantis velle ſe dirigere Mahumetanos per viam à Prophetis calcatam, & facilem illis, ſuavemque reddere legem ſuam: quippe qui ſciat, hominem fragilem eſſe & imbecillum: nec poſſe (ut explicat Gelaledd.) ſe à concupiſcentiis fœminarum cohibere. Verùm non ignorabat hæc Deus, quando per Chriſtum Euangelicam legem mundo tradidit. Sed nonniſi per impudentiſſimum mendacium, appellat Mahumetus polygamiam inſtitutum eorum, qui fuerunt anteà, nempè Patriarcharum, & Prophetarum, cùm pauciſſimi ex iis uxores plures habuerint. Neque verò propter hominum pravam depravatamque naturam æquum eſt, à Deo juſtas rectæ naturæ leges aboleri: alioqui rectè feciſſet, ſi Arabibus ad furta & latrocinia pronis, & aſſuetis, peculiari lege communia omnia eſſe, etiam exterorum, conceſſiſſet: id quod certè Deum facere potuiſſe, nemo negabit: & re ipſa feciſſe, ipſi ſibi perſuadent.

Quantum verò bonæ filiorum educationi polygamia adverſetur, patet ex dictis. Quomodo enim poterunt probè ritèque liberi inſtitui in ea familia, in qua perpetuæ iræ, rixæ, odia, invidiæ, maleficia, & prætereà laſciviæ, & impudicitiæ parentum conſpiciuntur?

Verùm quod aliud contra uxorum multitudinem teſtimonium quæramus, cùm Mahumetum ipſum teſtem habeamus? Jam ſuperiùs vidimus, ipſum fateri, impoſſibile eſſe, unum virum cum pluribus uxoribus æquitatem, pacemque ſervare: per quod neceſſariò etiam fateri debet, unam tantùm uxorem à viro eſſe accipiendam, ne ſemper in proxima domeſtici prælii occaſione cum Dei offenſa verſari cogatur. Quòd verò huic malo, ancillarum conjugio mederi velit, nihil agit: de ancillis enim eadem ratio militat ac de liberis. Imò inter eas utpotè vilioris conditionis, & plerumque diverſarum nationum, acriores rixæ, invidiæ, atque æmulationes ſuſcitabuntur: ut inter in-

ſimæ

simæ plebis mulierculas quotidie experimur. Præterea contra uxorem ingenuam sæpiùs insurgent & conspirabunt: quemadmodum in exemplo Saræ, & Hagar licet agnoscere. Hùc accedit, ancillam, cùm à Domino suo in conjugem assumitur, liberæ jus acquirere; quemadmodum præcipitur in Pentateucho, cap. 21. Profitetur autem Mahumetus, se Pentateuchum observare.

Contra ea, quæ jam dicta sunt, duplex argumentum à Moslemis fieri potest. Primum: Id quod plerisque nationibus commune est, non potest existimari esse nisi conforme legi naturæ. Sed polygamia, præsertim hoc tempore, communis ferè est omnibus gentibus præter Christianos. Concludendum igitur est, naturali legi esse conformem, ac propterea non posse jure damnari.

Respondetur facilè: id, quod est commune plerisque mortalibus, nec habet ullam deformitatem, neque à recta ratione disjungitur, esse naturali legi ac dictamini consonum, concedi facilè potest. At verò id quod plerisque, vel etiam omnibus est commune, vel ad illud omnes universaliter inclinant, sed à recta ratione recedit, vel deformitatem habet cum illa, nullo modo censendum est, esse secundùm legem naturæ, naturæ, inquam, rectæ, non pravæ, ac vitiolæ, cujusmodi est ex parte in omnibus filiis Adam propter culpam originalem. Alioqui, cùm ferè omnes gentes, præter Israelitas, imò & plerique etiam Israelitæ, saltem quibusdam temporibus, plures deos coluerint, dici poterit, plurium deorum cultum esse secundùm instinctum & legem naturæ. Responderi etiam potest: Id quod perpetuò commune fuit omnibus, vel plerisque mortalibus, concedi posse, esse secundùm legem naturæ. At polygamia neque perpetuò fuit omnibus communis, imò in primis mundi ætatibus vix nota fuit alicui: neque hodie dici potest ita communis, ut pleraque pars hominum ab illa non abstineat: cùm non solùm Christiani propter divinum præceptum, sed etiam plures Mahumetani, Judæi, atque etiam Ethnici propter bonum pacis, propriumque commodum, unica uxore contenti sint.

Secundum: ex negatione Polygamiæ sequitur magnum malum, nempè usus meretricum, & non rarò adulteria, stupra, & incestus. Ex quo etiam patet, Christianos inaniter jactare, gentem suam cum monogamia æquè excrescere, ac Mahumetanam cum polygamia: non enim ex propria, sed ex alienis uxoribus, vel meretricibus prolem multiplicant.

Respondetur, ex qualibet re, quamvis justa ac sancta, plura mala oriri posse, non ex culpa, seu defectu ipsius rei, sed ex hominum malitia, & pravitate. Credidit Mahumetus, (quamvis falsò) se legem bonam sanxisse, vinum prohibendo; utpotè Diaboli inventum, & suapte natura malum. Atqui hujusmodi lex fuit, & quotidie est causa Moslemis innumerorum peccatorum: plerique enim, si detur occasio, non solùm vinum bibunt, sed etiam se eodem inebriant. Et apud Persas ita vinum commune est, sicut apud Christianos: ebrietas tamen apud illos frequentior, quàm apud istos. Cæterùm, quamvis negari non possit, apud Christianos esse meretricii abusum, quemadmodum est, semperque fuit apud alias pleraſque gentes: in solis tamen magnis aut frequentibus urbibus, præsertim ubi exterorum commixtio est, ferè reperitur. Neque verò tàm copiosus earum numerus est, ut ex spuriis earum fœtibus possit respublica multiplicari: præsertim cùm experientia doceat, hujusmodi fœminarum genus ut plurimum sterile esse atque infœcundum. Porrò adulteria, vel stupra, cùm rigidè puniantur, rariora sunt; & non nisi in iisdem præcipuis urbibus: nam alibi & fides conjugalis, & virginalis integritas rigidè servatur. Neque verò quia meretrices, non quidem ubique, sed in aliquibus Christianorum ditionibus, ad majus malum evitandum tolerentur: ideò tamen positivè, seu ex lege, vel decreto conceduntur: imò improbantur ut infames, neque à gravissima culpa, ob quam ad Gehennam damnandæ sint, unà cum iis, qui ad eas ingrediuntur, ullo modo excusantur. Interim è Sacris mysteriis, tanquam profanæ, atque immundæ arcentur, & tamen magna cura adhibetur à Sacerdotibus, ut ad meliorem frugem redeant: id quod in dies feliciter succedit: itaut magnus earum numerus, transactæ vitæ methodo relicta, intra sacra claustra ad flagitiorum suorum pœnitentiam peragendam sese ad mortem usque concludat.

Non tamen admitto, abusum hunc inter Christianos, à monogamia, vel etiam à cælibatu eorum procedere: cùm tàm in Sacris literis, quàm in profanis historiis, etiam cum polygamia & fornicationes, & adulteria, & stupra, & alia pejora flagitia fuisse legatur. Hodie quoque apud Mahumetanos cum tota uxorum turba, meretrices esse, certissimum est, & quidem adeò impudentes, ut sese in publicis viis denudatas prostituant. Vide Petrum à Valle in Turcia, Epist. 12. cap. 456. Stupra verò & adulteria fortassè rariora sunt, ob severissimam custodiam, qua fœminæ omnes intra domestica claustra continentur, & ob atroces pœnas, quibus hæc puniuntur. Et nihilominus cùm datur occasio, pudore deposito, promptissimè eam arripiunt, & sæpè etiam non oblatam, ultrò requirunt sub specie religiosa loca, vel defunctorum monumenta invisendi. Verùm quantò arctiùs mulieres à virorum commercio remotæ continentur, tantò privatim inter se innatæ libidini satisfaciunt. Non finit modestia, earum nequitias, ac spurcitias detegere. Verùm, quid faciant miseræ, dum ardentissimis lasciviæ stimulis urgentur, si non possint in uno viro tot aliis fœminis consortibus distento, libidinem suam explere? Hoc verissimè ex polygamia malum oriri dicendum est. Majus tamen est illud, quod ad nefariam puerorum consuetudinem spectat: quod certè quemcumque inter Christianos meretricum abusum longissimè superat. Intelligant ex hoc Mahumetani, neque monogamiam causam esse vitiorum aliquorum in Christianis: neque polygamiam ipsos ab iisdem, & à multò majoribus immunes facere. Jam diximus, David, quamvis multas haberet uxores, in adulterium tamen cum aliena conjuge prolapsum fuisse. Salomonem verò non contentum fœminarum Israelitarum turba, ad alienigenas, & idololatras contra divinam legem effrænè transcurrisse. De reliquis verò Hebræis, quamvis ex Dei permissione dygamis, vel polygamis, horrenda sunt, quæ circa eorum flagitia in Sacris literis leguntur. Jeremias, cap. 5. ita Deum de illis conquerentem inducit: *Filii tui dereliquerunt me: saturavi eos, & mœchati sunt, & in domo meretricis luxuriabantur. Equi amatores, & emissarii facti sunt: Unusquisque ad uxorem proximi sui hinniebat.* Ezechiel verò, cap. 22. enormiora de iisdem refert: audiamus ejus verba: *Verecundiora patris discooperuerunt in te: immunditiam menstruatæ humiliaverunt in te: & unusquisque in uxorem proximi sui operatus est abominationem: & socer nurum suam polluit nefariè: frater sororem suam filiam patris sui oppressit in te.*

te. Verùm ne intra hos quidem limites populi illius libido ſe continuit: in Venerem præpoſteram præceps ruit, nec erubuit cinædorum proſtibula in Templo Dei collocare, quæ demum Joſias Rex ſanctiſſimus abſtulit, ut habetur lib. 4. Reg. cap. 23. his verbis: *Deſtruxit quoque ædiculas effœminatorum, quæ erant in Domo Domini, pro quibus mulieres texebant quaſi domunculas luci.*

Si igitur aliqua hujuſmodi crimina, vel flagitia, inter Chriſtianos nonnullos reperiantur, non eorum monogamiæ, vel cælibatui, ſed humanæ naturæ fragilitati, & dæmonum ſuggeſtioni tribuendum eſt, cùm videamus in iis gentibus, quæ plures uxores habent, & à cælibe vita quodammodo abhorrent, non ſolùm eadem, ſed alia multò majora & graviora ſcelera contra continentiam honeſtatemque reperiri.

Jam verò ſuperiùs innuimus, quemadmodum in avaris, quò magis augentur divitiis, eò magis augetur fames habendi: atque in iis, qui honores ambitiosè aucupantur, ambitus majorum ſemper excreſcit: ita eos, qui ſeſe libidini effuſiùs tradunt, propriis cupiditatibus obſequendo, non ſolùm illis non expleri, ſed ſemper ardentiùs alias ſitire; quemadmodum illi, qui hydropiſi laborat, evenire videmus, de quo veriſſimè Poeta Lyricus cecinit, lib. 2. ode 2.

Creſcit indulgens ſibi dirus hydrops,
Nec ſitim pellit, niſi cauſa morbi
Fugerit venis, & aquoſus albo
Corpore languor.

Cùm igitur polygamia, quæ Lamech, ex damnata Cain ſtirpe prognatum, primum habuit auctorem, ſit contra divinam inſtitutionem, & naturæ legi, luminique adverſetur: neque ad humani generis multiplicationem neceſſaria ſit, præſertim eo tempore, quo adeò homines excrevere; quin etiam fœcunditatem ex multis cauſis impedire deprehendatur: maximè verò bonæ educationi, domeſticæque paci adverſetur: poſtremò non ſolùm non ſit remedium concupiſcentiæ, ſed multorum flagitiorum ac ſcelerum occaſio, & humanarum libidinum fomentum; juſtiſſimè ac ſapientiſſimè Chriſtus eam in lege ſua prohibuit: quemadmodum impiè, ſtultè, ac nefariè eamdem Mahumetus in Alcorano ſuo, jam à Chriſto damnatam, reſtituit.

CAPUT VIGESIMUM SECUNDUM.

De Virginitate, ac cælibatu.

NOn ex Alcorano, ſed ex Auctorum Moslemorum traditione & auctoritate habemus, Mahumetum aſſeclis ſuis cælibatum ac virginitatem ſeverè interdixiſſe. Quemadmodum refert Thalebienſis in expoſitione Suræ 5. المايدة *Menſa*, v. 93. his verbis, quorum nonnulla in ſecunda Prodromi parte allegavi: جلس النبي ﷺ يوما فذكر الناس وصف القيامة وبكوا فاجتمع عشرة من الصحابة فى بيت عثمان واتفقوا علي ان يصوموا النهار ويقوموا الليل ولا ينامون علي الفرش ولا ياكلون اللحم ولا الودك ولا يقربون النساء ويلبسون المسوح ويرفضون الدنيا

Sedit quadam die Mahumetus, commemorans hominibus ea, quæ de reſurrectione dicuntur: illi verò fleverunt. Et congregati ſunt decem ex ſociis ejus in domo Othman, ſimulque convenerunt, ut jejunarent die, & ſurgerent nocte; neque dormirent in lecto, neque comederent carnem, neque adipem: neque attingerent fœminas: ſed induerentur ciliciis, & repudiarent mundum, & ſacras peregrinationes ſuſciperent, & agerent vitam monaſticam, ac meditationibus vacarent. Cùm autem de hac re Mahumetus commonitus fuiſſet, venit ad eos, ſed minimè illos invenit. Dixit autem uxori Othman, matri Hakim, filiæ Abu-Ommiæ, quæ vocabatur Chaula, & erat unguentaria: Verum ne eſt id, quod pervenit ad aures meas de marito tuo, & ſociis ejus? Illa verò nolebat mentiri Prophetæ Dei: nec tamen voluiſſet manifeſtare maritum ſuum. Dixit ergo: O Legate Dei, ſi loquutus fuerit tecum Othman, ille veritatem tibi aperiet hujus rei. Cùm itaque Mahu-

humetus discessisset, eosque invenisset, dixit illis: Verumne est, vos de tali ac tali genere vitæ instituendo convenisse? Respondernnt: Ita est, ò Legate Dei: nec aliud in hoc intendimus, quàm id, quod melius est. Quibus dixit Mahumetus: Mihi verò non fuit præceptum hoc; vos autem curam gerere debetis vestrum ipsorum. Itaque jejunate: & jejunium solvite: vigilate, & dormite: nam & ego vigilo, & dormio: & jejuno, & solvo jejunium: & comedo carnem, & adipem: & dormio cum mulieribus: & qui recedit ab institutis meis, non est ex parte mea. Deinde congregavit populum, & prædicans illi, dixit: Quid sibi volunt nonnulli ex vobis prohibendo usum fœminarum, & cibum, & escas, & unguenta suavia, & somnum, & desideria mundi? Atqui ego non præcipio vobis, ut sitis presbyteri, & monachi: neque in lege mea prohibetur caro, vel usus fœminarum, nec præcipitur ædificatio cœnobiorum. Circumambulatio ad peregrinandum gentis meæ est jejunium; & monachismus illius, est militia. Colite Deum, neque admiscete ei quidquam; & peregrinamini ad Meccam, & visitate loca sacra illius, & persolvite statutas preces, & solvite sacras decimas, & jejunate mensem Rhomadan, & justè agite cum aliis, & justè agetur vobiscum. Porrò perierunt illi, qui fuerunt ante vos, ob rigorem vitæ, quem suscepere; & Deus rigidus fuit contra eos, & illorum reliquiæ remanent in monasteriis & cœnobiis. Ex his manifestè colligitur, Mahumetum nullo modo in secta sua, cælibem, & à muliebri consortio alienam vitam probasse, aut voluisse. Et nihilominus in Alcorano eamdem vitam non solùm non improbat, sed ut valdè excellentem, & Deo gratam, in Christo, Beata Virgine, & Joanne Baptista, (quos semper cælibes, & ab omni affectu, nedum actu, carnali immunes fuisse constanter credunt, ac fatentur Mahumetani) eximiis laudibus extollit. Monasticam etiam Christianorum vitam, quæ in cælibatu maximè sita est, conjugali præfert, utpote Deo gratiorem: Monachosque incusat, quòd eam non servaverint. Ita enim inducit Deum loquentem, Sura 58. الحديد *Ferrum*, v. 28.

وقفينا بعيسى ابن مريم وآتيناه الانجيل وجعلنا في قلوب الذين اتبعوه رأفة ورحمة ورهبانية ابتدعوها ما كتبناها عليهم الا ابتغاء رضوان الله فما رعوها حق رعايتها فآتينا الذين آمنوا منهم اجرهم:

Et subsequi fecimus Jesum filium Mariæ, & dedimus ei Euangelium: & posuimus in cordibus eorum, qui sequuti sunt eum, pietatem & misericordiam, & vitam monasticam, quam instituerunt: neque præscripsimus eam illis, nisi ob desiderium beneplaciti Dei: sed non observaverunt eam debita ratione: & dedimus iis, qui crediderunt ex eis, mercedem suam. Neque inter Mahumetanos ipsos desunt tàm viri, quàm mulieres, qui cælibatum, sive verè, sive simulatè, saltem per aliquod temporis spatium profiteantur. Jam diximus, esse apud eos fœminas quasdam, quas sine virginitatis jactura, Spiritus Sancti, nescio cujus, opera prolem gignere fabulantur. Porrò virginitas apud pleraſque gentes summo semper in honore habita est, quemadmodum etiam cælibatus. Norunt omnes quanta in æstimatione essent Romæ Virgines Vestales: itaut per urbem incedentibus Consules ipsi & Imperatores viam cederent. Unici propè sunt inter omnes mortales tàm speciosæ virtutis hostes, Judæi, præsertim hujus temporis: falsò quippe existimant, divino se præcepto ad gignendam prolem urgeri, cùm dixerit Deus: *Crescite, & multiplicamini, & replete terram.* Quasi verò ita voluerit Deus homines terram replere, ut in illa sicut pisces saliti in dolio sese mutuò urgerent, & comprimerent. Porrò verba illa Dei, dicta fuerunt primò Adæ & Hevæ: deinde verò Noe, & filiis ejus. Illi sanè, utpote pauciſſimi, tenebantur ex divino præcepto crescere, & multiplicari, & replere terram. Verùm quando jam homines adeò excreverunt, & multiplicati sunt: nullus ampliùs in particulari ad præceptum illud arctatur. Etenim, ut prudentissimè pronunciavit R. Moyses Ægyptius, qui certè cæteros Judæos sapientia, ac doctrina præcellebat: cessante fine præcepti, intelligitur etiam præceptum ipsum cessare. Mirum verò est, quòd isti Judæi adeò magnum flagitium existiment perpetuum cælibatum, ac virginitatem; cùm ex sacris literis evidentissimè habeatur (& ita censeant omnes Christiani Doctores) Eliam, Elisæum, Danielem, & alios non paucos, semper uxore caruisse: à qua etiam semper abstinuit Moyses post munus Propheticum acceptum: quemadmodum Judith, amisso primo viro, quamvis adhuc juvenis, & sine liberis, quantum ex Sacris literis colligi potest, numquam virum alium ducere voluit. Imò Rabbini ipsi communiter sentiunt, filiam Jephte in perpetua virginitate, ex Sacerdotum consilio, vitam exegisse, ut patris voto, qui eam se sacrificaturum Deo promiserat, ea ratione satisfaceret. Sed libet Verpulos istos laqueo suo capere. Maximo ipsi in honore ac veneratione habent R. Simeonem Ben-Azai. Fuit hic unus ex quinque Judicibus, qui coram Sapientibus judicabant, & fuerat discipulus & socius in doctrina R. Akibæ, cujus filia cùm ei in matrimonium promissa fuisset, noluit eam accipere, sed maluit cælebs permanere, ut faciliùs studio legis, quod summoperè coluit, posset adhærere. Prædicant autem de eo, quòd adhuc vivens ingressus fuerit in Paradisum: sed cùm curiosiùs, quàm par erat, intueri vellet divinitatem, in juventute mortuus est: deque eo dictum fuisse volunt versum illum, Psal. 10. *Pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum ejus.* Sed super omnia insignis fuit Rabbinica illius humilitas: ipse enim de se pronunciavit: *Omnes sapientes Israelitæ respectu mei, sunt tanquam tegumentum allii.* Excipiebat tamen R. Akibam magistrum suum. Vide cap. 2. Cod. Bechuroth in fine.

Verùm relinquamus Hebræos in cœno suo: neque enim adversus illos nobis certamen est: ad Mahumetum redeamus, qui licèt in Alcorano virginitatem, & cælibatum in aliis, & præsertim Christianis commendet: à secta tamen sua prorsus eliminat. Imò cùm inter Mahumetanos quidam, ut diximus, ad gloriam tàm præclaræ virtutis aucupandam, eamdem (saltem specie tenus) profiteantur; eos tamquam à lege ac religione sua extraneos, prorsusque alienos agnoscit, ac detestatur.

Ex hoc autem magis apparet sanctitas & excellentia legis Christi: qui quamvis virginitatem in ea non præcipiat, proponit tamen, & ad eam ultrò sequendam affectas suos invitat, & hortatur. Et nihilominus ad hanc illius hortationem tàm magnus in Christiana religione cælibum ac virginum ex utroque sexu numerus excrevit, ut nulla sit urbs, & nullum fe-

ferè oppidum in orbe Chriſtiano, ubi plura vitæ hujus ſectatorum ſacra clauſtra non reperiantur. Neque verò inter hos, eos, qui extra hujuſmodi ſepta ad divina myſteria initiantur, enumero; qui etiam ferè ubique cælibem vitam ſervare tenentur, & magnam Chriſtianorum partem efficiunt. Neque propterèà Chriſtianorum regiones populis imminuuntur, vel urbes, aut oppida eorum deſolantur: imò Mahumetanos ipſos numero vel æquant, vel excedunt: & excederent omninò, ut plerique exiſtimant, niſi illi captivorum, præſertim Chriſtianorum, ingenti turba urbes ſuas inanes explerent.

CAPUT VIGESIMUM TERTIUM.

De Bello pro Religione.

DUplicem agit perſonam Mahumetus in Alcorano, utramque inter ſe oppoſitam: Pacifici, & Belligeri. Quamdiù enim ſe viribus opibuſque deſtitutum vidit; nec quidquam pro regnandi libidine explenda moliri ſe poſſe intellexit (nempè antequam Mecca pulſus, Medinam emigraret, ibique multorum Arabum numerum ad partes ſuas attraheret) quamvis religionem novam ſimularet, ac prædicaret, nullum tamen ad eam cogi volebat: imò cum infidelibus (ut ipſe eos appellabat) non ſolùm Judæis & Chriſtianis, ſed etiam idololatris, humaniter benignèque agere, eoſque blandis verbis allicere, aſſeclas ſuos jubebat. Audiamus ejus verba. Sur. 2. *Vacca*, verſu 257. ita pronunciat: لا اكراه في الدّين قد تبيّن الرشد من الغيّ فمن يكفر بالطاغوت ويؤمن بالله فقد استمسك بالعروة الوثقي لاانفصام لها والله سميع عليم: *Nullus cogatur ad ſuſcipiendam religionem invitus. Jam diſtincta apparuit recta inſtitutio à deceptione. Qui ergo idola abnegaverit, & crediderit in Deum, jam tenet anſam firmiſſimam, quæ nunquam frangetur: & Deus eſt audiens, ſciens.* Aſſerit Gelaleddinus, hæc verba dicta fuiſſe: فيمن كان له من الانصار اولاد واراد ان يكرههم علي الاسلام *pro quibuſdam ex duodecim Adjutoribus, qui habebant filios: & volebant eos invitos cogere ad Mahumeticam ſectam ſuſcipiendam.* Sura 50. *Coph*, verſ. 39. ita introducit Deum ſecum loquentem: نحن اعلم بما يقولون وما انت عليهم بجبّار فذكّر بالقران من يخاف وعيد: *Nos optimè novimus id, quod dicunt infideles Meccani. Tu verò non eris ſuper eos violentus: ſed commonefac per Alcoranum eos, qui timent pœnam à me comminatam.* Explicat Gelaleddinus. لا تجبرهم علي الايمان وهذا قبل الامر بالقتال: *Non coges eos violenter ad ſuſcipiendam fidem. Verùm hoc dictum fuit ante præceptum ipſi datum de inferendo bello infidelibus.* Sura 88. *Cooperiens*, v. 21. introducit item Deum, his verbis ſe commonen-

tem: فذكّر انّما انت مذكّر لست عليهم بمصيطر الّا من تولّي وكفر فيعذّبه الله العذاب الاكبر انّ الينا اتابهم ثم علينا حسابهم: *Tu verò commone eos: ad te enim ſpectat commonere, neque debes eos* (ad fidem) *violenter cogere. Verùm, qui tergiverſatus fuerit, & noluerit credere, puniet eum Deus pœna maxima* (ideſt Gehenna.) *Porrò ad nos* (poſt mortem) *erit reditus eorum: Tunc noſtrum erit eos judicare.* Multoties verò jubet ſuos infidelibus compati, & ignoſcere, & cum iis, omni aſperitate remota, humaniter, benignèque tractare. Sura 45. الجاثية *Genufleſſa*, verſ. 13. fingit Deum hæc ſibi præcipere: قل للذين امنوا يغفروا للذين لا يرجون ايّام الله ليجزي قومًا بما كانوا يكسبون: *Dic illis, qui crediderunt, ut ignoſcant* (infidelibus,) *qui non timent dies Dei* (ideſt diem Judicii) *in quibus retribuet hominibus juxta opera eorum.* Sura 6. الانعام *Pecora*, verſ. 104. ita præcipit ſuis: ولا تسبّوا الذين يدعون من دون الله فيسبّوا الله عدوًا بغير علم: *Et ne contumeliosè tractetis eos, qui invocant falſos deos, ne contumeliosè ipſi tractent Deum tamquam inimicum, per ignorantiam.* Et Sura 17. الاسري *Iter nocturnum*, verſ. 54. loquens de infidelibus, introducit Deum hæc ſibi mandantem: وقل لعبادي يقولوا التي هي احسن ان الشيطان ينزغ بينهم ان الشيطان كان للانسان عدوًا مبينًا: ربكم اعلم بكم ان يشاء يرحمكم وان يشاء يعذّبكم وما ارسلناك عليهم وكيلًا: *Et dic ſervis meis, ut loquantur* (cum infidelibus) *humaniſſimis verbis* (*nam Satanas diſſidia ſerit inter eos: quippe Satanas eſt homini hoſtis manifeſtus*) (& dicant eis) *Dominus veſter penitiſſimè novit vos: ſi voluerit, miſerebitur veſtri: & ſi voluerit, caſtigabit vos. Et non miſimus te* (ò Mahumete) *ut eſſes ſuper eos* (ideſt infideles) *procurator:* ideſt ad te non pertinet niſi illis prædicare, nec aliud agere, ut credant. Et Sura 16. النحل *Apes* verſ. 129. iterùm inducit Deum ita ſibi præcipientem: وادع الي سبيل ربّك بالحكمة والموعظة الحسنة وجادلهم بالتي هي احسن ان ربّك اعلم بمن ضلّ عن سبيله وهو اعلم بالمهتدين: *Voca* (infideles) *ad viam* (ideſt religionem) *Domini tui per ſapientiam* (Alcorani) *& exhor-*

hortando eos leniter ac placidè: & disceptà cum eis disceptatione modestissima. Nam Dominus tuus optimè novit eos, qui errant à via sua (ideſt qui reprobi ſunt, nec capaces credendi) *& optimè novit eos, qui ſunt dirigendi* (ideſt prædeſtinati ad credendum.) Ac ſi dicat: Inanis eſt violentia ad id, quod pendet ex præſcientia, & prædeterminatione Dei: ipſe enim prædeterminavit, & novit, quinam fidem ſuſcepturi ſint, qui verò rejecturi. Hæc ſexcenties in Alcorano leguntur. Ita ſcilicet ſimulatè loquebatur, ut faciliùs incautos deciperet Meccanos, & de ſe minimè ſuſpicantes violenter opprimeret.

Ubi enim ſe Medinenſium, & multorum etiam Meccanorum auxilio ſuffultum vidit, larva pietatis depoſita, univerſa, quæ anteà pro infidelium indulgentia, & libertate edixerat, abrogavit per Suram 9. Alcorani, quæ inſcribitur à quibuſdam سورة التوبة *Sura Pœnitentiæ*: ab aliis سورة البراءة *Sura Immunitatis*: ab aliis سورة السيف *Sura Gladii*; ab aliis aliter: in qua jam non verbis, ſed armis cum infidelibus agendum eſſe, divina mentita auctoritate, decernit. Sed audiamus minacia ejus verba. براءة من الله ورسوله الي الذين عاهدتم من المشركين فسيحوا في الارض اربعة اشهر واعلموا انكم غير معجزي الله وأنّ الله مخزي الكافرين: واذان من الله ورسوله الي الناس يوم الحجّ الاكبر انّ الله بريء من المشركين ورسوله فان تُبتُم فهو خير لكم وان تولّيتُم فاعلموا انكم غير معجزي الله وبشّر الذين كفروا بعذاب اليم:

Conceditur immunitas à Deo, & Legato ejus, illis idololatris, cum quibus vos (Fideles) *eſtis fœderati:* (cæteris autem edicitur): *Liberè ambulate per terram per quatuor menſes* (nam per hos vobis conceditur immunitas). *Scitote porrò vos non effugituros* (pœnam inferendam) *à Deo: & Deum confuſione ſuffuſurum eſſe infideles* (per arma mea). *Et edicitur hominibus à Deo, & Legato ejus: Deum, tranſacto quadrimeſtri Peregrinationis majoris, itemque legatum ejus, non amplius idololatris indulturos* (quin eos bello invadant). *Si converſi fueritis* (ad religionem Eslamiticam), *melius erit vobis: ſi autem tergiverſati fueritis, ſcitote vos non ablaturos Deo potentiam* (quin vos puniat). *Et tu* (ò Mahumete) *prænuncia iis, qui credere noluerint, pœnam dolorificam:* nempè eos armis tuis eſſe perdendos. Ab hoc edicto excipit fœderatos cum Mahumetanis, quamdiù tempus fœderis duraverit; & ipſi fœdus exactiſſimè ſervaverint. At Mahumeto non defuerunt prætextus, quibus eos violati fœderis reos eſſe, falsò criminaretur; vel etiam fœdus jam initum abrumperet. Notat autem Abul-Caſem Habat Allah in libro فى الناسخ والمنسوخ: *De Abrogante, & Abrogato*; per hanc Suram, نسخت في القران مايــة واربعًا وعشرين ايــة, *abrogatos fuiſſe centum viginti quatuor verſus ex Alcorano.*

Ubi igitur hoc ſuum Edictum Mahumetus vulgavit, ſtatim ſuos congerrones contra Infideles (exteræ ſcilicet religionis homines) cœpit incitare: utque ambitionem, atque avaritiam ſuam pietatis larva cohoneſtaret; bellum, quod pro imperio injuſtè ſibi acquirendo inſtituebat, الاجتهاد في سبيل الله, *Decertationem pro via Dei*, ſeu *pro Religione*, nuncupavit. Ex eo tempore, omnes ferè Alcorani verſiculos, ad milites ſuos contra Infideles excitandos, atque irritandos, ſibi à Deo tradi fingebat. Sura 8. الانفال *Manubiæ*, v. 3. primò fingit ſibi hæc dici à Deo: قُل الذيــن كفروا ان ينتهــوا يُغفر لهم ما قــد سلف وان يعودوا فقــد مضت سنّــة الاوليــن: *Dic iis, qui nolunt credere* (in Alcoranum): *quòd ſi abſtineant ab incredulitate ſua, condonabitur eis infidelitas præterita. Si autem redierint ad infidelitatem, jam præceſſit lex Priorum*: ideſt punientur à Deo per arma mea, ſicut puniti ſunt primi Infideles per arma aliorum: & deinde per apoſtrophen ad ſuos milites, hæc habet: وقاتلوهــم حتــي لا تكون فتنــة ويكون الدّين كلــه للــه فان انتهوا فان اللــه بما يعلمــون بصيــر:

Et pugnate contra eoſdem (infideles) *donec aboleatur falſa religio; & ſit religio tota Dei. Quòd ſi abſtinuerint ab infidelitate, Deus intuebitur id, quod facient*: ideſt, Deus ignoſcet illis, ſi verè crediderint. Sura 47. القتال *Bellum*, v. 3. & ſeqq. ita ſuos allo-quitur: فاذا لقيتــم الذين كفروا فرب الرقــب حتي اذا اثخنتموهــم فشدّوا الوثاق فامّا مَنّا بعد واما فداءً حتي تضع الحرب اوزارها ولــو يشاء اللــه لانتصر منهــم ولكن ليبلو بعضكــم ببعض والذين قُتلوا في سبيل اللــه فلن يضلّ اعمالهــم سيهديهــم ويصلح بالهُم ويدخلهم الجنــة عرّفها لهــم: يا ايها الديــن امنــوا ان تنصــروا اللــه ينصركــم ويثبت اقدامكــم:

Horum verborum interpretatio, gloſſa Gelaleddini interpoſita, eſt hujuſmodi: *Cùm ergo infideles inveneritis: percuſſio cervicis* (*ideſt occidite eos.*) *Cùm verò debiles eos atque imbecillos reddideritis*, (*ideſt plures eorum trucidaveritis*) *tunc* (*abſtinete à cæde*) *& vinculis*

culis fortiter alligate (reliquos captivos abducendos). Porrò vel gratia poſt hoc (ideſt vel gratis eos dimittite, nulla re pro hoc accepta): vel redemptio, (ideſt vel accipite pro redemptione eorum pretium abeis, vel permutatio fiat cum captivis Moslemis): donec deponat bellum onera ſua (ideſt donec abſoluto bello, milites arma deponant: cum hoc, ut infideles, aut Moslemi fiant, aut ingrediantur in pactum: & hic eſt finis ultimus cædis & captivitatis. Quòd ſi voluerit Deus, certè vindictam capiet de illis. Sed (hoc non ſemper faciet), ut probet alios veſtrum per alios (per mutua bella). Eorum verò, qui occiſi fuerint pro Religione Dei, non ſinet opera ſine mercede. Diriget eos, & proſperabit intentionem eorum; & introducet eos in Paradiſum, quem notificavit eis. O qui credidiſtis, ſi adjuveritis Deum, ille adjuvabit vos, & diriget pedes veſtros. Ut verò aſſeclas ſuos magis ad bellum contra infideles ſuſcipiendum accenderet, nullum non lapidem movet in Alcorano. Affirmat per ſummum mendacium, illis hujuſmodi bellum eſſe præceptum à Deo: non ſolùm in Alcorano, ſed in Pentateucho quoque, & Euangelio, in eadem

Sura 9. التوبة verſ. 13. his verbis: ان الله اشترى من المومنين انفسهم واموالهم بانّ لهم الجنة يقاتلون في سبيل الله فيقتلون ويقتلون وعدًا عليه حقًّا في التوراة والانجيل والقران ومن اوفى بعهده من الله فاستبشروا ببيعكم الذي بايعتم به وذلك هو الفوز العظيم: *Deus quidem accepit à fidelibus animas, & facultates eorum in pretium Paradiſi, quem daturus eſt eis, ſi prælientur pro Religione Dei, & occidant, & occidantur* (pro ea). *Hæc eſt promiſſio illius vera in Pentateucho, & Euangelio, & Alcorano. Et quis fidelior eſt in adimplendo pactum ſuum, quàm Deus? Lætamini igitur ob hujuſmodi mercimonium veſtrum cum Deo; nam hæc eſt felicitas maxima.* Occidendos porrò ſtatuit eos, qui illud bellum recuſent: impios eoſdem proclamat: in Gehenna perpetuò damnandos minatur. Illud verò amplectentibus præmia ampliſſima pollicetur: Paradiſum illis omninò deberi aſſerit; non mortuos, ſed viventes, in bello occiſos jubet appellari: Martyres omnes eoſdem eſſe pronunciat. Tullium, aut Demoſthenem, dum belli laudes, & bellantium præmia atque encomia enumerat & exaggerat, Mahumetum credas. Religionis ſcilicet divinæ propagandæ ſtudium & zelus illum urgebat. Nimirùm. Religio larva erat; ut dixi: nam ubi hoſtes tributum ſolvebant, ſeque illius imperio ſubjectos fatebantur, nihil præterea de religione curabat. Ita enim loquitur

ſuis, in Sura allegata, *de Pœnitentia*, verſ. 30. قاتلوا الذين لا يومنون بالله ولا باليوم الاخر ولا يحرّمون ما حرّم الله ورسوله ولا يدينون دين الحقّ من الذين اوتوا الكتاب حتى يعطوا الجزية عن يد وهم صاغرون: *Pugnate contra eos, qui non credunt in Deum, neque in diem noviſſimum: & non prohibent, quod prohibuit Deus, & legatus ejus; & non profitentur religionem veram,* (ideſt Eslamiticam) *ex iis, quibus datus fuit liber* (Pentateuchi, & Euangelii, nempè Judæis, & Chriſtianis) *donec ſolvant tributum manu, & fiant parvi* (ideſt humilientur & ſubdant ſeſe veſtro imperio). Hoc idem confirmant Auctores Arabes, qui vitam illius ſcripſere, & inter alios Abu-Giaapher Tabarita, relatus à Georgio Almacino in Hiſtoria

ſua Saracenica his verbis: واتاه النصارى من العرب وغيرهم فامنهم وكتب لهم كتبًا وكذلك اليهود والمجوس والصابه وغيرهم فبايعوا له واخذوا منه الامان على ان يودوا الجزية والخراج: *Et venerunt ad eum Chriſtiani ex Arabia, & alii, & recepit eos in fidem ſuam, ſcripſitque illis literas ſecuritatis: & eodem modo Judæi, Magi, & Sabæi, & alii, qui fidelitatis juramentum illi præſtiterunt, & acceperunt ab eo ſecuritatem, cum pacto, ut tributum, ac vectigal illi perſolverent.* Refert præterea Thalebienſis in expoſitione Suræ 5. المايدة *Menſa*, verſ. 3. factum, ex quo clariùs colligitur, Mahumetum in bello contra Infideles, non religionis cauſam, ſed rem ſuam egiſſe: in hæc verba: وعن ابن عباس ان النبي من كتب الي اهل هجر وعليهم منذر بن ساوي التميمي يدعوهم الي الاسلام فان ابوا فليبودوا الجزية فلما اتاه الكتاب عرضه على من عنده من العرب واليهود والنصارى والمجوس فاقروا بالجزية وكرهوا الاسلام والسيف واما اهل الكتاب والمجوس فاقبل منهم الجزية فلما قرء عليهم كتاب النبي من اسلمت العرب واعطي اهل الكتاب والمجوس الجزية فقال في ذلك منافقوا اهل مكّة عجبًا من محمد يزعم ان الله بعثه لقتال الناس حتي يقولوا لا اله الّا الله وقد قبل من مجوس هجر واهل الكتاب الجزية فهلا اكرههم علي الاسلام وقلّدها علي اخواننا فشقّ ذلك علي المسلمين مشقّة شديدة فنزلت اذا اهتديتم ونزّلت بعد ما اسلمت

العسر لا اكراه في الدين :

Refert Ebn-Abbas, Mahumetum literas ſcripſiſſe ad Higrenſes, contra quos profectus fuerat Mondher filius Savai Temimenſis, ut vocaret eos ad religionem Eslam (& in literis erant hæc verba,) *Quòd ſi noluerint eam amplecti, ſolvant tributum. Mondher autem acceptam Epiſtolam legit Arabibus, qui erant cum ipſo, & Judæis, & Chriſtianis, & Maguſæis. Porrò hi tres elegerunt ſolvere tributum, renuentes ſuſcipere religionem, & per hoc, bellum volentes evitare. Quamobrem Mondher ſuſcepit ab eis tributum. Arabes verò, audita Mahumeti Epiſtola, fidem Eslamiticam ſuſceperunt. Id videntes Meccani maligni, cum admiratione de Mahumeto obloquentes, dixerunt: Jactat ſe miſſum fuiſſe à Deo ad pugnandum contra homines, ut ſuſcipiant armorum vi religionem ſuam, & ecce nunc ſuſcepit à Maguſæis Higrenſibus, & à Judæis, & Chriſtianis tributum. Hoccine fuit eos ad ſuſcipiendam religionem compellere? Et quidem ad tributum ſolvendum coegit fratres noſtros. Hoc verò aſſeclis Mahumeti duriſſimum fuit: ſed* (ad eos placandos) *revelata ſunt verba Alcorani: O fideles attendite vobis ipſis: non nocebit vobis error aliorum, ſi vos directi fueritis: & poſtquam Arabes crediderunt, revelata ſunt illa alia verba: Non ſit coactio in religione ſuſcipienda.* Ingenium Mahumeti verſipelle ac vulpinum Arabes ipſi, non ſine ſtomacho, cognovere. Ex quibus patet, non ſtudio religionis ac fidei, ſed effrænata dominandi ambitione Mahumetum contra infideles (ut ipſe vocat; quamvis plerique eſſent Chriſtiani, & fideles) arma moviſſe, ut eos ad Eslamiticam ſectam ſuſcipiendam violenter adigeret. Nam ubi eos ditioni ſuæ ſubjectos, ſibique tributum ac vectigal humiliter perſolventes videbat; nihil jam ulteriùs de religione curabat. Et nihilominus hoc ipſum erat devictos populos ad ſuperſtitionem ſuam ſuſcipiendam compellere: nam in tot tàmque gravia mala miſeros conjiciebat; tot tributis cenſibuſque gravabat; tàmque dura tyrannide eos premebat; ut, quò ſe ab intolerabili illo jugo ſubtraherent, in Alcoranicam ſectam ultrò jurarent. Id hodie quoque in Chriſtianis illis, qui ſub Mahumetanorum imperio vivunt, præſertim ſi captivi ſint, evenire videmus, & dolemus. Nam præter barbariem, quam in illos Mahumetani aſſiduè exercent, nullam non captant occaſionem, quò eos in errorem ſuum vel invitos trahant. Non erit hìc Lectori ingratum, me ea ſummatim referre, quæ Auctor libri Italicè inſcripti, *Teatro della Turchia*, refert c. 1. artic. 11. Capitali (inquit) pœna puniunt eum, qui ira correptus vel unum verbum contra eorum ſectam temerè protuliſſet. In Diarbaker, puellam quandam Chriſtianam fatuam Mahumetanorum puerorum turba jocis, & conviciis laceſſebat. Illa, ut injuriam ulciſceretur, quædam temerè in Mahumetum, ejuſque ſectam protulit. Repentè ad Judices rapta: diù de abjuranda Chriſti fide tentata: ſed fruſtrà: quamvis enim fatua, ſemper ſe in ſua religione conſtantiſſimam oſtendit: quamobrem ſuſpendio occubuit. Græcus quidam Scienſis, ebrietate oppreſſus, juravit ſe Mahumeto nomen daturum. Jam ſobrius exhorruit, ubi id, quod è ſe in ebrietate juratum fuerat, reſcivit: juramentum coram Judice retractavit, ac deteſtatus eſt: facultates ſuas omnes obtulit, ne fidei jacturam facere cogeretur: iniquum eſſe affirmans, ſi id, quod ebrius promiſiſſet, & cujus ne recordaretur quidem, ſervare cogeretur. Chriſtianum ſe eſſe, Chriſtianumque moriturum proteſtatus eſt. Nihil horum apud Judicem valuit: ſtatim jubet miſerum fuſte graviſſimè cædi, aliiſque modis diſeruciari; tandemque è patibulo ſuſpenſum plumbeis glandibus è tubo bellico exploſis interimi. Erant ei tres, vel quatuor filii adhuc parvuli. Hos Judex juſſit è ſinu matris divelli, atque ad Mahumetiſmum transferri. Fruſtrà mater Judicis impii barbariem lacrymis ac precibus emollire conabatur. Sed adfuit miſeræ inſperatò auxilium divinum: nam maritimarum copiarum Imperator adveniens, matris lacrymis, precibuſque permotus, filios eidem liberè reſtitui juſſit. Armenus quidam, panem empturus à Turca, qui per jocum dixerat ei, ſe illi libenter venditurum, ſi Mahumetanus fieret; reſpondit & ipſe per jocum; Quidni? At deinde religione tactus, confeſſus eſt Sacerdoti hanc ſuam levitatem. Sacerdos imprudenter coegit eum, ut eodem in loco coram omnibus id, quod per jocum dixerat, retractaret. Obedivit ſtatim Armenus. At Judex, re audita, illum accerſitum, fruſtràque, ut Chriſtianam fidem ejuraret tentatum, ad incendium condemnavit. Puer quidam decennis Chriſtianus interrogatus à Mahumetanis, utrum literas calleret; ſe callere reſpondit. Exhibuerunt ei per ſummam malitiam, ſchedulam quandam, in qua Mahumetanicæ fidei profeſſio ſcripta erat, ut eam legeret. Legit innocens: ſtatimque illi in plauſus erupere, tanquam ſi jam Mahumetanus factus fuiſſet. Ille verò conſtanter proteſtatus eſt, ſe nihil tale cogitaſſe. Schedulam quidem, ut ſe literarum peritum oſtenderet, legiſſe: cæterùm, ſe Chriſtianum eſſe, Chriſtianumque moriturum. Tunc illi furore ſuccenſi, correptum puerum in Mare præcipitavere. Cùmque corpus ejus à fluctibus ad litus rejectum fuiſſet poſt triduum, à Chriſtianis acceptum, honorificè Conſtantinopoli (nam ibi hoc evenit) ſepultum fuit. Omitto alia hujuſmodi exempla, cùm hæc cuilibet ſatis eſſe poſſint, ut intelligat, quantam per vim ac fraudem nitantur Mahumetani impietatem ſuam propagare, ita à Propheta ſuo inſtituti, atque edocti, qui ferro atque igni homines ad ſuperſtitionem ſuam cogendos eſſe decrevit: quamvis ipſemet in Alcorano Sura 21. الانبياء *Prophetæ*, verſ. 103. fingat ſibi dictum fuiſſe à Deo: وما ارسلناك الا رحمة للعالمين *Et non miſimus te, niſi ut exhiberes miſericordiam omnibus creaturis.* Imò Mahumetani volunt illum abſolutè à Deo رحمة *Miſericordiam* appellatum fuiſſe.

At oppoſita prorſus ratione Chriſtus in lege ac religione ſua promulganda ac propaganda uſus eſt. Non bello aut terrore: non cædibus aut rapinis: non imperio aut tyrannide; ſed lenitate, humilitate, patientia, paupertate, charitate, verbi divini efficacia, ac Spiritus Sancti auxilio, voluit Euangelium ſuum Gentibus prædicari, & legem ſuam Mundo vulgari, ac perſuaderi. Ita orta eſt, ita adolevit, ita per totum terrarum Orbem propagata eſt Chriſtiana religio. Mahumetiſmus alieno ſanguine crevit: Chriſtianiſmus proprio: ille per vim; hic per charitatem invectus eſt in Orbem. Duodecim habuit Mahumetus ad ſectam ſuam diſſeminandam belli Duces, quos الانصار *Auxiliatores* appellavit. Hi armorum vi Tyrannidem illi, non religionem veram peperere. Duodecim habuit Chri-

Chriſtus Apoſtolos, qui unica illius virtute ac ſpiritu armati, quoad cætera omnia imbecilles, pauperes, ignari, inermes, univerſum humanum genus fidei ac ditioni illius ſubegere. Neque tamen per hoc Chriſtus contra ullum arma movit: ullum vita, vel facultatibus ſuis ſpoliavit: ullum Regno, vel ditione ſua expulit. Non enim eripere volebat, vel curabat hominibus bona, aut regna terreſtria, qui ut cœleſtia illis largiretur, in terras è cœlo deſcenderat.

Quòd verò, ut ſuprà innuimus, aſſerat Mahumetus, in Pentateucho, & Euangelio præcipi à Deo, ut ad Religionem ſuſcipiendam, per armorum vim mortales cogantur; jam dixi, impudentiſſimum eſſe mendacium, quod unum ſatis eſſet ad Alcoranicam illius Legem penitus condemnandam. Nuſquam in *Pentateucho* habemus, Deum præcepiſſe Iſraelitis, ut alias gentes ad Religionem ac legem ſuam violenter attraherent; ſed volentes tantùm, & ſpontaneos ad eamdem admitterent. Id etiam apertè teſtatur R. Moyſes Majemonides in Tract. de Regibus, cap. 8. his verbis: *Moyſes Doctor noſter non tradidit hæreditatem legis, & præceptorum, niſi Iſraelitis, juxta illud Deuter. cap 33. verſ. 4. Legem præcepit nobis Moyſes, hæreditatem congregationis Jacob: & iis omnibus, qui volunt Proſelyti fieri ex aliis gentibus, juxta illud Num. cap. 15. verſ. 15. Sicut vos, ſic proſelytus erit. Verùm nemo invitus cogendus eſt ſuſcipere legem, & præcepta.* Quòd ſi Iſraelitæ juſſu Dei contra Chananæos Ethnicos pugnavere; hoc non fuit, ut eos ad Religionem ſuam ſuſcipiendam armis cogerent: ſed ut eorum regionem ſibi à Deo traditam, occuparent, atque eorumdem Idola deſtruerent, ne ſibi eſſent occaſio eadem colendi, atque Indigenarum ſuperſtitionem imitandi.

Quòd verò addit idem R. Moyſes in prædicto Tract. de Regibus, cap. 8. Moyſem edoctum à Deo, præcepiſſe, omnes mortales cogendos eſſe ad recipienda ſeptem præcepta data filiis Noe: (de quibus tamen Doctores Thalmudici inter ſe non conveniunt) quicumque verò ea non recepiſſet, occidendum eſſe: nullum habet fundamentum, neque exemplum in Sacris literis. Imò, ſi credere licet Hebræorum Magiſtris, & præſertim R. Salomoni Iſacenſi, vulgò Raſci, & auctoritati Thargum Jeroſolymitani; Deus ipſe propoſuit legem ſuam liberè recipiendam, primò Idumæis in Monte Seir: deinde Iſmaelitis in Monte Pharan: & poſtremò Iſraelitis in Monte Syna: & primis duobus eam rejicientibus; hi tantùm illam ſpontè ac liberè acceptavere. Inconſequens igitur erit, quòd Deus præceperit Iſraelitis, ut alios vi adigerent ad eandem, vel aliam ſuam legem ſuſcipiendam: Et nihilominus non videtur negandum, poſſe per legitimam poteſtatem, cogi homines ad acceptandam, & ſervandam legem naturalem, quæ continebatur etiam in præceptis traditis filiis Noe; inter quæ præcipuum erat, unum tantùm Deum colere. Verùm hoc ſpectat tantummodo ad Supremum, ac legitimum Principem. Atque ita jure poſſunt (imò debent, niſi majus inde timeatur malum) Chriſtiani Principes in Terris ſuis, cogere Ethnicos ad Idola rejicienda, & ad unum tantùm verùm Deum colendum: & Hebræos ad uſuras relinquendas, & ad unam tantùm uxorem habendam. Neque dubium eſt, quin poſſint eoſdem adigere ad audienda Chriſtianæ religionis dogmata, ut illius veritatem agnoſcere valeant: quamvis ad eandem ſuſcipiendam invitos compellere non poſſint. Non loquor de iis, qui veram religionem jam ſuſceptam deſeruere: nam hi poſſunt & debent ad eandem iterum recipiendam compelli; & etiam propter apoſtaſiam ſuam graviſſimè puniri. At Mahumetus nullam habebat auctoritatem ſupra Arabes Ethnicos, & multò minus ſupra Chriſtianos, & Hebræos, qui unum tantùm Deum verum colebant, ut eos ad ſuperſtitionem ſuam ſuſcipiendam cogere poſſet: idque ipſemet ſexcenties in Alcorano (quamdiù ſcilicet vires non habuit) apertiſſimis verbis proteſtatus eſt.

Objicient nobis fortaſsè Mahumetani, Catholicos Hiſpaniarum Reges, cum aſſenſu Pontificis Maximi, armorum vi, & more belli, Chriſtianam religionem in Occidentales Indias, & præſertim in Mexicanum Imperium invexiſſe.

Reſpondeo, verum quidem eſſe, Pontificem Maximum Alexandrum Sextum Regiones illas Catholicis Regibus conceſſiſſe, eam potiſſimum ob cauſam, ut in illis Chriſtianam fidem, Chriſtique Euangelium prædicandum curarent. Non tamen ut armis violenter Incolas cogerent ad eandem fidem ſuſcipiendam: ut patet ex verbis Diplomatis Pontificii. Poterant nihilominus Catholici Regis Duces ac Miniſtri cogere Gentes illas, ſibi jam jure ſubjectas, ad Idola deſerenda, eorumque Aras ac Templa deſtruenda, vel in honorem unius Dei veri commutanda; eumque Deum tantummodò colendum: atque etiam ad omnia illa, quæ ſaltem primariis Naturæ legibus repugnant, relinquenda, atque evitanda; inter quæ unum erat, homines ſacrificare, & comedere. Cæterùm neque Pontifex Maximus præcepit, Gentes illas ad Chriſtianam Religionem ſuſcipiendam violenter compelli: neque Hiſpani eas ad hoc compuliſſe leguntur; quamvis ob alias cauſas, quæ ad Religionem minimè ſpectabant, Populos illos fortaſsè ſeveriùs tractaverint.

Utrùm verò Pontifex Maximus potuerit hos Populos, qui nunquam Chriſtianos læſerant, ſemperque Regna ſua pacificè poſſederant, neque ad Ovile Chriſti pertinebant, Chriſtianis Regibus, ſaltem quoad ſupremum aliquod dominium, & velut feudum nobile, jure concedere, non eſt hìc locus diſputandi. Mihi tamen certum eſt, Gentes illas, cum ferarum more viverent, & Deos illos colerent, qui nullum cultum, ſed ſummam potiùs abominationem mererentur: & prætereà non modo homines illis immolarent, ſed etiam ipſi humanis carnibus veſcerentur; atque uno verbo, naturæ humanæ omnes ferè leges violarent: potuiſſe ſuprema aliqua poteſtate, quæ in terris reperiretur, intra rectæ naturæ limites per vim coerceri. Porrò cum nulla ſit in terris poteſtas major ea, quam Vicario ſuo Petro, ejuſque ſucceſſoribus, Deus ipſe immediatè tradidit, ut omnes Chriſtiani fateri coguntur: huic ſoli fas & jus erat, hoc præſtare. Quamvis enim Chriſtus Eccleſiæ tantùm ſuæ Petrum Principem ac Paſtorem conſtituerit, tradidit tamen eidem poteſtatem omnem, quæ ad eandem Eccleſiam regendam, conſervandam, defendendam, ac per totum orbem propagandam neceſſariò requirebatur, & per conſequens ad auferendam, quantum poſſet, ea omnia obſtacula, quæ Euangelii prædicationem, veræque fidei propagationem per totum Orbem poſſent remorari. Per hoc igitur à Chriſto tradita eſt Petro, & ſucceſſoribus ejus plena facultas & auctoritas in omnia Regna Mundi, in ordine ſcilicet ad prædicandum in illis Euangelium, veramque Religionem conſtituendam: idque apertè fatetur univerſalis Eccleſia, dum ejuſdem Petri ſummam poteſtatem, ſupremamque auctoritatem commendans, ita eum alloquitur: *Tu es paſtor ovium, Princeps Apoſtolorum: Tibi tradidit Deus omnia Regna Mundi; & ideò tibi traditæ ſunt cla-*

claves Regni cælorum: ideſt pleniſſima poteſtas ligandi, atque ſolvendi, & diſponendi de omnibus rebus etiam temporalibus in ordine ad bonum Ovilis Chriſti tibi commiſſi, ut illud paſcere, tueri, ac dilatare poſſis per omnia Regna Mundi, auferendo & removendo ea omnia, quæ te ab officio tibi commiſſo poſſunt impedire. Poterit igitur Pontifex Romanus Petri ſucceſſor, Chriſtique ſupremus in Terris Vicarius, per Principes Chriſtianos, Principes Ethnicos cogere, ne Euangelicam prædicationem impediant: non tamen Regnis ſuis ſpoliare, ut quidam docent, (hoc enim nimis odioſam Chriſtianam Religionem redderet) neque etiam, ut ad fidem ſuſcipiendam per vim quodammodo adducantur, tributis extraordinariis, aliiſque oneribus eos gravare, ut Mahumetani conſuevere: imò eos benigniùs atque humaniùs, quàm alios ſubditos tractare debet: ita enim faciliùs ad religionem amplectendam allicientur. Ita gerebat ſe S. Gregorius Magnus cum Judæis, ut teſtatur ipſemet, lib. 4. Epiſt. 6. his verbis: *Nec hæc inutiliter facimus, ſi pro levandis penſionum oneribus, eos ad Chriſti gratiam perducamus. Et ideò non eſt grave, quidquid de penſione pro Chriſto dimittimus.* Utrùm verò etiam ad Idola relinquenda, & ad primaria Naturæ præcepta ſervanda, eos adigere poſſit, dubium valdè mihi eſt. Non enim ſunt ſubditi Eccleſiæ: & laudabilius hoc fiet per Prædicatores Euangelicos ſpirituali gladio verbi Dei; quàm per Duces belli temporalibus armis.

Cæterùm per ſeptemdecim ferè ſæcula, ſemper à Romanis Pontificibus (ad quos ſpectat Chriſtianæ religionis per totum Orbem propagatio) in Euangelii prædicatione, veræque fidei inter Populos infideles promulgatione illud obſervatum eſt, quod Chriſtus in Euangelio docuit, & Apoſtoli, Diſcipulique ejus obſervavere: ut nimirùm non per temporalem potentiam, perque arma, & vires; (ut mentitur Mahumetus) ſed per paupertatem, patientiam, charitatem, perſecutiones, ſupplicia, atque ipſius ſanguinis, vitæque profuſionem Miniſtri Apoſtolici Chriſtum crucifixum, ejuſque Euangelicam legem Gentibus prædicarent. Neque alia ratione utitur hodie Pontifex Romanus, dum per Sacram Eminentiſſimorum Purpuratorum Congregationem de Propaganda fide, viros religioſos, & Apoſtolico ſpiritu præditos per omnes Infidelium regiones ad prædicandum Chriſti Euangelium expenſis ſuis mittit, & in iiſdem regionibus ſuſtentat, ne ab Infidelibus aliquid ad vitam neceſſarium emendicare, vel accipere cogantur.

Dices: etiam Mahumetanorum Moſtinos eodem modo mittere hodie ſuos congerrones inter Indos Orientales Ethnicos, ut illis Alcoranicam legem prædicent, & proſelytos faciant.

Reſpondeo, hoc commune eſſe, ſemperque fuiſſe etiam omnibus ſeductoribus, & impoſtoribus. Neque verò ex eo, quòd Mahumetani, ſive in hac, ſive aliis in rebus faciant ſe ſimias Chriſtianorum: poſſunt idcircò ſibi eorumdem gloriam tribuere, quòd ſcilicet non vi, & armis; ſed virtute Dei, oſtenſione miraculorum, & ſanctitate Legislatoris ſui, ejuſque aſſeclarum tantummodò, Religio ipſorum fundata ſit, ac per totum terrarum Orbem propagata.

CAPUT VIGESIMUM QUARTUM.

De Vindicta privata.

PRivatam vindictam, qua nimirùm quilibet propria auctoritate injuriam ſibi illatam ulciſcitur, eſſe contra omnes leges divinas, & humanas, & contra ipſum Naturæ lumen, nullus, ut reor, ignorat. Nam per hoc deſtrueretur magna ex parte publica poteſtas à Deo inſtituta, per quam privatorum injuriæ recognoſci debent, & puniri. Quamobrem Deus Optimus Maximus in Lege ſua, Levit. cap. 19. 18. ſeverè privatam ultionem prohibuit, verbis illis: *Non quæras ultionem, nec memor eris injuriæ Civium tuorum.* Hebraicè abſolutè legimus, לֹא־תִקֹּם: *Non ulciſceris te.* In Deuter. etiam cap. 32. 35. pronunciat idem Deus de ſe: *Mea eſt ultio; & ego retribuam*: quæ verba à S. Paulo ad Rom. cap. 12. allegantur ad omnem privatam vindictam condemnandam: *Non vosmetipſos* (inquiens) *defendentes* (id eſt vindicantes) *Chariſſimi; ſed date locum iræ: ſcriptum eſt enim: Mihi vindicta; Ego retribuam: dicit Dominus.* Aliis etiam in locis Veteris Teſtamenti ultio privata improbatur. Ut Proverb. cap. 20. *Ne dicas: Reddam malum: Expecta Dominum, & liberabit te.* Et cap. 24. 29. *Ne dicas: Quomodo fecit mihi, ſic faciam ei: Reddam unicuique ſecundùm opera ſua.* Et in Lib. Eccleſiaſtici, qui etiam apud Hebræos Divinæ auctoritatis habetur, cap. 28. 1. *Qui vindicari vult, à Domino inveniet vindictam, & peccata illius ſervans ſervabit. Relinque proximo tuo nocenti te; & deprecanti tibi peccata ſolventur.* Omitto referre quæ in hanc rem in Euangelio, aliiſque Libris Apoſtolicis habentur: cùm in his nulla ſit, ut ita dicam, pagina, in qua privata vindicta non damnetur: quippe quæ non ſolùm ſit contra bonum publicum, & contra Principis auctoritatem; ſed etiam Divinam Majeſtatem graviſſimè lædat: ad quam propriè ſpectat injurias aliis ab aliis illatas punire: vel eas puniendi Principibus à ſe conſtitutis vices delegare. Hinc toties in Sacris literis, Deus appellatur, *Deus ultionum*, vel *Deus ulciſcens*. Et inter nonaginta novem nomina, quæ illi tribuunt Arabes, unum eſt المنتقم *Ultor*. In Alcorano quoque non ſemel dicitur Deus ذو انتقام *Dominus vindictæ*: ſeu, præditus auctoritate ulciſcendi. Uſurpat igitur ſibi ſacrilegè auctoritatem Dei ille, qui de injuria accepta ultionem capere propria auctoritate præſumit.

At Mahumetus, qui legem nullam novit, niſi quam propria libido ipſi ſuggeſſit; non ſolùm privatam ultionem in Alcorano concedit, ſed etiam remunerandam illam à Deo eſſe pronunciat. Ita enim habet in Sura 42. الشـــــوري *Conſultatio*, v. 34. & ſeqq.

فما أوتيتـم من شئ فمتاع الحيـــاة الدنيـــا وما
عند الله خيرٌ وابقي للذين امنوا وعلي ربّهم يتوكلون
.... والذين اذا اصابهم البغي ينتصرون وجزاء سيئة
سيئةٌ

سيبـــةٌ مثلها فمـــن عفي واصلـــح فاجرهٗ
عـــلى اللـــه انّـــه لا يحبّ الظالميـــن:

Quod vobis à Deo datum eſt, eſt proviſio præſentis vitæ. Quod verò eſt apud Deum (in Paradiſo) *melius eſt, & permanentius, pro iis, qui crediderint, & in Deo confiſi fuerint..... & pro iis, qui, cùm illata ſibi fuerit injuria, ſeſe vindicaverint. Sed vindictæ gravitas non debet excedere gravitatem injuriæ. Qui verò condonaverit, & pacificè rem compoſuerit: habebit mercedem apud Deum. Certè ipſe non amat iniqua agentes.* Et Sura 16. النحل *Apes*, verſ. 130. وان عاقبتم فعاقبوا بمثل ما عوقبتم بـه ولئن صبرتم لهو خير للصابريـن: *Si ultionem ex aliquo ſumere vultis, ultio non excedat injuriam vobis illatam. Quòd ſi patienter ſuſtinueritis, certè hoc erit melius iis, qui ſuſtinuerint.* Scribunt Expoſitores, hæc revelata fuiſſe Mahumeto anno tertio Hegiræ, quando in bello Ohodenſi occiſus fuit Hamza patruus ejus, & corpus illius undique vulneribus transfoſſum, membriſque mutilatum. Cùmque Mahumetus illud vidiſſet, dolore iraque ſtimulatus, juravit ſe vindictam ſumpturum de occiſoribus Hamzæ ſeptuagies majorem ſævitie, quàm ipſi contra eum exercuiſſent: vel, ut alii ſcribunt, ſumpturum pœnam in triplum ex ſeptuaginta hoſtibus Coraſinis, ſi eos in poteſtatem ſuam habere potuiſſet. Cùm verò Deus per Gabrielem illi prædicta verba revelaſſet: abſtinuit ab eo, quod propoſuerat. Denique Sura 17. الاسري *Iter nocturnum*, verſ. 34. hæc habet: ولا تقتلـوا النفس التي حرّم الله الّا بالحقّ ومن قُتـلَ مظلومًا فقد جعلنا لوليه سلطانًا فلا يُسرِف فى القتل انّـه كان منصـورًا: *Et ne occidatis animam* (ideſt hominem) *quam prohibuit Deus, niſi cum juſtitia. Qui verò occiſus fuerit injuſtè; jam dedimus propinquo ejus poteſtatem* (occidendi eum.) *Verùm ne limes excedatur in eo occidendo, eò quòd is* (qui in ultione excedit) *defendendus ſit.* Ideſt, ut explicat Gelaleddinus: *Ne occidatur alius præter homicidam; aut iſte aliter occidatur, quàm ipſe occiderit alium: etiam ſi propinquus illius, qui injuſtè occiſus eſt, habeat multos patronos, à quibus, etiam ſi modum exceſſerit, defendendum ſe eſſe confidat.* Alluditur in his ultimis verbis ad legem à Deo latam in libro Numerorum, cap. 35. de qua paulò poſt diſſeremus.

Concedit itaque Mahumetus ſuis aſſeclis privatam ultionem, itaut unuſquiſque poſſit de injuria ſibi illata, quæcumque tandem illa ſit, ſe vindicare, dummodo vindicta gravitatem injuriæ acceptæ non excedat: quod ut jam dixi, contra omnes leges divinas, atque etiam humanas rectè conſtitutas, cenſendum eſt. Nec excuſat iniquitatem hujus Mahumeticæ Sanctionis, quòd in ea non negetur, melius eſſe injuriam ignoſcere, quàm ulciſci; dum ultio ut bona, & à Deo remuneranda conceditur, & approbatur.

O quam longè diſtat in hoc, ut in cæteris, ab Euangelio Alcoranus! Quantum ſcilicet diſtant tenebræ à luce, lutum ab auro, ſtercus à balſamo, à floribus ſpinæ. Non enim ſolùm prohibetur in Euangelio quodlibet vel minimum privatæ vindictæ genus, itaut *nulli malum pro malo reddatur*; ſed etiam omnis voluntarius motus iræ, indignationis, & odii contra eum, qui nos læſit, ſive exteriùs per verba, aut nutus ſignificetur, ſive interiùs tantùm corde foveatur. Verùm ulteriùs progreditur ſanctitas, ac perfectio legis Euangelicæ. Non enim ſolùm malum pro malo reddere vetat Chriſtus; ſed etiam ut bono malum compenſemus admonet, & hortatur. En verba ipſius Matth. cap. 5. *Ego autem dico vobis: Diligite inimicos veſtros: benefacite his, qui oderunt vos: & orate pro perſequentibus, & calumniantibus vos: ut ſitis filii Patris veſtri, qui in Cœlis eſt.* Et paulò ſuperiùs dixerat: *Ego autem dico vobis; non reſiſtere malo; ſed ſi quis te percuſſerit in dexteram maxillam tuam, præbe illi & alteram: & ei, qui vult tecum judicio contendere, & tunicam tollere; dimitte ei & pallium.*

Cæterùm non ſolùm Chriſtiani ex documento atque exemplo Chriſti, qui in Cruce, pro eorum, qui ſe tàm immaniter & verbis & factis vexabant, venia & ſalute, Patrem ſuum exoravit: ſed Ethnici quoque Philoſophi; imò & Principes ipſi, penes quos ſuprema poteſtas reſidebat, ex lumine naturæ cognoverunt, appetitum ultionis, atque ultionem ipſam, eſſe animi vilis, & ignobilis: & injuriam condonare, & multò plus beneficio compenſare; valdè honorificum eſſe, & homine magnanimo dignum. In Pentateucho quoque, & aliis libris veteris Teſtamenti hoc ipſum ſummoperè commendatur: præſertim Exodi cap. 23. ubi ita præcipit Deus: *Si occurreris bovi inimici tui, aut aſino erranti; reduc ad eum. Si videris aſinum odientis te jacere ſub onere, non pertranſibis, ſed ſublevabis cum eo.* Salomon etiam in Proverbiis, cap. 25. monet: *Si eſurierit inimicus tuus, ciba illum: ſi ſitierit, da ei aquam bibere: prunas enim congregabis ſuper caput ejus, & Dominus reddet tibi.*

Ab hujuſmodi exemplis ac documentis admodum procul fuit Mahumetus, quippe qui in privatam ultionem ab ipſis incunabulis proniſſimus fuerit. Nam, ut in ejus vita à Mahumetanis ſcripta refertur, Anno octavo Hegiræ, inter captivos, quos in bello contra Havazenos geſto, ceperat, fuit Sebama filia Harethi & Halimæ Saadienſis, ſoror collactanea Mahumeti, in cujus adhuc infantulæ dorſo infans ipſe, ex impetu iræ (niſi fortè laſciviæ; nam utroque morbo ſemper æquè laboravit) tàm rabido morſu dentes impreſſerat; ut poſt ſexaginta annos adhuc cicatrix tàm immanis viſeretur, ut ex ea potuerit Mahumetus ſororem ſuam collactaneam agnoſcere. Refert præterea Albocharius in trigeſimam partem Alcorani, dictum hoc Mahumeti: لا شخص أغير من الله: *Nullus eſt, qui majori zelotypia laboret, quàm Deus*: & in hanc rem ita ſcribit: وقال عبيد الله بن عمرو عن عبـد الملك حدّثنا ابو عوانة حدّثنا عبد الملك عن وراد كاتب المغيرة عن المغيرة قال قال سعد بن عبادة لو رايـت رجلًا مع امراتي لضربته بالسيف غير مصفح فبلـغ ذلك رسول الله ﷺ فقال تعجبون من غيرة سعـد والله

والله لانا اغير منه والله اغيـــــر منـــــــي :

Et dixit Obeid-Allah filius Amru ex relatione Abdal-Malek: Narravit nobis Abu-Avana, narratum fuiſſe ſibi ab Abdal-Malek, cui narraverat Varrad ſcriba Almogheiræ, qui aſſerebat dixiſſe, Saad filium Ebadat: Si invenirem hominem aliquem cum mea uxore, certè occiderem eum gladio abſque ulla miſericordia. Id cùm relatum fuiſſet Legato Dei Mahumeto, dixit: Cur admiramini de zelotypia Saad? Ego ſum magis zelotypus, quàm Saad: & Deus majorem zelotypiam habet quàm ego. Ex ore ſuo ſe judicat homo nefarius, qui non ſolùm laudet privatam vindictam in aliis, ſed in ſe etiam probet, deque ea glorietur; neque illum pudeat, exemplo Dei, iræ furoriſque ſui impotentiam cohoneſtare. At enim hoc ipſum etiam Chriſtianorum Principum leges concedunt. Falſum omninò. Quamvis enim delictum hoc ex quadam indulgentia non puniant: non tamen vel probant, vel concedunt. Plura in vita illius exempla recenſent Arabes, ex quibus conſtat, quàm pronus eſſet in vindictam. Ex his poterit Lector nonnulla in ea, quam ego ſummatim ſcripſi, recognoſcere. Neque omittendum eſt, eundem non ſolùm manu ac ferro, ſed etiam lingua & calamo rancoris ſui pus, atque venenum in eos, à quibus injuriam aliquam accepiſſet, evomuiſſe. Id videre eſt in quibuſdam Alcorani Suris, quas Satyras veriùs appellaveris: nam in illis, quoſdam è ſuis Coraſinis, & præſertim Abu-Gehel, contribules ſuos, & Abu-Laheb patruum ſuum, & Ommo-Gemil amitam ſuam, ob injurias neſcio quas ab illis acceptas, enormiter proſcindit.

Defendet fortè cauſam ſuam Mahumetus exemplis quorumdam Prophetarum, ſeu Patriarcharum; ut Noe, qui contumeliam ſibi à Cham filio ſuo illatam, dum de ſe ob ebrietatem nudato jocum captaverat, vindicavit, malè precando filio ejus Chanaan David, qui Nabal Carmelum, tanquam ſibi ingratum & injurium, occidere decreverat: Eliam, ad cujus imperium cœleſtis ignis duos duces Regis Achab, eorumque milites, quòd ſe minus honorificè compellaſſent, abſumpſit: Eliſæi, qui quadraginta duos pueros, ſibi illudentes, urſis devorandos expoſuit; & aliorum hujuſmodi. Verùm hi, non ex motivo privatæ ultionis, ſed ex zelo juſtitiæ, & honoris Dei adducti ſunt, ut injurias illas ulciſcerentur: neque hoc ſine divino impulſu fecerunt, cùm Deus ipſe executor hujuſmodi eorum vindictæ, ſeu veriùs juſtæ pœnæ, fuerit. De David tamen non videtur dubium, quin aliquantò in voluntate vindictæ contra Nabal exceſſerit. Sed nos neque aſſerimus, neque credimus, ſanctos illos Patres ac Prophetas nunquam vel in hac, vel in aliis rebus deliquiſſe; cùm ex Sacris Scripturis conſtet oppoſitum. Atqui Mahumetus in condendis ſanctionibus ſuis, & multò magis in actibus ſuis regulandis, debebat ut apes ad flores, non ut ſcarabæus ad ſtercus accurrere. Debebat, inquam, inſpicere, atque imitari exempla indulgentiæ, & charitatis ejuſdem David erga Saul, Abſalom, ac Semei: Joſeph erga fratres ſuos: Jacob erga Eſau: Moyſis erga populum ſuum; & alia hujuſmodi ſexcenta: non dico exemplum Chriſti, ejuſque Apoſtolorum: nam nimis hebetes erant Mahumeti oculi ad lucem tàm claram inſpiciendam.

Poſtremò objicit nobis (ut ſuprà innuimus) Mahumetus Sanctionem ipſius Dei in Pentateucho, Numer. cap. 35. qua præcipit, ut qui alium data opera occiderit, à propinquo ejuſdem occiſi, ubicumque ab eo inventus fuerit, interficiatur. Non ſolùm igitur probat, ſed præcipit Deus privatam vindictam.

Sed facilè reſpondemus, nullo modo fuiſſe hanc, vel dici potuiſſe, privatam vindictam; cùm propinquus occiſi non deberet interficere homicidam privata auctoritate, ſed juſſu Dei, cognita priùs cauſa in legitimo Judicum conſeſſu. Itaque propinquus ille non exercebat privatam ultionem, ſed exequebatur, ut miniſter, ſententiam à Deo, ac judicibus prolatam. Hoc manifeſtè patet non ſolùm ex verbis Sacræ paginæ, ſed etiam ex ipſa ratione. Quis enim credat, liberum fuiſſe cuique interficere eum, quem crederet occidiſſe propinquum ſuum, incognita cauſa, & ex propria tantùm ſuſpicione, vel conjectura? Nonne poterat hic errare, & occidere innoxium pro nocente: in quo caſu reus homicidii ipſe fuiſſet, & à propinquo ejus, quem interfecerat, jure potuiſſet occidi? Debebat igitur vel factum eſſe adeò clarum ac manifeſtum, ut nullus de eo poſſet dubitare: qua ratione intelligebatur jam eſſe plenè probatum: vel ſi eſſet aliqualiter dubium, vel ſuſpicioſum; per publicum judicium neceſſe erat diſcuti, & definiri. Porrò non ſolùm per legem divinam, ſed etiam per leges humanas non rarò ſtatuitur, ut in pœna capitali quilibet poſſit eſſe executor, quando reus jam damnatus fuga ſe ſubripuit, nec poteſt in manibus haberi. Neque tamen per hoc intelligitur concedi ulli privatam vindictam: imò ſi quis ex odio, vel ultionis appetitu, illum occideret, graviſſimè peccaret: quemadmodum etiam peccaſſet ille, qui Deo jubente propinqui ſui occiſorem interfeciſſet: nam odium, ac vindicta abſolutè prohibentur ab ipſo Deo. Cur verò voluerit Deus homicidam occidi à propinquo hominis interfecti; credo fuit, vel quia ita erat conſuetudo in eo populo, dum eſſet in terra Ægypti: vel in majorem pœnam homicidæ ipſius. At enim hoc erat occaſio & fomentum odii & vindictæ ipſi propinquo. Eſto: ſed in illius arbitrio ac libertate erat odium, & vindictæ appetitum admittere, vel rejicere. Plura enim alia ſunt homini incitamenta ad malum, quæ ipſe nullo modo poteſt evitare; & tamen tenetur motibus inordinatis, qui ex illis conſurgunt, reſiſtere. Nihilominus, ut hujuſmodi occaſionem propinquo occiſi Deus minueret, jubebat eum ſtatim homicidam jugulare; ne ſcilicet eum diutiùs detinendo, ac diſcrutiando, vel lento mortis genere perimendo, poſſet odium ſuum rabidiùs exercere. Non dubito autem, quin plerique ab homine, quamvis inimico, ita in morem pecudis jugulando abhorrerent, præſertim cùm jam ardor iræ, ac vindictæ furor deferbuiſſet.

Addo, Deum hoc tantummodo in homicidio ſtatuiſſe, non autem aliis in rebus, in quibus nulli concedebatur vindicem eſſe propriæ injuriæ. At Mahumetus privatam ultionem in omnibus indiſcriminatim concedit. Prætereà plerique Doctores ſentiunt, hanc fuiſſe tantummodo permiſſionem, non autem abſolutum præceptum Dei (quemadmodum etiam talionem, uſuram, repudium, ac polygamiam) propter duritiem illius gentis, ad majora mala evitanda. Et Quicquid ſit, non debuit Mahumetus his à Deo potiùs permiſſis, ac diſſimulatis, quàm præceptis, & per ſe nullam bonitatem habentibus, ac propterea à ſapientibus communiter improbatis, legem ſuam infarcire, ac centonare: præſertim cùm legum omnium perfectiſſimam, ſanctiſſimam, atque excellentiſſimam, ſe condere profiteretur.

CA-

CAPUT VIGESIMUM QUINTUM.

De Disputatione circa Religionem.

Veriſſimum eſt Chriſti axioma, Joannis cap. 3. *Omnis, qui malè agit, odit lucem: & non venit ad lucem, ut non arguantur opera ejus. Qui autem facit veritatem: venit ad lucem, ut manifeſtentur opera ejus, quia in Deo ſunt facta.* Prima pars axiomatis in Mahumeto, ejuſque Alcorano verificatur: ſecunda, in Chriſto, atque Euangelio illius, ut in hoc capite manifeſtiſſimè patebit.

Mahumetum ſemper refugiſſe, atque etiam prohibuiſſe diſputationem circa legem ac religionem ſuam, omnibus notiſſimum eſſe exiſtimo. Nihilominus libet ipſius teſtimoniis hoc comprobare. Sura 6. الانعام *Pecudes*, verſ. 65. introducit Deum ita ſe commonentem: واذا رايت الذين يخوضون فى اياتنا فاعرض عنهم حتى يخوضوا فى حديث غيره واما ينسينك الشيطان فلا تقعد بعد الذكرى مع القوم الظالمين: *Et cùm videris eos, qui diſputant de ſignis noſtris* (Gelaleddinus, فى القران *de Alcorano*); *procul recede ab eis, donec diſputent de alia re. Quòd ſi obliviſci fecerit te Satanas* (hoc quod nunc tibi dico); *ſaltem ubi recordatus fueris, ne ſedeas cum his iniquis.* Sura 29. العنكبوت *Aranea*, verſ. 46. fingit ſibi, & ſuis hæc à Deo præcipi ولا تجادلوا اهل الكتاب الا بالتى هى احسن الا الذين ظلموا منهم وقولوا امنا بالذى انزل الينا وانزل اليكم والهنا والهكم واحد ونحن له مسلمون *Nolite diſputare cum Scripturalibus* (Judæis ſcilicet & Chriſtianis) *exceptis iis, qui vos injuria affecerint*: (nam cum his, ut explicat Gelaleddinus, non verbis, ſed gladio diſputandum eſt) *ſed modeſtis verbis dicite illis: Credimus in Alcoranum noſtrum, & in Pentateuchum, & Euangelium veſtrum: & Deus noſter, & Deus veſter eſt unus, & nos illum devotè colimus.* Sura 3. ال عمران *Familia Amran*, verſ. 59. Novum modum diſputandi de veritate Religionis fingit ſibi à Deo fuiſſe demonſtratum, his verbis: الحق من ربك فلا تكن من الممترين فمن حاجك فيه من بعد ما جاءك من العلم فقل تعالوا ندع ابناءنا وابناءكم ونساءنا ونساءكم وانفسنا وانفسكم ثم نبتهل فنجعل لعنت الله على الكاذبين: *Deus revelavit tibi veritatem, itaque ne dubites de ea. Si quis verò diſputare voluerit tecum de ea, poſtquam data eſt tibi ſcientia illius; dic illi: Venite, adv̄ocemus filios noſtros, & filios veſtros, & conjuges noſtras, & conjuges veſtras, & nos ipſos, & vos ipſos: Deinde oremus Deum, ut feriat maledictione ſua eos ex nobis, qui ſunt mendaces, & aberrant à veritate.* Refert in hanc rem Gelaleddinus id, quod habetur in vita Mahumeti, Anno nono Hegiræ: veniſſe ſcilicet ad eum Legatos Chriſtianorum Provinciæ Nageranæ, cum ſuo Epiſcopo Abu-Haretha. Cùmque hic cum Mahumeto de religione diſceptare cœpiſſet: ille eum & cæteros Nageranenſes ad cauſam ea ratione, quam diximus, decidendam provocavit. At Abu-Haretha ab hujuſmodi conditione acceptanda ſuos dehortatus eſt. Illi nihilominus poſtera die convenere: ſed cùm vidiſſent Mahumetum unà cum Aly, Phatema, & Haſano, & Hoſeino, jam ad maledictionem à Deo contra eos, qui in errore eſſent, imprecandam, orare cœpiſſe, timuerunt: ſtatimque Mahumeto ſeſe dedidere, & de tributo illi perſolvendo convenerunt. Sed fabula eſt hæc proculdubio. Cæterùm Deus non reliquit veram Religionem ita probationibus deſtitutam; ut neceſſe ſit, vel etiam liceat, ad eam à falſa dignoſcendam, per hujuſmodi temeraria experimenta Deum tentare.

Alia tergiverſatione utitur Impoſtor, ut diſceptationes de religione poſſit effugere, vel prohibere. Etenim Sura 22. الحج *Peregrinatio*, verſ. 65. hæc Deum ſibi præcipientem inducit: لكل امة جعلنا منسكا هم ناسكوه فلا ينازعنك فى الامر وادع الى ربك انك لعلى هدى مستقيم: وان جادلوك فقل الله اعلم بما تعملون: الله يحكم بينكم يوم القيمة فيما كنتم فيه تختلفون: *Cuilibet genti conſtituit Deus ritus religionis, quos exercerent. Ne ergo diſceptent tecum de hoc negotio* (religionis:) *ſed invita eos ad Dominum tuum: certè tu es in via recta. Quòd ſi tecum diſputare voluerint; dic eis: Deus peritiſſimè novit id, quod operamini. Deus litem decidet inter vos in die Reſurrectionis circa id, in quo diſcrepatis inter vos.* Similia habet Sura 42. الشورى *Conſultatio*, verſ. 14. ubi hæc ſibi circa religionem Deum præcipientem introducit: فلذلك فادع واستقم كما امرت ولا تتبع اهوآءهم وقل امنت بما انزل الله من كتاب وامرت لاعدل بينكم: الله ربنا وربكم لنا اعمالنا ولكم اعمالكم لا حجة بيننا وبينكم الله يجمع بيننا واليه المصير: والذين يحاجون فى الله من بعدما استجيب له حجتهم داحضة عند ربهم وعليهم غضب ولهم عذاب شديد: *Ad hanc igitur* (Religionem) *invita alios; & tu in ea firmiter ſta, quemadmodum juſſus es: & ne ſequaris deſideria eorum, ſed dic illis: Credo in Libros, quos revelavit Deus: & juſſus ſum juſtè judicare inter*

ter vos. Deus eſt Dominus noſter, & Dominus veſter: nobis ſunt opera noſtra, & vobis ſunt opera veſtra: ne ſit diſceptatio inter nos, & inter vos. Deus componet litem inter nos, & ad eum revertemur. Qui verò diſputaverint de Deo (ideſt de Religione ejus) *in poſterum, cùm jam Deus Mahumeto veritatem revelavit: diſputatio eorum vana erit apud Dominum ipſorum: imò Deus iraſcetur contra eos, & infliget eis pœnam vehementem.* Hæc eadem, vel ſimilia, ſæpiùs in Alcorano repetuntur.

Prohibet igitur Mahumetus ſuis diſceptationes de Religione, præſertim cum Judæis, & Chriſtianis: nam cum Idololatris poterant tutiùs diſputare, non ad probandam Religionem ſuam, ſed ad confutandum errorem manifeſtiſſimum illorum. Cùm verò ab initio illius aſſeclæ cum Judæis circa Religionis ſuæ veritatem diſſerere cœpiſſent; atque ab iiſdem manifeſti erroris convincerentur: præcepit eis, ut ab hujuſmodi diſſertationibus abſtinerent. Ea verò, quæ à Judæis in poſterum ſibi objicerentur, neque approbarent, neque reprobarent.

Valdè autem leves, ſeu potiùs ridiculæ, ſunt rationes, ob quas prohibet Mahumetus ſuis, & ipſe quoque refugit de Religione diſputare.

Prima ratio eſt (ut vidimus,) quia aſſeclæ ſui credunt in eundem Deum, in quem credunt Scripturales (nempè Judæi, & Chriſtiani) & eoſdem Sacros libros recipiunt, ac venerantur: eademque bona opera cum illis habent communia. Ad quid ergo cum illis de Religione digladiari? Eodem modo hodie nobis Turcæ reſpondent, cùm eos ad Chriſtianam Religionem ſuſcipiendam hortamur: nimirùm: Eſto tu bonus Chriſtianus; ego verò ſim bonus Mahumetanus: nam omnes unum Deum, & bonam Religionem habemus.

Secunda: Deus unicuique Genti (nempè Judæis, Chriſtianis, Sabaitis, Magis, & Mahumetanis) dedit bonam Religionem, ut unaquæque obſervaret illam: Ergo importunum eſt, ut una cum alia de Religione diſputet, aut altercetur. Sed unuſquiſque videt, quàm vana ſit hujuſmodi ratio: cùm Mahumetus centies in Alcorano pronunciet, in nulla religione ſalutem reperiri, niſi in Eslamitica à ſe inſtituta, vel reſtaurata.

Tertia: Veritatem, vel falſitatem Religionis, non rationibus, aut argumentis, ſed divino Oraculo inquirere, & cognoſcere debemus; itaut precantibus nobis Deum, ut maledictione feriat eos, qui falſam Religionem profitentur; ſi id ipſe fecerit, tunc quænam vera ſit Religio intelligamus. Ad hanc rationem jam ſatis reſpondimus.

Quarta: Non eſt quòd Moslemi, & Scripturales, vel aliæ Gentes, circa Religionem lites inter ſe moveant, ad dignoſcendum, quinam eorum in vera Religione, & qui in falſa verſentur: nam Deus in die Judicii hanc cauſam diſcernet, & quorumnam vera, quorum autem falſa fuerit Religio, manifeſtè declarabit. Verùm ſi hoc Dei judicium expectandum eſt, omnes ſumus in tenebris, & ne Mahumetani quidem poſſunt citra formidinem & dubietatem, credere, Religionem ſuam eſſe bonam; Chriſtianorum verò, & Judæorum malam.

Addit quintam rationem Auctor quidam nomine معاوية بن قرة Mauvia filius Coræ, allegatus à Thalebienſi in Expoſitione Suræ 5. v. 15. quia ſcilicet: الخصومات فى الدّين تحبط الاعمال: *Diſceptationes de religione, vana & inutilia reddunt opera.* Sed hoc gratis, & abſque ullo fundamento dicitur. Nihil enim, quod conducat ad cognoſcendam veritatem, poteſt per ſe inutilia reddere opera hominum: imò quò magis cognoſcitur veritas, eò magis convenit opus eſſe utile, & perfectum.

Cæterùm, vera, & unica ratio, ob quam Mahumetus diſputationes de ſua lege ac religione, nempè de Alcorano, aſſeclis ſuis interdixit, ea fuit; quia, utpotè non omninò cæcus, manifeſtè agnoſcebat, nullam in ea eſſe veritatem: &, ſi rectè inſpiceretur, ac ſolerter diſcuteretur, poſſe illius falſitatem, & impoſturam à quolibet facillimè deprehendi.

At verò Chriſtus, qui erat ſumma Veritas, &, ut ipſe dixit Pilato, *in Mundum venerat, ut teſtimonium perhiberet Veritati*, non timuit, ne ſi lex ſua Euangelica examini exponeretur, & adamuſſim trutinaretur, quidquam vel minimum in ea poſſet reperiri, quod falſi aliquid, vel ſuſpicioſi contineret. Euangelio ſcilicet conveniunt ea verba, quibus Alcoranum ſuum Mahumetus immeritò exorſus eſt: ذلك الكتاب لا ريب فيه, *Iſte eſt liber, in quo nulla eſt erroris vel falſitatis ſuſpicio*: ſed magis verba David; Pſal. 11. *Eloquia Domini eloquia caſta: argentum igne examinatum, probatum terræ, purgatum ſeptuplum.*

Non ſolùm igitur non prohibuit Chriſtus, de Euangelio & de religione ſua, ad illius veritatem cognoſcendam, manifeſtandam, & ingerendam infidelibus, diſputari: ſed ipſemet hujus rei exemplum dedit, quando adhuc duodennis, in Templo cum Doctoribus Legis de rebus, proculdubio ad religionem ſpectantibus, diſputare inventus eſt. Et deinde cum Scribis, Phariſæis, Sadducæis, Herodianis, Sacerdotibus, ac turbis non rarò de rebus vel fidei dogmata, vel legis praxin continentibus, diſſertavit. Illum proculdubio in hoc ſectatores ejus imitari debebant. Verum quidem eſt, noluiſſe ut primi illi, qui eum ſequuti ſunt, ſe multo ſtudio ad religionem ſuam contra infideles propugnandam pararent; quia eis ſpecialem Spiritus Sancti gratiam & auxilium ad hoc collaturus erat. Hinc Matthæi cap. 10. dixit Apoſtolis: *Cùm autem tradent vos, nolite cogitare, quomodo aut quid loquamini: dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. Non enim vos eſtis, qui loquimini: ſed Spiritus Patris veſtri, qui loquitur in vobis.* Hoc manifeſtè apparuit mox poſt Chriſti reſurrectionem in S. Stephano, de quo ita legimus in Actis Apoſtolorum, cap. 6. *Stephanus autem plenus gratia, & fortitudine faciebat prodigia, & ſigna magna in Populo. Surrexerunt autem quidam de Synagoga, quæ appellatur Libertinorum, & Cyrenenſium, & Alexandrinorum, & eorum, qui erant à Cilicia, & Aſia, diſputantes cum Stephano: & non poterant reſiſtere ſapientiæ, & ſpiritui, qui loquebatur.* Sanctus etiam Paulus, divinitùs à Chriſto ad Apoſtolatum vocatus, ſtatim cœpit contra Judæos pro ipſius Chriſti religione aſſerenda, argumentis ac rationibus inſurgere. Sic enim de eo legimus in iiſdem Actis, cap. 9. *Et continuò in Synagogis prædicabat Jeſum*, (ideſt diſputando probabat) *quoniam hic eſt filius Dei.* Et mox: *Saulus autem multò magis convaleſcebat*, & (argumentorum vi) *confundebat Judæos, qui habitabant Damaſci, affirmans* (ideſt rationibus probans) *quoniam hic eſt Chriſtus.* Et in iiſdem Actis crebræ occurrunt diſputationes tàm illius, quàm S. Petri, cum Judæis, ad Chriſti divinitatem, fidem,

fidem, ac religionem asserendam: & præsertim, cap. 28. cùm jam idem Paulus Romæ moraretur in suo conducto. Ibi enim, *venerunt ad eum in hospitium plurimi* (nempè Judæi) *quibus exponebat testificans Regnum Dei, suadensque eis de Jesu ex lege Moysi, & Prophetis à mane usque ad vesperam. Mansit autem biennio toto in suo conducto; & suscipiebat omnes, qui ingrediebantur ad eum, prædicans Regnum Dei, & docens quæ sunt de Domino Jesu Christo, cum omni fiducia, sine prohibitione.* Sanctus etiam Petrus Princeps Apostolorum, Epist. 1. cap. 3. vult Christianos esse paratos ad reddendam rationem omnibus de sua religione, & ad satisfaciendum argumentis eorum, qui contra eam insurgunt, ita enim monet: *Timorem autem eorum* (nempè infidelium) *ne timueritis, & non conturbemini. Dominum autem Christum sanctificate in cordibus vestris, parati semper ad satisfactionem omni poscenti vos rationem de ea, quæ in vobis est, spe*: ideſt de vestra fide ac religione. Prætereà S. Paulus in Epistola ad Titum, cap. 1. præcipit, Episcopum, ad quem præcipuè spectat Christi fidem prædicare, esse *justum, sanctum, continentem, amplectentem eum, qui secundùm doctrinam est, fidelem sermonem: ut potens sit exhortari in doctrina sana, & eos, qui contradicunt, arguere*: ideſt rationibus, & argumentis confutare.

Documentum, & exemplum Apostolorum sequuti sunt omnes Christianorum Pastores & Doctores per sexdecim sæcula (& hodie quoque sequuntur) non solùm contra infideles & hæreticos ore tenus pro Christi fide acriter disceptando; sed etiam innumera volumina conscribendo, in quibus Christianæ Religionis veritatem evidenter ostendunt, ejusque adversarios validissimis argumentis oppugnant.

Objicient Mahumetani, non posse sine impietate disputari de eo, quod Deus revelavit esse verum, ad inquirendum, utrum veritatem, an falsitatem contineat, ac proinde videndum, utrum illi fides adhibenda sit, nec ne. Sed hujusmodi est Religio: ergo nefas erit de ea disceptare, vel aliquid illius in dubium revocare.

Respondeo, Mahumetanos supponere id, quod probandum erat, nempè religionem suam esse à Deo revelatam. At verò hoc nunquam poterunt probare: jam enim vidimus, veræ religionis characteres esse, oracula Sacrarum Scripturarum, seu divinam revelationem: demonstrationem verorum miraculorum, consonantiam dogmatum: sanctitatem & justitiam legum, quæ ad praxin spectant. At verò nihil horum Mahumetanos pro secta sua confirmanda ostendere posse, hactenùs evidentissimè probavimus: cùm tamen omnia pro se Christiana Religio, etiam juxta Moslemorum testimonium, manifestè demonstret.

At enim, Deus Alcoranum Mahumeto per Gabrielem revelavit. Ridiculum. Quem testem adducit pro se Mahumetus? nullum certè alium, nisi seipsum. At etiam ex sacris literis habemus, non paucos jactasse falsò, sibi à Deo arcana revelata fuisse, seque ab eodem Deo missos, ut illa populo manifestarent: de quibus ita loquitur Deus ad Ezechielem, cap. 13. *Fili hominis, vaticinare ad Prophetas Israel, qui prophetant: & dices prophetantibus de corde suo: Audite verbum Domini: Hæc dicit Dominus Deus: Væ prophetis insipientibus, qui sequuntur spiritum suum, & nihil vident. Vident vana, & divinant mendacium; dicentes: Ait Dominus, cùm Dominus non miserit eos. Et perseveraverunt confirmare sermonem.* Ex hoc genere fuit etiam Mahumetus, qui mendacia illa, ac fabulas, quas sibi finxit à Deo revelari, perseveravit confirmare non rationibus, sed armis.

Porrò fatemur etiam nos, non esse disputandum de vera religione ab iis, & inter eos, à quibus ut vera, & à Deo data, jam cognita, & suscepta fuit, nisi fortè ad exercendum ingenium, ut fit in Christianorum Gymnasiis, & Academiis; vel etiam ad ejus mysteria perfectiùs capienda ac penetranda, ut eadem possint infidelibus faciliùs, & majori cum fructu prædicari ac persuaderi. Neque probamus, quòd cuilibet è vulgo, & etiam mulierculis, fas sit de Religione, ejusque mysteriis disceptare. Hoc enim tantùm competit viris Theologis, ac sacra doctrina probè instructis: præsertim verò Episcopis, atque animarum pastoribus.

Quòd verò quis clausis oculis, & bruto prorsus modo, debeat statim credere cuilibet, qui asserat se esse prophetam, qualem se asserebat esse Mahumetus, & suscipere legem ac religionem illius tanquam à Deo datam, quæcumque tandem illa sit, ob unicum illius assertum, itaut satis sit dixisse, *αὐτὸς ἔφη, Ipse dixit*, quemadmodum de Pythagora fertur: hoc verò omninò negamus: oppositum enim docent nos Sacræ Scripturæ, & præsertim Epistola prima S. Joannis, cap. 4. his verbis: *Charissimi, nolite omni spiritui credere; sed probate spiritus, si ex Deo sint: quoniam multi pseudoprophetæ exierunt in Mundum.* Christus ipse protestatus est, se nolle, ut iis, quæ prædicabat, fides ulla haberetur, nisi eadem miraculis & auctoritate Sacrarum Scripturarum confirmaret. En ejus verba ad Judæos, Joan. cap. 5. *Scrutamini Scripturas, quia vos putatis in illis vitam æternam habere: & illæ sunt, quæ testimonium perhibent de me.* Et cap. 10. 17. *Si non facio opera Patris mei, nolite credere mihi. Si autem facio, & si mihi non vultis credere, operibus credite; ut cognoscatis, & credatis, quia Pater in me est, & ego in Patre.* Hæc autem opera erant præcipuè miracula, quæ non poterat facere nisi Deus, ac proinde erant certissima argumenta veritatis illius, quam Christus prædicabat. Et quamvis Mahumetus etiam in Alcorano sæpè alleget pro se testimonium Sacrarum Scripturarum (nam miracula, saltem vera, non poterat allegare) manifesti tamen mendacii convincitur, cùm nihil in illis habeatur, quod ei possit suffragari, ut jam demonstravimus.

Sed intelligo, quid pro religione sua responsuri sint Mahumetani, nimirùm: si hæc bona & vera non esset, Deus non ita eam dilatasset, ac tot regnis & imperiis auxisset; neque tamdiù consistere (jam enim supra decem sæcula perseverat) & quotidie incrementa majora sumere pateretur. Nam hoc argumento usus est Gamaliel Doctor Hebræorum in Concilio Synedritico, ut legimus in Actis Apostolorum, cap. 5. ad dijudicandum, utrum Christiana Religio, quam Apostoli prædicabant, pro vera habenda esset, nec ne: ita pronuncians: *Et nunc itaque dico vobis, discedite ab hominibus istis, & sinite illos: quoniam si est ex hominibus consilium hoc, aut opus, dissolvetur. Si verò ex Deo est, non poteritis dissolvere illud: ne fortè & Deo repugnare videamini.* Juxta hanc Gamalielis regulam, necessariò fatendum videtur, Mahumetanicam religionem esse à Deo, quæ tamdiù perseveravit, neque solùm non potuerunt eam homines dissolvere; sed semper magis crevit, & hodie per totum ferè terrarum orbem disseminata est.

Hæc est consueta cantio Mahumetanorum, contra quam suprà satis multa diximus: nec est quòd hìc ea repetamus. Nunc satis sit respondere: hæc eadem

quæ

quæ pro ſecta ſua adducunt Mahumetani, etiam in Chriſtianam religionem (imò multò magis) convenire. Nam hæc ſeptingentos annos ſupra illam enumerat: Provincias, Regna, & Imperia, plura & ampliora quàm illa, per multa ſæcula poſſedit: & hodie quoque (licet aliquibus amiſſis) tot poſſidet, ut omnem Mahumetanorum potentiam longè ſuperet: cum ſolus Imperator LEOPOLDUS Auguſtus potuerit ferè tota Hungaria Turcas ſpoliare; neque ſolùm ex eo Regno, ſed è toto orientali imperio illos deturbaſſet, niſi Chriſtianorum perfidorum armis adjuti fuiſſent. Hoc omnes norunt, & fatentur. Per plures provincias, & majori numero, quàm Mahumetanos, Chriſtianos hodie diffundi, & Chriſtum multò latiùs dominari, quàm Mahumetum, jam ſuprà demonſtravimus. Cur verò Deus ita Mahumetanos creſcere, ac perſeverare, tantaque & tàm diuturna felicitate potiri permiſerit: non eſt hominis divinare, neque indagare. In aliis quoque Gentibus, quæ verum Deum ignorabant, hoc idem, & aliquid majus, eveniſſe, certiſſimum eſt. Fateor, hoc ſanctos ipſos in magnam admirationem, animique ſuſpenſionem induxiſſe. Inter alios Jeremias cap. 12. ita de hoc cum Deo humiliter conqueritur: *Quare via impiorum proſperatur: benè eſt omnibus, qui prævaricantur, & iniquè agunt? Plantaſti eos, & radicem miſerunt: proficiunt, & faciunt fructum: propè es tu ori eorum, & longè à renibus eorum.* De hoc eodem conqueritur David in Pſal. 72. his verbis: *Mei autem penè moti ſunt pedes: penè effuſi ſunt greſſus mei: quia zelavi ſuper iniquos, pacem peccatorum videns: quia non eſt reſpectus morti eorum, & firmamentum in plaga eorum.* Et paulò poſt: *Ecce ipſi peccatores, & abundantes in ſæculo obtinuerunt divitias.* Ita etiam Job cap. 21. fatetur ſe obſtupeſcere, & pertimeſcere, ac terrore concuti, & omninò ignorare cauſam, *quare impii vivunt, ſublevati ſunt, confortatique divitiis? Semen eorum permanet coram eis: propinquorum turba, & nepotum in conſpectu eorum. Domus eorum ſecuræ ſunt, & pacatæ, & non eſt virga Dei ſuper illos.* Et multa alia addit ad expreſſionem ſtuporis ſui in hac re.

Neque tamen dicendum eſt, non benè ratiocinatum fuiſſe Gamalielem; nam Chriſtus etiam, Matth. 15. 13. abſolutè pronunciavit; *Omnis plantatio, quam non plantavit Pater meus cæleſtis, eradicabitur.* Sed Deus in eradicandis, & diſſolvendis impiorum ſectis, non ita præceps eſt, ut homines putant, & ſæpè vellent. Ideò Sanctus Petrus, Epiſt. 2. c. 3. commonet primos illos Chriſtianos, qui etiam in hac admiratione, vel errore, verſabantur: his verbis: *Unum verò hoc non lateat vos, chariſſimi, quia unus dies apud Dominum ſicut mille anni, & mille anni ſicut unus dies. Non tardat Dominus promiſſionem ſuam, ſicut quidam exiſtimant: ſed patienter agit propter vos, nolens aliquos perire, ſed omnes ad pœnitentiam reverti.* Etiam ſervi (ut habetur apud S. Marcum cap. 13.) volebant ſtatim exorta evellere zizania tritico ſuperſeminata. At Dominus eos prohibuit illis verbis: *Sinite utraque creſcere uſque ad meſſem.* Certè Secta impiorum & peccatorum, incœpit à Cain: & jam per multa annorum millia perſeveravit & perſeverabit uſque in finem; & quidem plerumque felix, ac potens: quid mirum, ſi Mahumetanorum Secta tamdiù, ac tàm felix & potens perſeverat.

Optabile fuiſſet, ut quemadmodum Mahumetus in Alcorano, ad dignoſcendam veram religionem à falſa, exiſtimavit neceſſarium eſſe advocari filios, & uxores, & viros utriuſque, ad imprecandas diras contra eos, qui falſam ſequerentur: ita neceſſarium exiſtimaſſet, ut advocarentur Antiſtites, Doctores, ac Sapientes ex utraque, ut inter eos pacificè, & ſine ſtudio partium, diſquireretur, ac decideretur, quænam vera, & quænam falſa religio eſſet habenda. Chriſtiani certè, qui in bona cauſa ſe eſſe cognoſcunt, nunquam cum Mahumetanis, ſive pro Euangelii veritate aſſerenda, ſive pro Alcorani falſitate demonſtranda, tàm lingua, quàm calamo congredi refugient, quemadmodum cum cæteris, ſive Ethnicis, ſive Hæreticis adverſariis nunquam refugerunt. Idemne Mahumetani facient? Utinam! Verùm, ut jam dixi; *Qui male agit, odit lucem: & non venit ad lucem, ut non arguantur opera ejus.*

CAPUT VIGESIMUM SEXTUM.

Aliæ quædam ex Alcorano ſanctiones cenſoria virga curſim caſtigantur.

PRimò: Communis noſtrorum opinio, (ut alibi dixi) eſt, Mahumetum in Alcorano præpoſteram libidinem ſuis concedere. Neque opinio hæc falſa eſt, ſi de conjugatis loquamur: etenim luculentiſſimis verbis concedit, imò præcipit viris, quomodocumque, & undecumque velint, cum uxoribus ſuis coire. Non eſt, quòd verba illius hìc repetam; tantummodo Lectorem moneo, Mahumetum pleraque ſpurca atque obſcœna ſuæ legis ab Hebræorum Thalmudiſtarum diſciplina hauſiſſe: cujuſmodi eſt nefarius hìc concubitus cum uxoribus. Nam in Thalmude, Ord. 4. Nezakin. Cod. 5. pag. 58. (quemadmodum refert eruditiſſimus vir D. Julius Bartoloccius aliàs à me laudatus, in ſua Bibliotheca Rabbinica, p. 3. pag. 586. *Dixit R. Eleazar: Dixit R. Chaninà: Filius Noe, qui abutitur uxore extra viam ſuam, condemnandus eſt: S. D. Geneſ. 2. 24. & adhærebit uxori ſuæ: ſed non contra naturam. Dixit Ravà: Quid? anne eſt aliquid, ob quod Iſrael reus non exiſtimetur, & Gentilis ſit condemnandus? Sed dixit Ravà: Filius Noe, qui ingreditur ad uxorem proximi ſui, ſed non ſecundùm viam;* פטור *liber eſt* (ideſt reus non eſt; nullam committit culpam.) *Quænam eſt ratio, quòd in uxore ſua ſit reus? Reſpondet: Quia dicitur* ודבק *& adhærebit uxori ſuæ* (ſcilicet ſecundùm viam ſuam;) *ut gignat liberos.* Igitur licebit Iſraelitæ id, quod non licet filio Noe (ideſt Gentili:) nempè rem habere cum uxore ſua non ſecundùm viam, ideſt præpoſterè, ac nefariè. Hoc clariùs patet in *Toſaphoth*, ubi ita legimus: *Eſt ne aliquid, quod permittatur Iſraelitis, & prohibeatur Gentilibus? Utique: quia Iſraelitis licitum eſt uti uxore, non ſecundùm viam ſuam.* Et ibidem additur: *Hoc non eſſe prohibitum niſi illis, qui hanc viam continuò exercent, ne uxor concipiat, & pulchritudinem amittat. Sed ſi uſus viri, ut plurimum ſit ſecundùm viam ordinariam, & aliquando, & per accidens ei appetitus excitetur non ſecundùm viam ordinariam; licitum eſt.* Quamobrem cum fœmina quædam de hoc coram quodam Rabbino conquereretur, dicens honeſtioribus verbis: *Rabbi: paravi menſam meam marito meo, & ipſe invertit eam:* Reſpondit ei Rabbinus: *Filia mea, Lex ei id permittit.* Vides igitur, Lector, ex qua cloaca Mahumetus eruerit fœdiſſimam legem ſuam, quam etſi Moslemi violentis atque impropriis expoſitionibus honeſtare conentur, ſen-

ſemper tamen ſeipſam verbis ſuis prodit, & propalat. Verùm (ut ſuprà monui) etiam juxta eorum falſas, & ineptiſſimas gloſſas, ita ſpurca, & obſcœna eſt; ut contra omnes honeſtatis ac modeſtiæ leges, contraque naturam ipſam pugnare nemo non agnoſcat.

Nefarium autem hoc flagitium in maribus (quod in ſacris literis tanta ſeveritate prohiberi, adeòque atrociter à Deo punitum fuiſſe legimus, & Mahumetus ipſe fatetur) tàm leviter plectendum ſtatuit, ut pœnæ ipſius levitate homines ad illud perpetrandum invitare & allicere videatur. Vide quæ ſuprà dicta ſunt; non enim eſt otium hìc eadem repetere. Certum eſt, notumque apud omnes, Mahumetanos in hoc fœdiſſimo cœno uſque ad verticem immerſos eſſe, & aſſiduè volutari. At enim inter alias quoque Gentes, atque etiam Chriſtianos, hujuſmodi flagitium reperitur. Quidquid ſit de cæteris; negari non poteſt, etiam aliquos Chriſtianos hoc morbo laborare. Verùm hoc non provenit ex conceſſione vel indulgentia legis, cùm tàm per ſacra, quàm per politica jura, ferro ac flamma hoc ſcelus puniendum eſſe ſtatuatur: & cùm probatum fuerit, puniatur: ſed ex corruptæ naturæ infirmitate; quæ infirmitas licèt per gratiam Chriſti valdè minuatur: non tamen ita ſemper tollitur, ut Chriſtiani homines eſſe deſinant; & aliquando etiam ipſi (utpote libero arbitrio ad bonum ac malum ſibi relicto) in conſueta cæteris hominibus peccata non labantur.

Secundò: Mahumetus in Alcorano decernit, coitum cum ſuis ancillis unicuique liberum eſſe, etiam prout diſtinguuntur ab uxoribus. Sura 23. المؤمن *Fidelis*, verſ. 1. قد افلح المؤمنون .... الذين هم لفروجهم حافظون الّا علي ازواجهم او ما ملكت ايمانهم فانّهم غير ملومين فمن ابتغي وراء ذلك فاولئك هم العادون: *Jam felices ſunt Fideles ... qui mentulas ſuas cuſtodiunt, non utentes illis niſi cum uxoribus ſuis, & cum ancillis, quas poſſident: nam ipſi inculpabiles erunt in hoc. Qui verò præter has, alias fœminas appetierit, erit prævaricator.* Hìc manifeſtè diſtinguit ancillas ab uxoribus: aliàs ſi loqueretur de ancillis, quas in conjuges legitimas acceperunt, eſſet inepta loquutio, & mera Ταυτολογία. Eadem verba repetit Sura 70. المعارج *Gradus*, v. 20. Porrò ancillæ poterant, ut ſuprà vidimus, in uxores duci à Mahumetanis, quotquot ipſi voluiſſent, dummodo eas ita alere poſſent, ut in ſtatu uxorum decenter permanerent. Et certè aliqua diſtinctio neceſſaria erat inter ſimplices ancillas, & ancillas conjugatas: alioqui non fuiſſet, cur Mahumetus concederet Moslemis, ut poſſent accipere in uxores ancillas ſuas. Præterea legimus in vita Mahumeti, illum quatuor tantùm, vel quinque ancillas in uxores accepiſſe; cùm tamen dubium non ſit multò plures eum ex tot bellis acquiſiviſſe. Concedit igitur ſuis Mahumetus uſum omnium ancillarum, quas haberent, ad libidinem exercendam, etiamſi uxores non eſſent: quod abſque dubio eſt crimen fornicationis contra legem Dei concedere. Quòd ſi obſtinatè contendant Moslemi, omnes ancillas eſſe uxores Dominorum ſuorum, eo ipſo, quòd ſub eorum ſunt poteſtate: reſpondebimus, in hoc etiam Alcoranum vituperationem magnam mereri. Cùm enim contingat, ut opulentiores ac potentiores Moslemi aliquot centenaria ancillarum poſſideant, nimis eorum libidini fræna laxantur, ſi cum omnibus commiſceri illis concedatur: nemo enim non videt, id eſſe contra omnes regulas honeſtatis, ac temperantiæ. Quamobrem in ipſo Salomone tàm profuſam luxuriem damnatam à Deo fuiſſe, ex Sacris Scripturis cognovimus.

Tertiò: excuſat Alcoranus à peccato illum, qui vi, metu, aut neceſſitate adductus, aliquid contra Dei leges, etiam per ſe & intrinſecè malum committit.

Sura 5. المايدة *Menſa*, verſ. 4. Prohibentur inter alia, لحم الخنزير وما اهل لغير الله به وما ذبح علي النصب: *Caro porcina: & id ſuper quod invocatum eſt, dum mactaretur, aliud nomen, quàm Dei: & id quod immolatum eſt ſuper ſtatuas.* Hæc duo ultima videntur cenſeri poſſe nomine idolothyti. Tum ſubditur: فمن اضطرّ في مخمصة غير متجانف لا ثم فان الله غفور رحيم: *Qui autem ob magnam famem ad ea comedenda coactus fuerit, ſine intentione aut libidine peccandi, utique Deus erit illi indultor, miſericors.* Abſolutè falſa eſt hæc Mahumeti doctrina. Nam ſi quis comederet idolothyta, vel alios cibos vetitos ita coactus ab infidelibus in odium religionis, vel cum ſcandalo eorumdem infidelium, vel fidelium; etiamſi eſſet in extrema fame, peccaret proculdubio: & hoc manifeſtè docet S. Paulus in Epiſtola ad Rom. cap. 14. & Epiſt. 1. ad Corinth. cap. 8. Cùm enim dixiſſet, licitum eſſe Fidelibus idolothyta, ſine ullius offenſione & abſque prava conſcientia, ut reliquos cibos, manducare; ſtatim ſubdidit: *Videte autem, ne fortè hæc licentia veſtra offendiculum fiat infirmis. Si enim quis viderit eum, qui habet ſcientiam, in idolio recumbentem: nonne conſcientia ejus cùm ſit infirma, ædificabitur ad manducandum idolothytum? & peribit infirmus in tua ſcientia, frater, propter quem Chriſtus mortuus eſt.* Et multò magis à cibis illicitis abſtinendum, quando in eorum uſu eſſet aliquis contemptus, etiam involuntarius, & tantummodo apparens, religionis: ut docet exemplum Eleazari, & aliorum Machabæorum, qui potiùs crudeliſſimam mortem oppetere, quàm cibis à divina lege interdictis veſci elegerunt.

Sed Alcoranus non ſolùm purgat à culpa eum, qui rebus per ſe licitis, quamvis à lege vetitis, in neceſſitate utitur, nulla habita ratione ſcandali: verùm etiam illum, qui coactus ea commiſerit, quæ ex ſua natura illicita ſunt & mala. En ejus verba Sura 16. *Apes* v. 110. النحل من كفر بالله من بعد ايمانه الّا من اكره وقلبه مطمئن بالايمان ولكن من شرح بالكفر صدرا فعليهم غضب من الله ولهم عذاب عظيم: *Qui poſt ſuſceptam fidem abnegaverit Deum (præter eum, qui invitus ad hoc coactus fuerit; permanente corde ejus firmo in fide): qui, inquam, volenti & libenti*

libenti animo abnegaverit Deum; super hunc erit ira Dei, & punietur ab eo pœna magna. Itaque, juxta Alcorani ſententiam, Deum fidemque ejus verbis tantùm (ut exponit Gelal.) abnegare, dummodo id fiat invitò, & ob metum, ſeu violentiam ſibi illatam, & fides corde retineatur, non erit peccatum, neque merebitur pœnam ullam à Deo. Longiſſimè diſtat doctrina hæc Mahumeti à doctrina Chriſti, imò illi prorſus oppoſita eſt: Ipſe enim dixit in Euangelio Matth. cap. 10. *Omnis, qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, qui in cœlis eſt. Qui autem negaverit me coram hominibus: negabo & ego eum coram Patre meo, qui in cœlis eſt.* Hinc tot myriades martyrum atrociſſima tormenta perferre, & vitam cum ſangùine profundere maluere, quàm Chriſtum, ejuſque fidem, etiam verbis tantùm, negare. Hujuſmodi conſtantia & robur non eſt Mahumetanorum, neque ſectatorum falſæ religionis: quamvis & in his aliquando Dæmon cæcam in errore ſuo obſtinationem gignat, ac foveat, itaut pro eo aſſerendo ac tuendo, mortem ipſam ſubire non reformident. Verùm paucos admodum ex his invenias, quos tamen pœna miſeros, cauſa infames efficit: nec defuere etiam apud Ethnicos, qui eos imitarentur. Mahumetani tamen per Alcorani doctrinam ab his tricis ſe facilè poſſunt expedire. Negent Deum; abjurent Mahumetum: fidem rejiciant, at verbis: tantùm ſi corde & Deum, & Mahumetum, & fidem retineant; in tuto ſunt. Abnegare Deum, & ejus fidem, eſt intrinſecè malum; nec poteſt per contrariam voluntatem amittere malitiam ſuam: quamobrem ne ob vitam quidem tuendam, vel ob aliam quamcumque graviſſimam cauſam poteſt Deus, vel fides ſine execranda impietate negari.

Quartò: Sura 2. البقرة *Vacca*, verſ. 22. Sancit illicita eſſe conjugia Mahumetanorum cum المشركات fœminis *Aſſociantibus*, ideſt, idololatris: & è converſo Aſſociantium virorum cum fœminis Mahumetanis, his verbis: ولا تنكحوا المشركات حتي يؤمن ولا تنكحوا المشركين حتي يؤمنوا: *Et ne nubatis fœminis Aſſociatricibus, donec fideles fiant: neque nuptui detis filias veſtras Aſſociatoribus, niſi fidem ſuſcipiant.* Hìc laudem meretur Mahumetus; lumine enim naturæ cognovit, cultus diſparitatem dirimere matrimonium. At Sura 5. المايدة, verſ. 6. concedit conjugium inter ſuos Moslemos, & Scripturales, nempè Judæos & Chriſtianos, his verbis: اليوم أحل لكم الطيبات وطعام الذين اوتوا الكتاب من قبلكم اذا اتيتموهن اجورهن محصنين غير مسافحين ولا متخذي اخدان: *Hodie licitum eſt vobis nubere cum mulieribus honeſtis eorum, quibus datæ ſunt Sacræ Scripturæ ante vos; dummodò priùs detis illis dotes ac dotalia earum, & ſitis veri conjuges, non ſcortatores, aut amaſii earum.* Et nihilominus hìc etiam eſt cultus diſparitas. Vel igitur Mahumetus ſibi contradicit: vel cenſet Scripturalium (nempè Judæorum & Chriſtianorum) religionem eſſe æquè bonam & verum ac ſuam: vel certè non eſſe talem, ut cultus diſparitatem à ſuâ verè dici poſſit habere. Cur ergo in Alcorano vocat eos كافرين *infideles, impios, & incredulos*, & ضالين *Errantes*, nempè à vera religione devios? Hoc Moslemis Sapientioribus magnas tricas parit: & quidam ſuſpicantur, eſſe unum ex abrogatis in Alcorano: ſed verſum abrogantem non inveniunt. Quidam putant, explicandam eſſe hanc ſanctionem juxta illam, qua prohibetur, ne Moslemi fœminas idololatras ducant, niſi Moslemæ & ipſæ fiant. Sed nunquam Mahumetus comprehendit Scripturales ſub nomine المشركين *Aſſociantium*, ſeu Polytheorum; ſemperque alteros ab alteris apertiſſimè diſtinguit.

Quintò: notanda occurrunt hæc verba in Sura 4. النساء *Mulieres*, v. 16. & 17. انما التوبة على الله للذين يعملون السوء بجهالة ثم يتوبون من قريب فاوليك يتوب الله عليهم وكان الله عليما حكيما: وليست التوبة للذين يعملون السيئات حتي اذا حضر احدهم الموت قال اني تبت الآن ولا الذين يموتون وهم كفار اوليك اعتدنا لهم عذابا اليما:

Certè pœnitentiæ locus apud Deum eſt pro illis, qui operantur malum cum ignorantia, deinde reſipiſcunt quamprimùm. His propitius erit Deus: nam Deus eſt ſciens, ſapiens. Sed non erit locus pœnitentiæ pro iis, qui operantur mala quoad uſque præſens ſit illis mors, etiamſi dicat quis eorum: Nunc me pœnitet. Neque pro iis, qui moriuntur in ſtatu infidelitatis. His enim præparavimus pœnam diſcruciantem.

Ignorantia, Arabicè جهل, accipitur hìc pro culpabili, craſſa, & ſupina, ut etiam plerumque in Sacris Literis, in quibus item *ſtultitiæ*, & *inſipientiæ*, nomine appellatur. Imò peccatores, & prævaricatores, non rarò in iiſdem *ſtultorum* nomine cenſentur. Cæterùm fatemur etiam nos, tàm his, quàm cæteris delinquentibus eſſe locum pœnitentiæ apud Deum, atque omnes ab eo indulgentiam ſuarum culparum poſſe obtinere, ſi ab illis reſipiſcant, & pœnitudinem ac dolorem pro iis concipiant, ac pro debito ſatisfaciant. Quod autem addit Mahumetus, hanc pœnitentiam eſſe debere من قريب *de proximo*, ſeu, quamprimùm: verum eſt, ut tutior ſit, & Deo acceptior: non tamen hinc ſequitur, quòd ſi differatur, non futura ſit ampliùs ſalubris, neque à Deo ſit acceptanda, ut ſentire videtur Mahumetus: qui etiam toto cœlo errat, dum pronunciat, non eſſe locum pœnitentiæ illis, qui malè operantes perveniunt ad ſtatum proximum morti, etiamſi eos peccatorum ſuorum pœniteat, & pro iis doleant, ac veniam petant à Deo. Gelaleddinus cenſet, pœnitentiam prodeſſe proximis morti قبل ان يغرغروا *antequam gargarizent*, ſeu reciprocent in gutture gargariſmum. Jahias ما دون الموت, *quamdiù non venit mors*. Alhaſan relatus ab

eodem

بشار قال حدّثنا غندر قال حدثنا شعبة عن واصل
عن المعرور قال سمعتُ ابا ذر عن النبي ﷺ قال اتاني
جبرائيل فبشّرني انه من مات لا يشرك بالله شيئًا
دخل الجنة قلتُ وان سرق وزنا قال وان سرق وزنا:

Narravit nobis Mohammed filius Baſciar, narratum ſibi fuiſſe à Gandar, qui dixerat, ſe audiviſſe à Sciaaba, qui audierat à Vaſel, qui audierat à Marur, qui dixerat: Audivi Abudar dicentem ſe audiviſſe à Propheta Mahumeto hæc verba: Venit ad me Gabriel, & attulit mihi fauſtum nuncium; quòd nimirùm quiſquis mortuus fuerit, nec aſſociaverit quidquam cum Deo (ideſt nullum alium Deum adoraverit præter eum) *ingredietur in Paradiſum. Ego verò dixi illi: Si fuerit aliquis fur, aut mœchus? Ille autem reſpondit: Etiamſi fur, aut mœchus fuerit*; ſcilicet Paradiſum ingredietur.

Non negant, neque negare poſſunt Mahumetus, & Mahumetani, idololatriæ ſcelus à Deo ignoſci, quando is, qui idola, vel plures deos colit, relinquit impietatem ſuam, & ad unius veri Dei cultum convertitur. Nam & Mahumetus ipſe, ut in ejus vita oſtendimus, & ex Alcorano manifeſtè patet, uſque ad annos quadraginta ætatis ſuæ idola coluit, ſicut etiam Arabes omnes, qui in illius ſectam deinde tranſierunt. Illud, quod certiſſimum habent, eſt: eos, qui in idololatria moriuntur, in æternum eſſe damnandos; neque Deum unquam eſſe illis indulturum: (quidam tamen cenſent, eos tandem gehennæ igne eſſe conſumendos, & ad nihilum redigendos). Reliquos autem, cujuſcumque tandem ſceleris vel graviſſimi reos, quamvis ſine pœnitentia moriantur, nihilominus, poſtquam in Gehenna ſcelerum ſuorum pœnas, per aliquod temporis ſpatium luerint, in Paradiſum tandem (& ſaltem poſt diem Judicii) eſſe tranſferendos, atque ibi æterna felicitate fruituros. Hæc eſt communis, & certiſſima Mahumetanorum fides, quam Lutherus & Lutherani obviis ulnis amplexi ſunt, excludentes ab æterna ſalute tantummodo infideles.

Nos autem à Chriſto edocti, certiſſimè credimus, peccata omnia, quæcumque tandem illa ſint, in hac vita à Deo per pœnitentiam hominibus ignoſci. At verò eos, qui in aliquo gravi, ſeu mortali peccato, ſine pœnitentia moriuntur, in gehenna perpetuò damnandos, & æternis flammis cruciandos eſſe confitemur.

Sed objicient nobis Mahumetani, Chriſtum vel eandem, vel ſimilem propoſitionem docuiſſe illi, quam habet Mahumetus in Alcorano, & Moslemi profitentur. Nam in Euangelio S. Matthæi, cap. 12. ita legimus illum dixiſſe Judæis: *Omne peccatum, & blaſphemia remittetur hominibus: Spiritus autem blaſphemiæ non remittetur. Et quicumque dixerit verbum contra filium hominis, remittetur ei: qui autem dixerit contra Spiritum Sanctum, non remittetur ei neque in hoc ſæculo, neque in futuro.* Idem legimus in Euangelio Marci, cap. 3. & Lucæ, cap. 11. Porrò nullum peccatum, aut blaſphemia, videtur magis eſſe contra Spiritum Sanctum, quem Chriſtiani volunt eſſe ipſum unum Deum cum Patre, & Filio; quam الشرك, ſcilicet, credere, & colere plures Deos: quod peccatum tantummo-

eodem Jahia ita explicat verba Alcorani: وليست التوبة للذين يعملون السيئات يعني الشرك بالله تعلي حتي اذا حضر احدهم الموت قال عند معاينة ملك الموت قبل ان يخرج من الدنيا:

Et non eſt pœnitentiæ locus pro iis, qui operantur mala, ideſt colunt plures deos, quando præſens fuerit alicui eorum mors; ideſt cùm viderit angelum mortis, antequam egrediatur ex hoc Mundo. Verùm aperta ſunt verba Alcorani, quibus negatur pœnitentiæ locus ante mortem, ſeu dùm anima adhuc eſt in corpore, & homo petit à Deo veniam ſuorum peccatorum. Fatemur quidem & nos, difficilem tunc eſſe actum veræ pœnitentiæ iis, qui ad illud uſque tempus in peccatis perſeveraverunt; ſed non impoſſibilem. Quòd ſi hujuſmodi actus legitimè fiat, ideſt ex dolore intimo ob ſummum bonum, nempè Deum offenſum: vel etiam ex timore gehennæ adjuncto, cum Sacramento pœnitentiæ: pro certo habemus, acceptum fore Deo, & ad peccatorum veniam, æternamque ſalutem profuturum. Hoc verò manifeſtè probatur auctoritate divina, Ezechielis cap. 33. ubi ita loquitur Deus ipſe: *Impietas impii non nocebit ei in quacumque die converſus fuerit ab impietate ſua... Si autem dixero impio: Morte morieris: & egerit pœnitentiam à peccato ſuo, &c. vita vivet, & non morietur: omnia peccata ejus, quæ peccavit, non imputabuntur ei.* Quòd ſi objiciant Moslemi, non ſolùm exigi ab impio hujuſmodi pœnitentiam, ideſt interiorem converſionem ad Deum, cum deteſtatione peccatorum perpetratorum, ſed etiam *ut faciat juſtitiam, & judicium; pignus reſtituat, rapinas reddat, in mandatis vitæ ambulet, nec faciat amplius quidquam injuſtum*: Reſpondeo hæc addi ſub conditione: ſi nimirùm evadat mortem, & ulteriùs vivat; vel habeat quid reſtituendum, & poſſit reſtituere. Quòd ſi aliquis eſſet, qui nihil haberet cuiquam reſtituendum, vel nullo modo poſſet reſtituere; & poſt actum legitimum pœnitentiæ, ſtatim moreretur, vel non diù vitam protraheret; certè veniam & ſalutem à Deo conſequeretur.

Sextò: Non ſemel in Alcorano pronunciat Mahumetus, peccata omnia remiſſionem à Deo conſequuntura, itaut nemo, ut docent Sapientes Moslemi, excludendus ſit propter quævis alia ſcelera ab æterna ſalute; præter الشرك *Aſſociationem*; nempè cultum plurium Deorum. Ita legimus in Sura 4. النساء *Mulieres*, v. 46. ان الله لا يغفر ان يشرك به ويغفر دون ذلك لمن يشاء ومن يشرك بالله فقد افتري اثما عظيما: *Certè Deus non parcet ei, qui cum ipſo ſocios poſuerit* (ideſt, adoraverit alios Deos:) *& ignoſcet præter hunc, cui voluerit. Nam qui ponit ſocios cum Deo, blaſphemiam magnam committit, & iniquitatem.* Eadem repetit paulò poſt, verſ. 116. Albocharius in trigeſimam partem Traditionum Alcoranicarum idem confirmat dicens: حدّثنا محمد بن

modo Mahumetus etiam asserit nunquam esse à Deo remittendum.

Respondemus in Sacris Literis tàm veteris, quàm novi Testamenti, plura reperiri ex iis, quæ Arabes vocant متشابهـــــات *Assimilata*, & in Alcorano quoque inveniri non pauca, Moslemi Doctores affirmant. Hæc si accipiantur juxta absolutum sensum verborum, contra veritatem esse videntur. Hujusmodi sunt aliquot ex iis, quæ Christus ipse pronunciavit: exempli gratia Matth. cap. 5. *Si oculus tuus dexter scandalizat te, crue eum & projice abs te: Et si dextera manus tua scandalizat te, abscinde eam, & projice abs te.* Idem repetit, cap. 18. ubi addit: *Bonum est tibi ad vitam ingredi debilem, vel claudum: quàm duas manus, vel duos pedes habentem mitti in ignem æternum. Et, Bonum tibi est cum uno oculo in vitam intrare, quàm duos oculos habentem mitti in gehennam ignis.* Et Lucæ cap. 14. *Si quis venit ad me, & non odit patrem suum, & matrem, & uxorem, & filios, & fratres, & sorores, adhuc autem & animam suam, non potest meus esse discipulus.* Et Matth. cap. 10 *Nolite arbitrari, quia pacem venerim mittere in terram: non veni pacem mittere, sed gladium. Veni enim separare hominem adversus patrem suum, & filiam adversus matrem suam, & nurum adversum socrum suam: & inimici hominis domestici ejus.* Itemque, cap. 19. *Sunt eunuchi, qui seipsos castraverunt propter regnum Cœlorum.* Hæc omnia si accipiantur in eo sensu, quem verba efficiunt, nullo modo subsistere possunt, & sunt contra doctrinam ipsius Christi, quam alibi prædicavit. Explicanda sunt igitur non juxta verba, sed juxta mentem Christi, qui, ut Sapientes consueverunt, non rarò sub alienis verbis veritatem proponebat. Et ideò plerumque in parabolis loquebatur: ut testantur Euangelistæ.

Dicimus igitur, verba Christi, quibus asseruit, omnia alia peccata remittenda esse hominibus, præter blasphemiam, seu peccatum in Spiritum Sanctum, significare summam gravitatem hujus peccati, summamque difficultatem obtinendi remissionem illius, itaut sine specialissima gratia Dei, homo non sit hujus peccati veniam consequuturus. Sed quemadmodum cùm dixit: *omne peccatum & blasphemia remittetur hominibus*: non intellexit, remissionem obtinendam ab omnibus omnium peccatorum, sicut putant Mahumetani, sed ab iis tantùm, qui legitimam eorum pœnitentiam egerint: ita cùm dixit, peccatum in Spiritum Sanctum, neque in hoc sæculo, neque in futuro remittendum, non intellexit, impossibilem esse pro ullo hanc remissionem, si verè illius pœniteat, illudque detestetur, & salutaribus pœnis expiet; sed solùm innuere voluit maximam difficultatem, & propè impossibilitatem, moraliter loquendo, tùm eliciendi veræ pœnitentiæ actum pro hoc peccato, tùm debitè pro illo satisfaciendi; ac proinde illius remissionem consequendi. Alibi etiam Christus ostendit quandam impossibilitatem æternæ salutis pro hominibus divitibus: cùm dixit Matthæi cap. 19. *Dives difficile intrabit in regnum cœlorum. Facilius est camelum per foramen acus transire, quàm divitem intrare in regnum cœlorum.* Et subdit Euangelista: *Auditis autem his, discipuli mirabantur valdè dicentes; Quis ergo poterit salvus esse? Aspiciens autem Jesus dixit illis: Apud homines hoc impossibile est: apud Deum autem omnia possibilia sunt.* Porrò quando aliquid summas patitur difficultates, moraliter impossibile appellatur. Alii aliter exponunt verba Christi circa blasphemiam in Spiritum Sanctum. Omnes tamen Christiani Doctores contra Mahumeti doctrinam conveniunt: nullum esse peccatum, quod non possit per potestatem à Christo Ecclesiæ suæ traditam remitti, nisi sit defectus aliquis ex parte peccatoris ad remissionem obtinendam: & omnia peccata gravia, seu mortalia, nisi in hoc sæculo per legitimam pœnitentiam expientur; æternis gehennæ pœnis à peccatoribus esse luenda.

Septimò: Sura 4. النساء *Mulieres*, v. 20. & 21. sancit gradus in cognatione, vel affinitate, per quos illicitum redditur, & dirimitur matrimonium, his verbis. ولا تنكحوا ما نكح اباؤكم من النســـاء الّا ما قد سلف انّه كان فاحشـــة ومقتًا وساء سبيلًا حرّمت عليكم امّهاتكم وبناتكم واخواتكم وعمّاتكـــم وخالاتكم وبنات الاخ وبنات الاخت وامّهاتكـــم اللاتي ارضعنكم واخواتكـــم من الرضاعة وامّهات نسايكم وربايبكم اللاّتي فى حجوركم من نسايكم اللاتي دخلتم بهنّ فان لم تكونوا دخلتم بهنّ فلا جناح عليكـــم وحلائل ابنايكم الذين من اصلابكم وان تجمعوا بين الاختين الّا ما قد سلف ان الله كان غفورًا رحيمـــًا.

Et ne accipiatis in matrimonium mulieres, quas acceperunt patres vestri: excepto quod jam præteriit: ideſt, (si jam accepistis, retinete eas: in his quippe Deus vobis indulget) *nam hoc est flagitium, & abominatio: & væ euntibus per hanc viam. Prohibitæ sunt vobis in matrimonium matres vestræ, & filiæ vestræ, sorores vestræ, & amitæ vestræ, & materteræ vestræ* (nempe sorores patrum ac matrum, ac avorum, & aviarum) *& filiæ fratris, & filiæ sororis: & matres vestræ, quæ lactaverunt vos* (ideſt nutrices) *& sorores vestræ collactaneæ: & matres uxorum vestrarum* (ideſt socrus): *& privignæ vestræ, quæ sunt in mansionibus vestris, ortæ antèa ex uxoribus vestris, cum quibus matrimonium consumastis. Quòd si non consumaveritis cum eis matrimonium: non erit piaculum vobis* (accipere privignas filias earum in matrimonium): *& uxores filiorum vestrorum, qui egressi sunt ex lumbis vestris: & illicitum etiam est vobis copulari cum duabus sororibus* (etiam collactaneis, uno eodemque tempore: nam seperatim potest quis unam ducere post aliam: vel ambas tenere, sed cum una tantùm rem habere). *Excipitur id quod jam præteriit* (nempe matrimonia jam contracta contra has sanctiones, in tempore idololatriæ), *quippe Deus est indulgens, misericors.*

Nulla est mihi lis cum Mahumeto circa gradus cognationis, & affinitatis ab eo assignatos ad impediendum, vel dirimendum matrimonium. Solùm dico, magis in hoc, naturali honestati consuluisse Christum per Apostolos & Ecclesiam suam, quàm Mahumetum. Nam hic non excedit secundum gradum tàm in cognatione, quàm in affinitate: Christus autem per Ecclesiam suam extendit interdictum conjugale

gale uſque ad quartum gradum non ſolùm in cognatione & affinitate naturali, ſed etiam legali. Et prætereà ex cognatione ſpirituali; itemque ex copula illicita ſtatuit oriri impedimentum ad matrimonium uſque ad ſecundum gradum: ex ſponſalibus verò tantùm uſque ad primum gradum. Hæc volui Mahumetanos docere, ut intelligant, quantò perfectior ſit lex Chriſtiana, quàm Mahumetana.

Sed objicient nobis Sapientes Moslemi, in Alcorano decerni impedimentum ad matrimonium, cognationem ſeu affinitatem ortam ex lactatione: itaut nulli liceat ducere in conjugem illam, cum qua lactatus fuit, neque matrem ejus. In hoc autem videtur Alcoranus perfectior eſſe, quàm Euangelium, aut lex Chriſtiana.

Reſpondemus, hoc impedimentum confictum fuiſſe à Mahumeto è ſuo cerebro, abſque ullo fundamento in jure gentium, vel naturæ, vel rationis. Quamvis enim lac ſit ſanguis defæcatus, & per concoctionem mutaverit colorem, ut plerique Philoſophi cum Ariſtotele ſentiunt, non tamen dici poteſt inducere conſanguinitatem, cùm præbeatur à nutrice, & ſumatur à puero per modum cibi: alioquin ſuſpicari poſſemus, ne ſugendo lac ab ove, vel vacca, cum iiſdem, & agnis, & vitulis eorum conſanguinitatem contraheremus. Sed fortaſsè Mahumetus blandiri voluit, vel aſſentari Halimæ nutrici ſuæ, vel potiùs reconciliari cum Scebama ejus filia, cujus dorſum, cùm adhuc puer ſimul cum ea lac ſugeret, dentibus enormiter laceraverat. Laudabiliùs certè feciſſet Mahumetus, ſi impedimentum legalis cognationis, quod Arabes ſervabant, & Chriſtiani quoque ſervant, reliquiſſet. Verùm cùm Zeidi liberti ſui, quem in filium adoptaverat, uxorem deperire cœpiſſet, impedimentum hoc ſuſtulit, ut eam liberiùs ſibi arripere poſſet.

Quod verò in hac Alcoranica Sanctione diſſimulari non poteſt, eſt, quòd Proſelytis ſuis, qui matres etiam naturales in uxores duxerant, dum idola colebant, deinde quoque eaſdem retinere concedat. Et nihilominus aſſerit hoc eſſe flagitium, rem abominabilem, & peſſimi finis, ac proinde ex natura ſua malum, & illicitum. Qua ergo conſcientia potuit Mahumetus, illud concedere, vel etiam diſſimulare? Legimus certè in veterum Græcorum Hiſtoriis, OEdipum Laii Thebanorum Regis filium, cùm ex errore matrem ſuam Jocaſtam, quam à puero nunquam ampliùs viderat, in uxorem duxiſſet; re cognita, tantum ex hoc ſuo errore dolorem cepiſſe, ut utrumque ſibi oculum eruerit, atque in alienas regiones in voluntarium exilium conceſſerit. In libro quoque Eſdræ 1. cap. 10. habemus, cùm Judæi in captivitate uxores alienigenas contra divinam legem duxiſſent: ad hortationem, & imperium Eſdræ Summi Sacerdotis, poſt regreſſum à captivitate, illas repudiaſſe, ac rejeciſſe, & pro hujuſmodi flagitio ſacrificia, & victimas obtuliſſe. Et nihilominus Mahumetus filiorum cum matribus conjugia Proſelytis ſuis concedit, quod conjugii genus omnibus gentibus, niſi penitùs barbaris, ac beſtialibus, quales erant Arabes, ſemper horrorem incuſſit.

Objicient Mahumetani exemplum filiarum Lot, Gen. cap. 19. quæ patrem in maritum habuere, atque ex eo liberos genuere.

Sed reſpondemus, hoc non fuiſſe verum matrimonium, cùm nullum Lot in eo aſſenſum præbuerit, & nihilominus minus flagitium fuiſſet, patrem nubere filiabus, quàm filium matri: quia in patre ſervata fuiſſet naturalis poteſtas, & auctoritas in filias: non autem matris in filium, qui jam in matrem imperium acquiſiviſſet, contra ordinem naturæ. Utrum verò filiæ Lot concumbendo cum patre peccaverint, affirmativa ſententia eſt communior, & verior. Aliqui tamen eas excuſant à peccato ex erronea earum opinione, quòd nullus homo ſuperfuiſſet in Mundo: quamobrem crediderunt ſe teneri ad ſuſcipiendam ex patre prolem, ne univerſum genus humanum interiret.

Non eſt hìc diſſimulanda malignitas Zamchaſcerii, qui verba Alcorani الّا ما قد سلف *excepto eo, quod jam præteriit*; explicat ولكن ما مضى مغفور بدليل قوله ان الله غفورا. *Sed quod jam præteriit, indultum eſt. Id oſtendunt verba ſequentia: quoniam Deus eſt indultor*. Porrò ſi Interpres iſte extendat Dei indulgentiam tantummodo ad peccatum in contrahendo matrimonio perpetratum, non autem ad matrimonium ipſum continuandum; errat toto cœlo: nam verba Alcorani non reſpiciunt indulgentiam peccati in matrimonio contrahendo commiſſi, ſed matrimonium ipſum, ſuper quod cadit الاستثني ſcilicet particula exceptionis الّا. Quòd verò ſubdatur أنّ الله كان غفورا رحيما: *quia Deus eſt indultor, miſericors*; nihil probat: nam poterat etiam Deus dici indultor, & miſericors, in concedendo illis continuationem matrimonii jam contracti. Hùc accedit, quòd in verſu antecedenti, ubi prohibetur conjugium inter filium, & uxorem patris ejus, nempè novercam, vel non veram matrem, ponitur eadem exceptio, الّا ما قد سلف *excepto eo quod jam præteriit*: & tamen non ſequitur, ان الله كان غفورا رحيما: *quia Deus eſt indultor, miſericors*. Ergo ſaltem ibi conceditur continuatio matrimonii inter filium, & novercam, ſeu uxorem patris. At hoc non ſolùm S. Paulus, Epiſt. 1. ad Corinth. cap. 5. ut execrandum ac propè inauditum ſcelus deteſtatur, tradens in poteſtatem Satanæ eum, qui illud perpetraverat: ſed Ethnici ipſi vehementer exhorruere, ut patet ex hiſtoria, ſeu fabula Hippolyti, qui à Phædra noverca ad inceſtas ſecum nuptias invitatus, in fruſta diſcerpi maluit, quàm impudentiſſimæ fœminæ aſſentiri. Sed per Alcoranum ipſum falſi ac fraudis convincitur Zamchaſcerius. Nam Sura 2. البقرة *Vacca*, verſ. 276. loquens Mahumetus de uſura, quæ apud Arabes idololatras erat conſueta, hæc habet: الذين ياكلون الربوا لا يقومون الّا كما يقوم الذي يتخبّطه الشيطان من المسّ ذلك بانهم قالوا انّما البيع مثل الربوا واحلّ الله البيع وحرّم الربوا فمن جاءه موعظة من ربّه فانتهى فله ما سلف وامره الي الله ومن عاد فاولئك اصحاب النار هم فيها خالدون: *Qui comedunt uſuram non reſurgent*

in die Judicii) *niſi quemadmodum ſurgit ille, quem colliſit Satanas tactu ſuo. Hoc, quia ipſi dicunt, certè emptio & venditio ſunt ſicut uſura. At conceſſit Deus emptionem ac venditionem, & prohibuit uſuram. Cui ergo advenerit admonitio hæc à Domino ſuo, & abſtinuerit* (ab uſura): *illi* (erit) *quod præceſſit; & negotium illius ſpectabit ad Deum. Qui verò* (ad eam exercendam) *redierint, illi erunt habitatores Gehennæ, in qua perpetuò morabuntur.* Hìc manifeſtè patet, dum Mahumetus prohibet uſuram, in exceptione ما سلف *illius quod præceſſit*, non intelligere remiſſionem peccati jam in uſura perpetrati; ſed concedere, ut ii, qui adhuc idololatræ ex uſura aliquid illicitè acquiſierant, poſſent illud retinere, eoque uti abſque ullo debito reſtituendi, ut explicat Gelaleddinus, لا يسترد منه *ne tenerentur illud reſtituere*: dummodo ad novam uſuram exercendam non redirent. Eodem modo concedit, ut matrimonia illicita jam contracta retineantur; dummodo iterùm non contrahantur. Et fortaſsè hoc idem voluit Zamchaſcerius, aſſerens Deum *indulturum* his matrimoniis non tàm quoad culpam, quàm quoad continuationem eorum. Nam verba Alcorani nimis aperta ſunt. Et quamvis Mahumetus damnet ut neſaria hujuſmodi conjugia, damnat etiam *comedere uſuras*: & tamen concedit, ut uſuræ præteritæ comedantur.

Ex his, quæ hactenùs in Alcorani ſanctionibus practicis notavimus (multis aliis ad ejuſdem Alcorani confutationem reſervatis) poterit quilibet manifeſtè cognoſcere, utrum Lex Mahumetica ſit ſupra omnes leges excellens, perfecta, & abſoluta, quemadmodum Mahumetus ipſe, & Mahumetani inaniter jactant: an verò uni tantùm Euangelicæ Chriſti Legi conveniat ſumma veritas, æquitas, ſanctitas, & perfectio; itaut nulla alia præter eam perducere poſſit homines ad æternam ſalutem.

Cùm verò jam eam Alcorani partem trutinaverimus, quam ad الاحكام ideſt *Judicia*, ſeu leges ac ſanctiones, diximus pertinere; ſupereſt nunc, ut etiam reliquas duas, quæ ad الواعظ *Paræneſes*, & الاخبار *Hiſtorias*, ſpectant breviter expendamus.

Paræneſes diriguntur utplurimùm ad proſelytos, novam ſcilicet Mahumeti religionem profeſſos: ad Arabas idololatras: & ad Scripturales; Judæos ſcilicet, & Chriſtianos. Primos hortatur plerumque ad bella pro religione contra infideles capeſſenda; ad quæ, quia pecuniarum ſubſidio opus erat, eleemoſynam illis, rerumque terrenarum contemptum ſæpiùs inculcat. Paradiſi cujuſdam ſuilli deliciis eos allicit: Gehennæ fabuloſæ terrore percellit: prædarum etiam ſpe eos excitat; denique omnia efficaciora motiva proponit, quò illorum marſupia emungat, ut ſuum referciat, quò facilìùs poſſit contra ſibi obſiſtentes bella ſuſtentare. Reliquos autem futilibus plerumque argumentis, ac ſtramineis rationibus ad ſectam ſuam pertrahere conatur; etiam ſupremi Judicii, & Gehennæ terriculamenta interponens. Denique inter pauca ſana, ſexcentas inſanias admiſcet: ut in ipſius Alcorani confutatione manifeſtiùs patebit. Neque de hac parte eſt, quod hìc alia in medium proferamus.

Quod ſpectat ad الاخبار, ſeu القصاص nempe *Hiſtorias*, ſeu *Narrationes*, adeò illas in Alcorano, utpotè mirabiles, novas, & nunquam anteà auditas, ſuſpiciunt Moslemi, ut propter eas ſolùm divinam illi tribuant auctoritatem, itaut nec humanum, nec angelicum ingenium ad librum ſimilem conſcribendum ſufficere poſſe pronuncient, quemadmodum Alcoranus etiam ipſe teſtatur. Sed quàm falſa, & inanis ſit hæc tanta laus, quam Traſones iſti tribuunt Alcorano, ex paucis, quæ nunc ex eodem proferemus, Chriſtianus Lector intelliget, & non veras hiſtorias, aut ſinceras narrationes, ſed fabulas, & mendacia tantummodo in illo contineri cognoſcet. Præcipua ex ſingulis Suris, ipſis Alcorani verbis, additis Expoſitorum Moslemorum gloſſis, hìc recenſebo.

Verùm Lectorem priùs commonitum volo, multos ex noſtris auctoribus quædam Alcorano tribuere, quæ revera in eo non reperiuntur: ſed vel in libro Sonnæ, vel in aliis Auctoribus Moslemis habentur; vel etiam falſus rumor inter noſtros vulgavit. De his ego non loquar, niſi ab Alcorani verbis innuantur, & ab illius Expoſitoribus referantur.

CAPUT VIGESIMUM SEPTIMUM.

Fabuloſa, falſa, impia, ac ſuperſtitioſa, quæ in Alcorano continentur, ex parte referuntur.

Ex Sura Prima الفاتحة *Proœmiali.*

VErſ. 1. vocat Deum رب العالمين *Dominum Mundorum*: per quod apertè demonſtrat, ſe eſſe in errore Manichæorum, Democriti, Metrodori, & aliorum quorundam veterum Philoſophorum, qui plures Mundos eſſe ſomniavere. Hebræi quoque in libro טעמי מצוות, in expoſitione eorum verborum Pſal. 145. 13. *Regnum tuum Regnum* כל עולמים *omnium mundorum* (vel, *ſæculorum* juxta Vulgatam) deducunt per kabalam, Deum eſſe Regem quinquaginta, vel quinquaginta millium Mundorum. Nam duo characteres primi כל, arithmeticè ſummant numerum *quinquaginta*. Si autem duo puncta ſingulis ſuperponantur, ita, כֿל; *quinquaginta millia* conficient. Sed audiamus Interpretes Alcorani, à Thalebienſi relatos: قال سعيد المسيب لله تعلي الف عالم فمنها ستّماية فى البحر واربعماية فى البـــر وقال الضحاك فيهم ثلثماية وستّون عالمـًا حفاة عراة لا يعرفون من خلقهم وستّون عالمـــا يلبسون الثياب: وقال ابو سعيد الخدري ان لله تعلي اربعين الـف عالم: الدنيا من شرقها الي غربها عالم واحد: وقال مقاتل بن سليمان ثمانون الف عالم اربعون الـف فى البـــر واربعون الف فى البحر: ولو فسرت العالمين لاحتجت الي الف مجلد من الف ورقة وقال كعـــب الاحبار لا يحصي

كل حديقة عشرون الف شجرة فى كل شجرة عشرون
الف ثمرة كل ثمرة لها عشرون الف نوع من الورق
تحت كل نوع من الاشجار الف من الدواب ياكلون
ويشربون تلك الدواب بما يسقط من اوراق الاشجار
ومايدة تلك الدواب اصغر ما فيها ما تسعه دنيانا
هذه وهم رزق تلك الاقوام الذين وصفتهم لك يا
امير المومنين: ثم اطبق فى ذلك البحر طولة
وعرضه وخلق فوقه ارضًا من حديد وجعل بين الارض
والبحر مسيرة الف الف سنة وجعل فى ذلك البحر
حيتانًا كبارًا كل حوت منهم ثلاثماية ذراع يقصدون
تلك الي كل جهة من المشرق والمغرب:

O Imperator fidelium, incidit in manus meas liber ex libris Danielis, cui ſit pax: & inveni in eo ſcriptum, & commemoratum id, quod creavit Deus Excelſus, & diſpoſitionem ejus circa unamquamque rem. Quoad verò illud, de quo requiſiſti me circa hunc Mundum, & amplitudinem ejus; pro certo habe, hunc Mundum in Regno Dei, & rebus ab eo creatis, eſſe veluti ſtellam ex minimis inter omnes ſtellas cœli. Inveni autem in prædicto libro, Deum Benedictum, & Excelſum creaſſe aerem quemdam longitudinis (itineris) *mille millionum annorum; & latitudinis ejuſdem ſpatii. Deinde creavit ſupra eum, mare longitudinis* (itineris) *mille millionum annorum. Deinde creavit ad latus maris illius à parte dextera mille milliones Urbium, totidemque à parte ſiniſtra, replevitque eas multitudine hominum, quos creavit: conſtituitque illis diem, ac noctem, & Solem, & Lunam: miſitque ad eos Legatos, & tradidit illis è Cœlo Sacros Libros: præſcripſitque illis Religionis ritus, quos exercerent. Ex illis autem quidam boni ſunt, quidam mali. Habent ſuum Paradiſum, ſuumque Infernum: in hoc mali puniuntur: in illo boni fruuntur. Judicabuntur in alio Judicio, quàm noſtro; neque reſurgent nobiſcum. Unaquæque Civitas habet viginti millia Prata: ſingula prata habent viginti millia viridaria: ſingula viridaria habent viginti millia nemora arborum fructiferarum: ſingula nemora habent viginti millia arborum: in unaquaque arbore ſunt viginti millia poma: ſingula poma habent folia viginti millium ſpecierum. Sub unaquaque ſpecie arboris ſunt mille beſtiæ, quæ comedunt, & bibunt ex eo, quod cadit ex foliis arborum illarum. Minima ex menſis, ſuper quas comedunt illæ beſtiæ, habet tantam amplitudinem, quantam habet hic noſter Mundus. Ipſæ verò beſtiæ deſerviunt ad cibum illis Gentibus, quas jam deſcripſi tibi, ò Imperator fidelium. Deinde tamquam fornice operuit illud mare in longitudine, & latitudine ejus, & creavit ſuper illud terram ex ferro: & poſuit inter illam terram, & illud mare ſpatium itineris millies mille annorum. Poſuit autem in eo mari piſces magnos, ſingulos trecentorum cubitorum;*

يحصي عدد العالمين احد الا الله:

Dixit Said Almoſajeb: Deus habet mille Mundos: ſexcentos in mari, & quadringentos in terra. Et dixit Aldhahak: ſunt inter eos trecenti ac ſexaginta Mundi, quorum incolæ diſcalceati ſunt, ac nudi, nec cognoſcunt illum, qui creavit eos. Sexaginta autem, qui veſtibus induuntur. Et dixit Abu-Said Hadrienſis: Deus habet quadraginta millia Mundorum, quorum unus eſt hic Mundus ab oriente ad occidentem. Et dixit Mocatel filius Solyman: Sunt octoginta millia Mundorum: quadraginta millia in terra, & quadraginta millia in mari. Si autem vellem explicare hujuſmodi Mundos, & quæ ſunt in eis, indigerem mille voluminibus, quorum quodlibet mille paginas contineret. Et dixit Kaab Alahbar: Nemo poteſt numerare Mundos, niſi Deus.

Exiſtimabit fortaſsè Lector, hujuſmodi Mundos eſſe pumiliones ac pygmæos: ſed audiat, obſecro, quid de uno ex ipſis referatur in Libro السبعينيات الشيخ عبد الرحمان الهمداني *Septenariorum Doctoris Abdal-Rhaman Hamdanienſis*. Introducitur hìc quidam Adallah coram Othman filio Ophan, quarto Arabum Chalipha, qui imperavit Anno Hegiræ 23. Chriſti, 644. ita loqui: يا امير المومنين وقع فى يدي كتاب من كتب الدفان من كتب دانيال عليه السلام وجدت فيه مكتوب مذكور ما خلق الله تعالي وقدرته على كل شي واما قولك فى الدنيا وسعتها فاما هذه الدنيا فى ملك الله تعالي ومخلوقاته كمثل كوكب صغير بين الكواكب فى السما: ووجدت فى هذا الكتاب ان الله تبارك وتعالي خلق هواء طوله الف الف الف عام وعرضه مثل ذلك ثم خلق فوقه بحرًا طوله الف الف الف سنة ثم خلق علي جانب البحر عن يمينه الف الف الف مدينة وعن شماله مثل ذلك فملاها خلقًا من خلق الله تعالي وجعل لهم ليلًا ونهارًا وشمسًا وقمرًا وارسل فيهم الرسل وانزل عليهم الكتب وجعل لهم مناسك هم ناسكوها ومنهم الصالحون والظالمون ولهم جنة ونار يعذب مسيئهم وينعم محسنهم يحاسبون بغير حسابنا ولا يحشرون معنا: لكل مدينة عشرون الف مرج فى كل مرج عشرون الف روضة في كل روضة عشرون الف حديقة فى

qui natantes decurrunt per omnem partem ab Oriente ad Occidentem.

Tædet ulteriùs hunc nugivendulum audire. Satis ſint jam audita ad Alcoranicorum Mundorum inanias intelligendas. Ne verò quiſquam me hæc Mahumeto Mahumetaniſque impoſuiſſe ſuſpicaretur, malui manum delaſſare, verba ipſa Arabica afferendo, quàm mendacis, vel falſarii ſuſpicionem ſubire. Nullus certè ſanæ mentis perſuadere ſibi potuiſſet, hoc hominum genus eſſe adeò ridiculum, ac ſtultum, ut tàm portentoſis ineptiis fidem adhiberet.

Recentiores Interpretes ad tuendum Mahumeti, ejuſque Alcorani honorem, dictionem Arabicam العالمين non *Mundos*, ſed *Creaturas omnes*, & præſertim *Angelos*, *Dæmones*, & *Homines*, exponunt.

Ex Sura 2. البقرة *Vacca.*

Verſ. 2. Exorditur tribus characteribus ſolitariis, nempè الم A. L. M. qui nihil ſignificant: & Expoſitores ipſi ſapientiores fatentur, Deum ſolum noſſe ſenſum eorum. Neque ſolùm huic Suræ, ſed aliis quoque nonnullis vel hos, vel alios characteres ignotæ ſignificationis præfigit. Eas hìc notabo. Præmittit Suræ 3. الم A. L. M. Suræ 7. المص: A. L. M. S. Suræ 10. 11. 12. 13. 14. 15. الر A. L. R. Suræ 19. كهيعص K. H. I. A. S. Suræ 20. طه T. H. Suræ 26. طسم T. S. M. Suræ 27. طس T. S. Suræ 28. طسم T. S. M. Suræ 29. 30. 31. 32. الم A. L. M. Suræ 36. يس I. S. Suræ 38. ص S. Suræ 40. & 41. حم H. M. Suræ. 42. حمعسق H. M. A. S. Q. Suræ 43. 44. 45. 46. حم H. M. Suræ 50. ق Q. Suræ 68. ن N.

Non eſt dubium, hujuſmodi characteres ſuperſtitionem ac magiam continere. Nullam certè habent utilitatem, prorſuſque ocioſi ſunt, cùm nemo ſit, qui eos intelligat. Neque unquam perſuadebit ſibi vir ullus prudens, Deum mittere ſcripturam aliquam hominibus, quam nemo ſit intellecturus. Quòd ſi dicatur, Deum poſuiſſe hos characteres in Alcorano non propter homines, ſed propter ſeipſum: reſpondetur, Deum non indigere characteribus ad hoc, ut eorum ope notitiam aut memoriam alicujus rei habere poſſit.

Ver. 25. Promittit aſſeclis ſuis Paradiſum: ſed quem? audi وبشّر الذين امنوا وعملوا الصالحات انّ لهم جنّاتٍ تجري من تحتها الانهار كلّما رُزقوا منها من ثمرة رزقًا قالوا هذا الذي رُزقنا من قبل واُتوا به متشابهًا ولهم فيها ازواج مطهّرة وهم فيها خالدون:

Et annuncia (ò Mahumete) *iis qui crediderint, & fecerint bona; eos habituros eſſe hortos, ſubter quos decurrunt flumina. Quotieſcumque cibati fuerint ex aliquo fructu ex illis, dicent: hic eſt ille, quo cibati ſumus anteà. Sed erit ſimilis illi,* (non autem ille idem) *In his autem hortis habebunt uxores purificatas: & ipſi in illis perpetuò morabuntur.*

Dicuntur flumina currere ſub hortis, ideſt, ut explicat Gelaleddinus, تحت اشجارها وقصورها: *ſubtus arbores, & palatia eorum.* Dicuntur etiam *uxores purificatæ;* nempè ut idem cum aliis Sapientibus explicat, من الحيض وكل قذر *à menſtruo, & omnibus ſordibus*: non enim utentur illis ad prolem, ſed ad meram voluptatem; & quamvis aſſiduè copiam ſui faciant viris, ſemper tamen remanebunt virgines. De his ita ſcribit Jahias ex relatione Malek, qui id acceperat ab Alhaſan: قال رسول الله ان من نسآء اهل الجنة يدخلنها عربا اترابا لا يحضن ولا يلدن ولا يمتخطن ولا يقضين حاجة: *Dixit Legatus Dei Mahumetus de uxoribus habitatorum Paradiſi: Ingredientur in Paradiſum ſociatæ conjugibus ſuis, iiſdem coætaneæ: non patientur menſtrua, non parient; non emungent nares; non egerent cibi potuſque excrementa.* Poſtremò de fluminibus Paradiſi ita idem Auctor. بلغني عن ايان بن عياش من انس بن مالك قال انهار الجنة تجري من غير حدود الماء واللبن والعسل والخمر وهو ابيض كلّه وطين النهر مسك ادفر وازفاره الدرّ والياقوت: *Audivi ab Ajano filio Ajaſci, qui audiverat ab Anaſo filio Maleki: flumina Paradiſi fluere ſine ullo termino, aqua, lacte, melle, & vino, quod ſemper eſt album. Limus autem fluviorum eſt muſcus fragrantiſſimus: & glareæ eorum ſunt margaritæ & hyacinthi.* Omnia placent, præter vinum ſemper album, nam rubrum etiam non parùm guloſis arridet. Miraris Lector, Paradiſum tàm ſpurcum à Mahumeto proponi? *Laudibus arguitur vini vinoſus Homerus.* Erat ipſe ſpurciſſimus, totuſque Veneri, gulæque addictus. Quamobrem, referente Thalebienſi in expoſitione Suræ 4. verſ. 52. قالت اليهود انظروا الى هذا الذي لا والله لا يشبع من الطعام ولا والله ما له همّ الّا النساء لو كان نبيًّا لشغله امر النبوة عن النساء: *Dicebant Judæi* (de Mahumeto): *Videte hunc hominem, qui, per Deum, non poteſt ſatiari cibo; neque, per Deum, aliam habet ſolicitudinem, quàm de fœminis. Si eſſet propheta, ſolicitus eſſet de iis, quæ ſpectant ad munus propheticum, non autem de fœminis.* Sed quid Judæorum egemus teſtimonio? cùm ipſemet de ſe teſtetur: (prout refert Iſmael filius Aly in ejus vita) انّ الله جعل لذّتي فى النساء والطيب: *Deus poſuit delicias meas in fœminis ac ſuavibus unguentis, & odoribus.* Sed relinquamus ſuem in luto ſuo.

Verſ.

Verſ. 29. Hæc habet de Deo: هو الذي خلق لكم ما فى الارض جميعًا ثم استوي الي السماء فسوّيهن سبع سموات وهو بكل شيٍ عليم:

Ipſe eſt, qui creavit vobis omnia, quæ ſunt in terra: deinde intendit ad creandum cœlum, & conformavit illud in ſeptem cœlos: & ipſe in omni re eſt ſciens. Quicquid ſit de ſeptem cœlis, directè Alcoranus pugnat contra Pentateuchum, ex quo apertè conſtat, Deum priùs creaſſe cœlum, quàm terram: & hæc eſt communis omnium, etiam Hebræorum ſententia: ſemper enim cœlum primo loco ponitur in creatione, excepto cap. 2. Geneſ. verſ. 4. ubi in textu Hebraico terra cœlo præponitur. At Græca, & Latina, atque etiam Samaritana, Syriaca, & Arabica repugnant. Quicquid ſit; ordo à Moyſe ſervatus eſt hic. Primò: Cœlum, deinde terram Deus creavit. Secundò: Lucem utrique communem produxit. Tertiò: Firmamentum, quod ad cœlum ſpectat, formavit. Quartò: Maria congregavit. Quintò: Arbores & herbas juſſit germinare. Sextò: Solem, Lunam, & Stellas in Cœlo conſtituit: poſtremò quadrupedia, reptilia, volucres, piſces, in terris, & aquis produxit, hominemque formavit. Huic autem ordini abſque dubio repugnat Alcoranus, dum aſſerit, Deum primò creaſſe terram, & omnia, quæ ſunt in illa: deinde verò ad cœlum creandum animum intendiſſe.

Verſ. 30. De creatione Adam, & rebus aliis ad eum ſpectantibus, ita nugatur: واذ قال ربّك للملايكة انّي جاعل فى الارض خليفة قالوا أتجعل فيها من يفسد فيها ويسفك الدماء ونحن نسبّح بحمدك ونقدس لك قال انّي اعلم ما لا تعلمون: وعلّم ادم الاسماء كلّها ثم عرضهم علي الملايكة فقال انبيوني باسماء هولآء ان كنتم صادقين: قالوا سبحانك لا علم لنا الّا ما علّمتنا انك انت العليم الحكيم: قال يا ادم انبيّهم باسمائهم فلمّا انباءهم باسمائهم قال الم اقل لكم اني اعلم غيب السموات والارض واعلم ما تبدون وما كنتم تكتمون: واذ قلنا للملايكة اسجدوا لادم فسجدوا الّا ابليس ابي واستكبر وكان من الكافرين: وقلنا يا ادم اسكن انت وزوجك الجنة وكلا منها رغدًا حيث شيتما ولا تقربا هذه الشجرة فتكونا من الظالمين: *Cùm dixiſſet Dominus tuus* (ò Mahumete) *Angelis*; *Ego ſanè decrevi conſtituere in Terra unum ſupremum Principem*: *Reſponderunt Angeli*: *Conſtitueſne principem in terra, qui corrumpat eam, & effundat ſanguinem? Nos porrò laudamus te, & ſanctificamus te*: (ſatis tibi ſit hoc, abſque alio principe in terra: vel conſtitue unum ex nobis.) *Dixit illis Deus. Ego ſcio, quod vos neſcitis.* (Interim Deus creavit Adam) *& docuit eum nomina omnium rerum. Deinde* (advocato Adam, & Angelis) *expoſuit coram Angelis omnes res creatas, dixitque eis: Divinate mihi, quæ ſint nomina harum rerum*; (nam ex hoc cognoſcam) *ſi eſtis veraces. Reſponderunt Angeli: Laus tibi: nos non habemus ſcientiam, niſi quam tu nobis impertitus fueris: nam tu es Sciens, Sapiens. Tunc dixit Deus: O Adam, dic tu nomina harum rerum. Cùmque Adam* (quippe à Deo anteà edoctus) *ea probè enunciaſſet; dixit Deus Angelis: Nonne prædixi vobis, me ſcire arcana cœlorum, & terræ, & ea omnia, quæ vos celatis, & quæ propalatis? Tunc dixit Angelis:* (Quandoquidem doctior fuit vobis) *procidentes adorate Adam. Omnes igitur adoraverunt: ſed* (unus eorum nomine) *Eblis* (ideſt Diabolus) *elatus in ſuperbiam, noluit eum adorare: quamobrem inter infideles & ingratos computatus eſt. Deinde dixit Deus Adæ: O Adam, habita tu, & conjux tua in Paradiſo, & comedite in eo affluenter quæcumque volueritis: ſed ne appropinquetis arbori huic; ne incurratis in iniquitatem.* Audiſti, Lector, ludicrum puerile inter Deum, & Angelos, quod magna ex parte in Thalmud à R. Eliezer in פרקים, cap. 13. refertur. Impinguant Expoſitores Moslemi Mahumeticas nugas ineptiis ſuis, quas hìc ſolùm innuam. Scribit Gelaleddinus; *Deum creaſſe Adam ex ſuperficie terræ, deſumpto pugillo illius ex omnibus ejus coloribus, & cum aquis variis pinſuiſſe.* Iſmael filius Aly in ſect. de Adam, cap. 1. hæc habet. *Creavit Deus corpus Adæ ex* سلسل *Salſal* (ideſt luto ſicco, nondum cocto); *& reliquit illud quadraginta noctibus, vel, juxta alios, quadraginta annis, jacens ſine anima: veniebatque Diabolus ad illud, & pede percutiebat, & reſonabat. Et ſufflavit Deus in eo animam de flatu ſuo, immittens per oculos ejus: & ipſe vidit naſum ſuum adhuc luteum, & animam currentem per illum, donec pervenit ad pedes, & ſtetit rectus. Et docuit Deus Adam nomina omnium rerum, & linguas omnium animalium maris, & terræ.* Et poſt nunnulla: *Diabolus autem ingredi voluit Paradiſum, ut tentaret Adam: ſed prohibuerunt eum Angeli cuſtodes illius. Ille verò obſecravit omnes beſtias, ut portarent ipſum in Paradiſum, quò alloqui poſſet Adam, & uxorem ejus. At omnes recuſaverunt portare eum, præter Serpentem, qui accepit Diabolum inter duos dentes molares ſuos, & introduxit eum furtim in Paradiſum. Erat autem Serpens eo tempore figuræ pulcherrimæ.* Refert deinde ejectionem Adæ, Hevæ, Serpentis, Diaboli, & Pavonis è Paradiſo, poſt peccatum Protoplaſtorum: dicens: *Et deſcendere fecit Deus eos omnes in terram* (volunt enim in Mahumetani Paradiſum hunc eſſe in ſeptimo cœlo.) *Et Adam quidem amandavit in Indias ſuper montem Sernadib. Habebat autem pro induſio unum de foliis Paradiſi, quod cùm ventus diſperſiſſet per illam regionem, inde nata ſunt aromata ejus. Heva verò deſcendit in Geddan; & Diabolus in deſertum Meiſam: Serpens autem in Aſphahan, & Pavo in Mare. Perſeveravit autem Adam flens peccatum ſuum, quoadusque Deus placatus eſt illi; & tunc venit ad Templum Meccæ, ibique coivit cum Heva inter Saphan, & Mervam: quæ concepit maſculum, & fœminam;*

ſed

ſed menſe octavo fecit abortum. Iterùm concepit, & abortivit. Tertiò concepit, peperitque maſculum, & fœminam. Poſtquam verò centies peperiſſet, ſemper maſculum & fœminam, (Quidam tamen volunt toto hoc tempore illam dæmones ſeu familiares Genios peperiſſe), *concepit & peperit Habel, & ſororem ejus: & poſteà Cain, & ſororem ejus. Miſit autem Deus Adam ut prædicaret Genti ſuæ; & tradidit ei è cœlo libros viginti, & unum.*

De Arbore illa, quam Deus Protoplaſtis prohibuit, variæ ſunt, & omnes ridiculæ tàm Hebræorum, quàm Mahumetanorum opiniones. Jahias ex auctoritate Ebn-Abbas, vel potiùs Rabbinorum in Thalmud, Ordine 4. *Nezikin*, Cod. 5. *Sanhedrin*, Cap. 7. ſentit fuiſſe *Spicam tritici*. Cottada, *Ficum cum fructu;* alii *Vitem cum uva*. Sed non eſt, quòd diutiùs in his quiſquiliis immoremur.

Verſ. 54. hæc habentur: وقال موسى لقومه يا قوم انكم ظلمتم انفسكم باتخاذكم العجل فتوبوا الي بارئكم فاقتلوا انفسكم ذلكم خير لكم عند بارئكم فتاب عليكم انه هو التواب الرحيم: *Dixit Moyſes populo ſuo: O populi mei, certè vos iniquè egiſtis contra vos ipſos adorando Vitulum. Convertimini igitur ad Creatorem veſtrum, & occidite vos ipſos: hoc erit melius vobis apud Dominum veſtrum, & parcet vobis, quia ipſe eſt propitiabilis, miſericors.* Exponit Gelaledd. ففعلتم ذلك وارسل عليكم سحابة سودا ليلا يري بعضكم بعضا فيرحمه حتي قتل منكم سبعين الفا. *Et adjuvit vos ad hoc faciendum Deus: nam miſit ſuper vos nubem nigram, ne alii veſtrum alios videre poſſent, illorumque miſererentur; donec occiſi ſunt ex vobis ſeptuaginta millia.* Verùm in Libro Exodi c. 32. non legimus, Moyſen mandaſſe Iſraelitis, ut more cæcorum occiderent ſe ipſos propter perpetratam Vituli idololatriam; ſed ipſummet, adjunctis ſibi Levitis, qui Deum timebant, occidiſſe viginti tria millia eorum, qui vitulum adoraverant. Vide quantum diſtent commenta Alcorani, & Moslemorum à veritate ſacræ Hiſtoriæ.

Verſ. 55. ita exprobrat Judæis: واذ قلتم يا موسى لن نومن لك حتي نري الله جهرة فاخذتكم الصاعقة وانتم تنظرون: ثم بعثناكم من بعد موتكم لعلكم تشكرون: *Et dixiſtis: O Moyſes nunquam credemus tibi, donec videamus Deum clarè. Propterea invaſit vos mors, vobis videntibus: & deinde reſuſcitavimus vos poſt mortem veſtram, ſi fortè vos gratias ageretis.* Tantum abeſt, ut Iſraelitæ vellent videre Deum, ut vocem quoque ejus audire recuſarent, dicentes Moyſi, Exod. cap. 20. *Loquere tu nobis, & audiemus: non loquatur nobis Dominus, ne fortè moriamur.* Pugnant hæc apertè cum verbis Alcorani: ac proinde inſigne eſt mendacium, quòd Iſraelitæ ob hoc mortui ſint, & deinde à Deo reſuſcitati. Iſmael filius Aly ut ab hoc mendacio Mahumetum purget, aſſerit, ſeptuaginta illos tantummodo mortuos eſſe, & reſuſcitatos, quos Moyſes ſecum duxit in montem, quia Deum videre voluerunt. Sed hoc quoque mendacium eſt: habemus enim de his, Exodi cap. 24. *Et viderunt Deum Iſrael, & comederunt, & biberunt*, non autem, *mortui ſunt, & reſuſcitati.*

Verſ. 60. Fingitur Deus hæc Mahumeto ſuggere-re: واذ استسقي موسي لقومه فقلنا اضرب بعصاك الحجر فانفجرت منه اثنتا عشرة عينا قد علم كل اناس مشربهم: *Memento, cùm Moyſes petiit potum pro populo ſuo: nos verò diximus ei: Percute virga tua petram.* (Quod cùm feciſſet) *emanaverunt ex ea duodecim fontes. Jam cognoverunt omnes homines* (ſingularum Tribuum) *locum ſuum ad bibendum.* Bis Moyſes è petra aquam, virga percutiendo, eduxit: Exodi cap. 17. & Numer. cap. 20. nec uſquam leguntur hi duodecim fontes, ex quibus ſingulæ Tribus biberent. Quamobrem vel eſt commentum Rabbinicum; vel Mahumetus, more ſuo, duas ſacras Hiſtorias confudit: nempè percuſſionem petræ in Horeb: & duodecim fontes aquarum, quos Iſraelitæ invenerunt in Elim, Exodi cap. 15. & Num. cap. 33. Certè, cùm petra illa adhuc extet, quemadmodum plures ex noſtris, qui eam viderunt, affirmant; tres tantùm in illa hiatus, vel ora conſpiciuntur, ex quibus aquas cum impetu & violenter erupiſſe cognoſcitur.

Verſ. 63. ſic fingitur loqui Deus cum Judæis: واذ اخذنا ميثاقكم ورفعنا فوقهم الطور خذوا ما اتيناكم بقوة واذكروا ما فيه لعلكم تتقون: *Et mementote, quando accepimus pactum veſtrum* (de obſervando Pentateucho): *& elevavimus ſupra vos Montem* (Syna & Horeb, diximuſque vobis) *Accipite quod attulimus vobis* (& obſervate illud) *ſtrenuè: & memoria retinete id, quod continetur in eo, ut vos caveatis* (pœnas tranſgreſſionis veſtræ). Fingitur hìc, Deum radicitùs evulſiſſe Montem Syna, & elevaſſe illum in aera, atque ita ſuſpenſum tenuiſſe, minitando ſe cum impetu projecturum illum ſuper Iſraelitas, niſi promptè reciperent legem ſuam, quam recuſabant. Gelal. اقتلعناه من اصله عليكم لما ابيتم قبولها: *Evulſimus eum à radicibus, & elevavimus ſuper vos, quia renuebatis accipere eam*; nempè, legem meam. Figmentum hoc, & mendacium. Nam de hujuſmodi Montis Synai evulſione nullum in Pentateucho veſtigium. Iſraelitæ verò promptiſſimè legem datam ſuſcepere, ut patet Exodi cap. 19. ubi proponenti illam Moyſi à Deo tradendam: *reſpondit omnis populus ſimul: Cuncta, quæ loquutus eſt Dominus, faciemus.* Et clariùs etiam Deuteron. cap. 5. ubi populus, Dei Majeſtate perterritus, dixit ad Moyſen: *Si audierimus ultrà vocem Domini Dei noſtri, moriemur. Tu magis accede, & audi cuncta, quæ dixerit Dominus Deus noſter tibi: loqueriſque ad nos, & nos audientes faciemus*

بعضها كذلك يحيي الله الموتي ويريكم آياته

لعلكم تعقلون: *Itaque immolaverunt eam* (ideſt vaccam) *& parum abfuit, quin hoc non facerent*: (quia ſcilicet venditor ejus, nimium pretium exigebat.) *Cùmque hominem occidiſſetis, & de auctore cædis contenderetis: Deus manifeſtavit id quod occultabatis. Diximus enim: Percutite hominem occiſum parte vaccæ immolatæ.* (Quod cùm feciſſent, revixit mortuus, & detexit occiſorem ſuum.) *Ita vivificat Deus mortuos, & oſtendit vobis miracula ſua, ut vos intelligatis.* Clariùs ex Taarich Sciahinſciah, cap. في موسى *De Moyſe*, rem totam tene. *Infanti filio reliquit pater moriens vitulam, quæ donec filius adoleſceret, in deſertis, nullo cuſtode, morata eſt. Mater filio jam adulto ſignificavit, vitulam per deſerta liberè vagantem ſuam eſſe: iret, eamque captam venum deportaret: tres denarios pro pretio acciperet. Obtulit ſe illi in foro Angelus ſub ſpecie humana, qui pro vitulæ pretio ſex obtulit denarios, dummodo nihil de hoc matri ſignificaret. At ille pretium accipere noluit ſine matris aſſenſu: quo obtento, regreſſus eſt in forum, ubi Angelum invenit, qui duodecim ei denarios obtulit, cum pacto ne matri ſignificaret. Ille autem non acquievit, ſed regreſſus ad matrem, quid ſibi eveniſſet, expoſuit. Mater intellexit, hunc eſſe Angelum, dixitque filio; Revertere, ac require ab illo emptore, quid de hac vitula faciendum ſit. Regreſſo juveni dixit Angelus: Eveniet quamprimùm, ut filii Iſrael emant à te hanc vitulam tanta auri copia, quantam pellis ejus capere poſſit. Brevi igitur contigit, ut occideretur quidam inter Iſraelitas, nomine Hammiel, à patruele ſuo, qui tranſtulit cadaver ex Urbe, in qua erat, in aliam Urbem.* (At in Deſerto, nullæ erant Urbes). *Venerunt autem propinqui ejus, qui occiſus fuerat, ad Moyſen, adducentes eos, quos cædis reos eſſe putabant. His autem negantibus, & re dubia; præcepit Deus, ut Vacca rufa, mediæ ætatis, ſine macula, non attrita jugo, vel onere, mactaretur. Cùmque nulla alia cum his notis reperiretur præter eam, quam orphanus ille apud ſe habebat, hanc emere coacti ſunt tanta auri copia, quantam capiebat pellis illius. Alii dicunt, quantum erat pondus Vaccæ. Alii, decem vicibus ſupra pondus ejus. Immolaverunt igitur illam, & tetigerunt cadaver hominis occiſi particula illius* (nempe lingua, vel cauda, ut ſcribit Gelaled.) *At homo revixit, ſtetitque rectus, & ait: Occidit me talis. Et mox cadens iterùm mortuus eſt.*

Verſ. 102. Hæc habet de Judæis: واتبعوا ما تتلوا الشياطين علي ملك سليمن وما كفر سليمن ولكن الشياطين كفروا يعلّمون الناس السحر وما انزل علي الملكين ببابل هاروت وماروت وما يعلّمان من احد حتي يقولا انّما نحن فتنة فلا تكفر فيتعلّمون منهما ما يفرقون به بين المرء وزوجه وما هم بضارّين به من احد الّا باذن الله ويتعلّمون ما يضرّهم ولا ينفعهم ولقد

mus ea. Quod cùm audiſſet Dominus, dixit ad Moyſen: Audivi vocem verborum populi hujus, quæ loquuti ſunt tibi: benè omnia loquuti ſunt. Nec uſquam legimus populum à divinis mandatis recipiendis reſiliiſſe.

Verſ. 65. ita legimus. ولقد علمتم الذين اعتدوا منكم في السبت فقلنا لهم كونوا قردة خاسيين فجعلناها نكالاً لما بين يديها وما خلفها وموعظة للمتّقين:

Et jam quidem noſtis quid, evenerit illis ex vobis, qui tranſgreſſi ſunt Sabbatum. Diximus enim illis: Eſtote ſimiæ abactæ: Et poſuimus eas in exemplum illis, qui fuerunt ante eas, & poſt eas, & in admonitionem piorum. Fabulam obſcurè ab Alcorano indicatam, ita explicat ac dilucidat Sciahinſciah in ſua hiſtoria cap. de David. Arabica Latinè fideliter reddo. *Fuerunt tempore David, cui ſit pax, Iſraelitæ quidam, qui habitabant ad litus maris in Civitate Ailæ. Piſces autem exibant è mari nocte Sabbati, & non movebantur uſque ad noctem Dominicæ, nec regrediebantur in mare. Illi verò dixerunt: Certè interdixit Deus patribus noſtris piſcationem die Sabbati: at nobis non interdixit. Piſcati itaque ſunt, & aſſaverunt piſces, & comederunt. Cùm autem alii fideles ex olfactu id cognoviſſent, prohibuerunt eos. Illi verò ne dignati quidem ſunt reſpicere prohibentes. Quamobrem fideles pugnantes contra eos, diviſerunt Civitatem, & fecerunt murum ſublimen intermedium. At ſceleſti illi foderunt foveas, rivos per eas derivantes ex mari intra portas domorum ſuarum. Cùmque piſces nocte Sabbati per rivos illos egrederentur; ne poſſent habere regreſſum ad mare, in nocte Dominicæ occludebant eoſdem rivos verſus mare. Cœperunt autem fideles impedire eos; at ipſi obſtinatiùs ſe gerebant in hac re. Maledixit itaque eis David, & Deus transformavit illos in ſimias. Venicbatque ad aliquem eorum amicus ejus, & inveniebat eum ſimiam, oculos hùc illùc moventem. Dicebatque ei: Tune es talis? Ille verò capite annuebat: ac ſi diceret; Ego ſum. Dicebatque amicus: Nonne prohibui te? At ſimia flebat. Permanſeruntque in hoc ſtatu tres dies: deinde perierunt. Miſit autem Deus ventum, qui arreptas ſimias projecit in mare.* Hanc eſſe fabulam, patet quia Civitas Aailat pertinebat ad Idumæos, ut habetur, lib. 3. Reg. cap. 8. Idumæi verò non obſervabant Sabbatum, nec legem Hebraicam. Denique ſi David hoc miraculum feciſſet; aliquod illius veſtigium in Sacris Literis haberemus.

Verſ. 67. Refertur multis nugis admixtum id, quod legimus in lib. Numer. c. 19. de Sacrificio Vaccæ rufæ, quæ extra caſtra erat immolanda, & comburenda; & ejus cineribus aqua dilutis, is, qui cadaver hominis tetigerat, erat expiandus. Fingitur itaque in Alcorano hominem quendam occiſum fuiſſe: cùmque cædis auctor non reperiretur, Deum juſſiſſe Moyſen immolare hujuſmodi Vaccam, nam hac ratione homicida reperiri potuiſſet. Sic igitur, verſ. 71. فذبحوها وما كادوا يفعلون وان قتلتم نفسًا فادّارأتم فيها والله مخرج ما كنتم تكتمون فقلنا اضربوه

ولقد علموا لمن اشتريه ما لـــه فى الاخرة من خلاق

Et ſectati ſunt id, quod moliti erant Dæmones contra regnum Salomonis. Neque Salomon infidelis fuit; ſed Dæmones erant infideles; docebant enim homines artem magicam, & ſcientiam traditam duobus Angelis Harut, & Marut, in Babylone. Non tamen (hi Angeli) *docebant hujuſmodi magicam artem ulli, quin priùs dicerent illi: Nos certè* (hæc docemus) *ad tentandum* (homines): *at tu cavè, ne ſis infidelis* (ideſt ne ea utaris). *Verùm* (homines) *didicerunt ab his duobus* (Angelis) *artem ſeparandi virum ab uxore ſua: non tamen nocere poterant ulli per eam, niſi permittente Deo. Et didicerunt id, quod erat ipſis noxium, non autem quod erat utile: & quidem ſciebant, eos, qui hac arte uſi fuiſſent, non habituros partem in ſæculo futuro.* Dat lucem commento Alcoranico expoſitio Jahiæ, quæ eſt communis cæteris Expoſitionibus. Do tantùm verba latina; *Dixit Kalebius: Poſtquam probavit Deus Salomonem per operam Satanæ* (ſpoliando eum regno): *ſcripſerunt Dæmones plures libros magicos, & abſconderunt eos ſub throno Salomonis. Cùm autem hic mortuus eſſet; venerunt Dæmones ad homines amicos ſuos, & dixerunt eis: Vultisne oſtendamus vobis, qua arte Salomon imperabat hominibus, & ſubjiciebat ſibi Genios, & ventos? Cùmque illi id ſe velle reſponderent: dixerunt Dæmones: Effodite ſub Throno ejus. Hoc cùm illi feciſſent, plurimos inde libros extraxerunt; quos legentes invenerunt continere infidelitatem contra Deum. Dixeruntque Optimates filiorum Iſrael: Abſit, ut hæc addiſcamus. Vulgus autem ea addidicit: & evulgaverunt Pontifices hoc de Salomone inter filios Iſrael, donec Deus purgavit illum ab hac calumnia per linguam Mahumeti, dicens: Neque Salomon infidelis fuit.* Hactenùs Jahias.

De duobus illis Angelis Harut, & Marut habetur ex traditione Alhaſan, illos commoraturos ببابل

الي يوم القيمـــة وان من زعم علي تعلّـــم السحر

ثم اتاهمـــا سمع كلمهما من غيـــر ان يراهما:

in Babylone uſque ad diem Reſurrectionis. Et ſi quis cupiat addiſcere artem magicam, pergens ad eos, audit vocem eorum, abſque eo quòd videat eos. Ex Mogiahedo autem, cujus traditionem cæteri ſequuntur, habetur: *Cùm Angeli conquererentur apud Deum de ſceleribus hominum, miſſi fuerunt hi duo, Harut, & Marut, ad judicium inter homines exercendum. Juſtèque judicaverunt, donec deſcendit ad eos* (ex orbe cœleſti) *Venus in figura pulcherrimæ mulieris litem motura contra maritum ſuum. At cùm vidiſſent eam Angeli, exarſerunt in concupiſcentia ejus, & tentaverunt commiſceri cum ea. At Venus avolavit, & rediit al locum ſuum in cælo. Duo quoque Angeli redierunt in Cœlum: ſed prohibiti ſunt ab ingreſſu ejus. Rogaverunt igitur quemdam hominem, ut intercederet pro ipſis, dicentes ei: Audivimus Deum optimam de te commemorationem facientem. Ille verò ſe excuſavit, dicens: Quomodo intercedent terrigenæ pro cœligenis? Attamen conſtituit diem, in qua promiſit ſe pro eis rogaturum. Oravit igitur pro illis, & obtinuit, ut liceret ipſis eligere pœnam, vel in hoc Mundo, vel in altero. Illi verò elegerunt puniri ac torqueri in Babylone uſque ad diem Reſurrectionis.* Pœnam autem deſcribit Auctor Doctrinæ Mahumeti, aliàs allegatus, ita: *Depenſi ſunt per catenas ferreas demiſſis capitibus in puteo Babel, uſque in diem Judicii.* Totam hanc fabulam Mahumetus & Mahumetani è Cornucopia Rabbinica eruerunt. Vide eam in ילקוט *Jalcut*, ſect. בראשית *Bereſcith*, ex מדרש *Midraſch.* ubi *Harut*, vocatur שכזחזי *Scembazai*: *Marut* autem עזאל *Azael*.

Verſ. 125. Legimus واذا ابتلي ابراهيم ربّه بكلمات

وأتمهـــن: *Et cùm tentavit Abraham Dominus ejus quibuſdam verbis, & ipſe complevit ea.* Quænam fuerint hæc verba, & qua in re Deus Abraham tentaverit, ita refert Gelaleddinus, ex traditione proculdubio ipſius Mahumeti: وقيل هـي مناسك

الحجّ وقيل المضمضـــة والاستنشاق والسواك وقصّ

الشارب وفرق الراس وقلـــم الاظفار ونتـــف الابط

وحلـــق العانـــة والختان والاستنجـــاء:

Quidam dicunt fuiſſe ritus ſacræ Peregrinationis. Alii verò volunt fuiſſe præcepta, abluendi os aqua per nares eam attrahendo, ad illas purgandas: confricandi os, & dentes: tondendi barbam, ſeu pilos labii ſuperioris: diſcriminandi capillos ad verticem: præcidendi ungues: depilandi axillas: radendi pubem circa genitalia: circumcidendi præputium; & abluendi aqua, vel abſtergendi alia re obſcœnas partes ad eas purgandas. At Pentateuchus apertè docet, Deum tentaſſe Abraham, præcipiendo ei, ut Iſaac filium ſuum ſibi immolaret.

Verſ. 128. Fingit Abraham, & Iſmael fabricaſſe Templum Meccanum, ita ſcribens: واذ يرفع ابراهيم

القواعد من البيت واسمعيل ربّنا تقبل منّا انـــك

انت السميع العليـــم: *Et cùm extollerent Abraham & Iſmael fundamenta Domus* (Templi Meccani), *dicebant: Domine noſter ſuſcipe hoc obſequium à nobis; quia tu es Auditor, Cognitor.* Alibi oſtendi Abraham nunquam fuiſſe in Mecca, & de Templo ibi conſtruendo ne quidem ſomniaſſe. De eodem Templo mira fabulantur Arabes à Mahumeto per traditionem accepta. Refert hæc Zamchaſcerius: *Cùm Adam ex India ad illud inviſendum peregrinus proficiſceretur; obvios habuit Angelos, qui dixerunt ei: Nos jam peregrinati ſumus ad hoc templum ante te per duo millia annorum. Adam porrò peregrinatus eſt ad illud ex India pedeſtris quadraginta vicibus. Tempore univerſalis Diluvii Deus elevavit hoc Templum ad quartum cœlum, ubi adhuc manet, & dicitur* البيت المعمور *Domus viſitata* (quia ſcilicet inviſunt eam quotidie ſeptuaginta millia Angelorum, nec unquam redeunt iidem): *Deinde Deus præcepit Abrahæ, ut in eodem loco conſtrueret aliam Domum prorſus ſimilem illi, miſſo eidem exemplari ejus è cœlo per Gabrielem; qui ad ejus ſtructuram attulit Lapi-*

pidem Nigrum è cælo (de quo alibi diximus). *Alii tamen malunt hunc Lapidem conceptum ac in lucem editum fuiſſe à Monte* ابو قيس *Abu-Kais, & conſervatum fuiſſe vivum in eo, tempore Diluvii. Erat autem hyacinthus candidus ex Paradiſo: ſed cùm tetigiſſet eum mulier menſtruata, evaſit niger.* Hactenus Zamchaſcerius. Thalebienſis in Suram 3. v. 96. refert de Templo Meccano, hanc ex Vahebo traditionem وقال وهب مكتوب في التوراة ان الله يبعث سبعماية الف من الملايكة المقربين بيد كل واحد منهم سلسلة من ذهب ويقول لهم اذهبوا الي البيت الحرم فزموه بالسلاسل ثم قودوه الي المحشر فياتونه فيزمونه بسبعماية الف سلسلة ثم يقودونه.

Dixit Vaheb: Scriptum eſt in Pentateucho, quòd Deus mittet ſeptingenta millia Angelorum ſibi proximorum. Singuli habebunt in manu catenam auream: & dicet eis: Ite ad Templum Meccanum, & alligate illud catenis: deinde adducite illud in locum Judicii. Venientes igitur Angeli alligabunt illud ſeptingentis millibus catenis & adducent ad locum Judicii. Mox ſubdit, Templum illud loquuturum coram Deo, & imploraturum Deum pro iis, qui ſe viſitaverint. Templi hujus deſcriptionem ex Gabriele Bremond Maſſilienſi, vide in vita Mahumeti circa finem.

Verſ. 244. Ita fingitur Deus loqui cum Mahumeto ألم تر الي الذين خرجوا من ديارهم وهم الوف حذر الموت فقال لهم الله موتوا ثم احياهم:

Nonne animum advertiſti ad eos, qui egreſſi ſunt de domibus ſuis (& ipſi erant multa millia) ob timorem mortis? Dixitque illis Deus: Morimini. Deinde ad vitam revocavit eos. Obſcurè loquitur Alcoranus, quod Interpretes clarius exponunt. Gelaleddinus. هم قوم من بني اسرايل وقع عليهم الطاعون ببلادهم ففروا فقال لهم الله موتوا فماتوا ثم احياهم بعد ثمانية ايام او اكثر بدعآء نبيهم حزقيل فعاشوا دهرا عليهم اثر الموت لا يلبسون ثوبا الا عاد كالكفر واستمرت في اسباطهم:

Hi fuerunt quidam de filiis Iſrael, in quorum regionem cùm peſtilentia incidiſſet, fugam inierunt. Dixit autem illis Deus: Morimini; & mortui ſunt. Deinde poſt octo, aut plures dies reſuſcitavit eos ad preces Ezechielis prophetæ eorum: vixeruntque per multum tempus. Apparebant autem in illis veſtigia mortis: neque induebant veſtem, quæ non evaderet nigra ſicut pix. Et perſeveravit hoc in nepotibus eorum. Idem ferè habet Jahias ex traditione Cottadæ: & juxta Calebium, aſſerit, hos fuiſſe octo millia. Alii tamen volunt fuiſſe quatuor millia: alii decem millia: alii triginta vel quadraginta, vel ſeptuaginta millia. Iſmael Ebn-Aly in ſuo Taarich, cap. ذكر حكّام بني اسرايل: *De Judicibus filiorum Iſrael*; ex auctoritate Thalebienſis, & aliorum, ponit حزقيل *Ezechielem*, Judicem poſt برسياس *Barſajas* filium Caleb. At hujuſmodi Judex nunquam fuit Iſraelitis, quemadmodum neque Ezechiel, quem Auctor fuiſſe affirmat ابن بوزي *Filium Buzi*, & cognominatum ابن العجوز *Filium vetulæ*, quia mater ejus vetula & ſterilis obtinuit eum precibus à Deo. Sed confundit Auctor Samuelem cum Ezechiele, quemadmodum etiam ipſum Ezechielem cum Othoniele, vel alio illius ævi. Ezechiel enim vixit multis ſæculis poſt Judices. De eo igitur refert Iſmael, quòd fuerit ille الذي احياء الله له القوم بعد وفاتهم بدعايه, *in cujus gratiam, & ad cujus preces ſuſcitavit Deus gentem, quæ mortua fuerat* (de qua loquitur Alcoranus) & fugerant ex Civitate Davardan, in quam peſtis advenerat: vel à prælio pro religione ſuſcepto, ob timorem mortis. Cùm autem in Vallem quandam perveniſſent, ibi, Deo jubente, omnes mortui ſunt. Et cùm ibi oſſa tantum eorum remanſiſſent خرج حزقيل فمر بهم فلما راءهم بكي فاوحي الله تعالي اليه يا حزقيل نادهم فاني احييهم لك فناداهم حزقيل فقاموا جميعا وكسروا بكسرة واحدة وعاشوا بعد ذلك دهرا: *Tranſivit juxta eos Ezechiel; cùmque vidiſſet eos, flevit. Inſpiravit autem illi Deus, dicens: O Ezechiel, voca eos: nam ego reſtituam eos tibi ad vitam. Id cùm feciſſet Ezechiel, ſurrexerunt omnes, & congregati ſunt in unam turmam: & poſteà vixerunt longo tempore, &c.* Vides, quot fabulis, ac mendaciis deforment Mahumetus & Mahumetani viſionem imaginariam Ezechielis cap. 37.

Verſ. 247. Cùm Iſraelitæ poſtulaſſent Regem à Samuele, aſſerit Samuelem illis reſpondiſſe: هل عسيتم ان كتب عليكم القتال الا تقاتلوا قالوا وما لنا الا نقاتل في سبيل الله: *ſi indictum fuerit vobis prælium, an à præliando refugietis?*) *At illi reſponderunt: Et cur refugiamus pugnare pro religione Dei?* Nihil tale vel dixit Samuel, vel reſponderunt Iſraelitæ. Subdit فلما كتب عليهم القتال تولوا الا قليلا منهم: *Cùmque indictum fuiſſet illis bellum: terga verterunt omnes, præter paucos.* Hoc quoque magnum mendacium: nam ubi primum indictum fuit Iſraelitis bellum contra Ammonitas, omnes ad trecenta triginta millia egreſſi ſunt, ſtrenuè-

nuèque pugnaverunt, donec ex hoſtibus victoriam retulere. Vide lib. 1. Reg. c. 11. Quòd ſi aliàs Iſraelitæ ab hoſtibus fugerunt, vel ſe abſconderunt, non facit pro Mahumeto: nam hic apertè loquitur de prælio illo, quod ipſis primùm indictum fuit.

Verſ. 249. Fingit populum Iſraeliticum recuſaſſe recipere in Regem Saul (quem ipſe vocat depravatè طالوت *Talut*) tribuens omnibus id, quod pauci tantùm feciſſe leguntur: ac propterea poſtulaſſe à Samuele aliquod ſignum, per quod cognoſcere poſſent, ipſum electum fuiſſe à Deo. Sic igitur verſ. 250. وقال لهم نبيُّهم انّ اية مُلكه أن يتيكم التابوت فيه سكينةٌ من ربّكم وبقيةٌ ممّا ترك آل موسي وآل هرون تحمله الملايكة انّ في ذلك لاٰيةً لكم ان كنتم مومنين:

Dixitque illis Propheta eorum (Samuel): *Certè ſignum regni ejus erit, quòd veniet ad vos Arca, in qua eſt ſecuritas à Domino veſtro, & reliquiæ eorum, quæ reliquit familia Moyſis, & familia Aaron. Portabunt eam Angeli. Certè in hoc erit ſignum vobis, ſi eſtis credentes.* Gloſſat hìc Gelaleddinus. *In Arca erant icones Prophetarum: Demiſerat eam Deus ſuper Adam: Erant etiam in ea reliquiæ familiæ Moyſis, & Aaron; ea ſcilicet, quæ uterque reliquerat: nempè crepidæ Moyſis, & virga ejus; & Tiara Aaron: & vas mannæ, quæ pluerat eis è cælo: & fragmenta Tabularum legis. Portaverunt itaque eam Angeli inter cælum & terram, videntibus illis, donec depoſuerunt eam ante Talut. Ideòque acquieverunt regno ejus: & certatim properaverunt ad bellum. Ille verò elegit ſeptuaginta millia juvenum ex illis.* Fabulæ, meræque ineptiæ. Nihil enim tale legimus in Sacris Literis; imò pleraque illis manifeſtè repugnant.

Verſ. 250. Pergit ita nugari: فلمّا فصل طالوت بالجنود قال ان الله مبتليهم بنهر فمَن شرب منه فليس منّي ومن لم يطعمه فانّه منّي الّا من اغترف غرفة بيده فشربوا منه الّا قليلاً منهم فلما جاوزه هو والذين امنوا معه قالوا لا طاقة لنا اليوم بجالوت وجنوده: قال الذين يظنون انهم ملاقوا الله كم من فيئة قليلة غلبت فيئة كثيرة:

Cùm autem diſceſſiſſet Talut cum exercitu, dixit militibus: Deus probaturus eſt vos in flumine. Qui enim biberit ex eo, non erit ex parte mea: qui autem non guſtaverit illud, ille erit ex parte mea; præter eos, qui unum tantùm hauſtum hauſerint manu. Biberunt igitur omnes, paucis exceptis. Cùm autem flumen tranſiſſent ipſe, & qui crediderant (nec biberant) *cum eo; dixerunt alii: Non erit nobis hodie vis contra Gialut* (ita deformat Goliam) *& milites ejus. Reſponderunt illi, qui credebant ſe eſſe à Deo judicandos: Quoties parvus exercitus magnum devicit?* Gelaleddinus, & Jahias volunt, eos, qui manu hauſtam aquam biberunt, fuiſſe circiter trecentos. Et quidem tot fuerunt: ſed in hac hiſtoria, more ſuo, Mahumetus turpiter hallucinatus eſt, confundens Saulem cum Gedeone. Vide librum Judicum, cap. 7.

Verſ. 259. Fingitur Deus ita alloqui Mahumetum الم تر الي الذي حاجّ ابراهيم فى ربّه ان اتيه الله الملك اذ قال ابراهيم ربّي الذي يحيي ويميت قال انا احيي واميت قال ابراهيمُ فانّ الله ياتي بالشمس من المشرق فات بها من المغرب فبهت الذي كفر.

Nonne animum adverteriſtis ad eum, qui diſputavit cum Abraham de Domino ejus, (in ſuperbiam elatus) *quòd dediſſet ipſi Deus regnum? Cùm dixiſſet Abraham: Dominus meus eſt, qui vivificat, & mortificat: reſpondit ille: Ego quoque vivifico, & mortifico* (occidendo quem volo, & vivum relinquendo quem volo). *Dixit Abraham: Deus ſurgere facit Solem ab Oriente: tu porrò fac ſurgere eum ab Occidente. Tunc attonitus hæſit ille infidelis.* Regem hunc, qui cum Abraham diſputavit, fuiſſe Nemrod, affirmant communiter Expoſitores. Vide hanc totam hiſtoriam, ſeu fabulam, apud Thalmudiſtas in מדרש *Medraſc*: Et in Bibliotheca Magna Rabbinica P. Bartolocci, pag. 440. Dixi, ſeu fabulam, quia ex recta annorum computatione convincunt doctiores Chronologi, Nemrod, antequam Abraham naſceretur, mortuum fuiſſe. Hebræi certè ponunt Abrahæ ortum eo tempore, quo Nemrod jamdiù cœperat imperare. Neque verò probabile eſt, ſi hæc, quæ inter Nemrod & Abraham evenere, vera fuiſſent, Moyſen ea tacuiſſe, cùm tot alia minoris momenti de eodem Abraham narraverit.

Verſ. 260. Pergit neſcio quis fictitius Deus petere à Mahumeto, an animum adverterit ad eum الذي مرّ علي قرية وهي خاوية علي عروشها قال انّي يحيي هذه الله بعد موتها فاماته الله ماية عام ثم بعثه قال كم لبثتَ قال لبثتُ يوماً او بعض يوم قال بل لبثتَ ماية عام فانظر الي طعامك وشرابك لم يتسنّه وانظر الي حمارك ولنجعلك ايةً للناس وانظر الي العظام كيف ننشزها ثم نكسوها لحمًا فلمّا تبيّن له قال اعلم ان الله علي كل شئ قدير:

qui tranſivit juxta Urbem dirutam ac deſtructam. Dixit: Quomodo reſtituet hanc Deus in vitam poſt mortem (habitatorum) *ipſius. Deus autem fecit eum mori per centum annos: deinde reſuſcitavit eum: & dixit illi: Quamdiù hìc moratus es? Ille verò: Moratus ſum diem, aut partem diei. At Deus: Imò moratus es centum annos. Reſpice ad cibum tuum, & potum tuum, qui nondum ſunt corrupti: & reſpice ad aſinum tuum* (in oſſa redactum. Hoc fecimus) *ut poncremus te in ſignum hominibus. Et reſpice*

ad

ad ossa asini tui, quomodo elevemus ea, & deinde carne vestiamus ea. Cùmque hoc ille clarè vidisset, dixit: Cognosco Deum esse Omnipotentem.

Conveniunt omnes, quos videre potui, Alcoranum hìc loqui de عزير *Ozair*, ideſt Ezra: qui tranſiens juxta Civitatem Jeruſalem jam à Chaldæis deſtructam, inſidens aſino cum caniſtro ficorum, & cyatho pleno muſto, cœpit ambigere, quomodo poſſet Deus urbem illam reſtituere, & habitatores ejus in ea extinctos ſuſcitare. Deus autem mori fecit eum, manſitque mortuus per centum annos: poſt quos ſuſcitatus à Deo, vidit ficus, & muſti cyathum adhuc integros, & incorruptos: aſinum verò extinctum & in oſſa redactum: ad quæ reſpiciens Ezra juſſu Dei, vidit illa elevari, atque inter ſe compacta carne veſtiri, & fieri aſinum, in quem cùm Deus ſpiritum immiſiſſet, ſtatim cœpit rudere.

Plura ſunt in hac narratione figmenta, quàm verba. Non Ezra, ſed Nehemias fuit ille, qui ut habetur lib. 2. Ezræ cap. 2. tranſivit juxta Urbem Jeruſalem ab ea parte, quæ adhuc diruta erat (nam magna ex parte jam fuerat reſtaurata), inſidens jumento, ſive illud aſinus eſſet, ſive equus, aut mulus. Et quia erat pincerna Artaxerxis Regis Perſarum, fingitur habuiſſe cyathum vini; cui addiderunt, neſcio unde, caniſtrum ficorum. En verba ipſius Nehemiæ: *Et veni Jeruſalem, & eram ibi tribus diebus, & ſurrexi nocte ego & viri pauci mecum: & jumentum non erat mecum, niſi animal cui ſedebam: & conſiderabam murum Jeruſalem diſſipatum, & portas ejus conſumptas igni. Et tranſivi ad portam fontis, & ad aquæductum Regis, & non erat locus jumento, cui ſedebam, ut tranſiret.*

Ubi hìc mors Nehemiæ, & aſini illius? ubi utriuſque poſt centum annos ad vitam revocatio? ubi cyathus muſti, & calathus ficorum, per integrum ſæculum à corruptione immunes? Nonnulli, ut refert Zamchaſcerius, agnoſcentes hunc non potuiſſe eſſe Ezram, neque Nehemiam, dixerunt, fuiſſe الخضر *Alchedrum*, individuum ſcilicet vagum, cujus anima primò fuit in Phinees filio Eleazari; deinde in Elia; & poſtremò in S. Georgio, per *μετεμψύχωσιν*. Sed hoc tempore Phinees mortuus erat à multis anteà ſæculis: Elias raptus fuerat in cœlum: Sanctus verò Georgius necdum natus fuerat. Ridiculus prorſus eſt Mahumetus, cum ſuis Expoſitoribus.

Verſ. 26. Connectit fabulas fabulis, introducens Deum hæc de Abraham loquentem. وإذ قال ابراهيم ربّ ارني كيف تحيي الموتي قال أولم تؤمن قال بلي ولكن ليطمئن قلبي قال فخذ اربعة من الطير فصرهنّ اليك ثم اجعل علي كل جبل منهنّ جزءًا ثم ادعهنّ يأتينك سعيًا واعلم ان الله عزيز حكيم:

Et cùm dixiſſet Abraham: Domine mi, oſtende mihi, quomodo vivificabis mortuos: reſpondit illi Deus: An nondum etiam credis? Dixit Abraham: Utique credo: ſed cupio omninò in hoc ſedare cor meum. Dixit illi Deus: Cape ergo quatuor aves, & inclina eas ad te (& in fruſta diſcinde): *deinde pone ſuper omnem montem partem earum: deinde voca eas; nam venient ad te velociter: & ſcito Deum eſſe excellentem, ſapientem.* Explicat, ſeu potiùs abſolvit fabulam Gelaleddinus hoc modo: *Accepit igitur Abraham pavonem, & aquilam, & corvum, & gallum gallinaceum, & occidit eos, & in fruſta diſcidit, & permiſcuit, ſimulque confudit plumas, & carnes eorum: ſed retinuit capita eorum penes ſe. Deinde vocavit eos ad ſe ex diverſis locis, in quibus eorum fruſta collocaverat: & volavit pars eorum ad alteram partem, donec perfectè redintegrati ſunt, & deinde acceſſerunt, & conjuncti ſunt cum capitibus ſuis.* En quomodo depravet, atque nugis permiſceat Mahumetus Sacras Scripturas. Non eſt dubium, quin hoc commentum fundatum ſit in eo, quod legimus in Geneſi cap. 15. his verbis: *Dixit Deus ad Abraham: Ego Dominus, qui eduxi te de Ur Chaldæorum, ut darem tibi terram iſtam, ut poſſideres eam. At ille ait: Domine Deus, unde ſcire poſſum, quòd poſſeſſurus ſim eam?* (non dicit, quomodo reſuſcitabis mortuos?) *Et reſpondens Dominus: Sume, inquit, mihi vaccam triennem, & capram trimam, & arietem annorum trium, turturem quoque, & columbam* (non dicit, quatuor ex avibus). *Qui tollens universa hæc, diviſit ea per medium; & utraſque partes contra ſe altrinſecus poſuit* (non poſuit ſuper quatuor montes, neque vocavit eas, ut venirent ad ſe; neque illæ venientes unitæ ſunt inter ſe, & cum capitibus ſuis) *Aves autem non diviſit* (mentitur ergo Mahumetus). *Deſcenderuntque volucres ſuper cadavera, & abigebat eas Abraham.*

Ex Sura 3. آل عمران *Familia Amran.*

Verſ. 15. Repetit ineptias de hortis, & fluminibus Paradiſi, & de puellis puris à menſtruo, ad exercendam amaſiorum ſuorum libidinem paratis.

Verſ. 33. Hæc habet: انّ الله اصطفي ادم ونوحًا وآل ابراهيم وآل عمران علي العالمين ذرّيّةً بعضها من بعض. *Certè Deus elegit Adam, & Noe, & familiam Abrahæ, & familiam Amran ſuper Mundos* (ideſt, ſuper creaturas omnium Mundorum): *per generationes aliorum ex eis ab aliis* (ideſt per generationes ſibi ſuccedentes). Nomine عمران *Amran*, intelligitur hìc pater Beatiſſimæ Virginis, quem nos S. Joachim fuiſſe credimus. Per familiam verò, & generationes ſibi ſuccedentes, agnatos collaterales, & deſcendentes: nempè ipſum Amran, cum Zacharia, eorumque uxoribus Anna, & Eliſabeth; Joannem Baptiſtam, & Jeſum. Dum igitur Mahumetus aſſerit, Mariam matrem Jeſu eſſe filiam Amran, manifeſtè oſtendit, ſe confundere ſimul duas Marias, nempè Mariam filiam Amran, & ſororem Moyſis & Aaron; & Mariam matrem Chriſti, quam etiam in Sura 19. مريم *Maria*, verſ. 31. vocat اخت هرون *ſororem Aaron*. Nunquam verò auditum fuit inter Chriſtianos, qui ab Apoſtolis, & ab iis, qui matrem Chriſti noverunt, quoſnam genitores ipſa habuerit, & utrum unica illis fuerit, didicerunt, patrem illius fuiſſe Amran: vel fratrem habuiſſe, qui vocaretur Aaron. Semper enim certiſſimum fuit apud Chriſtianos, patrem Mariæ Virginis fuiſſe Joachim: nullumque ipſam fratrem nomine Aaron è genitoribus ſuis habuiſſe in-

dubitatum eſt. Expoſitores Moslemi conantur ſeſe ab hoc laqueo extricare, ſed fruſtrà.

Dices: quomodo fuit tàm ſtolidus Mahumetus, ut ſibi perſuaderet, Amran patrem Moyſis, Aaron, & Mariæ, fuiſſe patrem Mariæ matris Chriſti?

Reſpondeo, hoc nullam admirationem afferre debere, cùm in hujuſmodi achroniſmis Mahumetus, & Mahumetani frequentiſſimè peccent. Satis ſit unum exemplum. Sura 17. الاسري *Iter nocturnum*, verſ. 4. introducitur Deus hæc Iſraelitis prædicere: وقضينا الي بني اسرايبل فى الكتاب لتفسدون فى الارض مرّتين ولتعلن علوًا كبيرًا. *Et prædiximus filiis Iſrael in Libro* (Pentateuchi): *Certè vos pravè agetis in terra* (Syriæ) *duabus vicibus: & certè exorbitabitis exceſſu magno*. Verba, ac mentem Mahumeti ita nobis exponit Moslemorum Magiſter Gelaleddinus. وقد افسدوا الاولي بقتل زكريا فبعث عليهم جالوت وجنوده فقتلوهم وسبّوا اولادهم وخربوا بيت المقدس وقد افسدوا ثانيًا بقتل يحيي فبعث عليهم بخت نصر فقتل منهم الوفًا وسبي ذرّيتهم وخرب بيت المقدس. *Pravè autem egerunt prima vice, occidendo Zachariam: propterea miſit Deus contra eos Goliam, & exercitus ejus, qui occiderunt eos, & captivos duxerunt filios eorum, & deſtruxerunt Domum Sanctam. Secunda autem vice pravè egerunt, occidendo Joannem: quamobrem miſit Deus contra eos Nabuchodonoſor, qui occidit multa millia eorum; & captivos duxit filios eorum, & deſtruxit Domum Sanctam.* Eodem modo duo celeberrimi Interpretes Jahias Ebno-Salam; & Mohammad Abu-Abdallah: niſi quòd iſti non exprimunt peccatum Iſraelitarum prima vice: ſecunda autem vice volunt fuiſſe cædem Joannis filii Zachariæ. Sed audiamus Zamchaſcerium, cujus auctoritas ſumma eſt apud Moslemos: افسدوا مرّتين اولاهما قتل زكريا ع‌م وحبس ارميا حين انذرهم سخط الله والاخرة قتل يحيي بن زكريا وقصد قتل عيسي بن مريم بعثنا عليهم عبادا لنا سنخاريب وجنوده وقيل بخت نصر وابن عباس جالوت فقتلوا علماهم واحرقوا التوراة وخربوا المسجد وسبّوا منهم سبعين الفًا: *Duabus vicibus peccaverunt: prima vice occidendo Zachariam, cui ſit pax: & carcere includendo Jeremiam, quia iram Dei ipſis comminabatur. Secunda, occidendo Joannem filium Zachariæ, cum intentione occidendi etiam Jeſum filium Mariæ. Miſimuſque contra eos ſervos noſtros, nempè Sennacherib, & exercitus ejus. Alii volunt hunc fuiſſe Nabuchodonoſor: ſed Ebn-Abbas mavult fuiſſe Goliam. Hi occiderunt Doctores eorum, & combuſſerunt Pentateuchum, & demoliti ſunt Templum, captivoſque duxerunt ex eis ſeptuaginta millia.* Hæc ſatis perſuadent, nil mirum eſſe, ſi Mahumetus adeò hallucinatur, ut unius ejuſdemque ætatis faciat Amran patrem Mariæ Sororis Moyſi & Aaron, & Mariam matrem Chriſti, ac ſi una tantùm fuiſſet Maria. Et fortaſsè impoſuit ei Chriſtianus aliquis, aut Judæus, animam unius Mariæ per μετεμψύχωσιν, quam plures Mahumetanorum tenent, tranſiſſe in alteram Mariam, ſicut anima Phinees tranſivit in Eliam, & in S. Georgium. P. Guadagnolus in Apologia, ſect. 3. cap. 8. refert opinionem quorundam Mahumetanorum, qui volunt, Mariam filiam Amran per miraculum à Deo conſervatam fuiſſe uſque ad tempora Chriſti, itaut eadem fuerit cum Maria, quæ peperit eundem Chriſtum. Certè, niſi hæc eorum deliria admittantur, non video, quo pacto poſſit Mahumetus mendacis ſimul & ſtulti notam effugere.

Verſ. 36. Introducit S. Annam ita Deum pro filia ſuſcepta precantem: واني اعيذها بك وذرّيتها من الشيطان الرجيم: *Equidem commendo tibi eam, & prolem ejus, ut cuſtodias eam à Satana lapidato*. Explicat Gelaleddinus المطرود *projecto*. Alludit ad fabulam, qua fingunt Dæmones ab orbibus cœleſtibus, in quibus anteà reſidebant, poſt natum Mahumetum fuiſſe projectos: vel ad commentum aliud, quo ferunt, Abraham lapidaſſe Satanam, à quo tentabatur, ne filium immolaret, ſicut ei Deus præceperat. In cujus rei memoriam hodie quoque in Peregrinatione Meccana Moslemi lapillos jaciunt in Monte Araphat, & in Valle Mina contra Diabolum. Precatur autem Anna Deum, ut tueatur filiam natam, & prolem ex ea orituram, à Satana lapidato, quia, ut explicat Gelal. فى الحديث ما من مولود الّا مسّه الشيطان حين يولد فيستهل صارخًا الّا مريم وابنها: *Habetur in Hiſtoriis, nullum puerum naſci, quem, dum naſcitur, non tangat Satanas; & ideò erumpit in vagitus; præter Mariam, & filium ejus*. Nam ut ſcribit Thelabienſis, auctore ipſo Mahumeto: جعل بينهما حجاب فاصابت الطعنة الحجاب ولم ينفذ اليهما منه شي وذكر لنا انهما كانا لا يصيبان من الذنوب كما يصيبه ساير بني ادم: *poſuit Deus inter eos & Satanam velamen: & tactus Satanæ ſubſtitit in velamine, & non pervenit ad eos. Præterea habemus ex traditione, ipſos nullum unquam commiſiſſe peccatum, quemadmodum cæteri omnes filii Adam.*

Verſ. 37. Loquens de Beata Virgine Maria recenter nata, hæc habet: فتقبلها ربّها بقبول حسن وانبتها نباتًا حسنًا وكفلها زكريا كلّما دخل عليها زكريا فى المحراب وجد عندها رزقًا: قال يا مريم انّي لك

لك هذا قالت هو من عند الله :

Et ſuſcepit eam Dominus ejus ſuſceptione pulchra; & germinare fecit eam germine pulchro: & accepit eam in curam Zacharias; quoties ingrediebatur ad eam in Adytum, inveniebat apud eam cibos. Dixitque ei: O Maria; unde tibi hæc eſca? At illa: Hæc, inquit, venit mihi à Deo. Gelaleddinus ita explicat hunc locum: *Et ſuſcepit eam Dominus ejus à matre ejus, & adoleſcere fecit eam indole pulchra: creſcebat enim in una die, quantum creſcunt alii infantes in uno anno. Et attulit eam mater ejus ad Pontifices præſides Templi, dixitque eis: Accipite hanc votivam oblationem. Illi verò valdè lætati ſunt de ea, eò quòd eſſet filia Antiſtitis ipſorum* (ſed pater Virginis etiam juxta Mahumetanos, erat è Tribu Juda, nec poterat eſſe Antiſtes eorum.) *Dixit autem Zachariæ: Hæc mihi jure debetur, nam amita ejus eſt apud me. Reſponderunt alii: Nequaquam: ſed mittamus ſortes. Abierunt ergo decem ac novem ex eis ad fluvium Jordanem, & projecerunt in aquas ejus virgas ſuas cum conditione, ut is, cujus virga conſiſteret in aqua, & ſupernataret, cæteris præferretur. Cùm ergo virga Zachariæ ſubſtitiſſet, accepit eam educandam, & ædificavit ei cœnaculum ſublime, & afferebat ei cibum, & potum, & unguenta: ſed inveniebat apud eam fructus hyemales in æſtate; & fructus æſtivos in hyeme.* Hos verò addit delatos illi fuiſſe è Paradiſo. Omitto alia, quæ de B. Virgine referuntur hìc in Alcorano, quemadmodum etiam de Chriſto, partim apocrypha, partim fabuloſa; quia jam pleraque eorum in ſecunda Prodromi parte indicavi.

Verſ. 41. Poſtulanti Zachariæ ſignum ab Angelo, quo credere poſſet ſe habiturum filium, reſpondit Angelus: ايتك الا تكلم الناس ثلثة ايام الا رمزا

Signum tuum erit, quòd alloqui non poſſis homines per tres dies, niſi per nutum. Mendacium manifeſtum; cùm Zachariæ impedita fuerit loquutio non per tres dies, ſed per novem menſes.

Verſ. 46. Fingitur Gabriel prædixiſſe B. Virgini de filio naſcituro: ويكلم الناس فى المهد وكهلا ومن الصالحين. *Et alloquetur homines in cunabulis, & in ætate provecta: & erit ex Probis.* Non legimus, Chriſtum in cunabulis loquutum fuiſſe; neque perveniſſe ad ætatem ab Alcorano ſignatam, in qua quis caneſcere incipiat. Quamobrem inter fabulas hæc recenſenda. Mahumetani, qui credunt Chriſtum ad cœlos raptum trigeſimo tertio ætatis anno, dicunt, ſecundam partem verificandam eſſe, quando idem redibit in Mundum prope diem Judicii. Primam verò negare non poſſunt, cùm afferatur ab Alcorano, quamvis falsò.

Verſ. 66. Ita loquitur de Abraham: ما كان ابراهيم يهوديا ولا نصرانيا ولكن كان حنيفا مسلما وما كان من المشركين :

Non fuit Abraham Judæus, neque Chriſtianus, ſed fuit orthodoxus, Moslemus: & non fuit polytheus. Utrum Abraham fuerit unquam polytheus; quidam dubitant: mihi probabilius eſt non fuiſſe. Moslemus certè non fuit, itaut Mahumeticam ſectam, ſeu ſuperſtitionem profeſſus ſit. Judæus verò, & Chriſtianus fuit, non quoad cerèmonialia, ſeu judiciaria; ſed quoad ſpectantia æternas veritates à Deo revelatas in utraque lege, ſeu religione. Quamobrem multipliciter mentitur hìc Mahumetus.

Verſ. 80. Hæc habet واذ اخذ الله ميثاق النبيين لما اتيتكم من كتاب وحكمة ثم جاءكم رسول مصدق لما معكم لتومنن به ولتنصرنه قال أاقررتم واخذتم على ذلكم اصري قالوا اقررنا قال فاشهدوا وانا معكم من الشاهدين :

Et cùm accepit Deus pactum Prophetarum, dixit eis: Hoc ſanè eſt quod tradidi vobis ſpectans ad Librum Sacrum, & Juriſprudentiam. Deinde veniet ad vos Legatus (ideſt Mahumetus) *confirmans* (librum eumdem) *qui erit apud vos: prorſus credetis in eum. & adjuvabitis eum. Addidit: An firmi eſtis, & accipitis ſuper hoc pactum meum? Reſponderunt: Firmi ſumus. Dixit Deus: Teſtes eſtote, & ego teſtis ſum vobiſcum.*

Magnum Thalmudiſtarum commentum, animas omnium Prophetarum, etiam futurorum, fuiſſe in monte Synai cum Moyſe, quando Deus tradidit illi Legem, auget Alcoranus inſigni figmento; nempè Deum iniiſſe pactum cum iiſdem Prophetis, ut crederent in Mahumetum (quem Legati nomine appellat) & adjuvarent illum, & exegiſſe ab eis, mutuòque eis dediſſe ſuper hoc fidem, & ſecuritatem.

Verſ. 93. Hæc habet: كل الطعام كان حلا لبنى اسرايل الا ما حرم اسرايل على نفسه من قبل ان تنزل التوراة قل فاتوا بالتوراة فاتلوها ان كنتم صادقين. *Omnis cibus licitus fuit filiis Iſrael præter eum, quem illicitum fecit ſibi ipſi Iſrael, ante traditionem Pentateuchi. Dic* (Judæis): *Afferte Pentateuchum, & legite illum, ſi eſtis veraces.* Cibus iſte, quem illicitum fecit ſibi Iſrael, juxta gloſſas, præſertim Gelalis, fuit camelus, ob hanc rationem: لان حصل له عرق النساء فنذر ان لا ياكلها فحرم عليهم : *quia ſupervenit illi morbus ſciaticus, quamobrem vovit, ſi convaluiſſet, ſe non eſurum ex eo* (ſc. camelo): *& ideò prohibitus fuit etiam illis*, ſcilicet Iſraelitis. Pro camelo autem accipiunt tàm carnem, quàm lac cameli. Tàm autem fidenter & audacter effutit Mahumetus has nugas, ut provocet Judæos ad afferendum & legendum Pentateuchum, ut cognoſcant ſe vera proloqui: quippe id, quod aſſerebat, in Pentateucho reperire potuiſſent. Non eſt dubium, quin id, quod hìc fingitur de morbo ſciatico, & abſtinentia à carne cameli in perſona Jacob, ſit depravatio veræ hiſtoriæ Geneſ. cap. 32. ubi refertur, emarcuiſſe nervum femoris Jacob, dum luctaretur

retur cum Angelo; ac propterea Iſraelitas ab eſu nervi abſtinere.

Verſ. 110. Laudans ſuos Arabes hæc habet: كنتم خير امّة أُخرجت تأمرون بالمعروف وتنهون عن المنكر وتومنون بالله: *Eſtis optima gens, quæ ſit inter mortales: præcipitis juſtum; prohibetis injuſtum, & creditis in Deum.* Si loquatur univerſaliter de gente Arabum, nulla unquam alia adeò rapinis ac latrociniis addicta reperta eſt. Si de iis tantùm, qui ipſius ſectam profitebantur: ſatis ſit hiſtorias eorum legere, ab ipſo Mahumeti exceſſu, ut quilibet agnoſcat, cujus farinæ eſſent hi, quos mortalium optimos appellat. Sed ne exeamus ab Alcorano, Sura 4. النساء *Mulieres*, verſ. 103. ita fingitur Deus Mahumetum commonere: انّا انزلنا اليك الكتاب بالحق لتحكم بين الناس بما أريك الله ولا تكن للخائنين خصيما: واستغفر الله ان الله كان غفورًا رحيمًا ولا تجادل عن الذين يختانون انفسهم ان الله لا يحبّ من كان خوّانا اثيمًا:

Nos certè demiſimus ad te librum (Alcorani) *cum veritate, ut judices inter homines juxta id, quod oſtendit tibi Deus: & ne ſis fraudolentorum patrocinator. Et veniam pete à Deo,* (pro eo quod peccaſti) *nam Deus eſt indulgens miſericors. Et ne patrocineris eos, qui decipiunt ſe ipſos: nam Deus non amat deceptores, & iniquos.* Cur Deus ita Mahumetum redarguat, cauſam audi ab Alhaſano apud Jahiam in hujus loci explicatione: *Quidam* (inquit) *ex Auxiliatoribus furatus fuerat loricam, de qua ſuſpiciones variæ ortæ ſunt, donec percrebuit rumor, illum eſſe furti auctorem. At Auxiliator depoſuit loricam apud quendam Judæum; deinde rediit ad ſuos, & ait: Suſpicati eſtis de me, quòd loricam furatus fuerim. Per Deum juro, me non ceſſaſſe illam inquirere, donec reperi eam apud quendam Judæum. Venerunt igitur ad Judæum, & invenerunt apud illum loricam. Judæus verò jurabat, ſe minimè illam furatum fuiſſe, ſed à quodam Auxiliatore apud ſe fuiſſe depoſitam. Cæteri autem Auxiliatores, ut furem ſocium ſuum defenderent, venerunt ad Mahumetum, rogantes eum, ut ſocienum ſuum à calumnia contra Judæum vindicaret.*

Subdit Alhaſan: فاراد رسول الله ان يفعل: *Voluitque Legatus Dei hoc facere.* Imò fecit; & ut Auxiliatorem furem tueretur, Judæum miſerum, & innocentem condemnavit. Quamobrem agnoſcens ſe iniquum judicem, fingit, ſe à Deo de hoc redargui. En quales erant aſſeclæ Mahumeti, & quidem primarii & principes cæterorum, nempe duodecim Auxiliatores. En qualis erat judex ipſe Mahumetus; qui apud ſuos ipſos furis notam aliàs bellè reportavit. Nam Sura 3. آل عمران *Familia Amran*, verſ. 162. ſeſe ab hujuſmodi nota purgare conatur, dicens: وما كان لنبي ان يغلّ ومن يغلل يات بما غلّ يوم القيمة. *Et non eſt prophetæ fraudare: qui autem fraudaverit, afferet id, quod fraudavit, in die Judicii,* nempe ad collum alligatum: ut exponit Gelaled. qui addit: نزلت لمّا فقدت قطيفة حمراء يوم بدر: فقال بعض الناس لعلّ النبي اخذها: *Hoc dictum fuit à Mahumeto, quando in partitione prædæ Bedrenſis defuit veſtimentum quoddam holoſericum rubrum: & dixerunt quidam ex hominibus: Fortaſsè propheta Mahumetus abſtulit illud.* En qualis erat de Mahumeto aſſeclarum ipſius opinio.

Verſ. 133. ita ſuos alloquitur: وسارعوا الى مغفرة من ربّكم وجنّة عرضها السموات والارض اعدت للمتقين: *Et certatim feſtinate ad indulgentiam obtinendam à Domino veſtro, & ad paradiſum, cujus latitudo æquat cœlos & terram; & præparatus fuit piis.* Cùm Mahumetani communiter credant, Paradiſum Beatorum eſſe in ſeptimo cœlo, & per conſequens ne unum quidem ex cœlis latitudine æquare; quomodo verum erit id, quod aſſerit hìc Mahumetus, quòd ſcilicet Paradiſus æquet amplitudine cœlos omnes, & terram? Erit igitur hic Paradiſus extra cœlos & terram. Si Mahumetani ſenſum aliquem myſticum in Alcorano admitterent, poſſent hæc aliqua ratione excuſari. Sed jam vidimus, hæreſin apud eos eſſe, Alcorani verba, prout ſonant, non accipere.

Ex Sura 5. المايدة *Menſa.*

Verſ. 13. hæc habentur: ولقد اخذ الله ميثاق بني اسرايل وبعثنا منهم اثني عشر نقيبا وقال الله انّي معكم لئن اقمتم الصلوة واتيتم الزكاة وامنتم برسلي وعزّرتموهم واقرضتم الله قرضا حسنًا لاكفرنّ عنكم سيّاتهم ولادخلنكم جنّات تجري من تحتها الانهار:

Et jam quidem accepit Deus pactum filiorum Iſrael; & elegimus ex eis duodecim Duces. Dixitque Deus: Certè ego ero vobiſcum ſi obſervaveritis Orationem, & perſolveritis cenſum, & credideritis in Legatos meos, & opem tuleritis eis, & fœnerati fueritis Deo fœnus bonum (expendendo & dilargiendo pro religione ejus) *certè expiabo vos à peccatis veſtris, & introducam in hortos, ſubtus quos flumina decurrunt.* Somniavit Mahumetus hæc verba, quæ in Pentateucho nuſquam reperiuntur.

Verſ. 35. Refert hiſtoriam Cain, & Habel; & inter alia poſt occiſum Habel à Cain, hæc habet: فبعث الله غرابًا يبحث في الارض ليريه كيف يواري سوءة اخيه قال يا ويلتي أعجزت ان اكون مثل هذا الغراب

الغراب فاواري سوءة اخي فاصبح من النادمين: من اجل ذلك كتبنا على بني اسرايبل انه من قتل نفسا بغير نفس او فساد في الارض فكانّما قتل الناس جميعًا ومن احياها فكانّما احيـــا الناس جميعـــــًا:

Miſitque Deus corvum, qui ſcalpere cæpit (roſtro & unguibus) *terram* (& ſepelivit in ea alium corvum mortuum) *ut oſtenderet illi* (hoc exemplo) *quomodo cooperiret* (ideſt ſepeliret) *cadaver fratris ſui. Dixit* (tunc Cain): *Væ mihi; ergo ne potui quidem imitari hunc corvum, cooperiendo cadaver fratris mei? Itaque pœnituit eum mali, quod fecerat. Propterea præſcripſimus filiis Iſrael: Qui occiderit unum hominem, etiamſi nullum alium occidat, neque devaſtet terram: erit ac ſi occidiſſet omnes homines. Et qui vitam hominis unius ſervaverit: erit ac ſi vitam dediſſet hominibus univerſis.* Quod habet de corvo, & Cain, olet fabulam Rabbinicam. Quòd Cain verè peccati ſui pœnituerit: non poteſt ex Scriptura probari: imò oppoſitum, ut certum habetur, etiam ex modo loquendi ipſius Scripturæ. Præſcriptio illa facta à Deo filiis Iſrael, ſomniata eſt à Mahumeto; nec uſquam invenitur in Pentateucho, & abſolutè eſt falſa. Si tamen aliquid ſimile à Deo præſcriptum fuiſſet, deberet in ſano ſenſu explicari. Quemadmodùm illud ex Epiſtola S. Jacobi cap. 2. *Quicumque autem totam legem ſervaverit, offendat autem in uno, factus eſt omnium reus*: quatenùs ſcilicet (ut mox innuit S. Jacobus) qui una in re Deo non obedit, irrogat ei eandem injuriam, ac ſi in cæteris non obediret: quacumque enim in re non obediat, contemnit ſupremum ejus dominium eodem modo, ac ſi in cæteris non obediret; quamvis reſpectu plurium inobedientiarum plura peccata committat, & graviorem pœnam mereatur.

Verſ. 69. Jubetur à Deo hæc dicere Scripturalibus: هل انبيكم بشرّ من ذلك مثوبةً عند اللّـــه من لعنه اللّه وغضب عليه وجعل منهـم القردة والخنازيرَ وعبدَ الطاغوت اولـيك شرّ مكانًا واضلّ عن ســـواء السبيـــل: *An prophetabo vobis aliquid pejus hoc* (quod jam dixi) *quod pœnam mereatur gravioremà Deo? Illi, quibus maledixit Deus, & fecit ex iis ſimias, & porcos, & qui colunt Tagut* (ideſt Satanam) *hi ſunt pejoris conditionis, & magis errant à via rectâ.* Loquitur de Judæis, qui ob Sabbati transgreſſionem converſi ſunt in ſimias: & de iiſdem, qui ob irriſum Chriſtum, & violatam menſam ejus, converſi ſunt in porcos. Vide aliàs dicta, & mox dicenda de hac tàm ridicula metamorphoſi Judæorum in ſimias, & porcos.

Verſ. 121. Fit mentio de quadam Menſa, quam Chriſtus deſcendere fecit è cœlo ſuper Apoſtolos: de qua nonnulla dicta ſunt in Part. 2. Prodromi, cap. 2. Addam hìc expoſitionem Thalebienſis omiſſis Arabicis ob prolixitatem narrationis.

Sic igitur ille. *Diſſentiunt Auctores circa hanc menſam, utrum verè deſcenderit è cœlo, necne. Verùm certior ſententia eſt, eam verè deſcendiſſe, propter verba apertiſſima Alcorani. Dixit Kaab: Deſcendit die Dominica, quam propterea Chriſtiani ſolemnem habent. Sed non conveniunt in modo deſcenſionis, & in ſpectantibus ad ipſam menſam. Refert Ommar filius Jadas, Mahumetum dixiſſe: Deſcendit cum pane & carne: quia ipſi petierant à Jeſu cibum, qui nunquam deficeret: dixitque illis Jeſus: Certè perſeverabit menſa donec nihil ex ea abſcondatis, vel auferatis. Si autem hoc feceritis; puniet vos Deus. Et dixit Iſaac filius Abdallah: Quidam furati ſunt ex ea, dicentes: Fortaſsè non deſcendet ſemper, ſed auferetur à nobis: & tranſmutati ſunt in ſimias & porcos. Et dixit Ebn-Abbas: Dixit Jeſus filius Mariæ fauſtæ memoriæ, filiis Iſrael: Jejunate triginta dies: deinde petite à Deo id, quod vultis, & dabit vobis. Id cùm feciſſent, dixerunt: O Jeſu, ſi cui operam noſtram navaviſſemus; perfecto jam opere, certè cibaviſſet nos. At nos jejunavimus, & eſurimus: roga ergo Deum, ut demittat menſam è cœlo ſuper nos. Attulerunt igitur Angeli menſam, in qua erant novem placentæ, & novem piſces magni; & poſuerunt eam ante illos, comederuntque ex ea ita primus, ut noviſſimus. Dixerunt Zadan, & Meiſera: Cùm appoſita fuiſſet menſa illa filiis Iſrael, variabantur ſuper eos manus è cœlo cum omni cibo, præter carnem. Et dixit Said filius Giobeir ex auctoritate Ebn-Abbas: Demittebatur ſuper menſam omnis eſca, præter panem & carnem. Et dixit Atta: Demittebantur ſuper eam omnia, præter piſces, & carnem. Et dixit Attia Auphienſis: Demiſſus eſt è cœlo unus piſcis, in quo erat ſapor omnium rerum. Et dixerunt Ommar, & Cottada: Deſcendebat menſa è cœlo, in qua erant fructus ex arboribus Paradiſi. Et dixit Vaheb filius Monabbeh: Demiſit Deus paſtillos hordeaceos, & piſces. Dictum autem fuit Vahebo: Quid hæc proderant eis? Reſpondit: Nihil: ſed Deus duplicavit illis benedictionem: & comedebant homines, & egrediebantur, donec comederent omnes. Dixerunt Kalebius, & Mocatel: Exaudivit Deus Jeſum, & dixit: Equidem deſcendere faciam eam ſuper vos, ut petiſtis: ſed qui comederit ex eo cibo, & deinde incredulus fuerit; maledicam, & puniam eum in exemplum poſteris. Reſponderunt: Contenti ſumus de hoc. Deinde rogaverunt eum alia vice; & oravit Jeſus, & demiſit Deus quinque liba, & duos piſces: & evenit ſicut prima vice. Cùm autem reverſi fuiſſent ad urbes ſuas, & hoc divulgaſſent; riſerunt illi, qui non fuerant præſentes, & dixerunt: Faſcinavit oculos eorum. Deus autem ſtabilivit eos, quibus voluit bonum, in eo, quod viderant. Illi autem, quorum voluit perverſionem, reverſi ſunt ad infidelitatem ſuam, & tranſmutati ſunt in porcos (non erat inter eos puer ullus, neque ulla mulier) & ita permanſerunt per aliquot dies; deinde perierunt, quia non comedebant, neque bibebant. Et dixit Kaab: Deſcendit menſa inverſa deorſum è cœlo, quam ferebant Angeli volantes inter cœlum, & terram. Erat autem in ea omne ciborum genus, præter carnem. Et dixit Cottada: Deſcendebat ſuper eos manè, & veſperè, ubicumque fuiſſent, ſicut manna, & coturnices filiis Iſrael. Et dixit Jeman filius Riab: Comedebant ex ea quantum volebant. Et dixit Salman: Cùm rogaſſent Jeſum Apoſtoli, ut deſcendere faceret ſuper eos menſam è cœlo, indutus eſt veſte lanea, & flens dixit: O Deus Domine noſter, demitte ſuper nos menſam, & pone in ea, quod comedamus: tu enim optimus es nutrientium. Deſcendit autem menſa rubra inter*

duas nubes, delabens cum ſonitu, videntibus illis. Jeſus autem flevit, ac dixit: O Deus, fac ut ſimus tibi grati: ò Deus, fac ut ſit nobis ad miſericordiam, & non ad pœnam ac ſupplicium. Judæi autem intuebantur in eam, & nihil tale unquam viderant; nec ſenſerant odorem ſimilem odori illius. Dixitque Jeſus: Surgat optimus veſtrum, & diſcooperiat eam; & invocato nomine Dei, comedat. Reſpondit Simon caput Apoſtolorum: Tu es ad hoc omnium digniſſimus. Tunc ſurrexit: & ſublato linteo, quo menſa cooperiebatur, dixit: In nomine Dei, qui eſt optimus nutrientium. Et ecce ibi piſcis aſſus, ſine ſquamis & ſpinis, ſtillans pinguedinem: & ad caput ejus erat ſal; & juxta caudam acetum: & in circuitu ejus omnis ſpecies olerum, præter porrum. Erant etiam in ea quinque placentæ: ſuper primam erant oleæ: ſuper ſecundam mel: ſuper tertiam ovum: ſuper quartam caſeus: ſuper quintam caro ſiccata. Dixit Simon: O ſpiritus Dei, eſt ne cibus hic ex hoc mundo, an ex altero? Reſpondit Jeſus: Horum, quæ hìc videtis, nihil eſt ex hoc mundo, neque ex altero: ſed omnia creavit Deus potentia prædominante. Comedite ex eo, quod petiſtis; nam roborabit vos, & augebit vos Deus gratia ſua. Dixerunt Apoſtoli: Vellemus, ut oſtenderes nobis in hoc miraculo aliud miraculum. Tunc dixit Jeſus: O piſcis, vive per voluntatem Dei Altiſſimi. Cœpitque piſcis motitare ſeſe; & reverſæ ſunt ad eum ſquamæ, & ſpinæ; itaut Apoſtoli timore percellerentur. Dixitque illis Jeſus: Cur petiſtis illud, quod cùm obtinuiſtis, refugitis? Tunc iterùm dixit: O piſcis, revertere qualis eras anteà, per voluntatem Dei. Et reverſus eſt piſcis aſſus. Illi verò dixerunt ei: O Spiritus Dei; tu primus comede ex eo; deinde nos etiam comedemus. Reſpondit Jeſus: Avertat Deus, ne comedam ex eo; ſed comedat ex eo, qui id poſtulavit. At illi timuerunt ex eo comedere. Et vocavit Jeſus pauperes, & mutilos, ac mances, & claudos, & miſerabiles, & ait illis: Comedite alimoniam Dei, nam vobis erit in bonum: cæteris autem in malum. Comederunt igitur ex ea mille ac trecenti viri, & mulieres, qui omnes erant pauperes, ægroti, & ærumnis preſſi: & omnes ſaturati ſunt. Deinde reſpexit Jeſus in piſcem, & ecce erat in eadem forma, qua miſſus fuerat è cœlo. Deinde avolavit menſa ſurſum in cœlum, aſpicientibus ipſis, & abſcondita eſt ab eis: nulluſque ex ea comedit illa die ætate confectus, qui non vegetus evaderet: nullus infirmus, qui non ſanaretur: nullus ærumnoſus, qui non levaretur: nullus pauper, qui non diteſceret, ac dives perſeveraret uſque ad mortem. Et pœnituit Apoſtolos, & cæteros, quòd non comediſſent ex ea. Cùm autem deſcendebat menſa è cœlo, congregabantur divites, & pauperes; puſilli, & magni; viri, ac mulieres: & ſeſe comprimebant, ut ad eam accederent. Jeſus autem per vices ad eam illos admittebat. Perſeveravit autem quadraginta dies, manè hora prandii deſcendens è cœlo; & ſtabat fixa uſque ad declinationem umbræ meridianæ, itaut omnes comederent eo tempore ex illa: & tunc elevabatur ſurſum, cunctis videntibus umbram ejus, & abſcondebatur ab eis. Deſcendebat autem alternis diebus, ſicut camela Themudæorum (de hac poſteà dicemus). Et revelavit Deus Jeſu, dicens: Pone menſam meam, & alimoniam meam pauperibus, ſine divitibus. Et dubitare cœperunt circa illam, an verè deſcenderet è cœlo: & dixit eis Jeſus: Periſtis: præparate vos ad pœnam à Deo infligendam.

His fabulis explicant Auctores Moslemi verba Alcorani, & mentem Mahumeti. Et quidem licèt hæc figmenta ſint, probari tamen poteſt ad hominem contra Mahumetanos, Chriſtum in miraculis patrandis longè ſuperiorem fuiſſe Mahumeto, etiam fictitiis hujus miraculis admiſſis.

Ex Sura 6. الانعام *Pecudes*.

Verſ. 71. Introducit Abraham diſceptantem cum Azar patre ſuo de unitate Dei: & poſteà ſubdit de eodem Abraham: فلمّا جنّ عليه الليل راي كوكبـــاً قال هذا ربّي: فلما افل قال لا اُحبّ الآفلين: فلما راي القمر بازغًا قال هذا ربّي فلما افل قال لئن لم يهدني ربّي لاكوننّ من القوم الضالّين: فلما راي الشمـــس بازغةً قال هذا ربّي هذا اكبر فلما افلت قال يا قومي انّي بريٌ ممّا تشركـــون. *Cùm autem nox ſuper eum ingruiſſet, vidit ſtellam, & dixit: Hic eſt Dominus meus. At cùm ſtella occubuiſſet, dixit: Nolo deos occumbentes. Cùmque vidiſſet Lunam orientem, dixit: Hic eſt Dominus meus. Sed cùm Luna occidiſſet, dixit: Certè, niſi direxerit me Dominus meus, ero ex errantibus. Cùm poſteà vidiſſet Solem orientem, dixit: Hic eſt Dominus meus: nam hic eſt major* (ſyderibus cæteris). *Sed cùm Sol etiam occubuiſſet, dixit: O gens mea; ego ſanè immunis ſum ab idolis veſtris.* Hanc fabulam refert in Thalmud, R. Bechaii in מדרש *Midras*. Vide eam in Bibliotheca Magna Rabbinica Bartholocii, Part. 1. pag. 640. Quòd verò pater Abrahæ vocaretur *Azar*, falſum prorſus eſt: *Thare* enim appellabatur: neque hoc nomen Azar in Sacris literis uſquam reperitur. Verum quidem eſt, Thalmudiſtas appellare eum זרח *Zarah*, & apud Euſebium in Hiſtoria Eccleſiaſtica, nominatur Ἄθαρ *Athar*, itaut primum per tranſpoſitionem literarum; ſecundum per ſimiles characteres conveniant non parum cum *Azar*. Quis porrò credat, cùm Abraham ab infantia ſemper vidiſſet Solem, Lunam, & ſtellas quotidie oriri, & occumbere; deinde ut deos hæc eadem adoraſſe: &, ut ait R. Bechaii, tota die & nocte coram illis in oratione permanſiſſe: & quia vidit ea occumbere, ab eorum cultu deſtitiſſe?

Ex Sura 7. الاعراف *Aaraph*.

Verſ. 8. Loquens de die Judicii, hæc habet: والوزن يومئـــذ الحقّ فمن ثقلـــت موازينه فاولئـــك هـــم المفلحون: ومن خفّـــت موازينه فاولئـــك الذيـــن خسروا انفسهـــم: *Et pondus die illa erit juſtum. Et quorum graves fuerint bilances, hi erunt felices. Quorum verò leves, hi ſunt, qui perdiderunt ſeipſos.* Vide de his Bilancibus, ſeu Stateris ea, quæ diximus p. 3. Prodromi in Profeſſione Fidei Eslamiticæ.

Verſ.

وينادي اصحاب الاعراف رجالاً يعرفونهم بسيماهم

قالوا ما اغنى عنكم جمعكم وما كنتم تستكبرون:

Inter eos erit Velamen: *& ſuper Aaraph* (eſt paries medius inter Paradiſum & Gehennam) *ſtabunt viri, qui cognoſcent omnes* (beatos, & damnatos) *ex ſignis eorum, & clamabunt ad habitatores Paradiſi*: *Pax ſuper vos. Sed non ingredientur in Paradiſum, quamvis avidè cupiant intrare. Cùm verò convertent aſpectum ad habitatores Ignis, dicent*: *O Domine noſter, ne ponas nos cum hominibus iniquis. Et clamabunt qui ſtant ſuper Aaraph ad quoſdam, quos cognoſcent ex ſignis ipſorum. Quid vobis profuit copia divitiarum, & prolium veſtrarum? & quid ita propter eam in ſuperbiam efferebamini?* Non eſt dubium, quin fictitius hic paries Aaraph (quem etiam Velamen appellat) alludat ad *Chaos illud magnum inter Infernum & Sinum Abrahæ firmatum*, Lucæ cap. 16. & quæ hìc inter Beatos & Damnatos colloquia ponuntur, deſumpta eſſe ex eo, quod Dives Epulo cum Abraham colloquebatur. Nam & hìc: نادي اصحابُ النار اصحابَ الجنّة ان افيضوا

علينا من الماء ومّما رزقكم الله قالوا ان الله حرّمهما

على الكافرين: *Clamabunt habitatores Ignis ad habitatores Paradiſi*: *Effundite ſuper nos de aqua, & de alimonia data vobis à Deo. At illi reſpondebunt*: *Utrumque prohibiti ſumus dare Infidelibus*. Porrò viri illi, qui ponuntur ſuper Aaraph, ſunt (juxta interpretes) illi, استوت حسناتهم وسيّئاتهم, *quorum opera bona ſunt æqualia malis operibus eorum*. Et juxta Ebn-Abbas ex ore ipſius Mahumeti, قوم الذين غزوا بغير اذن ابائهم

فاستشهدوا: *illi, qui ſine conſenſu patrum ſuorum pugnaverunt pro religione, & in bello occiſi ſunt*. Nam propter inobedientiam non meruerunt Paradiſum: nec propter martyrium, debita fuit illis gehenna. Ex relatione etiam Abdallah Ebn-Alhareth habetur, Mahumetum dixiſſe: ان أحُدٌ جبل يحبّنا

ونحبّه وانه يوم القيمة يمثل بين الجنة والنار

يحتسبون عليه اقوام يعرفون كلاً: *Obod eſt mons, qui diligit nos, & nos diligemus eum; & die Reſurrectionis conſtituetur inter Paradiſum & Gehennam: ſuperque eum detinebuntur quidam, qui agnoſcent omnes*, &c. concludit: واصحاب الاعراف هاهنا ملايكة

رجال. *Et qui ſtabunt ſuper Aaraph, erunt Angeli homines*; ſeu ἀνδράγγελοι, *Virangeli*. Verùm, præterquamquòd hæc omnia deliria ſunt & fabulæ; non ſolùm juxta Sacras litteras, Ezechielis cap. 18. ſed etiam in doctrina plurium Mahumetanorum, in negotio vel ſalutis, vel damnationis æternæ, attenditur ſolùm ſtatus ille bonitatis vel malitiæ, in quo moritur homo: itaut decedenti in malo ſtatu etiam unius horæ

Verſ. 11. Recoquit crambem, repetens fabulam de Adam ab Angelis adorato, & de illius peccato, atque ejectione è Paradiſo. In hoc autem notanda ſunt verba verſ. 22. فلمّا ذاقا الشجرة بدت لهما سوآتهما:

Cùm autem guſtaſſent arborem, apparuerunt illis pudenda eorum. Verbum Arabicum بدت *apparuerunt*, ſignificat propriè, eſſe de novo aliquid, quod antè non fuerat: quaſi verò antè genitalibus carerent. Jahias vult, illos quidem genitalia habuiſſe; ſed cùm crinibus, ſeu comis prolixioribus tegerentur, ea non vidiſſe: & refert hæc verba dicta à Mahumeto. كان

ادم رجلاً طوالاً كانه نخلة سحوق كثير شعر الراس

فلما وقع بدت له عورته وكان لا يراها

قبل ذلك. *Erat Adam valdè altus ſtatura, velut palma ſublimis; plurimamque cæſariem habebat. Cùmque in peccatum incidiſſet, apparuit illi pudendum ſuum, quod anteà non videbat*. Porrò ſi crines eum ita tegebant, non erat quòd ad folia arborum recurreret, quibus genitalia tegeret. Sed falſum cenſendum eſt, protoplaſtos ante peccatum Genitalia ſua non vidiſſe, ſicut etiam non animadvertiſſe, ſe eſſe nudos, vel cæcos fuiſſe, eò quòd ſcriptum ſit: *Et aperti ſunt oculi amborum: cùmque cognoviſſent ſe eſſe nudos*, &c. Videbant ſanè hæc omnia, ſed propter innocentiam, *non erubeſcebant*; ideſt, non apprehendebant ut cauſam, vel materiam ruboris quemadmodum videmus etiam in infantibus uſuvenire: & eveniet in Beatis jam reſuſcitatis.

Verſ. 23. Refert, Protoplaſtos à Deo poſt peccatum vocatos, & cur pomum vetitum comediſſent interrogatos, reſpondiſſe: ربّنا ظلمنا انفسنا وان لم تغفر

لنا وترحمنا لنكونن من الخاسرين:

O Domine noſter, nos iniquè egimus in animas noſtras: & niſi peperceris nobis, & miſertus fueris nobis, certiſſimè peribimus. Hoc eſt apertè contra Sacras Scripturas, ex quibus habemus, non ſolùm illos non accuſaſſe peccatum ſuum, neque veniam pro eo petiiſſe: ſed quantum potuerunt excuſaſſe, refundendo culpam Adam quidem in Hevam; Hevam autem in Serpentem. De venia autem ne verbum quidem. Quòd poſteà veniam petierint, ac pœnitentiam egerint, quamvis ex Pentateucho non habeatur, non tamen negamus, imò certiſſimè credimus.

Verſ. 46. Fingit, Beatos è Paradiſo confabulari cum Damnatis in Gehenna; & ſubdit: وبينهما

حجاب وعلى الاعراف رجال يعرفون كلاً بسيماهم

ونادوا اصحاب الجنة ان سلام عليكم لم يدخلوها

وهم يطمعون واذا صُرفت ابصارهم تلقاء اصحاب

النار قالوا ربّنا لا تجعلنا مع القوم الظالمين

horæ, nihil profit bonus ſtatus præteritus etiam plurium annorum; & ex oppoſito, decedenti in malo ſtatu: nam ultimum tantùm opus ſeu ultimus ſtatus hominis attenditur à Deo in ordine ad Paradiſum, vel ad Gehennam. Neque ullo modo dari poteſt ſtatus ille medius operum, per quem neque Gehennam, neque Paradiſum quis mereatur. Et quemadmodùm impoſſibilis eſt hic ſtatus: ita etiam impoſſibile eſt dari illos inſeſſores Parietis Aaraph, qui ſimul Angeli ſint & homines, quemadmodùm impoſſibilem pronunciant Philoſophi Hircocervum, vel Chimeram: niſi fortè velint Mahumetani admittere myſterium incarnationis; itaut in uno ſuppoſito Angeli, vel hominis uniantur duæ naturæ, humana, & Angelica.

Verſ. 59. Ab hac periodo, uſque ad finem Suræ omnia figmenta ſunt & fabulæ. Introducit enim quoſdam Legatos, magna ex parte inauditos, qui populis ſuis deferant mandata Dei, eoſque commoneant de peccatis ſuis. Quia verò hi eoſdem Legatos rejicientes, ab erroribus ſuis reſilire renuunt, à Deo graviſſimè puniuntur. Primò itaque ita fingitur loqui Deus. لقد ارسلنا نوحًا الي قومه فقال يا قوم اعبدوا الله ما لكم من اله غيره اني اخاف عليكم عذاب يوم عظيم:

Jam quidem miſimus Noe ad populum ſuum; & dixit: O populi mei, colite Deum: nullum alium Deum habetis præter eum. Certè ego timeo ſuper vos pœnam diei magnæ. Deinde proſequitur dialogiſmum ſatis ineptum inter Noe, & populum ejus; & concludit cum adventu diluvii. Zamchaſcerius ſcribit hìc: وهو ابن خمسين سنة وكان نجارًا. *Noe erat quinquaginta annorum* (erravit, pro quingentorum) *& exercebat artem carpentarii.* At populus Noe: non erat gens aliqua peculiaris, ſed univerſum genus humanum: nec adorabat idola, ut hìc ſupponitur, & alibi aſſeritur: nam in communi ſententia, quam docet S. Thomas 2. 2. q. 94. art. 4. & fundatur in verbis Sapientiæ cap. 14. 13. idololatria poſt diluvium à poſteris Cham exorta eſt. Quòd ſi anteà homines idola coluiſſent, id neque Moyſes, neque Chriſtus ipſe ſiluiſſent: & certè cùm nullum ſit majus ſcelus idololatria, debuiſſet hæc, ut potiſſima communis diluvii cauſa aſſignari: & tamen neque Moyſes, neque Chriſtus, ullam de ea mentionem faciunt.

Verſ. 65. Refert ſecundam legationem: والي عاد اخاهم هودًا قال يا قوم اعبدوا الله: *Et ad populum Aad* miſimus *fratrem eorum Hud, qui dixit eis: O populi mei, Colite Deum, &c.* De populo Aad, ſeu Aadæis ſcribit Iſmael Ebn-Aly in ſuo Taarich: هم من ولد عاد بن عوص بن ارم بن سام بن نوح. *Hi fuerunt prognati ex Aad filio Aus, filio Aram, filio Sem, filio Noe.* Hud verò Auctor اعلام الهدي *De Signis Directionis*, autumat fuiſſe عابر Heber filium Saleh, filii Arphaxad, filii Sem, filii Noe. Idem ſentiunt Euthychius Alexandrinus, & Georgius Almacinus Arabes Chriſtiani. Judæi etiam affirmant in *Seder Olam*, Heber prophetam fuiſſe: dicit enim ibi R. Joſe נביא גדול היה עבר: *Propheta magnus fuit Heber.* At in Sacris literis nihil tale de Heber legimus; & multò minus illum dictum fuiſſe *Hud*, ut Mahumetus appellat. Cæterùm inter Hud, & Aadæos finguntur iidem dialogiſmi, ac inter Noe, & populum illius. Inter alia, verſ. 69. dixit illis Hud: وزادكم في الخلق بسطة: *Et auxit vos Deus in creatione extenſione*; ideſt longitudine ſtaturæ. Nam, ut explicat Gelal. كان طويلهمماية ذراع وقصيرهم ستين. *Longior inter eos erat centum cubitorum: brevior autem ſexaginta.* Idem habet Zamchaſcerius, & traditum fuit ab Ebn-Abbas, & aliis communiter, tamquam ex ore Mahumeti: ſed Ahmed Ebno-Juſeph, Auctor magnæ auctoritatis, oſtendit, omnes hos cum Mahumeto eſſe mendaces, dum affirmat, adhuc extare domos Aadæorum, & ab omnibus videri; & addit, مساكنهم علي قدر مساكن اهل عصرنا وهذا يدلّ علي ان اجسامهم كاجسامنا: *habitationes eorum ſunt ad menſuram habitationum ætatis noſtræ: quod oſtendit corpora eorum fuiſſe ſicut corpora noſtra.* Quia verò Aadæi obſtinati in errore perſeverarunt, ſubditur in Alcorano pœna illis inflicta à Deo: وقطعنا دابر الذين كذبوا بايتنا وما كانوا مومنين. *Et præcidimus poſteriora eorum, qui negaverunt ſigna noſtra, & credere noluerunt.* Explicat Beidavius. كانت السموم تدخل انوف وتخرج من ادبارهم فيتقطع اعضاؤهم. *Ingrediebatur ventus urens ac peſtilens in nares* eorum infidelium, *& egrediebatur per partes poſteriores eorum, & diſrumpebantur membra eorum.* Cùm autem omnes interiiſſent (ſubdit Iſmael Ebn-Aly) remanſit vivus quidam nomine Locman, qui erat vir probus; conceſſitque ei Deus ætatem ſeptem aquilarum, quarum ſingulæ viverent octoginta annos.

Verſ. 73. Ponit aliam legationem his verbis: والي ثمود اخاهم صالحًا: قال يا قوم اعبدوا الله ما لكم من اله غيره قد جاءتكم بينة من ربّكم هذه ناقة الله لكم اية فذروها تاكل في ارض الله ولا تمسوها بسوء فياخذكم عذاب اليم: *Et ad* populum *Themud legavimus fratrem eorum Saleh, qui dixit eis: O populi mei, colite Deum, præter quem nullus alius eſt vobis Deus. Jam venit ad vos probatio manifeſta veritatis à Domino veſtro. Hæc camela Dei erit vobis in ſignum: ſinite eam ut paſcatur in terra Dei; & ne noceatis ei, ne invadat vos pœna dolorifica.* Themud ſive Themudæi (ut autumat Iſmael Ebn-Aly) habitaverunt primò in Æthiopia; deinde tranſtulerunt ſeſe in الحجر *Hegram*: de qua regione fit mentio in Alcorano. Ad hos, utpote infideles, miſſus fuit à Deo prophe-

ta

ta Saleh, qui juxta eundem Iſmael, vixit poſt Hud, ante Abraham. Ut autem crederent, eum miſſum fuiſſe à Deo, poſtulaverunt ab eo miraculum. Itaque (ut ſcribit Zamchaſcerius, cum cæteris Expoſitoribus hujus loci) *Oravit Saleh, & precatus eſt Dominum ſuum, & parturivit petra cum mugitu veluti maris fluctuantis; & diſciſſa peperit camelam geſtantem uterum decem menſium, totam pilis obſitam. Deinde peperit pullum ſimilem ſibi, jam ablactatum. Perſeveravit autem camela, cum pullo ſuo, veſcens arborum foliis, & bibens aquam. Redibat autem ad potum alternis diebus* (nam altera die bibebat ipſa, altera autem pullus). *Ea verò die, qua redibat, mergebat caput in puteum* (alii volunt fluvium) *& abſorbebat totam aquam illius, abſque eò quòd caput à puteo elevaret. Deinde voce quadam inſtar gemitus emiſſa, advocabat homines, qui emungebant ab ea quantum lactis volebant: itaut impletis vaſis ſuis biberent, & lac etiam reſervarent. Dixit Abu-Muſa Aſciarienſis: Ego veni in terram Themud, & menſuravi aperturam petræ, unde egreſſa eſt camela, & inveni eam eſſe ſexaginta cubitorum.* Conſuetum eſt Moslemis Auctores fictos tamquam veros loquentes inducere, ut aliàs vidimus. Claudit fabulam Alcoranus: فعقروا الناقة وعتوا عن امر ربهم فاخذتهم الرجفة فاصبحوا فى دارهم جاثمين:

Et peremerunt camelam ſuccidentes ejus crura, & deſciverunt à præcepto Domini ſui, quamobrem invaſit eos terræmotus, & mane inventi ſunt in domibus ſuis proſtrati ac mortui.

Verſ. 83. poſt relatam prædicationem Lot ad Sodomitas, ſubdit: فانجيناه واهله الا امراته كانت من الغابرين وامطرنا عليهم مطراً فانظر كيف كان عاقبة المجرمين:

Et liberavimus eum, & familiam ejus: ſed uxor ejus fuit ex remanentibus: Et pluimus ſuper eos pluviam: & vide cujuſmodi fuerit finis ſceleſtorum, nempè remanſit cum cæteris Sodomitis: quod falſum eſt. Nam Scriptura manifeſtè docet, illam cum Lot egreſſam fuiſſe, ſed in itinere reſpexiſſe poſt tergum, contra divinum præceptum; ac propterea verſam eſſe in ſtatuam ſalis. Quamobrem falſum eſt etiam id, quod habet Zamchaſcerius, & alii, nempè: انها التفتت فاصابها حجر فماتت: *illa dum retrò ſe verteret percuſſa fuit à lapide* (ex iis, qui pluebant è cœlo ſuper Sodomam) *& ita mortua eſt.*

Verſ. 85. Sequitur alia legatio, his Dei verbis: والى مدين اخاهم شعيبا قال يا قوم اعبدوا الله

Et ad Madianitas legavimus fratrem eorum Scioaib, qui dixit eis: O populo meus, colite Deum, &c. Certiſſimum eſt, etiam ex ipſo Alcorano, *Scioaib*, eumdem eſſe cum Jethro, ſocero Moyſis, qui in Scripturis quatuor nominibus vocatur; *Raguel, Jethro, Hobab, & Cinæus.* Unde autem Mahumetus quintum eruerit, prorſus ignoro. Porrò ex Sacris literis ne verbum quidem habemus de hac legatione Scioaib, ſeu Jethro. Ex illis enim ſolùm novimus, illum fuiſſe Sacerdotem ac Principem Madianitarum, & dediſſe filiam ſuam Sephoram Moyſi ex Ægypto in Madian fugienti, in uxorem: & deinde perrexiſſe, ut inviſeret Moyſen generum ſuum, in deſerto cum Iſraelitis commorantem: & poſteà in Madian ad ſuos rediiſſe. Cætera, quæ hìc ab Alcorano referuntur, fabulæ ac figmenta Mahumeti cenſenda ſunt.

Verſ. 103. Narratur profusè, ſatiſque fabulosè legatio Moyſi ad Pharaonem: ac primò, verſ. 106. dicitur de Moyſe, ſtatim ac ſtetit ante Pharaonem: فالقى عصاه فاذا هي ثعبان ونزع يده فاذا هي بيضاء للناظرين: *Et projecit virgam ſuam, & ecce ipſa verſa eſt in draconem: & extraxit manum ſuam* (è ſinu) *& ecce ipſa apparuit candida intuentibus.* Deinde refert Pharaonem congregaſſe omnes Magos, qui cùm adeſſent, dixerunt Moyſi, verſ. 113. يا موسي اما ان تلقي واما ان نكون نحن الملقين قال القوا فلما القوا سحروا اعين الناس واسترهبوهم وجاوا بسحر عظيم واوحينا الي موسي ان الق عصاك فاذا هي تلقف ما يافكون: فوقع الحق وبطل ما كانوا يعملون فغلبوا هنالك وانقلبوا صاغرين: والقي السحرة ساجدين قالوا امنا برب العالمين رب موسي وهرون. *O Moyſes: vel projice tu prior virgam tuam, vel projiciemus nos. At ille: Projicite vos. Cùmque hi projeciſſent, faſcinaverunt oculos hominum, & perterruerunt eos, & fecerunt præſtigium magnum* (convertentes virgas in colubros). *Nos verò inſpiravimus Moyſi dicentes: Projice virgam tuam.* (Cùmque projeciſſet) *ecce* (facta eſt draco) *& devoravit id, quod illi præſtigiosè effecerant. Apparuit igitur veritas, & evanuit id, quod illi fuerant operati. Victique ſunt ibi Magi, & remanſerunt inferiores, & confuſi: & projecerunt ſe in terram adorantes: & dixerunt: Credimus in Dominum Mundorum; Dominum Moyſis, & Aaron.* Pergit deinde fabulari, quomodo Pharao juſſerit præcidi manum dexteram, & pedem ſiniſtrum ſingulis Magis, ac deinde eoſdem crucifigi: atque ita Martyres magna cum patientia, & conſtantia obiiſſe. Hoc autem abſolutè falſum, & contra Scripturam exiſtimandum eſt. Nam ex libro Exodi manifeſtè habetur, Magos poſt primum illud ſignum, alia præſtigia, Rege jubente, feciſſe, ſemperque Moyſi obluctatos fuiſſe. Quamobrem de iiſdem loquens S. Paulus Epiſt. 2. ad Timoth. cap. 3. ſcribit: *Quemadmodum autem Jamnes & Mambres reſtiterunt Moyſi: ita & hi reſiſtunt veritati, homines corrupti circa fidem.* Quòd ſi Magi illi ſtatim in Deum credidiſſent, & martyres mortui fuiſſent; numquam hoc Moyſes tacuiſſet, nec de illis S. Paulus ita ſcripſiſſet. Omitto hìc ſexcentas Interpretum ineptias, quæ revera non pertinent ad Alcoranum, neque probari poteſt, à Mahumeto intentas fuiſſe.

Verſ. 125. Cùm timerent Magnates Pharaonis malum à Moyſe, & Hebræis: dixit illis Pharao: سنقتل ابناءهم

ولكن انظر الي الجبل فان استقرّ مكانه فسوف تراني:
فلمّا تجلّي ربّه للجبل جعله دكّاً وخرّ موسى صعقاً فلما
افاق قال سبحانك تبْتُ اليك وانا اوّل المؤمنين:

Cùm autem veniſſet Moyſes juxta conditum noſtrum (ideſt poſt quadraginta dies) *& alloquutus fuiſſet eum Dominus ſuus; dixit: Domine mi, fac, ut poſſim te aſpicere. Reſpondit ei: Numquam me videbis. Sed reſpice ad Montem: & ſi is firmus ſteterit in loco ſuo, mox videbis me. Cùm autem glorioſum ſe Deus Monti oſtendiſſet, redegit eum in pulverem. Tunc corruit Moyſes exanimatus. Cùm autem in ſe rediiſſet, dixit: Laus tua: Converto me pœnitens ad te: & ego ſum primus fidelium.* Compara Alcorani verba cum verbis Pentateuchi, & videbis nihil hìc eſſe niſi fictum, & commentitium.

Verſ. 141. Fingitur loqui Deus: وكتبنا لـه في
الالواح من كل شيء موعظةً وتفصيلاً لكل شيء:

Et ſcripſimus ei (ideſt Moyſi) *in Tabulis de omni re paræneſin, & diſtinctionem pro omni re.* Certum eſt, Deum nihil dediſſe ſcriptum Moyſi, niſi Decalogum in duabus Tabulis: cætera enim legalia ſcripſit ipſe Moyſes immediatè accepta ab ore Dei: ut habetur Exodi cap. 24. 4. *Scripſit autem Moyſes univerſos ſermones Domini.* Quamobrem mentitur Mahumetus, dum aſſerit, Deum ſcripſiſſe Moyſi in Tabulis, non duabus, ſed multis (utitur enim numero plurali الالواح non duali اللوحين) omnia ad univerſam legem ſpectantia. Nam hoc ſignificant ejus verba, etiam ſecundum gloſſas Alcoraniſtarum. Quamobrem ſcribit Gelal. de his tabulis, وكانت من سدر
الجنة او زبرجد او زمرد سبعة او عشرة.

Erant ſeptem, vel decem; factæ ex ligno Sedri Paradiſi, vel ex chryſolitho, ſive ſmaragdo. Et quidem ad continendam totam legem non minor numerus tabularum requirebatur.

Verſ. 144. Hæc habet: واتخذ قوم موسى من بعده
من حُلّيهم عجلاً جسداً لـه خوار:

Et fabricavit populus Moyſi, poſt diſceſſum ejus, ex anulis ſuis Vitulum habentem corpus, & edentem mugitus. Pro *corpore*, intelligit Gelaled. cum aliis Expoſitoribus لحماً ودماً *carnem, & ſanguinem*: & hoc reverà ſignificat vox Alcorani جسد: & addit انقلب كذلك بوضع التراب الذي اخذه من حافر
فرس جبرائيل في فمه فان اثرة الحياة فيما يوضع فيه:

Ita autem converſus fuerat per poſitionem pulveris, quem acceperat (Samarita fuſor illius) *ex ungula equi Gabrielis, in ore ejus: nam ubi is ponebatur, vitæ veſtigia apparebant.* Magnum figmentum, fortaſsè à Thalmude exceptum.

Verſ. 150. Pergit mentiri: ولما سكت عن موسى
الغضب

Occidemus filios .. ابناءهم ونستحي نساءهم *eorum, & vivere ſinemus fœminas eorum.* Sed hoc decretum fuit à Pharaone, antequam naſceretur Moyſes.

Verſ. 134. Poſt tranſitum Maris rubri, fingit Iſraelitas, cùm vidiſſent populos, ad quos pervenerant, adorare idola; dixiſſe Moyſi: يا موسى اجعل
لنا الهًا كما لهم الهة قال انكم قوم تجهلون:

O Moyſes, fac nobis aliquem Deum, quemadmodum habent iſtæ gentes. Reſponditque illis Moyſes: Certè vos eſtis homines ſtulti, & ignari. Nunquam in Scripturis legimus, Iſraelitas poſtulaſſe à Moyſe, ut faceret illis idolum: atque hoc omninò mendacium cenſendum eſt.

Verſ. 135. Sic fingitur loqui Deus: ووعدنا موسى
ثلثين ليلة واتممنا بعشر فتمّ ميقات ربّه اربعين
ليلةً: *Et condiximus Moyſi triginta noctes; & complevimus cum decem: completumque eſt tempus conſtitutum à Domino ejus, quadraginta noctium.* Explicat Gelal. *Condiximus triginta noctes,* يكلّمه
عند انتهايها بان يصومها فصاموها فلمّا تمّت انكر
خلوف فمه فاستاك فامره الله بعشر اخري ليكلّمه
بخلوف فمه: *ut alloqueretur eum poſt finem illarum, cum pacto ut in iiſdem jejunaret. Jejunavit autem in illis Moyſes: ſed poſteà diſplicuit illi fœdus halitus oris ſui, curavitque illum tollere, probè os confricando. Sed Deus præcepit ei, ut decem alias noctes jejunaret, quò liceret ei alloqui Deum, non obſtante ingrato illo oris halitu.* De hujuſmodi Dei condicto cum Moyſe, primò de triginta noctibus, ſeu diebus; (nam Arabes diem naturalem nomine noctis exprimere conſueverunt) ac poſteà decem, nullum eſt veſtigium in Pentateucho. Ridicula verò eſt ratio, cur Deus decem illas noctes addiderit; quia ſcilicet pudebat Moyſem loqui cum Deo poſt contractum ex jejunio triginta noctium fœdum oris halitum. Atqui appendix illa decem noctium cum jejunio, non minuebat, ſed augebat oris fœtorem. Quis verò ſanæ mentis credat, Deum abhorrere à prava humani oris aura, præſertim cùm à jejunio propter eum ſuſcepto procedit? Quamobrem etiamſi fœtor ille fuiſſet Moyſi naturalis, non erat, cur Deus propter eum decem noctes cum jejunio illi imponeret. Falſum præterea eſt, Deum, non niſi tranſactis quadraginta diebus, cum Moyſe loquutum fuiſſe, ut conſtat ex libro Exodi à cap. 24. ad 34. quamvis tabulas Legis duas, (non ſeptem aut decem, ut fingunt Mahumetani) non niſi poſt quadraginta dies illi tradiderit.

Verſ. 139. Ita depravat Sacram hiſtoriam, quæ habetur Exodi cap. 33. ولما جاء موسى لميقاتنا
وكلّمه ربّه قال ربّ ارني انظر اليك قال لن تراني

Et (memento) *cùm accepit Dominus tuus à filiis Adam ex dorsis eorum progeniem eorum, & testificari fecit eos super animas eorum* (ac dixit): *Nonne ego sum Dominus vester? Responderunt: Utique.* (Dixit illis Deus): *Testificati sumus* (hoc vobis) *ne diceretis in die Resurrectionis: Certè nos fuimus in hoc negligentes* (quia non fuerat dictum nobis). Explicat Jahias ex auctoritate Ebn-Abbas, quæ habetur infallibilis: اهبط الله ادم بالهند ثم مسح ظهره فاخرج منه كل نسمة هو خالقها الي يوم القيمة فثم قال ألست بربكم قالوا بلي شهدنا: وقال الكلبي مسح ظهر ادم فاخرج منه كل خلق خلقه الله ثم قال ألست بربكم قالوا بلي فقال للملايكة اشهدوا فقالوا شهدنا قال الحسن ثم اعادهم في صلب ادم:

Descendere fecit Deus (è Paradiso) *Adam in Indiam; deinde attrectavit dorsum ejus, & eduxit ex eo omnem animam, quam creaturus erat usque ad diem Resurrectionis. Deinde dixit: Nonne ego sum Dominus vester? Responderunt: Utique; testificamur hoc. Et dixit Calebius: Attrectavit Deus dorsum Adam, & eduxit ex eo omnes homines, quos creavit: deinde dixit eis: Nonne ego sum Dominus vester? Responderunt: Utique. Tunc dixit Deus Angelis: Testes estote. Illi verò dixerunt: Testes sumus. Dixit Albasan: Deinde regredi fecit Deus illos in lumbos Adam.* Non poterant Alcorani mysteria probè intelligi sine prævia Expositorum luce.

Vers. 186. Refert, Hevam gravidam rogasse Deum, unà cum Adamo; ut concederet sibi felicem partum & prolem rectè formatam: tum subdit: فلما اتاهما صالحًا جعلا له شركاء فيما اتاهما فتعالي الله عما يشركون: *Cùmque dedisset illis Deus prolem rectè formatam, posuerunt eidem Deo deos socios pro eo, quod concesserat eis. At absit à Deo, ut habeat socios.* Ponam hìc explicationem Calebii relatam à Jahia. *Portavit* (inquit) *Heva pondus leve in utero à principio, cum quo facilè sese movebat, stando, & sedendo. Venit ad eam Satanas in forma humana, & dixit ei: Quid est illud, quod habes in utero? At illa: Nescio* (inquit). *Et ille: Estne* (inquit) *aliquod pecus ex his, quæ vides? Cùmque illa, se id ignorare respondisset; abiit ab ea Satanas. Sed cùm Heva gravius onus in dies experiretur, accessit iterùm Satanas, interrogans, quomodo se haberet. Illa verò respondit: Timeo, ne verus sit metus, quem mihi injecisti: nam nequeo, postquam sedi, assurgere. Cui Satanas: Si precibus meis tibi Deus humanum fœtum similem tibi, & Adæ concedat, vocabisne eum nomine meo? Promisit illa se facturam: & Satanas discessit. Cùm autem peperisset, rediit Satanas, exigens ab ea, ut staret promissis. At illa: Quodnam est, inquit, nomen tuum? Respondit: nomen meum est* عبد الحارث *Abdalhareth:* (ideſt, *servus serentis*).

Cùm accepisset Moyses ab ira, accepit Tabulas, quas scilicet ex ira projecerat. At certum est, tabulas illas confractas fuisse, quamvis Alcoranus hoc taceat: ita enim legimus Exodi cap. 22. *Iratusque valdè projecit de manu tabulas, & confregit eas*: itaut alias tabulas jussus sit præcidere, in quibus Deus scriberet legem suam. Nec dicas, eum collegisse earum fragmenta: nam hæc erant jam inutilia ad finem intentum à Moyse: nisi fingas cum Rabbinis, illum è frustis tabularum venditis divitias immensas sibi comparasse. Et præterea non cohæret hoc cum verbis sequentibus in Alcorano.

Vers. 151. Hæc habentur: واختار موسي من قومه سبعين رجلاً لميقاتنا فلما اخذتهم الرجفة قال ربّ لو شئت اهلكتهم من قبل واياي أتهلكنا بما فعل السفهاء منّا. *Et elegit Moyses è populo suo septuaginta viros juxta conditum nostrum: cùmque à terræmotu occisi fuissent, dixit: Si voluisses, Domine mi, perdidisses anteà illos, & me. An verò perdes nos propter id, quod fecerunt fatui ex nobis?* Somniavit hæc Mahumetus, non scripsit Moyses in Pentateucho.

Vers. 152. Oranti Moysi pro peccato Populi, fingitur Deus ita respondere, promittendo adventum Mahumeti. رحمتي وسعت كل شيء فسأكتبها للذين يتقون ويؤتون الزكوة والذين هم بايانا يؤمنون الذين يتبعون الرسول النبي الامي الذي يجدونه مكتوبا عندهم في التوراة والانجيل يأمرهم بالمعروف وينهيهم عن المنكر ويحل لهم الطيبات ويحرم عليهم الخبايث:

Misericordia mea amplectitur omnem rem: scribam eam illis, qui pii fuerint, & persolverint sacras decimas, & crediderint in signa nostra: qui sequentur Legatum Prophetam Idiotam, quem invenient scriptum apud se in Pentateucho, & Euangelio: qui præcipiet ipsis justa, & vetabit injusta: & licitas faciet eis res bonas: & prohibebit malas. Omitto alia, quæ de hoc Legato Propheta Idiota hìc prædicuntur. Mahumetus hoc de se vaticinium finxit in Alcorano; non autem scripsit Moyses in Pentateucho. Et mea quidem sententia, tàm impudens, & apertum est hoc mendacium, seu figmentum; ut satis sit ad totum Alcoranum cum Auctore suo condemnandum.

Vers. 169. Hæc dicuntur Mahumeto. واذ اخذ ربك من بني ادم من ظهورهم ذريتهم واشهدهم على انفسهم ألست بربّكم قالوا بلي شهدنا ان تقولوا يوم القيمة انّا كنّا عن هذا غافلين:

Cùm autem Heva hoc nomine filium ſuum appellaſſet, is ſtatim mortuus eſt. Concludit Jahias ex Calebio: قال الله فلما اتاهما صالحا جعلا له شركاء فيما اتاهما : قال قتادة فكان شركا في طاعتهما لابليس في تسميتهما اياه عبد الحارث :

Dixit Deus (ideſt hoc ſignificant verba Alcorani): *Et cùm dediſſet illis Deus prolem rectè formatam, poſuerunt illi deos ſocios pro eo, quod dederat illis. Dixit Cottada: Idololatriam commiſerunt, dum obedierunt Diabolo, vocando filium ſuum Abdalhareth.* Multum debent Protoplaſti Mahumeto, qui eos idololatrarum principes evulgavit.

Ex Sura 8. الانفال *Manubiæ.*

Verſ. 53. Ita fingitur Deus alloqui Mahumetum: ولو ترى اذ يتوفى الذين كفروا الملايكة يضربون وجوههم وادبارهم وذوقوا عذاب الحريق ذلك بما قدمت ايديكم:

Et ò ſi videres, quando Angeli tradunt morti infideles! Percutiunt facies eorum, & dorſa eorum; (& dicunt eis): *Guſtate pœnam combuſtionis, quæ vobis debetur ob peccata veſtra præterita.* Paucis verbis innuit longam fabulam de examine, & tormento mortuorum in ſepulcro per duos Angelos Monker, & Nakir. Vide eam in tertia parte hujus Prodromi pag. 90. Porrò juxta doctrinam Mahumeticam & Rabbinicam, vel homines non moriuntur, niſi quando jam ſunt in ſepulcro: vel iterùm animæ jam egreſſæ, reſtituuntur in corpora intra ſepulcrum: & præterea corpora ipſa, ſi fortè combuſta ſint, aut à feris devorata, debent redintegrari intra aliquod ſepulcrum: ut ibi fiat ab Angelo mortis, juxta Rabbinos; vel à Monker, & Nakir juxta Alcoranum, examen; & infligatur tormentum. Zamchaſcerius ex auctoritate Albarà filii Azeb refert, ان رسول الله من ذكر قبض روح المومن ثم يعود روحه الي جسده فياتيانه ملكان فيجلسانه في قبره. *Legatus Dei Mahumetus dixit, animam Fidelis egreſſam è corpore in morte, iterùm in illud regreſſuram eſſe: & venturos duos Angelos, qui ſedebunt juxta eum in ſepulcro*, nempè Monker, & Nakir. Vah ineptias.

Verſ. 70. Ita alloquitur ſuos milites, qui fortaſsè conquerebantur, ſe in præliis ſuſceptis exiguas prædas lucratos fuiſſe; ما كان لنبي ان يكون له اسري حتي يثخن في الارض تريدون عرض الدنيا والله يريد الاخرة والله عزيز حكيم: *Nullus propheta potuit habere captivos, donec ſtragem multam faceret in terra. Vos vultis bona accidentalia Mundi: & Deus vult bona futuri ſæculi: & Deus eſt excellens, ſapiens.* Prædicat ſuis contemptum bonorum mundanorum; & interim ipſe ſibi blanditur de futura copia captivorum per ſtrages à ſe faciendas. Sed quinam fuere iſti prophetæ, qui per plurimas ſtrages ac cædes, captivorum turbas ſibi comparavere? Ego nullum invenio, ſaltem ſub præciſa ratione prophetæ. Nam Reges, Duceſque exercituum, ut ſic; non geſſerunt perſonam prophetæ.

Ex Sura 10. يونس *Jonas.*

Verſ. 86. Hæc de morte Pharaonis habentur: وجاوزنا ببني اسرايبل البحر فاتبعهم فرعون وجنوده بغيا وعدوا حتي اذا ادركه الغرق قال امنت بانه لا اله الا الذي امنت به بنوا اسرايبل وانا من المسلمين: الان وقد عصيت قبل وكنت من المفسدين:

Et traduximus filios Iſrael per mare, & inſequutus eſt eos Pharao, & exercitus ejus, invidiæ, & hoſtilitatis gratia: ſed cùm mergi cœpiſſet, dixit: Credo, nullum eſſe Deum præter eum, in quem credunt filii Iſrael, & ego ſum ex Moslemis. (Dixit illi Gabriel) *Nunc* (credis) *at anteà rebellis Deo fuiſti, & homo pravus ac perverſus.* Atque ita ſubmerſus eſt. Nam, ut ſcribit Gelaleddinus: دس جبرايبل في فيه من حماة البحر مخافة ان تناله الرحمة

impegit Gabriel in os ejus ex cœno maris, ob timorem, ne conſequeretur miſericordiam: ſi ſcilicet perrexiſſet in confeſſione unius Dei. Ita figmenta ſunt hæc, ſicut illud, quod addit idem Gelal. فمسخت اموالهم حجارة وما يونس فرعون حتي ادركه الغرق.

Commutatæ ſunt omnes opes eorum (ideſt Ægyptiorum) *in lapides; nec tamen credidit Pharao, donec ſenſit ſe mergi.*

Verſ. 97. Vocat Ninivitas, ad quos miſſus fuit Jonas à Deo, قوم يونس *Populum Jonæ*, ſeu gentem, in qua, & ex qua natus eſt Jonas: juxta perpetuum modum loquendi Alcorani, atque etiam communem omnium expoſitionem. At Jonas non fuit Ninivita, ſed Hebræus, ut ipſemet confeſſus eſt nautis.

Ex Sura 11. هود *Hud.*

In hac Sura recoquit totam ferè Suram 7. الاعراف nempè legationes illas fictitias Noe, Hud, Saleh, Lot, Scioaib, &c. ſemper tamen cum parergis novarum ineptiarum, quarum præcipuas tantùm breviter attingam.

Verſ. 40. Agens de adventu diluvii, hæc habet: اذا جاء امرنا وفار التنور قلنا احمل من كل زوجين واهلك الا من سبق عليه القول ومن امن وما امن معه الا قليل: *Cùm venit præceptum noſtrum* (de diluvio) *& ebullivit fornax, diximus* (ad Noe) *Defer* (in Arcam) *ex omnibus animantibus duo paria* (nempè maſculum & fœminam) *& familiam tuam; præter eum, ſuper quem præceſſit dictum* (quod

(quod debeat perire) : *& eos, qui crediderunt : & non crediderant cum eo, niſi pauci.*

Illa ebullitio Fornacis (quicquid ſit) fingitur tamquam ſignum à Deo conſtitutum pro immediato diluvii adventu. Sed nullum habet in Scriptura Sacra fundamentum. Non autem duo tantùm paria ex cunctis animantibus, ſed ex immundis tantùm, introduxit Noe in Arcam : ex mundis verò, & ex volucribus, ſeptem paria, ſeu ſeptena & ſeptena. Præter familiam ſuam, nullum alium Noe introduxiſſe in Arcam, certum eſt non ſolùm ex libro Geneſis, ſed ex epiſtola 1. S. Petri cap. 3. ubi aſſeritur, *octo tantùm animas in Arca ab aquis ſalvatas fuiſſe* : nempè ipſum Noe cum uxore, & tres ejus filios cum uxoribus ſuis. Mentitur itaque apertè Alcoranus, dum præter familiam Noe, alios, qui illi crediderant, in Arcam introducit. Et Jahias refert contra dictum Alcorani, auctoritatem Cottadæ, ita pronunciantis لم ينج فى السفينة الا ثوح و ثلثة بنين سام حام ويافث ونساؤهم فجميعهم ثمانية. *Non ſunt ſalvati in Arca niſi Noe, & tres filii ejus Sem, Cham, & Japheth, & uxores eorum : in totum octo.* Agnovit Cottada errorem Alcorani : quemadmodum etiam Zamchaſcerius, qui ait, Mahumetum in voce tradidiſſe, fuiſſe tantùm octo : quamvis oppoſitum ſcripſerit in Alcorano. At Gelal. vult in Arca fuiſſe duodecim, & juxta alios, octoginta. Mohammed filius Iſaac, decem ; & juxta alios, duos & ſeptuaginta, vel etiam octo & ſeptuaginta. Alii aliter. Sed non minus mentitur, dum ne totam quidem familiam Noe in Arca ſalvatam fuiſſe pronunciat, illis verbis : *præter eum, ſuper quem præceſſit dictum* : ideſt, decretum Dei, quod debeat in diluvio perire. Accipitur autem hìc من ideſt, *cum, quem*, collectivè ab expoſitoribus, itaut non de uno tantùm intelligatur, ſed de pluribus. Gelal., Zamchaſcerius, & alii plerique volunt hos fuiſſe زوجته وولده كنعان : *Uxorem ejus* (nempè Noe) *& filium ejus Chanaan*. Verùm nunquam dixit Mahumetus, uxorem Noe in diluvio periiſſe : & falsò ei hoc Moslemi imponunt.

Verſ. 42. Ita legimus : وهي تجري بهم فى موج كالجبال ونادي نوح ابنه وكان فى معزل يا بنيّ اركب معنا ولا تكن مع الكافرين : قال ساوي الي جبل يعصمني من الماء قال لا عاصم اليوم من امر الله الّا من رحم وحال بينهم الموج وكان من المغرقين :

Et ipſa (Arca) *impulit eos in fluctus velut montes. Et clamavit Noe ad filium ſuum, qui erat in loco ab Arca ſeparato, dicens : O filiole mi, veni nobiſcum in Arcam, & noli remanere cum infidelibus. At ille reſpondit : Recipiam me ad montem, qui defenſabit me ab aqua. Cui Noe : Non eſt hodie qui defendere poſſit ab eo, quod præcepit Deus : præter eum, cui ipſe miſertus fuerit. Et pertranſiit inter eos unda, & ille ſubmerſus eſt.* Noe tres filios tantùm (ſaltem ante Diluvium) genuiſſe, & eos cum eodem in Arcam ingreſſos ac ſalvatos fuiſſe, nullus unquam, ut puto, dubitavit. Itaque filius hic, qui merſus eſt, non potuit eſſe unus ex illis. Unde ergo erupit? Aſſerunt communiter Expoſitores, illum fuiſſe alium à tribus, nomine Chanaan. At Chanaan non fuit filius Noe, ſed Cham, neque ortus eſt, niſi poſt diluvium. Alii putant fuiſſe privignum, non filium ; ſuſceptum ſcilicet ab uxore ex altero marito. Alii verò malunt fuiſſe filium adoptivum Noe. Verùm hoc eſt temerè, & ſine ullo fundamento divinare, ad defendendum Mahumeti mendacium.

Verſ. 49. Concludit Deus Mahumeticus hiſtoriam Diluvii his verbis : تلك من انباء الغيب نوحيها اليك ما كنت تعلمها انت ولا قومك من قبل هذا.

Hæc eſt ex hiſtoriis arcanis, & ignotis : revelamus eam tibi : non noveras eam tu, neque gens tua anteà. Nihil in Orbe notius, præſertim ævo Mahumeti, quàm hiſtoria Diluvii ; tunc enim Pentateuchus in omnibus linguis ubique gentium legebatur. Et quidem etiam Ethnici ante Chriſti adventum, univerſalem Mundi alluvionem non ignorabant, ut patet ex Ovidio, Metamorph. lib. 1. & aliis Auctoribus. Erant igitur pecudes, vel ſtipites Mahumetus, & Arabes, ſi nihil de hac re tàm vulgata ac nota, audierant. Poteſt tamen Mahumetus excuſari, eo quòd pro انباء الغيب *hiſtoriis arcanis*, intelligeret ſolùm nugas illas & quiſquilias, quibus ipſe veram hiſtoriam corruperat.

Verſ. 67. Abraham poſuit vitulum coctum ante Angelos, quos hoſpites exiſtimabat : mox ſubditur : فلما راي ايديهم لا تصل اليه : *Cùm autem vidiſſet* (Abraham) *manus eorum non pertingere ad illum*, nempè Angelos non attingere vitulum, ut eum comederent. Hoc eſt contra id, quod habetur Geneſ. cap. 18. ubi Angeli, offerenti Abrahæ vitulum reſponderunt : *Fac ut loquutus es*. Et mox ſubditur : *Cùmque comediſſent, dixerunt ad eum, &c.*

Verſ. 78. Dixerunt Angeli ad Lot : فاسر باهلك بقطع من الليل ولا يلتفت منكم احدٌ الّا امرانك انّه مصيبها ما اصابهم : *Perge cum familia tua in aliqua parte noctis, & ne retrò ſe vertat ullus ex vobis ; præter uxorem tuam ; quippe illi eventurum eſt, quod eveniet aliis* : nempè Sodomitis. Vera expoſitio, quam etiam affert Gelal. eſt : *Perge noctu cum familia tua, præter uxorem tuam (& ne retrò ſe vertat ullus veſtrum) : nam ipſi eventurum eſt malum, quod eveniet cæteris Sodomitis* : nempè remanſura eſt cum illis in incendio extincta. Atqui certiſſimum eſt ex Sacro textu, uxorem Lot egreſſam fuiſſe cum illo, neque cum aliis Sodomitis cœleſtibus flammis extinctam fuiſſe : ut mentitur Alcoranus.

Ex Sura 12. يوسف *Joſeph*.

Verſ. 4. Fingitur loqui Deus cum Mahumeto : نحن نقصّ عليك احسن القصص بما اوحينا اليك هذا

هذا القران وان كنت من قبله لمن الغافليـــــن:

Nos quidem narrabimus tibi pulcherrimam Hiſtoriarum in eo, quod revelavimus tibi hunc Alcoranum: quòd ſi fuiſſes anteà: non eam curaſſes. Ideſt, ut explicat Gelal. *eam ignoraſſes.* Quamobrem in fine Suræ, hæc hiſtoria appellatur من انباء الغيب, *ex hiſtoriis arcanis, & ignotis.*

Hiſtoria verè in ſe eſt pulcherrima, ſed ita eam fœdat, ac depravat Mahumetus, totque fabulis admiſcet, ut Sapientiores Moslemi, quales fuerunt العجاردة *Agiareditæ*: الميمونية *Maimunitæ*, & alii præſertim ex الخوارج *Charegitis*, illam ex Alcorano eliminandam eſſe affirment, nec ullo modo divinam auctoritatem tribuendam ei eſſe exiſtiment. Cæterùm hiſtoria hæc erat notiſſima omnibus gentibus, ſicut hiſtoria Diluvii (ſi nugas à Mahumeto illi admixtas excipias): quamobrem ridiculè inter انباء الغيـــب *Hiſtorias arcanas & occultas* recenſetur.

Verſ. 5. Cùm dixiſſet Joſeph patri ſuo: يا ابـــت اني رايت احد عشر كوكبًا والشمس والقمر رايتهـــم لي ساجدين قال يا بُنيَّ لا تقصص رويـاك علي اخوتـك فيكيدوا لك كيـدًا: *O pater mi, certè ego vidi undecim ſtellas, & Solem, & Lunam adorantes me: reſpondit pater: O filiole mi, ne narres viſionem tuam fratribus tuis, ne machinentur tibi inſidias.*

Cùm contendant Moslemi, hanc hiſtoriam à Mahumeto exactiſſimè, ac perfectiſſimè referri, patet hìc ejuſdem defectus, dum primum Joſephi ſomnium, cùm videbatur ſibi in agro cum fratribus alligare manipulos, ſubticetur. In eo etiam peccat Alcoranus, dum ſupponit Joſeph narraſſe patri ſuo tantùm hoc ſecundum ſomnium, cùm tamen manifeſtè pateat ex libro Geneſis, fratribus etiam, & quidem antequam patri, illud narraſſe.

Verſ. 9. اذ قالوا ليُوسف واخوه احبّ الي ابينـــا منّا ونحن عصبة انّ ابانا لُفي ضلال مبيـــــن:

Cùm dixerunt (fratres ejus ad invicem): *Certè Joſeph, & frater ejus* (Benjamin) *dilectiores ſunt apud patrem noſtrum, quàm nos: & nos ſumus plures: certè pater noſter eſt in errore manifeſto.*

In Geneſi non legimus, conqueſtos fuiſſe filios Jacob, niſi de peculiari amore patris erga Joſeph. De Benjamin verò nullam habuere querelam: agnoſcebant enim, illum, utpote natu minimum, jure à patre cæteris in amore præferri.

Verſ. 12. قالوا يا ابانا ما لك لا تأمنّا علي يوسـف وانّا له لناصحون ارسله معنا غدًا يرتع ونلعـــب وانا له لحافظون قال انّي ليحزنني ان تذهبوا بـــه واخاف ان ياكله الذيب وانتـم عنـــه غافلـــون:

Dixerunt (fratres Joſeph): *O pater noſter, quid tibi eſt, quòd non concredis nobis Joſeph? Mitte illum nobiſcum cras, ut liberiùs ſpatietur, & ludamus: & nos ſanè illum cuſtodiemus. Reſpondit* (pater): *Ego ſanè ægrè fero, quòd ducatis eum vobiſcum: nam timeo, ne comedat eum lupus, dum vos curam illius negligitis.*

Supponitur hìc, Jacobum retinuiſſe Joſeph, ne cum fratribus ad paſcendas oves proficiſceretur: & nonniſi importunis eorum precibus, ut Joſeph cum illis pergeret, permiſiſſe. At verò ex Geneſi habetur oppoſitum; ubi Jacob ultrò filium ſuum miſit ad fratres viſendos; cum quibus etiam conſtat illum quotidianam conſuetudinem in paſcendis pecoribus habuiſſe, ex illis verbis c. 37. *Joſeph paſcebat gregem cum fratribus ſuis adhuc puer; & erat cum filiis Balæ, & Zelphæ uxorum patris ſui.*

Verſ. 20. Dicitur de Viatoribus, vel Mercatoribus Madianitis: فارسلوا واردهم فادلي دلوه: قال يـــا بشري هذا غلام واسرّوه بضاعـــــة: *Et miſerunt aquatorem ſuum, qui demiſit ſitulam ſuam*) in ciſternam, ubi erat Joſeph. Et videns ipſum hærentem manibus funi ſitulæ, dum eam retraheret): *dixit: O lætum nuncium! Hic eſt puer. Et* (fratres ejus) *occultabant eum* (ideſt, non fatebantur eſſe fratrem ſuum, ſed aſſerebant eſſe ſervum ſuum) *ad lucrandam pecuniam.* Refert hìc Gelal. Cùm fratres Joſeph in ciſternam illum fune demitterent, ubi ad medium deveniſſet, laxato fune, ſiviſſe eum præcipitem ruere. Cùmque in aquam cecidiſſet Joſeph, arripuiſſe manibus ſaxum, quo ſe ſuper aquas ſuſtineret, ne illis mergeretur. Addit Zamchaſcerius, Joſeph habuiſſe ſecum in quodam Amuleto, quod ad collum alligatum gerebat, tunicam factam ex ſerico Paradiſi, qua Gabriel induerat Abraham, cùm nudus projectus eſt in fornacem, ne à flammis læderetur: & nunc etiam Gabrielem extraxiſſe eam ex Amuleto, eaque Joſephum induiſſe, ut ab aquis immunis ſervaretur.

Ex Pentateucho certum habemus, fratres Joſeph, cùm vidiſſent Madianitas tranſire, extraxiſſe illum è ciſterna, in qua nulla erat aqua, & iiſdem Mercatoribus vendidiſſe. Quamobrem totum, quod hìc narratur, fabula eſt, & mendacium. Quomodo verò poterant fratres Joſeph vendere Madianitis illum, quem Madianitæ ipſi invenerant? Neque auſi fuiſſent dicere, ſe illum in ciſternam projeciſſe, fatendo fratrem ſuum eſſe; nam parricidii ſeſe condemnaſſent. Quòd ſi ſervum ſuum illum fuiſſe aſſeruiſſent: eo ipſo, quòd in ciſternam projecerant, inutilem, vel etiam ſceleſtum eſſe confeſſi fuiſſent.

Verſ. 24. Loquens de eo, qnod accidit Joſepho cum Domina ſua, uxore Putipharis, hæc habet:

وراودته التي هو في بيتها عن نفسه وغلّقـــت الابواب وقالت هيتُ لك قال معاذ الله.... ولقد همّت به وهم بها لولا ان راء برهان ربّه: كذلك لنصرف عنه السوء والفحشاء انّه من عبادنا المخلصيـــــــــن:

Et expetivit eum illa, cujus ipſe erat in domo, in perſona ipſius (ideſt ad actum venereum) *& clauſit portas, & dixit: Ades hùc. Reſpondit Joſeph: Deus libe-*

liberet me ab hoc flagitio. Et jam quidem illa deſtinaverat peccare cum eo: & hic etiam deſtinabat peccare cum ea, (& feciſſet,) *niſi vidiſſet manifeſtum ſignum Domini ſui. Ita egimus cum eo, ut averteremus ab eo malum, & flagitium; quippe ipſe erat ex ſervis noſtris ſinceris.* Hoc ſignum, quo Deus deterruit Joſeph à flagitio, quod deſtinaverat perpetrare; fuit juxta Gelalem, alioſque Expoſitores, quia

مثل له يعقوب فضربه في صدره فخرجت شهوته من

انامله : *apparuit ei ſpecies patris ſui Jacob, qui percuſſit pectus ejus, & egreſſa eſt concupiſcentia ejus* (ſeu ſperma) *ex extremis digitorum ejus.* Addit Zamchaſcerius, *Joſeph ſolviſſe zonam ſuam, & feciſſe ex ea pulvillum, quod inſerviret ad commodiorem congreſſum cum ea: & præterea ſolviſſe adſtrigmentum femoralium ſuorum: & ſediſſe unà cum ea, innitente ipſa ſuper collum ejus. Cùmque audiſſet vocem dicentem ſibi: Cave tibi ab ea, ſemel, & bis; non curaſſe eam: imò nec tertiò commonentem attendiſſe: donec apparuit ipſi forma patris ſui Jacob mordentis dentibus extremitatem digiti ſui: & percuſſit manu pectus illius, atque ita libidinoſus humor erupit ab extremis digitorum ejus.*

Verùm hoc totum eſt manifeſtum mendacium, & graviſſima injuria contra Juvenem caſtiſſimum, quem certum eſt nullo modo in adulterium cum Domina neque re, neque animo conſenſiſſe, imò ab eo ſemper refugiſſe. Sed excuſandi ſunt Mahumetus & Mahumetani in his obſcœniſſimis figmentis; nam bona fide hauſerunt ea à Judæis, in Thalmude Babilonico, Ordine 3. נשים. pag. 36. ad ea verba Geneſis cap. 39. *Accidit quadam die, &c.* Vide Bibliothecam Rabbinicam Bartholocii Par. 3. pag. 519.

Verſ. 26. Pergit fabulari de Joſeph, & Domina ejus, quam زليخا *Zalicham* dictam fuiſſe communiter affirmant: واستبقا الباب وقدت قميصه من دبر ولقيا سيّدها لدي الباب: وشهد شاهد من اهلها ان كان قميصه قدّ من قبل فصدقت وهو من الكاذبين وان كان قميصه قدّ من دبر فكذبت وهو من الصادقين: فلما راي قميصه قدّ من دبر قال انّه من كيدكنّ انّ كيدكنّ عظيم. *Conatique ſunt ſe invicem præcurrere ad januam. Et illa* (currens poſt eum) *arripuit, & ſcidit interulam ejus à tergo, & obvium habuerunt dominum*, (maritum) *ejus juxta portam.* Cùm verò alter in alterum crimen rejiceret: *teſtificatus eſt quidam de familia ejuſdem* (Zalichæ), *dicens: Si interula ejus ſciſſa eſt à parte anteriori: hæc vera dicit, & hic eſt mendax. Si autem interula ejus ſciſſa eſt à parte poſteriori: hæc mentita eſt: & hic eſt veridicus. Cùm autem vidiſſet maritus, quòd interula ejus ſciſſa eſſet à parte poſteriori, dixit: Certè hæc eſt ex technis veſtris* (fœmineis) *certè technæ veſtræ magnæ ſunt.* Pergit deinde Alcoranus referre, quo pacto Putiphar, Joſephi innocentia cognita, uxorem acriter redarguerit: interim verò per Civitatem Zalichæ factum inter fœminas divulgatum fuerit. Cùm autem illa ægrè ferret de ſe jocum ab illis captari; invitavit præcipuas earum ad convivium, & dedit unicuique earum in menſa cultrum (Interpretes addunt, citrum, ſeu malum medicum, quod cultro ſcinderent). Cùm autem omnes jam diſcubuiſſent, introduxit Zalicha Joſephum, cujus pulchritudine adeò captæ ſunt, ut dum in illius vultum totæ intenderent, pro citris ſcinderent cultris manus ſuas, neque tamen animadverterent. Tunc Zalicha dixit eis: Hic eſt ille, propter quem culpatis me. Ne miremini igitur, ſi ego diuturna conſuetudine, in amore ejus exarſi; dum vos ſemel tantùm illum intuendo; ita inſaniſtis. Cùm verò non poſſet Zalicha obtinere à Joſeph intentum ſuum, utque etiam probrum ſuum tegeret, obtinuit à Marito, ut carceri per aliquod tempus manciparetur. Joſeph autem elegit potiùs carcerem, quàm Dominæ voluntati aſſentiri. Hactenùs fabula Alcorani.

Omitto parerga non minùs fabuloſa Interpretum, uno tantùm Gelalis contentus, nempè illum, qui admonuit Putipharem, ut ſciſſuram interulæ obſervaret, fuiſſe filium patrui Zalichæ, & adhuc infantem in cunabulis. Cæterùm contra veritatem Sacræ Hiſtoriæ eſt, quòd veſtis illa, quam apprehendit uxor Putipharis, fuerit interula, ſeu veſtis interior, eamque ſciderit à parte poſteriori: fuit enim pallium, quod fugiente Joſeph, integrum in manu fœminæ remanſit. Falſum etiam eſt, Zalicham, dum Joſeph inſequeretur, ad januam obvium habuiſſe maritum; tunc enim maritus aberat. Quamobrem primùm cum domeſticis de Joſeph conqueſta eſt: deinde maritò domum regreſſo, rem, ut ipſa confinxerat, narravit, & pallium, quod retinuerat, oſtendit. Poſtremò magnum mendacium eſt, Putipharem ob ſciſſuram interulæ à parte poſteriori, ſtatim innocentiam Joſeph agnoviſſe, nec aliquid pœnæ in eum ſtatuiſſe. Oppoſitum aſſerit Moyſes: nempè Putipharem, uxoris verbis ſtatim fidem adhibuiſſe, & Joſephum in carcerem detruſiſſe.

Verſ. 37. Habetur, cùm Joſeph in carcerem conjectus eſt: ودخل معه السجن فتيان. *Et ingreſſi ſunt cum eo in carcerem duo juvenes*: illi ſcilicet, quibus ſomnia divinavit. At hi multò poſt Joſeph in carcerem detruſi ſunt, ut patet ex Sacra Geneſis hiſtoria.

Verſ. 42. Dicitur de Joſeph: فلبث في السجن بضع سنين: *& moratus eſt in carcere plures annos.* Et verſ. 4. De illo, cui Joſeph ſomnium interpretatus fuerat, ſeque illi commendaverat, dicitur وادّكر بعد أمّة: *Et recordatus eſt Joſeph poſt multum tempus.* Porrò بضع ſignificat, ut minimum, tres: & extenditur uſque ad novem. Sentiunt autem communiter Expoſitores, hoc loco accipiendum eſſe pro ſeptem. Ita Zamchaſcerius: والبضع ما بين الثلث الي التسع واكثر الاقاويل علي انه لبث فيه سبع سنين: Hæc dictio بضع *amplectitur numerum à tribus ad novem: ſed plerique volunt*

lunt illum manſiſse in carcere ſeptem annos. Vox autem أمــة ſignificat abſolutè multitudinem, & exponitur per جماعة *congregationem*: quamobrem ſaltem ſeptem annos complecti videtur. Quicquid ſit, habemus ex Moyſe, Joſeph duos, vel ad ſummum tres annos in carcere moratum fuiſſe; quamobrem fallitur Alcoranus, ſi ſtandum ſit illius Expoſitoribus.

Verſ. 45. Cùm Pharao exquireret, qui ſibi ſomnia ſua interpretaretur, dixit ille, qui liberatus fuerat, nempè pincerna Regis: انا انبئكم بتاويله فارسلوني يوسف ايها الصديق افتنا في سبع بقرات:

Ego exponam vobis interpretationem eorum, ſed dimittite me. (Dimiſſus autem venit ad Joſeph, & dixit ei): *O Joſeph Veridice, dic nobis quid ſignificent ſeptem vaccæ, &c.* Joſeph autem, cùm adhuc eſſet in carcere, interpretatus eſt illi utrumque ſomnium Regis. Hoc manifeſtè repugnat Sacræ Hiſtoriæ, quæ docet, Joſeph non nuncio Regis in carcere, ſed Regi ipſi extra carcerem ſomnia ipſius interpretatum eſſe. Fingit deinde Alcoranus, Regem miſiſſe nuncium, qui ad ſe Joſeph adduceret. At nuncius cùm veniſſet ad Joſeph, dixit ei: ارجع الي ربك فاسئله ما بال النسوة الاتي قطعن ايديهن ان ربي بكيدهن عليم: قال ما خطبكن اذ راودتن يوسف عن نفسه:

Revertere ad Dominum tuum (Putipharem) *& reſciſce ab eo, quænam ſuerit mens fœminarum, quæ cultris ſciderunt manus ſuas: nam Dominus meus* (Pharao) *jam inſtructus eſt de techna illarum*: (Pharao autem advocatis ad ſe fœminis illis) *dixit*: *Quidnam cogitaſtis, cùm concupiſtis frui concubitu Joſeph?* Pergit deinde referre, quomodo illæ ſeſe ab hac culpa coram Rege purgavere; ſed Zalicha ingenuè confeſſa eſt peccatum ſuum, & innocentiam Joſeph; qui, hoc audito ab aliis, valdè lætatus eſt, quòd manifeſta facta fuiſſet fides ſua erga herum ſuum Putipharem, ſed addidit: وما ابرئ نفسي ان النفس لامارة بالسوء الا ما رحم ربي: *Non tamen facio me ipſum innocentem: nam homo ſanè proclivis eſt ad malum, niſi Dominus meus miſertus fuerit illius*. Per quod confirmatur impia Thalmudiſtarum ſententia de peccato Joſeph.

Nemo hìc non videt, quàm enormiter Alcoranus ſaltet extra chorum. Pharao jubet accerſiri Joſeph ad explicanda ſomnia ſua; & Nuncius monet illum, ut exploret à Putiphare mentem fœminarum, quæ in ipſum laſcivierant. Interim verò Joſeph advocatus à Rege, non comparet; ſed pro eo prodeunt in ſcenam Zalicha cum fœminis coram Rege de propria honeſtate diſceptantes. Tolerabiliora eſſent Alcorani figmenta, ſi aliquam inter ſe connexionem haberent: Zamchaſcerius, ut pro viribus Alcorani ineptias excuſet, contendit, nuncium miſſum ad Joſeph accerſendum, verbis illis: *Redi ad Dominum tuum, & reſciſce ab eo mentem fœminarum*; pro *Domino tuo*, ſignificaſſe Regem. Sed quomodo rediret Joſeph ad Regem, ad quem nunquam venerat, & quem fortaſsè nunquam viderat? & cùm Rex accerſeret illum pro explicatione ſomniorum, qua dementia Nuncius propoſuiſſet ei tractandum coram illo negotium fœminarum, nulla interim de ſomniis facta mentione? Decidit Zamchaſcerius è ſartagine in ignem.

Verſ. 55. Joſeph coram Pharaone dixit اجعلني علي خزآئن الارض اني حفيظ عليم. *Conſtitue me ſuper horrea: nam ego ero cuſtos, ſciens*: ideſt aptus & idoneus ero ad ea cuſtodienda. Non ſatis fuit Mahumeto caſtitati Joſeph turpem notam inurere, niſi modeſtiæ etiam illius inureret. Ubi is ſomnia Regi explicavit, dixit ei, ut habetur Geneſ. cap. 41. *Nunc ergo provideat Rex virum ſapientem, & induſtrium, & præficiat eum Terræ Ægypti*. Non dixit: conſtituat me, virum ſapientem, & induſtrium, ut mentitur Alcoranus. Quamobrem Pharao modeſtiam Joſeph admiratus, dixit Satrapis ſuis: *Num invenire poterimus talem virum, qui ſpiritu Dei plenus ſit?* Et ſpontè eum elegit in miniſtrum ſuum primarium.

Verſ. 60. Cùm prima vice Joſeph dimiſit fratres ſuos, præcepit eis, ut adducerent ad ſe Benjamin, & addidit: فان لم تاتوني به فلا كيل لكم عندي ولا تقربون: *Quòd ſi non adduxeritis eum, non dabitur vobis à me frumentum, neque appropinquabitis mihi*. Supponit hìc Alcoranus, omnes fratres Joſeph prima vice rediiſſe in Chanaan, cùm ne verbum quidem habeat de Simeone pro obſide in vinculis retento; hoc autem eſt contra veritatem, & contra fidem hiſtoriæ.

Verſ. 67. Quando Jacob miſit ſecunda vice filios in Ægyptum, dixit eis: يا بني لا تدخلوا من باب واحد وادخلوا من ابواب متفرقة: *O filii mei, ne ingrediamini* (in Urbem regiam) *per eandem portam: ſed ingredimini per portas diverſas*: ne ſcilicet, ſi omnes per eandem portam ingrederentur, ſuſpicionem aliquam mali civibus præberent. At nihil de hoc Moyſes: & figmentum prorſus exiſtimandum eſt.

Verſ. 69. Loquens de reditu fratrum Joſeph in Ægyptum cum Benjamin: hæc habet: ولما دخلوا علي يوسف اوي اليه اخاه قال اني انا اخوك فلا تبتئس بما كانوا يعملون: *Cùm autem ingreſſi fuiſſent ad Joſeph, ille excepit ad ſe ſecretò fratrem ſuum* (Benjamin) *& dixit ei: Certè ego ſum frater tuus: & ne affligaris ob id, quod hi fecerunt* (contra me).

Conſtat evidenter ex Sacro textu, Joſeph nunquam ſe manifeſtaſſe, niſi omnibus ſimul fratribus: quamobrem hoc, quod refertur de peculiari manifeſtatione facta Benjamin, falſùm omninò cenſendum eſt. Quemadmodum etiam illud, quod additur, verſ. 76. فبدأ باوعيتهم قبل وعاء اخيه ثم استخرجها من وعاء اخيه: *Cœpitque Joſeph ſcrutari ſaccos eorum*

rum antequam ſcrutaretur ſaccum fratris ſui: deinde extraxit ſcyphum è ſacco fratris ſui. Conſtat enim ex Sacra Hiſtoria, Geneſ. cap. 44. non Joſeph in Regia, ſed diſpenſatorem ejus in via extra Urbem ante reditum eorum ad Joſeph, ſcrutatum fuiſſe ſaccos ſingulorum, & inveniſſe ſcyphum in ſacco Benjamin; & deinde reverſos fuiſſe ad Joſeph.

Verſ. 81. Poſt inventum ſcyphum in ſacco Benjamin, dixit Joſeph fratribus ſuis: ارجعوا الي ابيكـــم فقولوا يا ابانا ان ابنك سرق وما شهدنا الّا بما علمنا وما كنّا للغيب حافظيـــن: *Redite ad patrem veſtrum, & dicite ei: O pater noſter, filius tuus* (Benjamin) *furtum perpetravit: neque teſtamur niſi quod ſcimus: Et non fuimus arcanum ſervantes:* ideſt, non potuimus obſervare id, quod promiſeramus de eo tibi reducendo, quia ignorabamus, ipſum eſſe furaturum. Cùm autem ad patrem rediiſſent, eique hæc retuliſſent, قال بل سوّلت لكم انفسكم امرًا فصبـــرٌ جميـــل: *Dixit illis: Quin potiùs hanc rem vos ipſi confinxiſtis. Sed* (convenit mihi) *patientia ſpecioſa.*

Reditus hic ad patrem in Chanaan eſt prorſus fictitius, & repugnat Sacræ Geneſeos hiſtoriæ, cap. 44. ubi expreſsè Judas dixit Joſepho volenti remittere eos ſine Benjamin ad patrem: *Non enim poſſum redire ad patrem meum abſente puero.* Et patet ex contextu impoſſibile eſſe eos rediiſſe.

Verſ. 93. Remittens Joſeph ultima vice fratres ad patrem ſuum, dixit eis: اذهبوا بقميصي هذا فالقوه علي وجه ابي يات بصيرًا واتوني باهلكم اجمعيـــن: *Pergite cum hac mea interula, & conjicite eam ſuper faciem patris mei, & evadet videns: & venite ad me cum univerſis familiis veſtris.* Deinde refertur, quomodo in ipſo filiorum diſceſſu ex Ægypto, dixerit Jacob, ſe ſentire odorem Joſeph: quod dum domeſtici tribuunt delirio, interim ſupervenit Judas cum fauſto nuncio; & cùm interulam ſuper vultum ejus conjeciſſet, ille viſum recuperavit. Tunc autem dixit illis Jacob: الم اقل انّي اعلم من اللـه ما لا تعلمـــون: *Nonne dixi vobis, quòd ego ſciebam ex revelatione Dei quod vos neſciebatis?* Volunt porrò Expoſitores interulam illam fuiſſe eandem, de qua ſuprà dictum eſt. Additque Gelal. ولا فيه ريح الجنـــة يلقـــي عـــلي مبتلي الّا عوفي: *Erat in ea odor Paradiſi, neque ponebatur ſuper ullum, qui morbo laboraret, quin ſanaretur.*

Hoc totum inter fabulas rejiciendum: imò inter mendacia computandum. Tantum enim abeſt, ut Jacob ex odore interulæ Joſeph, ab euro (ut fingunt,) delato, vel ex revelatione divina (ut ipſe dixit), crediderit, aut ſperaverit adventum Joſeph, ut nunciantibus illum filiis, *quaſi de gravi ſomno evigilans, tamen non crederet eis*, ut habetur Geneſ. cap. 45.

Quòd verò Jacob tunc cæcus fuerit, hactenus inauditum. Poſt plures deinde, nempè decem ac ſeptem annos, dicitur, Geneſ. cap. 48. *Oculi Iſrael caligabant præ nimia ſenectute, & clarè videre non poterat.* Neque tamen erat cæcus.

Verſ. 100. Dicitur de Joſeph jam in Ægypto regnante: ورفع ابويه علي العرش: *Et exaltavit parentes ſuos ſuper Thronum.* Pater tantùm Joſephi ſuperſtes erat, nam mater obierat: niſi fortè Bala noverca, aut Lia, pro vera matre hìc accipiatur. Cæterùm nullo modo dici poteſt, Joſeph exaltaſſe parentes ſuos ſuper Thronum, cùm patrem & fratres paſtores ovium in Terra Geſſen collocaverit: nec ullum munus honorificum in Regno, vel apud Regem illos habere voluerit. In omnibus ferè Suris Mahumetus ſe mendacem; ſed in hac mendaciſſimum oſtendit.

Ex Sura 14. ابراهيم *Abraham.*

Refricantur in ea, quæ ſuprà commenta ſunt de Moyſe, Noe, Aad, Themud, Abraham: & de diſceptationibus inter legatos, & populos eorum. Nugæ omnia ac fabulæ.

Ex Sura 15. الحجر *Hegra.*

Iterùm introducuntur Angeli cum Adam; hi illum adorant: Diabolus adorare recuſat: quamobrem ejicitur è Paradiſo, &c.

Verſ. 27. Fingitur Deus dicere: ولقد خلقنـــا الانسان من صلصالٍ من حمإٍ مسنون والجآنّ خلقناه من قبل من نار السمـــوم. *Et jam quidem creavimus hominem ex argilla ſiccata: ex luto nigro conformato. Et Dæmones creavimus anteà ex igne ſamum* (ideſt, carente fumo, & penetrante). Ex eodem igne mox docet creatos fuiſſe Angelos. Homo creatus fuit ex pulvere terræ rariori & ſubtiliori, hoc enim ſignificat dictio hebraica עָפָר, & quidem terræ rubræ, ut fert communis ſententia: hinc enim dictus fuit אָדָם quaſi *ruber*. Angelos verò non ex igne productos, ſed ex nihilo creatos à Deo fuiſſe, Chriſtiana, & vera docet Theologia.

Verſ. 43. Legimus: وان جهنّم لموعدهم اجمعيـــن لهـــا سبعة ابواب لكل بابٍ منهـــم جزء مقسوم: *Et quidem Gehenna promiſſa eſt illis omnibus* (ideſt peccatoribus): *Hæc habet ſeptem portas: unicuique portæ aſſignabitur* (ad ingreſſum) *pars eorum ſeparata.* Hæ ſeptem portæ nullum habent fundamentum. Cùm verò in Sacris literis portæ tribuuntur Inferis, ſeu Gehennæ; cenſenda eſt metaphorica locutio: quemadmodum etiam cùm Cœlum portas, vel claves dicitur habere.

Verſ. 51. Redit in ſcenam Abraham cum Angelis hoſpitibus; Lot cum Sodomæis: Hegrenſes ſeu Thæmudæi cum camela Saleh. Habitatores Leicæ, ſeu Scioaib, & Madianitæ: fabulæ centies recantatæ.

طائره فى عنقه ونخرج له يوم القيمة كتابًا يُلقيه منشورًا : *Et unicuique homini appendimus avem suam in collo ejus: & producemus ei librum in die resurrectionis, & inveniet eum apertum & explicatum.* Pro *ave*, intelligunt sapientiores Interpretes, auspicium, vel fatum, quemadmodum etiam Latini dicunt *bonam*, vel *malam avem*; pro fausto, vel infausto augurio. Hinc dixit Mogiahed : ما من مولود يولد الّا وفى عنقه ورقة مكتوب فيها شقي او سعيد : *Nullus est, qui nascatur, quin in collo ejus appendatur chartula, in qua scriptum est: Infelix: vel Felix.* Sapit hoc ethnicam superstitionem: & si prout sonant verba, juxta Sonnitarum regulam, intelligatur; est manifestum delirium; quemadmodùm etiam liber ille in die resurrectionis proferendus, qui pro libro materiali proculdubio à Mahumetanis accipitur, ut constat ex professione fidei ipsorum.

Vers. 60. Iterùm obtrudit Themudæos & Saleh cum camela à rupe prognata.

Vers. 61. Hæc pronunciat Deus ille fictitius: وما جعلنا الرويا التي اريناك الّا فتنةً للناس والشجرة المعلونة فى القران : *Et non posuimus visionem, quam videre te fecimus, nisi ad tentationem hominibus* (idest, ut de ea diversimodè loquerentur, & inter se disceptarent): *& Arborem maledictam in Alcorano.* Hæc visio fuit iter illud nocturnum Mahumeti, quo translatus est in Paradisum. *Arbor autem maledicta*, est quædam arbor, quæ nascitur ex imo Tartari, & vocatur الزقوم *Zacum*: Gelal. وهي الزقوم فنبت فى اصل الجحيم جعلناها فتنة لهم ان قالوا النار تحرق الشجر فكيف تنبته : *Hæc vocatur Zacum, & nascitur ex imo Tartari: & posuimus eam in disceptationem hominibus; dicunt enim: Ignis comburit arbores, quomodò ergo possunt arbores ab eo progigni?* De hac arbore alibi dicitur in Alcorano, producere fructus كرؤس الشياطين *sicut capita Diabolorum.* Si Diaboli habent capita: etiam hæc arbor fortassè habebit fructus. O crassum Mahumeti non tàm caput, quàm cerebrum!

Vers. 62. Refert in scenam fabulam de adoratione exhibita Adæ ab Angelis, negata à Diabolo; & cæteras nugas suprà expositas.

Vers. 101. Iterùm prodit Moysès cum Pharaone: & signatim dicitur: ولقد اتينا موسي تسع ايات بينات : *Et jam quidem dedimus Moysi* (potestatem patrandi) *novem signa evidentia.* Hoc sæpiùs repetitur in Alcorano, & ponitur ab omnibus Chronologis Moslemis. At Moysès plusquam novem signa in Ægypto patravit; & quidem omnia evidentia: quamobrem falluntur Mahumetus & Moslemi, dum novem tantùm semper constanter enumerant:

per

Ex Sura 16. النحل *Apes.*

Vers. 124. Ita legimus: انّما جُعل السبت على الذين اختلفوا فيه وان ربك ليحكم بينهم يوم القيمة فيما كانوا فيه يختلفون : *Certè præcepta est observatio Sabbati illis, qui discordes fuerunt circa illud. Sed sanè Dominus tuus judicabit inter eos die Resurrectionis de eo, in quo fuerunt discordes.* Verba Alcorani dilucidat Glossa Gelalis: اختلفوا فيه على نبيهم وهم اليهود امروا ان يتفرغوا للعبادة يوم الجمعة فقالوا لا نريد واختاروا السبت فشدد عليهم فيه : *Discordes fuerunt Judæi in illo contra Prophetam suum* (Moysen): *nam præceptum fuerat illis, ut vacarent operibus religionis in die Veneris* (seu feria sexta). *At illi dixerunt: Nolumus hanc diem: & elegerunt Sabbatum. Quamobrem obstricti sunt ad illud observandum.*

Splendido mendacio voluit Mahumetus Moslemis suis blandiri, affingendo Moysi præceptum celebrandi diem Veneris. At Moysès nunquam Judæis tale præceptum proposuit. Imò in Sabbati feriatione ab ipso Pentateuchi initio semper constantissimus fuit.

Ex Sura 17. الاسري *Iter nocturnum.*

Vers. 1. Prima hujus Suræ verba, nempè: سبحان الذي اسري بعبده ليلًا من المسجد الحرام الي المسجد الاقصي : *Laus illi, qui transtulit servum suum* (Mahumetum) *noctu à Templo Meccano ad Templum remotissimum*: nempè Jerosolymitanum: hæc inquam verba continent fabularum omnium ac figmentorum portentum; nempè raptum nocturnum Mahumeti per Gabrielem in Paradisum: de quo quia alibi satis diximus, hìc nihil loquemur. Vide in 2. parte Prodromi.

Vers. 4. Ita loquitur Deus Mahumeto: وقضينا الي بني اسرايل فى الكتاب لتفسدون في الارض مرتين ولتعلن علوًا كبيرًا : *Et prædiximus filiis Israel in Libro* (Pentateuchi): *Certè pravè agetis in Terra* (Chanaan) *duabus vicibus; & exorbitabitis excessu magno.* Jam suprà dixi, Expositores explicare hæc verba de excessu à Judæis perpetrato, primò in cæde Zachariæ patris S. Joannis Baptistæ; & deinde ejusdem S. Joannis: propter quæ duo peccata puniti sunt à Deo, primò per Goliam, & deinde per Nabuchodonosor. Sed quicquid sit de his deliriis: dico, falsum prorsùs esse, quòd Deus aliquandò prædixerit ea verba Israelitis in Pentateucho, quamvis non semel iisdem prædixerit, ipsos non bis, sed sæpiùs in peccata magna, & scelera prolapsuros.

Vers. 13. Idem sic loquitur: وكل انسان الزمناه

per hoc enim oſtendunt, illum nulla alia ſigna feciſſe.

Ex Sura 18. الكهف *Spelunca*.

Refert primò in hac Sura hiſtoriam Sanctorum Septem Dormientium, qui Epheſi per ducentos circiter annos, quamvis alii ſcribant ſupra trecentos, in ſpelunca quadam dormierunt; de quibus tàm Græci, quàm Latini celebrem mentionem faciunt. Quamobrem nonniſi temerè & impiè fæx Hæreticorum Hottingerus eam fabulam appellat. Cardinalis quidem Baronius in Notis ad Martyrologium Romanum, die 27. Julii, in dubium revocat, utrum dicti ſint *Dormientes*, quia per tot annos verè dormierint: an verò quia, ut de ſancto Stephano, & aliis pro Chriſto paſſis dicitur, intra ſpeluncam propter Chriſtianam fidem incluſi, mortui ſint, & obdormierint in Domino. Sed quidquid ſit, verè Sancti ſemper ab Eccleſia univerſali habiti ſunt, & ut tales, Sanctorum honoribus culti. Mahumetus in ea enarranda non multùm à noſtris Scriptoribus recedit: nonnullas tamen quiſquilias è ſuo interſerit.

Verſ. 16. Ita dicitur Mahumeto: وترى الشمس اذا طلعت تزاور عن كهفهم ذات اليمين واذا غربت تقرضهم ذات الشمال وهم فى فجوة منه:

Et vidiſſes Solem, poſtquam ortus fuerat, declinare à ſpelunca eorum verſus meridiem: cùm autem vergeret ad occaſum, relinquere eos, & declinare verſus aquilonem. Itaut Sol nunquam tangeret eos, ne fortè turbaret ſomnum eorum. Videtur figmentum.

Verſ. 17. وتحسبهم ايقاظًا وهم رقود ونقلبهم ذات اليمين وذات الشمال وكلبهم باسط ذراعيه بالوصيد لو اطّلعت عليهم لوّليت منهم فرارًا ولملئت منهم رعبًا:

Et exiſtimaſſes eos vigilare (tenebant enim oculos apertos), *& tamen dormiebant. Et verſabamus eos ad dexteram & ad ſiniſtram* (ne ſemper in eodem ſitu poſiti marceſcerent): *& canis eorum extenſis brachiis ſtabat* (dormiens) *in ore ſpeluncæ. Si apparuiſſes eis ex improviſo, certè terga vertiſſes fugiendo ab eis, ob magnum timorem.* Et hoc figmentum ſapit.

Verſ. 23. سيقولون ثلثة رابعهم كلبهم ويقولون خمسة سادسهم كلبهم رجمًا بالغيب ويقولون سبعة وثامنهم كلبهم قل ربّي اعلم بعدّتهم ما يعلمهم الاّ قليل: *Dicunt* (quidam, hos Dormientes fuiſſe) *tres: & quatuor cum cane ipſorum*; (alii) *dicunt, quinque*; *& ſex cum cane ipſorum, opinantes de re arcana.* (Alii) *dicunt*; *ſeptem, & octo cum cane ipſorum. Dic* (tu ò Mahumete): *Dominus meus optimè novit numerum eorum*; *& non noverunt eum niſi pauci.* Ridiculum ſe oſtendit Mahumetus, qui tantæ molis putet eſſe horum Dormientium numerum noſſe, itaut nonniſi Deus, & aliqui pauci *illum* ſciant. Ipſe certè oſtendit, ſe neſcire, dum non exprimit *illum*: cùm tamen alii, quamvis pauci ſciant. Vah Prophetam! Mirum verò, quòd numerum annorum, quibus in Spelunca morati ſunt, divinaverit, vel divinaſſe ſe putaverit, verſ. 26. ſcribens: ولبثوا فى كهفهم ثلثمايـة سنين وازدادوا تسعا: *Et commorati ſunt in ſpelunca trecentos annos*; *& additi ſunt his anni novem*, nimirùm poſtquam à ſopore ſuo excitati ſunt. Sed à Decio, ſub quo hi cœperunt dormire, uſque ad Theodoſium juniorem, ſub quo experrecti ſunt; ducenti tantùm anni fluxere. Verùm excuſandus eſt Mahumetus, cùm Metaphraſtes tribuat eorum ſopori trecentos ſeptuaginta ac duos annos.

Verſ. 32. Deſcribit felicitatem Paradiſi, & incolarum ejus: اوليك لهم جنات عدن تجري من تحتهم الانهار يحلّون فيها من اساور من ذهب ويلبسون ثيابًا خضرًا من سندس واستبرق متّكئين فيها على الارايك نعم الثواب وحسنت مرتفقًا.

Illis concedentur horti Eden (ideſt deliciarum): *current ſubter ipſos flumina: ornabuntur ibi armillis aureis, & induentur veſtibus viridibus ex ſerico pretioſo, auro intertextis, & amictu ſplendenti. Accumbent ibi ſuper lectos ſponſales. O felix præmium, & pulchrum reclinatorium!* Hæc verò omnia tenentur Moslemi materialiter, & juxta ſonum verborum accipere.

Verſ. 51. Redit Adam cum Angelis ipſum adorantibus, & Diabolo adorare renuente.

Verſ. 62. Exorditur fabulam, quam ipſis Alcorani verbis fideliter translatis, & Expoſitorum gloſſis, ubi opus fuerit, interpoſitis, hìc latinè tantùm referam. Ita igitur Gabriel, ſeu Deus neſcio quis fictitius Mahumetum alloquitur: *Memento, cùm dixit Moyſes puero ſuo* (Joſue filio Nun): *Non ceſſabo iter agere, donec perveniam ad conjunctionem duorum marium* (Jonii, & Perſici): *aut incedam per longum iter* (ſpatii octoginta annorum). *Cùm autem ambo perveniſſent ad horum marium conjunctionem, obliti ſunt accipere piſcem quendam, quem ſecum ferebant pro viatico. At piſcis ibi relictus aufugit in mare per ſubterraneam viam. Ubi verò, longiùs inde recedentes, pervenerunt ad quendam locum; Moyſes fatigatus piſcem à Joſue, ut prandere poſſet, poſtulavit. Ille verò ingenuè faſſus eſt, ſe oblitum fuiſſe illius ex aſtu dæmonis. Et ecce vidit uterque piſcem illum, cum magno ſtupore per aquas maris incedentem. Reverſi igitur ambo per eandem viam, invenerunt virum quendam ſervum Dei, pietate ac doctrina inſtructum*: (erat hic الخضر *Alchedrus*, nempè Phinees nepos Aaron, cujus anima poſteà tranſivit in Eliam, & demùm in S. Georgium). *Moyſes igitur obtulit ſe illi ſocium ac diſcipulum. At ille dixit ei: Si vis me ſequi, mecumque morari, de nulla re, quam fecero, me interroges, donec ego reddam tibi rationem de ea: alioqui ſtatim dimittam te. Promiſit Moyſes, ſe in hoc ipſi obſequentem fore: cùmque mox ambo in navem aſcendiſſent: ille eam con-*

confregit. At Moyſes, Cur, inquit, navem confregiſti, cum periculo ſubmerſionis eorum, qui erant in ea? Tunc Alchedrus: Nonne, inquit, dixi tibi, quòd tu non poteris mecum perdurare? Excuſavit ſe Moyſes, ac veniam petiit, promittens, ſe non ultrà eum de ulla re, quam feciſſet, interrogaturum. Proceſſerunt igitur, & cùm juvenem quemdam obvium habuiſſent, Alchedrus occidit eum. Tunc dixit ei Moyſes: Cur hunc, qui reus non erat, occidiſti? rem nefariam perpetraſti. At Alchedrus: Jam dixi, inquit, tibi, quòd tu non poteras mecum perdurare. Moyſes verò rurſum ſe excuſans, ac veniam petens; pollicitus eſt, ſe in poſterum fore magis cautum, neque ulla de re ipſum interrogaturum. Procedentes igitur pervenerunt ad Urbem quamdam (Antiochiam); *cùmque cibum ab ejus civibus petiiſſent, illi negaverunt eis. Erat autem ibi paries* (altitudinis centum cubitorum) *qui minabatur ruinam. Alchedrus manu ſua erexit, & ſtabilivit eum. Sed Moyſes, Cur, inquit, parietem hunc jam dirutum, iterùm non ædificaſti? magnam enim mercedem ex opere tuo acquiſiviſſes. Tunc Alchedrus: Hìc, inquit, omninò à te ſeparabor. Sed priùs reddam tibi rationem de iis, de quibus me interrogaſti.*

Reddit deinde rationem, primò cur navem confregiſſet: ne ſcilicet in manus piratarum venientium à tergo, cum iis, qui in ea erant, deveniret. Deinde, cur juvenem occidiſſet; quia ſcilicet, cùm eſſet infidelis, periculum erat, ne parentes ſuos, qui fideles erant, ad infidelitatem pertraheret. Tertiò, cur parietem illum minantem ruinam, manu erexiſſet, ac ſtabiliiſſet; quia nimirùm ſub eo erat theſaurus, qui ſpectabat ad duos orphanos adhuc pueros, qui jam adulti inventuri erant eum.

Non magno ingenio, nec multa arte opus eſt ad convincendum, hoc merum eſſe figmentum. Certè cùm, juxta Zamchaſcerium, & alios, hoc contigerit, dum Moyſes erat in Deſerto (neque verò alio tempore contingere potuit), ridiculum eſt putare, illum cum ſolo Joſue adhuc adoleſcente, tamdiù à ſuis Iſraelitis abfuiſſe; & prætereà diſcipulum ſe, atque aſſeclam tradidiſſe Alchedro, ſeu Phinees, qui vel nondum natus erat; vel adhuc erat puer, & vivebat cum cæteris Iſraelitis in Deſerto.

Verſ. 85. Incipit aliam fabulam de ذو القرنيـــن *Dhulcarnain*, ideſt *Bicorni*, quem Expoſitores communiter volunt eſſe Alexandrum Magnum, fortaſsè ex eo, quod à Daniele cap. 8. prædicatur ſub nomine *hirci caprarum*. Ita igitur Mahumetus Deum ſecum loquentem inducit (refero fideliter latinè verba Alcorani Arabica). *Et interrogabunt te* (Judæi) *de Bicorni. Reſponde eis: Referam vobis hiſtoriam ejus. Nos quidem firmavimus ei locum in terra, & conceſſimus ei viam liberam ad omnia. Ingreſſus eſt ergo viam, donec pervenit ad locum occaſus Solis: invenitque eum occidere in fonte luti nigri: & reperit prope eumdem fontem populum quemdam infidelem. Diximus ei: O Bicornis: vel infer bellum huic populo; vel utere erga eum benignitate: ita tamen, ut captivum ducas. Reſpondit Bicornis: Ego puniam eos, qui fuerint infideles,* (neque credere voluerint). *Deinde reducentur ad Dominum ſuum in die Judicii; & ipſe puniet eos pœna vehementiſſima. Qui verò crediderint, & rectè operati fuerint; habebunt pro retributione pulcherrimam mercedem* (In Paradiſo): *& dabimus eis præcepta facilia.*

Deinde proſequutus eſt iter ſuum, donec pervenit ad locum ortus Solis: invenitque eum oriri ſupra quoſdam populos, quibus non dedimus tegumentum, quo defenderent ſe à calore ejus (ideſt nudi incedunt). *Ita ſe res habuit: & jam noveramus ea, quæ ipſe habebat* (nempè exercitus, & potentiam ejus). *Deinde proſequutus eſt iter, donec pervenit inter duos Montes, infra quos invenit populos quoſdam, qui vix poterant intelligere ſermonem. Hi dixerunt ei: O Bicornis: certè Jagug, & Magug devaſtant terram noſtram. Viſne ergo, ut perſolvamus tibi tributum cum pacto, ut ædifices inter nos & inter illos murum,* (ne tranſire poſſint ad nos)? *Reſpondit ille: Imperium, quo ſtabilivit me Dominus meus, melius eſt tributo veſtro. Adjuvate tantummodo me opera veſtra, ut ponam inter vos, & inter illos munimentum validum. Afferte mihi fruſta ferri, ut coæquem duo latera* (horum Montium). *Deinde dixit: Inſufflate, donec ferrum evadat ignitum, & molle. Tum dixit: Afferte mihi æs liquefactum, ut effundam ſuper ferrum illud; itaut non poſſint Jagug, & Magug* (aſcendere) *ſuper illum murum, neque illum perfodere. Dixit Bicornis: Hoc, quod feci, fuit per gratiam Domini mei. Cùm autem advenerit promiſſio Domini mei* (ut egrediantur Jagug, & Magug, prope diem Judicii) *reducet hunc murum in pulverem minutiſſimum. Eſt autem promiſſio Domini mei vera.*

Si pro Bicorni, Alexander Magnus, ut communiter Expoſitores ſentiunt, intelligatur: nullus erit, qui non videat, quàm enormiter erret Mahumetus, & quàm abſurdas fabulas contineat Alcoranus. Conſtat enim ex teſtimonio omnium Scriptorum, Alexandrum Macedonem, idololatram fuiſſe, ac multis & inſignibus vitiis fœdatum: nihilque propè eorum, quæ in Alcorano habentur, illi convenire. Hoc agnoſcentes recentiores quidam Expoſitores, ne cogerentur fateri, Mahumetum vel inſanum, vel mendacem fuiſſe; finxerunt hunc eſſe alium Regem ab eo diverſum: Verùm alii, cùm nec nomen, nec tempus, nec regnum illius, neque in Sacris, neque in profanis literis reperirent; aſſeruerunt fuiſſe Angelum è cœlo delapſum. Sed nugæ ſunt hæ, & ineptiæ; quemadmodum illæ, quòd Sol occidat in fonte, ſeu palude cœni nigri; itemque quòd habeat locum certum, unde oriatur, & ad eum Bicornis hic pervenerit: cùm vel pueri ſciant, Solem terrarum Orbem in immenſa propè diſtantia circumgyrando, nullum proprium ortus, vel occaſus ſui locum habere, ſed ubique oriri, & ubique occidere. Poſtremò figmentum omnium maximum eſt, murus ille ex ferro ignito, æreque liquefacto conſtructus, quo Bicornis aditum Gentibus Gog & Magog præcluſit, ne ad finitimos populos devaſtandos tranſilirent.

Ex Sura 19. مريم *Maria.*

Verſ. 2. Revocat in ſcenam ea, quæ ſuperiùs dixerat de Zacharia, & Joanne Baptiſta: de quo verſ. 7. dixit Gabriel: يا زكريـــا انّـــا نبشّرك بغلام اسمـــه يحيي لم نجعل لـه من قبـــل سميًّا:

O Zacharia: Nos ſanè annunciamus tibi puerum, cujus nomen erit Jahia (ideſt Joannes). *Non poſuimus ei anteà cognominem*: ideſt: nullus anteà vocatus fuit hoc nomine. Hoc autem omninò falſum eſt:

nam

nam multi ante eum hoc nomen habuerunt, quod Hebraicè dicitur יוחנן : ut patet lib. 3. Regum cap. 25. lib. 1. Paralip. cap. 3. & alibi. Verum quidem eſt, in illius gente nullum fuiſſe hoc nomine vocatum.

Verſ. 16. Loquens de nuncio Gabrielis ad Mariam, hæc habet: واذكر فى الكتاب مريم اذ انتبذت من اهلها مكانًا شرقيًّا فاتخذت من دونهم حجابًا فارسلنا اليها روحنا فتمثّل لها بشرًا سويًّا:

Et commemora in libro (ideſt Alcorano) *Mariam, quando, diſceſſit à familia ſua ad locum orientalem*: (nam, ut explicat Zamchaſcerius, ſeceſſerat ad orandum in locum, qui reſpiciebat partem orientalem verſus Templum; vel etiam in Domo ſua ſeparata ab hominibus) *Et accepit clam ipſis velamen* (quo ſe, ut explicat Gelal. honeſtatis cauſa tegeret, quando ſe purificabat, & aqua abluebat): *Et miſimus ad eam ſpiritum noſtrum* (ideſt Gabrielem) *in ſimilitudine humana perfecta, illi ſimili*: nempè Mariæ. Pergit narrare, quomodo Maria timens à Gabriele violentiam, ſeſe Deo commendaverit. At Gabriel ſolatus eam, promiſit illi puerum, ſine virili opera à ſe gignendum. Et interim fingunt Expoſitores, Gabrielem inſufflaſſe in aperturam interulæ illius ad collum, & flatum perveniſſe ad vulvam; atque ita Jeſum concepiſſe. Cùm verò ſe gravidatam cognoſceret, diſceſſit abitura in locum longinquum: & cùm eſſet juxta arborem palmæ, ſupervenit ei dolor partus: illa verò ad quamdam deſperationem adacta, mortem ſibi exoptavit. Sed Gabriel ei apparens ſolatus eſt eam: oſtenditque illi rivum, qui ſubitò divinitùs eruperat: & juſſit, eam excutere ad ſe palmam (quam aſſerunt Expoſitores anteà aridam, & ſine fructu fuiſſe) nam dactylos illi præbuiſſet: itaut cibo, ac potu poſſet ſe recreare. Deinde juſſit eam cum Infante pergere ad ſuos, nullumque alloqui in itinere. Pergit Alcoranus: فاتت به قومها تحمله قالوا يا مريم لقد جئت شيًا فريًا يا اخت هرون ما كان ابوك امرأ سوء وما كانت امّك بغيًا: فاشارت اليه قالوا كيف نكلّم من كان فى المهد صبيًّا قال انى عبد الله اتانى الكتاب وجعلنى نبيًّا:

Venit ergo cum Infante ad Gentem ſuam, geſtans illum brachiis. Dixerunt ei: O Maria, jam ſanè perpetraſti rem miram. O Soror Aaron, non fuit pater tuus vir malus, & non fuit mater tua ſcortatrix. At illa innuit ad Puerum, (dixitque illis: Loquimini cum eo). *Reſponderunt: Quomodo alloquemur eum, qui eſt infans in cunabulis? Tunc dixit Infans: Certè ego ſum ſervus Dei: tradidit mihi Librum*, (ideſt Euangelium): *& conſtituit me Prophetam*. Et addit alia, quæ loquutus eſt pro ſe, & de ſe puer, magnifica quidem, ſed non quæ Deum illum eſſe probarent.

Hæc, quæ in Alcorano habentur, pleraque fabuloſa ſunt, & ex apocryphis Schiſmaticorum, & Hæreticorum libris eruta: nec eſt, quòd in iis refutandis tempus teramus. Quòd verò Maria Deipara vocetur hìc اخت هرون; *Soror Aaron*, confirmat errorem craſſiſſimum Mahumeti, qui putavit Mariam filiam Amran, & ſororem Moyſis, & Aaronis; fuiſſe eamdem cum Maria matre Jeſu. Sexcentas ineptias excogitarunt Interpretes Alcorani, ad vindicandum Mahumetum ab hoc tàm enormi errore: ſed ineptiæ ſunt; & illius verba ſunt nimis aperta. Vide, quæ ſuperiùs dicta ſunt.

Verſ. 38. Redit in ſcenam Abraham diſceptans cum patre ſuo contra idola, pro unitate Dei.

Verſ. 48. Prodit iterùm Moyſes.

Verſ. 51. Laudatur Iſmael his verbis: واذكر فى الكتاب اسمعيل انه كان صادق الوعد وكان رسولًا نبيًّا وكان يأمر اهله بالصلوة والزكوة وكان عند ربه مرضيًّا:

Et commemora in Libro (Alcorani) *Iſmaelem, quippe ipſe fuit verax in promiſſis, fuit apoſtolus, & prophcta: & præcipiebat familiæ ſuæ orationem, & eleemoſynam: & fuit Domino ſuo gratus*. Jam vidimus in prima parte Prodromi, Iſmaelem potiùs malum & impium, quàm probum ac pium, nedum apoſtolum, aut prophetam, in ſacris literis nobis inſinuari. Nihil certè laude dignum de geſtis ejus legimus.

Verſ. 58. Regeritur Paradiſus Mahumetanicus.

Verſ. 68. Loquens de Gehenna, hæc habet: وان منكم الّا واردها كان على ربك حتمًا مقضيًّا: ثم ننجّي الذين اتقوا ونذر الظالمين فيها جثيًّا.

Nullus eſt ex vobis, qui non deſcenſurus ſit ad illam: Decretum eſt firmum apud Dominum tuum. Deinde liberabimus eos, qui pii fuerint, iniquos verò relinquemus in ea genuflexos. Quis unquam credat, tàm pios, quàm impios, & ſceleſtos, ex certo decreto Dei, in Gehennam eſſe deſcenſuros? Nullo modo vel ex Sacris literis, vel ex ratione poteſt hoc probari.

Ex Sura 20. طٰهٰ *Ta.*

Redit Moyſes in Scenam cum Pharaone, Magis, & aliis, quæ ſuprà dicta ſunt; cum aliquibus tamen appendicibus.

Verſ. 9. Interrogatur Mahumetus tanquam de re nova, nec ampliùs audita: (poterat verò id, quod Gnato paraſitus Thraſoni apud Terentium, reſpondere: *Plus millies jam audivi*). وهل اتاك حديث موسى ان راٰ نارًا فقال لاهله امكثوا انّى انست نارًا لعلّى اٰتيكم بقبس او اجد على النار هدًى:

Pervenitne unquam ad aures tuas hiſtoria Moyſis? Cùm ſcilicet vidit ignem, & dixit familiæ ſuæ: Expectate hìc: nam ego conſpexi ignem; (donec vadam)

dam) *& afferam vobis ex eo torrem: aut inveniam per ignem rectam viam.* Pergebat ſcilicet cum familia ſua è Madian in Ægyptum, ut explicant Gloſſæ, & innuit Alcoranus. Et ecce tibi primum mendacium: nam Moyſes vidit hunc ignem, non in reditu ſuo cum familia è Madian in Ægyptum: ſed cùm ſolus paſceret oves Jethro ſoceri ſui in deſerto Montis Horeb: & cùm de reditu in Ægyptum nihil adhuc deliberaſſet. Deinde non perrexit ad ignem à ſe viſum, ut acciperet ex eo torrem ad uſum familiæ, vel ad iter noctu agendum; ſed ipſemet dixit: *Vadam & videbo viſionem hanc magnam: quare non comburatur rubus.* Hoc totum conſtat ex libro Exodi cap. 3.

Verſ. 13. Loquitur Deus Moyſi è rubo: انا الله لا اله الاّ انا فاعبدني واقم الصلوة لذكري ان الساعة اتية اكاد اخفيها لتجزي كل نفس بما تسعى فلا يصدّنك عنها من لا يؤمن بها واتبع هويه فتردي:

Ego ſum Deus: non eſt Deus niſi ego: Cole ergo me, & inſiſte orationi in memoriam mei. Certè Hora (ideſt dies Judicii) *ventura eſt: & propè eſt tempus, ut manifeſtem eam, ut unuſquiſque recipiat mercedem illius, quod ſtudioſè operatus eſt. Ne ergo avertat te à memoria ejus is, qui non credit in eam, & ſectatur concupiſcentiam ſuam: alioquin peribis.* Nihil hujuſmodi legimus in Exodo Deum dixiſſe Moyſi è rubo; & certè hæc non erant ad rem pro ea viſione, quæ Moyſi facta fuerat. Poſt prædicta verba refertur mutatio virgæ in colubrum, & manus Moyſi lepra infecta: & poſteà demùm indicitur Moyſi legatio ad Pharaonem, de quo, ac de Iſraelitarum oppreſſione mentio nulla antè facta fuerat, ut par erat; nam hic erat ſcopus hujus viſionis.

Verſ. 25. Moyſes Deum precatur: اجعل لي وزيرًا من اهلي هرون اخي: *Concede mihi conſiliarium* (adjutorem in legatione) *de familia mea, Aaron fratrem meum.* Ex Sacro textu manifeſtum eſt, Moyſen non poſtulaſſe à Deo fratrem in adjutorium; ſed Deum ipſum ultrò ei illum obtuliſſe, addita etiam ratione cur id faceret; illis verbis: *Aaron frater tuus Levites, ſcio quòd eloquens ſit: ecce ipſe egreditur in occurſum tuum, &c.*

Verſ. 57. Loquitur de Magis Pharaonis: فاذا حبالهم وعصيهم يخيل اليه من سحرهم انها تسعى فاوجس في نفسه خيفةً موسى قلنا لا تخف انك انت الاعلى:

Et ecce funes eorum, & virgæ eorum phantaſticè apparuerunt ei per magiam eorum hùc atque illùc diſcurrentes: & ſenſit Moyſes in ſeipſo timorem: ſed nos diximus ei: Noli timere, nam tu eris ſuperior. Quòd Magi cum virgis etiam funes projecerint, non habetur niſi ex cerebro Mahumeti. Quòd Moyſes timuerit, videns præſtigia Magorum, quaſi dubitans, ſe fore vincendum ab illis; eſt injuria inſignis in ipſum Moyſen.

Verſ. 84. Moyſes iratus contra Aaron ob adorationem Vituli, apprehendit eum per barbam, & caput: ille verò clamabat: يا ابن امّ لا تاخذ بلحيتي ولا برأسي: *O fili matris meæ, ne arripias me per barbam & caput.* Quaſi verò inter duas mulierculas res ageretur.

Verſ. 87. Interrogatus Samarita, qui fuderat vitulum aureum, quomodo vocem illi, & carnem, & ſanguinem dediſſet, reſpondit: بصرت بما لم يبصروا به فقبضت قبضةً من اثر الرسول فنبذتها وكذلك سوّلت نفسي: *Sciebam id, quod ipſi non ſciebant: & accepi pugillum* (ex pulvere) *veſtigii* (equi) *Legati* (ideſt Gabrielis), *& conjeci illud* (in fornacem, in qua conflabatur vitulus): *ita enim perſuaſit mihi anima mea.* De equo Gabrielis, qui vocatur حيزوم *Haizum*, frequens fit mentio apud Arabes.

Verſ. 93. Loquens de die Judicii, hæc habet: يوم ينفخ في الصور ونحشر المجرمين: *Die quadam inſufflabitur in tubam, & congregabimus ſceleratos.* Si Mahumetus in ſenſu Scripturarum de hac tuba loqueretur, nihil contra eum dicendum occurreret. Sed, ſi Alcorani Expoſitoribus, qui mentem ejus norant, ſtandum eſt, nihil eſt hæc tuba, niſi ſolemnis fabula. Ex illis fortaſsè D. Pauli verbis ad Corinthios Epiſt. 1. cap. 15. *In momento, in ictu oculi, in noviſſima tuba*: duas fingunt tubas: primam, quam inſufflabit Angelus Aſraphel quadraginta annis ante ſecundam. Secundam verò inſufflabit idem Aſraphel (vel, juxta alios, Gabriel) plenam animabus omnium hominum: & ut ſcribit Jahias: اذا نفخ فيه صاحب الصور خرجت الارواح مثل النحل كل روح الي جسده: *Cùm Angelus in eam ſufflabit, exibunt animæ, velut apes; & unaquæque ibit ut intret in corpus ſuum.* Omitto alias ineptias.

Verſ. 106. Iterùm Adam adoratus ab Angelis.

Verſ. 107. Dicitur Adæ in Paradiſo collocando: ان لك الاّ تجوع فيها ولا تعري وانك لا تظمؤ فيها ولا تضحى: *Certè tibi competet, ut non eſurias in eo, neque ſis nudus: & tu certè non ſities in eo, neque calore ſolis æſtuabis.* Quòd Adam in Paradiſo calore Solis non æſtuaret, probabile eſt ob perfectiſſimam loci illius temperiem. Quòd verò neque eſuriret, neque ſitiret, difficilè credo; præſertim ſi à cibo & potu diù abſtinuiſſet. Fames enim & ſitis ſunt affectiones naturales corporis humani in quocumque ſtatu, etiam innocentiæ: & proculdubio ſi Adam in Paradiſo nihil comediſſet aut bibiſſet, naturaliter extinctus fuiſſet. Si quis fortè non aſſereret, illum comediſſe ac bibiſſe ſine fame ulla aut ſiti; ad ſolam nutritionem & ſuſtentationem vitæ, vel ad ſolam voluptatem capiendam ex cibo, & potu: quod ſine ullo fundamento aſſereretur. Denique quòd Protoplaſti in Paradiſo nudi non fuerint, eſt apertè contra Sacras literas;

teras; Geneſ. cap. 2. *Erat autem uterque nudus, & non erubeſcebat*. Reſpondet Jahias, veſtibus quidem illos caruiſſe, ſed كانا كسيا الظفر *crinibus*, ſeu comis *illos pro veſtibus uſos fuiſſe*. Duos ſcilicet urſos, non duos homines, Deus creaverat.

Ex Sura 21. الانبيآء *Prophetæ*.

Verſ. 53. Introducit Abraham cum Gente ſua contra idola digladiantem. Cùm verò illi ad neſcio quam feſtivitatem profecti fuiſſent, Abraham ingreſſus in Templum idolorum, جعلهم جذاذا الا كبيرا لهـــم لعلّهم اليهٖ يرجعون قالوا مَن فعل هذا بالهتنا انـــهٖ لَمِن الظالمين قالوا سمعنا فتىً يذكرهم يقال لـــهٖ ابراهيم قالوا فاتوا بهٖ علي اعين الناس لعلّهـــم يشهدون قالوا أأنت فعلت هذا بالهتنا يا ابراهيـــم قال بل فعله كبيرهم هذا فسئلوهم ان كانوا ينطقون:

redegit ea in frusta, præter maximum eorum, ut ipſi ad illud converterentur (& appendit ſecurim, qua alia conciderat, ad collum ejus. Interim verò reverſi) *dixerunt: Quis fecit hoc contra Deos noſtros? certè hic eſt iniquus. Dixerunt quidam; Audivimus puerum obloquentem de illis, qui vocatur Abraham. Reſponderunt cæteri; Adducite eum hùc in conſpectu hominum, ut teſtes eſſe poſſint.* (Cùm adductus fuiſſet) *dixerunt illi: Tu ne feciſti hoc contra Deos noſtros, ò Abraham? At ille reſpondit: Quinimò hoc fecit Maximus eorum: interrogate eos; nam ipſi vobis hoc dicent.* Cùm autem illi ita ſe à puero illuſos viderent, juſſerunt illum projici in ignem, à quo Deus mirabiliter liberavit eum. Sunt hæc commenta Rabbinica; neque ſolidum ullum habent in Sacris literis fundamentum.

Verſ. 28. Hæc refert de David, & Salomone. وداود وسليمن اذ يحكمان في الحرث اذ نفشت فيـــهٖ غنم القوم وكنّا لحكمهم شاهدين ففهمناها سليمن:

David, & Salomon judicium protulerunt circa agrum, quem depaſti fuerant greges quorundam: & fuimus judicio eorum teſtes: & dedimus intelligentiam ejus cauſæ Salomoni. Hanc fabulam ita elucidat Gelal. *Depaſtæ fuerant noctu agrum oves quorundam, quæ, abſente paſtore, irruperant in illum. Delata autem cauſa ad David, & Salomonem: dixit David: Tradantur oves domino agri pro damno illato: Salomon autem dixit: Compenſetur damnum lacte, fœtibus, & velleribus ovium, donec redeat ager ſicut erat anteà, expenſis paſtoris ovium: deinde oves ei reſtituantur.* Concludit Auctor; David prætuliſſe ſententiæ ſuæ ſententiam Salomonis. Verùm non erat hæc cauſa tantæ molis, ut requireret judicium David & Salomonis: poteratque à quovis ruſtico decidi, & quidem ſapientiùs quàm à Davide.

Verſ. 79. Hæc habentur de iiſdem Davide, & Salomone: وسخرنا مع داود الجبال يسبّحون والطير وكنّا فاعلين وعلّمناه صنعة لبوس لكم لتحصنكـــم من بأسكم فهل انتم شاكرون ولسليمن الريح عاصفة تجري بامرهٖ الي الارض التي باركنا فيها وكنّا بكل شـــيء عالمين: ومن الشياطين مَن يغوصون لهٖ ويعملون عملاً دون ذلك وكنّا لهم حافظيـــن:

Et ſervire coegimus cum David montes, ut laudarent Deum, ſimul cum avibus. Hoc certè fecimus. Et docuimus eum artem faciendi loricas vobis, ut munirent vos in præliis veſtris. Eſtis ne vos ob hoc grati? Et Salomoni ſubegimus ventum vehementem, qui currebat ad imperium ejus ad terram, in qua poſuimus benedictionem (ideſt terram promiſſionis): *Et fuimus in omni re ſcientes. Et ſubjecimus illi ex Dæmonibus aliquos, qui urinarentur illi* (in mari gemmas, ac margaritas): *& operarentur alia opera præter hoc: & nos fuimus illos cuſtodientes* (nempè, ne deſtruerent noctu quod in die fabricaverant, quod conſueverunt Dæmones facere, quando aliam non habent occupationem).

Hæc, quæ de David, & Salomone fabulatur Alcoranus, eruta ſunt ex Thalmud Hebræorum, in quo mirabilia magna narrantur de hoc imperio Salomonis ſupra Dæmones, quibus tanquam famulis ad opera quælibet difficiliora conficienda utebatur. Hoc autem cum Dæmonibus commercium ac familiaritas non fingitur ſine maxima Salomonis injuria, cùm ex lege divina hominibus omninò prohibeatur.

Ex Sura 22. الحج *Peregrinatio*.

Verſ. 53. Loquitur cum Mahumeto fictitius deus illius: وما ارسلنا من قبلك من رسول ولا نبي الّا اذا تمنّي القي الشيطان في امنيّته فينسخ اللـــهٖ ما يلقـــي الشيطان: *Et nullum ante te miſimus Legatum, neque prophetam, qui cùm legeret* (ea quæ ſibi à Deo revelata fuerant) *conjiceret Satan* (aliquem errorem) *in lectionem ejus. Sed abolebit Deus id, quod conjecit Satan.* Hoc fingitur dictum Mahumeto ad illum conſolandum in magno mœrore, in quem inciderat, ut refert Gelal., cæterique Expoſitores, ob prolatam à ſe blaſphemiam coram omni populo ex ſuggeſtione Satanæ, dum recitaret Suram 53. Alcorani, quæ inſcribitur النجم *Stella*. Nam poſt ea verba أفرايتم اللات والعزي ومناة الثالثة الاخري: *Quid vobis videtur de Allat, & Aloza, & Manat tertia alia* (erant autem hæc tria idola Meccanorum): ſubdidit وان تلك الغرانيف العـــلي شفاعتهـــنّ لترتجـــي. *Iſtæ ſunt puellæ excelſæ, in quarum interceſſione nobis ſperandum eſt.* Quo audito, Meccani valdè gaviſi ſunt, quòd novus Propheta ita laudaſſet deos eorum. Sed quidquid ſit de blaſphemia Mahumeti, alioqui blaſphemorum omnium cory-

coryphæo: blaſphemia certè maxima eſt, & mendacium impudentiſſimum id, quod affirmat Deus Mahumeticus: nempè, nullum legatum, aut prophetam fuiſſe, qui, dum legeret ſacros libros ſibi à Deo revelatos, blaſphemiam aliquam ex Satanæ ſuggeſtione non interſereret.

Verſ. 66. Dicit de Deo: ويمسك السمآء ان تقع على الارض الّا باذنه ان الله بالناس لرؤف رحيـــم:

Et retinet cœlum, ne cadat ſuper terram, niſi ipſe id ei conceſſerit: quippe Deus eſt erga homines benignus ac miſericors. Si tàm peritus fuiſſet Mahumetus in re Aſtrologica, quàm in Venerea, non effutiſſet has ineptias; ſciviſſet enim tàm eſſe contra naturam cœli cadere ſuper terram, quàm contra naturam terræ cadere ſuper cœlum.

Ex Sura 23. المومنون *Fideles.*

Repetit ferè verbatim ea, quæ ſuperiùs narraverat de Noe, Hud, & Moyſe; & tàm in hac Sura, quàm in aliis, ſemper recoquit crambem, eamdemque cantat cantionem.

Ex Sura 25. الفرقان *Diſtinctio.*

Hìc item Noe, Aad, Themud, Scioaib, & alia ſuperiùs cocta recoquuntur. Cætera nugæ & quiſquiliæ.

Ex Sura 26. الشعراء *Poetæ.*

Repetit primò omnia, quæ dixerat ſuprà de legatione Moyſis ad Pharaonem, cum tota fabula converſionis, & martyrii Magorum.

Verſ. 58. Hæc leguntur: فاخرجناهـــم مـــن جنّات وعيون وكنوز ومقام كريـــم: كذلك واورثناها بني اسراييـــل فاتبعوهـــم مشرقيـــن:

Et egredi fecimus eos (ideſt Ægyptios) *ex hortis, & fontibus, & loco honorifico: Ita: & dedimus poſſidenda hæc filiis Iſrael: & perſequuti ſunt eos ſurgentes in ortu Solis.*

Falſum eſt, Deum dediſſe Iſraelitis poſſidenda ea, quibus Ægyptii ſpoliati fuerant à Deo, dum eos demerſit in mare. Zamchaſcerius explicat, data fuiſſe à Deo Iſraelitis alia ſimilia illis in Palæſtina. Sed repugnat verbis Alcorani, & expoſitioni cæterorum, & præſertim Jahiæ, qui fideliter exponit: ورجعـــوا الي مصر بعـد ما اهلك اللـــه فرعون وقومـــــه:

Nam Iſraelitæ reverſi ſunt in Ægyptum, poſtquam perdiderat Deus Pharaonem & populum ejus: & ita poſſederunt hortos, fontes, & reliqua bona Ægyptiorum. Quod certè eſt contra omnem veritatem.

Verſ. 70. Redit Abraham altercans cum gente ſua contra cultum idolorum pro unitate Dei.

Verſ. 102. Iterùm Noe digladiatur cum populo ſuo; iterùm diluvium; cum cæteris figmentis.

Verſ. 120. Rurſus tota fabula Aadæorum, & Hud Legati eorum.

Verſ. 138. Redit in ſcenam Saleh cum Thæmudæis & camela ex rupe prognata.

Verſ. 173. Iterùm Scioaib, & populus Leicæ, ſeu Madianitæ, cum iiſdem nugis, ut ſuprà.

Ex Sura 27. النمل *Formica.*

Verſ. 8. Redit Moyſes, rubus, virga converſa in colubrum, manus leproſa, legatio ad Pharaonem, &c.

Verſ. 17. Hæc habentur de Salomone, quæ cum textu Arabico referre neceſſarium duxi, ne à me conficta crederentur: وورث سليمن داود وقال يا ايهـــا الناس علّمنا منطق الطير واوتينـــا من كل شـــي ان هذا لهو الفضل المبين: وحُشر لسليمـــن جنوده من الجنّ والانس والطير فهم يوزعون حتي اذا اتوا علي واد النمل: قالت نملة يا ايها النمل ادخلوا مساكنكم لا يحطمنّكم سليمن وجنوده وهم لا يشعرون: فتبسّم ضاحكاً من قولها وقال ربِ اوزعني ان اشكر نعمتـــك التي انعمت عليّ وعلي والديّ ان اعمل صالحـــا ترضيه وادخلني برحمتك في عبادك الصالحين: وتفقّد الطير فقال ما لي لا اري الهدهد ام كان من الغايبين لاعذبنّه عذابًا شديدًا او لاذبحنّه او ليانيتّـــي بسلطان مبين: فمكث غير بعيد فقال احطتُ بما لم تحط به وجيتك من سبًا بنبا يقين: انّـــي وجدت امـــرأة تملكهم واوتيت من كل شي ولها عرش عظيم وجدتها وقومها يسجدون الشمس من دون الله وزيّن لهـــم الشيطان اعمالهم فصدّهم عن السبيل فهـــم لا يهتدون... قال سننظر أصدقت ام كنت من الكاذبين: اذهب بكتابي هذا فالقه اليهم ثم تولّ عنهم فانظر ماذا يرجعون: قالت يا ايها الملؤ انّي اُلقـي اليّ كتاب كريم انه من سليمن وانه بسم الله الرحمن الرحيـم الّا تعلوا عليّ واتوني مسلمين: قالت يا ايها الملؤ افتوني في امري ما كنتُ قاطعةً امرًا حتي تشهدون: قالوا نحـن اولوا قوة واولوا بأس شديد والامر اليـــك فانظري ماذا تأمرين

تامرين قالت ان الملوك اذا دخلوا قرية افسدوها
وجعلوا اعزّة اهلها اذلّة وكذلك يفعلون: واني مرسلة
اليهم بهدية فناظرة بم يرجع المرسلون: فلمّا جاء
سليمن قال اتمدّون بمالٍ فما اتاني الله خيرٌ مما
اتيكم بل انتم بهديتكم تفرحون: ارجع اليهم
فلناتينّهم بجنود لا قبلَ لهم بها ولنخرجنّهم منها
اذلّة: قال يا ايها الملؤا ايّكم ياتيني بعرشها قبل ان
ياتوني مسلمين: قال عفريت من الجنّ انا اتيك به قبل
ان تقوم من مقامك واني عليه لقويّ امين: قال
الذي عنده علم من الكتاب انا اتيك به قبل ان
يرتدّ طرفك فلمّا راه مستقرًّا عنده قال هذا من فضل
ربّي ليبلوني ءاشكر ام اكفر ومن شكر فانّما يشكر
لنفسه ومن كفر فانّ ربّي غنيّ كريم: قال نكّروا لها
عرشها ننظر اتهتدي ام تكون من الذين لا يهتدون:
فلمّا جاءت قيل اهكذا عرشك قالت كانه هو واوتينا
العلم من قبلها وكنّا مسلمين: وصدّها ما كانت تعبد
من دون الله انها كانت من قوم كافرين: قيل لها ادخلي
الصرح فلما رأته حسبته لجّة وكشفت عن ساقيها
قال انّه صرح ممرّد من قوارير: قالت ربّي اني ظلمت
نفسي واسلمت مع سليمن لله رب العالمين:

afferat juſtam cauſam abſentiæ ſuæ. Tunc Upupa conſtitit haud procul à Salomone, & ait illi: Luſtravi eam regionem, quam tu nunquam vidiſti: & veni ad te ex Saba cum nuncio certo. Equidem inveni ibi mulierem, quæ regnat ſuper eos, & prædita fuit omni re, & habet Thronum magnum. Comperi autem illam, & gentem ejus adorare Solem pro Deo, & adornavit illis Satan opera eorum; avertitque eos à via veritatis: quamobrem ipſi non ſunt directi. Dixit ei Salomon: Mox videbimus, an vera dixeris; an verò mentita fueris. Perge cum hac mea Epiſtola, & projice eam ad illos. Deinde averte te aliquantulum ab eis, & attende quidnam reſpondeant. (Regina verò Saba, nomine Balchaiſa, accepta Epiſtola Salomonis, convocatis Proceribus ſuis) *dixit: O Proceres: Equidem projecta fuit ad me Epiſtola honorifica. Ipſa porrò eſt à Salomone, & præfert hunc titulum: In nomine Dei Miſeratoris Miſericordis. Ne elevemini contra me, ſed venite ad me ſubditi, ac devoti. Dixit Regina: O Proceres, conſulite mihi in negotio meo: nihil enim decidam, niſi vos approbetis. Reſponderunt Proceres: Nos præditi ſumus fortitudine, & robore militari; ſed ad te ſpectat imperium: vide ergo quid præcipias. Dixit Regina: Certè Reges cùm ingreſſi fuerint Urbem aliquam, devaſtant eam, & reddunt potentiores civium ejus, viliores. Et ita facient* (contra nos Salomon, & milites ejus). *Sed ego mittam ad eos munera, & expectabo quid referant ii, quos miſero* (cum muneribus). *Cùm autem veniſſet* (Legatus Balchaiſæ) *ad Salomonem* (cum muneribus) *dixit ei Salomon: An augebitis me opibus? Profectò id, quod dedit mihi Deus, melius eſt eo, quod dedit vobis. Vos verò habete dona veſtra, iiſque fruimini. Revertere* (ò Legate) *ad eos: nam nos omninò veniemus ad illos cum exercitibus: non erit illis potentia contra eos: & profectò ejiciemus eos ex ſua regione humiliatos: & ipſi evadent ſubjecti, & obedientes.* (Deinde Salomon convocatis ſuis) *dixit: Heus proceres: quis veſtrum afferet ad me thronum hujus Reginæ, antequam veniant ad me, ſeſe dedituri? Reſpondit vaferrimus quidam inter Dæmones: Ego afferam tibi illum, antequam ſurgas è loco tuo: & ego quidem ero ad hoc validus, fidelis. Dixit alius Dæmon peritus Sacrarum Scripturarum: Ego afferam tibi illum, antequam revertatur ad te aſpectus oculi tui.* (Statim igitur adduxit eum) *& cùm vidiſſet eum Salomon depoſitum ante ſe, dixit: Hoc eſt ex gratia Domini mei, ut experimentum mei faciat, utrum gratus ſim, an ingratus. Qui verò gratus fuerit, utique gratus erit ſibi ipſi. Qui autem ingratus fuerit: profectò Dominus meus dives eſt, ac munificus* (neque eget ullius). *Dixit Salomon ſuis: Immutate thronum ejus, itaut non poſſit eum facilè agnoſcere: ut videamus, utrum directa ſit ad veritatem cognoſcendam, an non. Cùm autem veniſſet Balchaiſa, dixit ei Salomon: Erat ne hujuſmodi thronus tuus? Reſpondit: Erat ſimilis huic. Et dixit Salomon: Donati ſumus ſcientia, & fuimus in vera religione, à qua avertit eam falſus cultus Deorum, cùm eſſet ex gentibus infidelibus. Dixerunt autem Reginæ: Ingredere in Palatium.* (Erat autem conſtructum ex vitro tranſparenti, ſub quo currebat aqua, & natabant in ea piſces.) *Cùm autem Regina vidiſſet illud, exiſtimavit eſſe cumulum aquarum:* (quamobrem ſublatis veſtibus diſcooperuit crura ſua, quæ erant piloſa ſicut crura aſini, ut transvadaret illum). *Dixit ei Salomon* (qui ſtabat in medio Palatii, & omnia videbat):

Et hæres fuit Salomon Davidis, & dixit: O homines, docti fuimus loquelam volucrum, & donum accepimus omnium rerum. Certè hæc eſt excellentia manifeſta. Et congregati ſunt ad Salomonem exercitus ejus compoſiti ex Dæmonibus, & hominibus, & volucribus; & ipſi ſeparatim ducebantur, donec venerunt juxta vallem formicarum. Dixit una formica (quæ erat Regina aliarum, cùm vidiſſet exercitus Salomonis) *Heus ò formicæ, ingredimini in habitacula veſtra, ne proterat vos Salomon, & exercitus ejus inadvertenter. Exhilaratus eſt autem Salomon, riſitque ob verba illius, & dixit: O Domine mi, excita me, ut gratus ſim gratiæ tuæ, quam beneficè contuliſti ſuper me, & ſuper parentes meos: & ut faciam rectum, in quo tibi complaceas: & introduc me per miſericordiam tuam inter ſervos tuos probos. Cùm autem oculis luſtraſſet exercitum volucrum, dixit: Quidnam cauſæ eſt, quòd non video Upupam? Nunquid abeſt* (ab exercitu)? *Profectò puniam illam pœna vehementi: & fortaſsè etiam occidam illam, ni veniat ad me, &*

debat): *Certè hoc eſt Palatium ſolidum, factum ex vitro*: (non autem gurges aquarum: ut tu putabas). *Dixit tunc Regina: O Domine mi, certè ego iniqua fui contra animam meam: & tunc trado me ipſam cum Salomone Deo Domino ſæculorum*. Scribunt autem Gelal, & cæteri Expoſitores; cùm Salomon adduxiſſet illam ad veram religionem, voluiſſe in uxorem eam accipere: ſed cùm exhorreſceret pilos crurium ejus, quæ erant aſinina, Dæmones feciſſe ei depilatorium ex calce viva, quo pili ejus auferrentur: & ita accepiſſe eam in uxorem, & retinuiſſe eam apud ſe in ſtatu Reginæ, donec ipſe mortuus eſt. Fabulæ pluſquam aniles.

Verſ. 46. Rurſum obtrudit Saleh cum Thæmudæis: Lot cum Sodomitis, aliiſque nugis toties decantatis.

Verſ. 83. Hæc habentur: واذا وقع القول عليهم اخرجنا لهم دابّة الارض تكلّمهم: *Cùm autem ceciderit dictum ſuper eos* (ideſt advenerit tempus ſupplicii eorum, nempè Meccanorum) *educemus illis beſtiam è terra, quæ alloquetur eos*. Hæc beſtia juxta Expoſitores relatos à Zamchaſcerio, habebit in longitudine ſexaginta cubitos: eruntque ei pedes, & pili, & pennæ, & duæ alæ. Habebit caput tauri, oculos porci, aures elephantis, cornua cervi, cervicem ſtruthiocameli, pectus leonis, colorem urſi, hypocondrium felis, caudam arietis, & ungulas cameli. Alii ſcribunt caput tantùm ejus exiturum è terra, & perventurum uſque ad nubes Cœli: & inter cornua ejus futurum ſpatium trium milliarium: ipſam autem loquuturam lingua Arabica. Omitto alias ineptias, quas de hac beſtia confingunt,

Ex Sura 28. القصص *Hiſtoria.*

Obtundit Mahumetum Deus ſuus, referens Hiſtoriam toties decantatam de Moyſe, & Pharaone, cum aliquibus tamen novis parergis.

Verſ. 8. Legimus: ان فرعون وهامان وجنودهم كانوا خاطيئين. *Porrò Pharao, & Haman, & exercitus eorum erant peccatores*. Hunc Haman volunt Expoſitores fuiſſe وزير فرعون *Conſiliarium*, & primum Miniſtrum Pharaonis. Non dubium, quin more ſuo confuderit Mahumetus Pharaonem cum Aſſuero, cujus Haman fuit primus Miniſter.

Verſ. 12. Habetur de Moyſe infante: وحرمنا عليه المراضع من قبل: *Et impedivimus ſuper eum nutrices anteà*. Nempè, ut exponunt Gloſſæ, ex miraculo Dei factum eſt, ut nullarum nutricum, quas adduxerat filia Pharaonis, vellet infans lac ſugere, antequam lactaret eum Mater. Fabulæ Rabbinicæ.

Verſ. 15. Aſſerit Moyſen, cùm occidiſſet Ægyptium, qui Iſraelitam vexabat, factum ſuum magno cum dolore deteſtatum fuiſſe, atque à Deo, tamquam de magno ſcelere, veniam poſtulaſſe: ac promiſiſſe, ſe nunquam fore adjutorem ſceleratis: Deumque illi peperciſſe. Nihil hujuſmodi legimus in Pentateucho, neque Moyſes defendendo Iſraelitam innocentem contra Ægyptium injuſtè eum opprimentem, adjuvit ſceleratum. Imò plures doctiſſimi cenſent, Moyſen in hoc peccatum nullum commiſiſſe.

Verſ. 19. Loquens de duobus Iſraelitis, quos mutuò rixantes voluit Moyſes inter ſe componere, litemque eorum dirimere, hæc habet: فلمّا ان اراد ان يبطش بالذي هو عدوٌ لهما: *Cùmque voluiſſet vi repellere eum, qui erat hoſtis utriuſque*: Expoſitores omnes conveniunt, per hæc verba apertè oſtendi, unum ex duobus, qui ſecunda vice altercabantur, Ægyptium fuiſſe: cùm ex Sacro Textu Exodi cap. 2. apertiſſimè conſtet, ambos Hebræos, ſive Iſraelitas fuiſſe.

Verſ. 23. Cùm Exodi cap. 2. dicatur: *Erat autem Sacerdoti Madian ſeptem filiæ, quæ venerant ad hauriendam aquam*: in Alcorano non niſi duæ veniſſe leguntur. Ubi etiam falsò aſſeritur, Moyſen hauſiſſe aquam ex puteo ad adaquandas oves filiarum Jethro; auferendo (ut volunt Expoſitores) ab ore ejus lapidem tàm grandem, ut quadraginta viri vix eum movere potuiſſent. Jam enim puellæ ante Moyſis adventum hauſerant aquam ex puteo, & impleverant canales ad oves ſuas adaquandas. Et quamvis è puteo novam aquam hauſerit Moyſes, non tamen opus fuit, ut lapidem illum ab ejus ore removeret, cùm jam puellæ ipſæ removiſſent. Ex quo etiam convincitur, lapidem illum non fuiſſe tàm grandem, quàm fingunt Mahumetani.

Verſ. 38. Pharao convocato Haman cum Proceribus, dixit eis: يا ايها الملؤ ما علمت لكم من الٰه غيري فاوقد لي يا هامان علي الطين فاجعل لي صرحًا لعلّي اطّلع الي الٰه موسي واني اظنّه من الكاذبين: *O Proceres, nunquam ſcivi eſſe vobis aliquem Deum præter me. Verùm ſuccende mihi, ò Haman, ſuper lutum* (ideſt, coque mihi lateres in fornace) *& ædifica mihi turrim excelſam, ut aſcendere poſſim ad inſpiciendum Deum Moyſis: Quamvis ego minimè dubitem, illum eſſe mendacem*. Scribit Zamchaſcerius, Pharaonem aſcendiſſe ſuper cacumen turris, quæ ad immenſam altitudinem excreverat, & conjeciſſe jaculum in Cœlum, quod rediit ad eum ſanguine aſperſum: quamobrem dixit; Occidi Deum Moyſis. Sed Deus miſit Gabrielem, qui ala ſua turrim percutiens, in tres partes diffregit, quarum una cecidit ſuper caſtra Pharaonis, & centena millia virorum interemit. Videtur Mahumetus, qui anteà confuderat Pharaonem cum Aſſuero, nunc confundere eumdem cum Nemrod, in hac portentoſa turri, quæ etiamſi multos ædificatores haberet, non poterat niſi poſt multos annos ad metam perduci. Mirum verò, quòd de turri hac Moyſes ne minimum quidem verbum faciat. Sed facere non poterat, cùm tota ſit figmentum Alcorani.

Verſ. 75. Refertur Hiſtoria Core, quem vocat قارون *Carun*, & inter alia habet: ان قارون كان من قوم موسي فبغي عليهم واتيناه من الكنوز ما ان مفاتحه لتنوء بالعصبة اولوا القوة: *Porrò Carun erat*

ex

ex gente Moyſis, & inſolenter ſe geſſit contra eos: & dederamus ei tot theſauros, ut claves eorum gravaſſent turbam hominum robuſtiſſimorum. Quis credat Core in deſerto tot theſauros, tàmque vaſtas, & opulentas ædes habere potuiſſe? præſertim juxta id, quod refert Iſmael Ebn-Aly in ſuo Taarich: cap. في ذكر قارون *De commemoratione Carun*, his verbis: قيل كانت مفاتيح خزاينه تحمل علي اربعين بغلاً وبناء دارًا عظيما صفحها بالذهب وجعل ابوابها بالذهب فتكبّر, &c. *Ferunt, fuiſſe Caruni tot theſauros, ut claves eorum onerarent quadraginta mulos. Fabricavit autem ſibi palatium magnum, quod laminis aureis contexerat; & fecerat portas ejus ex auro; Quamobrem in ſuperbiam efferebatur*. Porrò vox Alcorani عصبة ad minus ſignificat decem; ad plus, quadraginta. Fuerint autem decem tantùm homines robuſtiſſimi, qui ſatis eſſent ad portandas claves theſaurorum Core; eſtne ullus Rex, qui tot habeat claves ſuorum Theſaurorum?

Ex Sura 29. العنكبوت *Aranea*.

Redeunt in proſpectum Noe, Abraham, Lot cum populis ſuis: Madianitæ cum Scioaib, Thæmudæi, Aadæi, Carun, cum Haman, & Pharaone. Nec aliud occurrit in hac Sura, niſi quod verſ. 14. dicitur: ولقد ارسلنا نوحًا الي قومه فلبث فيهم الف منة الا خمسين عامًا: *Et jam quidem miſimus Noe ad populum ſuum, & moratus eſt cum eis mille annos, præter quinquaginta annos*. Expoſitores communiter volunt, Alcoranum computare ſolùm annos, quibus Noe verſatus eſt inter ſuos poſt miſſionem ſuam, qui fuerint nongenti quinquaginta anni: itaut anni ante miſſionem non ſint computandi. Et quidem litera ف in فلبث, juxta Grammaticos, eſt ſignum conſequutionis: itaut annis nongentis quinquaginta vixerit Noe poſt miſſionem, ante quam plures annos vixerat: nempè juxta multos, ſupra quadringentos. Vita igitur Noe juxta id, quod habetur in quadam profeſſione fidei Mahumetanicæ, pervenit ad mille quadringentos, ac viginti duos annos. At certum eſt ex Geneſi cap. 9. Noe nongentos quinquaginta annos non exceſſiſſe.

Ex Sura 31. لقمان *Locman*.

Celebratur in hac Sura ſapiens quidam ſimulque ſanctus, nomine Locman. Quis autem, aut quando, aut ubi hic fuerit, non conſtat inter Expoſitores. Ex iis tamen, quæ de eo dicuntur in Alcorano, & quæ afferuntur ab Expoſitoribus, & præſertim Zamchaſcerio, aliiſque circumſtantiis, ferè certò tenetur, hunc non fuiſſe niſi Æſopum Phrygium, auctorem fabularum, etiam apud Arabes ſub nomine Locmanis vulgatarum. De Æſopo enim ſcribit Maximus Planudes: *Acuminato fuit capite, preſſus naribus, depreſſo collo, prominentibus labris, nigro vultu, ventroſus, diſtortis cruribus, & incurvus*. Fertur autem fuiſſe ventroſus, quippe vorax, cibique avidus. Porrò Zamchaſcerius narrat, Locman, juxta Ebn-Abbas, fuiſſe paſtorem, nigri coloris: gratum in loquendo, & argutum in ſententiis, præſertim verò prudentem in præceptis tradendis. Ex Enol-Moſajeb etiam habetur, illum fuiſſe nigrum, & ſartorem ſeu ſutorem, quippe infimæ conditionis. Mogiahed refert, illum fuiſſe mancipium, nigri coloris, craſſis ac prominentibus labris, pedibus fiſſis. Juſſus à domino ſuo, ut ex ove occiſa acciperet optimam partem: accepit linguam & cor. Juſſus deinde, ut peſſimam partem acciperet, accepit item linguam & cor. Hæc Zamchaſcerius, quæ ſatis conveniunt cum iis, quæ de Æſopo habet Planudes. Porrò *Locman*, idem ſignificat ac *Vorax*, qualis erat Æſopus. In Alcorano autem, paræneſis, quam habet Locman ad filium ſuum, valdè ſimilis eſt ei, quam Æſopum ad ſuum habuiſſe refert Planudes; & in utraque ſententiæ quædam ferè eædem reperiuntur. Nomina etiam filiorum non ſunt abſimilia: nam Locmanis انعم *Anaam*, ſeu *Enaam*, Æſopi autem *Enno* filius vocabatur. Denique, cùm fabulæ Locmanis pleræque cum Æſopicis conveniant, dubitandum non eſt, eumdem fuiſſe Locman, & Æſopum. Gratulandum eſt igitur Mahumetanis, quòd tales Sanctos illis Mahumetus in Alcorano ſuo colendos proponat.

Ex Sura 32. السجدة *Adoratio*.

Verſ. 5. Dicitur de Deo: يدبّر الامر من السماء الي الارض ثم يعرج اليه في يوم كان مقداره الف سنة مما تعدّون: *Gubernat res à Cœlo uſque ad terram: deinde revertentur ad eum in die, cujus menſura erit mille annorum, ex iis, quos enumeratis* (in Mundo). Supremum judicium breviſſimo ſpatio temporis abſolvendum eſſe, tenent etiam Mahumetani, qui unanimi propè aſſenſu, dimidiæ diei ſpatium illi conſtituunt. Mendax igitur erit Mahumetus, qui mille annos illi aſſignat. Gelal recurrit hìc ad metaphoras, contra leges Sonnitarum. Sed Alcorani verba ſunt ſatis clara.

Ex Sura 33. الاحزاب *Conjurati*.

Verſ. 7. Loquitur Deus Mahumeticus: واذ اخذنا من النبيّين ميثاقهم ومنك ومن نوح وابراهيم وموسى وعيسى ابن مريم واخذنا منهم ميثاقا غليظًا. *Et* (memento) *cùm accepimus à prophetis pactum eorum; & à te, & à Noe, & Abraham, & Moyſe, & Jeſu filio Mariæ: & accepimus ab illis pactum firmum*. Jam ſuprà vidimus, Mahumetum delirare cum Rabbinis, dum putat, prophetarum omnium animas fuiſſe in Monte Synai cum Moyſe, ibique Deum cum illis pactum iniiſſe. Sed Gelal vult hìc agi de alio pacto, & alio tempore, nimirùm حينين اخرجوا من صلب ادم كالذرّ وهي اصغر النمل:

quando prophetæ exire facti fuere à Deo è lumbis Adam tamquam formiculæ minutissimæ.

Vers. 66. Ita legimus : يا ايها الذين امنوا لا تكونوا اذوا موسي فبرّأه الله ممّا قالوا وكان عند الله وجيها :

O fideles, ne sitis sicut illi ; qui læserunt Moysen (detrahendo famæ illius). *Quamquam purgavit eum Deus ab eo quod dixerant* (contra illum) *& ipse fuit apud Deum illustris.* In quanam re læsus fuerit Moyses, & quomodo purgaverit eum Deus, docent Expositores, & præsertim Gelal, his verbis: اذوا موسي بقولهم مثلاً ما يمنعه ان يغتسل معنا الّا انّه آدر وتبرّاه الله ممّا قالوا بان وضع ثوبه علي حجر ليغتسل ففرّ الحجر به حتي وقف به بين ملاء من بني اسراييل فادركه موسى فاخذ ثوبه فراوغ لا ادرة به :

Læserunt Moysen (Israelitæ), *proverbiantes eum, ac dicentes: Non retinet eum, quin lavet se nobiscum* (lavabat enim se separatim è cæteris) *nisi quia hernioſus est. Deus autem purgavit eum ab hac calumnia per hoc, quòd, cùm Moyses posuisset vestimenta sua supra petram, eò quòd vellet sese lavare; petra cæpit fugere* (unà cum vestibus supra se positis) *donec pervenit & constitit in medio multitudinis Israelitarum: Moyses autem currens nudus post eam, ut assequeretur illam, pervenit & ipse* (absque eo quod animadverteret) *in medium populi, ut tolleret vestimenta sua: & ita viderunt omnes illum non esse hernioſum.* Insulsum prorsus figmentum.

Vers. 69. Introducitur Deus ita loqui: انّا عرضنا الامانة علي السموات والارض والجبال فابين ان يحملها واشفقن منها وحملها الانسان :

Nos proposuimus fidem cœlis, & terræ, & montibus; & renuerunt eam portare, & formidaverunt ab ea: & portavit eam homo. Gelal, nomine fidei, intelligit opera religionis, per quæ quis præmium meretur. Hæc autem Deus cœlis, terræ, & montibus proposuit, بان خلق فيها فهمًا ونطقاً : *quia creavit in illis intelligentiam, & loquelam.* Nil ineptius dici poterat. Fides, & religio, ejusque actus non possunt convenire nisi subjecto rationali: Cœlos autem, terram, & montes esse rationalia, ille solus dicet, aut credet, qui omni prorsus caret ratione.

Ex Sura 34. سبا *Saba.*

Vers. 10. Recoquit fabulas de David & Salomone: quomodo Deus jusserit montes & volucres alternatim canere divinas laudes cum David: eidemque mollescere fecerit ferrum in manibus, quò faciliùs ex eo loricas conficeret ad usum belli. Quomodo etiam Salomoni ventos subjecerit, itaut flarent ad imperium illius: quomodo fluere fecerit ei fontem æris liquidi: quomodo Genios, seu Dæmones tradiderit ei in operarios, qui si segnes fuissent in opere, flagellis igneis à Deo puniebantur. Ædificabant autem ei turres excelsas: formabant statuas, paropsides amplas sicut piscinas, ollas, & alia hujusmodi opera. Concludit autem v. 14. his verbis: فلما قضينا عليه الموت ما دلّهم علي موته الّا دابّة الارض تأكل منسأته فلما خرّ تبيّنت الجنّ ان لو كانوا يعلمون الغيب ما لبثوا في العذاب مهين :

Cùm autem decrevissemus illi (nempè Salomoni) *mortem*: (mortuus est innixus baculo suo, ita ut nemo cognoverit, eum mortuum esse, per annum integrum, ut ait Gelal: & interim Dæmones putantes esse vivum, defatigabantur in operibus consuetis). *Et non manifestavit eis mortem ejus, nisi teredo, seu vermiculus terræ, qui rosit baculum, cui innitebatur. Cùmque propterea cecidisset Salomon, tunc manifestè patuit eis mors illius. Atqui si arcana cognovissent, non commorati essent tamdiù in operibus illis vilibus.* Fabulæ Rabbinicæ admodùm insulsæ.

Ex Sura 35. الملايكة *Angeli.*

Vers. 1. Hæc de Angelis habentur : الحمد لله فاطر السموات والارض جاعل الملايكة رسلاً اولي اجنحة مثني وثلاث ورباع :

Laus Deo Conditori Cœlorum, & terræ, qui facit Angelos legatos suos, præditos alis binis, & ternis, & quaternis. Quamvis in Sacris Literis non semel Angelis alæ tribuantur, non tamen credendum est, illos re vera alas habere. Cùm enim sint purissimi, ac simplicissimi Spiritus, non possunt illis materiales hujusmodi res convenire. Ideò autem alæ illis tribuuntur, & cum illis consueverunt hominibus apparere, ad exprimendam eorum agilitatem, & velocitatem in operando. At Mahumetus Thalmudistica doctrina imbutus, veras, & materiales alas Angelis tribuit, neque aliter credunt Mahumetani asseclæ illius.

Vers. 33. Promittit suis loco beatitudinis: جنّات عدن يدخلونها يحلّون فيها من اساور من ذهب ولؤلؤاً ولباسهم فيها حرير :

Hortos Eden (sive deliciarum): *Ingredientur in eos: ornabuntur in illis armillis ex auro, & margaritis: & amictus eorum in illis erit sericus.* Cùm hæc Mahumetus materialiter accipiat, beatitudinem prorsus stramineam suis pollicetur.

Ex

Ex Sura 36. يس *Jas*.

Ab hac Sura (quantum notavi) incipit Mahumetus per inauditam amentiam, & impietatem (more Ethnicorum, qui Jovem ſuum,

Stygii per flumina fratris
Per pice torrentes, atraque voragine ripas,

jurantem inducebant): Deum introducere juramenta promentem per res ſæpè frivolas, ac ridiculas; vel abſque ulla cauſa, vel pro cauſis prorſus vanis, atque etiam falſis; conglobando, pro eadem re confirmanda, duo, tria, quatuor, quinque, & plura juramenta. Porrò ne in ſingulis Suris pro his expendendis immorari cogar, ſummatim hìc ea recenſebo.

In hac igitur Sura verſ. 2. Jurat Deus والقران الحكيم *Per Alcoranum ſapienter diſpoſitum*, Mahumetum miſſum fuiſſe à ſe cum Alcorano: & ipſum in via recta ambulare.

Sura 37. verſ. 1. & ſeqq. والصافات صفا فالزاجرات زجرا فالتاليات ذكرا: *Per Ordinantes cum ordine: per Agitantes cum agitatione: per Legentes commemorationem* (volunt Expoſitores, hos eſſe tres ordines Angelorum diverſi miniſterii): jurat, Deum eſſe unum, & Dominum rerum omnium.

Sura 38. verſ. 1. Jurat والقران ذي الذكر *Per Alcoranum continentem commonitionem*. Sed nihil ſubditur, pro quo juret.

Sura 43. verſ. 1. والكتاب المبين *Per Librum manifeſtum* (ideſt Alcoranum) jurat, ſe dediſſe Alcoranum ſcriptum lingua Arabica; ut Arabes poſſent eum intelligere.

Sura 44. verſ. 1. Iterùm والكتاب المبين *Per librum manifeſtum*, jurat, ſe miſiſſe Alcoranum in nocte Alkadar, ad homines commonendos.

Sura 50. verſ. 1. Iterùm والقران المجيد *Per Alcoranum glorioſum*, jurat: ſed nihil ſubditur pro quo juret.

Sura 51. verſ. 1. & ſeqq. Quatuor aggerat juramenta: 1. والذاريات ذروا *Per Spargentes cum ſparſione* (ideſt Ventos). 2. فالحاملات وقرا: *Per portantes onus* (ideſt Nubes). 3. فالجاريات يسرا. *Per currentes feliciter* (ideſt Naves). 4. فالمقسمات امرا: *Per diſtribuentes res* (ideſt Angelos, qui ſingulis victum diſtribuunt): juratque Judicium ſupremum eſſe futurum.

Verſ. 7. Jurat والسماء ذات الحبك *Per cœlum habens ſtrias*, vel *ſemitas*: Meccanos eſſe inter ſe diſcordes circa Mahumetum.

Sura 52. v. 1. & ſeqq. Quino juramento: 1. والطور *Per Montem* (nempè Synai): 2. وكتاب مسطور فى رق منشور: *Per librum ſcriptum in membrana expanſa*: (explicant Pentateuchum, & Alcoranum) 3. والبيت المعمور: *Per Domum viſitatam* (hæc eſt in cœlo) 4. والسقف المرفوع: *Per tectum elevatum* (ideſt cœlum). 5. والبحر المسجور *Per mare plenum*: affirmat, Deum judicaturum, ac punicturum eſſe homines.

Sura 53. verſ. 1. Jurat والنجم اذا هوى: *Per ſtellas dum occubuerint*: Mahumetum non eſſe in errore, neque decipi: ſed à Gabriele edoctum eſſe per divinam revelationem.

Sura 68. verſ. 1. والقلم وما يسطرون: *Per calamum, & id quod ſcribunt* (illo ſcriptores: vel per calamum, quo ſcribunt Angeli res omnes in libro Dei) jurat, Mahumetum non eſſe obſeſſum à dæmone: & eſſe in vera religione.

Sura 69. verſ. 34. Loquens cum Meccanis, jurat بما تبصرون وما لا تبصرون: *Per id quod videtis; & per id quod non videtis*: Alcoranum non eſſe figmentum poeticum, aut magicum, ſed librum divinum. Nimis amplum campum aperuit hìc ſibi Deus ad juramenta, itaut etiam per Diabolum, per porcos, per ſicarios, per adulteros, per peſſima & viliſſima quæque implicitè juraverit.

Sura 70. verſ. 31. برب المشارق والمغارب: *Per Dominum Orientium & Occidentium* (falsò quippe exiſtimat multos eſſe Mundos) jurat, ſe eſſe potentem ad ſubſtituendos alios homines Meccanis meliores.

Sura 74. verſ. 32. Triplici juramento: والقمر: والليل اذا ادبر: والصبح اذا اسفر: *Per Lunam: per noctem, quando retrocedit: per auroram, quando rutilat*: affirmat, Tartarum eſſe rem graviſſimam.

Sura 75. verſ. 1. Jurat بيوم القيمة والنفس اللوامة: *Per diem reſurrectionis; & per animam ſeſe culpantem*. Sed nihil eſt pro quo juret.

Sura 77. verſ. 1. & ſeqq. Multiplicat juramenta: والمرسلات عرفا: فالعاصفات عصفا والناشرات نشرا: فالفارقات فرقا: فالملقيات ذكرا عذرا او نذرا: *Per miſſas, ſeſe invicem conſequentes* (ideſt, Intelligentias miſſas à Deo): *Per ſpirantes impetuosè* (ideſt ventos vehementes): *Per ſpargentes cum ſparſione* (ideſt ventos imbriferos): *Per ſeparantes cum ſeparatione* (ideſt verſus Alcorani, vel Angelos, qui vera diſtinguunt à falſis): *Per immittentes monitionem ad excuſationem, vel comminationem* (ideſt Angelos, qui hoc præſtant). Tot verò juramentis affirmat, venturum eſſe diem Judicii.

Sura 79. verſ. 1. & ſeqq. quinquies ut ſuprà jurat,

rat, والنازعات غرقًا: والناشطات نشطًا والسابحات

سبحًا: والسابقات سبقًا: فالمدبرات امـــــرًا:

Per abſtrahentes violenter (ideſt Angelos abſtrahentes animas peccatorum in morte): *Per educentes leniter* (animas juſtorum in morte): *Per natantes natando* (ideſt Angelos volantes inter cœlum & terram): *Per præcedentes cum præceſſione* (Angelos, qui præcedunt animas in Paradiſum). *Per moderantes res* (Angelos rebus moderandis præpoſitos). Hæc autem omnia juramenta ſunt ad veritatem diei Judicii conteſtandam.

Sura 81. verſ. 15. بالخنّس الجوار الكنّس والليل

اذا عسعس والصبـــح اذا تنفّـــس: *Per currentes ſeſe occultantes* (ideſt quinque planetas): *Per noctem quando venit cum tenebris, & recedit*: *& per Auroram cùm aſpiraverit*: jurat, Alcoranum delatum fuiſſe à Gabriele: & Mahumetum non eſſe obſeſſum à dæmone. Magnum ſanè perjurium.

Sura 83. verſ. 14. Jurat بالشفق والليل وما وسق

والقمـــر اذا اتســـق: *Per rubedinem relictam à Sole in horizonte poſt occaſum*: *Per noctem, & ea, quæ congregat* (ſcilicet beſtias): *Per Lunam cùm plena fuerit*: jurat, inquam, hominibus, لتركبـــن

طبقًا عن طبـــق: *Certè conſcendetis à contignatione in contignationem*: ideſt, transferemini à vita in mortem; & à ſepulcro ad reſurrectionem.

Sura 85. verſ. 1. & ſeqq. والسمـــاء ذات البروج:

والـيوم الموعود: وشاهـــد ومشهـــود: *Per cœlum habens turres* (ideſt ſigna Zodiaci): *Per diem promiſſam* (Reſurrectionis): *Per teſtificantem, & teſtificatum*: jurat maledictos eſſe اصحاب الاخدود *Socios* (ideſt auctores) *Foveæ*. Nempè Dunaan tyrannum, & Judæos, qui in odium Chriſti, combuſſerunt in foveis plenis igne multos Chriſtianos in Arabia, de quibus anteà loquuti ſumus.

Sura 86. verſ. 1. والسماء والطارق: *Per Cœlum, & noctu venientem* (ideſt ut explicat mox Alcoranus, *Stellam penetrantem*) jurat, omnem animam habere ſuprà ſe Angelum cuſtodem.

Verſ. 11. iterùm jurat والسماء ذات الرجع والارض

ذات الصـــدع: *Per cœlum habens reditum* (ſeu revolutionem): *& per terram habentem fiſſuras*: Alcoranum diſtinguere vera à falſis, nec continere nugas.

Sura 89. verſ. 1. Jurat والفجر: وليال عشـــر:

والشفـــع والوتـــر: والليـــل إذا يسـِــرْ:

Per Auroram: *per decem noctes*: *per conjunctionem, & ſeparationem*: *per noctem quando accedit, & recedit*. Sed quid juret, non apparet: & divinandum eſt. Idem ruſtici, bajuli, infimæque plebis homines conſuevere, qui ſæpè ex habitu, non ex certa intentione, juramenta effutiunt.

Sura 90. verſ. 1. Jurat: لا أُقسِمُ بهذا البلد ووالد وما وَلَدَ

Per hanc regionem (ideſt Meccam) *& per generantem, & quod generat* (ideſt per genitum): ſe creaſſe hominem in ærumnis. Falſum: nam Deus creavit hominem in ſtatu felici; ſed ipſe ſe in ærumnis per culpam conſtituit.

Sura 91. verſ. 1. & ſeqq. ſeptem, vel potiùs novem juramentis: والشمس وضحيها: والقمـــر اذا

تليها: والنهار اذا جلّيها: والليل اذا يغشيها: والسماء

وما بناها: والارض وما طحيهـا: ونفس وما سوّيهـــا:

Per Solem, & ſplendorem ejus: *Per Lunam, cùm ſubſequitur illum*: *Per diem, cùm fulgentiorem oſtendit illum*: *Per noctem, cùm cooperit illum*: *Per cœlum, & qui fabricavit illud*: *Per terram, & qui expandit eam*: *Per animam, & qui conformavit eam*: pronunciat, felicem eſſe illum, qui animam à culpis emundat: infelicem verò, qui eam peccatis commaculat. Nullo opus erat juramento, ut Deo in hac veritate omnibus notiſſima fides haberetur.

Sura 92. verſ. 1. & ſeqq. triplici juramento: والليل

اذا يغشي: والنهار اذا تجلي وما خلق الذكر والانثـي:

Per noctem, quando cooperit (omnia tenebris): *Per diem, cùm clarior apparet*: *Per eum, qui creavit marem & fœminam*: aſſerit, ſtudia hominum diſſimilia eſſe inter ſe. Ita jurare poterat, non omnes homines eumdem habere naſum, vel eandem barbam. Illud enim non minus quàm hoc univerſis notum eſt.

Sura 93. verſ. 1. Jurat والضحي والليل اذا سجي:

Per elevationem ſolis, & per noctem intempeſtam; ſe non dereliquiſſe, neque odiſſe Mahumetum.

Sura 95. verſ. 1. والتين والزيتون وطور سينيـــن

وهذا البلد الاميـــن. *Per ficum, & oleam, & Montem Synai*: *& per hanc Regionem ſecuram* (ideſt Meccam): jurat, ſe creaſſe hominem in optimo ſtatu: contra id, quod ſuprà juraverat Sura 90.

Sura 100. verſ. 1. triplici juramento: والعاديـات

ضبحًا: فالموريات قدحًا: والمغيرات صبحـــًا:

Per equos concitatos cum fremitu anhelanti: *Per equos incutientes pedes ad ſilices, cum excuſſione ignis*: *Per equos ſeſe in curſu æmulantes primo mane*: affirmat, hominem eſſe Deo ingratum. Res nimis aperta.

Sura 103. verſ. 1. Jurat والعصر: *Per tempus pomeridianum*: hominem eſſe in jactura. Notum lippis, & tonſoribus.

Hæc

Hæc ſunt juramenta Dei, quæ in Alcorano notavi. Paucis autem ex his præmittitur particula negativa لا *non*, quam conveniunt Expoſitores eſſe زائدة *ſuperfluam*; vel non referri ad juramentum, ſed ad aliquid antecedens, v. g. Itaut, cùm Sura 90. fingitur Deus dicere لا اقسم بهذا البلد *Non juro per hanc regionem*; vel, *non*, ſit abundans: vel ſupponatur, Meccanos protuliſſe anteà aliquid falſum: Deum verò reſpondere, لا *non*: ideſt, non eſt ita, ut dicitis: & ibi ſiſtere; ac deinde juramento ſuo contrarium confirmare. Hoc verò in tribus vel quatuor locis reperitur.

Porrò ſive ſpectes hìc perſonam jurantem: ſive res, per quas jurat: ſive eas, propter quas jurat: ſive modum ipſum jurandi, non poteris Mahumeti ſtultitiam non admirari, & impietatem non deteſtari. Certè S. Paulus in Epiſt. Hebr. cap. 6. manifeſtè docet, nefas eſſe niſi per aliquem ſe majorem jurare, ſi tamen habeat majorem, quemadmodum habent omnes creaturæ, nempè Deum. *Abrahæ* (inquit Apoſtolus) *promittens Deus, quoniam neminem habuit, per quem juraret; juravit per ſemetipſum.* Et mox ſubdit: *Homines enim per majorem ſui jurant;* nempè per Deum ſive immediatè, & explicitè in ſe ipſo: ſive mediatè in iis rebus, quæ Deo ſunt conſecratæ, & in quibus Divina Majeſtas conſuevit ab hominibus ſpecialiter recognoſci: itaut per eas jurando, intelligatur cadere juramentum ſuper ipſum Deum: & ſub hac formalitate res illæ majores ſunt homine jurante. Ideò autem exigitur ab homine juramentum per majorem ſe; quia illius fides non eſt ita certa, ut non poſſit de ea dubitari. Cùm autem adducat veluti vadem fidei ſuæ divinum teſtimonium, faciliùs creditur illius aſſerto. Deus verò, qui eſt Veritas infallibilis, non eget teſte, qui illo ſit major, ad hoc ut illi fides habeatur. Hinc patet, quàm ſtultè & impiè Mahumetus introducat Deum jurantem per creaturas, ad hoc ut ab hominibus ſibi fides habeatur: quid enim eſt hoc, niſi tribuere majorem veritatem creaturis, quàm Deo, & Deum minorem facere creaturis ſuis? Hùc accedit, juramentum ferre ſecum actum aliquem venerationis erga illa, per quæ juratur, ob dignitatem, quam in ſe habent; cujuſmodi ſunt Templa, Aræ, Sacri libri, Cruces, &c. Imò tantò gravius erit juramentum, quantò dignius eſt illud, per quod juratur. Quis autem, niſi penitùs amens, dixerit, Deum exhibere venerationem ſuis creaturis? Id verò facere intelligeretur, ſi per eas juraret.

Quid verò dicemus de rebus ipſis, per quas Deus Mahumeticus jurat? Per cœlum, per Angelos, per Pentateuchum, per Solem, per Lunam, per Stellas. Tolerari poteſt. Per Meccam, per Alcoranum, per ventos, per nubes, per naves, per calamum ſcriptorium, per noctem, per conjunctionem & ſeparationem, per ficum, per oleam, per equos; denique per omnia viſibilia, & inviſibilia, inter quæ certè multa ſunt indigniſſima, viliſſima, atque etiam Deo ipſi exoſa: quis non exhorreſcat? Ne Mahumetani quidem ipſi, ut opinor, per hæc jurabunt. At enim Deo omnia licent. Licent ſanè, ſi rectæ rationi, ſummæque Dei ipſius perfectioni non adverſentur.

Res verò, pro quibus jurat, ut vidimus, pleræque ejuſmodi ſunt, ut juramentum ipſum vel ridiculum, vel vanum & otioſum; vel etiam falſum reddant. Jam hoc vidimus. Sed quod eſt majoris inſaniæ, non ſemel jurat aliquid per illud ipſum quod jurat. Jurat enim per Alcoranum, ipſum eſſe librum divinum: & per diem Reſurrectionis, Reſurrectionem ipſam eſſe futuram. Non ſecus ac ſi quis per Petrum, qui habetur fur, juraret, illum non eſſe furem.

Poſtremò hujuſmodi juramenta in rebus etiam ſtramineis ac leviſſimis, ita conglomerat, ut pro eadem re bis, ter, quater, quinquies, ſepties, novies uno impetu jurare non vereatur, in morem mulierc ularum & puerorum, qui cùm maximè mentiuntur, maximè juramenta multiplicant. At Deo ſatis eſt ſemel juraſſe, ut omnis illi fides ſit adhibenda. Quamobrem ipſemet dixit in Pſal. 88. *Semel juravi in Sancto meo, ſi David mentiar.* Sufficit quippe, ut ſemel juret in Sancto ſuo, ideſt per ſanctitatem ſuam, nempè per ſeipſum, ad hoc ut omnis mendacii ſuſpicio ab illius verbis procul removeatur. Porrò ſi Deus per ſeipſum jurans ſemel tantùm, fidem ab hominibus non meretur; neque merebitur, etiam ſi millies, ac centies millies juret per creaturas.

Si Alcoranus nihil aliud impii ac nefarii contineret, quàm quod hactenus de his Dei juramentis dictum eſt; mereretur nihilominus ab univerſo terrarum orbe eliminari, & gehennæ flammis, ut ne cineres quidem ſupereſſent, comburi. Sed pergo ad reliqua.

Verſ. 53. Iterùm reponit in Scena Paradiſum ſuum: his verbis: ان اصحاب الجنة اليوم فى --- شغل فاكهون هم وازواجهم فى ظلال علي الارايك ـــــة متكئين لهم فيها فاكهة ولهم ما يدّعون سلام قولاً من رب رحيـــــم: *Porrò habitatores Paradiſi occupabuntur hodie in voluptatibus, & deliciis. Ipſi, & uxores eorum morabuntur in umbraculis ſuper lectulos recumbentes. Ibi habebunt poma, & quidquid poſtulaverint, & dicetur illis: pax, à Domino miſericorde.* Præter hæc extrema verba, cætera olent ganeam, non Paradiſum.

Ex Sura 37. الصافات *Ordinatrices.*

Verſ. 41. Ferè iiſdem verbis, ſed cum nonnullis appendicibus retrudit ea, quæ de Paradiſo jam dixerat: nempè: الا عباد الله المخلصين اوليك لهم رزق معلوم فواكه وهم مكرمون فى جنّات النعيم عـــلي سرر متقابلين يطاف عليهـم بكاس من معين بيضاء لذّة للشاربين لا فيها غول ولا هم ينزفون وعندهـــم قاصرات الطرف عين كانهنّ بيض مكنون واقبـــل بعضهم علي بعض يتسـاءلون قال قايل منهم انّـــي كان لي قريـــن: *Sed ſervis Dei ſinceris erunt ad proviſionem victus* (manè & veſperè) *poma: & ipſi magno erunt in honore, in hortis deliciarum ſuper*

per lectulos ſeſe invicem reſpicientes. Circumferetur illis calix ex fonte (vini) *albo, ad voluptatem bibentium. Non erit in eo offuſcatio intellectus, neque ipſi inebriabuntur. Juxta eos accubabunt puellæ cohibentes oculos* (ne alios reſpiciant præter maritos ſuos) *amplis oculis præditæ, quaſi ipſæ eſſent ovum coopertum. Convertent ſe alii eorum ad alios, & ſeſe mutuò interrogabunt. Dicet quiſpiam eorum: Erat mihi in Mundo quidam conjunctus.* Pergit, narrans, quomodo penè fuerit ſeductus ab eo: & invitat alios, ut eant ſecum ad eum videndum in gehenna è feneſtris Paradiſi. Recuſantibus autem illis ire, vadit ſolus, & cum vicino illo ſuo confabulatur. His nugis Mahumetus Arabes rudes & carnales ad ſectam ſuam allicere conabatur.

Verſ. 76. & ſequentibus, redit ad hiſtorias ſeu fabulas Noe, Abrahæ, Moyſis, Lot, Jonæ: quibus addit Eliam.

Verſ. 103. Refertur præceptum Dei ad Abraham, de ſacrificando filio, & verſ. 108. concluditur tota hiſtoria his verbis: وفديناه بذبح عظيم. *Et redemimus eum hoſtia magna.* Hanc hoſtiam ſcribit Gelal. ex ſenſu reliquorum Expoſitorum fuiſſe: كبش من الجنة وهو الذي قربه هابيل جاء به جبرايل فذبحه السيد ابراهيم مكبرا: *Arietem ex paradiſo; illum ſcilicet, quem obtulerat Habel. Adduxit autem eum Gabriel è Paradiſo, & Abraham immolavit eum in honorem Dei.* Nunc etiam credunt Moslemi, hunc arietem eſſe in Paradiſo: quamobrem neceſſe eſt, illum bis reſuſcitatum fuiſſe. Cùm autem non exprimat Mahumetus, quiſnam fuerit ille filius, quem immolare juſſus eſt Abraham, tenent communiter Expoſitores, & Mahumetani, illum fuiſſe Iſmael, & volunt hoc manifeſtè oſtendi ex Alcorano, ubi poſt narratam hanc de filii immolatione hiſtoriam, ponitur, verſ. 112. annunciatio nativitatis Iſaac. Atqui ex Sacris Literis certiſſimum eſt, hunc non Iſmael, ſed Iſaac fuiſſe.

Ex Sura 38. ص *Sad.*

Verſ. 13. Refricat, licèt breviter, hiſtoriolas Noe, Hud, & Aadæorum; Pharaonis, Saleh, & Thæmudæorum: Lot, & Madianitarum; David, & montium, & volucrum cum eo laudantium Deum.

Verſ. 22. Refert hanc de David fabellam; quam utpote longiuſculam, latinè tantùm fideliter dabo. Ita igitur alloquitur Mahumetum Deus ſuus: *An verò pervenit ad notitiam tuam hiſtoria Litigantium, cùm aſcenderunt per murum in Oratorium David* (nempè per feneſtras: nam ſi per januam introiſſent, illum orantem exturbaſſent. Acumen Gelalis). *Et intraverunt ad David, & ipſe timuit ab eis. At illi dixerunt: Ne timeas: nos ſumus duo litigantes, quorum alter adverſus alterum injuſtè inſurrexit. Judica ergo inter nos cum veritate, & ne iniquè agas, ſed oſtende nobis æquitatem viæ,* (ideſt juſtitiam cauſæ hujus). *Porrò huic fratri meo erant novem ac nonaginta oves: mihi verò ovis unica. Et dixit mihi: Da mihi eam cuſtodiendam; & prævaluit contra me in ſermone. Reſpondit David: Jam porrò iniquus fuit erga te in petitione ovis tuæ, ut adjungeret eam ovibus ſuis. Et quidem multi, qui ineunt ſocietatem in negotiis, violenter agunt alii contra alios, præter eos, qui credunt, & operantur bona. Sed quàm pauci ſunt hi!* Concludit narrationem: وظن داود انما فتناه فاستغفر ربه وخر راكعا واناب فغفرنا له ذلك وان له عندنا لزلفى وحسن ماب: *Et cognovit David, quòd nos tentaveramus eum* (per uxorem Uriæ) *& veniam petiit à Domino ſuo, & procidit in genua provolutus, & reverſus eſt ad Deum: Nos verò pepercimus ei hoc* (peccatum): *& quidem fuit illi apud nos augmentum* (bonorum in hoc Mundo) *& pulcher regreſſus* (in Paradiſum). En quomodo pervertat, atque in fabulam vertat impius ſcurra Sacram hiſtoriam, quæ habetur lib. 2. Regum cap. 12. Gelal autumat, hos duos litigantes fuiſſe Angelos, qui per eam parabolam voluerunt excitare David ad cognitionem peccati ſui cum uxore Uriæ, & ad agendam pro illo pœnitentiam.

Verſ. 33. Hæc legimus de Salomone: اذ عرض عليه بالعشي الصافنات الجياد فقال اني احببت حب الخير عن ذكر ربي حتى توارت بالحجاب ردوها علي فطفق مسحا بالسوق والاعناق: *Cùm expoſiti fuiſſent coram eo veſperè equi velociſſimi, qui ſtantes ſupra tres pedes, ungula quarti pedis terram tangebant* (& ad curſum eorum intentus, omiſiſſet orationem veſpertinam) *dixit: Ego amavi bonum* (transitorium ac mundanum) *pluſquam memoriam Domini mei,* (non perſolvendo orationem veſpertinam) *donec abſconderetur Sol ſub velamine* (noctis: ut curioſiùs equos currentes inſpicerem.) *Reducite equos illos ad me.* (Cùmque reducti fuiſſent) *præcidit crura, & colla eorum.* Figmentum pium.

Verſ. 36. Ita pronunciat Deus Mahumeticus de eodem Salomone. ولقد فتنا سليمن والقينا على كرسيه جسدا ثم اناب قال رب اغفر لي وهب لي ملكا لا ينبغي لاحد من بعدي انك انت الوهاب: *Et jam quidem caſtigavimus Salomonem, & poſuimus ſuper ſedem ejus corpus. Deindè converſus eſt ad Deum, & dixit: Domine mi, parce mihi, & da mihi regnum, quod non competat ulli poſt me, tu quippe es donator.* His paucis verbis innuitur fabula longiſſima, quam Mahumetus & Mahumetani acceperunt à Thalmude in lib. עין יעקוב p. 2. Tract. גמין: & in lib. ילקוט ſuper libros Regum c. 182. Ego illam ex تاريخ Iſmaelis Ebn-Aly fideliter referam.

Habebat Salomon puellam, cui tradebat anulum ſuum, cùm ingredi vellet in latrinam, ſeu, ut alii volunt, in balneum. Tradidit autem illi die quadam, & ingreſſus eſt in latrinam: & interim venit ad eam dæmon nomine Sakar (in Thalmud dicitur fuiſſe Haſmodæus) *in figura Salomonis, & accepit*

ab

ab ea anulum, ac projecit in mare. Sakar autem (assumpta figura Salomonis) *sedit super thronum ejus: & mutavit statuta & judicia ejus super filios Israel. Porrò Salomon exiens è latrina, quærebat anulum suum, in eo quippe sita erat stabilitas regni ejus; sed non invenit eum. Et cognovit, quòd Deus Excelsus ipsum punire voluisset: cœpitque circuire terram, ac dicere; Ego sum Salomon .. At ipsi negabant eum esse* (non enim amplius agnoscebant illum) *usquequo quadraginta dies* (alii majus spatium ponunt) *pertransissent. Salomon intereà nihil comedit: sed transiens deinde per quandam viam, incidit in aliquos piscatores, & petiit ab eis cibum. Illi verò piscem ei dederunt; cujus ventrem cùm aperuisset, invenit in eo anulum suum. Recuperato igitur per hunc anulum regno, comprehendit dæmonem Sakar, & alligavit eum cum saxo prægrandi, & projecit in mare Tyberiadis.* Eodem ferè modo refertur fabula à cæteris Expositoribus, & à Rabbinis in Thalmude; ubi etiam habetur, Salomonem comprehendisse Hasmodæum, inebriando illum vino posito in puteo, ex quo ille defessus sitim extinguere solebat, cùm priùs aquam, quæ in illo erat, exhausisset: nam sobrium, ob illius velocitatem & agilitatem, nunquam capere potuisset. Et hoc totum mysterium, seu verius delirium, in paucis illis Alcorani verbis continetur: post quæ, vers. 38. rursus venti, & Dæmones (quidam etiam compedibus vincti) Salomoni famulari introducuntur.

Vers. 43. Inducit in Scenam Job, cui Deus præcipit, ut pede percutiat terram: nam fonte, qui statim inde emanabit, poterit corpus lavare ulcerosum, ac refocillare, & contractam sitim extinguere: & concludit, vers. 46. وخذ بيدك ضغثا فاضرب به ولا تحنث انا وجدناه صابرا: *Et cape manu tua fasciculum* (virgarum) *& percute eo* (uxorem tuam) *& ne violes jusjurandum. Nos certè invenimus illum patientem.* Hæc dicuntur, quia (ut scribit Gelal, & cæteri Expositores) Job, dum morbo suo laboraret, juraverat se inflicturum centum ictus uxori, cùm convaluisset, ob culpam nescio quam ab ea admissam. Ubi verò convaluit, voluit Deus, ut posset huic juramento satisfacere, semel tantùm percutiendo uxorem fasciculo centum virgarum ex junco odorato; vel, ut alii malunt, ramo palmæ, in quo erant centum folia. O ingenia nugis fœcunda!

Vers. 52. Rursum Paradisus, pocula, poma, puellæ, lectuli, &c.

Vers. 72. Redit Adam cum Angelis ipsum adorantibus, & Diabolo adorare recusante, ac propterea ejecto è paradiso, post longam cum Deo altercationem.

Ex Sura 39. الزمر *Catervæ.*

Vers. 67. Hæc habentur de die Judicii: ونفخ في الصور فصعق من في السموات ومن في الارض الا ما شاء الله ثم نفخ فيه اخرى فاذا هم قيام ينظرون: *Et insufflabitur in tubam* (prima vice) *& corruent mortui, qui sunt in cœlis, & qui sunt in terra, præter eos, quos voluerit Deus. Deinde insufflabitur in eam* (post quadraginta annos) *secunda vice: & ecce ipsi* (qui erant mortui) *resurgent, & expectabunt* (quid futurum sit.) Alibi etiam habetur in Alcorano, ad sonum primæ tubæ morituros esse omnes terrigenas, & cœligenas, exceptis iis, quos Deus voluerit, nimirùm juxta Gelaleddinum: الحور والولدان وغيرهما, *puellas nigrioculas Paradisi, & pueros ejus, & alios.* Jahias excipit Gabrielem, Michaelem, Asraphelem, & Angelum mortis: qui tamen omnes ante signum secundæ tubæ morientur, & Angelus mortis morietur postremus omnium: & ad prædictum signum resurgent. Quis unquam somniavit, Angelos esse morituros, vel etiam capaces esse moriendi, cùm sint puri spiritus, & simplicissimæ intelligentiæ? Sed Mahumetus credit, non secus ac homines ex terra, ita Angelos ex igne creatos fuisse. Quamobrem error errorem excusat.

Ex Sura 40. المؤمن *Fidelis.*

Vers. 24. Redit Moyses, Pharao, Haman, turris pertingens ad cœlum, & alia figmenta toties decantata. Interseritur quidam è familia Pharaonis, qui cùm credidisset in Moysen, prædicat Ægyptiis religionem ejus, & cultum unius Dei: de quo tamen nihil legimus in Pentateucho. Quare inter consuetas fabulas recensendum est.

Ex Sura 41. فصلت *Distincta sunt.*

Vers. 9. Habetur, Deum creasse terram duobus diebus: & quatuor diebus produxisse ex ea necessaria ad victum pro homine, & cæteris animalibus. Deinde creasse cœlum ex fumo, & distinxisse illud in septem cœlos duobus diebus: & posuisse in cœlo terris proximo luminaria, & custodiam Angelorum cum jaculis flammeis ad arcendos dæmones, ne accederent ad audienda colloquia Angelorum, ac divinas revelationes.

Omnia hæc sunt contra veritatem Sacræ Historiæ, sive attendantur dies, quibus terra, cœlum, & cætera creata fuisse supponuntur: sive materia illa fumi, ex qua cœlum formatum fuisse dicitur: sive luminaria in ultimo cœlo posita, cùm in eo luna tantùm posita fuerit: sive demum custodia illa fictitia Angelorum, quæ (etiam ex testimonio & asserto Mahumetanorum) non fuit posita nisi post ortum Mahumeti.

Vers. 15. Recinet aliquid de Aadæis & Thæmudæis.

Ex Sura 43. الزخرف *Ornamentum.*

Vers. 25. Refricantur digladiationes Abrahæ cum patre suo circa idola, & cultum unius Dei.

Vers. 44. Iterùm prosilit Moyses cum Pharaone.

Vers. 66. Rursum Paradisus cum conjugibus; paropsides ex auro; calices sine ansis, ut facilius ex quacumque parte possint accipi & exhauriri: copia pomorum, & quicquid possit ad voluptatem & hilaritatem desiderari.

Vers. 73. Dicitur de damnatis in Gehenna: ونادوا

وناداوا يا مالك ليقض علينا ربّك : *Et clamabunt dicentes: O Malec, fac ut tandem abſumat nos Dominus tuus*. Iſte Malec eſt Angelus præpoſitus à Deo ſuper Gehennam, quem fingunt, interrogatum à damnatis non reſpondere niſi poſt mille annos.

Ex Sura 44. الدخان *Fumus*.

Verſ. 4. Loquens de nocte, in qua demiſſus fuit Alcoranus è cœlo, hæc habet: فيها يفرق كل أمر حكيم امرًا من عندنا : *In ea diſponitur omnis res ſapienter per imperium noſtrum*. Clariùs gloſſa Gelalis. فيها يفصل كلّ امر محكم من الارزاق والاجال وغيرهما التي تكون في سنة الي مثل تلك الليلة : *In ea diſtinctè ſapienterque diſponuntur à Deo univerſa ſpectantia ad vitam & mortem hominum, & ad alia, quæ futura ſunt eo anno, uſque ad eandem noctem ſequentis anni*. Vocatur autem hæc nox, ليلة القدر *Nox Alcader*, ideſt *Decreti*, ſeu *Diſpoſitionis*. Atqui Deus omnia decrevit ac diſpoſuit ab æterno diſtinctiſſimè, & ſapientiſſimè, & nimis puerile eſt credere, eſſe aliquam peculiarem noctem quotannis, in qua decernat ac diſponat res futuras illius anni.

Verſ. 17. Retruditur Moyſes cum Pharaone.

Verſ. 42. Loquens de pœnis gehennæ, hæc habet: ان شجرة الزقوم طعام الاثيم كالمهل يغلي في البطون كغلي الحميم خذوه فاعتلوه الي سواء الجحيم ثم صبّوا فوق راسه من عذاب الحميم ذق انك انت العزيز الكريم : *Certè arbor Zacum erit cibus peccatoris; ſicut amurca nigerrima ebulliet in ventre eorum in morem aquæ ferventiſſimæ. Arripite eum, & pertrahite in medium Tartari: deinde effundite ſuper caput ejus aquam ferventem:* (& dicite ei): *Guſta: quippe tu es potens ille, ac honoratus*. Hæc centies recantantur in Alcorano, & quidem materialiter, &, ut verba ſonant, à Moslemis creduntur. Nam allegoricè accepta, vel figuratè, eſſent tolerabilia.

Verſ. 50. Redit in ſcenam Paradiſus cum hortis, fontibus, veſtibus ſericis, lectulis, ſeu carrucis, omni genere pomorum, & puellis albis grandioculis, ad libidinem exercendam deſtinatis.

Ex Sura 46. الاحقاف *Alahkaph*.

Verſ. 21. Redit ſpectantibus in Scenam Hud cum Aadæis.

Verſ. 29. Alloquitur Mahumetum Deus ſuus fictitius: واذ صرفنا اليك نفرًا من الجن يستمعون القران فلمّا حضروه قالوا انصتوا فلما قضي ولّوا الي قومهم منذرين قالوا يا قومنا انّا سمعنا كتابًا أنزل من بعد موسي مصدّقًا لما بين يديه هدي الي الحق : *Et memento cùm venire fecimus ad te quoſdam ex Dæmonibus, ut audirent Alcoranum. Cùm autem ad te perveniſſent,* (& te illum legentem audiſſent) *dixerunt ad invicem: Attenti eſtote. Cùm autem abſolviſſes lectionem, reverſi ſunt ad gentem ſuam prædicaturi id quod audierant: & dixerunt: O populo noſter, nos certè audivimus librum, qui deſcendit è cœlo poſt Pentateuchum Moyſis, & confirmat Sacros libros anteà traditos, dirigitque ad veritatem. Erant Dæmones hi* (juxta gloſſam Gelalis) *ex Niſibina, ſeu ex Arabia felici; vel ex Ninive. Erant autem ſeptem, vel novem. Mahumetus porrò legebat Alcoranum in concavo trunci cujuſdam palmæ in aurora; eratque cum ſociis ſuis*. Addit, illos anteà fuiſſe Judaicæ religionis profeſſores, & Mahumetiſmum amplexos fuiſſe. Gratulandum eſt Moslemis, quòd eorum ſectæ aggregati ſint Dæmones Judæi. Sibi habeant tàm bellos ac lepidos neophytos, ac proſelytos.

Ex Sura 47. القتال *Bellum*.

Verſ. 16. En iterùm Paradiſus, ſed parumper immutatus. مثل الجنة التي وعد المتقون فيها انهار من ماء غير اسن وانهار من لبن لم يتغيّر طعمه وانهار من خمر لذّة للشاربين وانهار من عسل مصفّي ولهم فيها من كل الثمرات ومغفرة من ربّهم : *Similitudo Paradiſi, qui promiſſus eſt piis: ſunt in eo flumina aquæ incorruptibilis; & flumina lactis, cujus non immutatur guſtus: & flumina vini ſuavis bibentibus: & flumina mellis puriſſimi: & copia omnis generis fructuum; & indulgentia à Domino ſuo*. Hoc loco مثل *ſimilitudo*, exponitur communiter صفة *prædicatum proprium*. Nam tenentur Moslemi hæc credere materialiter, & juxta ſonum verborum. Mirum verò, quòd Mahumetus vinum concedat in cœlo, quòd tàm rigidè ſuis in terra interdixit. Magis verò mirum, quòd cùm incolæ hujus Paradiſi ſemper poma comedant, non ſecus ac ſi in ſylvis Calabrorum jugiter morarentur, dyſenteriam aſſiduè non patiantur. Benè eſt, quòd vinum pro antidoto in Paradiſum introduxerit, quamvis in terra prohibuerit.

Ex Sura 48. الفتح *Aperitio*.

Verſ. 5. Redit Paradiſus cum hortis, & fluminibus.

Verſ. 29. Hæc habentur de Mahumeto, & Mahumetanis: محمد رسول الله والذين معه شدّاء علي الكفار رحماء بينهم تريهم ركّعًا سجّدًا يبتغون فضلًا من الله

من الله ورضوانًا سيماهم في وجوههم من اثر السجود ذلك مثلهم فى التوراة ومثلهم فى الانجيل كزرع اخرج شطاءه فازره فاستغلظ فاستوي على سوقه يعجب الزّراع ليغيظ بهم الكفار:

Mahumetus eſt legatus Dei: qui verò ſunt cum eo, feroces ſunt contra infideles; miſericordes inter ſe. Videbis illos ſeſe incurvantes, adorantes; ut exquirant excellentiam à Deo, & beneplacitum. Signa eorum ſunt in faciebus eorum ex veſtigiis adorationis. Hæc eſt ſimilitudo eorum in Pentateucho. Similitudo autem eorum in Euangelio eſt ſicut ſemen, quod produxit culmum ſuum: deinde roboravit illum: tum craſſius factum eſt, & adæquatum eſt ſuper crura ſua, voluptatem afferens agricolæ. (Ita autem voluit Deus eſſe Mahumetanos) *ut ad iram excitarentur infideles per eos.* Impudentiſſimum mendacium. Nihil enim hujuſmodi in Pentateucho, vel in Euangelio reperitur.

Ex Sura 50. ق *Quoph.*

Verſ. 11. Apparent velut in tranſitu Noe cum populo ſuo, Thæmudæi, Aadæi, Pharao, Lot, Madianitæ, & nonnulli alii prophetæ & populi exotici.

Ex Sura 51. الذّاريات *Spargentes.*

Verſ. 7. Jurat Deus: والسماء ذات الحبك *Per cælum habens ſtrias.* Strias iſtas, ſeu ſemitas volunt Arabes eſſe in cœlis, ut per eas ſtellæ decurrere poſſint. Excuſandus eſt Mahumetus, ſi in re Aſtrologica hujuſmodi nugas effutit: nam, ut de Romulo dictum fuit, *arma magis, quàm ſidera norat.* Sed non meretur excuſationem, dum Deum ſuum per eas jurantem introducit.

Verſ. 24. Revertitur in ſcenam Abraham cum Angelis hoſpitibus, quorum prædictionem de Iſaac cùm audiſſet Sara, verſ. 29. اقبلت فى صرّة فصكّت وجهها وقالت عجوز عقيم قالوا كذلك قال ربّك انه هو الحكيم العليم: *advenit cum clamore ſtridulo, cædens palmis faciem ſuam, ac dicens: Ego ſum vetula ſterilis. At Angeli dixerunt ei: Ita dixit Dominus tuus, qui eſt Sapiens, Sciens.* Nuſquam legimus intemperies has ineptas de Sara ad nuncium Angelorum de Iſaac: imò ex Pentateucho conſtat oppoſitum.

Verſ. 32. Iterùm Lot & Sodomitæ.

Verſ. 38. Iterùm Moyſes cum Pharaone: & deinde Aadæi, Thæmudæi, & Noe cum gente ſua.

Ex Sura 52. الطور *Mons Sina.*

Verſ. 17. Rurſus Paradiſus cum viridariis ac deliciis, cum cibo & potu; cum lectulis & puellis, amplis pulchriſque oculis præditis; cum pomorum copia; cum carnibus, quas appetierint. Præbent ſibi mutuò calicem vini: & eunt in gyrum miniſtrantes pocula adoleſcentes pulcherrimi ut margaritæ. Omnia verò dulciſſimis confabulationibus condiuntur.

Ex Sura 53. النجم *Stella.*

Verſ. 47. Regerit per tranſennam Aadæos, Thæmudæos, populum Noe, ac Sodomitas.

Ex Sura 54. القمر *Luna.*

Verſ. 9. Iterùm Noe cum diluvio: Hud cum Aadæis: Thæmudæi cum Saleh, & camela portentoſa: Moyſes cum Pharaone: Lot cum Sodomitis; quos modò laterculis coctis è cœlo delapſis, & ſingulis ſingulorum Sodomitarum, qui perituri erant, nominibus conſignatis: modò per ventum, glareas, & lapillos ejaculantem, deletos fuiſſe fabulatur; atque ita excæcatos, ut facies eorum tota in unam veluti tabulam complanaretur.

Ex Sura 55. الرحمن *Miſerator.*

Hæc Sura tota eſt paræneſis, qua Mahumetus dæmones, & homines excitat ad gratitudinem erga Deum, ob beneficia utriſque conceſſa, hortaturque eos ad bonam frugem, præſertim timore gehennæ, & ſpe paradiſi: repetitque in ea per intercalationem triginta & una vicibus hunc verſiculum: فبأي آلاء ربّكما تكذّبون: *Quodnam ergo beneficiorum Domini veſtri inficiabimini?* Refert autem Alhakem ex Giaber, Mahumetum ipſum dixiſſe: ſe nunquam legiſſe hunc verſiculum dæmonibus, quin ſtatim reſponderent: لا بشى من نعمك نكذّبه فلك الحمد: *Nullum beneficiorum tuorum inficiamur: ſit ergo tibi laus.* Porrò in hac Sura effunditur in Paradiſi ſui deliciis exponendis, à v. 45. his verbis: ولمن يخاف مقام ربّه جنّتان ذواتا افنان فيهما عينان تجريان فيهما من كل فاكهة زوجان متّكئين على فرش بطائنها من استبرق وجنا الجنتين دانٍ فيهن قاصرات الطرف لم يطمثهنّ انس قبلهم ولا جان كانهنّ الياقوت والمرجان ومن دونهما جنّتان مدهامّتان فيهما عينان نضّاختان فيهما فاكهة ونخل ورمّان فيهنّ خيرات حسان حور مقصورات فى الخيام لم يطمثهنّ انس قبلهم ولا جان متّكئين على رفرف خضر وعبقري حسان:

Ei autem, qui timuerit præſentiam Domini ſui, erunt duo horti, ornati ramis arborum: in utriſque erunt duo fontes fluentes: in horum utroque erunt ex omni-

mnibus pomis duo genera. Accumbent ſuper lectos, quorum intrinſecæ partes erunt ex ſerico craſſiori, auro intertexto: fructus verò duorum hortorum erit vicinus (terræ, ut facilè manibus carpi poſſit). *In his hortis erunt puellæ, modeſtæ aſpectu: non defloravit eas ullus homo, neque genius ante illos* (quibus tradentur in conjuges). *Erunt pulchræ velut hiacynthi, aut margaritæ. Præter duos hortos erunt alii duo horti intensè virentes: & in utroque erunt duo fontes copioſis aquis jugiter manantes. In utroque erunt poma, & palmæ, & mala punica. In iiſdem erunt puellæ optimæ, pulcherrimæ, præditæ oculis amplis, atque impensè nigris, & candidis, cuſtoditæ in tabernaculis. Non defloravit eas ullus homo, aut genius ante eos* (quibus tradentur ad copulam). *Accumbent* (mariti earum cum eis) *ſuper ſtragula viridia, & tapetes pulcherrimos.* Deſipit prorſus atque inſanit Mahumetus in hoc ſuo Paradiſo.

Ex Sura 56. الواقعة *Caſura.*

In hac Sura repetit cum appendicibus eadem, quæ in ſuperiori de Paradiſo effutiverat. En ejus verba à verſu 13. fideliter latinè reddita. *Hi erunt approximati in hortis voluptatis, ſuper lectulos auro, gemmiſque contextos, diſcumbentes ſeſe mutuò reſpicient: circuibunt circa eos adoleſcentes perpetuandi in flore ætatis, cum ſcyphis ſine anſis, & calice ex vino jugiter fluenti, & cum pomorum copia, ut eligant, quæ velint, & carne avium, quas appetierint. Et erunt cum eis puellæ nigris ampliſque oculis præditæ, quaſi margaritæ in conchis abſconditæ.* Et nonnullis interpoſitis: *Morabuntur inter arbores Mauz pulchrè inter ſe diſpoſitas; & in umbra protenſa: & juxta aquam jugiter fluentem; & cum pomis multis non defecturis, à quibus capiendis nunquam impedientur. Et in lectis excelſis cum puellis, quas nos produximus virgines, conjugibus ſuis dilectas, illiſque coætaneas.* Circa illas aves ad cibum beatorum paratas ſcribit Jahias: قال سعيد بن راشد بلغني ان الطير يصفّ بين يدي الرجل فاذا اشتهي احدها اضطرب ثم صاربين يديه نضيجا: *Dixit Said Ebno-Raſced: Pervenit ad notitiam meam, quòd aves illæ ordinatim ſiſtent ſe ante unumquemque. Cùmque aliquis quampiam ex iis appetierit, illa commovebit ſeſe, deinde apparebit ante eum cocta.* Quòd autem dicitur, puellas illas factas fuiſſe Virgines; explicat Gelaleddinus: كلّما اتاهنّ ازواجهنّ وجدوهن عذاري: *quotieſcumque accedent conjuges earum, ut cum iis coeant, invenient eas virgines*: & addit, eas futuras من غير ولادة ولا وجع: *ſine partu prolis, & ſine ſenſu doloris*: ſcilicet illius quem experiuntur virgines in primis copulis. O Paradiſum prorſus pecuinum!

Ex Sura 60. الممتحنة *Probata.*

Verſ. 4. Redit Abraham diſceptans pro unitate Dei cum gente ſua: ſed quaſi per tranſennam.

Ex Sura 61. الصف *Ordo.*

Verſ. 6. Hæc habentur de Chriſto: قال عيسى ابن مريم يا بني اسرايبل اني رسول الله اليكم مصدّقا لما بين يدي من التوريـــة ومبشّرا برسول ياتي من بعدي اسمه احمد فلما جاءهم بالبيّنات قالوا هذا سحر مبين. *Dixit Jeſus filius Mariæ: O filii Iſrael: Ego quidem veni legatus Dei ad vos, confirmaturus Pentateuchum traditum ante me; & annuntio vobis Legatum, qui veniet poſt me, cujus nomen erit Ahmed. Ubi autem hic venit ad eos cum evidentibus argumentis, dixerunt: Hic eſt magus manifeſtus.* Hoc impudentiſſimum mendacium alibi refutavimus.

Ex Sura 64. التغابن *Mutua fraudatio.*

Verſ. 2. Paradiſus iterùm cum hortis, & fluminibus.

Ex Sura 65. الطلاق *Repudium.*

Verſ. 12. Iterùm Paradiſus cum hortis, & fluminibus.

Verſ. 13. Ita legitur: الله الذي خلق سبع السموات ومن الارض مثلهن يتنزل الامر بينهن: *Deus eſt, qui creavit ſeptem cœlos, & totidem terras: in quibus exercet imperium ſuum.* Terram eſſe unam, cæci ipſi norunt. Sed Mahumetus, & Mahumetani plures faciunt, ut ſuprà vidimus.

Ex Sura 66. التحريم *Prohibitio.*

Verſ. 6. Loquens de Gehenna hæc habet: وقودها الناس والحجارة عليها ملايكة غلاظ شداد لا يعصون الله ما امرهم ويفعلون ما يومرون: *Fomes illius ſunt homines, & lapides: conſtituti ſunt ſuper eam Angeli feroces, terribiles, qui non ſunt inobedientes Deo in eo, quod præcipit illis; ſed faciunt quod jubentur ab eo.* Ineptè ponuntur lapides (pro quibus accipiunt Expoſitores idola lapidea) fomes gehennæ: ſed ineptiùs ponuntur Præfecti illius Angeli (quos novemdecim faciunt): Angeli, inquam boni, Deoque obedientes, qui alios torquent, ab omni ipſi pœna immunes, quamvis in igne Gehennæ perpetuò commorentur. De his ſæpè fit in Alcorano commemoratio.

Verſ. 8. Paradiſus cum hortis, & fluminibus.

Verſ. 10. Legitur: ضرب الله مثلا للذين كفروا امراة نوح وامراة لوط: *Propoſuit Deus in exemplum infidelibus uxorem Noe, & uxorem Lot*: addit-

que

ditque ambas decepisse viros suos, & damnatas fuisse ad gehennam. Varia effutiunt Expositores de harum peccato, sed temerè, & absque ullo fundamento.

Vers. 12. Ita de uxore Pharaonis: وضرب اللـــه للذين امنـوا امراة فرعون اذ قالـــت ربّي ابـن لي عندك بيتاً فى الجنـــة ونجّني من فرعون وعملـه ونجّـــي من القـوم الظالميـــــــن

Proposuit autem Deus in exemplum fidelibus uxorem Pharaonis, cùm dixit: O Domine mi, ædifica mihi apud te domum in Paradiso, & libera me à Pharaone, & operibus ejus, & libera me à gentibus iniquis. Hæc (inquit Gelal) *credidit in Moysen, & vocabatur Asia. Propterea Pharao cruciavit eam, alligans manus & pedes ejus ad quatuor paxillos terræ infixos, & ponens super pectus ejus molam grandem; & ita relinquens radiis solaribus expositam. Sed cùm discederet is, qui custodiebat eam, Angeli umbram faciebant ei. Tandem Deus recepit spiritum ejus: & juxta Ebno-Keisan,* رفعت الي الجنـــة حيّة فهي تاكـل وتشرب : *Elevata fuit in paradisum viva, ubi comedit, & bibit.* Si hæc vera essent, nunquam Moyses ea tacuisset. Suspicor esse commentum aliquod Rabbinicum.

Ex Sura 69. الحاقّة *Fatalis.*

Regerit Thæmudæos, Pharaonem, Sodoman, Noe, & diluvium, paradisum cum hortis, fructibus, epulis, &c.

Ex Sura 70. المعارج *Gradus.*

Vers. 5. Loquens de die Judicii, asserit futurum يوم كان مقـــداره خمسيـــن الـــف سنـــة: *diem, cujus mensura erit quinquaginta millium annorum.* Suprà dixerat hunc diem futurum mille annorum: cùm tamen communiter Moslemi supremo Judicio dimidiam tantùm diem attribuant. Zamchascerius exponit: قيل فيه خمسون موطنًا كل موطـن الف سنة : *Dicitur judicandas esse quinquaginta nationes, quarum quælibet mille annos exiget ad judicium suum.*

Vers. 40. Legimus: فلا اقسـم برب المشـارق والمغارب : *Et non juro per Dominum Orientium, & Occidentium.* Ponit plures Orientes, & Occidentes ex falsa opinione pluralitatis Mundorum.

Ex Sura 71. نوح *Noe.*

Refertur ex professo tamquam aliquid novum, legatio Noe ad populum suum, toties hactenus recantata. Inter alia autem ponitur, tunc homines adorasse idola, quorum nomina erant. ود *Vaddus*: سواع *Suaus*: يغوث *Jaguth*: يعوق *Jauk*, & نسر *Nesrus*.

Sed jam suprà manifestè ostendimus, ante diluvium non fuisse idololatriam, quod etiam tenent Hebræi. Vide R. Moysen Ægyptium in *Morè Nebuchim*.

Ex Sura 72. الجنّ *Genii.*

Recoquit fabulam de Geniis seu dæmonibus, qui audientes lectionem Alcorani à Mahumeto conversi sunt ad illius sectam; itemque aliam fabulam de iisdem ex orbibus cœlestibus ejectis. Et in his nugis tota Sura versatur.

Ex Sura 74. المدّثر *Coopertus.*

Vers. 30. Loquens de Gehenna, repetit figmentum novendecim Angelorum, qui illi præfecti sunt, postèa subdit: وما جعلنا عدّتهم الا فتنـة للذين كفروا ليستيقـــن الذين اوتوا الكتاب ويزداد الذيـــن امنوا ايمانـــا ولا يرتاب الذين اوتو الكتـــاب :

Et non posuimus numerum eorum nisi ad schisma inter incredulos; & ut certi fierent Scripturales, & fides augeretur fidelibus; neque ultrà dubitarent Scripturales. Nempè, Judæi & Christiani non dubitarent Mahumetum esse veracem, cùm viderent illum ita divinasse numerum Angelorum Gehennæ præfectorum. Verùm neque Christiani, neque Judæi (ut puto) de his Angelis aliquid unquam resciverunt, & ne somniarunt quidem.

Ex Sura 76. الانسان *Homo.*

Vers. 1. Dicitur: هل اتي علي الانسان حين من الدهـــر لم يكـــن شيئًـــا مذكـــــورًا :

An venit super hominem tempus ex sæculo; nec fuit res ulla memorabilis? Hæc verba juxta glossam Gelalis hanc continent sententiam. هل قد اتي علي الانسان ادم حين من الدهر اربعون سنة لم يكـــن فيـــه شيئًا مذكورا كان فيـه مصوّرًا من طيـــن :

An transiit super hominem, nempè super Adam, tempus ex sæculo, idest quadraginta anni: nec fuit in eo res ulla memorabilis, quia eo tempore fuit semper figmentum ex luto? At Adam statim formatus à Deo ex pulvere terræ, animatus fuit, & factus est in animam viventem. Mirum est, Mahumetum & Mahumetanos, in rebus tàm evidentibus ac certis ita hallucinari, ac prorsus cæcutire. Nonnulli, ut Mahumetum excusent, detorquent hæc ad tempus, quo homo manet embrio, vel infans in utero matris: sed ineptè novem menses dicerentur الدهـــر من حيـــن tempus ex sæculo; idest longissimum tempus: neque hæc esset res admiratione digna.

Verſ. 5. Redit ad Paradiſum ſuum, *in quo Juſti bibent ex calice vini mixti aqua Caphur, qui eſt fons, ex quo bibent ſervi Dei, & unuſquiſque deducet eum per rivulos, quò ipſi commodum fuerit. Diſcumbent ibi ſuper lectulos ſponſales in umbris arborum, demittentium ramos, ut faciliùs poma poſſint decerpi. Circumferentur crateres argentei ſine anſis, ut ex omni parte capi poſſint, ſicut cyathi vitrei, & ponent in eis quantum vini placuerit. Miſcebunt autem vinum aqua Zangebil, qui eſt fons, qui cognominatur Salſabil. Pueri in flore ætatis perpetuò duraturi, velut margaritæ ſparſæ ibunt in gyrum pocula miniſtrantes. Induentur veſtibus ſericis viridis coloris, ſubtilioribus, & craſſioribus, & ornabuntur armillis argenteis.* Tædet toties hæc referre: & tamen referre neceſſarium exiſtimo, ut agnoſcat Lector, quas merces Alcoranus miſeris Arabibus emendas exponat.

Ex Sura 70. المرسلات *Miſſæ.*

Verſ. 41. Redit Paradiſus cum umbris, & fontibus, & pomis cujuſque generis, ut unuſquiſque eligat quæ concupierit. Neſcio, an Calabri tot pomis abundent, quot Paradiſus Mahumeti.

Ex Sura 78. النبأ *Nuncium.*

Verſ. 30. Iterùm Paradiſus, cum hortis arboribus conſitis, cum vinetis, & uvis, & puellis cum mammis ſororiantibus ac turgidis: & calicibus vino ſpumantibus.

Ex Sura 79. النازعات *Abſtrahentes.*

Verſ. 15. Obtundit Deus ſuus Mahumetum, dum petit ab eo: هل اتاك حديث موسى: *An audiſti unquam hiſtoriam Moyſis?* Et quamvis toties eam illi narraverit; hìc tamen illi retrudit.

Verſ. 28. Aſſerit, Deum *priùs perfectè conformaſſe cœlum, & obtenebraſſe noctem ejus, & eduxiſſe ſplendorem ejus*; ideſt produxiſſe in eo ſolem poſt tenebras præcedentes, ut exponunt gloſſæ; *& poſteà expandiſſe terram, & eduxiſſe ex ea fontes, & herbas, & arbores; & ſtabiliſſe in ea montes.* At hoc eſt contra id, quod ipſemet ſuprà dixit non ſemel: nempè Deum priùs creaſſe terram, & omnia, quæ in ea ſunt: & poſteà animum intendiſſe ad creandum cœlum.

Ex Sura 81. التكوير *Involutio.*

Verſ. 4. Inter ſigna diei Judicii ponuntur اذا العشار عطلت واذا الوحوش حشرت: *Cùm camelæ deſtitutæ fuerint: & cùm feræ congregatæ fuerint.* Primum ſignum eſt prorsùs frivolum. Secundum autem, ſi intelligatur eo modo, quo exponunt Gloſſæ, eſt omninò incredibile. Ideò feras reſuſcitandas, & congregandas vult Gelal. ليقتص لبعض من بعض ثم تصير ترابا: *ut ſumatur vindicta aliarum ex aliis, & poſteà in pulverem reducantur.* Vel, ut ait Jahias: ليقضي لبعضها من بعض ثم يقال لها كوني ترابا: *ut judicium fiat uni de alia: & poſteà dicatur ei: Eſto pulvis.* Feræ ex neceſſitate operantur, & quemadmodum culpæ ſunt incapaces, ita etiam pœna pro culpa illis nulla debetur. Quòd ſi Deus aliquando juſſit beſtias occidi, vel lapidari, aut comburi; id fecit in deteſtationem culpæ ab hominibus perpetratæ, & in pœnam ipſis hominibus. Et ita intelligenda ſunt verba Gen. cap. 9. dicta à Deo Noe & filiis ejus: *Sanguinem animarum veſtrarum requiram de manu cunctarum beſtiarum*: & alia hujuſmodi loca: vel dicendum eſt, has eſſe locutiones figuratas, quales ſæpè in Sacris literis occurrunt.

Ex Sura 83. التطفيف *Menſura injuſta.*

Verſ. 7. Ita de Iniquis: ان كتاب الفجار لفي سجين وما ادريك ما سجين كتاب مرقوم: *Certè liber Sceleſtorum erit in Saggin. Quid verò faciet, ut intelligas, quid ſit Saggin? Eſt liber delineatus.* Et deinde verſ. 18. pronunciat de Juſtis: ان كتاب الابرار لفي عليين وما ادريك ما عليين كتاب مرقوم يشهده المقربون: *Certè liber Juſtorum erit in Aliin. Et quid faciat, ut intelligas, quid ſit Aliin? Eſt liber delineatus, cui teſtes adſunt Approximati*: ideſt Angeli Deo proximi. Inepta prorſus loquutio, dum tàm liber Iniquorum, quàm liber Juſtorum dicitur eſſe in libro delineato. Quamobrem Expoſitores nihil curantes interpretationem factam à Mahumeto ipſo, utpote ridiculam, volunt tàm *Saggin*, quàm *Aliin*, eſſe loca quædam. Primum quidem in imo terræ ſeptimæ, ubi reſidet Diabolus: Secundum autem in ſeptimo cœlo ſub Throno Dei. Ita Gelaleddinus, & alii. Sed omnia ſunt figmenta.

Verſ. 22. Reponit Paradiſum cum quodam additamento nota digno v. 25. his verbis: يسقون من رحيق مختوم ختامه مسك وفي ذلك فليتنافس المتنافسون: *Potabuntur ex vino puriſſimo ſigillato: & ſigillum ejus erit muſcus. Ad hoc porrò anhelent illi, qui anhelant ad felicitatem.* Nam ut explicat Gelal, ſervabunt hoc vinum apud ſe repoſitum علي انابيها لا يفك ختمها الا هم: *in vaſis ſuis ſigillo obſignatis, quod nemo ſolvet, vel amovebit, niſi ipſi.* Quod verò addit, *ſigillum fore muſcum*, ſignificat cretulam ad ſigillandum adhibitam, ex muſco, vel alia materia ſuaveolenti eſſe componendam; vel, ut exponit Gelal, quia: آخر شربه يفوح منه ريحة المسك: *ultimus hauſtus hujus vini*, (dum calix exhauritur) *efflabit, ac relinquet poſt ſe odorem muſci.* Habebit igitur quilibet beatus dolium ſuum ſigillo obſignatum, ne ſcilicet evaneſcat, vel ne aliquis alius beatus ex eo furtim ſorbillet: adeò enim pretioſum eſt, ut ad illius

illius potum aſpirare debeant, qui ad ſummam aſpirant felicitatem.

Ex Sura 83. الانشقاق *Sciſſio.*

Verſ. 7. Aſſerit, in die Judicii homini juſto dandum eſſe librum ſuum بيمينه *in manu dextera ejus:* Peccatori autem وراء ظهره *poſt tergum ipſius.* Quia ſcilicet, ut ait Gelal يغلّ يمناه الي عنقه وتجعل يسراه وراء ظهره فياخذ بها كتابه : *peccatori alligabitur ad collum dextera ejus, & ſiniſtra ejus poſt tergum ipſius; quamobrem librum ſuum poſt tergum accipiet.* Hæc ſi materialiter accipiantur, prout accipiuntur à Mahumetanis, à veritate aliena cenſenda ſunt.

Ex Sura 85. البروج *Turres.*

Refricat hìc etiam hortos & flumina Paradiſi: & Pharaonis, ac Thæmudæorum nugas.

Ex Sura 88. الغاشية *Operiens.*

In hac etiam producitur Paradiſus cum hortis, fontibus, lectulis, crateribus, pulvinaribus, ac tapetibus.

Ex Sura 89. الفجر *Aurora.*

Redeunt Aadæi, Thæmudæi, & Pharao, cum ſuis quiſquiliis.

Verſ. 26. Loquens de die Judicii, habet. وجيء يومئذ بجهنم : *& adducetur in illa die Gehenna.* Gelaledd. تقاد بسبعين الف زمام كل زمام بايدي سبعين الف ملك لها زفير وتغييظ : *Adducetur* (Gehenna in die Judicii) *ligata ſeptuaginta millibus habenis: & unaquæque habena trahetur à ſeptuaginta millibus Angelis. Ipſa verò cum indignatione & ira mugiet.* Magnum figmentum; ſed tamen apud Moslemos habet fidem.

Ex Sura 91. الشمس *Sol.*

Verſ. 11. Recoquit crambem fabulæ Thæmudæorum & Saleh, & camelæ è rupe productæ.

Ex Sura 97. القدر *Alcader.*

In hac Sura recinitur ex profeſſo commentum de Nocte Alcader, in qua delapſus eſt Alcoranus à Throno Dei ad cœlum lunæ. Ita autem in illa introducitur Deus loquens: انّا انزلناه فى ليلة القدر وما ادريك ما ليلة القدر ليلة القدر خير من الف شهر تنزّل الملايكة والروح فيها باذن ربّهم من كل امر سلام هي حتي مطلع الفجر : *Nos certè demiſimus eum* (ideſt Alcoranum) *in nocte Alcader: & quid faciet, ut tu intelligas, quid ſit nox Alcader? Nox Alcader melior eſt, quàm mille menſes. Deſcendunt Angeli & Spiritus* (ideſt Gabriel) *in ea per voluntatem Domini ſui pro omni re* (ideſt ad executionem decretorum, quæ fecit Deus illa nocte, quibus diſpoſuit de omni re pro eo anno). *Pax eſt* (in ea nocte tota) *uſque ad ortum auroræ.*

Ex Sura 98. البينة *Evidentia.*

In hac Sura, Lector te relinquo, ut in Paradiſo Mahumetico, qui in ea retruditur, inter fontes, & arbores, quantum libuerit, reſpires, niſi fortè in domeſticis tuis prædiis aliquid melius habueris· & certè habebis. In ſequentibus ſuris omnia nugæ & quiſquiliæ, in quibus tempus tàm mihi pretioſum terere, magnum piaculum exiſtimarem. Te quoque hactenùs expoſitis ineptiis ac fabulis jam ad nauſeam ſaturum eſſe non dubito.

CONCLUSIO TOTIUS OPERIS.

HActenùs Alcorano contra Alcoranum pugnavi: & Mahumetum gladio ſuo jugulare pro mea virili conatus ſum. At enim, neque illum expugnavi; neque hunc jugulavi. Per me non ſtetit: ſed utraque victoria non ex Alcorano, vel Mahumeto, verùm ex iis, qui illos ſequuntur, dependet. Tu verò quid facias cum iis, qui non rationi ac veritati; ſed obſtinationi, & præoccupatæ ab errore menti ſeſe totos commiſerunt? Nonnullos legimus, & fortaſsè etiam novimus, qui ob læſam phantaſiam, & crederent fixè, & firmiter aſſererent, ſe mortuos eſſe; ac propterea cibum potumque rejicerent. Alios, qui ſe vitreos eſſe exiſtimantes, omnem contactum, cane pejus & angue, refugerent. Alios, qui ſe in aves verſos putantes, per tecta domorum brachia in modum alarum motitantes, volare tentarent. Ita in his imaginatio depravata prævalebat, ut ne apertiſſimis quidem rationibus, & palpabilibus, ut ita dicam, argumentis, poſſent ab errore ſuo removeri. His perſimiles Mahumetanicæ ſuperſtitionis aſſeclæ mihi eſſe videntur. Contendunt, ſe in bona religione verſari; non quia verè id agnoſcant, ſed quia à Mahumeto faſcinati ſunt. Affirmat hic, ſe nihil aliud docere in Alcorano, quàm quod Moyſes in Pentateucho, Chriſtus in Euangelio tradidere: ſeque ſuamque doctrinam fuiſſe ab utroque prædictam. Manifeſtè oſtendo eis in prima parte hujus mei operis, neque in Pentateucho, neque in Euangelio, neque in ullo alio Sacro libro, quidquam, quod ad Mahumeti prophetiam ſpectet, reperiri: Alcoranum porrò longiſſimè ab his omnibus diſſidere. At illi, & Judæos Pentateuchum, & Chriſtianos Euangelium corrupiſſe reponunt. Hoc verò non ſolùm falſum, ſed impoſſibile, meridiana luce clarius demonſtro. Quid illi? Contendunt nihilominus, & in Pentateuchi, & in Euangelii codicibus, etiam quales nunc habemus, ſexcenta eſſe de Mahumeto ejuſque ſecta vaticinia. Exquirimus, ubinam, vel quænam ea ſint. Nugas & ineptias vaticiniorum loco producunt: quas cùm ipſimet nihil pro Pſeudopropheta ſuo, ejuſque ſuperſtitione facere apertè cognoſcant, ad miracula confugiunt. Ea & multa, & magna Mahumetum patraſſe affirmant. Sed ex ipſis Alcorani verbis, ipſiuſque Mahumeti, & ſapientiorum Moslemorum confeſſione, nullum verum ab eo miraculum factum fuiſſe, in ſecunda parte evidentiſſimè probo. At verò illi: Satis eſt, inquiunt, quòd Mahumetus & religionem veram tradiderit; & legem bonam docuerit: nam ipſemet ſe ad hoc tantùm miſſum à Deo fuiſſe, non autem ad miracula; ſexcenties in Alcorano teſtatur. Hoc etiam eorum propugnaculum, ſeu effugium, funditùs dirui in tertia parte: ibi enim quæ dogmata Alcoranus contineat, quàm falſa, quàm abſurda, quàm à divina in Sacris literis revelatione aliena, unuſquiſque videre poteſt. Neque verò meliora jura, quàm dogmata Mahumetus Aſſeclis ſuis propoſuit. Satis ſint ea, quæ in quarta parte circa ejus leges & ſanctiones practicas tàm ſacras, quàm politicas diſſeruimus: quibus ſi Alcoranicarum fabularum, mendaciorum, impietatum ac ſuperſtitionum colophonem imponas, planiſſimè cognoſces, ingenuèque fateberis, cæcos prorſus eſſe, vel in pluſquam cymmeriis tenebris jacere Mahumetanos, qui errores tàm craſſos & apertos ab Impoſtore ſuo ſibi pro divinis oraculis obtruſos non videant; ſeque ab eo faſcinatos ac dementatos eſſe non agnoſcant.

Alia ex parte Chriſtianæ religionis veritatem ex apertiſſimis Sacrarum Scripturarum oraculis, quæ Adverſarii non inficiantur: ex innumerorum miraculorum, quæ iidem in dubium non revocant, teſtimonio: ex dogmatum in divina revelatione fundatorum, quæ ipſi quoque admittunt, veritate: quamvis à legitimo ſenſu ea diſtorquere, ſed fruſtrà, conentur: ex legis Euangelicæ à Chriſto traditæ ſumma perfectione ac Sanctitate, quam vel inviti agnoſcunt, ac fatentur, evidentiſſimè demonſtravi. Neſcio quid ad hæc reſpondere, vel contra hæc objicere poſſint Mahumetani; niſi fortè ſtraminea illa argumenta; diuturnitatem ſectæ: numerum aſſeclarum: amplitudinem imperii: victoriarum felicitatem: quibus addere etiam conſueverunt, morum vitæque probitatem: ſuperſtitionis ſuæ in precibus, purificationibus, jejuniis, peregrinationibus, eleemoſynis exactam obſervantiam: incorruptum juſtitiæ tenorem, & alia hujuſmodi; quæ partim falſa, partim ad meram oſtentationem, partim nullius momenti ad veram religionem, & quod præcipuum eſt, innumeris vitiis, ſceleribus, ac flagitiis admixta eſſe jam vidimus, & omnes, qui inter Mahumetanos verſati ſunt uno ore teſtantur. Præcluſum eſt igitur illis omne

effu-

effugium, quo possint se in superstitione sua sustinere ac tueri: sublata omnis excusatio, qua Christianæ veræque Religionis ignorantiam prætendere queant.

Novi ego ipse nonnullos Mahumetanos, qui his argumentis convicti, cùm aliud quod responderent non haberent, tàm ipsos in sua lege, quàm Christianos in sua, etiam juxta Alcorani doctrinam, æternam salutem consequi posse contenderent. Atqui impossibile hoc esse jam satis in principio mei Operis demonstravi. Et Mahumetus ipse (juxta eorum receptam traditionem) contra id, quod in Alcorano toties apertè affirmat; unam tantùm esse religionem, quæ ad æternam salutem duceret, pronunciavit.

Ex hactenus dictis, nemo non videt, quàm facilè possent Mahumetani de errore suo convinci: si ipsi convinci vellent. Sed volent, ut spero, aliquando, divina aspirante gratia, cùm durissimum Tyrannorum suorum jugum excusserint, & in Christianorum Principum tutelam sese sponte receperint; vel sub eorum potestatem victi devenerint. Tunc verò cùm libera erit eis religionis electio; & neque ignem, neque infame lignum formidabunt; facilè argumentis meis ad superstitionem suam deponendam, & ad veram religionem susciendam perducentur. Imò satis erit ad hoc; si Alcoranum suum (pia illa quam nunc impiè stultèque habent, affectione sepositâ) attentiùs legerint, & ad veritatis examen expenderint, ac trutinaverint. Videlicet nulla alia sunt validiora ac fortiora contra Alcoranum, ejusque vanitatem ac falsitatem argumenta, quàm ea, quæ ab Alcorano ipso suppeditantur. Satis luculento exemplo assertum meum comprobatur, quo huic operi coronidem imponam. Refert illud à me in principio laudatus, & nunc in fine cum laude commemorandus, Reverendissimus Pater Tyrsus Gonzalez de Santalla Illustrissimæ Societatis Jesu supremus ac sapientissimus Moderator, in Opere suo egregio, *Manuductionis ad conversionem Mahumetanorum*, lib. 2. cap. 9. allegans ejus auctorem Sanctum Eulogium Episcopum Toletanum & Martyrem in libro, cui titulus, *Memoria Sanctorum*. Ita igitur se res habuit.

Dum Hispania sub durissimo Maurorum jugo ingemisceret, juvenis quidam Cordubensis, quamvis amitam Christianam haberet, in Agarenica tamen superstitione natus, & enutritus eam, ut ita dicam, innocenter profitebatur. Hortabatur eum identidem amita, ut Mahumeto valedicens, Christianam susciperet Religionem. Senserunt id cæteri cognati Mahumetani, quamobrem ut piæ fœminæ solicitam pro nepote curam eluderent, curaverunt, ut is in Arabicis literis probè instrueretur, quò Alcorani lectione Mahumeticam legem & à fundamentis addisceret, & constantiùs deinde retineret. Erudito eum Magistro commiserunt: ipse verò, utpote prompti vivacisque ingenii, brevi in Arabico idiomate tantum profecit, ut Alcoranum & legere, & intelligere commodè posset. Existimavere consanguinei se jam adolescentem contra pias amitæ insidias, in tuto habere. Alcoranum illi statim legendum, attentèque considerandum tradidere. Adolescens, qui jam Arabici sermonis gustum aliquem accepisset, avidiùs librum illum, quem adeò celebrari audierat, arripuit, statimque legere cœpit. At cùm semel, atque iterùm legisset, longè alium ab eo, quem à suis audierat, invenit. Omnia in eo perturbata & confusa animadvertit: pleraque obscura, & perplexa: stylum fluidum quidem, & aures vellicantem; sed meras inanias continentem: Surarum titulos ridiculos, nec ferè unquam earum materiæ respondentes: Idem in una Sura dictum, & in alia, imò aliquando in eadem retractatum: apertas passim contradictiones: innumeras ineptias, ac fabulas aniles: Perpetuam in toto Alcorano earumdem rerum cantionem: Paradisi felicitatem in scortis, Ganymedibus, lectulis, poculis, pomis, nemoribus, fluminibus, armillis, sericis, & hujusmodi partim obscœnissimis, partim vilissimis deliciis ac voluptatibus positam: Deum partim perjurum: partim per res inanissimas atque indignissimas pro æquè inanibus & indignis juramenta bis, ter, quinquies, septies, novies, eodem tempore effundentem; & prophetæ suo Mahumeto in lasciviis, adulteriis, furtis, ac perjuriis lenocinantem: Prophetam ipsum totum fœminis, deliciis, gulæ, prædis, latrociniis, humano sanguini effundendo addictum: nihilque aliud in Alcorano, quàm propria commoda curantem: Subditorum marsupiis ad injusta bella gerenda sub specie religionis semper inhiantem: fœminarum honestarum pudicitiæ insidiantem: divinas revelationes ad probra sua cohonestanda vel ad contribulium & consanguineorum suorum, quos exosos haberet, famam dilacerandam, semper paratas habere: Totum denique librum à capite ad calcem, armis, fœminis, prædis, cædibus, fabulis, nugis, mendaciis, superstitionibus esse refertum: Pauca tantùm nescio quæ, ex Christianorum libris fortassè furto sublata, & centies repetita, sani aliquid piique redolere.

Hæc, & alia hujusmodi ubi prudentissimus juvenis animadvertit contineri in Libro illo, quem divinitùs traditum, atque in throno, atque in essentia Dei custodiri, nullumque parem aut similem unquam habuisse, aut habiturum esse Moslemi sui jactabant, obstupuit: atque apertè intellexit, nullo modo hujusmodi librum esse posse à Deo traditum; sed vel à nequissimo omnium mortalium, vel à Dæmone ipso compactum & concinnatum, atque ad humani generis perniciem editum, ac vulgatum fuisse, certissimè sibi persuasit. Alia ex parte animo revolvens ea, quæ ab amita, & aliis audierat, Christianæ Religionis dignitate, deque mysteriorum ejus majestate, & gravitate, legisque Euangelicæ puritate ac sanctitate; & quæ Mahumetani ipsi de Christo, ejusque matre Virgine Maria gloriossimè prædicabant: Alcoranum cum Euangelio: Mahumetum cum Christo: Agarenicam superstitionem cum Christiana religione componens; clariùs ac manifestiùs Mahumeticæ sectæ vanitatem ac falsitatem, & Christianæ fidei veritatem agnoscebat. Quid multa? Eodem momento se Christianum esse velle firmissimè deliberavit. Nec mora: ut salutari lavacro ad vitam æternam regeneraretur, Sacrisque Christianæ fidei mysteriis initiaretur clam curavit, & obtinuit. Mox palam, nec sine multis testibus, Mahumetum, impiamque ejus legem ejuravit: Christo se jam nomen dedisse; illius fidem ac legem sequi velle, liberè constanterque pronunciavit. Obstupuere Mauri, præsertim cognati, tàm subitam adolescentis mutationem. Lenibus primò blandisque verbis illum à proposito removere, & ad avitam superstitionem revocare conati sunt. Verùm ubi semper constantiorem viderunt, ad minas ac terrores conversi; flagra illi, lanienam, ignem, palum intentare cœperunt. Sed fortissimum adolescentem nihil hæc movebant. Quamobrem illi in furorem acti, ut tantam Prophetæ sui injuriam ulciscerentur, innocentis-

simum juvenem barbarè trucidaverunt; atque ejus spiritus purissimus statim in cœlestes sedes inter Martyrum choros evolavit.

Ita ars arte delusa est: & medela venit unde malum parabatur. Profuit huic adolescenti ad cognoscendam Mahumetanicæ sectæ falsitatem ac vanitatem, atque ad æternam felicitatem per mortem tàm gloriosam promerendam, Alcorani lectio, ex qua laqueus erroris, & æternæ perditionis illi curabatur. Neque dubito, aliis etiam profuturam, dummodo sine animo ab errore præoccupato, illum & legant, & expendant: nam, ut verbis S. Eulogii concludam: *Si aliquis Catholicus* (veritatis scilicet amicus) *velit falsitatem sectæ Mahumetanæ clarè deprehendere, nullo alio opus ipsi est, quàm cum Sapientioribus Mahumetanorum sermones de Religione miscere, & ab iis interrogare, quid credant. Eis enim auditis, quæ ipsorum Lex* (nempè Alcoranus) *docet; statim cognoscet, illam esse mendacem, & Deo auctore indignam.*

FINIS.

Appen-

Appendix.

Nihil tàm falſum aut abſurdum à novarum ſectarum auctoribus excogitatum eſt, quod larvam aliquam veritatis è Sacris Scripturis perperam intellectis ſibi non aſſumat. Quid magis à veritate & à ratione alienum, quàm non ſolùm brutis animantibus, ſed etiam arboribus, ac lapidibus, & intellectum, & loquelam, non ſecus ac hominibus tribuere? & nihilominus tribuit Alcoranus, ut jam vidimus. Si objicias Mahumetanis, hoc & omni rectæ rationi, & naturæ ipſi repugnare; ſtatim ad ſacrarum ſcripturarum teſtimonia te provocabunt.

Primò: Geneſis cap. 3. Serpens alloquitur Mulierem, dicens: *Cur præcepit vobis Deus, ut non comederetis de omni ligno Paradiſi? Cui reſpondit mulier: De fructu lignorum, quæ ſunt in Paradiſo veſcimur: de fructu verò ligni, quod eſt in medio Paradiſi, præcepit nobis Deus, ne comederemus, & ne tangeremus illud, ne forte moriamur. Dixit autem ſerpens ad mulierem: Nequaquam moriemini: Scit enim Deus, quòd in quacumque die comederitis ex eo, aperientur oculi veſtri: & eritis ſicut Dii, ſcientes bonum & malum.* Ex his patet, ſerpentem habuiſſe uſum rationis; & ex vi illius, cum muliere loquutum fuiſſe.

Reſpondeo, Mahumetanos ipſos communiter docere, non ſerpentem, ſed Diabolum à ſerpente in Paradiſum delatum, cum Heva loquutum fuiſſe, eamque decepiſſe. Verum tamen eſt, Diabolum voces humanas in ore ſerpentis materiales efformaſſe, quaſi in organo certa ratione moto, colliſo, ac modulato; abſque ulla ſerpentis prævia ratione, aut cognitione.

Secundò: In libro Numerorum, capite 22. Aſina cùm fuſte à Balaam percuteretur, dixit illi: *Quid feci tibi? cur percutis me? ecce jam tertiò.* Cùmque Balaam acriùs in eam deſæviret; ſubdidit illa: *Nonne animal tuum ſum, cui ſemper ſedere conſuevisti uſque in præſentem diem? Dic, quid ſimile unquam fecerim tibi? At ille ait; Nunquam.* Non poterat aſina ita cum Domino ſuo diſceptare, niſi intellectu & ratione prædita eſſet.

Reſpondeo; eodem modo, quo ſerpentem, aſinam hanc loquutam fuiſſe, nempè materialiter tantùm, abſque eo quòd intelligeret, quid voces ſuæ ſignificarent, quippe à movente extrinſeco, nempè ab Angelo, in ore illius, & per illius organa formabantur. Id quod non obſcurè innuitur verbis illis: *Aperuitque Dominus os aſinæ, & loquuta eſt:* quia loquutio illius habuit motum tantùm ab extrinſeco, non autem à prævia cognitione intrinſeca.

Tertiò:

Tertiò: in libro Job cap. 38. interrogatur ipſe Job à Deo: *Quis poſuit in viſceribus hominis ſcientiam? vel quis dedit gallo intelligentiam?* ex quibus verbis colligitur, gallum ratione præditum eſſe.

Reſpondeo: Hebraicam vocem שכוי à multis Interpretibus exponi *cor*, non *gallum*. Sed cùm Latina noſtra habeant *gallum*; & ita doctiſſimi Hebræorum vertant: pro *intelligentia*, accipiendum hìc eſſe inſtinctum naturalem galli, cantandi certis horis noctis, inditum illi à Deo; quo, vi nativi temperamenti aerei, & ignei, excitantur ei ſenſus illis temporibus, quibus acceſſum & influxum Solis notabilius percipit: unde inſtinctu phantaſiæ mox in cantum, & alarum plauſum ex naturæ neceſſitate erumpit: non ex vi rationis.

Quartò, in eodem Job cap. 38. dicuntur, *pulli corvorum clamare ad Deum, vagantes eò quòd non habeant cibos*. Idem penè habetur in Pſalmo 146. & Pſalmo 103. dicuntur, *catuli leonum quærere à Deo eſcam ſibi*.

Reſpondeo; corvos, ſeu leones, aut alia animalia clamare ad Deum, & petere ab eo cibum non ex ductu rationis, ſed ex innato appetitu, quem exprimunt vocibus ſuis exquirentes eſcas illas, quas ipſis Deus præparavit.

Poſtremò objiciunt Mahumetani, frequenter haberi in ſacris literis, non ſolùm bruta animantia, ſed etiam alias res inanimatas laudare Deum, eique obſequium præſtare. Imò David, aliique ſancti viri, toti ſunt in invitandis omnibus creaturis, etiam inanimatis & inſenſibilibus, ad laudandum Deum, eique benedicendum.

Reſpondeo, ſi per hoc contendunt Mahumetani, creaturas omnes præditas eſſe ratione, & operari ex prævia cognitione: nimis ſe rudes atque hebetes oſtendere. Porrò creaturæ omnes Deum laudare dicuntur, quatenus adamuſſim exercent, & exequuntur id, ad quod Deus eas creavit; & per admirabiles operationes ſuas, quantumvis naturales & neceſſarias, prædicant quodammodo illius gloriam, potentiam, ſapientiam, ac magnitudinem. Neque tamen fruſtrà, & inutiliter homines invitant reliquas creaturas, ad laudandum Deum: nam per hoc proteſtantur, ſe ratum habere, & probare, & quantum eſt ex ſe, procurare id ipſum, quod illæ faciunt ex naturali inſtinctu, & ex neceſſitate, laudando Deum, eique tanquam Creatori ſuo ſerviendo.

INDEX CAPITUM.

Præmium. *Pagina.* 3.

Cap. I. Præmittuntur quædam pro resolutione hujus quæstionis. *ibid.*

Cap. II. Comparantur inter se leges Religionis Christianæ, & Sectæ Mahumetanicæ. *pag.* 5.

Cap. III. Proponuntur, & explicantur leges peculiares practicæ Religionis Mahumetanicæ. *pag.* 8.

Cap. IV. Prima Mahumetanicæ Legis radix, seu fundamentum practicum: Purificatio. *pag.* 9.

Cap. V. Secundum Eslamiticæ Sectæ fundamentum practicum: Oratio. *p.* 12.

Cap. VI. Tertium Eslamiticæ Sectæ fundamentum practicum: Eleemosyna. *pag.* 19.

Cap. VII. Quartum Eslamiticæ Sectæ fundamentum: Jejunium. *pag.* 21.

Cap. VIII. Quintum Eslamiticæ Sectæ fundamentum: Peregrinatio. *pag.* 23.

Cap. IX. Animadversiones in primum Mahumetanicæ Sectæ fundamentum practicum: nempè Purificationem. *p.* 26.

Cap. X. Expenditur secundum fundamentum: Orationis. *pag.* 29.

Cap. XI. Tertium fundamentum de Eleemosyna, ad trutinam revocatur. *pag.* 31.

Cap. XII. Expenditur quartum Eslamiticæ Sectæ fundamentum: nempè Jejunium. *pag.* 34.

Cap. XIII. Examen quinti Mahumeticæ Religionis fundamenti: nempè Peregrinationis. *pag.* 35.

Cap. XIV. Discutitur prohibitio à vino, & ludo, facta à Mahumeto. *p.* 37.

Cap. XV. De præcepto Circumcisionis. *p.* 39.

Cap. XVI. De prohibitione quorumdam ciborum. *pag.* 40.

Cap. XVII. Utrum Mahumetani habeant Sacrificium. *pag.* 41.

Cap. XVIII. Expenduntur quædam practicæ Alcorani Sanctiones, quæ vel erroris, vel defectus notam merentur: ac primùm, de pœna Talionis. *pag.* 43.

Cap. XIX. De Juramento. *pag.* 46.

Cap. XX. De Repudio. *pag.* 49.

Cap. XXI. De Polygamia. *pag.* 52.

Cap. XXII. De Virginitate, ac cælibatu. *pag.* 57.

Cap. XXIII. De Bello pro Religione. *pag.* 59.

Cap. XXIV. De Vindicta privata. *p.* 64.

Cap. XXV. De disputatione circa Religionem. *pag.* 67.

Cap. XXVI. Aliæ quædam ex Alcorano sanctiones censoria virga cursim castigantur. *pag.* 70.

Cap. XXVII. (per errorem 28.) Fabulosa, falsa, impia, ac superstitiosa, quæ in Alcorano continentur, ex parte referuntur. *pag.* 76.

Conclusio totius operis. *pag.* 124.

INDEX
RERUM NOTABILIUM,

Quæ in vita Mahumeti, & in Tractatu de Alcorano continentur.

Primus numerus indicat paginam. Secundus columnam Paginæ. Tres characteres a. b. c. principium, medium, & finem columnæ.

A

AButaleb ſuſcipit curam Mahumeti orphani, nepotis ſui. 12. b. 2.
Abugehel cognatus Mahumeti ſemper illi infeſtus. 13. c. 1. & alibi.
Abrogata multa in Alcorano. 42. b. 1.
Quædam abrogata etiam, antequàm in eo ſcriberentur. 43. b. c. 1.
Abdallah, & Amena genitores Mahumeti. 10. c. 1.
Æthiopiæ Rex fit Mahumetanus. 19. c. 2.
Scribit, & mittit Epiſtolam cum muneribus ad Mahumetum. 20. a. 1.
Aiſam ſeptennem ducit Mahumetus in uxorem. 23. b. 1.
Fuit ſuper cæteras dilecta à Mahumeto, ſed ſuſpecta de adulterio. 25. b. 2.
Illius calumniatores graviter punit Mahumetus. 25. c. 2.
Alcoranus miſcella, & cento variarum legum. 41.
Collectus, & confarcinatus poſt mortem Mahumeti. 38. c. 2.
Cenſetur opus magicum, & faſcinatio à doctioribus Meccanis. 19. c. 1.
Traditus fuit à Deo ſcriptus idiomate Arabico. 33. c. 2.
Totus confuſus, ac perturbatus etiam ex confeſſione Mahumetanorum. 39. c. 2. 33. c. 2.
Nullum habet ordinem rerum, vel temporum. 39.
Traditus per Gabrielem in Menſe Romadan. 38. b. 1.
Alcorani ſtilus. 34. b. 2.
De illius Authore, & origine variæ opiniones. 35. c. 2. 41.
Eſt increatus, & æternus. 38. c. 1.
Revelatus fuit Mahumeto per verſiculos ſpatio viginti, ac trium annorum. Ibid.
Quanti fiat à Mahumetanis. 43. c. 2.
Quædam ſunt in eo ſana, ac recta. 35. a. 2.
Quæ ſit diſpoſitio illius. 34. a. 1.
Ejus Author probabiliter Dæmon. 41. c. 2.
Plura in eo fuerunt à Deo abrogata. 42. b. 1.
Illius materia. 34. c. 2.
Alii ſimiles Alcorano libri dictati à Diabolo. 42. a. 1.
Varia illius nomina, & quid ſignificet hoc nomen Alcoranus. 33. a. 1.
Illius præcipui errores. 35. b. 1.
Illius Expoſitores Mahumetani, & verſiones. 33. c. 2.
Aly filius Abutaleb adhærer Mahumeto. 18. a. 2.
Adhuc puer conſtituitur à Mahumeto Vicarius ſuus. 18. b. 2.
Recuperat viſum ſputo Mahumeti. 26. a. 2.
Gigantea illius fortitudo, & robur. ibidem.

B.

BAhira Monachus, alio nomine Felix, excipit hoſpitio Mahumetum proficiſcentem in Syriam. 13. c. 2.
Adjuvat illum in ſcribendo Alcoranum. 37. b. 2.
Cenſetur idem fuiſſe, ac Sergius. ibid.
Bedrenſe bellum. Vide bellum.
Bellum Ohodenſe infauſtum Mahumeto, & Mahumetanis. 24. b. 2.
Bellum Bedrenſe primum. 23. b. 2.
Bellum Bedrenſe majus. 23. c. 2.
Bellum Foveæ. 25. c. 1.

C.

CHadige conſanguinea, & uxor prima Mahumeti. 12. b. 2.
Inſanit amore illius. 14. c. 1.
Prima omnium credidit in eum. 15. c. 2.
Chriſtiani Nagerenſes legationem inſtituunt ad Mahumetum. 28. b. 2.
Coraſini, vel Coraiſitæ præcipui Meccanorum, ex quibus ortus eſt Mahumetus. 10. c. 1.
Adverſantur Mahumeto novam Sectam inſtituenti. 18. c. 2.
Eorum Decretum contra Mahumetum, & aſſeclas illius, affixum in Templo Meccæ. 20. b. 2.

D

DÆmones, naſcente Mahumeto, ex orbibus cœleſtibus ejiciuntur. 10. c. 2.
Dæmones Niſibini, audito Alcorano, fiunt Mahumetani. 20. c. 2.
Diabolus incitat Meccanos contra Mahumetum. 22. b. 1.

E.

EBrahim filius Mahumeti moritur puer. 28. a. 1.

G.

GAbriel apparet Mahumeto, & annunciat illi munus Propheticum. 15. a. 1.

H.

HAlima nutrix Mahumeti. 11. b. 2.
Hamza patruus Mahumeti immaniter occiditur. 24. b. 2.
Hegiræ Mahumetanicæ origo. 22. c. 1.

I.

JEjunii menſis Romadan origo. 23. a. 2.
Judæi Chaiberenſes victi bello à Mahumeto. 26. a. 2.
Judæi moliuntur mortem Mahumeto. 13. c. 2.
Expelluntur à Mahumeto in Syriam. 24. c. 1.
Negant reperiri aliquid in Sacris Literis circa novum Prophetam Mahumetum. 19. a. 2.
Perfidè tractantur à Mahumeto. 25. c. 1.

M.

MAhumeti progenitores. 10. c. 1.
Illius nativitatis annus, ac dies. 10. b. 2.
Mahumeti nominis Etymologia. 10. b. 1.
Nativitatem ejus prodigia multa comitantur. 10. c. 2. 11.
Adhuc puer multa facit miracula. 12. a. 1.
Laborat Ophtalmia. 12. a. 2.
Paſcit oves Halimæ nutricis ſuæ. 12. a. 1.
Dùm eſſet infans, diſparuit. 12. c. 1.
Apparet illi dæmon in forma draconis. 13. a. 2.
Illius adhuc infantis laſcivia, & procacitas. 23. b. 1. 27. b. 2.
Habuit tria nomina. 10. b. 1.
Chadige facit eum ſuum procuratorem. 13. b. 1.
Illi dormienti aſſiſtit draco.
Jam quadragenarius incipit ſe Prophetam venditare, & Sectam ſuam inſtituere. 15. a. 1. Chadiges amore incenditur. 14. b. 2.
Mahumeti, & Chadiges Connubium. 14. c. 2.
Illius aſſeclæ confugiunt ad Regem Æthiopiæ. 19. c. 2.
Præcedebat eum lux. 13. a. 1.
Apparet arreptitius. 16. a. 1.
Incipit concionari è ſuggeſto. 26. a 2.
Prima ejus inauguratio in Principem. 21. c. 2.
Secunda ejus inauguratio. 22. a. 1.
Prima ejus profectio in Syriam, & prodigia ab eo in itinere patrata. 13. b. 1.
Fugit in Medinam, & per plura miracula defenditur ab iis, qui eum inſequebantur. 22. a. 2.
Eripit ſe à conſpiratione ſuorum. 28. c. 1.
Illius aſſeclæ divexantur ab adverſariis, 20. a. 2.
Tertiò inauguratur in Regem. 26. c. 1.
Transfertur noctu à Mecca in Jeruſalem, & inde in Paradiſum. 20. c. 2.
Invitat adverſarios ad ſcribendum aliquid ſimile ſuo Alcorano. 19. b. 2.
Factus potentior dilatat Sectam ſuam vi armorum. 28. c. 1.
Primi, qui ſequuti ſunt Sectam ejus. 18. a. 2.
Plures Sectæ ejus adhærent, ut liberiùs latrocinentur. 26. c. 1.
Aſſeclæ ejus eum ſummoperè venerantur. 26. b. 1.
Contumelia inſigni afficitur à Coraſinis. 20. c. 1.
Viſitat loca Sacra Meccæ. 27. a. 1.
Varia illius bella, & expeditiones. 23. a. 2. 25. c. 2.
Invitat per Epiſtolas Imperatorem, & omnes Reges, & Principes ad Sectam ſuam. 26. c. 2.

INDEX.

Illius uxores, filii, ancillæ, jumenta, & alia ad ejus usum spectantia. 32. b. 1.
Prædicat unitatem Dei contra Meccanos Ethnicos. 15. b. 1.
Non cogebat ullum ad Sectam suam. 27. a. 2.
Subit periculum vitæ. 24. b. 1.
Eligit duodecim Adjutores, 25. c. 2.
Instituit fraternitatem inter suos affectas. 23. c. 1.
Usquè ad annum quadragesimum coluit idola. 16. a. 2.
Infeliciter pugnat in bello Ohodensi, & fedè vulneratur. 24. b. 2.
Salutatur ut Propheta ab arboribus, montibus, & lapidibus. 15. c. 1.
Alloquitur eum humiliter camelus ferocissimus. 13. a. 1.
Ex ejus digitis scaturiunt aquæ copiosæ. 13. b. 2.
Factus amens tentat sæpè sese præcipitare. 15. c. 1.
Rediens è Syria portatur ab Angelis in tabernaculo Paradisi. 14. b. 1.
Liberatur per miraculum à Judæis. 13. c. 2.
Mahumeti effrænata libido. 26. b. 2.
Crudelitas illius in victos. 26. a. 1.
Injustitia ejus in divisione prædæ. 27. b. 2.
Ejus levitas, & dedecus. 25. a. 2.
Pronus ad privatam ultionem. 20. c. 1.
Varia, ac multiplicia illius vitia. 31. a. 2.
Tanquam impostor ab omnibus rejicitur. 21. a. 1.
Nihil habuit proprium prophetæ, vel Sancti. 32. c. 2.
Falsò tribuuntur illi à Mahumetanis multæ virtutes morales. 31. a. 2.
Expugnat Meccam patriam suam. 27. c. 1.
Venenum hausit in harmo ovis assæ sibi à Judæa propinatum, ex quo paulò post moritur. 26. c. 2.
Mors illius infelicissima, in qua delirat. 29. a. 1.
Funus illius, & sepulchri descriptio in Medina. 29. c. 2. 30. a. 1.
Naturales qualitates illius. 31. a. 1.
Mahumetanam Sectam cur multi amplectantur. 21. c. 2.
Illius suscipiendæ ritus. 21. b. 2.
Mahumetani pugnant contra Romanos, sed ab illis fugantur. 27. b. 1.
Mecca patria Mahumeti. 10. b. 1. Urbs est Arabiæ. 34. c. 1.
Ab illo perfidè, & impiè expugnatur. 27. b. 1.
Medina Urbs Arabiæ Petreæ refugium Mahumeti. 22. c. 1. 34. c. 1.
In ea recipitur Mahumetus profugus cum magno plausu. 22. a. 2.
Meskitæ, seu Templi illius fundamenta jacit Mahumetus. 22. b. 2.

O.

Orationis ritus primus instituitur à Mahumeto. 23. c. 1.

P.

Purificationis per pulverem ritus à Mahumeto institutus. 25. c. 2.

S.

Sergius Monachus adjutor Mahumeti in scribendo Alcorano. 35. c. 2. 37. a. 1.

V.

Vinum prohibetur à Mahumeto. 25. a. 1.
Ultima illius peregrinatio ad Meccam. 28. c. 2.
Ultimus illius morbus, & mors. 29. b. 1.
Funus illius, & sepultura. 29. b. 2.
Sepulchri illius in Medina descriptio. 29. c. 2.
Qualitates ejus naturales. 31. a. 1.

INDEX
RERUM NOTABILIUM,

Quæ in prima parte Prodromi continentur.

Primus numerus indicat Paginam. Secundus columnam paginæ. Tres verò characteres a. b. c. principium, medium, & finem columnæ.

A.

Æthiopiæ Rex fautor Mahumeti, & asseclarum ejus, sit Mahumetanus. 44. c. 2.
Alcoranus fatetur veritatem librorum sacrorum utriusque Testamenti; sed recipit alios apocryphos. 5. b. 2.
Arabia floruit religione Christiana, & Monachismo. 23. a. 2.

B.

Bahiras Monachus Nestorianus testimonium perhibet Mahumeto; & quid actum sit inter utrumque. 42. b. 1. V. Sergius.
Benedictio omnium gentium in Isaac, & Jacob, respectu futuri Messiæ; non in Ismael, nec in Esau. 32. c. 1.

C.

Chadigæ, & Mahumeti obscœni amores conciliantur, & foventur à Sacerdote Judæorum. 44. a. 1.
Christus adoratus ab omnibus. 22. c. 1.
Prædictum fuisse à Prophetis, Judæi, Christiani, & Mahumetani omnes conveniunt. 31. c. 1.
Illius lex, seu Euangelium, est æterna, nec post eam alia lex danda est. 31. c. 2.
Illius Regnum Spirituale, atque etiam temporale. 31. c. 2. & universale, atque æternum. ibid.

D.

Dæmones in ortu Mahumeti ejecti flammis, seu stellis volantibus ab orbibus cœlestibus. 38. a. 2.
Danielis prædictio asserta de Mahumeto. 25. a. 2. 29. c. 1.
Deuteronomii testimonium assertum pro Mahumeto. 15. c. 1.

E.

Euangelii nomine intelligunt Mahumetani libros omnes novi Testamenti. 5. c. 1.

F.

Flammæ, seu stellæ volantes non erant ante ortum Mahumeti. 39. c. 1.
Figmenta Mahumetanorum de illis. ibid.

G.

Gabriel cum centum millibus Angelorum nunciat per Orbem Nativitatem Mahumeti. 38. c. 1.

H.

Habbachuc vaticinatur de Mahumeto. 15. c. 1.
Hagar ancilla Saræ laudatur. 17. c. 1.
Heraclius Imperator ex Stellarum motu præsagit adventum Mahumeti. 44. b. 2.

I.

Idumæorum nomine censent Judæi Christianos. 15. b. 2.
Joannis Baptistæ Præcursoris tunica à Judæis custodita sanguinem recentem effundit in testimonium adventus Mahumeti. 46. c. 1.
Isaias allegatus pro Mahumeto, & Mahumetanis. 23. a. 1. c. 2. & alibi.
Ismael laudatur, & ejus prærogativæ. 26. c. 1.
In scripturis sacris habet malam famam. 20. b. 1.
Judæi accuratissimi in custodiendo Pentateucho, & aliis sacris libris ab omni corruptione. 9. a. 1.
Judæorum Sacerdotes agnoscunt Mahumeti adventum, & propheticum Spiritum illius. 46. a. 1.
Judæorum Sacerdos fuit Leno Chadigæ apud Mahumetum. 44. a. 1.

L.

Lex Mosaica cessatura erat. 32. a. 1.
Libros sacros omnes recipit æqualiter Mahumetus cum suo Alcorano. 5. b. 2.
Libri quidam sacri apocryphi picti ab Alcorano. ibid.
Lux prodigiosa in vultu Mahumeti, quæ transivit ab Adam per omnes generationes usque ad ipsum. 37. b. 1.

M.

Mahumetus prædictus in sacris scripturis. 15. a. 1. & deinceps.
Falsò credunt Mahumetani illum esse Paraclitum promissum à Christo. 26. a. 2.
Illius nomen per Kabaham in Pentateucho. 19. a. 2.
Illius ortus prævidetur à quodam Judæo. 40. c. 2. Itemque à quodam Monacho Christiano. 37. a. 1.
Prodigia ortum ejus subsequuta. 40. b. 2.
Adventus illius varia prognostica. 36. & deinceps.
Lux illius vultus prodigiosa. V. Lux.
Habebat nævum nigrum in humeris in signum Prophetiæ illi à Deo collatæ. 24. a. 2.
Erat in cœlo quadraginta millibus annis, antequàm nasceretur, una cum Abubacro, & Omare. 36. a. 1.
Fuit amicus asinorum. 24. a. 1.
Numquam fuit appellatus Deus, aut Christus. 24. c. 2.
Sexaginta, ac duo bella gessit: unde Propheta belli appellatus fuit. 22. c. 2.
Mahumetani prædicti ab Isaia. 23. c. 1. & in Psalmis. 21. c. 1.
Duo eorum præcipua argumenta pro secta sua refelluntur. 33. c. 2.
Mecca patria Mahumeti prædicta in Sacris Scripturis. 24. c. 1. 25. a. 1.
Falsò asseritur esse Pharan, vel Theman. 25. c. 1.

N.

Nestorius. V. Bahiras.

P.

Paraclitus. V. Spiritus Sanctus.
Pharan falsò asseritur esse Mecca. 25. c. 1.
Credunt Mahumetani fuisse typum sectæ suæ. 15. c. 1.
Pentateuchi, & Euangelii nomine intelligunt Mahumetani omnes libros veteris, ac novi Testamenti. 5. c. 1.
Psalmorum vaticinia alligata pro Mahumeto, & Mahumetanis. 21. c. 1. 22. a. 1. & alibi.

R.

Religio vera una tantùm datur. 1. a. 1. Et ea tantùm ducit ad salutem etiam in sententia Mahumeti. 2. a. 1.
Religionis veræ notæ legitimæ. 3. a. 1. 4. a. 1.
Religionem quamlibet quidam approbant. 1. c.
Religio nova indiget testimonio divino. 6. b. 1.

S.

Sacræ Scripturæ. V. Scripturæ. Libri Sacri.
Sacrificio carent Mahumetani. 30. b. 2.
Saiphus Rex Æthiopiæ prædicit adventum Mahumeti. 41. c. 2.
Salman Persa vixit quadringentos annos, & vidit Mahumetum, agnovitque esse Prophetam. 41. c. 1.
Satihus Magus vaticinatur de Mahumeto. 40. a. 1.
Ejus monstruositas. ibid.
Scripturas Sacras corruptas fuisse falsò asserit Alcoranus. 7. c. 1.
Argumentis ex Sacris Scripturis deductis utuntur Moslemi contra nos, non ad hominem, sed quia eas veras credunt. 33. c. 1.

INDEX.

Quæ ſit legitima earum expoſitio. 32. c. 1.
Earum corruptelam quomodò probent Moslemi. 7. c. 2. 12. a. 2.
Earum teſtimoniis abutuntur Mahumetani pro ſuo propheta. 5. a. 1.
Earum veritatem, & integritatem agnoſcunt, & fatentur Moslemi. 11. a. 1. 10. c. 2. & deinceps.
Sacrarum Scripturarum integritas fusè probatur contra Mahumetanos à pag. 8. & deinceps. Et quomodò intelligenda ſit hujuſmodi integritas. 8. c. 1.
Seir mons apud Moslemos typus Chriſtianæ religionis. 15. c. 1.
Sergius Monachus idem, ac Bahira. 43. c. 1.
Spiritum Sanctum à Chriſto promiſſum credunt Moslemi, fuiſſe Mahumetum. 26. a. 2.
Stellæ Volantes. V. Flammæ volantes.
Synai Mons apud Moslemos typus religionis Judaicæ. 15. c. 1.

T.

TEſtamenti nòvi vaticinia aſſerta prò Mahumetò. 26. a. 2.
Teſtamenti veteris vaticinia pro eodem. 15. c. 1.
Tobba Rex Arabiæ Felicis prædicit Mahumetum. 41. c. 1.

V.

VAticinia ex Pentateuchò, Euangelio, Pſalmis, aliiſque Sacris Libris perperam interpretata à Moslemis pro Mahumeto. 31. a. 1.
Vaticinia ficta à Moslemis in Sacris Literis pro ſuo Propheta Mahumeto. 28. a. 2.

Z.

ZArca Regina Jemanis præſtigiatrix vaticinatur de Mahumetò. 40. b. 1.

INDEX
RERUM NOTABILIUM,

Quæ in ſecunda Prodromi parte continentur.

Primus numerus indicat paginam. Secundus columnam paginæ. Tres verò Characteres a. b. c. principium, medium, & finem columnæ.

A.

Alborac jumentum, quò Mahumetus vectus eſt à Mecca in Jeruſalem. 17. c. 2. 19. c. 2.
Alcauther fons Paradiſi. 20. a. 1.
Alchedrus, primò fuit Phinees, deindè Elias, poſtremò S. Georgius per metempſycoſin. 79. a. 1.
Alcoranus miraculum Mahumeti omnium maximum, ac perpetuum. 69. b. 1. c. 1.
Mahumetani credunt, illum eſſe æternum, & increatum. 73. b. 2.
Judicium de impoſtura illius Validi Meccanorum Doctoris. 39. c. 1.
Eſt convertibilis in hominem, vel etiam in beſtiam. 73. c. 2.
Oſtenditur illius vanitas. 69. b. 1. & deinceps.
Arabes, v. Mahumetani.

B.

Bedrenſis belli miraculum futile. 21. a. 1.

C.

Chriſtus deſcendere fecit menſam è Cælo. 6. c. 1.
Chriſtum multa miracula vera feciſſe affirmat Alcoranus, & Mahumetani. 5. c. 2.
Illius admirabilis conceptio, & Nativitas. 6. c. 2.

D.

Dæmones fiunt Mahumetani ob lectionem Alcorani. 15. c. 1.
Derviſii, ſeu Sanctones Mahumetani, ſceleſti, ac nefarii. 81. c. 2.
Quidam eorum, qui dicuntur Nephes Ogli, finguntur naſci ex Virginibus ſine opera viri. 78. c. 2.
Eorum opera præſtigioſa mirabilia. 77. c. 2. & deinceps.
Eorundem magna hypocriſis. ibidem.
Diabolus, ſeu Eblis anteà fuit Angelus; & eſt pater Geniorum. 15. c. 2.
Divinationes Ethnicorum. 64. a. 2.

E.

Eblis, Vide Diabolus.
Elephantium miraculum ex Alcoranò. 14. c. 1.

G.

Genii, ſeu Dæmones, quinam ſint in ſententia Moslemorum, & Hebræorum, eorumque origo, & proprietates. 15. c. 1.
Georgius Martyr celebris apud Mahumetanos. 79. a. 1.

I.

Judæi cognoſcunt, Mahumetum eſſe prophetam ex frivolis argumentis. 49. a. 1.

L.

Lunæ ſciſſæ miraculum factum à Mahumeto. 46. c. 1.

M.

Mahumetus evadit hoſtes ſuos auxilio telarum aranearum. 38. a. 1.
Luctatur cum Racana gigante. 44. c. 2.
Ignorat, quò fugerit camela ſua. 38. b. 2.
Fatetur, ſe neſcire futura etiam de ſe, & ſuis. 64. b. 1.
Meticuloſus fugit à muliercula irata. 39. a. 1.
Aſſerit, ſe tactum fuiſſe in dorſo à Deo. 20. c. 1.
Nulla miracula ſe feciſſe, nec ſe miſſum eſſe ad miracula facienda pluries teſtatur in Alcorano. 7. c. 2.
Illum prophetas omnes in miraculis faciendis ſuperaſſe affirmant Scriptores Moslemi. 30. b. 1.
Quomodò cognitus fuerit à Judæis eſſe verus propheta. 49. a. 1.
Sputo ſuo convertit aquas amaras in dulces. 58. c. 1.
Illius odor fabuloſus. 42. a. 2.
Transfertur noctu in Cælum. 17. b. 2.
Anathematizatur à Coraſinis. 39. b. 2.
Illius miracula. V. Miracula.
Miraculorum illius veritatem quomodò probent Moslemi. 50. a. 2.
Vaticinia, ac prædictiones ab eo factæ. 46. & deinceps.
Traditur illi venenum à Judæa, ex quo periit. 38. b. 1.
Fallax fuit in ſuis vaticiniis. 28. c. 2.
Barbara illius ſævities. 41. c. 1.
Mahumetanorum proprium mentiri, vel decipi in rerum ſuarum, & alienarum narrationibus. 54. c. 1.
Mahumetani, & Hebræi citant mendaciter in ſuis narrationibus teſtes de viſu. 54. a. 1.
Mahumetanorum inteſtina odia, ac bella civilia. 29. c. 2.
Mahumetana Secta evidenter falſa. 74. c. 1.
Menſa è cælo demiſſa ad preces Chriſti. 6. c. 1.
Miraculum quid ſit, & tria ejus genera. 4. c. 2.
Miracula plurima Chriſtum feciſſe affirmat Alcoranus, & Mahumetani. 5. c. 2.
Miracula apud Judæos ceſſaverunt poſt Chriſti adventum. 74. c. 2.
In Chriſtiana religione ſemper miracula fuere. 75. a. 1.
Miracula perſeverantia, & continua in Chriſtiana religione. Vide in Appendice.
Miracula requiruntur in teſtimonium veræ religionis. 3. c. 1.
Et etiam ad jam fundatæ conſervationem neceſſaria, & utilia ſunt. 74. a. 2.
Quomodò hæc vera eſſe probentur in Chriſtiana religione. 60. a. 1.
Miracula apocrypha, vel ficta tribuunt Chriſto Mahumetani, quamvis vera, & certa non negent. 6. a. 1.
Miracula falſa ex nimia credulitate vulgare commune eſt omnibus ſectis. 59. a. 2.
Mahumeti miracula in ipſo Alcorano ſexaginta millia numerant Mahumetani. 14. a. 1.
Maximum Mahumeti miraculum eſt ipſe Alcoranus. 69. b. 1.
Miracula Mahumeti ex Alcorano falſa, & imaginaria. 14. a. 1.
Recenſentur, & trutinantur. 30. b. 1.
Quomodò ea probent Moslemi. 13. c. 2.
Miracula tributa Mahumeto à Moslemis circa elementa. 30. b. 2. circa animantia bruta, homines, & dæmones. 31. c. 1. circa arbores, & ligna. 32. c. 2. circa aquam, cibos, & dactylos. 33. c. 1. circa lapides. 34. b. 2. circa auxilium Angelorum. 34. c. 2. circa vindictam ſumptam à Deo ex hoſtibus ejus, & cuſtodiam illius. 35. c. 1. circa efficaciam precum ejus apud Deum. 36. c. 2.
Quomodò probent Moslemi veritatem miraculorum Mahumeti. 50. a. 2.
Miraculum nullum ſe feciſſe, nec facere potuiſſe, aut debuiſſe teſtatur ſæpiſſimè Mahumetus ipſe in Alcorano ob rationes ſatis frivolas ab ipſo allatas. 7. c. 1. 12. b. 2.
Miracula apud Mahumetanos nulla, niſi frivola, aut fabuloſa. 76. a. 1.
Miracula Derviſiorum, ſeu Sanctonum Mahumetanorum falſa ſunt, & præſtigioſa. 77. c. 2. 81. a. 1.
Miracula Ethnicorum ficta, vel per artem dæmonis. 64. a. 2.
Moſcilma pſeudopropheta æmulus Mahumeti. 38. c. 1.
Moyſes mittit exploratores in terram Canaan. 55. b. 1.

N.

Nagarenſium Chriſtianorum legatio ad Mahumetum. 42. a. 1.
Nephes Ogli finguntur naſci ex Virginibus. 78. c. 2.

O.

Og Rex Baſan, & fabulæ portentoſæ de illo. 45. b. 1.
Orationes Mahumetanorum, v. Preces.

INDEX

P.

PAradisi arbores, flumina, &c. 19. c. 1.
Paradisi puellæ. 20. c. 1.
Ejusdem monstra. 19. c. 1.
In eo reperiuntur asinus Christi, equus S. Georgii, camelus Mahumeti, canis septem dormientium, & aries Habelis. 79. a. 2.
Phatema genita à Mahumeto ex aqua Paradisi. 20. a. 2.
Prædictiones factæ à Mahumeto. Vide Mahumetus. Vaticinia.
Preces à Deo constituæ Mahumetanis. 19. a. 2.
Prophetia quænam vera sit, & quæ fallax. 28. a. 1.
Quænam fuerit in Mahumeto. 28. a. 1. 22. c. 1. Vide Mahumetus.

R.

REligioni veræ fundandæ, & conservandæ miracula utilia sunt, & necessaria. 3. & deinceps. 74. a. 2.
Romæ Urbis fabulosa, ac portentosa descriptio. 58. a. 1.

S.

SAnctones Mahumetani. Vide Dervisii.
Sedrus: arbor prodigiosa in cælo. 19. c. 1.
Signum in Alcorano accipitur plerumque prō versiculō ipsius Alcorani, non pro ullo miraculo. 13. c. 1.
Sol regreditur ad jussum Mahumeti. 42. c. 2. 43. b. 1.

T.

TEmplum Jerosolymitanum vidisse se asserit Mahumetus, cùm jam esset destructum. 20. c. 1.
Translatio nocturna Mahumeti in Cælum. 17. b. 2.

V.

VAlid Meccanorum doctissimus censet, Alcoranum esse fascinum, ac præstigium. 39. c. 1.
Vaticinium. Vide Prophetia. Divinatio.
Virgines, quæ dicuntur concipere sine opera viri. 78. c. 2.
Visio nocturna Mahumeti. Vide Translatio.

INDEX
RERUM NOTABILIUM,

Quæ in tertia Prodromi parte continentur.

Primus numerus indicat paginam: Secundus columnam paginæ. Tres characteres a. b. c. principium, medium, ac finem columnæ.

A

ABrogata, & abrogantia in Alcorano. 7. a. 2.
Adoratio quomodò tribui possit creaturæ. 69. c. 2.
Alcoranus est æternus, & in essentia Dei. 89. b. 1.
Est corpus, quod potest converti in hominem, & in bestiam. 75. a. 2.
Nullum habet ordinem rerum, vel temporum, sed ferè omnia sunt in eo hysteron proteron. 7. c. 2.
Ejus inconstantia, & contradictiones. 7. b. 1.
Quidam doctores Mosiemi tenent, fieri posse ab hominibus librum illi similem contra id, quod docet ipse Alcoranus. 75. b. 1.
Aly gener Mahumeti in summa veneratione apud Sciaitas, scilicet Persas, contra Sonnitas Turcas, & Arabes. 81. a. 1.
Albaitæ præferunt cum Mahumeto, & tribuunt illi divinitatem. 83. a. 1.
Animarum transmigratio Pythagorica. 81. b. 2. quinam illam teneant. 74. c. 2.
Animarum examen post mortem. 90. c. 1.
Arrius damnatus in Concilio Niceno, eo quòd negaret Christi divinitatem. 38. a. 2.
Atheistarum Secta celebris inter Mahumetanos, & illorum mores, præsertim Constantinopoli. 85. c. 2.
Attributa Dei negant Motazelitæ, asserunt Saphatitæ inter Mahumetanos. 74. c. 1. & 76. a. 2.

B

BAtenitæ hæretici Mahumetanorum admittunt sensum mysticum in Alcorano, & Sonna. 84. b. 1.

C

CAlamus fabulosus, quo Deus scribit decreta sua. 94. a. 2.
Chaliphæ, seu supremi Antistites Mahumetanorum habiti pro diis. 83. a. 2.
Credebantur habere omnem scientiam, nec posse errare. 83. c. 2.
Quanti fierent à Mahumetanis Sciaitis. 81. a. 2. & 82. c. 2.
Charegitæ, seu Schismatici Mahumetani, quid sentirent de authoritate Chalipharum, seu Emamorum, supremorum Religionis Antistitum. 77. c. 1.
Christi divinitatem, & naturalem Dei filiationem negat Mahumetus, & Mahumetani. 32. c. 1. & 34. b. 2.
Argumenta Mahumeti, & Mahumetanorum contra Christi divinitatem. Ibidem.
Christi divinitas probatur contra eosdem authoritate sacrarum Scripturarum. 49. c. 2. & aliis argumentis. 54. b. 2.
Item authoritate veterum Hebræorum. 58. b. Et ex principiis, & doctrina ipsorum Mahumetanorum. 59. b. 2.
Christum esse verum Deum, & Judicem futurum in fine sæculi, asseritur etiam à multis antiquis Mahumetanis. 74. c. 2.
Idem tenet secta recens eorum, qui inter eos dicuntur Capmessahy. 85. c. 2.
Christus in Alcorano vocatur Spiritus Dei, & Verbum Dei, & per consequens Deus. 61. b. 1.
Cur in Sacris literis frequentiùs humanitas Christi, quàm illius divinitas commemoretur. 43. b. 1.
Christi passio, & mors per crucem negatur ab Alcorano, & Mahumetanis. 63. c. 2.
Sed probatur testimoniis sacrarum Scripturarum, veterum Hebræorum, & scriptorum Ethnicorum. 63. c. 2. & 67. a. 2.
Christi mors naturalis per aliquot horas controvertitur apud Doctores Mahumetanos. 64. a. 2.
Christus, juxta Mahumetanos, ereptus fuit à Deo è manibus Judæorum, & translatus vivus in cœlum. 65. b. 1. Judæi verò crucifixerunt alium, in quem Deus conjecerat figuram Christi: & variæ fabulæ circa hoc. 65. b. 1.
Christus rediturus in Mundum, ut sit universalis illius Rex, & victurus usque ad senium juxta Alcoranum. 66. a. 2.
Christus post mortem apparuit Matri suæ. 64. c. 2.
Christi miracula ad utilitatem hominum, non ad jactantiam, seu ostentationem. 42. c. 1.
Christus mutavit in porcos Judæos sibi convicia inferentes. 65. b. 1.
Christos duos fingunt Hebræi, alterum è tribu Juda glorioſum: alterum è tribu Joseph miserum. 68. c. 1.
Christianorum post mortem Christi fabulosa discordia, ac bellum circa illius divinitatem. 57. b. 1.
Christianos religionem suam mutasse volunt Mahumetani. 9. a. 2. & 11. c. 1. Contrarium demonstratur. 10. a. 1.
Christiana religio. Vide Religio.
Concilium Nicenum agnoscitur à Mahumetanis. 37. b. 1.

D

DAharitæ, secta Mahumetanorum volunt Alcoranum, & omnes sacros libros intelligendos esse literaliter, non mysticè. 84. c. 1.
Deus, quid de eo credendum sit juxta fidem legitimam Mahumetanorum. 87. c. 1.
Deus est corporeus juxta Mogheiritas. 83. c. 2.
Videtur oculis corporeis, & est author peccati juxta Sonnitas, seu Orthodoxos. 88. a. 1. c. 2. & 75. c. 2.
Sedet super Thronum materialem. 77. b. 1.
Quotannis descendit in terram tempore Veris. 77. c. 1.
Loquitur sermone à se creato. 75. c. 2.
Ejus attributa, operatio, locutio, &c. 74. c. 1. & 23. b. 2.
Est author boni tantùm, non mali. 74. a. 2.
Non videtur à beatis oculo corporeo. 74. a. 2.
Non potest esse author peccati. 74. c. 2.
Potest esse author peccati, sed nunquam erit. 74. c. 2.
Non est ubique per essentiam juxta Sonnitas. 93. a. 1.
Attributa ejus negant Kadritæ. 74. c. 1.
Attributa ejus distincta realiter ab essentia juxta Sonnitas, seu Orthodoxos. 89. b. 2.
Dei anima, seu particula ejus transmigravit in Adam, in Aly, & alios. 81. c. 2.
Ejus nomina יהוה & אל dicuntur tantùm de Deo vero. 54. c. 2.
Ejus personæ distinctæ ab attributis. 23. b. 2.
Divinitas tribuitur à Garabitis Mahumeto, Aly, Phatemæ, & duobus filiis ejus, & hos omnes dicunt esse rem unam. 83. a. 1.
Divinitas Christi. Vide Christus.
Divinæ naturæ unio cum humana asseritur ab Halulitis, & aliis Mahumetanis. 76. c. 2.

E

EUangelium datum esse à Deo, credunt Mahumetani. 89. b. 1. & 44. b. 1.
Emam, seu Summus Pontifex Moslemorum; ejus authoritas, & alia ad eum spectantia. 77. c. 1. Vide Chalipha.

F

FIdes quid sit, & an exigat opera. 80. a. 1.
Fidei Christianæ Catholicæ professio facienda ab Orientalibus. Vide Appendicem in fine hujus tertiæ partis.
Fideles morientes sine pœnitentia damnantur. 74. a. 2.

G

GAbriel erravit accipiens Mahumetum pro Aly, ad quem missus fuerat à Deo, ut constitueret eum prophetam. 83. a. 1.
Gehennam non fore æternã pro fidelibus tenent Mahumetani. 92. a. 1.
Ejus æternitas controvertitur apud Moslemos. 75. c. 1.
Georgius Martyr in summa veneratione apud Mahumetanos, quamvis multa fabulentur de eo. 37. c 2.

INDEX.

H

HÆreſes, & ſchiſmata reperiuntur, etiam in vera religione. 72. c. 1.
Homo. Quid ſentiant Doctores Moslemi de ejus libero arbitrio, actibus, fidelitate, vel infidelitate, meritis, præmio, & pœna in futuro ſæculo. 74. & deinceps.
Hominem carere libero arbitrio, quinam teneant. 76. a. 1.
Hypoſtatica divinæ, & humanæ naturæ unio. Vide Divinus.

I

ILluminati, ſecta Mahumetanorum, quæ in multis accedit ad veram religionem. 66. a. 2.
Imaginum Sacrarum cultus propugnatur contra Mahumetanos, & Iconomachos. 70. a. 2.
Incarnationis myſterium admittunt Halulitæ. 76. c. 2.
Inceſtuoſi, ſecta apud Mahumetanos. 86. c. 1.
Interceſſio Sanctorum apud Mahumetanos. 92. a. 1.
Judæorum ſectæ quot fuerint. 73. c. 2.
Judicii dies quomodò credendus. 91. c. 2.
Quomodò illum Chriſtus ignoraverit. 45. a. 2.

L

LEx religionum diverſa, ſed ſubſtantia eadem. Vide Religio.
Lex divina an poſſit explicari, vel diſpenſari ab hominibus. 70. b. 1.
Libri ſacri traditi à Deo centum, & quatuor. 93. c. 2.

M

MAgi, ſeu Maguſei, quinam fuerint. 5. c. 1.
Magorum ſectæ quotnam fuerint. 73. c. 2.
Mahumetus retractavit, quæ ſanciverat circa religionem. 7. a. 1.
Mahumeti piſcina in Paradiſo. 91. c. 1.
Per errorem collatum fuit illi munus propheticum à Gabriele, qui debebat conferre illud τῷ Aly genero ejus.
Mahumetanorum ſectæ quot, & quæ. 73. & deinceps. Hę ſunt ſine numero. 86. c. 2. Unam tantùm earum veram, quæ ducit ad ſalutem, aſſeruit Mahumetus. 73. c. 2. Quænam vera, & orthodoxa apud eos cenſeatur. 87. b. 1.
Mahumetanorum ſectæ recentiores. 85. & deinceps.
Mahumetanorum ſectæ plures, quàm Chriſtianorum. 72. c. 1.
Mercurius Triſmegiſtus ſuboluit myſterium Trinitatis. 29. b. 1.
Meſſias. Vide Chriſtus.
Metempſychoſis authores, & ſpecies. 84. c. 1.
Ejus profeſſores apud Moslemos. 86. c. 1.
Monker, & Nakir, Angeli examinatores animarum poſt mortem in ſepulchro. 90. c. 1.
Motazelitæ, & eorum variæ ſcholæ, & opiniones. 74. c. 1.
Moyſen alloquutus eſt Deus ſine voce, & literis. 89. c. 1.

P

PAradiſus Adæ in ſeptimo cœlo, eſt idem cum Paradiſo Beatorum. 93. b. 2.
Paradiſi multi reperiuntur. 92. c. 2.
Pentateuchum datum à Deo fatetur Alcoranus. 89. b. 1.
Perſæ habentur ſchiſmatici, & hæretici à Mahumetanis aliis. 85. a. 1.
Perſarum, & Turcarum odia mutua implacabilia cauſa religionis. 72. c. 2.
Perſonæ divinæ. Vide Deus.
Piſcina Mahumeti celebris in Paradiſo. 91. c. 1.
Pœnitentia neceſſaria eſt ad ſalutem æternam. 74. a. 2.
Pontifex Maximus Mahumetanorum. 77. c. 1. Vide Chalipha.
Pontifices ſuos quomodò adorent Chriſtiani. 69. c. 2.
Pontifici Maximo ſuo non obedientes, Schiſmatici dicuntur à Mahumetanis. 77. c. 1.
Prædeſtinatio tota à Deo, juxta Sonnitas. 78. c. 1. Ideò Deus eſſet iniquus, ſi puniret homines propter ea, ad quæ ipſe eos prædeſtinavit juxta Chalphitas. Ibid.
Prædeſtinatio divina inducit neceſſitatem. 74. b. 2.
Probabiliſtarum ſchola apud Mahumetanos. 84. c. 2.

R

REligio vera penes quos fuerit. 5. a. 1. 73. b. 2.
Religio vera ſemper eadem quoad ſubſtantialia, & diverſa tantùm quoad ritus, juxta ſententiam Moslemorum. 4. b. 2.
Religio vera non mutatur propter novas leges, ac ritus, neque propter manifeſtationem myſteriorum antè ignotorum; neque propter hæreſes, aut ſchiſmata aliquorum, neque propter corruptelam morum etiam inſignem. 10. a. 1. & 11. a. 1. & 12. c. 2. & 72. b. 1.
Religio vera exigit, ut certa fide credantur omnia à Deo revelata, etiamſi non ſint fundamentalia. 72. a. 2.
Religio Chriſtiana ſola vera, atque à Deo inſtituta. 3. & deinceps.
Etiam in ſententia Mahumetanorum, ſaltem uſque ad novam inſtitutam à Mahumeto. 3. & deinceps.
Eidem Mahumetanam ſucceſſiſſe contendunt Moslemi. 3. & deinceps.
Nunquam mutata, aut corrupta fuit univerſaliter. 14. a. 2.
Religiones falſæ quænam ſint. 73. b. 2.
Religio vera nunquam defecit, etiam juxta Alcoranum. 15. c. 1.
Religiones omnes approbat, & permiſcet Mahumetus. 5. c. 1.
Religionis Mahumetanæ, fideique communis profeſſio. 87. b. 1.

S

SAbæi, ſeu Sabaitæ quinam fuerint. 5. b. 1.
Sadducæi, ſeu Manichæi, & eorum dogma. 84. b. 2.
Sanctorum interceſſio probatur à Moslemis. 92. a. 1.
Saphatitæ, & eorum opiniones, ac variæ ſectæ. 76. a. 2.
Scholaſticæ Mahumetanicæ fundamenta, Alcoranus, Traditio, Ratio, & Authoritas Doctorum. 84. c. 2.
Sciaitæ Schiſmatici Mahumetanorum oppoſiti Sonnitis orthodoxis: & hi ſunt Perſæ. 80. c. 2. & 85. a. 1.
Sectæ Mahumetanorum quot, & quæ. 73. b. 2. & 85. & deinceps.
Sepulchri tormentum. 90. c. 1.
Solis, & Lunæ cultores inter Mahumetanos. 86. c. 1.
Sonnitæ. Vide Sciaitæ.
Sorat pons, per quem tranſituri ſunt omnes poſt mortem. 91. b. 1.
Statera ad ponderanda opera in die Judicii, fabuloſa. 90. c. 2.
Symbolum Nicenum allegatur à Doctoribus Moslemis. 37. b. 1.

T

TAbula cuſtodita in cœlo, fabuloſa. 94. b. 2.
Ternarius numerus myſticus. 28. c. 2.
Thronus Dei fabuloſus. 88. a. 1. & 92. b. 2.
Titianus crucifixus à Judæis prò Chriſto ob ſimilitudinem. 65. b. 1.
Trinitatis ſacroſanctæ myſterium propugnatur contra Mahumetanos. 16. a. 2. & deinceps.
Trinitatis nomine Alcoranus, & plerique Mahumetani intelligunt Deum, Chriſtum, & Mariam. 17. a. 1. Vel explicant illud juxta ſenſum hæreticorum Orientalium. 17. c. 1.
Quibus argumentis illud oppugnent Moslemi. 18. a. 2.
Explicatur catholicè. 23. b. 2. & probatur authoritate Sacrarum Scripturarum. 19. a. 2. Authoritate Veterum Hebræorum. 26. c. 1. Principiis ipſorum Mahumetanorum. 29. a. 1.
Ex effatis Philoſophorum antiquorum, Zoroaſtri præſertim, & Triſmegiſti. 28. c. 2.
Rationibus etiam aſſeritur ejus poſſibilitas, & probabilitas. 25. a. 1.

INDEX

INDEX
RERUM NOTABILIUM,

Quæ in quarta Prodromi parte continentur.

Primus numerus indicat paginam; Secundus columnam paginæ. Tres characteres a. b. c. principium, medium, & finem columnæ.

A

Adæi populi portentoſæ ſtaturæ. 92. a. 2. Vide Hud.
Abraham quomodò cognoverit verum Deum. 90. b. 2.
Diſputat de Deo cum patre ſuo. 90. a. 2.
Diſputat cum Nemrod de Deo. 84. a. 2.
Tentatur à Deo, & quomodò juxta Mahumetanos. 82. a. 2.
Ædificat cum Iſmaele templum Meccanum. 82. c. 2.
Sacrificium illius de avibus fabulosè refertur. 85. c. 1.
Frangit idola gentis ſuæ. 107. a. 1.
Projicitur in fornacem, unde liberatur à Deo. 107. b. 1.
Fuit Mahumetanus. 87. c. 1.
Achroniſmi turpiſſimi in Alcorano, & ejus Expoſitoribus. 86. a. 1.
Adam creatur à Deo: adoratur ab Angelis: peccat comedendo pomum vetitum: ejicitur è Paradiſo: agit pœnitentiam: viſitat Templum Meccę: gignit ex Heva plures abortivos, & aliæ fabulæ de eo. 79. c. 1. & deinceps.
Status ejus in Paradiſo. 106. c. 2.
Erat ſtaturæ ſublimis, ſicut palma. 91. b. 1.
Habebat in renibus, ac lumbis animas omnium hominum. 95. b. 2.
Adam, & Heva obtulerunt Diabolo primum filium, vocantes eum nomine illius, ſed ſtatim mortuus eſt. 95. b. 2.
Ægyptiorum opes omnes mutatæ ſunt in lapides per Moyſen. 96. c. 2.
Æſopus ſub nomine Locman celebratur in Alcorano, ut ſapiens, ac Sanctus. 111. c. 1.
Agonizantes in morte quomodò adjuvent Moslemi. 15. c. 2.
Alcoranus contradicit Pentateucho. 110. a. 2.
Multa illicita concedit. 70. a. 2.
Plura ejus mendacia, præſertim contra ſacras hiſtorias. 93. b. 1. & 97. a. 2. & 80. b. 1.
Fabulæ ejus, & commenta impia, ridicula, ac ſuperſtitioſa. 76. b. 2.
Multa continet injuſta, & contra legem naturæ. 7. b. 2.
Aleæ ludus damnatur ab Alcorano. 39. a. 1. 2.
Alexandri Magni hiſtoria fabuloſa. 104. c. 1.
Ancillarum uſus ad coitum, etiamſi non ſint uxores, conceditur ab Alcorano. 71. b. 1.
Angeli boni ſunt tortores peccatorum in Gehenna. 120. c. 2.
Angeli habent multas alas. 112. c. 2.
Angeli duo ebrii vino tentant pudicitiam fœminæ. 38. a. 1. & docent homines magiam; & ideò puniuntur à Deo. 82. a. 1.
Apoſtoli rationabiliter prohibent quoſdam cibos. 40. b. 2.
Arabes falsò aſſerit Alcoranus eſſe optimos omnium gentium. 88. a. 1.
Arca Noe juxta Alcoranum accepit plures, quàm octo. 97. a. 1.
Aries immolatus pro Iſaac, priùs fuerat Habelis, & adductus fuit è Paradiſo à Gabriele. 116. b. 1.

B

Beati è feneſtris Paradiſi confabulantur cum damnatis in Gehenna. 91. c. 1.
Bellum ſub ſpecie religionis ferè in toto Alcorano inculcat ſuis Mahumetus. 60. a. 1.
Beſtia prodigioſa conficta à Mahumetanis. 110. b. 1.
Beſtiæ reſuſcitandę ſunt in die Judicii. 122. c. 1.

C

Cœlum, juxta Alcoranum, retinetur à Deo, ne cadat ſuper terram. 108. c. 1.
Cœli, & terræ creatio ab Alcorano perperam poſita. 117. c. 2. & 122. c. 1.
Cain, & Habel hiſtoria fabuloſa. 88. c. 2.
Cenſus ſacer Mahumetanorum. 19. b. 2.
Characteres ſuperſtitioſi in principio quarundam Surarum in Alcorano. 78. a. 1.
Chriſtus adhuc infans alloquitur Judæos. 105. c. 1.
Rediturus eſt in Mundum, & in eo regnaturus, & deindè moriturus ſenex. 87. c. 1.
Deſcendere fecit menſam è cœlo. 89. c. 1.
Cur voluerit circumcidi. 40. b. 1.
Promiſit adventum Mahumeti. 120. b. 2.
Chriſtiana religio vera, Mahumetana falſa demonſtratur. 5. b. 1.
Chriſtianorum pietas in eleemoſynis, & aliis piis operibus, longiſſimè ſuperat falſam pietatem Mahumetanorum. 32. b. 2.
Ciborum quorundam prohibitio rationabiliter facta fuit ab Apoſtolis. 40. b. 2.
Ciborum mundorum, & immundorum diſcretio, ſtultè, & impiè retruſa à Mahumeto. 40. c. 1.
Circumciſio per Meſſiam tollenda erat. 39. b. 2.
Circumciſio Mahumetanorum noxia pudicitiæ. 39. c. 2.
Circumciſio puellarum apud Moslemos. 39. c. 2.
Circumciſionis nulla fit mentio in Alcorano. 39. c. 1.
Cœlibatus. Vide Virginitas.
Conjugium jam contractum cum matribus in Ethniciſmo confirmat Mahumetus proſelytis ſuis. 75. b. 1.
Conjugia ſuorum cum Judæis, & Chriſtianis concedit Mahumetus. 72. b. 1.
Conjugalis copulæ uſum ſpurciſſimum concedit Mahumetus. 6. c. 1.
Contrapaſſus. Vide Talio.
Core inſoleſcit in Moyſen propter immenſas divitias ſuas. 111. a. 1.

D

David. Subjecit ei Deus montes, & aves: docuitque eum artem loricas faciendi. 107. b. 2.
Reprehenſio facta illi à Nathan vertitur ab Alcorano in fabulam. 116. c. 1.
Defunctos exequiis, & eleemoſynis honorant Moslemi. 15. c. 2.
Deum ſæpè vanè, & impiè jurantem introducit Alcoranus. 113. a. 1.
Dormientium ſeptem Sanctorum Epheſi hiſtoria fabulis admixta. 103. a. 1.

E

Eleemoſynæ quibus ſint erogandæ. 20. c. 2.
Eleemoſyna Mahumetanorum, ejuſque ſpecies, & leges circa illam. 19. b. 2. & 31. a. 1.
Eleemoſynæ Mahumetanorum pleræque coactæ, tanquam cenſus, aut tributum, vel decimæ, præſertim ad expenſas belli. 31. a. 1.
Eleemoſynæ eorundem ſpontaneæ ſunt ex rebus parvi momenti, & plerumque ex eſculentis, & poculentis: ſæpè etiam in res inutiles, ac vanas, ut in alendos canes, feles, volucres, &c.
Eleemoſynæ eorum compenſantur ab ipſis per furta, fraudes, & rapinas, præſertim advenarum. 32. b. 1.
Eleemoſynæ Ethnicorum Indorum multò plures ſunt, quàm Mahumetanorum. 32. c. 1.
Eleemoſyna, & pia opera Chriſtianorum longiſſimè ſuperant omnes eleemoſynas, & pia opera Moslemorum. 32. b. 2.
Eleemoſynæ, aliàque pia opera Romæ, præſertim Summorum Pontificum. 33. c. 1.
Eslamiticæ, ſeu Mahumeticæ religionis præcepta. 8. c. 1.
Euangelica lex ſummæ perfectionis, & ſanctitatis. 7. b. 2.
Ezechielis viſio cap. 37. de mortuis ſuſcitatis, permiſcetur ab Alcorano, & ejus Expoſitoribus cum multis figmentis. 83. b. 1
Ezra introducitur ab Alcorano in ſcenam cum multis fabulis. 84. c. 2

F

Fatum aſſignatur ab Alcorano unicuique hominum. 102. a. 2.
Fidei abnegatio exterior, dummodò retineatur in corde, abſolvi-

INDEX

ſolvitur à peccato per Alcoranum. 71. c. 2.
Franciſcanorum religioſorum ſuſtentatio eſt magnum, & perpetuum miraculum Dei. 32. c. 2.

G

GAbrielis Archangeli equus Haizum. 106. b. 2.
Gamalielis dictum circa veritatem Chriſtianæ religionis in Actis Apoſtolorum diſcutitur. 69. c. 2.
Gehenna habet ſeptem portas. 101. c. 2.
Ingreſſuri ſunt in eam omnes boni, & mali: ſed boni liberabuntur. 105. c. 2.

H

HAbel, & Cain, & de his figmenta. 88. c. 2.
Harut, & Marut duo Angeli, qui docebant homines artem magicam, puniti à Deo propter tentatam fœminæ pudicitiam. 82. a. 1.
Heber idem, ac Hud; fuit magnus propheta. 92. c. 2.
Hebræi poſſederunt terram Ægypti poſt demerſum Pharaonem. 108. b. 1.
Hud mittitur legatus à Deo ad Aadæos. 92. c. 1.

I

JAcob vovit abſtinentiam à carne, & lacte cameli, ſi convaluiſſet à ſciatica. 87. c. 2.
Idololatria non fuit ante diluvium. 92. c. 2.
Idololatriæ peccatum numquam dimittitur à Deo juxta Alcoranum. 73. c. 1.
Jejunium Mahumetanorum ridiculum, & abſurdum. 34. c. 1.
Quotuplex ſit. 21. c. 1.
Jejunium Chriſtianorum, etiam ſi hodie aliquantò laxius, quàm in ſuis principiis, difficilius eſt jejunio Moslemorum. 35. b. 1.
Jethro, ſeu Scioaib, prædicat Madianitis. 93. c. 1.
Job, & hiſtoria ejus fabuloſa. 117. b. 1.
Joſeph filius Jacob: hiſtoria ejus depravatur, fabuliſque, ac mendaciis corrumpitur ab Alcorano. 98. b. 1.
Iſmael laudatur, tanquam propheta. 105. b. 2.
Illum juſſum offerri in ſacrificium, non autem Iſaac docet Alcoranus. 116. b. 1.
Judæi puniti à Deo per Goliam, & Nabuchodonoſor, quia occiderant Zachariam, & Joannem Baptiſtam filium ejus. 102. c. 1.
Judicii dies durabit mille annos. 111. b. 2. Quinquaginta mille annos. 121. c. 2.
Juramentum falſum temerè, & ſine plena advertentia prolatum, ab omni culpa excuſat Mahumetus. 47. b. 2.
Improbantur, quæ circa juramenta ſtatuit Alcoranus. 46. c. 1. & 46. b. 2.

L

LEgati miſſi à Deo ad varias gentes. 92. b. 1.
Leges multæ injuſtæ in Alcorano. 5. c. 2.
Lex nulla injuſta, aut mala in Euangelio. Ibidem.
Locman vixit ætatem ſeptem aquilarum. 92. c. 2. Vide Æſopus.
Lót prædicat Sodomæis. 93. b. 1.
Lotiones Mahumetanorum, earumque ritus. 19. b. 1.

M

MAgi Pharaonis credunt Moyſi, & moriuntur martyres. 93. c. 2.
Mahumetum Deus promiſit Moyſi. 95. c. 1.
Mahumetus prædicat Alcoranum dæmonibus, & convertit eos. 118. a. 2.
Deceptus à Diabolo profert blaſphemiam coram populo. 107. c. 2.
Fuit hoſtis Virginitatis, & cœlibatus. 57. c. 1.
Judicium ejus injuſtum, ac perverſum. 88. b. 1.
Nuptiæ ejus inceſtæ cum Zenobia uxore Zeidi filii ſui adoptivi cum ſcandalo totius populi. 51. a. 1.
Fuit pronus ad vindictam ab ipſa infantia. 65. c. 2.
Violat juramentum à ſe factum victus à libidine. 48. c. 1.
Cùm vidit ſe viribus potentem, violenter invexit religionem ſuam. 60. a. 1.
Ingenium ejus verſipelle, ac malignum. 62. b. 1.
Suſpectus apud ſuos de furto. 88. c. 1.
Mahumetanæ ſectæ præcepta, ſeu radices. 8. c. 1.
Mahumetana religio nulla eſt, quia nullum habet ſacrificium, aut Sacerdotium. 41. a. 1. 42. b. 2.
Mahumetani prædicti in Pentateucho, & Euangelio. 119. a. 1.
Vini, & ebrietatis amiciſſimi contra legem ſuam. 38. c. 2.
Eorum obſtinatio in ſuo errore unde proveniat. 124. a. 1.
Maria Virgo, & filius ejus ſoli immunes ab omni peccato etiam originali, juxta Mahumetanos. 86. b. 2.
Mariæ Virginis nativitas, & præſentatio in Templum in cuſtodiam Zachariæ. 86. b. 2.
Ejuſdem annunciatio ab Angelo, conceptio Chriſti, & partus cum multis figmentis. 105. a. 1.
Mariam Deiparam confundit Mahumetus cum Maria filia Amran, ſorore Moyſis. 85. c. 2.
Matrimonii impedimenta ab Alcorano poſita. 74. a. 2.
Impedimentum ex lactatione vanum, & irrationale. 75. a. 1.
Matrimonium Mahumetanorum contractum ad certum tempus in peregrinatione Meccana. 36. a. 1.
Meccæ Templum, & fabulæ de eo. 82. c. 2.
Meccæ ſacra loca viſitanda à peregrinis. 23. b. 2.
Menſa à Chriſto obtenta è cœlo. 89. c. 1.
Monaſticæ vitæ uſum ablegavit à ſuis Mahumetus. 57. c. 1.
Monogamia contra polygamiam variis argumentis aſſeritur. 54. c. 1.
Mortui. V. Defuncti.
Moyſes falsò imputatus de morbo herniæ, defenditur à Deo. 112. a. 1.
Apparitio facta illi in rubo, mendaciis referta. 106. a. 1.
Illius cum Joſue, & Phinees itineratio fabuloſa. 103. c. 1.
Diſceptatio ejus cum Pharaone, & Magis. 93. a. 2.
Mundos plures credidit Mahumetus, & cum eo credunt Mahumetani, & Hebræi. 76. b. 2.

N

NOe mittitur à Deo ad prædicandum genti ſuæ. 92. b. 1.
Falsò tribuit ei Alcoranus quartum filium, qui perierit in diluvio. 97. c. 1.

O

ORatio, & requiſita ad eam. 13. b. 2. 16. b. 2. 17. &c.
Orationes quinque præſcriptæ Mahumetanis. 12. c. 2. Conſiſtunt potiùs in actibus hiſtrionicis ad oſtentationem, quàm ad veram pietatem. 29. a. 2. Magna eorum in ipſis attentio, præſertim exterior, minor eſt, quàm attentio Brachmanum & aliorum infidelium, & in utriſque poteſt credi eſſe actum diaboli. 29. b. 2. Ritus harum orationum deſumptus eſt ab ritibus Ethnicorum. 30. c. 2.
Orationes Mahumetanorum pro diverſis rebus, & perſonis, ut infirmis, itinerantibus, mortuis, pluvia, &c. 15. a. 1.
Orationi ſemper præmittenda purificatio corporea. 13. c. 1.
Oratio ſupererogationis Mahumetanorum. 14. c. 2.
Orationes Chriſtianorum meliores, & plures, quàm orationes Moslemorum. 29. c. 2.

P

PAradiſus Alcoranicus æquat cœlum, & terram. 88. b. 2.
Ejus felicitas tota conſiſtit in arboribus, fontibus, pomis, veſtibus pretioſis; in comedendo, bibendo, in pueris, in puellis, lectulis, denique in Venereis oblectamentis, & ſpurcitiis. 78. c. 1. 115. b. 2. 119. 120. 122. 123. Et ferè per totum Alcoranum.
Peccatum etiam contra fidem excuſat Alcoranus, ſi fiat ex timore, aut neceſſitate. 71. b. 2.
Peregrinatio Meccana, & ritus illius. 23. a. 1. Et quid in Mecca à peregrinis mactandum ex pecoribus. 36. a. 2. 26. a. 1.
Inſtituta à Mahumeto non tàm ad pietatem, quàm ad mercaturam, aliaſque cauſas temporales. 36. c. 2.
Illius origo fabuloſa, & ſuperſtitiones. 35. c. 2. 24. c. 2. 36. a. 1.
Peregrinationum Chriſtianorum, & præſertim Romanæ, quanta ſit pietas, & religio. 37. b. 1.
Perjurium temerè prolatum ab omni culpa, & pœna abſolvit, ac purgat Mahumetus. 47. b. 2.
Pharao extruxit turrim pertingentem uſque ad cœlum, ut pugnaret contra Deum Moyſis. 110. b. 2.
Dùm ſubmergeretur, credidit in Deum. 96. b. 2.
Aſia uxor ejus fuit ſancta, & martyr. 121. a. 1.
Polygamia à Mahumeto conceſſa multis argumentis improbatur, ac rejicitur. 52. c. 1. 52. 53. 54. 56.
Pontificum Romanorum profuſiſſima liberalitas in eleemoſynis, ſacris Ædibus, aliiſque piis operibus. 33. c. 2.
Prophetæ omnes fuerunt in Monte Synai cum Moyſe, ubi promiſit illis Deus Mahumetum. 87. b. 2.

Puden-

INDEX

Pudenda quæ cenſeant Mahumetani in viris, & quæ in mulieribus. 13.a.1.
Purificationum Mahumetanorum ritus. 18.b.1.
Earundem vanitas, ſuperſtitio, & ſpurcitia. 9.c.2.27.a.1.28.c.2.

R

REgina Saba: Congreſſus ejus fabuloſus cum Salomone. 109. a. 1.
Religio Chriſtiana non refugit, ut Mahumetana, diſputationes, cùm ſit certa de veritate fidei ſuæ. 68.a.2.
Religio vera non dignoſcitur à falſa ex una, vel altera tantùm nota, ſed ab omnibus notis ſimul unitis. 5.b.1.
Religio Chriſtiana fundata, & propagata, non armis, aut potentia hominum, ut ſecta Mahumetana, ſed virtute Dei, & ſanctitate illam prædicantium. 62.c.2.
Religio falſa aliquandò in quibuſdam virtutibus moralibus appareret melior, quàm vera. 4.c.2.
Repudium uxorum à Deo aliquandò toleratum, à Chriſto ſublatum, & damnatum, à Mahumeto renovatum, Divinis, atq; humanis rationibus rejicitur, ac reprobatur. 49.50.51.
Repudium quoddam iniquiſſimum, & divinæ legi expreſsè contrarium, nempè pro tertia vice; ſancit Alcoranus. 7.a.1.
Romadan menſis ſacer pro jejunio Moslemorum. 21.a.2.

S

SAbbathum electum ab Hebræis pro die Veneris contra voluntatem Dei. 102.a.1.
Sabbathi violatores convertuntur à David in ſimias. 81.a.1.
Sacrificium nullum, aut Sacerdotium apud Mahumetanos. 41.a.1.
Saleh propheta miſſus à Deo ad Themudæos, educit è petra camelam prodigioſam cum pullo. 92.c.2.
Salomon habuit tres exercitus, hominum, dæmonum, & volucrum. 109.c.1.
Cognoſcitur, & fugitur à Regina formicarum. ibid.
Colloquitur iratus cùm upupa. ibid.
Quid ei evenerit cum Regina Saba. ibid.
Privatur regno per fraudem cujuſdam dæmonis, qui aſſumpta ejus figura interim ſedet in ejus Throno: Sed tandem regnum recuperat. 116.c.2.
Deus ſubjecit illi dæmones, qui illi in variis miniſteriis inſerirent. 107.b.2.
Mors illius portentoſa. 107.b.2.
Dæmones conantur abſcurare famam ejus poſt mortem. 82.a.1.
Sara audiens Angelos promittentes Iſaac, agitur in furias. 119. c.1.
Saul eligitur in Regem, admixtis multis fabulis. 84.a.1.
Confunditur ab Alcorano cum Gedeone. ibid.
Sodomiticum uſum concedit Mahumetus inter conjugatos exemplo Hebræorum. 70.b.2. & ſuo, 6.a.2.
Inter maſculos leviſſimè punit, ac ferè pertranſit, ac diſſimulat. 71.a.1.

T

TAlionis lex ab Alcorano ſtatuta, & à Chriſto rejecta, ex multis capitibus improbatur, & damnatur. 44.b.1. 45.c.1.
Talionis lex in Pentateucho lata explicatur. 44.c.2.
Terram ante cœlum creatam aſſerit Alcoranus. 79.a.1.
Terræ ſunt ſeptem, ſicut cœli. 120.b.2
Tuba prima vice ſonante in die Judicii morientur omnes homines, & Angeli. 117.a.2.
Fabulæ de ea. 106.b.2.

V

VAccæ rufæ immolatæ à Moyſe fabuloſa narratio. 81.c.1.
Vindictam privatam concedit, & approbat Alcoranus tanquam meritoriam apud Deum. 64.c.2.
Vindicta privata eſt contra publicum bonum, & contra omnes leges divinas, & humanas. 64.65.66.
Vini prohibitio facta à Mahumeto, ſtulta, beſtialis, & impia. 37.c.2.
Cauſæ prohibendi vini à Mahumeto. ibid.
Mahumetus ipſe vinum per aliquod tempus probavit. 38.b.2.
Illius uſus ſemper licitus per ſe ubique, & à ſacris ſcripturis approbatus, & laudatus.
Ab eo abſtinere ex motivo virtutis, laudabile. 39.a.1.
Virginitas à Mahumeto pro ſuis aſſeclis ablegata, laudata tamen ab eo in Chriſto, & Chriſtianis. 57.c.1.58.c.1.
Non minuit multitudinem hominum ob defectum generationis, ut apparet in Chriſtianis reſpectu Mahumetanorum. 59.a.1.
Virtus moralis non eſt certum argumentum veræ religionis, & ſæpè habet cauſas naturales. 3.c.1.
Vitulus adoratus ab Hebræis erat vivus, animatus à Samarita per pulverem pedum equi Gabrielis. 94.c.2.

ERRO-

ERRORUM CORRECTIONES

Prior numerus indicat paginam: posterior columnam. Character a. primam partem paginæ, seu columnæ: b. mediam: c. ultimam.

In vita Mahum. & in tract. de Alcor. Pag. 2. c. *lege* hebescant. p. 8. a. exorsus sum. pag. 23. 1. c. cœpit se convertere. pa. 38. 1. b. Mahumeto. In Prima P. Prodr. Pag. 7. 1. a. ab Abuhoreira. pag. 26. 1. c. jam dum. pag. 27. c. & non fuit corporeus. pag. 34. 2. c. nihil prædictum. pag. 38. 1. c. & dimisit eam. pag. 39. 1. c. orbibus. pag. 44. 1. a. eum nubes. In Secunda Par. Pag. 2. b. est aversio. pag. 12. 1. c. primis. pa. 14. 2. a. & Æthiopiæ, pa. 16. 1. a. inter eos. p. 17. 2. c. ecce vox. pa. 18. 1. c. quorum singuli habebant. pag. 28. 2. b. cui tamen. pag. 47. 1. b. octoginta. ibid. c. nummorum. ibid. 2. a. Juro. ibid. b. Hegirę. pag. 48. 1. c. traditionum. pa. 49. 1. c. objecerunt. p. 71. 2. c. inter rusticos. In Tertia P. pag. 25. 1. a. eò quòd sit Deus. pag. 33. 2. a. filiæ Dei. pag. 39. 1. a. invenimus. pa. 41. 1. a. adde. Et quomodò non alligavit Satanam pro seipso, antequàm alligaret illum pro gente sua? pag. 78. 1. a. adde opposita sententiæ. p. 88. 1. a. illum thronus. In Quarta P. Pag. 4. col. 2. a. accidit. pag. 12. 1. c. striatim. ibid. 2. b. ut lotium. p. 19. 2. a. explicit. p. 34. 1. a. Sed qui eleemosynam dederit pro ea: *vertendum erat*: Sed qui condonaverit eam. Vide in Refut. Alcor. ibid. redimi posse pecunia: *corrigendum est*, condonari posse ab adversario. p. 50. 1. a. dimisit, pa. 61. a. firmabit.

Errorum, qui in lingua Arabica exciderunt, Correctiones.

Lectorem obiter monemus, lineas, quibus litteræ inter se conjunguntur (spatia Typographi vocant) extremitates alicubi habere justo crassiores, quòd ideò monemus, ne quis suspicetur, ea crassitie exprimi litteram م, quæ in nostris characteribus ubique est aperta.

In vita Mahu. pag. 17. lege نزوله. ibid. يال. pag. 18. البقرة. pag. 39. خصلة. pag. 42. ديوان. In prima parte pag. 5. امنا. pag. 6. فاسل. ibid. حدثنى. pag. 11. بمحمد. pag. 22. مسبحا. pag. 36. وهو اخر الانبياء. pag. 37. غرة. In 2. par. pag. 3. ويرى. pag. 4. لا يوجد. ibid. البلغاء. pag. 8. ولو. pag. 9. كُلِم. pag. 10. ولو ارسلنا الى هولاء. ibid. يعمهون. ibid. حشرنا. pag. 11. ترقى. Sic لرقيك. ibid. اجتنبتها. pa. 17. قال بيضا انا. ibid. اذ اوثبت برجل شق لى. pag. 23. سيغلبون. pag. 24. ولن تفعلوا. pag. 31. حتى رايت. ibid. الحص. pag. 36. اجابته. ibid. والعافية. العزى. pag. 48. العبسى. pag. 54. ونزى. ibid. الحناجر. ibidem فلما يغث يعث. pag. 55. اطحنهم برجلى. ibid. راوا. ibidem خلقها وعظم. pag. 56. بركة. ibid. واصحاب. pag. 57. كبار. pag. 67. العلا وان. pag. 68. احدكم. pag. 69. منافستهم. pag. 75. امضى. pag. 76. فاخذت. pag. 81. واتى. In 3. parte pag. 4. وجعلنا فى ذريتها. ibid. اهل الانجيل. pag. وشاعنها. pag. 12. ولا شبه dele ولا. pag. 17. وافترقت. pag. 18. مبدا. ibid. كلام. pag. 25. باطلة. pag. 29. يعلم هو. pag. 31. شبى. pag. 36. والاحياء. ibid. النبى يخرج من ابيه روح محبته. pag. 37. حل. pag. 40. اعظم من سيده ولا للرسول ان يكون. pag. 43. زاد. pag. 44. اجرا على يديه. ibid. اعظم ممن ارسله. ibid. اعلموا. pag. 47. كتبكم. ibid. واتبع كلامهم طايفة قالوا بقولهم. pag. 49. وكتبهم. pag. 77. النجدات. pag. 91. جواز. pag. 93. وان الله بكل. In Profess. Fidei num. 15. المينية. num. 17. جوهريا ومن اجل ذلك المسيح كله. In 4. parte pag. 8. النجسات. ibid. رياضة. ibid. يتزاورون. ibid. ما عمود. pag. 9. المتردية. pag. 26. هن الاخلاق. pag. 27. الجهل adde والرياء. pag. 52. تعدلوا. pag. 60. تعملون. ibid. كفروا فضرب الرقاب. ibid. اتخنتموهم. ibid. ينصركم. يثبت. pag. 63. فعاقبوا. pag. 82. كلامهما. ibid. تنق. pag. 109. تمدوننى. pag. 112. كالذين انوا. pag. 116. فذبحه. pag. 120. ضرب. Reliqua minoris momenti, vel ex te ipso, vel ex Versione latina, Benigne Lector, corrigere poteris.

NOI

NOI REFFORMATORI
DELLO STUDIO DI PADOVA.

HAvendo veduto per la fede di reviſione, & approbatione del P. F. Antonio Leoni Inquiſitore nel libro intitolato: *Prodromus ad Refutationem Alcorani, compoſto da Lodovico Marraccio Chierico Regolare*, non vi eſſere cos'alcuna contro la Santa fede Cattolica, & parimente per atteſtato del Segretario noſtro niente contro Principi, ne buoni coſtumi, concedemo licenza, che poſſi eſſere ſtampato, oſſervando gl'ordini in materia di ſtampe, e preſentando le ſolite copie alle publiche librarie di Venetia, e di Padova.

Dat. 24. *Marzo* 1692.

(Ferigo Marcello Proc. Reff.
(Aſcanio Giuſtinian II. K.r Reff.

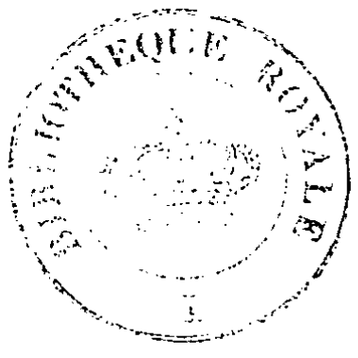

Agoſtino Gadaldini Segret.

Adi 2. *Ottobre* 1697.
Regiſtrata nel Magiſtrato Eccell. degl' Effecutori contro la beſtemmia.

Antonio Canal Nodaro.